

Prepositus super
vsibus feudorum

¶ Incipit cōmentū super vsibus feudorū Reuerendi patris et iuris vtriusq; doctoris celeberrimi .D. Io. antonij de sancto georgio patricij mediolani et ecclesie diui Ambrosij mediolani preposito iura canonica in felici gymnasio papiensi legentis. Et nunc tempore huius impressionis episcopi alexandrini sedis apostolice Referendarij ac sacri palatij apostolici auditoris dignissimi.

Licet vulgo dicatur qd̄ libri ad libꝝ non ē necessaria ad ꝑxima cōtinuatio vt vult glo. i rubrica. ff. de condi. furti. volunt legiste maxime Lud. et Imo. i rubrica. ff solu. ma. facit tex. in. l. ii. §. quirites et §. sexta C. de iure vete. enu. tñ est probabile et vtilis vt exēplo iperatoris istruimur inst. de rex. diui. in prin. facit glo. in rubrica. ff. de actio. empt. facit. l. i. ff. si iubeo. testa. nulle extra. in prin. et ē tex. i simili in l. i. in prin. ff. ad trebel. et in. c. qualiter et qn̄ i. §. debet de accusa. in. c. prudētia. §. sexta de offi. del. Nā legis ad legem nō est ficta cōtinuatio vt vult glo. in. l. gallus i pri. ff. de lib. et post. Etiā in dictis titulis fit continuatio. § ad. §. et facit glo. in. c. i. in. ver. sic de postul. ꝑla li. vi. et io cū hic liber iscribatur ꝑ x. collatiōe quasi post collationē nonā additus nō absonū erit ipsm ad precedētia cōtinuare. et maxime vt itelligat' q a fine cā. x. collatio ista nūcupatur ꝑut etiā legitur in simili in ꝓhemio sexti paulo nō sine ibi quē librū et c. Vnde cōtinuatur ad precedētes hoc ordine. Post quā in alijs libris legalibus tam digestorꝫ quā. C. et institutionū et in. ix. col. ꝑcedentib' tractatū et declaratū ē de iure scripto qd̄ cōsistit ex legib' plebiscitis senatuscōsultis principum decretis magistratuū edictis et prudentū rñsis vt i §. cōstat insti. de iure naturali gen. et ci. et in decret' dis. ii. per totū. Videndum est nūc de iure non scripto. Est aūt ius non scriptū illud ius qd̄ vsus cōprobauit. Nā diuturni mores cōsensu vtentiū cōprobati legē imitantur insti. de iure nāli gen. et ciui. in. §. ex nō scripto i prin. Et ex hoc quidā maiores nostri hūc librū vsū feudorꝫ appellauere cū in eo vsus feudales seu mores vel cōsuetudines cōtineantur vt in. c. i. §. hoc quoq; ti. i. Cōsuetudo vero ē ius moribus institutū qd̄ ꝓ lege suscipitur cū deficit lex. vt dis. i. c. cōsuetudo facit i. de feu. cogni. i. c. i. l. de qbus. ff. de legib' et ex hoc quidā alij hūc librum cōsuetudines feudorꝫ appellarūt. et ideo in prin. pñic rubrice inscriptū est. Incipiūt cōsuetudines feudorꝫ. Est sciendum huius libri cōditorem fuisse Obertū de orto qui fuit cōciuis noster s. mediolanē. vt pꝫ ex tex. in c. i. vbi dicit in curia nr̄a mediolan. s. que fuit prima cū bene. amit. et dicit Odof. in auten. cassa C. de sacrosan. eccle qd̄ Federicus iunior misit has cōstitutiōes ad hāc isignē et regiā ciuitatē papie vt doctores illius eas redigerēt sub cōgruis titulis et ita fecerūt congregati i ecclesia sācti Petri i celo aureo. sicq; i vna cōpilatiōe huius libri posite sūt cōsuetudines feudales et oēs cōstitutiones Federici iperatoris et senioris et iunioris. necnō et alique leges Cōradi. et ita hic Bal. i ꝓhemio Et diuidit hoc in tres libros. Primus durat vsq; ad ti. de feu. cogni. Secundus icipit a ti. de feu. cogni. et pōit nomē cōditoris. s. Oberti de orto et durat vsq; ad ti. i qui. cau. feu. amit. Tertius ibi similiter icipit a noie cōditoris Oberto de orto et durat vsq; ad ti. ita Andr. de iser. et sequūtur alij. Et sciendū ē q i scdo libro nulle leges iperiales ponūtur. ut ꝑ iuo et in tertio sic. Quero scdo de noie huius libri. Et videó q quidā appellāt ipꝫ vsus feudorꝫ et ita nos ꝫ appellamus. Quidā appellāt consuetudines feudorꝫ vt. s. dixi. et ita ꝑ glo. vsus appellatur et nō. i. l. de qb'. ff. de legi. C. q sit lō. cōsue. in. l. ii. ff so. ma. i. l. cū. et de reg. iur. i. l. iniu. Alij appellant librū feudorꝫ vt ꝑ glo. iuris canonici in. c. s. de feu. et per Host. i suma. Alij vt vt. appellāt ipꝫ cōstitutiōes feudales alij vt Azo et Odof. in aute. cassa. C. de sacrosan. ec. appellant ipm. x. col. quam dicit ibi Odof. et Bal. hic fuisse hāc ordinatā a doc. huius celeberrime achademie. Et q̄ nō reperitur nisi raro dicta ordinatio. Jō apud multos varie et cōfuse habetur ista ordinatio. et dicit ꝓpterea. d. Mar. i. ii. a. c. i. de. sꝫ et q. q huiusmōi constitutiōes q nō reperiuntur i libello feudorꝫ tāquā extrauagātes nō admisse nō sūt allegāde ad decisiōes cārū ꝑ glo. i. c. i. i. q testes sōt necess. ad ꝓbā. no. iuest. Bal. q dicit q tales cōstitutiōes sūnt apocrife i. c. i. s. de gradi. succe. i feu. Bal. i. c. i. in fi. i. de vas. decrepi. etatis. et sentit Bal. in. d. c. i. i. ti. i. in vers. dece dicti allegās glo in. c. i. s. de ꝓhi. feu. alie. ꝑ fede. et facit q habet' in. i cōsti. C. et ꝑ Bar. i. l. cū placuit. ff. de re iud. cū. l. c. pastoralis de fide istru. Quicqd̄ in hoc sit debemus stare i hoc denūciatiōi cōcedētiū. l. i. ff. de flumi. et de fundo l. istru. l. cū delancōis in. §. afinā. qd̄ pꝫ q cū ī sit nomē generis iductū a natura licitū ē cuilibet iponere ꝑ libito ar. in. l. si q̄s ifundi vocabulo cū ibi no. ff. de leg. i. scdm And. de Isernia et Al. de rea. Quīimo hodie dñe ē notari vsus vel cōsuetudi cū sꝫ sint redacte i scriptis. Nā cū scriptura hic nō fiat ad mutādā rei nām nec dādi nouā formā. sed ad maiorē ꝓbationē dꝫ retinere primā naturā et nomē. s. cōsuetudines. sicut in simili. i. l. cōtractus. et ibi doc. C. de fide instru. in. l. Zenon. ff. de pigno. vbi redactio cōtractus i scriptis nō facit vt cōtractus dicat' i scriptis celebratus. Facit similiter q notat' de testamēto nūcupatiuo in. l. ij. C. de bō. pos. scdm tab. i. l. ij. C. de testa. Cōfirmatur ex eo q no. gl. i. c. i. in ver. cū sint de cōsti. li. vi. vbi statutū cōmūe ius cōe censetur vt ius cōe ex. in simili in. c. pastoralis de fide istru. et in. c. i. et ibi no. de rescrip. et in. c. i. de reiu. li. vi. Nec. n. Obertus de orto habuit ptātē legis cōdēde vt. i. ꝑxie videbitur nec ex forma vi mutare naturā. l. humanā. C. de lega. et ita determināt Ci. et Sal. i. l. ij. C. q sit lō. et cōsue. Bar. in rep. i. de qbus ff. de lega. i. et col. Bal. et Alu. in rub. i. n. ꝑxi. et q lꝫ cōsuetudo redigatur i scriptis in remanet cōsuetudo solet allegari tex. i. c. i. i pri. ibi statuta et cōsuetudien scripta et nō scripta de iureiurā. li. vi. no. d. Anto. i. c. fi. de cōsue Sꝫ ut appereret q superior ꝓcederet redigēdo cōsuetudine i scriptis nō simpliciter referēdo sꝫ statuēdo tūc assumeret nomē et vi legis vt Bar. et Imo. i. l. i. in pn. ff. ad. l. fal. et i. l. de qbus ꝑ tex. i. c. ij. de ꝓbē. li. vi. melior tex. i. l. magistrat'. ff. ad muni. cano. i. c fi. de cōsue. Imo. i cle. statuti. ff. de v. sig nō tñ ꝑ hoc vtz et nomē cōsuetudinis amittit tex. ē nō i. d. l. magistrat' facit glo. i. l. i. de col. dōa. ti. x. i. de aniuersarie. Sal. i. d. l. ij. et i. l. fi. C. si cōtra ius vel vti. li. pub. Quero tertio vtrū iste liber sit auctorizabilis. Ita q i cāis et decisiōibus et i scolis possit alegari cōtēta i eo sicut ceteri libri legales et hāc qōnē format Ja. de bel. i. c. i. in § fi. et adducit plures rōnes ꝓ. et ꝫ de legibus iperatorꝫ sicut Cōradi lotharij Fede. primi et Fe. scdi de quorꝫ plures leges reperiūtur i hoc libro iserte. et isup aliorꝫ iperatorū nō ē dubiū dū aliq mō q̄ sint auctorizabiles. cū sint leges iperatorꝫ. i. leges C. de legi. et ita dicunt' et de. l. lōgobardorꝫ vt pōit And. i. c. i. §. iniuria. i. de pace te. De ceteris aūt cōsuetudinibus scriptis vel recitatis ꝑ Girardū cagapistū vel Obertū de orto q fuerit plurimorꝫ doctorꝫ decisiones vel plurimū dubitādū Prio q nō reperit' q habuerit auctoritatē legis cōdēde q̄ū ꝑsumit' data nisi ꝓbet'. l. vnic. C. de mu. ꝑn. l. ꝓhibitū. C. de iur. fisc. li. x. c. nobilissimi' dis. xxxvi. vel facit. ff in ori. iur. l. ij. §. postea augustus. ibi et ex illo tpe peti h ꝓ bñficio cepit. Scdo adducitur illud neq; ē ius ciuile vt q ꝓuenit cū neq; a populo neq; a plebe neq; a senatu neq; ab ipsis prudētib' iurisconsultis neq; a pn. ab ipso ꝓcere sit editū. §. cōstat insti. de iure nāli ge. et ciui. cū. §. seq. i. l. ius ciuil. et. l. ius aūt ciuile et. l. pe. ff. de iusti. et in. ii. dis. per totū q̄ ius ōz esse auctentic'. Tertio adducitur iuris nō ē forma formā i. c. huius libri de q in. l. humanā. C. de legi. nec ea q̄ habetur in. l. ii. C. c. ii. q hec capitula nō sūt autētica. §. dicit' in. i. cōsti. C. c. de tradic. i. q. i. i in. l. vrbanos. §. sꝫ et sicut. ff. ad exhibē. Et et forma ꝑcii cōcludit' forma totius. l. adeo. §. vbi q̄s. ff. de acquir. rerū. do. Jō significauit capitulis huius

ius libri carent forma autentica. ergo non sunt autentica.
et per ons nec lib. erit autenticus. Quarto adducitur nam
lib. iste editus fuit sine p. x. col. positus a Fede. scdo et sic
iuniore qui fuit damnatus ab ec. et depositus c. ad aposto-
lice de re iudi. li. vi. ergo ex eius edictus robur no suscipiat
p ea que h̄ntur in. c. ij. de penn. li. vi. cum simil. facit no. in
l. ij. §. miles. ff. de his qui no. infa. ibi Ang. Quinto addu
citur nam simile videmus de volumine decretorum cōposito
a Gratiano q2 lz decreta patrū sint autētica nō tamē dicta
Gratiani. ij. q. iij. §. hinc colligitur et ibi glo reprehendit.
Gratianū. not. Jo. an. in. c. ij. de rescrip. pro hac parte fa
cit quod not. Jo. an. in. c. lator in fi. prime glo. qui fil. sunt
legi. vbi vult q cū feudales iste ordinationes sint consue-
tudines solū ligant in suo loco et pro hac opi. videt tenere
Oldra consi. dix. incipit ex pn̄ti themate. Sed cū veritas
est in cōtrarium q2 imo tales sue leges seu decisiones sem
per vel veritate in hoc ope sint auctorizabiles et seruande
q2 semp sic est obseruatū et interp̄tatum et a tanto tēpore ci
tra cuius initium non extat in memoria. et pro hoc allegat
And. hic. glo. in. c. i. in. §. preterea in fi. glo magne. i. de ca
pi. cora. facit. c. cū dilectus de consue. l. minime. ff. de legi.
Itē q2 hic liber semp fuit lectus p autentico in studiis ge-
neralibus et sup eo multi et maximi doct. scripserūt compo
nendo glo. et sūmas. ergo sic dz haberi ac si cōstaret q esset
scriptus p habentē potestatē condendi leges ar. ff. de aqua
quoti. et estiua. l. hoc iure. §. ductus aque et extra de ver. si
gni. c. sup quibusdā. §. preterea. Bar. in. l. i. in. iiij. col. ff.
si cer. pe. Panor. in. c. ij. de feu. post Joan. andr. et alios.
Item q2 nunq fuit hoc in questione deductū nec contra-
riū apparet vn̄ tacito cōsensu per tm̄ tēpus videtur appro-
bata hec iura omnium obseruata. ff. de legi. l. sed ea. Item
quia semp allegantur iura eius sicut alioꝝ libroꝝ legaliū.
l. iij. in prin. in ar. ff. ad mace. Itē q2 nōnulle decretales se
quuntur decisiones in hoc libro situatas vt extra de iudi-
ciis. c. ceterū. et. c. nouit et de cōsti. c. que in ecclesiarū. et d pe
nis. c. in quibusdā et. c. ad aures. et de sen. exco. c. grauem
et heret. c. excōmunicamus et in multis aliis infinitas capi
tulis in quibus fit mentio harū decisionū constat āt nullaz
esse pbabiliorē argumentationē q sanctorum pontificū et i
peratorum. l. fi. C. de legibus. Itē adducitur alia rō q2 iste
cōsuetudines feudales et penales cōstitutiōes inserte sunt
in h volumine et de principis cōscientia. ergo et cetera vt. C. de
emend. codi. insti. in. §. i. et. ff. de legi. l. nā vt ait. Facit op
time tex. in. l. i. §. sed neq. C. de iure vete enu. vbi dicit tex.
oēs qui relate fuerint in hunc codicē prudentissimi viri ha
beant auctoritatē tanq si eoꝝ studia pricipalibus constitu
tionibus pfecta et a nostro diuino fuerint ore pfusa. Item
q2 iste cōsuetudines in principis curia obseruantur et in ip
sa mandate fuerūt autenticate vt. s. dixi. nā allegant odof.
in autētica cassa. C. de sacro san. ec. Imperator Fede. secū
dus misit cōstitutiones autenticoꝝ que sūt Justiniani ad
collegiū doc. papie et demādās constitutiones vt aptarent
eas sub congruis titulis et ita ipsi fecerūt sed postea domi
nus Ugolinus glosator antiquus post nonā col. autētico-
rū posuit hunc librum feudorū et vocauit decimā col. Itez
facit nā consuetudo hz vim legis et ē autētica. §. ex nō scri
pto insti. de iure natu. ali. l. de quibus. ff. de legi. c. consue-
tudo. pria disti. Sed iste liber ē liber cōsuetudinū feudaliū
ergo erit autēticus q ēt sic liber ꝯsuetudinū pz ex iscriptio
ne et ex multis testibus tā iuris ciuilis q canonici et glo. et
dictis doc. Et clarum q2 dicto vnius doctoris dicentis eē
cōsuetudinē creditur vt vult Bar. in. l. de quibus. ff. de le
gi. et ibi Alber. tenet hanc ptem Bal. in. c. cū dilectus de
consuetu. Maxime ex quo ē cōis assertio oium doc. hic et
in. c. ii. extra de feudis. cui cōmuni assertioni quo ad pbā
dā consuetudinē statur vt vult Imo in. l. i. §. nunciatio. ff.
de opis noui nūcia. in fi. v. col. et p p̄dicta pz sol. ad funda
menta cōtraria et quatenus dicitur q fuit Fede. iunior d
positus ab ecclesia pōt dici scdm Andr. de iser. q lz ipera-
tor sit depositus añ depositionē p eū facta non infirmātur

l. fi. cū ibi no. C. de sentē. pas. l. iusiurandū qd ex cōuētis.
§. i. in glo. in ver. cōpetit. ff. de iure iurā. hētur in c. verita-
tis de dolo et cōtu in. c. cum i nostris de cōcess. p̄ben. in. c. i.
et dilectos de excess. pla. et facit tex. p hac solutione in. d. c.
ad apostolice in fi. col. ibi auctoritate apostolica inhibēdo
ne q̄squā de cetero sibi tanq imperatori vel regi pareat et intē
dat g̃ añ depositionē ei fuit parēdum. cōcludēdū ḡ q hic
lib. sit auctorizabilis et ita sehēt cois opinio in omnib' stu
diis tā vltra mōtes q citra et oēs doc. ita sentiunt. Quo
ro quarto an iura et cōsuetudines huius libri ligēt oēs gē-
tes sicut alie leges cōmunes et videtur dicendum q non q2
cōsuetudo vnius pruincie nō videtur posse ligare aliam vt
no. in. l. i. C. de emanci. libe. et ita de hac consuetudinib' tz
Jo. an. in. c. lator in fi. prime col. qui filij sūt legi. et mouet
Bal. hic. sed tu de his cōsuetudinibus teneas ꝯ vt ligent
oēs sicut alie leges et est ratio pp consensū principis qui i
istis consuetudinibus confirmandis interuenit expsse vt
ꝑpriue dictū est vel saltem tacite q2 eas patit' i suo vigore
durare et sic videntur esse generales consuetudines q̄ liga
re hñt sicut cōsuetudo populi romani que ligat oēs pui-
cias. l. de quibus ff. de legi. et q2 publice per studia legun-
tur vt. s. dictum est que sunt signa q lex est vniuersalis vt
hētur in prohemio. ff. §. h autem oīa et in. ij. cōstitu. codi-
cis. et iō generaliter concludo q iste consuetudines huius
libri seruande sunt vt hic. d. Mar. caracius siue in foro ci
uili siue in foro canonico etiam in foro ꝯsciētie vt h Bal.
in. iij. col. per no. per Jo. an. in. c. super Specu. extra ne
cler. vel mōa. et in feudis secularib' et ecclesiasticis. Anch.
consilio cxviij. incipit In cristi noie ame. d. Lazarinus. et
hec procedunt nedū inter laicos quinimo iter clericos. q2
generalis consuetudo clericoꝝ et laicoꝝ prout ē ista ligat
ēt clericos. c. cum venissēt de eo qui mit. in pos. c. causam d
re iudi. Imo. in c. fi. de solu. doc. in. c. ecclesia sancte ma-
rie vt lit. pen. in. c. ecclesia sancte marie de consti. in. c. qd
clericis de fo. cōp. in. l. cunctos po. C. de sacro san. ec. posui
in. c. i. i. qui testes sunt necess. ad proban. no. intest. et pba
tur in. c. ij. de feu. et in. c. nouit et in. c. ceterum. de iudi. i. c.
verum in. c. ex transmissa de foro cōpe in. c. que in ecclesia
rum de consti. et promiscue glo. et doc. hec iura adducūt
etiam decretales vbi de rebus tam clericorum q laicorum
tractatur. facit. c. romana. §. debet iuncta glo de appel. li.
vi. c. solite de maio. et obe. ergo et principis consuetudo
debet hec operari cum omnis potestas populi romani sit
in eum translata. l. i. ff. de consti. prin. secūdū Ni. de nea.
vnum attendatis q volunt hic Andr. de iser. q vsq adeo
iste consuetudines sunt generaliter obseruande et autenti-
ce quod extenduntur etiam ad similia et non expressa cir-
ca ea et voluit Bal. in. c. i. i. hic potest esse titulus qui. mo.
feu. amit. Albri. in. l. qui duos. ff. d leg. i. Uos propter cō
trarietates dicite distinguendo aut tex. feudales sunt con
tra ius commune et non extenduntur ad alia iura nec per
sonas quam expressa in eis ita And. de iseruia in rubri. s.
de cō. recti feu. per no p. Inn. in. c. fi. de offi. Archi. Bar.
consi. cxxxiij. incipit questio ista et intelligite vt dicam in
d. rubri. et voluit Imol. i. c. i. in pe. col. post Ant. et Jo. an.
de feudis licet m̄ videtur inclinare ibi q per omnimodā
rōnem potest fieri extensio aut tex. feudales sunt p̄ter ius.
et tunc subdistinguendum puto. aut tex. feudales innitun-
tur mero rigori. et tunc extra casum suū non pnt allegari
et ita intelligitur glo. in. c. i. i. an agnatus vel filius repu.
heredi. et q vult Bar. in. l. quod dicitur. ff. de ver. obli. in
l. iurisiurandi. §. si liberti. ff. de operis liber. And. in. c. i. §.
donare. i. qualiter olim feu. ali. po. et in. d. rubrica de cō-
sue. recti. feu. aut dicere tex. innituntur simplici obseruātie
et consuetudini feudali. et tunc non extendantur extra ca-
sum suum nisi quatenus reperiatur expresse decisum per
alias constitutiones Ita Bal. in. c. i. de feu. cogn. Sali
ce. in. l. i. in. iij. col. C. de iure emp. Bal in. c. i. §. ad hec.
de pace iura. fir. tene. vbi videntur facere q p simile legis
vel consuetudinis huiusmodi extendātur nisi resistat cor-

rectio legū vel alterius cōsuetudinis. faciūt q̄ habēt l.c. l.j. de feu. guar. maxime p̄ And. de ise. ₇ in.c.i.§. qn̄ ēt in tr.cp̄in vel abba. Ja. de bel. ibidē. aut dicta ter. fūdantur aliqua rōe pticulari puta fundant rōne seruitij vel fidelitatis nō extenduntē ad alios casus q̄ dicta rō pticularis suadeat. ita Bal. in autē. si quas ruinas in.vj.col. C. de sacro san.ec. in rub. C. de códi. et lege. Quatenus ūt dicta rō pticularis suadebit cōsuetudines iste extēdantē ad casum similē. ita Bal. post gl. i.l. de qbus. ff. de legi. ₇ facit glo. ₇ ibi Alua. i.c.i. de feu. cog. And. i. d. rub. ₇ q̄ no. Jnn. i.c. dilec. ð offi. archi. aut ter. isti feudales fundantē sup aliqua naturali iusticia vel generali rōe ₇ tunc extēdūtē de filib⁹ ad filia ₇ ita procedit q̄ volunt h̄ And. facit ter. iūcta glo. i.c. cōsuetudo.i. dis. gl. ₇ ibi. Ja. ð bel. in.c. si duo. j. de feu. marchie. And. in. d. ru. ₇ ita idem And. sup cōstitutionibus regni i glo. i verbo i his q̄ cois prius Lu. in cōsi. ccxj. q̄ scripsit i tpī ec. quo ad p̄mū. qd ūt ð legibus lōbardoꝝ de quibus fit mētio i isto libro tam i ter. q̄ in glo. de quoꝝ p̄ncipio i italiā pōit Bal. i aut. dos data. C. de dona. an nup. an hgēt oēs vel solū lōbardon ₇ dicit And. q̄ de legib⁹ impatoꝝ ibidem isertis sicut lotharij Karoli Lu. ₇ alioꝝ impatoꝝ nō ē dubiū qn dēant pro legib⁹ seruari ex quo sūt. ll. impatoꝝ. l. ll. C. de legi. ₇ sūr. ca q̄ traduūtur i.l.i. C. de sū. tri. s̄z de legibus Lupādi ₇ Lothari ₇ filiūm regū qui nō repiunē fuisse impatores s̄z tm̄ reges lōbardie nō hēabunē pro legibus q̄ tm̄ regno suo potuerunt legē iponere. d.l i. s̄z hīi dicat ipse q̄ rō ipsaꝝ posset allari q̄ ēt ex legib⁹ abrogatis ₇ correctis remanet ar. ex rōne. l.ij. ff. ad tre. ₇ no. ff. de comun. cum emā. libe. in.l.i. in p̄n. no.i.c. nouit ð ecunqz d iudi. i.c. in p̄mis.ij.q.i. ₇ i.c. geinqz.ij.q.i. s̄z Phi. ð nca. itelligit h̄ solū de legibus q̄ sūt iuris nī cōis qn ₇ si aliqua lex sit correcta hīi rēanet rō ipsius ex qua pōt sumi ar. ₇ ita itelligantē p̄dicta s̄z vbi ex legibus q̄ nō sūt i dictis volumnibus vellet qs sumere ar. nō pōt vt no. C. de iu. cod. cō fir. circa mediū i glo. imo eas allegās puniretē pena falsi vt ibi ter. Bart. hīi i.l. si. ff. ad.l. cor. ð falsis. ₇ z idistincte q̄ ex legib⁹ abrogatis pōt sumi ar. Jmo. i.c.i. ð consti. vt sclmare cū Phi. quē h̄ seq Aluoratus. ₇ ad p̄dicta facit gl. xxv q.ij i sūma. de lege. n. lōbardoꝝ clar ē q̄ ē abrogata vt Bal. i.c. trāslato de cōsti. ₇ h̄ cōfirmo p̄ dictum Bal. in autē. dos data. C. de donatio. ante nup. allegātis Odoff. dicentem q̄ ista lex lōbardoꝝ ₇ ratio eius hodie recessit ab aula. ₇ alibi dicit q̄ de h̄ iure nō est curandum vt. l. si minuta. C. ð nup. ₇. d. Bal. in. d.c. translato. de cōsti. sit trāslatio legis ita translato sine extincto regno lombardoꝝ auctoritas legū suaꝝ est abolita. facit. l.ij. §. ex acti. ff. de ori. iur. l. decernimus. C. de sac. san. eccle. ₇ lz qnqz allegetur lex lombardoꝝ vt in.c.i. ð feu. cogn. potest intelligi sm̄ Alua. q̄ allegatur vt varietas consuetudinum nō ignoretē non autē vt vī habeāt. facit in simili glo. in.c.ij. de rebus eccle. non alie. lib.vj. ₇ q̄ nota.i. d.c. nouit. ₇ in. d.c. in p̄mis. vel aliter sm̄ do. Mar. c. h̄ loquitē eo tpe quo nō erat abolitū nomen ₇ regnū lōbardoꝝ. vnde vt dicendū in h̄ ar. q̄ leges lombardoꝝ quatenus reperiantē approbate vel ab iperatoribus vel ex consuetudine obseruate tunc ligant ₇ possunt allegari. ₇ ita facit nota p̄ doc. in. d.c. nouit ₇ facit ter. in.l.i. ver. oia i nostra. C. de iure vete. enuc. ₇ facit ad id qd dictū ē de cōsuetudine. l. magistratus. ff. ad munici. ibi q̄ qdē lege munic̄ipali eis dat̄ vetꝫ ₇ si nō sit datū dominio nō denegatū moribus cōpetit ita in p̄posito lz. l. lombardoꝝ non hēant auctoritatē hodie ₇ tā ē qd i eo p̄ticulariter obseruatē q̄ cōsuetudo ita hz. ₇ pro p̄dictis facit qd in sīli dicit Jmo. in.l.a. in pe. col. ff. de testa. ₇. d. Ant. ₇ cōtra cano. i.c. si. circa illaꝝ gl. extra de cōsue. dū volunt q̄ lex testamēti veteris lz translato sacerdotio sit facta trāslatio legis. tamē hodie i his obseruatē in qbus reperiē approbata in alijs nō. §. his ita vi. dē. vnde dicit And. hic q̄ tales. ll. i multis seruantē i regno Sicilie ex ordinatiōe Ludouici q̄ illud cōcessit eccle. c. ego Ludo. lxiij. di. postea Federi. aliqua addens ₇ reformans volunt suas cōstitutiones seruari illis deficiētibus leges lombardoꝝ. ¶ Quarto quero qd sit feudū ₇ vnde dicaē ₇ omissis oībus alijs diffinitiōib⁹ doctoꝝ diffinitio traditē per ter. in qui. cau. feu. amit. i.§. fi. vꝫ q̄ feudum est beneficiū quod ex beniuolētia alicui ita datur vt p̄prietas quidē rei imobilis beneficiate penes dantē remaneat. vsusfructus aūt illius rei ad recipientē transeat vt ad eū heredesqz suos masculos ₇ feminas si de his nominatim dictū sit imperpetuum pertineat ad hoc vt ille ₇ sui heredes dn̄o fideliter seruiant. siue illud seruitiū nominatim quale esse debeat sit expressū siue indeterminate promissum. ₇ sm̄ istā diffinitiōem oīa feuda cōprehenduntē. diffinitur ēt pluribus alijs modis ₇ variis prout in. d. §. fi. Et ex ista diffinitiōe habemus primo genus qd est illud verbū beneficiū. nam beneficiū cōprehendit sub se omne genus liberalitatis ₇ beniuole collationis. c.i.§. in p̄mis. j. in qui. ca. feu. amit. ₇. dū dicaē beneficiū habetis iserre q̄ si p surreptionem vel obreptionē obtinetē feudū a superiore nō vꝫ sicut ēt impetratio beneficij est nulla ipso iure. facit glos. in.c. ad audientiā de rescrip. ₇ c. cū oliꝫ de re iudi. c. si motu proprio de preben. lib.vj ita Bald. in rub. de feu. cōsi. i. q̄ aūt dicitur ex beniuolētia alicui ita datur ponitē ad d̄rīam priuilegij q̄ potius cōtinet dispensationē q̄ concessionē ordinariam vt in.§. nisi rigor.i.q.vij. i.l. fi. ff. ð cōsti. pri. lz large quodlibet beneficium posset dici priuilegiū ₇ omne qd emanat a principe Jo. an. in.c. olim de ver. sig. Jdeo infert hic Bal. q̄ regulariter cōcessiones feudoꝝ non sunt priuilegia nisi concedantē de rebus non feudalibus q̄ pōt facere princeps de plenitudine p̄tātis vel ꝫ naturā siue rigorem cōsuetudinū feudaliū fiant vt i.c.i. de feu. nō habē. p̄priam na. feu. vel ex mō concedēdi appareat q̄ non sm̄ cōem ordinē vult princeps cōcedere vt vult Bal. i.c.i. in.§. fi. j. de no. for. fideli. Jtē dicitē cū beniuolentia ₇c. ad d̄rīam ꝫctus emphiteotici in quo non fit cōcessio beniuola s̄z respectiua. §. adeo insti. locati. l.a. C. de iure emphi. Bal. in.l. si q̄. C. de operis liber. Bal. in.c. significaūt de rescri. vel ad d̄rīaꝫ p̄mutationis. l. ex placito. C. de rer. perm. ₇ demum ad d̄rīam oīum ꝫctuū onerosoꝝ ₇ ēt datoꝝ respectiuoꝝ de qbus i.l. cū te. C. ð pac. inter emp. ₇ vendi. Nā lz feudum videaē datū respectu p̄ seruitia que vꝫ prestare vasallus tñ q̄ p̄pōderat beneficiū seruitio dē beniuola cōcessio. l. titius p̄cuꝫ. ff. ð obsequijs liber. facit q̄ nota Bal. in.l. q̄ se patris. C. vnde liberi. in.l.ij. C. de liber. ₇ eoꝝ liber. in.l.i.§. in p̄mo C. de ca. tol. ₇ in pace cōstantie i verb. libellariū. ₇ facit i simili naꝫ possessio denominaē a iure que hꝫ plurimū iuris ₇ a facto que hꝫ plurimū facti. l.i. in pri. ₇ ibi nota. ff. de aqui. pos. ₇ nota in.l. stipulatio ista. §. hij quoqz. ff. de ver. ob. facit ēt denominatio fit a potentiori. l. domū. ff. de ꝫben. emp. l. querit. ff. de statu ho. cum vulgaribus. ₇ facit q̄ notat Jo. an. in.c.i. extra ð rer. permu. ið concludit hic Bal. q̄ cōcessio feudi pōt gratia nūcupari Bal. in.c.i. j. de noua fideli for. ₇ facit que habentē. in.l.i.§. p̄ximē. ff. de aqua. quotti. ₇ esti. in.c. expientes.§. denique iuncta glo. li.vj. in.c. bone el.i. ₇ i.c. si. de post. prela. ideo dicit Bal. in.l.i. in xxxiij.q. ff. de rer. diui. q̄ seruitium qd pro feudo prestatē non dicitē preciū neqz merces sed merē seruitiū nec pōt dici emptio. siue locatio talis cōcessio cū non veniat respōsio aliqua pecunie. l. naturalis.§. sed cū do. ff. de prescri. ver. l. si. C. de predi. curia. li.x. ₇ tamē accedit cōtractum innominato ₇ cōtra non implētem agitur condictione ob causam. Bal. in.c. si cautio. in iij. col. de si. instru. Bal. in.l. liberti liberteqz. C. de op. liber. Bal. in.c. que in ecclesiaꝝ in.iij. car. de consti. vbi late de hoc an feudū dicatur ꝫctus innominatus ₇ ponas in.c.i.i. de benefi. fra. Bal. in.l.i. C. de fru. ₇ li. expē. fatetē hic Bal. q̄ vbi par ē responsio precij cum cōcessione q̄ tunc esset emptio ₇ venditio q̄ fauorabilior est cum ip

so consensu pariat actionem. l. iurisgentium. §. i. ff. de pac. et io attenta ratione sua diceret quod si par esset ratio annue prestationis fictum quod prestaretur ex concessione rei si locaretur quod tunc censeretur potius locatio quam concessio feudalis quia si esset locatio parit actionem ex consensu et sic est fauorabilior. Bal. in c. si cautio de fi. instr. in iii. col. tamen dicit quod in. l. liberti libertequam. C. de ope. liber. adde Bal. tamen quod magis accedit hoc casu contractum nominato vel emphiteotico. Bald. in pace constan. in verbo libellarium in fi. vbi alle. Spec. Lar. i. c. potuit de loca. et dicit Bal. propterea in rubrica. C. de rerum permu. quod feudum dicitur contractus nominatus item additur in diffinitione aliciu ita datur ad differentiam contractuum in quibus nullum transit dominium nec vtile nec directum. nam verbum dare dominii translationem continet. l. vbi autem non apparet. §. si. ff. de ver. ob. nam ex concessione feudi transit vtile dominium vt vult glo. magna. in. c. i. §. preterea. j. de cape. cora. videbimus i. c. i. vbi late post Alua. §. i. de inuesti. de re alie. fac. et facit que habentur i. l. ii. §. quod ait. ff. de superficiebus i. l. i. §. qui in perpetuum. ff. si ager vectigalis vel emphiteota. et propterea dicimus bonum ar. de feudo ad emphiteosim quia in hoc respectu vtilis domini equperantur Bal. i. d. l. liberti libertequam. C. de op. lib. Bal. in. c. que i ecclesiarum de consti. i. c. fi. de ca. pos. et proprie in. c. si cautio de fide instru. i. c. si vasallus in. l. ii. j. si de feu. fue. contr. Bal. in auten. si quas ruinas. C. de sa. san. ec. ponam in. c. i. an agnatus vel filius. et sic ponitur ad differentiam comodati et similium concessionum. item addit vt proprietas quidem penes dantem remaneat ad denotandum quod feudatarius non est proprietarius et fit ista retentio proprietatis vt dominus magis timeatur. c. i. §. fi. de inuesti. de re alie. facta. et io dicit Bal. in. l. pe. C. de in ge. et manu. pro gio. ibi quod quis vendi aut rem tanquam proprietarius potest si succumbat contra eundem etiam dominum suum tanquam feudatarius agere et dicit quod vasallus qui agit contra dominum tanquam proprietarius venit priuandus feudo et facit que habentur in. c. vasallus. j. si de feu. fue. contro. et dicit Bal. i c. ceterum de iudi. i. l. i. i. xvi. q. ff. de rerum diui. quod dominus habet imaginariam possessionem que ciuilis dicitur et corporalis que naturalis dicitur est penes vasallum et finito feudo ciuilis ad se trahit naturalem et quandoque econtra Bal. in. l. neque. C. de vsufru. et in. c. i. j. qd sit inuesti. Tamen quandoque dominus concedit omne dominium vt habetur in. c. i. j. de feu. non haben. propriam na. feu. et tunc vocabitur concessio feudalis licet improprie secundum Bal. hic et sic proprie contractus innominatus. l. si margarita. ff. pro socio. l. fi. de condi. ob. causam de quo in. d. c. i. de feu. non haben. propriam naturam feudi et proinde si dominus liberat vasallum ab omni seruitio non tamen per hoc extinctum erit feudum Jo. an. in addi. ad spe. in rubrica de feu. et vult Bal. in. l. i. in. xvi. q. ff. de rerum diui. in. iii. col. imo dicit Bal. in. c. que in ecclesiarum in. iiii. col. de consti. quod si vasallus liberatur a feudo et dominus priuatur feudo illud dominium quod prius erat vtile assumit aliam naturam secundum qualitatem et efficitur directum et plenum quod consolidatur cum vtili. et facit optima tex. in. l. ut § qui fideicommissarium. ff. de here. insti. item additur in diffinitione vt proprietas rei imobilis ad denotandum quod in re mobili non fit feudum. c. ii. j. de feu. cogni. quia in illis vilis est et abiecta possessio per ea que habentur in. l. rem que nobis. ff. de acqui. pos. Item quia ex quo regulariter annuum fructum non facit res mobilis nullum vtile dominium in ea causari potest quod veniat in concessione feudali vt dictum est dicit Inno. et Bal. in fi. in. c. ceterum de iudi. quod in rebus incorporalibus potest feudum concedi sed tunc sufficeret inuestitura incorporalis per ea que nota. in. c. cum nostris de conces. preben. et io hec infert Bal. ad questionem nunquid in annuis prestationibus possit fieri concessio feudalis. et primo arguit quod non quia in eis non est dare vtile vel directum dominium nec rei vendicatio nota. maxime per Inn. in. c. querelam in. xiii. col. quod nec possidentur sed quasi possidentur extra de elec. et facit que nota. legiste i. l. i. C. quorum bonorum. In contrarium tamen determinat quia loco directi dominii est ipsum ius annue prestationis directum et actio directa loco vtilis est ipsum ius vtile et actio vtilis et de illis est infeudatus feudatarius et eius iuris fructum habet videlicet annuas prestationes. l. iubemus nulli circa prin. C. de sacrosan. ec. §. i. in aute. de non alie. infra. c. i. de contro inter vas. et eque facitur que dicam in. c. ii. vbi bonus tex. infra de feu. cogni. facit quod nota. per Bar. in. l. creditor. §. i. ff. de acti. imp. et in. l. cote ferro. §. qui maximos. ff. de pub. preterea secundum Bal. omnes res ex quibus fructus percipiuntur inter imobilia computantur et fructus dicitur quod singulis annis percipitur. l. diuortio. §. si vir. iuncta glo. ff. solu. ma. nec curandum an circa idem fiat prestatio annua an vno anno vnum alio alio. l. refert. ff. quando dies lega. ce. quia simile videmus in fructibus naturalibus. d. l. diuortio. §. quod in semente. et ita concludit Bal. ex quo habetis inferre quod annue prestationes inter imobilia computantur de quo videbimus in. c. ii. j. de feu. cogni. dicitur etiam in diffinitione vsusfructus illius autem rei. ita vt ad recipientem transeat et eo quia ipsum feudum habet instar vsusfructus formalium vt vult Bal. in. l. vnica. §. libertatis. C. de cadu. tol. et io penes dominum remanet proprietas penes feudatarium remanet vsusfructus formalis imo verius vtile dominium transfertur vt vult glo. in. d. c. i. §. preterea. de capi. cora. et hoc dominium vtile cum habeat ortum ex iure consuetudinario facilius tollitur quam dominium iurisgentium competens Bal. in. c. que in ecclesiarum per illum tex. in. ii. col. de consti. et proprie considerando magna est differentia inter feudatarium et vsufructuarium quia feudatarius habet vtile dominium rei et per consequens fructuum pendentium vsufructuarius autem perceptorum solum fructuum habet dominium. l. si vsufructuarius. ff. qui. mo. vsufruc. ami. Ita Bal. i. d. c. que i ecclesiarum in. vii. col. Et vsque adeo vasallus habet vtile dominium quod in eo iure prefertur domino et io dicit Bal. in. l. i. in. xliii. q. ff. de rerum diui. quod dominus qui concessit castellum in feudum non poterit cognoscere de paruis causis rusticorum castelli. sed prefertur feudatarius et facit no. per doc. in. c. ex transmissa extra de foro compe. et io dicit Spe. in ti. de feu. §. quoniam ver. pl. i fi. quod ista feudum emphiteosis et libellarum differunt solo nomine non autem effectualiter. quod intelligit Bal. in pace constantie in verbo libellarium. verum in feudo quod datur pro annua pensione siue prestatione. secus si feudum datur pro seruitio vt est propria natura feudi nam tunc differt ab illis vt. s. in prin. diffinitionis notam faciunt que nota. Bal. in. l. i. §. in primo. C. de cadu. tol. in. l. neque. C. de vsufruc. Albe. in. l. codicillis in prin. ff. de vsufru. le. facit glo. in. c. i. de inuesti. de re alie. facta. et infra in fi. horum preludiorum subijciam. ¶ Proinde dum dicitur quod feudum ex beniuolentia datur. Querit hic do. Marti. princeps inuestiuit te in feudum de castro de quo annuatim solum acciperem vel ensem vel aliud quid annuum vel libram cere vel piperis tu stetisti per triennium quod non soluisti canonem. Queritur an cecideris a feudo videtur quod sic. l. ii. C. de iure emphi. auten. qui rem. C. de sacro san. ec. c. potuit de locato. vbi triennio in priuatis biennio in ecclesia. In hoc maiores nostri in varias sese diuisere sententias nam quidam tenuerunt quod non cadat vt Spe. in ti. de locato. §. nunc aliqua ver. item. et Alua. infra in ti. i. §. sed nec alia. que fuit prima cau. benefi. ami. Gemi. in. c. ad apostolice de re iudi. li. vi. Host. in summa in ti. de loca. in fi. Collegium venerabile mediolani. idem consuluit nono consilio princeps fuit. d. Jo. doc. famosissimus de castiliono qui postea fuit episcopus vicentini. Ludo. in. l. i. §. ff. de pub. et Inno. i. c. ii. de feu. in. l. quod dicitur. ff. de ver. ob mouetur quia nullo iure canem dicitur cadere. l. illam. C. de coll. in auten. de trien. et semis. §. consideramus. nec ob. l. ii. et auten. qui rem alle. quia habent locum in contractu emphiteotico non in feudali. In contrariam partem quod imo cadat inclinant in primis Inn. in. c. ad apostolice de re iud. Host. in summa de feu. §. quibus modis et causis ver. quid si quis facit censum et ibi dicit quod si quis pro parte cessauit cadit a parte tamen respectu-

de Jn.an.in.d.c.ad.apostolice i glo.sua Bal.in.c.que in ecclesiarum de consti.in.iiij.col.in pace cōstāte i ver. figua, vbi dicit q̄ qui ille cum soluēdus ē census hz dominum fictū: nunc nō soluens cadit ab vtili dñio ... qua rem. C.de sacro sanc.ec. Secus si pstatur in signū alterius sub iectionis de re ꝓpria ita intelligit. c. cōstitutus de reli. domi. ꝙ qd no. ibi Inno.alle.bo.tex.p locū a speciali i. l. fundi.C.de fundis patrimōia.li.xi.nā si spālr ē ibi.vt nō cadat q̄ ita cōuentū ergo in ꝯtrū ē ius cōe dicat tñ q̄ pos sessionem non perdet nisi eiicatur. ꝙ hz Ludo.in.l.i.§.i. de publica.per tex.in.c.i.ver.nec alia iustitie.i.que fu it prima cau.benefi.amit. ꝙ dicit q̄ est arbitrarium ꝯps sionis ad caducitatem causandam. Bal.in.c.si cau sio.in.vi.col.de fi.instru.hz q̄ immo inter annum ꝙ dicz cadat: quasi feloniam cōmittat. facit qd no. Bal.,in.l.si berti liberteq;.C.de ope.liber.vbi hz q̄ accedit feudum vt aliquid pastferur potuit ꝯtra nominatō ad emphiteoti co q̄ feudali. id debeat cadere. nam non hz propriam na turam feudi. Bal.in.c.ceterū in.vi.col.de iudi. ꝙ q̄ ca dat non soluendo hz Bal.in.c.fi.de re iud.biēnio.i.cessā do a solutione pensionis ꝙ q̄ intra annum cadat si non soluat quia venit cōtra iuramentum. Bal.in.c.querelā de iureiur. sed inueritate non valet consequentia vasal lus venit ꝯ iuramentum ergo cadit a feudo quia in ꝯtra rium est tex.in.c.i.§.illud.i.q̄ fuit prima cau.benefi.amit. Inno.in.c.ad apostolice de re iudi.li.vi. ꝙ hec est vna de principalioribus differentijs inter feudum ꝙ emphiteo sim dictum so. Bald.in aut.si quas ruinas.C.de sacro san.ec. ꝙ in rubrica de iure emphiteo. ꝙ in pace consta.in ꝯ.libellarij. mouet per.c.ad apostolice alle. ¶ Mihi vi detur verior opi. Specu.collegij Mediolanēsium ꝙ sequa cium q̄ de hoc videtur esse casus.c.hz.i.§ de.feu.fue.cō tro. vbi vasallus nō tenetur pstare seruitiū dño nisi fue rit requisitus si staret per mille annos. nam in recto feu do vasallus non tenetur seruire dño nisi fuerit interpel latus vt in.c.dño guerrā.i.hic finitur lex incipi. de cōsue. regni ꝙ ibi p Is.de bel.i.c.i ꝙ ibi Bald.ī no fide.for. Preterea in cōtractu censuali nō cadit nō soluens censū c.cōstitutus ibi bona glo.de reli.domi.ergo minus vasal lus cum feudum vertatur super honore ꝙ amore domini c.i.in fi.i. de feudo dato in vicem legis commisso. nec ob. c.ad apostolice q̄ ibi Fede. non fuit priuatus feudo ex ratione solum q̄ non soluit canonem feudalē Sed ꝓpter alias rōnes grauissimas quas ponit tex.in.c.ad aposto lice. nam impator a pontifice non pōt deponi ex leui cā sed requirit nō grauissime cāc vt pulchre scribit Bald in l.fi.C.de ll. ꝙ no.in.c.i. ī remun.li.vi. ꝙ in d.c.ad aposto lice. facit in simile tex.i.c.inuentū.xvi.q vij vnde Inno. in.d.c.ij.in.xvij.col.de feudis dicit q̄ in hoc differt feu dum ab emphiteosi. nam vasallus non tenetur ad serui tia ad prestationes iure feudi nisi requiratur. sed si requi situs semel non prestat debitum priuatur feudo non ex pectato biēnio vel triennio non sic i emphiteota q̄ p ces sationem solutionis canonis sine alia interpellatione ca dit a feudo. d.c.potuit. ꝙ a l.ij. hoc qd concludo intelligi tur verū ꝙ limitate vt vasallus nō cadat nisi feudū sit tale vbi eo principaliter cōtrahentes considerauerunt magis prestationem realē q̄ gratiam ꝙ beneficium feudi.l.li berti.per notata Bald.ibi.C.de oper.lib.exēpli exemplum pone princeps inuestiuit te in feudo de castro vt solua annuatim accipitrem vel ensem vel librā cere. Nam illa solutio accipitris non principaliter inspicit comodum pecuniarium sed quādam premonitionem ꝙ honorem ꝙ sub iectionem ex certe ex prestationis res modice cessatione non inducitur caducitas. c.i.§ fi.l.i. de feu.dato in vicem le gis commisse. hz in hoc posset adduci in contrarium gl. ꝙ doc.in aut. qui rem.C.de sacro san.ec. Bal.in.c.cum adeo de rescrip. vbi pro cessatione modici canonis emphi teota cadit. fa.ii glo.in.l.res bona.ff.de cōtrahē.empti.

Bald.in.l.cum sit.C.de sepul.viola.i.l.pro hereditarijs C.de here.act.ponit Imo.in.c.potuit de locato i.x.car. Sz aliud in emphiteota qui magis respectiue tenet ad canonem aliud in vasallo in quo principale est erogatō beneficij accessorium hec pstatio cēsus ꝙ Anto.de bu.in.c. in literis de resti.spo. vbi inquit q̄ si aliqua castra dānt ci uitati brauium vel banderias in festo principali ciuita tis significatur subiectio castrorum ciuitati vt quodāz ho nor paretur. Ex pdictis ꝙ in his expressum ē dicere q̄ i feu do tali q̄ magis imittitur gratie q̄ solutioni: cessatio so lutionis non facit vasallū cadere ꝙ hoc ē q̄ voluit Car. in.c.potuit de locato qui distinguit aut feudum dat sub annua pstatione ꝙ respectu fidelitatis ꝙ non cadit nō sol uens aut datur sub annua pstatiōe ꝙ respectu eius ꝙ tūc cadit non soluēs ꝙ tūc tale feudū in alijs retinebit obseruā naturam feudorum ꝙ amittetur eisdem culpis quibus alia feuda Ludouic.consilio.lxx.incipit in christi ꝙc.vi sis thematE. ꝙ dicit esse de mente Specula in titulo de lo cato §.nunc aliquos versi.lxxxv. Et colligit hoc ex quali tatibus feudi ꝙ pstationis q̄titate ꝙ qualitate vasalli fa cit q̄ nota glo ꝙ ibi Bar.in.l.i.§.q̄ aūt.ff.de superficie bus.glo ꝙ ibi Bar.in.l.semper in stipulatione.ff.ī reg. iu. ꝙ facit q̄ proxime dixi ex mente Bal.i aūt.si quas rui nas.C.de sa.san.ec. ¶ Deinde in diffinitione subiciunt de his eiusq; heredes siue masculos ꝙc. nā appellatione he redum in feudis intelliguntur dūtaxat descendentes pu ta filius nepos ꝙc.c.i.i.de feu.al. ꝙ ē gl.in.l.ex facto.§. fi.ff.ad trebel. ꝙ ponit Cy. ꝙ Bal.in.l.liberti.C.de ope ris liber. cano in.c.in pñtia ibi late anno superiori dixi ī proba. ē bonus tex.in.§ cū vero in fi.i.ti.i.hz de iure cōi appellatione heredum contineātur extranei.l. sciendū. ff.de ver.sig.l.fi.C.de hered.institu. ꝙ generaliter omnes descendētes cōprehenduntur. Et dicit Bal in.c.que in ecclesiarū.vij col.ī consti. q̄ si sit inuestitus pro se ꝙ filius in determinate intelligitur de oībus descendentibus vsq; ad ad vltimum gradum qui sm materiam de qua agitur ꝓmis sus a iure ē.plus voluit Bal.in.c.i.§.donare.i.qualiter olim feu.alie.poterat q̄ si concedit feudū pro se ꝙ he redibus suis quibuscunq; ex non veniunt extranei q̄ nō veniunt ex ab intestato neq; femina. facit q̄ scribuntur i.l. cum.ff.solu.matrimo.immo dixit And.de iser.in.c.i. q̄.ca.feu.amit. q̄ si etiam quis simpliciter stipulet feu dum pro se.videtur stipulari p se ꝙ filijs. ¶ Subiciunt in in diffinitione ꝙ femina si de his nominatim dictum sit.nam de natura feudi est vt nō transeat in illas nisi no minatim sit actum q̄ non pōt leuare feudum.i. nominati um vt dicā vobis in.§ cū vero cōra.i.ti.i. ¶ Deinde su biciunt in diffinitione vt ille siue eius heredes seruiant. nam nulla est honestior ꝙ iustior causa priuandi vasallum feu do quam q̄ vasallus recusat adimplendo ea ad que te netur sm naturam feudi.l.quero.§ inter locatorem.ff. locati in ratione fa.in.c.i.i.que fuit pri.causa bñfi amit. ¶ Vltimo subiciunt siue seruitium sit certū siue incertū quia q̄n seruitium est incertum feudum dicitur esse rectum pu ta quia nominatum non sit dictum vt dicam vobis i sequē ti lectione. ꝙ ideo cum ad seruitium detur appellat feu dum quoddam seruitus. Bal.i.l.quotiens in.i.colum.C. de suis ꝙ legi.in.c i.in prin.iij.carte de iudi.in.c.que de ecclesiarum de consti.in.c.ij.i.fi de feu.fue.cōtro. Joan. an.in addi.ad Spe.in ruben.de feudo. ideo dicit Bal. in.c.que in ecclesiarum in.ix.col.de consti. q̄ seruitium est odiosa feudum ꝙ ideo dixit Bal.in.l.adoptiuus.§.fi. liberta.ff.de in ius vo. q̄ si ecclesia romana hz feudum ab imperatore hz alias sit supra imperatorem tñ respectu fe udi erit inferior ꝙ vasalla. ¶ Sz contra hāc diffinitionē Bal.opponit de subā feudi est inuestitura. c.i.i. quid sit inuesti. solutio tamen non est de substantia. quia ē feu dum sine inuestitura puta in prescriptione.xxx.annorum c.siquis per triginta infra si de feu.fue.contro. Item sic

cessione.c.fi.de feu.cog. Et per predictam diffinitionem dum in ea dicitur ꝙ dominus proprietatem sibi retineat, quero an princeps possit alienare ea q̄ sunt sui principatus ⁊ primo Bald. arguit ꝙ sic quia contractus principis obtinet vim legis.l.cesar.ff.de publi.l.pe.C.de dona. inter virum ⁊ vxo.l.cum multa.C.de bonis q̄ liberis.l. bene a zenone.C.de quadrien.prescrip. preterea licet administrator non possit donare.l.cōtra iuris ciuilis regulas in.§.fi.ff.de pac. Tamen quia donare est proprium principum ipse princeps ⁊ tutor eius possunt donare Inn. in.c.grandi.de sup.negli.prela.li.vi.⁊ si dicatur imperator dicitur augustus ab augendo quia debet augere iura imperij ⁊ regni vt no.in prohemio ffo. C.⁊ insti.licet hoc modo non augeret sed diminueret. Respōdo scḋm Bal.ꝙ ex hoc non infertur ꝙ non valeat donatio vel alienatio quia princeps potest facere contra ius.l.princeps.ff.de legi.l.digna vox.C.de legi.sed bene infertur ꝙ talis cōcessio sapit priuilegium.l.si quando.C.de bo.vac.li.x.c. suggestum extra de decimis.l.quominus.ff.de fluminibus. Item pro dicta opi.facit imperator confert superioritatem ad dignitates ergo ⁊ eorum territoria.C.de diuersis officijs ⁊ apparitoribus iudicum.l.probatorias libro duodecimo facit glosa in.l.humanum.C.de legibus probatur in.c.primo infra de feudo marchie in principio Paulus de castro consilio centesimooctuagesimo incipit in christi nomine ⁊ cetera in facto presenti.c.primo.xxij.di.facit tex.in.c.abbate de re iudi.li.vi. Bald.in.l. rescripta.C.de preci.impera.of.in contrarium facit.nam imperator ⁊ alij principes iurant non diminuere iura regni.c.intellecto de iure iur.cle.i.⁊ ibi habetur eo.ti.⁊ cū sint tales concessiones contra publicam vtilitatem nō valent.C.de his qui vaca.munc.a principe acce.l.vnica.l. .i.in prin.ff.de vaca.mu.l.siquis.ff.de aqueduc.preterea posset ad nihilum imperium peruenire quia hodie alienaret partem regni cras aliam partem qḋ esset absurdum.⁊ facit in ar.l.arboribus.ff.de vsufruc.l.summa cum ratione.ff.de peculio.l.nomen.ff.de lega.iij.facit. glo.in auten.quomodo oportet episcopos in prin.que dicit quoad donata ecclesie per Constantinum non sit tenenda vt in.c.ego Ludouicus.lxiij.di.in.c.constantinus.xcvi.di.in.c.fundamenta de elec.li.vi.habetur in. cle.i.de iureiur.⁊ in proh.ffo.per legi.⁊ ita credendū de necessitate est vt in extrauaganti Bonifacij.vnam sanctam.Barto.in.l.i.in fi.ff.de requi.reis. Tamen quoad donandum aliquam ecclesie militanti fundamenta illius glo.quia non iam dicitur donatio que facta est ecclesie per constantinum q̄ relaxatio cum omne dominiū sit penes papam.c.nouit de iudi.⁊ ibi doc.⁊ res de facili reuertitur ad naturam suam.c.ab exordio.xxxv.di.ergo secus si princeps concederet alteri q̄ ecclesie ⁊ accessaū.⁊ ratione glo. Pro concordia tamen dicere aut querimus an possit siue potuerit donare ecclesie romane ⁊ clarum est ꝙ sic.⁊ ita tenendū per supradicta aut querimus an supremam potestatem quam ipse princeps habet possit princeps alteri concedere ⁊ clarum est ꝙ non. Bald.in.l.i.§.i.in vi.colum.ff.de offi.prefec.vr.no.Jo. an.in additio.magna in fi.in addi.ad Specu.in titu.de iurisdi.om iud.ver.que autem mea imperij.ecclesie.n. nullam supremam potestatem etiam in temporalibus concessit imperator quia eam prius habebat per no.vbi alias disputaui ⁊ subtiliter i.d.c.nouit.facit qḋ no.Ange.in.l.i.§.i.ff.de offi.eius cui man.est iuris. Aut querimus an princeps possit alienare ea que sunt principatus Concludit Bal.fm veteres.aut princeps alienat expropriando ⁊ penitus abdicando dominium dignitatem ⁊ iurisdictionē ⁊ non posset quia esset deformare principatū.c.intellecto de iureiur.vij.q.i.c.in apibus vbi glo.no. Bal.⁊ Ange.in.l.i.C.de repu.here.⁊ alia sunt de mēte Jo.an.in addi.ad Specu.in titu.de iurisf.om.iu. Bal. in prohe.C. Spec in titu.de instru.edic.§.nunc autem. in fi.⁊ ibi ꝙ successor posset reuocare. And.in.c.i.§.preterea.de prohi.feu.alie.per Fed.in.iiij.colum.⁊ i c.i.in.vi.colum.de capi.cor.a. Si tamē ex causa iusta alienaret non posset reuocari.ita Pau.in.d.cōsi.clxxx.incip. facto pñt.⁊ ad.c.nota licet pri.q.respondet ꝙ loquitur qñ non subest causa ratiōabilis.⁊ ita sentit ibi Archidia.⁊ faciūt que no.Bal.in.l.cum multa.C.de bo.q̄ li.⁊ ita declaranda ē cōclusio Bald.post Cy.in.l.digna vox.C.de legi.⁊ Bal.in.c.in generali.i.si de feu.fu.contro.aut alienat princeps retinendo directum dominium vel saltem superioritatem ⁊ tunc vz alienatio.c.abbate sane de re iu. lib.vi. In.in.c.grandi de sup.ne.p̄.Ang.i.l.ꝭ.iuris ci. reg.§.fi.ff.de pac.⁊.i titu.i.c.i.in prin.⁊.c.i.quis dicatur dux. Mar.vel co.limitat Bal.nisi infeudatio cederet in detrimentum vel incommodum principatus vel regni.l.summa cum ratione.ff.de peculio. Bald.in pace constan.in verbo oppizoni. Oldra.consi.lxxxiiij.incipit. eleganter ⁊ melius in consi.clvi.incipit ex presenti themate.⁊ faciūt que vidimus in externa lectione in argu. an princeps possit remittere annuam pensionem.puta si rex passim daret nunc vnam ciuitatem annichilando regnum fm plene scripta in.d.c.grandi.⁊ ibi Joan.an.de sup.neg.prela.li.vi.⁊.d.c.intellecto. Ad p̄dicta faciunt que no.legiste in prin.rub.ff.de verbo.obliga. Imo.ibi late in.c.fundamenta de elec.li.vi.⁊ ideo habetis casū vnum singularem ꝙ princeps si infeudet regalia nō valet concessio nisi assit clausula motus proprij vel certe scientie.l.i.C.de peti.bon.subla.li.x.iuncto.c.si motu proprio de preben.libro sexto ⁊ facit no.Albe.in lege quotiēs C.de preci.impe.offe.⁊ que dicantur regalia vide in.c.i. infra que sint regalia de quo dubito licet do.Mar.simpliciter transeat. Quare aūt appellet̄ feudum ⁊ vnde dicat̄ a fidelitate vel a fide vt infra per quos fiet inuesti.⁊ de hoc questione plene per Ja.ardiz.in summa in.i.carta.sub rubricella vnde dicatur feudum ita vt vasalli ex eo fideles appellantur.c.i.item si fidelis.§.cursus infra quib. mo feu.amit.⁊ dicam.qui.mo.feu.amit.⁊ dicam infra est autem fidelitas ipsum iuramentum qḋ prestatur a vasallos domio.vt infra quid precedere debet an fideli.an inuesti.in fi. Pluribus etiam alijs modis capitur fidelitas vt ponit Barto.in extrauaganti ad reprimendum in prin.⁊ latius in.c.i.infra quid precedere debeat an inuesti.an fide.cu zem rerum noia ab eax effectibus nascātur.l.ij.§.appellam.ff.si cer.peta. Bald.in.l.manumissiones.ff.de iusti.⁊ iur.in princi.colum.⁊ in omnibus cōtractibus graue est fidem fallere.l.i.de constitu.pecu.⁊ quod facimus debet consistere in fide.l.i.ff.si cer.peta.fides tamen per excellentiam debet consistere in feudis in quibus dominus se committit quodammodo vasallo ⁊ econtra.⁊ ideo per istam excellentiam fidei feudum denominatur a fide seu fidelitate.c.de forma.xxij.q.v.c.i. i.de noua for.fideli.cle.romani de iureiur. Interdū vulgares appellant feudum alio modo sicut galici qui appellant gangeriam vt in.c.i.extra de feudis ⁊ propterea cum dicatur feudum a fidelitate seu fide.c.nullas.alias est.c.fi.i.per quos fiat inuesti.hinc est quod non valet pactum vasallum non cadere a feudo ob feloniam:quia inuitaretur vasallus ad delinquendum.l.conuenire.ff.de pac.dota.l.si vnus.§.illud.ff.de pac.licet Joan.an.in addi.ad Specu.in rub.de feudis sentiat qḋ valet hoc pactum qḋ vasallus non cadat propter feloniam secus i emphiteota.non communiter doc.in.l.si maxime Bald. C.de iure emphiteo.in autē.qui rē.C.de sacro san.eccle. per aliquos faciant que no Bald.in.l.i.§.in primo de cadu.tol.ponam plenius post domi.Mar.in.c.primo in princi.infra de feud.guar.deinde queritur an nomen fe

udi vel vasalli sit de iure consuetudinario an vero romano respondeo sm Andre. de isernia in hoc proemio et Ja. ardiz. in prin. sue summe quod sunt nomina consuetudinaria, nec ob. l. omnino. C. de inoff. testa. l. si. C. ne pignus. et l. locus. ff. de leg. ii. cum similibus quia loquuntur in militia, nos autem in feudis et vasallo que inter se differunt nam militia potest vendi et legari et pignori obligari. vt l. allega. feudum autem non potest alienari nec pro anima legari c. primo de prohi. feu. alie. per Frede. c. primo de succes. feu. cum similibus. Nec obstat. l. tertia. ff. de vsufru. et ha. quia loquitur in clientulo vasallo possumus tamen vasallum equiperare homini libero redempto ab hostibus in quo redimens habet vinculum quasi pignoris et quasi seruus esse censetur. l. senatus. §. fin. ff. de fur. et ideo dixit Bald. in. c. primo in terra car. de iudi. in. c. que in ecclesiarum de consti. in. l. quotiens. C. de suis et legi. in. c. secundo infra sine feu. fue. contro. quod feudum est species seruitutis. Joan. an. in addi. ad Specu. in titulo de feu. vt supra vidimus. ¶ Qualiter constituatur feudum respondeo sm Jacob. de bel. constituitur inter viuos in contractu vel vltima voluntate Bald. in. § si de noua fidel. for. vbi quomodo intestamento quandoque constituitur feudum insti. de seruit. §. fin. et l. tertia ff. de vsufruc. cum si. ¶ Qualiter autem acquiratur respondeo sm Jac. de belui acquiritur inuestitura vel successione vel prescriptione. xxx. annorum. c. primo §. si. de feu. cogni. siquis per triginta. infra si de feu. fue. contro Fallit in regno cicilie sm And. hic quia sola concessione regis absque inuesti. acquiritur feudum que consuetudo est seruanda in locis suis. c. primo de feu. cogni ¶ Quero vlterius quot sint species seu diuisiones feudorum respondeo plures sm doc. quas hic ordinate describam addendo vltra doc. aliquas. ¶ Prima enim diuisio est ista quoniam feudorum aliud est regale sicut est feudum marchie ducatus comitatus vel alterius regalis dignitatis quod ab imperatore vel rege recognoscitur vt infra de feu. Marchie. c. primo aliud est non regale quod recognoscitur ab aliis inferioribus a principe vel si recognoscitur a rege non consistit in illis dignitatibus vt quia inuestiuit de aliqua plebe vt infra titulo primo in principio et §. primo. ¶ Secunda est diuisio quoniam aliud est feudum nobile quod suum nobilitat possessorem et illud appellatur paradegium aliud burgense quod non nobilitat vt infra quis dicatur dux Marchio vel comes in §. cetera. Sed circa hanc diuisionem dixit Jacobus de belui. latius quem etiam recitat Joannes andreas super rubrica de prescriptionibus in addi. Spec. videlicet quia feudum aliud est nobile aliud minus nobile nam concessum ab imperatore regi duci vel marchioni et cetera dicatur nobile. Sed minus nobile fit quando feudum conceditur a predictis sed aliqualiter nobile est quando feudum conceditur a vasallis suprascriptorum procerum. Sed ignobile est illud quod concessum est a minimis valuasoribus a quibus nullam dignitatem vel nobilitatem consequi posse dicuntur vt infra titulo primo in principio. et in. §. primo et infra de feu. marchie cum duabus rubricis seq. et in dicto titulo quis dicatur dux marchio vel comes. ¶ Quidam dixerunt quod feudum nouum non nobilitat sed antiquum quia nobilitas ista ocul non confertur. l. seruata cum glo. ff. de gradibus et affinitatibus Bald. hic sed nimio dicit quod Joannes andre. melius loquitur nam feudum ducatus vel marchie nobilitat suum possessorem. c. primo de feu. marchie etiam si sit nouum. vt l. seruata. nam nobilitas quoque sumitur pro preclaritate sanguinis ac gradu et sic procedit glos. in dicta. l. seruata. Alio modo sumitur nobilitas pro quadam bonitate inter alios preclaritate. vt no. Bald in. l. prima. C. de dignita. libro. xii. ita hic sumitur. Ideo dicit

mus quod doctores equiperantur nobilibus glo. in. l. societates §. primo. ff. pro socio. ¶ Tertia diuisio quia aliud est feudum franchum aliud non franchum et vno declarato cognoscitur aliud. Franchum dicitur sm additio. Joan andre. vbi proxime. et Bal. in. c. inter dilectos de fide instrumento. quia ex eo nil prestatur vt apud vulgum hec verba sonant vt extra de sponsa. c. ex litteris. et sic indefinita locutio fuerit cum ab omni seruitio absolutum vt extra de testi. c. significauit. Bald. in. c. primo infra de milite vasal. qui arma belli. deposuit. et valet pactum quod vasallus ad aliqua seruitia non teneatur. And. in. c. primo infra quib. cau. feu. amit. intelligas tamen libertatem et franchisiam et nobilitatem non eximere a capitulis comprehensis in natura fidelitatis que numerauimus infra in titul. de for. fide. c. primo in fi. vbi ho. text. quid sit inuesti. Ange. consi. cvi. quod incipit sanctissima in quinta columna Bald. in simili in. l. primo. xxxi. q. ff. de rerum diui. imo ad omnia comprehensa in iuramento fidelitatis remanet obligatus. Oldradus consilio ducentesimo trigesimo quarto incipit factum tale. quidam miles. Bal. in capitulo primo in vltima questione infra de capitaneo qui curtem vendidit. et ibi ponit de castello francho quod est in agro bononiensi iuxta glosam in. l. siquis a barbaris. C. de re militari libro duodecimo. quod nomen proprium alias contineret repugnantiam et contrarietatem quod sit feudum et liberum prorsus ab omni fidelitate quod non est dicendum extra de appellationibus. c. sollicitudinem. et l. vbi repugnantia de regulis iuris. nam esset potius quedam libera donatio si penitus esset liberum sm prefatum Joannem andream in dicto loco facit quod notat glosa et ibi Bartolus et salicetus in. l. secunda. C. de iure emphiteotico Bart. in. l. fundi. C. de fundis patrimonialibus Specu. in titu. de locato. §. nunc aliqua versiculo octauo. simonono ibi Joannes andreas. et sm Baldum hic in octaua diuisione. Feudum franchum dicitur quia liberum a prestatione seruitiorum sed non est franchum a maleficiis siue in faciendo siue in tacendo insidias quas domino tendi nouit et dicit Hostiensis. et Joannes andreas in. capi. finali de rebus ecclesie. non alienandis et Baldus in auctentica nisi rogati in fine C. ad trebellia. quod hoc potest alienare domino inconsulto et simpliciter videtur transire Baldus. in. c. primo cu fra de milite. vasallo qui arma bellica deposuit. contra contrarium hic tenet. Baldus. quia si delinqueret quomodo puniretur in amissione feudi cum feudum posset inconsulto domino alienare. et cum dicto Joannis andree transit Paulus de castro consilio centesimo septuagesimo primo incipit In christi nomine amen. in causa que inter gnificos et in consilio. quod incipit in christi nomine et cetera circa id quod primo queritur in secunda columna et quod predicta non videantur remissa allegat bonum textum in. l. finali. C. de operis libertorum vbi licet patronus liberet libertum a iure quod communiter habet in libertos tamen remanet iure reuerentiali obligatus. facit. l. que sub conditione. §. siquis iusiurandum. ff. de conditionibus institutionum et cum predicta conclusione Joannis andre. et Pauli transit Oldradus consilio ducentesimo trigesimo quarto quod incipit factum tale quidam miles Baldus in. l. si plures. C. de conditionibus insertis. quia et licet feudum pacto aliquo alteretur in reliquis retinet naturam feudi. Andreas in. c. primo infra quib. cau. feu. feudum amittatur in secunda columna Calderinus in rubrica de feu. consilio vndecimo. ¶ Quarta diuisio est quia est feudum aliquod quod habet naturam propriam aliud improprium. Natura autem propria feudi est quedam qualitas innata a prin. generationis feudi quod quasi virtus contractus conficitur et semper regulariter videtur inesse nisi per pactum improprietur. vt in. l. de feu. non ha

bente propri. na. feu. c. i. & i. quid sit investi. c. i. §. fi. & in p
rime allegato consi. Ang. & intelligitur hēre ppriam na
turam qñ est simplex & rectū & transitoriū ad heredes &
ad eū qui e investitus & alteri coequali qñq3 & de quo non
bz quis divestiri sine cognita culpa. vt. i. de natura feu.
c. i. & de feu. sine cul. nō amit. & glo. in. c. i. §. fi. ibi aliqd
dicam. i. ti. i. et p p vtatpem. Andr. in. c. i. i. qui succes. te
neau. & in. c. i. de capi. qui. curi. vendi. Panor. in. c. que
in ecclesiar. de cōsti. Bal. i. l. q se patris in. x. col. C. vñ li
be. s3 ppriam naturam intelligit hēre pluribus mōis vz
qñ dat accipiēti vt ipse & sui heredes & cui dederit habe
ant vt in. d. c. i. Itē qñ sine investitura ē acquisitū vt. i. q.
mo. feu. consti. pōt. c. i. itē feudū guardie & gastaldie. itē
camere & canevae. i. de feu. cogni. c. ii. & de notis feu. i pri.
itē feu. soldate vt. i. quis dicatur dux mar. vel co. in fi. item
qñ non est transitoriū ad heredes vt supra dixi & istis oi
bus modis bz naturam impropriā3 & irregularem & qñ
bz natura3 ipropriā3 potius dicitur ɔtractus inominatus
Bal. i. l. i. de feu. & lit. expen. & iō videmus q in ɔctu em
phi. pōt admisceri pacta feudalia & ecōtra. l. i. §. fi. rē. ff.
depo. l. aristo. ff. de dona. Bar. i cōsi. dxi. inci. in nomie
&c. ppoñit q sindicus in. ii. colū. facit quod notat Lud.
in simili in cōsilio. cdxxxiii. incipit in christi &c. presup
posito. & in cōsilio. dxxi. quod icipit in xpi. &c. p decisio
ne. Pau consilio. cx. quod incipit i xpi. &c. circa id qd
primo. Dicitur ēt alio respectu feudū aliquādo habere
propriam naturam vt qz dignitas cū feudo transit ad he
redes investiti sicut cōiter fit prout videmus in duce mila
ni in marchione ferrarie & similibus. iterdū tale feudū3
bz ppriā naturā feudi vt qñ neq3 dignitas neq3 feudū3
transit ad heredes s3 solū ad vitam vasalli sicut videm9
in Marchionatu anchonitano in ducatu spoletano i co
mitatu Campanie & similibus quo casu potius possz ap
pellari administratio s3 sit collata per modum feudi me
diante investitura de quo. i. de alie. feu. in fi. & in. d. c. i. d
feu. marchie. Nec mirum si s3 non habeat in pdictis & si
milibus casib9 ppriā natura3 feudi. nihilominus dr feu
dum vt in dictis iuribus na3 dici pōt feudū s3 non hēat
propriam naturā feudi. c. i. i. de feu. non habē. ppri. na.
feu. c. i. per quos fiat investi. Sicut dicimus depositū3 qd
nō habet propriam naturam depositi. l. lucius. & l. dies
spōsalior. ff. deposit. nam pacta cōtra naturam sine sui
cōtractus naturalia valēt. l. pacisci ff. de pac. no. in. l. pa
cta cōventa. ff. de contrahen. emp. s3 contra substantia3
non valēt in ea specie ɔtrus cui pactū cōvenitur. l. vbi ita
donatur. ff. de dona. cā mor. sm Bal. in. c. i. §. & qz in fi.
col. i. ti. i. & ita Pau. de ca. consi. dx. inci. in xpi &c. circa
id & ideo contra substātialia esset in casu nostro si fuisset
actū q feudatarius nullo modo recognosceret ecclesia3
in dominū vel alium concedentem in superiore3. Unde
dixit Oldra. consi. dix. incip. ex pñti themate. q si prin
ceps donat alicui quicquid iuris bz i tali castello ita q
aliud non recognoscat in dñm q isto casu vr potius do
natio quam concessio in feudū ex quo nihil dñi reservat
sed totū3 transfert de qbi late videte. ¶ S3 dicit Bal.
in. l. si plures. C. de condi. inser. q immo ex pacto omne
dñium potest queri feudatario. qd intelligit vt predixi
& Bal. in. c. i. de duo fra. a capi. investi. & in. c. q ad se
dem ff de offi. or. in. l. i. §. sed & si quis. C. de lati. liber.
tol. Joan. an. in addi. ad Spe. in rub. de feu. prope fi. de
bet intelligi sm predicta. & Oldra. in consi. cxxxiii. qd
incipit factum tale quidam miles. Et hinc ēt dicimus q
si feudum emptum precio aliquo quia vasallus emit con
cessionem non bz propriam natura m feudi cuz de sui na
tura debeat esse gratuita concessio. ita Bald in. l. s3. C. d
libe causa in. c. i. i. de natu. feu. in. l. si quam C. de oper.
lib. Ja. de bel. hic Bal. in pace constantie in verbo libel
larii & in. l. liberti liberteq3. C. de op. liber. in. l. qui se pa
tris. C. vnde lib. Cy. in auc. ingressi in antepe. q. C. d sa

cro san. ec. & s3 aliqua pecunia p feudatariū dño p cōce
sione feudi qñq3 detur vt videbimus vt. i. de bn. fratris &
qualiter frater fratri succe. tamen non desinit esse feudū3
Bald. in. l. s3. C. de libe. cā in. l. si quam. C. de op. liber. qz
intelligitur satis amore & honore concessum feudum qz
pecunia sola non est causa quare feudum datur. ita Ho
sti. in summa de feudis. §. quis possit. ver. sed ad id. idē
Joan. an. in addi. Spe. in ti. de feu. in fi. col. ¶ Quinta
est divisio quoniam aliud est feudū ecclesiasticum aliud
est seculare. Et ecclesiasticum est duplex quoniā quoddā
datur seu suscipitur ab ecclesia tanquā ab ecclesia. vt. i. d
clerico. qui invest. fecit. c. i. & i. qui. mo. feu. consti. potest
in fi. Potest etiam ecclesia & clericus recognoscere feu
dū3 a laico. vt. infra de capi. cora. in fi. & tunc esset infe
rior laico & iō appellādū est ad laicū. c. solite. de ma. & obe.
c. romana. §. debet. de ap. li. vi. dixi in rub. de appellati.
¶ Sexta divisio quoniam aliud est feudum antiquum
seu paternum aliud est novum. Feudum paternum acci
pitur equivoce. nam primo & large dicitur paternū qñ
iam feudum fuit acquisitum ab aliquo ex antecessorib9
qui fuit agnationis communis caput vt infra de gradi. suc
ce. in feu. in. c. i. § his vero & infra de natu. suc. feu. c. i.
& hoc modo potest appellari antiquū eo qz est acquisitu3
ab antecessore vt no. glo. in. c. i. sup verbo investiture in
fra de succes. feu. & ita Bal. in. c. i. §. decedenti infra qui
feu. da. pos. in. c. i. de gradi. succes. in feu. ¶ Secundo
autem & stricte dicitur paternum illud feudu3 qd fuit ac
quisitum a pr̄e meo vel ab aliquo alio meo ascendente vs
q3 ad quartum gradum etiam si filio renovetur investi
tura Bal. in. l. fi. C. de suis & legiti. Bald. in autentica
defuncto. C. ad tertullia. Paulus de castro. cōsilio. cxx
vi. Oldra. consilio. cxxviii quod a quarto gradu supra
appellatur proprie antiquum. vt Bal. i. titulo primo. in
§. cum vero. & notatur. i. de successio feu. in. §. i. & ibi di
cemus. immo ēt si quis cadit a feudo & dominus remit
tit feloniam. nihilominus remanet feudum antiquu3.
Glo. ē notabilis in. l. q dicitur in fine. ff. de impensi. i re
bus dotalibus factis. faciunt glo. & doctores i. c. i. i. quo
tempore miles. And. de iser. in. c. i. i de feud. sine culpa
nō amitten. Alvarotus in. c. i. in principio. i. que. fuit. i.
cā benefi. amit. Bal. in. l. executorem. C. de executio. rei
iudi. in. xvi. col. Jmo. in. c. ii. de feu. Alvarotus plene in
c. i. de vasal. decrepi. etatis. facit gl. in. l. peculium si ere.
ff. de pecu. & Bal. qui ita determinat in. l. i. in. xv. q. ff. d
rerum divi. & in. ix. q. Bald. in. c. i. de vas. decre. etatis
Bald tamen in. c. i. §. insuper. de prohi. feu. alie. p Fe.
in hoc videtur facere differentiā an ipso iure vasallus ce
cidit. & dicetur per hanc remissionem feudum novū. aut
non ipso iure sed privandus est & tunc est antiquu3 feu
dum & pro Bal. faciunt que do. Cy. in. l. fi. ibi Bald. &
Sali. C. de revoca. do. 3. hāc distinctionem tz Jmo. i. d.
c. ii. in. vii. col. qz anteq3 dñs declaret voluntatem q vult
vasallum hēri p privato. non censetur privato. l. ii. C. d
iure emphi. Dicatur presupponimus q non tantum de
claravit q velit vasallum incidisse privatione3 immo fel
loniam remisit. dictum Bal. posset salvari qñ dominus
declaravit prius voluntatem q vult eum hēri p privato
postea voluntate mutata feloniam remittit. Nam tunc
cum esset semel privatus talis remissio & restitutio est no
vum feudum & nova concessio vt in fi. concludunt com
muniter doc. i. c. quis de rescrip. li. vi. i de. literas post gl.
ibi de rescrip. videtur hoc sentire Pau. de ca. consi. dxx.
inci. in xpi &c. qd istud feudum in. ii. col. voluit ēt Bal.
in. c. i. §. decedenti. alias & quia in. iii. colū. i. ti. i. qd si va
sallus renuntiavit feudum paternum vt filii investiant
a domino illi investiuntur: per hoc feudum non desinit
esse paternu3. ¶ Sciendum etiam q in antiquo feudo nō
requiritur nova traditio in persona descendentium ex
quo semel superioribus est tradita. c. i. de fe. mar. c. scien

dum.j.de feu.cog. Videbimus in.c.i.j. quid sit inuesti. ergo est differentia quia feudum antiquum queritur sine inuesti.tamen non seruatur nisi.j.annum petatur inuestitura quia petere inuestituram est quasi cēsus deuotionis et recognitionis qui debet prestari domino.et si non pstatur res cadit i cōmissum quia census reuerētialis et professio cēsualis est omissa i ti.de prob.feu.alie. p lotha.c.qui. Sed feudū nouū nō qrit nisi inuestitura nec transmitti pōt nisi quis sit inuestitus vt i ti.j.q. mo. feu.cōsti.pōt.c.sciendū. Et duplex ē inuestitura vt videbimus in. c.i.§ qd sit inuesti.s. abusiua que fit per aliqd signū vt p bacculum et pcisio verba inuestiture. et hec non facit vere feudatarium nec trāsmittit nisi apprehensa possiōe.nā feudi hec ē natura q nō trāsmittat nisi sit pleno iure qsitum p inuestiturā et inuestitura propria in feudo dicit possio vt in. d.c i.qd sit inuestitu. Jus ergo feudi vt trāsmittat reqrit apphēsionē. q.n.non ēēt i plenū vasallus nō pōt heredē suū vasallum facere.ergo nec trāsmittit feu. et ē plena inuestitura facta verbo et traditiōe q cōtinet plenum ius vasallagii. Bal. in hoc proe.feudalium in.vii.col. et sic videt q feudare nō sit nudū pactū qui traditionis expectat effectum de pac. l. iurisgentium placitum. et sicut vestit pactum rei traditiōe sic vestit feudum .ergo q non pōt tradere corporalem possessionem non pōt feudū cōcedere q nō intelligat dñs et ī feudo antiquo natura eius promptior est ad trāsmittendum q ī feudo nouo. ar.ff de.leg.iii.l.pater.§ qndecī. Et ad inuestitu. quia noua nō vr inuesti. p quā vetus inuestitura cōseruat vt l.c.i.p quos fiat inue. et ar. ff.de pac.l. si vnus.§.penes ver.q in spē.et ar.extra d feu.l.c.ii.nisi noua inuestitura esset noue forme et nature.ar. no. in c. bigg de prebē.libro sexto.et adde alias differētias . ff d verb. ob.l.si mihi.et dico per Bar.ista sunt verba Bal.in.d. l.ii.in.ii.col.ff de rerū diui.Et not.q si pater de feudo suo fecit inuestiri filios in vita sua q illud feudū nō dicit appellari nouū sed antiquū.vt.j.de vas.decrepi.etatis.c.quidam q est notabile tn dicit Pau. d ca.q reuerso feudo ad dñm per priuationē vasalli vel alio mō et postea vasallus reinuestiretur licet primitus eēt feudū antiquū nūc erit nouum.ita Pau.cōsi.clxiiii.qd incī.in xpi nōē.q illud feudum.facit q notat Bal.in.d.l.i.in.xv.q.ff de rer diui. Jtem feudū q alias erat antiquū mutato dño efficit nouū vel mutatis pactis inuestiture. secus si nō renouātur pacta.c.i.d vas.decre.etatis.Et ideo si vasallus habēs feudū antiquū ab vno dño illud recognoscat ab alio qui ē successor nec vniuersalis nec singularis prioris dñi erit nouū feudū. Jta cōsuluit Old.in.d.cōsi.clxxvii.q incipit factū tale quidā nobilis.tn cōsulto de aliqua inuestitura antiqua feudi in dubio sequentes inuestiture presumūtur facte vt de feudo antiquo nisi expresse dicatur q fuerit renunciatū prime inuestiture et de nouo inuestiatur.c. i. de duo fra.de nouo bene. inue. et facit nam sequens dispositio censet in dubio facta sm naturā pcedentis facte sup eodē.l.si stipulatus.ff de vsu.l.i.§ bellissime.ff. vt legata noie ca.Si vero non cōstat de veteri inuestitura et esset cotentio an feudū esset antiquū tunc agenti incumberet probatio.c.i.§.si.de gra.suc.in feu.ita Pau. de ca. in cōsi.clx.q incipit in xpi noie amen.circa primum cū.s. dicit mediolanēsis nr clarissimus iuris vtriusq monarcha dns Signorolus de hōdes i cōsi.x.q incip.i.q.vertente inter vgeri.q feudū sit antiquū qualitas hr extrinseca.ió a iure nō pūmitur sz est probanda.et i h possessio multū opatur q trāsfert onus pbandi in aduersariū puta vasallus ē in possessione feu.q.d. antiquū pūmitur pro eo et cōtra.ita Ja.d bel.i.c.i.de gra.suc.i feu.hr i.c.i.d cōtē.inter mc et do.l.c.i.§.cū ā.j.de cōtro.inue. Bal.q̄rit hic.epus inuestiuit titiū de castro ecclesie et inuestitura tract feudū esse antiquū.qrit an ex illis verbis probet feudum eē antiquū.et sic an valeat infeudatio.et cōcludit Bal.q non q videtur talia verba prolata in infraudem legis.l.q testamēti.ff. de proba.l.cū qs decedēs.§.mea

ff.de leg.iii.nā verba nūciatiua nō probāt inter eos q nō pōt disponere l.si forte.ff de castrē.pecu.et no.i.l. secūdum.ff.de verbo.ob.nisi verba nūciatiua essent in istro antiquo.q tūc antiqtate psumunt oia solēnia no. in.l. eā.ācp.ātis.per Ly.et Bal.C.de fide instru. Jnno.i.c. veniēs et in.c.quid per noualc.de v.s.sig. no.in.c. si papa.de priu.lib.vi. Pau.de ca.in hanc partē consuluit consi.clxiii.icipit in xpi nōē.q illud feudū.et p Joi.an.i.c. Albericus.de testi.et Ant. de but.in.c qm ē fa.sam d proba.no.in.l.cū quis.C. de iure deli.in.c si. de succes. ab intesta.Et ita tz de pnti qōne Oldra.in cōsi. clxviii. incī. factū tale est quidā nobilis. et facit que no Bald.in.c.i. infra de alie.feu.pater in.c.i.de gra.succes in feu. Bar. et Alu.a.in.c.i.de vas.decre.etatis.i.c.i.d succes.f u. qd nūc si epūs cū caplo et instrumēto asseuerēt feuda antiquū Concludit Bal.q oia pūmunt vera allegat glo. in au tē.hoc ius porrectū.C.de sac.san.ec.qui in glo. sequitur ibi Ly d.Mar.in sūa ē sola per tex.rotundum.in.l.iubemus in pn ibi nec si oēs est epo.C.de sac.san.ec per c.i.de re ec.nō alie in.vi.nec ob.d glo.in aute hoc ius. q loquitur in mutuo nō aūt in alienatiōe rerum imobilium ecclesie.et ita tenet Bar.i.d auten hoc ius et facit q no.glo.i.Bernar.in.c.q quibusdam de fideius. Ji i regibus et aliis qui prit sine solēnitate dare feuda crederē q si dicatur inuestitura noua iure antiqui feudi datur vel affirmat sine enūciatur antiquū feudum.assumeret qualitatem antiqui feudi.l.quecunq desertū.C.d oi agro deser.li.x. Ja.ar dizo.in sūma de feu.in ti.nouū non paternum. Bal.in c.i.infra an agna.vel filius. Bal.in.c.i.de aliena.feu p Alu.in.c.i.de vas decre.etatis i.c. i. d gra di.succes.in feu. And.in.c.i.in fi.de cōtro.feu apud pares ter. Alia et septima ē diuisio qm aliud ē feudū paternum de quo supra proxime dixi aliud est maternū videlicet q ē sunt acquisitum per feminā vt infra de benefi. femi.in.c.i. Large intelligitur quodcūq feudū quod a quacūq femina et superioribus fuit acquisitū q fuit cognatiōis cōis sz Bal.vt in.d c.i de quo dic vt ibi Octaua est diuisio qm aliud est feudum masculinū qd regulariter transit ad masculos tantū et non ad feminas vt infra ti.j.in.§.hic autē.et de succes.feu.§.filia. Aliud est femininum q per pactū trāsit ad feminas vt in.d.§.filia. quo casu tunc demū succedit femina si non extat masculus.vt infra de eo qui sibi et here. suis.c.i. fallit etiā vbi transit ad filiam eo q redemit vt infra de natu.suc. feu. in princi. Bal.in.l.qui se patris.C. vnde liberi. vt infra an maritus succe.vt c.i. Nona ē diuisio quoniā feudū aliud est indiuisibile. et regulariter oia feuda sunt diuisibilia. Jnno.in.c.pendentiā in princi. de offi. deleg.et ad ppositum per Bar.et Bald.in.l.inter tutores.ff. de adminis.tu. Bal.in.l.si.ff de re.diui. Ange.in.l. est receptum. ff de iuris.om iudi. Sed fallit in marchionatu ducatu et comitatu et in ceteris feudis similibus dignitatem habētibus.vt infra si de feu.fue.cōtro.in.c. oēs et de prohi.feu.alie.per Feder.in §.preterea ducatus et ducatus vt ibi dixi. Decima est diuisio quoniā aliud est feudū reale siue perpetuum aliud personale aliud personalissimū Reale namq siue perpetuū feudū est illud quod trāsit ad heredem quādo vnusquisq sibi suisq heredibus prospicit vt infra de duo.fra. a capi.inuesti.c.i.et in qui.cau.feu.amit.§ si.personale feudum est quādo feudum ad vitam alicuius concedit vt infra qui.mo.feu. consti. potest c.i.et de consue.rec.feu.c.i.vt sicut est feudū habitationis q finitur morte capientis nisi aliud specialiter cautum sit vt probat in.c.f nda habitationū de feu. et bene. in.c.extr eodem.a.m capi. Et dicit feudum habitationū quādo in proprios vsus habitatio conceditur. vnde infert hic Bald.in quarta dubi.vnquid ille cui habitatio est concessa in feudum possit ipsam alteri locare.et primo videtur q non nam feudum habitationis est feudum conditionale quod deserta habitatione amittitur. Et dicit

hic Bal. quasi stet p ipsis vasallū. quominus conditiones
in feudo appositam impleat. nō pdit feudum. l. si titius. l.
ticio centum. §. fi. l. cum pupillus. ff. de condi. et demon.
preterea id qd conceditur in pprios vsus est personale. l.
vnica. §. ne aūt. C. de cadu. tol. ergo etc. Item habitare
est facti psonalis qd non pōt impleri per alium. l. scimus
§. fi. ff. de sta. lib. facit q̄ habentur in. l. inter artifices. ff.
de solu. et. l. nemo p Barto. ff. de duo. reis stipu. Bald.
in. l. i. C. de here. insti. Item persona vr electa ergo ab
ea non ē recedendū. l. si ita fuerit. ff. de inmunis. testa.
In 9triū facit. l. arboribus. §. vsufructuarius. ibi naz qui
locat vtit. et. l. nō vtit. ff. d vsuf. l. hitano. C. d vsuf. l. ha-
bitatōes. ff. de vsu. le. et ibi Bar. et tex. i. c. i. §. rei aūt. j. de
inc. de rebus alie. fac. vbi vasallus hz ptātem rei inuesti
te tanquā dñs quo ad vendicandum vel defendēdū vel
seruitutem imponendū. et habitatio dicit fructus. l. si is
q. §. i. vbi Bar. post gl. ff. de pig. et facit. l. cū seimus. C.
de agri. et cēsi. li. xi. l. illa. C. fi p viz vel alio mō. nō. n. vr
habitatōez deserere q relinqt sqlilinū. et facit tex. in. l. cū
antiquitas. C. d vsuf. vbi ille cui lega. ē habitatio pōt eā
alteri locare et ibi Bart. sīb. de vsu et habita. §. sz si cui. et
facit. c. i. §. donare. j. qualiter. oliz feu. alie. po. vbi vasal
lus pōt alij locare feu. et facit qz nō refert a quo fiat sz cu
ius noīe fiat. ff. de verb. ob. l. cū fams. tñ Bal. h distīguē
do soluit 9rietatē aut habitādo proprie p ipsum vasallū p-
sonaliter versat cōmodū dñi puta qz 9cedit habitatio ca
stelli fortis et custodia digno veterano militi fido et calli-
do. et tūc nō possit alteri locare. et procedit prima opi. aut
cōcessuz est feudū habitationū simplr. et tūc pōt locare et
procedit scda opi. Subijcit quoqz hic Bal. qz qñ conce-
dit ius habitādi cū 9pretate qz talis habitatio ē realis
l. de ius. §. fi. ff. d vsuf. Debinc querit Bal. hic l. vj. di
uisione qd si dñs in cōcessione dicat cōcedo tibi talē do
mū vel fundū ad vtēdū vel fruēdū nunqd istud feudum
erit psonale. et p argūt qz nō qz feudū i dubio nō est pso-
nale. c. i. §. fi. infra in qui. cāus feu. amit. In 9triū facit ter.
in. l. habitatio. §. si sic. ff. de vsu. et ha. Et ita concludit fa
ciēs regulaz qz vbicūqz facta ē cōcessio in vsus proprios
alicuius in feudū finiē morte et sic dr feudū psonale. Et
d si cōcedaf feudū pro alimētis alicui illud feudū morte
finit p no. in. l. cū. hi. §. si vni. ff. de trāsac. Sz salua reue
rentia Bal. forte prima opi. est melior p ter. pro ea alle-
gati et dedncā. nā verba debēt itelligi fm naturā dispo-
sitionis i qua proferunt. l. si vno i pei. ff. loca. c. i. §. fi. vbi
donus ter. infra qd sit inuesti. et facit q̄ vidistis supra in ter
ia et quarta diuisiōe feudorū. Sz de natura feudi ē qz trā
seat ad heredes. vt pz ex diffinitione premissa vt videbe-
mus in. c. i. §. cū vero. ifra ti. i. sz ista verba ad vtendum et
fruēdum sunt prolata in cōcessione feudali. ergo itelligū
tur fm naturā feudalē vt trāseat ad heredes. Nō ob. l.
habitatio. §. si sic. qz ibi legaf habitatio et natura talis
legati nō est vt transeat ad heredes. Feudū vero psona
lissimuz qz soldata appellaf et istud ex natura parte trāsit
ad heredem vt infra quis dicaf dux marc. vel comes in
soldata. nā neqz ad datis neqz recipiētis heredes trā
sit. Feudum. n. regulariter trāsit ad oēs heredes qui te-
nēt eundem gradū vt infra. ti. i. §. et qz. de suc. feu. in pri.
qd fallit in his qui viuunt iure frācoz qz tunc trāsit ad
primogenitū. fm Jaco. de bel. facit qz dicit Bal. in. l. cū
antiquioribus. C. de iure deli. ¶ Undecima est diuisio
qz feudū aliud fit cum iuramēto et sic cū fidelitate et hoc
regulariter. et aliud absqz iuramēto vz si p pactū remit-
tit vt. j. p quos fiat inue. l. i. c. nulla. et. j. de ca. cora in prin.
¶ Duodecima diuisio qz aliqd est feudū rectum et pu
rum. aliud ē feudum nō rectum sz conditionatū non qz sit
sub cōditione sed sub quadaz qualificatione nā regulari
ter quidē feudū simplex et rectum est puz. qz interdū qua
lificaf eius cōditio vt qz daf ad certū seruitium vel con-
ditionem certā vt infra quid sit inuesti. in. §. penul. Et iō
appellaf cōditionatū vt no. glo. in. c. fi. ifra de. capi. qui

cu. vendi. vbi videas. facit. c. i. in fi. in qui. cau. feu. amit.
Et iō cuz feudum cursoris videaf datum pter seruiciū
currēdi videref qz nō valeret cōcessio facta claudo qz in
vtilis esset talis cōcessio feudi facta claudo. l. fideicōmis-
sa. §. si seruo. ff. de leg. iij. Tamen Bal. hic tz 9triū qz
erit vtilis et cōcedenti et claudo qz locare poterit feuduz
alteri qui seruiet dño. vt i. c. i. §. donare ifra qualiter oliz
feu. alie. pot. cū. §. se. Et dicit And. et sequif Bal. qz istis
casibus qñ feudum daf ad certū seruicium sapit naturā
9ctus nominati cū ad certum qd detur sicut alij nomina
ti 9ctus qz pōt mordeu per tradita in l. petens. C. de pa
ctis. in. l. iurisgētium. in. §. quinimo. ff. de pactis. Et in cō
trariū facit. que dix. d. heri i quarta diuisiōe feudorū dū
locutus sū de feu. nō hūte 9priā feudi naturā. pōt ēt tra
di alia diuisio iter feudū rectū et nō rectū alio respectu.
Quoniā feudum pōt dici rectū qñ qs adipiscitur posses-
sionem feudi pcedēte licentia dñi prīte curia qz tale feu-
dū ē perinde ac si eēt facta inuestitura. et ē trāsmissibile.
vt. j. de consue. rec. feu. in. c. i. i prin. Sz si dicta licentia
eēt data absqz curia tūc tale feudū non cēseretur rectuz
sz abusiuū. et non eēt trāsmissibile. vt. j. q. mo. feu. consti.
pōt. c. i. Istā doctrinā tradit Bal. i. d. c. i. j. de cōsu. re-
cti. feu. Itē et alio respectu pōt dici rectū feudū illud feu
dū qz ē ppetuū et non pōt reuocari. vt infra de contro. in
uesti. in. §. itez si vasallus. Illud vero qz pōt reuocari ap
pellaf non rectuz. Et de hoc loquitur titulus de feudis
guardie. Ut quia datur ratione alicuius officij vel meri
ti. vt dei. infra de controuer. inter. vasallum et episcopū
c. i. Bald. in. l. q se pris. C. vnde liberi. ¶ Tertiadecia
diuisio qz aliqd feudū appellaf legiū aliud non legium.
nam feudū legiū est vbi iuraf fidelitas 9 oēm hoiem qd
feudū 9pe nom. 9cedif nec recipif nisi ab eo qui non re
cognoscit supiorem. regir oia feuda magnaz dignitatuz
dicunf legia Bal. in. l. i. §. in prio. C. de cadu. tol. sz feu-
dum nō legium qñ in concessiōe et fidelitate excipif prior
dñs cui iā ē ligatus vt. j. hic finif lex in fi. et. j. de probi.
feu. alie. p Lotha. c. ij. nā dr hō legius quasi ligatus dño
suo solū vel dr legius quasi legalitatē continēs. de quo p
ter. et glo. in cle. pastoralis de re iudi. et in Spec. de feu.
§. qm̄ v. et no. vbi plene vide as et in. c. i. in capi. extraor.
Et qbus infert Jo. an. in glo. dicte cle. qz quis nō pōt eē
legius duoz sz bene pōt esse legius vnius et vasallus alte
rius. pōt ēt quis eē vasal. duoz. d. c. ij. sed tñ in vasallati-
co vel fidelitate semp intelligaf excepta psona impatoris
vt. j. de probi. feu. ali. p Fede. in fi. Sz 9 pdicta vr im-
possibile sit dare feudū legiū nisi in sūmo pontifice qz lz
vasallus iuret fidelitatez iperatori nullius alteri9 fideli-
tate reseruata tñ in tali iuramēto subitelligaf eia excepta
auctoritate sūmi pōtificis q ē maior impatore. c. uenien-
tes. extra de iureiur. c. ad aplice de re iudi. in. vj. cle. vni
ca de iureiur. l. fi. in prin. ff. ad munici. Et Bal. facit re
gulā magistrā i. l. fi. ff q satis. cog tñ vr. d. Mar. dicēdū
qz feudū legium dr esse i psona impatoris vel regis. c. i.
in fi. j. de probi. feu. alie. per Fede. et no. in cle. pastora
lis allegata. Nec ob. ar. supradictum qz respondeo feu
dum legiū in quo iuraf nullius alterius fidelitate reser-
uata recipit limitationez excepta auctoritate sūmi ponti-
ficis vel impatoris vt probatur in. d. c. i. in fi. de probi.
feu. alie. p Fede. et vt itelligamus bene virtutē feudi vel
homagij legij dicendum est qz tanta ē virtus feudi legij
qz oia bona ēt non feudalia hois legij dicantur eē i iuris
ditione dñi ita qz dñs hēat iurisditionem in oibus bonis
feudalibus et non feudalibus. sz in alio feudo non habet
iurisditionem nisi in bonis feudalibus non in alijs bōis
c. ceterum de iudi. Rō diuersitatis quia homo legius ob
ligat principaliter personam et in consequentia oia bona
ar. l. si potest in prin. ff. de adop. Homo aūt non legius
nō obligaf nisi quo ad bona feudalia fm Spe. in ti. d feu
dis. §. qm̄ versi. xvij. Et no. vnum singulare qz in feudo
legio non habet locū prīa. Bal. i. d. c. ceterū qd limitat

c.i. de vas. q contra csti. lotha. Et no. q hõ q facit homagium non est servus quemadmodũ ascripticius glebe. glo. insti. de iure persona. in glo. magna. Decimaquarta est divisio quoniã feudũ aliud est in curte domini aliud e extra curte vt pbatur .i. in ti. qui. mo. feu. amit. §. fi. 7 ibi nõ. 7 de hoc .i. de capi. qui curiam vendi. in .c. i. in prin. vbi videas. Quintodecimo insuper habemus differentiã inter feudũ 7 allodium. qm feudum recognoscitur a domino, allodium vero a nemine recognoscitur 7 pp hoc dicitur allodium res hereditaria que propria est 7 libera vt pbatur in .c. ii. i. si de feu. fue. contro. 7 infra de pace iura. fir. tenẽ. in fi. Et de hoc allodio nõ. gl. in .l. ac si quis § sed interdũ ff. de relig. 7 in .l. pe. de igenuis 7 manumis. 7 ibi p Bal. Et ideo dixit Bal. in rubrica. ff. de rerum divi. q allodia possunt absolute consecrari in ecclesia vel simili modo feuda nõ sine licẽtia domini. Et dicit Baldus in .l. i. in .vi. q. ff. d rerũ divisio. q pot esse q principale puta domus vel castellũ erit feudũ accessoriũ. puta ortus erit allodium. Et in simili dicit Oldra. cxx. q incipit ad primã questionẽ qua queritur q cõcesso castello in feudũ nõ tñ videtur concessum territoriũ. Et ita recognito castello in feudũ non videtur recognosci territoriũ. De hoc late Pe. d ancha. in repetitione regule accessoriũ de reg. iur. in .vi. in .xv. carta. Contra videtur velle Bal. in .c. i. in prin. .i. de contro. investi. 7 in .c. i. de capi. qui cu. vendi. vbi tangã 7 in dubio vbi non apparet an bona sint allodialia an vero feudalia presumuntur potius allodialia 7 sic libera. Bal. in .c. i. d vas. qui contra cõsti. lotha. in .c. ii. si de feu. fue. contro. in c. significante. de rescrip. Do. an. in .c. nimis de iureiur. Baldus in .c. i. in .xii. col. 7 in .c. ceterũ. in fi col. de iudi. in c. que in ecclesiarum. de consti. in .l. quotiens. C. de suis 7 legiti. Pau. de castro csi. du. incipit In xpi nomine amẽ. inciã quã magnificus. Tamen si de re aliqua longo tempore prestitum est serviciũ presumitur infeudata nisi appareat q prestitum alicuius cause sit prestitum per ea que habentur per Bar. in .l. cum de in rem verso. ff. de vsuris in .l. si certis ãnis. 7 ibi cõtra legiste. C. de pac. 7 facit tex. in .c. i. §. si vero vasallus. .i. quid sit investi. 7 ibi dixi. Item nisi ille qui servicia prestitit pro re non fuisset in tenuta rei sed alius. nam tunc non presumitur contra tertium feudatario .l. pomponius. ff. quibus modis vsufruc. amit. habetur in .c. cum venisset de restitu. spoli. in .c. cum Bertoldus de re iudica. Itẽ nisi modico tpe prestitisset servicia per no. in .l. si certis. 7 in .l. cũ de in rẽ versu. Item nisi predictã prestationẽ cã invalida precessisset: nã tunc sequentes prestationes videntur facte ex precedẽti cã. Hec Bal. in .l. i. in .ii. 7 .iii. col. ff. de rerum divi. Nã ex precedẽti cã posterior declaratur eventus .l. i. C. quãdo 7 quibus quarta pars deb. glo. in .l. quodã ibi Ange. ff. de rei vẽdi. no. in .l. ii. C. d acqui. pos. facit que videbimus post Bal. in .c. i. f. de feu. dato in vicẽ legis cõmis Bar. in .ii. .l. cũ d in rem verso. in .l. solent. ff. de offi. proconsul. 7 lega. 7 que no. p Spec. in ti. de locato. §. nunc aliqua. v. expli. Bal. i c. si. de dila. Ci. in .l. cõperit 7 Ange. in .l. ob. 7 in .l. cum notissimi. C. de prescrip. xxx. vel .xl. ãnis Albericus in .l. ii. dũ vnũ ẽ facit. C. de iure emphi. 7 in .ii. .l. si certis ãnis. facit tex. in .l. fi. C. de fun. patri. lib. xi. volt Pau. de castro de emphiteosi loquens in consilio. hei. q icipit In xpi nõ. videtur .l. prĩn. n. col. p Bal. in .c. si quis p xxx. .i. si d feu. fue. cõtro. Bal. in .l. a. xxx. q. ff. d rerũ divi. Septodecimo scias q habemus feudũ guardie 7 castaldie 7 p mercede alicuius rei q imediate elapso ãno pot auferri si simpliciter fuerit datũ. secus si ad certũ tẽpus q: tunc illud tps d3 expectari. vt infra de feu. guardie in .c. i. 7 de cõten. inter do. 7 vas. .c. i. in fi. 7 vbi feudũ datur ad tẽpus nec exprimitur certũ tẽpus intelligitur vsq ad .x. ãnos Bal. in .c. ex litteris in .vi. col. de cõst. Quando ãt intelligatur esse feudo guardie 7 castaldie. dic vt plene declaratur in .ii. .c. i. de feudo guardie. Decimoseptimo habemus feudũ camere 7 canave q q quis recipit ãnuatim de camera vel canava cõis. vt .i. de feud. cog. .c. ii. 7 in isto feudo nõ d3 solui nisi qn camera vel canava h3 vnde solui possit. alias d3 expectari donec sit solvẽdo. vt .i. de notis feu. in prin. 7 istud tale feudũ transit ad heredẽ 7 est proprie feudum 7 datur pp aliquod servicium factum dño. Sed habemus et soldatã que est quedã prestatio annua 7 gratuita q in nulla parte transit ad heredẽ vt quia datur sorte provisio alicui nobili ad paupertatem redacto 7 nõ censetur feudũ vt pbatur .i. quis dicatur dux mar. vel co. in fi. 7 in .c. possessiões xvi. q. i. in fini. Decimoctavo habemus feudũ quod appellatur feudum advocatie. vt q: aliquis est advocatus fisci 7 illi advocatie est annexũ feudũ .c. ii. de re. eccle. nõ alie. li. vi. c. demens d iureiurã. Similiter dicas in procuratia vel iudicatura vel notaria vel alio officio cui sit annexum feudũ certũ vt probatur .i. de pace tenẽ. in. §. quicunq. vel feudũ quod appellatur scaupherox quod est deputatũ pro illo officio de quo feudo fit mentio in capi. extraordinarius in. § i. dixi. ifra de feu. guar. .c. i. Decimonono scias q beneficiũ in specie sumptũ idẽ est quod feudũ infra in qui. cau. feu. amit. §. in primis. nã h iure interdũ appellant beneficiũ .i. de bene. femi. in .c. i. 7 in rubrica. 7 de .l. cora. .c. ii. 7 de vas. qui contra csti. lotha. .c. i 7 in pluribus aliis locis. 7 p Ja. de dizo in summa i prima carta sub rubricella. vnde dicatur beneficium. Ex his dixit Roffre. i libel. in tractu de offic. iudi. quo subvenitur censito sub rubricel. de vasal. Quod archiepi 7 plati p eoz benefi. possint dici vasalli domini pape. habent enim in feudum suos epatus archiepat abbatias 7 similia a dño papa 7 iurãt ei fidelitatem vt in .c. ego enim epus extra de iureiu. Interdum capitur beneficium pro officio vt .i. de pa. tene. in. §. quicunq. Subsequenter scias q habemus etiã quoddã beneficiũ quod appellatur manuale sive victuale vt sunt distributiones quedã quotidiane que dantur psentibus 7 residentibus. de qbus hẽ in .c. i. de cle. nõ resi. li. vi. Insuper qm aliud est feudum corporale quod consistit in rebus imobilibus. aliud incorporale quod consistit in iuribus decimalibus vel aliis iurisdictionibus vt ait Bal. i d consue. recti feu. in §. i in fi. 7 probatur in .c. ii. d feu. cog. Restat videre post Bal. 7 d. Mar. que actio oritur ex cõtractu feudali et ideo distinguẽdo aut enim est sola pmissio de investiendo in feudo vallata stipulatione 7 oritur actio ex stipulatio .l. si quis certũ. ff. si cer. pe. insti. d v ob. in prin. Salice in .l. sicut. C. d actio. 7 obli. in .l. ex placito. C. de rerũ permu. q: vbicunq in stipulatione deducitur factũ puta de investiẽdo incertũ dicitur inesse stipulatiõi. .l. vbi ãt nõ apparet § q id qd in faciẽdo. ff. de ver. ob. cum si. d .l. si quis certũ. Si ãt pmissio de investiendo nõ esset vallata stipulatiõe sed simplex pactũ ageretur cõditiõe ex .l. si quis ar. §. pe. C. de dona. 7 no. in .l. legitima ff. de pactis h verũ de iure civili. de iure ãt canonico ex nudo pacto oritur actio sive officiũ iudicis. .c. i. extra de pac. 7 no. in .c. novit extra de iudiciis 7 plene scribitur in .l. iurisgẽtium. § quinimo per Imol. ff. de pac. Aliquando nõ est sola promissio de investiendo sed princeps vel alius cõcedit tibi in feudũ castrũ 7 oritur cõditio ex moribus scdm And. i .l. hic. Ang. in .l. vnica. ff. de cõdi. ex lege. 7 Bald. fuerit in nova cpi. in dicta .l. vnica. 7 si esset interposita stipulatio super contractu feudali ageretur conditione ex moribus vt p Bar. in .l. singularia. ff. si cer. peta. videbimus in .c. si facta .i. si de feu. fue. contro. Si autem concedens in feudum indixisset in possessionem vasallus datur vtilis rei vendicatio contra oem detinentẽ feudũ suũ. vt no. in rubrica. ff. de rei vende. Hec tñ Bal. in .c. i. quĩ pre. et. d3 an invest. in fideli. quod pro feudo nũquã nascitur actio contraria sed hinc inde est directa q: actio cõtraria non datur nisi in casibus a iure expressis p glo. in .l. oio ff. de ipensis in rebus dotali. factis. Quero quare appellatur vasallus 7 quid sit. vnde dicatur 7 quot nomina habet. Et respondeo q vasallus id est quod obligatus. 7 dicitur a vas vadis qd interpretatur obses. inde vadimoniũ vadi

monij. Et ē obligatus vasallus ad plura domino suo. vt. i.
de for. fideli. in. c. i. vnde vasallus idest ē qd fidelis. i. ille q
ē obligatus ex fidelitate. vt. i. an. remo. deb. test. qui pa. dē
desic. c. i. ⁊ appellatur ēt fidelis vt. i. in. ti. i. in. §. antiquissi
mo. c. i. §. itez si fidelis. ⁊ i. §. rursus. i. qui. mo. feu. amit.
Et ē rō qz fidelitatē iurat vt. i. qliter iurare deb. vas. fide.
Quinimo si remitteretur ēt iuramentū deberet nihilominus
esse fidelis vt. i. que fuit prima cā bene. ami. §. i. ⁊ de capi.
corā. in prin. Joan. an. in addi. ad Spe. i. ti. de feudis is
rubrica. Host. i summa de feudis. §. quid si fidelitas. Bal.
in. l. si plures. C. de condi. insert. habetur in. c. ij. i. p quos
fiat inuesti. Interdū appellatur hō alienus vt ait Bar. i
l. si queramus. ff. de testa. Interdū appellatur clientulus
vt. i. de feu. alie. in princ. §. ⁊ si clientulus Clientulus. i.
idest quod seruitor. nā vasallus est obligatus ad seruiē
dū domino, vt. i. in quib⁹ cau. feu. amit. in fi. ⁊ ex hoc ver
bo clientulus sumunt quidā argu. qz vasallus sit de iure ro-
mano ēt ante ista iura feudalia cū de hoc noīe antea esset
cautū de iure cōi vt. l. rē non nouā. in fi. C. de iudi. Sz cōtra
opi. ē in Summ vt dixi. i. de cōtē. inter doc. ⁊ vas. de inuest.
in prin. Interdū appellatur feudatarius iuxta vulgar. i.
obligatus ad fidelitatē p iuramentū inuestiture vt. i. per
quos fiat inuesti in fi. ⁊ de no. fide for. c. i. in prin. Inter-
dū appellatur miles. vt. i. de feu. sine culpa nō amit. in. c.
i. ⁊ ibi nō. Interdū appellatur valuasor quasi dignus sta
re ad valuas dñi. vt dixi. i. quis dicatur dux mar. vel co. i
pris. Interdū vasalli appellātur pares vt. i. si de inuesti. i-
ter do. ⁊ vas. lis oria. in. c. i. Insuper sciendū qz ex gene
rali cōsuetudine trahūtur ⁊ addūtur ēt alia noīa ad hanc
materiā. Nā habemus homagiū qñ aliquis pmittit se esse
hoīē alicuius dñi ⁊ stare ⁊ habitare vbi voluerit dñs ⁊
ea seruicia exhibere put dominus voluerit ⁊ super hoc fa
cit sibi homagiū. i. pmissionem vt sit homo suus de quo in
c. pastoralis de re iudi. Nā censetur p homagio obliga-
tus qui fidelitate ⁊ obediētiam prestat. vt in. c. grauē. ex de
excess. prel. Aliqui aūt appellant istā obligatione in hoīunt
vt in. c. ex diligēti de simonia. Aliqui appellāt vasallagiū
prout ibi dicit Host. Homagiū frequent accipitur p fide
litate ⁊ ecōtra ⁊ pro vasallagio. nam ista vocabula magis
moribus ciuitatū ⁊ vicinium intelliguntur emanasse qz a iure
scripto vt ⁊ Spec. in ti. de feudis. §. ij. ver. ij. querit. qm nā
quotidie noua nomina edere deproperat. vt. l. ij. §. si quia
C. de vete. iure enuc. ⁊ vide gl. in ti. sup rubrica. C. de agri.
⁊ censi. que ponit diuersa noīa colonox. nā quidā sūt ascri
pticij. quidā sunt cēsiti. quidā perpetui. quidā cōditionales.
quidā inquilini. quidā originarij. quidā simplices. qdam
rusticani. quidā liberti. que oīa declara vt ibi colligitur. ⁊ p
gl. in. d. c. pastoralis. vbi pdicta declarātur. ⁊ p Bart. ff.
de vsufru. l. si apes. § fi. ⁊ in Spe. de feu. §. fi. ad fi. Sz circa
homagia qz vtilis ē mā. p̄ quero qd sit homagiū. ⁊ dicēdū
ē potius designādo qz diffiniēdo qz oīs diffinitio in iure pe
riculosa. l. oīs diffinitio ff. de reg. iu. Dic quod homagiū
ē fidelitas hoīs pro tpalibus domino facta. Dicitur fide-
litas qz in ipsa homagij prestatione iuratur dño de obser
uanda fide. d. c. ex diligēti. de simo. c. cū clerici. de ver. sig.
c. grauē de excel. prela. c. dilecti de maio. ⁊ obe. Et quid sit
fidelitas in. c. i. in fi. p quos fiat inuesti. in. c. ego. n. de iure
iurā. Et bal. in. c. que in ecclesiarū in. vij. col. de constitu.
dicit qz fidelitas est quedā subiectio pter naturā in capite
libero. ideo in eodē. c. in. vij. col. firmauit qz hec homagia
sunt odiosa ⁊ formā iuramēti ponit. Spe. in ti. de feudis
§. qm in pe. ⁊ fi. col. facit. c. i. ⁊ ibi notāt doc. i. qualiter va
sallus iura debeat in tertia parte. Dicitur p tpalibus qz
pro spiritualibus nō fit homagiū. c. fi. de reg. iur. Dicitur
domino facta qz homagiū pstatur tāquā superiori. c. grā-
di. de sup. negli. prela. lib. vi. c. i. i. p for. fideli. vel qz p ho
magiū solū obligatur hō ipsi immediato domino cui fa-
cit fidelitatē nō dno dñi. iō hō hoīs mei non est hō meus.
Ita Spe. in. d. § qm ver. xiiij. q̄re. vbi dicit qz licet rex frā
ce habeat potestatē in oēs de regno. nō tamē barones sui

homo est hō suus. Voluit Inno. post Bal. in. l. i. C. vnde
legi. facit qd dicitur de imperatore in. l. bene a zenone.
C. de quadrien. prescrip. iuncta. l. de precario. ff. ad. l. rodiā
de iactu facit. l. nā ⁊ socius. ff. p socio. facit. c. legitur. ⁊ ibi
gl. ifert ad hoc. lxxxi. di. l. modestinus. ff. de ꝟ. sig. Bar.
in. l. si quis a liberis. §. si quis a liberis. ff. de lib. agno. vbi
de vasallo ⁊ facit quod no. Bal. in. l. i. in. iij. col. C. cōia de
lega. vbi dixit qz cū vasallus vasalli mei nō sit meus vasal
lus non cogatur mihi iurare fidelitatē. Secundo qz vnde
homagiū traxerit originē. ⁊ breuiter dico qz potius ex ge
nerali consuetudine vsurpatū est qz ex iure scripto itrodu
ctū vt vult Spec. in d. §. qm. ver. ij. quare. Cardi. in c. pa
storalis ver. rursus de re iudi. hē in. c. recolentes de statu
mona. ⁊ in. d. c. ex diligēti. Et dicit Bal. in. c. que in ecclē
siarū. de consti. in vij. col. est contractus nominatus noīa
tiōe specifica cōsuetudinis. ita sentit Spe. de feudis. i. §.
qm ver. xxviij. Tertio queritur quotuplex dicatur ho-
magiū. ⁊ dicitur qz duplex. s. ligiū ⁊ nō ligiū. ligiū dicitur
quod sit imperatore vel regi supremo nullius fidelitate ex
cepta. vt vult glos. in. d. c. pastoralis. in verbo hō ligius.
Spec. in. d. §. qm. ver. ⁊ nō. non ligium in quo superioris
fidelitas excipitur. ideo pluribus prestari pōt. d. c. gran-
di. ⁊ vult Bal. in addi. ad Spe. i. d. §. qm. ver. ⁊ no. Idō vt
demus qz dñs pōt phibere ne hō ligius suus fiat hō li-
gius alterius. sed quominus fiat hō nō ligius alterius nō
pōt phibere qz sit fidelitate ipsius domini salua nisi habe
ret cā phibitionis. puta qz vellet se facere hominē ī ligiū
inimico domini. nā tunc dñs pōt phibere Specu. in. d. §.
qm. ver. xi. q̄re. ⁊ idē dicit idē Bal. in dicta addi. in pe. col.
qz hō ligius ē vere subditus domino hō nō ligius ē vero a-
liquatenus subditus scdm quid. i. rōne dignitatis rei quā obtinet ī
feudū. voluit idē Spec. in. d. §. qm. ver. xvij. Et ēt pōt dici
ligiū homagium in quo nullus excipitur quātum ad ver-
ba licet fiat inferiori ab impatore. ⁊ tunc tacite videtur ex
ceptus impator vt vult Spec. in. d. ver. ⁊ de. facit. c. imp-
riale. §. fi. i. de phi. feu alie. per fe de. ⁊ qd nō. glo. in. d. c.
pastoralis. Et dicitur ligiū a legalitate qz plurimū dz pol-
lere hō ligius. vel eo dicitur ligium qz non sit alicui hō li-
gatus ad homagiū prestandū vt vult glo. in. d. c. pastora
lis. in verbo hō ligius. Itē pōt dici alio mō duplex homa
giū personale qd fit nulla re a domino accepta. sed vt ibi
de defensore pspiciat ⁊ protectore. ⁊ sic solū respectu psone
Spe. in. d. §. qm. ver. ij. q̄re. ppe fi. alio mō reale qd fit respe
ctu rei a dño hōi cōcesse qz si dñs dat alicui mansum vel cer-
tas possessiones vt ille pp hoc se cōstituat hoiem dñi. ⁊ p is
le homagiū dr hō de mansuata. ita spe. in. d. §. qm. ver. 4. sz
nunquid hō meus poterit acquirere. ⁊ de h duplici homa
gio psonali ⁊ reali loqtur Bal. in. l. ij. C. de ope. liber. Et
reale sapit potius nām feudi. c. ij. de feu. cog. quoniā per-
sonale. quarto q̄ro qualiter quis fiat hō meus. siue q̄ratur
mihi homagium. ⁊ dicite per stipulationem siue aliud pa
ctum obligatoriū vt ē tex. in. l. si spōdeo meus. C. de decurio.
li. x. ⁊ in. c. grandi. de sup. neg. prela. li. vi. facit. l. cum sci
mus. C. de agri. ⁊ censi. ⁊ ea laudu. p illā. l. in. d. c. pastora
lis. ver. rursus. ⁊ ibi card. in. ij. q. scdo q̄re. iuramento. d. c.
grandi. ⁊. l. cum decuriōdatus. C. de decurio. li. x. ita Spe.
in. d. §. quoniā. ver. primo ār. Nec requirit expssio cause ī
huiusmodi contractu per quem quis sit hō meus. vt vult
Spec. in. d § qm. ver. iiij. q̄re. Nā idubio p̄sumit subesse
cā homagij. vel eo qz aliqd tpale mihi dedit vel vt me deb
dat vel illesum conseruet vt vult Spec. in. d. § qm. ver. v.
q̄re. in fi. ill⁹ v. Et ita saluari pōt quod voluit Bal. in
l. ij. C. de ope. liber. dū dixit qz in recognitione personali re
qritur cā sz nō ī reali intelligo cā expressa vel psumpta. l. cū
panum in argu. ff. de ope. liber. l. generaliter. C. de nō nu
me. pecu. ⁊ not. maxime per Bal. l. ii. §. circa. ff. de excep.
doli cū ibi no. Tertio queritur professione siue confessio
ne in preiudiciū eius qui profitetur vel confitetur. l. cum
pecunia. C. de libe. cā. c. oēs femine. xxvij. q. ij. l. quidā. ff.
de cōm. pecu. ⁊ ibi in simili Ang. ⁊ voluit Bal. in addi.

ad Spe. in ti. de feudis. in fi. col. in. l. ij. C. de oper. liber. Spec. in ti. de cōfes. §. iij. ver. quid si confitetur sed non in preiudicium tertij. l. fi. ff. de inter. act. ⁊ vult Bal. vbi pro pone. Spe. in ti. de iurisdic. om. iudi. in. x. col. ¶ Quarto queritur per quam qua quis pronunciatur hō meus vt vult Spe. in dicto. §. qui facit. c. cum super. ⁊. c. suborta de re iudica. ⁊. c. inter quatuor. ⁊. c. fi. de maio. ⁊ obe. l. quotiens. C. de decurio. li. x. ¶ Quinto queritur homagium pscriptione et quo spacio. xxx. anno. pstitit quis seruitia mihi tanquam hō meus. l. cū satis. C. de agri. ⁊ cēsi. li. xi. l. cum q. C. de fundo patrimo. l. iubemus. C. de fun. rei pub. li. xi. ⁊ debēt duo pncipaliter probari tpis longinquitas. xxx. vel. xl. anno. vt in iuribus preal. Et prestatio seruitiorum tanquā ab hoīe meo facta non tanquam ab amico. l. fi. ff. quē ad. seru. amit. l. i. §. fin rē. ⁊. §. aristo. ff. de aqua quo. ⁊ esti. habetur in. c. cū ecclesia sutrina. de cā pos. ⁊ ppe. sentit An. j. n. i. in pri. Tamen si minori tpe vt a decē annis vel ēt minori quis mihi pstitisset seruitia vt hō meus oritur quasi possessio homagij in fauorē meū presumptio de q; sit hō meus donec ipse probet se liberū. l. circa. ff. de proba. c. querelam. de elec. Et hec oīa volunt Spe. in. d. §. qm̄ ver. iij. queritur. facit qd̄ not. Ang. in. l. qui in aliena §. i. ff. de acqui. here. Bal. in. l. i. in. iij. col. C. de fideicō. Bar. in. l. libenus. C. de agri. ⁊ censi. Bal. i. l. i. l. ij. col. ff. de re. dubi. ⁊ facit qd̄ volunt Bar. in. l. i. §. hoc interdicto. ff. de iti. actuq; pri. Bal. i. l. ij. C. de seru. ⁊ aqua. Pe. de ancha. in regula sine possessione. de reg. iu. lib. vj. in. vj. carta facult que videbimus. j. in. c. siquis p. xxx. si de feu. fue. cōtro. ¶ Sexto constituitur quis hō meus rōne originis paterne not. in. l. fi. C. de agri. ⁊ censi. in. l. cū seruus. §. illud. C. e. ti. in. l. fi. C. de muri legul. li. xj. in. l. de diuinis. C. de agri. ⁊ cēsi. Et facit rō. nam pater cōstituēdo se hoīez meum vt sibi prouideat de defensore qui eum defendat. ergo. ita videtur cōsiderasse ⁊ voluisse prospicere filijs de defensore. ar. l. si pactū. ff. de proba. l. si heredi. §. non obst. ⁊. l. auus. ff. de pac. volunt Spe. in. d. §. qm̄ ver. v. queritur. ¶ Septimo queritur ratione sctī matrimonij. nam vxor hoīs mei efficitur mea femina q; sequitur sortem viri. l. femine. ff. de senato. l. fi. §. item rescripserunt ff. ad munici. ⁊. l. mulierem. C. de digni. li. xij. cum simi. c. ex parte B. de fo. cōpe. Lōtrarium tñ determinat. Spe. in. d. §. qm̄ versi. xx. quer. ⁊ ibi Joā. an. allegat Marti. de fano ita tenere per. l. fi. C. de agri. ⁊ cēsi. l. mulie. C. cōia. de succes. ¶ Octauo queritur successione q; si respectu bonorum fiat homagium bona transibunt ad successorem eius cum onere. l. ij. in ar. C. sine censu ⁊ reliquis. ita Specula. in. d. §. qm̄ versi. xxvj. circa medium. ¶ Nono constituitur quis hō meus aditiōe hereditatis hoīs mei ēt ante habitam possessionē. l. ij. §. fi. ff. et qui. cau. in pos. ca. l. ij ⁊. iij. de heredi. vel actio. in auē. nisi rarendū. quod precitatur ab hoīs in principio dum alias sit habitus ad succedēdum in bona. ita Specu. in. d. versi. xxvj. Quid autē de filio hoīs mei exheredato ab eo vel quid de filio qui abstinet a bōis paternis ponit Spec. in. d. §. qm̄ versi. vij. ⁊. viij. queritur. ⁊ an plures filij hoīs mei separatim habitātes teneantur mihi prestare operā quilibet insolidū an vero oēs simul an vnus oīa ponit Spe. in. d. §. qm̄ versi. x. queritur. ¶ Decimo queritur per surrogationem. puta q; de consensu dn̄i alienat rē propter quā sit homagium salvo homagio dn̄i vel alio mō surrogat aliquē loco sui vt vult Spe. in. d. §. qm̄ versi. xx. queritur. Et si queratur quomō potest quis se facere hoīez alterius. nam est que da species seruitutis facere homagiū quod nō videtur alicui permissum. c. fi. de seruis non or. l. nec si volens. l. interrogata. C. de libe. cā. l. inhibi. C. de libe. ho. exhi. facit glo. in. l. cū antiquitas. dē. ¶ L. C. de vsufruc. in. §. ac tñ. insti. de vsufruc. in. l. si hi. C. locati. So. dare p; ex hiis que not. Spe. ii. in. d. §. qm̄ versi. i. autem circa fi. vbi dicit q; per tale homagiū non amittitur libertas sed dn̄s tenetur eū contra alios in persona defende

re ⁊ in rebus ⁊ ipsi aliquali subiectione tenentur dn̄o. de qua statim audiemus. ideo dicit Bar. q; sunt liberi qui faciunt homagiū licet aliqua subiectiōe sint subiecti. in. d. Bar. in. l. talē. §. i. ff. de heredi. insti. Ideo dicit Bal. in addi. Spec. in ti. de feudis ar. l. si cuius in prin. ff. de vsufruc. q; homagiū est quedā seruitus minor nō maior. ¶ Quinto principaliter quero ad quid tenetur hō meus. et dicit Spe. in. d. §. qm̄ versi. xvij. q; in his est attendēda consuetudo. ⁊ in primis tenetur q; subest iurisdictioni sui domini ar. l. quisquis. C. de epi. ⁊ cle. Si sit hō legius ē mihi subiectus quo ad personam ⁊ quo ad bona. vt. s. dixi de hoīe legio. si sit homo nō legius est subiectus ratione rei solūmodo pro qua fecit homagium. habetur in. c. ver. ⁊ in. c. ex trāsmissa de foro compe. in. c. cetez de iud. vel ratione mere personalis recognitiōis. vt supra dixi in. iij. q. principali homo materie homagij. Item tenetur mihi ad reuerentiā. ideo prestat homagium genibus flexis ⁊ manus suas tenēs inter manus dn̄i fidelitatez iurans ⁊ dn̄s in signum mutue fidelitatis illū osculatur vt vult Spec. in. d. §. qm̄ versi. p autem in fi. nec potest vocare dn̄m in ius sine venia ꝓpter reuerētiam hmōi qd̄ tñ non est tutū vt. j. videbimus de in. vas. qui cōtu. est. c. i. facit. l. venia C. de in ius vo. c. fi. extra de post. Nec famosaz actionez dn̄m mouere potest ad instar liberti. l. non dz. ff. de dolo. nec dn̄m accusare potest. l. qui cū maior §. si libertus ff. de bonis libe. l. bonon. §. parens cū. l. sequen. ⁊ si q. ⁊. l. liberto. ff. de obse. libe. ⁊ dicit notabiliter Bal. in. c. licet causam. in. iij. col. de probatio. q; pro honorātias hmōi cōpetere potest possessoriū aliquod q; habent in se velatatē vel sapiunt obediētiam. In alijs honorantijs que procedunt a bonis moribus tñ non datur aliquod possessoriū sed solū officiū iudicis vt not. in. l. si duo patroni. in prin. ff. de iureiurando. Item tenetur iurare dn̄m contra inimicos cuius. l. si quis in graui. §. si cū esset. ff. ad sylle. c. de forma. iuri. q. v. habetur in. c. ego. n. de iureiurā. c. cum clerici de ver. sig. dum tñ dn̄o non inducat nouitatē in iuramēti exactione. q; tūc non tenetur iurare. c. dilecti. de maio. ⁊ obe. Ita Spec. in. d. §. qm̄ in pe. col. ver. ⁊ nota q; nō potest induci nouitas. ⁊ aliqui iurant vt vasalli. ⁊ aliqui qui non hūt feuda sed sunt subditi iurāt vt subditi. vt vult Bal. in pace constātie in verbo vasalli nostri in. c. i. j. qualiter vas. iura. deb. Spe. in. d. §. qm̄. in pe. ⁊ fi. col. Et iurabūt oēs i homo masculi nō femine vt vult Bal. vbi proxie. Et si sit societas vel vniuersitas subdita tenetur iurare. Bal. in. d. pace constātie. in verbo oēs. ⁊ tūc iuramentū prestari dz a singulis. Spe. in. d. §. qm̄ in. i. col. ver. ⁊ not. ⁊ i fi. col. Et ideo postq; iurant dn̄s pōt mādare sibi sub debito fidelitatis quam fecit. c. ex transmissa. de fo. cōpe. ⁊ si iusta erunt tenebitur parere alias nō. c. clericus. c. intellecto de iureiurā. c. iulianus. xj. q. iij. ⁊ vult Spec. in. d. ver. xvij. ꝑpe fi. Item dz dn̄o alimēta prestare si indigeat. ita Spe. vbi proxime per. l. necare. ff. de libe. agno. c. pascere. lxxxvj. di. habetur in. c. i. i pom. j. de nouis feu. ⁊ ponā in. c. licz. j. si de feu. fue. cōtro. Itez tenetur ad seruitia ꝓpter que hz feudū puta prestatione operarum vel par caponū vel aliud simile. l. an rebus. ff. de rei ꝑmu. Spe. in. d. ver. xvij. ⁊ facit que dixi. s. in diffinitione feu. Itez tenetur dn̄o ad caritatiuum subsidiū casu quo indigeret ⁊ pōt dn̄s pro tali caritatiuo subsidio seruitia psonalia sibi debita extimare ad pecuniam ⁊ illam exigere ab hoīe suo vel mādare ipsi vt seruiat alteri per eadez seruitia ar. l. si libertus libertum ff. de ope. liber. Ita Bal. in. l. i. in fi. C. de ope. liber. Et sic vr̄ sentire q; vltra extimationē seruitior personalium sibi debitor non possit dn̄s exigere ab hoībus suis caritatiuū subsidium. Ipse tñ Bal. in. c. cōquerente de offi. or. dicit q; dn̄i possunt imponere subditis subsidia postq; bursam suas euacuauerint. s; primo debēt incipere de suo vt vult ēt idem Bal. ⁊ La. in. l. nemine. C. de sa. san. ec. Tamen qui equitat exercitus pricipis loca circū vicina p que trāsit habet illas prouidere in necessarijs. Ita Bal.

in. d. l. nemine. C. de sacrosan. ec. per tex. in l. si pendentem. §. signum cloacarium. ff. de vsuf. et non esset absonum dicere quod sicut eps hoc caritatiuum subsidium non pot imponere sine consen su capituli et cleri. vt vult Jo. an. in. c. cum aplus de censib' sic ipse princeps sine consilio subditorum illus renuentibus vbi non sit iusta cam non poterit ab initio exigere vt i. d. c. cum apo stolus facit quod no. Inno. i. c. i. de statu mona. et gl. i. c. q. iij. i. summa no. Lauda. de roma. i. l. iiij. §. actor. ff. de re iu. facit quod no. Bal. i. l. et. C. de execu. rei iud. et i. l. ciuitas. ff. si cer tum pe. et Ange. vbi tamen quod ex iusta cam pot ab initio exigere in consilio. cccxiij. incipit inter ordinamenta. Bal. in. l. et hoc iure. ff. de iusticia et iure. in si. col. et ibi dicit olim ru stici soluebant principi tm. xxx. denarios. hodie ita excor iant vt vix dimittant spiritum pcario. bona gl. in. l. eger. §. i. ff. de verbo. signi. et no. de predictis. Albe. in. l. si. C. de iurisdi. om. iudi. Sed tamen enumerat Spe. ad que tenen tur homines mei mihi. Primo tenentur conferre pro exercitu imperatoris sm qualitatem et quantitatem rei quam recognoscit a dno. Item pro conuedo imperatoris si quando imperator tran sit illum locum tenentur eum procurare. Et cum dns tran sit per loca sua homines debent sibi dare hospicium et alia victum necessaria iusto precio et forum consuetum tenere et con tinuum sui. Tertio tenentur pro redemptione dni captiui. Quarto pro filia dni maritanda dotanda non tm pro fi lio vxorando. Quinto tenentur pro dno vel filio milite fa ciendo si qua expensa opus esset. Sexto pro emenda ali qua terra dno. Ita Spe. in. d. §. quoniam in si. carte. ver. et no ta quod vasalli comitum. et in titulo de tradicion. et obedi. ver. eo dem modo. Tamen Jo. an. in. d. §. quoniam in addi. dicit quod quo ad illos tres vltimos casos aliqui tenuerunt contrarium quod non reperitur iure cautum et quo ad hec dicite quod non tenentur nisi consuetudo aliter disponat. Bal. in. c. i. §. simili ter. ibi videbimus. j. de capi. corra. Calda. in rubrica de censi. consilio. v. alias si dns iniusta seruicia exigat a subdi tis siue hominibus suis homines possunt implorare officium su perioris vt dni oppressionem reprimat et soluere non te neantur. vt vult Spe. i loco proxime allegato. in. d. §. quoniam. Alua. in. c. i. in. v. col. j. apud quem vel quos contro. f. ii. Nec erit isto casu dominus iudex. vt vult Spe. i. d. ti. de feu. §. nunc dicamus. ver. ceterum. Bal. in. c. i. in si. col. de capi. qui cu. vendi. quod super taxatione vel impositione one rum dns non est iudex nec pot sibi ius dicere. Oldra. con si. cccxiiij. incipit factum tale. Et si dominus monitus non desistat ab iniusta exactione poterit priuari feudo per su periorem. Ita Baldus. j. in ti. de pace tenen. §. publica. et facit tex. in. c. ad apsice de re. iudi. li. vj. et ibi communiter doc. et dicam. j. in sequenti col. nec releuabit dnm quod homines ipsa indebita seruicia soluerunt quoniam quod presumuntur in du bio metu extorta Bal. in pace constantie in ver. pactiones et facit ad predicta que not. Jo. an. in. c. psiti in nouella de offi. ordi. lib. vj et in. c. cum singula in nouella de preben. li. vj. Jo. an. post glo. et ali. in. c. cum apls de censibus. et si va sallus nollet prestare seruitia dbita potest dns petere cu remium ad se vt vult Bal. in. l. archimedita. C. vt i pos. leg. Bal. in preludijs huius commenti in. vj. col. imo dns poterit de seruitijs de quibus non est dubium ppria aucto ritate illa exigere ab inuito vt vult Spec. in. d. §. quoniam v. xviij. Ita doc. in. d. c. cum apls et onera que sunt extraor dinaria potest lex statutum vel princeps ex ca facere ordi naria et realia vt tributum. Ita Cald. consi. vj. in rubri ca de consti. incipit an si statuto in si. col. et idem Cald. in ti. de censibus consi. ij. in si. col. ¶ An autem homo meus quod quid acquirat acquirat mihi et an possit de bonis suis testari ponit Spec. in. d. §. quoniam ver. xx. ad quem me remitto. Et si per aliquem turbor in quasi possessione illius homagij pos sum agere possessorio contra illum vel etiam vendicare hominem meum si ab aliquo detinetur per ea que habentur in. l. i. §. per hanc. ff. de rei vendi. ita Spec. in ti. de cau. pos. et propr. §. i. versi. vtrum dns cum versi. se. per vnam col. et vltra et §. ij. ver. ceterum per iurisdi. et Spec. in ti. de offi. ordi. ver. eo

dem modo. et propter ista seruitia tenentur etiam dns defendere ho mines suos. c. de forma. xxij. q. v. et illis iusticiam ministra ri facere et bene gubernare alioquin non est proprie rex siue dns verus. c. scelus. ij. q. i. c. non frustra. c. rex debet. xxiij. q. v. Et si ipsi nesciunt terram defendere et iusticiam seruare puta defectu itellectus vel quod furiosi vel debilitati aliquo in cidente vel infirmitate tunc subditi possunt petere a supio re si non recognoscat superiorem a papa quod det illi coadiu torem qui gubernet. Ita Spec. in. d. §. quoniam in si. habetur in. c. grandi de supplen. negli. prela. lib. vi. et in. c. vni. de cle. egro. co. li. et si dns subditis non impendit officij debi tum nec subditi tenentur sibi ad seruitium. Bal. in suprascri pto. §. in si. col. non tamen de facto debent se ab obedientia subtrahere Bal. in. l. ex hoc iure in. ii. col. ff. de iusti. et iu. c. cum non liceat iuncta glo. de prescrip. Tamen vbi superior re quisitus non pot regere et gubernare suos subditos lici tum est illis quod alteri se subijciant Bal. in. c. i. in. iiij. col. de iudicijs. intellige quando alter non posset sibi contra dnm consu per ea que not. Bar. in. l. sed si alius. §. bellissime. ff. quod vi aut clam. Bal. in. l. ii. §. post originem. ff. de origi. iu. facit quod nota. Bal. in. c. i. §. i. in si. j. de pace iura. fir. Inno. in c. olim causam de resti. spo. alias non licet subditis pro arbitrio mutare dnm. Hostien. in. c. si. de iudi. Archi. Joan. an. et alij in. c. presidentes de here. li. vj. tamen poterit per superiorem dns priuari ex quo male circa vasallos versatur non intelli ge in leuibus sed in grauibus quod est arbitrarium superiori c. i. j. in quibus cau. feu. amit. et de hoc quod priuari possit est tex. in. c. ad apsice de re iudi. li. vj. Et voluit Albe. in. l. bene a zenone. C. de quadri. prescrip. facit quod not. Bal. i. c. i. §. publici. j. de pace tenen. et facit que supra dixi. ¶ Secundo quero qualiter finitur homagium primo dico quod finitur mor te hominis qui tale homagium prestitit. Nam est quid perso nale et vinculum inherens psone sicut lepra leproso vt vult Spe. i. d. §. quoniam v. vij. queritur facit i ar. c. cum turpe. i. q. i. Jo. post mortem de statu alicuius non queritur respectu ipsi us mortui. l. principaliter. l. i. C. de libera. cau. habetur in ru brica. C. de statu defunctorum. ¶ Secundo finitur renunciatio ne siue refutatione nam vasallo refutante feudum libera tur a seruitio dni. c. i. de vas. qui contra consti. lotha. feu. alie. ergo ita seo qui fecit homagium hec equiperatio procedit in homagio reali quod prestatur respectu rei a dno habite et tunc de veritate huius conclusionis quod opiniones sunt varie dic vt videbimus in. c. si. j. de capi. qui curi. vendi. Sed in homagio personali ex quo suo contractu homo est astrictus non credo quod possit sua refutatione vel renunciatione ho se liberare per ea que vult Bar. i. l. is cum quo. ff. de aqua plu. arcen. Et ita voluit Di. in quodam suo consi. et ita intel ligo Spe. in. d. §. quoniam ver. xviij. quod et ita concludunt ratio nes Bal. in. c. que in ecclesiarum in. vij. col. et ibi etiam Panor. de consti. dum concludit quod feudum ita pot renun ciari quod est beneficium potius quam contractus onerosus. et cum ho magium psonale habeat reciproca onera hinc et inde non auit censeatur beneficium homini meo concessum non erit in facultate ipsius me inuito se liberare ar. c. i. de reg. iur. l. nihil tam naturale. ff. e. ti. ¶ Tertio finitur si homo meus de con sensu meo alium surrogat loco suo. nam tunc remanet li beratus. et idem vbicunque in casu permisso puta venden do rem propter quam stat homagium in casu permisso. ita Spe. in dicto. § quoniam versi. xx. queritur ¶ Quarto finitur per emptione rei propter quam prestatur homagium ar. l. qui vsu fructum acce. ff. de vsufruc. et. l. i. C. de iure emphi. facit quod vult Bal. in aut. excipitur. C. de bonis que li. ¶ Quin to finitur expressa dni remissione sine liberatione vt vult Spe. in. ti. de ser. non ordi. i ver. porro et ibi Jo. an. in ad di. Bel. et Ang. in. l. inter debitorem et. l. epla. §. si pacti. ff. de pac. facit. l. ab emptione. ff. de pac. Tamen per hoc non liberatur a iure reuerentiali per tex. in. l. si. C. de bonis lib. Ang. in. l. sed si hac. § patronum. ff. de in ius voc. Ang. in. l. qui exceptus. §. si. vbi glo. ff. de condi. indebi. et talis li beratio an reguletur a cam sua vt cesset cessante cam. facium

que voluit And. j. de feu. mar. c. i. et post eum ego. j. de alie. feu. §. fi. in fi. col. Jo. an. i. c. decet de reg. iur. li. vj. I mer. nec et videt liberamus a prestatione seruitii letus si a dño re- quireret. l. decurio vbi casus singu. et ibi Bar. C. de de- cu. l. x. et ex dispositione testatoris pot fieri liberato huius qr testator donat bominibus suis remissionem homagii vt vult Bal. i. l. i. C. de ope. liber. ¶ Sexto finit et prescriptione si ue cursu. c. annorum. nam cursus tanti temporis inducit presumpti priuilegium ita qr presumunt homines liberati. ar. l. hoc iure. §. ductus aque. ff. de aqua quoti. et esti. c. sup quibusdam. §. preterea de ver. sig. c. i. de prescrib. li. vj. et volunt Flo. a. l. hec aute iura. ff. de seru. vr. predi. nisi cessasset prestatio seruitiorum qr dñs nō indiguisset illo toto tpe. ita Bar. a. l. in fin. C. de decu. li. x. l. l. cum seruus. C. de agri. et cen. ¶ Septimo finit ereccatione dñi de quo videbimus in. c. i. §. pri. j. in ti. hic finit lex. ¶ Ultra suprascriptos adducit Roffre. in li bellus i loco. §. alle. plures alias spes colonorum qui quidam ap pellant reddentes qui nihil aliud faciunt dño nisi reddunt dño vel gallinas vel spalas vel porcu vel agnos vel libram cere vel aliquid aliud. Quidam sunt manentes qui in solo alie no manent in villas p. xxx. annos dns ab eis manentibus re cipit seruitia certa. Quidam sunt angarii qui seruiunt fa ciunt et dictas opas et vltra hoc soluunt et redditus pro pri monio. et de his dix. j. qui sunt regalia. Quidam sunt homines recomendati vt habeant suam defensionem. et pro hac reco- gnitione et maiozantia ac recomendatione obligant se ad aliquod seruitium vel ad aliquod soluendum et de istis omnibus de clarat p dictum Roffre. in. v. rubrica de offi. iudi. quo sub se. cesito vbi plura dicit. Quidam sunt homines appellati ob sides i. obligati pro hostagio vt p tex. in. c. et repeto extra de iureiuran. et p Bar. in l. obsides. ff. de te. sunt aliqui homines qui appellantur homines de mansata qui dominus dat alicui mansum cum diuersis possessionibus pp hoc ille facit se hominem dñi et ad certum seruitium tenetur. Et aliqui dr homo de man sata qr est homo ratione possessionum: persona tamen eius est libera si dimisso manso alibi se transferat. Quidam tamen dicunt eos homines de man sata quasi de familia et sic quasi pro seruis habentur vt de predictis ponit Spe. in. v. §. y. ver. sed numquid homo meus in ti. de feu. vulgares autem corrupto vocabulo appellant eos homines de mansionata hic in. c. i. §. sigs de manso de con- tro. inuesti. ¶ Notandum insup qui sunt hi contractus et qui- bus transfertur vtile dominium retento dño directo quorum qui libet habet nomen diuersum et differentie inter se et quibus omnibus p ordinem videamus primus est superficiarius. Secundus est contractus locationis ad longum tps. Tertius contractus emphiteo ticus. Quartus est contractus libellarius. Quintus est contractus precarie in genere femminino. Sextus est contractus feudalis de quo i hoc ope et quamquam ista nola et vario vsu regionum variam receperunt determinationem et sepe vnum pro alio ponatur vt no. Inno. i. c. ponit l. in. col. de loca. et Jo. an. in et Inno. l. in. col. i. c. y. de feu. ¶ Tamen vt aliqualis notitia habeatur di cite de singulis primo superficiarius est qui in aliquem transfero superficiem i fundo meo vt et dicta superficie soluat mihi ali quid vel et concedo vt possit ibi superficiem ponere. nam dominium directum remanet apud me sed vtile dominium est apud superfi ciarium. l. i. in. §. i. et in l. fi. ff. de superfic. et equiparatur emphi teote in hoc qr alienando superficiem et sic sua mel oramenta ca- dit a superficie sicut emphiteota ab emphiteosi. ita Bar. in. l. i. §. pe. ff. de superfic. Inno. in. d. c. potuit in. v. col. quod intelligite verum in superficiario qui aliquid solueret noie terre in qua est vel noie edificii quod super eo habet sed superficiarius qui nihil soluit ille pot libere alienare nec emphiteote com paratur. ita Bar. in. d. §. pe. d. An. in consi. xxiii. quod incipit in noie dei. in facto fratrum in fi. col. Et est iste contractus illius na ture qr destructa fundatus domo vel molendino vel ali- qua superficie impetu aquarum vel igne finitus erit contra- ctus superficiei p dictum interitum vt dicit Bal. sup rubri ca. C. de iure emphi. Et iste talis superficiarius censetur de consuetudine tanquam libellarius seu emphiteoticarius vt in. d. l. i. §. ff. de supfi. et in l. fi. ff. si ager vec. facit qr no.

in. l. i. §. qr ait. ff. de supfi. et in l. superficiario. Conductor ad non modicum tps dicitur vbicumque locatio includit. x. annos vt no. in. l. i. §. qui in perpetuum. et i. l. fi. ff si ager. vec. de. c. i. de re. ec. non alie. et io solet tradi consilium vt nō lo- cem possessionem tuam nisi ad. ix. annos qr si locares vsque ad. x. tunc transfertur vtile dominium quod intelligas locatione du rante vt i. d. l. fi. et ibi hoc tenet Ra. facit quod dicit Bar. in. l. si fundum. ff. loca. et quod no. glo. in. l. fi vt certo. circa me dium imo conducens a fisco vel republica et ad modicum tempus habet vtile dominium. Bar. in. l. vectigalia. §. nō solum ff de pub. in l. in pecuniae. ali. §. si ego ff. de oper. no nun. gl. in. l. i. §. qr ait. ff. de supfi. in l. i. in princ. ff de loco pub. frue. de quo i dictis locis. ¶ Emphiteosis seu contractus em phiteoticus est locatio seu traditio rei facta imperpetuum hac lege vt quamdiu pensio sive census seu vectigal soluatur nō possit auferri ab ipso emphiteota seu ab herede ab eo cam vt pro batur in. §. adeo insti. locati. i. l. i. ff si ager. vec. et dicitur emphiteosis ab emphiteos grece quod latine dr melioratio: hoc ita qr tamen sterilia dabantur olim i emphiteosim vt meliora- rentur. sed hodie et non sterilia dantur vt no in. d. §. adeo. et Azo i sum. de iure emphi. et i aute. qui res. et in aute. sicut as rum C. de sacrosan. ec. ¶ Accedo ad quartum videlicet ad con tractum libellarium tunc dr libellus scriptura vt dicit Bal. in. §. aut si libellario. j. q. mo. feu. amit. et sm quosdam il- le contractus libelli sive libelli qn vasallus locat rem feudalem vsque ad. xxix. annos. et ita dicit Ky. in. l. i. C. de iure em- phi. et in hoc dicunt esse differentiam inter emphiteosim et li bellum qr emphiteosis sit in perpetuum libellus vero ad tps qd datur a vasallo et perpetuo sub modica pensione vt. j. qualiter olim feu. alie. pot. i. c. i. et tunc erit dña quo ad consti tuendum emphiteosim sit necesse qr concedens sit directe dñs sup quo est insistendum. sed libellus conceditur p vasallum qui non est directe dñs. et ideo accipiens nō dicitur proprie emphiteo ta quia concedens nō est dns et de his Barto. et alii in. l. si finita. §. si de vectigalibus. ff. de dam. infec. i aut. ingressi. C. de sacrosan. ec. Bal. in pace constantie. Sed tamen sm Barto. nos vocabulis hodie abutimur et pro com mō lo quendi accipimus libellum pro emphiteosi et econtra. Idem dicit Ja. ard. in suma. et sic nulla erit dña in effectu inter contractum emphiteoticum et libellum. et vr sentire tex. in. d. c. i. j. quali ter olim feu. alie. pot. et ita tenet Bart. i. d. l. i. C. de iure emp. et i. d. §. si de vectigalibus. et Ky. i. d. l. i. C de iure emphi. i q. y. et Flor. hoc idem i. c. fi. extra de locato. et de contractu libelli tradit. j. qui. mo. feu. amit. i. §. aut si libellario et. j. qualiter olim feu. alie. pot. §. donare. et p Inno. i. c. i presctia de probatio. et per Bald. sup ru. C. de iure emphi. per Azo in suma de iure emphi. ¶ Circa quintum de precaria dico qr precaria est contractus initus vsque ad quinquennium ad preces alicuius. et d quinquennio ad quinquennium renouari. vt extra de preca. i. c. i. et i c. preterea. iuncta gl. Plus etiam dicit Host. et alii cano. qr est differentia inter precariam. de qua. s. et contractum precarie dicentes qr contractus precarie est donatio facta vsque ad mortem accipientis. x. q. ii. c. sepe. xvj. q. iii. clerici. precarium autem est quod precibus petentis reddendum conceditur tan diu quamdiu is qui concessit patitur. l. i. l. precario. ff. de precario. et i d. c. i. de preca. Sed Ky. in. l. i. C. de iure emphi. dicit qr iste tales differentie sunt abusiones. et ideo Bar. in. d. §. si de vectigalibus. dicit qr precarium reuocatur ad volun tatem concedentis. et hoc est clarum. sed istud nomen precaria non est nomen iuris sed potius consuetudinis vt p Inno. i. d. c. i. de precario. sed tamen quidquid sit ista precaria in nihilo differt a con tractu emphi. imo i omnibus et p omnia est eiusdem nature. in esse cum cuius est emphiteosis et io qr in vno disponitur habet locum in reliquo. ita sentit ibi Bar. in effectu. ¶ Circa sextum. s. de contractu feudali nō insisto qr de hoc nostri est farrago libelli. ¶ Differentias inter hos contractus et precipue inter emphite osim et feudum poteris colligere ex descriptione illorum supra et arguitur de vno ad aliud gl. i. c. i. infra an agna. vel filius et ibi Bald. et alii Barto. aucter i. l. vt infra. §. si liberi. ff. de op. liber. l. qr non procedit ar. quando est

diuersa vt Innoc. plene in c. i. de contro. inter mas. et femi. de bñfi. in fi. car. ponit Bal. in auté. si quas ru. C. de sacro. san. ec. et in multis differunt et in multis cõueniũt prout rõnis idẽptitas et subiecta materia suadet. nõ enim intẽdo concathenãdo materias exagerare. nec etiã multiplicitate auctoritatũ repertorium potius q̃ iuriũ explicationẽ cõtexere: nõ cõcordantes auctoritates alijs relinquo satis enim maiorũ decisiões et nodos feudalis materie prout potero realiter resoluere dũtamen auctoritates magistrales et carotiam pretermisisse nõ arguar et vbi res exposcere videbitur dictis meis cõtextes aliquos locupletes ex vberrimo fonte colende a iuris studiosis memorie dñi Alexandri de ymola plurima auriens adducam.

¶ Qui feudum dare possunt.

¶ Rubrica ista diuersimode hẽt sm glo. hic positã quia quidam hñt rubricã talẽ vz qui. mo. feu. acqui. et retineatur. alij autem hñt rubricam magis plenam. s. incipiunt consuetudines feudorum et primo de his qui feu. da. pos. et qualiter acquiratur et retineatur. et hec est vera rubrica quam approbat glo. hic posita et cõiter vtuntur et hñt. simile modũ rubricãdi hẽmus i rubrica. C. de acqui. pos. Cõtinuatio huius rubrice ad libros et collatiões superiores satis pz ex his que. s. dixi.

Qui de feudis.

.h. d. Feudũ dare possũt plati ecclesiarum si eccle est cõsuetudo ac nobiles seculares et q ab eis feudũ acciperũt. h. d. vsqz ad. §. et quia sm Bald. ¶ Nunc vero quantum ad intellectũ huius principij spãliter pmitto q marchio est ille qui a principe est inuestitus de marchia. comes vero q inuestitus est de comitatu. et isti proprie appellantur capitanei regni seu regis. Illi vero qui ab eis feuda recognoscunt dicuntur proprie maiores valuasores regni q tñ hodie et capitanei appellantur. illi vero q ab istis maioribus valuasoribus feuda accipiunt appellant minores valuasores siue valuasini. Illi aũt qui ab istis valuasinis feuda accipiunt dicunt minimi valuasores vt pdicta probant ifra quis dicatur dux marchio vel co. in. c. i. et. j. an mari. succe. vero. in bene. i. fi. cũ ti. se. et. j. de natura feu. et qd dr i tex. regni vel regis capitanei potes itelligere de regno iperatoris qd, proprie est italicũ et alamanicum vt di. n. i. de pa. tenen. in prin. et in fi. et. lxiij. di. c. tibi domio. et sic potes itelligere dñ dicit regis. i. imperatoris qui et imperator appellat rex. et pscertiz an coronationẽ et iunctionẽ et in. c. venerabilẽ extra de ele. et in. l. bñ a zenone in fi. C. de quadri. pscrip. et qd no. in l. ex ca. ff. de postu. et dixi plene in. c. i. j. de noua fide for. Põt et itelligi iste text. de quocũqz alio rege vel regno sm An. de iser. hic et est in pluribus qz q̃libet prouincia hz suũ regẽ et q̃libet rex est monarcha in suo regno. vi. q. iij. scitote. et. vij. q. i. apibus Quin imo plus iuris hz rex in regno. qz impator in imperio sm And. de iser. qd pz qz rex trãsmittit regnũ suũ qd non facit impator iperiũ qz ex electiõe creat. c. venerabilẽ de elec. et vidimus q in quocũqz regno sũt duces co. et alij barones sacit. l. posthumuũ i prin. ff. de capti. Ibi ab istis. s. marchionib⁹ et alijs. s. notans ibi valuasores subaudi maiores. ibi hodie capitanei appellantur subaudi iproprie tñ vt. j. et sm And. de iser. hij dicuntur valuasores q aũt dcti ad valuas. i. portas in sestis quibus cõsueuerũt dños curtizare et eis reuerentiam exhibere et capitanei dicunt quasi capita digna bñita respectu aliorum et iõ capitãei proprie dicũt qui hñt in feudũ dignitates. et dicit Bal. q sunt hi quos vulgo barones dicimus de quo verbo Bald. l. c. vno de offi. del. tñ iste baro plus est q̃ miles Bal. in. c. i. l. vj. col. de capi. qui. cu. vendi. et dicit ibi And. q baronia est feudũ qd hz sub se aliud feudũ et et certa scia principe donãdo alicui castellũ in feudum vt sit baro facit illũ baronem. et tales barões descendunt i filios et sũt diuidue inter eos. ita Bal. i. d. c. vno. And. vbi proxime p. c. i. §. preterea ducatus. j. d prohi. feu. alie. p Fede p locũ a speciali et est magna dignitas. iõ ipsi barones et si nõ sint milites pñt milite creare Bar. i. l. i. xij. col. C. de dign. li. xij. et extra territoriũ suũ qz non est cõtẽtiose iurisdictionis sacit gl. i. c. nouit de offi. leg. ¶ Qui immo et viuo patre poterunt illo consentiẽte baronias iter se plures filij diuidere et habebit effectum patre illas diuisiones non mutante Bal. in autẽ hoc am ius. C. de fideicõmis Alb. in. l. i. C. de dona. inter vir. et vxo. facit qd notat Bald in prohemio decretalium. ibi q et ipsi. i. maiores valuasores ibi ab eis. s. maioribus valuasorib⁹ ibi minores valuasores et et isti maiores possint alijs adhuc inferioribus dare in feudũ vt. j. eo. in fi. ti. et isti tales iferiores appellant minimi valuasores vt. j. an mari. succe. vxo. in bñfi. c. i. in fi. et i ti. se. ¶ Colligẽdo ex tex. no. i. ibi videamus q primo de psonis querẽ. ẽ. l. si q̃ramus. ff. d te sta. ¶ Nõ. ij. ibi archieps q plati ecclesiarũ pñt res i feudum dare si sit cõsuetudo eas ifeudãdi et dicit feudum de rebus ec. vt glo. hic et sic hẽtis sz Bal. hic q illud qd dat platus censet dare ecclesia sicut ẽ cõfessio d recepto plati vr inuere cõfessionẽ ecclesie. Jo. an. in. c. sciãt. i nouella d elec. facit qz plat⁹ dr ẽẽ i ecclia et ecclia i plato. vij. q. i. scire ¶ Nõ. iij. q maioris dignitatis ẽ marchionat⁹ qz co. vt probatur hic ex ordine lr̃e habet post glo. i cle. i. de baptismo. faciũt q̃ habent i. aũt. habita. C. ne filius pro pa. in. c quondã ibi Gemi. de elec. li. vj. in. §. denique iij. vi. als. §. fi. Tñ arguere in istis iuribus feudalib⁹ ab ordie litere vr mihi supfluuz qz ẽ hoc qd hic colligo lz sit verũ in se tñ ẽ tex. in. c. i. in prin. j. de pa. te. vbi pfert comes marchioni in rubro probat. j. iperator Lotha. eugenio pape. et probat in suprascriptione epl̃e iustinani q̃ i cipit victor C. de sum. tri. vbi imperator se anteponit pape in ordine littere. de quo deo dante videbitis in. c. i. j. qs dicatur dux marc. vel co. ¶ Nõ. ex eodẽ tex. q marchio et co. pñt dare in feu. ¶ Nõ. q psone ecclesiastice et seculares dignitatẽ hñtes pñt ifeudare. de hoc ẽ differẽtia qz clici tunc demũ infeudare possunt si in sua ecclesia sit cõsuetudo infeudandi. et tũc solũ bona soluta infeudarũ infeudabunt nõ aũt alia q̃ non sũt soluta ifeudari vt hic et in. c. i. j. epm vel abbatẽ. In laicis aũt non fit dicta distinctio an sit consuetudo vel non qz indistincte põt ex generali cõsuetudine feudorum q̃ laicis hic descriptis auctoritatẽ tribuit infeudãdi vt in. d. ti. qualiter olim feu. alie. poterat in. §. i. et ibi no. j. de capit. cor. a. in. §. i. et pp hoc iste tex. cũ ministerio nihil replicat de cõsuetudine dñ specificauit psonas secl'ares q̃ infeudare pñt neqz et iste tex. aliquid dicit de impatore vel rege an possint dare feudũ tñ q de indubitabili qz absqz dubio pñt vt. j. de natura feu. in prin. Naz si ceteri iferiores pñt multomagis rex et iperator vt l. barbarius in fi. ff. de offi. pto. Idẽ dicendũ d papa iuxta ea q̃ traduntur in. c. si co tpe de elec. lib. vj. de quo dicit dixi in ti. j. episcopũ vel abbatẽ in pri. et probatur in. c. ad apostolice de re iudi. li. vj. in cle. pasto. de re iudi. i cle. i. de iureiuran. In papa est minus dubiũ qz ipse nõ tam ẽ simplex administrator sicut alij prelati. c. ij. d dõa. et voluit Archi. xij. d. c. i. sz ẽ dñs rerum omni. ecclia. ita Arch. Jo. an. et alij. c. i. de summa tri. li. vj. Car. i cle. i. eo. ti. Pau de c. i. cõsi. dxxx incipit in tpe et. et in facto pñti et ifeudare est de consuetis ex officio papali. d. c. ad apostolice cũ alijs allega. vult Bal. in. l. i. in prin. ff. d cõsti. pri. in. l. cũ multa. C. de bo. que lib. Specu et Jo. and. in ti. de instru. edic. §. nunc autem in fi. ita in imperatore pp plenitudinem ptãtis quã ipse hz vt nõ. legiste in. l. bñ a zẽone. C. de quadrien. pscrip. et in prohe. ffo. et faciũt q̃

ut. s. in studiis in. xviij. c. xxi. col. Jo. an. in c. i. in vj. col. de cap. coza. firmat q papa non e dominus rez ecclesie sed administrator cu libera z illam liberam hz ut meliora possessio c. fine exceptione. xij. q. ij. z non in dannum eccle. ¶ Nota q sm ista iura no erat licitu indistincte oibus infeudare sz certis tm psonis qbus vel dignitas seu nobi: seu antiqua cosuetudo tribuit q indecens videbatur q rustici haberet vasallos sub se q habere vasallos e qua dignitas cu z iurisdictione incest ut. j. de probi. feu. al. per ste in §. pe. facit qd no. Archi. in c. i. de cosue. lib. vj. in. an. in c. de multa de pben. Sed hodie tam maiores minores valuasores infeudant ut. j. de na. feu. in fi. Quid non et rustici infeudare possent quamodo habeant legantias administrationem suoz bonoz ut. j. p quos fiet inuestitu. post z sz Bal. hic z ad hoc adduco auctoritate Inno. in q est de foro cope. z qd dixi. j. de l. coza. in §. et eade Lar. in d. c. vez in p no. ¶ No. ex text. ibi appe sm d. q appe de verbu capit qn capit sm vez sensuz qd notandu pp statuta. l. iii. §. huiusba ff. de ne. ge. Bal. fi. C. de hr. insti. in l. non fine. C. de bo. q lib. in l. fi. col. C. de h. pte. alter Bal. in l. si no spali. C. de testa in l. i. C. qui testamen. facere possu. nec ex coi usu significatio ppria resultat sz appellatiua z impropria ut pro ct. ibi sz hodie capitanei appellan q e notanduz ad solco ponere in. c. ex lris de sponsa. z q no. Bart. in eo ff. de suppel. lega. in l. cu delationis. §. asina. ff. de lig. ¶ No. q equiparantur abbas z abbatissa in administratione tpaliu secus in administratione spiritualiu vel qua qdaz extra de pen. z remissio. facit. c. dilectu de ar. cu deuotissima. xx. q. ij. ¶ Nota ibi antiquitus unde do. q antiquu di qd hz spacium tanti tpis cuius initii memoria no extat in 3riu. vel salte. xxx. vel melius. xl. an. voc ultimu Jo. an. in c. ad audientia de re. ec. no alie. c. cu quis de sepul. li. vi. prio responso. Jo. an. in ad d Spe. in rub. de sepul. z coiter doc. in c. veniens el vo. Anto. discrepat ab aliis de testi Inno. in c. ve. z. c. q per nouale. de ver. sig. Jmo. alr in c. illud de in. vj. col. Flo. in l. seruitutes. la grande. ff. de ser. Bart. l. l. i. i. v. col. C. de digni li. xij. Pan. in c. cu sim z in c. fi. de proba. z ex varietate pmissoz doc po colligere q antiquuz di z longioris z breuioris tpis subiecta materia io non male locutus e in ea opi. do. qua posuit in d. c. veniens z in c. illud o psum dom relinquo arbitrio iudicis sicut in simili quantus tps relinquitur arbitrio iudicis Bal. post Ly. z l. i. C. ubi ca status in l. si pro ea C. mandati facit qd in l. diuturna. ff. de legi. ¶ Nota q cosuetudo ecclesie seruanda est in dicta ecclesia facit. l. vendi. §. si costat. ff. de cova pdi. c. de his. n. z c. illud. xii. cu oliz Inno. de cosue. z e ro q ut dicit Bal dicta tendo dat auctoritate ut hic z. j. de feu. cog. c. i. z in pdioz. C. de agri. z censi. li. xi. Quanto aut tpe sdm ista cosuetudo dicam in glo. nostra q tangat hoc. Ibio no. tex. ibi sit z dm q capitaneus inuestit o feudo chioa vel comita. pot aliu ifeudare z inuesti a valuasoribus in mosibus dicunt minores valuasores de qbus dica vobis q e casus. j. in c. i. qs dicat dux Marc. co Duodecim sacrales in feudis dicunt. xii. testes de credulitate z cosciencia sua no de veritate Ja. in c. i. j. si iter do. z vas. lis ori. Sed ubi duo depo de veritate sufficeret. l. ubi numerus. ff. de testi. ¶ Op gl. in. lz non alleget q imo clerici no pnt infeudare rebus ecclesiaz sue z probat. j. in ti. epm vel abbate. dicit glo. q ille tex. dz intelligi de regalibus hoc est rebus que sunt translate in ecclesiam beneficio re vel principum qn talia possint infeudari per ipsos cos. ibi aut loquitur de rebus concessis z relictis ec pro anima q non pnt de iure p ipsos clericos ifeu: cum iuriacus resideat z uberetat ipsis ecclesie qui proccdat et ipsa liberalitate z donatione pncipu z

regali tn sm Bal. in dubio relicta ecclesiis videntur relicta ut sint ppetuo sint ad usus pauperu. io ab alienatione cauen du e per no. in c. ut super de re. ec. no alie. ibi Jn. z Jo. an. sed tn cuz ista regalia possunt infeudari deductus e pro consuetudine ut et de aliis bonis fiat infeudatio consuetudine permittente. ¶ Et hoc volunt tota ista gl. usqz ad fi. que obscure satis locuta e. Pro cuius declaratione sciendu q pluribus modis pnt dici bona regalia. Primo dignitates regales. de qbus. j. de feudo marchie. l. c. i. Sedo pnt dici regalia tributa vel vectigalia seu portus vel ripatica z similia de qbus. j. q sint regalia. q qnqz concedunt ecclesiis. c. super quibusda §. preterea de v. sig. Tertio dicimus regalia ea que recipit ecclesia vacante ex priuilegio romanoz pontificu ut l. c. generali de elec. lib. vi. Et de his regalibus e loquitur ista gl. q tn coiter no tenet q ea q dantur a manu regia ecclesiis no dicit posse alienari ut in aute. de alie. z epbi. z in aute. hoc ius porrectu. C. de sa. san. ec. facit q videbunt l. c. i. j. ep3 vel abba. Et io dixit Ja. de bel. que sequit Nic. de neu. q ista gl. debet dicere totu 3riu vz q si platus hz i feudu ab alio qz a rege pot ifeudare et sine consensu dni. vni versitatu e hoc ide i regalibus. Et ex hoc concludit ipsi q siue habeat ifeudu a rege siue ab alio q pot indistincte alteri ifeudare sicut dicimus de laico sz tn erit necessarius consensus capituli p ea q no. l. c. i. de re. ec. no ali. li. vi. in c. nonnulli. z in c. ut sup de reb. eccle. non alienan. in c. i. z ii. de feu. Dicit tn Arch. q tanta posset e necessitas ecclesie q platus posset alienare z ifeudare sine consensu capituli. ita Arch. l. c. terrulas. xii. q. ii. qd itelligat Bald. hic. verum si postea ratificatio subsequat. l. pomponius scribit ff. de neg. ge. z facit in sili tex. l. c. si qua de rebus. xii. q. ii. Sed tenedo dictu3 Bald. nullu3 vi speciale instante necessitate nisi cu sit alienatio ppetua naz si sit alienatio tpalis consensus capli requir et postfacto pot interuenire. c. cu nos de his que fi. a pla. z d. c. si qua o rebus. xii. q. ii. Verum aliter possumus dicere q lz eps no possit de nouo infeudare. c. nulli de re. ec. no alie. c. ii. in. fi. de loca. Tn co ssueta infeudari poterit concedere. c. ii. de feu. Et si iurasset no alienare romano pontifice inconsulto ut ibi. ro q concessio antiq feu. non e de nouo infeudare sz qd solitum e continuare. tex. in c. i. j. per quos fi. inue. in princi. ibi dicam si cut di q aliud e de nouo edificare z aliud antiquum reficere extra de iude. c. consuluit cuz si. ibi no. Sed noua concessio prohibetur. multa. n. ex prioribus actibus pmittuntur q alias prohiberentur ut de dona. c. p tuas. Et p hoc respondetur ad id qd posset opponi de solenitate canonica no seruata i huiusmodi inuestitura. s. renouanda vasallo de tractatu z consensu capli q regulariter dz interuenire. c. abbatibus. xii. q. ii. Bald. l. c. i. de cle. q inuesti. fa. Falle. h ius porrecti. C. de sa. sa. ec. xii. q. ii. sine. z de his q fi. a pla. c. tua cu si. Et h firmat se. cosi cu. qd inci. qdam platus. coiter doc. l. d. c. ii. de feu. z Kal. in rubr. de his q fi. a prela. consi. i. z Ru. consi. lxx. inci. i xpi. zc. visis the mate in i. col. Pau. consi. cccm. inci. i xpi zc. viso istu z consi. cvi. inci. i xpi zc. circa id qd prio in ii. col. z ide Kal. consi. x. in rubr. de feu. s. q i huiusmodi renouatione inuestiturarum no requirit consensus capli tz Bal. hic per text. in c. i. § in clericorum. j. si de inuesti. inter do. z vasal. lis orta z facit tex. ibi. Bar. i. l. i. de ipo iuris descrip. li. x. z ibi Bal z facit insti. l. pater §. qnded. ff. de le. in. z facit iste tex. du loquitur de solis platis. 3ria procedunt ergo i rebus que alienari prohibetur z hoc pz in. d. c. ii. de feu. ubi soli plato loquitur. z dicat libere qd verbum excludit requisitione alterius de piben. c. lz epo li. vi. z ita habet coiter consuetudo italie q sic interpretat illud. c. ii. z ibi no. doct. q prohibitus alienari intelligit respectu eoz q sint de mensa ergo zc. Jte p hoc respondet ad id qd de platu e procuratore non dnis de dona. c. ii. vel equarari usufructuario q qualitercuqz z cuiuscuqz competeret plani e q e loquunt administrato: c. si. ne sede vaca. z hz liberam in spualibus z tpalibus administratione de elec. cu nobis olz. Unde

dismō a iuris dispositiōe nō recedat q̄ facit et alienando valent τ tenēt. τ cū hoc nō fit 3 ius cōe ḡ τc. Tū in 3rium tz Fede. cōsilio clrir. qd̄ incipit qdā p̄latus. ḡ ista opi. salvarē i re ad mēsaz icorporata vt. j. dicā qz tūc ppe ē alienatio qn̄ icorpatū abdicaȓ nō sic i re nōdū incorporata τ ita soluiȓ ēt ter. q multuz facit i. l. si vt ppono la. ij. τ qd̄ ibi Bal. C. de nū. vbi eadē solēnitas reqrit in restaurādo semel finitū q̄ i faciēdo de nouo ergo solus p̄latus sicut nō posset de nouo īfeudare ita nec reuersaz rē īfeudare. nec puto antiqtatē sūmi hoc casu sumpsit eo q̄ facta fuit prima ɔcessiōe an prohibitionē vrbani sicut qdā videtur opinari p id qd̄ habeȓ. j. cp̄m vel abba. c. i. qm̄ prohibitio vrbani fuit de feudo nouo. i. rei nō cōsuete i feuduz dari vnde si post tpa vrbani facta fuit īfeudatio rei a s cōcesse i feudū hodie reuerse ad ecclesiaz illa probibitio nō īpedit cōcessionem posse fieri nouo vasallo. Satis ē. n. q̄ nō de nouo res cōcedaȓ. et si tpe p̄me cōcessionis nō cōstaret vn̄ nec i ter. in. d. decre. ij. nec in glo. reqrit rē fuisse feudalē an̄ lateranen. conciliū vel an̄ tpa vrbani. bn̄ facit ad p̄dicta qd̄ nō. Host. i sum. de feu. §. qs possit in pan. τ ita Lal. i rubri. d feu. cōsi. pi. τ sub p̄cedētibus terminis distingunt etiam Lal. in rub. de his q̄ fiunt a p̄lato cōsi. in. Duz queritur an caplz̄ sine cōsensu ep̄i possit īfeudare dicit q̄ aut h̄ hz cōsuetudo vt infeudare possit sine ep̄o. τ tunc soluta infeudari pōt īfeudare cū nō reqraȓ solēnitas. d. c. ii. non soluta īfeudari nō pōt infeudare ēt stāte cōsuetudine quia nō vz cōsuetudo. c. cū cāz. d re iu. h̄etur in. c. nulli de re. ec. nō alie. late Jmo. in. c. i. d his que fiūt a p̄lato. aut non ē cōsuetudo τ tūc lz Lal. nō appiat dicerem q̄ vbi bona sunt ex toto distincta sicut de suis caplm hz administrationē vt vult Jnno. i. c. c docēti de rescrip. ita cōsueta infeudari q̄ sunt de portiōe capli pnt infeudari sine p̄lato p p̄dicta tn̄ Lal. potius sentit 3riū. τ i huiusmodi infeudatione dz succ. ssor p̄latus attēdere cōsuetudinē p̄decessoris ita Bal. in autē. quibuscūqz. C. de sacro. san. eccl. τ id dicit ibi Bal. τ h̄ post Ja. de bel. τ i. c. ceterꝫ de iudi. in. l. i. xv. q. ff. de reꝫ diuisio q̄ p̄latus res solutas īfeudari pōt suis ɔsanguineis īfeudaȓ nō solutas nō dz īfeudare qd̄ ēt post. glo. que lz τ ponit Alua. τ Bal. lz q̄ h̄ in. c. i. j. si de inuesti. inter do. τ va. lis ori. τ latius ibi dicam si tn̄ in re soluta i feudari vellet alterare naturā p̄mi feudi tunc idez diceremus q̄ de noua cōcessiōe τ alieatiōe τ eadē solemnitas reqrereȓ ita Ja. de bel. τ Alua. hic. τ Bar. in aūt. q rē. C. de sa. san. ec. Bal. in aūt. si quas ruinas. C. de sa. san. ec. in. l. et. ff. solu. ma. in. l. si pupilloꝝ. ff. de rebus eorum. Lal. in rubrica de feu. cōsi. ri. Ang. in. §. emphiteosim in aūt. de alie. τ emphi. Jmol. i. l. q̄ di. ff. de ver. ob. in. c. q̄ in ecclesiaꝝ de cōsti. in. c. ij. de feu. τ latius. j. subiciā. Et vbi nō extaret caplz puta q: oēs mortui vel excōicati dz ep̄s reqrere cōsensū honestoꝝ clericoꝝ. Jo. an. in c. i. de his q̄ fi. a p̄la. facit qd̄ no. Bar. in. l. absunt. ff. de tuto. τ cu. da. ab his. d. An. in. c. trāslato de cōsti. lz in 3rium facit glo. in. c. gratū de postu. p̄la. Jtē alia glo. q̄ cōmēdari solet i. c. potuit d loca. alij soluūt τ clarius ḡ lesse eū i idē recidit vt 3riuz loquaȓ qn̄ clerici vellēt infeudare bōa q̄ sūt i libera possessione τ dn̄io ecclesie ac p̄tate τ mēsa ipsius ec. q̄ bn̄ pnt īfeudari vel h̄ τ i. c. ex parte eꝫ de feu. ex qbus inferȓ q̄ clericus nō possit īfeudare ea bōa q̄ tpe sui igressus repit īcorporata in p̄tāte τ mēsa ec. τ si fuissent soluta infeudari p istū ter. τ ē rō qz iā sunt d iu. ecclesie τ p p̄ns nō pōt īfeudare nisi postq̄ cōsuetudo ē p̄dicta bona infeudari vt hic τ hoc vr̄ sensisse glo. in. j. ḡ tu intelligas q̄ iste clericus seu p̄latus sp̄ pōt id qd̄ potuit p̄decessor. Vn̄ dato q̄ feu. solutū infeudari fuisset aptū apud predecessorē nih lominus poterit successor illud infeudare. vt. j. de cle q inuesti. fa. c. i. in fi. qz rōne possessionis non intelligiȓ mutata qualitas rei. Nā eo ipso q̄ ecclesia reputatur eē i possessione feudi nō dz p̄sumi feudū eē incorporatū nisi aliter ex p̄cedētibus appeat in. d. c. i. i fin. τ h̄ ibi tz Bal. dicens q̄ eēt necesse q̄ probeȓ incorporatio p ea q̄ dicit Bar. in. l. si. C. de bo. vaca. li. x. vbi videas. Nā donec alius hz vtile dn̄iuz sive pcipit fructus ad vtilitatem ppriā nō pnt bona dici īcorporata nec eē de mensa. Joa. an. in. c. vt sup de re. eccle. nō alie. Bald. h̄ τ id vtile dn̄ium rei feudalis vel ēphiteotice ecclesiastice nō dr̄ de mēsa ecclesie q̄ ipsi? directi fructus bn̄ iure suo τ ad ppriaꝫ vtilitatē pcipit Bal. in autē. hoc ius porrectū i. vi. colum. C. de sac. san. ec. τ ad hoc adduco glo. i cle. frequēs d ex ces. p̄la. facit. c. poss̄ssiōes de re. ec. nō alie. secus aūt si iste successor tpe sui itroitus inueniret bona in dn̄io. ita q̄ essent facta de mēsa qz tūc nō posset rē infeudare sine licētia sūmi pōtificis p ea q̄ habenȓ i. d. c. vt sup de re. eccle. nō alie. τ ibi declaraȓ p doc. qn̄ itelliganȓ eē bona mēsalia vbi videas gl. τ doc. in. d. cle. frequēs. Nos plenius declarādo dicite post Mar. in. c. i. j. ep̄m vel abba. τ dicit And. de iser. q̄ lz p̄decessor nō dedisset in feudū solitū īfeudari nihilominus poterit successor illud dare ar. no. in. l. cū de cōsuetudine. ff. de legi. nisi a p̄decessore inmediate fuisset illō feudū receptū in mēsaz p. xxx. annos qn̄ tunc esset inducta cōsuetudo nō dādi ar. C. de fun. rei publi. l. cū q. li. x. τ eoꝝ q̄ hic notant i gl. qd̄ dn̄i. j. si de feu. fue. cōtro. in. c. figs p. xxx. τ faē qz ɔsuetudo tot ānoꝝ nouū statutum rei dat. c. cū de hū. d p̄bē. li. vj. habeȓ p Pano. in. c. cum ec. furtiua de cā poss. τ ppie sed aduerte circa istā. q. qz Archi. xxv. q. vii. c. i. dicit q̄ postq̄ feudum reuersū ad ec. τ p̄latus stetit p annū q̄ ipsum nō reinfeudauit q̄ amplius nō pōt infeudare qz intelligatur consolidatū p. d. c. i. τ in. l. si. §. quotiēs de publi. qd̄ admittit zabarel. in. c. ij. eꝫ de feu. q. xij. si prelatus pcepit fructus taliū bonoꝝ eo mō quo pcepit de alijs bonis mēsalibus naꝫ ex h̄ vr̄ incorporasse vt post ānuz cēseantur de mensa super hoc tn̄ passu dicit vidisse ɔsilia varia τ 3ria magnoꝝ doctoꝝ. τ h̄ vr̄ iclinare Pano. i. c. vt sup de re. ec. nō alie. τ predicta dicit procedere nisi prelatus ex aliqua iusta cā distulisset īfeudare quo casu ēt post annū posset īfeudare dn̄i non teneat nimis lōgo tpe qd̄ erit arbitrariū postq̄ nō est determinatū τ dic vt ibi p cū. τ. iij. q. iij. τ id infert hic Bald. an prelatus possz vasallo remittere feloniam p q̄ feudū erat ad ecclesia deuolutū ar. q̄ nō i. c. cum dēsideres p Jo. an. de sen. exco. vbi iniuriā illata ec. nō pōt p̄lat? remittere sz suā ppriā τ id si feudū spectat ad mēsaz solius p̄lati poterit remittere. si ē cōis p̄lato τ caplo nō poterit remittere ar. eoꝝ q̄ dr̄ i. l. ij. C. d libertis τ eoꝝ lib. i. l. si C. d aucto. p̄stā. τ faē qd̄ vult Jmo. in. c. ij. i. ij. col. d feu. Jmo. i. c. potuit de locato. faciūt q̄ videbimus i. c. i. j. quo tpe miles glo tn̄ τ cōiter doc. i. d. c. potuit videnȓ velle q̄ prelatus habēs caplm remittere pōt caducitatē si facit cū cōsensu capituli τ si nō hz caplm solus pōt vbi aūt hz caplm τ remittit sine cōsensu capli cōmunis opi nio ē q̄ nō pōt remittere caducitatē lz Jmo. in. d. c. potuit. in. xij. car. vr̄ tenere qz aliud est concedere de nouo. aliud nolle cōcessuz haber. pro deuoluto. l. magis puto §. fundus. ff. de rebus coꝝ Jmo. i. c. tua i simili p? Lar. de his q̄ fi. a prela. in. c. i. de dolo τ ɔtu. i. c. vt super in fi. col. de re. ec. nō ali. Sz posito q̄ sub annua p̄stiatione datū sit feu. vel ad aliqd̄ seruitiū an p̄latus vel ēt princeps dn̄s feu. poterit diminuere hāc p̄stationē vel seruicia promissa seu ɔsueta. And. de iser. in. c. i. in. §. preterea ducatus. j. de probi. feu. alie. p Fed. in. vj. col. lz q̄ nō si multū ledaȓ res pub. sine dn̄ū p̄ncipis p ter. in. d. c. i. c. i. fin. C. ne rei dn̄ice ne tēpla. l. oēs. C. de fun. patri. l. ol. C. de de vectigal. τ cōm. τ ter. in. c. intellecto extra de iure iu. qui loquiȓ de rege vngarie. τ pro determinatione. And. vr̄ optima deci. Jmo. i. c. potuit i. xxvij. colum. de locato vbi dicit q̄ p̄latus nō pōt diminuere canonē ēphiteoticū q̄ p̄stat̄ur sup re emphiteotica imobili nisi cū solēnitate q̄ reqriȓ i alienādo als talis diminutio nō preiudicabit successori. imo ipsemet poterit 3uenire. c. figs presonerorū de re. ec. nō ali. Vbi tn̄ no eēt magnū dānū regni vel rei pub. valeret talis remissio. l. apud iulianū. §. si. ff. d lega.

.l.vel vbi est sufficiens cã remunerãdi. nã tūc nō diceret in dãnū facta ꝫ recipet cōmensurationē cū cã vt vult glo. no. in fi. in. l. ꝫ donatis. C. de col. ⁊ ibi Bal. ⁊ tūc requirit ꝙ in remissione ponatur clã derogatoria nō obstãte vel ꝯstaret ꝙ inceps faceret ex certa sciētia ꝙ quo sum⁹ i materia ꝓhibita ꝫ requirit derogatio expssa. Ego crederem ꝙ si princeps talē remissionē facit ꝙ valeat nisi aliquo extrinseco respectu impediat. s. ꝙ nō solū nocꝫ sibi ꝫ ēt succ. ꝙ ē talis remissio ꝙ nō pōt postea ꝯcedere regnicole. in. nō valeret. c. i. in fin. j. de probi. feu. alie. p Fede. Bal. l. c. ꝫ cūm in. iij. col. de proba. legiste cōmit i probe. feu. vel ēt ꝙ hēret suspitionē dānū in pncipatu ⁊ donatio multū ꝑiudicaret pncipatui tūc ēt nō valeret. d. c. i. i fin. ⁊. c. ad aplice de re iudi. li. vj. vel ēt ꝙ ꝑiudicaret successori tunc nō valeret vt vult Bal. in. l. i. in pen. ff. de ꝯsti. pun. ⁊ in l. trāsac. C. de trāsac. Albe. in. l. i. ff. de offi. procu. cesa. vl ꝙ pri⁹ pnceps iurasset ꝯseruare ⁊ nō diminuere iura pncipatus. d. c. intellecto. tūc. n. nō valeret remissio in ꝯtrarium facta cū magna lesione vel ēt nō valeret qñ detegeretur pncipē fuisse grauiter deceptū intelligo vltra dimidiū iuste extimationis ⁊ ita And. l. c. i. de capi q curi. vēdi. l. v. col. ēt hos casus crederē valere remissionē pdictā lꝫ pncipaliter multū rogi vel pncipi sicut posset ēt alienationē facere ⁊ sufficit ꝙ ex certa sciētia fiue clã nō ob. h fecit ⁊ procedit qd vul. And. i. §. preterea ⁊ pro ꝯfirmatiõe pdictorū facit ꝙ vidimus. §. i pludijs i. q. dū qro an pnceps possit alienare iura pncipatus sui. ¶ Sꝫ operepciū ē videre ꝙ q. quã pōt h Bal. vtꝝ ꝑlat⁹ possit rē ifeudari ꝯsuetā ꝯcedere cōsāguineo suo. ⁊ gl. or. dicit ꝙ nō. i. q succes. tenen. c. i. ⁊. j. si de inuesti. iter do. ⁊ vasal. lis ori. c. i. §. fi. p aūt. qbusdā ꝙ mōis. C. de sa. sā. ec. Idē Bal. l. c. ceteꝝ de iudi. ⁊ in l. i. l. iiv. q. ff. de rete vi. dicit vez nisi ꝯsolita ifeudari hic Bal. dicit ꝙ pōt si psona nō ē ecclesie onerosa hoc. n. sē per inspiciē iuxta no. l. c. vlt. ꝺ ex. ec. nō alie. nō ob. v. autē. q loquitur ꝺ iure cōi vel emphiteosi. ꝫ non sum⁹ in iure ꝯsuetudinario nō ita rigoroso ⁊ i feudis ꝙ feuda imitat grauē. ꝫ ꝯtus emphiteoticus nō imitē grauē ⁊ iō nō ē eadē rō prohibēdi ⁊ hoc tꝫ Ja. ꝺ bel. ⁊ ē expssū in ꝯrio sensu de capi. ex ordinarius. c. si nepe. §. vl. ēt vbi ter. sic ait vl. ꝙ si ꝯiuncte psone gfa tale iūerit feudū ꝙ ex eo duos cōsimiles vasallos acqrere possent iuste ē bn̄ficiū loquitur in feudo ecclesiastico. ⁊ adde qd nō. ēt de ap. c. de priore i nouella. Tñ Panor. in. d. c. vt sup de re. ecclesi. nō alie. referēdo Bar. ⁊ Bal. dicētes in. d. autē qbuscūqꝫ ꝙ rē solitā ꝯcedi i emphiteosim vel feudū pōt ꝑlatus ꝯsanguineo suo sic ꝯcedere nisi ex qualitate psone consanguinei reiuletaret ꝑsūptio fraudis vel pta pp potētiā ei⁹ vel alio mō vergeret in dānum eccle. ⁊ ita pōt intelligi Bald. in l. cū multa. C. de bōisqꝫ libe. Archi. i. c. nō liceat. xij. q. ij. refert se repire Fed. de se. cōsi. cec. qd loquit i eqñ noie rē. Ex his talis qdāꝫ eps vbi vl sentire ꝯtrarium format duas qōnes videl ꝑlatus q iurauit nō alienare sine licētia supe rioris possit ꝯcedere ꝯsanguineo i emphiteosim rē vinius floren pro reditibus quēꝫ. Do. ⁊ determinat ꝙ sic ꝙ nō ob. iuramētū istius modicus vt. ꝫ. dici nec ēt ob. cōsanguinitas ꝙ rōe fraudis fuit idncta ista prohibitio. ꝫ hec pñt fuerit ocꝫ fraudē cessare illa aūt. qbuscūqꝫ loquitur i alio casu sm cū ꝫ nō dicat in quo vū non placꝫ hec responsio ꝙ tex. ibi dicit qbusdā mōis rē. pūt aliā respōsionē ꝙ solēnitas illius aūtē. nō seruaf i alienatione rei ecclesiastice de no. in. c. i. eo. ii. li. vj. Iccꝫ cessante fraude melius est ꝯtrahere cū cōsanguineis ꝙ cū extraneis. nā pius debemus subuenire ꝯsanguineis. lxxxvi. di. c. nō satis tex. ibi gl. lxxx. di. cūo ⁊ l. c. i. de pen. dem. Ita videt Fede. consi. liij. vbi pūt qdam ꝑlatus. Sꝫ ꝯ hoc facit ꝙ nō ē ista solēnitas sed ē ꝓhibitio certarꝫ psonarꝫ pp lesionē ecclesie euitandam ꝫ hoc nō obstate putat dictā auctenticā non procedere in ꝑlatis p tex. valde sin. xij. q. ij. c. sinē quilibet vincto. c. pūt credēt vbi vl ꝙ rector cuiuscūqꝫ ecclesie pōt vnā rem de eccla auferre dūmō ꝯtuldē de suo ecclie ꝯferat. ⁊ sic ha

beat ꝑuilegiū qd res ecclesie possit alienare sine vtilitate sane. n. ē ꝙ eccia nō deterioraf. simile ꝑuilegium hꝫ pnceps. c. i. de rerū ꝑmu. sm cōcꝫ intellectū ēt vl ter. in. d. c. sigs qd ēt in fauorē ꝯsanguineorū pōt ꝑlatus hoc facere ⁊ hoc ēt in testō pōt ꝑlat⁹ facere. s. legare dūmō recōpēset ecclesiā i alio. c. si eps. xij. q. ij. nō. Jo. an. i. c. officij de testa. tñ illa iura nō apperiūt an loquātur de re mobili an imobili. Vñ nō ēēt absurdū dicere ꝙ loquātur i re mobili. ꝙ in imobili nō pōt ꝑlatus eā dare i casu pmisso ⁊ seruata solēnitate. s. vt meliora ꝓspiciat ipsi eccle. c. vnd de re. ec. nō alie. li. vj. c. sine exceptiōe. xij. q. ij. vt ēt sentit Archi. ad autē. qbuscūqꝫ ꝙ mōis ꝫ Fede. videt ꝙ loquatur in ꝑconomo q nō hꝫ ꝑuilegiū sicut ꝑlatus iuxta no. p gl. v. q. iij. i. c. si. Itē ꝑconomus ē magis suspect⁹ ꝙ ꝑlatus q ē ꝑpetuus ⁊ pr ecclesie. nō sic ꝑconomus ꝙ ꝑlatus pōt ꝯtrahere cū ꝯsanguineis de reb⁹ ecclesie sicut cū extraneis lꝫ nō possit ꝑconomus nisi prout predixi pretereta solent Panor. d. ꝯsi. xlviij. aliter. s. ꝙ iure canonico nō repiaf prohibitū. nec i bis ecclasticis attēdif prohibitio iuris ciuilis. ⁊ sic prohibitio autē. qbuscūqꝫ sicut dicim⁹ ꝺ autē. hoc ius porrectū. tñ Fede. ꝯsi. liij. scipit qdā ꝑlat⁹ cōsulit ꝙ ꝑlat⁹ maxie exēpt⁹ pōt cū suo caplo dare ad vitā suo ꝯsanguineo pp bñmerita vnū prediū sine auctoritate superioris p. c. q ius de decimis. xvi. q. i. c. si i glo. ⁊. xvj. q. vij. c. iij. Archi. de re. ec. nō alie. c. i. li. vj. Post. i sūma ꝺ his q si. a ꝑla. ⁊ obligatū erūt successores. c. illud. xvi. q. vij. ⁊. c. possessiōes. xvj. q. i. imo successor tenet ex promissione ꝺ remunerādo fcā p predecessorē. Archi. in. c. sunt nōnulli. i. q. i. ⁊ i. d. c. possessiōes. tñ quo ad successorē obligādum oꝫ ꝙ appareat de cā cōcessionis ita Fede. consi. cclxiij. sci. concessio fcā inuecto hꝫ in. c. grauis de deposito in. c. ꝙ qbusdā de fideiuss. i. d. autē. hoc ius porrectū ⁊ facit ꝙ no. Bal. post gl. i. l. si donationē. C. de col. ⁊ p cano in. l. d. c. vnd. de rebus ec. nō alie. ibi Inno. ⁊ glo. ⁊ alij ⁊ notabis ēt illa q nō declarant p doc. ⁊ hanc cōclusionē nō. Archi. i. c. eps. x. q. ij. Car. in cle. i. ver. abbates in si. de exces. pla. An. i. c. i. §. q succes. te. d. Signo. cōsi. cexiij. ⁊ aliqd tetigit circa solutiōē ꝯtrariorū glo. tñ i casibus i qb⁹ cōcessio nō tꝫ. ipsemet cōcedēs tenet seruare cōcessiōēꝫ. c. veniēs. c. ꝺ cetero de transac. nō tñ successor eius ꝯtrario ēt si successor emphiteotā vel feudatariū tolleret nō per hoc vl approbasse ꝯtrū nisi probetur ꝙ sciuit nullitatem ꝯtrus p nō. p Bart. in. l. vē querit. §. q impleto. ff locati imo ēt si sciuisset ex quo defectus fuit i solēnitate vel potestate quo ad obligandū successorē cū nulla quo ad eū obligatio pcedat tacita approbatio nō iducat neqꝫ erit obligat⁹ p eā q no. Jo. an. i rla rati. ⁊ i rla ratū ꝺ re. iu. i. vi. ita bellamera deci. ec. ccccclviij. q scipit supposito ꝙ dūs q̄ndo glo. ⁊ cōiter doc. in. c. i. de pcario Bal. i. l. i. i pe. col. qsi nō petē. pcos ⁊ facit ꝙ vbi i ꝯtrbus requirē certa solēnitas puta scriptura vel aliud solēne nō sit p taciturnitatēꝫ renouatio Bal. i pace cōstāne i verbo itē societatē ⁊ pdictā opi. ēt firmat Ro. deci. cexxiij. incipit itē si ꝑlatus regrāte cuiū ēt i qbuscūqꝫ ēt locatiōibus q sapiūt alienationē. puta ad lōgū tps cā ⁊ ꝙ versatur magis i hoc ꝑdō alienādo ꝙ in alio ꝙ aduertat ꝑlati ita Fed. ꝯsi. cxlv. icipit dño Jabāni. ⁊ nōbis ista ꝙ nō declarāt p doc. Hec aūt solēnitates cū sint in fauorē ecclesie inducte si nō seruatis debitis solēnitatibus fuerint res ec. in feudos vel in emphiteosim data ipse suscipiēs alienationē nō poterit se excusare a ꝑstatiōe seruitiorū vel annui cēsus ex eo ꝙ dicat ꝯtrum nō fuisse solēne ita Ang. p illū tex. l. §. si vero quē i aut. de alie. ex post eccia pōt ꝯtrū inualidū ⁊ aūt hēt i fauorē suū. c. sigra ꝺ rebus. xij. q. ij. Pano. q cōmēdat tex. illū i. d. c. sigra i. c. edocem de rescri. i. c. i. ⁊ Inno. in. c. iij. de his q siūt a ꝑla. ⁊ facit aliā ronē iaꝫ hinc ꝑlato non ꝑmittit cū dāno durare dāni ⁊ sic ec. in ꝑpetuidinē suam allegare de hē in. c. sigs ꝑcibuit eplo re. ec. nō alie. in. l. trāsactione. C. de trāsac. in. l. aso. ff. de uerem. erit ergo facultas ecclesie vel agere ad fructus tanqꝫ ꝯ malefidei possess

forem.l.quēadmodū. C.ď agri.ꝛ cēsi.li.xi.e.q ꝫ iura de
regu.iur.li.vj.vel agere ad seruitioꝝ pāstationē ꝛ facit
que videbimus in.c.i.§.unde q̄ri pōt.j.de aliena.feu.vbi
cōcludā ꝙ si scōus emphiteota accepit emphiteosim a
pīo sine dn̄i consensu tenet pīo ad solutionē canonis lꝫ
cōcessio nō valuerit vt volunt Ang.de arc.post glo.in.§.
adeo in.v.colum.au.loca. ❡ Quero cū glo.i q̄to tp̄e in
ducat cōsuetudo talis de qua isto tex.ꝙ platus possit da
re infeudū ꝛ r̄ndet glo.ponēdo duas opi. Pria ē ꝙ req
ratur tm̄ tp̄s vt nō extet memoria in ꝯriū.pro hac opi.fa
cit.l.i.in fi.ꝛ.l.ij.in prin.ff.de aqua.plu.ar.ꝛ.ff.de aqua
plu.ꝛ esti.l.hoc iure.§.ductus aque Scd̄a opi.ē Azo.ꝙ
reqrant an.xxx.ar.C.de p̄scri.xxx.an.l.l.comperit ꝛ in.l.
oēs.suadet rō ꝙ p cōsuetudinē acqrit iurisdictio.l.i.C.ď
eman.li.Un̄ per hāc consuetudinē acqrit ec.honor ꝛ iu
risdictio in suū vasallū.ſꝫ Ja.de bel.tꝫ ꝙ reqrātur ann.
xl.ꝙ ifeudatio ē alienatio vt no.i.l.cū nō solū.§.finis āt
C.de bo ꝙ li.ꝛ.l.i.de fū.dota.c.nulli de re.ec.nō ali.in
alienatiōe aūt reꝝ ecclesiasticaꝝ reqritur dictū tp̄s ad p̄
scribeñ in aūt.quas actiōes.C.de sa.san.ec.§ ꝛ in datiōe
in feu.ꝙ opi.nō plꝫ Nico.de nea.ꝙ haberet locū q̄n tra
ctaf de maiori preiudicio ecclesie vꝫ ꝙ ec.amitteret totū
suū ius itegꝝ vel ꝙ retinet dn̄iū directū.ff.ď acqr.pos.l.
iij.§.ex ꝯtrario.qꝺ q̄dē dn̄iū ē sibi efficax ꝛ vtile tū ꝙ ipsa ec.
hꝫ seruitiactū ꝙ ē spes ꝙ feudū possit ad eā redire p ca
sus expssos.j.q̄ fu.pri.cā be.amit.p totū cū si. Itē ꝙ hēt
iurisdictionē ꝛ honorē vt.s.dictū ē.ꝛ pro tāto ipse cōclu
dit ꝙ sufficiāt.xxx.an.Sꝫ cōcordādo oēs istas opi.dicit
Alua.distinguen.fm Bal.ꝙ aut ifeudatio ē māfeste dā
nosa ecclesie ꝛ tūc reqrit tp̄s cui⁹ initij mēoria nō extit.ꝛ
h mō intelligāt p̄ma opi.gl.aut ē manifeste vtilis ecclesie
ꝛ tūc p̄scribitur spacio.30.an.ꝛ sic procedit sa opi.glo.ꝛ
rō Nic.de nea. ❡ Nec ob.fm Bal.si dicaf ꝙ ꝯ ecclesi
am non currit p̄scriptio nisi.xl.an.c.q̄rta de p̄scri.aūt.q̄s
actiōes.C.de sa.san.ec.§ nō pōt procedere qꝺ dr̄ de.30.
an.p̄scr.ꝙ r̄ndet Bal.ꝙ prescri.q̄n incst ꝯsuetudini non
ꝓprie est p̄scriptio ſꝫ quidā tacitus ꝯsensus seu q̄dā firmi
tas taciti cōsensus vbi nō requirit possessio cōtinuata sed
reqrant actus vtētiū q continui eē pñt.l.foramē.ff.ď ser.
vr.pre.nec vēit ad auferēn.ius ecclesie ſꝫ ius facien.ꝛ cō
stituen.vt no.in.c.fi.de cōsue.li.vj.i.c.cū ec.sutrina ď cā
pos.ꝛ ꝓpri.aut ē dubiū ꝛ tūc requirant ann.xl.ꝛ ita intelli
gitur opi.Ja.de bel.ꝛ vult Bal.in effectu ꝙꝙ nō ita cla
re.d.Mar.caracto nō plꝫ h distinctio Bal.ꝛ pīo dum
axit i pīo mēbro valere cōsuetudinē infeudādi dānosam
ecclesie ꝙ ē ꝯ tex.i.c.i.ex̄ de ꝯsue.nec ob.c.sup q̄busdam
§.p̄terea de ver.si.ꝛ.l.h iure.§.ductus aq̄.ff.ď aqua co.
ꝛ esti.ꝙ illa patif limitationē vbi cōsuetudo sit nimiū one
rosa ꝛ dānosa eccle.nā iō cursus tāti tp̄is ibi opatur qua
hꝫ vīz psūpti priuilegij vt in dictis iuribus ꝛ.c.i.de pre
scrip.li.vj.Sꝫ p̄nceps in dānū ecclesie nō pōt disponere
ꝙ eēt ꝯ libertatē ec.iō nō valet.C.ď sa.san.ec.aūt.cassa.
vt habef i.c.nouerit de sen.ex.§ nec cursu dicti tp̄is idu
cetur ꝯsuetudo dānosa ecclīe.nisi sustinēdo Bal.dica
tis ꝙ ꝯria loquūtur de magno dāno ecclesiaꝝ.nā tūc cō
suetudo ecclīe onerosa nō vꝫ.ſꝫ nos loqmur vbi nō tra
ctaf de ita graui dāno ꝙ directū dn̄ium remāet ec.ꝛ vti
le sꝑatur posse redire qnqꝫ ꝛ iterea p eo vasallus impē
dit seruitia ꝛ rōabile ēt ē vtec.meritos de se remuneret
c.ceteꝝ vbi bo.tex.ꝛ.c.p tuas de dona.ꝛ ita repio limita
re.d.c.i.de cōsue. Panor.i ꝯsi.liij.qui icipit i xp̄i nōe.circ
ca p̄mā ꝛ.ij.col. Panor.i.d.c.i.i fi.p no.p Inno.in.c.
ꝙ sicut de elec.de ꝯsue.c.abbate de ver.si.nō.n.plꝫ scōꝫ
mēbꝝ ꝙ ꝯ ec.nō p̄scribit.30.an.spacio.ſꝫ.xl.C.de qua
dri.p̄scrip.l.ꝛ no.i aūt.quas ac.C.sa.san.ec.p̄terea vbi
cūqꝫ infeudatio ē vtilis vel necessaria ec.tūc platus cū
cōsensu capli posset i feu dare.c.ad nr̄am de re.ec.non
ali.putarem veriorē sniam Ja de bel.ꝛ And.vt reqran
tur.xl.an.vt dicā in simili.c.figs trigita.j.si ď feu.fu.cō
tro.d.c.de quarta ꝛ.d.aūt.quas ac.ꝛ facit qꝺ no.glo.in

d.c.fi.ꝛ qꝺ no.Do.de ro.deci.vlti.ſꝫ quotīmo ꝛ placere
scribit i.d.c.fi.de cōsue.li.vj.vbi q̄n ē consuetudo ꝯ ius
cōe reqrunt.xl.an.ſꝫ alienatio ꝛ ifeudatio reꝝ ec.ē ꝯtra
ius cōe ergo requirant.xl.an.l.iubemus.C.de sa.san.ec.ꝛ.c.
i.de re.ecc.nō ali.preterea vbi agit de dādo nouo statu.
rei ecclesiastice p̄scribit spacio.xl.an.nō aūt.30.c.cū ď bn̄
ficio de prebē.li.vj ſꝫ vt valeat cōsuetudo infeudādi bo
na ec.reqritur binus actus ifeudandi diuersis tp̄ibus.l.
iij.in fi.C.de ep̄ali au.l.de q̄bus.ff.de legibus ibi no.ter
tio reqritur cōsensus capli quēadmodū cōsensus populi.
d.l.de q̄bus.quarto reqrit ꝙ ꝯsuetudo ifeudādi sit rōna
bilis.ꝛ nō dānosa ec.c.i.i fi.de ꝯsue adducite qntū ꝙ re
qritur bonafides vt nō glo.Jo.an.i.c.pe.de cōsue.li.vj.
Panor.i.c.cū ec.sutrina de ca.pos.ꝛ ꝓpic facit.c.fi.de
p̄scrip.ad p̄dicta Inno.i.c.ij.de feu.in fi Car.vr asseni
re Pau.de.ca.in hac mā mihi aperit oculos in consi.
extrui qꝺ incipit viso istru.in.ij col.aut volum⁹ dicere rē
solitā ifeudari ex statuto supioris ꝛ tūc sufficit semel a su
piore statutū Bal.in aūt.siquas ruinas.C.de sa.san.ec.
aut volumus dicere rē solitā infeudari ex simplici cōsue
tudine ꝛ attēditur tp̄s.xl.an.ꝛ procedit arti.preric.ꝯ.ta
ctus aut apparet rē licite semel in feudū datam puta au
ctoritate pape tunc ex quo semel effecta ifeudabilis per
petuo remanet ifeudabilis nisi incorpetur.d.c.ij.ꝛ faut
q̄.ꝯ.dni in.vj.col.binus p̄n.tex.nisi tunc.n recurritur ad
cōsuetudinē prescriptā ad idncēdū alterationē status qui
de alia legitia alteratiōe nō ꝯstat vt i.c.cūꝫ de bn̄ficio de
prebē.li.vj.ꝛ ibi no.ꝛ isto vltimo casu nō erūt necessaria
tot regsita ſꝫ sola legitia mutatio.siue infeudatio vt facit
tex.in.c.i.ep̄m vel abba.vt in fi.s.q̄sms.ꝛ ter.ibi Bar.in
l.i.C.de ipo.lucra.de scri.li.x.ꝛ in.l.pr.§.quaudoque ibi
Bar.ff.de leg.iij. ❡ Quot aūt actus reqrant.i.p̄dictuꝫ
tp̄s ad h vt ista cōsuetudo idcatur dicit Ja.de bel.ꝙ bi
nus ꝙ cōsuetudo dr̄ qꝺ frequēter fit vt.C.q̄ sit lon.cōsu.
l.i.rꝫ aūt dr̄ frequēter fieri qꝺ fit bis vt in aūtē.de decen.
cau.§.fi.vñ cōclude fm ipsum esse necessariū vel ꝙ idem
prelatus dederit bis duobus idē feudū vel ꝙ duo prela
ti duobus vel eidē diuersis tp̄ibus successiue inuestiendo
cū p̄scriptiōe de qua.ꝯ.dictū ē ar.C.de epi.audi.l.iij.§.
fi.ꝛ extra ď cā pos.ꝛ ꝓprie.c.cū ecclesia sutrina.vbi ple
ne de hac materia.ꝛ p doc.l.de q̄bus.ff.de legi.ꝛ.C.que
sit lon.cōsue.in.l.ij.qꝺ ēt videf tenere Ja.ď ardi.in sum
ma car.i..sub rubricella q pñt dare feu.facit signāter iste
tex.dū vtitur verbo cōsueto.§ ex bino actu lꝫ si diceret so
litū sufficeret vnicus actus Bar.in.l.itē mella.§.ſꝫ si ali
mēta.i prin.ff.de ali.ꝛ ci.le.§ salua auctoritate tantorum
patrū crederē ꝯ ꝙ ēt p vnicū actū iuncto cursu tp̄is dice
tur res solita ifeudari p.d.c.cū de bn̄ficio.volunt cōter
doc.in.c.fi.de cōsue ꝛ in.l.de q̄bus.ff.de legi.in.d.c.cūꝫ
ec.sutrina de cā pos.ꝛ ꝓprie.ꝛ pro hac opi.pōdero tex.
in.c.i.scōo rñso j.ep̄m vel abba.duꝫ vtitur verbo solita
dari ꝛ tū fm opi.Bar.ꝯ.relatā sufficit vnicus actus etiā
verbū solituꝫ verificaf in vnius actu ēt plurimū attendi
tur ꝯsuetudo ec.quo ad qualitatē p̄sonaꝝ q̄bus datur nā
si sit solita locari in ēphiteosim ēt pro heredibus ex̄neis
tunc ēt i talibus p̄sonis procedet cōcessio ꝛ generalis mē
tio traheref ēt ad extraneos ꝙ i his plurimū attēdit con
suetudo vt pꝫ p p̄missa.c.ij.de feu.sp.l.ī.de locato.§.nūc
aliqua ꝯ.cvij.ita.d.Anto.ꝯsi.xxuj.icipit i noie xp̄i facto
fratrū mōtis oliueti.ꝛ lꝫ loquatur i emphiteosi idē erit in
feudo vt circa q̄litatē p̄sonaꝝ attēdaf ꝯsuetudo fac q vide
bun⁹ i.c.i.j an agna.vel filius. ❡ Oppo.cū glo.in.j.de
c.i.ꝯ.de cle.q inuest.fc.in pn.vbi clericus idistincte potest
dare in feudū intelligāte istum tex.fm illū vꝫ ꝙ loquitur
de rebus ꝓprijs ipsius clerici quo casu pōt ipse clericus
dicta sua bona ꝓpria infeudare sicut posset quilibet laic⁹.
nec reqritur aliqua cōsuetudo vt ibi ſꝫ h loquitur de re
bus ec.i q̄bus non pōt nisi fm ꝯsuetudo vt h.ꝛ hoc volunt
ista gl.q̄ hn̄ loqtur vsqꝫ ad versiculꝫ ꝛ ita vt.ꝛ hoc pꝫ in
ꝯrio oppo.subsequēter cū.d.glo.i dicta pte ꝙ imo cleri-

uestitur a altera nō valet cōcessio. sꝫ pro pte ꝑ qua nō al
tera valꝫ Bar. i auté. q rē. C. de sac. san. ec. facit q̄ habē
tur in. c. i. §. rursus. f. de ꝯtro. inte. ⁊ cū Bar. tꝫ Bal. i. l.
gestis. C. d bo. q̄ lib. i. l. cū. ff. so. ma. Ang. in. §. ēphiteosis
in auté. d non alie. tenēt ꝙ in totū viciet cōcessio ꝑ tert. in
c. i. §. fi. de. l. cora. q tex. pōt pro vtraqꝫ pte adduci. ité ꝙ
ex quo cōcessio ē facta ꝯ legis prohibitionē i totū nō valꝫ
l. si liber minorꝫ. ff. de iure pa. facit tex. in. §. ēphiteosim
i auté. d nō alie. qđ dici solet ꝑ Bar. i. l. si nō sortē. §. cētū
ff. d cōdi. inde. Bal. tꝫ i. l. si pupillorꝫ. ff. de re. eo. l. §. fin.
Jmo. i hāc partē iclinat in. l. ꝙ dꝫ circa fi. ff. de ꝟ. ob. in
ꝯriū hic Bal. ⁊ do. Mar. ꝙ stāte cōsuetudine ꝙ feudū
deꝫ masculis tm̄ si platus dederit masculo ⁊ femine vale
bit quo ad masculū sꝫ nō valebit quo ad feminā. ar. l. san
ci. C. d dona. faē qm̄ no. Jo. an. ⁊ Jm. in. c. ad aplice d do
na. tꝫ Bal. in auté. siquas rui. C. de sa. san. ec. Jm. in. c.
fi. in fi. car. d feu. Lud. in. l. i. §. si stipulān. ff. de verb. ob
li. Bal. in. c. pmo. §. similiter. de. l. cora. in. l. qđ dꝫ. ff. de
verbo. obli. Jm. i. l. ꝙ dꝫ vꝫ cōcordare opi. aut cōcessio ē
ēt quo ad verba vnica. puta ꝯcedo i quartā generationē.
vel cōcedo vt i feminas dscēdat ⁊ procedit opi. Bar. aut ē
ē multiplex cōcessio. i. i. iij. aut. iiij. generationē ⁊ procedit
opi. Bal. ⁊ d. Alex. i. d. l. i. §. si stipulān distiguit ipe aut
ille cui cōcessio ē facta dānificaꝫ si cōcessio solū valꝫ pro
pte puta ꝙ soluit aliqd vt hēret cōcessiōꝫ vltra formē cō
suetā ⁊ tūc viciēꝫ in totū ar. l. fundi pte. ff. de act. emp. l.
ij. C. de pac. iter ēp. ⁊ vē. aut nō dānificareꝫ ille q habent
cōcessionē ⁊ tūc procedat opi. Bal. ꝙ vtile ꝑ inutile nō vi
cieꝫ ⁊ sic valeat pro pte pro qua valere pōt. Lal. in rub.
de feu. cōs. ꝛc. habuit nouā fantasiā ꝙ si substālia ꝯctus nō
mutanꝫ sꝫ tm̄ accidētalia nō dꝫ alterata feudi cōcessio ⁊
iō dādo vt trāsferat i feminas nō dꝫ alterata cōcessio. Sp.
in ti. de locato. §. nūc aliqua. ꝟ. lxxxviij. c. vnico de como
dato. ⁊. c. ij. de deposito ⁊ i. d. cōsi. pōt an pp alterationē
pactorꝫ i cōcessiōe feudi appositorꝫ posset dici ec. eē lesam
⁊ ꝯ Lal. tꝫ Bar. i ꝯsi. cliri. icipit i noie ⁊c. ꝯponiꝫ i. ij. col.
alle. l. si ꝑus. §. i. ff. d aq̄ plu. ar. ¶ Quero an legat⁹ d late
re possit ifeudare res ec. sue legatiōis dicit Bald. hic ꝙ
nō ⁊ tꝫ Arch. xv. q. ij. de ecclesiasticis nisi esset sibi cōces
sum vt i auté. ꝑpetua. C. de sa. san. ec. ⁊ i eadē cā ⁊. q. i. c.
amputato. ꝑ Arch. Bar. i ꝯsi. ccuij. qđ icipit i ciuitate ca
merini Bal. i. c. i. j. q̄ sūt regalia dū h soli pape ꝑmittit i
c. i. j. de vas. q ꝯ cōsti. Lotb. i. c. nisi. d offi. leg. i. l. i. §. si in
stitio. ff. de offi. ꝑfect. vr. i. l. ne qd ꝙ in ꝑu. ff. de offi. pro
co. ⁊ lega. ⁊ tꝫ ēt Bar. in. l. prohibere. §. plāc. ff. ꝙ vi aut
clā Bal. i. c. i. d vas. q ꝯ cōsti. lotb. i. l. pe. C. de bōisqꝫ li.
sꝫ an possit ꝯcedeꝫ licētiā ēpo ifeudādi Zaba. ꝙ nō i. c. ij.
eꝫ de feu. ꝑ no. i. c. ꝑ illorum de ꝑb. d quo ꝑ hut. i. d. c. ij. ⁊
Jmo. q dicit ꝙ si ē ēps de prouincia legati ꝙ pōt nisi iu
ramētū de nō alie. eēt ꝑstitū ꝑ ēpꝫ nō subdito ale. Sp. in
ti. de leg. §. nūc seqtur ꝟ. ceterū ⁊. s. ita Jmol. i. d. c. ij. in
pe. car. hꝫ in fin. in. c. fi. de ꝯfir. vti. ⁊ inuti. ibi doc. Fede
ri. de se. cōsi. cccvi. icipit in christi ⁊c. factū sic hꝫ reuerē
dus an supior platus possit ifeu. feu. q̄ ptinent ad collatio
nē plati inferioris ꝯcludit ꝙ non ꝑ ea q̄ habentur. i. c. i. j.
ēpm vel ab. nisi illa ec. eēt imediate subiecta cuius rectorꝫ
nō administrat noie ꝓprio. sꝫ supioris vt no. i cle. frequēs
de etceꝫ. pla. i. c. ꝯto d offi. or. ⁊ cle. i. de resc. vel nisi mor
tuo plato inferiore imediato fm Bal. hic. faciunt no. in
c. fi. de suc. ab inte. ꝑ Jn. in. c. oliꝫ el. i. de restitu. spo. ⁊ qđ
no. i. c. cū deputati ꝑ doc. d resc. Bal. i. c. ceterꝫ i pē. col.
j. q suc. te. ¶ Querit ēt Bal. an plat⁹ solus possit vasal
lo feloniā remittere ꝯcludit ꝙ sic si solus potuit dare fe.
als nō ꝑ no. ꝑ Jo. an. i. c. cū desideres de feu. ec. sꝫ i ꝯri
um faciūt no. ꝑ doc. i. c. potuit de locato vbi solus platus
recipiēdo solutionē canonis pōt ēphiteosis caducitatē re
mittere. ⁊ si tm̄ solus pōt ꝯcedeꝫ i ēphi. ¶ An si ꝯcessū ē ꝑ
uilegiū infeudādi abbati illo mortuo trāsibit i successorē
Bal distinguit aut papa iubet ⁊ tūc dꝫ infeudatio fieri ꝑ
successorē. faciūt no. i. l. fūdi marie ꝑ Bar. ff. d acq. poss.

legiste in. l. ⁊ ꝙ. ff. de iurisdi. om. iu. in. c. qm̄ abbas. fi
Jmol. de of. dele. aut ꝑmittit sub noie dignitatis trāsit i
successorē si sub noie ꝓprio nō. ꝙ personale. si sub vtroqꝫ
tunc inspicitur qd ꝑcedat qdue sequatur. facit qđ no. in
in. d. c. qm̄ abbas ⁊. l. si seru⁹ cōis. ff. de sti. s. in. l. qui libe
ro. §. hec verba. ff. de vul. ⁊ pu.

¶ Tquia. Cōtinuaꝫ hic. §. ad ꝑcedē
na hoc mō. s. visuꝫ ē d prima
pte rubrice. s. q feu. da. ꝑos. nūc āt vidēduꝫ
restat d scđa pte rubri. ⁊ tertia. s. qualꝫ acq
ratur ⁊ retineaꝫ feu. ibi. §. vsqꝫ ad. §. notandū. h. d. iure
nouissimo hodie in feudo succedūt oēs descēdētes ma
sculi nō femine vsqꝫ in infinitū. femie āt nō succedūt i feu
do nisi spāliter sit actū i ꝯctu ⁊ collaterales vsqꝫ ad septi
mū gradū succedūt ad hoc alle. vsqꝫ ad. §. fi. qui incipit
notādū. ¶ Nō. iuncta reꝫ ꝯsiderāda ⁊ cuiusqꝫ rei originē
faꝫ. l. i. ⁊. ij. i ꝑn. ff. d ori. iur. c. ab exordio. xxv. di. ¶ Nō.
ēt ex hoc tex. progressū feudorꝫ quē ortū ⁊ qualē habue
runt prosequꝫ Ang. ꝯsi. cvi. icipit sanctissima. ⁊ in cōsi. clx
xvj. ici. magnific⁹. ¶ Nō. ēt ꝙ feudorꝫ cōsuetudīes itro
ducte sunt sꝫ visuꝫ a sapiētib⁹ instituta. ¶ Nō. tex. ibi quā
do vellēt ꝙ iure antiqssimo dn̄s ad placitū poterat aufer
re feu. ⁊ illud ē primū ius nō scđm ius feu. ibi postea ꝙ ꝑ
ānū tm̄ durabat fe. ¶ Nō tertiū ius ibi deīde qđ vsqꝫ ad
vitā vasalli durabat feu. ¶ Nō. q̄rtū ius ibi sꝫ cū hoc iu
re ꝙ fe. trāsit ad filiū quē elligebat dn̄s. ¶ No. quītū ibi
ꝙ hodie ad oēs filios eq̄liter ꝑtinebat. ⁊ sic hētis ꝙ filij
equaliter succedūt in feu. patri ēt si ab eo inequaliter con
stitutū ē. c. i. j. de suc. feu. nā ex priuilegio feudorꝫ filij hnt
hoc. facit glo. h ⁊ in. c. i. j. an agna. vel filius Bal. in. l. li
berti liberteqꝫ. C. de ope. lib. Bal. tm̄ h aliter vꝫ sentire
lꝫ non firmet de quo ēt Bal. i. l. si familie. C. fam. herc.
Ang. in. §. obtinuere in aūt. de nup. ⁊ procedūt hec ēt in
filijs emancipatis q ēt in feu. succedūt. Bal. in. l. q se pa
tris in pe. col. C. vn̄ lib. i. l. fi. C. de legi. here. ⁊ p̄se Bal.
in auté. in successiōe. C. de suis ⁊ legi. ꝙ in feu. ꝑualent iu
ra sāguinis dūmō nō ipro bata potius q̄ ciuilia noīa. tm̄ i
regnis ducatib⁹ vel marchiōatibus ex approbata cōsue
tudine ⁊ vn̄ solū succedūt pmogeniti nō alij filij. Jo. an. i
c. lꝫ de voto. Albe. in probe. ꝯꝫ ⁊ i. d. aūt. in successione
C. de suis ⁊ legi. Bal. in auté. cessāte. C. d leg. he. Bal.
in. l. cū antiquib⁹. C. d iure delibe. facit q̄ hētur i. c. i. j.
qs dicaꝫ dux marc. vel co. i italia ēt in dictis dignitati
bus oēs dicti filij succedūt ⁊ diuiduntꝫ iter eos. ita ēt i alij
qb⁹ ptibus alamānie volunt Jo. an. in addi. ad Spe. i ti.
de fe. in pe. col. nisi aliud ex tenore inuestiture caueaꝫ qđ
añ oīa attēditur. c. i. de fra. de nouo hn̄i inuesꝫ. ⁊ hoc di
xit do. Mar. de marchione man. ꝯ. in ꝑn. huius tex. vide
bimus i. c. i. j. de ali. feu ⁊ in. c. i. de fe. mar. ¶ Nō. sextū
ius ibi cū vero conradus ꝙ ad nepotes ex filijs trāsit feu.
⁊ ēt ad fratrē in feu. pn̄o vel antiquo nō aūt in feu. nouo
si frater sine legitimo hr̄de decederet ⁊ in feu. legitimus
hrs dꝫ masculus descendens vt gl. in. c. i. §. ⁊ si clientulus
j. de alie. feu. ⁊ no. glo. in. l. ex facto. §. fi. ff. ad trebellia.
nisi aliud ex pacto sit cōuētū vt hic. ⁊ sic pactū derogat i
hoc iuri. facit. ꝟ. hoc aūt notan̄. j. co. facit gl. de quo in
l. ius publicum. ff. d pac. in. l. cum quid. ff. si cer. pe. in. c.
si diligētj de fo. cōpe. in. c. ex ore d his q̄ fi. a ma. pte ca.
¶ Nota. tex. ibi h ēt sꝫ nepotes ex filio producere digna
reꝫ ꝙ noīe filij i cōcessione siue i ꝯstitutiōe apposito nō ve
nit nepos. fi. n. vēiret nō diceret tex. produceꝫ dignareꝫ
ꝙ si esset extēdere siue producere sꝫ declarare ⁊ frustra ꝑ
cibus imploraꝫ qđ a iure cōi ꝯcediꝫ. l. i. cū vul. ff. ad mu.
ita Bal. h q tm̄ dicit h ⁊ in. c. q̄ in ec. in fi. car. de cōsti. ꝙ
ex quo hodie feuda danꝫ sanguinis cōtēplatiōe vt hic fi
lij appellatione veniat nepos i concessione feudi per hāc
prorogationem cora. ⁊ per tex. in. c. i. j. de gra. suc. in
fe. ⁊ in. c. i. de suc. feu. dicens hoc nomen filij esse speciſi
cum ⁊ separatum a nepote nisi vel natura vel fauor ali
ud iducat ⁊ firmat Bal. in. l. ij. C. d iure ēphi. i ēphiteosi

appellatiõe filiorum regulariter nõ veñire nepotes et successi
ue. ¶ Ex tex. ibi et eorum filii i ꝟ. hoc sit notãdũ bẽne quẽ
ex põderat Bal. tacite. qꝫ exclusa filia excluduntur nepo
tes ex ea lꝫ sit odiosum. nã filii appel. veniũt nepotes et hoc
pp cõmodã idẽptitatẽ rõis. q̃ no. ad declarationẽ theori
carum q̃ tradũtur p Bar. in. l. liberorum. ff. de ver. sig. l. l. fin.
ibi Sal. laudãte post Bald. C. de lib. pte. v. Ant. i. c.
quibusdã de pe. ¶ Pe. de ancha. i cle. i. de bap. et adde ¶ Pe. in re
pe. c. canonũ statuta de cõst. in. du. et sc. vez i. l. et. h. car. an
appellatiõe filiorum veniat nep. et p Bal. et cõiter doct. i
l. gallus. §. instituẽs. ff. de libe. et post. ¶ No. septimũ us
ibi hoc aũt notandum qꝫ femine nõ succedũt in fe. qꝫ nõ
põt leuare feudũ. ¶ No. ex tex. ibi fideli. et in ꝟ. cũ vero
ibi a fidelibus qꝫ vasalli fideles appellãtur vm. j. in pre
ludiis huius tractatus ¶ No. qꝫ femine regl'r excludun
tur a successiõe feudorum qꝫ itellegas verum siue extitit masculi
li siue nõ nisi feudũ esset eius nature vel qualitatis vt suc
cedere possent. vt. j. de gradi. succ. in feu. post prin. et tũc
demũ succederẽt si nõ extarẽt masculi. vt. j. de eo q sibi
et heredi. suis. in. c. i. qꝫ nõ pꝫ locus femine i successiõe fe
udi donec supest masculus ex eo q primo fuit vestitus vt
ibi dicit tex. itẽ accipias alios casus de quibus tetigi super
tex. videlꝫ de muliere seruitio vel ex amore inuestita vel si
sit cõsuetudo vt ibi dixi remittẽdo ad ea q̃ ponã. j. statim
¶ No. qꝫ sicut mulieres nõ sũt capaces feudorum ita nec desce
dẽtes ex eis qꝫ destructo antecedẽte sequitur destructio cõsequẽtis
l. i. §. eius vero. ff. de of. eius cui man. ẽ iuris. et eadẽ rõe di
cit Bal. p istũ tex. qꝫ si pacto in inuestitura actũ ẽ vt femina
succedat in feudo ẽt filius eius vi habilitatis ex eo qꝫ
dispositio sup cã vr dispositũ et sup cato. facit q̃ dicã sup
glo. ubi de rõe huius exclusiõis id dixit Bal. in autẽ. ces
sante. C. de legi. here. in pe. colũ. et in. l. fi. C. de suis et legi.
Ant. de ros. i tractatu de succ. ab in. col. dixit qꝫ ba
ronie qꝫ sunt ad istar feudorum nõ trãseunt ad feminas nec
nepotes ex feminis exclusis masculis. ¶ No. ex isto tex.
in ver. hoc aũt qꝫ lꝫ cõiter masculi et femine admittantur
ad successionẽ. l. fi. C. de lib. preteri. vel exhere. cũ vulgari
bus tñ in feudis nõ succedũt femine et ad hoc quotidie
alle. iste tex qꝫ vbi fit mẽtio de hĩs de idifferẽter vel ẽt idiffini
te in itatione agis vbi p ꝟba masculini generis lex vel sẽt loq
qꝫ i ma feudali nõ extendũt femine et idẽ i fideicõmissis vbi
masculi pferunt feminis. vez ex tex. l. c. i. et ibi gl. clari. §. e
si clãctums. j. de alie. fe. et ibi Bal. et alii. et i. c. i. §. profecto
j. de. l. cora. vbi bonus tex. Bald. p illũ tex. C. de suis et
legit. in. l. quotiẽs in. c. fi. ibi Alua. j. si de feu. fue. ctro. i
l. ẽt. ff. so. ma. in. l. liberti liberteque. C. de op. liber. in. l.
gallus. §. ẽt et ibi alii doc. post Bar. ff. de lib. et post. Jo.
an. et. d. Anto. et alii in. c. pñtia de proba. facit qꝫ dici so
let i materia idifferẽter masculinũ cõcipit femininum. ita
Bar. in. l. i. ff. de ver. sig. Jmo. i cle. i. de elec. Bar. in. l. i.
in princi. i fi. col. ff. de pecu. Bald. i. l. generaliter. C. de ser.
fug. i. l. unicus. ff de sta. homi. i. l. oẽs populi. i. cur. col. ff.
de iust. et iu. Arch. i. c. sigs suadẽte. xvii. q. iiii. Jmo. in. c.
potuit in fi. co. de loca. et in. l. si ita scriptum. ff. de leg. iii.
Lud. i cõsi. xxv. incipit visa facti serie. Specu. i ti. de loca. §.
nũc aliqua ꝟ cõiter et ibi Jo. an. et facit ẽt rõ q̃ iã feuda vt
[illegible] de l. placitis circa diffinitionẽ et ponã i. c. i. j. de bene.
[illegible] sunt [illegible] in [illegible] masculinũ nõ cõcipit feminũ
nũ Arch. i. d. c. sigs suadẽte Jmo i. d. c. potuit. et i. d. l. si
ita scriptũ. [illegible] Sal. i. l. ii. i. i. q. C. de iure emph. [illegible]
[illegible] qꝫ cõcessa emphiteosi pro se et filiis intellegat
tñ de mas. [illegible] de fe. Bar. i. l. [illegible] §. si liberti. ff.
de opus liber. [illegible] vult iste tex. qꝫ exclusa fe
mina exclusi sunt ẽt descẽdẽtes ex ea lꝫ masculi et ita cõi
ter doc. cõmẽdãt istũ tex. ad idẽ And. de iser. c. i. i. j. de
gradi. succe. i feu. Spe. in ti. de loca. §. nũc aliqua. versi.
[illegible] et in ti. de feu. §. [illegible] ꝟ. xxvi. Pe. de ancha. in cõsi.
[illegible] pro maiori intelligẽtia Pau. de
cast. i. l. i. C. de cõdi. inser. Bal. i. d. l. gallus. §. ẽt in. d. l.
libe. et in Jo. an. in ad. ad Spe. i ru. de testa. [illegible] l. i.

si vna inse. et ibi cõiter le. C. de bo. mater. p illũ tex. Bal.
in. l. fi. C. de lib. pte. in. l. qꝫ vero. ff. de legi. i. l. sanci. C. de
fof. test. in. l. si vero. §. de viro ff. so. matri. in. l. adoptiuũ.
§. liberos. et ibi Ange. ff. de in ius vo. facit qꝫ no. Bar. in
l. ii. §. videlꝫ. ff. ad tex. in. l. liberorum. ff. de verb. sig. Ange.
consi. ccxlii. incipit i dei nõ. totum dictũ. Lu. i cõsi. ii. qꝫ
incip. in tpe visis et discussis. d. Ant. in. c. fi. in. viii. car. de
cõsue. Oldra. in cõsi. ccxlii. incipit reuerẽde pr et p hec cõ
cludit i locis pal. qꝫ exclusa filia a lege vel statuto exclusi
sũt descẽdẽtes ex ea lꝫ masculi et probat optime hic i tex.
et id ẽt dicimus qꝫ si in cõtractu pñs stipulatus ẽ emphiteo
sim pro se et filiis suis masculis ex quo signãter voluit stipu
lari filiabus sꝫ filiis masculis tñ ad hãc emphiteosim non
veniũt nepotes masculi ex filia. ita Ang. in. l. sꝫ si hac. §.
liberos. ff. de i ius vo. Bal. et Jmo i. l. gallus. §. nũc de
leg. ff. de lib. et post. et faciũt q̃ probe dixi. ¶ No. qꝫ cõsuetu
do põt alterare dispositionẽ iuris cõis vt hic et i. l. i. C. q̃
sit lon. cõsu. quãquã legũ romanorum non vilis sit auctori
tas tñ nõ vsqꝫ adeo vim suã extendũt vt vincãt cõsuetudi
nẽ aut mores vt. j. de feu. cogn. et i glo. fi. hic posita in sui
pri. et. l. ii. C q̃ sit lõ. cõ. ¶ No cõditionẽ mulierum ẽẽ dete
riorẽ q̃ masculorum vt hic et in aliis multis casibus. no. i. l.
in multis. ff. de sta. ho. et in quolꝫ casu põt assignari rõ vt
ibi et i. l. ii. ff. de regu. iu. sꝫ q̃tũ ad casũ nostrum rõ ẽ qꝫ va
salli dñm suũ debẽt adiuuare in hostẽ pgentez vt. j. de ca
pi. cora. in. §. pe. et. j. de pa. iur. fir. et in si. et. j. que fu. i. cã
be. am. §. itẽ q dixꝫ. qꝫ feie nõ itelligũtur posse facere pp
sui sexus fragilitatez. l. cõsensu. §. ad filias. C. ad. l. iul. ma
ie. lꝫ hi possent interesse in vsu belli aliter q̃ pugnãdo vt
ff. de cap. l. postliminiũ. §. fi. et q̃q legimus mulieres ler
dũ armis assuefactas et i vsu pugnãdi doctas vt in põtasi
lea regina amazoniũ et similibus dicci. ẽ q̃ ista fuerũt ca
sualia q̃ nõ rũpunt regulas iuris. l. nã ad ea. ff. de legi. sm
And. de iser. sꝫ ẽt aliena est cõditio mulierum a seruitio et de
bitis feudalibus tũ qꝫ cõsilio nõ ẽ apta qꝫ fragile cõsilium
mulierũ tũ in secretis dñi nõ satis tuta tũ qꝫ in cõmissis
nõ ita constãs. nã variũ et mutabile sp femina ¶ No. hic
i fi. qꝫ illud qꝫ de sui natura nõ ẽ licitũ spãliter p pactũ licitũ
fieri põt et qꝫ ista ẽ via brocardica omitto. ¶ No. qꝫ vbi
tractaf de successiõe collateraliũ nõ descẽdẽtiũ et p acqre
te rẽ ẽ qꝫ isti tales trãsuersales inter se nõ succedũt nisi in
inuestitura expsse dictũ sit vt. j. de suc. feu. in fi. et. j. de fra.
de no. be. inuest. in. c. i. quo. casu qꝫ est dictum tunc. vt in
ter se succedant tũc nõ extẽditur talis successio nisi vsqꝫ
ad septimũ gradũ quoniã vltra. vii. gradũ nõ amplius
succedũt. sꝫ fe. pdictũ reuerteref ad dñm vt hic in prima
pte vbi vero tractatur de successiõe collateralium q desce
dunt a pzio acquirente tunc tales collaterales succedunt
inter se vedũ vsqꝫ ad septimũ gradum sed ẽt vsqꝫ ad infini
tũ vt hic i. ii. pte probaf infra de probi. feu. alu. per lo
tha. c. ii. in fi. vbi vero tractatur de successione descendẽ
tium p lineã directã a primo acquirente. tũc talis succes
sio extendif in infinitũ vt hic in fi. sm aliã lec. et probaf. j.
de gra. suc. in feu. in prin. nam sp filius succedit in locum
patris pmortui vt. j. de suc. feu in prin. vbi Bal. tꝫ qꝫ imo
trãsuersales solũ ad. vii. gradũ et ad pdicta vide qꝫ dixi.
j. de feu. mar. c. i. in. §. fi. vbi Bal. vr tenere qꝫ imo tran
suersales nõ succedãt nisi vsqꝫ ad vii. gra. vi ego sto cum
Ja. de belui. qꝫ vbi tractatur de suc. feu. pñi in. trãsuersa
les succedãt in infinitũ per rõnẽ adductã i tex. et Bal. in
d. c. i. §. fi. vacillat et nõ bñ firmat. ¶ No. ibi hĩs facit. qꝫ
collaterales vltra patruelles nõ succedebãt i feu. imo
elegantius vult Bal. in isto tex. qꝫ lꝫ duobus fratribus si
mul detur feudum. non vadit de vno in alterum per mo
dum accrescendi sed solum rõe pacti si hoc conuentum est in
inuestitura. fac qꝫ no. i. l. si inibi et vno. ff. de ꝟ. ob. ¶ No.
octauum, ut ibi hoc moderno. qꝫ moderno iure collate
rales succedũt vsqꝫ ad. vii. gradũ qꝫ procedit qñ ab acq
rẽte fe. trãsit sm i trãsuersales procedũt ex pacto vel alio
in modis qbus põt vt. j. de pcon. c. i. j. de duobus fra. de nouo be. i.

ne.c.i.e.§.de suc.feu.§ qui de acqrete feu.sic trāsitus i de
scēdētes tūc progredit̄ z extēdit huiusmodi successio i in
finitū ēt ad trāsuersales dūmō sint dscēdētes primi ac-
quisitoris fe.§.de na.feu.c.i.de gra.suc.i fe.c.i.ita Alua.hic
z hic ē ꝓprie itellectus hoc quoqꝫ q totus vno ꝯtextu pro
cedit.z ponit doc.maxie Alua.i.c.sic capitanei.§.d feu.
mar.z huius rō ē qr ē rita qꝫ i feu.suc. ꝓ dirigimus ocu-
los a primo stipite Bal.i.c.i.de gra.suc.i fe.z illi potius
vsqꝫ in ifinitū dicūt succedere qꝛ ipse ꝗsiuit feu. nō vltio
morienti i cuius feu.nūc subitrat̄ Bal.i.c.i.d na.suc.feu.
i.l.a.i fi.car.C.qñ nō peten.ptes. Ja.de bel.hic i.§.de-
cedēti facit qd vult Kal.i rubrica de feu.ꝯsi.xij.z sic lz
tractet̄ d admittēdo trāsuersali ad feu.vacās p mortem
trāsuersalis.tñ iste trāsuersalis dscendēs.ex pmo acquisitore
potius succedit ascēdēti ꝙ huic collaterali defūcto z ita
itelligo Kal.i ru.de feu.ꝯsi.x.no.nouū ius ibi qꝛ i mascu
lis qꝫ hodie descēdētes masculi vsqꝫ in ifinitū succedūt in
feu.ita qꝫ hodie iure nouissimo suadē sūt hec rōe pmo ma
sculi descēdētes vsqꝫ ad in ifinitū succedunt s̄a regula qꝫ
collaterales succedūt vsqꝫ ad.vij.gradū.vltia regula qꝫ
femine nō succedūt i feu.hic primo circa regulā in tex.fa
ctā. ¶Opp.ab ex̄ qꝫ feudū nō spectet equaliter ad filios vt
§.si de feu.fu.cōtr.i.c.mulier.§.d filijs natis ex matri.ad
morga.ꝯcto.So.dic qꝫ iste tex.pōit regulam ꝙ saluat̄ in
ꝑlibus casib⁹ vnus ē ibi pp pcm appositū Scds si vn⁹ ex
filijs delīqt z non satisfecit vt.§.d probi.feu.ali.p Fede.
§.istrp Tertius i filio naturali vt.§.si d fe.fue.cōt.c.natu
rales Quart⁹ si fili⁹ ē adopti⁹ vt.§.si d fe.fu.cōtro.c.adu
ptiuus Quītus si filius est clīcus vt.§.d be.fe.i fi. declarā
do vt.§.in fe.lec.dicā lat⁹ pro cōgnatio fūcti mart.Sex-
tus si ꝯsuetudo hec dispōeret vt i.c.filij si de fe.fue.cōt.
sicut vidimus i bis q viuūt.l.frācoꝝ sm ꝙ pmogēit⁹ suc
cedit p Jo.an.sup ru.d fe.z ēt dixi in.d.c.mulier fac.c.
lz.extra d voto.Septim⁹ qꝛ filia nō succedit cū masculis
vt.§.eo.i.§.hoc āt.Octauus i filio exheredato malamē
te ar.in autē.d nup.§.soluto.ff.d assignā.lib.l.i.§.si exhe
redato sm Ja.ardi.qui hoc tz i summa sub rub.d inest.
mar.sz d hoc vltio dicā statī z vide glo.z doc.in.l.ex fa
cto in fi.ff.ad treb.Nonus i regnis marchionatibus du
catibus zc.vt i.c.lz p Jo.an.d voto z dixi in tex.¶Deci
mus nisi pater vni tm̄ assignauerit nā tūc ad illum trāsit
Bal.hic d quo i tex.aliqd qꝛ nō est simplr verū.¶Op-
po.qꝫ imo filius nō succedat pri cū pot⁹ ꝯtinuare intelli-
gatur ius suū qꝫ habebat ēt viuēte pre z no.gl.fi.§.d fe.
cogni.c.ij.So.ego fateor ꝯtrū p ea q ibi no.in filio i ptā-
te qꝛ nō obstat nisi sola administratio.ff.d lib.z post.l.i su-
is.facit glo.no.xxij.q.a.c.fi.sz in filio emācipato secus si
cut i ceteris agnatis q ꝓprie dr̄ succedere p emācipationē
nō priuat̄ filius iure feu.vt dixi in.d.c.adoptiuus z d emā
cipatis hoc firmat Bal.i autē.in successiōe.C.de suis z
leg.l.i.Ja.ardi.i sūma i ti.d success.fe.§ ꝓferet̄ filio suo
ꝯtrario retēto in ptāte an.Alua.i.§.pe.§.eo.z itelligas qꝫ
isti tales agnati intelligunt̄ succedere.s.eo respectu qꝛ in
locū pcedentis succedūt [illegible] sūt eo respectu vt teneant̄
ad debita hereditaria vt.§.an agna.vel filius in.c.i.sicut
videmus in bñficijs ec.facit.l.si arrogator.§.i.ff.de ado
pti.¶Op.qꝫ nūqꝫ aliqs itelligat̄ mori sine vltio hr̄de cū
saltē vltimo succedat fiscus.l.i.C.si vir z vxor.So.hoc
verū regulariter vt ibi z i.l.i.de bo.vacā.li.x.sz fallit i fe
udo vbi solus filius dr̄ hrs.§.de feu.alie.in.§.z si clien
tulus rō si vasallus moriat̄ sine liberis intelligit̄ mori sine
hr̄de vt ibi z i.d.l.ex facto.§.fi.ff.ad Tre.¶Et circa p
dicta do.Mar.ꝗrit h an habeat locū i feudo.ec.Bal.
in autē.defūcto.C.ad Tertu cōcludit qꝫ in feu.ec.tantū
succedit filius z nepos nisi in ꝯtrū sit actū.§.ēphiteosim
in autē.d nō alie.vos aūt tenebitis ꝯtrū qꝫ in feudo ec.ēt
succedūt dscēdētes masculi vsqꝫ ad ifinitū.primo p text.
ibi qꝫ in masculis descēdēntibus hodie zc.scdo p.c.ex pte
ex̄ de feu.ibi ꝯsanguineoꝝ.tertio p no.p glo.z scribētes
i.l.ex facto.§.fi.ff.so.ma.nō ob.§.emphiteosiz qꝛ hodie

ꝯtractus saltē quo ad numerū graduū succedentiū.p
§.licētia in autē.d alie.z emphi.z no.Jo.an.in.c.i pātis
de proba.in nouel.scdo rñdeo qꝫ.d.§.emphiteosim log
tur de contractu emphiteotico nō d feudo que multū dif
ferunt ꝗtpꝫ qꝛ emphiteosim.ec.hn̄ trāsit ēt ad filios.d.
§.ēphiteosim z tñ feudū nō trāsit vt h.§.hoc āt notandū
concludo qꝫ feudū trāsit ad filios vsqꝫ i ifinitū.¶Circa
eādē regulā ꝗro an exheredat⁹ filius succedat i feudo rñ
deo sm Ja.ardi.ti.d succes.feu.§.item querit̄ si exhere-
datus fili⁹.z sm Odof.in sua sūma ti.q pñt succedere in
feudo z ti.d succes.feu.i pn.qꝫ filius exheredatus iuste nō
succedit ī feudo secus si iniuste vel exheredatio sint iuua-
lida sz Alua.h q istos ita intelligit.§.soluto cū.§.se.i au
tē.d nup.nō succederet i feudo qñ nō mala mēte exhere-
datus vel qñ filio exheredato pr̄ assignauit feudū.l.si pa
tronus test.§.siquis z.l.paulus.l.si libertis.ff.de bonis
lib.l.i.§.pe.ff.d offi.lib.qd de adoptiuo vel naturali tm̄
dicā i.c.n les z i.c.adoptiu⁹.§.si d fe.fue.ꝯtro.¶Cir
ca eādem regulam primā ꝗro an clīcus ēps vel alius p̄-
latus possit succedere i feudo nā negatiuā qꝫ nō succedat
tenuit Ja.de bel.in.c.si qs decesserit z Bal.in.c.q cleri
cus.§.si de feu.fue.cōtro.z Alb.in autē.ingressi.C.d sa.
san.ec.Pro pte affirmatiua videlz qꝫ clericus vel p̄lat⁹
succedat in feudū repitur Jo.cal.cōsuluisse pro q pte ad
ducit̄ gl.i.c.i.§.ex hac.§.de be.fe.q gl.icipit nisi forte q
vult qꝫ si clīcus sit parat⁹ seruire p substitutuꝫ dño succe
dit in feudū a qua auctoritate gl.si ē recedēdū in iudicijs
sm Jo.Ja.hut.in.l.i.C.q p sua iurisdi.scdo eādē ptē te
nuit Dulmus i sūma sua.§.femie ꝟ.clic⁹.tertio Bar.
id segtur i autē.ingressi.C.d sa.san.ec.in repe.quā.nō po
tuit morte ꝑuētus publicare.sz ei⁹ gener publicauit.quar
to eādē opi.tz Arch.xx.q.vi.c.signa mulier.quīto hāc p
tē tenēt Jmo.Jo.an.hos.z Jo.de ligna.i.c.i pātina d pro
ba.z ibi Ant.z But.z Pan.postrēo hāc ptē tz Salic.
i.d.autē.igressi.qui ait doct.cōiter ita tenere. Structis
oppinionū aciēb⁹ opepciū ē q spicula hinc inde faciunt in
tueri.iō ar.in mediū afferamus.arg.pro pte negatiua qꝫ
ēps nō suc.in feu.qꝛ clīcus ē.ꝙ nō suc.tex.vē i.c.i.§.d mi.
vas.q ar.hel.depo.vbi miles vasallus q habitū religiōis
assūpsit z ꝯuersus factus ē cū desinat eē miles secli z ef
ficiat̄ miles dei nō retinet feu.ēt si sit pr̄nū.nō tex.ille lo-
qtur de pr̄no vt apparet ibi qꝛ vult auferri agnatos er-
go prnū als nō succederēt agnati sz solū descēdētes vt
§.de gra.succ.in fe.§.his vero dficiētibus.z d fe.mar.
c.si.qd icip.si duo.cū multis si.itē potissimū facit illa rō i
fi.sui q ē generalis.s.qꝛ nō ptinet bñficiū ad eū q nō debꝫ
gerere offm̄ zc.sz pōt rñderi vnico verbo qꝫ illa iura z se
quētia prohibētia clīcū ꝯ fe.itelligūt̄ qñ clic⁹ p substitutū
nō vult vel nō pōt fuire z ita gl.i.c.i.§.de bñ.fe.z ita tol
lunt̄ sequētia ar.vsqꝫ ad sextū.z probat̄ in.d.c.i.dū loqt̄
de fumo armoꝝ bellicoꝝ z sic d feu.militari qd ē ꝑsona-
le vt dictū ē i ꝑludijs z ꝑsonale fuitiū vasalli reqrit iō p
substitutū impleri nō pōt sic nec p ipsū clīcū nō mir si cle
ricus illud tenere nō pōt secus ꝙ i his si pōt fuire feuda
torius p substitutū prout cōiter i feu.dicim⁹ vt in.c.si mi
nor.§.si d fe.fu.cōtro.i.c.i.§.firmiter d probi.feu.alie.
p Fe.ibi an.facit gl.xxiij.q.ij.c.latorē z hunc solutiōi cō
uenit rō tex.z rubrica sub qua ē q est bona interpres ni-
gri.gl.i.c.ubi q de rese.z ita i.c.q clic⁹.¶Scdo adduco
tex.i.c.q clicus.§.si de fe.fu.ꝯtro.vbi q clicatū vel habi-
tū religionis assūpsit hoc ipso bñfi.amittit z vē tex.ibi
sig.sm Bal.qꝫ vbi qs rōne status icōpassibilis priuat̄ sit
pnatus ipso iure sz ibi ē status icōpassibilis qꝛ scriptū ē vt
nemo deo militās secularib⁹ negocijs se iplicet hoc.ē ve
rū in prohibitis sed qꝫ clericus sit vasallus laycı hoc est
d iure pmissū ꝙ zc.p tex.i.c.vē.z.c.ex trāmissa d fo.cō-
pe.cū si.c.rephēsibile.xxij.q.vi. Preterea cuꝫ milites
seculi vacāt seculo ēpi oratiōib⁹ vacare debēt zc.nec bel
la agere debēt vt ibi ergo nō suc.in feu.aut retinēt cū va
salli pro dño suo bellare dbeāt.c.i.§.hic.finit lex.z.c.i.§

fee. fide. vbi tractatur .c. de forma .xiij. q. v. et .c. i. de no.
fee. ergo cum cesset officium cessare debet et beneficium vt .i. c. i.
l. vas. q. ar. bel depo. vide vt in proemio. ¶ Tertio
addu[illegible] c. i. j. an minus vel serdus in feu. q. in feu. clericus
vel fere [illegible] no valet vt ibi in tex. de et no. tex. illum quod
[illegible] clericus et femina per ea que dicit. i. et no. tex. ibi. et sic dicta
q. vna determinatio respiciens plura determinabilia debet
[illegible] determinare. l. in hoc iure. ff. de vul. et pu.
[illegible] C. de ipu. et aliis sub. So procedit ar. in bis in q
[illegible] pot clericus seruire per substitutum. ¶ Quarto addu
[illegible] c. i. §. si de be. fe. et no. tex. ibi in tribus locis pro
[illegible] negatiua. pro ibi ex hoc et c. vbi assumit deter-
minationem decidendi in clerico et econuerso et roe decisiua
[illegible] feia quod no. ad replicationes que possunt fieri contra so
[illegible] dadas. ut so no. ibi in [illegible] nullo modo quod sint erit p
[illegible] solutiones dadas. tertio no. tex. ibi et si quod
[illegible] et no. tex. illum in alio quod si deponat habitum re-
[illegible] no recuperat feu. quod sel fuit acquisitum duo vel agna-
[illegible] de mil. vas. q. ar. bel. depo. et id sumitur ex. l. id quod
[illegible] de re. iur. ¶ Posset hic tangi brocardicum an res amis
[illegible] si in pristinum statum res rediret. dic breuiter re
[illegible] negatiuam esse. §. quod sit iustum. de capi. dimi. de adop. l.
[illegible] libertatis de sta. ho. l. de liber. fallit l. i. fi. C. de se. pa
[illegible] in ius vo. l. si fi. §. si et sic. c. i. j. hic similiter. vel dic
[illegible] persona mutat statum no restituitur vt hic. l. si et ca. §. pre
[illegible] de mino. alias secus vel dic no restituitur res que mutat
[illegible] de iure com. si per restitutionem sic de egrate. vel dic
[illegible] res mutat statum no restituitur. l. q. res. §. area
[illegible] sol. alias sic. vel dic si quis amittat ius sua culpa vel fa
[illegible] no restituitur vt hic alias sic. fac. ad l. c. quis de re-
[illegible] li. vi. in dicto meo. et vide que ibi no. ¶ Quinto ex
[illegible] c. arguo sic non si beneficium quod habet clericus amittit p
[illegible] multo minus succedit que non ad speciale fiendam etc.
[illegible] fur. ff. de his q sunt. sui vel ali. ¶ Sexto pro hac p
[illegible] duco tex. subtilius l. c. i. de his. fe. vbi tex. ille vult se
[illegible] no admitti clericum seruire et per substitutum vt probat
[illegible] si habitum postposuerit. nam considerando illum tex. natu-
[illegible] ibi clericum illum velle olo feudum retinere adeo
[illegible] lectionis est paratus sit postponere habitum verisile est
[illegible] illud voluisse ea roe que non permittebat sibi retinere
[illegible] feu. et seruiendo per substitutum quasi verisimile sit illum
[illegible] appostasie illud contrasse et hec benignior erit
[illegible] quam capienda potius sed necessario non concludit.
[illegible] n. velle relinquere habitum que substituens non facit
[illegible] potens ad dandum esse. erat tale quod non admitte
[illegible] per substitutum ¶ Sep. fac. talis ro que cum du
[illegible] clericum no succedere in feudum quod habet amitte
[illegible] par at fuire nec per se nec per substitutum cum cessam
[illegible] c. cum cessante. de ap. l. generaliter. C. de epi. et cle.
[illegible] de dona. et per [illegible] debet cessare tantus strepitus dictorum
[illegible] in clerico et religioso loquentium. adde quod lex est certa. sone
[illegible] quod si clericus potuisset seruire per substitutum diceret
[illegible] fuire per se per regulam quod per alium etc. et tamen dicit ibi inhabiles.
[illegible] c. cora. in fi. de offi. dele. et ibi no. no ob. dicti
[illegible] dubitatio etc. que potuisset esse dubitatio p. c. si quis
[illegible] j. si de se. suc. zero. videbatur. n. quod eo quo officie
[illegible] dei. c. cleros. xxi. di. no teneret neque per se ne
[illegible] substitutum similem personam prestare seruitia et sint non
[illegible] ¶ Octauo adducitur tex. de milite vas. q. arma bel. de
[illegible] alio modo [illegible] non debet quod verbum
[illegible] necessitatem et si vellet non posset succedere. l. sepe
[illegible] cessare. ff. de offi. psi. sed intelligo vt. [illegible] pro ar. [illegible]
[illegible] ¶ Nono facit vbi casu reducitur ad non casum
[illegible] sicut a sou. l. i. et l. mobil. ff. de cadi. fine ca. sed feu-
[illegible] ca. vt [illegible] feruitia recipiat a vasallo. c. i. §. [illegible]
[illegible] ca. feu. amit. et si successor est inhabilis cessat causa et
[illegible] no succedet. de c. cum cessante. de ap. l. generaliter. C. de
[illegible] cle. l. i. §. fi. ff. de do. vt quod possit durare eoquo tempore
[illegible] ad non casum ¶ Decimo pro hoc facit quod si fuit spe
[illegible] feruitia vel [illegible] vt est electa industria persone. l. inter

artifices eum ibi no. per Bar. ff. de solu. facit optime. c. si cum. de
of. del. l. vij. facit quod no. Bal. i. c. i. de be. fe. So. aut est cer
[illegible] seruitium et succedat et quod gl. retulit in pma opi. in. l. consensus.
C. de opi. et cle. ex priuilegio persone admittit vt possit fuire
per substitutum aut est incertum et tunc eoquo feudum fuit concessum aut
fuit concessum pro vt non transeat in filios et tunc vana est dubita
tio aut vt transeat ad filios et tunc non pot videri electa indu-
stria persone. alia. n. in quibus est electa industria persone non transe
sit in alium. l. vxori. ibi Bar. ff. de falsis. gl. Bar. et Bal. in
l. de tutela. ff. de tutel. Barto. i. l. q liberis. §. hec verba
ff. de vul. et pup. et faciunt que dicam in. tex. ar. pro hac pte. aut
concedit feudum clerico quod pot c. i. §. fi. j. de capi. cora. et tunc ex
qualitate persone vult concedens sensisse vt per substitutum possit
fuire. ¶ Undecimo arguitur de. c. i. et. ij. xxiij. q. vi. vbi clericis
potissime prohibitum est assumere arma et bellare et dicit tex.
l. de. c. i. quod arma epi sunt orones et lacrime et quod non possit assu-
mere arma. probat tex. et in c. reprehensibile ea. ca. et q. ad
que tenetur vasallus pro defensione domini sui. c. i. j. de forma fide. que
arma et per alium exercere non pot. c. his a quibus ea. ca. et q. et
facit optime gl. ibi que vult quod non pot quis per se etc. l. ij. §. i. ff.
de adim. rerum ad cunta. pro et tex. l. c. ij. extra de cleri. pu
gnan. in duel. vbi est textus quod sicut clericus non potest pu
gnare per se ita nec per alium. vbi hoc facit in casu licito prout est
roe feudi non habet locum ille tex. gl. xxiij. q. vi. in summa et facit. §.
ecce. ea. ca. et q. ¶ Duodeci. ar. de. c. i. de for. fi. in alio. quod vt
appet ibi tenetur prestare consilium domino quod vt quod per seale ar. l. fin.
C. de procu. So. si pot prestare clericus domino consultat in casu p
misso gl. in summa. xxiij. q. si et facit. c. quoniam quod et. §. ecce ea. ca.
et q. ¶ Terciodecio adducitur bonus tex. l. c. cum a iudeis. xx
iij. q. vi. vbi ad literam clericus prohibetur defendere dominum cum
armorum assumptione et ro ibi alle. quod aliter deus iussit petro vt
poneret gladium in vaginam et dixit defendere ofonibus et non ar
mis vt l. c. i. in si ea. ca. et q. c. palea prox. seq ergo cum epus
non possit defendere suum dominum armis non succedit vt in iure
bus. in alle. cum nulla sit iustior causa amittendi feudum quod non fa
cere quod debet fieri vt in. ij. que fu. pri. ca. be. amit. §. si nec est alia
iustior causa. nam feudum vt datum illa conditione si vasallus paruerit
rit legi feudorum. l. que ro. §. iter locatorem. ff. locati. su. satis vt
pere fuiendo per substitutum ¶ Quartodecio pro hac pte
facit quod vasallus tenetur iurare quod dominum defendat aduersus
omnes homines mundi et patrem et fratrem etc. vt l. c. i. §. fi. j. hic sim-
tur lex excepto priore domino que gde pp sui honestatem non pot
facere clericus ar. l. nepos proculo ff. de v. sig. quod dominus epus si
pot ne per ipsum liberaf aliquem deterior conditio. l. non debet. ff. de re.
iur. imo poterit quod iuramentum hec sane intelligitur. c. veniens
de iure iu. ¶ Quintodecio facit tex. i. l. sicut. §. si ff. o sta.
lib. vbi dicitur non pot prestare operas que debentur liberto ca. et que ca
potissime fauorabilis est que nec epus debet posse per alium facere
cum nec est per se posse vt. [illegible] non succedit in feudum So. si equale
fauore clerici cum ipse per se fuire non possit ¶ Sextodecio facit
quod si legatur militia curso[illegible] clerico et efficiatur claudus sibi
non debetur legatum quod huius rei commertium habere non dicitur cum
nec currere possit l. si et si res. ff. de leg. i. ergo cum nec cle
ricus fuire possit cuius natura est vt sibi fuiat non succedet. fol.
[illegible] in clerico est ne clericus [illegible] domino cedat sicut in simi. dicam
fi. l. fi. C. de epi. et cle ¶ Deciroseptio arguo sic quicunque
puenit ad eum in quo in suo statu generari non pot vicaf
cum ergo clericus tale seruitium exhibere non possit vicabit [illegible]
[illegible] l. generaliter. ff. de fideicommisso imo pot feudum conseruare
re seruiendo per substitutum. ¶ Decimooctauo arguo qui feu-
dum a fidelitate dicitur qua iurare debet vasallus alio dicitur feudo
si est. c. si. j. per quos fiat inue. et si epus non pot aut non debet iurare
hanc fidelitatem cum manibus dominum epus sit prestanda vide. c. si epus.
[illegible] de. et ibi gl. et multis de ecclesiastico credit pot prestare iura
mentum. ergo non succedet cuius l. aco ter. est l. c. nullus. xxij. q. v.
So fallit in fe. vbi epus prestat fidelitatem imperatori ita dicit gl.
[illegible] vide circa ea que habentur in c. nimis de iureiur. [illegible]
[illegible] gl. et in c. solite de maio. et obe. et l. c. vno de statu re. lib.
vi. et ibi tex. de hoc circa medium quem vide iuncta glo.
[illegible] vt casus de hoc et in c. romana. §. debet de appel. li. vi.

τ l.c.ex trāſmiſſa τ.c. ver. τ q̄ ibi habent ő foro.cōpe. τ p
gl.n.q.i.i ſūma hac pticulari rōe feudi cēſetur dño mior.
¶ Decimonono arguit q ſit ihabilis cleric⁹ q vaſallus eo
ipſo q feudū hʒ iuriſdictiōi laici ſe ſubiicit.c.i.ő mi. vaſal.
q contu.ē.ſʒ hoc facere nō pōt ēt ſi velit.c. ſi diligēti de
fo.cōpe.facit.c.ſolite.τ.c.placuit.xi.q.i.i auté.ſtatuimus
C.de epi.τ cle.ſ. pterea ſi cle.cōdēnetur iuxta formā.c. de
mi.vaſ.q ȝtu.ē.quis exeq̄tur cū a non iudice ſit ſentētiatū
c.at ſi clerici de iudi.cū alias partes exequātur vt ibi τ ſic
eſſet p̄iudicium domino ſi inuitus cogeret habere huc
vaſallū So.iſtud ſit ex iuris ꝑmiſſione.d.§.vʒ.τ.c. ſolite
nā ex quo eccleſia hʒ bñficiū.i.feudū a laico vt inuitentur
laici ad huiuſmodi liberalitates permittit q clericus re-
ſpectu feudi ſubſit dño feudi laico dicto.c.ſolite τ.d.§.vʒ
ſicut in ſimili dicimus q vt laici inuitentur ad iſtituendū
eccleſias tolerat eccīa q laici habeāt ius patronatus i
talibus eccleſiis.c.dilectus cū ibi no.de offi.leg.c.cū di
lectus τ ibi no.de iure pa. Archi.i.c. hortamur. lxiii.di.
nec p hoc diſtringet pſonam clici dñs feu. vt tradit i.c. ve
rū τ i.c.ex trāſmiſſa de fo.cōpe. ¶ Xx.ar.τ p h videt tolli
oīa fundamēta i hac materia.nā debēt fe. dari his quos
ipſa feu.hñt pro habilibus nec hēdū ē fundamētū an poſ
ſit qs feu.ſeruire p ſe nec ne qd apparet ex.c.naturales.ſ.
ſi de feu.fu.cōtro.vbi filii naturales tm̄ qui ēt in ꝓpria p-
ſona poſſent ſeruire nō ſuccedūt nō ē ḡ rō illa an ſeruire
poſſit an ne ſed ſolū ē inſpiciendū an hēāt illud ꝯſuetudo
pro habili an ne. So.nō hʒ ꝯſuetudo fe.clicū pro ihabili
ad feuda qd probat i.c.i.§.ſi.de capi.cora.i.c.verū in.c.
ex trāſmiſſa ő fo.cōp.i.c.ſolite ő ma.τ obe. ¶ Xxi. arguit
de.c.i.de bñſi.fe.ibi nō pōt q negatiua iuncto h̄. pſtituo
inducat oīmodā ihabilitatē vt habet i.l.gallus i prin.ff.ő
lib.τ po.τ ſic ēt ſeruiēdo p ſubſtitutū nō poſſet intelligere
vt glo.ibi τ ſic p ſe ſe ipſum excludet ſi nollet p ſubſtitutū
ſeruire. ¶ Xxii.p hac pte facit tex.i.l.ſi qs ő corpe.C.ő mu
nicip.li.x. vbi hetur q qñ ſeruitiū ē pſtandū pncipi cuius
nō pōt ſeruire p ſubſtitutū niſi volēte pncipe ſʒ i caſu nr̄o
ſeruitiū ē pſtādū principi ergo non ſuccedet in feu.nec p ſe
nec p ſubſtitutū.So.rñdeo q ille tex.hʒ locū qn illa qui p̄
ſtabat ſeruitiū pncipi nō ſupueñit illuſtris dignitatas.ſecus
i caſu noſtro q ſupueñit illuſtris dignitas q eps.glo.in.l.
i.ff.de of.pfe.pto.vel ēt alia eccl'iaſtica qualitas q digni
or ē oīs ſacerdos quolʒ pncipe.d.c.ſolite τ glʒ clicus mi
nime i ſacris ē i dignitate.gl.i.c.deniq̄.iiii.diſ.τ dignior
laico.c.cū ad hōm.xcvi.di.vñ iſto caſu pp ſupueñientiā il-
luſtris dignitatis pōt ſeruitiū pſtari pncipi p ſubſtitutum
.l.nullus.C.de decu.li.x.l.ad ſimilitudinē.C.de epiſ.τ cle.
vel aliter τ ſo rñdeo q i.d.l.ſi qs de corpore erat electa i
duſtria pſōe q faciebat pānos dauratos pro pncipe τ ſic
rōne artificii erat electa iduſtria quo caſu nō admittit ad
ſeruiendū p ſubſtitutū.l.inter artifices.ff.de ſol.niſi volen
te pncipe.vt.d.l.ſi qs d corpe q ſecus ē i caſu nr̄o q nō ē
electa iduſtria pſone q pʒ q pſuppoīt feu.p̄mū τ ſic quia
inueſtitus fuit pro ſe τ heredib⁹ ſuis τ vbi ē facta mētio he
redū nō videt electa induſtria pſone.l.cū hōis ff.de cu.
fur. Ky.τ Bal.in.l.ſi qs.C.de epi.τ cle.τ facit q dixi
ſ.ar.x.pro hac pte quo caſu qñtūcūq̄ ſeruitiū ſit pſtandū
pncipi tñ illud pōt pſtare per ſubſtitutū.c.i.§.firmiter.de
prohi.feu.ali.p fe.vbi ſeruitiū erat pſtāū regi.pro ſuſcipi
ēda corona τ ſic illa lex loquitur i alio q̄ i vaſallo.τ rō di-
uerſitatis q feuda exorbitant a iure cōi. c.i.de feu.cog.
¶ Xxiii.adducit p Jo.ő ſa.i ſū.ſua.nā ſacerdotiū.facit vt
q erat aſſūptus arbiter nō cogat pronūtiare τ ſic de arbi
trio liberat.l.nō diſtinguemus.§.ſacerdotio.ff.de arbi.ḡ
multo magis liberabit feu.q magis repugnat clicali con
ſtitutiōi.So.arbiter alii expeditionē arbitrii nō pōt dele
gare.l.nō diſtinguem⁹.§.q̄ſitū ff.ő ar.ſʒ clicus feudo pōt
deſeruire p ſubſtitutū ḡ τc. ¶ Xxiiii.pro ea pte adducit
qd prohibitū ē clerico geſtare arma.Et q clicatus offi
reddit eū ihabilē tex.ē in.c.ex multa.§.de clericis de vo
to ēt ȝ ſaracenos vt ibi probat.in.c.clerici de vita τ ho-
ne.cle.nā arma clicoꝝ ſūt oratiōes τ lacrime.xxiii.q.viii.
c.clerici τ.c.quoniā τ.c.quemoꝝ lʒ poſſint hortari alios in
bello iuſto.vt.xxiii.q.vi.igitur hortamur τ p glo.p.c.pe.
de hom.nec pōt pro ꝯſeruādis reb⁹ ec. aſſumere arma
vt in.c.ii.c.ſuſceptus de hom.τ.xxiii.q.iii.§.i. Jnn.in.c.
olim eām de reſti.ſpo.ergo i feudo nō ſuccedit in quo nō
poterit defendere dñʒ proprie teneri ſo. Jnno.poterit defen-
dere ꝯſilio τ ope τ arma ſumere p ſubſtitutū. pterea nō ē
ppetua prohibitio in clico vt nō poſſit arma ſumere vide
mus caſuʒ in quo cle.pōt aſſumere arma pp defenſionē
ſui.vt tex.in cle.ſi furioſus de hom.τ hr̄ in. c.clici.ſ.de
vi.τ hone.cle.ibi gl.τ hr̄ i.c.ſicut dignū de hom. τ ibi
gl.magna circa fi.τ habet i.c.ſignificaſti.ii.ő homi.item
pro defenſiōe rex.c.olim pſo.eā de reſti.ſpo.itē pro defē
ſiōe nō ſolū ſui ſʒ ēt proximi.c.dilecto de ſen.ex.li.vi.τ in
c.q̄to de ſen.ex.itēʒ pōt eē pſitaliter in bello τ p gl.xxiii.
q.viii.c.ſcire oʒ τ pōt hortari alios in bello licito.c.oīm
q̄ ex clero.xxiii.q.vi. τ pro feudo pōt clericus dare mi-
litem pncipi vt p glo.xxiii.q.vi.i ſūma τ vide gl.xxiii.q.i.
in ſūma τ ad h optimus tex.q ſaltē poſſit p aliū vt in. ſ.i
regiſtro τ i.§.ſi.xxiii.q.vi.τ facit rō.c.ſi.ne cle.vel mo.li.
vi. ¶ Et ſi pdcā ps negatiua rigoroſa valde pluris ar.ri
goroſis fūdata ſit ȝriā defēdere cōabor quā τ plures mo
uent.c.d.Mar.hic inquiūt cōēʒ τ pro fūdamento pmitto
qñ oīa formā inueſtiture eē attendendā vt voluit tex.in.c.
i.de duo.fra.τ capi.ineſti.i ſi.ibi pp tenorē inueſtiture τ
Bal.dicit q tenor ineſti.oſtēdit vim ȝctus facit.l.i.§.ſi
cōuenerit.ff.depoſiti quā inueſtiturā ſi diligēter inſpicie-
rimus nobis lʒ intueri feudū pſuʒ cōiter reale eē non p
ſonale.i.nō hr̄e electionē induſtrie pſonalis ſaltē in per-
ſona hēdis cū pſonalis nō tranſeāt ad heredes.l.cū ho
nis.ff.ő cura.fu.τ q nō ſit electa induſtria pſone proba
forma inueſtiture q̄ facit mētionē de heredibus ergo nō
electa idūſtria fuit no.dnī Ky.Albe.τ Bald.i.l. ſi qs
C.de epi.τ cle.τ rō naturalis ē i prompta q futuros he-
redes cuius idūſtrie eē debere dicamus nō natura nata
rata cū ſit de futuris ſʒ ſola natura naturās preſcire pōt
glo.in.§.cōditionales inſti.de ver.ob.faciunt q̄.ȝ. dni.
Hoc pſuppoſito arguitur dñm epm debere ſuccedere in
feudo q̄uis clericus ſit q per ſubſtitutum dʒ poſſe ſerui
re cū non ſit electa induſtria pſone.l.inter artifices cum
ibi no.l.nēo eſt q neſciat.ff.de duo.reis.c.cum ſit ars ar
tiū de eta.τ qua.c.extirpande.§.qui vero de pbē. frater
qñ eſſet capax feudi ſʒ iura penitus reſiſtunt τ ipſo iure ip
ſū priuāt feudo.c.i.de mili.vaſ.q ar.bel.dep.c.i. de he
ſe.c.q clericus ſi de feu.fue.contro.c.i.an mutus vel alr
imperfec.τ dicere verū niſi velit p ſubſtitutū ē damnare
τ violare illa iura.ſcdō pro hac pte arguo ſic q non ſolēt
audiri quoꝝ nō intereſt.l.i.ff.de apel.reſci.ſʒ h nō intereſt
dñi vt ſibi ſeruiat p ſubſtitutū an per ſeipſum ergo nō au
diatur minor probat q ſua nō interſit q cū ſimus in ma-
teria dādi ſubſtitutū ſubſtitutus dʒ eius idoneitatis eē cu
ius eēt ille i cuius locū ſubrogat.l.pabolani.C.de epiſ.τ
cle.vide nō.tex.in.l.agentes in fi.C. de principibus agē
tib⁹ in rebus lib.xii.ubi bonus tex.ibi exceptis honoratis
in duobus locis τ ibe ſing.colligit Bal.iferēs ad aſſeſſo
res qui recedētes de prouīcia vel comitatu ſubrogāt ali-
uʒ de prouīcia vel ciuitate illa.q a pn.i loco illo eligi nō
pōt.l.ii.fiue.iii.C.de aſſeſ.τ facit ēt ad ſubrogandos i lo-
co rectoris vt papiēſis ſubrogari nō poſſʒ q nec a pnīca
pro eligi pōt ſm formā ſta.nr̄e vniuerſitatis ḡ ſua inter-
eſt ar.victoꝝ.ſ.proc.ar.τ poſito q dñs nollet ipſum ſer
uire p ſubſtitutum iter quos cū non ſit ȝtr.ſ.inter. d.dn̄
eē τ dñm epm oīno vr ipſū epm admitti ad ſucceſſionē
dēre nec poſſe opponi per fratrem de ſeruitio τ inhabili
tate quia quo ad ipſum liber ꝯcedes habet cum ſibi non
ſint preſtanda ſeruitia.l.loci corpus.§.competit.ff.ſi ſer
ui.ven. τ ſic ſua non intereſt ratione ſeruiceum τ pro
hoc facit glo.notabilis in.l.his conſequenter in prin.
ff.fam.her. ¶ Ubi quis non pōt opponere de indigni-

tate & inhabilitate nisi fiscus seu princeps. alia est gl. i. l. heredes igl. magna. C. de his qui. ut indi. & ibi Bal. i. l. et facto. §. ant. ff. de vul. & pup. gl. & ibi Ang. i. l. ancillar. ff. de pet. here. idem Ang. i. l. predonis loco. ff. e. ti. Bald. i. l. ij. C. ad l. fal. ¶ Preterea probo clarius hunc substitutore non debere admitti nec audiri quod venit contra formam nature feudalis de quibus i. c. i. de feu. fi. ubi omnia utilia dominis tractantur quod non sit quod utile est domino habere plures vasallos. l. cum lanos. §. varius ff. de le. ij. & c. Solu. predicta procedunt ipso iure & facto iura non pararent clericum & locum facerent proximiori. Si autem iura preter alie in precedentem prio. ar. procur habilitat clericum & locum faciunt proximiori agnato quando non inter se agnati pot opponere nec ponderatur solum interesse fisci pa. ¶ Preterea verisimile est quod magis fideliter serviet vasallus quando habet bona in propria tenet ad serviendum quod iuramento fidelitatis quam eius substitutus qui tamen non tenetur & sic domini interest ut clericus non admittatur qui nunquam poterit servire per se sed habet necesse facere per substitutum. nec ob. c. si decesserit quod loquitur in milite qui sperat quod quisque fiet maior & sic poterit per se servire. non autem perpetuo habet necesse mittere substitutum sicut clericus ar. l. si sunt a i si. de inte. & ra. distrac. Pre perpetuum impedimentum magis si quod non perpetuum. l. cum pretor ff. de iudi. habetur i. c. sicut taceros de refert. & ista considerat Bal. in l. quisquis C. de epis. & cle. Tertio pro hac parte adducunt tex. in l. quisquis. C. de epi. & cle. potissime iuncta glo. i. ad similitudinem. C. eo. iuncta gl. sua & l. continuus. §. si ab eo cum glo. sua. ff. de verbo. obli. quod in casu magis dubitabili ad hoc loquitur ut in quibus dicitur filium advocatum vasalli posse servire per substitutum & Ra. ibi dicit ita se consuluisse. non est tanta obligatio fidelitatis in advocato quanta in vasallo. Quarto pro hac parte pulchre arguitur quod ubi solum ad effectum facti respectus habetur non interest a quo illud fiat. hic omnes illa ratio non interest quod et equipollentibus fiat. l. similiter. C. de iusti. & sub. sub codi. fac. Bar. i. l. gallus. §. & quid si tantum ff. de lib. & post. Sed ita est in proposito nostro quod minor probatur habeatur respectus ad effectum facti i. c. i. de for. fid. & i. c. i. de no. fi. for. si bene consideretur quod declaro sic. nam ibi volunt text. vasallum prestare servitium & auxilium secundum possibilitatem & idoneitatem suam ergo solum effectus facti consideratur ut volunt doct. potissime Bar. & Ja. de are. in l. continuus. §. si aliquam. ff. de v. ob. si consideretur ultra cortice verborum nam stipulando si idoneo ad fabricandum ut animum habuisse solum ad eff. eius facti &c. ergo & idem in casu nostro quod mariti cum cogitare potuerat habiturum esse sine habere posse filium qui esset inhabilis ad serviendum per se ut dicit clare Jac. de bel. in c. i. §. mutus episcopus vel ab. & si non cogitant sibi ipsi imputet. l. si quis domum. §. si fructuarius. ff. loca. Sol. verisimile est quod dominus cogitaverit de personis habilibus non autem de prohibitis a iure & inhabilibus l. i. sicut l. i. & si instru. C. de fid. instru. & in. hast. fisc. li. x. in. l. i. §. quod au. ff. quando satisf. cog. l. i. quo loco. ff. de condi. Ide. in. l. quinque. C. qui admitt. i simili. l. i. C. de sac. san. ec. nam verba generalia intelliguntur de habilibus. l. ut gradatum. §. sed si legatum. ff. de mu. & ho. Quinto adducunt l. aliud. §. i. ff. quod metus. l. i. si arbiter. §. si. ff. de arbi. l. promissor. fac. bi. §. constituta. ff. de const. pecu. l. si quis domum. §. plane. ff. lo. ubi sufficit equipollendum domum vel fideiussorem idoneum prestare vel idonee satisfacere. dic quod ista iura non habent locum in materia feu. per text. in. c. i. de fe. cog. ubi in feu. non habetur respectus an possit servire per alium an non. sed solum habetur respectus an feu. habeat quem habilem vel de facto vocatus in familia & natura qui possit servire per alium & in non succedunt. ro est quod feu. habent leges pro inhabilibus. & si non succedunt frustra est querere. Sexto fac. c. si quis decesserit. si de fe. fu. contro. ubi in aeris non habita gratia. l. fendorum servire per substitutum. c. i. §. firmiter de prohi. feu. alie. per. fe. & no. tex. ad illum substitutum dicitur quod de domino acceptabilis est ut de. l. si. secunda ar. Septimo facit alias sequeretur absurdum. si enim quis revocaret a regione ut novam ad vi... C. ad tre. quod absurdum est vitandum. l. nam absurdum ff. de bo. liber. adeo ut omnes leges recipiant interpretationes etiam sine extensivum sine declarativum sine restrictivum ne absurdum sequatur. ar. in l. aut vero

bitum. C. de legi. & revocaretur quis a religione quod esset servire quis se amisisset feu. non efficeretur verisimiliter clericus & quodammodo induceretur occasio delinquendi saltem per indirectum cum non sufficiat a malo abstinere nisi fiat quod bonum est. c. i. si. de for. fi. quod est contra mentem legum. l. i. ff. de eo quod certo lo. Secundo feu. est contrarium a libertate ecclesie. nam sunt maiores facultates tacendi libertatem illam ut non transeat in clericos et quo negari non pot quin clerici per se non sint habiles ad serviendum domino. & ideo dominus cessabit quod non facient se clericos metu. ne amittant feu. si bono zelo moverentur non est verisimile cum sciant exercentium teneantur feu gerere clericos. nam clerici a civilibus officiis removentur. c. generaliter. xvi. q. i. c. i. & ij. & per totum. ne cle. vel mo. nec propterea voluerunt iura talia officia clericis permittere. ne aliquo timore ne remaneant privati officiis & negotiis secularibus a clericalis ordinis assumptione desistant. Octavo. ar. sic quin si predicta. c. sic indistincte intelligerentur essent nulla tamen contra libertatem ecclesie. arg. cassa. C. in sa. san. eccl. & per quod esset contra libertatem ecclesie quod ipsa &c. efficeretur tardior ad suscipiendum ordinem clericalem cum se sciret amissurum feu. dic ut in sequent. ar. solu. Nono pro hac parte facit quod no. per Albe. & Bal. i. l. quisquis. C. de epi. & cle. ubi distinguunt an sit servitium reale an personale quod requirit feu. & casum quo sit reale substituunt & volunt quod post acquisitum ius non amittat feu. vasal. clericus si sit paratus servire per substitutum & ita videtur intelligere & limitare. c. i. de his feu. in fi. sui tibi. & si quis habent predict. ergo. & hanc limitationem debet recipere tex. in. his. feu. et hoc illo dicendum &c. de his feu. ut intelligatur nisi paratus sit servire per substitutum ut sic uniformiter intelligatur ille tex. Nec ipsi casus quo ad effectum diversarum iuris censura habent debent ne in eadem forma & figura verborum videatur diversa similia fuisse. l. labeo. ff. de suppel. leg. iuncta. l. quedes. ff. de vincu. ubi idem ius non debet diversimode censeri & fic. c. i. de his feu. facit pro hac parte quod generaliter loquitur & generaliter debet intelligi. l. i. de precio. ff. de publi. l. i. §. generaliter. ff. de leg. presta. So. ulle subauditiones ad tex. quod violant litteram & sententiam. Decio pro hac parte facit quia clerici licita iura successionis non amittit nec alia aute. presbiteros. C. de epi. & cleri. l. deo nobis. C. e. ti. in. q. iij. c. i. quod incipit placuit. ubi pulchre tex. & c. pe. xx. q. iij. & c. ita per non liceat parentibus &c. quod est religiosum filium non amittere iura sanctitatis. & ille tex. cum gl. sua notabilis est quod vult ingressum religionis auferre omnem maculam ingratitudinis quam aut sunt in filiis & irregularitatem auferre. ut ibi in gl. concordat gl. i. l. si. C. de epi. & cle. & sic hoc feu. succedat predictus ephebus iura successionis salvis spe debent l. fi. ibi voc. C. de pac. non sic in iure feudorum quod et libertati obest. Undecimo facit quod clericatus est causa multorum favorabilis ar. l. privilegia cum ibi no. C. de sac. san. ec. & non debet odium operari. l. quod favore. C. de legi. & maxime episcopalis dignitas quod est magis favorabilis. l. episcopalis dignitas. C. de epi. & cle. item in iuramento fidelitatis venit quod vasallus prestet consilium ut i. c. i. de no. fid. for. quod in clerico habundat sic licet in armis non possit servire supplebit consilio. Sol. consilium feudi feudi in illo quod consilio. Duodecimo facit quia post ius acquisitum in feudo inhabilitas superveniens non impedit retentionem feu. per in no. Alberi. & Bal. in l. quisquis. C. de epi. & cle. sed hoc fuimus in casu retentionis ergo &c. minor probatur quod fuimus in casu retentionis quia rex sua ius filius videtur pre quodammodo dominus vasallus ut per adeo ut illo mortuo in feudum non dicitur proprie succedere sed potius plenam administrationem consequi. l. i. fine. ff. in lib. & post. gl. in c. i. de feu. cog. Bal. i. c. i. an mutus vel alter imperfectus ... parat. qui ibi expresse volunt habilitatem esse et post facto non in ius. cum nemo clericus nascatur. & ideo quod predicta dilectio inhabilitatis superveniens a iure vel ex post facto sunt Ja. de bel. in c. si quis decesserit. si de fe. fue. contro. quod maior plus quam ad doctrinam est quo ad &c. Quare advertendum est quod ipse dicit quod circa illa inhabilitatis legis a princ. clerico sunt natura feu. ut lex in mutuo contractu & aliter imperfecto a natura quod ut valde ... clericorum ut appet ad solum nam et superveniens magis inhabilitas dicatur quod illa iura ut an procedentem quare ut dici potest eius ... contra veram in c. et crepula a clerico. Quare predicta doctrina ...

sic intelligerem ꝛ declararē ꝙ naſcitur qs maſculus aut femina ſi femina ĩhabilitas ineſt a pain. ꝙ cū ipſa natura ꝛ cōceptiōe cōcipiẽ ꝛ produciẽ inhabilis a pain. ſm naturā feudi ꝙ femie nō ſuccedūt i feudo ſic mutus ſurdus vel aliter impfectus. c. i. ꝗ. ꝗ ad. feu. ad fe. ptī. p locuz aſpecialē. ſi aūt naſcit quis maſculus dicitur habilis a paīo ꝓpio ſm naturā feudi cū maſculus ſm naturā feudi in feudum ſuccedat. c. i. §. ꝛ ſi clẽtulus. de ali. feudi ꝛ ſi inſtet qñ excludant feuda mulieres. non aūt maſculos ꝛ ꝓ dīs dicit potius maſculorū ꝙ̄ femīnū vt in titulo an ſuccedat mari. vt. in. c. ii. que rō quare clericus ſit habilis ꝗ tū ex toto non pōt ſeruire ꝛ femina nō cum tū ēt femina poſſit ſubſtitutum pſtare dico alia plura cē ſcrimina. quoꝝ capaces ſūt clerici magis ꝙ̄ femīe ꝛ alij maſculi l3 rōe officiis vnus ſicut alius poſſit ſeruire ꝑ ſubſtitutū. Et pro hoc facit. §. teſtes. inſti. de teſt. i glo. i ꝟb. neqꝫ i ꝟbo mulier ꝙ dicit mulierē teſtē in teſtamento nō adhiberi ꝑ rōez. l. ſi. C. de fideiuſ. ſentētem mulierez nō elegātem nec integre fidei ꝙ teſtator ꝑ h ſuſpitiōe non carebit. Nā vbi alicuius rei elegās fides hñdo ē mulier in illa faciliter non admittitur. vñ iura canonica ꝛ in criālibus illius teſtimōia nō admittūt. l. ꝗ teſtō. §. mulier. ꝛ ibi nō. ff. de teſta. Cuius rei gratia ſciendū ē ꝙ ſeruitiū exhibēdū dño a vaſallo cōſiſtit in pluribus. ꝛ pᵒ̄ aduertendū ē illud in forma iuramēti. venire vt fidelis ſit dño ꝛc. c. i. de for. fid. ꝛ de no. fide. for. c. i. §. qño. c. vaſallus. in qui. cauſis feu. amit. Quam tū āt fraudoloſa ſit femina nec ꝯcꝙ̄ fidē pſtet aut ſeruet ingratur iuxta illud Dalida ſanſonē decepit ꝛ ſalamonē. ita i forma iuramēti illud venit vt de reb' ſuis dz dño vtilitatē procurare dño ꝙ̄ aūt amariſſimū ſit genus mulieꝝ inſpiciaꝰ glo. i. l. ſi ego. §. ſi. ff. ad vellea. l3. Albe. ibi ſm Mar. ſi idē dicat i clericis ꝛ ſatis pꝫ ꝙ ſp dicit. concede tribue ꝛc. nec nunꝙ̄ dicit tolle. Itē in forma iuramenti illud venit vt taceās ſit vaſallus circa ſecreta dñi ſibi dicta hoc aūt ꝙ̄tū ſit ꝯtrium nature mulieꝝ ꝙ nugax ꝛ clamitās eſt proteſtaꝰ. l. i. §. ſecūdū. ff. de poſtu. i calfurnia. ꝛ. l. aſſiduis in glo. ꝗ po. i pi. ha. ꝛ tē ſūt valde fragiles vt. l. ij. §. verba. ff. ad. velle. ꝙ ꝗdeꝫ valde ꝯtra ſunt taciturnitati ꝛ retētioni ſecretoꝝ ex ꝗbus oībus feu. maſculinū ſeu. fem. iure meruit appellari. ſ3 ad ar. pōt rñderi ꝙ procedit poſt fe. re ipſa ꝗſitūz. filius aūt viuente patre re ipſa feu. nō hꝫ ſ3 pater. v. l. in ſuis cuz ibi diſputatis ꝛ notatis. ¶ Tertiodecio pro hac pte facit. c. i. de feu. cogni. ꝙ caſuz omiſſuz in diſpōne feudoꝝ iudex ſm iura ſcripta ꝛ cōia iudicare dꝫ. ſ3 hic caſus ē omiſſus puta ꝙ ſi patus eſt ſeruire ꝑ ſubſtitutū ꝙ ꝛc. diſtinguamus quale feudū regratur. ſ. vtꝝ per aliū pſtari poſſit ſi ꝑ aliū ꝛ ſuccedat al's ſecus Nō ē omiſſꝫ ꝙ generaliter ipſo iure clericus reddiꝰ icapax feudi. ¶ Quartodecio h epi. pl3 ꝙ magis fauorabilis ale ꝛc. cum religiōi fauēat cui plurimū ꝯferendū eſt. l. ſūcimus ꝛ toto ti. C. d ſacroſā. ec. l. ſūt pſōe. ff. d rel. ꝛ ſūp. fu. Procederent hec i dubio ſ3 nos hēmus iura clare prohibētia clericum ſuccedere i feu. ꝙ ꝛc. pterea fauor ēt religionis vt i feudo nō ſuccedat ꝙ cū clicus ſit miles xpi nō dꝫ tēanere miles ſeculi tert ꝗ. de mi. vaſ. qui ar. bel. depo. pōt hāc rōez. ¶ Quitodecio moueor ꝙ iſta ē magis benigna ꝛ iuri cōi cōſona ergo tenēda. l. ſp in dubijs. ff. de reg. iu. l. benignius. ff. de leg. ij. C. de nota. ꝙ diſpō dꝫ itelligi ſ3 ius cōe vt probat glo. l. ij. relata ad tex. ꝛ ē glo. magna ꝙ ponit caſū i ſtatuto. itē. d. l. iii. allegata probat vnā diſpoſitionē ēt iuris cōis limitari ꝛ itelligi dū ibi ponit caſus ſ3 ti. arbo. ſur. ceſ itē dignitas auget. l. ſi lōgius. ff. de iudi. Dic vt i ꝓcedēti ar. ¶ Sextodecio pro hac partē facit ꝛ ꝛ poſſet attentari clicum ēt ꝑ ſubſtitutū non ſeruiendo nō amittat fe. cū ſeruire ñ poſſit marie bellare ꝙ ꝓp ihabilitatē ſupuenientez onus debitori remittiē vt. l. vehicula. §. idē iuris. ff. ad. l. ro. de iac. nec veriſimile eſt contrahentes voluiſſe ſe ad impoſſibile obligare cuius nulla eſt obligatio vel inhōeſta. l. impoſſibilius. ff. de ꝟ. ob. iūcta. l. nepos proculo. ff. de ꝟ. ſig. iūcto. c. i. ꝛ. ii. xiiij. q. vi. ꝛ in materia nřa. c. i. de for. fi. ꝛ. c. i. de no. fi. for. §. nec ē alia iuſta ca. ꝗ in ſi. ibi aliud forte ſi nō fecerit iō ꝙ nō potuerit. ꝗ fu. i. ca. hc. amit. ꝛ qō remittitꝰ pſtari nō dꝫ. l. quotiēs. §. ſi colono. ff. de viſufr. ꝛ ē tex. mirabilis ſm gl. ꝙ agitur ad reſcindēdū ꝯtrtum actiōe ex ipſo ꝯtu iuncta. l. i. §. ꝙ honorādc ꝗrū re. ac. nō daꝰ. ſ. ex ꝑ̄ad. remiſſionē hoīs ꝛ remiſſionē legis. ꝑdicta procedūt qñ ꝯhētes egerūt cum illo ꝯhente. ſ3 nos dicimus cōcedēs feu. pro ſe filijſqꝫ nō vꝫ in hac generalitate ſenſiſſe de pſona inhabili prout ē clericus ꝑ iura alle. ſ3. i ſolutiōe pma ar. pro hac pte ſacit glo. i. c. latorē xxiij. q. ij ꝙ vult ꝙ ēt ihabilis ad arma ex culpa ſua poſſit ſeruire ꝑ ſubſtitutū. vbi inmicida cū efficiꝰ ihabilis ad ſuſcipiēdū arma pdit feu. niſi ſeruiat ꝑ ſubſtitutū. ſi ꝗ ihabilis ex delicto ſuo qi matrē occidit pōt ſeruire ꝑ ſubſtitutū. ꝗ ꝗ tomagis ſhabilis non ex culpa ſ3 ex dignitate ſuperueniēte vt ē epūs feu. hēbit ꝑ ſubſtitutum. Reſpondeo ꝛ dico ꝙ poſſum declinare auctoritatē gloſ. ꝛ ꝙ gl. i. c. latorē nō ſit ꝟa. probaꝰ in. c. fin. §. illud. n. vbi vel aliud crimē ꝙ̄ parricidiū ꝛc. i ti. ꝗ fu. i. cā hc. amit. vbi tex. dicit ꝙ vaſallus ꝗ cōmittit parricidiū amittit feu. ſm. ꝛ terficiens matrē teneꝰ crīe parricidij. l. i. ff. ad. l. pōpo. de pici. ꝗ amittit feu. ꝛ ſic ibi fruſtra ꝗrit an poſſit ſuire per ſubſtitutū ꝗ ꝛc. ꝛ credo ꝙ illa glo nō ſit vera probo. nam vaſallus iterficiēs fratrē ſuū ꝓpriū vel filiū fratris ſui pnaꝰ feu. tex. ē i. c. i. § ſiſr ꝗ. mu. feu. ami. ſi iterficiēdo fratrē vel filiū fratris amittit feu. multo fortius interficiens matrē dꝫ amittere ꝙ illa rō ꝗ militat in fratre militat in matre ꝙ ſicut ille ꝗ occidit fratrez mortaliter peccat quia ꝓpriū ſanguinē occidit ꝛ teneꝰ. l. pōpeia. de pici. ꝛ tāꝗ proditor iterimit nec ē a proditiōe remot'. l. vtruꝫ. ff. ad l. pōpo. de pici. ita ꝗ iterficit matrē. vt. l. i. c. ti. ꝛ iſta qualitas proditiōis aggrauat ēt delictū adeo ꝙ proditor ē alienus ab oī facie pricipū ꝛ dñoꝝ ꝛ nō pōt ſtare in curia pricipis. l. ſ3 ꝛ milites. §. ignominia. ff. de exeu. tu. facit. l. ij. C. de dign. li. x. vbi iſamis nō dꝫ videre faciē principis fruſtra ꝗ ꝗritur ibi i. d. l. an poſſit ſeruire ꝑ ſubſtitutū cū feu. priuaꝰ. facit ēt rō ꝙ vbi ꝗs delicto ſuo vel quaſi prohibeꝰ ꝑ ſe prohiberetur ēt ꝑ aliū. l. ꝗritur. ff. de bo. lib. ꝛ Bal. i. l. hūanitatis in. ij. col. ꝟ. iui. opaꝰ. C. de ipu. ꝛ ali. ſubſti. Nō ob. dū dꝛ ꝙ epūs ē factus inhabilis ſine culpa ſua. ꝛ ſine facto ſuo. quia immo facto ſuo ē effectus inhabilis vñ nō dꝫ excuſari. ar. l. ꝙ te. ff. ſi cer. pe. l. incendiū ꝛ. c. ti. ꝛ pro hac pte facit tex. ſm Bal. i. c. iter dilectos. d fi. inſtru. circa fin. in. ꝟ. a pē. vbi dicit tex. i. ꝑ priuilegiū liutardi comitis ꝯ epm lucon. vꝫ ꝙ ille tex. probare ꝙ per ademptionē epatus ꝗs nō pdit cōitatū. ꝛ ſic nō deſinit eē miles ſeculi. ſ3 hinc poſſꝫ rñderi ꝙ ibi nō cōſtat ꝙ ius cōitatuꝫ eēt datus i feu. vel ꝛ ſo dic ꝙ rō ꝓp quā clericus nō ſuccedit in feudo nō ē ſolū illa ꝙ deſinit eē miles ſeculi. ſ3 ꝙ repugnat ſtatu clicali ꝛ ꝙ nō pōt gerere offm̄ ꝛc. ꝗ rō iſta militat in epo ſicut i alus clericis. ꝛ dic ꝙ non ſeqꝰ ꝗs ſuccedit in cōi ergo ꝛ in feudū. ꝑ. c. ſignificauit vbi femina ſuccedit in comitatu ꝛ tñ femina ē ihabilis ad feu. vt noſti cū non oīs comitatus ſit feudalis. ¶ Decioctauo pro parte affirmatiua facit ꝙ nō video cām aliquam quare clericus nō poſſit ſuccedere in feudo. nā ſi cōſideremus ea ad que teneꝰ vaſallus dño d quibus in. c. i. de no. for. fid. ꝛ maxime cū epūs ſit habilior ꝛ ſufficiētior quā alia pſona inferior. c. cū i cūctis de elec. ꝛ ēt poterit eē in ꝓprio pſonaliter. c. ſcire nos dꝫ in verbo pſonaliter. xiii. q. vult. ꝗ valꝫ ꝙ l3 platus nō poſſit in ꝓpria pſona pugnare tū pōt ibi eē pſonaliter ꝛ ibi hōa glo. ꝙ pōt platus ſuos vaſallos defēdere ergo multomagis ſuū dñm ꝛ pro feu. pōt clericus dare militē pricipi ad pugnā. gl. ē. xxiii. q. vlt. i ſiima. Sꝫ rñdeo ꝙ in vaſallo reqrunꝰ multa alia ꝗ nō pñt pſtari ꝑ clericū ꝛ ſic nō ob. c. i. de no. fide. for nō ob. c. gēūꝫ de clero. xxiii. q. vi. ꝙ fateor ꝙ hortaꝰ milites ad pugnādū pro fide aliās nō. nō ob. glo. xxiii. q. vltim. in ſūma ꝙ poſſuꝫ in diſputando declinare auctoritatez glo. vꝫ aūt rñdeo ad oīa pdcā ꝙ ꝓcedūt i eo i quo clericꝰ ē ex

capax feudi puta q est inuestitus de nouo eo existente clerico vt est tex. in .c.i. §. fi. de capi. corra. et in .c.i. de na. feu. tunc isto casu hoc admittitur ad seruiendum p substitutum q isto casu est i imputandus domino et vt ei dedisset hoc pacto attenta qualitate p sone .l. plenum. §. equi. ff. de vsu. et habi. q etiam quo dns sciebat eum esse clericum et sciebat ipsum non debere esse in prelio. ad pugnandum psonaliter et alia facere q non conueniunt clericis est ei imputandum q q cum alio contrahit scit vel scire debet eius conditionem .l. q cum alio .ff. de reg. iu. habilitando ad feu. vt dixi presare i preiudicium suis in actione i consequentibus .glo. i sum in .c. q in tua de pbe. facit q contra no in cle. ij. ver. §. et tales de vi. et ho. cle. et hanc rationem sentiunt Bal. et And. i .c.i. §. si i. epm vel abba. sicut etiam videmus i femina lz regulariter sit incapax feudi vt hoc tamen tamen casu quo est capax vt i casib9 quibus .j. non debet seruire psonaliter sz seruit p substitutum. q est imputandum domino q hoc debuit cogitare q femina non poterat seruire psonaliter .i. casu nostro non est q imputet domino q in casu nostro clericus non est inuestitus de nouo sz imo fuit feudum paternum et antiquum datum pro se et filios suos quod intelligitur de habilibus .c.i. §. filia de suc. feu. Sz clericus regulariter non est habilis ad succedendum i feudo .c.i. de hi. feu. ergo non est q imputet domino cum lex pro ipso promittat ar. .l. quero §. inter locatorem ff. loca. Decimonono pro hac parte affirmatiua facit. nam si esset verum dicere q clericus non posset succedere i feudo q non potest seruire p se vel p substitutum in armis sequeretur illud absurdum q si dns infeudaret clericum de feudo talis feudatio non esset pprie infeudatio nec pprie feudum q de natura feudi est vt vasallus adiuuet dnm i bello .c.i. hic finitur lex. Et tamen clericus potest de nouo inuestiri .c.i. §. fi. de capi. corra. .c.i. de na. feu. Preterea hoc probo euidenter ex absurdo quod sequeretur si clericus non posset retinere feudum vt i .c. q clericus .j. si de feu. fue. contr. ergo multominus poterit de nouo acquirere .l. patre furioso .ff. de his q sunt sui vel alie. iu. .l. nec ictimo .C. de transac. Et tamen consequens est falsum q potest de nouo acquirere vt .d. .c.i. §. fi. ergo poterit retinere feudum quod hz ar. .l. illud .ff. de acq. here. ita ar. .l. .l. q .ff. si cer. pe. et io illud .c. q clericus vt non habere locum i epo vel alio constituto i illustri dignitate ar. .l. nullus .C. de decurio. lib. x. Sed respondeo ad primum dum dicitur q sequeretur absurdum q si non posset succedere i feudo non posset etiam de nouo clericus inuestiri q respondeo q est magna differentia inter istos casus .c. et io cum is non succedit i feudo q dux infeudando pro se et filijs suis vt solummodo cogitasse de hab lib9 sz clericus est inhabilis ad successionem feu. .c.i. de hi. fe. ergo frustra queritur an posset seruire p substitutum vt videmus in filia in femina. Nec intendo contendere ... decipi fauore religionis vt .c. p tuas. de donatio. Dum dicitur non posset de nouo inuestiri. nego hoc q imo potest inuestiri clericus vt .d. .c. fi. de capi. corra. et .c.i. de na. feu. et dico q poterit isto casu seruire p substitutum non est q vt esset de voluntate ipsius dni vt seruiat p substitutum attenta conditione psone .l. plenum. §. equi. .ff. de vsu et habi. q est imputandum dno cum sciebat ipsum esse clericum et non esse sibi permissum bellare nec sumere arma .c. reprehensibile .xxiij. q. vi. et q cum alio contrahit scit vel scire debet eius conditionem .l. q cum alio .ff. de re. iur. q secus est in psona q non est imputandum cum lex pro eo prouideat .ar. .l. si filius fuerit habilis ar. .l. quero §. inter locatorem .ff. loca. Pro ob. dum dicitur q sequeretur aliud absurdum si clericus non posset retinere feudum q multominus de nouo acquirere .d. .l. patre furioso etc. et tamen consequens est falsum q potest de nouo acquirere .d. .c.i. §. fi. ergo poterit retinere feudum quod hz .ar. .l. illud .ff. de acq. he. q respondeo et fateor q potest de nouo acquirere si fe. acquirat in psona ipsius hoc est q inuestiatur de nouo eo facto clerico. et sic possunt esse contrarij cum clericus .c. et .l. legem .d. .c. fi. et isto casu cessabit absurdum dum dicitur q si illud potest de nouo acquirere poterit etiam retinere q q vult dns vult omne antecedens p que peruenitur ad illud ar. .l. illud .ff. de acquirenda here- ditate quia isto casu est imputandus domino vt .s. dixi. Sz in vera successione quando recipit i psona patris sui tunc non potest feudum acquirere cum isto casu non sit imputandum aliquid dno cum a lege indicatur si filius sit habilis etc. Et sic etiam isto casu

cessabit absurdum q est inhabilis sequitur et q non poterit retinere si supueniente clericatus sequendo igitur normam iuris consulti .l. adeo. §. cum quis .v. etiam media .ff. de acq. re. do. et post ... in .c. si ... de resti. spo. et Inno. in .l. si finita. §. illud .ff. de dā. infec. dum voluit q i dubiis opinio media est amplectenda vt dicendum q aut queritur an clericus etiam i sacris ordinibus constitutus possit de feudo inuestiri. Et clarum est q sic si fuerit p substitutum p p allegatum .c.i. in fi. de capi. corra. q intelligitur nisi natura feudi repugnaret vt .s. dixi. et voluit Alua. i .c. i. in fi. .j. de hi. feu. puta q ex sui natura vel ex pacto feudum exigeret psonale officium nam tunc non valeret clericus maxime i sacris neque acquirere neque retinere feudum aut queritur an clericus in feudum succedat vel feu. questitum an clericatu amittat et tunc aut loquimur in feu. quod exigat seruitium psonale quod non potest impendi p clericum neque p monasterium neque etiam p substitutum et tunc non succedit et sibi hebat prius amittit. ita procedunt dicta i .c. q clericus. et sum. Ex. Bal. et alij i aute. si qua mulier .C. de sac. san. ec. et Bal. et Albe. i .d. .l. quisquis. .C. de epi. et cle. ita Kal. et rub. de feu. cons. .x. vbi etiam dicit idem. aut feudum non exigat seruitium. aut loquimur de feu. quod exigat seruitium quod possit impleri p alium vt contra et tunc aut in regularibus loquimur et tunc si feudum est tale q transit solum in heredem sanguinis vt sunt magne dignitates vt comitatus marchionatus vel similes et tunc regulares non succedunt in talibus feu. imo prius obtenta talia feu. amittit glo. .c. .xxvi. q. .i. scripsit. quam ad hoc ponderat Bal. i .l. fi. .C. de epi. et cle. Spe. i ti. de sta mo. §. i. ver. .xi. q ita dicit seruari. aut loquimur i alius feu. et tunc regularis ipse nec succedit nec retinet feudum Ang. consi. ... sed succedit monasteri q quod hebat feudum i vita professi ipso mortuo ibit ad proximos successores. Ita Jo. an. et alij. i .c. in pntia de proba. Bal. i aute. nisi rogati .C. ad treb. Bal. i .c. q in ecclesia .C. de const. aut querimus de clericis secularib9. et tunc aut sunt i sacris constituti ordinib9 tunc aut loquimur i feu. quod exigat seruitium psonale nec per substitutum expleri potest et tunc in illo non succedit clericus nec illud retinet et procedunt allegata pro parte negatiua aut loquimur i feudo quod admittit substitutum. et tunc succedet et obtentum retinet. et procedunt iura pro parte affirmatiua adducta. Tamen Bal. in .c.i. in fin. de benefi. feu. lz q si feudum erat aptum hinc quando susceperit ordines sacros vt renunciare feudo Sz posset saluari in feu. quod exigat seruitium personale vt dati in membro precedenti. aut loquimur in clericis in minoribus et dicitur q clericus in minoribus constitutus succedit in feudum dummodo postposuerit habitum alias secus sz Ja. de bel. in .d. .c.i. de hi. feu. vel sz contra voc. i. distincte et quo est tamen in minoribus succedet et retinebit nec feudum amittet allegat i ar. .l. dili. .c. hi q. et .xxxvi. q. ij. scripsit. gl. §. ecce. et §. fe. Et quo .c. sic deducto ad hoc no. q clericus i minoribus constitutus vr se ad clericatum pparare et sponsalia cum ecclesia contrahere vii sicut sponsus an secutam copulam carnalem potest renunciare mulierem futuram sic iste ordinibus et sic matrimonio spirituali. d. .c. scripsit. et faciunt q habentur i .c.i. in .c. cum olim de cle. conin. idem sequitur Bal. i .c. q clericus. si de feu. fue. contro. alias est rubricella p clerica- tum benefitium amitti. qua allegat Jo. faso. de pasis in summa sua. quib. mo. et .c.m. fe. ami. sub rubricella pp clericatum feudum amitti. et ibi recitat verba formalia Jo. bland. allegat pro hoc Bal. rone q alias sequeretur absurdum cum faciliter minores deciperentur ab agnatis ad assumendos ordines minores et quo possea amitteret etiam feudum vbi dicit ipse dece- minus minorem posse petere restitutionem non q esse eum sit clericus sz q perdidit feudum et sic committendo clericatum recuperat feudum ope exceptionis non ipso iure .c.i. de hi. feud. cum opinione quo ad restitutionem vt non insistere forte q cessat de .c.i. de mili. vas. q ar. belica spo. q adhuc non est in ... celestis ... irreuocabiliter lz se prepararet ad non amittet ... opus restitutione .x. illa forte mouens ratione q ... est tacita iura reseruare q post vulneratam causam reinte- grum querere .l. si .in fi. .C. in q. cam. in integ. re. in est necesse. Aut

non hz ordinez sacrū ⁊ refert an habeat beneficiū eccle-
siasticū ⁊ amittet feudū ar. cle. ꝗ̄ de rescrip. idē dicit ip-
se si impetrauit ⁊ nō obtineat ar. l. si. ff. de diuor. ⁊ ē rō q̄
inspecto pn̄ti statu expresse apparet de aīo suo ꝙ velit ef-
fici miles celestis milicie ar. in. c. ex. nr̄a de testi. ⁊ iti. de
cle. cōiu. q̄z laici non debēt hr̄e beneficiū intellige vt dixi
de eo qui in sacris est quicqd senserit Bal. aut nō hz be-
neficiū ecclesiasticū ⁊ non amittet feu. sit distinctiōe visus
est Bar. in. l. in cōcubinatu. ff. de cōcu. in arti. illo an fi-
lius natus ex cōcubina quā habebat clericus i minorib⁹
cōstitutus legitimet per subseqūes m̄rimoniū d quo ibi
in locis ꝑ al. vide plenius de his oīb⁹ ⁊ predictis ⁊ regu-
la sine culpa li. vj. i mer. ¶ Sz an i fr. succedat frater ter-
tij ordinis Lu. cōsi. cccxvij. qd inci. oipotētis dei ⁊c. cir-
ca p̄mū in pe. col. consulant ꝙ succedat sicut laicus p glo. i
cle. cū ex eo de se. ex. in cle. i. de sen. ex. ⁊ no. Ab. ⁊ alij i. c.
ij. de so. cōpe. nō. n. ꝓprie sūt iste religiose ꝑsone. ¶ Not.
sm̄ Ja. de bel. ꝙ si feudū datur pp beneficiū tpale puta
annale vel biēnale lapso anno expirat sine biennio q̄z ac-
cessoriū regulat a suo principali. l. cū ꝑncipalis. ff. de re.
iu. l. eos. C. de vsu. ¶ In glo. magna q̄ inci. sic frater fra-
tri diuidit in. ij. ptes in. i. querit ⁊ sol. in ea ponit regulaz
⁊ fallētias qualr̄ femina nō succedat. ea ibi ꝺ aūt intelli-
gatur si fuerit masculus in ea. Ibi principali prouidētia.
not. ꝙ in fe. collateralius nō est ꝓprie immeē successio sed
hoīs prouidētia. io quero an fru. habeat locū ius accre-
scēdi. ⁊ distinguātis sm̄ Ja. de bel. ꝙ aut loquantur i feu.
paterno ⁊ hz locū ius accrescēdi vt h̄. sed tn̄ intelligit sz
Bal. improprie loquēdo magis vr̄ esse quedā successio.
vt. i. ꝺ bene. fra. in. c. i. ⁊ h̄ ⁊ extra de feu. in. c. ij. qd pz ꝙ
ēt si iā fuisset feu. acceptatū hz locū dcm̄ ius accrescendi
vt. j. de feu. mar. in. c. ij. ⁊ h̄ in §. cū vero sm̄ Ja. de bel.
⁊ Nico. de nea. ⁊ in iure q̄sito non hz locū ius accrescen-
di sz spāle in vsufr. in quo cum nunqz sit perfecte q̄situm
non vr̄ ius i eo pfecte cātuz io hz locuz ius accrescendi
l. i. §. interdū. ff. de vsuf. accre. ꝓterea frēs nō coniūcti neqz
re neqz verbis neqz mixti. ergo iter eos nō dēbt locū ius
accrescēdi. l. re coniūcti ff. ꝺ le. iij. ⁊ siqs dixerit piūcti sūt
coiūctiōe legali r̄ndit Bal. ꝙ i acqsitiōe singulari prout
ē acqsitio feu. nō cōsiderat cōiūctio legalis quoad dādū
ius accre. l. ⁊ procīlo. ff. de le. ij. Sed potius ex pricipis
cōcessione ⁊ prouideñ. frater frī suc. vt h̄ tex. ⁊ gl. ꝙ iure
acc. facit tex. l. c. ver. si capitanei. de feu. mar. vbi nō ius
accr. h̄ appellat sz ius inuestiture primi parētis eodē mō
dicit Bal. si frater supstes renūciasset partē suā in mani-
bus dn̄i ꝙ nihilominus alia portio sibi accresceret iure
successorio. l. si tutio. §. vsumfr. ff. de vsuf. ⁊ de vul. ⁊ pu. l.
coheredi. § si. ⁊. §. de eo qui si. sec. agn. c. i. Lud. cōsi. l. in-
cipit in xp̄i ⁊c. visis in facto. de quo tn̄ Bal. tz 3rium i. l.
i. in si. col. C. qn̄ non petē. partes vbi frater nullā portio-
nem sibi in feu. reseruauit per no. in. l. si familie. C. fam.
her. sz melius loqnr̄ Bal. h̄ q̄z. vt. s. dictū est. non ꝓprie
h̄ est ius accre. ar. Bal. in. d. l. i. est casus i. d. l. si tutio. §.
vsufr. ff. de vsufr. nā vbi ius potius accrescit persone ꝙ̄
portioni nō consideratr̄ portio deficiēs sed h̄ ius feu. pso-
ne potius quā portioni accrescit. ergo portio deficiēs nō
attendet. Bar. in consi. lvij. qd incipit ex themate predi-
cto loquēs de emphiteota. tn̄ ibi. d. cōsi. sentit idē de feu-
datario dū illa equiperat vr̄ dicere ꝙ poterit dici vt ha-
beat locū ius accr. ⁊ sit speciale in feu. ⁊ emphiteosi sicut
in si. in. d. l. i. C. si socius ipeti. libera. li. x. ⁊ de tacita mē-
te cōcedētis qui vr̄ vocasse ad portionē fratris fratrē vel
ēt dicit ex alio. nā filius ē q̄situz feu. facto pris nō tn̄ i vita
eius vt Lu. in. l. liber. ⁊ ibi ēt Bal. C. ꝺ ope. lib. Bar. ⁊
Bal. in. l. vt iuriurandi. §. si liberti. ff. de op. liber. con-
cessio. n. facta de feu. patri ⁊ filijs vel de emphiteosi uel
ligit ordine successiuo non simul. Bar. ⁊ alij in. l. gallus
§ quidā recte. ff. de libe. ⁊ post. Lu. in cōsi. xxv. incipit in
xp̄i ⁊c. visa facti serie Bal. in. d. l. liberti. Bar. ⁊ alij. i. l.
ꝙ de. ff. de verb. obl. alle. tex. in. l. hr̄des mei. §. peto. ff.
ad treb. in. l. peto. §. frater ⁊ in. l. cū ita. §. in fideicom. ⁊. l.
cum pater. §. a te peto. ff. de le. ij. ⁊ videtr̄ filij capere q
quadaz mortis cā capione Bar. in cōsi. lx. qd incipit q
ista duo hz dubia. facit. l. q peto. ⁊. l. mortis cā capio.
Bar. ff. de dona. cā mor. sz in mortis cā capione hz lo-
cum ius accre. l. thais. §. sticbus. ff. de fideico. liber. fa-
cit. l. i. §. pe. C. de ca. tol. vel dicit ipse Bar. i. d. cōsi. fra-
ter veniet ad portionē fratris ex virtute eiusdēz repor-
te cōcessionis in emphiteosim naz de his que de sui na-
ra nō trāseūt ad heredes extraneos qn̄ aliqs cōcedit ali-
cui pro se suisqz hr̄dib⁹ vna cōcessio vr̄ i psona cuiuslibet
hr̄dis. ff. ꝺ §. ob. l. stipulatō ista. §. sig ita ⁊ gb⁹ me vsuf.
amit. l. repeti. i pa. ipostit. n. hm⁹ cōcessiōs ꝑba vt stati
ꝙ i psonaz vni⁹ cōcessio i emphiteosiz finit ⁊ alteri q ē de
heredibus i tertiā generatiōez vr̄ cōcedi vt. l. si cū i annos
q. mo vsuf. amit. sic in ꝓposito cū in psona illius fratris
defuncti sine filijs sit pro sua parte finita emphiteosis vr̄
⁊ fuit i veritate tpe prime cōcessiōis facta cōcessio ille qui
superuerit vsqz ad tertiā generatiōez. ꝓterea hoc videtr̄
expressiz in pše q stipulatr̄ pro se ⁊ suis filijs opas a liber-
to. naz tale ius operaꝝ venit ad filios ex stipulatōe pater-
na nō ad eos vt heredes qd pz ꝙ nō ptinet ad eos here-
ditarijs portiōibus. vt. d. l. vt iuriurādi. §. si liberti. ff de
op. liber. l. si opaꝝ. ⁊. ti. an ergo istud ius opaꝝ ptinet ad
alios fratres. vno ex fratrib⁹ p̄mortuo ⁊ certū ē ꝙ sic p. l.
vtrū in pan. ꝺ assig. lib. ⁊ ideo p dcm̄. §. vsuf. dicit Bal.
in. l. i. in. liij. q. ff. de reg. iuri. si frater amisisset partē suā
in feudo ꝙ iure accrescēdi poterit portionē fratris cape-
re non suā met quā amisisset q̄z illā iure accre. nunqz recu-
perat. l. si cū in annos. §. pe. ver. pz. ff. q mo. vsuf. amit. ⁊
⁊ facit ꝙ sensit Alua. hic Aut loquimur in feu. nouo. ⁊ tūc
non hz locū ius accre. regr̄. vt. Jfra. de fe. mar. l. c. fi. ⁊ h̄
in ver. finaūt ⁊c. Fallit ista regula qn̄ expsse eēt dictū. vt
hic in ver. ꝙ in ac. sz tz ꝙ hoc non eēt tūc virtute iuris ac-
cre. sz virtute pacti. vt. §. dixi. ⁊ hec distinctio est de men-
te Bald. in. l. vnica. §. in p̄. C. de cadu. tol. ⁊ dicit predi-
cta procedere nisi in feu. a principe cōcessis q̄z in illis
ēt si sint noua hz locum ius accre. Bal. in. l. i. per illum
tex. idem tz ibi Bar. C. si socius impia. libera. ⁊ assigna-
tionem spālitatis Bal. in. d. §. in primo q̄z talia feu. sunt
liberalitas principis ⁊ ex gratia pendēt potius ꝙ̄ ex con-
tractu. c. i. §. quis dicat dux. mar. vel co. ⁊ idē vult Bal.
in. c. i. de fra. d no. be. inue. Bar. in. l. re coniuncti in fi. ff.
de le. iij. Pau in. l. si mihi. ff de verb. ob. de hac limita-
tiōe ponā in. d. c. i. j. de fra. de no. be. ine. Si tn̄ daretur
feu. duobus fratribus ⁊ cuilibet eoꝝ vel ēt daret dicēdo
isolidum vr̄ tacite actū ꝙ sit locus iuri accre. Bal. in. c.
i. § filia de suc. fe. tn̄ vere erit potius ius nō decrescendi.
Bal. in. l. i. in xv. col. C. qn̄ nō pe. ptes. idē dicit Bal. in
c. que lec. in. xx. col. de cōsti. si pro pte vnius esset nō sem-
ptuz vel caducū vel quasi q̄z totuz deuoluetur ad fratrē.
Idem dicit vbi esset de re idiuidua feudū puta aque p no.
i. d. l. si mihi. facit glo. i. c. i. de fra. de no. be. inuesti. ibi la-
te videbun⁹ ⁊ pōit Alua. post Bal. i. c. i. infra ꝺ duo. fra.
a capita. inuesti. Bal. i. l. i. i pe. col. C. qn̄ non petē. partes
⁊ ibi Sala. in. x. q. q hoc tz lz quo ad proxime dicta qn̄ ca-
ducū ⁊c. tz 3rium ⁊ ēt restringat ꝙ dicta de cōcessione. s.
ex mera liberalitate principis nō i oi feudo a principe cō-
cesso. ītē fallit in alijs cāibus expssis. j. de be. fra. ⁊ quali-
ter frater fratri suc. c. i. infra de duo. fra. a capi. inuesti.
c. i. ⁊ de fra. de no. be. ine. i. c. ij. de quo dic p Spe. in. de
feu. i §. qn̄. §. xxvi. ⁊ i. d. c. ij. extra de feu. ⁊ ibi per car.
⁊ Imo. ⁊ p Bald. ⁊ in. c. i. de duo. fra. a capi. inuesti. Et
vnū subtile monet hic Bal. an talis frater poterit repu-
diare portionē fratris ēt grauatā seruitio vr̄ residere q
sic q̄z non ē ꝓprie ius accrescendi quaz cōclusionē decla-
rate verā nisi veniret ad portionē fratris per ius non a-
crescendi vt i casibus p̄missis tūc cogeret acceptare to-
tum Bar. in. l. re coniuncti in. xvi. col. ff de le. ij. Quid
aūt i emphiteosi an hēat locū ius accre. ⁊ dicit Bal. hic

bet p. iij. testes sacrales deponētes istū petētē eē. s. septimū gradū propinquiorē dfuncto: ꝛ istud feudū eē paternū vt hr in. l. i. de suc. i lōbar. So. dicit glo. fatendo ꝙ si qñ ꝯtrouersia esset d ncō feu. inter ꝯpinquū volentē succedere i dicto feu. ꝛ curiā regiā seu. fiscū suū dicētē dcm̄ fe. ad se eē deuolutū. secus aūt si cōtētio eēt inter priuatos d dicto feu. qꝛ tūc sufficeret probare legitie iuxta ea q̄ tradūtur i tex. ꝛ glo. s. d cōtro. inuesti. i. §. cū aūt. ꝛ h voluit dicere ista gl. vsqꝫ ad fi. ꝗꝗ nō ita clare locuta sit. ex qua gl. notādū vr ꝙ fortior ꝛ exuberātior exigit probatio ꝯ fiscū ꝗ ꝯ priuatos i cā feudali. ꝛ h iō forte ē spāle ob priuilegium fisci sicut pꝫ alibi. C. de priuil. fisci p totū. pla ponit Bal. in. l. i. C. de here. vel act. vē. Regulariter tñ iura statuta i fisco seruāda sūt ēt in priuatis. l. i. cū ibi nō. C. de pet. heredi. ꝛ p gl. ꝛ doc. i. l. ite veniūt i. §. ait senat⁹. ff. de peti. heredi. Subsequēter vero d testi. sacralibus tāgitur p tex. j. si de inuesti. inter do. ꝛ vas. lis oria. i. c. fign. ꝛ. j. de cō suc. rec. feu. i. §. sacrm. in h. ꝛ cū datur. ¶ Op. ab eꝯ ꝙ immo collaterales nullatenus ad success. feu. admittātur. qm̄ in successiōibus potior ē cā ascēdētiū ꝗ collateraliū vt i auth. cessāte. C. de suis ꝛ leg. ſꝫ pr̄ ꝛ ascēdētes a succ. feu. repellūtur vt. j. de natura suc. feu. ꝗ multo magis ipsi collaterales debēt repelli p regula legis d acces. ff. de diuer. ꝛ tēpo. p̄scrip. qꝛ si vinco vincētē ꝛc. So. i collateralib⁹ cessat rō q̄ ē in pr̄e ꝛ ascēdētibus: qꝛ non p̄sumit ꝙ possint ita adunare diꝫ sicut filius. cū virtus i iuuenibus ē plus ꝗ i senib⁹. vt. C. d athletis. l. i. li. x. ꝗ rō i collateralibus cessat ſꝫ Ja. de bel. ꝛ Nico. de nea. Sꝫ ista rō cotrū nō vr̄ tuta. qꝛ possibile ē ꝙ ascēdēs sit potētior ad seruiēdū ꝗ descēdēs ꝛ collateralis. ꝛ iō possꝫ assignari alia rō vt h opeꝛ natura feu. ꝗ i h casu vicit legē. vt. j. de feu. cog. i. c. i. ꝛ ita vr̄ sensisse gl. i. d. c. i. de na. suc. feu. Uel dicendū ꝙ hoc opaꝛ virtus verboꝝ exp̄ssoꝝ vel tacite intellectoꝝ i inuestitura i qua prouidere agiꝛ vasallo ꝛ hr̄dib⁹ suis. Nā i materia feudali heres capiꝛ pro filio. j. d alie. feu. in. §. ꝛ si clientulus. nō aūt capiꝛ aliquo mō pro ascēdētibus ꝛ hoc sensit Bal. ibi ꝛ d hac materia p Ja. ardiꝫ. in sūma in ti. d suc. feu. sub rubricella an ascēdentes succedāt ꝛc. Credo verā rōnē eē qꝛ feuda deferūꝛ rōe sanguinis ipsius auctoris feudi nō successiōis vt hoc tex. h. cū ho. ꝛ. j. de gra. suc. feu. c. i. ꝛ i ascēdētes nō deuoluiꝛ rōne sāguis qꝛ sāguis descēdit nō ascēdit. ꝛ quo ad ius sanguinis ꝛ nature ē ordo retrogradus ꝙ pr̄ succedat filio l. nā ꝛ si parē. i. ar. ff. de inoffi. testa. Et ita dicit Bal. i auth. defūcto. C. ad tertul. idē i ēpiscopi ecclesie ꝙ i feudo vt nō trāseat i ascēdētes. ¶ Op. subsequenꝛ ꝙ immo collaterales nō admittūtur. de. c. i. i pri. j. de gra. ubi cognati descēdēs ex femia nō admittūtur. So. ego fateor ꝯ̄iū ꝙ cognati penitus repellanꝛ ꝛ ē rō qꝛ cū feudū debeat eē pr̄nū. l. eius patris a quo oēs descēdūt vt ibi pꝫ. ꝗ cognati n̄ debēt admitti cū descēdāt ex femia ꝛ p lineā femininā cōiuncti sūt. ifi. de suc. cogna. i prin. ꝛ p hoc pꝫ ꝙ vterinus frr̄ a suc. feu. repelliꝛ si feudū ē antiquū cū vterinus sit cognatus tm̄. vt. ff. vn cognati. l. i. ꝛ. l. hac pte. Et tꝫ Nico. de nea. hic ꝛ Ja. ardizo. i sūma de suc. feu. sub rubricella de cogna. an succedunt. ¶ Cadit hic pulcher articulus an in feudis collaterales succedāt i infinitū vel vsqꝫ ad septimū gradū. pro cuius articuli pleniori doctrina sciēdū ē ꝙ i allodialibus collaterales succedūt vsqꝫ in decimū gradū. ifi. de suc. cogna. §. fi. ꝛ i glo. Articulus ergo nr̄ ē i feudalib⁹ bonis in quo articulo variarūt maiores nr̄i. Partē negatiuā ꝙ nō ad infinitū ſꝫ vsqꝫ ad septimū gradū tenuit And. hic. §. nr̄o. eādē quoqꝫ ptem Bal. i. c. si capitanei. de feu. mar. ꝛ Bal. in auth. defuncto. C. ad tertul. Cal. i robrica de fe. cōsi. ti. do. Mar. ē in ꝯ̄ria sniā ꝙ immo collaterales masculi agnati succedunt i infinitū cū grano salis. primo mouetur auctoritate gl. in. c. i. j. de suc. feu. ꝛ i. c. si capitanei. j. de feu. mar. so secutus fuit sniaꝫ O dof. i sūma i ti. qui in feu. suc. pos. tenꝫ archieps Crubugbedensis. tūc vocatus hēricus ti. qua

liter succedat in feu. i sūma sua. ꝛ Ja. ardiꝫ. i sūma ti. de suc. feu. Idē quoqꝫ cōsuluerunt Bal. ꝛ Ang. i cōsi. qđ incip. sacratissima ꝛ illustrissima regina. qđ ē cōsiliū in cōsiliis Ang. cxj. vbi cōcludūt ꝙ si p mille manus feudū trāsisset diis ēt vltimus dz successor primi acq̄rēnꝫ. ꝛ p hoc allego casū i. c. i. j. de na. suc. feu. ꝛ i. c. i. si vas. fe. priue. ꝛ dicit Bal. i. c. i. de gradi. suc. i feu. pdicta tñ limitabis vera qñ feudū p̄mordialiter trāsitū facit de p̄sona acq̄rētis feudū i descēdētes eius acq̄rētis. Nā tūc in infinitū collaterales descēdētiū ipsius acq̄rētis succedūt i feu. d. c. i. §. i. j. de gra. suc. in feu. qđ itelligo dūmō sint descēdētes p̄mi acq̄rētis ifi qui nūc vt transuersales veniūt vt dicit ē post Alua. in ver. ꝛ q. s. eo. in tex. ꝛ ita Alua. hic. Sed qñ primordialiter feudū nō facit transitū de p̄sona acq̄rētis i descēdētes ſꝫ i collaterales in casis i qbus possint collaterales succedere. d quibus i. c. i. de bñ. fra. ꝛ qualiter frater frī suc. tūc collaterales vsqꝫ ad septimū gradū succedūt vt hoc. §. nr̄o. ita tꝫ Ja. de bel. i. c. si capitanei all. ꝛ Jo. fasoli d pisis i sūma sua ꝯ suc. i fe. ꝛ qualiter suc. ¶ Ex p̄dictis colligē duas regulas p̄ia. Collaterales descēdentes p̄mo feu. succedūt in infinitū. d. c. i. de na. suc. feu. Et collaterales p̄mi acq̄rētis nō succedūt in feudū ſꝫ reuertiꝛ ad dn̄ꝫ. c. i. §. i. d grad. suc. i feu. nisi certis casib⁹ ꝛ tūc succedūt solū vsqꝫ ad septimū gradū qñ feudū ex p̄sona primi acq̄rētis fecit trāsitū p̄mordialiter i descēdentes ipsius p̄mi acq̄rētis ſꝫ collaterales vt p̄obaꝛ i hoc. §. in eo. c. i. de bñ. fra. Nō resultāt ꝛ fallētias regule ꝙ i feudo p̄terno siue antiquo succedūt frr̄es. i feu. aūt nouo nō succedūt frr̄es. Fallit nisi sit pactū i ꝯ̄riū vel nisi sciēte dn̄o cōi pecunia sit ēptū feudū vel nisi cōib⁹ armis ꝛ equis sit acq̄situ feu. vel nisi ꝯ hostē regis certarit frr̄ vt hec omnia probāꝛ i h nr̄o. §. ver. cū vero conradus. ꝛ i. c. i. d bñ. fra. ꝛ. c. i. ꝛ. ij. d fra. d no. bñ inuesti. Ultio fallit qñ eēt specialis ꝯsuetudo p̄ie frr̄em frī succedere i nouo. feud. c. i. de fe. cog. ¶ Quero an dictio vsqꝫ posita hic i tex. stet exclusiue vel iclusiue Cōcludit And. ꝙ exclusiue qꝛ papa Honorius ita pronūciauit tpe rebelliōis sicilie ꝯ ecclesiā que p̄nūciatio diffinitiua facit ius quo ad oēs. l. fi. C. de leg. d. Mar. hic ꝛ ē de mēte Bal. tꝫ ꝯ̄riū ꝙ ad septimum gradū iclusiue succedāt collaterales. p qꝛ i materia fauorabili dictio vsqꝫ stet iclusiue. l. pe. cū auth. sua. ibi nō. C. d procu. ꝛ nō. p doc. i. l. meminisse. ff. d off. procō. ꝛ leg. ſꝫ materia suc. ē fauorabilis ex equo d vltāda. §. adhuc. aūt insti. de suc. cogna. Imo. i. l. ꝙ dr̄. ff. d h. ob. vbi d simili q. facit tex. i. c. ij. d here. li. vj Bal. i auth. hoc āplius i fi. col. C. d fideicō. Ang. i auth. vt ab illustrib⁹. facit gl. in. §. alienatiōes i auth. de nō aliená. Cal. i rubrica de locato ꝯ̄i. xx. Itē qꝛ beneficia pncipis ꝛ fauores sūt protrahen. l. fi. ff. de ꝯsti. pri. l. cū qdā. ff. de li. ꝛ posthu. Nec ob. pronūciatio bonon. pape. qꝛ respōdeo ꝙ pronūciatio principis ꝯ legē nō facit ius generale fm̄ Bal. ꝛ Ange. i dicto ꝯsilio qđ icipit Sācti̅ssima ꝛ illustrissima regina. Sec⁹ si pronūciant ſꝫ legē vel p̄ter legē. l. fi. C. d leg. Preterea ad hoc vt pronūciatio p̄ncipis hēat vī legis requiriꝛ ꝙ fiat cū cause exp̄ssiōe. Jm. i. c. i. i pri. vt ecclesiasti. bñ. si. di. cōse. ꝗ hic nō p̄tēditur. nā ex quo nō hēm⁹ legꝫ exp̄ssaꝫ de h dubio doc. antiq sūt varij. nō esset absurdū dicere stādū eē determinatiōi ꝗ collr ex sniā bonon. fac. c. raīnu. d testa. Et erit determinatio interp̄tatiua poti⁹ ꝗ correctiua. ¶ Ad sit dcm̄. ē ꝙ vsqꝫ ad septimū gradū respectu sinis siue exclusiue stet iclusiue ꝛ succedūt collaterales qño itelligeꝛ respectu p̄ncipij. s. an ipsa p̄sōa acq̄rēs feudū cōputabiꝛ in nūero istoꝝ septē gradū vr̄ dicēdū ꝙ sic p ea q̄ nō. Ang. post gl. i. §. adeo. ifi. d loca. Bald. i auth. si quas ruinas. in ij. col. C. d sacrosā. ec. duꝫ cōcludiꝛ ꝙ nisi dicaꝛ i eius tertiā generationē ꝛ sūr feu⁹ septimū gradū p̄sōa principaliter cōputaꝛ pro vna generatiōe siue gradu. Bal. i ad. ad spe. i ti. d loca. i. iiij col. ꝛ in. viij. col. Bal. i. l. ij. in. ij. col. C. d iure ēphi. ꝛ ibi Sali. i. xvij. q. ſꝫ melius i. xvij. ꝛ. xviij. q. Spe. i ti. de loca. §. nūc aliqua. v. clv. ita ꝗ in ꝓposito

Bal. in .d. cōs. in. vī inclinare in sniā .7. Spe. de succes. in cle. .i. §. i. de pēis. 7 ibi Car. quoniā in casu nostro res ē magis clara q̄ nos agimus d septio gradu trāsuersaliū 7 regula magis de iure canonico quā cōputationē attēdimus secundū materia nr̄a q̄ incip. cōputatio a 8o gradu trāsuersaliū. §. i. 7. §. hactenus iūcta gl. in. §. d gradi. l. i. ff. de gradi. Et sō cū oēo primus gradus idē sit i iure trāsuersalib⁹ qd sūm⁹ stirpes. 7 a 8o gradu incipiamus cōputationez appet q̄ de frustra dubitari an psona auctoris cōputetur in illis .vij. gradibus q̄ ipsa ē q̄ absorbz primū gradū. 7 fac. q̄ notat Ang. i. §. emphiteosis in auté. d nō alie. Imol. i. d. l. q̄ dē ff. d ver. ob. Et sm hac cōsideratione pōt saluari qd vult Ang. i auté. d rest. fideicō. i. ix. col. vbi dicit probari p illā ter. q̄ ille q̄ ē i q̄rta generatiōe q̄ ē quarto generat⁹ post caput generatiōis sine stirpis q̄ ille nō ē cōputandus i nūero generationū. i auc. d. c. statutū. cū glo. d heret. li. vi. qd tractat in. c. i quibusdā d pe. nec vī ponēda dūa an dicat in tertiā genera. sine psonā an dicat vsq̄ i tertiā genera. sm d. Alex. i. l. qd dē i. xxvij. co. ff. d ver. ob. qequid ibi dicat Imol. q̄ fecit dūaz. nā dictio vsq̄ relata ad cōputationē graduū stat iclusiue vt nōt Bar. i. l. pronus. §. i. ff. d leg. iij. p ter. cū gl. i. d. §. statutū. 7 pro hac cōsideratiōe fac gl. hic i verbo graduū quā ad hoc cōmendat. Bal. in. d. auté. si q̄s. 7 Cardi. i cle. i. §. i. de pēis que vult q̄ i materia nr̄a gradus 7 generatiū idē sint. 7 sic idē ē dicere gradus 7 generatio. sz in gradib⁹ cōputādis nō cōputat̄ stirpes. ergo nec qui cōputat̄ generatio. d. c. statutū. 7 ponit doc. in c. si. de cōsang. 7 affi. Dubitū vī q̄ in his varietatibus an sola attēdēda sit cōsuetudo sine eccle sine alterius p̄lati cōcedēns feudū vel ēphiteosiz an solet cōcedere i tres gradus nō cōputato stipite sine auctore feudi vel emphiteosis an vero nō 7 talis cōsuetudo āplectēda. Car. i. d. cle. i. §. i. Imo. i. d. l. qd dē. Bal. i. d. auté. quas actiōes. si nō appareat de cōsuetudine i emphiteosi ecclesie sū aliud expsse nō ē cōuentū tūc itelligit vt primus auctor cōputet i his tribus generatiōib⁹ attēta natura emphiteosis ecclesiastice. d. §. emphiteosiz. ita Bal. in auten. d sūcto. C. ad tertia. in emphiteosi pmam. Bal. ibi sentit secus. q̄ propria significatio hz q̄ stirpes q̄ idē ē q̄ auctor nō cōputat̄ i generatiōe. 7 sic ibit ēphiteosis in i pronepotē. 7 ita Car. 7 Bal. vbi proxi. i feudis Bal. i. d. auté. de fūcto. vī dicere idez q̄ i emphiteosi 7 facit q̄ fauorabilius iterptamur liberalitatē feudalez q̄ zenū vt dixi i pcedenti col. tñ est magnū dictū in vno dū vult q̄ in dubio feudū ec. nō extendat̄ vltra nepotē qd est magna restrictio ad ter. ad regulā. d. feudū q̄ imo feuda in descendentes trāseūt vsq̄ in infinitū nec vī. §. emphiteosiz extendendus ad feuda ec. cū sint liberalitati 7 ercōpēsatio meritoꝝ quā cū ex cā exercet eccl. decet fauorabilius itelligi. c. cū dilecti d dona. ¶ Quero an vtrūq̄ cōiunctus i successione collaterali excludat aliū frēz cōsanguineū. tū vnū cōiunctū ex pte matris tm̄ i feudo. vīdeo. sm Bal. alleg. Jac. ardiz. in sūma d succes. feudi q̄ nō q̄ attēdēdū genus psone agnatiōe. 7 in feu. deferēdis iure cognatiōis nulla est cōsuetudo. c. i. §. i. j. de gra. suc i feu. 7 sic cōsanguineus ex pte pris hīr admittet vna cū cōsanguineo vtrūq̄ cōiuncto. 7 ita And. de iser. in. c. i. in. ij. col. j. d na. suc. feu. Bald. in. c. i. d gra. suc. in feu. Bal. in. l. i. C. d leg. here. facit qd in sīli nō. Bar. in. l. in causa in vlt. q. ff. d vulg. 7 pu. in. l. ij. in. v. q. ij. dicerimus q̄ eo cū tacita pupillaris. ff. d vul. 7 pu. Bar. i sīli in. l. ex cō silio in fi. Car. ff. de le. iij. 7 fac qd nōt Ang. in. d. q̄si. sec⁹ si esset cōsanguine⁹ tm̄ ex pte mris vt pdixi. ¶ Ex pdictis hēns cōclusiōnē q̄ collaterales vsq̄ ad septimū gradū inclusiue succedūt vt h nō in. §. ¶ Quero an cōputatio sit sm ius cano. vel ius ciuile. vīdeo sm And. 7 Bald. q̄ sm ius ciuile. Jo. an. i addi. ad Spe. in ti. d suc. ab intest. in. §. i. 7 addi. magna ij. sz sūt alia qd d feo. Bal. 7 cōtrariū sēsit. in. l. ii. C. d suc. edic. 7 vlt. gl. in si. d gra. §. pe. 7 ibi sm gl. est ter. in. c. i. in quarta pte ibi cadez. j. an ille q̄ inter se fra. do. feu. amit. nec cōputabit psona recognitiōis imo

cōputatio sm ter. in. l. i. c. iij. 7. l. iurisconsul. §. v. d. vi. 7 septimo gradu d gradi. 7 est opi. ter. in. c. ad sedem. tre. q. v. ¶ Quero an nepotes. i. filii fratrū quos patruelos appellamus succedāt in stirpes vel in capita. cōcludat h Bal. 7 hic q̄ succedāt in stirpes sz opi. Accur. in auté. cessante ibi. Bal. cōtrariū approbātum vbi Ang. ac ita practicari. C. d leg. heredi. 7 dic Cardi. i cle. ij. d incip. hac opi. et cōez nōt Bal. in ad. ad Spe. in ti. d suc. ab intest. Bar. in. l. post cōsanguineos. ff d legi. heredi. Ang. in. §. reliqui. 7. §. se. d suc. ab intest. 7 q̄ in stirpes succedāt sz Bal. in. c. i. in. i. col. j. de suc. feu. q dic h ēt hēre locū in feu. d. Signorolus in ɔsi. iij. qd incip. in casu p vos mihi destinato. 7 i ɔsi. ... incip. factū sic pponitur gl. 7 ibi Bar. in. l. i. in fi. ff. si ps heredi. pe. Bar. in ɔsi. ... incip. sup hereditate dūi Nico. Bal. in. l. ij. C. d suis 7 legi. in auté. post fres. C. de leg. hered. Jo. an. in ad. ad Spe. in ti. d suc. ab intest. §. i. v. in filij. Bal. ibidez in. i. col. v. fratrū filij. Bal. in. c. i. in pn. ibi Alua. j. d suc. feu. Bald. in §. h ēt. insti. d legi. agna. suc. ēt q̄ in feu. aīr nō esset h decisum aī cequo in aliis ita cōiter. debemus ēt ita tenere in feu. c. i. d feu. cog. Nec ob. c. ex ordinariū qd incip. decedente fideli. de na. suc. feu. vbi in capita patrueles succedūt 7 q̄ ab aliqb⁹ hr̄ insertū pro ter. q̄ r̄ndet Bal. q̄ talia. c. q̄ reperiunt̄ i paucis lib. nō hn̄tur pro lege glo. i. c. i. j. de probi. feu. alle. p lotha. qd dem est singularissimū vt. c. q̄ in paucis lib. repiunt̄ nō faciāt fidez. 7 pro h allego glo. i. quot testes sūt necess. ad probā. feu. ingra. Nos sz ordinē do. Mar. dicit q̄ tres sūt regule. pma filii fratrū cū patruis succedūt in stirpez. sa filij fratru succedūt patruo vel auūculo in stirpez. iij. filij fratrū succedūt i capita qā nō tractat̄ d succes. auūculi vel patrui sz aliorum sz qñ tractat̄ d suc. pa. vel auūculi succedūt in stirpez. 7 h ōia probātur in. d. auten. cessāte. 7 in auten. d hēdi. q̄ ab intest. §. sz neq̄ fres. 7 p Bar. in. l. post ɔsanguineos. ff. d suis 7 legi. 7 pulchrius p Jo. d lig. in cle. plures d incepa. vbi pōt ɔsilia Sta bonon. 7 papien. ¶ Ultimo cōcludit Bal. q̄ si ex pacto feudū dz ad vnā filiā puenire tm̄ 7 vasallus reliquerit plures feudū ptineat illi filie pmoge. q̄ successit in hēditate pr̄ia. c. i. j. an agna. vel fi. repudi. hereditate. alias est electio dūi vt hoc. §. nō. ibi in quē sib dūs velit. 7. l. si q̄s fratr. §. inter duos. ff. d le. ij. cū ibi nō. Postea ni arguit q̄ i optōe dūi sit. 7 cū Bal. transit Alua. in. c. i. j. de co q sibi 7 heredi. suis. fac. nō. in. l. arethusa. ff. de sta. ho. facit qd. quā. j. ponā in. c. i. d fr. marchie. Si tñ tpe mortis patris ex dictis duabus filiab⁹ superesset tm̄ vna illa sine dubio supstes ad feudum admitteretur Bald. in rubrica d locato cons. vj.

Notandū. h. d. Feudū concessū a valuasoribus vel capitaneis regis censetur iure pprij feu. Feu. vero cōcessū a minorib⁹ iure gra⁹ feu. non censet̄ nisi in duob⁹ casibus h expsso ad h allegat̄. Nō. sm ibi gra⁹ iure feu. q̄ feudū cōcessum a valuasoribus vel capitaneis regis censet̄ gra⁹ feudū. i. pperuū trāsiens ad hēdes 7 irreuocabile. 7 q dicunt valuasores 7 capitanei regis dixi in pn. hui⁹ opis. ¶ Nō ibi iure feu. cōcessū a minorib⁹. i. ab his q. j. valuasores vel capitaneos regis non aīr gra⁹ feu. i dic. atum. q̄ aus ad libitū quandocq̄ voluerit pōt auferre feudum. Fallit in curia mediolanen. qo si vasallus cū dūo romā prexit in exercitu. Fallit vltimo qñ dn̄s ē pro feu. gra⁹. nā tunc nō pōt auferri in feresstanto pcio. ¶ In glo. q̄ incipit hoc intelligo ibi 7 sm eqt signant pponit hāc glo. q̄ pnceps cū tota maiestate sua nō pōt auferre feudū sine cā d qu. causis pierde. j. in ti. in qu. ca. in feu. amit. 7 q̄ sunt pma cā hu. amit. Pretor. i. c. q̄ in eccl.arū. in. vj. col. extra d cōstu. facit Bal. in l. q̄ se pris. C. vñ liberi. Bal. h 7 alij 7 aliqd in. c. a in fin. j. q̄ fac. ac. 7 an sup h regratur sola dicā in. c. i. in pnc. j. qui. mo. feu. amit. 7 hīi. Facit ter. 7 nō. Bal. in. c. i. j. de na. feu. Preterea nō posš papa vel imperator rogē vī aū aez vnelhui d feudo fraudare 7 aliā inclinare. In ca. dic. c.

remissiones. Nō q petit 3tū rescindi vȝ pciū restituere fa
cit qd̄ nō.i aute. q res. C. ď sacrosā. ec. qd̄ itelligere vbi q̄n
3ctus resoluit ad istātiā ptis. secus si ď sui natura resolue
retur vt q feudū fuit tpale qd̄ iā hūit executionē q tūc re
soluto 3ctu p lapsū tpis nō restituit pciū vt probatur i ti.
se. sm̄ Bal. Nō q hodie iste. §. ē correctus i eo dicto q
hodie feudū cōcessū a minoribus nō pōt auferri ad placi
tū. c. i. ĵ. de na. feu. In ca. gl. ad fi. nō hic ē glo. q feudū
nō pt auferri a vasallo nisi pus cōuincat. c. i. ĵ. de feudo si
ne culp. nō amit. ĝ regritur sniā declaratoria culpe. ar. l.
eius q delatorē. ff. ď iure fis. 2. c. cū sm̄ leges. ď here. li. vi.
e nōt Bal. 2 3clusiōibus feudoȝ i h̄ ti. quas 3clones. po
nit i fi. huius opis 3equid dixerit Bal. ī. l. i. ff. de reȝ di.
i. tñ. q. Cōtra cū facit qd̄ nō. In. 2 can. l. c. potuit ď loca.
vbi regrit sniā nō aūt 3pria aucte dūs pōt īgredi rē ēphi
teoticā vel feodalē pp seruitiū nō pstitū vel canonē nō so
lutū. Spe. i ti. ď feu. §. qm̄. v. xviij. Host. ī sūma de feu.
§. q cāis. v. poss3 aūt Bal. l. c. q̄ i ecclaȝ. ī. ii. col. ď 3stu.
Bal. ī. c. i. §. porro. ĵ. q̄ fuit pma. cā bñfi. amit. Bal. ī. ď.
c. q̄ i ecclaȝ q si feudū ē aptū dño p lapsū tpis nō regrit
alia sniā nec citatio. s3 dūs statī pōt recupare 2 alteri da
re. facit qd̄ nō. Spe. i ti. ď loca. §. nūc aliq. v. xlvij. 2 seq. 2
qd̄ ple no. i. l. i. C. ď iure ēphi. ¶ Opp. cōtra gl. ď. c. i. ĵ. t.
proxi. vbi nō restituit pciū datū pro feu. So. Bal. q pcī-
um fuit ibi datū pro feu. tpali. i. ānali. 2 3ctus fuit execut⁹
i. executiōi missus ppea dūs nō restituit pciū vasallo. d. c.
i. ¶ Scdo opp. 3 glo. ď. c. ij. ĵ. de feu. dato i vicem legis
cōmis. vbi pro fe. nō dat pecūia 2c. So. Bal. si dec3 dūs
pecuniā accipe pro feu. vt i 3rio. s3 hn pot si velit. vt hic ī
tex. in fi. 2. ĵ. ti. i. ī prin. 2 ibi vltra alios And. dis. nā l3 in
officijs secularib⁹ q illa emit cōmittit. i. l. vālā. ď ambitu.
vt nō. ī. l. barbarius philipp⁹. ff. ď of. pto. nō sic ī feudis.
vel aīr sciant cū 3eū loquat i pacto legis cōmissorie. facit. l.
i. 2. ij. C. ď pac. pig. 2. l. ticius. ff. ď pig. act. cū si. ¶ Cōclu
dit hic Bal. q nō est dr̄ia an istr̄m feudale dicat ticius
3cessit in feudū vel dicat titius 3cedit in feudū q vtroq
casu itellr̄ psenti tpe 3cedere. allegat nō. Bar. i. l. predia
ff. ď acq. pos. 2 nō. in. c. cū iure pitus ď offi. dele. 2 i. c. qm̄
3 falsā ď proba. ¶ Itē 3cludit Bal. nō eē drā an istr̄m
feudale loquat in prima psōa. ego titius do in feudū. an i
tertia. s. ticius dat in feudū. c. i. ď cōnec. cōu. 2 nō. a. l. sciē
dom. ff. de ver. ob. in autē. si qñ. C. de cōsti. pecu. Ult. si
datur fundus i quo sunt fructus pēdentes in feudum vi-
dentur fructus feudales. i. concessi in feudum sm̄ Bal.
in. l. i. ff. de rerū diui. in. xxij. q. qm̄ allegat. l. si. §. pe. ff. q̄ i
fra. cre. facit. l. fructus pēdentes de rei vendi.

¶ Rubrica ď feu. guardie 2 gastaldie.

¶ Olim nulla erat h̄ rubrica s3 oēs isti tex. vsq ad ti. ĵ.
qbus mō. fe. amit. erāt sub rubrica pcedēti q̄ durabat vs
q ad dcm̄ ti. qd̄ p3 q oīa principia capitoȝ positorum sub
istis rubri. itermedijs incipiūt a dictiōibus cōtinuatiuis
ad tex. pcedē. 2 qd̄ h̄ sit veȝ collr̄ ēt ex ordīe. Ja. ardi. i sū
ma. sua q oīa ista posuit sub ti. pcedēti. secutus pcise ordiē
cōpilatiōis 2 rubricatiōis obti ď orto auctoris huius lib.
veȝ q res 2 materia diuisa p varias 2 spāles rubri. sepa
tas melius 2 clarius itelligitur vt isti. ď lega. in. §. s3 ne in
primis. iō glosatores qui post illū glosauerūt interserue-
runt has rubricas spāles diuidēdo materiā per titulos
prout isti. dici. ĵ. ď capi. cora. sup rubrica. vñ ergo hodie
cōiter vtim. ir hac rubrica v3 de feudo guardie 2 gastal.
2 ea vsus ē gl. nr̄a. vt i gl. i. hic posita 2 ea oēs scribentes
cōmētatores vtūtur quare 2 nos vti debemus. l. minime
ff. de lega. ¶ Uenio ad cōtinuationē q̄q glo. rubricarū
i isto. §. nō cōtinet rubricā ad rubricā sic nec i decretalib⁹.
cū cōtinuat ad pcedēta h̄ ordine. Nā. s. visum ē de vita
feudi regularis nūc aūt restat videre de feudo irregula-
ri nō ppetuo s3 ānali. iō cōpetēti ordine subicitur rubrica
de feudo guardie vel gastaldie. Nā regulariter vita feu
di ē ppetua vt. d. §. hoc āt ē sciēdū. 3. ti. i. Fallit i feudo
guardie vel gastaldie vl i eo qd̄ pro mercede dat vt hoc

si. Et hodie nō ē correctus titulus vt n̄r glo. que adhuc
obtinet. 3. si. proxi. 2c. vel aliter q. 3. h̄ proxi. in ti. pcedē-
ti i. §. si. dixit āliter minima valuasores nō pōsīt feudū reuo
care nisi restituāt pciū habitū a vasallis. s3 q feudū guar
die 2 gastaldie reuocat absq pciȷ restitutiōe vt probatur
i hoc ti. iō post titulū pcedētē imediate subiecta ē ista ru-
brica de feudo guardie. 2 hāc cōtinuationē sensit lr̄a isti
ci. dū dixit. itē illud 2c. Et quelib3 est bona cōtinuatio l3
cōiter scribētes nō cōtinuēt. Ego aūt i quacūq rubrica
ponā 3tinuationē 3uenientē iuxta ordinē pcipue Aluaroti.

1 Item illud. Istud. c. h3 duas ptes. Et
pma durat vsque ad ver. si
vero 2c. In qua declarare itendit quāto tem-
pore duret feudum qd̄ datur ratione guardie
vel pro mercede alicuius rei. Et i sūma h̄ itēdit ista pma
ps. Feudū qd̄ dat rōe guardie vel gastaldie vel pro mer
cede alicuius rei nō ē durabile q pōt reuocari elapso an
no nisi i cōcessiōe fuisset adiectū certū tps q tunc nō pos-
set reuocari an dictū tps finitū. 2 dūs reuocās talia feu-
da nō tenet ad restitutionē pciȷ si qd̄ recepisset pro cōces-
sione feudoȝ illoȝ. h. d. ¶ Nō ibi itē. q dictio itē est re-
petitiua eiusdē qualitatis. no. in. l. i. repetēdis. ff. de le. iij.
Nā i pcedenti. §. si. dictū ē de feudo qd̄ non ē ppetuum.
¶ Nō. so ibi. auferri vr̄ q dūs pōt iure auferre feudum
post annū ēt pcio nō restituto si sit feudū guardie vel ga-
staldie vel pro mercede. ¶ Nota tertio ibi ad certū tps.
q feudū guardie siue gastaldie aut pro mercede pōt da-
ri ad certū tps puta ad biēniū vel triēniū. 2 tūc nō pōt
auferri an tps. Pe. ď cer. faciebat apostillā. ibi pro mer
cede. s. pterita secus si pro futura q tūc feudū ē ppetuū
c. i. i si. i. qui. cau. feud. amit. 2. c. i. ď capi. qui cu. vēdi. hāc
apostillā. Pe. Bal. iprobat q forti⁹ opatur pterita cau
sa quā futura. l. aquilius regulus. ff. ď dona. cū si. Et sic in
distincte feudū pro mercede siue preterita siue futura post
ānū pōt auferri. l. si pterpu. C. ď sacrosā. ec. l. si testō cōtra-
rio. ff. ď ma. te. cū si. nec obstat. c. allegatū a Petro q nī
dco q nō loqtur i feudo mercedis. ¶ Nō q feudū guar
die 2 gastaldie. 2 qd̄ datur pro mercede alicuius rei ē feu
dū irregulare nō hñs propriā naturā feudi. qd̄ p3 q est
reuocabile ēt absq culpa vasalli elapso āno vt hic 2. ĵ. ď
cōtē. iter do. 2 vas. ď inuesti. i si. natura. n. 3pȷ feudi est vt
nō reuocet sine culpa. ĵ. ď na. feu. i pn. 2 dici. 3. ti. proxi. §.
si. Et est rō sm̄ Bal. hic q huiusmōi feuda sūt minima
iō minus durāt. c. i. §. itē sciendū ď contro. inuesti. facit in
ar. l. rē q̄ nobis. ff. ď acq. pos. vbi possessio rei vilis citius
perdit. Que aūt sint feuda q̄ hēant 3priā naturā 2 q̄ non
habent dici. 3. i pludijs. ¶ Nota q officiū datū ad certū
tps finito tpe nō durat āplius. C. locati. l. si cū hermes. ff.
de pac. l. cpla. §. si. 2 ē rō q qd̄ postea fieret extra offm̄. vi
deretur fieri virtute officij l. i. §. cōsulturū. ff. de postulā.
2 qd̄ no. in. l. si aliud. C. de suscep. 2 archa. li. x. 2. ĵ. eo. in
§. i. ¶ Nota q vbi 3ctus de sui natura resoluit nō resti-
tuit pciū receptū vt hic. secus si 3ctus resoluat ad istanti
am ptis. vt. 3. in. proxi. §. si. 2 ibi dici. ¶ Nota ar. ex hoc
tex. q feuda psit acquiri p pecuniā ď quo dixi. 3. in. d. §. si.
2 latius. ĵ. de hñ. fra. 2. c. i. ¶ Quero ab ex pro itellectu 2
declaratione huius materie q̄ 2 q̄lia sint ista feuda guar-
die 2 gastaldie. 2 pro mercede alicuius rei. 2 que fuerit rō
quare durat tm̄ āno. 2 rñdeo q ad pdicta declarāda plu
rimi doc. elaborauerūt ponētes varios itellectus quos se
riatī videam⁹. Nā quidā dicūt q ista feuda fiūt isto mō
v3 vt si dūs cōcedat alicui rē aliquā seu castrū guardādū
gastaldādū 2 custodiēdū 2 pro mercede talis guar. 2 ga
stal. seu custodie vult q hēat dictū castrū i feudū. 2 rōne3
qre talia feuda reuocātur elapso āno assignāt. q cū ista
feuda p pecuniā emerētur vt q. p3 vr̄ q incidāt i. l. Jul.
de ābitu. 2 p 3ns psit talia feuda reuocari. l. si. C. co. n. 2
hāc lec. sēsit quedā glo. i apparatu antiquo q̄ hodie non hr̄
s3 hec lec. nō tenet q p dictā rōnē posset incontinēti reuo
cari. tū q p pecuniā licite emūtur feuda a dūs vt. 3. dixi

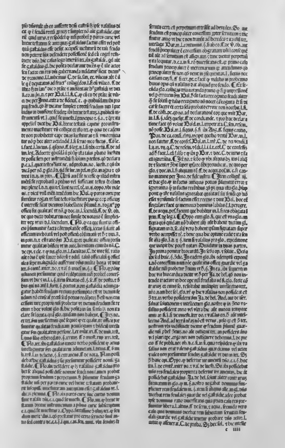
Preterea sequeretur q̄ cum apud superiores principes procuratorē vel similē non habet locū lex ista. ar. ff. de albu. ff. ad legem iul. de ambi. q̄ in talibus non haberet locum iste titulus qd̄ ē falsum. ¶ Quare alij ponunt secundā lec. s. q̄ talis ē. vz si ego du tibi feudū meū vel castrū meū ad guardādū vel procurādū eo mō ⁊ forma vt in tali sis guardiator siue gastaldiator seu factor meus. nā in tali re nō assignato tpe certe videor i dubio designasse tpus. procuratiā factoriā siue guardiā p annū tm̄ s3 speciā tpis possz ē vltra annū hoc extēdere. Et hāc lec. sensisse glo. i. §. sc. dū declarant qd sit gastaldius. Sz hec lec. similiter nō tenet p And. ⁊ alios q̄ nō conuenit ti. ro qui psupponit q̄ dat̄ noīe feudi. s3 in proposito nō daba tāquā feudū s3 tāq̄ procuratori ⁊ negociorū gestori. Et iō talis positio melius stetisset sub titulo de procuratorib. de negociorū gesto. vel mādati. Et p cōsequēs non cōuenit huic lre. Preterea talis procurator vel factor possz pro libito reuocari ēt aī ānū. l. si re mādata. C. mā. Itē es procuratiōes ⁊ factorie nō eruūtur. l. i. in fi. ff. man. ⁊ ius 3rū psupponit iste text. nisi velis seruare hanc lec. intelligēdo vt status dicā in vltia lec. ¶ Quare alij ponūt tertiā lec. vz q̄ iste guardiator cōstituit a rege seu dño ad territoria seu castra custodiēda hūit ⁊ acquisiuit durāte officio a quodā priuato quodā feudū. Et iō cū in officio cōstitutus nō vz valere talis dato seu cōcessio s3 pōt reuocari. ff. de 3hē. empt. l. nō lz. C. de 3en. iudi. l. i. cōfirmat̄ gr̄a officiū datū. l. ⁊ si plures §. i. arrogato. ff. de lg. ⁊ pu. Et iō reuocat̄ post ānū eo q̄ tpe durātis officij nō erit accusatus. nō officiū durabit āno. Et hāc lec. tenēt er. l. i. i lōbar. de acq. actoꝝ reg. Sz hec lec. nō ē bona q̄ posset tale feudū ēt aī ānū reuocari ergo statim si ē q̄sitū tūc. l. auferē i. §. qo a pside. ff. de iure fisci. Preterea ista le. potiꝰ dēotat accidētiā facti q̄ mistetiū iuris. ¶ Quare quarti ponūt aliā lec. vz q̄ iste text. cū si. hodie intelligat̄ intelligētes q̄ hodie oīa feuda sint ppetua ⁊ nō reuocabilia ēt elapso āno. Et hāc lec. sensit gl. in. n. preci. in v. q. sup verbo auferre. Sz ē falsa lect. hec ⁊ ibi reprobatur vbi videas. ¶ Vn̄ alij ponūt qntā lect. vz q̄ si guardianꝰ vel gastaldus tpe durātis officij capiat feudū a priuato q̄ tūc ipse cōcedēs tale feudū h3 terminū āni ad reuocandū. Et si nō reuocauerit tūc fiscus poterit reuocare ⁊ tenebit ipse fiscus dictū feudū tāto tpe quāto tenere debebat ipse guardianus vel gastaldus. l. statius florꝰ. ff. de iure fisci. Nā fiscus hn̄ pōt eē feudatarius vel ēphiteota. C. de fun. prīmo. l. fi. ⁊ de fu. reip. l. fi. li. xi. Et hāc sequitur An. de iser. dicēs q̄ sicut cōtra officiales statuitur tps quinq3 anno. subditis ad reuocādū ea q̄ eis officia ls cōtulerunt. d. l. i. C. de 3en. ind. ita hic pp proterui-ā gastaldoꝝ ⁊ guardianoꝝ statuit̄ tps anni īfra quē talia feuda possint reuocari ⁊ facit. nā si factor vel gastaldus vel guardianus regis hūerit feudū a priuato p̄sumit̄ conspectu officij guardie vel gastaldie proinde acquirit̄ vel fisco regis. q̄ qcqd acqrit̄ cōtēplatiōe rei mee acqrit̄ mihi. l. fi. §. s3 cū i fa. C. de iur. l. qui pprio. §. procur. ff. de procura. l. s3 si plures. §. i arrogato. ff. de vulg. ⁊ pu. Na īfra annū q̄ dedit in feudū guardiano vl gastaldo regis poterit auocare. post annū auocabit fiscus regis si īfra ānū cōcedens nō auocauerit. facit. l. nō lz. ff. de hē. emp. l. i. C. de 3en. iudi. l. defēsios facultas in fi. C. de iure fi. li. x. Ecce exēplū nōbile fm̄ And. Nā pōe regere in cōmib̄ꝰ pro hostibus capitaneū fuū cū gētibꝰ armigeris pro custodia 3 hostes. vbi qdā3 nobiles habe... castra q̄ vt defēdātur ab hostibus dicto capitaneo ... in feudum ... castrum. certe intra ... nobiles poterunt auocare a capitaneo post annum revocabit fiscus ⁊ acquiretur ... fisco si qd datum fuit ... regis. ar. l. ... §. ... ff. de inoff. testa. ... facit. l. ... i. fi. ff. de iure fi. vbi ... nobiles ... i feudū castrū dicto capitāeo regis ad certū tps auocabūt nobiles q̄ cōcesserūt dictū feudū. Sz hec lec. nō

vt mihi conuenies huic titulo q̄ psupponere vr̄ q̄ ista talia feuda emanabāt a dño ipsoꝝ guardianoꝝ vel gastaldoꝝ. Preterea nō hn̄ posset assignari rō diuersitatis q̄re magis debeat statui solū tps āni q̄ i ceteris officialibꝰ cū delicta videātur a pari procedere ⁊ pari pēa puniri. l. si quis. quā i fi. C. de epi. ⁊ cle. Preterea intellectus And. nō ē verus i distinctē i se. Na vult And. q̄ quicqd acquirūt officiales. acqrat dño suo i dubio. q̄ p̄sumit̄ acquisitū rōe officij pp manaccz fureozū officialis ⁊ cōsuetudinē fraudū. l. i. ⁊ ij. C. vt nulli. ad nullū obse. vo. l. i. C. si quacūq3 predit̄ potes. cū si. Sz hoc opi. And nō ē vera. nā in dubio qd acqrit̄ ab officiali nō p̄sumit̄ acqsitū iniuste nec et bonis fis. l. iij. §. multa pncipalia. ff. de iure fis. l. si defūctus. C. arb. tutel. ⁊ Bar. i terminis nris i. l. defēsionis facultas. C. de iure fisci. li. x. ita de cōsuetudine seruat̄ s3 Bal. i. c. i. de inuestit. i mari. fac. nisi psone q̄litas ⁊ alie circunstātie aliud iudicēt vel faciāt p̄sumi. ⁊ ita itelligat̄ gl. i. d. l. defēsiōis facultas. q̄ ē pro And. puta officialis regis h3. x. aureos singulo mēse acqsiuit castra magni valoris īfra annū officij. ⁊ nō h3 aliūde bōa vn̄ possz acqrere certe p̄sumit̄ acqsiuisse iniuste ptextu officij vt in aut. vt iudices sine quoquo suffra. ⁊ facit qd nō. ibi maxie Bal. i. l. cū oz. C. de bo. q̄ lib. circa fin. Scdo nō pl3 itellectus And. quo ad tex. nrm. per tex. ibi trāsacto āno. Nā vult. tex. nr̄ q̄ vasallus vsq3 ad ānū possit firmiter retinere feudū. ⁊ fm̄ itellectū And. puta dns q̄ cōcessit feudū gastaldo regis possit īfra ānū reuocare. Scdo ē 3 tex. nrm ibi dat̄. nā dare ē acceptēs facere. l. vbi ait nō appet. §. fi. ff. de ver. ob. Et fm̄ And. nō transfert dñium in gastaldū regis s3 acqrit̄ fisco regis vl regi cū cōtēplatiōe officij sit acqsitū s3 And. vt ē 3 tex. vn̄ vult q̄ si ē datū ad certū tps expectat̄ illud tps ⁊ illo elapso feudū auferē. nā si 3tus fuit siue p̄sumit̄ illicitus ⁊ sic nō tenere certe illō tps nō debebit expectari s3 reuocari dz ¶ Vn̄ tio s3 And. ē tex. i dictione repetitiua vē. Itez fm̄ And. ē et cōtētio i tex. nro iter gastaldū regis ⁊ regē siue eiꝰ fiscū. Et tn̄ tex. nr magis innuit vt sit cōtētio iter dñz ⁊ vas. ¶ Quare alij vt Ja. de bel. legūt alio mō vz q̄ feudū guardie ⁊ gastal. sit certuz feudum qd sit dputatū custodi guardiāo vel castal. dñi q̄ custodit vel procurat dñi territoria Et pp talē custodiā vel procuratiōē designat̄ sibi tale feudū. Et rō q̄ talia firmātur āno ē q̄ talia officia. s. guardie gastaldie ⁊ silia nō durare debent nisi āno. l. publius. ff. de cōd. ⁊ demō. ⁊. ff. de ferijs. l. pridie. Hosti. plura silia adducit in. c. si de iudi. Nā officiales igrediebāt coꝝ officia i calēdis ianuarij ⁊ stabāt i officio p annū. d. l. publius. vn̄ finito officio finiebat̄ feudū q̄ cessante cā dz cessare effectus. l. adigere. §. quāuis. ff. de iure pa. vn̄ dicit idē Jac. de bel. q̄ sicut actor dī ille cui res dñi gubernāda mādatur prout dī de iconomo. vt. nō. glo. l. d. §. seq. Ita gastaldus dr ille cui res dñi gubernāda cōmittit̄. l. fi. C. qd cū eo. dī ergo fm̄ ipm feudū gastal. qd cōcedit dñs alicui pp gastaldiā quā exercet q̄ ē gastaldus dñi. guardianus vero est ille q̄ deputat̄ ad guardiā alicuius castri ⁊ pp hō feudū sibi cōstituitur vel h3 talis guardia annexū feudū. Feudū3 ēt qd pro mercede dat̄ de illud feudū q̄ ē cōcessū alicui i mercedē pp labores suos q̄ feuda itelligūtur 3cessa ad ānū nisi expsse caueat̄ ad longius tps. vt h. ē. j. de cōtē. iter do. ⁊ vas. l. si. cuz ibi nō. fm̄ And de iser. nō vr̄ asserere hanc opi. ex eo q̄ vr̄ 3tinere iniuriā ⁊ iniquitatē postq̄ nō restituit̄ eis p̄ciū p eos solutū. Et sic isti officiales non videtur remunerati de eoꝝ laboribꝰ q̄ possibile ē q̄ p̄ciū p eos solutū sic ... q̄ receperunt de tali feudo p annū. vn̄ debet eē cōpēsari labor eius vtilitate. l. scdo. ff. de ānuis le. dicit in q̄ ē plana positio. s3 tn̄ dic q̄ hec lec. ⁊ ē bōa ⁊ tenēda ⁊ ē ... bonus lre ⁊ eē h3 Nico. de nea. nā vt dicit erant certa feuda dputata ad huiꝰ officia guardie ⁊ gastal. vt pro mercede alicuius vel sicut feuda dputata procuratiā chedliarie ⁊ cōsimiliū officioꝝ quibus erāt annexa certa feuda ⁊ probatur. j. de pa. tene. §. denique. ⁊ ibi dicit in mō q̄ pro ... talium officioꝝ soluebatur dño certum

pcium qd erat taxatum sm qualitatē officij. vt probatur in auté. vt iudi. sine quoquo suffra. l. §. hec oia. vñ finito offō finiebat feudū tanq̄ ī accessoriū ad ipsum offim ar. l. j. generaliter. C. d epis. z cle. facit regula accessoriū d re. iu. li. vi. z eligebat alter officialis vasallus ad idem offim nec p hoc reuocabat pciū solutum pro introitu talis officij qr tā illud offim pro quo dabat pciū habuerat suam executionē facit qd in ffisti. l. l. pe. l. §. alumno. ff d leg. iij. z C. d epo. sac. scri. l. sigs i sacris. l. nj. z qd dix. s. ti. pro l. §. fi. ¶ Et sm hūc itellectū Jo. d bel. hic cadit pulchra qō. Aliqs hz castodiā pone arcis nře z castelli porte iouis Mli z p custodia hz feudū. dirutū est castrū: an pdet feudū. Idē dico decēsu. Lud. cōsi. cccc xvij. inci. opotētis zc. i pposito casu cōsuluit qr sic p ea que no. Jo. an. in addi. ad Spec. ti. de censi. §. fi. Bar. i. l. cū qd. ff. si. cer. pe. qr ita vr tacite actū. c. cū venerabilis d cēsi. l. q sub ptextu. C. d sacro. san. ec. l. fi. z qd ibi no. Bar. ff. de colleg. illi. l. forma. §. ilia. ff. d cēsi. l. ii. C. d alūno. l. ex cōducto. ver. sz z si ager. ff. locati. l. repeti. §. i. ff. quēad. vsufr. ami. l. ttiā. z. l. scio s pein. ff de aūi. leg. z. l. fiebus. §. titia. ff. d ali. z ciba. leg. ¶ Alr' est intellect' admodū facilis quē sentit Bar. in. l. cōtinuus. §. si ab eo. ff. d ver. ob. qr feudū gastaldie vel qd cōcedit pro mercede dicat ānale. vbi āt feudū esset principaliter cōcessum pp seruitiū. sed i quādā cōsequentiā alicuius liberalitatis. secus vt i. §. se. dica in. c. i. in fi. j. s g. cau. feu. amit. Nec ob. argumēta. And. qr respōdeo vno fasciculo verborū. Na in decisiōibus feudoz nō est eundū p argumenta legalia vel canonica qñ reperit tex. feudalis in hoc libello feudorum. ut. c. i. j. de feud. cog. sed ita ē qr hic habem' casum ante oculos z qr feudū guardie gasta. vel mercedis ē ānale igit zc. Nā qualitas officii regulat qualitatē feudi qr accessoriū regulat a suo principali. l. cū principalis. ff. de reg. iu. l. eos. C. d vsu. si g officiū ē tpale ergo z feudū. ¶ Et qr. s. prorie z in secūda lec. fit mētio de istis guardianis castelloz. cōsuluit Oldra. cōsi. lxxxiii. incipit rex hēbat. qr tales guardiani ex quo cōmodū pro custodia hñt tenēt pro leui culpa. l. si vt certo. §. nūc vidēdū. ff. cōmodati quin imo ēt d leuissima si circa custodiā fuit adhibita. l. mercedē. ff. locati. bene culpa minus punit. l. milites. z. l. fi. ff. de custo. reo. de casu fortuito nō tenent. l. in rebus in prin. ff. cōmodati. nisi culpa pcessit casum. d. l. si vt certo. §. z. l. si merces. §. culpe. ff. loca. puta qr non adhibuit sufficientē familiā vt debebat vel dimisit substitutū inhabilē. tamē dicit qr si dimisisset substitutū nobilē indubio habilis psumit. l. milites. i prin. ff. de custo. reo. l. ad cōmētariensem. C. e. z sp psumit i culpa nisi cōtrariū probet. ff. de custo. reo. l. fi. z no. i. l. si qs ex argētariis. §. fi. ff. de edē. z modernum. l. si mora. ff. so. matri. Post Di. z Jo. an. in rubrica d locato in addi. ad Sp. Lud. cōsi. cclxxxv. incip. opotētis zc. vt res clarior. z ibi qr excusat si fuit subtili dolo circūuētus vel p violētiā nisi tp inuictus guerre acceptasset guardiā qr tūc ē sibi imputādū. l. pe. §. locati. ff. so. ma. l. fistulas. §. scimēta. ff. de ō hē. ēp. l. inter cās. §. nō oia. ff. mādati. imo subiicit Old. cōsi. lxxxiij. qd incipit magister ordinis qr qñqz cōsuetudine pñe grauat ista culpa nō restituētis castz dño sz amittētis vel alteri cōsignātis q̄ cōsuetudo erat attēdēda z facit tales reos. l. maiestatis. ¶ Quero qd si dns auferat officiū. j. ānū an in cōtiā videat et abstulisse beneficiū. Et dicit Bal. qr aut iuste z cū cā z tūc sic. vt. C. d sacrosā. ec. l. sub ptextu. z. ff. d manu. testa l. testo cēturio. Secus aūt si nō iuste z sine cā qr nihilominus dz retinere feudū vsqz ad tps debitū pro vt i simili solet vt dici d ptate cū nō gessit officiū culpa eiuū q nihilomin' dz hre salariū vt notat Jo. an. in. c. si aduersus eē d imuni. ec. fac q no. Dy. in regula cū nō stat p eū. d reg. iu. li. vj. Bar. p' gl. i. l. i. execu. §. fi. ff. d. ver. ob. Bal. z Salic. in. l. i. C. de insti. z substi. Bal. in. l. i. C. si qd in frau. pro. Et pro hac determinatione facit qd vult Bar. i. l. si vsusfructus. la pria. ff. d vsu fr. leg. post annū aūt nulla requirit cā nisi istud feudū eēt datū ad certū tps z dns vellet auferre añ tps. vt. C. loca. l. edē. z qd no. j. d cōte. iter do. z vas. ¶ Infert ēt h Bal. dū sit mentio d feudo qr pro mercede alicuius rei datur. Quid modo si officiali deputati sūt. x. panes. alteri ēt officiali. x. panes ōi die. aliqs hz officiū duplex an debeat hre duplicatos panes. Rñdet qr sic nisi appeat qr illi panes dent pro alimētis. l. ticia. §. q marco. ff. d ann. leg. fac qd no. Cy. i. l. cū qd. C. d leg. volunt Jo. an. i. c. cū oli. vbi cōter doc. d re iud. Bal. in. l. viciose. d aduo. diuer. iudi. in l. si ad scribaz. C. d ap. in. l. fi. C. cōia de leg. Lud in l. in plurim. ff. d acq. here. z. in. l. ii. i prin. ff. d ver. ob. ¶ Quid āt si dns promisisset nō auferre ex aliq ingratitudine. adhuc dicit Bal. nō posse auferri qr stādū ē pac. arg. in autē. d resti. fideicōmis. §. nos ergo. facit qd dicit Cy. in. l. sacra loca. ff. d rez di. qr vr sm ipm respcū culpe cōmisisse ingratitudinē. Sed' hz nō respcū ingratitudinis dscēdētis ex dlicto. vt. C. d. bo. li. l. fi. ff. d pac. l. si vn'. §. illd nulla. z facit qd notat Bal. i. l. i. ff. d rerū diui. in. lu. q do. Mar. & z in. c. i. j. de mi. vas. g ar. bel. dpo. tale pactū idistincte dicit nō valere auctate Spe. in ti. de dona. §. i. ver. quid si si actum sit. scdo auctoritate Bald. l. fi. C. de pact. an. ui. colli. z tz Bal. in. c. si cautio. de fide instr. tertio inducē rōne. nā pactū prouocatiuū ad dlinquēdū nō vz. l. si vn' §. illud ff. de pac. z. l. conuenire. ff. de pact. do. z facit qd notat Bar. in. l. aurelio. §. gaius. ff. de libe. leg. aliqd. s. in pludijs in. q. vñ dicat feudū. Sz istud pactū ē prouocatiuū ingratitudinis q nō obstāte pacto remissiuo pōt dns reuocare feudū. c. i. j. q fuit pri. cā bñ. amit. nisi qr eēt feudū cōcessum vasallo. ab qr dfēsaret vitā dñi. Naz nisi ppter ita alicui' igratitudinis ñ pōt reuocar feudū tex. iūcta gl. singulari in. l. si pr. §. i. ff. de do. vz z eius pactū sz Bal. qd ē remissiui futuroz qr ē modificatio obligatōis nascentis fac q dicit. s. in pludijs. vbi dixi d feudo frāco nā limitata cā limitatū pducit effectū. l. age cū geminiāo. C. d trasa. cū si. ¶ Querit Bal. qd in feudo cōcesso aduocato p pfocurio vel scutifero pro seruitio vel capellano pro capellania sz Bal. nō videat bñ firmare pedes hic. Tñ vos dicite qr feudū cōcessum aduocato pro pfocinio pōt auferri finito āno sm Bar. in. l. cōtinuus. §. si ab re. ff de v. ob. z est tex. sm hoc. c. nā dicit qr feudum pro mercede z labore est ānale. De feudo aūt scutiferoz hētis. tex. j. a. c. feuda scutiferoz d votis feu. Fallit aūt regla hui'. c. i feudo cōcesso vasallo pro mercede q fuit i dfēsado vitā dñi. d. l. si pr. §. i. z facit qd singlr notat Bal. i. l. i. in fi. C. mā. Nā sz aduocat' nō pōt recipere salariū vltra cētū aureos. l. a ff. d varijs z extord. cogni. nisi aduocatus pro vita hois vel pro magna dignitate vel statu pōt accipe mai' salariū sz Rai. de forliuio all. d. l. si pr. §. i. sm Bal. in. d. l. i. qd nō ad ea limitāda q no. i. l. salariū. ff. mādati. ¶ Querit bal. qd si feudū guardie vl gastaldie sit datū ad feud ānuū an finiat anno. Respōdet Bal. qr nō l. thebā. §. i. in v. ppetua. ff. de v. obl. l. senat'. §. si ff. de dona. cā mor. facit qd no. glo. in. l. iij. ff. de an. lega. Quid si feudū guardie ē cōcessū ad bñplacitū dic hic Bal. qr nō intelligit vt sit ānale sz imo erit ppetuū. facit. l. sufficit. ff. d cōdi. indebi. gl. in c. ij. de rescrip. facit. l. iurisperitus ibi Bar. ff. d excu. tuto. in. c. fi. d res. li. vj. Ang. in l. pncipalibus. ff si certū pe.

I vero.

Ista ē scda ps pncipalis huius ti. in q dclarare intēdit d contētione z differētia que posset oriri inter dñm z va. circa materiā feudi guardie z gastaldie de quibus proxime decreuit. declarabo text. sm scdm glo. z postea alias lec. in solutiōibus cōtrior. declarabo. in sum̄a hoc itēdit sm lec. gl. Si vasallus ignorans accepit in feudū guardie z gastaldie illud feudū qd erat suū ppriū z simplex hz necesse probare d iure suo. h. d. Casus i terminis ita figurat quidā vasallus noie recti z ppri. feudi tenebat quādā rē puta castrū a quodā dño suo. factus ē gastaldius eiusdē dñi z accepit illd idē castrū ignorāter ab eodē dño recognoscēdo ipm tāquā feudū gastaldie: postea āno cla

pro dño vult ab eo auferre dcm̄ castrū ꝗ ipse vasallus di cit ꝙ e feudū rectū ꝓprium ⁊ simplex nō aūt gastaldie. que rit quid iuris. ⁊ respōdet ꝙ nisi probet p pares curie vel breue testatum ꝗ ante quā gastaldus factus esset vel post quā gastaldus esse desijt accepisse inuestiturā de tali feudo non poterit sibi defendere possessionē sed cū coget resti tuere dño. hic casus logo litterā i tex. ibi gastaldi. qd aūt sit gastaldus gl. hic posita declarant dicēs ꝙ e ille actor seu factor cui res dni gubernanda mādatur sicut dicim⁹ de yconomo. l. i. ubi ernus C. de sa. san. ec. vilicus aūt e il le q e deputatus ad fruct⁹ colligēdos. l. si cū villico. ff. de illico ꝗ in lau⁹ dic ꝯ ptāte ⁊ auctoritate h⁹ gastaldi vt dixi ꝗ. co. in pri. n. ⁊ per Bal. l. i. ff. C. ꝙ cū eo de ptāte āt vili ci dic per Inno. extra de fideiuss. c. ꝙ quibusdam ibi pro prij feudi. qd āt dicatur simplex ⁊ rectū feudum dixi i pre ludijs in diuisione feudoꝝ ibi breue testatū. i. publicū in strumentū vt. j. quid sit inuestitura i principio ⁊ ꝗ. i. ⁊ ꝗre ita appellet dicit hic Bal. breue testatū capitur pro instru mento inuestiture vñ colligit ex isto tex. ꝙ quis de eadem re non prohibetur cape duas inuestituras ⁊ si vna renūcia tur nō p hec altera excludit. l. si seruo meo fuerit. ff. d le. i. fact. l. lucius. ꝗ. quisquis. ff. d leg. ij. l. si tibi certū. ff. de ad im. leg. Aduerte ꝙ quibusdā ij pl⁹ ꝙ ista talis ꝓbatio inuestitu re possit fieri per instrumētū ꝗ solum p testes. qd declara ꝓ. c. i. j. quot testes sunt nec. ad proban. no. inuesti. ⁊ qd ibi dicā per nō. p glo. l ti. qd sit inue. in pri. in glo. magna ⁊ qd dixi i ti. ij. in prin.. ¶ Utrū autē sit necesse ꝙ illud instru mētū sit reprobatū a paribus vel sufficiant testes et cōmet dixi plene l. d. ti. qui test. sunt necess. ⁊c. in ij. oppo. vbi vide as. ⁊ dicat vnū mēti tenēdum hic Bal. ꝙ pares curie pre sumūtur rogati vt sint testes inuestiture ꝑ ea q ex officio e interesse sicut dicimus i tabellione ꝓsumit. n. rogat⁹ pp officij sui qualitatē vt nō. p doc. in l. secundū. ff. de ꝟ. ob. de quo dicto dubitarem nec simile de notorio e simplici ter vex vt in d. l. secundum. ¶ Nō. ꝙ ea que fiunt in offi cio ꝓsumuntur facta cōtemplatiōe officij. secus si fiant an officium inchoatū vel post officiū cōsumatū vt h ⁊ dixi. s. in prin. ti. ⁊ est ratio ꝓm Bal. q: ex qualitate officij ꝑsu muntur qualitas bñficij vt in auct. licentiam eiam ibi nō. C. de epi. ⁊ cle. ⁊ ꝙ no. glo. in l. facultas. C. de iure fis. ratio aūt rōis e ipse fauor dñoꝝ ⁊ odiū taliū officialiū q offici ales sepe malignādo auferūt dñis multa bona vt dixit ter. ꝗ contē. inter. do. ⁊ vas. ꝗ inuest. in. ꝗ. i ¶ No. ꝙ rōne [illegible] presumitur quid redēptum nisi probet concess sum vt hic ⁊ in l. i. ꝗ. item senatus cū. ꝗ. se. ff. de posti. ⁊ ꝗ bus qui no. inf l. furti. ꝗ. pactus. nam gastaldia adiunga gatur habēti feudum rectum presumptio est vt dictum fe udum nō censeat rectū sed potius redēptū ꝗ est non con cessum iure proprij nisi probetur vt dictum feudum sit re ctum ⁊ hoc volunt glo. si. hic posita in sui sensu lꝫ non ita clare sit locuta. quā glo. quidam non habent. ¶ Itē no. ex tex. ꝓm intellectum quē sequor ꝙ ex qualitate officij pre sumitur qualitas feudi nam priuilegium ⁊ bñficiū intelli gitur ꝓm qualitatem persone. l. ex milit. in. ff. de mili. test. l. cum filio exheredato. ꝗ. item ff d inoff. [illegible] test. ¶ No. tex. ibi gastaldus iuncto verbo possideret ꝙ actus intelliguntur ꝓm qualitatem adiunctam. l. titius. ff. d au [illegible] test. l. in debitis. ꝗ. si extraneus. ff de nota. Nam possi debat hic gastaldus ⁊ sic presumitur possidere nomi. ga staldie. ¶ No. iu defēdere ꝙ lꝫ vasallus gastaldus pro bet se aliquid posse dicere nomine feudi non tamen probat proprium feudum ⁊ perpetuum. ꝗ ꝓsumitur feudum ga staldie nisi per pares curie vel breue testatum probaue rit inceptā inuestiturā antequam esset gastaldus vt. j. dic. [illegible] plenius. ¶ No. iu pares curie sunt certus [illegible] fiunt vasalli dñi. c. i. quid sit inuesti. ¶ No. tex. ꝙ breue te statum dicitur instrumentum a paribus curie subscriptum c. i. quid sit inuestitura. ⁊ Oppo. secūdum ꝙ [illegible] ter. ꝙ feu dum [illegible] qd positum pro certo seruitio sunt an no sed contra de. c. i. j. a qua. cau. feu. amit. vbi feudū ꝗ

seruitiū certū est perpetuum et trāsit ad heredes. So aūt feudum est principaliter concessum ꝓpter seruitium ⁊ tūc finitur anno vt hic ⁊ non transit ad heredes ⁊ ita istū tex. intelligit Bar. in l. continuus. ꝗ. si ab eo. ff. de ꝟ. ob. aūt feudū principaliter e concessum ob gratiam dni ⁊ consequē tiā aūt ad seruitium est assignatū ⁊ tunc dicitur perpetuū ⁊ ita loquitur. d. c. i. in fi. rō diuersitatis est. ꝙ primo casu feudum principaliter e mercenarium q attendimus qd principaliter fit non qd venit in ꝯsequentiā. l. siquis nec causam ꝗ si. ff si cer. pe. ⁊ facit ꝙ vidistis in prohemio huius opis qñ vasallus dat aliquid pro feudo. ¶ Ex se cūda glo. colligas tria notanda primo ꝙ si p impressionē vel p errorem ꝓm Bal. ꝗ sit facta recognitio feudi aliter ꝙ sit solitū ꝙ talis recognitio nō nocet cā cognita et si di cat se facere ex certa sciā probato errore non nocebit. l. si. ff. de cōsti. pe. qd no. ad declarationē eoꝝ que vult Bar. in. l. si. ꝗ. idē querit. ff. de condi. inde. ⁊ pro hac declara tione facit qd volunt Bald. in l. impetrata. C. sen. rescin. nō posse. Bal. in l. siquis. ꝗ. si ibi Ang. ff. siquis cautio. Pau. de ca. consi. clvij. incipit questio vertit Bar. in l. non fatetur. ff. de confes. Bal. in l. mi. C. de rei vendi. i l. ij. in. vij. q. C. de rescin. vēdi. l. i. i. ⁊ col. C de confessis ad ꝗ facit. l. cū falsa ⁊ ꝙ ibi p Bar. ⁊ doc. C. de iuris ⁊ fa cti ignorātia. ¶ Itē no. ⁊ scdo ꝙ vbi aliquis hꝫ ius i alię re ⁊ sciēter ꝯbit super ipsa re sibi preiudicat. de quo per glo. ⁊ doc. in l. si aliquam rē ff. de acqui. pos. in. c. si cau tio mature per Inno. de fide instru. ¶ Item colligit iij. ex hac glo. ꝙ in factis antiquis potius ꝓsumitur error ⁊ ignorantia ꝙ in factis recētibus qd ꝓ ꝗ quia ista glo. ꝓsup ponit ꝙ iste vasallus ignorabat qualitatē sui feudi qd nō esset verisimile si factum esset recens ⁊ dicit Bal. hoc ē singulare facit q memoria hominis labilis ē. l. peregre. ff. de acqui. pos. faciunt que habētur in. l. si res obligata i prin. ff. de leg. i. ¶ Oppo cum glo. fi. que est vna glo. an tiqua quā quidam nō habent alij aūt habent dictam gl. signatam in ti. se. alij vero habent ipsam signatam super verbo accepisset ⁊c. ⁊ bene quia hic optime cadit ⁊ ita sen sit alia glo. j. ti. ij. ꝗ. item si vasallus pro glo. expeditione que incipit hic potest notari. Diuiditur in duas partes. In prima ponitur brocardū. In scda op. ⁊ soluit. Scda ibi sed huic. ꝗ. ꝯdic. In eadem glo. ibi ademptū exponit i. nō concessum nam rōe qualitatis officij guardie vel ga staldie nisi probetur ꝯtrarium vt ꝗ. ꝗ. In ea. ibi sequenti in hac via brocardica dicite vt ꝗ per Ja. de bel. qd non in tendo tractare in hoc ope nisi feudalia ad si. glo. forte cō trarium ex eius so. resoltabit multiplex intellectus text. istō. nam hec sol. glo. vr̄ ꝙ hic vasallus non possideat cū ꝯ tex. in verbo possideret ꝓm Ja. de bel. And. aūt de iser. saluat solutionem ⁊ intellectum glo. nostre ꝙ in ꝯrio va sallus possiderit anno vel vltra hic aūt minori tempore anni ar. ꝗ. j. si de inuesti. inter do. ⁊ vas. lis orit. ꝗ aūt intel lectus And. ad terrā ... nō est verus. pro ꝙ est ꝯ tex. nostrum vbi indistincte dicitur ꝙ feudum ꝓsumit guar die nisi ꝓbet ꝯrium. no aūt distinguit tex. an possiderit āno vel pluri tpe. ergo nec nos distinguere debemus. l. de pre cio ff de publi. nec ob. d. c. si. in ꝗ. quia respōdeo ꝙ ibi va sallus non erat valens gastaldus guardianus vel actor ⁊ ideo non presumitur feudum gastaldie vt dixi in tex. Sꝫ ꝯ hanc op. Oppo. ꝙ deferetur iuramentū dño. c. i. ꝗ. hoc fin. j. de contē. inter do. ⁊ vas. de inuesti. So. ibi possidebat dñs res feudales propterea defertur ius iurandum. hic aūt possidebat gastaldus Ja. de bel. soluit aliter contrarium formatum in glo. ꝙ in. ꝗ. nostro negabat dominus sim pliciter rem feudalem in. ꝗ. item si aliquis alie. in gl. dñs dicebat rem feudalē guardie vel gastaldie. ideo probat ipse dominus ratio diuersitatis quia primo casu res pre sumitur libera. l. altius. ff de seru. ⁊ aqua. secundo vero casu quo dominus dicebat rem subiectam seruitiis feu dali guardie vel gastaldie tenetur probare dñs actor. l. [illegible] ꝙ asseuerat. C. de proba. Sꝫ hec sol. ⁊ hic intelle

etus Ja. non placz. Primo quia dicitur ad tex. nostrū ꝫ glo. l. filium quem habentem. C. fami. herc. nam quis reuelaūt Jacobo ꝙ dominus simpliciter negaret rem feudalem certe nemo. Scdo qm̄ si dominus agēdo dice ret rem feudalem guardie vel gastaldie non ꝑsumetur feudum proprium si possidens vasallus erat gastaldus. actor vel guardianus vt hoc. §. quia ex qualitate officii ꝑsumitur qualitas feudi dixi in tex. aliam sol. et alium in tellectum ponit idem Ja. qđ in hoc. §. id ꝙ possiderat vasallus nomine guardie vel gastaldie asserit se inuesti tum postea nomine recti feudi et proprii. qđ tamen nega bat dominus. sed iste itellectus Ja. est ꝫ tex. nostrum ibi nomine proprii feudi possiderit vbi vasallus possiderit ñ nomine guardie sm̄ intellectum Ja. sed nomine proprii feudi. aliam so. et alium intellectum ponit And. naz rece to intellectu quem dixi ad principium huius. c. sm̄. And. id hic ñ ꝑsumitur vasallus inuestitus nomine proprii feudi qm̄ erat gastaldus regis vel principis. ꝛ ꝑsumitur in du bio acquisitum ꝓpter officii feudum nisi probetur ꝫrium l. ii. de acquisi. auctorum regis in lombardia. nam si pro bauerit gastaldus regis qđ bona fide emerit vel acquisi uerit feudum palam et pro pecunia tūc ꝑsumitur suum ꝛ rectum feudum ar. l. si in emptione. § pe. ars in. l. ꝙ sepe. de ꝯben. emp. ꝛ. l. non ettimo. ff. de admi. tu. cum si. nam hic erat contentio inter fis. ꝛ vas. in ꝯrio autē alle. in gl. erat cōtētio īter diz ꝛ vas. sed hic intellectus And. nō est bonus vt dixi ī ꝓcedēti lectione. ꝓterea ñ apit hic tex. ꝙ esset contentio inter vasal. ꝛ fis. imo magis inter dñm ꝛ vas. vt probatur ī tex. ibi possessionē feudi defendere ꝛ ī exemplificatiōe tex. ibi nisi poterit ꝑ pares curtis ꝛc. pre terea bona so. ad ꝯrium formatū in glo. est ꝙ in ꝯrium non erat gastaldus possidens in rē feudalez: hic aūt erat gastaldus. preterea rōne officii gastaldie ꝑsumitur feudū gastaldie vt plenius dixi in tex. Alium intellectum ponit gl. que incip. accipiendo ignoranter ꝙ quidam habens feudum iure proprii feudi a rege effectus est gastaldus regis ꝛ accepit ignoranter in feudum gastaldie dictum feudum a rege certe non sibi preiudicat sed probauerat se ī officium gastaldie inuestitum vel postq̄ desierit eē ga staldus. ¶ Quid si tunc egerit dicens rem feudalē ꝛ suc cubuerit per sniam diffinitiuā an poterit dicere eā rē al lodialem propriā intentādo iudiciū Bal. ꝙ sic in. l. i. ff. de re iudi. ¶ Quid aūt eꝫ si primo dixit allodialez ꝛ suc cubuit deinde vult dicere feudalem eandē rez. querit an possit glo. cōcludit ꝙ sic in. l. pe. C. de lege. ꝛ maiu. quam gl. limitabitis veraz nisi vasallus conuictus fuerit menda tio qz dicebat rē propriā cū esset feudalis ex certa sciētia. Nā tunc ꝑdit feudū ꝑ mendaciū. c. si vasallus. ꝯ. si de fe. fuerit contro. ꝛ sunt nō. Jn au. c. ceterum ꝺ iudi. ¶ Quid aūt si vasallus alienauit ꝛ tradidit rem feudalem empto ri an priuet dñm possessiōe Bald ī. d. l. i. cōcludit ꝙ sic. cui addicite remediū vt dominus agat cōditione ex. l. fi. C. de acqui. pos. ¶ Quid aūt si emptor prescripsisset di ctā possessionē feudalē an dño competit aliquod remedi um. rñdeo ꝙ cōpetit in integrū restitutio ꝛ ex iusta cā igno rātie versus ꝑscriptionē qz ignorabat dñs rem feudalem venditā. l. i. in fi. ff. ex qui. ca. maio. l. si sic in glo. ff. qui. ca. maio. l. si sic in glo. ff. quē. adm. seru. amit. ꝛ sunt nō. el legās Sp. ti. de ꝑscrip. §. i. ꝟ. sed pone colonus. ¶ Nō ab extra qđ si guardiator vel gastaldo vel aliter officia lis emit rē aliquā durante officio an admittatur talis pro batio si volt probare ꝙ emit de pecuniis ꝛ rebus propri is dic sm̄ And. de iser. ꝛ Nico. de nea. qz talis probatio hz tollere presumptionez que erat ꝯ ipsos officiales. ff. ꝺ his qui sunt sui vel alie. iuris. in. l. filiū ꝛ hoc sentit gl. ī. ti. se. super verbo celauerit. facit qz presumptio cedit verita ti ꝛ vere probationi. l. fi. ꝙ met. causa. ꝛ maxie si bonafide ꝛ palam emit ꝛ nō clam. ff. de ꝯbē. emptione. §. fi. de qua materia. ¶ Quero quid si iste gastaldus ē consanguine us dñi ꝛ sibi detur aliqđ an presumatur sibi datuz occa sione officii vel sanguinis ꝛ parentele ꝛ dicit Bal. ꝙ poti us rōe cōsanguinitatis ipsius dñi. ar. ff. de execu. tuto. pe titio. §. que tutoribus ꝛ. ff. de lib. lega. l. aurelius. §. titius ꝛ dixit ēt hic Bal. ꝙ si pr̄ concedit custodiam castri suo filio ꝙ per hoc nō tam vr̄ sibi datū feudūz guardie quaz simpliciter custodia. idō non lucrabit fructus. l. cū pr̄. §. pater pluribus. ff. de leg. ii. l. titius. §. labeo. ff. de au. ꝛ ar. lega. ¶ Quero an ius gastaldie possit prescribi āns. xxx. ꝛ Ja. ardi. ī sūma sua super ac. q. ar. ad partes rō firmat vñ dicatis sm̄ Ni. de nea. ꝙ nō p. l. male agitur. C. de ꝑ scrip. xxx. an. postq̄ sp constat ꝙ hz cāmā dño. ꝛ ideo de bet cessare ꝑscriptio de quo dic latius prout ī similib' que stionibus sit ibi p doc. examinatis ꝛ qđ dicam. j. si de feu. fue. cōtro. ī. c. si qs p. xxx. ¶ Quero qđ si vasallus erat ga gastaldus ꝛ dñs diceret eē feudū guardie an esset ꝑsum ptio pro dño an pro vasallo ꝛ dicit Bal. ꝙ ꝑsumitur h ca su pro vasallo ꝙ sit feudū gastaldie. nam allegatio dñi nō cōgnouit officio ar. c. i. de contro. inuesti. fact. l. natura lis. §. nihil cōc. ff. de acqui. pos. l. fi. ff. de instito. ¶ Ultio querit Bal. quid si dñs cōcedit feudū hoc mō do tibi in feudum propriūz ꝛ rectū qđ dederā gaio nihil datūz est guardie queritur an valeat talis cōcessio quoad effectuz rñdet Bald. ꝙ nō ar. l. si sic. §. i. ff. de leg. i. ꝛ ibi Bar. ꝛ Bal. in simili in emphiteota. Oldra. consi. clxii. incip. viso priuilegio vbi hoc firmet ꝛ facit qđ no. Bart. ī. l. de monstratio in prin. ff. de condi. ꝛ demō. volūt Angelus in. l. locus. ff. de acqui. pos. ibi Ludo. Spe. ī ti. de loca. §. nunc aliqua ver. xxvi. fact. l. ꝙ si in venditione cū trib' ī. se. ff. de here. vel act. ven. ꝛ ibi Bal. ī lec. antiqua quē alle. d. Alex. i. d. l. si sic. §. i. Paulus. de ca. cōsi. cccx. in cip. in xp̄i nōīe. in causa decimali in fi. dominus Signoro lus consilio decimo incip. in questione vertētē in fi.

¶ Rubrica qui successores teneantur.

¶ Ista rubrica fuit posita per glosatores causa comodio ris diuisionis ꝛ intelligentie vt dixi. ꝫ in ru. ꝓcedenti vbi videas. Hodie ista est vera ru. ꝛ ca vtimur ꝛ consequen ter tex. iste reputatur pro. c. ꝛ non pro. §. vt dixit glo. ī. h posita. Ad precedentia continua hoc mō. qz. ꝫ. prosume dixit de feudo ꝙ potest auferri a vasallo ēt ipso viuente. Nunc vero in isto ti. declarare intēdit an liceat dño vi uente adhuc vasallo inuestire alium ꝺ eo feudo possesso ꝑ ipsum vasallum viuētem. vel aliter. ꝫ. ti. ii. visum ē ꝺ p sonis que pñt dare feudum. Nunc vidēdum restat ꝺ ea rum successoribus id competēti ordine subicitur ista rub. qui successores teneantur. ¶ Oppo. ꝺ superfluitate huius ti. per alium ti. j. hic eē ti. qui suc. tene. vbi pōitur similis rubrica ꝛ decisio. So. dixit gl. i. hic posita ꝙ quidam gl. antiqui dixerunt ꝙ iste titu. vacat ꝛ superfluit ꝑ alium. ꝫz tu dic ꝙ nō supfluat cū ille ti. repetit materiā priūs vt ali quid addat ꝙ fieri pōt vt in autē. ꝺ equali. dotis in. §. his consequēs cum ibi nō. ꝛ ē tex. in. l. ii. §. siquid autē. C. de iure ve. enu. Additur. n. ibi de filiis de quibus hic non dixerat. ꝛ ideo cum ministerio additum est in dicta rub. hic potest eē ti. ꝛc. ꝛ determinantur allegationes huius ti. ab illo ꝛ differentia vt ibi ēt dixi.

f

Si vero. Successor ꝑlati non cogitur ad implere inuestituram quaz suus predecessor fecerat de feudo qđ ab alio vasal lo tenetur: nisi ipse inuestitus iam fuerit mis sus in possessionem dicti feudi consentiente dicto primo vasallo vel nisi ipse primus vasallus iam mortuus sit vi uente adhuc ꝑlato inuestiente. laici vero coruz heredes tenētur omni modo huiusmodi inuestituras adimplere h. d. Premitte ꝙ duplex est inuestitura. s. abusiua que fit verbis interueniēte anulo vel hasta vel aliquo simi li signo corporeo no. ī. c. ii. extra de consu. alia est inuesti tura que appellatur propria ꝛ est illa que fit per traditio

nem possessionis vt.j.qd fit inuestitura. ¶ No. ibi post eius decessum q si platus aliquem de re inuestiuit quam vasallus primus possidebat eo pacto vt post mortem primi vasalli habeat inuestitus rez feudalē si decesserit platus antēq vasallus primus tenens feudū: nō tenetur successor plati ratam habere dictā inuestiturā. et sic no.hic casum q prelatus nō pōt disponere in futurū tps in piudiciū successoris nec enim pōt prelatus aliquid facere p qd supplantet successorem. Archidia.in.c.precessor.xxv.q.ij.immo postq desinit esse prelatus nec etiam in viam declarationis potest preiudicare successori. puta vult declarare contrarius a se factū Jo.an.in c.ex pte ii.in.de ver.sig. Bal.hic. nec et p viam statuti Jn.no.i.c.peruenit de arb.facultas.n.plati nō se habet ad futura vt hoc tex.et p Jnno.i.c.i.de maio.et obe. Bald. hic de his plene p canonē i.c.fi.ne pla.vj.suas et p do.d rota deci.cciij.et per legistas plene in.l.emptores. C.locati et sic et habet dum tex.dicit eo tenore a dn̄o.q si pu re fieret talis inuestitura feudi vasalli adhuc viuēns nūc nullo tpe valeret.i.hic pōt esse tex.qui face.te.circa me diū ita And.hic. ¶ No.ij.ibi nisi ille.q si primus vasallus tenens rem feudalem consenserit inuestiture facte a prelato tunc successor tenetur habere ratam dictaz inuestituraz et cū ministerio dicit tex.eo consentiente quia sec⁹ esset si ille de nouo inuestitus clādestinā possessionē hēret nam tunc successores nō cōpellitur inuestiturā adimplere.quia illud.et ē odiosum cū de re viuētis. pmittat dispositio.ita Alua.hic post And.q arguit in contrarium per.l. si fundū.ff.de fund.dotis.vbi per clādestinā traditionē apud possidente transfertur dominium.ergo ita hic. So. l.si fundum loquitur qui vendens plenum ius habeat et tenens in dominio non habebat aliquod ius. nos loquimur in tenore qui habet ius vtilis dominij super quo trāsferendo dominus directe 3hic nō mirum si eius consensus in inuestiendo requiratur nec sufficit clādestina possessio Jtem requiritur consensus et eo.quia videtur quodāmodo in ista concessione agi de successione viuentis vt l.fi.C.de pac. Et et istus habetis limitationē ad no. per Bar.in.l.interdū.ff.de acqui.poss.dum dicit q per constitutum transfertur dominium vtile emphiteosis vel feudi.quia non procedit qn̄do alius esset emphiteota vel feudatarius per hunc tex.cum concor.probatur in.l.pōponius.ff.quemadmo.vsufruc.amit. Barto.in.l.quam diu.§.si conductor in.l.qui vniuersas.§.q per colonū.ff. de ac.pos.ita.d. Mar.hic. ¶ Nota.etiam tex.ibi facere vel confirmare scdm Bald.et Alua.quia aliud est facere aliud confirmare.l.aurelius.§.i.ff.de lib.leg.glo.et doc. in.c.inter dilectos de fid.instrumen. Bar in.l.et quia.ff. de iuris.om.iud.glo.in.c.si romanorum.xc.dis. Bald. in.l.fal.in.ij.colum.C.de fur.l.aduersus.C.si aduer.rē iud.per que infertur q non operatur effectum confirmādo nisi appareat q dicitur confirmatum. ¶ Nota tertio ibi sed ille q si primus decesserit tenens rem feudalem qz inuestitor nunc inuestitor tenetur adimplere dictam inuestituram. quinimmo etiam successor eius dōmodo feudum apertum in vita predecessoris tenebitur implere inuestituram scdm And.3 quo tamen dubito. et quo non habuit effectum tempore predecessorum.est enim q imputetur inuestitor quare non coegit predecessorem implere. preterea etiam si illi nihil poss et imputari et quo non habuit effectum tempore predecessoris non potuit predecessor obligare successorem vt.3 dixi per no.in.c.si.ne prelati vices suas et lz Bald.et alij ita intelligant tex. nostrum tamen hoc non dicit et dum tex. sed si ille de iure cogitur eam ratam habere intelligo q cogitur prelatus inuestitor non autem successor vt innuit tex.nā ex ea tenetur a iure cōmuni qz contractus predecessoris minime ar tat successorem et intellige sane hunc tex. quando ē tale feudum q non trāsit ad heredes primi vasalli possidētis feudum vel secus vasallus primo tenens feudum decesfit sine herede.c.i.in fi.j.hic pōt esse tex.qui fac.te. alias si esset feudum transitorium ad heredes et vasallus primus tenēs feudū reliquisset heredes succedētes in feudum excluderetur ille secūdo inuestitus ab heredibus primi vasalli tenētis et possidētis.c.i.§.cum vero corradus.3.que fe.da.po.c.de.c.i.in fi.no.quod successor plati non tenet habere ratum factū predecessoris nisi de iure fit confirmatum et ē ratio quia gratia que iā ē sortita suū effectum nō expirat per obitū cōcedētis vt in.c.si super grā de off.del.li.vj.et no.extra 3 sil.p̄s.nō ex.c.et tua. ¶ Nota.ex isto tex.casum q pōt tractu tpis confirmari qd ab initio non valuit qo pz quia si prelatus inuestiat aliquem 3 feudo nondū sibi aperto talis inuestitura confirmatur si postea ipsi plato inuestitori feudū apiatur 3 intelligas q hoc potius opatur sua volūtas qz tractus tpis et sic nō ob. rīa q in 3riū tradit in.l.q in initio est ibi no.et i.l.pc.ff.d reg. iur.de quo per Dy.i regula nō confirmat de reg.iur.li. vj.et ideo et hoc tex.colligit qdām q regula catoniana nō habeat locū in 3ctibus qo an sit verū vide i.l.seruū filij.et in.l.i.ff.de reg.cato.cū ibi no.et in.d.l.q in initio i.l. obligatus fere in.§.placet.ff.de act.et obliga. ¶ No. q heres dni laici inuestiētis pōt per inuestitū cōpelli ad implēdum inuestiturā sibi factā per defunctū vt hic in fi.et i.in eo n.hic pōt esse tx.tē.et procedit talis libellus peto talē cogi ad ratificādū.ar.huius lre et.ff.d nego.gest.l.pomponius scribit scdm Bal.et sic hētis decisionē si queratur an dns feudi possit alium vasallū inuestire de re feudali sub cōditione si primus vasallus inuestitus 3 dicta re ceciderit a dicta re nā hic videt esse casus q valeat talis inuestitura. ¶ Opp.cū dicta glo.q immo successor non tenetur seruare factū predecessoris 3.c.i.j.hic pōt esse tx.q fac. te.vbi dē q si inuestitura ē facta pure de feudo possesso p alium q nullo mō valet. So.dicit glo.fatendo 3riū in inuestitura pure facta sed vbi facta est in diem vel sub conditione fit dīa inter cle.et lai.inuestientem vnde vt declaret totā hanc materiam repetit totum casum huius tituli et in 3rijs et lz ista glo.hic loquatur tu dic latius vt scripsi in 3rijs et in.c.i.j.de feu.dato in vicē legis cōmisso.et i c.mortibus.j si de fe.fue.cōtro.nā inuestitura pure facta nō valet nisi fiat de cōsensu possidētis ita q inuestitus de nouo ponat in possessionē q tūc hoc liceret ar.huius litere et probat.j.qui.mo.fe.amit.l.§.preterea facit qd no. i.l.nihil in.§.i.ff d lega.i.et qd dix.j.hic pōt ēē tx. ¶ Opp.cum dicta glo.3 ea que vr ppupponere iste tex.videlicet q in inuestituris clericorū debeat adhiberi pro talibus pares curtis.sz 3 hoc oppo.d.c.i.in fi.j.si d inuestit. inter do.et vas.lis oriatur vbi admittuntur non solum pares sed etiā extranei. So.dicit glo.fatēdo contrarium quādo clericus facit inuestiturā d rebus ecclesie ne q ista lēa contradicat sz quando clericus facit inuestiturā d suis rebus proprijs tunc hi non necessarij ipsi pares pro testibus quēadmodum disponitur in laicis inuestientib⁹ vt j.d de.qui inuestit.facit.in.c.i.et hoc voluit tota ista gl.plene.j.quid sit inuestit.i prin.et j.i in.qui tes.sūt necess.ad pro ban.no.inuestit. ¶ Jn glo.fi.no.hanc glo.q ponit rationē diuersitatis inter successionē laici et plati et quia ratione potestis iferre 3 An.hic q successor iperatoris nō tenet hēre ratā inuestiturā predecessoris imperatoris q electiōe nō successione creat imperator.c.venerabilē de elec.et gl.i p̄o nt electores imperij in.c.ad apostolice de re iudi.in.vj. et intellige sane q successor imperatoris non tenetur habere ratā inuestiturā predecessoris iperatoris 3 formā.c. nisi in prin.sec⁹ aūt si predecessor imperator cōcessisset rē i feudū pure quā alius nō tenebat.c.i.3 natura fe.nē ex rōe hui⁹ glo.no.scdm An.q tex.vr procedere hic i fi.quā feuda sūt hereditaria.l.et si nō tamē in glo.ff.de pet.heredi.sec⁹ si feuda nō sunt hereditaria 3 ex principali prouidentia.c.i.in aqua.vel filius. Et vidistis nō in glo. magna i c.i.§.i.3.qui fe.da.po ¶ Quid si vasallus iuraverit ejus fidelitatem pro feudo an successoribus alijs tenetur

vasallus iurare. distinguit Ja. q aut vasallus iuravit simpliciter fidelitatem epo et tunc tenetur aliis successorib' iurare. si aut iuravit epo nomine suo vel aliorum successorum suorum canonice intrantium. tunc non tenetur amplius. c. ego. n. eps extra de iure iuran. Sed ꝯ Ja. de bel. q imo vasallus qui simpliciter iuravit prelato non tenetur amplius iurare successori facit quia iuramentu est parte eius cui iuratur est in rem licet ex parte iurantis dicatur personale quo ad reatum periurii ter. est ibi Inn. et Jo. an. in. c. veritatis de iu. iu. dicam in. c. i. in prin. j. que fuit pri. cau. be. amit. ¶ Quero an investitor prelatus i diem vel conditione vel in casu. c. nostri. in prin. posse penitere et revocare investituram rndit An. q no. c. moribus in fi. j. si de fe. fue. contro. l. sicut. C. de act. et obli. amplius cocludit hic And. q aperto feudo cogitur precise investitor implere investituram nec potest velle solvere iteresse. c. i. in fi. j. si de feu. fu. contro. fac. no. in. l. i. in prin. ff. de act. emp. ¶ Quero quid operetur consensus vasalli tenentis rem feudalem in casu. c. nostri. argu~t An. de iser. p multa verba q non operatur remissionem utilis dominii. et naturalis possessionis dicti vasalli primi tenentis rem feudalem quia in dubio non presumitur donatio. l. cum debito. ff. de proba. l. si cum aurum. ff. de solu. sed operabit ut licet predecedat investitor antequam vasallus primus successor post mortem dicti vasalli primi et sic postquam erit sibi apertum feudum teneat adimplere investituram factam a p decessore q illa dictio exceptiva nisi hic iter. est de genere regule. l. i. §. i. ff. de feriis. l. nam q liquido. §. fi. ff. de penu. lega. in ide And. postea concludit si ex petitione consensus vel ex eius iterpositione apparet ad quid interponetur stamus claro. l. si de certa. C. de transac. si non appet visus fuit inclinare q operabitur iste co~sensus ut si vasallus primus decedat post mortem primi investientis tunc successor tenetur. ¶ Quero dns feudi consensit alienationi quam faciebat suus vasallus non habens liberos q ritur an feudum revertatur ad dnm venditore mortuo sine liberis an remaneat penes emptorem respondit An. post multa verba q remaneat penes emptorem et liberos eius. non revertetur ad dnm. c. i. §. et si clientulus ver. si non. j. de alie. feu. et c. imp. ver. nisi de dona inter. vir. et vxo. nisi dns consensisset alienationi cum reservatione iuris sui ut transeat in emptorem eodem iure quo erat penes primum vasallum ar. l. si debitor. §. i. ff. qui. mo. pig. vel ypo. et ar. no. in materia protesta. in. l. non solum. §. morte. ff. de op. no. nun. ¶ Quero si imperator vel alius concesserit feudum an possit revocare et rndet And. q no nisi ex cau ut in aut. de referenda sac. pa. §. i. et c. quamvis de rescrip. li. vj. l. lutius. ff. de evicto. l. item si verberatum ff. de rei vendi. et plene no in prohemio digestorum et no. in l. fi. C. si con ius vel utili. pu. no in c. i. in. §. si. s. qui feu. dare pos. c. i. j. de natura feu. ¶ Quero an credatur principi qui vult revocare feudum q dicat concessisse per importunitatem nam si esset concessum per importunitatem non valet concessio. l. i. C. de peti. bo. subla. li. x. rndet And. questioni formate cum hec qd esset de facto q In. quartus in sicilia post mortem Fede. imperatoris co~cesserat multa feuda de bonis ec. et ea iterum revocaret q dicebat se concessisse pp importunitatem nam si priceps hz co~silium suum sive senatum sive proceres et oia consuevit facere cum deliberatione consiliariorum suorum creditur ei pp auctori. consilii dubium non est l. humanum. C. de legi. sin est princeps qui non consuevit facere cum deliberatione sapientium imo facit ex capite suo et non creditur ei ar. no. per glo. in. l. quid ergo. §. questitum. ff. de his qui no. infa. idem dicit And. si esset princeps qui solutus e metu et q hz iniquos ministros ut no credatur ei ar. l. qui se mises. ff. de usuris. et predicta puto esse vera nisi i summo pontifice cui creditur cle. i. de proba. et no in. c. cum a nobis de testi. ista declara ut plenius dici in. c. fi. j. quo tpe miles post And. et ponit And. in. c. i. in po. col. j. de capi. qui cu. vendi. ¶ Quero an per statutum vel decretum principis possit auferri utile dominium feudorum. rndet Bal. in. c. que in ecclesiarum de const. q sic qd dicimus limita verum cum causa sine causa no pot. c. i. de natura fe. et ibi Bal. Pau. de ca. consi. civi. incip. in xpi nomine viso et examinato. et Barto. in. l. ij. C. de sum. patri. li. xi. aliquid posui. s. qui. feu. dare possunt. c. i. §. notandum. ¶ Quero pro itellectu huius litere an vasallus tenens feudum debeat consentire expresse an sufficiat q fit promissioni in possessionem ad hoc ut successor prelati teneatur et An. de iser. s multa dicit. tandem ista est sua conclusio quam et sequitur Nico. de nea. videlicet q sit necessarius co~sensus expressus. c. qui tacet de reg. iur. li. vj. et ro quia tractatur de preiudicio. s. successoris prelati arg. ff. de arbi. l. sicut et quod no in. l. etiam. ff. de aucto. tu. Et videas de tacito consensu ad id qd no. i. l. que potes. per Bar. ff. so. matri. Panor. in. c. none de psumpt.

¶ Rubrica de controversia investiture.

¶ Ista est vera rubrica videlicet de controversia investiture et eam sequitur glo. hic posita et continuatur ad precedentia hoc ordine. Qm supra tractatum est de concessione et acquisitione feudorum verum quia in pdictis sepe occurrunt controversie circa investituras ipsorum feudorum idcirco hic supposita est ista rubrica. s. de controversia investiture: potest et co~tinuari et alio modo ut dixi. j. de co~t. inter do. et va. super ru. ¶ Oppo. cum glo. hic de superfluitate huius ti. p aliud ti. similem. j. de contro. feu. ap. pares termi. So. quidam fatentes ꝯrium glosaverunt hic q istud. c. vacat per illum ti. et hoc voluit glo. usq in fin. sed tu dic. qd imo non superflunt neq vacat qm in hoc ti. declaratur quis teneatur probare investituram. ibi autem declaratur apud quos iudices debeat talis questio terminari, et sic apte pz de diversitate materie inter hos titulos.

Si autem. h. d. Dns cogitur ponere in possessionem investitum: si probetur investitura: si vero fuerit in possessionem dabitur defensio per sacramentum possessori ꝯ dnm: si vero non fuerit in possessione neq probetur investitura dabitur defensio per sacramentum dno nisi aliud feudum indubitatum habeat vasallus a dno quo casu remittitur dno sacramentum ob reverentiam. h. d. ¶ No. i. ibi controversia: q co~troversia sumitur multis modis de quo plene in. l. cas vel lites in gl. C. de transac. l. i. lucius. §. tres heredes. ff. ad treb. in. l. no solum. §. sistas. ff. de procu. ¶ No. ij. ibi coram paribus. q probatio investiture est fienda p pares curie vel p breve testatum de quo videbitis plene i. c. i. j. quid sit investitura et dicitur breve testatum q fit de verbis brevibus ut in. l. i. ff. de here. insti. C. de conveni. fisci. debit. l. inter cartulas li. x. C. de fideico. l. verbum volo. ¶ No. iij. ibi. cogatur q dns cogitur investitum mittere in possessionem neq prestando interesse liberatur de quo videbimus cras in glo. ¶ No. ex ter. ibi in feudi possessionem. q per investituram verbalem et abusivam no adipiscitur vasallus propterea possessionem feudi. facit c. per tua extra de dona. et qd no. in. c. ex ore extra de his que fiunt a maio. pte capi. et per Inno. in. c. ex literis extra de co~stitu. et per Dy. in. c. i. de reg. iur. in. c. auctoritatis de iusti. Inno. in. c. i. litteris de resti. spo. rota dec. cclxxvi. incip. petenti. habetur in. c. tra~smissa de elec. v. Ant. late i. c. fi. de cau pos. et ppte. Ideo isert hic Bal. q investitus de tali ca. intelligatur investitus de rebus corporalib' et icorporalibus castri iurisdictione territorio et districto. no. Inno. in. c. proposuit de conces. preben. et Bart. i. l. si q. C. de bo. vacan. et Anto. in. d. c. fi. et facit no. in. c. ex ore de his que fiunt a ma. par. ca. per Bal. in. l. i. §. cum urbe. ff. de offi. prefec. ur. et i. c. i. de capi. qui curi. ven. aliter quo ad territorium tenet Oldra. consi. cxii. incip. ad primam. q. qua queritur. et Pe. de ancha. in regula accessorium in.

rr.col. de reg. iu. l. vj. Spe. ti. de iurisdic. om. iu. ꝟ. ꝗ sit mera iperij. fuit ibi Jo. an. i ad. nõ Jo. an. in ti. de loca. ꝗ. sine abiq. ꝟ. rcõ. intelligas tñ ꝙ feuda bñ ẽ acq̄sitũ vasallo ꝙ licꝫ ꝙ dñs tenet̃ pcise ad traditionẽ possessionis ꝯ mittere ipsũ vasallũ i vacuã possessionẽ dicti feudi ita ꝙ talr ꝙ possessio nõ sit ipedita nec occupata ꝑ aliũ ita ꝙ sit vacua ab oĩ ipedimẽto ꝯ hoc sensit gl. hic posita in prin. facit qd no. in l. cũ res. C. de proba. ꝯ l. i. ij. ꝯ iij. ff. de act. empt. ꝯ ꝓdicta probantur. j. de no. fi. for. l. fi. ¶ No ibi defensio ꝙ si mota fuerit lis a dño ei qui ẽ i possessione obtinebit possessor: dũmõ iuret vel anicessores vel se fuisse inuestitos c. fi. in fi. j. si de inuesti. iter do. ꝯ vas. lis oriat̃. ꝯ intellige ꝗ Bal. hic sine actiue siue passiue lis oriatur iter do. ꝯ vas. l. iauus ꝗ. tres heredes. ff. ad treb. ¶ No ter. ibi i feudi possessionẽ mittere ꝙ qui petit vasallus inuesti⁹ de feudo concludit se mitti i possessionẽ fac. l. fi. C. de edi. diui. adri. tol. ꝯ dicit Bal. ꝙ si nõ ẽ possessor procederet libell⁹ peto me protegi sine ꝯseruari i possessiõe. C. ꝙ cũ eo. i. fi. seru⁹ fac glo. l. i. i. ad carbon. ꝯ ad hec cõpetit vel ꝯdictio ex morib⁹ vel ꝯdictio generalis ꝯ Bal. hic dicit. ꝫ. i ꝑludijs ẽ officiũ iudicis qui dñs non negaret illũ inuestitũ de plano sine libello. c. i. de ꝯtrõ. iter vas. ꝯ epi. ¶ No. ibi si autem ꝙ si conuictus nõ fuerit i possessiõe neꝗ probare potuerit inuestiturã ꝯabitur sacram. dño sm Ja. de bel. ꝯ rect. ꝯ dicã i gl. in ꝟbo defensio. ¶ Nõ. ibi si nõ feudũ ubi ponitur exceptio a proximo dicto nã remittit̃ iuramẽtũ dño si vasallus fuerit inuestitus de alio feudo idubitato. aliq tñ ꝯ male ait intelligũt istũ tex. ibi remittẽ. i. tollit̃ qꝫ deferẽ vasallo sed hic itellectus nõ cõgruit. nã qñ vasallus nõ probat inuestitura neꝗ sit i poss. tũc nõ deferẽ iuramẽtũ vasallo vt probat ꝟ. sin aũt nõ fuerit. ꝯ facit. ꝗ. sacramẽtũ. ergo hoc casu fortius remittit̃ vt probat̃ i eõ tex. ꝙ aliũde vasallus est mã ob reuerẽtiã dñi plerũꝗ remittit̃ iusiurãdũ. d. ꝗ. sacramẽtũ ad finẽ sicut seruat i seculari sm And. ꝙ procurator fisci sine agat sine defẽdat nõ tenet̃ iurare de calũnia ob reuerẽtiã regis ꝯ lꝫ prima opi. tenuerit Ja. ad di. in hanc tꝫ Alu. a. post alios hic q alle. glo. j. qd sit inuesti. in pri. ¶ Secũdo oppo. fortiter de in. ij. ꝯ iij. rñso huius tex. ꝙ conuictus ꝯ sic actor nõ probauerit reus tenet̃ iurare. ꝗ ꝫ imo vꝫ ꝙ reus sit absoluẽdus sine iuramento ꝙ rl'a est actore nil probãte reus venit absoluẽdus. l. fi. de rei vẽdica. l. q accusare. C. de edẽ. ꝯ c. fi. de iureiu. cũ vul. So. ꝗ. And. hic i secũdo ꝯ tertio respõsio actor vel reus aliqd probant puta semiplene et quo deferẽ iuramẽtũ ꝗ hic itellectus And. nõ placet nã tex. a se fundat ꝑ semiplenã probationẽ ꝑ ꝑ possessionẽ. Scdo iste itellectus dãnat ꝯ dãnare nõ debemus. l. apud celsũ. ꝗ. illa sunt verba qd. ff. de excep. do. ꝯ gl. l. i. filiũ quẽ habentẽ. C. famil. her. ꝗs. n. reueliant And. ꝙ hic actor semiplene probauerat certe nemo. Tertio ꝙ tex. loqtur idistincte ꝗ ꝯ c. l. de ꝑeio. ff. de publi. Bal. aũt ait solum ꝯ itelligit istũ tex. nã dicit ꝯsiderãde sunt nature cãꝑ nã aliqn reus petit se simplr absolui. ꝯ tũc actore non probate reus venit absoluẽdus ꝯ si nil probauerit. Jta loquitur ꝯra alle. aliqn ꝯ secũ re⁹ petit se absolui cũ annexione cause vt ꝙ sit vsufructuari⁹ feudatari⁹ vel emphiteota. Et tũc nõ ꝫ absolui cũ annexiõe cause nisi aliqd probauerit ꝙ ꝑmisio ẽ ꝫ reil cũ oĩs res ꝑsumat̃ libera. l. altius ff. si seruit. ꝯ aqua. l. loci corp⁹. ꝗ. ꝯpetit. ff. si ser. vendi. ꝯ ió hic ꝯuẽtus teneret̃ probare ꝑ sacramẽtũ q petebat se absolui cum annexione cause quia vasallus. eodem modo in tertio dicto si dominus petet se simpliciter absolui. absolueretur sine iuramento secus si petet s. cum annexione cause ꝙ aduersari⁹ suus nõ sit vasallus ar. l. ꝗ ꝯ possessorẽ in fin. ff. de iureiu. ꝯ l. vni. mas. ff. de ꝯdi. idebi. fac q nõ. glo. in l. sigs. ad exhibẽdũ. ff. de excep. rei iudi. hic itellect⁹ ꝯ hec solutio Bal. nõ placet qm tex. nõ solũ fundat se sup absolutione cũ anexiõe cause imo i secõ rñso fundat se sup commodo possessiõis ibi ꝑ ꝑ possessionẽ. i. tertio vero rñso ꝙ neꝗ possidebat neꝗ probat inuestitura. aduersari⁹ dñi deferẽ ire iuramẽtũ dño vt probat̃ ibi sinaut nõ fuerit i possessione ꝑ

terra ꝫ Bal. facit ꝙ seruitutes nõ probat̃ ex q̃si possessione sola vt plene no. i. l. i. ꝯ ij. C. de seru. ꝯ aqua. l. i. seruitutes la grãde. ff. de seru. ꝯ nõ. ꝑ Bar. i. l. si prius. ff. de op. no. nũ. nõ. i. c. cũ ecclesia de cã pos. ꝯ ꝓp. ꝯ c. cũ olim. de cens. Jtẽ ꝯ tertio solũ Ja. de bel. q solũ mihi placet ꝙ aliud est de iure romano ꝯ ita loquũtur ꝫ. l. q accusare ꝯc. aliud est de iure feudali vt hic i tex. nã ꝑ ꝑ possessionẽ conuentus obtinet ꝫ dñm ꝯ deferẽ iuramẽtũ possessori ꝯ hic itellectus placet ꝑ regulã traditã i decisione feudali q est vbi hẽmus tex. i libello feudoꝝ nõ ẽ eũdũ ꝑ argumenta vel per iura romana. c. i. ꝗ. de feu. cogn. nã ꝯ alis differt ius romanũ a feudali vt vidistis. ꝫ. q feu. da. po. ꝗ. hoc aũt notãdũ ꝯ ita tꝫ Ja. ꝯ Alu. q ꝯcludet qd hec sit spãlis natura feudoꝝ vt vult hic glo hoc iuramẽtũ relinq̃tur arbitrariũ iudicantũ tꝫ iudex adhibere cognitionẽ i eius delatione ꝯ citare ꝑtẽ ita Bal. hic ꝑ tex. i. c. i. ꝗ. si vero dñs. j. de gradi. succ. i feudo vnũ verbo diligẽter nõ tñ ita ẽ vt licet arbitrio iudicis si statutũ disponeret iuramẽto puta dãnũ passi ẽ cadũ nã tũc iudex nõ posset arbitrio suo dare iuramẽtũ aduersario ita Bal. hic ꝑ. l. prosperit. ff q ꝯ a qbus. c. scriptus. vj. q. i. vt̃ itellige nisi ꝯsuetudo vel statutũ regeret ꝑ substantiali solẽnitate certũ numerũ testiũ nã tũc nulla potest ẽẽ iudici facultas dandi iuramẽtũ Bal. j. co. i. ꝗ. si vasallus ꝑ gl. i. l. cũ ꝯprobat̃. ff de le. ij ¶ Jn gl. i. q incipit q debẽt ad fi. materiã h⁹ gl. dco dãte dicã in. c. i. j. qd sit inuesti. ¶ Jn gl. q la. vt a pub⁹ ibi. ꝗ. fi. n. nõ ꝙ hoc testatũ ẽ scriptũ a pub⁹ curie approbatũ. i. subscriptũ ꝯ pares curie dñi vasalli. ad fi. gl. probat̃ et inuestitura ꝑ istrumẽtũ publicũ rogatũ a tabellione. l. cũ pub⁹. C. de probatio. ꝗ And. probat̃ et ꝗ Bal. ꝑ sbscriptura a tabellioẽs vt. l. cirographis de admi. tu. ꝯ addicte q scribit Bal. de sbscriptura nõ. i rn. C. de fide istru. probat̃ et inuestitura ꝗ Bal. ꝑ sigillũ dñi epi. si dñs sigillauit inuestitu⁹ ã scriptã ꝑ nõ. l. c. ij. de side istru. i. c. tertio loco de proba. i. c. significãte de pig. i. l. si q ꝑ calũniã. C. de epi. ꝯ cle. sacrũ. nõ. ꝑ Bar. i. l. i fraudeꝫ ff. de test. mil. l. ij. ꝯ ibi Bal. C. de re. alie. nõ aliena. vbi ad ꝯpositũ ꝯ sufficit tenẽtẽ sigillũ sigillare lꝫ sint plures dñi vt no. i. c. iter dilectos de fide istru. ¶ Jn gl. q incipit ꝗ ibi vacuã de hac gl. dicite q sit possessio vacua vt ꝑ glo. ij. l. i. fi. C. vñ vi ꝯ l. i. ij. ff de act. ẽp. i eadẽ gl. ibi nõ facta no. ꝙ si dñs differat vasallũ inuestitũ mittere i possessionẽ coged⁹ ẽ limitate ꝑ dãnũ vasallus iurauerit fidelitatẽ dño. j. qd ꝑec. ꝫ ꝯ in ꝯ an fi. c. i. ꝯ. j. de no. fi. for. c. i. secũ limitabitis gl. verã qñ inuestitura ẽ facta secuꝫ si eẽt de inuestiẽdo facta ꝓmissio i feudo. nã tũc dñs nõ cogit̃ ꝑcise ꝗ liberat̃ ꝑstãdo interesse. l. si qs ab alio i fi. ff. de re iudi. ꝯ l. stipulatiões nõ diuiduntur. celsius. ff. de ꝟ. ob. sm Al. hic ꝗ m. lu⁹. ꝫ. l. ꝑludijs feudoꝝ. nã ẽ de inẽste ter. feudalis vt ita demũ cogat̃ dñs nec liberet̃ ꝑstãdo interesse si facta fuerit inuestitura. c. si facta. j. si de feu. fue. ꝯtro. ꝗ sec⁹ si nõ fuerit facta inuestitura ꝙ tũc nõ ꝑcise coget̃ dñs. d. l. si qs ab alio. Jtẽ limitabitis gl. verã si dñs hꝫ facultatẽ rei tradẽde. secus si dñs nõ hꝫ facultatẽ rei tradẽde de facto vel de iure. puta ꝙ sit rẽ alienã ar. i. seru⁹ quẽ. ꝗ. si ff. de act. ẽp. ꝯ. l. si in emptiõe. ꝗ. vt si ẽptor ff de ꝯtrah. emp. fac q scribit Bar. in. l. stipulatiões nõ diuiduntur. ver. celsus. ff. de ꝟ. ob. ꝙ tũc tenet̃ ad iteresse si nõ hꝫ facultatẽ rei tradẽde de facto hoc ẽ verũ qñ in dolo vel culpa fuit ꝙ dolo vel culpa desijt possidere. nã si sine dolo vel culpa vt alio mõ nõ tenebat̃ ad iteresse vasallo. l. si vt certo. ꝗ. nũc videdũ. ff. commodati. ꝯ ꝑ Bar. i. l. ꝙ verius. ff. depositi. l. si. nã ꝯtrus feudalis ẽ vltro citroꝗ obligatori⁹ vt vidistis i differentiõe feudi. ꝫ. i ꝑludijs ꝗ dñs nõ tenet̃ nisi sit i dolo vel culpa. fac l. si inãt. ꝗ. i. ff. de rei ven. ꝯ qd no. Jn. l. ꝑhemio hui⁹ opis in ar. q actio oriat̃ ex ꝯtu feudali. scdo addicite Bald. dñi vult ꝙ dñs tenet̃ tradere vasallo ignorãti vt vacan⁹ i vẽditiõe. l. rẽ alienã. ff. de ꝯtrah. ẽp. ꝗ. i. ff de act. emp. fac ex. n. ꝙ dñs ante rẽ euictã tenet̃ ad iteresse vasallo ex capite doli et ẽ casus singularis i. l. seruus quẽ. ꝗ. si ff de ac. emp. ꝯ fac qd nõ. Anꝫ i. l. grẽ. C. de eu. ¶ Jn glo. que

scip. i qua ad fi. nō itellectū z limitationē in ℣. si vero fue
rit i possessiōe nā requiruntur fm gl. hic vt vasallus pos
sessor obtineat p̄ q̄ possiderit ad min⁹ spatio ann. ij. q̄ sci
ēte dño possiderit. iij. q̄ nō ɔdicēte dño possiderit vt pro
batur in. §. fināt aliqs. hic i glo. alle. dicite. iiij. q̄ bona fi
de possiderit vt videbim⁹ i glo. q̄ incipit hic daē dfensio.
Andre. de iser. itelligit istū ℣. si vero fuerit i possessiōe.
q̄ agaē possessorio iudicio a dño ɔ possessorē alias si agaē
reali probato dño lz possederit ēt sit i possessiōe nisi pos
sedisset spatio. xxx. an. ita m⁹ probatōib⁹. c. siqs p. xxx. j. si d
fe. fu. ɔtro. nō placet mih hic itellect⁹ And. q̄ hic agatur
possessorio iudicio nō reali. q̄ imo hic agebaē reali iudi
cio probo ex rubrica d ɔtrouersia inuestiture z sic agebatur
reali nō dicit rubrica de cōt. pos. qđ ar. ē validū. l. spato
res. ff. diu diē adiectiōē ēt nō. scribētes i. l. a. ff. si cer. pe.
Scdo ɔ And. ē tex. hic i ℣. si nō fuit. nō erat dubium de
pos. q̄ p̄supponēt ɔuētū eē possessorē vt probaē i tex. ibi pp
possessionē Tertio ɔ And. ē tex. i. c. i. in pri. j. d ɔsue. rec.
fe. nā quēadmodū habeē pro inuestitura missio i possessio
nē facta a dño ita si qs possiderit rez tāq̄ feudalē sciente
dño z nō ɔdicēte saltē p spatiū ānī p̄sumiē inuestitus a do
mino. c. fi. ad fi. §. fināt aliqs. j. si de inuesti. iter do. z va.
lus oriaē. p̄terea ɔ And. allego vobis glo. ordinariā in. c.
i. circa prin. j. de cōsue. rec. feu. z sentit Bal. hic dū diē
q̄ agit reali iuditio nō ob. c. siqs p. xxx. q̄ rn̄deo vbi vasal
lus allegabat p̄scriptionē. lō requirēē. xxx. an. neq̄ ibi de
ferē iuramētū vt i tex. nr̄o in ℣. si vero fuerat i possessiōe
nō allegabaē p̄scriptio sed sola possessio pp quā defertur
iuramētū possessori vt probaē i tex. vbi vr̄ defēsio pp pos
sessionē z sic appet itellectū And. nō eē ver. ¶ In gl. q̄ i
cip. hic daē defensio diuidiē in quatuor. in prima decla
rat tex. i secūda ponit limitationē. i tertia firmat qōnē. in
quarta soluit ɔtriū. scda ibi qđ puto itelligendū. tertia ibi
qd ergo erit. qrta ibi z hic p oia. in ea. ibi. §. tps nō. gl. sin
gularē in materia feudali q̄ ad hoc q̄ cōuētus a dño ob
tineat nō sufficit possessio nisi ipse cōuētus possideat bona
fide. q̄ bona fides qualiter probetur dicite p Bar. in. l.
celsus. ff. de vsuca. z nō. i. l. fi. C. de p̄scrip. lō. tem. co. mo
do fm And. si probaret vasallū dolo malo iduxisse dūm
vt eū inuestiat vel iducat i possessionē talis dolus nō patro
cinabitur vasallo ar. l. i fundo. ff. d rei vēdi. z qđ ibi nō. in
l. z elegāter i prin. ff. d dolo. i glo. fi. que incipit itelligo ad
fi. de hac materia dicā vobis i. §. sacramē. j. de ɔsue. rec.
feu. z q̄ hic nō itēdo tractare nisi feudalia iō obmittā que
dicit Bal. hic. diur iurameto habetur vbi alias diri i. c. fi. d
iure iu. an. l. in bone. C. eo. in. l. admonendi. ff. d iure iu.
¶ Quero vno cū Bal. an positiōi tu nes vasallus sit rn̄
dēdū z rn̄deo positioni negatiue nō esse respōdendum. c.
i. de de confes lib. vj. z dicite vt ibi plene no. z in. l. ij. §. q̄
obseruari. C. de iuramē. calum. subicit tn̄ Bal. q̄ iudex
posset ex officio iterrogare ptem aduersam et teneretur
rn̄dere. c. cū ioannes de fide instru. l. vbicunq̄. ff. de inte
ro. act. cū sumus in positiōe facta d negatiua ab eo q eam
bz probare p no. i. l. nā z postea i pn. ff. de minoribus.

Cum autem. b. d. Agnatus asserēs feudū pater
nū obtinebit ɔ dñm si probauerit
se eē in possessione medietatis vel alicuius ptis: vel cam
bij loco aliquid habuisse vel paternū probauerit aliis iu
stis rōnibus. b. d. ¶ No. ibi i possessiōe. q̄ si agnat⁹ erat
in possessiōe medietatis feudi obtinebit ɔ dñz mediāte iu
ramēto fm vnū itellectū z fm And. possessio minoris tpis
annū nō prodesset vasallo sed requirit possessio saltē anna
lis vel minoris tps vt vidistis in glo. que incip. in qua ste
tit. ɔ. co. in prin. z facit. §. si aūt aliquis. j. si de inue. inter
do. z vas. lis ori. ¶ No. ex h tex. q̄ iz appellatiōe ptis itel
ligi debeat simpliciter d dimidia vt. l. nomē filiorz. §. por
tiōis. ff. de ℣. sig. tn̄ vbi iā ē facta mētio medietatis si fiat
subseqūēter mētio partis tūc appel. istius ptis pōt itelligi
ēt de minima pte vt hic z. ff de leg. ij. l. filius. §. pr̄. sac. q̄
no. l. c. i. de cōtē. iter me. z do. de poz. fra. mei. z qđ no. in

l. i. si. C. d iure emphi. vel ēt est hic rō q̄ addiē verbum
alicuius p glo. i cle. i. ibi no. Card. in. viij. col. de fo. cōp.
Gem. i. c. i. i. viij. col. de fo. cōpe. q̄ vbi dr̄ aliq̄ pte veni
caē ēt de minima z cōcludit ita Bal. hic sed dū tn̄ impor
tat eē i q̄ntitatē cui addiciē vt i. d. §. portionis p rīso. ster
dū rōe icertitudinis appellatiōe ptis cōtineē totū vt no. i
l. vxorj in prin. ff. de leg. iij. ¶ No. ibi vel cābiū sz Bal.
cōsiderandū eē drām inter permutationē z cambiuz q̄
permutatio est speciei ad speciem. cambium vero est spe
ciei ad genus puta ad frumentum ad vinum naz genus
fm legistas ē qđ recipit functionem i genere suo. l. ij. ff. si
cer. pe. sz puto nullā esse drām iter pmutationē z cābiuz
sz q̄ sint sinonoma idē importātia. l. i. ff. d ɔbē. emp. l. i. ff. d
rer. pmu. z est tex. expssus in. c. cū venerabilis d excepno.
¶ Itez no. hic esse casum in ℣. ɔprietatis q̄ vasallus pōt
pmutare vtile dñiū feudi cū pleō dñio. ¶ No. tex. ibi vl
aliis iustis rōib⁹ nā agnatus obtinebit ɔ dñz si aliis iustis
rōnibus probauerit feudū eē pt̄nū. puta p pares curie vl
breue testatū fm glo. ¶ In glo. i. q̄ incip. sic dicit vr̄ ad fi.
no. itellectū glo. in hoc. §. q̄ vasallus ita demū obtinebit
ɔ dñm si iurauerit. nā appellatiōe defensiōis in feudis i
telligitur sacramē. vt vidistis no. glo. ɔ. co. i verbo dfēsio.
Ex qua lec. no. q̄ lz agnat⁹ probauerit se eē i possessione
medietatis feudi pt̄ni vel alicuius ptis vel cābij i ɔpreta
tis noie illius ptis feudi nō obtinebit ɔ dñm in alia pte
quā nō possidet nisi iurauerit feudū eē paternū Ja. d bel.
itelligit hūc tex. trib⁹ modis pmo q̄ agnatus erat actor z
dicebat feudū eē paternū dñs dicebat eē nouū Uel secū
do mō pōt itelligi q̄ agnat⁹ erat actor z dicebat feudū eē
paternū dñs dicebat nullā eē factā inuestiturā. Uel ter
tio mō pōt itelligi q̄ dñs erat actor z vasallus reus q con
uentus teneē probare q̄ erat p̄sumptio pro dño. c. i. in fi
ne. j. de gra. suc. i feu. nā in pmus. iij. casibus ibi si fuerit
in possessione. vasallus petebat ptē suam quā nō posside
bat in alio aūt casu ibi vel aliis iustis rōnibus. agnatus
petebat totū q̄ nihil possidebat fm Ja. de bel. And. ve
ro ponit itellectū vz q̄ in pmis tribus casib⁹. s. qñ agnat⁹
possidebat medietatē vel aliquā ptem feudi pt̄ni vel cam
biū iure ɔprietatis ita demū obtinebat vasallus si iurauē
rit feudū eē paternū in casu ibi vel aliis iustis rōibus ob
tinebit vasallus sine iuramēto si probauerit feudū eē pa
ternū p pares curie vel breue testatū nā verbū obtinebit
in tex. fm primos. iij. casus itelligiē cū iuramēto fm āt vl
timū casum intelligatur sine iuramēto nā aliqñ. n. dictio
variaē. l. i. z. ij. ff. de off. procon. z lega. itellectus autē pro
tribus casib⁹ placet. sz i vltimo casu ibi aliis nō placet pri
mo q̄ ē in indubitabili ɔ. l. q̄ labeo. ff. de carbo. edic. sed
cū dubiū si vasallus probauerit feudū eē paternū plene
p pares curie vel breue testatū q̄ deberet obtinere vt pro
batur z ē casus dcisus. ɔ. co. l pn. z sic supfluerent iste ver.
vt l aliis iustis rōibus p pn. bnius ti. secūdo q̄ tex. loquit
idistincte ar. l. de p̄cio. ff. d publi. ¶ Alius fuit itellectus
Pe. d cer. vt hic refert Bal. q̄ i hoc. §. nr̄o neq̄ i tribus
casibus neq̄ i vult. casu teneē iurare cōuentus z hic itelle
ctus pria facie vr̄ applaudere lr̄e q̄ in ea nō fit mētio de
iuramēto sed tn̄ stricta dispositio cogit destruere intelle
ctū Pet. de cer. q̄ si conuētus fuit in possessione totius
feudi nō obtinebit ɔ dñm nisi iurauerit. vt probaē. ɔ. c. §.
multominus obtinebit agnatus q est in possessiōe ptis fe
udi nisi iurauerit feudū eē paternū poto āt verissimum eē
itellectū i hoc. §. q̄ hic erat cōtē de feudo iter do. z agna
tū. nā agnat⁹ dicebat se succedere collaterali p̄defūcto pu
ta fratri q̄ feudū erat paternū dñs ṽo dicebat ɔtriū certe
si agnat⁹ possederit medietatē vl aliā ptē vel cābiū iure ɔ
prietatis obtiebit dūmō iurz feudū eē paternū vt pbaē. ɔ.
c. i. prin. z ℣. si vero fuerit i possessione p spaciū anni ad
miciem⁹ sciente dño z nō ɔdicēte z bonafide vt vidistis. ɔ.
eo. in pncipio in glo. et probatur in. §. sin aūt aliquis. j. si
de inuesti. iter do. z vas. lis ori. ¶ Prosequor intellectū
lr̄e vel aliis iustis rōnibus probauerit feudū eē paternū

fine p cōfessionē fine p breue testati fine p extraneos testes fine aliis modis nō reprobādis. nam si plene probauerit feudū eē paternū res est clara q obtinebit. si aūt semiple ne probauerit p vnū parum carne feudū eē paternū vel p alias p̄sumptiones tūc ē deferen do probati semiplene si videbitur iu. de cōsue. rec. feu. 7 sic intelligo istū ℣. vel aliis rationibus idsuffecte pro ut hic vidistis tex. fi plene probato nō iure obtinebit. quasi dicat ob tinebit. plena erit probatio totius sine iu ramēto. si plena probatio pōis vel semiplēa p cōiecturas tunc totius erit cū iuramēto. 7 facit q vt indicaret "videbitur" in hoc comēto tex. ista feudales lōge a iurisdictōe 7 vocabula 7 cōclusiōes ponūtur sicut materno potius quā latino ser mone. facit q nō. Bal. i. c. i. de suc. fe. i. c. t. q. de duobus fra. v. z. no. he. inuestitura i. pmā. l. ma. c. ū. vicinū. C. d libe. pre. t in fi. c. t. ad. ad Spe. in ti. de . re. m. 7 facit. q vt in . . s. figo de mās. Bald. cōpiste i terminis. ca. i amci i pe. col. de feu. mar. 7 habuistis varios intellectus. ℭ Itē nō fm Bal. q vbi dubitatur d iure feudali q̄ p qualitatē forme ola p̄sumi tur feudalia. vbi nō appet rō dubitādo aūc Bal. i. vtro z. fi. pt. de re. c. 7 ē de mēte Spe. in ti. d loca. §. nūc aliq. alle. re. fe. Albe. i. l. si certis āno. C. d pac. in fi. 7 de instru. Bal. hoc idē. ſ. de vas. qui con. sine ib. c. vasallus pelo. ſ. si d feu. fue. con tro. in c. i. §. sup. de probi. feu. alie. p Fede. 7 in feudo q̄ nō pes sapiūt liberalitatē q̄ respectu cōcessiōis procedit ex mero dubitado hoc scilicet q̄ in emphiteosi que respectat ad annuā p̄statiōnē canonis 7 ex qualitate rei imponit canonē obligato 7 tūc i dubio canon vr atten dēdus pera re 7 nō. Bar. i. l. i. §. q aūt. ff d super fi. 7 q. in. v. §. nūc aliqua moderat. l. i. ij. C. d iure empt. quod aliter nō scito ne euagādi occasio nē dari videar. ℭ Ibi respōdeo vtriq. nō. ex hac gl. q̄ admodū ad probādū inuestiturā ple nā sufficit carte vel breue testatū vt no. l. c. . l. f. sed q̄ admo faciēdo rei feudalis requiruntur carte vel breue testatū. 7 ē rō fm Andre. q i can tē qui n. vos rē tradi ab vtraq pte. l . i. ff. d reg. iur. sed ad soluēdū sacrū feudalē sufficit solus z. sēnsu actiuo. l. ab emptore. ff. de pac. l. i. 7 ij. C. de iure. rec. dico ergo sicut ad cōstituendas rei feudalis requirunt pes vel breue testatū plenum sicut ad feudalis mediate cōsio requirunt formas vel fac. que habētur l. l. legatus p glo. C. de off. gl. i. c. de gradatio d pēnis in. vj. l. c. i. de reg. iu. ff. de offi. l. C. de nup. ℭ Circa hāc gl. q̄ru Au. pone fm merē regin maritus continuit i votē castrū feu datū cū dat ei de aciē maritus vult postea facere cā bū cū ipso castro cū a. ia rē an requirat cōn sensus vxoris. respōdet And. cōsensū dū requirit sz sec? per naturalē votē codez mō que ē pēnes dantē. c. ū. ij. t. de. v. t vso. facit. c. i. circa pein. ſ . de pro hi. feu. ali. p Fede. c. ij. s fe. ℭ In gl. q̄ incipit iz si. hec gl. duobus modis vno mō affirmatiue videlicet si probauerit 7 hic intellectus huius glo. est q si agens probauerit feudū eē paternū modus de q̄bus i tex. aūt de ferur iur amēti. alio mō hēur glo. negatiue vz si nō probauerit feudū eē paternū sibi aducere ad glo. plene. q̄ īū semiplene probauerat q̄ vnde deferī iur amētū. c. facit ad hōc. l. si quis de . c. t. nota q xij. fac amētales sūt testes qui vtilitate 7 nō de veritate vt videbimus l. c. sup. ad vas. fuit in tertiis cōpurgatoris. c. cū non facias 7 de pur. can. ℭ In gl. si. ad si . nō. fic nota q̄ nō hic p gl. 7 doc. q deferī iuramentū nō vasallo sz vr q iuramentū solius va falli nō sufficit sz requirit iur amētū. xij. sacramentaliū vñ

opponit f. c. ij. qd incipit si qs. ſ. si de inuesti. iter do. 7 vas. lis ori. 7. v. c. sac. ūī. de cōsue. rec. feu. glo. soluit pro hic q̄ distinguat an sit dñs in possessione an fidelis sz soluitio ista nihil intellectus hz. secdo mō soluit glo. q aūt erat cōtentio inter dñm. 7 vas. an feudū sit antiquū paternū vel nouū 7 tūc nō requirit iuramētū. xij. sacramētaliū aūt ē cōtentio inter do. 7 vas. an res sit feudalis 7 tūc requirit sacramētū. xij. sacramētaliū nec sufficit iuramētū solius vasalli. hāc solutionē improbat Ja. de bel. i. c. i. ſ. si d inuesti. inter do. 7 vas. lis oriat. sz potestis vos defendere gl. q īmo in. v. c. ij. dñs negabat eē illā feudalem tu vero fm Alua. hic distingue clarius 7 meli? expediēdo ola membra q aut iste vasallus probauit legitime de pte nō possessa 7 tūc vz ob tinere ēt absq aliquo sacramēto 7 ita intelligat. c. i. ſ. d cō. fe. iter me 7 do. d por. fra. mei. Aut probauit solū d parte possessa 7 plene 7 legitime probādo feudū eē paternū 7 tūc q ex hoc nō ē plene probatū de pte nō possessa sz tm est p̄sumptio rōe ptis possessē q̄ probata ē plene 7 legitime 7 tūc vz obtinere cū sacramēto p ipsū solū vt hic. aut iste vasal lus nō plene probauit de pte possessa sz semiplene 7 tūc ō nō obtiere poterit si iurauerit cū. xij. sacramētalib? se vel ascēdentes suos fuisse inuestitos d tali feudo 7 ita intelligat in. v. c. i. in prin. ſ. de cōtē. iter do. 7 vas. 7 vbi. s. i glo. pce. 7 ad p̄dicta vide q̄ dñi. ſ. d gradu. succe. i feu. in. §. si in vlt. oppo. 7 qd no. p glo. ſ. qd sit inuesti. in prin. in glo. magna. ℭ Oppo. 3 tex. 7 imo vr q agnatus nō obtinet sine iura mēto vnde opponit. s. c. o ti. i p̄n. ibi si fuerit. So. fatēdum ē q agnatus i. §. ūs o tenetur iurare feudū eē paternum v. c. i. . §. i. ſ. d inuesti. i mari. fac. vbi erat p̄sumptio pro do mino probat agnatus si vero erat dñs alias actor probat fm Ja. de bel. ℭ Oppo 3 tex. v. c. ij. ſ. si d inuesti. iter do. 7 vas. lis oriat 7. v. c. i. §. i. d inuesti. i mari. fac. vbi iurat do minus nō ē vasallus vt hic so. Ja. d bel. aut sit plena pro batio 7 tūc sine iuramento obtinet plene probās aut nō ē plena probatio 7 tūc possidēti vasallo deferī iuramētum fiuē dñs possiderit deferī dño iuramētū. ℭ Itē oppon tur aūt vz hic i tex. q rōne ptis agnatus obtinet totū. vñ opponit de. l. q soliduū in pn. ff. de le. i. de. l. si qdē. ff. d tris fac. vbi rōe ptis nō obtinet totū. 7 facit. l. nō ob hoc. C. vñ cognati. q nō probat hoc eē qd ob hoc contingit abesse. So. regula ē in 3rū sz fallit i feudo vt hic vt totū itegra le p̄sumit feudale rōe ptis rō spālitatis fm Bald. nō vr bona qe tex. nā nō se fundat pp idiuiduitatē iuramenti sz pp possessionē partis vel alias probatiōes an iū iuramē tū sit idiuiduū dicite vt p Inno 7 ceteros cano. in. c. fra ternitatis d here. 7 p Bald. l. i. si ex falsis. C. d trās. an 7 q̄ feuda dicant idiuidua pont Bal. in. c. q̄ in ecclesiar. de cōsti. Jo. an. i ad. ad Spe. in ru. d feu. ℭ Itē opponit 3 tex. vbi vz q vasallus obtinebit 3 dñm. sz 3 imo vr q dñs debeat obtinere ex cōfessiōe vasalli q cōfitetur dire ctū dñiū qd ē sufficiēs ad obtinēdū i rei vēdicatiōe. l. cū auictūq. §. i. ff. d vsufru. 7 nō. in ru. ff. d rei vē. soluit Bal. eleganter q dictū aduersarij alterius nature 7 forme q̄ credatur p aduersariū sui nō fundat itētionē aduersarij. vñ proponens exceptionē nō fundat itētionē agentis fine 3ponētis nec eā. c. exceptionē obiectā d re. iu. li. vj. nam hic vasallus sine agnat? cōsitebat dñiū directū sz addu cebat illā qualitatē feudū eē paternū quā qualitatē nō intē debat aduersari?. s. dñs preterea ex cōfessiōe vasalli nō fun dat itētio dñi. d hoc tū ar. an cōfessio possit acceptari sine qualitate sua vide vt p R. i. 7 Bal. in. l. vni. C. de cōfes. in. l. si quidem. C. de excep. 7 in. l. non vtiq per Bart. ff. de excep. ū in. l. aurelius. §. gaio. v. de libera. lega. Pa. ne in. c. bone d. i. de postu. pela. dominus. Anto. in c. ex parte decani. de rescrip. ℭ Querit Bal. si aliqs ale get feudū eē antiquū an teneat nolare auctorē suū ridet q sic. c. . §. si. q. i. d no. feu. nisi eēt feudū antiquari vt vi det Bal. illoz iū dicite q̄ i teneat nolare auctorē suū. l. cū q. C. d pen. he. d. l. r. fauer. ff. c. t. 7 ibi nō. 7 l. c. i. de reg. iur. li. vj. nec ob. v. c. i. §. si q. q illa pp iuramētū alnē. n. c.

iuramentū defunct aliud heredis.l.generaliter in prin. C.de re.credi.ꝛ iure iurā. ¶ Ultio querit Bal.pone pares curie eē iudiciū dixerūt se nō īterfuisse iuestiture vl se nihil scire de iuestitura querit an possint cogi vt dicāt veritatē in iudicio ꝛ si aīr dixerit i iudicio ꝙ extra iudiciū in pumantur rńdet Bal.ꝙ debēt cogi dicere veritatē i iudicio ne veritas pereat.c.i.§.si vero.ī.quid sit inuesti.c.i.§.notandum de capi.extraord.vel de votis feu.ꝛ facit quod no.in.c.cum causam glo.de testi.ꝛ addicite scripta per Bar.in.l.cos.ff.de falsis.

Item si vasallus Si aliqs possideret aliquā rē nomine recti feudi ei datur defensio ꝯ dñm dicētem esse feudū guardie si aūt dñs probauerit eē feudū guardie vasallus restituet rem dño nisi probauerit vasallus p pares curie vel breue testati se inuestitū fuisse noie recti feudi postꝙ̄ suscepit guardiā.idem dicendū est si aliqs possederit aliquā rē noie recti feudi.dñs aūt dicit se dedisse pro pignore. ad hoc allegaī hic.§.vsque ad.§.si qs de māso. ¶ No.ibi dñi esse probatio.ꝙ rōne possessiōis noie recti feudi saltē ad minus spatio anni in dñm trāsfert possessio.c.ij.ad fi.ī.si de inuesti.inter do.ꝛ vas.lis oriaī.ꝛ vidistis glo.ꝙ ponit alia requisita.s.co.in pn. ¶ In glo.ꝙ incip.i quo stetit p annū alias nō.ibi vel probare p pares.ꝙ si dñs probauerit eē feudum guardie obtinebit dñs nisi vasallus probauerit per pes curie vel alios inuestiturā se accepisse noie recti feudi postꝙ̄ guardiā susceperit. ¶ No.ibi dño.ꝙ dño deficiēte i probatione defert iuramētū possidēti qui si iurauerit obtinebit.dicit tn̄ hic Bald.ꝙ aduertat qño iniungat onus probandi ꝙ magis putat actorē debere iniungi onus probādi ꝙ̄ reo.ꝙ si iniūgeret onus probādi ei qui nō tenet probare poterit appellare ille q probare iubetur sm̄ Bal.hic.subijcēs ꝙ hoc iuramētū nō deferet post cōclusionē in cā.facit ꝙ claudit os pti cōclusio vt vult Io.l.c.pastoralis de cā pos.ꝛ ppie. ¶ No.vltio in.§.similiter ꝙ idē ē.ꝙ si aliqs possederit castrū noie recti feudi ꝛ dñs dixerit se dedisse pro pignore ꝙ dño icumbit onus probādi vel obtinebit possidēs cū iuramēto suo. ¶ Glo. hic fateī opposi.ꝙ rōne negatiōis postea non audiatur vasallus Sed opposi.ꝑbat Ia.de bel.ꝙ regula ē neminē puniri ex mēdatio vel negatiōe.l.nemo ex his.ff.d re.iur.fallit in casibus ibi nō.vt ē in autē.ꝯ q ꝓpriā hic alle.addicite glo.pulcrā magr̄am Io.an.l.c.nullus pluribus de reg.iur.li.vj.And.vero saluat gl.nā glo.vult dicere ꝙ si cōuictus negaret ꝛ cōuinceret de mēdatio pderet feudū.c.vasallus.ī.si de feu.fue.cōtro.ꝫ non cōuenit §.nr̄o.qꝛ hic ꝯtēdebaī vasallus rē esse feudalē ꝫ erat contentio d q̄litate feudi an esꝫ rectū vel guardie ¶ Ad fi. glo.hāc sol gl.ꝑbat Ia.d bel.ꝙ hic nō defert iuramētū ad cautelā nec in.d.l.i bone fidei cū si. Ipse Ia.aīr soluit.aut enī ē plene probatū tūc reus ē ꝯdemnādus aut est semiplene probatū tūc defert iuramētū i suplemētum probatiōis in.d.l.i bone fidei.aut nullo mō est probatū ab actore ꝛ tūc si est ꝑsumptio ꝯ reū defert iuramētū reo ad purgationē sm̄ vt hic ꝛ in.c.i.§.vasallus.si vero nulla ꝑsumptio erat ꝯ reū tūc simpliciter absoluiī sine iuramēto.d.l.q accusare in glo.alle. Hec so.Iaco.de bel. non placet nā vult Ia.ꝙ hic sit ꝑsumptio.ꝯ reū ꝫ hoc est ꝯ. tex.nr̄m qꝛ imo erat ꝑsumptio hic pro reo pp possessionē castri nomine recti feudi vt probaī in tex.ibi possederit ꝛ ibi tūc illius erit defensio q possidet.scđo ꝙ si esset ꝑsumptio ꝯ reū vt vult Ia.d bel.nō deferretur iuramētū reo c.sacramētū de cōsue.recti feu.ꝛ tn̄ reo possidēti defert iuramētū in casu nostro q̄re puto aliter soluēdū ꝯrā naꝫ iō defert iuramētū possidēti ꝙ possessio nō est plena probatio ꝛ dꝫ suppleri p iuramētū.nec ob.ꝙ actor nisi probauerit qꝛ imo dñs habebat itentionē fundatā rōe directi dominij sm̄ And.ꝛ bene exemplū glo.Ia.de bel.intelligit ver.in probatiōe ꝛc.duobus modis vno mō ꝙ h partis itellectus Ia.d bel.in hoc ver.dñs semiplene probauerit.eē fe.guardie iō defert iuramētū possidēti vasallo ꝫ ꝯ hūc itellectū opponiī ꝙ a quo remouetur ꝛ quælibet eius spēs glo.in.l.i.§.ff.d suis ꝛ leg. ꝫ hic remouet genus probationis ergo ꝛ semi probatio que ē spēs probatiōis So.Ia.de bel.ꝙ nr̄.procedat qñ alia lex nō distinguit secus si alia lex distinguit illud genus nō in.l.de pen ff.de pub.i.l.q̄situ.ff.de test.vel aīr potestis soluere hoc ꝯtrīuꝫ ꝙ nō ē bona cōsequētia ꝙ altero adiacente ad sui adiacens.l.si cū dotē.§.si.vbi gl.ff.So.Mar.alio mō ꝛ scđo intelligit Ia.de bel.istū ver.ꝙ hic dñs nihil probauerit ꝫ offertur iuramētū vasallo ꝙ erat ꝑsumptio ꝯ eū ꝙ eo ꝙ erat officialis dñi guardian' vel gastaldus.scđo addicite ꝙ intellectus Iaco.d bel.nō ē verus ꝙ distinat ad tex.istū ꝯ glo.i.l.filiū quē habētē.C.fa.her.nā nō appet ꝙ hic vasallus officio officialis dñi.ij.hic itellectus nō ē verus i se ꝙ si hic vasallus fuisset guardianus vel gastaldus domini ꝛ sic officialis tūc obtineret dñs ꝯ vasallū ve ē casus i.c.i.s.d fe.guar.ꝛ tn̄ i tex.nr̄o dicit ꝯtrīuꝫ ꝙ imo vasallus iurādo obtinebit vt probaī i tex.ibi tūc illius erit dfensio q̄re verus itellectus hui' ver.dño vero.ꝙ si aliqs possedit castꝝ noie recti feudi ꝛ dñs nō probauerit eē feudū guardie obtinebit vasallus ꝯ dñm mediāte iuramēto Ia.de bel.vult ꝙ hic.§.procedat sm̄ rīas iuris cōnubilꝫ singulare sit i eo.ego puto ꝯtrīuꝫ ꝙ imo singulare sit in feudo vt ex possessiōe ꝑsumatur q̄litas vtilis dominij ꝛ ꝙ fe.sit rectū ꝙ ē ꝯ ius cōe ꝙ d iure cōi ex possessio nō ꝑsumiī diuꝫ.l.sine possidetis ꝛ.l.cū res.C.d proba. ꝛ plene scribiī i.l.pe.ff.d cōdi.insti simile vidistis.s.co.i pn.ver.si vero fuerit i possessiōe vbi singulare ē in feudis ꝙ ex possessiōe ꝑsumaī dominiū vtile dū sunt ea q dixi vebis ibi. ¶ Op.durissime ꝯ tex.d.c.i.§.i.s.d fe.guar.vbi possessio vasalli nō opitulatur ꝛ ibi ponunī solutiōes Ia. d bel.ibi d eo q possidebat noie rec.feu.hic aūt simpliciter negabat se iuestitū nomie guardie hec So.nō placet lꝫ sit vera i se p̄so ꝙ distinat ad tex.d.c.i.§.i.scđo ꝙ ldubitabilis ꝯ.l.ꝙ labeo ff.d carbo.edi nā cū dubiū ꝙ si vasallus ꝯfiteaī eē feudū guardie vl gastal.ꝙ debeat succūbere.ꝙ i cōfessiꝫ nulle sunt ptes iudicis ꝑter i cōdēnāde l.procide.§.i.ff.ad.l.acqui.ꝛ nō.i.l.i.C.d cōfes.q̄re aliā solutionē dedit Ia.d bel.hic ꝛ ibi quā solutionē ꝑbauit d.c.i.§.i.ꝛ dicite vt solui ibi. ¶ Deinde oppo.Ia.d bel. ad.d.c.i.§.h.ita.ī.d cōtē.inter do ꝛ vas.vbi probat vasallus So.Ia d bel.ꝙ ibi erat ꝑsumptio ꝯ vasallū ꝙ vasallus erat officialis dñi puta gastaldus:hic aūt erat ꝑsumptio pro vasallo q possidebat noie recti feudi:nec ꝙ erat guardianus vel gastaldus vt dixi plene.i.d.c.i.§.i.s.d feud. guar.nec tāgā hic materiā ꝑsūptionū ꝙ nō ē materia feudalis ꝫ dicite hic p Bal.ꝛ i.l.siue possidens.ꝛ.l.i.neque natales.ꝛ.l.fi.C.d prob.ꝛ p Bar.i.l.fi.d cōnub'. ¶ Itē oppo.d.l.fi.ff.d rei vē.ꝛ.d.§.illud.i auten.d tri.ꝛ semis vbi ex mēdatio ꝛ negatiōe qs punit So.Bal.ꝙ q̄dā sūt orationes q̄ semel false sp dicunī false ꝛ loquūtur ꝯra ꝙdam vero sunt q̄ tractu tpis fiunt vere ꝛ false diuersis tpibus ꝛ tunc loqtur.§.noster.vel als melius sm̄ Ia.d bel. aut simpliciter negatur feū ꝛ loquūtur ꝯra:aut negatur q̄litas facti.ꝛ logī tex.noster. ¶ Ultio oppo.ꝯ.§.nostrum similiter ꝛc.vbi dicit ꝙ dño incūbit onus probādi se dedisse rē pro pignore ꝫ ꝯ d.§.similiter.ꝛ.§.hoc.d cōtē.inter do.ꝛ vas.vbi probat vasallus ꝛ nō dñs So.Ia.aut vasallus cōfitet se accepisse ꝛ loqtur tex.nosr.aut sumus i casu dubio ꝛ tūc ꝙ ē ꝑsumptio pro dño defert iuramētum dño.c.i.§.i.s.d feu.gua.ꝛ.l.alius.d seru.ꝛ aqua.ꝫ non placet mihi hoc vltimū ꝙ i dubio deferatur iuramētum domino p tex.nr̄m qui vult ꝙ rōne possessionis dferaī iuramētum vasallo in dubio.simile ēt vidistis.s.co.in pn. ver.si vero fuerit in possessione.nec.obst.d.c.i.§.i.alle.a Ia.de b.l.respondetur ꝙ ibi qualitas officij regulatur sm̄ qualitatē feudi vt ibi dixi.nec ob.d.l.alius ꝙ ex dispositione in feudis ꝑsumiī vtile dñiꝫ vt dixi i pcedētib' ... Ia.saluādo diximus ꝙ logī vt i dubio deferaī iuram...

no. fm Bal. q in. §. nro e casus q publicatis attestatio nibus admittunt testes aduersarij q vtile probatões nõ excludũt veritatẽ precedentiũ probationũ. l. officiũ. ff. de rei vendi. & de rectus & simplex fm Bal. qui non est determinatũ ad certũ terminũ so. l. §. primo. s. de feu. guardie.

Si quis de manso. hoc dicit. fm intellectũ glo. & Jacob. de belui. Si de incremento sit cõtentio inter dominũ & vas. & dñs aliquid reseruauerit i curte i qua sit feudũ vasallus probabit incremẽtũ ad eũ ptinere p pares curie vel p bonũ testatũ. si aũt dñs nihil reseruauerit sibi & tũc aut vasallus nõ est in possessiõe incremẽti & probabit ipse vasallus incremẽtũ ad eũ ptinere p pares curie vel bonũ testatũ aut vasallus ẽ i possessiõe & tũc probat p iuramẽtũ ipsius vasalli incremẽtũ ad eũ ptinere ad hoc alle. vsq; ad. §. rursus. ¶ Nota tex. ibi de mãs q mãsũ ẽ pdiũ i quo manẽt boues ad colẽdũ. Uos aũt dicite & melius q mãsũ ẽ tm territoriũ quãtũ pñt laborare duos boues fm ytalicos vt nõ. glo. iuris cãonici. l. c. i. õ cẽsi. facit. nõ. in. l. si ita i fi. p Bart. ff. de re. dub. in. c. scõm. xxiij. q. viij. i glo. vbi dicit mansũ ẽ tm tere vnde vn⁹ rusticus cũ sua familia sustẽtari possit. ¶ Nõ. q. ibi omne icremẽtũ hic videri casũ 3 cõem sniam probaf q iste tex. loquit õ omni icremento de quo statim videbimus in gl. nõ. tex. q si dñs reseruauit sibi aliqd in curte i qua ẽ feudũ icremẽtũ ptinet ad dñz nisi vasallus probauerit iux formã icrementũ p pares curie vel bonũ testatũ. ¶ Nõ. ex tex. i ver. si vero fidelis iũcta gl. fm Bal. h q possessio i feudis ẽ adeo fauorabilis q facit psũmi pro possessore cõcor. glo. in. c. i. de contẽ. inuesti. feu. & subiicit Bal. q ẽt pscriptio longissimi tpis q in aliis ẽ odiosa vt gl. in. l. fi. C. õ edic. diui. adri. tol. in feudis est fauorabilis vel saltẽ nõ odiosa q gra vtriusq; subiiciẽtur s. vasalli & dñi ar. l. statu liberos. §. seruus iniua. ff. õ sta. lib. & sic hẽtis pulerũ effectum possessionis i feudalibus. ¶ Nõ. tex. sz si dñs. q si dñs nihil sibi reseruauerit i curte icremẽtũ ptinet ad vasallũ & sic hẽtis ex hoc q proxime dixi in tex. q reseruatio ptis facta p dñũ in re sua trãslata in aliũ prodest sibi vt psumaf velle retinere ius circa incremẽta & accessiões ad rẽ & hoc sensit glo. fi. hic posita. concor. in simili. l. ti. se. c. i. §. fi. cũ ibi nõ. & ẽ rõ q nõ vf totaliter & integre voluisse totũ ius suũ dare. & simile cõsideratione habuerunt cano. i subdelegatiõe facta in totũ vel aliquo sibi reseruato i. c. si delegatus i. c. iudex & i. c. quãuis de offi. deleg. vt rõe reseruatiõis possit recusari quod aliis nõ poterat possit reuocare & possit a suo subdelegato ad eũ appellari. & hoc q hic nõ. procedit vbi cõstat secus ẽ vbi cõstaret dñm voluisse dare totã rem qñ tũc exceptũ do aliqd vf sibi iudicare & nocere. l. si quis. C. õ dona. vbi si reseruo mihi vsumfructũ i re donata videor et hoc transferre possessionẽ cõstat enim de mẽte dantis circa rẽ totalẽ. & ideo ipsa totalitas remanet firma & valida sed exceptuatio sola intelligit adempta. l. plane in pri. ff. de lega. i. & ff. de adimẽ. lega. l. legata similiter fm And. õ iser. quãdo aũt exceptuatio adiungit cõcessioni vel exceptionem dic vt i. l. qsitũ in. §. adẽ respõdit ff. de fun. istruc. & instru. lega. in l. sz & si quid in. §. proprietatis. ff. de vsufru. in glo. i. vbi reuẽno dñm vt probaf i prin. §. nñ. ibi sz si dñs & cadẽ gl. ad fi. vt probaf in terrio nũo. §. ibi si vero fidelis nota glo q ponit intellectũ duos. §. quẽ sequit Ja. de bel. & apostillat tex. in scda parte fm hũc itellectũ hoc mõ in tex. ibi in re feudi si fidelis & retinebit subaudire probãdo inuestiturã incremẽti si vasallus nõ fuerit i possessione. Pe. vero de ferrno. & And. de iser. aliter itelligit istũ tex. q aut dñs aliqd reseruauit sibi in curte & vasallus nõ ẽ in pos. incrementi & tunc incre. ptinet ad dñm nisi vasallus probauerit p pares curie vel bonũ testatũ se inuestitũ de incremẽto vt i prima parte. §. nñ. ibi cũ fidelis aut dñs sibi nihil reseruauit i curte & tũc de incremẽti ptinebit ad vasallũ & sic varietas ẽ in scda parte ibi sz si dñs. q secundũ glo. & Jac. de bel. in illo ver. sz si dñs intelligit q si vasallus nõ sit in possessio

ne ẽt iuramẽtũ ad eũ nõ ptinebit nisi probauerit inuestiturã incrementi. sz itellectus Pe. & And. & Bal. placet nec placet itellectus gl. & Ja. de adabitabili. n. ẽ 3. l. quod labeo ff de carbo. edic. nã cui dubiũ vasallũ debere obtinere icremẽtũ si probauerit e. p inuestiturã feudi icrementum ad eũ ptinere. pterea ubi tex. ẽ facere dñas aut dñs aliquid retinuerat i curte vel nõ. pmo casu icremẽtũ ptinet ad dñm vt in pri. §. nñ. Scdo casu ptinet ad vasallũ vt i secunda pte. §. nñ. ¶ Glo. fi. incip. pñmũ diuidit in duas. In prima declarat tex. In scda soluit 3rium. ibi ut ẽ si sendi restringẽdo tex. scda vbi vel dicas i ea. glo. ibi necesse vt probaf in pri. §. nñ. in ea glo. vsq; ad fi. nota hãc glo. singularẽ que restringat. §. nñ in vt incremẽtũ latens vasallo acqraf prout est in vsufructuario & qd sit incrementũ latens vel apparẽs videte tex. & glo. n. §. pterea. insti. de rerũ diui. & dicit hic Bal. q relinquit indicio rusticorũ qd sz incremẽtũ latens & vtrũ hãc glo. nõ sequit Bal. imo Bal. in positionibus suis cõstituit differẽtiam inter vasallũ & vsufructuariũ rõ diuersitatis q in vasallo agit de magno pudicio & iõ nõ acquirit ei incremẽtũ. q vsufructus finitur morte. §. finẽ. insti. de vsufruc. & dicit Bal. hic idem de emphiteota q in feudo p no. in. l. i. i pri. & fi. ff. si ager vectigalis. vos tenete glo. nñam quã sequit Ja. de bel. & And. de iser. & Alber. in. l. de qbus ff. de leg. nã si aluuio acquiraf vsufructuario qui mini⁹ iuris hz quãto magis vasallo q plus hz ar. aut. multo magis. C. de sa. san. ec. nec ob. ar. Bal. de ppetuo & magno pudicio &c. q respondeo q vbi etiã agit de magno & ppetuo pudicio aluuio acquirit empto ri. l. si qs. ad q in prin. ff. de rescin. vendi. l. Julianus. §. si in iuris. ff. de ac. em. l. sz si qs. §. proprietatis. ff. de vsufruc. cũ si. Ex pdictis hẽtis singularẽ cõclusionẽ q limitat istũ tex. vt icremẽtũ latens p alluuionẽ ptineat ad vasallũ vt hac glo. quã sequit Ja. & An. & Alber. in. d. l. de qbus nisi tenor inuestiture forte cẽs in oppositũ puta q inuestitura diceret q incremẽtũ ẽt latens ptineat ad dñm nã tenor inuestiture diligẽter attẽdendus ẽ vt dixi i proemio huius operis. ex qua cõclusione sequit q principiũ. §. nñ habet locũ solũ incremẽto apparente. nec ob. tex. hic in prin. q regula ista q totũ dicit nihil excludit. La procuratore C. mãdati recipit limitationẽ nisi restringaf ab alia lege vt nõ. glo. in. l. fi. C. si sine censu vel reliquis. sz iste terminus vniuersalis. omne. hic in tex. limitaf p tex. i. l. vt si fi. di. §. i ff de vsufruc. ¶ Glo. fi. que incip. talis ad fi. bene nt. Uirio Bal. intelligat istũ tex. in scda pte ibi sz si dñs q iste tex. itelligaf de oi incremẽto siue sit latens p alluuionẽ siue appẽs vt nõ. glo. in. §. pterea. insti. de rerũ diui. no. singulare q iste tex. vf facere cõtra nobile dictũ Bart. vbi vult q si fiat icremẽtũ pdio meo p alluuionẽ & possideam pdiũ meũ certe absq; alia apprehensione videor possidere icremẽtũ p alluuionẽ ita allegãter dicit Bar. in tractatu tiberiadis in ver. acquirit nobis p. l. iij. in prin. ff. de acqui. pos. ad qd ergo iste tex. in ver. si vero fidelis pcedere an sit in possessione incremẽti si vasallus possidẽs feudũ intelligaf ẽt possidere incrementum & sit in dubio incremẽtũ ptinebit ad vasallũ absq; eo q iuret põt dici sz. Bar. hic q. §. nõster vt vidistis in gl. ij. intelligit de incremento separato & tũc ex possessiõe feudi nõ intelligaf incremẽtũ possideri q cessat rõ dicte. l. iij. in prin. ff. de acqui. pos. & pñter cessat rõ Bar. in dicto tractatu. vbi aũt incrementũ non esset separatũ tũc dictũ Bar. haberet locũ videlicet qui est incremẽtũ nõ latens sz apparẽs & nõ separatũ sz vnitũ cũ pdio feudali vasallus possidens feudũ intelligeret ẽt possidere icremẽtũ vnitũ & sic deferret ei vasallo icremẽtũ vnitũ vt in. §. nro ver. si vero fidelis in possessione. Redeuendo materia fm And. dicite de manso Bal. q inter dñs feudũ vas. ad certũ numerũ mẽsurarũ seu ad certũ quãtitatẽ vt si dixi do tibi i feudũ. cc. cãpos tales mensurãdo. & tũc mẽsurare & tũc icremẽtũ erit dñi & nõ vasalli ar. ff. õ gñe. & pri. l. tutila polo. nã itelligit o. cc. cãpos terre & nõ erũt. ff. e. c. l. i. loge. §. ut vidẽtis i agris limitatis ad cer

tam mēsurā in quibus non habet locum ius alluuiōis
ff. de flumi. l. ij. §. si insula. ff. de acqui. rerum domi. l. in
agris. nam ratio ⁊ mensura terminorum impedit ac-
cressētiam vt. l. Julianus in. §. si titius. ff. de acti. empt.
cum ibi no. ⁊ hunc arti. sequitur An. de iser. ⁊ Bal. In
terdū nō datur ad certū numeruȝ sed res simpliciter da
tur in feudū ⁊ cōstat determinatio in meris terminis de
mōstratiuis. nō āt restrictiuis. naȝ cōmuniter natura ter
minorum non est impedire futuras acessiōes. l. si i lege. ff.
d cōtrahē. ēp. ⁊ tunc subsequit interdum icremētum ac
cidit feudo antequā alteri tradatur ⁊ tunc est domini ēt
si illud ignoranter postea tradat vt. d. l. Julianus. §. si ti
tius insitu. d emp. ⁊ vendi. in. §. sed ⁊ si post ȝ Bal. hic
q dicit tn q concesso castro dicem intelliguntur ēt cōces-
se munitiōes que sunt in eo ad defensaȝ vt trabuchi man
gani ⁊ similia facit gl. in. l. i. §. que depositis. ff. deposita
Bar. i. l. cū qui. §. non solū. ff. de furtis. Interdū incre-
mentū accedit feudo post traditionē ⁊ tunc si cōstat exp̄s
se de cōuētione partiū quid inter eos agi debeat vȝ inter
dñm ⁊ vasallū ⁊ tunc illud dȝ inter eos seruari quod in-
ter eos conuentū est vt. j. quid sit inuesti. in. §. fi. ⁊. ff. de
pac. dotali. l. inter socer. §. cū inter. ⁊ hanc cōclusionē se
quitur Bal. ¶ Interdū nō apparet de cōuentiōe partiū ⁊
sic sumus i dubio. Et tūc dicite si incremētū seu accessio
aliqua sit feudo per industriā ⁊ extra rē ⁊ factuȝ vasalli ⁊
tunc aut illud additamentū est seperabile ⁊ p se subsistēs
vt q ibi emitur aliqua portio terre ibi contigua ⁊ isto ca
su ptinet ad vasallū aut ē inseperabile ⁊ nō psistens de p
se vt q acquisiuit seruitutē aliquā feudo. Et tunc talis ac
cessio pertinet ad feudū ⁊ nō ad vasallū Et hāc cōclusio
nē sequuntur oēs doctores qm̄ casus est infra de inuesti.
de re alie. fac. in. §. contrario. ¶ Interdū aditamentuȝ
fit in feudo ex industria vasalli intra rem vt qu in eo va
sallus fabricauit domum vel alias meliorationes adie-
cit ⁊ tunc talia melioramēta spectant ad vasallū vt ē ca-
sus infra hic finit let. in. §. si vasallus. ⁊ probat in. l. fi. C.
de iure ēph. ⁊ hāc cōclusionez sequūtur oēs doctores in
dicto. §. si vasallus. ⁊ dicatis vt ibi. ⁊ p Bald. hic. ¶ In
terdū incremētū seu additamentū fit feudo nō p industri
am vasalli sed a casu ⁊ a fortuna prout ⁊ de quo loquitur
iste. §. Et tunc distingue aut ē incrementū latens querit̄
vasallo vt vult glo. hic ⁊ dicit in ea aut ē incremētū appa
rens ⁊ tunc subdistinguatis. q aut dñs iuestiuit cū omni
incremēto ⁊ tunc si incrementum est latens ⁊ ptinebit ad
vasalluȝ ⁊ ad feudū aut apparens ⁊ tūc ad dñm vt dicta
l. atē fundi. aut ē dubiū ⁊ tūc aut sibi dominus aliquid re
seruauit quo casu si incrementuȝ est latens dȝ ptinere ad
vasallus si apparens ⁊ tunc ad dominū vt in hoc textu in
pricipio. Aut nihil sibi reseruauit ⁊ tunc si dñs est i posses
sione debet spectare ad ipsum nisi vasallus ꝯ probaret
legatiue ad ipsuȝ spectare virtute inuestiture quia tūc es-
set vasalli vt i hoc. §. in ver. sed si dominus si vero vasal-
lus est in possessione ⁊ tunc spectabat ad ipsum vasallum
dūmō p sacramentū affirmet ad ipsuȝ spectare vt in hoc
§. in fine. si neuter est in possessione ⁊ tunc si p̄fferit re-
seruatio probȝ vasallus si non precessit probat dñs vt col
ligit̄ hic i versiculo si vero fidelis a cōtrario ⁊ voluit An
dre. lȝ Ja. d bel. velit q isto casu vasallus debeat proba
re ⁊ male vt p̄dixi. Interdū dubitat̄ q illud quod accedit
sit accessoriū ad principale ⁊ debeat regulari sm̄ naturā
principalis ⁊ ista nō est materia nostra sed tu dic vt i. l.
principalis. ff. de regulis iuris cū ibi no. ⁊ per doc. i n. l.
nō dubiū. C. de legi. per cano. in. c. accessoriū de regulis
iuris li. vj. ¶ Interdū dubitatur an vna pars trahat ad
se aliā ⁊ dic vt i lege si in empt. in pricipio. ff. d cōtrahen.
ēpt. ⁊ dixi supra codē in. §. cū autem vbi videas. ¶ In-
terdū dubitat̄ qū illud quod accedit induxit cōmunionē
cū alio et vna pars vult eligere totū ⁊ soluere estimatio
nē alteri parti verū possu de hoc dic vt in lege sācim⁹ in
§. ne aūt. C. de dōationibus. ¶ Interduȝ dubitatur ad

quē spectare debeat illud qd̄ accedit rei aliene plantādo
vel edificando ⁊ de hoc dic insti. de rer. diui. l. §. cum in
suo vsq; ad. §. littore ⁊ in. c. fi. de pe cul. cle. Interdū du-
bitat̄ si scriptura cedit carte aliene vel pictura aliene ta
bule ⁊ ad quē spectare debeat. ⁊ de hoc dic vt in. d. §. lit
tore cum. §. se. In emphiteota omne incrementū siue la
tens siue apparens ad emphiteotā spectat ita Barto.
Albe. ⁊ Bal. in. l. i. C. de iure emphi. Et in hoc feuda
habent naturā sepatam a ꝯtu emphiteotico vt pȝ p pre
missa. Si tū esset augmentū insolitū cuenire. de quo ve
risimiliter non fuit cogitatū tūc deberet augere canonē
alias non. ita Bal. in addi. ad Spe. i. ti. de locato. i. vi.
col. alias non debere augere pensionē. Et in. d. l. i. vi.
q. Jo. an. in addi. ad Spe. in ti. de locato. §. nunc aliqua
v. ctra vi. Jnno. in. c. potuit i. xxv. col. de locato. gl. in. l.
si merces. §. vis maior. ff. locati. ⁊ qd̄ ibi Bar. Bal. in. l.
ea lege. C. de allunionibus. ¶ Quero ab extra dñs qdā
infeudauit mihi castrū reseruans sibi qbusdam vasallis
postea illud castrū multū est ampliatū hoībus tā prouē-
nientib⁹ ex familijs istoȝ vasalloȝ q alias: dubitat̄ ad quē
spectare dȝ tale incrementuȝ. Et dicit Bal. q iste fam
lie que creuerunt succedūt in locū suoȝ antecessoruȝ. naȝ
ex illis vasallis prouenientes spectabūt ad dñm. alias se
cus ar. C. de agri. ⁊ censi. l. cū scimus. ⁊. l. possessionū. C.
cōia vtriusq; iudi. ⁊. ff. locati. l. ȝ addes in. §. si qs ad ma
herē. l. ꝓponebat̄. ff. de iudi. ¶ Quero qd̄ si ad illud icre
mentū qd̄ remanet dño: quia insula nata est: non pōt dño
ire nisi p loca feudi. vel si pōt vadit cū magno icōmodo
que parta sunt. ff. de ver. sig. l. nepos proculo. An vasal-
lus teneat̄ dare viā dño ēt sine precio. Et dicit An. q sic
ar. ff. si ser. vē. l. u. §. recte. Nā sic prouidet̄ dño de icre-
mēto sine et prouisione sua sine: et promissione legali vt
s. dcm̄ ē. Ita itellig̃t sibi eē prouisū ꝯ oibus sine qb⁹ istū
incrementū esset sibi inutile ar. in. l. ij. ff. de iuris. om. iud.
l. ad rem ⁊. l. ad legatū. ff. de alimē. ⁊ ciba. leg. non ob. l.
si quis sepulchrum vbi datur via mediante p̄cio quia ibi
volēs viā ad sepulchruȝ nullū habebat ius in loco vnde
volebat viā. Sed hic dñs hȝ dñiuȝ directū i feu. i quo pe
tit viā. facit. ff. de exec. rei iudi. l. ei. non tū intelligas q p
qualibet partē feudi dñs posset sibi petere assignari viā
sed solū p illuȝ locū vbi minus incōmodū fiat vasallo. ff.
de serui. vr. predio. l. fi. ⁊. l. si cui. ff. de seruitu. ⁊ facit ad
p̄dicta qd̄ dicit Spec. in titu. d loca. §. nunc aliqua. ver.
ctra. ¶ Quero an pro incremento qd̄ applicat̄ feudo d
beat et sit obligatus vasallus ad maius seruitium. ⁊ An.
de iser. vr̄ sentire q non quia cū sit eiusdē nature ⁊ non si
alia res a feudo. nō debet̄ nisi seruitiū solitū pro ipso feu
do. facit. d. §. p̄. isti. d rerū diui. Sȝ Bal. vr̄ sentire ꝯtrū
hic: pōt adhiberi ꝯsideratio qua prope d ēphiteota dic
aut ē incremētuȝ solitum ⁊ nō tenet̄ augere seruitiū aut
ē insolitū ⁊ tenetur seruitiū augere nisi forte dicamus q
ex quo vt dcī. §. in diffinitione i pluribus cōcessio feudi int
titur grē ⁊ nō respectiuat̄ pricipaliter ad p̄stationē certo-
rū fructuū sed solū ex pte dñi respectiuat̄ ad grām ex pte
feudatarij respectiuat̄ ad fidelitatē q nō ē par rō dubitā
di in feudo an pp incremētū debēt augeri seruitia sicut i
emphiteosi vt plene no. in. l. si merces. §. vis maior. ff.
locati ⁊ in. l. i. ⁊. ij. C. de alluuio. ⁊. C. d iure emphi. in. l.
i. cum ibi no. p glo. ⁊ doc. ⁊ per cano. in. c. pp ⁊. c. potuit
vbi Jnno. extra d locato. vbi vr̄ potius innui cōtrarium ⁊
cōtra And. lȝ. d. Mar. in. §. se. ¶ Quero an pro tali in
cremēto requirat̄ noua inuestitura. dic q nō p ea q̄ nō. ⁊ vi
ri. j. p quos fiat inuesti. i. §. sed ⁊ rex. ⁊ p ea que plene dicta
sūt ⁊ tenet And. de iser. ¶ Cuȝ Bald. hic ponat aliqua
dicta nōbilia q̄ in practica quotidie allegantur de aqua
⁊ molēdinis nō duxi rep̄hensibile iudicari si cōtra illitu
tū meū circa illa paulisper imorabor. Et prio sciendum
ē q circa aquā sm̄ Bald. hic in. iij. ⁊. viij. col. ⁊ Bald.
in rubrica. ff. de rer. diui. i. v. col. q aqua ē cōis oib⁹ ala
tibus. ⁊ prout ē in vsu hoīum ē dē publica. §. i. ꝯ. equidē

illa. de re. diui. l. nemo. ff. eo. ti. tñ cũ aqua inhereat solo. vas fluminis ẽ alueus. vt dicit ibi Bal. i fi. ⁊ l. vnq. col. l. a. ru. vas putei ẽ ipsa cisterna. l. i. §. ĥ verdeõ. ff. de fon. vas lacus siue stagni ẽ ipsũ solũ. l. rutilia pola. ff. de cõt. ẽ. iõ cedit aq̃ solo. ita q̃ si decurrat p priuatũ p̄diũ fit priuata: si p publicũ fit cõtrariũ. d. l. nemo. ⁊ ibi glo. i. l. cũ duobus se. ff. de flumi. l. littora. ff. ne quid i loco pu. Bald. ĥ in. iij. col. ⁊ i. d. ru. ff. de re. diui. l. v. colum. quatenus aqua decurrit p publicũ alueũ vsus publica d. l. littora. ⁊c. §. littor. ⁊. §. flumina. i. insti. de re. diuisi. ibus respectu vsus locus ẽ pocupãdi. vt dicit Bal. iij. col. ⁊ vult Bar. i. l. quominus. ff. d flumi. in. i. ⁊. ij. facit glo. i. d. §. flumina. ⁊ qđ vult Bal. i. d. ru. ⁊ in. l. pilla. ff. d rerũ diui. In his aũt q̃ sunt priuati iuris cum nihil possit in p̄iudicium iuris priuati fieri. ideo aqua priuata. i. q̃ ẽ in solo priuato ex pleno arbitrio dñi pendet. l. aquã. C. de seru. ⁊ aqua ⁊ ibi Sal. i. l. i. §. sicut. ff. de aqua ar. Et iõ ex p̄dictis infert decisio quã tz hic Bal. in col. q̃ si aqua nascit vel decurrit in priuato predio põt predij illa vti prout vult ⁊ diuertere ⁊ cõsumare illam nutu. ⁊ ita et Bald. in. d. l. aquam ⁊ ibi Pau. de ca. Bal. in. c. cũ ec. vulterrana de elec. tñ si dñs diuertendo aquã suã mihi qui hẽo inferius p̄diũ grauiter noceret hec ẽ supplicare mihi apud principẽ vt ille permittat aquam decedere ⁊ non diuertat vel cõsumat. Ita Bal. in. c. cũ in. x. col. de cõstit. qđ intelligerẽ verũ qñ dñs hoc faceret principaliter aĩo nocendi secus si faceret pp vtilitatẽ vel cõmoditatẽ suã lz dãnificaret dñs inferi⁹ p̄diũ. Tñ nõ vz impediri dñs vti iure suo ⁊ aq̃ sua ad libitũ. ita Bal. i locis p̄allegatis. ⁊ facit qđ no. Bar. i. d. l. i. §. sicut Bal. in. l. si manifeste. Pau. de ca. i. l. si tibi. C. d ser. aqua ⁊ Bal. in. l. i. i. cij. oppo. C. de ser. que pro eo q̃ in est. ⁊ dicit Bal. i. d. l. lapilli. i. ij. colũ. simile si ex agro venę aquarũ veniant in predio meo. Nã illas venas p̃scidere possum ⁊ i tuũ puteũ ẽt si tibi inutilis sint coercere vt i meũ decẽps nõ fluat q̃ mihi nullã seruitutẽ ⁊ tua factura supra terrã ⁊ sub terrã. C. d iter dic. Sz Cy. i. d. l. fluminũ. §. si. vult dicere q̃ nõ possit si principaliter. aĩo nocẽdi ad hoc. ndũ vicino qui nõ est malitijs idulgẽdũ. vt. l. i fũdo. i. d rei vẽdi. q̃ tenet q̃ pp nra vtilitatẽ propriam siñ dãnõ. et hoc ipse sibi ipsi nõ nocet de aqua plu. arcẽ. l. ij. §. idẽ varus. Tñ dicit Bal. q̃ dubio p̃sumit dñs facere pp se nõ ad iniuriã alterius. c. in. an. l. fluminũ. §. si. ⁊ ibi Barto. ff. de dã. infec. Itẽ dicit i ẽ differentiã aũt aqua nascat in meo ⁊ possum prout volo venã sibi subtrahere. Nec cõsideratur an lectrix q̃ sciãs ẽ q̃ nolo tibi cõicare cõmoditatẽ p̄dij. Aut nascitur i alieno ⁊ p meũ fundũ decurrit ad tuũ. tunc possũ tibi p̄iudicare nisi faciam cã vtilitatis mee. Sed Jo. de. l. quosdã ⁊ his q̃ notãt in gl. ⁊ Bar. C. metallarijs li. xi. Sibi lz cuiq̃ in alieno fodere ad inueniẽda metalla dũmõ dño fundi nõ p̄iudicet. ĝ ita lz venas aquarũ ducere dũmodo dño predij non p̄iudicet. Sed dicit q̃ spãlẽ i venis metallor ⁊ salor cũ pro ⁊ cũ magnas expẽsa querant ⁊ inueniãtur. Sz i alieno fundo inuenta fuerit vena metalli vel sal. dũmõ non p̄iudicet dño fundi vz inuẽto dñs inuentor gaudere inuentione sua. Nec põt dñs dicere q̃ ipse vult vti vena in fundo d. l. quosdã. Ex hac glo. cũ qua trãsit Bar. C. de metal. li. xi. Nec ob. l. venditor. §. si cõstat. ff. cõia p̄dio. quo loquitur i lapidicinis que sũt factiones inuẽtiõis cũ sint in ut ita Pau. de ca. Ibi dicit tñ Pau. i cõsi. clxxvj. i ipu. cl. Fundamentũ dñi vicarij q̃ vz intelligi hec conclusio procedere qñ inuẽtiones vene metalli vel salor destruit fun. dñi qi solanẽ ⁊ circulis alibi medio aũt impediãt dñm vti supficie fundi sui vt prius solebat ⁊ decã conclusiõe trãsit Pau. de ca. i cõsi. clxxvij. q̃ in i. spi cl. i cũ. Redeũdo ad p̄positum aquarũ p hec dcã dicere q̃ si venã aquar volo ducere ad fun. meũ p q̃ te inuito facere nõ possũ. ⁊ vz fieri sine dãno tuo.

l. fistu. i prin. ff. de seru. vrba. p̄dio. ⁊ ibi Flo. cũ enim in vene aquar nõ sint tãte difficultatis in inuentione ⁊ cõductiõe nec tãte raritatis sicut inuẽtio venarũ metallor ⁊ salorũ vt dicamus de vena aquarũ sicut de vena lapidicinarum ⁊ in vena aquarum habet locum. §. si constat preallegatus iõ et dñs põt dicere se velle vti vena aquarũ pro se vt dictũ ẽ. tñ in vsus et priuatis iuribus aquarũ attenditur sz Bal. hic i. iiij. col. cõsuetudo vicinorũ vel p̃scriptio facit. l. vsum. aque. C. de aq̃ductu. li. xi. ⁊ ibi Bar. facit qđ nõt Bald. in. l. si manifeste. C. de ser. ⁊ aqua. ⁊. l. in. C. ad l. acqui. hinc et ẽ q̃ dicimus q̃ alteri aqua iure debeatur meũ nihil iuris i ea hẽo. iõ alteri illã cõcedere nõ possũ. Ita Bal. ⁊ Salic. in. l. aquã. C. de seru. ⁊ aqua. et hoc etiam infert q̃ iure priuati ẽ aqua ⁊ priuator cõcessionibus trãsfert dñiũ nõ et publico vt. s. dicã. Sequit aliud q̃ si ẽ mihi cõcessa aqua ad certũ vsum vel modũ nõ possum ad aliũ vsum vel modũ vti. l. si manifeste. ⁊. l. nõ modus C. de ser. ⁊ aqua. Et ita si ob certã cãm cõcessa ẽ aqua vel toleratus est vsus aque cessante cã illa vsus aq̃ cõcedẽde cessabit. d. l. si manifeste iõ infert ad decisionẽ q̃õnis quã hic determinat Bal. i. iiij. col. Pone q̃ vasallus ex torrẽte vel fossato dñi p p̄diũ feudale ducit aquã in p̃priũ p̄diũ ipsius vasalli lõgissimo tpe. Postea finitũ est feu. nũquid intelligatur hoc ius p̃scripsisse videtur nõ q̃ hoc non fecit rõne dñij ex quo diuertere poterat aquã de fũdo in fundũ nec rõne p̃scriptiõis. ar. ff. de vsucap. l. sequitur. §. lana. item q̃ qñ supputatur rõne q̃ pdit vsus extinguit vsus. vt ẽ hoc opatur intersectio medij. vt ar. ff. de ser. ru. p̄dio. l. tria p̄dia. vt de hoc. s. de inc. de re alie. fac. §. quid ergo. Iõ ẽt dicimus q̃ ea q̃ tẽdũt ad cõseruationẽ hui⁹ ductus aque i p̄dio suo dñs põt facere sine cõdictiõe vicini. d. l. fluminũ §. si. cũ. l. se. Bar. in. d. l. quominus. i. vij. ⁊. ix. q. Flora. in. l. refectionis. ff. cõia p̄dio. fact. l. a. §. a. ff. de riuis ⁊ qđ vult Bal. hic in. v. col. in fi. vbi infertur regula magistra i ista materia ductus aquarũ si impediretur dñs vti aqua in fundo suo cõpetit sibi actio ad mediũ ius aque. l. de aq̃ ff. cõia p̄dio. §. eq̃. insti. de ac. ⁊ pp ea generaliter dicimus q̃ cõcessio iuris aquarũ itelligatur facta ẽt si fiat a principe sine alieni iuris p̄iudicio. l. ij. §. merito. ⁊. §. siquid a principe. ff. ne quid in loco pu. l. p agrũ. C. de serui. ⁊ aqua ⁊ ibi glo. ⁊ doc. Nõ tñ licitũ ẽ dño hẽti aquã i fũdo p̃prio aliquid facere pp qđ aqua in grauamẽ vicini opere manu fcõ de cursu suo naturali mutet puta imittẽdo aquã p cursũ solitũ i predium vicini. ita q̃ illũ dãno afficiat. l. i. §. hec aũt §. ita scilicet. §. neratius. §. ⁊ idẽ aiũt. ⁊. §. i summa. ff. d aqua plu. ar. Imo post glo. i. l. fluminũ. §. vt ẽ videamus. ff. de dam. infec. ⁊ facit ter. in. l. i. §. idem aiunt. ff. de aqua plu. ar. ⁊ facit qđ vult Bar. i. d. l. quominus in. iij. q. Imo tenetur dñs feudi superioris auferre aquã vicino inferioris fundi quã ipse iponit ope manu facto nõ ẽt aquã q̃ per seipsã oritur. ita Bal. ĥ in. v. col. p. l. refectionis. §. si. ff. cõi. p̄di. l. i. §. si. ff si vsufr. peta. iõ dicit Bar. i. d. l. quominus in. i. q. in fi. ff. d flum. q̃ si in flumine priuato in fundo alieno quis aliquid inouet solum ille cuius ẽ fundus põt cõqueri ⁊ impedire inouãtẽ nõ aũt tertius. l. loci corpus. §. cõpetit. ff si ser. vẽ. ⁊ regula ẽ q̃ immittens ex suo p̄dio aquam in fundũ vicini ope manu fcõ tenetur ad interesse. l. i. §. item sciendũ. ff. d aqua plu. ar. ⁊ põt p vicinũ actione negatoria prohiberi. l. ij. in prin. ff. si ser. vẽ. ⁊ d fine faciat in suo q̃ se vz fundũ imediate immittat. l. apud trebaciũ. §. i. ff. d aqua plu. ar. sine lcpiat opus per qđ immittit in suo ⁊ cõtinetur ẽ publicũ postea diriuat in fundus vicini cũ dãno eius. d. l. apud trebatiũ. §. si. quinimo si aliquid fiat in p̄iudiciũ dñi in fundo eius põt dñs auctoritate p̃pria illud tollere. l. quemadmodũ. §. protectũ. ff. ad. l. acqui. sed ex quo dicimus aquam donec ẽ i fundo priuati esse illius dñi cuius ẽ fundus ⁊ posse illum ea vti pro arbitrio. nũquid si spacio. xl. an. dominus permisit aquã hre certũ cursũ ad fundos vicinorum nũc vult dñs aquã diuertere nũquid aqua p̃scripsa definitis possit idducere p̃scriptionẽ vel cõsuetudinẽ dic q̃ nõ

q nõ ẽ res alata ⁊ p rẽ in alatã nisi nobis acqrit vt no. i
fi. p q̃s pso. nobis acq. §. idẽ i gl. ita q nõ ẽ alibi. Ops ẽ
in pscriptiõe aliquẽ vsũ itercessisse quo principiato sufficit
aqui ð se fluere vt. ff. que ad. ser. ami. l. g fundũ. i cõsuetu
die ẽt sufficit q biiferit initiũ a multis vtẽtib. nã postea p
fiat solo tpis cursu. vt. ff. cõmu. pdio. l. vẽditor. §. si cõstat
⁊ facit qð no. p Dr. ff. ð vb. ob. l. cũ bans. ⁊ idẽ tz Bal.
l. c. cũ oẽs in. ⁊. col. ð cõstituto. Et isto ẽ qð quottidie ercla
mãt causidici nri Milani. dicẽtes q scoladicta nullo tpe
pscribanẽ. ⁊ ẽ rõ tz Bal. q nulla suit bz cãz naturalez
sz aut iposita aut pscriptã. i. l. i. §. deniq. ⁊. §. fi. cũ. l. seq.
ff. ð aq. plu. ar. bẽ. i. l. i. ⁊. l. alti. C. ð ser. ⁊ aqua. solus ẽ ð
fluens aq cũ sit naturalis nõ iducit suitutẽ aqductus, cum
suit nature repugnet. l. manumissiões. ff. ð iusti. ⁊ iure. aq
ãt publica dr er quo trãsit p alueũ publicũ p. ⁊. dcã. ⁊. ⁊.
allegata i pri. huius materie. Et sciẽdũ q huiõi aquarũ
duo cõsiderãt capita. qdã aq dr flumẽ publicũ qdã priua-
tũ. Publicũ flumẽ dr cuius aq cõtinuo currit. Priuatũ
ãt dr cuius aq cõtinuo nõ currit. l. i. §. i. cũ duo. se. ff. ð flu.
⁊ aquã ð flumie pub. nõ licet cuiq extrahere nisi ð cõcessiõe
pricipis q ẽ ð regalib vl cõsuetudie tãti tpis cuius initii
mẽoria nõ extat i cõtrariũ. l. h inf. §. duct aq. ff. ð aq quot. ⁊
esti. vl statuto ciuitatis vl pricipis bẽntis merũ ⁊ mixtũ im
piũ. ita Bal. ⁊. l. quomin i. ii. q. ⁊ Bal. i. d. ru. ð rez diui.
vi. col. ⁊ tale priuilegiũ vl cõcessio itelligẽ cũ moderatiõe vt i
si corrũpat m̃ices fistulas aq. sz ducat aquaz p castellũ vl
foramẽ ita Bal. i. l. eos. C. ð aqdu. li. xi. ⁊ ẽt itelligẽ vt ð
ducat aquã sine iniuria ⁊ piudicio alteri. l. ipatores. ff. de
ser. ru. pdi. l. aquã ⁊ ibi cõiter doc. C. ð ser. ⁊ aqua. vbi di
cũt q cõcessa duob videnẽ cõcessa scdo sine piudicio prim.
Bal. i. l. si maifeste i pe. ⁊ fi. q. C. ð ser. ⁊ aq. facit ter. i. d.
§. sigs a pricipe. ⁊ i. d. §. merito. qz semel flumẽ ẽ publicũ
effectũ lz qñqz fuerit priuatũ nõ pt ampli i priuatũ flumẽ cõ
uerti nisi p pricipẽ. l. diligẽter. C. ð aqduc. li. xi. ⁊ procedit
h sive fossa fluminis fuerit manu ⁊ arte facta vt i nauigio qð
Milam bẽm sive natura. l. i. §. si fossa. ⁊ ibi ter. ff. de flu.
ex qt. n. natura flumia publica ptinẽt ad ipatorẽ ⁊ supmũ
pricipẽ. c. i. ĩ. q̃ sũt regalia vt vult Bal. i. l. si plures C. ð
cõdi. iser. i. v. col. qð itelligẽ verum i vli. sz i pticulari sũt iu
risdictiõis illaz ciuitatum. per quaz territoria trãseũt. ita
Bal. i. d. l. si plures. ⁊ clari i rubri. ff. ð rez diui. i. vi. co-
lũ. Clarissim doc. Signorolus i cõsi. lxx. qð incipit i noie
dñi. i. q. vertẽte iter cõe Parme. i. ii. ⁊. iii. col. vbi ð flu
mie padi p. l. littora. ff. ne qd i lo. pub. Et cũ sint regalia
flumia ⁊ vsus eoz public. d. §. flumia ⁊. d. lege quominus
supiorib aquã vẽdẽtib ignomia ẽ vẽdet eã. ita Bar.
i. l. ad repatiõnẽ. C. ð aqueduc. Et ex tali flumie publico
nõ licet priuato aquã diuiare. l. ipatores. ff. de ser. ru. pdio.
§. i. §. pimiti ff. ð aq quoti. ⁊ esti. l. i. §. si in mari. ff. de flu
minib. l. i. i pn ⁊. l. ii. ff. ne qd i lo. pub. d. l. diligẽter. ⁊. d.
§. ductus aq. l. statutos i pri. ⁊. l. fi. ff. ð seruit. no. in. l. iii.
C. de seru. ⁊ aqua. ⁊ cũ quo aliquo ex modis pdictis cõ-
cessum esset priuato ex flumie publico aquã deriuare. tũc
antiqua forma ductus aque tenenda ẽ. nec põt alterari. l.
fistulã in pri. ⁊. l. q̃ luminib. ff. de ser. vr. pdio. l. i. §. illð
⁊. l. fi. ⁊ ibi no. ff de aqua quo. ⁊ esti. l. ii. §. apud labeonẽ ⁊
§. adeo labeo. ⁊. l. fi. ff. de aqua plu. ar. l. i. §. fi. ff. ð riuis. l.
vsuz aque. §. fi. C. de aqueduc. li. xi. l. pses ⁊. l. si manifeste
⁊ ibi cõiter doc. C. de seru. ⁊ aqua. cũ si inferioris vicini si
interest q alterẽ cursus aque: alteratio a iure prohiben-
da vz vt probaẽ in. l. i. i. fi. ⁊ in. l. ii. ⁊. iii. in pri. ⁊ in. §. sigs
nouũ. ff. de riuis ⁊ ita tz cõsulẽdo. d. Signorolus cõsilio
xcii. qð incipit factũ sic se hz ex quodã flumie publico i. fi.
col. Bar. tñ in. d. § sigs riuũ vl tenere q ita demũ pos-
sit alterari consuet vsus si necessitas vel vtilitas magna
vigeat alz nõ. Et ideo ẽt ope manu scð restagnare vel alio
mõ ipedire cursũ aque vel ẽt dilatare ⁊ cũ maiori vehe-
mẽtia solito imittere nõ ẽ pmissũ i dãnũ vicini. l. i. §. hec
aũt. ⁊. §. neratius. §. adẽ aiunt. ⁊. §. in sũma ff ð aqua plu.
arcen. l. flumanũ. §. sẽ videam. ⁊ ibi glo. ⁊ Imo. ff. ð dã.
infec. l. i. §. ait pretor. ⁊ §. ⁊ gener aliter vbi ho. ter. ff. ne qd
in flumi. pub. facit qð no. Bal. in. l. ii. C. ad. l. aq. ⁊ roti.
pos. ⁊ i. d. l. quominus. i. iii. ⁊. vii. q. Et faciẽti i flumie pu-
blico aliqd illicitũ rõne publici iteresse cuicũqz licitũ ẽ cõ-
dicere nisi ipse ẽt illicite faciat q huic nõ cõpetit aliqð re-
mediũ. ita Bar. in. d. l. quominus in. i. col. ⁊ itelligo sine
iste illicite faciẽs velit alteri cõdicere rõne publici interes-
se: sive rõne priuati. facit que habenẽ in. c. cũ ecclesiastice
excep. qð aũt dictũ ẽ in flumie publico non posse edificari
vel aquã duci. Intelligere prim in flumie nauigabili. secus
si nõ eẽt nauigabile. ⁊ iõ dixit Bal. in. d. ru. ff. de rez di-
ui. vi. col. q cõe pusiz hz molẽdina ⁊ clusas in tiberi. l. mu
nicipali ⁊ ẽt priuate psone q flumez tiberis ibi nõ ẽ nauiga
bile pp loci naturã ⁊ aque puitatẽ. l. ii. §. si qs nemine. ff.
ne qd in lo. pub. alis si eẽt nauigabile. l. mũicipali talia ad
mitti nõ possent p ea q. s. dixi vt vult Bal. i. d. ru. cũ hec
sint regalia. ⁊ ita tz Bar. distinguẽdũ esse an flumẽ sit na
uigabile vel nõ in. d. l. quominus in. ii. q. Et facit q vsus
fluminũ quatenus publica vtilitas nõ ipedit ẽ publicus.
l. ripaz. ⁊. l. nemo. ⁊. l. itẽ lapilli. ff. de rez diui. si tñ flumẽ
publicũ nõ esset nauigabile sed ex eo fieret aliud nauiga-
bile tũc idẽ indicamus qð de nauigabili ⁊ eadẽ prohibi-
tio inducat. l. i. §. nõ aũt. ⁊ ibi gl. ⁊ no. Bar. in d. l. quomi
nus in fi. i. col. ff. ð fluminĩ. l. si ñ aũt. §. fi. ff. ð aqua plu. ar.
⁊ generalr et mẽte Bar. ibidẽ in. d. l. quominus. ⁊ Spe. i
ti. de cã poss. ⁊ propue. in. §. q vero. ver. pono. q id qð di
cis ⁊ versiculus proxie pcedẽtib: ⁊ ex mẽte Bald. in. d. l.
itẽ lapilli in. iii. col. ⁊ in. d. rubrica. ff. de reruz diui. in. vi.
colum. ⁊ in. d. l. si manifeste. ⁊ in flumine publico licitũ ẽ
aliquid facere edificare vel aquã ducere dũmodo nõ pre
iudicetur vsui publico: ideo paulisper diuertere aquã flu
minis publici que postea reintret etiã breui spacio in flu-
men publicũ non prohibetur quinimo pmittitur vt in di
ctis locis. Et ideo etiã ibidẽ dicit q in ripa fluminis etiã
nauigabilis possũ cõstruere molendinũ dũmodo aqua
nõ diuertaẽ ad impediendũ vsum nauigij. facit. l. i. §. in si
le. ff. de riuis. ⁊. l. i. ⁊. l. eos. C. de aqueduc. li. xi. ⁊ sicut sine p
iudicio iuris publici hec fieri debent. ita etiã sine preiudi
cio priuati vicini. l. i. in prin. §. sunt qui putant. ⁊. §. et gene-
raliter. ff. ne quid in flumine publico. Bald. in. d. l. si plu-
res in. ii. colum. ⁊ in dicta rubrica in. iiii. colum. Specula
tor in dicto. §. quia vero: nec potest vicinus dici pati iniu-
riã si impeditur lucrũ acquirere. puta quia minus solito
lucratur sm Barto. l. si de eo. ⁊. l. qui autem in principio
ff. que in frau. cre. ita Barto. in. d. l. quominus in. ii. ⁊. iii.
q. ⁊ in. l. per agrum post glo. C. de seru. ⁊ aqua. ⁊ in. l. i. §. si
cut autẽ. ff. de aqua plu. arcen. Et ideo non posset impedi
re volentem facere scðm molendinum in flumine publi-
co ex eo q diceret q diminueretur vtilitas sui molendini
quia non ibunt tot gentes ad suum molendinum sicut pri
us. ⁊ ita tenet etiam dominus Signorolus in dicto con-
silio. lxxxv. in octaua col. facit qð vult Bald. in. l. i. C. de
ser. que pro eo quod interest. Item hoc cõmodum per-
det ex animo alieno adeo non computatur loco interesse
vel damni: cuius amissio. l. inde neratius. §. adem inianus
iuncta glo. ff. ad. l. aquili. l. a. §. deniqz. ff. ð aqua plu. arcẽ.
l. proculus. ff de dam. infec. l. si in qui. § fi. ff. de fur. l. a. §.
portio. ff. ad. l. rhodiam de iac. Neqz est in consideratione
lucrum quod habetur cum iniuria proximi. l. deniqz. ff. ex
quib cau. maior. dicta. l. si is qui. l. siquis vxor. §. si seruus
ff. de fur. Alio modo dicitur aqua publica videlicet quia
sit ad vsum publicum scilicet fisci cõmunitatis municipij
tunc non est licitum alteri priuato aquam ducere vel edi-
ficare in preiudicium aque publice. l. a. ⁊ per totum tit. C.
de aqueduc. lib. xi. et vult Barto. in. d. l. quominus in prin
cipio. Et diuisio aquarum fit pro temporibus luminatis et
mensuris. l. de vsu aque. ff. de variis ⁊ extraor. cog. Bal.
in. c. cum ecclesia vulterrana in. iii. col. de elec. ⁊ in. l. si plu-
res. C. de conditione inser. ¶ De molẽdino querit hic
Bal. in. ii. col. Pone dominus habet quoddam terri-

tessu in cuius principio est quoddam molendinum quod concedit mihi in feudum iste dns i inferiori pte vult facere aliud molendino. Querit vtrum possit et videtur quod sic licet teneat mihi ad interesse iure .n. dnus id facit. nec .n. iure seruitutis pot impediri quod res sua nemini seruit ad hoc fact. l. i. in fi. ff. si no. se. mi. Ista quest. non est dubia si habens molendinum superius haberet ipsum iure proprio quod a iure p preoccupationem quod super or impediri non posset. Considera quod quedam sunt que essent in nullius bonis essent concedunt occupanti quo ad illius vtilitate vt aqua fluminum. quedam vero non ratione occupationis sed ratione territorij sunt eius vt fossata inter agrum alicuius currentia sicut est rapo et mellonecellum. vt dicit glo. et illa sunt eius vel illorum quorum predia sunt quod ps prediorum sunt cuius cursus eorum non sit publicus sed priuatus vt. s. dixi. ita quod quoslibet nisi i contrarium sit prescriptioni publica consuetudini nom cum esset standum. vt. C. de aquedu. l. vsus aque lib. possint dictam aquam i totum i suis predijs absorbere. vt no. Bar. i. l. i. §. sicut de aq. plu. arc. Posset est dubium vtrum vasallus possit dictam aquam conuertere in predia sibi concessa. quod ad inferius molendinum dni nihil perueniret dicit quod non quod non est verisimile dnm ita concessisse. ar. ff. de ser. vr. pre. l. q. bin. as edes. In alijs casibus quos non tractamus de u. an habens molendinum superius vel inferius possit impedire aliam quin edificet molendinum. i. vel. s. molendinum suum est vulgata. ponit p glo. in. l. si quis et argentarijs. §. si tum. ff. de eden. in. l. si manifeste. et ibi Cy. et conter doc. de seru. et aqua. Per Bal. in rub. ff. de re. diu. l. iiij. et in. d. l. si plures in. l. i. in. r. col. C. de ser. que pro eo interest prosc. p Ang. in. l. i. §. ide ait. ff. nequid in loco pb. p Bar. in. d. l. quo minus in prima secunda et quarta que c. Conclusio communis est quod aut flumen erat priuatum illius qui mo habet et eius qui secundo facit et tunc in sua pte pot facere se dus quicquid vult faciendo principaliter vt sibi prosit non vt terri noceat. d. l. proculus. Sed quid si facit multa considera vt noceat et prosit alias non facturus nisi nocendi alias haberet. Respondeo facere posse quod non ex affectu iudicandus est vt defraudari consilio quod non defraudatur re. Uincet sed aius a iure licentia ar. ff. de dona. l. si vir et vxor. Aut flumen erat publicum et tunc aut superior habebat molendinum licet probibet inferior. aut ut licente et tunc superior non pot agere contra superiorem quod non habet ius agendi cum sit predo nec debet commoda possessionis quod sine ius publicum possidet. ff. ne illo. pu. l. ii. §. ide ait. Inter predones non competit agere licet impetrat possidere. ff. commu. diui. l. commu. diuidundo inter predones vbi tex. no. Si aut vterque et primus et secundus licite molendinum quod habet permissionem a principe vel statuto et consue vel prescriptione. Et tunc si aqua p ambobus non sufficiat ille prio edificare cepit molendinum licite vel concessionem prius habuit poterit impedire secundum ne edificet. Si aut pro ambobus sufficiat tunc vterque edificabit. ita Bar. i. l. i. zeedie et ibi conter doc. p illum tex. ff. de aqua plu. arc. et i. l. ij. aquam. et ibi Bal. et alij. et i. l. p agrum post gl. C. de seru. aqua. in. d. l. quominus. in. v. q. in fi. et facit tex. in. l. lacus. §. aqua quotidia. et esti. et quod. non. adeun Barto in ra. l. quominus. in. ii. et. iii. quone et Bal. in pace constitue verbo opinione et in verbo et in plures i prima col. et in. d. si plures in. ij. col. et in dicta rubrica. ff. de reru diui. in col. et Spe. i tracto §. quia vero i ti. o ca pol. et propter. Succedit non questio quid si molendinum meum quod habeo i umie publico ipetu fluminis destructum est an vbi erat edificium molendini mei alius possit erigere molendinum quod dicit hoc Bal. quod si fundamenta remanserit i totum vel parte maiori non potest dominum et alius non potest ibidem edificare. secus si fundamenta sint sublata i totum vel pro maiori parte quia alius edificabit et in veterem ambitus in molendini dni tamen illis fundamentis se abstinent. ff. si dni. l. in tantum. et. l. aristo. et facit. ff. de gtrabe. emp. domini in eo quod dicit q in maiori parte rei vr tota rei substantia contineri. secus i minori. Nam eatenus remanet dominus quatenus fundamentorum edificium tenet et non plus

qua locus vacuus ad suam naturam statim redigetur. vt. d. l. in tantum. et. d. l. aristo. Ita Bal. in rubrica. ff. de rerum diui. ¶ Sed quid si destructo molendino meo dum illud non reficio alius velit construere nouum molendinum. s. meum vel infra meum tali modo quod meo noceret si vellem reedificare an possum prohibere. Bar. dicit esse consideranda tria. Unum est aquam ducere. Secundum est p talem locum ducere. Tertium prohibere alium ducere aquam. ¶ Primum pt competere duobus modis et concessione principis vel senatus vel populi vt. l. si mat plures. §. si. ff. de aqua plu. arce. q modi faciunt hac mihi competere iure meo vt. s. dixi est plurics. In isto fateor quod non vtendo spacio longi temporis caderem ab illa concessione. l. i. ff. de nundinis. Ponere soleo i. e. cum accessissent de consti. vbi conter doc. c. accedentibus de priuilegijs. pot et competere ex iure quod competet de iure gentium. Et ista facultas nullo modo prescribitur. vt l. l. via. ff. de via pub. ¶ Ad secundum p talem locum ducere si duco p fundum aquam tunc non vtendo constituto tpe ius seruitutis pdo vt. l. seruitutes la grande. ff. de seruitu. et. l. ij. C. de ser. et aq. ¶ Et tertium quoddam ius impediendi vicinum vt nolo quod vicinus meus occupet quod noceret mihi. et tunc loquitur. l. si. ff. de vsucapio. Et circa perdendum ius occupationis de iure gentium attendas hoc quod in aialibus in quibus requirit presentia et cum difficilis sit corporis presentia desino esse dominus. Et sic de modo occupandi concedunt. §. fere bestie. cum se. insti. de rerum diuisio. vt in. l. ij. et in. l. naturalem in pri. ff. de acqui. rer. dom. Aliud est in rebus inaiatis vt in. q. nostra quod est factum edificium et est dirruptum an quis perdat. et certe dicendum quod oportet quod concurrant quod reuertatur i pristinum statum et quod derelinquatur et tunc desinit esse dominus vt in. d. l. si. ff. de vsucap. quod procedit et desino possidere p annum. et ideo si aqua reassumpsit cursum suum et ego p annum taceo alius poterit licite occupare. ita Bar. in. d. l. si. et ibi et Ang. ff. de vsucap. et i. d. l. quominus in. xv. q. Et ita intelligitur quod no. Bal. i. d. l. lapillu in. q. v. et ideo solet tradi cautela quod quod habet molendinum i flumine publico teneat post destructionem eius aliqua signa ibi et vestigia puta palos vel molos p que possit apparere signum veteris molendini. Nam tunc licitum erit ei reedificare illud quandocunque voluerit et prohibere impedientem. ita Bar. zeppola in cautelis suis cautela. clxxxvii. et colligatur ex predictis. Et probatur ratione facilius res producta in esse conseruatur et imo dico quod in esse de nouo producatur glo. in. c. gratum. de postu. pla. i. l. aliud. §. referri. ff. de reg. iur. quod collegium licet non inducatur p vnum tamen p vnum conseruatur. facit vulgare. l. patre furioso. ff. de his q sunt sui vel alie. iuris. Sed hoc ius preoccupationis ductus aque statim videtur quesitum et preoccupatum solo animo edificandi. ita Bar. in. d. l. quominus. i. iij. q. et Bal. in. d. l. lapillu. in. iiij. q. Ergo sicut queritur animo edificandi. ita quesitum conseruatur remanentibus reliquijs siue vestigio veteris molendini seu edificij. Hoc autem casu quando licite quis habet molendinum in flumine non tamen conuolutatem habet nouicanum predium est licitum restagnare siue clusas facere i flumine vel etiam ligna vel lapides immittere i ripa vicini predij. Sed si dns consensisset clusam fieri tunc pro reparanda illa licitum est ligna et lapides i ripa vicini q consensit affigere. Uel aliter flumen restagnare. ita Bar. i. d. l. quominus in. vij. q. et l. l. maritus. ff. de acquirenda rerum do. Et ideo signa clusarum bene custodienda sunt vt iuxta possit clusa refici. ita Bal. in dicta. l. lapillu facit quod notat Bal. in dicta rubrica. ff. de rerum diui. in. v. et. vj. col. et supra tetigi circa materiam aquarum i hesterna lectione. Et ideo dicit hic Bald. quod clusa i flumine publico est facta tis. tanquam quedam superficies. ideo illa destructa nullum retinet dominus ius in flumine nisi ius reficiendi. facit quod no. Bar. in. l. flumminum i pri. ff. de da. infec. Et ita Bal. hic dicit quod seruatur consuetudo.

Rursus. b. d. sm Jaco. Si inuestitura fuerit facta cum eius incremento: incrementum spectat ad vasallum non ad dnm et resoluto iure datoris resoluitur ius accipientis cum eius icremento. ad hoc allegatur hic

Jac. de bel. ¶ No. ibi viuēte eo subaudiēdū est ad tex. fz Ja. de bel. Et mortuo eo a quo inuestitur fz accepit sic non ē dūa an viuēte inuestitore fiat icremētū vel eo mortuo fz Ja. Et eodem mō subaudit ad tex. ibi p⁹ mortē. eod mō ꝛ viuēte eo. ꝛ sic vult ī effectu Ja. q͛ si fiat inuestitura feudi siue inuestitore viuo siue eo mortuo oē icremētū ptineat ad vasallū. Hec lectio lz ī se sit vera. tn̄ non cōuenit lre. q͛ lra nr̄a constituit dr̄iam an viuēte eo a quo vasallus accepit inuestiturā an ꝑo p⁹ mortez. Et tn̄ fz lec. Ja. illa verba in tex. cēnt supflua ꝯ. §. qbus in pria cōstitutiōe. C. Uerba nāq͛ debēt aliquid operari in. l. si qn̄. ff. de lega. i. cū si. Fit alia lectio ī hoc §. qd ī pri. hui⁹. §. fit cāus q͛ prim⁹ vasallus inestiuit scōm vasallū cū oī icremēto si incremētum fiat viuēte pmo vasallo ptineat ad scōm vasallū. Si ꝑo p⁹ mortē primi vasalli dcedētis sine liberis ꝛ ꝯñter reuertat̄ feudū ad dominū tūc icremētū ptiet ad dn̄m. vt ī lra pre §. nr̄i. Sz hāc lectōez iprobāt hic q͛ prim⁹ vasallus non pōt alteri īfeudare nisi cū eisdem mōis qualitatibus ꝛ pactis quibus ip̄e ē inuestitus. c. i. §. si vero. ī. de lege cor. Sz prim⁹ vasallus nō erat inuestitus cū oī icremēto. ḡ non pōt ꝯstituere aliū vasallū cū oī icremēto. q͛ faceret deteriorē cōditionez dn̄i ꝯ. §. si ꝑo. ī. de inuesti. de re alie. fac. nā⁹ vidistis ī. §. sigs de māso. ꝯ. eo q͛ icremētū aliq͛ ptinz ad dn̄m. pterea prius vasallus in pniciē dn̄i nō pōt dare feudū alteri cū oī incremēto. Quare fuit alia ꝛ tertia lectio. Pe. de cer. ḡ lectu. ē idē cū illa quā dixi. Quare attēta mēte tex. nisi ꝛ scribētū dici posse putarē hoc mō q͛ si ꝑmus vasallus inestitus de feu. cū oī incremēto: deide cōtingat feudū eē augmentatū alluuiōe vel alio incremēto. certe icremētū viuēte pmo vasallo ꝛ sic nō reuerso feudo ad dn̄m ptinebit ad scōm vasallū. ꝛ sic incremētū erit secundi vasalli. Si incremētuz fiat post mortē primi vasalli decedētis sine descēdentib⁹ masculis. Et sic reuerso feudo ad ad dn̄m oē incremētum ptinebit ad dn̄m q͛ quēadmodum feudum reuertit̄ ad dn̄z ita ꝛ oē incremētū. Eū resoluto iure datoris. i. primi vasalli resoluat̄ ius accepto⁊is. i. scōi vasalli. Et ita cōstituet̄ dr̄ia an primus vasallus decedat sine liberis an ꝑo viuat vt in textu nr̄o. Or pmo cāu si decedat primus vasallus tūc feudū reuertit̄ ad dn̄m cū oī incremēto vt in tex. ibi ille qui inuestiturā. scdo cāu qn̄ viuēte pmo vasallo ꝛ sic nō est resolutuz ius datoris oē incremētuz ptinebit ad secūdū vasallū vt pbat̄ in tex. ibi vt viuēte eo a quo acceperit ipsius erit. Et dicit hic Bal. vnū notabile q͛ accedat cuicūq͛ ex illis incremētū tn̄ nō mutabit fines qui sūt iure publico posita ꝑ ta plebanatū allegat no. p Jo. an. in. c. ex lrīs de ꝓba. in c. ii. de paroch. ¶ No. hic casum singularē ibi vel ad aliud q͛ vbicūq͛ feudū est antiquū vel paternū resoluto iure datoris. i. primi vasalli feudū nō reuertit̄ ad dn̄m sz ad ꝓximiorē agnatū fm̄ Andre. de iser. q allegat. c. i. ī. si vas. feu. pri. ꝛ allegat ēt. c. i. § pe. q̇ fuit pri. ca bn̄. amit. Et sic postillabitis tex. hoc mō. ibi ad eū. s. qn̄ feudū nō est antiquū vel paternū. ¶ No. ēt subsequēter ex isto tex. q͛ vasallus pōt feu. suū alteri infeudare vt⁹ hic ꝛ. ī. si de feu. fue. cōtro. in. c. bn̄ficiū. qd itelligas etiā sine pmissu dn̄i dūmō bona fide ꝛ sine fraude hoc faciat ꝛ dūmō infeudet eq͛le ꝑut ip̄e ē ꝛ sub eisdē mōis ꝛ cōditionib⁹ qbus ip̄e hz vt plene no. p glo. ꝛ ibi scripsi. ī. de capi. cora. i. §. pterea. ac q͛ est istud hodie correctū sz isto pmissum vt dici. ī. de ꝓhi. feu. alie. per Fe. in. §. caludis. ꝛ in. §. illud. qd nō. i. d. c. beneficiū. Intelligas tn̄ q͛ nō p̄iudicabit agnatis successoris nisi eo viuēte vt termi. ī. p quos fiat inue. fe. §. i. q. fi. ¶ In gl. vnica q̇ incipit in isto. §. ibi. i. pmo no q͛ resoluto iure datoris resoluit̄ ius acceptoris qd notabile sic plenius est distinguēduz fm̄ Ja. de bel. Aut scōs acceptor hz feudū ex ꝯtu feudali. ꝛ tūc resoluto iur̄ datoris resoluit̄ ius acceptoris vt hac gl. Fallit qn̄ scōs vasall⁹ ē pat⁹ recognoscere feu. a pmo dn̄o ꝛ suscipe inuestiturā cū iuramēto fidelitatis dūmō secūda inuestitura sit fcā sine fraude: videbim⁹ ī. c. i. §. i. qlit̄ oli feu. alie. po. Fallit scdo si scōs vasall⁹ re

futauerit feuduz agnato ꝓximiori q erat successurus ī feuduz. c. i. §. ꝛ si clientulus. ī. de alac. feu. Itē fallit qn̄ cū volūtate dn̄i ē factus scōs vasallus. d. §. ꝛ si clientul⁹. aut scōs acceptor hz feudū p aliū ꝯtū quā feudalē. Et tūc aut cū volūtate dn̄i aut sine volūtate dn̄i vl̄ eo ignorante. p̄ cāu nō resoluit̄ ius acceptoris. scdo cāu aut ꝯtus erat licitus et pcedit regula resoluto iure datoris resoluit̄ ius acceptoris. l. lex. vectigali. ff. d pigno. l. si quis domū ī pri. ff. lo. §. rursus. ī. ti. i. aut cōtract⁹ nō est licit⁹ ꝛ tunc nō pōt hēre locuz regula resoluto iure ꝛc. q͛ ex quo cōtract⁹ nunq̄ tenuit nō fuit aliqd a datore ī accipiētez trāslatū. c. i. d alie. feu. in pri. ī. ii. pri. c. qd aūt de iure pa. l. traditio. ff. de acq͛ui. re. do. Sz tūc qn̄ cōtract⁹ nō erat licit⁹ tunc fiat feuduz apit̄ dn̄o. d. c. i. ¶ Ad fi. glo. articulus pulcher ē an scōs vasallus cogat̄ iuratus fuire dn̄o. Rn̄dēt Ja. ꝛ And. de iser. q͛ nō. q͛ quēadmodū soci⁹ socij mei nō ē soci⁹ meus. l. nam ꝛ socius. ff. p socio. ita vasallus vasalli mei non est me⁹ vasallus. Fatet̄ tn̄ q͛ si scōs vasallus velit pōt seruire pmo dn̄o. vt pbat̄ i. c. i. §. i. ī. qliter oli feu. alie. po. dūmō vasallus scōs sit eiusdē q̄litatis cui prim⁹. c. i. ī. de lege cora. ꝛ videbitis plene no. i. c. i. §. pterea. ī. d cap. cora. Bald. aūt tz ꝯtrū q͛ imo dn̄s p subtractionē beneficij. i. feudi cōpellet scōm vasallū ad fuiēduz ex allegat no. per glo. in. §. adeo. ist. locati. scdo mouet̄ p glo. i. l. p herede §. sigdē tn̄. ff. de acq. here. d. Mar. seq̄ Ja. ꝛ And. pmo q͛ ē tex. rotundus q nō repit̄ correct⁹ in. c. i. §. i. qualiter oli feu. alie. po. scdo mouet̄ rōne. nā actio psonalis nō sequtur fundū. l. i. §. si heres. ff. ad treb. l. fi. ff. d ꝯtrahē. emp. cū vulgarib⁹. ḡ actio psonalis cōpetens dn̄o ꝯ primū vasallū nō poterit dirigi ꝯ scōm tenētez feudū. Nec ob. dictus. §. adeo ī glo. nā dicit ibi q͛ prius dn̄s hēat actionē ꝯ scōm ēphiteotā. Sz notāter gl. dicit q͛ prius emphiteota hz vel actionē ꝓscriptis verbis vel cōditionē ex lege ꝯ scōz emphiteotā. Et eodē mō prim⁹ vasallus hz actiōez ꝗ. ꝯditionē ex morib⁹ ꝯ scōz vasallū. nā fz Bal. h ī ꝯposi tiōe iz prim⁹ vasallus trāsferat vtile dn̄iuz ī scōz vasallū. vt no. in l. si vt certo. §. si duobus vehiculum. ff. cōmodati. tn̄ remaneret actio ꝓpter seruitia pmo vasallo. vt no. i. c. ii. extra de ecci. ꝓla fm̄ Bal. hic. Nō ob. dictus. §. q͛ si qui dicē q͛ Respōdeo q͛ glo. vult q͛ creditor possit mitti in posiionē in ius libertorū vl̄ vasallorū debitorū sui. nō aūt q͛ possit dominus cogere scōm vasallum ad seruiēdum ex facilit plene scripta p Bar. i. l. si finita §. si de vectigalibus. ff. de dā. infec. et qd elegāter scribit Bal. in auc. et q͛ iurat. C. d. bo. aucte iudi. pos. Et dicā vobis plene ī. c. i. de ꝓhi. feu. alie. p Fe. Quid aūt si secūdus vasallus acq͛siuerit ius in feudo p ꝓscriptiōez an resoluto iure pmi vasalli reuertet̄ vna cū feu. dictū ius ꝓscriptiōis ad dn̄m. rn̄det q͛ sic. ratio singularis ē q͛ vbi ꝓscriptio venit ī sequelā tituli tūc ad quē ptiet titul⁹ vadit ēt ius ꝓscriptiōis. l. si aliena l pri. ff d do. cā mor. et. no. i. l. idebiti. §. sz si nūm. ff. d cōdi. indebi. et melius. l. si nuda cum ibi nota. ff. de pigno. act. et quod habetur in. l. si ex toto. ff de lega. i. et in. l. qd ī rep. §. ii. ff. eo. ī. l. semel. C. de re militari. lib. xij. ¶ Quid aūt si vltra cōfines et flumos scōs vasallus ꝓscripserit in isto errore an resoluto iure primi vasalli resoluat̄ etiaz ius scdi vasalli. ita vt h ꝓscriptio reuertat̄ ad dn̄z. Bal. hic dicit q͛ nō ar. l. debitor. §. fi. ff. ad treb. Uos aūt fz. d. Mar. lauden. tenebitis cōtra. p tex. §. nr̄i. vbi feuduz reuertit̄ cuz oībus incremētis ad dn̄m. scdo faciunt allegata per Bal. in precedēti. q. Nec ob. d. l. debitor. §. fi. q͛ respondeo q͛ logt̄ in fideicōmisso in cuius restitutiōe nō venit nisi accepta ex vltīa volūtate puta p ꝯtractū vl̄ simaz codē mō. Si vnus ex socijs feudatarijs ꝓscribet vltra cōfines alterius socij vasalli resoluto iure ꝓscribētis reuertit̄ feudū ad dn̄m cuz iure ꝓscriptionis fm̄ Bald. hic. puta si princeps cōcessisset in feudū territoriū duobus ꝛ vnus ꝓscripsisset intra cōfines alterius. certe resoluto iure ꝓscribētis feudū reuertit̄ ad dominū cū iure ꝓscriptionis ar. hu ius. §. Ultimo siquis obligaret feudū p dote restituēda

nō valet obligatio.c.i.§.donare.j.qualiter olim feu.alie
na.po. Querit Andr.pone est factū incrementū neq; na
tura neq; casu s; factu hoīs.puta dñs dedit i feudū vnā
domū.deinde augmētauit dñs feudū dādo palaciū que
rit an augmētatū seruatū. Rōcludit Andre.q nō.mo
net q: imponet sibi dñs qui nō īposuit certā legē seruatū.l.
veterib'.ff.de pa.l.fi.de pac.conuen.l.s; edes.§.siquis
mulierē.ff.loca.sed cōtra Andre.facit q: seruitia in feu
dis regulariter non sunt determinata in instr° feu.c.i.in
fi.j.an qui.cau.feu.amit.z dici vobis in diuisione feudo
rū in pel.operis z dicuntur seruitia cōsueta.ar.l.excepto
C.locati.z q: sm naturā est.quem sequunt cōmoda sequā
tur z icōmoda.l.sm naturā.ff.de reg.iur.

Qui.modis feudum amittat.

Rōtinuatio hui' rubrice ad pcedētes rubricas sit suf
ficienter per ter.

q Uia supra dictum. Premitte sm Baldum. hic
de as singulares regulas. Que sunt iuste cause
exheredationis dicuntur iuste cause priuatio
nis feudi.scd'a regula. Que sunt iuste cāe reuocande do
nationis sunt iuste cāe amissiōis feudi vt pbat in.c.i.j que
fuit pei.cā bene amit.ita Bal.hic.z deinde ter.innuit pō
deratōn ad hoc ab Ange.f.ter.in.§.soluto.z in.§.qui in
firmas z in vtroq; loco.Ange.in autē.de nup.z si vultis
scire cās exheredatiōis z reuocatiōis donationis.videte
ter.in.l.fi.C.de reuo.dona.z in §.cāis in autē.vt cū ō ap
pel.cogno.z glo.in.c.quatenus de turen.z alie sunt cau
se exheredatiōis que relinquunt arbitrio iudicis dūmo
do sūt expssis Jnno.z Pano.in.d.c.quitanallis.Si
bi.Hielan autē.nō li.C.de libe.pter.vel exhere.Bald.in.l.
solo.C.de lib.cā. Jdē dicim' i causis ingratitudinis pro
pter quas donatio reuocat.ita glo.cōiter approbata i.d.
l.fi.C.ō reuo.dona. Jta in feudo cāe priuatiōis sūt mul
tū arbitrarie.d.c.i.§.pdicti.j.que fuit pei.cā bene.amit.
z in.§.s; nec alia co.z in.c.i.in qui.cau.feu.amit.sicut &
dicā de causis priuatiōis in.c.i.vbi ter.j.in qui.cau.feu.
amit.z facit ter.l.c.i.§.z q: j.que fuit pria cā.bene.amit.
Rasus. Uasallus amittit feudū si dominū suū in plio pu
gnātē nō mortuū neq; ad mortē vulneratū derelīquerit.h.
d. No.ter.ibi dimiserit subaudias cū posset ipm adiu
uare vt.j.de feu.sine cul.nō amit.c.ij.in fi.z dicam i glo.
No.ter.ibi amittere dz.s.p sniam nō aūt ipso iure z.j.
de pbi.feu.alie.p Fed.in.§.callidis.vbi glo.tangit.naz
cū verbo infiniti mōi sint apta impoztare vtrūq; tpo z p
teritū z futur.l.stipulationū alie.§.stipulatio.ff.de verb.
ob.ibi glo.z Bar.z priuatio nunq; inferē a iure nisi in ca
sibus expssis.vt vult glo.in.c.fi.o iurepa. Et in dubio pe
na legis nō intelligit late snie p gl.in regula in penis.de
reg.iuris li.vj.Gemi.l.c.i.in fi.de elec.li.vj.gl.in.c qui
cūq; de here.lib.vj.gl.in.c.cupientes.§.si vero ō elec.li.
vj.Bal.i autē.q semel circa finē col.C.quō z qn iudex p
ter.l.l.i.§.calūniatores.ff.ad turp. Jō merito p gl.z doc.
hic firmat q vasall' feu.ī priuat nisi p sniā; bois. Fal
lit tamē ista regula primo vbi ex inhabilitate psone amit
teret vasallus feudū intelligat.s.ipso iure ter.est ibi Bal.
in.c.qui clericus.z ibi dicem'.j.si de feud.fue.cōtrouer.
Jtē pp crimē lese maiestatis pdit feudū ipso iure ele.
pasto.p loch a spāli de re iudi.ibi Ra.Bal.in.c.i.§.cal
lidis.j.de pbi.feu.alie.p Fed. Jtē alienādo rē feudalē
cadit ipso iure videbim' rōnez in.§. Jtē si fidelis.j.eo.sic
tenet Bal.in.d.§.callidis ibi et discutiā. Jtem pp crimē
heresis ipso iure vasallus amittit feudū q; eqparat cri
mini lese maiestatis.imo excedit.c.vergētis.z.c.excom
municamus.de here. Eadē rōe pdit feudū ipso iure in.c.
felicis.de penis lib.vj. Jtē perdit ipso iure i casu.c.pro
bum aūt circa fi.de bōici.li.vj. Jtē in casu.c.siquis su
adente de pe.circa prin.nō indico q: ter.sit clari. Jtē; in
alio casu.l.qn princeps vel ciuitas faciūt statuta ɔ libertatē
ecclesiasticā q: priuati sunt ipso iure feudis que ab eccle
sia obtinēt.ter.est in.c.grauez.in fi.de sen.exco. Bal.in
c.i.in prin.j.qualiter domin' pprie.prue. Jtē pp ter in
uestiturā tēpore pfixo nō petitam cadit vasallus ipo iure
Bal.in.c.i.z ibi dicā.j.quo tēpore miles. Jtē; etiā ipso
iure pditur pp ter finitas psonas seu deficientiā heredum
q: cōcessio huiōi censet facta ad tps incertū.ideo lapso
tēpore statuto z ipo iure finitur.l.statuliberū.§.stichū.ff.
de leg.ij.l.pater filiū.§.fundū.ff.de leg.iij. Pau.de ca.
cōsi.cxxiij.incip. Jn tpe z c.i casu presenti.idez multo ma
gis si ad certū tēpus esset datū feudum.finito tēpore erit
priuat' ipo iure. Bal.in.c.que in ecclarū in.viij.col.de
cōsti. Jtē si esset datum sub ānua pēsione.z feudatarius
cessaret p triēniū in laicis vel p bienniū in ecclesia a so
lutiōe canonis priuatur ipo iure. Jnno.in.c.ad aplice ō re
iudi.li.vj.z posui.s.in pludijs circa diffinitionē feudi i fi
militer.in.l.ij.C.de iure emphi.z ibi cōtra doc.de ēphi.
loquētes. Bal.in addi.ad specu.in ti.de locato.col.vij.
Pau.cōsi.cxl.incip.in xpi z cā psenti cāu. Et sic hētis
regulā cū fallentijs.z de his in.d.§.si fidelis.vbi decla
rabo aliqua circa hec. No.eqparari mortuū z vulne
ratū ad mortem qd intelligas verum respectu dimitten
di ipm vulneratum q periturus erat & si nō dimitteret.ff.
ad.l.aquil.l.ita vulnerat' i pri.ff.qd vi aut clam.l.si olī'.
§.est z alia.neq; extendas hoc ad alienos casus quoniaz
siqs occideret ɔdēnaf vel vulneraret ad mortē puniret s;
Andreā de iser qui hoc pbat auctoritate sacre scripture
so regum.c.i. Sed tu ad hoc inducas ea que habentur in
l.ij.C.qui testa.fa.pos.z qd ibi Ly.z Bal.in.l.libertas
ff.de statu homi. Similiter quis non debet puniri de oc
ciso dato q vulnerat' p ipz non posset euadere s; Bal.p
l.si duos.ff.de manumis.test.facit ter.l.i.uē mella.in.§.
celsus.ff.ad.l.aquil. Bald.in.l.i.C.de nundinis. Flo
ria.in.l.ait lex.ff.ad.l.aquil.qd no.pro statutis no.glo.in
c.significasti el secundo in verbo discerni.de homici.no.
docto.in.c.de his de accusa. Car.in clemē.i.de homici.
z notat Bald.in.d.l.illud.ff.ad l.aquil. Similiter vide
mus q ad mortē vulneratus potest facere testamentū dū
modo alia requisita sibi suppetant.l.milites in expeditio
ne.C.de testa.mili.qd secus in iā mortuo.l.i.C.de sa.sā.
ec.facit qd no.ff.ad.l.aquil.in.l.proinde.nā vbi reperit
q vulneratus equiparat mortuo est intelligendū ex fictio
ne iuris z mors ficta nunquā equiparat naturali nisi in ca
sibus glo.cōiter approbata in.c.susceptum de rescri.lib.
vj.l.ex ca.§.insulam ubi cōmuniter legiste.ff.de verbo sig.
l.statuo.§.cornelio.ff.de iure fis.gl.c.placuit.xvj.q.i. Et
facit quia fictio non est trahenda presertim in statutis ex
tra suos terminos.vt per Bald.in.l.siquis non dicam
rapere.C.de episco.z cleri.z per docto.in.l.dānum.in.§.sa
bini.ff.de damno infec. Bar.in.l.i.ff.de fonte.in.l.con
stitutionibus.ff.ad municip. do. Anto.in.c.cum dilectus
de consue.glo.z doctores in.l.iij.§.hec verba.ff.ō nego.
gest.l.fi.C.de his qui veniam etatis impe.c.in nostra.de
iniur.z dam dato.l.i.i fi.ff.si ager vect.vel emphi. Pe.
Bald.in rubrica de causa pos.z propric. Quero cum
glo.an vasallus teneatur adiuuare dnm sive iuste sive in
iuste preliet. Et non respondet alio modo nisi q se teruit
ut ad.c.i.in prin.hic finit lex vbi concluditur q si e certū
q dominus habeat iustā guerrā q tunc teneatur ei ad
iuuare ad offendendū z defendendū. Aut est certū q ha
bet iniustā z tunc ad defensionez tenet ipsū adiuuare nō
aūt ad offensionē.aut dubitat vtruz iuste vel iniuste z tūc
teneat adiuuare in offendendo z defendendo.quia in du
bio debet parere domino.de quo ibi latius declarauī tā
de iure cōsuetudinario q; ciuili z canonico z diuino z vi
cario vt ibi. Quero subsequenter cum dicta glosa in
ver.sed quero zc.quid si vasallus qui non tenetur iuuare
dominū iniuste preliantem incepit eū iuuare z postea eū
dereliquit an priuabitur feudo. Et respondet argumen

do ad ptem negatiuā: q sufficit si eū vel in paucis auxi-
liaboribus cōsulatur. l. tutor. C. de neg. gest. ꝛ hoc voluit
ista glo. vsqz ad ver. ſꝫ istud ꝛc. Et hanc determinationē
glo. sequit iac. de bel. p. d. l. tutor. ꝛ p. l. si quis libellos. C.
de ap. idez tz and. de iser. q cū peccet cū iuuādo iuste vt
dictū est. ſ. hic finitur lex tāto grauius peccat quanto diu
turnius iuuat. extra de cōsue. c. fi. vnde repbēdi dz eo q
cepit. nō aūt q desistit a malo. xxij. q. iiij. in malis. hoc idez
tz Bal. nisi vasallus qui cepit iuuare pfide agendo fuisſz
cā q alter nō iuit qui alſs erat iutur9 ad iuuādum si iste nō
iuuisset. tūc iste vasallus teneret dño per. l. in cōmodato. §.
sicut. ff. cōmōdati. ꝛ de neg. gest. l. si pupilli. §. videamus
idem dicit and. de iser. si ego nō eram tuus vasallus cū in
cepi te iuuare in bello iusto. ꝛ postea te desero q tenebor
tibi ad omne tuū dānum pecuniariū ꝛ interesse. p. d. §. si-
cut. ff. de neg. ge. l. nā ꝛ seruius. §. si viuo. ¶ Quero subse
quenter cū dicta glo. vtrū vasallus inhabilis teneatur adiu
uare dominū. ꝛ si nō facit vt q brachijs iā abscisis aufu-
git an priuetur feudo. Et dicit glo. q nō p tex. ſ. de feu. si
ne cul. nō amit. in. c. ij. in fi. Et p rōnez q nō intererat do
mini vasallū ibi āplius stetisse postq iuuare nō poterat. l.
si plures. C. depositi. cū si. ꝛ hoc vult ista glo. vsqz ad. V.
ſꝫ cōsueuit. quā sequitur doc. ꝛ pbatur in. l. si quis in gra
ui. ff. ad silla. ꝛ in. c. fi. ſ. de alie. feu. pa. cum his que ibi di
xi. Dicit tamē bal. q si vasallus posset ipm clamorib9 ad
iuuare q dz hoc facere per. l. cū dominus. ff. ad silla. Sub
dens q si in bello mutillatus existat. excusatur ēt a clamā
do. q in bello vox plorantis ēt suus infesta est. qd no ad li
mitationē. d. l. cū dominus. ꝛ facit glo. istu que nihil dicit
de clamore. ꝛ p. d. tex. in. d. c. ij. in fi. ꝛ qd ibi dixi facit. ſ. q
fuit pri. cā benefi. amit. in. § ſꝫ nec est alia. ꝛ qd ibi dixi in
prio notabili ꝛ in pria oppo. ¶ Quero cū dicta glo. in fi.
an vasallus in pstando auxiliū dño suo teneat pponere sa
lutē dñi sue ppriæ saluti. exēpli cā quoniā si vult defende-
re dñz oz q ipse vasallus moriat. si vult fugere opz dñm
mori. ꝛ rñdet glo. q hoc est certū q dz preeligere potius
vitā ppriā nec pdit feudū vt eleganter hic determinat gl.
ꝛ alia in. d. c. fi. ſ. de alie. feu. pa. ſꝫ secus dicamus in ser-
uo respectu dñi vt in. l. i. ff. ad sillan. q nō est bona equi-
paratio de seruo ad vasallū qm dñs hz maiorez ptātez in
seruo q in vasallo. Et hoc voluit ista glo. vsqz ad fi. que
bene loquit ꝛ cā sequūtur doc. ꝛ pbaf in. l. ſꝫ demū. ff. de
operis liberto. facit glo. iuris canonici in. c. sicut nobis de
ver. sig. li. vi. de qua. q. dic vt lati9 dixi in. d. c. fi. vbi vide
ꝛ in Spe. in ti. de feu. V. vij. ¶ Quero ad ēē quid si fuga
vasalli nō nocuit dño an tūc vasallus puniat. ꝛ videt pri-
mo q nō cū nō intersit dñi qd. n. fine effectu delicti est nō
nocet. C. de seruis fugi. l. mācipia. Sz veritas est in cōtra
riū q imo puniat p ista lraz que nihil vltra exigit nisi fu-
gā. arg. C. de furtis. l. si quis fuo. ꝛ qd no. p doc. in. l. i. ff. si
quis ex testa. lib. esse ius. fue. ꝛ. ff. de lega. l. i. ꝛ de in iusvo.
l. quāuis. Itē q dedit aliis malū exēplū. l. capitaliū. §. fa
mosos. ꝛ. l. si quis aliqd. §. qui abortiōis. vbi melius. ff. de
penis. Et tenet Bald. h. ¶ Quero quis dicat mortifere
vulnerat9 dic sm Bal. qui nō potest euadere ſꝫ regulas
medicoꝝ vel cū magna difficultate. ſꝫ ille qui de leui cura
ri pōt nō dr mortifere vulneratus per no. in. l. ab hostib9
§. fi. ff. so. ma. ff. locati. l. marit9. Flore. in. l. aut lex. ff. ad
l. aquil. qd est arbitrariū iudici. Panor. in. c. ꝓposuisti.
de pba. hētur in. c. significasti. de homicidio. Quid au-
tez sit vuln9 no. p Bar. ff. de iniur. l. pactoꝝ in fi. ꝛ Bal.
in. l. prediū. ꝛ. l. fi. C. de edil. actio. vide Angel. in. l. i. §. sci
endū. ff. de edil. edic. in. l. etiā. ff. q metus cau. in. l. si de
pignore. §. furē. ff. de fur. Bal. in. c. cū adeo. de rescrip.
in. l. i. §. finali. ff. ad sillan. ¶ Quero vtrum dominus p-
sumat mortifere vulneratus ex eo q decessit ex tali vulne
re nō curato dic q sic sm Bal. p locū ab effectu. C. de in
di. l. rē nō nouā. § fi. nisi ex adiecta culpa infirmi cū vul-
dere fuerit secuta mors. vñ aut act9 fuit pordinatus cul-
pe. ꝛ tunc mors dr secuta ex culpa. ar. ff. de sta. hominum

l. queriꝰ. ff. de neg. ge. l. sine hereditaria. facit notata p
Bar. ff. de dam. infec. ꝛ. l. dāni infecti in. §. sabinus. ꝛ qd
dixit Spe. de cer. quez sequit Bal. ſ. que fuit pri. cā be-
ne. amit. in. § atē qui dñm. q vasallus admittat ad pban
dū q dñs decessit nō q vulnus fuit mortale: ſꝫ pp malu
medicamēta ad qd facit qd no. ff. so. ma. in. l. ab hostibus
in. §. si vir. ꝛ in. l. si cū dotē. §. finaūt in seruissimo fiet iuxtā
talis probatio p medicos. l. semel. C. de re mili. li. xij. Nā
sit pbatio per doctos in arte. l. i. in pri. cū ibi no. ff. de ve.
inspi. Flore. in. d. l. aut lex. ꝛ p Bar. in. l. ij. §. diui. ff. de
iure fisci. Ita tenet Bar. in. l. fi. ff. ad. l. cor. de sicca. in fi.
col. no. Bal. in phe. ffoꝝ. in. vi. col. in. l. ij. C. de rei ven.
Kano. in. c. ꝓposuisti. de pba. ꝛ ibi dixi ꝛ est difficilis pro
batio huius negatiue q vulneratus nō sit mortuus ex vul
nere. Et ideo debēt diligēter examinari ꝛ sic sūt varij in opinio
nibus diuersis dz iudicari sm effectū sm Bald. facit qd
no. in. c. significasti. de homi. ꝛ qd hētur p Spec. in ti. de
accu. V. sed pone. ꝛ ibi per Jo. an. de similibus qōnibus.
ꝛ facit ad pdicta qd elegāter dicit tex. in. c. ꝓterea. de cle.
percus. habet in. c. si quā fēia ꝛ in. c. studeat. l. di. l. c. pby
terum de homici. ¶ Quero qd si dñs fuit ita vulnerat9
q nō poterat euadere. cū post fugā vasalli fuit iterū vulne
rat9 ꝛ citius mortuus ē an habeat locū iste tex. Kōcludit
Bal. ꝛ alij sequūt q sic quo ad penā huius legis. Sec9
aūt si tractaremus de pena intrinseca ipsius delicti q tūc
vltimū vuln9 velaret pmiū vt. ff. ad. l. aq. l. l. hunc scripsis
re. Sz h tractam9 solū de pēa extrinseca amissiōis feu. vbi
sufficit q dñs sit mortifere vulnerat9. ¶ Quid si dñs vul
neratus decessit an presumat decessisse ex illo vulnere vt
vasallus relinquēs dñm nō pdat feudū. rñdeo ſꝫ Bald.
q psumit in dubio decessisse ex vulnere nisi pbet cōtrari
um q extus acta pbat ꝛ effectus denotat cām ꝛ. l. rem nō
nouā ad fi. C. de re iudi. ¶ Quid si dñs relictus a vasal-
lo in plio sit vulnerat9 postea p aliū letaliter vulnerat ex
quo vulnere secūdo decessit dñs an vasallus pdat feudū
Kōcludite q nō quia vasallus ita demū tenet si dimisit
dñz i plio mortifere vulneratū q hic nō psupponit. Nec
ob. l. hunc scripture. ff. ad. l. aquil. q rñdet Bal. q fictio
illius nō hz locū in feu. vel aliter ego rñdeo q ibi erat du
biū an primū vulnus erat mortale ꝓpterea nō tenet de oc
ciso sed de vulnerato. ꝛ in casu nostro certum erat eū mor
tifere nō vulneratū. pro ar. l. ita vulnerat9. ad. l. acquili.
iuncta glo. in d. l. hunc scripture. §. i. ꝛ ita dicite ē ꝯsi cer-
tū ēēt primū vulnus fuisse mortale non relevat vasallū q
so vulneratus dñs sit mortu9 p. ſ. dcā ¶ Quero an va-
sallus teneat sequi dñz suū ad bellū ꝛ sibi seruire ꝛ ex ter
ritoriū ꝛ iurisdictionē dñi sui. Et vr pria fronte dicendum
q nō p. l. ex territoriū. ff. de iuris. om. iud. Kōtra determi
nat Bal. dicēs q in quocunqz loco ē dñs cū exercitu ibi
intelligit eē territoriū ꝛ iurisdictio ipsius dñi vt tenet Ky.
in. l. ij. de offi. psi. ꝛ Jaco. but. in. l. cūctos populos. qm ter
ritoriū dr a ptāte terrendi sicut districtus dr a distringen
do vt no. insti. de actio. in. §. rursus. ꝛ probat in cle. ne ro
mani. i. §. sane de elec. nam in mari dicunt districtus hūi
ꝛ possideri. vt in. c. vbi periculū de elec. li. vj. ꝛ in auté. no
uo iure. C. de ser. fugi. Intellige tū pdicta pcedere qn bel
lū eēt iustū vt. ſ. dictum est q dñs facit p defensione sua
ꝛ probat. xxiij. q. ij. dñs. ꝛ. c. i. de no. fi. fo. circa mediū ver.
si scinero. vbi nō distinguit locus in quo seruire debeat. sed
indistincte dicit q vasallus prestare dz suum auxilium ꝛc.
Et ita tenet And. de iser. subiungens q multo magis hoc
dicendū est qn inimicus dñi veniret in offensionē dñi ꝛ in
iuste ꝛ dñs p sua offensione vellet pugnare extra territo-
rium suū ꝛ consulte ducere suum exercitum ad loca inimi
ci sui vt faciunt boni duces. ¶ Quid aūt si dñs hz guer-
ram ex territoriū ꝛ nō p defensione patrie sue. sed vt de
nouo acquirat aliquā terram vel prouinciā an tunc vasa
li teneantur secum ire in tali exercitu. ꝛ dicit idem An-
dre. q si longe extra patriā vellet dominus eos traduce
re q tunc non tenentur vasalli ire cū non fuisset hoc veri

familiar cognitū in traditione feudorum ar. ff de trās
ac.l.q cū tractabus.§.i.ꝛ ff.l.ei acq̃ritur. ꝛ.d.c.i.ð no. fi.for. Sz vero dñs vellet eos tradere ꝑ terra patria ꝛ tūc vt hoc ē tollerabile ar.ff.de eglibet.l.q ... l.f.ꝛ de anmus leg.l.anima in fi. Et pbaf optie ulta der ano l.c.i.§.figs.n.j.q.cam.feu.amit. Sz vbi dñs acq̃sisset extra pñaz ꝓpriā et in loco remoto aliq̃ā terram vel puīciā .tūc vasalli bene tenenē ire ꝓ illa defendenda vel recuperāda si dñs illā de nouo amitteret vt ꝓbatur in.d.c.i.de no.fid.for.in.ꝟ.et si contigerit ꝛc. comuneta l.hīc vt ff.de ꝟ.sig.fact.ð.c.i.hic simil ler.ꝛ facit qḋ tāgit ꝑ Spe.in ti.de feu.§.qm̄ ꝟ.xiiij. Et dicit Jaco. ardiz. in summa in sa carta sup rubricella an dño abiti cogat seruire.ꝛ in ti.qm̄.mo.feu.amit.sub rubricella an teneat vasallus officiū offerre dño. ¶ Etiam ait expēsis an dñi vel ꝓprijs militare debeat vasallus associando cū de gl in.d.c.i.de no.fid.for.facit ad ꝓdictas q̄ones ter.in.c. antiquatū.ð feu.ꝛ beneficijs ꝛc.l capitul extraor. ¶ Quero qd si vasallus relīqt dñm re vera mortifere vulneratū Sz credēs dñm nō esse sic vulneratū. an priuabit feudo dic qȝ nō sm̄ Bal. lz error nō excuset nō tamē auget delictū.l.res ff de ex.expila.heredi.ꝛ de fur .l.inter oēs.§. recte. ¶ Quero sunt duo fratres vasalli in ꝓlio cū domina quorū vn⁹ derelīqt dominū mortifere vulneratū ali⁹ vero sua ꝓbitate defensauit dominū ab hostib⁹ an frater q dominū derelīqt priuabit portiōe feu. sm̄. determinat Bal. qȝ nō.l.si is qui duos.ff.ð libera.lega. Ego sub dubio teneo fortē contra Bal. nā delictū ꝛ culpa debēt tenere auctorem suū.l.sancimus.C.ð pe.l.crimē co.titu.ꝛ qḋ statuit in duob⁹ ꝑsonis statuitur in vna singula. si ambo fratres relīqssent dñz: sz ꝑderent feudū vt in hoc ꝓli.ḡ si vnus relīqt dz ꝑdere portionē feudi ꝛ facit l.q̃ de rota.ff. de rei ven. facit scripta p Bar. in similib⁹ in.l. fraudati.ff de publi.ꝛ qḋ no.glo.l.i.cōi diuidūdo.in prin.ff.cōi diuidū.nisi saluādo Bal. intellexerimus q̃ feudū ē indiuiduū vt feudū marchie ducat⁹ ꝛc.c.i.§.preterea ducatus .j.de ꝓhi.feu.alie.p Fed.ar.d.l.si is q duos.nā liberatio p acceptilationē fri vni ex correis debēt.socijs ceditur ad aliū sociū.qȝ īpossibile ē vnū liberari sine reliquo ar.l.iij.§.nūc de effectu ff.de duob⁹ reis stipu. Si aūt fe. sit diuiduū a cessante rōe.d.l.si is q duos secus eēt dicendū. ¶ Quid si cōitas senensis hēret feudū ab ecclesia aliqs ab impatore. ꝛ pars vna cōitatis, puta populares comiserūt cāz vnā priuatiōis feudi an ciuitas ꝑdet feudū cū vna ps.s.nobiliū no sit in culpa.respōdet Bal. qȝ nō. qȝ neqȝ delinquēdo neqȝ cōtrahēdo vna ps ciuitatis nocet toti ciuitati ar.no.in.c.nsa.de iureiu.sm̄.d. Bal.faciūt no.p Bar.in simili in.l.oēs popul.ff.de iust.ꝛ iure.ꝛ faciūt ēt scripta p Bar.l.l.aut facta.§.si ff.ð pēis. ¶ Subdit Bal. vnā pulchrā regulā i materia feudoꝶ qȝ ex quibus cāis vasal.ꝑdit feudū ex eisdē dñs priuabit ꝓprietate c.i.j.qualiter do.ꝓpri.priue.c.ð forma.xvi.q.v. ¶ Quid si ꝓlat⁹ alicuius ecclesie q ē dña feudi cōmittat cām priuatiōis ꝓprietatis feudi ī vasallū an ecclesia priuet ꝓprietate. Locundū se remittēdo ad no.in.c.i.§.si.j.ð cap.corra. facit glo.in.c.i.de dolo ꝛ contu.cōtra legitīe l.l. iubem⁹ nullā.C.de sacrosan.eccle.

Item si fidelis. Vasallus adulterās vel solicitans adulterare vel turpiter tāgens vxorē dñi amittit feu. idē dicendū si ꝓcubuerit cū filia dni aut filia filij a et nuru. Similiter si cū soror dñi ad hunc manēte i domo ipsius domini. h.d. In tex.ibi fidelis .i.vasallus vt dici in vocabulis liber. ibi concubuerit.i.c. adulteriū fecerit ip̄m cōcubendi.vt sequitur i tex.qḋ nos appellamus hecho.ꝛ de his no.per glo.ꝛ ibi dici .j. de pace tenē.in.§.i.ꝛ hic in glo.in prin.que per hoc ē expedita sunc ...eat adulter aut sunc cū vxore iacuit.qḋ idē sentit Bal. per glo in.l.cassius in.ff.ð fideicōm. libertat. Et c finibo ter.j.qui testes sunt necess.ad ꝓbanda.feu.ingratitu.in.c.i. ꝛ.i.ꝛ vasal.q cōtra cōis.lauda.feu.ai.ibi operacuerit.l.atten

tando ꝛ laborādo et concubuit. vt.j. ð ca.qui.cu. vt. e.iij. qm̄ in delictis atrocioribus puniē affectus lz nō seq̃tur effectus.l.si qs.nō dicā rapē.C.ð ep.ꝛ cle.ꝛ ff.ad.l.cor. de sica.l.i.in.pn.ꝛ in.glo.hic posita in fin ꝓs. In inferē p sica.l.ꝓponē do manus ad pecc̄ vel ad femoꝶ sim.gl.nec appellant.ꝺs iudicis in quo ē culpa.ꝛ vt ēt certa cosiit. vi.l. nā lunas cū ibi no ff.ad.l. aqui. ꝛ in glo.hic posita q ꝓ ß ē expedita Ibi nupta filio .i.nuru dñi.vt.j.q̃ sunt pri.ca. be.amit.i.§.rursus.qḋ intelligas et si dict⁹ fili⁹ suus nō esset successur⁹ i feu.cū iste tex.nō faciāt dr̃iaz sz solū ꝯsideret excessū ꝛ dictū vasa.advers⁹ dñz sz And ð iser.p ista ter. Ibi obtinet dic qȝ si tu hēs obtinet. i numero singlari. ꝓ tūc bene stat lr̃a vt capiat solū cāuz pre dictū ð sorore domini quo casu siēda ē ista distinctio an i domo vl ext domus vt pbaf.j.q̃ sunt pri.cā be.amit.i.§.rursus.ꝛ ē hō ꝛ rō differētie.nā qñ ē i domo pricipalr ledit bonor.dñi. Et ubi rōez bonoris lesi dicit Bal. posse assignari q̃re adulterās sororē dñi ꝑdit feu.ꝛ nō terficiēs cā p.l.isti qde in fi.ff.qḋ me.cā. Si vo hēs in tex. obtinet in numero plurali.ꝛ tunc lr̃a male loquerer qȝ referret ad oēs cāus ꝓcedentes qḋ ē falsū cū nō fiat distinctio nisi solū in sorore. vt.s.dixi. Et hoc mō posset ꝟificari glo h posita q dicit qȝ ista ꝟba superfluāt ꝛ nō sunt habēda in tex. que glo. p hoc ē expedita. Ibi amittere. sz an ipso iure vel p sētaz dñi.s.e.in prici. ¶ No. qȝ vasallus q cōcubuit cum vxore dñi amittit feu.qḋ itelligas vez siue ea vxore volente siue inuita.l.i.§. vsqȝ.ff.ð iniur. Itē si vidēte viro oño siue eo mortuo ipa ea stēte ꝛ ꝑseuerāte i vidūtate. Sec⁹ āt si trāsijsset ad secūda vota sm̄ And.de iser.ꝛ Ja.de nea.p ea q habentur ꝛ ibi et and.ꝛ Bal.in.c.ij.in fi.j.de feu.sine cul.nō amit.l. apud celsū.§.adversus.ff.ð doli excep.ꝛ qḋ no.i.l.fideicōmissū.C.de fideicō.ꝛ in.l.sororē.C.ð his q.vt indig. lz Bal.teneat ꝯm̄ in vidua ꝛ vasallus cū ea cōcubēdo non amittat feu. sz primū dictū puto veri⁹ ad qḋ facit.l. femie in fi.ff.ð senato.ꝛ ad mum.l.fi.§.ij. cū ibi no dictū Bal. posset saluari in muliere que iā trāsijsset ad secūda vota vt no And.i.c.ij.j.ð feu.sine cul.nō amit. vel posset saluari in vidua ei inhoneste viuēte p tex.quē ibi no. Bal.in.l. his solis.C.de reuo.dona. vbi ꝓbaf qȝ vidua inhoneste viuēs amittit priuilegia priuū thori.notat Ange.in.l. cuz q dā puella.ff.ð iurisdi.om.iu.facit qḋ no.gl.in verbo nuptijs in auth.sacrim.C.qñdo mulier offi.tu.fūg. Et Spe. in ti.de dote.§.nūc dicēdū.ꝟ.itē excipit.cogita. ¶ And. hic mouet ð subditis q cū regina cōcubuerunt an cōmittāt crimē lese maiestatis ꝛ arguit ad ptes iclinando tandez qȝ nō qȝ nō repit iure cautū ꝛ sumus in penalib⁹ vbi aūt vasallus hoc cōmisisset de volūtate domini. tunc non puniret ar.l.i.cū dona.C.de trāsac.ꝛ.d.§.vsqȝ adeo.intelligas idē si opē vel ꝯsiliū vel ꝑsuasionē dedit p.l.i.§.ꝑsuadere.ff.ð ser.corru. In quo tamē Bal. hic facit dr̃iaz lz.ð.Mar.nō. ¶ No.qȝ rōne loci aggrauat delictum vt hic ꝛ in.l.aut facta in principio ꝛ in.§.locus.ff.de penis. qḋ patet quia vasallus concubens cum sorore domini in domo dñi priuaf feudo. Sec⁹ at si extra domū. vt.j.que sunt pri.cā be.amit.l.§.rursus. Et ē rō qȝ legislator putauit maiorē iniuriā fieri dño i domo sua q̄ extra domuz. vt ff.ad.l.iul.de adul.l.i.qȝ aūt.facit qḋ no.glo.l.i.fi.j.in.§. seq.q̃ dz tradi ꝛ declarari i isto.§.qm̄ ꝓpone loquit ꝛ pciet ad aliū ter. ¶ Nota et hoc tex.qȝ maior iniuria afficit qs ex ꝑsona vxoris filie ꝛ nur⁹ q̄ ex ꝑsona sororis.qḋ ꝓz qȝ in quocūqȝ loco vxor filia vel nur⁹ adulteret p vasallū amittit.feudū. Sec⁹ si soror hitās extra domū dni p vasallum adulteret.qȝ tūc nō amittit.ꝛ ē rō qȝ tūc dicta soror nō est sub tuitiōe dñi. vt hic ꝛ dicit.d.§.rursus.ꝛ ista sunt rō diuersitatis. Et ꝓ tāto dicit and.qȝ iste tex.nō ē trahendus ad vxorē fr̃is dni.l.si vero.§.de viro.ff.so.ma. Et cōcludit hic magistraliter and.qȝ sum⁹ in penalib⁹.ideo hec pena priuatiōis nō egrediet casus ꝛ ꝑsonas expssas.fa.glo. in.c.si.de iurepa.ꝛ cōcor.allegāde in se.lectiōe vbi ponit an regraf sola bona ad bonū priuatiōes.ini citra cū facit

ter. s. c. i. i fi. j. s qui. cau. feu. amit. c i. §. c qr. j. que fuit pri. cã. bene. amit. vbi de similib⁹ ad similia i isto pena priuationis iudex pōt pcedere. c sic attēdendus erit an sit similis casus exp̄ssus ut ibi. ¶ Oppo. cū glo. i. i ver. lz in hoc tc. de suprfluitate hui⁹ ti. p alios ti. j. hic pōt esse tit. qui. mo. feu. amit. c. j. i qui. ca. feu. amit. vbi hmōi modi amittēdi feuda. de qbus in hoc titu. fit mētio repetūtur iterato i ipo ētis tit. 3. §. quib⁹ C. de nouo codi. cōpo. vbi nihil dz esse supfluum in iure. So. ista glo. videt fateri ɔtrariū dicens q̄ ex hoc antiqui qdā glosauerūt q iste titulus vacet c su perfluat p illos ti. sz tu dic q imo nō superfluunt sz ē ɔgrue posit⁹. qm i illis ti. adducūt ēt alie cāe feudū amittēdi vltra istas hic exp̄ssas. nā ɔgruū ē repeterē materiā antiquā vt aliqd addaf. in auc. de equa. do. i. §. his cōsequēs prout ēt in simili fit. j. hic pōt e ē titulus. ¶ Quero cū glo. ij. qd si vasallus ɔtit amicitiā cū inimicis domini. an et hoc amittat feudū. c rūdet q sic. dicēs q vbicūq vasallus aliqd facit ex quo possit p̄sumi vt magis videatur inimic⁹ q̄ amic⁹ q amittere debeat feudū p. l. liberti. C. de iōffi. te. c. l. i. §. cū p̄onus. ff. de offi. p̄fec. vr. c hoc volunt gl. vsq ad ver. sz si dñs. tc. ex q glo. elicias duas cōclusiōes. pma q vasallus p simplicē amicitiā ɔtractā cum inimico domini amittat feudū. sz tu dic q ista cōclo ita simpliciter intellecta nō est v̄a. qm ad eā verificanā. reqrunf duo simul iuncta vz q cōtracta sit inimicitia cū inimico dñi. c q ista copulatio sit in pniciē c dānū dñi. als aūt sec⁹. qr sola amicitia cōtracta nō priuat. c ita tz glo. j. hic pōt eē ti. qui. mo. feu. amit. c ibi late dixi. c. j. que fuit pri. cā bene. amit. i. §. porro. i. i. q. c pbaf p ter. i. quot tes. sunt neces. ad proban. feu. igra. c p bal. in. l. i. ff. de re. dun. i. rli. q. Alia hic c in c. i. §. itē q dominū. j. que fuit pri. cā bene. amit. Bal. i. c. i. j. hic fuit ter. i. c. i. §. fi. de phi. feu. alie. p Fe. Aldr. cō si. lxxi. qd incipit. nūquid rp̄anis. c ita intelligif qd no. per Bal. post glo. in. d. l. liberti. c p Bar. i. d. l. i. §. cū p̄on⁹. Et hoc mō possem⁹ ēt saluare istā glo. c hūerit istum respectum p. ll. quas allegat. c exponam⁹ cū dñi dixit vel aliter tc. vt exponam⁹ vel p̄t. ita saluabat eā And. de iser. i d. §. porro. ¶ Scđa cōclusio ē ista q vbicūq pōt p̄sumi vasallū eē inimicū dñi q amittat feudum. sz tu nō intelligas hāc cōclusionē ita simpliciter c idistincte. vt ex qualibz p̄sumptiōe vasallus amittat feu. qr nō sufficit ois occasio ad priuationē feudi. vt dixit ter. j. in q. cau. feu. amit. in. §. si. qs. n. Neqz ex oi cā ex qua opio vasalli grauat amittit feudū. vt dicit alter ter. j. que fuit pri. cā bene. amit. i. §. illud. Sz itelligas q vasallus taliter versat⁹ sit vt potius credat inimic⁹ q̄ amic⁹ c fidelis ip̄i⁹ domini. vt pbaf i. d. c. i. qui test. sunt neccs. c ibi explicam. vasallus. n. nūq̄ priuatur feudo sine cognita c cōmeta culpa. vt. j. de feu. sine cul. nō amit. c. i. c sūa lata. nisi quādo priuaf p alienationem sm Bal. hic. qui allegat inno. in. c. ij. extra de feu. c est rō qr videt hēre rē p derelicta. l. p̄onis in prin. ibi gl. ff. de dā. infec. c facit glo in. l. fi. C. de iure emphi. vbi idē vult in emphiteota alienāte ita. d. Anto. in cōsilio. xxij. incip. visis p̄ictis. vasallus tū posset p̄sumptionē cōtra se inductā elidere p aliā p̄sumptionē cōtrariā sm Bal. vt. ff. qd falso tu. vel cur. a. gez. i. l. nouissime. ff. locati. l. itē q̄rit. §. exercitu. Et idē vbi eēt dubiū de cā amissiōis feudi relīquēt hoc subtilitati c discretiōi iudicis vt i. d. n. q̄ fuit pri. cā bene. amit. in. §. sz qr. p sūam suā hz hoc declaraf vt dixi. j. de feu. sine cul. nō amit. in. c. i. c hoc mō intelligēda est glo. Post bal. hic quero cū criminaliter agaf ad p̄uationē feu. vtrū i tali accusatiōe debeat pōi mēs c loc⁹ criminis cōmissi. Bar. vbiqz sensit q sic. qr impingit dolus. bar. in. l. c. §. sin aūt. ff. de vi c vi ar. in. l. i. §. interdictū. ff. vti poss. dcius. Bal. in. l. i. in fi. C. vbi de pos. agi opor. in. l. p̄tor edixit. in prin. de iniur. Et ē cōsiliū Ludo. i cōsilio. cxx. incip. Spectabilis dñe mi. Bar. in. l. i. i prin. ff. de eden. in. l. c an candē. §. actiōes. ff. de excep. rei iu. i. l. edita. C. de eden. sz Spec. dū format libellū sup. l. repetūdarū criminaliter itētata nō pōit i libello criminis locū c mēsez. vt no. in

spe. de accu. §. ij. dicite sm Bal. hic q si re⁹ petit edi locū c mēsez dz ei edi. sz si nō petit pcedit libellus in plenis q tū locus fuaf opi Bar. ar. ff. de dolo. l. itē exigit dein iur. l. p̄tor edixit. cū si. c nō. ex ɔpeu. e tuc. Cōsidera si tu respicis illā ō dolo c de iniur. loquētē q dz pōi certa substātia c certa q̄litas delicti c ista ē solēnitas strinseca huiꝰ est ip̄a sbā libelli. vt. ff. de falsis. l. nec ex. sz nullo mō dicatur ibi apponi extrīseca q̄ est opponere communicatiōes loci vel tp̄is. nā regulariter hoc in ciuili libello poni non dz vt. c. abbate de re iudi. li. vj. c. C. de ina. excep. l. fi. vñ possumus dicere q vbi nō reperif inscriptio ad penaz tatiōis ibi n̄ reqrif solēnitas legis libellor. itē. c. tūc si bene cōsideretis nō v̄z hoc pbare. nā sciendū est q iō accusatio ad sepationē thori cū mixta qr nō cōtinet pecuniariū cōmodū in hoc hz q̄litatē crialis iuxta no. in. l. lege agraria. ff. de termīo moto. sed qr nō agif ad publicā vīdictaz c in hoc hz q̄litatē ciuilis. Pondera g̃ si hoc ē pp mixtā materiā. g̃ secus si actio cōpetit p re familiari a cōtrario sensu illius lr̄e p bal. facit nā istud iudiciū exquo crimē nō irrogat infamiā. vt p glosā in simili. c. at si clerici de iudi. in ∛bo nō tz facit decisiones rote decisi. xxvj. incipit. itē fuit dubitatū vtrū in actione iniuriar p bal. in. c. sj. de or. cog. Kano i. d. c. tue. c adde qd dicit glo. q in crimine falsi pcedif lz locus nō ponaf qr clādestine cōmittif vt no. insti. de pub. iud. in pri. c alibi nō reperif. ¶ Quero subseqūter cū dicta glo qd si dñs nō fuit cōquestus in vita de culpis cōmissis cōtra eū p vasalluz. an heres dñi poterit cōqueri c placitaf ō dictis culpis. Et rūdet q nō allegādo. l. fi. C. de reuo. dona. cū si. vsq in fi. Sz tu latius distingue sm Jaco. de bel. q aut dñs fuit sciēs c potuit querelare. sz noluit c tūc hz locū c pcedit ista glo. Aut fuit ignorās vel etiā sciēs sz tū nō potuit placitare de dictis culpis ar. ff. de inof. testa. l. mater decedēs. c ad falcidiā. l. diuus c. l. excipiunf. §. fi. Ita Pau. de ca. ɔsi. clvj. incipit in rp̄i tc. viso in. ij. col. Jo. an. in addi. ad Spec. in ti. de feu. §. nūc dicamus in p̄ia addi. magna. faciūt que no. Panor. in. c. vj. de dona. Bal. in. c. imp̄ialē. j. de p hi. feu. alie. p Fed. faciūt q̄ habēf in. c. i. j. quo tpe miles c p hoc glo. c doc. in. l. omodo. C. de iof. testa. c p Bal. in. l. i. ff. de rez dñi. in. xxx. q. Et dicit hic Bal. q nec per oscvlū v̄z hec fellonia remitti p no. in. c. olim de iniur. faciūt q̄ hēnf in. §. fi. insti. de iniur. Et vsq adeo reciproca est obligatio inter dñm c vas. c. ɔ forma. xxij. q. v. cū vulgaribus: q sicut dē q si vasal. comisit culpā quā dñs invita dissimulauit heres ei⁹ nō pōt de illa opponere vasallo nec cōtra illū vigore illi⁹ pcedere. Ita si dñs cōmisit culpā pp quā veniret ɔpnetate priuādus si vasallus in vita de hoc subticuit heredes vasalli nō poterūt hāc culpā imputare dño. ita bal. in. c. i. dño. j. si de feu. fue. ɔtrouersia ¶ Quero cū glo. in ver. c hoc intellige tc. qd si penitunt postq̄ se exercent vt cōcuberet cū vxore dñi an priuēf feudo. Et rūdet q nō ex eo q desistit per penitētiā. secus si p pter ipossibilitatē vt. l. q falsā. ff. ad. l. cor. de fal. Et hoc volunt ista glo. vsq ad fi. remittēdo se ad libellū disputatoriū pil. Sz tu de hac q̄ōne latius dicas q aut vasallus solū cogitauit c exercent se in aio vt cōcuberet c tūc nō puniturr. l. cogitationis penaz. ff. de penis. aut vltra cogitatū ēt laborauit c non deuenit ad aliquez actū. c tūc si sponte peniteat non puif. c ita itelligif ista glo. c qd no. i. c. si voluerit. j. de capi. q curiaz vēdi. Aut laborauit c se exercent puenienda ad aliquez actū c tūc puniuntur neqz p penitētiam liberabif. ut i ter. isto. c. l. qui ca mēte. ff. ɔ fur. c. l. si qs nō dicaz rape. C. de epis. c cleri. c dicatis vt ibi plene p doc. c ɔ hac. q. i. d. c. si voluerit. c cū hac distictiōe cōcordant dicta Pil. vt refert Jaco. ardizo. i sūma i, ti. q. mo. feu. amit. sub rubricella idez si cū vxore. ¶ Quero cū glo. fi. an i casib⁹ hic exp̄ssis vasallus per has culpas cōmissas cōtra dominū perdat feudū ipso iure an requiratur sententia. Et respondet glo. arguēdo ad partes. primo videtur q ipso iure per istū tex. i fi. qui hoc videf presuppone-

re. neqꝫ reperitur expresse correct⁹. ergo extatur. l. sancim⁹ de testa. ⁊ l. perpam⁹. C. de appel. In cōtrarium vꝫ qꝫ re gratur sniā cū nō sit puniendus absqꝫ cognita culpa. vt. j. de feu. sine cul. nō amit. c. i. cū fi. Et i hac vitia sniā vꝫ re quirere ista glo. ⁊ bene sm And. de iser. dicētē qꝫ aut q̃rit an isto casu hodie pdat feudū. ⁊ dicēdū ē qꝫ sic. neqꝫ hoc corrigit̄ ut vult glo. i prima pte. Aut q̃ritur an an̄ qꝫ infer aut verū exigat̄ snia. ⁊ dicendum qꝫ sic. Et hoc glo. i scda parte sui que ita dꝫ intelligi. alr̄ eēt sibi contra glo. ⁊ cōtra doc. ita Bal. hic. Et facit tex. nr̄ i ver. committere. ⁊ dicit ipe in. huī⁹ tex. Ange. i. l. ea. ff. de di. re. Bal. i. c. que i ecclesiarū de cōstit. dicit ponēdo plures ca. s. co in prin. huī⁹. c. notat post. d. Mar. c. i. §. fi. tit. feu. da. pos. Et sic cōcludo qꝫ circa amissionē feudi dētēz ex delicto regrit̄ pcessus. ⁊ iudiciū ⁊ snia ptan de quo. j. ō pbi. feu. alie. p Fede. i. §. callidis. p bal. c. i. j. de feu. sine cul. nō amit. Quid aūt qn pderet per l. dic vt late dicit ibidē. verū it qn qs ē cōdēnat⁹ a lege ure regrat̄ aliq declaratio. dic qꝫ n ē ferēda snia sup ssione ꝫ solū sup declaratione. vt in auten. de incest. §. i. C. de iure fisci. l. facultas. Bald. in. c. i. j. de feu. cul. non amitten. ⁊ ibi ponam duos casus notabiles i bus sine sententia dominus trahit feudum suū ⁊ ali d dicit i. c. i. §. fi. ē. qui feu. da. po. ff. pro socio. l. cū duo §. idem respondet Bar. i. l. cius q delatorem. ff. de fisci habetur i. c. cum scdm de here. libro. vj. in. c. cu ntes. §. qꝫ si p. de elec. libro. vj. Archi. in. c. pro huma e homicidio. ⁊ i. c. felicis de penis. Jo. and. i. c. ordi j. de officio ordina. libro. vj. Idem i. c. cum qui i. ꝫ. modo de preben. eo libro. ⁊ scaris vnum menti tenen n qꝫ nanqꝫ dicimus penam legis. i. priuationis iuris q̃ arrogari a lege nisi i casib⁹ a iure expressis. gl. ē no. in de lurepa. i. c. cū nos i fine glo. de officio ordina bo tex. i auté. de nos elig. scdo nubentes. §. cum igr. ꝫ. t. n. pactus ibi nec quelibꝫ lex ē q̃ hoc dicat. bōus tex. at sigs. § dui⁹ ibi penā in cū statutā nō esse. ff. de re sump. fune. Bal. in auté ex testamēto in. i. col. C. de nup. facit glo cu. q. vi. in sūma. Pau cōsilio. clvij. i in rpi zc. qō ista. vbi tꝫ primū requiri sniam ⁊ in ma a nr̄a lex pcessit vlterius disponēdo qꝫ puniat̄ vasal pp cās expssas vel similes. c. i. in fi. j. in qui. cau. feudū t. c. i. §. ⁊ q. j. que fuit pri. cā be. amit. Sꝫ qn̄ p snias o bols ē puidus tūc regrit̄ snia priuatiua p iudicē j. dicit. de quo casu sufficit si iudex dicat puamus te fiue t declar amus te in penā priuatiōis incidisse vt. ff. ad l. l. i. §. calūniatoribus ⁊ de his qōmbus ⁊ similibus vt latius dicit in. d. c. i. j. de feu. si. cul. nō amit. ¶ Op ab eē de supstantate huius lfe in prl. qꝫ nō fuit necesse re qꝫ vasallus cucurbitaut dnm cū sufficiebat dicere pmittere casū. f. qꝫ turpiter lusit Sꝫ plura exēpla po sunt in tex. ad maiorē declaratiōnē. ¶ Quero ab ex quid si vasallus turpiter ⁊ ihoneste locut⁹ est cū vxore sua nō tñ tetigit eius psonā an puaē feudo dic qꝫ non And. ⁊ Bal. qꝫ nō tā turpe est colloquium qꝫ tact⁹ ⁊ me in penalib⁹ in quibus loquimur. ⁊ sic nō trahēdum terpretatiōe ff. de penis. es. n. aliquid fieri in psonam cius vt pdat̄ feudū vꝫ concubit⁹ vel turpis lesio eius in ihonesto vt hic Itē dicit And. de iser. de osculo ⁊ dicens qꝫ nō est minor rō phibitiōis. l. cui. ff. de fūis ex fact qꝫ no. in. l. i. ff. de extra or. cri. sed tñ bene fatē qꝫ ex hac turpi locutiōe tenebit̄ actiōe iniuriarū. ⁊ de qōne dic lati⁹. j. q̃ fuit pri. cā be. amit. §. ꝫ ⁊ q. sta or. Quero qd si ipe vasall⁹ opē fert alteri adulterāti vxo an an puniat̄ eadē pēa dic qꝫ sic sm Bal. p. l. ⁊ si am l. de adul. ⁊ de ꝫ. sic. l. sepe Sꝫ tu addicias no. in. d. ⁊ qui delatoe. vbi ē declarant casū qn vasallus est vxoris domini sui. ¶ Quero si vasallus ignoranter iacerat vxorē domini sui vt qꝫ forte reperit ipsam in le ho credēs eē vxorē suā an puniat̄. dic qꝫ nō. vt notat m. c. i. j. hic pōt eē n. qui. mo. feu. amit. qꝫ ꝫ intelligas

nisi sua ignorātia eēt supina ⁊ crassa p ea que no. j. i. §. fe. ⁊ de hac. q. dicā latius in. d. c. i. Nā ēt vbi regrit̄ dolus crassa ⁊ supia ignorātia nō excusat imo tenet̄ ac si scienter ēt in statutis sm Bal. hic ⁊ ē glo. in cle. i. de cōsang. ⁊ affi. ¶ Quero qd si vasall⁹ cognouit cōcubinā dni an sit idē qꝫ in vxore. Et dic qꝫ sic sm Jaco. d ardiz. qꝫ cōcubina⁹ ē hab⁹ d iure ciuili. vꝫ si vixer qꝫ ē solutus. C. de cōcu. l. i. Albri. in. l. in cōcubinatu in si. ff. d. ꝫcub. ⁊ dicit tex. qꝫ iter cōcubinā ⁊ vxorē iter est solū in dignitate. l. utē legato. §. pu. ff. d leg. ij. Nā ēt i cucurbitatiōe ꝫcubie sicut i cucur bitatiōe vxoris turbatio sāguinis seqꝫ. ⁊ ē cū filij sint succes sibiles. i. l. siqua illustris. C. ad. orficia. ⁊ p hoc facit qua in filio eēt iusta cā exhēdationis glo. in. c. quintaualllis de iureiurā. §. aliud quoqꝫ. in aut. vt cum d appel. cog. ergo erit iusta cā puatiōis i vasallo p dicta. ꝫ. in prin. huius tx. licet in ꝫnū faci. que not. Bar. i. l. si vxor. §. i. ff d adul. ⁊ Bar. in. l. fi. § itē rescripserūt. ff. ad mūnicipal. in. l. cum quedā puella. ff. d iurisdi. om. iudi. ⁊ ibi. etiā Bal. ⁊ cōtra Bal. tenet hic. d. marti. per no. in. l. vnica cū autē ibi posita. C. vnde vir ⁊ vxor. ꝫ prima opi. verior sm Bal. Quero quid si vasallus cognouit spōsā domini que nōdū erat traducta an amittat feudū dic qꝫ sic ꝫ Jac. ardiz. arg. institu. de nuptijs ⁊ extra d spōsa. c. i. li. vi. ⁊ in. l. i legibus ff. d testibus. Idem dicit ipe. d matre domini nisi trāsiuis set ad secunda vota ar. in autē. d ꝫsuli. in §. sinaūt. ⁊. C. d priuile. scholariū l. fi. ¶ Quero quid si vasall⁹ cognouit pedissequam domini an priuetur feudo. et videtur dicen dum qꝫ sic⁹ quia debet facere ea que sunt de honestate domini si vult dignus feudo videri. vt. j. de for. fide. c. i. ⁊ nihil debet facere ihonesti in domo domini vt notat glo. xxij. qō. v. de forma. Sed in contrarium determinat and. d iser. dicēs qꝫ ex tali ihonestate bene ledit̄ i puni tum ꝫ tamē nō perdit feudū nisi ista ihonestas sit cōmissa in personas phibitas ⁊ in qbus eadē vel maior ē rō. vt. j. que fuit pri. cā benefi. amit. in. §. sed quia. In pedissequa aūt nō ē par ratio. Et ideo nō ex omni cā i qua vasallus incidit in puatiū feudo vꝫ priuād⁹. vt in. d. ti. in § illud eim. Ista. n. cā. nō eēt sufficiens ad exhēdationē filij nec ad reuocādā donatiōē merito nō dꝫ eē sufficiēs ad feudi priuationē eē ista a pari perdāt ⁊ ponat̄ p regula in ista materia vt probat̄ in. d. ti. §. predictis modis. ¶ Quero quid si vasallus cōmittat incestū an perdat feudū dicit Bal. qꝫ sic. vt in auten. de incest. nup. ⁊ licꝫ papa posset dispēset quo ad matrimoniū nō tn recuperat feudū qō iam mihi vel alij ē apertū vel redijt ad dnm ar. i. c. quāuis de rescrip. li. vj. ⁊ qꝫ no. de libe. ⁊ postu. in. l. gallus. §. ⁊ quid si tm. ⁊ sunt verba bald. i. l. i. ff de rex diui. q. li. vbi dꝫ qꝫ isto casu feudum esset amissum ipso iure.

Simuliter. Vasallus insultū faciēs i personā domi ni vel in locū in quo est. amittit feudū ⁊ idē dicēdū si vasallus interficit fratrē germanū ipsius vasal li vel ēt nepotē ex fratre. h. d. ¶ No. ex tex. ibi assalierit q̃ si in aliū saliuerit. i. assaltū fecerit ⁊ subaudi i personā vt dif ferat a sequētibus ⁊ loquit̄ iuxta vulgare eꝫ assalt⁹ qꝫ me fie i aliū saltus vt. j. que fuit pri. cā be. amit. i. §. preterea ⁊ ibi dicit i. §. cū arietes. ff. si q̃drup. paupe. fecis. di. ⁊ hoc cū fit in personā. vbi aūt inuicē vasallus ⁊ dñs nō possent attingere puta si sint in duobus turrib⁹ vel alijs locis nā tūc non est vis tūc nō dꝫ insultus i personā sed ad locū ꝫ Bald. hic alle. tex. ibi vel castrū nā tūc. §. i. j. sm. siu logi d insulto i psonā ⁊ dꝫ aggredi loc⁹ ꝫ Bal. a vasallo qꝫ pt pp cere iacula vel aliter expugnare locū aut i castro vel alibi q dicit no. propter statuta prohibētia arcē vel ecclesiā inua dē. ꝫ d. Mar. in puto eē relinquēdū arbitrio iudicis l. i. ff. de iure delib. ¶ No. tex. dum dicit ibi esse. aliqui ha bent ians esse. ⁊ meli⁹ sm glo. sed tamen dic tu qꝫ quelibet lrā bona qꝫ idē est sensus ibi item subaudi amitteret dꝫ fe. ubi vasallus ipe ibi fuit. i. ipius vasalli vel dic qꝫ ref. rat ēt ad fratrē ipi⁹ domini dū tñ isto cāu intelligat̄ qꝫ pdiāc

ipm iterfecit vel alis spaliter in offensaz domini sui and. hic z. j. an ille q interfecit frem do. in. c. i. z statim dicam in glo. ibi filiu fratris. signa ibi tex. q filius fratris mei appellat nepos meus vt. j. dica. No. q insult9 de per se e pu nibilis sm Bal. veru ex eo q no e pambuli neqz pars alteri9 delicti. secus asit si esset pars alterius delicti z pre ambulu ad aliud delictu. vt qz precedete insultu qs aliqz occidat. qz tuc confunderet insult9 cu homicidio. neqz de per se puniret. vt no. in. l. qui de crie. C. de accu. z in. l. nu qua plura. ff. de priua. delic. de qua materia plene p bal. in. l. aduersus. C. de fur. z in. l. cum ancillis. C. de nup. z bar. in. l. respiciendu. i. §. delinquut. ff. de pe. z pot fieri in sult9 ta pedes q eques. ta in mari q i terra. vt in. d. §. cu arietes. coniuncta. l. quadmodu. §. si nauis alteraz. ff. ad .l. aquil. ¶ No. ex hoc tex. sm bal. melius expssum q alibi q filius fratris dicit nepos. ex quo dicit Ja. de bel. q ad uocati bononien. alle. istuz tex. q si res sit cocessa alicui in emphiteosim sibi z nepotib9 suis. qd intelligitur de filijs fratru. z ide dicut q si priuilegiu aliqd esset cocessu alicui eade forma. z ad hoc alle. ff. de inoffi. testa. l. si istituta. §. ij. ff. de i re verso. l. nihil interest. sz ille leges no probant hoc. qm loquutur de nepote quo ad auu sm Jac. de bel. z Nico. de nea. dicit bal. hic. aut ille cui cocessuz fuit tale ius vel priuilegiu hz nepotes ex filijs z itelligit tm d ipsis et no de trasuersalib9. l. tale pactu. §. fi. ff. de pac. aut no hz filios nec nepote ex filio sed hz nepotes ex fratre et tuc in telligat et d nepotib9 ex fratre p istum tex. ar. ff. ad. treb. l. heredib9. §. fi. et hoc mo pnt itelligi qda gloselle q videt sensisse q filius fratris appelletur nepos. ff. d dona. ca mor. l. auunculo. z de lega. iii. l. cu quis. §. codicillis. facit isti. de gra. cogna. in. §. quarto gradu et p can. i. c. tua nos extra de zsa. et affi. fac. ad pdicta. c. ii. j. d feu. mar. c. i. p Bar. in. d. l. si istituta p Bal. in. l. si dotali. ff. so. matr. cano. i c. vnico de scisma. li. vi. bon9 tex. i. c. et pte el. z de offi. del. i c. accedens de accu. Fede. cosi. xx. in. c. felicis. de pe. i. c. fundameta. de elec. lib. vi. Di. in cosi. qd incip. statuto ciuitatis pistorij. z in cosi. qd icipit. In xpi noie cosiderans similis glo. i. l. post emacipa. ff. de lega. iij. facit tex. i. c. no sine de arbi. in. c. p tuas de pba. in. c. dilecto de pben. in c. felicis. §. ceteru. de pe. li. vi. z hac distictionez tz Jmo. in. d. c. no sine. ¶ Coclusiue loquedo inter tot varietates fa cte regula q appellatoe nepotis coprehenditur nat9 ex filio no nat9 ex fratre. ita Joan. and. in. d. c. fundamenta Bar. in. d. l. si istituta. §. ij. insti. de gra. di. Fede. cosi. cc. viij. inci. viso pucto. Fallit pmo nisi subiecta materia aliter suadeat. puta statutu loquens de successioe trasuersali um noiat nepote intelligit. f. filiu fratris. Pau. in. d. l. si dotali. Fallit so vbi ex precedentib9 aliter appareret. vt e tex. in. c. si capitanei. j. de feu. mar. Bal. in. l. ij. C. de suc. edi. vita itelligat tex. noster. Fallit tertio vbi comunis vsus loquedi aliter se heret. d. Anto. in. d. c. tua nos. ¶ Quero cu glo. prima qd si vasallus assaliens castru ignorabat dnm ibi e. an tuc amittere debeat feudu. z ndet ponendo duas opi. Prima e q vasallus ignorans non debeat amittere per istu tex. nisi sua ignorantia fuisset crassa z supina. qz tuc amitteret nec excusaret. l. nec supina. vt. ff. d iur. z fac. igno. Secunda opi. est q talis vasallus insultans idistincte teneat siue fuit sciens siue fuit ignorans eo qz taliter delinquedo venit c sacramentu fidelitatis qd e redat i dnum domini. vt. j. d for. fide. i. c. i. et hac opi. sedaz sequit glo. dices e e subaudiedu maxime ad istu tex. dum dicit sciens zc. ad ostededa maiore culpa vt pbat i. d. §. porro vbi distincte loqt nec ob. rsa posita. j. q fuit pri. ca be. amit. §. illud vbi vasallus no oz ex quolibet piurio amittere feu du qz itelligitur d piurio adhibito circa alienatoez feudi. quo casu n amittit fe. in parte no alienata vt. j. de vas. qui c costi lotb. feudu alie. in c. i. hic vero loquitur d piurio adhibito circa comissa aduersus dnm et q sit ro diuersitatis. no. in. d. c. i. in glo. i. in fi. similiter no ob. j. hic pt ee ti. qui. mo. feu. amit. lz ista glo. hz. aliquos libros allega

uerit. j. q fuit pri. ca ben. amit. vbi requiritur scia vasalli assalietis qz ibi loqtur qn vasallus ignorabat illu ee dnm que assaliebat quo casu bn distiguit an talis ignorantia esset crassa vel supina vel n. na fateror q in casu nro code mo ee dicedu si iste vasallus ignorasset istud castru fuisse dni z tuc no amitteret feudu nisi fuisset in crassa z supina ignorantia. veru hic psupponit q sciebat istud castrum esse dni quo casu hoc solu sufficit q insultet nec vltra aliud. [illegible] ad priuatione feudi. Et quib9 oibus cocludo vna cu glo. q iste tex. intelligit siue vasallus scinerit siue ignorauerit dnm fuisse in castro. ite siue domius fuerit in dicto castro siue no. qm sufficit q insultauerit castru seu locu domini p ctus pricie z sic intedebat offendere dominu q et seqtur And. z coiter doc. ¶ Et ex ista glo. inferut hic Jaco. de bel. z d. Mar. regula q vbicuqz vasallus facit cotra iuramentu fidelitatis pdit feudu. qd mihi ita generaliter no placet p dicta in. §. ite si fidelis. s. e. qz imo perdet tm in casibus a iure expssis vel similib9. vt s. dixi. no q p omi cotrauetioe iuramenti fidelitatis. ¶ Quero cu glo. fi. d inte llectu lre hic in fi. vbi dicit q si vasallus occidat fratre suu q amittit feudu zc. d quo fratre itelligat an d fratre ipsius vasalli an de fratre domini z rndet gl. q pot intelligi de vtro qz diuerso tm respectu z sic ista dictio suum posita hic in tex. pot referri ad vtruqz. na si occidit fratre dni n amittit feu. nisi pditoie occidat tuc bene amitteret no ex eo q occidit fratre dni sz ex eo q comisit pditoriu qz p tale delictu z infamia pditori no pt amplius comparere in curia dni. vn code mo statueret si tale pditoriu ppetrasset in psona cuiuslibet alteri9 extranei. hoc respectu posset ista lra itelligi q iste vasallus occiderit fratrem dni pditoie quo casu amittere dz feudu vt hic. z tale feudu dz reuerti ad dnm vt. j. an ille q interfecit fra. do. ca pt et itelligi sm And. pditoie. i. sine diffidatione Jo. an. in. c. fundameta de elec. li. vj. z sic inferut ex glo. Jac. de bel. z d. Mar. q p pditione et alteri q dno facta. ex quo apparet q no est fidelis vasallus perdit feudum de quo e dubio. Secdo mo itelligit ista lra vt loquat de vasallo q occidit fratre ppriu. Et tuc ista dictio suu dz referri ad fratre ppriu ipsius vasalli. quo casu dz ipse vasallus amittere feudu siue occidat fratre suu pditoie siue ea intentione vt habeat tota sua hereditate. Et isto casu tale feudu no reuertit ad dnm sz trasit in alios agnatos qm isto tale delictu no respicit psona dni. pbat in. d. c. i. z hoc voluit tota ista glo. vsqz ad fi. que bene loqt. ¶ Querit. d. Mar. notabiliter an eps possit hanc feloniam remittere vasallo. ita vt vasallus retineat feudu. Bal. in. l. i. in. ij. col. s. qui feu. do. po. concludit quod aut iniuria est propria prelati z potest eam remittere aut est comunis prelati z capituli z tunc non potest remittere sine capitulo. ar. no. i. l. ij. C. de lib. z coru lib. vos adijcite Bal. q pdicta sut vera nisi iniuria respiciat pncipalr ecclesia vt e in casib9 pmissis na tunc plat9 no pt remittere iniuria ecclesie. vt glo. ordi. c. cu consideres z. c. zugit de sen. exco. ro qz plat9 no est dns sed administrator. c. fraternitate d dona. z no. Arc. i. c. statutu d rescrip. li. vj. sz administrator n pt facere gras remissiua. l. pses z ibi no a gl. C. d trasac. fac. l. sicuno sa. ff. d dere. ab or. faci. z qz plat9 no pt remittere iniura ecc. vt no. Inn. i. c. accedetib9 d priuleg. limitate pdicta nisi expediat ecclie facere hac remissioez. qz vasal. eet potes. taliter q si plat9 no remitteret distrueret bna ecclie ar. no. i l. pactu curatoris. C. d pac. z ibi p Bal. ¶ Quero ab eo vtz ille q pmisit no offedere tm sibi pea iterficiedo frez ei ex icidat i pena. dic q n sz doc. qz illa de ppe offesa et d alicui cpetit actio iniuriaz ppio noie vt tz nobiliter bar. i. l. si ita stipulat9 i. §. crisogos9 i fi. ff. d verb. ob. z bal. hic Quid at sit offesa z qn do dicat ee fca i psona dic p eude bar. in. l. item apud labeonem §. si q. ff. de iniu. siqd. Bar. in rubrica ff. so. matri. vbi dicit q violentia qua quis eijcitur de possessione potest dici violentia in personam. per glo. i. l. ita qz fullo. in versi. de iprobitate. ff. de fur. in [illegible]

uo.in.l.ij.§.si qs tabulas.ff.ad silla.bal.i.l.ad testam.§.
fi.ff.de testa.in.l.si quis p calumniam.C.de epis. z cle. uno.
in.l.i.§.hoc edicto.ff.de ope.no.nunci.

Aut si libellario. In summa hoc vult. Vasallus olim poterat feudum suu
vsq ad medietatē alteri libellare vel pignori obligare
vltra vero medietatē non.z si cōtrarium faciebat amitte
bat feudū : reuertebatur ad dominū.h.d. ¶ Permutte q
circa feudi alienationē hēmus tria iura diuersa. nā de iu
re primeuo poterat vasal. et totū feudū alienare sine volū
tate domini.vt.j.qd iuris si post alie.feu.va.illud recup.
c.i.postea supuenit scdm ius quo vasallus poterat dictu
feudum alienare seu obligare vsq ad medietatem tātu
vt.j.de alie.feu.c.i.in prin.z in hoc tex.postea superuenit
ius nouissimū quo vasallus nullā partē feudi hodie pōt
alienare vel alteri obligare.vt.j.de phi.fe.alie.p loth.
z de prohi.feu.alie.per Fede.z pbaē pdicta.j.qualiter oli
feu.alie.po.in.c.i.§.i.z dix.j. apud quem vel quos i.c.ij
.i.si.z.j.co.§.fi.vel dic vt latius dix.j. de alie. feu.i pri. in
primo notabili. ¶ No.tex.ibi libellario noie.libellus p
prie est ille cōtractus qui fit a vasallo trāsferēdo ius suu
feudale in alteriū.dix aliquid in pludijs z non infisto. qa
hodie nulla fit in modo z vsu loquēdi dīa inter hos cō
tractus pōt in dictis pludijs declarari.z pbat iste tex.dū
subij de ibi feudū.i.in libellum seu emphiteosim.nā ipro
prie loquitur de feudo.cū.d. dicit libellario noie. Itē qa
etiā de isto iure antiquo potuisset vasal.infeudare ius suu
etiā in totū nedū partē.vt.j.qualiter olim feu.alie. po. z
no.j.de alie.feu.in prin.hodie videbim⁹.j.de prohi.feu.
alie.per fede.i.c.i.post pri. ¶ No.tex.ibi trāsact. permut
tat.i.dimittat apd creditorē suā vt suā sit noie trāsactiōis
z talis cōtractus est phibitus i pignore fm ia. de bel.z.j.
de feu.da.inuicē legis cōmisso.c.i.Vel expōas fz Bal.
q pmittere vt trāsactū est.q debito nō soluto ad certum
tēpus res sit penes creditorem.vt.l.ij C de pac. cōuen.
Vel fm and. de iser.dic q ē dicere idest sine actu legitio
vt q vasallus sua negligētia z incuria nō curat diligēter
z legitie qualiter vadat feudū zc.dicens idē and. q imo
per malā culturā vel negligentiā nō pditur feudū. lz per
desolationem vel destructionē.fic.c.ad apostolice. de re
iud.li.vi.sz priores expositiōes plus mihi placēt. ¶ No.
vasallum priuari feudo si per fraudē vel dolum adhibe
at cautelā alienādi dictum pign⁹.vt.j.qualiter olim feu.
alie.po.in.§.donare.z.j.de phi.feu.al.p fede.in.§.cal
lidis. ¶ No.tex.ibi reuertitur.subaudi si feudū est nouū
si enim si eēt antiquū.q tunc reuerteretur ad agnatos.si ex
tarēt.si vero nō extarent tūc bene reuertereē ad dūm vt
dix.j.que fuit pri.cā be.amit.i.§.fi.z.j.de vas.q cōtra cō
fti.lot.feu.alie.c.i. ¶ No.q olī vasalli hēbant maiorē
auctoritatē z libertatē in iure suo feudali q̄ hodie.cū oli
possent vsq ad medietatē feudi sui sine dnōrū voluntate
alienare z obligare et quocūq cōtractu gnāo ē in totū
fm cōsuetudinē mediola.vt.j.de alie.feu.so respōso.z in
glosella si.hic posita que hoc sensit.hodie nullā partē vt
in.d.c.i.j.de phi.feu.alie.per loth.que fuerūt rō inouna
turis nouit tradit ibi p tex.vnde si vasallus hodie aliena
ret totum feudū.perdere dz totū.si ptem.dz perdere ptē
alienatā.vt.j.de vas.q cōtra cōsti.loth.fe.alie.in.c.i.z in
glo.i.hic posita.que per hoc ē expedita de quo per cano.
in.c.ij.extra de feu. Aduerte tamē vt nō extendas pdicta
ad infeudationē.q et hodie vasallus posset sui feudū al
teri ifeudare.z hoc nō est phibitum. vt no.j.de capi. co
ra.i.§.preterea.z ibi videbim⁹. No.et q olim etiā erat
interdicta tota feudi pignoratio.sz hodie in nulla parte
etiā minima pōt feudum pignorari sine pmissu domini.z
si fiet priuabiē vasallus vt in.d.c.i.post prin. de phi. feu.
alie.per Loth.qd intelligas veri quādo p ipsam pigno
rationē trāsfertur in creditorē corporalis possessio ipsius
rei feudalis. dato q pignoratio nō valet de iure.q nō tā
attendim⁹ iuris effectū q̄ animū cū actu vt hic.facit.c.

debitū de biga.sec⁹ āt si fieret simplr pignoratio seu hypo
thecatio absq traditiōe possessiōis.q tūc nō intelligeret
tūc p phibitionē vt videat aiāuāsse vt dix.i.§.ptereā.h.al
le.in.i.q.z i.d.c.i.d phi.feu.al.p Fed.z ē rō fm Bald.
hic.q nō osideram⁹ effectū iuris sz al destinatiōe z affe
ctū ei⁹ ā fcō secu it ar.cōtr q no.p Dy.z doc.i.l. alienatū
ff.de v.fi.sec⁹ āt i hijs i qb⁹ solus iuris effect⁹ osiderāet
f.l.ea qdē.C.si mācu.ita fue.alie.z.ff.d v.ob.l.q rome.§.
flau⁹.z hoc q dcm ē d vasallo pignorāte sz nō tradēte rē
tz Spe.z ēpbiteota i ti.d loca.i.§.nūc aliq.v.rē.ver.z ē de
mēte Bal.i.c.i.i si.pricipi de facere feu.q et dicit valere
alienationē feudi sub odiōe.s.si z in quantū dns osēserit
p.l.si qs locuplex.ff.d manumi.test.no.docto.l.fi.C.de iu
re emphi. Itē dicit q valet alienatio feudi sub cōditione
videlicet si z in quātū de iure possū nisi interueniat cap
tio dni sub dicta cōditiōe q tradereē tali emptori a quo es
set difficilis recupatio.z ita dicit in.d.c.i.Bal.se cōsulu
isse z cōtra in iudicijs alle.p notabile dictū Baldi hic q
phibit⁹ alienare et a lege vt feudatarius si alienat nō in
cidit in penā nisi sequuta traditiōe.facit.l.alienatū in pri.
ff.de ver.signi.dicta.l.fi.C.de iure emp. vbi Sali. z Al
be.facit glō i.l.i.§ si rē depositā.ff.deposit.volunt Spe.
in.d.ver.xv.vo.Anto.in.c.potuit de loca.Bal.in.c.i
periale in prin.de phi.feu.alie.per Fed.in.c.i.§.deniq
j.que fuit pri.cā be.amit.Bal in.l.ij.C.vt in pos.leg. al
ia.in.c.i.j.quid iuris si post alie.feu.vasa.illud recup. lz
Imo.alr in.d.c.potuit. Ex predictis ifert Bal.q si p te
stamētū vel statutū phibeaē aliēatio sub pena q minus
per verbalē pignorationē vl simplicē hypothecationē cō
mittaē pēa qd ē notādū.fac rō q pmittere nō ē alienare.
vt.ff.d do.l.ad eū i.§.luc⁹.z.ff.d fur. l.si is.fac qd dix.j.
per quos fiat inuesti.in pri.sup glo.l.fi.in pri. z qd tradit
in.l quedā.ff.de acqui.here.z in autē.de nō alie.i.§. alie
natis faciūt no.per Ly.in.l.ij.C.de Sben.emp. p Bal.
z Sali.in.l.fi.C de iure emphi.habeē in.l.si post perfec
tū.C.de euic. ¶ Oppo.ab extra cōtra ea que hic dicun
tur in eo q p alienationē illicite factā reuertaē fe. ad do
minū.sz cōtra de succes.feu.§.hoc quoq.vbi pz q reuer
tiē ad agnatos su.distinguēde sunt culpe qñ vasallus in
ter dū peccat per igratitudinē delicti inter dū p ingratitu
dinē cōtract⁹.pmo casu hētur duplex cōsideratio q qñq
peccat per delictū i personā dni.z tūc feudū reuertiē ad
dñ exclusis oībus descendentibus z agnatis vasalli siue
feudū sit nouū siue antiquū vt.j que fuit pri.cā be. amit
tē.in.§ fi.de quo plene ibi videbim⁹ z tenet gl.j.de pace
iur.fir.§.fi.in vi.glo.in fi.z Ja.de bel.Pe.d nea.z Bal.
hic nisi studiose hoc egisset vt priuaret agnatos q tūc nō
reuertereē ad dñm ar.ff.de eo per que fac.est in.l.fi. z in
c.i.extra de remi.lib.vi.z tenet Bal.hic.Quāq vasallus
delinquit extra personā domini z tūc si feudū ē nouū re
uertiē ad dñm exclusis oīb⁹ descedētibus z agnatis vt p
bat.j.si vas.fe. prjue.c.i.z.j.an ille q interfecit fra.do.c.
i.si vero feudū ē antiquū tūc transit ad agnatos ,ptimio
res exclusio dno z oīb⁹ descendētib⁹ vasalli vt pbaē in.d.
c.i.j.an ille q interfecit fra.do.z.j.de natura succes. feu. z
glo.i.q feu.da.pos.in.§.finautē. Scdo casu pricipali qñ
vasallus peccat p igratitudinē cōtractus vt q alienat vel
alio modo illicite transfert i aliū sine volūtate dni z tūc
si feudū ē nouū reuertiē ad diū vt.j.de vas.q cōsti. loth.
feu. alie.i.c.i.z nō.glo.j.de succe.feu.i.§.hoc quoq.si ve
ro feu.ē āntiquū.tūc trāsit ad agnatos si hz si n hz agnatos
tūc reuertiē ad dñm vt pbaē.j.d suc.feu.i.d.§.hoc quoq
z ibi glo.hoc firmat. Ad filios āt nūquā trāsit tale feudū
si habet aliqd d heredītate prius als āt hn trāsiret ad filios
exclusio dño z ceteris agnatis vt.j.an agna.vel fili⁹ repu.
here.i.c.i.z.j.si d fe fue.cōtro.i.c.tn⁹ z gl.in.i.d succes.
feu.i.§.h quoq.z Bar i.l.cū q.ff.d iterdic z rele.z d his
plene⁹ videbim⁹.i.c i.§ fi.j.q fuit pri.cā be.amit. vtrū āt
ex necessitate aliq vasallus posset vēdere feu. sine piculo
amissiōis And.d iser.z Bal.tenēt h q sic sz d h dic vt in

debitus. j. qualiter oli feu. alie. po. i pri. sz vtrum iste vasallus possit vendere cōmoditatē vsusfru. dic q sic p no. i. l. i. C. si pig. pignori da. sit. et tz Bal. hic faciunt no. i. c. querela. ne plati vices suas de lo. in c. vsa. ad longū tm tps fruct vendere nō posset. sicut nec ad longuz tps locare Bart. in. l. i. §. qd aūt. ff. de superficieb p no. i dictis iurib. Bar. i. l. codicillis. § institutio. ff. de leg. ij. Ang. et Jmo. i. l. si filio. §. fi. ff. so. ma. Bal. in aut. ei q. C. de bōis aucto. iud. pos. i auten. hoc ius porrectū. C. de sa. san. ec. i ru. C. de iure emphi. Lud. in. l. si cōstante. §. quotiēs cū se. ff. so. ma. Panor. i. c. ad audiētiā de re. ec. nō alie. Cabin ru. de re. ec. nō alie. cōsi. vij. et cōsi. viij. et volunt Bal. i. c. que i ecclesiaz in vi. col. de cōsti. et idē de tpe icerto p nō. i. c. puenit de arbi. cle. i. de re. ec. nō alie. iūcta gl. i cle. et si pricipalis de rescrip. bal. tn hic vult q partiarijs colōis pt locare ad longuz tps. et ita intelligit gl. i. l. codicillus. §. institutio. ff. de leg. ij. imo volunt q phibit locare ad longū tps posset locare ad centū annos hoc acto q tot sunt locatiōes quot āni et hoc mō et saluat dictā gl. ad qd faciūt no. in. i. si suus cōis. §. cū suus. ff. de stipu. ser. p Bar. i. l. stichū. §. stipulatū. ff. de ver. ob. sz cōtrariū faciūt q habent i cle. i. de reb ecc. nō alie. in. l. iubem §. sane p doc. C. de sa. san. ec. p Bar. in fin. in. i. modestinus ff. de dona. fieret. n. fraus legi phibēti cōcessiones huiusmodi ad longuz tps et aliqd dona in. §. se. in fine.

Rursus. Feudi trāslatū in aliuz p vasallū si postea apertū dño p morte aut refutatione vasalli poterit p ipm dnm reuocari ab acceptatore nulla obstāte exceptiōe. h. d. ¶ No. ibi min medietate qd aūt si medietatē feudi dederit ad libellū vl pignori obligauerit respōdeo idē put min si medietate. c. i. j. de alie. feu. sz Ja. de bel. No. et hoc tex. q resoluto iure datoris itelligit resolutū ius acceptoris vt hic et §. fi. et ti. pri. et in gl. hic posita in pri. qd intelligas vez in cāu nro sm ista iura antiq sm que tenebat alienatio vel pignoratio vsqz ad medietatē. hodie āt q hoc mō nō teneret nō intelligeret tale ius resolui sz potius censeret nullū tāq factū a pri. cōtra naturā vt in. d. §. fi. ¶ No. tex. ad fi. q si vasallus q dedit feudū ad libellū vel pignori refutauit feudū q resoluit ius accipiētis ad libellū vel pignori. sz cōtra hūc tex. oppo. de. c. i. qualiter oli feu. ali. po. So. sz Ja. de bel. And. et bal. subaudiēdū est ad tex. ibi nullo iure se aduersus dnm tueri poterit nisi acceptor sit paratus se inuestiri a dño et iure dño vt in cōtra allegato. Tene mēti hāc limitatione q terminus vniuersalis negatiuus recipit limitatione et restrictione facit l. obses. C. de pdijs minorum. et l. fi. C. sine censu vel reli. ¶ No. q vasallus pōt refutare feudū in piudicium iuris iā alteri quesiti qd vr eē cōtra debitū rōnis ar. i. l. si partē i fi. ff. quēadmo. serui. amit. sz hoc tō q ista facultas erat a pri. vt. j. de vasa. q cōtra cōsti. lot. feu. alie. i. c. i. vn hoc scire debuit ille q cū vasallo cōtraxit et iō sibi iputet et ē tex. no. i. l. q cū alio i pri. ff. de re. iur. l. sigs domū. §. i. ff. lo. sz Bal. ¶ Quero cū gl. in ver. sz q re. et. qd si mortuo prio vasallo datore relictis heredib feudū sit reuersū ad dnm. an iste scds acceptor poterit agere de euictiōe cōtra dictos heredes. et respōdet gl. distinguēdo q aut iste scds acceptor sciebat datorē suū hre in feudū ab alio. et tūc nō possit agere q scire debebat q mortuo eo feudū reuertebat ad dnz et potius ex natura rei res de desinere eē et finit feuduz et dicit Bal. in. l. cū q. §. si libert. ff. de iniurijs iō nō pt de euictiōe agi ita gl. hic cōcor. glosa in. l. si familie ibi in gl. Salice. C. fami. her. et hoc ē vez. nisi sibi spāliter fuisset in hoc casu pmissuz de euictiōe. Si vero ignorabat eū hre in feudū ab alio et tūc posset agere put distinguit. j. de inue. de re alie. fac. in pri. et hoc voluit ista glo. vsqz ad ver. sz nunqd quā gl. intelligas pcedere formādo qōnez vt. s. hēndo respectū ad tex. de vasallo alienāte alteri et ita intelligit Andre. de iser. et est ratio quia iste scds acceptor scire debuit q feudū sperat reuersuz ad dnm ex eo q vasallus nō potuit trāsferre ius suuz i aliū p talē cōtractū vt no. j. de phi. feu. alie. p Fed. in pri. in gl. ij. in fi. et iō respiciēdū ē supradicta distinctio vt in. l. si fundū sciēs cū sibi nō. C. de euic. sz si volumus itelligere glo. in prio vasallo i feudāte ius suum alteri vt vr psupponere gl. et tūc q hoc licitū ē tā iure antiquo q nouo vt. j. qualiter olim feu. alie. po. i. §. i. et. j. de phi. feu. alie. p Fed. i. §. illud. posset ille scds vasallus agere de euic. cōtra dictos heredes et si fuisset sciēs q ipse prius vasallus recognoscebāt dictū feudū ab alio dño qd dicit Ja. de bel. et Bal. et ē vez qn feudū fuisset reuersū ad dnz p culpā primi vasalli ar. ff. so. ma. l. pe. in pri. et ff. loca. l. si merces §. cōductor. secus aūt si naturaliter et sine culpa q tūc bn esset sēda dicta distinctio iuxta notata in. l. si familie. C. fa. her. facit qd no. gl. j. de l. cor. c. i. in. §. sift et ē rō quia sm ipsuz Bal. q casus q naturaliter eueniūt pcedere pūt regulariter alij vero nō. ff. de cōtrahē. emp. l. fistulas. §. frumēta et ff. de acti. em. l. si ea et ff. locati. l. sigs domum. §. i. et qd no. in. l. diuortio. ff. de neg. gest. facit ad pdicta qd dicit de inuesti. de re alie. fac. in pri. ¶ Op. ab ex q imo ille q accepit ad libellū a prio vasallo pōsit illā retinere vt phat. j. de feu. nō habē. ppri. na. feudi i. c. i. So. ibi rō ē q vasallus prius fuit inuestitus de dicto feu. cum cōditiōe vt possit alteri alienare. et iō hoc ē sibi pmissuz ex natura et virtute cōditiōis adiecte i inuestitura q posset ex vtroqz cōtractu alienare. hic aūt loquitur in vasallo q simpliciter fuit inuestit nō adiecta tali cōditiōe. ff. de vsufru. lega. l. sigs. et ita tz Jac. ar. de quo dic vt hē i. c. feudū ea l. j. si de feu. fue. contro. ¶ Quero ab ex an iste scds acceptor ad libellū possit sibi cōualere dictā rē feudalē retinendo iure primi dño tāq vasallus nō obstāte refutatiōe facta p sniū datorē q vere erat vasallus et dicit q sic p eqtatē. §. si vero quasi oli feu. alie. po. sz Alua. nos putamus aliquo mō istā determinatione pcedere in. q. pposita qn scdus acceptor tz iure libelli et ē rō q hodie talis cōtractus ē phibit ipsi vasallo vt no. in glo. ij. j. de phi. feu. al. p Fed. et incōueniēti facta tali alienatiōe que cēset alienatio intelligit eē dictū feu. apertū. vt. j. qd iuris si post alie. feu. vas. illud recu. c. i. no. gl. magnā. j. de suc. feu. in. §. et quoqz et hoc et est de mente And. de iser. nō olz. §. si vero q loqt de cōtractu licito vz qn vasallus ius suū alteri infeudat q et hodie licet vt. cōtra. dictū est vn nō vz trahi ad illam. l. qd nō rōne. ff. de legi. sz certe dictū Bal. vz intelligi qn accepit ad libellum minus dimidia et sic in casu licito. ¶ Quero an vasallus iste possit sine pena priuatiōis libellare suū feu. agnato suo q successurus est in. d. feu. et dic q sic sm Ja. ardi. p tex. j. de alie. feu. pa. in. c. i. et dicit. j. de ali. feu. in. §. pe. et i. c. titius. j. si de feu. fue. cōtrouer. ¶ Quero an possit idē vasa. libellare dictū suum feudū et certo ad tps et nō in perpetuū. et dicit idē Ja. ardi. q sic p tex. j. de alie. feu. in. §. et si clientulus a cōtrario sensu. nisi dictū feudū eēt in curte vel i districtu dñi. q tūc nulli posset aliud libellare vt. j. c. i. §. pe. et i. §. fi. lati dicit. cōtra. c. i. §. precedenti.

Preterea. Si ille ad quem spectat feuduz de iure cōsentiat aliū inuestiri sibi piudicat. h. d. No. q q alij cōsentit suo iure pdit et aliēū fortificat. l. cū q dā. C. de admi. tu. et ff. de iof. test. l. nihil. et. l. fi. et i gl. hic posita i fi. et istā regulā itelligas pcedere qn qs cōsentit in iure suo trāsferēdo i aliū sec si cōsensus nō fiat ad hūc effectū vt i. l. iter ossiū. ff. de rei vē. et ex de re iud. i. c. suborta. fa. qd no. Jnn. i. c. iter dilectos i fi. de fide istru. ¶ No. q si cōsentio inuestiri sequēte piudicio mihi. ita q nō hēo regressū ad repetēdū amplius illo qui renūciaui vt hic et. j. si de feu. fue. cōtro. i. c. titius et i. l. gnāli i fi. C. de nō nu. pe. et ē rō q ad illū effectū fuit pstit dict cōsensus et iō i illo effectu parat piudiciū. l. fideiussor. §. pē. ff. de pigno. et ff. qui. mo. pig. vel hi. po. so. l. sic. §. vēditiōis. vbi ē cāus singularis sz Bal. de eo q cōsētit vt de re sua aiter testet de quo p doc. i. l. cū qs in pri. ff. de leg. ij. nō āt vz dict cōsensus trahi ad aliū effectū nā si dñs cōsētit vasallo alienāti. iste talis cōsensus trahit ad vtile dnuz ipsi vasalli nō aūt extēdi vz circa directū dominiū ipsi domini q ad istū effectū nō fuit pstit vt dicit Jnn. i. d. c. iter dilectos de fide istru. fac qd no. i. l. ii

ignorantie. C. de remis. pigno. ¶ Quero cũ gl. in ista ter. intelligat̃ de cõsensu tã tacito q̃ expresso: τ videt q̃ sic: nã si ipse cõsentiens tacite itelligeret ius suũ durare: ex tunc tacit⁹ ꝯsensus minime p̄iudicaret. ff. qui. mo. pig. vel hypo. sol. l. sicut. §. nõ videt̃. τ hoc volunt ista gl. vsq; ad ver. aũt illud sit. quã simplr sequit̃ Jaco. de bel. τ cõtra doc. p̄ posita in. c. i. j. de p̄hi. feu. alie. p̄ lo. idest Bal. dũmõ iste tacit⁹ cõsensus probet̃ et aliquo actu puta ex ꝯsignãde sigillo: vt. C. ð re. alie. nõ alienã. l. ij. vel p̄ subscriptionẽ. d. l. fideiussor. §. p̄. ff. de fideiuss. pigno. τ. C. plus valere q̃ agit̃. l. fi. Sꝫ tu subtili⁹ considera. sm̃ Andre. de iser. circa istã materiã: qñ aut loquimur ð Zetu q̃ põt fieri sup re mea τ me iuito puta vẽdere legare τ diuidere. l. rẽ alienã. ff. ð ꝯtrahen. emp. l. cũ alienã. C. ð. lega. cũ si. τ tũc mea p̄ntia et tacit⁹ cõsensus mihi nõ nocet: aut loquimur ð Zetu q̃ nõ posset fieri me inuito sicut ẽ in Zetu pignoris vt. l. alienã. ff. ð pig. act. C. si alie. res pig data sit. l. q̃ prediũ. τ. l. fi. τ tunc tacit⁹ cõsensus nocere dꝫ τ de hoc loquitur leges hic allegate. τ ita no. p̄ gl. i. l. gaius de pig. acti. τ in. d. §. p̄. facit q̃ bñ nãtr p̄ Bar. i. l. q̃ dona. ff. so. ma. p̄ cano. in c. nõne de p̄script. Et q̃b⁹ ipse infert i ꝓposito nr̃a in hac materia feudali q̃ quẽadmodũ q̃s põt vẽdere rẽ meã ẽt me inuito. ita possit q̃s aliũ ð feudo inuestire ẽt me inuito vt probat̃. j. ð inuestit. de re alie. fac. in. c. i. in p̄n. imo fortius dicit ipse. q̃ sicut i vẽditiõe rei mee non p̄iudicat mihi mea p̄ntia vel tacit⁹ ꝯsensus: ita τ eodẽ mõ nõ p̄iudicabit mihi mea p̄ntia vel tacit⁹ ꝯsensus adhibit⁹ i inuestitura feudi mei p̄ dñz i p̄sonã alteri⁹ p̄ p̄dicta. f. sꝫ tredũ vltra p̄esentiã τ taciturnitatẽ adhibet̃ aliq̃s act⁹ sicut sigillãdo vl subscribẽdo. τ tũc ẽ fiẽda alia distinctio. qr aut se subscribit vt testis aut auctoritatẽ p̄stans. Et tũc nõ vr̃ se subscribere alio cõsentiẽdi vel faciẽdi sibi p̄iudiciũ. l. gaius. ff. de pig. act. l. ītio. §. lutio. ff. de leg. ij. lꝫ in con. sit. c. ex li̇to ð trãsac. aut se subscripsit nõ vt testis τ tũc vr̃ se subscribere alio cõsentiẽdi τ iõ facit sibi p̄iudicium. l. sicut §. nõ vr̃. ff. quib. ad. pig. vel hypo. sol. τ. l. int⁹. §. fi. c. n. τ p̄ gl. i. d. §. p̄. τ intellige p̄dicta q̃ tũc facit sibi p̄iudiciũ si sciebat cõtẽta i scriptura alr sec⁹. vt. C. plus valet q̃d agit̃. l. fi. facit ad p̄dicta. l. ij. C. ðre. alie. ñ alie. τ q̃d nõ C. lo. i. l. certi iuris. τ q̃ statt subiungit̃ i ista gl. i. l. iuij. ff. q̃b⁹ ad liber. procla. nõ licꝫ τ. l. rẽ. C. si res al. pig. data sit. ¶ Quero subsequẽter cũ dicta glo. in ver. aũt vltõ τc. qd si p̄us agnat⁹ fuit p̄ñs qñ dñs inuestiebat. scꝫ τ ignorabat suũ esse feudũ an tũc videat̃ cõsentire: τ dicit q̃ nõ qñ iste talis error nõ inducit ꝯsensũ. l. si p̄ errorẽ cũ si. ff ð iurisdic. om. iu. τ probat̃ i c. si vasallus feudũ. j. si de feu. fue. cõtro. vñ q̃ est necesse q̃ ipse sit p̄ñs τ sciat quid agat̃ τ nõ cõtradicat. l. honorez. ff. de deci. lꝫ glo ista allegauerit. l. de curiones τ male. Et nũc hẽs totã istã glo. expeditã vsq; ad fi. cũ qua ꝯcludo q̃ aut volo expsse renũciare iuri meo vt alter inuestiatur τ possũ absq; dubio cũ voluntate dñi vt hic τ. j. de cõ. si fee. agnatis in. c. i. τ. j. de alie. feu. p̄. facit rõ q̃ q̃libꝫ põt renũciare iuri suo. l. si quis in cõscribẽdo. C. ð pac. c. qñ p̄iculosũ. ij. q. i. c. i. §. i. j. de va. qui ꝯtra cõsu. lot. feu. alie. q̃d itelligas dũmodo ista renũciatio nõ tẽdat i p̄iudiciũ alteri⁹ vt no. glo. i. ð succes. feu. i. c. i. §. i. hoc si sciẽter sicuti si ignorãter q̃ tũc ẽt p̄ expressũ ꝯsensũ mihi nõ p̄iudicaret. l. res fres. ff. de pac. in dubio ãt dic vt. Z. di. p̄. Aut nõ renũciat expsse sꝫ tm̃ cõsensit aliũ inuestiri ð feudo ad se spectãte puta p̄iogenit⁹ qui ex ipsa cõsuetudine deberet succedere p̄ñs p̄mitte scdo genitũ ð feudo sibi debito inuestiri: sibi p̄iudicabit τ ẽ hic casus. tñ ẽ magna vis an p̄mittat inuestiri vt de feudo paterno τ tũc p̄io genitus solũ p̄iudicat in p̄positeratione nõ totaliter in iure succedẽdi q̃ si moreret̃ scdo genit⁹ sine filiis ille p̄io genitus veniret ad successionẽ. aut p̄mittit inuestiri vt ð nouo feudo τ tũc in totũ excludit̃ ar. l. ex editor. §. si tecũ iũcta glosa. ff. q̃bus mo. pig. taci. ꝯba. τ facit. l. sicut in annos. ff. qui. mo. vsufruc. amitt.

Si fuerint. Hic ponit aliũ casũ q̃ nõ vasallus ꝑ ingratitudinẽ ꝯct⁹ p̄uat̃ iure acq̃sito p̄ fratres ẽt cũ pacto succedẽdi in ip̄o feudo fratri. h. d. Si fratres diuidãt feudũ cũ pacto q̃ frater fratri succedat vno moriẽte sine herede q̃ alienauit plus medietate non admittit̃ alter frater in portiõe alienata p̄ aliũ. sꝫ ipse dñs h. d. ¶ No. ter. ibi: vnus itelligas vl solus tm̃ nõie vtriusq; vel ẽt simul vnus cũ alio q̃ i hoc nõ cũ vis vt in. d. §. si. j. ð succe. feu. quemo ẽt si terti⁹ nõie ip̄oꝫ accepisset inuestiturã hẽret locũ iste. § sꝫ Bald. facit. c. i. j. ð bene. fra. ¶ No ibi accepit: subaudire sub nõie suo fris cũ pacto vt vnus succedat alteri in feu. ¶ No. ter. singularẽ ibi diuiserit. q̃ inter fratres hꝫ locũ diuisio neq; cadũt a iure feu. q̃d ẽ limitandũ nisi fuerit feudũ indiuisibile puta regni ducatus vel marchio. c. i. §. p̄terea. j. de p̄hi. feu. alie. p̄ Fede. nã tũc non põt fieri diuisio nisi quo ad cõmoditatẽ Bar. in. l. inter tuto. ff. de admini. tu. τ facit gl. in. l. famil. C. fa. her. ¶ No. ter. ibi feudũ ad dñz q̃ si fres diuiserit feudũ τ vn⁹ aliẽauerit plus medietate medietatis sine τ ð cesserit sine herede feudũ ad dñz reuertit̃. Et ex eo ter. nota q̃ lꝫ p̄ pactũ frater possit succedere fratri in feudo nouo. tñ hoc ẽ intelligẽdũ qñ feudũ vacaret p̄ mortẽ alterius. secus ãt si vacaret p̄ culpã q̃ tũc deuoluit̃ ad dñm nõ obstãte pacto inuestiture. Et hic in ter. sm̃ oẽs dꝫ intelligi q̃ fratres erãt inuestiti cũ pacto q̃ fr fratri succedat. aliás eẽt de indubitabili iste ter. Z. l. ancille. C. de fur. cũ vulgarib⁹. τ ẽ rõ q̃ p̄ alienationẽ indebite factã p̄ vasallũ seu culpã fuit iã aptuꝫ dñõ ante mortẽ ipsi⁹ fris delinquẽtis vñ nõ põt ampli⁹ apiri fri p̄ mortẽ ipsi⁹ delinquẽtis. q̃ attẽdit̃ cõditio p̄io existens. l. sig. ita stipulet̃. ff. de ver. ob. τ p̄bat̃ i. c. suscepitũ. ex de rescri. in. l. si cũ dotẽ i p̄n. ff. sol. ma. τ ista fuit rõ decidẽdi i. §. nro: rõ ãt dubitãdi erat q̃ dñs in nullũ casũ sibi prouiderat sꝫ hẽbat solũ pro se prouidẽtiã legis. vñ videbat̃ q̃ p̄ prouidẽtiã expssaꝫ vasalli ð beret derogari tacite dispositiõi legis. l. fi. C. de pac. l. matri⁹. C. de peri. ¶ Itẽ ex ter. no. q̃ ex delicto seu culpa vnius p̄t insurgere p̄iudiciũ i p̄sonaꝫ alteri⁹ q̃d pꝫ q̃ si ff delinquẽs decessit tñ delictũ cõmissũ seu culpã esse successiset ei fr suus. sꝫ p̄ ei⁹ delictũ p̄uat̃ ff a successiõe τ admittit̃ dñs vt hic τ. j. q̃ fuit p̄ri. cã be. ami. i. §. fi. τ. j. si va. feu. p̄. c. i. τ in gl. hic posita in fi. sui ibi sic sꝫ τc. ¶ Opp. cũ dicit gl. q̃ imo illõ feudũ nõ debeat reuerti ad dñz sꝫ ad agnatos postq̃ ille vasallus nõ delĩqt in p̄sonã dñi p̄ regulaꝫ q̃ ponit̃. j. q̃ fuit p̄ri. cã be. amit. i. §. fi. lꝫ allegauerit in. ti. in qui. cau. feu. amit. τ nõ bene. so. dic glo. q̃ ẽt p̄ alienatiõeꝫ factã sine volũtate dñi intelligit̃ vasallus delinquere i dñm. qñ ip̄m ꝯtẽnere vr̃. vt probat̃ a ꝯtrario τ sic non ob. τ hẽs gl. expeditã vsq; ad fi. q̃ bñ logt̃ itelligẽdo cã i feudo nouo prout itelligit̃ iste ter. sec⁹ ãt si feudũ eẽt antiquũ tũc an p̄ talẽ culpã alienatiõis feudũ reuertit̃ ad agnatus an ad dñz videbim⁹ in. d. §. fi. in cõclusiõib⁹ τ nõ. p̄ gl. i. j. de succe. feu. in. §. hoc quoq; i glo. magna circa mediũ τ vide q̃d dici. Z. co. in. §. aut si libellario. Op. ab eẽ q̃ vr̃ suppõi q̃ si vasall⁹ reliq̃sset filios q̃ tũc feudũ deberet ad eos reuerti sꝫ. Z. d. c. si vasall⁹ culpã. j. si de feu. fue. ꝯtro. So. ibi logt̃ de culpa p̄ueniẽte ex dñcto vasalli quo cãu filii τ descẽdẽtes excludũt̃ hic ꝯo loquimur ð culpa vasalli p̄ueniẽte ex ingratitudie ꝯct⁹ quo cãu si feudũ ẽ nouũ tũc reuertit̃ ad dñm vt h. nec obstat ter. q̃ vr̃ p̄supponere q̃ si hẽret filios q̃ ðberet ad eos reuerti q̃ logt̃ sꝫ iur a antiq̃ hodie ãt extantib⁹ filiꝫ reuerti dꝫ ad dñz vt no. gl. j. ð suc. feu. in. §. hoc quoq;. vel dic q̃ lꝫ fecerit mẽtionẽ ð filio tñ illũ tãq̃ indubitabilẽ omisit ideo sũ vt dici sup ter. lꝫ Ja. de bel. voluerit itelligere q̃ si filii extitissent lꝫ ip̄i non admitterent̃. nihilomin⁹ ip̄e nõ eẽnt cã vt feu. nõ reuertat̃ ad dominum sed ad fratres argu. ff de inofficio. testamento. l. papinianus. §. quoniam autem q̃ mihi non placet per ea q̃ videbim⁹ in. d. §. fi. j. q̃ fuit. p̄ri. cã be. amit. sup ter. τ cõclusiõib⁹ τ in. d. §. hoc quoq;. Et si vis scire quõ fiat feudi diuisio inter fres Bal. h̃ dicit q̃ fit vl p̄ diuisiõeꝫ ip̄si⁹ rei feudalis vel p̄ familiãtes. i. domos vel p̄ capita vasallorũ put inter eos cõcordabũt intellige sine feudi desolatione vt dixi post Ja. in. §. aut si libellario.

Item si quis. Casus. vasallus nõ põt sine consensu dñi alienare aliquã partem feudi sui qd̃ hz in curte dñi vel ẽ extra curtẽ vbi dominus hz districtũ iurisdictionẽ. vel honorẽ ⁊ si contrafacit amittit illud ⁊ feudũ reuertit ad dñm. hoc dicit. ¶ Premitte pro euidentia q̃ sm̃ ista iura antiqua feudorũ: poterat vasallus licite alienare vel pignorare feudũ suũ vsq̃ ad medietatẽ vt. s. §. proximo ⁊ in. §. aut si libellario. verũ istud fallit in feudo qd̃ est in curte dñi vel ẽ extra curtẽ si in eo loco dñs hẽat districtũ vel honorẽ seu iurisdictionẽ vt in hoc. §. in quo p̃dicta declarant. ¶ Itẽ scias q̃ vasallus intelligit habere feudũ in curte dñi. puta si ex camera vel ex canena dñi habeat aliquẽ redditũ annuum ita plus remaneat in camera vel canena dñi q̃ sit ista portio annua quã hz vassallus. verbi gr̃a pone q̃ redditus camere sint. c. ducati ⁊ dñs cõcessit mihi vt de tali redditu debeã hẽre oĩ anno. xx. ducatos noĩe feudi: vel pone q̃ ex canena concessit mihi vt quolibet mense vel die percipiã noĩe feudi certã quãtitatẽ frumenti vini vel olei. ita q̃ in canena remaneat plus q̃ sit illa quãntitas mihi cõcessa. ⁊ istud exẽplũ sentit glo. hic posita in sui princi. de quo satis dictum est. j. c. y. de feu. cogn. eodẽ mõ potes exẽplificare in quadã gabella in qua dñs cõcessit mihi vt percipiam noĩe feudi certã portionẽ ⁊ cũ his exẽplis trãsit And. de iser. Uel exẽplifica sm̃ Ja. de bel. ⁊ Bal. qñ dñs qui hz integrũ dominiũ vni⁹ castri vel ville mihi infeudãnt certã partẽ dicti castri vel ville que portio sit minor q̃ illa pars que remãsit dño infeudãti. nã in oĩbus istis exẽplis intelligor ego vasallus habere feudũ in curte dñi ⁊ de hoc loquit prima ps huius. §. sed interdũ intelligit dñs habere feudũ ex curtẽ retinẽdo sibi honorẽ iurisdictionẽ ⁊ districtũ. Verbi gr̃a põe q̃ oẽs possessiões vni⁹ ville vel castri sunt rusticor vel alior consortiũ ipsius ville vel castri excepta vna possessione que ẽ dñi sed tñ in ista villa idẽ dñs hz districtũ iurisdictionẽ seu honorẽ q̃ tota villa est sub iurisditione vel districtu suo mõ si dñs infeudat mihi dictã suaz possessionẽ existẽtẽ in dicta villa vel castro retentis sibi sua iurisdictiõe seu districtu ⁊ honore intelligor hẽre ⁊ recognoscere feudũ a dño ex curtẽ suaz in loco tñ in quo ipse dñs habet iurisdictionẽ ⁊ honorẽ ⁊ de hoc loquitur secunda pars. Sz interdũ dñs habet vasallos extra curtẽ ⁊ extra iurisdictionẽ ⁊ districtum suũ ⁊ honorez. exẽplicã vt si in dicta villa vel castro dñs habeat modicũ qd̃ puta possessionẽ ita q̃ totũ residuũ sit rusticor vel alior cõsortiũ nec habet dominus in dicta villa vel castro aliquam iurisdictionẽ vel honorẽ seu districtum ⁊ de hoc loquitur c. i. j. de capi. q cn. vendi. ¶ Nota q̃ retentio vel reseruatio alicuius partis vel iuris in re feudata p dñm prodest ipsi dño vt hic ⁊. s. ti. proximo in. §. siquis de manso. ⁊ ibi dici in glo. ibi posita in fi. qd̃ pz in casu nostro q̃ si dñs nihil retineret potuisset vassallus alienare feudũ suũ vsq̃ ad medietatẽ vt. s. §. pro. ⁊. j. de alie. feu. in prin. sz quãdo dominus aliqd sibi reseruat puta curtẽ iurisdictionẽ vel districtũ. tunc nõ põt vasallus aliquã partẽ alienare vt h qd̃ intelligas vez sm̃ ista iura antiqua hodie aũt indistincte est prohibita feudi alienatio i quacũq̃ pte absq̃ domini voluntate vt. j. de prohi. feu. alie. per Fede. in prin. ⁊ hoc etiam sensit glo. nostra. ¶ Nota q̃ dominus cõcedendo ⁊ infeudando simpliciter rem contentã in sua iurisdictione non vr̃ per hoc concessisse iurisdictionẽ vt hic secus si concederet vniuersitatẽ castri vel ville in quo etiaz iurisdictio veniret q̃ tunc videret concessisse ẽt iurisdictionem ⁊ tenet Bal. ar. in l. i. §. cũ vrbẽ. ff. de offi. prefec. vrbi. ⁊ ibi ẽt per ipsuz ⁊ de hac. q. plenius. j. de capi. qui cu. ven. in. c. i. in. ij. q. ¶ Nota h tex. singularẽ sm̃ Bald. q̃ aliud est hẽre iurisdictionẽ ⁊ districtũ in loco aliud est habere dñium terrar positarũ in dicto loco. sz tñ aduertas aliuz tex. singlẽ. j. de pace iura. fir. in. §. ad h q alodium. ¶ Pro cõplemẽto q̃ro vasallus cõmisit feloniã ⁊ sunt duo dñi feudi indiuisibilis vt ducat⁹ ⁊c. vnus vult remittere feloniã alius nõ. querit qd iur̃ eũdeo vr̃ dicẽdũ q̃ ambo debeãt cõsentire vt no. glo. in sũi de iure pat. l. i. ij. C. de liber. ⁊ eor lib. ⁊ p Bat. in. l. i. ff. de reg. dun. q. xxx. Sali. i. d. l. ij. ⁊ tz in sũi i pluribus patrõis volentibus reuocare in seruitutẽ libertũ pp ingratitudinẽ. inter se differẽtibus. q̃ vnus vult reuocare alter non: qd̃ p̃ferẽ ille q̃ stat pro libertate. ita dicemus h̃ iclinãdo i minorẽ ptẽ. c. fi. de re iudi. Quimo posset dicere vasallus aut volo cadere a toto ⁊ nõ pticulariter p pte vnius vel aliquor tñ. ita Jnge. in. l. et notab. §. nõ solũ. ff. de peculio. q logt i emphiteocata. tñ quo ad h̃ eadẽ rõ est i feudatario plurĩũ dñor p ea q̃ tradã vobis i. c. fi. j. de capi. qui cu. ven ¶ Queri bona vasalli sunt ↄfiscata an dicat feudũ cõfiscatũ videa q̃ nõ. imo feudũ reuertit ad dñm ⁊ ad ↄprietatẽ vt nota. Bal. in. d. l. i. in. q. xl. Bar. in. l. si finita. §. d vectigalibus ff. d dã. infec. Oldra. ↄsi. xvij. icipit thema tale. v. An. ↄsi. lxi. icipit Jesu xp̃i vẽ. stricte ñ reputo gl. i cle. pastora. verbo subiecto d re iudic. facit gl. in. c. filij vel nepotib⁹. in. q. vij. ⁊ qd̃ videbim⁹ i. c. i. §. illo d probi. feu. alie. p Fed. Car. in cle. ij. ⁊ ibi Jmo. i. xv. col. d here. cano. i. c. i glo. dã d pe. Bal. i. l. fiqs p̃sbiter. C. d epi. ⁊ cle. Bal. ⁊ Jmo la in. l. insulã i pri. ff. so. ma. Car. i cle. ij. i. vij. q. d iure patro. refert ⁊ seq̃t Sal. quẽ dicit cõsuluisse q̃ feu. ecclesie trãseũt cũ cõfiscatis sz ad ecclesiaz dñaz redeũt. Et hanc opi. dicit tenẽdã q̃ ecclesie fauorabilior Jo. d anna. in. c. vergẽtis i fi. d here. Jmo. i. c. ij. i. iiij. car. d feu. Pe. d an cha. i. c. felicis. h. si q̃ d pe. Sp. i ti. d feu. §. qm̃ ver. xl. nisi ẽẽt tale feudũ q̃ posset trãsire ad extraneos heredes nã tũc agret fisco ita tñ q̃ ↄcedat habili vt h doc. Car. i cle. ij. i. vij. q. d here. Bal. i. l. i. C. d lib. ⁊ eor lib. i. c. ipiale. j. d phi feu alie. p Fede. Pan. d ca. i ↄsi. clx. icipit id qd̃. ⁊ ei si. clu. icipit i xp̃i circa pñtẽ casuz. ⁊ ita tz Bellamera dec. sio. d cccxv. q̃ icipit p itroductiõe qõnis q intelligit q̃ hoc casu fiscus tenebit in vita vasalli delinquẽtis. postea redibit vel ad agnatos vel ad do. sicut iuisset an cõfiscationẽ facit ter. i. c. i. i fi. d capi. corra. Bal. i. d. c. ipialez. Jmo. in d. §. si d vectigalib⁹. ita declarat ⁊ cõis ẽt opi. q̃ feudũ qd ps. nale nõ trãseat i fiscũ. Tñ Bal. i. c. i. i fi. j. p quo fiat ¶. dic q̃ si feudatarius cõmisit dlictũ p qd̃ oĩa bona sua veniũt publicãda ⁊ dñs noluit ab eo vẽdicare feudũ q̃ tũc p vita ill⁹ feudatarij q̃rit fisco p. l. stati⁹. §. corneliu ff. d iur̃ fisci. idẽ dicerẽ cãu quo duolueret ad agnatos ad dñz p dlictũ q̃ illis negligẽtib⁹ vadat ad fiscũ pro ta delinquẽtis. Limitabis q̃ p̃dictã opi. nõ procedere in offẽsa p quã bõa publicat ẽẽt i dñz cõmissa q̃ nõ trãseunt i fiscũ sz i dñz bõa feudalia i. c. i. §. deniq̃. ibi vltroĩs ⁊c. i. q̃ fuit pri. cã bñ. amit. d. alex. i. d. §. si d vectigalib⁹. Sc limitabis nisi ẽẽt taliter ↄdẽnat⁹ a iur̃ vel ab hoĩe q̃ haberet p mortuo. nã tũc ẽt nõ vadit ad fiscũ. Bal. i. l. i. q. ff. d re. diui. d. Alex. i. d. §. si d vectigalib⁹ i. xvi. col. Jmo limitat nisi i inuestitura coeq̃ ẽẽnt filij cuz p̃re inuesti sic filij nõ vẽirẽt vt h̃des p̃ris. sz ex tenorẽ inuestiture tũc obstãte delicto p̃ris ⁊ cõfiscatiõe bonor feudũ ibit i filios puta inuestit⁹ ẽ p̃r ⁊ inuestitura stipulat⁹ ẽ ⁊ p se ⁊ filijs. filijs ex inuestitura vr̃ ius q̃situ. iõ delicto p̃ris stati p̃re nõ ibũt bõa ad fiscũ sz ad eos. ita Jmo. ⁊ Pan. d ca. i. d. §. si d vectigalib⁹ Bar. i. l. i. ij. ff. d sterd. ⁊ relig. Sal. post Cy. i. l. ij. C. d lib. ⁊ eor li. Bal. i. c. i. j. si vas. feu. de. ⁊ i. l. emãcipatũ. ff. d senator. Bal. i. l. apõ iulia. i. §. qd alicui. ibi Jmo. ff. d le. i. ⁊ faciũt q̃ videbimus i. c. i. agna. vel fili⁹ ⁊ sic q̃sicq̃ aliq̃le p̃iudiciũ vr̃ fieri dño p cõfiscatione vtilis qd̃ trãsit i supiorẽ p̃ncipẽ i cãib⁹ i qb⁹ feudũ trãsit i fiscũ. q̃ cogit hẽre fiscũ ⁊ p̃ncipẽ in vasallũ dño dãno dãt tria remedia. Spe. i. d. §. qm̃. ver. xl. ⁊ in decisio. decxv. Belamera. ¶ Quero etiaz post An. vtrũ vasallus q hẽt feudũ in curte vel ex curte: sz i eo loco vbi dñs hz iurisdictionẽ vel districtũ vez talis vasallus possit tale feudũ alteri ifeudare. vr̃ dicẽdũ p r̃õem traditã q̃ sic p gl. j. d capi. corra. i. §. p̃terea ⁊. j. qualr oli fe. alie. p i. §. si Po. sz tñ i cãu isto ego puto ↄuũ p r̃õez ipsallarũ ho ius lr̃e. ⁊ ita vr̃ sensisse glo. hic posita. Non ob. q̃ ista hodie sit correct⁹ q̃ nihilomin⁹ r̃õ ipsi⁹ remãet vt

fu. l. i. de coniugen. cū emancipa. libe. facit pro hac parte ratio decisionis huius. §. hec assignata p dñs Bal. quare sit necesse q dñs consentiat in casu posito in isto. §. q: dominus plus h3 q plus pōt. C. de dona. l. sancimus. et3 quia dñs tacite sibi reseruauit qd maius est. s. iurisdictionē nam maior est q ipsa res priuata infeudata. d. §. i. j. de ca. qui cu. vē. vnde ipsa iurisdictio tanq maior non d3 accessione sequi id qd est minus. vt in regula accessoriū de reg. iur. li. vi. 2. j. in. §. aūt. preterea 2 in. §. si vero. hoc est id q: vasallus h3 vile dñiū qd prefert dño habēti directū in eadē re vnita nō. in. c. ij. §. similiter. j. de lege cor.

¶ Episcopum vel abbatē vel abatissam vel dñm plebis feudum dare non posse.

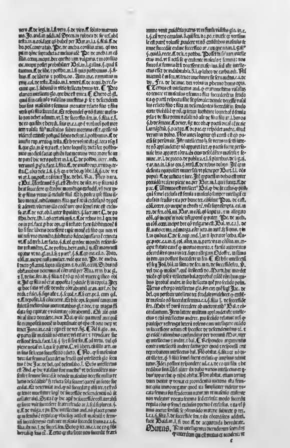
¶ Continuaf hec ru. ad precedētes hoc ordine. 3. visū est in ti. qui feu. da. p. in rebus ecclesie. nūc cōpetēti ordine subiicif hec rub. vel cōtinuabis ad precedēta hoc mō q: post q. 3. proxime posuit aliquos casus 2 modos feudi amittēdi 2 in quibus feudū reuertiē ad dñm vt p3. 3. in ti. preri. nunc vero addit alios casus in quibus similiter feuda reuertuntur ad dominos.

6 Tem si episcopus. Papa vrbanus in sinodo statuit res ecclesia. non posse dari in feudum in futurum: preteritas autem dationes approbat 2 consuetudinem dandi in futurum ea que dari consueta sunt confirmat. que dari non sunt solita prohibet dari in feudum. ad hoc allegatur hoc principium 2 sunt necessaria hec prouisio q: sm Bald. h qui allegat Ja. de are. in. l. iubemus nulli. C. de sa. san. ec. Ecclesia magis subiacet fraudibus q minor facit. in. l. i. C. de 3ctu. iudi. in auten. quibuscumq3. C. de sa. san. ec. ¶ Nō. ibi in rebus ecclesiarum q papa vrbanus statuit in sancta synodo vt res ecclesie in futurū dari nō possint in feudū. ¶ No. ibi sancta synodo. hec synodus sm Andre. de iser. nō reperif in decretalibus neq3 in decretis. nā nō est. c. nulli de re. ec. nō alie. neq3. c. ō laicis. xij. q. ij. vos addicite And. q Archi. in. c. ij. de deci. facit mētionē de hac synodo vrbanus. ij. cōgregauit concilium turoñ. i. synodū turoñ. 2 statuit prout in tex. nō o. ¶ No. tex. ibi eis subiecte. eis. s. ecclesijs subiecte sunt. i. incorporate in prelatē 2 mensam ecclesie ita q sunt ō titu. 2 dñio ecclesie vt statim subiecit ibi tituli vocēt vel. vni cū ec. sit in vera 2 libera possessiōe ipsarū rerū intelligunē res ipse esse de titulo ipsius ec. i. d dñio. nā dicunt istud prouiē ē tituo ec. i. ō dñio 2 titulo ipsius ecclesie. xii. q. ii. necessitatē f3 Pa. o certo 2 iō tales res pñt appellari tituli ecclesie vel s hoc tex. vt dixi. 3. ō his q feu. da. po. sunt. 2 tales res nō pñt infeudari per prelatos vt hic. qd intelligas ēt si eoꝝ sit consuet' aliq alia bōa infeudare vt dixi et a sequēti. ¶ Nō. tex. ibi qd aūt ante. feudū ecclesie qd ē datū ante synodū vrbani ꝯfirmat ¶ No ibi idem iuris sm intellectū verū q si est ꝯsuetudo dandi in feudum v3 cōsuetudo 2 concessio. Papa tñ merito rē ecclesie in feudū concedere pōt dum tn in arduis 2 magni valoris habeat cōsensum cardinaliū Bal. in. l. pe. C. de bonis q liberis alleg. Archi. in. c. cū redēptor. xii. q. ii. facit glo. Jo. mo. in. c. sup eo de here. li. vi. vbi dicit collegiū cardinaliū eē in quasi possessiōe q papa nō possit ardua expedire sine cōsilio eoꝝ Panor. per illū tex. in. c. per venerabilē. q. 3 ꝯmibus qui sibi sint legi. Car. i repetio. perpendimus de senē. exco. 2 in. c. ii. ibi Jmo. de cleri. non resi. Pa. in. c. quesiuit. de his que sunt a ma. p. par. cap. in. c. i. in fine de offi. dele. in. c. lis3 de resti. spo Jo. an. i. c. in nupta de feule. d Jmo in. c. regsitū de testa. facit Archi. in. c. sunt qdā. xxv. q. i. Gemi. in. c. i. de renū. li. vi. Bal. in. l. fi. C. de diuersis rescri. Unū tñ cōsulo hic declarandū in quo multi errāt q licet papa debeat ardua expedire cū consensu cardinalis vt in locis ꝑallegatis tū ille cōsensus exigiē in viā consilij. non q sit necessarius ad validitatē actus. adeo vt si illoꝝ cōsilia nō sequaē actus nō valeat. nā si nō sequaē illoꝝ consilia actus valebit per regulā traditā in. c. cū olim. de arb. in. c. cū in veteri ō elec. per Bar. in. l. i. §. si plures. ff. ō exercitoria in. c. i. ver. cū aūt. ne sede vaca. li. vi. 2 pro hac determinatiōe adduco glo. quā ibi ponderat Panor. in cle. ne romani in verbo prātis de elec. nā creare cardinalē est de arduis. p3 in. c. ii. de cle. non resi. in. c. felicis de pe. li. vi. 2 vult glo. illa q papa sine cardinalibus posse cardinales creare. tenet Jo. an. 2. d. Anto. in. c. sane d cōmer. 2in. facit ter. in. c. fūdamēta in ver. decet de elec. li. vi. Gemi. i. d. c. ad apice in. iij. col. Panor. i. c. ij. Gemi. in. d. c. sup eo. Jo. de anna. in. c. firmissime. in. i. col. de here. caueat tn sibi papa vt meliora eligat et saluti sue ac gregis sibi cōmissi cōsulat dicente Hylario papa nos q potentissimum sacerdotis administramus officia trāsgressiōis talis. s. apostoli. cap constitutionū culpa respiciet 2 subiet maiori reatu delinquit q potiori honore fruiē. c. nulli phas. 2 facit. c. sūt quidā. xxv. q. i. 2 facit q: idē videmus in iperatore qui ēt cū ꝯsilio procerū gerēda decernit. nō tñ est quin gesta sine tali cōsilio valeāt. l. proxie. ff. de his que i testa. delenē. 2 qd ibi nōt Bar. l. humanū. C. de le. iuncto. §. sz qd principi ff. de iure na gen. 2 ciui. l. i. ff. de con. prin. ¶ In gl. vni ca ibi exponimus. nā Ja. columbi. q glosauit h opus feudale sūmā feudalē quoq3 cōposuit. in qua sūma f3 Bal. concludit q si platus in ingressu ecclesie repit rē3 ecclesie datā i fe. si postea reuertaē ad ecclesiā poterit eā dare in feudū vt hoc. c. q: pro illo casu est in libera possessiōe nō autē scdo casu. Ad fi. glo. nota q decretū sūmi pōtificis nō afficit neq3 ligat casus ꝑteritos. sed futuros. facit. l. leges C. de legi facit glo. in cle. ii. de: here. 2 q nota Card. 2 Jmo in clem. i. de elec. ¶ Quero qualiter intelligat tex. ibi 2 tituli vocanē. rñdeo sm And. 2 Bal. q res ecclesie dicunē tituli ecclesie qñ sūt i libera possessione vt hoc tex. Scdo mō sūmiē titulus pro canonica institutiōe. c. i. ō regula. xx. in. vi. Tertio sūmiē titulus puta qñ eps cōfert alicui ecclesiā in titulū. nā bona dicte ecclesie collata in titulum: eps in feudum nō poterit concedere solus sine rectore ecclesie ar. huius tex. facit q nō. in. c. i. de re. ec. nō alie. li. vi secus si ec. nō conferret in ti. sed eēt beneficium ad mensā plati ptinēs. vt dixi vobis sm Bal. i. c. i. 3. de his q feu. da. pos. alij hñt in tex. 2 tituli vacationē 2 tūc exponē. i. vacāte ec. rectore suo nō pōt res solita dari i feudū infeudari iuxta scripta in. c. i. de re. ec. nō alie. li. vi. vl ēt pñt intelligi f3 Bal. vt bōa ec. nō possit rector ꝯcedere i feu. in tpe vacatiōis 2 sic i tpe mortis rectoris ecclesie q habuisset cōs expectatio mortis ē iustissimum euētus. l. fi. C. de pactis. c. ij. d ꝯces. pbē ¶ Op. 3 tex. 2 imo vi q bōa ecc. pñt dari i feu. vt oppoit de. c. ex pte. de feu. so. hic ponē regula ibi ec' falēta. Uel aliter f3 Pe. de cre. quē sequitur Bal. bōa ec. q nō sūt i libera possessiōe ec. puta q: occupanē a extrāneis pñt dari in feudū. d. c. ex parte. tñ ē consilium' vt si bōa sint magni pōderis vel ꝑeu q infeudatio fiat in cōsilio romāni pōtificis. Hic alij soluunt aliter q. c. ex parte loqē i bōis regalibus q pñt dari in feudū. tex. vero nr loqē in alijs reb'. f3 Bal. ꝓbat hāc solutionē 2 tūc q: difficilius alienāē cōcessa a pricipe. §. ro. vero in aū. de alienā. emphi. 2 nō. p glo. in autē. hoc ius porrectū. C. ō sa. san. ec. 2 dixi vobis de itellectu. d. c. ex pte i. c. i. in pri. 3. de his q feu. da. po. ¶ Quero an feuda sint de mēsa epi. rñdeo q nō cū vtile dominiū nō sit penes ecclesiā Jmo 2 alij in. c. vt sup. extra de re. ec. nō alie. facit qd nota p Bal. i autē. hoc ius porrectū. C. de sa. s. ec. 2 gl. in cle. frequēs de excesl. pla. ¶ Scdo q̄ro qñ ecclesia cōsueuit dare in feudū an possit cōcedere in feu. sine aliq solenitate. rñdeo sic sm Bar. 2 Ange. in. l. si vacāta. C. d bonis vacan. li. x. 2 f3. d. Anto. de but. in. c. in ꝑsentia ō proba. nisi bona essent incorporata vt hoc. c. nostro 2. d. c. ij. de feu. Bal. in. c. q i ecclesiaꝝ de ꝯsti. ¶ Tertio q̄ro quid

do bona ec. dicuntur icorporata que in feudū vel emphi
teosim cōcedi cōsueuerunt maiores nři in hoc art. varia
rūt nā Bald. vult q̄ sufficit ecclesiā eē i possessione vt ip
se ponit i.c.i.ð ele. qui īnesti-fa. hec opi. reprobaf p.l. iij.
C. de bonis vacā. alia opi. Arch. in.c.i. de re.ec. nō ali.i
vj. q̄ si ecclesia p annū steterit i possessiōe icorporatio pro
batur. et 3 Arch. in.c.i.3.548. et sequtur Car. i.c.ij. ð feu.
hāc opi. iprobat Ang. in. d.l. si vacātia, i repe. p. d.l. si va
cātia. Quare dicūt ipsi q̄ ad hoc vt probet incorporatio
ē necesse q̄ officialis deputatus ab officio vel capitaneo i
corporet vel q̄ bona reperiātur descripta in numero alia
rum rerū mēse ecclesie vel q̄ i sm. l. iij. et .l. si vacantia al-
legatis. Addicite ēt q̄ probaf icorporatio si ec. possiderit
p. xxx. an. ɔtra laicū vel .xl. 3 aliā ec. l. sicut et .l. omnes. C.
de pscrip. xxx. vel .xl. an. autē. quas actiones. C. de sacro.
san. ec. sm And. ð isc. in.c.i. i prin. 3. de his qui fe. da. po.
et ita Jmo. in. d.c. vt sup. et in. d.c. ij. vbi rephēdit opi. Ar
ch. et.j. subiciā. ¶ Et colligēdo plenius dicta doc. i varijs
locis dicite q̄ bona de mēsa dicunt quique modis. Pri
mo qn̄ illi vel ille ad quē seu ad quos spectat mēsa pnt in
vsus ꝓprios redditus et fructus cōuertere et de illis pro li
bito disponere vt nō. in glo. i. d. de. freqnēs. vt valt. Jo.
an. et. d. Anto. in.c. vt sup de re. ec. nō alie. Scdo modo si
res alias feudata vel data i emphiteosi3 tēta ē tāto tpe p
platū respectu vtilis et directi dominij q̄ inducta ē pscri-
ptio puta p spaciū. xl. an. ita glo. quā ibi ita itelligit Jmo.
in. d.c. vt sup Ang. in. d.l. si vacātia i. vi. col. in fi. fac ter.
in ar. i.c. cū ð bñficio de pb. li. vj. Tertio si p officiales ad
hoc dputatos. platū vel camerariū capituli vel similis de
scripta sunt iter ea que sunt de mēsa. ita Barto in. d.l. si
vacātia 13 Jmo. i. d.c. vt sup in. iiij. col. teneat 3ruiz v3 q̄
imo platus solus nec platus cū capl'o nō pōt redigere bo
na ad mēsa3 q2 nō pōt mutare statū rei ecclesie. Sed vr
mihi dubiū hoc dictū Jmo. q2 illud est mutare de bono
in melius. Quarto dicunt de mensa si platus declarauit
qđ vult ea esse de mēsa ita Bar. in. d.l. si vacātia. et sic so
lo verbo pōt declarari que bōa dicant ð mēsa et solo ver-
bo pōt platus declarare q̄ vult bona reuersa ad se esse ð
mēsa si p annū tēta sunt bona p platū ad mensam suā. vt
vult Bar. in. d.l. si vacātia Car. i. d.c. ij. Arch. in. d.c. i.
et facit. l. vetus. ff. de vino tri. oleo q3 lega. vbi dr vinū ve
tus post annū tñ. Jm. i. d.c. vt sup nitit rūdere et bene ad
nō. p Arch. i. d.c. i. Panor. i. d.c. vt sup. dicit ponendo
opi. nouā et equissimā v3 q̄ vbi prima cā cōcessionis dura
ret de pscnti habeāt locū predicta. s3 vbi cessaret illa pria
cā cocessionis tūc eo ipso q̄ redeūt ad ecclesiā cōstituunt
de mēsa et sic assumunt sibi naturā aliarz rerū. Exemplū
res sunt tradita in emphiteosim hoc respectu vt reducere
tur ad culturā. aliās ecclesia nō cōcessisset tractu tpis vel
alias res optime culta reuersa ē ad ecclesiā et aliqua cau
sarū pdictarū nō vr Panor. q̄ possit licite cōcedi sine so
lēnitate debita et sine cā prime cōcessionis. et tūc militat. c.
cū cessante de appel. et cessat rō Jmo. s3 vbi pseuerāret cā
prie cōcessionis procederet primū dictū exemplū. ecclesia
h3 castrū quod forte p custodiā vel aliud ē magis dāno-
sū q̄ vtile. deliberaf semel cū solēnitate debita dare i fe
udū si tractu tpis redijt ad ecclesiā pōt ēt alij de nouo cō
cedere non obstāte iuramēto de nō alienādo. q2 ista non
ē noua alienatio s3 ē quedā executio antique ordinationis
facit. c. cōsuluit extra de iudi. et c. recolētes de statu mo.
cōmunis practica nō acceptat hanc cōclusionē q2 rigoro
sa 3 3bētes cū ecclesia. ¶ Quero an p duo istrumēta pro
betur feudū antiquū rñdeo sm Ra. de forli. in prima ru
brica. C. et Albe. i. l. no ē nouū. ff. de legi. q̄ duo instrumē
ta sufficiūt ad probādū feudum antiquū. tñ consuetudo i
feudādi ecclesie requirit spaciū. xl. an. sm Ja. de belui. et
dixi plene i.c.i. in prin. 3. de his qui feu. da. po. Et an et
possessione antiqua pfirmaf cōsuetudo ifeudādi dicite vt
plene nō. per Ly. i. l. infem. C. de proba. et nō pscribēt. i
l. si certis annis. C. de pac. et i. l. cū de in rē verso. ff. ð vsu

fruc. et per Ang. in. l. qui i aliena. ff. ð acq. here. et p Arch.
in.c.i. de verbo. sig. li. vj. et per Jo. an. et Gemi. in.c. sed
do de decimis libro sexto. et plene no. in.c. cū apostolica.
de his que fiunt a prelato.

Quin etiam. Iste. §. h3 varios intellectus vt nō
cā in glo. h. d. Existente masculo
femina nō succedet l3 actū sit vt femine et masculi succe-
dant. ¶ Nota paio ibe vt eius descēdētes masculi et fem
ne. q̄ tenor inuestiture cantabat q̄ descendētes masculi
et femine succedāt. ¶ Nota q̄ femina apposita in inuesti
tura simul cū masculo ēt copulatiue nō tñ succedit simul
cū eo s3 ita, demū si masculus non ēēt vt hic et. §. qui sibi et
heredi. sms. c.i. et de suc. feu. c.i. §. filia. Et ē rō quia illa
copulatiua in ꝓposito nr̄o attēta natura cōsuetudinis feu
dor3 copulat verba et nō sensum et itelligaf potius posita i
vj. ordinis videlicet vt si nō extaret masculus tūc ipsa fe-
mina deberet admitti als secus-prout alibi p3 i simili l.
gallus. §. quidā recte. ff. de libe. et posthu. Et itellige pdi
cta vera et ter. nrm procedere: tūc demū qñ tractaremus
de feudo simplici et recto qđ nō datur ad certū seruitium
secus aūt i feudo cōditionato qđ datur ad certū seruitiu3
de quo i.c. si. j. de capita. qui cu. vēdi. qđ quidē seruitium
posset pstari per ipsa3 mulierē p se vel aliū nomine suo: q̄
tūc ipsa femina admitteret simul cū masculo ar. ff. ð vsu-
fruc. accres. l. si qs ticio et .l. si mulier et. ff. de lega. i. l. ade
tertores. §. nihil. et in autē. de nō aliena. §. emphiteosi3. et
ita intelligit Ja. de bel. qui dicit ita fuisse obtētū et intelle
ctū de facto i regno sicilie et sequit ēt Bal. restringi ergo
d3 iste. §. solū in casu suo ad feuda recta et simplicia nō āt
ad cōditionata pp apertam naturā verbor3 et mētē 3bēti
tiū. ex quo colligi vr manifeste q̄ ita deberet succedere fe
mina descēdens sicut masculus. et ideo intelligit iste. §. in
spāli casu suo de feudo simplici et recto nō aūt extendatur
ad alia feuda cōditionata 3 mētē 3bētiū sm ipsos et pro
hoc ē ter. i capitulis exordinarijs i ti. de fe. et bñficijs ñ.
i.c. si cui militi. tñ i cōtrariū faciūt que dicūtur. 3. i.c.i. §.
et q2 ð his qui feu. da. po. vbi firmatur q̄ illa. c. exordi. nō
sunt allegāda nec sequēda et q̄ imo i feudo dato ad certū
seruitiū femina nō succedit. Unde pro cōcordia posset di
ci. aut loquuntur qñ i cōcessione feudi nō ē pactū q̄ femina
succedat. et tunc ēt i feudo dato ad certū seruitiū sine con
ditionato non succed3 femina: aut ē i cōcessione appositu3
q̄ masculi et femine succedāt et tūc ex quo p pactū ē reces
sum a cōi natura feudor3 procedat pcedens distinctio nec
ē sine rōne q̄ cōcurrente tenore cōcessionis qui vocat fe-
minas et masculos et natura huius feudi quod est ad cer-
tū seruitiū quod pōt per mulierē impleri recedamus a re
gulari natura feudor3 que excludit feminas. ¶ Nota q̄
femina semel exclusa a masculo imperpetuū ē exclusa: ita
q̄ mors masculi deinceps nō pficiat femine. Et ita te-
net Balda. in rubrica de feudis cōsilio quarto. qđ est no
tandū. facit. c. iij. de capi. qui cur. vendi. ¶ Et prestat ar
gu. ad statuta disponentia q̄ filia nō succedat cū masculo
qñ s3 Bal. si mortuo patre relicto filio et filia: postea mo
riatur filius sine liberis nō patebit locus femie ad succes
sionē patris. Sm a successione fratris nō repelletur nisi
frater decessisset cū herede testamētario. secus aūt si sta-
tutū diceret q̄ femina nō succedat donec masculus super
est. Nā tunc ista filia non itelligit exclusa. sed suspensa a
successiōe interim tñ masculus isolidū est heredes vt nō.
in. l. ij. ff. si pars heredi. peta. Et eo mortuo sublatū est
obstaculū quod obstabat iuriuz. Et ideo patri pro por-
tione sua succedet et pōt vocari heres anormala s3 Bal.
vt notat glo. insti. de eo cui liber. causa bona adiciūtur.
Et ita consultū fuit per franciscū tigrini. Barto. in. l. ij.
§. videndū. et i. fi. ff. ad tertul. in. l. duo emancipati. ff. de
colla. bo. in. l. fi. ff. ad tertul. in. l. duo emancipati. ff. ð col
la. bo. in. i. prima. §. si pater. ff. de coniungen. cū emanci.
libe. Bal. in. l. siquis in suo. C. de inoffi. testa. in. l. si defū
ctus. C. de suis et legit. in. l. fi. C. de libe. preteri. in. l. quod

vero ff. de legi. iii. l. si vero. §. de viro. ff. soluto matrimo
nio. Jo. and. in addi. ad Specu. in rubrica de succes. ab in
testa. in. ii. col. facit qd habet per Bar. in. l. i. §. filiu. ff. de
bo. pos. contra tab. Pe. de ancha. consilio. xxiiii. qd inci
pit in qone supradicta. et melius idem Pe. de ancha. in co
silio. ccxiiii. incipit. hec questio iam vulgaris. et in consilio
cc. incipit posset probabiliter Bal. in. l. gallus. §. quid si
tantum. ff. de libe. et posthu. in. l. si quis posthumus. §. fi-
lius. ff. de liberis et posthu. os. Anto. in. c. raynutius in
xviii. col. de testa. Ludo. in. l. venire e. ff. de acqui. here. fa
ciunt que. j. subiecia in vitio itellectu huius tex. ¶ Pro
clariori intellectu glo. que hic est vnica. ¶ Quero cu gl.
quid si in casu nro vasallus inuestitus p se et descendenti
bus suis masculis et feminis moriatur relicto filio et filia
vtru ipsa filia succedat. Et respondet q no stante mascu-
lo non debet admitti. vt. j. de successio. feu. in. §. filia. et. j.
de eo qui sibi et heredi. suis in. c. i. qd e veru nisi post mor
tem vasalli filius masculus subito mortuus esset. q tunc no
videret extitisse postq subito decessit. l. posthumus. ff. de
iniusto rup. irritoq testa. Et h de volunt ista gl. tota vsq l
si. que glo. in se vera est. et bene loquit lz dicta lex posthu-
mus modicu faciat qui ibi fuit mortuus viuo atque sic an
te patre hic vero post: vt in. l. ii. C. de posthu. here. insti.
verumtu p glo. facit. l. filio. ff. de iniusto rup. irritoq te-
sta. C. coia de le. l. si. §. sz q et de bo. q libe. l. si. §. i. de vi et
vi ar. l. qui post. et ca tenet Jac. de bel. Rai. Nico de nea.
et Bal. Veritatem e q gl. est Andre. de iser. vz q filia no d
beat succedere q et rone momenti qs excludit. vn dicit ip-
se q filius viuus ia exclusit filia Et lz postea ipse filius il-
lico moriat. nihilominus filia que fuit ia exclusa no dz pos
se admitti videtur illo code iure quo semel iure est exclu-
sa ar. ff. de ver. ob. l. inter stipulantes. §. sacram et C. de po
sthu. here. insti. l. qd certatu in fi. et ff. de rebus du. l. qui du
os in pri. facit p hac opi. q si testator facit substitutione fi
lio si sine liberis decesserit et ipse moriat cu filio que non vi
uit nisi vno momento, substitutio fideicomissaria e extincta
vt. ff. ad treb. l. ex facto. §. si. ite q rone momenti rescindi-
tur testamentu. C. de posthu. here. insti. l. ij. Et momentu
opatur vt no. gl. in. l. sz et part. §. si. ff. qd me. ca. d. Anto.
cosi. xx. incipit nulla mulier. vide que no. Pe. de ancha.
i dicto cosi. xxiiii. supra allegato. et d. cosi. ccxiiii. Sz his no
obstantibus determinat cotrariu per Alua. vt in hac gl.
et j. de suc. feu. in. § filia. et e ro q no dz viuere q illico obi
it. Ite q filia no erat apposita i cditoe sz in copula. Ite
q hoc satis vr esse de mete cotrahentiu ar. an. aute. de he
redi. et falci. §. sigs aute et. §. seque. et ff. si cer. pe. l. cum qd.
et ff. deposi. l. si couenerit. Et hac opi. sequimi tanquam
fulcita melioribus auctoritatibus gl. et doc. et q magis fu
data sup equitate et voluntate cotrahentiu. Qui aut quis
dicat illico decedere, dicit Bal. q ille qui morit ante q
sit ei impositu nome in baptismate qd tps est octo dieru vt
tenet Inno. in. c. na et ego e de ver. sig. ¶ Ad si. glo. no.
q parua sit masculu no extare; vel extare et repudiare suc
cessione feudi. facit. l. ij. § sz et si sint fra. ff. ad tertu. et id qd
plene notat in. l. qui se patris. C. vn liberi. cu ille arti. ar
in sins sit locus successorio edicto. ¶ No. q si masculus
decedat femina succedet in feudu que intellectu glo. secu
dus e hic Jac. de bel. que defendo. j. Scds intellectus
est And. q hic vasallus fuit inuestitus vt descendetes ma-
sculi et femine succedat deinde masculus decessit nullus re
lictis descedetibus sz relicta sola sorore; querit an soror suc
cedat. Et determinat and. q no succedat p ista tex. et est ro
q tenor inuestiture loqt de successioe descendentiu no ut
collateraliu. Sz ita e q hic agit de successioe collaterali
q soror vult succedere fratri i feudo ar. l. sed si plures. §.
y. ff. de vulga. et pu. Hic intellectus and. no placet primo
q in feudis e regula q vbicuq actu est masculu et femi-
na succedere; no extante masculo succedit femina. c. i. §.
filia. ibi no. j. de succes. feu. Scdo p tex. in. c. i. de eo q sibi
heredi q suis e. Tertio q ista soror non succedit fratri

mino venit pudetia patris vt in fundi vidistis glo. in. c.
i. §. cu vero coradus. j. qui feu. da. po. et mari. q verisimi
le est patre voluisse pudere vt no existetibus masculis fe
mine succedat ordine successiuo ar. co q no. in. l. galli
§. quida. recte. ff. de li. et posthu. Posset tn saluari intelle
ctus and. vt si actu sit q existente masculo et femina: no
succedat femina et si decesserit masculus, sed iste intelle-
ctus esset de indubitabili. j. l. q labeo de carbo. edi. Na
maxima e in feu. vt tenor inuestiture sit seruandus. c. i. de
du. Fra. de be. inuc. dat vobis in pheno huius opis.
¶ Tertius est intellectus and. q erat inuestitus vasallus
eo tenore vt masculus et femina filia succederet in feudo
ita q pactu respectu filie sit psonale: deinde decessit vasal
lus relicto filio et filia an descendentes succedat in feudo
certe dicedu e q no. q tenor inuestiture loquebat o femina
pria et de filia primi vasalli no aut de filia filij ar. l. bonos
§. h de simone. ff. de ver. sig nec ob. q pactu dicat ce reale
l. iurisgetiu. §. pactoz. ff. de pac. q respodet andre. illud
verum in dubio. Nos autez loquimur qn certu est qd pa-
ctu sit personale. Iste intellectus lz sit verus in se tn litte-
re no applaudet: q no apparet i tex. q pactu fuerit perso-
nale imo apparet cotra. ibi eius descedetes masculi et fe-
mine. ar. l. de precio. de publica. et l. si pluribus. de leg. ij.
et ar. no. in. l. si is qui. §. veru. ff. de rebus dubijs Ite q in
definita equipollet vniuersali vt plene per Bart. l. i. oes
populi ff. de iusticia et iure. Ite q pactu in dubio est inter
pretadu reale vt plene no. per Bar. in. l. qui i futuz. ff. de
pac. ¶ Vltimus est intellect Bal. q hic sit casus q post
qua semel exclusa est femia a masculo semper intelligit ex
clusa in feudis et ita per hunc tex. cosuluit Pau. de cast.
cosi. cccxv. qd incipit in christi &c. visa suprascripta. cal. in
ra. de feu. cosi. iiij. Bar. in cosi. qd icipit ia. et in allegato
cosi. qd incipit in noie dni ppone q pater Pe. de anch.
in cosi. ccxv. incipit hec qd vulgaris est. Bal. in. c. i. j. de
fil. natis ex ma. ad morga. cotracto. in aute. sz si quis. et in
l. in quibus. C. de se. nup. and. j. in tt iperator lotha. Eu-
ge. papae. c. i. in. ij. col. alba. in. ij. parte ita in cosilio. xii. in-
cipit statuto cauet q mortuo marito. et faciut autoritates
cocordates qua a in tex. supra allegan Odoffre. in suma
in titu. qui possunt succedere in feu ¶ Et hic intellectu
vz seq Joa. bla. in suma de feu. in ti. de successione feu. §.
vel dic q masculi. que itellectu do. Marti. hic mordet
dices qd ipse intellectus bal. reprobat eisde ronibus qui-
bus iprobat andre. in suo itellectu que pro secudo posui.
Verus est ergo intellectus glo. sm eu que seqt Jac. de
bel. qui perfecte intellexit tex. feudale videlicet q existe-
te masculo no succedat femina. c. i. §. filia j. de successioe
feu. Mihi vz durum recedere ab auctoritatib Bal. et co-
cordantium. Item littere multum applaudet iste intelle-
ctus et etia intellectus andree. pro secudo relatus: nisi q
paulisper restringat littera volens eam intelligere quado
in successione actum est specifice de descendentibus &c. et
q eisde rationibus confunditur per dominu Mar. vter
q intellectus et andre. et bal. ¶ Respondeo argumentis
contra intellectu andree factis per quod et responsu erit
reprobationi intellectus bal. No obstat. §. filia q no di-
cit ille tex. q si filia semel fuerit exclusa q amplius admit
tatur. Idez possunt respondere ad. c. i. de eo qui sibi et he
redibus suis. Vel aliter ibi dabo varios intellectus ex q-
bus apparebit q nihil obstat. Non obstat, etiam tertiuz
dum dicitur q veniat ex prouidentia auctoris ista femi-
na: quia nemo negat quod ita simpliciter videtur vo-
cata femina sm feudorum naturam vt masculo existente
non videatur vocata femina sed exclusa: modo succedit
regula cois q semel exclusus ppetuo e exclusus. et ita vz p
mus auctor sensisse se cformado materie subiecte p tex.
l. c. i. §. filia. j. de successioe feu. et ibi cocordates addere.
facit Bald. in. l. si duo. ff. de acquirenda hereditate.

Mutus. Pro intelligentia dicendorum sciendus
q interdum qui est mutus ex accidentia vt

ppter morbū supuenientē ut i.l. diseretis. C. qui testa. fa. pos. itez scias q̄ iste tex˚ pōt intelligi i feudo p̄no˚ ⁊ tūc ē ne cesse intelligeř q̄ mut˚ ex nt mut˚ a natura. q̄z isto casu feu. p̄nū retinere nō pōt. ut. j. an mut˚ surd˚ vel alr imp̄fe. c. i. in fo riso. potest ēt intelligi ut loquař in feu. nono. ⁊ tunc est necesse intelligeř in muto ex accidēti. q̄z dictū feu. nouū retiere nō potest. ut nō. in. d. c. i. i glo. ⁊ ibi dixi i p̄io nob̄ li. ⁊ ita sensit glo. infra h̄ posita sane intellecta in sup ea dicā. Et i sūma hoc intendat iste. §. mut˚ retiere nō potest s̄z ad dn̄m reuertif: vz tn̄ ipsi muto tantū relinq ex dicto feu. vn̄ se sustētař possit si aliūde nō hēat ⁊ feudū sit magnū. h. d. ¶ Nota ibi retiere q̄ vasallus mut˚ i causa ē p̄uationis feu. ¶ No. ibi q nullo mō loqtur a dn̄o q̄ si vasallus nō eēt effect˚ mut˚ s̄z balbutiens. q̄z bn̄ pōt loqui s̄z nō ita p̄ fecte sicut ante a nō p̄dit feu. ¶ Itē no. magnū rigorē cō suetudis feudoȝ. vz q̄ pp morbū supuenientem q̄s amit tat feudū suū: q̄d vr̄ eē ꝯ naturalē ⁊ ciuilē rōnez. ar. ff. so. ma. l. si cum doté. §. sin aūt in fenissimo. C. de cura. furio. l. fi. ff. ad treb. l. cū heres. Et ista fuit rō dubitandi i casu nro s̄z ratio decidēdi fuit q̄z ppter morbū supuenientem est effect˚ inutilis ad fuitiū. s̄z p̄dit b̄ñficiū nō ppter culpā morbi s̄z ppter defectuz cause finalis ppter quaz datum fuit feudū: q̄m ipse vasallus fuerat inestit˚ de feu. ut loque ret in cāis ⁊ negocijs dn̄i q̄ p̄sumif cū seruitiū ēt cōsistat in locutione. ut. j. in ti. de for. fideli. vn̄ amissa loq̄la i totū non dz feu. gaudere cū suire non possit. sicut pz de seruitie re ⁊ seruitore locante opas suas. ut nō. in. l. itē si vno. §. q̄n qdaz. ff. locati. l̄z alia glo. videaf innuere ꝯuū l. l. arbo rib˚. §. d̄ illo. ff. d̄ vsufru. Designaf ēt alia rō: q̄z vbi i cō tractu celebrato g̃ra vtriusq̄z condicio potestatiua deficit per casum. debz eē dānum obuentis adiplere. l. si mulier C. de cōdi. ob cām. Et p̄dicta p̄cedunt in feudo nouo: se cus eēt dicēdum si feudū fuisset p̄nuum. q̄z tūc talis mor bus ppetue mutitatis supuenieńs nō priuaret ipm vasallū a retētione talis feudi. ⁊ ē casus s̄m lectu. pe. de cer. in. d. c. i. in p̄ri. an mut˚ sur. vel alr imperfec. ⁊ ē ratio differē tie q̄z tūc tale feudū habuit origiń fundamētū nedū in p sonaz sui s̄z ēt in p̄sonam p̄tris ⁊ aliorum ascēdētium. vnd̄ fort˚ ē q̄d duab˚ radicib˚ firmaf q̄z q̄d p vnaz solā: ar. ē de cōsan. ⁊ vteri. fra. in. §. i. Quod intelligas nisi tale vici um accidisset sibi culpa sua. q̄z tūc priuaref. ar. nō. in. l. s̄z si res. ff. de lega. i. ⁊. C. de condi. ob cau. l. fi. ⁊ dixi in. d. ti. an mut˚ eē. No. s̄m aliaz lecturaz aliū maximū rigorē feudoȝ vz q̄ morb˚ naturalis ppetue mutitatis supuenien ens a natiuitate nocet tali nato q̄ nō succedat seu retine at feudū p̄nuum. de quo est casus in. d. c. i. in. ij. parte. Et hoc similiter videf eē ꝯ naturalem ⁊ ciui. rōnem. l. maxi mum vicium. C. de li. prete. vel exhereda. ⁊ ista fuit ratio dubitandi in hac lec. s̄z rō decidēdi est. q̄z feudo suire nō potest. pbat tex. in. d. c. i. in fi. ad docēs exemplum de cle rico ⁊ femina qui similiter non sunt capaces ad retētionē feudorū. que aūt sit rō diuersitatis q̄ isto casu si viciū eēt accidētale. q̄ tūc non priuaref feudo p̄no. dic ut. s̄. dixi. ¶ No. equitatē ⁊ humanitatem in cōsuetudinis feudorum q̄ in supradictis casibus oībus in quib˚ perpetuus mor bus mutitatis priuat mutū retentione feudi. tamē debet alimentari ⁊ sustentari ex dicto feudo. si aliunde non hēt habita cōsideratione qualitatis feudi ⁊ cōditionis perso narum circa hoc sicut in omnibus alijs personis quas te nemur alere vt ita demum tenemur si aliūde nō habēt. vt. ff. de lib. agno. l. si quis a liberis. §. s̄z ⁊ si filí˚. s̄z And. de iser. ⁊ dicit p̄dicta p̄stare ar. q̄ p̄lato opposito sine cul pa sui debeāt p̄stari alimenta ab ecclesia. facit. c. i. ⁊. c. presbyterum. extra de cleri. egrotan. ¶ No. ibi retinere glosata sunt. i. se alimentare. ex codez tex. nota q̄ si vasal lus effect˚ mutus sit pauper pōt retinere feuduz vsq̄z ad alimenta dūmodo feudum sit magnū. ¶ Nota ibi i om nibus casibus hui˚ ti. in quibus vasallus perdit feudum certe reuertif ad dominum. ¶ In glo. vinea ad finez di cite q̄ qui efficiř mut˚ ppter mortem non perdit feuduz.

fecus ob aliā cāz. Et de h̄. §. dicsi i d. c. i. j. an mutus sur dus vel alr iperfe. ¶ Quero qd si statutū vel cōsuetudo dicit q̄ primogenitus succedat in regno ⁊ moriaf rex re licto p̄mogēito perut˚ muto a natura ⁊ alio filio scdo ge nito habili an p̄mogenit˚ debeat succedere. dic q̄ si p̄mo gēit˚ ē ita nat˚ ita q̄ viciū sit nāle ⁊ ppetuū q̄ n̄ succedet. S̄z si scdo genit˚ q̄z cōsuetudo seu statutū debēt itelligi d̄ eo q naturaliter nascif habilis. fac. l. vt gradati. §. i. ff. d̄ mu neri. ⁊ ho. si at ex accidēti efficeref demēs tūc dabif cu rator q̄z i p̄sona sua radicatū ē ius p̄ie p̄tātis vt ex. d̄ sup plē. negli. prel. in. c. grādi ⁊ q̄d ibi no. p arch. in. ij. q. vj. Itē obijcif. ⁊ p io. an. de elec. cū inter in nouella. ⁊ ita deter minat bal. j. de succes. feu. in p̄i bal. in aūtē, hoc ampli˚ in. iij. col. C. de fideicō. vbi dicit q̄ istis casibus p̄r pōt se cūdogenitū p̄ferre p̄mogenito existēti ihabili ⁊ ei relinque re feudū. ¶ Quero vtrū a p̄ncipio possit mut˚ acq̄reř feu da de nouo. dic q̄ sic p. §. p̄sonā. j. p quos fiat inuesti. ⁊ s̄z fit gl. hic posita. ⁊ sup ea dixi. facit. l. q bona. §. de illo. ff. d̄ dā. ifec. ⁊ pbaf ēt rōne q̄z dn̄s pōt facere gratiā alr ihabi li put videmus i simili. j. quemadmo. fe. ad fe. ptí. ⁊ tālis mutus poterit suire p substitutū. j. si de feu. fue. ꝯtro. c. si nanou ⁊. c. fe. ⁊ t̄z bal. ⁊ and. de iser. hic facit q̄d vr̄ i l. cō tinuus. §. si ab eo. ff. de v̄bo. ob. ¶ Utrū aūt i oib˚ cete ris casib˚ i q̄bus mut˚ priuaf feudo possit suiendo p substi tutū illud retinere dic vt dixi in. d. c. i. an mut˚ vel aliter i perfectus i p̄ria. q. vbi ēt glo. tāgit. ¶ Quero q̄liter reno cabif p dn̄m a muto q illud retinere nō pōt. dic s̄m and. d̄ iser q̄ p cōditionē ob cām: q̄z cā pp quā datū ē seq nō pōt l. si mulié. C. de ꝯdi. ob cāz. facit. l. i. in fi. ⁊ l. ij. ff. de con di. sine cā. nā tacite hoc inerat in datiōe ipsius feudi sit in eodē statu ⁊ ea res p̄noneret. ff. de solu. l. cū q̄s in p̄ia. ⁊ q̄z nō pmanet id reuocaf et. ꝯ. facit q̄d no. in. l. i. §. donis ff. de varijs ⁊ extraordi. cogni.

¶ Rubrica de natura feudi.

¶ Continuaf hec rubrica ad precedētes hoc ordine s̄m Ja. de bel. ꝯ in titulo qui feudū dare possunt. Uisum est constituendā esse differentiā iter minores ⁊ maiores. Ue rū q̄z hodie hec differentia corrigif in hoc titulo nostro: Ideo subijcitur rubrica de natura feudi.

N Atura. Hoc. d. Dn̄s nō pōt auferre feu dū nisi conuicta culpa licet olī es set dn̄a inter maiores ⁊ minores h. d. textus iste ti. ¶ No ibi natura q̄ feudū hz dispositionez suā naturalē. simile dicimus i. l. pacta cōuenta. ff. d̄ ꝯhē. emp. in gl. ⁊ no. in. l. iurisgētiū. §. q̄nimo. cuz se. ff. de pac. ¶ No. q̄ si p̄nceps inuestiret aliquē de feu. nō posset au ferre fe. nisi cōuicta culpa. cōcor. c. i. j. de feu. sine cul. non ami. ¶ No ibi in dn̄i ē inuestitura. q̄ si capitanei inuesti rent aliquē de feu. nō p̄nt fe. auferre sine cā. ⁊ q dicanť ca pitanei siue maiores siue minores valuasores dixi in. c. i. ꝯ. de his q fe. da. po. ¶ No. tex. ibi si vero. q̄ si minores vel minimi valuasores inuestirēt aliquē de fe. p̄nt aufer re fe. sine culpa. fallit. l. in tex. ibi nisi vasallus fecerat ho stē vt in tex. vł nisi fe. sit p̄cio emptū. ¶ No. vl. tex. ibi mo dern˚ q̄ hodie nemo dn̄s pōt auferre fe. nisi cōuicta cul pa. ¶ Glo. que incipit simile diuidif in tres ptes quē ad modū tria ponunť brocardica. Scdā ibi. Itē colligif ad hōc. Tertia ibi itē colligif q̄ licitū ē. In ea gl. ad finē li cet Ja. d̄ bel. examiet hāc viā brocardicā: tn̄ q̄z nō ptinet ad feuda omittā. ēt q̄z nō ē via secura credo q̄ sint verba F. y. and. ita demū. C. de pen. Extra gl. declaro tex. ibi nisi fecerit hostē qn̄ vadit cū dn̄o ꝯ hostē hic ē q̄ hostēditi as apellamus subuētiōes q̄s facit vas. dn̄o pgēti ꝯ hostes dādo equos arma vel boies vel pecuniā. c. i. §. similiter j. de ca. cors. s̄m and. de iser. ⁊ notabitis vt sciatis quid si gnificet hostēdite. Extra glo. quero an papa vel iperator possit priuare ducē regē vel marchionē vel aliū princip

in dignitate reali vel ducali ec. regno ducatu vel marchionatu: respōdeo sm bal. q nō nisi cōmcta culpa vt est casus in principio h⁹ capituli amplī⁹ nec q̄s successor impe. nec sedis apostolice pōt nisi cōmcta culpa. c. nouit de iudicijs sm bal. ꝛ ita legatus principis illustrissimi. respon. dit iperator famosus significādo limitate tn̄ pdicta eē ve. ra nisi gnetudo ifeudandi cēt cū euersiōis vel q̄si status imperialis vel marchionat⁹ ſʒ bal. vt i auté. oēs pegrini. C. cōīa de suc. qō tene cordi. nā lʒ de⁹ subiecerit leges princi. pib⁹ mūdi nō tn̄ subiecit Zctus ꝛ laudabiles consuetudi. nes feudor vt plene nō. i. l. digna vox. C. de legi. bal. i. l. princeps. ff. ō legi. c. i. ō pba. vbi bñ gl. i de. pastoralis ō re. iud. bal. i. l. i. pn. ff. ō pac. i. l. ex ipsecto. C. ō testa. bal. i. l. i. C. de lati. liber. tol. in. l. fi. C. de transac. pan. de castro cōsilio. eclxiu. in. ij. col. bal. in. l. i. in pn. ff. de gsti. pn. ꝛ est q princeps est aīal rōnale ꝛ politicū. bal. in. l. u. C. ō ser. ui. ꝛ aq. Omnimo oē Zctus cū principe imi cēsent bone fidei q apud eū dʒ exuberare bona fides. bal. in pace cō. stātie in verbo oēs in fi. ¶ Quero an iperator possit ifeu. dare castr̄ alicuius ciuitatis lōbardie. rñdet bal. q sic: q cū imperiū omnisq iurisdictio est penes iperatorē. l. deprca. tio. ff. ad legē rhodi. de iactu. l. i. ff. de cōsti. pn. Nec obstat pax cōstātie. q rñdeo sm bal. q lʒ pax fuerit ppetua īter iperiū ꝛ lōbardos tn̄ obligatio n̄ durauit nisi ad. xxx. annos. aduerte bal. ca q̄ scripserūt odof. ꝛ bal. i extrauag. de pace cōstātie in vbo. xxx. ānis. bar. i. l. iperiū. ff. de iuris. om. iudi. vbi inuere ōriū ꝛ in. l. i. ff. ō dā. ifec. gl. i. §. iusiurādū i auctēnco de defenso. ciuitatis Aduerte quoq bal. q iperator hodie nō pōt ifeudare aliquā ciuitatē vel castrū lōbardie: q ipator ubi ifeudauit illa in ducē medio lani de terris lōbardie q nō posset diuestiri nisi cōmcta culpa vt ē casus in. c. nfo in pan. Nā pfatus dux hʒ duo feuda ducalia ꝛ vltimū feudū cū oi iperio ꝛ regalib⁹. sic scribit bal. Nā imparator federic⁹ inuestiuit comitē Papien. de comitatu cū terris suis certe nō posset diuestiri nisi cōmcta culpa. Sed pone rex inuasit regnū violēter ꝛ obtinet: an papa vel imparator ad quos spectat ꝯfirmatio talis regis poterit illū inuasorē iuestire vel ꝯfirmare: rñdet bal. q sua ptāte vel iperio nō possit inuadētē regnū vel vocatū alienū ꝯfirmare. l. auctē. C. vñ vi. c. placuit. xvj. q. vj. l. si qua. C. de fundis ꝛ salti. rei domi. li. xi. ꝛ ibi gl. q̄ cōmēdari solet. Tñ ex mēte scribēdū in. d. l. aucto. marie ſalice. habens cōsiderare aut regnum occupatū nō reat. ſalicu⁹ priuati ſʒ principis tn̄. s. pape vel iperatoris tunc si illa ꝯfirmat q occupauit ignorāter nō valet ꝯcessio. d. l. si una cū gl. facit qō nō. bal. in. l. decernim⁹. C. de sacro san. ecclesijs: aut sciēter qr fit mētio vel res ē recēs ꝛ ita nota q princeps hʒ notitiā de violēta occupatiōe ꝛ tūc purgat ē viciū ꝛ valet ar. l. olo. C. de inoffi. testa. gl. i. l. vniuersis q no. Ꝁy. in. l. rescripta. C. ſ pci. ipe. offe. ꝛ ita sūt ꝯsil. l: aut agit de preiudicio priuati: q regnū erat alteri⁹ ꝛ tūc nō valʒ ꝯfirmatio. d. l. auctāte. nisi ex certa scia supmus princeps vellet auferre ius priuato qō pōt ex magna cā vt la. i. c. q̄ in eccliaꝝ ō cōstitu. tene mēti ¶ Gl. u. oppōit ſʒ nō videtur solute ſʒ ca q̄ dr in. c. i. in fi. ꝫ. ō his q feu. da pos.

¶ De successione feudi.

¶ Cōtinuat hoc ordine: supra visum est de his qui feudum dare possunt. verū q in feudo succedit iō cōpetenti ordine subijcit hec rubrica de successione feudi.

Equitur. In feuda succedunt descēdentes masculi nō femie neq i feudo valet ordinario testamēti. ad hoc allat h principiū. Quero pr instituit filiū in feudo an fili⁹ succedat iure testamēti vl ꝫ iestati rñdet bal. q neutro mō ſʒ iure successiōis feudi. sic dicim⁹ in acquisitiōe p arrogatiōez adde q inuenit successio anormala gl. i verbo successio istu. de eo cui liber. cā bo. adi. subdit tn̄ bal. q possum⁹ dicere feudus trāsire cū vniuersitate q̄rterea venit in petitiōe hereditatis feudū. l. ar. vidēdū ꝛ ibi no. ff. ō peti. here. de qb⁹ tn̄ videbim⁹ i. c. i. ꝫ. an agna. vl fil. repu. hered. videbim⁹ l. c. i. gnali. ꝫ. fi. ō feu. fue. ꝫ. ¶ Quero pr instituit vnū filiū vicem heredē aliū filiū in re certa. q̄rit an isti filij succedāt eqliter in feudo: vl q nō pe ca q̄ no. bar. in. l. quotiēs. C. ō heredi. instituen. in ōriū determinat bal. q imo equalr succedāt. allat no. in. l. vt iurisiurā. in. §. si liberti de opis liber. no. p ia. de bel. ꝛ videbim⁹ in. c. i. an agnat. vel fili⁹ ꝛ adde dicta p. Ꝁy. ꝛ bal. i. l. liber. C. de opis liber. ¶ Quero pr grauauit filiū vt daret oi āno duas amphoras vini nascētium ex vinea feudali: q̄rit an valeat grauatio: rñdet bal. q sic quo ad fruct⁹. l. i edib⁹. §. i. ff. de don. ſʒ ꝫ. stringāt q̄ videbim⁹ i. c. i. de phi. feu. alie. p fe. ¶ Querit an. an exhēdat⁹ fili⁹ succedat i feudo: ꝛ dicit q nō nisi qū mala mēte ē fcā exheredatio vt in. c. i. ꝫ. ō his q feu. da. pos. Nec placet illa doctrina q qū nolatis ē acceptū feudū p pre ꝛ filio ꝛ tūc exheredatio pris nō nocet filio sm q allegat modernos tpe suo ita tenere. q ꝯpriū nomē est adiectū ad demōstrationē nature feudalis. l. iure gentiū. l. pactor. l. q in futur. ff. de pactis. ꝛ ibi no. imo tūc vr iclinare q ex quo patri ꝛ nominati filio est datum feudū filius in vita pris erit consors feudi cum pre qō pendet ex his que habentur in. l. quod dicitur. ff. de verbo. obliga. in. l. gallus. §. quidem recte. ff. de libe. ꝛ posthumis.

Hoc quoq. In feudo prno frater fratri succedit. filia nō succedit in feudū nisi ab cōuētū fuerit. h. d. vsq ad vbi. i alio. ¶ No. ibi prē suaꝫ sm Andr. hic esse casuꝫ q frēs pōt inuicē diuidere feuda nisi sit feudū marchionat⁹ ducat⁹ ꝛc. c. i. §. ꝓterea. ꝫ. ō phi. feu. alie p fe. ꝛ vidistis. ꝫ. in ti. qb⁹ mo. feu. amit. §. Item si fuerit. ¶ No. ibi vel fecerit iuestire. q si prē renūciauerit inuestiture in manib⁹ dñi si dict⁹ prē decesserit sine herede masculo feudū reuertit ad agnatū. ¶ No. verbū herede q heres i feudo sumit p descēdēte. c. i. §. ꝛ si clictulus. ꝫ. ō alie. feu. ¶ No. ibi feudū prnū sm Bal. q feudū prnūꝫ dr vsq ad q̄rtū gradū iclusiue postea appellat antiquum postq trāsiuit ex q̄rtū gradū. Ex quo infert bal. si fuerit ꝯcessū vt prnū nō trāsibat vltra q̄rtū gradū. Propterea vt tollat ois dubietas in iuestitura feudali apponat tantū. s. vba. i feudū prnū ꝛ antiquū sm bal. Tñ i ōriū vr veritas. Nā si princeps vel ali⁹ ꝯcessit castrū vel aliā rē in feudū prnū. tale feudū trāsit ad descēdētes masculos vsq in infinitū vt vidistis casuꝫ i. c. i. §. cuꝫ vbo coradus ꝛ in. §. h quoq notādū. ꝫ. q feu. da. pos. Nā natura feudi ē vt trāseat ad descēdētes vsq in infinitū vt ibi dic tex. i. c. i. ꝫ. d gradi. succe. i feu. vb. his vbo descēdētib⁹. vbi feudū dr prnū. ꝛ tn̄ sumit qn feudū hēt initiū i psona stipitis cois. Mouetur ē q iducta ad augmētū nō iducūt diminutionē. l. legata inutili. ff. de adimē. leg. Sʒ ita ē q vbū feudū prnū in inuestitura iducat augmētū vt dmōstrabo igit nō opabit diminutiōez. pbo q vbū prnū iducat augmētū. nā si nō eēt illud vbū prnū in inuestitura certe diceret feudū nouū vt h pbat. Sʒ additio q̄litatis prne opat vt nō cēseat feuduꝫ nouū sed prnū. mō nosti. q in prno agnati succedūt nō aūt in nouo vt pbat in tex. nāo h ꝛ vidistis i. c. i. §. cū vbo coradus allatus. Et ꝫ bal. ē bon⁹ tex. i. c. nā nabug. ōnsibe de vbo. sig. nō obsta. h tex. quē allegat bal. q respōdeo q lʒ post q̄rtū gradū feudū nōiet antiquū iā in feudo antiquo sine prno succedit in ifinitū. d. §. i. ꝛ. §. cū vbo coradus cū seq. §. Ex pdictis habens ꝯclōneꝫ ꝫ bal. qō lʒ feudum ab exordio sit ꝯcessū vt prnū tn̄ in eo succedūt vsq in ifinitū. q descēdētes masculi pūt succedere. no. q filia non succedit i feudo. ¶ No. q si in inuestitura fit ꝯuētū q filij ꝛ filie succedāt i feudo nō succedēt filie nisi descētib⁹ masculis qō ē notabile. In alio feudo nouo non succedunt agnati. Et dr nouū q tn̄ habuit initiū a frīb⁹. ¶ No. q vbi vasallus alienat feudū legitime ad illō reuocādū veniūt prio fili⁹ si extat vel veniūt agnati excluso dño q̄ reuocatio fit solū p⁹ mortē alienatoris vt ē casus i isto tex. si diligenter

consideret̃ cõcor. c. ticius. j. si de feu. fue. cõtro. ⁊ ibi dixi. ¶ No. q dñs ẽt de expsso cõsensu vasalli non põt facere grãz femie ẽt si sit filia vasalli in p̃iudiciũ aliorũ agnatorũ q itelligas verũ qñ feudũ ẽ antiquũ vt hic. Secꝰ aũt si feudũ eẽt nouũ ⁊ feudũ eẽt decasurũ ad dñz. q: tũc dñs possz facere pro libito sue volũtatis inuestiturã ĩ psonã femie. vt j. quẽadmo. feu. ad fe. ptinet l. c. i. itelligas tñ qꝺ l cãn nõ vbi feudũ ẽ antiquũ ⁊ vasallus fecerat inuestiri filiã ĩ p̃iudiciũ agnatorũ q talis grã sortiet̃ effectũ in vita vasalli qñ donec vixerit iste ff vasallus q refutauit ⁊ fecit inuestiri filiã suã nõ poterũt agnati illud reuocare. sꝫ demũ eo mortuo vt hic no. ⁊. j. ꝺ alie. feu. pa. c. i. ĩ prin. ⁊ ibi dixi. faĉ q resoluto iure datoris resoluit̃ ius acceptoris vt dixi. s. q. mo. feu. amit. l. §. rursus. ¶ No. q in successiõe collateraliũ admittebant̃ oliz agnati vsqz ad q̃rtũ vel septimum gradũ sm diuersas ɔsuetudĩes: sꝫ hodie extẽsa ẽ ista successio collateraliũ vsqz ad ĩfinitũ vt volunt gl. si. hic posita. qo itelligas verũ qñ feudũ p̃zordiatr facit trãsitũ ꝺ acqrẽte in ꝺscẽdẽtes vt dixi. l. d. §. ⁊ q ⁊ i. §. hoc quoqz. s. q. feudũ dare posit ⁊. j. de fe. marc. l. c. u. sup gl. fi. ¶ No. ex ter. i. v. filia tũc. n. succedũt filijs nõ extãtibus. ¶ No. q pactũ appositũ i ɔcessiõe vel ɔctu ẽt feudali recipit passiuã iterp̃tatiõez vt se ɔformet cũ iure cõi vel statuto vel cõsuetudie. Ita hic pactũ q femĩa succedat ĩ feudo recipit iterp̃tationẽ. i. masculis nõ extãtibꝰ. Et in hꝫ ẽ aureus iste ter. facit q dixi. s. de his q. feu. da. pos. §. ⁊ q. v. hoc aũt nõndũ. hoc voluit bar. i ɔsi. cixxij. icipit qo ista. ⁊ i. l. vt in risurã. §. si liber. ff. de ope. liber. Pe. ꝺ Ancha. i. l. tres frẽs. ff. de pac. in repetu. c. canonũ i. nij. col. de ɔsti. Alua. in. c. si. j. si de feu. fue ɔtro. Bal. in. l. heredes mei. §. cũ ita. ⁊ in. l. heredibꝰ. § si ff. ad trebellia. Andr. in. c. a j. de eo q sibi ⁊ hered. suis Bal. in. l. p̃cibꝰ in. xvij. col. C. de ipub. ⁊ alijs substi. ⁊ in. l. si. C. de suis ⁊ legiti. her. in. l. liberti libertreqz in. xi. col C. de ope. liber. Sali. in. l. ii. in xvij. q. C. de iure ẽphi. bal. in. l. si duo. ff. de acq. her. Nã gerẽs actũ i dubio vĩ se velle cõformare iuri ⁊ gerere vt valeat codẽ mõ quo ius ꝺ eo disponat. ¶ Oppo. Dictum ter. vĩ inter. q si agnatꝰ poterit reuocare feudũ. pꝰ mortez alienãtis tñ posset reuocari. Uñ opponit̃ de. c. ticiꝰ. j. si ꝺ feudo fue. ɔtro. So. sꝫ Ja. de bel. Aut in. sit alienatio iure ⁊ ɔsuetudie pmittẽte ⁊ tũc nõ reuocat̃ feudã nisi post mortẽ alienãtis vt hoc. §. aut sit alienatio iure ⁊ ɔsuetudine phibẽte ⁊ tũc viuo alienãte põt reuocari. Ita logt̃ ɔriũ sm Ja. de bel. Em aduerte q lꝫ hec solo sit in se va vt videbimꝰ in gl. magna. Tñ nõ est bõa sol. quo ad ter. ꝺ. c. ticiꝰ. Nã in. d. c. ticiꝰ vĩ q viuo alienatore õmũ mortuo agnatꝰ reuocabit feudũ q ille ter. ɔcordat cũ ter. nr̃o vt demũ mortuo alienatore reuocet agnatꝰ feudum. Et opep̃ciũ est q̃rere q dicat̃ pmissa vel phibita alienatio a ɔsuetudine. ⁊ rñdet bal. circa iura ɔsuetudiaria eẽ ɔsiderãda tria iura diuersa. Primũ ẽ ius antiquum quo iure erat pmissa alienatio feudi vsqz ad medietatẽ siue p vẽditionẽ siue p libellũ. c. i. j. qualr̃ oliz feu. alie. po. Scꝺz ius fuit nouũ vt alienatio eẽt pmissa vsqz ad medietatez p libellũ tñ: vt vidistis. s. q. mo. feu. amit. in. §. si fuerint ⁊. §. si. Tertiũ ⁊ vltimũ ius ẽ nouissimũ quo phibet̃ ois alienatio. c. i. de phi. feu. alie. p fede. sꝫ Ja. ꝺ bel. Em aduerte q vasallus ẽt hodie põt alienare dãdo alteri l feudũ vt ĩ gl. approbata ⁊ ibi dicã l. c. i. § p̃terea j. ꝺ. c. cora. Uel ẽt in aliũ agnatũ vt l. c. i. ꝺ alie. feu. pa. Ita bal. h. ¶ Scꝺo op. ɔ. ter. vĩ l tre. q si alienator decesserit sine herede masculo. ɔsi innuat a ɔrio q si alienator decederet cũ hr̃de masculo tũc heres masculꝰ alienatoris excluderet agnatũ in successiõe. Sꝫ ɔ de. c. ticiꝰ illato vbi agnatꝰ excludit filiũ alienatoris. So. aut fit alienatio ɔsuetudie pmittẽte: ⁊ tũc filius alienatoris excludit agnatos vt hic: aut fit alienatio ɔsuetudie phibẽte. ⁊ tũc agnatꝰ excludit filiũ alienatoris. Et ita logt̃ ɔriũ sꝫ Ja. de bel. ¶ Op. vĩ qꝺ alienata pte feudi feudũ reuertat̃ ad agnatos Sꝫ ɔ q imo ad dñz vñ oppono de. §. si fuerit. s. q. mo. feu. amit. So hic nos loqmur ĩ feudo p̃terno ibi in nouo sm Ja. ꝺ bel. Uel aliter ibi nõ erãt agnati hic aũt sic. ¶ In gl. magna ibi. c. i. Nõ q oli valebat aliẽatio p libellũ vsqz ad medietatẽ feudi. In ca ibi. §. ⁊ si clictulus. Nota q mortuo alienatore oliz feudũ reuertebat̃ ad dñm qñ nõ superãt agnati dicto. §. ⁊ si clictulus. Si aũt supeẽssent agnati p̃ferent̃ dño vt hoc. §. nõ. In ca glo. ibi. c. i. no. q olim vsqz ad medietatẽ feudi valebat alienatio titulo vẽditionis. In ca ibi. §. porro nõ ẽt q viuẽte alienatore dñs põt redimere feudũ ab emptore et soluẽdo p̃ciũ: p̃ferẽt tñ agnatꝰ dño in redimẽdo ẽt in phibẽdo vt. j. qualr̃ oliz feu. alie. po. §. porro. Et hodie hꝫ ius nõ est correctũ. l. sancimꝰ. C. de testa. In ca glo. ibi p leges lotharij ⁊ federici. No. hodie eẽ phibitã alienationem feudi siue totalis siue pticularis. c. i. j. de p. feu. alie. p loth. Et sic hodie vasallus nõ põt alienare vsqz ad dimidiã feudi. In ca ibi p̃cipiunꝰ i si. no. q agnati p̃feruntur dño in reuocãdo feudũ alienatũ ɔria est opi. Pe. ꝺ ter. quẽ hic refert bal. de rigore p. c. ex pte ꝺ feudis. vos tenete gl. quã sequunt̃ Ja. de bel. ⁊ And. hic ⁊ Bal. dicit eaz esse equã q imo feudũ alienatũ reuertit̃ ad agnatũ qñ est antiquum non autem ad dominum: pro qua sententia est ter. hic: scꝺo facit ratio quia quemadmodũ agnati p̃feruntur in redimendo ⁊ prohibendo. v. c. i. §. porro. Ita agnati preferantur domino quando vasallus committit culpam in aliã psonã q in dñm. c. si vasallus. j. si ꝺ feu. fue. ɔtro. ⁊. c. vasallus si va. feu. priue. Nõ ob. c. ex pte q loquit̃ in feudo nouo. Uel aliter ibi nõ erãt agnati. Uel aliter ibi erat tale feudũ in quo nõ succedebant agnati. Et pma solo est melior. Similẽ solõnẽ dat hic gl. ad. c. i. §. deniqz j. ex q. cau. feu. amit. Deinde sentit hic glo. q si vasallus alienauerat feudũ deinde descẽdẽtes eiꝰ nunq̃ admittant ad feudũ ɔriũ sentit glo. q̃ icipit quid igit̃ aut si frater ⁊ ɔ hãc gl. vĩ esse ter. hic ibi si morieẽ sine herede masculo a ɔrio sensu vt dixi l tertualibꝰ. In ea ibi c. i. No. ẽt sꝫ Ja. de bel. q hodie iste. §. ẽ in hoc correctꝰ vt statz nõ expectata morte alienatoris agnatꝰ reuocat ptẽ feudi alienatam q hodie nedũ totalis: sꝫ ẽt pticularis alienatio ẽ phibita. c. i. j. de phi. feu. alie. p fede. ¶ Quero cũ. ꝺ. gl. i v. dices. § ⁊c. qd si iste frater alienãs recuparet illud in gnẽti an euitet penã amissiõis ita q nõ obstãte. ꝺ. sua. vẽditiõe possit illud iterato tenere iure feudi prout faciebat ⁊ rñdet gl. q sm ista iura euitabit iure feudi hodie ꝺo p leges lotharij ⁊ federici eẽt secꝰ q imediate p alienationẽ est amissũ ⁊ extinctũ vt reuerteret̃ ad dñm: vñ p recuperationẽ nõ põt suscitari vt. j. in titulo qd iuris sit si post alie. feu. vasallus. illꝺ recu. ibi Aluarotus. Et hoc voluit ista glo. vsqz ad versiculum sed videtur ⁊c. quã intelligas esse veram in hoc videlicet q per recuperationem nõ euitet vasallus amissionem feudi: ⁊ in hoc bene loquit̃. ita bar. in. l. iij. §. labeo. ff. de vsucapio. Spec. in titulo de locato. §. nunc aliqua. v. xvij. ⁊ ibi etiam Joan. an. in addit. ꝺ. Anto. in consilio xxix. vbi pulchre. incipit casus ẽphiteota. bal. in. l. siquis libellos. C. de appel. in. c. i. in princi. de phi. feu. alie. per fede. imo. in. c. potuit de locato. vbi format hanc questionẽ in emphiteota vendente ⁊ postea recuperante ang. in simili in. l. volũtas. C. ꝺ fidei. Alber. ꝺ salice. dubitat in. l. si. C. de iure emphi. Pe. de ancha. ⁊ Jmo. in. c. potuit de locato bal. in. c. i. in prin. j. de phi. feu. alie. p fe. Jmo. in. l. si a me tibi. ff. ad. l. falci. bar. post glosã in. l. i. §. si rem. ff. deposi. Sed q feudum reuertatur ad dominuz intelligas hoc procedere quãdo feudũ esset nouum secus aũt si esset antiquũ: q: tunc reuertet̃ ad agnatos vt dixi in. d. c. i. super ter. ⁊ per ea que supra dixi ⁊ statim dicam. ¶ Bal. etiam hic querit de tali questione. Do tibi in vtile dominium fundum meum ne alienes. i. sine potestate alienandi tu alienas: modo queritur vtrum sm naturalem iusticiam descendat ad filios tuos an reuertatur ad me. glosa format istam questionem. ff. de acqui. poss. l. qui absenti. §. i. ⁊ ibi p dy. Sed alibi dicit quedam glo. singularis quod ista verba sapiunt manus

inectionē glo. in auctētico vt de cetero nō fiāt cōmutat.
Angē. in. l. pe. ff. de pac. & no. de natura istorū verborum
de le. ij. l. cū pē. §. libert⁹ in prin. tū nō pōt sibi ius dicere
p violētiā nisi incōtinenti vt no. Ja. butrica. C. de pig.
l. iij. vbi videas. Itē hec datio vī ꝯdinōalis & expirare ꝑ
defectum cōditionis. ut. C. de indic. vidu. auctēti. cui re
lictū. cōtra vī ꝙ imo datio valeat. vt. C. de ꝯdi. ob cāz
l. ca lege. & ff. de ver. obli. l. si ita qs. §. ca lege. ꝓ ibi log-
tur i plena & dotali trāslatione seu alienatiōe directi do-
minij. ꝓ vtile dñium vī vsusfruct⁹ & ille a psona ē insepa-
rabilis. & ideo vī ꝙ facta alienatiōe statī ꝯsolidaꝝ ꝓprie
tati. ut insti. de vsufru. §. fini. Sꝫ imo vī ꝙ sit nou⁹ vsuf-
fruct⁹ in persona filij. ff. de verb. obli. l. stipulatio ista. §.
si quis ita. & in mere psonali. & feudū est vsusfruct⁹ ꝓ non
merus vt. j. in qui. cau. feu. amit. §. si. plen⁹ aūt vsusfru-
ctus est in vsufructuario. plenior in vasallo. plenissimus
in dño. Distingue tres casus. aut nulla fit mentio filij. et
redijt ad dñz p alienationē. aut fit mētio alicuius filij no
minatim puta Joānis. & tūc transit ad eūdem filium no-
minatū. aut fit mētio filij indistincte. & tūc recidim⁹ in il
lam questionē. vtrū intelligaꝝ filius nominatus ut heres
aut vt filius qd̄ iterpretaꝝ sm̄ subiectā materiam. de hoc
no. ff. de pac. dixi plene in. l. liberti. C. de ope. liber. & de
cōdi. inde. l. si nō sortem. §. si libert⁹. ¶ Quero si habēs
plenā ꝓprietatē dicat. vendo tibi vtile dñium. qs contra
ctus ē iste. & an aliquo casu possit reuerti ad ꝓprietatē? rñ
deo ē ꝯtus superficei. qz ali⁹ eē non potest. nā superficies
empta eēt nō ꝓprietas. ff. de ꝯben. emp. l. si mādato §.
nemo. & ideo reuertēt eo mado ad dñm quo superficies. ut
in. l. i. §. qd̄ aūt. & per totū. ff. de superficie. In ea. glo. ad fi.
ibi soluit ꝯtum. §. denicꝫ allegato i glo. qz qn̄ feudū ē no
uum. tunc reuertiꝝ ad dñm. qn̄ est paternū siue antiquū
reuertiꝝ ad agnatos nō ad dñm. nisi nō supersint agnati.
qz tūc reuertiꝝ ad dñm sm̄ glo. hic. Circa hāc gl. quero
qua actiōe agnat⁹ reuocat ptē feudi alienatā. rñdeo vti-
li rei vendica. l. i. & l. quotiēs. C. de dona. que sub mo. ꝓ
An. de iser. ¶ Sꝫ vtrū ꝯ agnatos possit oppon̄ de pre-
scriptiōe possidētiū. puto ꝙ nō per. l. alienationes. ff. de
verbo. sig. & p no. in l. vbi lex. ff. de vsucap. nisi alienatio
dicti feudi fuisset facta per psonaꝫ que nō erat prohibita
nec erat psona extranea cui nō erat lex īposita. qz tunc ta-
lia bona vēdita eēnt effecta pscriptibilia. ar. eoꝝ que ꝫ
Bal. in. l. ij. C. de vsucap. pro empto. & Bar. l. i. siniussa.
in. §. dñi. in fi. ff. de lega. j. & p no. per glo. & Cy. i. l. fi. C.
in qb⁹ cau. in integ. resti. nō est neces. vel nisi tales postea
nati repiant assensisse tacite vel expresse per ea q̄ dixi i d.
c. tuc⁹. ¶ Quero qd̄ si agnat⁹ primi grad⁹ voluerit alie
nare partē primi feudi alienatā. an sequēs agnat⁹ i gra-
du admittaꝝ. & sic de singulis. rñdeo ꝙ admittiꝝ sequens
in gradu. ar. l. cū pater. §. libert⁹. l. peto. §. fratre. & l. cū
ita. §. in fideicōmisso. ff. de lega. ij. Nā qd̄ priori cōcedit
non ē denegandū posteriori. l. assidu⁹. C. q̄ pot. i pig. ha-
be. sm̄ An. & dic ꝙ agnati ēt nati post alienationem feudi.
admittitur mortuo alienatore ad ptē feudi alienatā. l. iij.
l si. ꝓme rñsi. l. posthumū. ff. ꝺ iniusto rupto irrito qꝫ te. ꝓ an.
Sꝫ an pē possit vni filioꝝ stipulari. ita ꝙ alteri ñ qrat. vi-
de ꝙ sic. vt nō. l. i. l. pactū. C. ꝺ colla. & ꝫ Bal. l. i. l. ff. ꝺ re.
diui. qōne. xxviij. qd̄ itelligas vez i feudo nouo nō aūt in
antiquo p ea q̄. ꝫ. dicta sūt. imo in. l. qd̄ vē. ff. de verb. ob.
¶ Quero cū glo. qd̄ si ff me⁹ alienauit ptē suā feudi ne-
cessitate aliq̄ cogēte. vꝫ ꝓpter famē vel alio modo. an ego
possiꝫ incōtinēti reuocare dictā ptē alienatā. an hēo ne-
cesse expectare mortē dicti frīs mei alienātis. & rñdet gl.
ꝙ reuocabo solū post mortē frīs mei ad solitudinē he-
redis istituti & grauati & de restituēdo hēditatē p⁹ mortē
q si interi ꝯdēnef & bōa sua ꝯfiscēt. nō poterit fideicōmis-
sari⁹ peterē fideicōmissū. ꝓ hꝫ necesse expectarē mortē di
cti heredis. ff. ꝺ iure fisci. l. i. l. stat⁹ flor⁹ cū simi. Et ꝓ vult
tota ista glo. vsqꝫ ad fi. Et ideo hodie in isto casu possēt
incōtinēti reuocari dcā ps alienata ar. ex. ꝫ. dcis nisi ve-

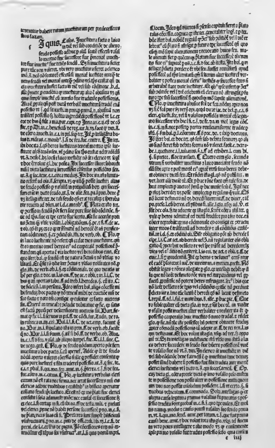
lis itelligere gl. ꝙ iste frater alienās alienauit licēte. l. cuꝫ
licētia dñi quo casu nō possēt p agnatū reuocari ps aliena
ta nisi post mortē alienātis. vt ē casus. j. si de feu. fue. con
tro. in. c. tuc⁹. Et ꝓ mō pōt saluari ista glo. & suadet rō qz
qn̄ nō adest volūtas dñi deficit iniuria & sublaꝫ ꝯꝫ. & iō sta-
tiꝫ reuocaꝝ eo alienatore viuo facit. j. ꝺ lege cora. l. §. ꝑfe-
cto. i fi. vel potes itelligere gl. ꝙ vasallus de necītate ven
dit astrict⁹ p sniaꝫ cōdēnatoriā pnūt dixi. j. si de feu. fue. cō
tro. in. c. si vasallus. ¶ Quero an oēs agnati diuersorum
graduū simul admittanꝝ ad ptē feudi alienatā. rñdeo q
prior est in gradu pri⁹ admittiꝝ. l. cū ita. §. in fideicōmisso
ff. ꝺ. le. ij. ¶ Quero ab eē qd̄ si vasallus recepit inuestitu-
rā p se & masculis & feminis ex suo corpore descēsuris an cō
tineaꝝ fili⁹ filie. & dicit bal. ꝓ ꝙ sic p. l. i. C. de ꝯdi. iser. & ibi
hoc tenēt bal. & pau. de ca. qn̄ nō vī decessisse sine filijs q
relinqt nepotē ex filia vt ibi. ¶ Sꝫ qd̄ si aliqd̄ cōcedit ge
neri alicui⁹ sine illis de gñe. An veniēt descēdētes ex filia
femina An. hic in. ii. col. dicit ꝙ nō. & fac. c. vbicūqꝫ ꝺ pe-
nis li. vi. & qd̄ no. in. c. in qbusdā ꝺ penis. Que tñ iura pnt
p ꝯria pte adduci. qz spāle in odiosis. Sm̄ alios ꝯriū. gl. ē
p hac pte in. l. i. ff. de pba. facit q̄ no. bar. in. l. exēplo. C.
de decurio. li. x. bar. in. l. qz. vbi legiste ponunt. ff. so. ma.
Ludo. i. l. i. ff. ad sillan. bal. i. l. ii. C. de iure ēphi. facit. l. i.
ff. de iure imuni. glo. in. §. i. in ꝑbo generi in autē. ꝺ icest.
nuptijs. Di. in regula pnilegiū ꝺ reg. iur. li. vi. Archi. in
c. dilit. xviij. q. ij. In ꝯriū ꝫ Jo. an. hosti. & ꝺ anto. in. c.
nouit de iudi. p illū tex. Sꝫ possum⁹ rñdere ꝙ sūt verba
sciētēr plata enūciatiua q̄ nō idncūt iuris ministeriū. vt
gl. in. l. i. C. qn̄ nō petē. par. vel ibi nō dicit ꝙ puenientes
ex femina dicaꝝ de gñe. ꝓ dicit de eui⁹ gñe rex ipe noscatur
descēdisse. nā lꝫ philippus rex prouenisset ex femia q̄ ꝓue
niebat ex domo francie & ipa fcia puta filia sit ꝺ gñe pris.
tñ postea descēdētes ex femia nō sūt ipi de gñe femine qz
assumūt pncipaliꝝ dnominationē generis a pte. ꝺ. l. exēplo.
& l. neqꝫ dorothei. C. de decurio. li. x. Et tñ veꝝ ē ꝙ de-
scēdētalis prouenniēs ex filia de gñe an materni p. ꝺ. l. i.
C. de cōdi. iser. & ꝓ iure allegata in ꝓcedēti. q. & ita decla-
rat pau. ꝺ castro. i. l. mariti ꝺ linea loquēs. C. ꝺ pcurato.
hāc ptē ꝫ Ci. in. l. fi. ff. de ꝯsti. prin. pau. in. ꝺ. l. qz ꝓter ꝙ
in odiosis. ꝺ. c. vbicūqꝫ e. statutū. ꝺ de hereti. li. vi. Ego
credo and. hic sancte locutū dū subijcit attendēdā eē sub
iectaꝫ materiā. l. si vno i prin. ff. locati. nā hoc verbū ge-
nus pōt trahi ad prīnū & ad maternū. ꝺ. l. neqꝫ dorothei
vbi casus. §. si quis igiꝝ in auctē. de heredi. q̄ ab intesta. ve
ꝑ. c. venerabilis de ꝑben. An ꝫ trahaꝝ ad maternum an
paternū. tñ attēdiꝝ subiecta materia. facit qd̄ no. Imol. ꝑ
firmā in. l. si ita scriptū. ff. de leg. ij. in. c. potuit de locato i
fi. Archi. xvij. q. iij. c. si quis suadēte. bal. in. l. qcūqꝫ. C. de
ser. fugi. imol. in cle. i. de elec. Lud. cōsi. xxxv. qd̄ icipit vi
sa facti serie. Ad hoc ē cōsiliū. ꝺ. anto. i cōsi. ix. icipit i no-
mine dñi ꝛc. viso pūcto. vbi dicit idē de verbo posteritati
ꝙ lꝫ sit generale & aptū cōprehēdere descēdētes ex linea
feminina. tn̄ sm̄ subiectā materiā cōprehendit qñqꝫ solū
descēdētes ex masculo. ¶ Quero ꝺ alia qōne. ponē titiū
suscepit feudū p se & descēdētib⁹ suis deide decessit titiꝫ
relicto filio qui fili⁹ postea habuit filiū. filius iste titij pre-
defūcti renūciauit feudo. queriꝝ an nepos cōceptus post
mortē aui possit succedere in feudo vī dicēdū ꝙ nō p. l. tu
cius & l. ꝓtor. ff. de suis & legi. cū si. In ꝯriū determiat bal.
in. l. si i psonā. C. de fideicō. & in. l. q ꝫ pāa. C. vñ liberi. rō
qz hic nepos nō venit ad successionē feudi ex psona filij.
ꝓ ex ꝓuidētia legali siue cōsuetudinaria. c. i. §. hoc quoqꝫ
notādū. ꝫ. de his q feu. da. po. nō ob. l. tuci⁹ cū si. qz nō lo-
quunꝝ ista iura qn̄ nepos nō venit ex ꝓuidētia legali. nam
loquunꝝ in hereditaria successiōe ex q̄ solutiōe potestis in
ferre ꝙ si feudū eēt hereditariū ita vt deferreꝝ descēdenti
bus vt heredib⁹ tūc nepos q nō ē cōcept⁹ tpe aui nō pōt
succedere ex psona ꝓpria. nā aliqn̄ feuda sūt hereditaria. ꝑ
tereā veniūt i petitiōe hereditatis vt no. i. l. i. & nō tm̄ i pri.
ff. ꝺ peti. heredi. & i c. ob lꝫ locū edictū diui adriani. vt in-

est hic Bal. Alberi. l. l. fi. C. de edic. diui adria. tol. regulariter aūt et natura feudi pgredit ad descēdētes nō ut hereditariū sz ex puidētia legali siue cōsuetudinaria. c. i. §. cū vero conad⁹. et §. hoc quoqz notādū. s. ō his q̄ feu. da. pos. Et ē notādū sz Bal. in. d. l. fi in psonā. qz lz fili⁹ renūciauerit feudo pñe. tñ nō nocet nepoti. c. i. j. ō vasdecre. et a. et c. i. j. de gradi. succ. in feu. Et nō. sm Bal. hic qz idē feudū pōt dici nouū et pēnū respectu diuersarū psonarū. Ubi grā. tici⁹ et gai⁹ sunt inuesti de feudo. deide gai⁹ genuit filiū et nepotē ex filio. certe hoc feudū ē pēnū respectu filij et nepotis. respectu aūt ticij dr̄ eē nouum. qz habuit ex oedū in psona ticij. ut h. §. nro in fi. ¶ In glo. ibi emācipatus nō. qz si frater ɔsentiat fr̄i alienāti non nocet filijs cōsentientis. In eadē glo. ad fi. Jac. de bel. itelligit glo. hoc mō. aut feudū est nouū aut antiquū. p̄io casu cōsensus p̄ris nocet filijs. And. subtili⁹ ɔsiderant glo. nā mens glo. est sm eū. aut feudū est h̄ditariū. et tūc cōsensus p̄ris nocet filio h̄di. l. cū heres allegata i glo. l. q̄ ɔ p̄e. C. de testa. mili. l. cū a m̄re. C. de rei uen. qz fili⁹ heres p̄ris non potest iprobare factū defuncti. l. ex qua psōa ff. de regu. iur. et l. alle. i glo. aut feudū nō est h̄ditarium sz ex legis p̄uidētia. ut regulariter sunt feuda. c. i. §. hoc quoqz notādum. alle. Et tūc factū p̄ris nō nocet filio. l. si arrogator. ff. de adop. cū si. Ideo dū querit an factū p̄ris noceat filio r̄ndeo sm iaco. de bel. et Bal. aut feudū ē nouum aut p̄ernum siue antiquū. p̄io casu factū p̄ris nocet filio. c. si vasallus culpaz. j. si de feu. fue. contro. et vidistis heri i glo. q̄ icipit. qd igitur et c. lz Spe. et Jo. an. videant ɔtrium velle in ti. de loca. §. nūc aliq̄. ver. ctiuȝ. p. l. emancipatū. §. si qs. ff. de senato. Salt. dubitat i. l. ij. C. de iure emphi. Bar. aūt distiguit i. l. iij. ff. ō iterdic. et rele. Bal. et Ange. i. l. adoptiuȝ. §. fi. ff. de i ius vo. Bal. i. l. emancipatū. et i. l. liberti liberteqz. C. de oper. liber. i. l. q se patris. C. vnde liberi. Ludo. cōsi. xxy. icip. pposite cōsulta. et ɔsi. xxv. icip. visa facti serie. Bal pōt i. l. siquis p̄sbyter C. de epi. et cle. i. l. fi. C. de libe. cā. i. l. i. C. de bo. liber. i. l. ij. C. de liber. et eoȝ libe. i. l. lege. C. de legi. here. i. l. vnica. §. i primo. C. de cadu. tol. Scdo vero casu principali qñ loquitur in feudo antiquo. et tūc aut p̄r alienat vel cōsentit alienāti. aut culpā al' iā ɔtrahit ex q̄ feudū amittit. Primo casu aut alienat legitie. s. iure pmittente: et tūc nō nocet filio si vult reuocare et restituere feudū. ut. j. ō alie. feu. §. pe. qd itelligas vez et viuēte et mortuo alienāte: sz agnatus solū pōt reuocarē mortuo alienatore. ut dici. j. si ō feu. fue. contro. i. c. tici⁹. ar. j. de capi. cora. i. fi. dici i. §. fi. que fiat pri. cā bene. amit. Aut alienat nō legitie. et tūc si ex hereditate p̄ris puenit aliqd ad filiū et est heres p̄ris tūc nocet filio. ut. j. si de feu. fue. cōtro. aut nihil puenit ad filiuȝ ex hereditate p̄ris. et tūc nō nocet filio factū p̄ris. ut. j. an agna uel fili. et c. c. i. Secūdo casu subdistingue. qz aut iste pater ɔtrxit culpā aut delictū viuente adhuc p̄re suo q erat auus filioȝ ip̄ius delinquētis. et tūc delictum suū nō nocet filijs suis. qz succedūt auo suo. et sic obtinent ex psona aui et nō p̄ris. ff. de senato. l. emācipatum. §. fi. ō i ius vo. l. adoptiuū. §. fi. de quo p Bal. i. l. fi. C. ō liber. et eoȝ libe. et plene p Bal i. l. q se patris. C. vnde liberi. i ver. et colligē ar. aut iste ɔtrxit culpaz mortuo iā patre suo eodēqz auo et tūc nocet idistictē filijs suis. ut i. d. c. si vasallus culpam et de hoc ibi late dici et i. c. i. j. si vas. feu. pri. Ista sūt ō mēte Barto. i. l. cum q ff. de iterdic. et relega. Imola i. l. si si nita. §. si de vectigalib⁹. ff. de dam. infec.

In alio. In sūma hoc intendit in feudo nouo quod hēnt initum a fratrib⁹ nō succedunt unus alteri nisi sp̄aliter i inuestitura caueatur. hoc dicit. In textu ibi initum. et sic loquitur in feudo nouo. qm̄ si habuisset initum ab eorū patre tunc esset paternū. ut. j. de natura succes. feu. c. i. Ibi in vna inuestitura vt quia vn⁹ solus et ip̄is fratrib⁹ fuit tantū inuestitus. et sic eēt vna inuestitura sm glo. s. hic in principio. Ibi in deinde⁹ ut qz datuȝ esset ambobus fratrib⁹. et sic essent due inuestiture de eodē feudo sm dictā glosaȝ hic positā. nā et hoc quilibet habet partē cū contingentē sm And. ibi dictū fuerit subaudi in ip̄a inuestitura. ¶ Adde qz in materia feudali nō indicat ius accrescēdi dato qd vna sola inuestitura intercessisset. et est rō sm bal. qz ius accrescēdi nō est de mera natura cōtractus cū h̄eat pcedere p merā interpretationē extensiuā et per iuris fictionē vt notant legiste in. l. si mihi et ticio. ff. de ver. ob. vtrū aūt et q̄liter h̄eat locū ius accrescēdi in feudis dixi. s. de his qui feu. da. po. in. §. et qz. ¶ No. ex isto tex. iuncta glo. in fi. ad hoc vt frater succedat fratri in feudo nouo requirunē duo. Primū est qd hoc sp̄aliter sit facta mētio in inuestitura vt in hoc tex. Scdm qd frater decedēs moriaē sine herede legitimo vt in glo. que ad hoc allegat. §. cū vero. s. qui feu. da. po. et. j. de feu. mar. c. fi. vbi ē casus. Pōt et et alijs modis succedere vt hr̄. j. de bene. fra. c. i. ¶ No. cū glo. fi. in prin. qz multa sunt licita si expresse fiant nō aūt si tacite. Et qm̄ ista est vna brocardica glo. allegant p et cōtra pluros cōcordantias se tandē remittēdo ad libellū Pil. Et hoc volunt tota glo. vsqz ad ver. notaui et c. Sz tu de hoc brocardo vide p doc. in. l. cum quid. ff. si cer. peta. et de regu. iuris. l. expressa. et C. de iura. calū. l. ij. §. sz qz vez. Et p cano. extra de arbi. c. cū tpe. et dixi. s. qui feu. da. po. §. et qz. ¶ Quero cū dicta glo. in fi. in ver. notari tñ et c. an i feu. feminino filia femina absqz pacto sp̄ali succedat. Et r̄ndet glo. qz sic vt. j. de na. suc. feu. c. i. lz aliqui voluerit dicere cōtrariū qz filia nō succedat nisi sp̄aliter fuerit dictū per. c. i. j. ō bene. femine. Nō obstat tex. vbi requirit sp̄ale pactū et c. qz loqt i feudo nouo qd habent unitū ab ip̄sis fratribus quo casu nō succedūt trasuersales nisi expresse sit dictū. et hoc volunt ista glo. vsqz ad ver. sz super illud et c. que bene loquitur et habet in. d. c. i. de bene. femi. ¶ Oppo. cū dicta gl. in. d. ver. sz super et c. qz iste. §. superfluat per tex. in. c. fi. de feu. marchie. vbi idem p ola v̄z dispoit qz in isto. §. Sol. quidā antiqui videbant fateri contrariuȝ ponētes hic talē glo. vz qd iste. §. vacat per illud. c. et hoc sensit ista glo. vsqz ad fi. sz tu dic qz imo nō vacat neqz superfluit. qd potest aperte qm̄ ibi latius explicat materiā qz addit an frater moriat euz filijs an nō. qz hic nō declarat. Similiter in isto. §. tangit de vna inuestitura et de duabus ibi nō. sz solū declarat qm̄ simul inuestiti essent et sic se vicissim supplent. ¶ Quero qd si verba inuestiture ita dicūt: cōcedo tibi ticio et seio fratribus et cuilibet vestrū tale castrū i feudū rectū et nobile: vtrū p hec verba videat actū qz vno decedēte alter admittat. et sensit bal. qz sic quasi quilibet videat habuisse insolidū per. l. creditor. §. duobus. ff. mandati. facit. d. l. item erit. et qd h̄r p doctores i. l. si mihi et ticio. de ver. ob. et in. l. i. C qñ nō petē. par. ibi Bald. dixit i c. i. §. et quia. s. de his qui feu. da. pos.

¶ Hic potest esse titulus qui successores teneantur.

¶ Secūdū rubricationē Oberti de orto auctoris nr̄i nulla erit hic rubrica. sz cōprehendebaē iste titu. sub rubrica p̄cedēti de successiōe feudi: verū p cōmodiori intelligētia fuit a glosatoribus hic inserta noua rubrica. put in simili di. s. de feu. guar. sup rubri. Et ista noua rubri. dupliciter hr̄ sz gl. hic positā qm̄ qda habēt rubricā talē vz qd iuris sit si qs inuestit⁹ fuerit de alieno feudo. et hec talis rubrica nō approbaē p gl. vñ alia ē rubrica q̄ talis ē: hic pōt eē titu. q successores teneanē. Et hec ē vera rubri. et approbatur p gl. et ea cōiter vtimur. ponunē nāqz i psi. hui⁹ rubrice hec verba: hic pōt eē tit. vt fiat dr̄a inter istū titulum et aliū titulū. s. q suc. teuran. nō. n. vn⁹ supfluit p alterz vt ibi dixi. Et qm̄ ista rubri. vr̄ eē defectiua ideo eā suppleas ponit eā supplem sup p̄dicta rubri. q successores teneanē vbi videas. His taliter p̄missis cōtinua istā rubrica ad p̄cedētē hoc ordine. qm̄. s. proxime principaliter tractaē de successionibus vasalloȝ q inuestitura acceperūt nūc restat videndū qz pte dātū siue sint clerici siue laici an successores

cenentur habere ratam inuestituram per predecessores suos factam.

¶ Si quis. Casus. Inuestitura facta a laico in die vel sub conditione de aliquo feudo possesso adhuc per alium seu effectu vasallo mortuo sine successore siue moriatur inuestitor siue inuestitus siue tenens feudum. Sed si inuestitura fieret pure et tunc non valeret. vbi vero inuestitura fieret a clerico in eodem .§. vt non sortiretur effectum si moriatur inuestitor antequam tenens feudi vel moriatur antequam conditio vel tempus existat quo dicta inuestitura fuisset facta in die vel sub conditione .h.d. ¶ Et premitte per euidentia quod inuestiturarum alia est abusiua vt quando quis simpliciter inuestitur cum annulo sine traditione possessionis. Alia est propria quando post dictam verbalem inuestituram traditur etiam possessio vt infra quid sit inuesti. in prin. per primam. n. abusiuam non transfertur possessio sed licentia ingrediendi possessionem vt i. c. et de his que fiunt a ma. par. capi. et per Inno. in. c. ij. extra de con. pre. et per Di. in. c. beneficiu de reg. iur. li. vj. facit quod dixi. §. de contro. inuesti. in. c. i. in pri. sup tex. Item pro intelligentia huius ti. videas. c. moribus. j. si de feu. fue. contro. ¶ In tex. ibi hoc ita. s. quod heres inuestitoris tenetur mortuo ipso inuestitore antequam tenens feu. vel conditio seu tempus existat ad tradendum vt .§. dein est. hoc locum in laico inuestiente non autem in clerico vt sequitur hoc et voluit gl. hic posita Ibi successor illius: subaudi nisi in dicta inuestitura interfuisset consensus possidentis feu. vt .§. qui suc. tene. c. i. circa medium. Ibi hoc ita. ista limitatio refertur ad om. .§. scripta. vt quod nunquam possit inuestiri alius de feudo possesso per vasallum in preiudicium heredum qui successuri erant in dicto feudo. vt. j. de alie. feu. pa. in prin. bene si vt intelliga iste tex. de tali feudo quod erat recasurum et sperabatur reuerti ad dominum. vt i. d. c. moribus. ¶ Nota ex isto tex. quod concessio in feudum potest fieri siue pure siue sub conditione. siue ad tempus. siue ex tempore certo siue incerto. Et sic accedit potius contractum quam vltime voluntati. l. obligationum. §. pe. et fi. ff. de ac. et ob. quod est per hoc ex eo quod transmittitur ad heredem etiam ante purificatam conditionem. §. ex conditionali. insti. de verb. ob. ¶ No. quod in laico inuestiente non refert quando cedat dies inuestiture. quia et eo mortuo tenetur heres eius ad corporalem possessionem prestandam quando aperta est via inuestito vel heredibus eius. Ex quo infert bal. quod feudum est de natura contractuum et non vltimarum voluntatum. Et que sit ratio differentie inter contractus et vltimas voluntates nota per glo. insti. de verb. ob. i. §. ex conditionali. de quo dicatis vt habetur per glo. et doc. in. l. iis cum. ff. de ac. et obli. et in. l. i. C. de his qui an apertas tabu. ff. ad treb. l. heredes. §. cum ita. C. de fideicom. l. in persona. Ideo infert bal. aliquis concessit mihi feudum hoc pacto quod non tenetur mihi de euictione nisi de suo facto et dato tamen contingat quod euincatur ex facto auctoris sui. Queritur an teneatur: et concludit dubitatione quod sic. quod satis est factum proprium per defensionem auctoris sui. Bart. firmat quod sic in. l. si seruus in pri. ff. de condi. fur. Ludo. de ro. in rubrica in. xij. col. Bal. in. l. i. C. de act. emp. faciunt que no. Bar. in. l. stipulatio ista in prin. ff. de verb. ob. faciunt que no. Bar. in. l. si suum. §. item si ho. ff. de verbo. ob. Alua. in. c. i. si de feu. vasal. ab aliquo interpel. fue. Et in. l. i. fine. C. de nego. gest. ¶ No. quod de feudo nondum aperto potest fieri inuestitura hoc pacto. s. cum aperietur. Adde quod etiam de feudo nondum aperto valeret concessio si ille qui possidet consentit quod aliquis pure inuestiretur et sibi traderetur possessio. vt. .§. qui suc. te. c. i. et per bal. .§. qui. mo. feu. amit. in. §. preterea. et. j. si de feu. fue. contro. in. c. cautus. ¶ No. quod inuestitura verbalis clericorum non est rata nec firma. nec artat successores nisi eis clericis adhuc viuentibus et existentibus in beneficio aperiatur collatio feudi sic inuestito. Et est ratio quia ius prelati siue clerici consistit in sola administratione: nec causatur ex successione sed ex elec. l. si certarum in fi. cum ibi no. ff. de testa. mili. et prelati vel clerici proprie non habent persone successorem per no. in. c. si. de prelat. vices suas cum si. Preterea sunt simplices beneficiarii vsufructuarii. per no. in. c. pen. de offi. ordi. lib. vj. i. c. fi. de pecul. cle. i. c. ex litteris de pigno. Ideo concessiones eorum non extenduntur extra tempus sui vsufructus. ar. l. si quis domum in pri.

ff. locati. Ideo quid diceres si consensu capituli fieret a prelato talis concessio. cognita quod iste tex. generaliter loquitur. et per tex. hunc infert bal. nobilem regulam quod contractus sub conditione vel in die celebratus cum prelato non astringit pro futuro tempore successorem quando quocumque modo sapit alienationem et reuocatio huius feu. male alienati fiet per quemcumque prelatum siue successorem alienantis siue eius superiorem per no. i. c. fi. de suc. ab intesta. Ita bal. quod intelligit predicta procedere etiam vbi feu. fuisset remansurum apud possessorem ad tempus limitatum quando si iterum alter inuestiretur verbaliter et postea moriatur clericus inuestiens quod successor suus sit arbitrabitur stare dicte inuestiture. Et quod ipse infert quod contractus sub conditione vel in die celebrati cum clerico non astringunt pro futuro tempore suum successorem si quocumque modo sapiunt alienationem. ¶ No. quod inuestitura abusiue facta de feu. nondum aperto non vt si est facta pure sed verum opi. quod quid dicat iac. de bel. p. c. i. de cleri. qui inuesti. fec. vel si vasallus possidens moriatur cum legitimo successore vbi hic in fi. et. j. de fe. da. in vice legis com. in. c. ij. in fi. nec possetur per partes renunciari forme tradite per insti. §. sin bal. per. l. conuentio. ff. de pac. do. et ibi per doctores. Ideo infert bal. ex hoc tex. quod fecit sub debita forma et quod alias si non fieret sub debita forma non valeret. facit. c. de tra. he. i. questione. i. l. iulianus. §. i. ff. ad exhiben. l. cum hi. §. si pretor. ff. de transacti. ¶ Quero cum glo. secunda vtrum si verbaliter inuestitus a laico moriatur feudo nondum sibi aperto et post mortem eius aperiatur vtrum suus heres debeat obtinere dictum feu. Et rndet ista gl. quod non per istum tex. in ver. licet alii dicant tc. Et per hac ratione facit quia tale feu. debuit amplecti per auctorem primum quod hic minime factum est. Igitur nec per istum heredem vt posse amplecti per regulam que vult. Quod non licuit defuncto non vt heredi licere: vt. ff. de diuer. et tem. po. presc. l. cum heres. cum pluribus si. alle. in glo. vsque ad. §. et sunt hec om. sed tu aduerte quod ista glo. sentit contra istum tex. qui vult quod heres admittatur ad dictum feudum: et pro tanto doc. eam communiter reprobant: quia ius conditionale quod contingit ex contractu inter viuos est transitorium ad heredes et ante conditionis existentiam. vt i. d. §. ex conditionali. Similiter obligatio potest ab herede incipere. l. i. C. vt act. ab herede vel contra. na regulariter omnis obligatio que competebat defuncto re vel spe transit ad heredem: licet dies vel conditio non extiterit. l. iis cui. de act. et obli. et. ff. de euic. l. si compendiam. Item quod heres et defunctus censentur esse eadem persona: vt in aut. de iureiuran. a morien. prest. Non obstant leges et rationes allegate per glo. quia intelligi debent quod illa que non licent defuncto ratione vicii vel turpitudinis vel propter facti prauitatem tunc non poterit heres infringere. secus in his que non licent defuncto ratione temporis vel conditionis quia tunc non perdunt predicta: immo tunc licitum est heredi quod non licuit defuncto l. repit. ff. ad. l. fal. et in iuribus. s. alle. per hac par. ¶ Quero subsequenter cum dicta glo. in ver. et sunt hec tc. an viuente vasallo possit inuestiri alter verbaliter et realiter ita et quod possessio corporalis huic inuestito de nouo tradatur. et rndet glo. quod sic. nam tunc iste possessor bene poterit obtinere feudum propter commodum possessionis iam adepte ar. ff. de rei ven. l. is qui destinauit. Et hoc voluit ista glo. vsque ad ver. sed oppo nit tc. Sed tu intelligas indistincte istum vltimo inuestitum a laico debere succedere in feudo siue habuerit possessionem viuente vasallo siue non vt. s. dixi. In clerico autem inuestiente in die vel sub conditione bene fatendum est quod inuestitus tunc demum posset illud habere si possessio fuit sibi tradita ante mortem clerici inuestientis vt in dicto ti. s. qui succes. tenen. ¶ Op. contra dicta gl. contra proxime dicta quod immo vasallo predicto existente in possessione non possit alter in possessione mitti quoniam duo non possunt insolidum possidere. l. si vt certo. §. si duobus vehiculum. ff. commoda. Solu. intelligas quod ex aliqua causa legitima primus vasallus sit priuatus et possessio tradita fore probatur in. c. fi. j. quo tempore miles. Et multis namque modis et causis potest vasallus suo feudo priuari. vt. s. qui. mo. feud. amit. per totum. et. j. que fuit prima causa bene. amit. et hoc voluit tota ista glo. vsque ad finem tu vero potes intelligere et alio modo vt quod consentiente ipso primo vasallo fuit tradita possessio secundo quia consensus

sus sibi preiudicabit vt probatur in. d. ti. qui suc. tene an. vel qz ipse vasallus forte decessit sine successore ante dic. s3 Jac. de bel. ¶ Quero ab est si platus investiuit aliquē illicite de feu. an eius superior et nō imediat⁹ possit revocare ipsum feudū. Et dicit bal. q sic nota. p Inno. in c. cū dilect⁹ est ō suc. ab intesta. ad qd facit. c. lris cū ibi no. est de rescrip. ¶ Quero an plat⁹ q ob venit ex delicto deponēdus possit infeudare feudū sibi aptū si nōdū est accusatus vel inquisitus. Et dicit bal. q sic p no. Jo. an. in c. qz pter de elec. facit no. p Inno. in c. inter dilectos de excess. pla. c. nōne. viij. q. iiij. Archi. in c. sacerdotes. ij. q. vij. & per doc. in. c. cū liceat de pscrip. ¶ Querit laicus investiuit aliquē de feu. vacaturo s3 formā hic traditā: postea laicus investiens cōdemnat ita q bona sua cōfiscantur: an fiscus postea apto feu. teneat ipsi investito ad prestationē dicti feudi: vr q nō qz fiscus isto casu nō reputatur heres. s3 equarat potius prelato. l. quotiēs in fi. ff. de nova. & ff. de fideius. l. inter eos. §. i. & ff. ō duo. reis. facit q notat Imol. in. l. si marito in prin. ff. sol. ma.

¶ De cōtentiōe īter do. & vas. de investitura.

¶ Supra titu. primo tractatur de controversia que oritur occasiōe investiture vtrū vz successores investitoris teneantur eā hēre ratā & īplere. nūc vero supra ide occasiōe tractare intēdit de cōtroversia que orit inter do. & vas. occasiōe investiture feudalis put alibi hūc eundē ordinē secutus est auctor de controversia investiture subjiciēdo dictā rubricā post ti. qui suc. tene. Oppo. de supfluitate p ti. s. de contro. investi. Solutio vt ibi. j. si de investi. inter do. & vasallū lis oria. super rubrica.

f Si fuerit. Dividit vsq ad. §. fi. in partes vij. Primo declarat qn cōtēdit inter dñm possidētē feu. & vasallū dicētē se investitū de dicto feu. & petētez sibi possessionez dari dñs vero negat se investivisse. vn si vasallus pōt pbare p pares vincet nō per alios testes. & hoc volunt ista prima ps vsq ibi inopia. Scdo declarat qn vasallus possidet & nō pōt probare investiturā p pares qz tūc pp inopiā probatiōis stabit sacro ipsius vasalli cū. xij. sacralib⁹ vsq ibi certe. Tertio declarat qn dñs possidet iurabit cū. xij. sacramētalibus vsq ibi hoc ita. Quarto excipit casus in quo dñs solus iurat sine sacramētalib⁹. s. qn vasallus ē gastaldio vel actor dñi. q ē verū nisi tūc vasallus vellet pbare p pares idoneos vsq ibi. nā aliqn. Quito assignat rōnem quare i casu. s. pxi. solus dñs iuret sine sacr̄alib⁹ que talis ē qz si diceremus cōtrariū sequeret illud inconveniēs videlicet q vbi dñs nō haberet sacramētales posset incurrere maximū dānuz pp malicia hoz gastaldoz qui qn pcurant & gubernāt res & bona dñi possent multa malignari vsq ibi. & hoc colli. Sexto ɔfirmat auctoritate lōbarde vsq ibi idē dicēdū. Septio extēdit pdicta et ad feuda guardie vsq ad fi. Et hec divisio sufficiat et p sūmario. Itē qs dicat gastaldus guardiator vel actor dñi dixi. s. de feud. guar. in pri. ¶ No. q investitura nova nō pōt pbari nisi per pes curie. vt. j. q testes sūt neces. ad pb. not. investi. c. i. & no. plene p glo. j. qd sit investi. l pri. Et hoc sensit glosa p'a hic posita. ¶ No. et tex. ibi fidelē. i. vasallū vt dixi. s. in preambul. libri i. vij. q. ¶ No. q si vasallus dicit se investitū de certo feudo & petit sibi tradi possessionē. dñs vero negat se ipsū investivisse pbat p pares curie. s. pducendos i testes ad pbādā investiturā vt pz ex sequētibus maxie ad probādā investiturā novā i antiqua non adeo sūt necessarij s3 magis admittunt de facili alij non pares. v. c. i quot tes. sūt neces. &c. & p gl. in. c. i. in pri. j. qd sit inve. sti. quo aūt ad terminādā cām ipse dirimet p iudicē cōpetētez mediantibus pdictis probatiōibus sm iaco. de bel. & Pu. de nea. Quis āt erit iudex cōpetēs statim dicā. ¶ No. tex. ibi idonei sunt q lz testes pnt esse idonei i aliqs cāis. vt. l. i. ff. de testi. nō tn idonei sunt i cāis feudorū vbi tractat de nova investitura. vt. s. dixi. ¶ No. et tex.

q possessio vasalli suffragat ei in relevatiōe probatiōis. & intellige de possessiōe i qua steterit ad minus p annū domino sciēte & nō cōtradicēte quo cāu ipse vasallus iurabit solus vt hic & j. si de investi. inter do. & vasal. lis oria. c. ij. in fi. & no. s. de cōtro. investi. in prin. ¶ No. tex. ibi sacramētalib⁹. s. testibus deponētibus s3 cōsciaz & credulitatē ad purgationē cōscie deponētis ex. de purga. ca. c. i. no. Jo. an. in. c. cū in veteri de elec. & c. venerabili de censi. vbi in simili. Et intellige qn nō possedisset anno vt differat a pcedenti hoc casu iurabit cū. xij. sacramentalibus sm formā traditā in. d. c. fi. in pri. si de investi. inter. do. & vasal. lis oria. & j. de cōsue. rec. feu. §. & cū dat fit ī purgatione tollat suspitio q inerat. l. pnt. §. sane. C. de his qui ad ec. cōfu. Dicit tn and. hic q si vasallus a pri. nō eligit hanc viā probandi p iuramētuz & xij. sacramētales. s3 viā probatiōis ordinarie assumpsit q cautus sit q protestet q p hāc viā probatiōis n intēdat sibi pjudicare quominus possit ad viā pbationis sacramētalis redire. q si hāc ptestationē nō faceret vr arguere q ad illā pbationē nō posset redire ar. l. fi. C. de codicil. l. marcellus. §. i. ff. rez amotaz. & facit. l. circa. ff. de pba. & qd no. in. c. licet cām de pbatio. tn postea iclinat q lz vtilis sit dicta prestatio tn non erit necessaria qz sine ea poterit redire ad hāc pbationez sacramētaliū. facit glo. in cle. i. de offi. delega. in clemen. sepe de verbo. signi. Ex ver. ceterū ibi possideat subaudi & aliqua psumptio fit p vasallo quo cāu dñs iurat vt hic. Nā alias deberet dominus absolui sine sacramēto. vt. j. de cōsue. rec. feu. §. fi. ibi hoc ita. iste ver. refert ad supra p'ma sm opi. gl. hoc mō qz dominus possidēs iurat cū. xij. sacramētalib⁹ put ibi dixi qd itelligas verū vbi vasall⁹ nō eēt gastaldus nā si esset gastaldus vel actor tūc ipse dominus iuraret solus absq sacramētalib⁹. Et hoc voluit gl. hic posita in ver. melius tn &c. Alij referūt ad ver. inopia &c. vbi dixerat q stat solo iuramēto vasalli possidētis. qd itelligas verū nisi ipse vasallus eēt gastaldio vel factor dñi qz tūc pp piculū suspitiōis staret sacramēto solius domini et nō possidētis nisi vasallus legitie pbaret. Et hūc intellectū sensit dicta gl. hic posita l sin pri. Et hāc expositionē seqt iaco. de bel. ¶ Alij āt legūt alio mō dicētes qd vbū dñi si obeat eē i tex. & qd āte vbū stat sit negativa vt dicat q si stat religiōi solu⁹ vasalli qn ē gastald⁹ vl actor. Et istū itellectū sēsit. d. glo. i fi. & sm quē expositio pi eēt i se vera s3 tn itellect⁹ gl. vt referat ad p'ria magis ɔgruit. & p h hēs totā gl. expeditā. ¶ Ibi nisi hēat subau. vasall⁹. ibi aliqn als ē iter. malignādo alias maliciādo vt i gl. & ē sensus qz si diceremus qd huic gastaldo seu actori soli vaceret sacramētū qn nō hz testes s3 solū rōne possessiōis seqret illud icōveniēs qd p eoz malignitate possent auferre multa bōa dominus suis nā cū ipse gastaldus & actor habeāt res dñi & eoz gubernatiōe & bailia ponerēt se i possessione & cū iuramēto suo vincerēt & auferrent dño multa bōa qd eēt absurdū. ¶ Ibi de guardia subaudi put dictū ē ō gastaldo. nā guardiator & gastaldus procedunt a pari vt. s. dixi de feu. guar. ¶ No. q pp inopiā probatiōnū recurrimus ad illud auxiliū q als eēt despiciēdum q pz qz vbi assūt testes dz fieri pbatio p testes als āt recurrim⁹ ad subsidiū iuramēti vt hic & j. in. §. si vero investitura put in simili videm⁹ in. l. qm. C. de here. & C. de repu. & l. ɔsensu & i gl. ij. hic posita q p hoc ē expedita. facit ex. de elec. i. c. cū dilect⁹ & i. l. admonēdi. ff. de iureiur. ¶ No q possessio corpalis iducit psūptionē p vasallo possidēte vt illa mediāte deferat sacrm ipi possidēti vt hic. & s. de contro. investi. i pri. Et ad hoc cōcurrūt plures rōes. nā pmo h opat favor possessiōis qz melior ē cōditio possidētis. l. de bitor. ff. de pigno. Itē regula actore nō pbāte. &c. l. qui accusat. C. de edēdo. Itē alia regula qz rei sūt favorabiliores. Itē alia regula qz pmptiores sum⁹ ad absolvendū &c. l. arrian⁹. ff. de actio. & ob. Et h volunt gl. ij. h posita q per h ē expedita. de quo dic vt in. §. sacrm. j. de ɔsue. rec. feu. & i dicto pri. s. de contro. investi. vbi predicta declarani.

Cōmoda.n.possessionis multa sunt ꝛ plura operātur.§.retinēdę.insti.de īterdi.de quo p Lu.i.l.ob maritorū.C.ne vxor p marito.ꝛ i.l.solēnib⁹.C.de rei vēdi. ¶No.ꝙ rōne officij p̄sumit̄ ꝙ bona subtr̄ anisse dn̄o corpo ꝙ apud ipm officialē repiunt̄:nisi officialis pbet datione sibi factā a dn̄o vt h.ꝙ itellīr vex ꝗ̄ dcā bona fuerūt ipi⁹ dn̄i ar.i.l.q vas.§.vetare.ff.de fur.ꝛ.ff.mādati.l.si creditor §.si iter.facit no.p bal.p illā ter.in.l.ꝛ.C.de lati.liber.tol.qđ no.in.l.facultas.C.d iure fisci li.x. Si ꝟo illa bona nō fuerunt de bonis dn̄i nō p̄sumit̄ ꝫ officiales nisi ꝫria pbet̄ l.si ꝯfunct⁹.C.arb.tute.fm iac.d bel de quo vide in.l.gnt⁹ cū ibi no.ff.d dona.iter virū ꝛ vxo.ꝛ qđ dixi.ꝫ.d feu.guar.§.ꝛ.Et hec pcedūt fz in.ꝛ bal.hic nī si officialis rōnē reddidisset de administratōs.nā tūc nō dn̄i p̄sumit̄ ꝫ cū p no.l.d.l.facultas.no.Lu.in aute.qbus cūqꝫ.C.de sacrosā.ec. ¶No.ꝙ vasallus appellat̄ clientulus vt hic.ꝛ.j.titu.ii.§.ꝛ si clientulus qđ ē vex de iure romano.vt in.l.rē nō nouā.§ fi.C.de iudi.qđ facit i ar.ꝙ vasallus fit d iure romano.ꝙ tenēt gdā adducētes p plura iura ꝛ vz.p.l.oīo.§.pe.ff.de iossi.testa.fz cōis opi.ē in ꝫriū.vz.ꝙ nō fit de iure romano fz solū d isto iure cōsuetudinario.nā feuda nō alienant̄ isto iure.fz multa d iure romano bn̄ alienaf.l.fi.C.d pigno.ꝛ.§ optimus de exhi.ꝛ itroduc.reis.ꝛ i oib⁹ iuribus ꝫrijs.Et ita tz adof.and.de iser.ꝛ iaco.de neap.ꝛ iac.ardizo.i sūma in prima rubrica.de quo dixi.ꝫ.in p̄ambul.i.vin.q. ¶No.auferē dū ē occasionē malignādi vt h ꝛ isti.vi bo.rapto.l.§ fz nedū cū si.ꝛ dixi in.l.i.in prin.j.de pbi.feu.alie.p lotb. ¶Opp.ab eꝫ ꝫ pncipiū h⁹.c.vbi dr̄ ꝙ pares curie sūt testes ad pbādā nouā feudi inuestiturā:ꝫ ꝫ ꝙ imo debēt eē iudices vbi cōtrouersia vertit̄ iter dn̄z ꝛ vasa.vt.j.de cōtro.feu.apud pa.termi.l.c.i.ꝛ.j.de pbi.feu.alie p fe.in.§.pe.No.n.pōt fungi duplici offō ꝛ iudicis ꝛ testis.l.ille a quo.§.tēpestiuuz.ff.ad treb.ꝛ de offi.pſi.l.illicitas §.veritas.So.fm iac.de bel ꝙ aut pares sūt tot ꝙ sufficiūt ad vtrūqꝫ officiū.ꝛ tunc erūt p pte aliq testes ꝛ aliq iudices aut sūt pauci ita ꝙ nō sufficiūt vtriqꝫ officio.et tūc si certū est ꝙ pōt pbari p pares tm̄ ꝛ nō per alios.ꝛ tūc erūt testes:ꝛ alter erit iudex vt h.ar.in l.qm̄.C.d herēti.facit.c.dilecto in fi.de testi.aut similiter certū ē ꝙ pōt fieri pbatio p alios ꝛ tūc pares erūt iudices vt ꝫrio.aut sum⁹ in dubio ꝛ tūc pares erūt testes:ꝛ alter erit iudex.l.ordinari⁹.c.i.circa mediū.j.si d inuesti.iter do.ꝛ vasallis oria.ꝛ ē rō ꝗ̄re ꝙ facilius iueniunt̄ iudices ꝙ testes p d.l.qm̄.fm iac d bel. Pe.ꝛ bal.ꝗ̄ēt rō no.i.c infinuite de offi.dele. ¶Opp.ꝙ imo ēt per testes nō pares posset fieri pbatio noue inuestiture vt.j.qd sit inuesti.in.§.si vero inuestitura.So.aut dn̄s hz pares ꝛ tūc p illos dz fieri pbatio vt hic ꝛ in.d.c.qd sit inuesti.in pn̄.aut nō hz ꝛ tūc pōt fieri pbatio ēt p extraneos vt ibi.ꝛ de hoc plene no.p gl.in dcō pn̄. ¶Opp ꝫ illo qđ h dr̄ ꝙ si vasall⁹ sit gastaldius vel actor dn̄i ꝙ statur iuramēto dn̄i.fz ꝫ ꝙ imo ipe dn̄s dz pbare vt ē ꝫtus.ꝫ.d ꝯtro.inuesti.l.§.ite si vasallus.So.ibi non ꝯstabat vasallū fuisse gastaldiū vel actorē iz dn̄s hoc allegaret.h aūt ꝯstabat vt ibi videm⁹.

Similiter. Loco sūmarij dicatis ꝙ in hoc.§.erat altercatio seu ꝯtētio talis.nā creditor tenēte ꝛ possidēte rez debitoris dicebat debitor se dedisse dictā rē p pignore ꝛ volebat soluere debitū p quo dicebat se obligasse dictā rē ꝛ petebat eā sibi restitui.iste aūt possidēs dicebat ꝙ ꝗ̄ sibi a pncipio iste debitor pignorasset nihilominꝰ postea ifeudauit ꝛ sic de pn̄ti possidebat ꝛ tenebat iure feudi vn̄ nolebat restituere.dr̄ hic ꝙ nō statur dcō suo ēt cū iuramēto nisi pbet p pares curie dictā rē fuisse sibi ifeudatā. ¶In tex.ibi suo iuramēto subandi ēt si possideat vt aliq̄ sit dubitatio fz ia.d bel. ¶No.hic aliū casuz in quo ad validatōēz feudi nō statur sacro possessionis ēt si possedisset p āni.ꝛ est rō ꝙ pncipiū possessiōis hoc nō iportat ex eo ꝙ incepit possidere loco pignoris.secꝰ aūt si pncipiū possessiōis iportaret ius feudi lē ꝙ tunc legitima possessio ānalis cū p̄suppositiōe inuestiture sufficeret ad deferēdū sibi iuramētū vt.j.si d inuesti.iter do.ꝛ vasallis oria.c.ii.in fi.alios ār cāus hn̄sis pcede supra.si ꝟo dcā possessio pignoris fuisset iteruersa ita ꝙ ipse possidēs tenuisset illō pign⁹ postea tanꝗ̄ feudū per ānos.xxx.tūc bn̄ iduceret̄ p̄sumptio feudalis vt i.c.fi.j.d feu.da.i vice leg.cōst ¶Op.cū gl.de §.sitr.ꝫ.d ꝯtro.inuesti.vbi dn̄s dz pbare se dedisse p pignore.ꝛ sic ibi ps ꝙ on⁹ probādi icūbat dn̄o.So.hic ꝯfitebat̄ vasallus a pn̄.hn̄sse pro pignore fz postea sibi fuisse in feudū datū.ꝛ iō sibi icūbit on⁹ pbādi.ibi ꝟo nō cōstabat de pignoratiōe.ꝛ iō dn̄s ibi dz pbare fuisse pign⁹ quo cāu vasallus tenebit̄ restituere nisi pbet vel p pares curie vel p breue testatū hoc ē p publicū istrm̄ ꝯparib⁹ roboratuz ꝙ post dictā pignorationē fuit sibi ifeudatū.ꝛ hoc vult gl.vsqꝫ ad ꝟ.hinc.ꝛ bn̄ logt̄ vex:ꝛ postea eadē gl.i fi.sm in.ꝟ.vel aīr ꝛc.adducit aliā solutionē ꝙ ēt hic dn̄s pbare volunt ꝛ nō potuit.ꝛ iō vasall⁹ postea admittit̄ ad pbādū nō tm̄ suo simplici iuramēto nisi alias pbatiōes nō hēt ꝙ tūc stareť suo sacro cū.xu.sacr̄ alib⁹ vt ps.ꝫ.co.in pn̄.ꝛ pbaf hec solutio in.§.sitr.ꝫ.de ꝯtro.inuesti.verūtn̄ dn̄i nat ad tex.nim.ꝛ iō nō recedas a pria solu. ¶Op.cū dicta gl.i d.ꝟ.hinc ꝫ prime dcā ꝙ imo si a pncipio vasallus negauerit rē fuisse pignoratā et dn̄s pbet ꝙ postea vasallus nō poterit admitti ad pbādū de iure suo:fz pp ei⁹ mēdaciū dz possessio in dn̄z aduersariū suū trāsferri ar.ā l.generalr.ꝛ auté.ite si possessor.C q po.in pig hab.So.dicit glo.ꝙ cōtrariū pcedit qn̄ vasallus prorsus negasset rē fuisse dn̄i.vex hic ꝯfitebaf eē dn̄i fz sibi datā loco feu.ꝛ nō loco pignoris ꝛ mō hēs totā istā gl.expeditā.

Insuper. Feudū guardie ꝛ gastal.pōt reuocari a dn̄o qñcūqꝫ post ānū.h.d.ꝛ ex h videtis titulū istū nō vacare qm̄ hic adijciunt̄ ista ꝟba ꝙ qñcūqꝫ hora possit ipm feudū auferre elapso āno. ¶No.et hoc tex.ꝙ feudū datū ad limitatū ꝛ certū tps pōt imediate auferri elapso dcō tpe.facit.l.si cū hermes.C.locati.qđ intelligit bal.ēt nullo alio termio dato q daf iudica d quo l.i.si debitori.ff de iudi.ꝛ.C.de vsu.rei iudi.l.i.ii.qđ puto vex p istū tex.q dicit quacūqꝫ hora etē.nā tps limitatū terminaf p suā extremitatē.l.iiij ff de cōdi.ꝛ demō.l.in illa stipula.si calēn.ff.de.ꝟ.ob.vlterius dicit bal.ꝙ elapso dcō termino nō requirit̄ aliq̄ sñia seu iudiciū ꝙ eo ipso pōt dictū feu.auferri per istū tex.ꝛ per cū q̄ dicit ino.in.c.i.de ino.ec.ꝛ si repiret bosna clausa.l.cū dn̄i horreox.ff loca.ti.bal.vt.c.que in ecclesiax in.xu.col.de consti.vbi eisdē rōnib⁹ hoc firmat.ꝛ videbitis i.c.i.j.de feu.sine cul.nō amit.fz h intelligerem esse vex qn̄ nulla esset dubitatio de iurib⁹ dn̄i.verūtn̄ adhuc cauti⁹ esset vt p̄torie auctate remoueret̄ per no.vt.c.potuit extra de locato.ꝛ in.l.ii.C.de iure emphi.fz vbi ius dn̄i in aliquo verteť in dubiū per vasallū tūc nō est dubiū qn̄ regraf iudiciū ꝛ sñia vt.j.de feudis sine cul.nō amit.in.c.i.ꝛ.j.quo tpe miles i.c.fi.facit.ꝫ.co.i pri.in ꝟ hec ita ꝛc. ¶No.ꝙ feudū guardie ꝛ gastal est feudū nō regulare ꝙ pz ex duob⁹.pmo ꝙ durāt solū āno ꝛ sūt tpalia.nā feudox natura ē vt sint ppetua.itez ꝙ elapso anno auferunť sine cā qđ est ꝫ naturā feudox vt pdicta colligunť.ꝫ.in ti.de na.feu.in.c.i.ꝛ dixi.ꝫ.de feu.guar.ꝛ gastal.i.c.i.i notabilib⁹.

¶De cōtētiōe iter me ꝛ dn̄m de portiōe feudi fr̄is mei.

¶Cōtinuaf.h ordine.ꝫ.vīsū est de ꝯtrouersia iter do.ꝛ vas.de feudo.hic aūt restat videri.de controuersia iter do.ꝛ fratrē supstitem p̄defuncti vasalli de portione feu.eiusdem vasalli p̄defuncti.ꝓpterea subijcit̄ rubrica de cōten.inter me ꝛ dn̄m de portione fratris mei.

Si contentio. Diuidit̄ in tres ptes.in pria logt̄ qñ fr̄ supstes recepit p̄tē suā sine eā possideat sine alienauit seu

loquitur quādo frater superstes nullam partē feudi recoe
perit neq; possederit. in tertia loqt̄ qñ vasallus per pares
curie vel breue testatū pbat inuestiturā. scđa ibi si vō nul-
los. tertia ibi si vero vasallus. Casus. fratri supstiti dferē
iuramētū de portiōe feudi fratris pdefuncti si frater sup
stes recepit ptē. si vō nullā ptē feudi recepit nec possede
rit tūc dño possidēti deferē iusiurandū. ⁊ vasallus obtine
bit in feudo cōtra dñm si pbauerit feudū esse pñū. h. d.
totus te. Ibi ille. s. dñs ibi mine. s. dicebat eē pñū s; no-
uum vt seq̄. ibi partē meā. s. per nouā inuestiturā factā in
meā personā. ⁊ ista erat allegatō dñi dicētis: tu fr̄ supstes
būisti ptē tuā p nouā inuestiturā ⁊ p ɔsequēs nō potes suc-
cedere. d. §. fi. S; ego frater supstes cōfitebar inuestiturā
s; nō ei' q̄litatē q: dicebā q bñi fuerā inuestitut' sed nō p
nouā. sed q imo descēdebat ex veteri q: feudū fuerat pa
ternū ibi possideo. s. portōez meā ibi: siue alienam istō ex-
ponē plurib' mōis in glo. Ideo reseruo sup glo. declarā
dū. ¶ No. tex. ibi de portiōe fratris q hic duo frēs diui
serūt feudū ⁊ alter fratrū post diuisionē decessit nullo re-
licto herede masculo. cōtentio vō est iter dñm ⁊ fratrem
supstitē de portiōe fratris pdefunct. Nā dñs dicebat feu
dū esse nouū ꝓpterea successionē ad eū ptinere. frater aūt
supstes dicebat feudū eē pñū ⁊ ɔsequēter feudū ad eū ptine-
re ɔtrā quid iuris. ¶ No. ibi: tāq̄ hēnt meā ptē q si fra-
ter supstes habuerit suā ptē quā possederit saltē per ānuz
iusiurādū ei deferē in. c. fi. ꝟ. si de inuestu. inter do. ⁊ vas. lis
ota. ¶ No. ibi siue alienauero q scđm alienatiōe defertur
iusiurādū supstiti qđ no. aliter itelligat dicā i gl. ¶ No.
ibi si pr̄ no. formā iuramēti aliter frater supstes dbeat iu-
rare feudū eē pñuz seu patrē iure fuisse inuestitū. ¶ No.
ibi lz nō possederit q possidere siue nō possidere portōez
feudi q̄ sibi obuenit in ptez nō facit momētū quo ad hoc.
¶ No. ibi si vero nullā q si fr̄ supstes nullā portionē feu
di receperit ⁊ possederit: tūc nō deferē iusiurandū in sup-
plemētū pbatiōis alicui partiū maxime qñ nō est iusta cā
motiua deferēdi iuramētū alteri ptiū. facit q̄ habenē in
l. admoneri. ff. de iureiur. ¶ No. ibi nisi ꝓpter supradictā
rōnē q dño possidenti dferē iusiurandū. c. i. supra ti. pu.
vel alr̄ pōt itelligi sm bal. Nā q: psumptio erat pro vasal
lo q: dñs nō negabat esse feudū licet negabat q̄litatē feu-
di. ꝓpterea deferē iuramētū dño cō. in. sacralib'. c. i. sup
pu. vel aliter ⁊ tertio pōt itelligi frater supstes erat actor
vel gastaldus dñi ꝓpterea deferē iuramētū dño. S; hic
itellectus nō placet Jac. q: hic nō erat cōtentio de portio
ne feudi fratris supstitis sed erat cōtentio de portiōe feu-
di fratris pmortui. Propterea iaco. de bel. intelligit alr
hunc tex. q frater pdefunctus fuerat actor vel gastaldus
dñi. ideo deferē iuramētuz dño. c. i. §. fi. ꝟ. d feu. guardie.
¶ Nota tex. ibi nō vt ego. q possessio multū operaē vt sa
cramentū deferaē possessori vt hic. ⁊ din plene. ꝟ. ti. pro-
ximo in prin. Et possessio partis facit psumptionē ad to-
tum de cōtro. inuestu. §. cū aūt. nota cū glo. i. quācūq; ptez
siue mediā siue maiorē siue minorē esse possessaz a fratre
vr̄ iducaē psumptio de toto in. d. §. cū aūt. ꝟ. de cōtro. inue
sti. lz glo. allegauerit in ti. qui sue. tene. ⁊ male. Et hoc vo
luit tota ista glo. vsq; ad fi. de quo in. d. §. cū aūt. ¶ No.
q licet frater supstes succubuerit in portiōe fratris pde-
funct. tñ ipse per hoc nō pdit aliud feudum qđ hz a dño.
Et idē infert hic bal. in sñia q sñia sup pte lata nō pīudi-
cat in totū neq; in residuo ar. l. in hac. ff. d trincaria. ⁊ l.
vt fundus. ff. cōi diuidū. ¶ No. ibi si tñ vasall'. q si va-
sallus pbauerit p pares curie vel breue testatū feudū esse
pñū obtinebit ꝯ dñm siue possederit siue nō. ¶ Et ē hic
aduertēdū sm And. q si vasallus agat cōtra dñm pban
do inuestiturā seu pīnstrm vel pares curie obtinebit con
tra dñm q: dñs a quo habuit cām vasallus agēs non pōt
referre qōnē dñii. l. nec creditor. C. de pigno. act. Secus
aūt si agat cōtra aliū nō ꝯ dñm q: tunc sola inuestitura
nō pbat dominiū vel quasi imo est necesse q agēs probet
inuestiturā ⁊ sibi traditā possessionem feudi. q: nemo dat
qđ nō hz. l. traditio. ff. de acq. rer. do. l. alienā. ff. de act.
empt. l. cū res. C. de pba. cū si. p bar. in. l. cōmodare cū
l. se. ff. cōmodati. ⁊ in. l. si alienā. ff. so. ma. vbi ex aminat
iste articulos. an re' possit referre qōnez domini qñ actor
hz cām a reo. ¶ In glo. i. ad fi. nota q licet in duobus ap-
pellatiōe portiōis cōtineaē medietas. l. noīe filiarū. §. por
tionis. ff. de ver. sig. tamē aliqñ portiōis appellatiōe cō-
tineē maior vel minor ps q̄ dimidia vt in hoc c. ⁊ pbaē in
. c. i. §. cū aūt. ꝟ. de cōtro. inuesti. ¶ Glo. itelligo. diuidi
in tres partes quēadmodū tres ponunē itellect'. scđa ibi
vel forte. tertia ibi rōne. In ea glo. alienat. nota primum
intellectū q hic frater supstes nō alienat partē suā feudi
lz respectu dominij neq; possessiōis s; detinatat alienat
respectu detētionis q: ali' detinebat portionē fratris sup
stitis. ꝓpterea frater supstes dr̄ possidere. l. q meo. §. q p
colonū. ff. de acqu. pos. nota scđo q alienatio detentiōis
dr̄ improprie alienatio. sed hec pma lectio glo. lz sit vera in
se. tñ facit violētā lectiōi siue possideā alienam. qsi dicat
tex. siue possideā siue nō. In ea glo. ibi ps mu. nota scđam
lectionē q hic nō erat cōtentio iter dñm ⁊ fratrē supstitē
an res sit feudalis s; erat cōtentio de q̄litate feudi an feu
dū sit pñū vel nouū quo cāu deferē iuramētum agnato.
S; ꝯ hāc lectionē opponiē de. c. i. ꝟ. ti. pxi. vbi non possi-
denti nō deferē iuramētū. So. ibi loqē qñ erat cōtētio an
res sit feudalis. ⁊ nos vero loqmur qñ erat cōtētio de q̄lita
te feudi quo cāu deferē iusiurādū agnato etiā nō posside
ti vt hic din. tñ plene de h in. c. i. ꝟ. de cōtro. inuesti. ¶ Ad
fi. glo. nota tertiū itellectū. vz. q deferē iuramentū fratri
supstiti siue possideat portionē suā feudi obuentā in diui-
sione siue alienauerit: dūmō añ alienationem possederit
frater supstes portionē suā feudi saltē p ānū. c. i. in fi. ꝟ. si
de inuesti. inter do. ⁊ vas. lis orta. Sed cōtra hāc lecturā
opponiē ⁊ videē q hec lectura nō sit vera. q: vasall' alie-
nans feudū cadit a feudo. c. i. de pbi. feu. alie. per fede. ꝗ
nō deferē iuramētū fratri supstiti qui alienauit. So. hic
frater qui alienauit recepit cābium vel preciū qđ succedit
loco rei. l. si rem ⁊ preciū. ff. de peti. hered. Iperator ad fi.
ff de lega. ii. Et est casus in. d. c. i. §. cum aūt. ꝟ. de cōtro.
inuesti. Intellige vbi inuestitant ⁊ alienauit cum cōsensu do
mini vel alr̄ ⁊ scđo iste frater supstes dedit alteri in feudū
q quidē pōt fieri sine consensu dñi. c. i. §. pterea. ꝟ. de ca-
pita. vel aliter ⁊ vltimo sm Andr. alienatio partis feudi
non facit cadere a toto. c. i. ꝟ. de vas. q ꝯ consti. lotb. De
hoc tamen articulo an rōne partis alienate sine consensu
domini vasallus cadat a toto dicite vt dicā in. c. i. ꝟ. de p
bi. feu. alie. per fede. ¶ Addit andr. de iser. alium intelle
ctum vt ista lra stet ꝓprie intelligēdo in vera alienatiōe vt
q: alienauit partez suaz cum cōsensu dñi. vñ preciū succe-
dit loco rei vt. ff. de peti. here. l. si rem ⁊ preciū. vnde da-
bitur sibi sacramentū pro alia parte sicut si possideret par
tem alienatam postq̄ feudū fuerat paternū probādo ste-
tisse in possessiōe per annum. Idem dicit ipse si alienasset
cum consensu domini partē suam ⁊ illā perdidisset p. c. i.
de probi. feu. alie. per fede. nā q: perdit solū partē aliena
tam. vt. ꝟ. de vas. qui cōtra consti. lotha. in prin. nō dz sibi
fieri pīudicium in portiōe fratris sui que nūc sibi aperiē.
nec esset assignare rōnē diuersitatis quare potius sibi de-
beret deferri sacrm si possideret partez alienatam quā si
ipse desijt possidere dūmodo probet q aut paternū posse
derit per annum. aut alia que moueant iudicez ad ita de
ferendum vt infra de consue. rec. feu. in. §. sacramentum.
¶ Oppo. ab extra q immo ratione partis nō deferaē
sacramentum sed est necesse q possideat totum. vt supra
de contro. inuesti. in. §. si vero. facit. l. i. §. anba. ff. de in
actuz penna. ⁊. C. quando ⁊ quibus quarta. de lege. ii. §.
i. Solu. interdum controuersia est de toto feudo vniuer
sali: ⁊ tunc est nece q quis possideat totuz vt in cōtrarijs.
Interdum ē cōtrouersia de sola parte. ⁊ tūc sup dicta pte
dfertur iuramētū postq̄ ē in possessione residui ar. in. l.
q̄ de tota. ff. de rei vendica. ⁊. ff. pro derelicto. l. an pars

z.ff. de fun. instruc. l. fundus. z de seruitu. l. si tã augusti.

De alienatione feudi.

Hec rubrica cõtinuatur hoc ordine: supra visũ ẽ quibus modis feudum amittatur. verum qr alienatio feudi est vnus ex modis perdẽdi feudum. Ideo cõpetenti ordine subijcitur hec rubrica de alienatione feudi.

Jclientulus. h.d. vasallus sine volũtate dñi potest alienare feudũ vsqz ad mediã ptẽ. vlteri⁹ aũt nõ põt. Et si alienauerit vltra mediã cadet a feudo: z alienatio ẽ nulla. z qd dictũ ẽ de alienatione vsqz ad mediam itelligit de alienatiõe p libellũ. pdicta aũt hodie corrigunt p. l. lotharij q̃ phibet alienationẽ ẽt p libellũ. Mediolanen. aũt de ɔsuetudi. seruãt vt in totũ possit feudũ alienari p libellũ h.d. vsqz ad. §. ide põt. No. pãio ibi clientulus qr clientulus hic sumit p vasallo. nã clientulus siue clientuli dicũt familiares domestici q pstant seruiciũ. l. clientes. ff. de vsu z habita. z de istis familiarib⁹. in. l. i. z. ij. C. de epi. z cleri. per bal. pterea repit clientulus qr ad istar clientuli pstare dz seruiciũ dño. c. i. j. in q. cau. feu. amit. No. ter. ibi ptẽ suã licito ter. ibi. i. mediũ qr appellatõe ptis in dubio itelligit media pars. de quo dixi supra de cõtro. iuesti. in. §. cũ it. bar. in. l. ij. in pn. C. qñ z qb⁹ q̃rta ps deb. li. r. In gl. nota ibi sine volũtate dñi vasallus põt alienare feudum vsqz ad dimidiũ. sed hodie corrigit per. l. lotharij. vt pbat in ter. ibi hinc cõsuetudini derogat. No. ibi vlterius qr vasallus nõ põt feudũ alienare vltra dimidiã z si alienauerit feudũ alienatio ẽ nulla z perdit feudũ. Sz pulchrũ ẽ videre an in totũ pdat an p pte alienata. Dicitz qr p pte alienata allegat. c. i. de vas. q ɔtra cõsti. lotha. Pe. aũt de cerno tz ɔ̃triũ qr imo hodie pdat totũ p. c. i. j. de phi. feu. alie. p lotha. z de phi. feu. alie. p fede. bal. aũt saluat vtrũqz. Aut loquitur de rigore z pdit totũ. aut de eqtate z pdit nisi ptẽ feudi. Et guil. de cuneo cũ ang. i. l. pe. C. ad sill. qr nisi p pte: facit. l. rescriptũ. ff. de his q. vt indig. glo. i. c. et pte de feudis. ibi cõtrar doc. z pbat optie i. d. c. i. de vas. q ɔ̃ cõsti. lotha. q cqd ibi dixerit bal. nam ille ter. clare loqt z facit. qr vbi delinquit circa rẽ. eaten⁹ res pdit q̃ten⁹ in ea peccat. l. paul⁹. z. l. beneficio. z vtrobiqz bar. ff. ad. l. falcidiã. z facit qd nõ. idẽ bar. in. l. qd si iure §. si. ff. de dona. nec obstat. c. iperialẽ in pn. j. de phi. feu. alie. p fede. p quẽ ter. mot⁹ fuit Pe. cũ qro trãsit bal. in c. i. §. aut si libellario. j. q. mo. feu. amit. z in. c. i. §. si vero vel i totũ. j. q̃liter oliz feu. alie. po. qr videõ qr cũ. l. iperialẽ veniat addẽdo z declarãdo. l. lotharij. de q̃ in. d. c. i. de vas. q ɔ̃ cõsti. lotha. feu. alie. Dz q itelligi sz distinctionẽ l. lotharij q distinguebat. aut alienatio fit de toto aut de pte. Et si de pte cadat solũ p illa pte. nã lex aliã iterptãs dz sm iterpretãdã itelligi. §. si in auct. de filijs ante dotalia instr. na. glo. in. c. as q de elec. li. vi. Bar. in. l. nihil. ff. de cõiungẽ. cũ emãcipa. libe. in. l. ptor. §. exit. ff. de vi bonorũ raptorũ. Et nũ põderaf maxie per Pe. z bal. cõtemptus vñi videõ per tex. in. c. i. §. i. ver. quõ. n. vasallus. j. in q̃bus cau. feu. amit. vbi tex. dicit qr huiõi igratitudis cause et naturali rõne z bonis curiarũ cõsuetudinib⁹ plusqz in rescripto cõprehẽdi possũt. sed nõ est dubiũ qr q alienat totũ feudũ sm naturalẽ rõnẽ plus cõtẽnit q̃ qui alienat partẽ z sup hac eqtate fundaf ter. in dicto. c. i. de vas. qui ɔ̃ cõsti. lotha. feu. alie. Ideo recte cõcludit qr alienãdo partẽ solũ cadat a parte. Et ita trãsit bal. in. c. i. §. calidis j. de phibi. feu. aliena. per Fede. nisi interueniret simulatio in fraudẽ legis. puta qr vere vẽdit vasallus feudũ z simulat se alteri in feudũ dare. qr si solũ in pte fieret caderet ipso iure a toto qr grau⁹ delinqt qr simplr alienans. l. si libertus iniuox. ff. de iure patro. Nota ibi qd dictũ est in superiorib⁹ vasallũ posse alienare pro parte nõ itelligit de oi alienatiõe sed de alienatiõe per libellũ. No-

ta ibi mediolanen. q seruãt de ɔsuetudine sua qr vasallus etiã sine cõsensu domini põt alienare totũ feu. Nota ibi irrationabilr valere cõsuetudinẽ irrationabilẽ. i. sine sufficienti rõne dũmõ nõ sit corruptela z peccatũ nutriat. c. fi. de cõsuetudine. c. cũ decorẽ. de vita z honesta. cleri. z no. in. l. de qb⁹. ff. de legib⁹. Hic ponit bal. quot modis dicaf alienatio. cui⁹ dcm obmitto rc. Aduerte tñ no. i l. fi. C. de reb⁹ alie. nõ alie. in. l. si ita qs. §. ea lege. ff. d verbo. obliga. in. c. nulli. de reb⁹ eccl. nõ alie. in cle. i. c. n. In glo. i. ad finẽ nota vñã brocardicã. i. spiosam. Nã aliquñ licitũ est pro pte qr nõ liceret pro toto. In glo. per. l. lotharij ad fi. no qr cõiter in feudis habef istr. H. Hinc cõsuetudini derogatũ est per. l. lotharij. In glo. sic § ibi remouet nota cũ de plurib⁹ vnũ cõcedit reliqua phibent. In ca. ibi cũ ptor. nota aliũ modũ arguẽdi cũ de plurib⁹ vnũ negaf alia itelligunt pmissa. Et de istis modis arguẽdi plene ponit bal. in. l. cõuẽticulã. C. de episco. z cle. Ad finẽ glo. nota titulũ q̃ñis glo. vz. vtrũ valeat feudi obligatio data in pignore pro pte. Et glo. vr cõcludere qr hodie ẽt feudum possit pignori obligari vsqz ad dimidiam. Nec obstat. c. i. j. de phi. feu. alie per fede. qr ibi loqf de fraudulẽta pignoris obligatiõe. sz hodie vasallus nõ posset pignori feudũ obligare in pte vel in toto. qr cãus rotõdus in. c. i. de phi. feu. alie. deducẽdo hoc mõ. nã probemiũ est cã finalis. l. fi. ff. de heredi. istitu. Sed iperator in d. c. i. in pheuio ponit rõnẽ q̃ ẽt hz locũ in pignore. ergo pignoris obligatio siue in toto siue in pte est phi. Nota sm iaco. de bel. tria iura eẽ cõsiderãda ius antiquũ ius nouũ z ius nouissimũ. nã de iure antiquo poterit fieri alienatio ẽt in totũ sm formã. c. i. q̃liter oliz feu. alie. po. Secundũ fuit ius nouũ qr feudũ posset alienari per libellum vsqz ad dimidiũ vt est casus in tex. nro. Tertiũ ẽ ius nouissimũ d quo iure phibef alienatio oĩo. c. i. j. de phi. feu alie. per fede. Quero qr hic dicim⁹ idẽ de pte qd d toto qd si vasallus cõstituat castrũ i pdio feudali. An castrũ dicaf feudale vel allodiale. rñdeo qr dr feudale. sm bal. i l. i. ff. de rer diuisio. in. vij. z. viij. q. Nã q est emphiteota soli est ẽt emphiteota superficiei supedificate. bar. i. l. i. §. superficiem. z. §. qd aũt. ff. de superficie. d. Anto. consilio. iiij. incipit in nomine rc. in facto fratrũ in. iij. col. Vltimo quero an possit dominus requirere seruicium a vasallo publice excõmunicato. respondeo qr sic. c. inter alia de sent. exc. faciunt que habenf per glo. z alios in. c. pastoralis. c. i. de appel. z notat do. Anto. in. c. nuper. de sent. excom. lz vasallus non teneatur prestare seruicium z fidelitatem domino publice excõmunicato. c. dño guerrã. j. de lege corr. z. c. fi. extra de penis.

Jnde potest. h.d. vsqz ad. §. z si clientulus. Feudũ nõ põt cõcedere vasallus ad libellũ ppetuũ ecclesie. Nota ibi rõnem decidendi precedentis notãdi qr hẽs in sũmario. qr nunquã reuerteret feudũ ad dñm. No. ibi ecclesia non desinat esse heres censetur eniz ppetua. Nota ibi qr obseruãdum erit in priuato. vz vt vasallus possit concedere feudũ per dimidiã ad libellum perpetuũ priuato. In emphiteota aũt teneet spec. qr suum vtile dominiũ potest alteri infeudare irrequisito domino. Nã cum feudum a liberalitate procedat. c. i. j. in q̃bus cau. feu. amit. z posita supra in preludijs sicut potest donare sm cõmunez opi. ita potest infeudare ita spec. in titu. de locato. §. nunc aliqua. ver. item. Jmol. in. c. potuit de locato in q̃rta charta. Econtra aũt feudatarius feudum nõ potest dare in emphiteosim sine licentia domini quia illa sapit alienationem. c. nulli. z. c. ad audientiã. de rebus ec. nõ alie. z no per ictu et causa liberalitatis vt datio in feudum. Bal. in. c. i. in prin. in. iij. col. infra de prohi. feu. alie. per fede. Bal. in auth. nisi rogati C. ad treb. Et ita etiã videm⁹ qr vsumfructum in re feudali vel emphiteotica pt vasallus vel emphiteota ɔstituere. Ita bal. i. l. i. §. aũt i fũdo. ff. qui. mo. vsusfruc. amit. In cõtrariũ tz in vasallo. And. i. c. i. in pri. z ibi ẽt aliquid d-

cã. j. de prohi. feu. alie. per federi. Si ãt emphiteota vel let dare i emphiteosim alteri nõ põt sine cõsensu domini ꝛ Spe. in. d. §. nũc aliqua. ꝟ. xxv. ꝛ erit effectus tamẽ q̃ agnoscẽdo ꝛ capiẽdo cõsensuz dñi habebit dñs facultatẽ actionẽ cõtra hunc secundũ emphiteotã. vt. j. in. §. sequẽti ponã. Et vult Imol. in. d. c. potuit. i. xv. col. Itẽ maior effectus q̃ dñs poterit dicere volo pẽne ꝛ liber erit emphiteota a pẽsione. ꝛ si excederet quãtitatẽ prime pensionis cõstitute id qḋ emphiteota recepit ab isto scḋo emphiteota pro pensione: tunc dñs habet emphiteote soluere interesse. Ita imol. in. d. c. potuit. in. xiiij. col. Itẽ aliũ effectũ generaliter hẽns ex no. per imol. in. d. c. potuit. i. xv. col. q̃ vbi emphiteota vel feudatarius cõstituũt aliũ emphiteotã vel feudatariũ cũ consensu domini omne vtile dominiũ transit penes secundũ emphiteotam vel feudatariũ: nihil remãet primo emphiteote: ꝛ directũ dominium remanet dño vt latius ponã. in. c. i. §. aliud quoq̃. j. de prohi. feu. aliena. per Federi. Et q̃ faciendo scḋm emphiteotam vel vasallũ transferat omne vtile dominiũ emphiteota primus. tenet ang. de arc. i. §. adeo. post glo. instit. locati. facit glo. in. l. i. C. de fun. primo li. xj. q̃ notat Bar. Ange. ꝛ alij in. l. siquis vi. §. differentiam. ff. de acquirẽ. posses. Bar. in. l. ij. ff. de vsucapi. ꝛ facit qḋ notat Bar. in. l. ex asse. ff. ad trebel. Si tñ sine consensu dñi primus emphiteota constituisset nouũ emphiteotã nõ est liberatus primus emphiteota a dño ideo põt a secũdo nõ soluente vendicare rem emphiteoticã. Et sic nõ videtur facta ab eo totalis abdicatio nisi de cõsensu dñi. Ita ang. de arc. post glo. in. d. §. adeo. ꝛ lz cõcessio secunda nõ valeat q̃ sine consensu dñi. tamẽ secundus emphiteota qui tenuit rem non poterit hoc allegare vt excuset a canone. facit optime tex. in. §. si vero quẽ in auctẽ. de nõ alie. ꝛ ibi Ange. ꝛ qḋ dixi supra qui feu. da. pos. in. c. i. in prin. in. xj. col. ¶ Nota ibi ecclesia enim custrix. q̃ ecclia nõ patitur aliquid contra iustitiã in se vel i alio. vñ dicit bal. hic ecclesiã esse refugiũ oppressoꝝ. c. nouit. de iudi. Aliud elegãs habetis ex isto tex. sm bal. q̃ valet statutũ vel consuetudo fouens magis alienationes factas in priuatũ q̃ in ecclesiam: nec per hoc ãnulatur q̃ sit cõtra libertatẽ ecclesie q̃ cũ hẽt in se ciuilẽ ꝛ naturalẽ rõnez non dr cõtra libertatẽ ecclesie disponendo q̃ vasallus nõ põt alienare et infeudãdo feudũ i ecclesiaz. spec. i ti. de locato. §. nũc aliq. ꝟ. xvj. card. ꝛ imo. i. xvij. col. i. c. potuit. de locato. Ponũt legiste in. l. fi. C. de iure emphite. Et hoc noster tex. explicat bene in ecclesia cũ nũquã moriat alienatio perpetua esset dño nimis preiudicialis. q̃ nũquã esset spes q̃ res feudalis reuerteret ad dñm qḋ nõ ita i priuato. itẽ ecclesia ẽ facultate difficilis cõueniẽdi cũ sit priuilegiata vt no. in. l. i. ff. siquis in ius voca. nõ ierit. ꝛ in. l. ij. in pri. ff. q satisda. cog. facit q̃ no. bar. in. l. i. in fi. ff. de alie. iudicij muta. cã facta in. l. i. C. de his q po. noĩe. Bal. i. l. q stipẽdia. C. de pen. i. l. p diuersas i pr. q. C. mãdati ꝛ no. hoc dictũ bal. ad declarationẽ eoꝝ q̃ dixit inno. circa cõcernẽtia libertatẽ ecclesie in. c. nouerit de sen. ex. bar. i. l. i. §. q̃ onerande. ff. quaꝝ rerũ actio nõ dat. p legistas i auctẽ. cassa. C. de sac. san. ec. ¶ In gl. q̃ incipit ẽ q̃ ad fi. no. q̃ iterdũ deterioris cõditionis ẽ ecclia q̃ priuat' lz regulariter cõ. l. fi. C. de sac. sã. ec. Et nõ ponitur i tex. nro vt videbim' statĩ i op. ¶ In gl. isto verbũ ad fi. no. q̃ satis ẽ velle pdesse oib' ꝛ nemini nocere nã sm Aug. vera est innocẽtia q̃ nec sibi nec alteri nocet. ¶ Op. cõ. tex. q̃ rõ tex. nõ sit bõa: q̃ nũq̃ sit reuersurũ ad dñm q̃ imo põt reuerti. nã resoluto iure datoris. s. vasalli pcedentis ad libellũ resoluit ius acceptoris. §. rursus cõ. q. mo. fe. amit. sz ita ẽ q̃ põt resolui ius datoris qñ põt decedere sine herede masculo ꝛ sic reuertit feu. ad dñm vt pbat in se. §. ẽ põt reuerti fe. ad dñm. Sol. tex. nr̃ nõ cõsiderauit qñ resoluit ius datoris sz acceptoris nã si vasallus pt dare feu. ad libellũ ecclie feu. nunquã ad dñz reuertet q̃ ecclia nunq̃ morit ꝛ sic inspicit psona accipiẽtis. ¶ Scḋo op. cõ istũ tex. q̃ cõstituit dñaz iter priuatũ ꝛ ecclesiã

sz cõ vbi ẽ eadẽ rõ ibi eadẽ iuris cẽsura. l. i. d. ff. ad. l. aquil. sz ita ẽ q̃ eadẽ rõ ẽ in ecclia pñt i priuato vt pbabo. igit ꝛc. q̃ sit eadẽ rõ ego pbo. aut resoluit ius datoris ꝛ tũc resoluit ẽt acceptoris. aut nõ resoluit ius datoris sz alio casu p it ius acceptoris. ꝛ tũc feu. nõ reuertit ad dñm sz ad vasallũ. Sol. ia. de bel. fatẽdo cõtra qḋ tex. male loquat̃ itẽ rõ põt aliã rõez q̃ dux ẽ litigare cõ ecclesiaz no. i. l. fi. C. de iure emphi. ꝛ i. c. potuit de loca. Nos ãt dicite cõ iac. de bel. q̃ tex. bñ loqt̃ nec. n. doctor ẽ tãte auctoritatis vt tex. possit reprobare: q̃ auctoritas doctoris est probabilis. sed auctoritas textus est necessaria vt nota. glosa in. l. prima C. de legi. in. c. i. de postu. pla. Nõ ob. ar. iaco. de bel. q̃ rñdeo q̃ rõ tex. ẽ optia. nã ecclia nũquã morit quẽadmodũ ne q̃ spũs. c. sicut grãtiose de rescrip. li. vj. ꝛ. §. licẽtia. in auctẽ. quõ oporteat epos. pp̃ea feu. non reuertit ad dñz. Et qñ dr̃ resoluto iure datoris ꝛc. dico q̃ ex quo in casu cõmisso alienatio fiebat in ppetuũz libellũ de pte. finito feu. in dñte nõ finiebat libellus q̃ in alio iuris auctoritate firmat'. sz remanebat libellari' dño. ꝛ iõ in ecclia militabat absurdũ de quo in tex. Uel alr dicit Alua. q̃ hic nõ cõsiderat directe dñs sz ipe feudatari' infeudãs. i. vtiliter dñs. datiũ'n libellũ ecclie feudũ nõ ẽ reuersuꝝ ad eũ qui dedit sicut si dat priuato. iõ pmissio q̃ vasallus possit dare ad libellũ saluat cũ minori piudicio dñs q̃ possit vt in ecclesia nõ pcedat sz i priuato. ꝛ sic ar. resoluto iure datoris ꝛc. hic nõ cadit. Et sibi ciũt bal. hic ꝛ alii. q̃ idem erit i ciuitate qḋ hic dr̃ de eccla idẽtitate rõnis. l. pponebat. ff. de iudi. faciũt q̃ vult bal. in auctẽ. nisi rogati. C. ad trebel. ¶ Et p hũc tex. dixit imo. in. d. c. potuit i. xvj. col. de locato post gl. io. an. ꝛ alios ibi. q̃ emphiteota nõ põt alienare emphiteosim in eccliaz. Et tenet glo. ꝛ cõiter legiste in. l. fi. C. de iure emphi. spe. in ti. de locato. §. nunc aliq. ꝟ. xvj. ꝛ. xvij. Si tñ legaret ecclesie rem emphi. tenetur heres ad extimationẽ. secus si donaret. ita imo. in dicto. c. potuit in. xvj. col. lz aliqui aliter. ¶ Tertio opponitur contra textum ibi priuatus vero. et videtur q̃ immo priuatus non possit quia leges omnes ligant. l. leges. C. de legi. Solu. iaco. de bel. q̃ iste tex. loqt̃ de facto ꝛ nõ de iure. imo tex. loqt̃ de iure nõ de facto. vñ p itelligẽtia oppone. nã dr̃ in tex. q̃ vasallus possit cõcedere feudũ ad libellũ perpetuũ priuato sine cõsensu dñi. sz cõ nemo põt disponere in re domini sine ei' volũtate. l. fi. ad fi. C. de pac. n. l. in. re mãdata. C. mãdati. Cõ cõtro q̃ nõ poterit vasallus sine cõsensu domini cõcedere ad libellũ. Sol. in hoc putamus obuiare iustitie de cõsuetudine feudali. rõ est q̃ qui in vno grauat in alio dz alleuiari. l. eaz qui in prin. ff. de iureiurã. sz grauat vasallus vt si decedat sine herede masculo feudũ reuertit ad dñz vt pbat in. §. se ẽ dz alleuiari in alio vt possit pcedere feudũ ad libellũ sine domini volũtate vsq; ad dimidiũ priuato vt probat in prin. c. nostri. ¶ Quarto oppo. de vsufru. l. si vsusfructus. ff. de vsufruc. vbi extinguit vsusfructus ꝑ spacio centum annoꝝ. Solu. iaco. de bel. aliud in vsufructu aliud in contractu feudali vel emphiteotico. Causa est q̃ vsusfructus non dz esse perpetuus ne pprietas remaneat inutilis dño. l. ii. u'. §. tito. ff. de pdi. ꝛ demõ. ꝛ gl. i. l. in ãnalib'. C. de le. que rõ cessat in pctu emphiteotico. §. adeo isti. de locato. ¶ Ultimo vasallus cũ volũtate dñi cõcessit feudũ ec. ad libellũ cũ certa pẽsiõe annuatim: querit an ec. nõ soluẽs pẽsionẽ cadat a iure suo bal. rñdet q̃ sic. l. quero. §. inter locatorẽ. ff. locati. ¶ Nec ob. l. placet vbi hoc tenet Bal. C. de sa. san. ec. q̃ respõdeo q̃ loqtur in tributis que veniunt ex dispositione legis. nos autem ex dispositione cõuentionali. ꝛ pro sententia Bald. allego duas glo. ioan. andre. in. c. ad apostolice de re iu. lib. vj. ꝛ dixi vobis in proemio hui' opis bald. in auctẽ. qui rẽ. C. de sa. san. ec. ibi glo. no. cano. in. c. constitutus de reli. domi. d. Ab. in c. vez in fi. de fo. compe. lz archi. aliter i. c. placet. xvj. q. i. Spec. nõ firmat in ti. de restitutiõe in integrũ. §. quis ãt ꝛ quãdo. ver. vt autez hec materia.

Et si clientulus. Hic §. est in ver. fratri vero difficilis. h. d. Resoluto iure dantis resoluit ius acceptoris qui vasallus alienauit sine voluntate dñi si vero cũ voluntate dñi perpetuo vz alienatio: vel etiam sine voluntate dñi si facta fuerit alienatio agnato. h. d. vsq; ad §. in feudo. ¶ No. q alienatio facta ad libellum oli valebat hodie sec' vt dicit i pri. hui' ti. ¶ No. ibi sine herede q si vasallus alienans ad libellũ decederet sine descẽdente masculo feudũ reuertit ad dñm. ¶ No. ter. ibi libellũ fecerit iũcto ter. §. ibi i ppetuũ. sm bal. z 12. q libelli natura ẽ vt sit perpetuus z in dubio concessio ad libellũ cẽset perpetua. ¶ No. ẽt ter. ibi fri vel nepoti. iũcto. c. i. j. de alie feu. pr. q p hec verba ter. itendit cõprehendere ẽt vlteriores de agnatiõe ad quos feudũ erat puentur. z sic hẽtis limitationẽ ad ea q no. bal. in. l. gallus §. instituẽs ff. de libe. z post. dũ voluit ibi q qñ pusio fit p ennumerationẽ graduũ nõ extẽdit vltra gradus ennumeratos: qz illud pcedit nisi ex subiecta materia z p identitatez rõnis aliud appareat. ¶ No. ter. q i materia feudali verbũ herede. interpretat. i. sine filio masculo. cõcor. j. de lege corra. c. ij. in fi. z sic fili' masculus itelligit de quocũq; descendẽte ex linea masculina siue sint nepotes siue pronepotes z vlteriores: qm oẽs tales cõtinent appellatiõe filiorz vt. l. libellorz. ff. de ver. sig. z in glo. ij. hic posita in fi. nõ ẽt intelligas in hac materia si descenderẽt ex linea feminina vt. j. de his q feu. da. po. §. hoc ẽt. z fuit rõ hui' lre non solũ natura feudi q disposuit a pri. vt heres accipiat pro masculo: vez ẽt qz herea ponebat in cõditiõe. s. q reuertat feudũ si vasallus sine herede moriat. vñ nisi itelligeremus de filio z fuisset limitata psona ista conditio nũq fuisset extinctura vt. l. ex scõ l si. cũ ibi no. ff. ad treb. qz nũq ad qs decedere vl sine herede cũ vltio vocet fiscus tãq heres. l. i. C. de bo. va. li. x. z C. vñ vi. l. i. z de heredi. de curio. p totum. ¶ No. ex prĩa pte q resoluto iure dantis resoluit ius acceptoris. nã dato q vasall' vsq; ad medietatẽ licite potuisset alienare sine licẽtia dñi. tñ si moriat sine herede resolutũ est ius suũ qz reuertit ad dñm: z pariter resoluit ius libellarij acceptoris de quo. j. di. qui. mo. feu. amit. in. §. rursus. ¶ Nota ex scda pte q voluntas domini adhibita i cõtractu feudali facit ipsũ cõtractũ extẽdi z nõ resolui. z ẽ rõ qz ex quo cõsensit vl cõsensisse p ipso acceptore i ppetuũ z p liberis suis ac si ipsis pricipaliter feudũ cõcessisset ad qd facit. j. q feu. da. po. §. eius vero. z qd ibi dixi. ¶ No. ex tertia pte q licet agnatos pmissa est feudi alienatio sine dñi voluntate. z ẽ rõ qz nõ itelligit ẽe pprie alienatio sz potĩ' quedã refutatio vt. j. de alie. feu. pr. in pri. z no. j. p quos fiat inuest. in. §. sz z res. de quo dic vt plene in locis pallegatis de ali. feu. pa. in. c. tenens. j. si de feu. fue. cõtrouersia. z intellige qñ fit i primiorẽ agnatũ vel de cõsensu primioris agnati vt ibi z infra subiciã. ¶ No. ibi fratri qd alienatio facta fratri z consequenter agnato perpetuo remanet firma cũ alias frater vl nepos z pariter agnat' sit in feu. successurus. c. i. §. sz z res. j. per quos fiat inuestitura. z sic no. hic esse casuz q licet vasallus alienãs agnato decessit sine herede masculo feudũ tñ reuertit ad dñm. z facit qd volunt Baldari. cõsi. x. in rub. de rebus ecclesie ad alienam. vbi dicit q plures fres emphiteote eiusdẽ rei possunt inter se alienare rẽ emphiteoticã domino irrequisito. ¶ Sed posito q feudum possit alienari vl emphiteosis z alienet i casu pmisso quõ aget dominus ad fictũ vel seruitia inuestiture cõprehensa: si iste in quẽ est facta alienatio respõdeo q ẽ vnus de cõprehensis in inuestitura scz puta vnus ẽ filijs vel nepotibus aget directo actione ex cõtractu qz p singulis vz facta stipulatio z cõ obligatio vt declarat bar. i. l. si. l. vnj. incipit ex liberate m. ij. col'. Pan. cõs. dir. incipit i rẽ vẽ. i prin cũ l. in. colũ. si nõ ẽ de cõprehensis in inuestitura et quo sciẽter successit in re emphiteotica. vel feudali tacite vl cõsentire oneri z cõueniri põt si dominus ẽ fiscus vel pupillus vel ecclesia. alias agendũ erit p dominũ rei vẽdicatiõe. Et si oppo

net de feudo vel emphiteosi replicabit q cecidit qz cõuẽta nõ soluit vel nõ implevit. psonali. n. actiõe ex quo pmisit cõueniri nõ põt iste successor singularis. l. si. ff. de cõtrahen. em. l. fideicõmissũ. §. tractatũ. ff. de iudi. Ludo. cõsi. cccxlcipit oportẽs zc. in cãu proposito. z facit q videbimus i c. i. j. an agna. vel fili' zc. vbi aliqua addã p cõplemento huius pñcti. Alberi. i. l. si. in. ij. col C. de iure emphi. facit qd no. sup glo. magna p cõtẽr scribẽtes maxie Cy. z salic. in. d. l. ij. C. de iure emphi. ibi salice. in. iij. col. Specu. l. in. de locato. §. nũc aliq. versi. xc. z versi. clxvij. Bal. in. l. pponimus. §. heres. ff. de le. i. In gl. q incipit hoc casu ad fine no. q appellatiõe heredis cõtinẽtur heredes vsq; in infinitũ ẽt si sint extranei. l. scẽdũ. z. l. heredis appellatiõe. ff. de verbo. sig. l. in annalib'. Fallit in feu. in qua appellatione heredis cõtinẽtur masculi descẽdentes tñ vt hoc. §. Et fallit in casibus notatis in. l. ex facto. §. si. ff ad treb. in. d. lege scẽdũ. z. l. cũ antiquitas. C. de vsufructu Baldus hic notabiliter querit vtrũ alienatio feudi possit fieri quoscunq; agnatos ẽt remotiores q successuri nõ sũt ex prima feudi cõsistentia i ipso feudo. Et super hac questiõe Baldus hic multa dicit pro z contra adducendo plura z varia consilia hincinde. Et tandem concludit q imperpetuũ nõ possit dari nisi primiori agnato. facit ter. in. l. cum ita. §. in fideicõmisso. z in. l. peto. §. fratre. ff. de lega. ij. l. fina. ff. de succes. edic. z quod in simili notat marie per salic. z Ludo. in. l. si. C. qui admit. z pro hoc vide qd dixi in c. tenens. infra si de feu. fuerit cõtro. z infra de alie. feud. pater. in pri. z in. d. §. sed z res infra per quos fiat inuestitu. ¶ Quero vlterius qd si statuto caueat quod primogenitus succedat in feudalibus an tale statutũ habeat locũ i allodialib'. bal. i. l. oẽs ppli ff. de iusti. z iu. determinat q nõ. qz isto statutũ ẽ exorbitãs a iure cõi. pp ea stricte intelligẽdũ. l. si vero negociũ. §. de viro. ff. solu. matri. z faciunt notata per Bartolum in. l. cunctos populos. C. de sũma trinita. vbi de consuetudine gallie.

In secundo. Iste. §. sz verum intellectũ qui a doctoribus approbatur cõtinuatur cũ precedẽti. §. z si clientulus in principio in eo quod ibi dixerat z firmauerat regulã talẽ vz q mortuo vasallo filius masculus si superest succedit i feudo patris z excludit dominũ. nũc vero i isto. §. dicit q dicta regula fallit z nõ hz locũ i feudo marchie z comitat' z aliaz dignitatũ i qbus filius nõ succedit prĩ sz feuda pdicta reuertunt ad dñz sz regulas z rigorẽ iuris cõsuetudinarij lz hodie videamus statũ dñi p vsurpationẽ sz ita q supdictã verã cõtinuatiõz In sũma sic itẽdit. In feu. dignitatũ nõ ẽ successio d iuris rigore lz vsurpatiõe dñi fuerit h. d. ibi vsurpati. i. frequẽter vsitati vz p dñã cõsuetudinẽ obseruãdo vt in talib' feu. succedit filius. ita exponit gl. j. de his q feu. da. po. in. §. z qz. i gl. ij. z similis mod' loquẽdi põt i ter. i. d. ti. i §. hoc quoq;. ¶ No. hic casũ i quo irrationabilis cõsuetudo. s. q est d iuris apices recipit z obseruat. nã sm regulas iuris tales dignitates nõ acquirunt successione sz p electionez seu cõcessionẽ pricipis vt ff ad. l. iul. d ambi. l. i. z i auctẽ. vt iudices sine quoquo suffra. i. §. i. z tñ p vsurpationẽ suam' dñi vt h. Erit g hodie ista vera regula q i talib' feu. regalib' dignitatẽ habẽtib' hẽat locũ successio. z hãc cõclusionẽ firmat glo. ij. i. d. §. z qz. z iaco. de bel. z bal. in. ti. p. pa. l. c. i. z facit p ista cõclusiõe q ista talis vsurpatio ẽ redacta ad cõez naturã successionũ feudaliũ vt i. d. §. z qz. z pbat p. c. i. j. de feu. cog. Et sm hanc conclusionẽ istõ verbũ vsurpatũ positũ hic in ter. stabit in bõa pte licz gl. hic videat sentire dñi vt ista vsurpatio lxet i mala pte z p cõsequẽs nõ sit fũdãda cũ tract' tpis nõ debeat eẽ cã fuãndi malas cõsuetudies. auctẽ. vt nulli iudices i. §. nulli. Sz tu teneas qd dixi vt hodie i talib' dignitatib' hẽat locum successio attẽta tali cõsuetudine vsurpata q capit in bona pte sicut alibi i. l. ij. ff. d vsu ea. ter. i. §. pñ. dicat'. j. d pbi. feu. alie. p fe. vbi psupponit q hodie habeat locũ successio in talib' feudis lz diuidi nõ possint. q pz ex eo q dicit

cõsortes ⁊c. qḋ verbũ q̃z itelligi de heredib⁹ cũ plurib⁹ ã prin. nõ eẽt data vna ⁊ eadẽ dignitas: q̃ eẽt mõstruosum duo capita eẽ in eodẽ corpe vt i. c. qñ. eẽ ð offi. ordi. ⁊ no tat in. l. i. C. de metro. li. xi. ¶ Immo intelligẽdũ ẽ de cõsorti bus. s. de heredib⁹ plurib⁹ eiusdẽ feudi. ⁊ dato q̃ sint plu res. tñ isto casu reputanẽ p vno solo cũ succedãt in locum vni⁹. l. cũ fundus. ff. de cõdi. ⁊ demõ. ⁊ no. gl. in. c. oẽs. ſ. si de feu. fue. cõtro. nec q̃ ipi heredes possũt diuidere sub stãtiã ⁊ corp⁹ feudoꝝ regaliũ vt i. d. ḋ. preterea. ⁊ no. in. c. si heredes ð testa. s; iurisdictiões ⁊ emie bñ pñt diuidi vt ibi dix. et qb⁹ remanet supascripta pclo vera q̃ hodie i ta lib⁹ feudis regalib⁹ sit successio. ¶ Alij ãt vt and. ð iser. ſ. n. i. c. i. in prin. adducũt i hac materia aliũ itellectũ dicẽ tes q̃ iterdũ iste dignitates cõcedunẽ alicui tãquã admi nistratori sic vidim⁹ in papa q cõcedit marchiõatũ i mar chia anchonitana. ⁊ creat ducẽ in ducatu spoletano: ⁊ co mitẽ in romãdiola ⁊ cãpania ⁊ similib⁹ ⁊ tũc i vita tñ du rat hec dignitas l; sit collata pmodũ fe. ⁊ mediãte inuestitu ra ⁊ tñ nõ ẽ feudũ pprie s; erit sicut feudũ soldate ⁊ ãnue pstatiõis vt. ſ. qs dicaẽ dux co. l. mar. c. i. ḋ. fi. ⁊ tales pp̃e sunt vicarij pape in illas terras q̃s papa eis cõcedit ⁊ hñt merũ iperiũ ⁊ omnimodã iurisdictionẽ. c. in archiepatu ð rap. bal. in autẽ. s; nouo iure. C. de ser. fugi. i prin. ang. ⁊ repe. l. i. C. de iudi. facit qḋ no. idẽ ang. i. l. iperiũ. i fi. col. ff. de iurisdi. om. iudi. ⁊ hoc mõ põt itelligi iste. ḋ. ⁊ gl. hic posita. ⁊ isto casu verbũ vsurpatũ capiẽ in mala pte q̃ i ta lib⁹ feudis nullo mõ hẽat locũ successio. ⁊ ẽ rõ q̃ iste ad ministratiões siue cõmissarie nõ trãsmittunẽ ad heredes sicut nec tutele vt no. l. pron. ff. de falsis ⁊ ibi no. l tutele ibi gl. ⁊ bar. ff. de tutel. cũ fuerit electa idustria certe pso ne vt in. l. ij. ḋ. ne ãt. C. de cadu. tol. l. iter artifices. ff. ð so. Dicit quoq; an. in. c. i. ſ. n. pri. q̃ si huiusmodi duces vel administratores quouis mõ funerit officiũ q̃ nihilomin⁹ prinũ nomẽ ducat⁹ retinebũt. l. i. C. de primicer. li. xij. fa cit gl. in. c. si q epi. xcij. di. l. vnica. C. de eo q pul. re. li. xij. spe. in ti. de legato. ḋ. finẽ in fi. bar. in. l. i. C. de aduo. di uer. iudi. faciũt q̃ posui. s. in pludijs h⁹ oṁẽti in fin. cba re in q̃õne quõ finiẽ obligatio vasalli ver. quto finiẽ. Sed interdũ daẽ in feudũ marchionat⁹ ducatus comitatus vt inuestit⁹ hẽat libere terras sibi infeudatas fm naturã feu di veri: sicut videm⁹ in duce mediolani in duce austrie in duce calabrie in marchione mãtuano in comite pulcie ⁊ in similib⁹: ⁊ tũc vere ẽ feudũ ⁊ h; effectũ feudi. q̃ sũt ibi terre ⁊ vasalli quoꝝ est dñs ⁊ nõ solũ vt gerat officiũ du catus ⁊ marchionat⁹ ⁊c. nã in ducatu ⁊ marchionatu vlr hñt vtile dominiũ respectu feudi. ⁊ in pticularib⁹ feudis ducat⁹ hñt directũ ⁊ coꝝ feudatarij vtile ita bal. l. i. C. vñ cognati. l; aliq eũ mordeãt. d. mar. ſ. n. pri. bal. in su prascriptiõe. ff. in. ij. col. ⁊ isto casu in tali feudo bñ fit suc cessio p heredes ut videm⁹ p effectũ. s; tñ talia feuda nõ pñt diuidi de iure iter heredes ⁊ de talibus feudis loquiẽ dict⁹. ḋ. preterea. qḋ itelligiẽ verũ nisi hẽat vasallus p spãle priuilegiũ a pricipe vt diuidãt vel hẽant ex psuetudie idu cta scietib⁹ videntib⁹ ⁊ patiẽtib⁹ iperatorib⁹ fieri diuisiões ⁊ sic ex certa coꝝ scia. l. de qb⁹. ff. ð legi. Et de istis pbis and. dñ psituit dĩaz iter vicarios duces siue administrato res dputatos ab ecclesia vel iperatore q nõ hñt pprie feu dũ ⁊ duces ⁊ comites q hñt feudũ: habetis resolutiõez il lius itricatiõis in qua doc. nři videnẽ versari. Pañ lado. i cõs. lviij. qḋ icip. in xpi ⁊c. ad discutiẽdũ. ⁊ ponor. in cõs. lxi. icip. saluatoris ⁊c. in cã ⁊ q̃õe. i. iij. col. vbi restrigant illã ptãtẽ vicarioꝝ ad istar legatorũ ⁊ q̃ nõ pñt trãsgredi metas iuris cõis. ⁊ facit. l. ij. cũ glo. C. de offi. ei⁹ q vicem alteri⁹ gerit. nã nõ mirũ ex quo nõ hñt pprie titulũ feudi s; sunt simplices administratiões. Ex alio latere ang. cõsi. cexiij. qḋ icip. i cã accusatiõis. ⁊ pan. de ca. in cõ. qḋ ici. in xpi ⁊c. ad pauiã. ppe fi. vbi dicit de duce. Mi q̃ cũ ipa tor fecerit eũ pricipẽ ppetuũ vř i eũ trãstulisse oẽz ipialez ptãtẽ. rõ p; ex pmissis: q̃ tales duces hñt dignitatẽ ⁊ feu duz ducat⁹ in suo dominio. ⁊ ex isto ter. iclinãt cõiter do

ctores q̃ marchionat⁹ comitat⁹ ⁊ alie dignitates regales deuoluanẽ p successionẽ ad posteros. ⁊ facit ãt ter. cũ meta glo. vbi de regnis in. c. deniq;. vij. q. i. ⁊ i. c. licz in fine de voto. in. c. grãdi. de sup. negli. pla. libro sexto ⁊ voluit bal. in. c. i. in. ij. col. ſ. de feu. marchie. bar. i. l. qdẽ psulebat. ff. de re iudi. i fi. col. Jo. an. ⁊ hosti. in. c. p venerabilẽ q fil sint legi. glo. in. c. i. ḋ. ⁊ q̃. ⁊ ibi Alua ⁊ ... de bis g feu. da. pos. Arch. in. c. moyses. viij. q. i. Alberi. i autẽ successiõe. C. de legi. heredi. in. l. donatiões. C. de dona. iter virũ ⁊ vx. Bal. i. l. fi. C. de testa. mili. in extrauag. pa cis pstãte in verbo pcessrim⁹. vbi arguit ad ptes in. l. ex hoc iure. ff. de iusti. ⁊ iure. Ang in psilio. clxx. qḋ icip. ma gnific⁹ miles. ⁊ Panor. i psi. xij. icip. cãus talis. Oldr. i psi. lxxxiiij. icip. elegãter circa negociũ. Bar. in psi. lxvi. qḋ incip. ex scõ pponiẽ. Pe. de ancha. in notabi. cõsilio. cccxxiiij. qḋ inci. in xpi. etc. p maiori itelligẽtia. bal. i. c. i. in. vi. et. vij. col. ð iudi. ⁊ in. c. i. ſ. ð eo q sibi ⁊ here. fine q̃ l. i. in. vij. col. ff. ð rer dim. ⁊ facit ter. s. alle. s ð. c. i. ḋ. pre rea ducat⁹. ð phi. feu. alie. p. Fe. in pñti tñ facit ter. in. c. moyses et. c. l; ⁊ in. c. sic ẽ. vij. q. i. ⁊ in. l. vnica. C. vt oẽs taz ciuiles q̃ mili. ⁊ qḋ hr̃ deutronomij. xvij. c. ⁊ qḋ sciũ ino. in. d. c. grãdi. ⁊ p; de saul ⁊ dauid q p electionẽ assum pti fuerũt. pbaẽ in. c. venerabilẽ. de elec. vñ p pcordia di cerẽ aut loquũr in dignitatib⁹ q̃ nullũ recognoscũt supio rẽ ⁊ tũc in iperatore clarũ ẽ q̃ p electorẽ deuoluiẽ iperiũ vt dicto. c. venerabilẽ. in alijs ãt regib⁹ pricipalib⁹ ⁊c. si pti cularis psuetudo h; aliqd circa mõz succedẽdi in regno illa seruãda ẽ alioqn succediẽ iure sanguis. d. c. l; ð voto. ⁊ ibi doc. et bal. i. c. i. l. ij. col. ð feu. mar. et i. d. l. ex hoc iu re. Et hoc ẽ qḋ voluit bar. in. d. psi. lxvi. itertio articulo. aut loquũr in dignitatib⁹ regalib⁹ q̃ hẽnẽ in feudũ. et sic recognoscũt supiorẽ et tũc si pticularis psuetudo aliqd disponit illa attẽdẽda ẽ puta in regno sicilie in quo psuetu do disponit q̃ nõ extãtib⁹ masculis femie succedãt vt dicit and. d. c. i. ḋ. et q̃. ð. s ãt nõndũ et. d. c. cũ dilectissimaz et bal. in c. significauit de rescri. i. si ãt psuetudo pticularis ð illa dignitate nihil disponit: tũc stam⁹ consuetudini gñali de qua i ter. nõ ⁊ ad hoc quotidie audietis allegari hũc ter. nõ ob. c. moyses. cũ allegatis in pñti q̃ pcedunt tpe testamẽti veteris quo matie unctio regũ assumebãẽ reges p vnctiõe diuia. postea tñ p successiões iuerũt regna vt p; in lib. reg. nõ ob. l. vnica. C. vt oẽs tã ciui. q̃ mili. q̃ non loquiẽ i hmõi dignitatib⁹. ⁊ ex pdcis hẽs iustã istã materiã vltra alios traditã ⁊ p̃ter hũc de facili itelliges titulũ se.

¶ De feu. marchie ducatus vel cõitatus.

¶ Hec rubrica ð feudo mar. ducat⁹ vel cõitat⁹ cõtinuat hoc mõ. s. visũ ẽ in ti. pcedẽti ad fi. de dignitate cõitatus vel marchio. pp ea cõpetẽti ordine subijciẽ hec rubrica.

d **E marchia.** Hoc. c. vsq; ad. c. si duo fr̃es. diuidiẽ i duas ptes. In p̃ma loq̃ ð feudo dignitatis. in s̃a ð alijs feu. nõ hñtib⁹ ãnexã dignitatẽ. s̃a ibi si capitanei. h. d. In feudo hñte ãnexã dignitatẽ nõ ẽ successio nisi iperator p inuestiturã hoc fecerit. in alijs ãt feu. nõ hñtib⁹ ãnexã di gnitatẽ ẽ loc⁹ successiõi: l; tñ si vasall⁹ decedat sine herede masculo succedẽt agnati et psobrini. h. d. vsq; ad. c. si duo fr̃es. ¶ No. h ẽẽ casũz q̃ i dignitatib⁹ regalib⁹ ducalib⁹ ⁊ filib⁹ filij nõ succedũt de iure qḋ psuetudie ẽ abrogatũ. q̃ ex psuetudie fuaẽ pñti ⁊ sensit vna glosella h ⁊ ita cõi ter tenẽt feudiste. S; opepciũ ẽ q̃rere q̃re i feudo digni tatis nõ succedũt in isculi dscẽdẽtes. rñdeo s; Andre. pp magnitudinẽ excellẽtie: vel ãr s; bal. nã dignitates ma gne facile reuertũẽ ad pncipiũ suũ ar. l filio que. ff. de li. ⁊ postlu. ⁊ l. lucius i pn. ff. ð le. i. nã q̃eadmodũ radij solis nõ separanẽ a sole. ita dignitates ⁊ iurisdictiões nõ separãẽ a republica. vt papa vel imperatore ⁊ notabiliter scripsit Jo. an. in nouella i. c. cũ venerabilis. ð rel. do. ⁊ facit qḋ

no. archi. ij. q. vij. §. sȝ obijcit. preterea iurisdictiões nō pos sunt alienari sȝ plerūqȝ cōsuetudine seruet cōtrariū vt in c. dilsbe. §. ti. i. in fi. Adijcere sȝ alberi. in. l. fi. C. de iurisdi. om. iu. ꝙ in partibus vltramō. regulariter iurisdictiones feu. pñt alienari ⁊ vendi de cōsuetudine. ¶ No. ꝙ digni tates emanāt ab iperatore velut a culmine fm bal. Sȝ Io. blan. in sūma de feu. in ti. de vas. ⁊ eoꝝ diffe. dicit tamen bal. ꝙ papa vsurpat quātū pōt. sed salua reuerētia bald. imo fm catholicā cōditionē ōis iurisdictio oēsqȝ imperiuȝ habitū ē in papa ꝙ hereticū esset dicere ꝙ sint duo prin- cipia ⁊ duo capita. io. an. in. c. ad apostolice de re iudi. li. vj. in cle. pasto. de re iudi. glo. est magistra in cle. ad nrās in ṽbo eccle. de hereti. c. i. extj di. c. scitote. vj. q. iij. ⁊ ple ne disputauit post host. io. an. in. c. cūȝ q̄ si sint legi. ⁊ per inno. de bui. in. c. per venerabilē. ⁊ ti. sȝ quo ad exercitiū hēat impator suā iurisdictionē separatā neqȝ intendat pa pa falcē mittere in messeȝ alienā. c. nouit. ō iudici. ¶ No ta ibi p inuestiturā ꝙ si i feu. dignitatū nō ē successio nisi p i nuestiturā ⁊ tūc nō est ppie successio sȝ hē ex puidētia legis ⁊ fm bal. i h̄ deno. istū tex. ꝙ ex iure accrescēdi frē frī nō succedit in feu. sȝ ex spāli puisiōe inuestiture. vidimus i. c. i. §. ⁊ ꝙ. ver. cū vero ō. g fe. da. po. ¶ No. sȝ bal. tex. ibi aliā regali dignitate. ꝙ ducat⁹ marchionatus ⁊ comitatus sunt dignitates regales. vñ filius patre viuēte ḡt inuesti tus ō comitatu dr̄ ipse ēt comes ita intel. sȝ gl. i. c. fi. extrauȝ. q. i. Bal. in. l. in suis. ff. de libe ⁊ postbu. ⁊ in. l. libertu. C. de opis liber. ¶ No. tex. ibi i. §. si capitanei. ꝙ i feudis nō habētibus dignitatē succedūt descendētes masculi in ifi nitū. Quid aūt in collateralib⁹ dic plene in. c. i. Ṽ. cū ve ro cora. alle. Et dicit hic bal. vnū singulare. nā lȝ in aliis successiōibus nō succedaē vltra decimū gradū gl. insti de succes. cogna. tñ i succ. ssiōe feudali successio fit i ifinitū do nec sint agnati primi stipitis. exēplū. pone decessit rex frā cie supest vnus eius agnatus ḡt in centesimo gradu vel vltra certe succedit in feu. regali. bal. in. c. i. de eius q sibi ⁊ heredi. suis. l. ex h̄ iure. ff. de iusti. ⁊ iu. i. l. i. in. viij. col. ff. de re. p dam. in. c. i. in. vj. ⁊. vij. col. de iud. Pe. de ancha. ȝsi. ccccxiiij. ia. ardizo. in sūma de feu. in rub. ō collatera libus. ¶ Oppo. ō tex. nā dr̄ in tex. ꝙ capitanei minores ha bēt successionē in feu. sȝ ō ꝙ capitaneus maior censet co mes. ō. g feu. da. po. in prin. Ergo no hȝ locū successio vt in pre. c. nō. So. distīctiua. vel: in tex. ibi maiores vel p. i. minores. Vel aliter. ⁊ scdo hic logr̄ de capitaneo maiore qui erat inuestitus de plebe ⁊ sic nō hēbat annexā dignitatē feudō. ¶ Et no. fm bal. ꝙ nomē frater simpliciter p- latū sine aliquo adiūcto nō cōprehendit cōsobrinos. sec⁹ si addat hic cōsobrinus pbat hic. ⁊ p bar. i. l. lucius. §. qsi tū. ff. de leg. iij. facit q̄d no. bal. in. l. iubem⁹. C. ad trebel. Pe. de ancha. in. c. i. in. lij. charta de cōsti. ⁊ hoc no scd ligē de duob⁹ natis ex duob⁹ fratrib⁹ q ppie dicūr patrue les. ad pdicta Ang. in. l. i. ff. de inoffi. test. bal. in. l. femmus C. eo. inno. in. l. si dotali. ff. so. ma. io. an. in addi. ad Spe. in ti. de succes ab intesta. sup rub. bal. i. c. q̄ in ecclesiaꝝ in iiij. col. de cōsti. bal. in. l. vxor. C. q accusare pñt. ang. i au ten. matri ⁊ aue. C. q̄n mulier tutelle. offi. fungi pōt an- ge. cōsi. ccxxj. incipit. d. iocd. inus. Inducit bal. in ar. ꝙ si statutū dicat ꝙ frr̄ excludat sororē nō intelligaē de frē cōso brino vt excludat sororē cōsobrinā. ⁊ imo vr̄ casus omissus a statuto. ⁊ dicit ipse bald. se cōsuluisse lȝ qdā alij cōsulue rint cōtrariū ⁊ male sȝ ipm. facit qo in simili dicit idē bal. in. l. ij. C. de lib. ptem. ⁊ in. l. in qb⁹. C. ō secū nup. Et si di catur nomine nomen cōsobrinus itelligaē de filijs natis ex duab⁹ sororibus dic ꝙ ē necesse sic interptari. q i feudis descendētes sororis nō succedūt vt dici in. c. i. §. hoc quo ꝙ notādum. ō. g feu. da. po. vel aliter hic feudū erat femi nini. c. i. j. de he. fem. In gl. magna ad fi. ponit vnā h̄o- cardicā. In gl. alij ad fi. dicit vt dici plene i. c. i. ō. g feu. da. po. ¶ Quero ab eē post alia. qd si rege ex tpe nascaē duo filij i eodē ptu ita qō nesciaē qs prior. qliter debeāt suc cedere i regnō stāte ȝsuetudie ꝙ primogenit⁹ succedat: dic-

p bal. i. l. i. qb⁹. C. ō secū. nup. vbi argumētādo dic ꝙ geni tor pōt eligere qs eoꝝ dēat regere p. d. l. ꝙ qdē posset im pugnari. nā ex dispositiōe pris nō pēdet ius primogeniture vel late old. ȝsi. ccxij. incipit elegāter. io. blā. dicit ꝙ rex qs iuniftrabit iura principat⁹ i auctē. ex testamēto ifi. col. C. de col. ar. gl. in cle. i. in verbo reges de iureiu. ⁊ in. c. ii quē. vij. q. i. iūcta. l. arethusa. ff. de sta. ho. ita bal. ⁊ ang. in in. l. ex duobus ff. de vul. ⁊ pu. qcqd ibi dicat inno. Bal. in. l. ex h̄ iure. l. v. q. ff. de iusti. ⁊ iu. io. an. in ad. ad Spec. i ru. de feu. in. ij. col. ⁊ prima. pōt si sumus in feudis idiui duis. in alijs ⁊ scda. cui scda inclinat bal. in. l. ex hoc iure ff. de iusti. ⁊ in. ad motiuū io. an. de feudo idiuiduo pōt re spōderi ꝙ lȝ sit indiuiduū feudū tñ pōt p plures simul ad ministrari vt no. in. c. prudētiā in prin. de offi. dele. facit que videbim⁹ in. c. i. in. §. preterea ducatus. j. ō phi. fe. ali. p fe. fact. no. in. l. arethusa p oēs. ff. de sta. ho. ⁊. l. si fuerit ff. de reb⁹ du. in. l. i. C. ō metro. berito. li. xj ⁊ in. l. in testo p bal. C. de suis ⁊ legi. Qn̄ vero rex hȝ duos filios quoꝝ vnus ē vtilis alter inutilis. f. maior qs succedat i. §. preterea ducat⁹ ō phi. fe. ali. p fe. bal. in. l. si qs prior §. talē. C. de secū. nup bal. in. c. i. ō suc. fe. vbi idē qn̄ inhabilis primoge- nitus vēiet ad successionē scdogenit⁹ ⁊ idē bal. i. c. cū i ma gistrū. ō etc. volūt in. i. c. i. §. denuqȝ vbi late. i. q̄ fuit pri ma cā he. intit. ¶ Quero si añ regalē dignitatē hūit filium. ⁊ postea dū ē effect⁹ rex habuit aliū filiū qs dicet hu ius regis primogenit⁹. ita vt succedat i regno stāte dicta cō suetudie: bal. i. i. prialis. §. his. C. ō nup. dicit ꝙ ille q ē na tus post regalē dignitatē: ⁊ ē rō ꝙ ȝsuetudo no logr̄ ō pri mogenito simplr sȝ primogenito regis. idē bal. i. l. i. suis. ff. ō lib. ⁊ postbu. ⁊ h̄ ēt ⁊ ia. ō bel. ⁊ ce. gl. vȝ ibi snt facit. l. senator C. ō dig. i. li. xij ⁊. ff. ō test. mi. l. titius. Fulg. l. l. se natoris filiū. ff. ō sena. p gl. ibi facit. i. nemine cū. l. se. ⁊. l. fi. C. ō decurio. li. x. bar. i. l. ij. §. in filijs i fin. ff. de decu rio. bar. i. l. cū satis. C. ō agri. ⁊ cēsi. li. x. vis tn erit in ver- bis iuestiture. Supest vt ō notabili arti. discutiam⁹ i quo ēt apud maiores nr̄os lōga fuit disceptatio. ac varie sen- tētie ⁊ supiorib⁹ ānis duꝝ celeberrimoꝝ iuriscōsultoꝝ ita hic igenia desudarūt i cā magnificoꝝ comitū bartolomei patrui ⁊ iacobi nepotis ex primogenito mortuo ō scotis dū tractarēt ō successiōe quorūdā feudoꝝ magnifici cōitis al- berti pris ⁊ aui respectiue pdictoꝝ. Dubiū ḡ ē disputādū vtrū qñ ē ȝsuetudo vl puilegiū ꝙ primogenit⁹ tm̄ succedat ⁊ viuēte pr̄e morē primogenit⁹ relicto filio ex se legitio ⁊ na turali. morit postea pr̄ primogeniti relictis supstitibus filio scdogenito ⁊ nepote pdicto ex primogenito qs succedit pri eidēqȝ auo an scdogenit⁹ fili⁹ an nepos fili⁹ primogeniti. ⁊ ppter patrui sine filij scdogeniti. Primo adducit. ius prio geniture ē qd psonale. ⁊ iō a psona separi nō pōt nec ad heredē trāsmitti. l. i. oib⁹. ff. de reg. iu. l. ꝙ psonale. ff so. ma. regula puilegiū ō reg. iu. li. vj. facit qō hē i. l. vnica. § ne aūt. C. ō cadu. to. Cū ḡ ista q̄litas primogeniture hēre- at subiecto. i. psone primogeniti illo mortuo. cū nō entis nul le sint q̄litates. l. ei⁹ q i puicia. ff. si cer. peta. ñ trāsibit illō ius psonale ⁊ q̄litas ista ad filiū eius primogeniti. q̄ scdo ge nit⁹ cū nō repiat tpe mortis pr̄is aliquē q cū pcedat dicet aut fatis primogenit⁹ tpe mortis prīc. c. na ⁊ ego ō ṽ. sig. ⁊ sic ad successionē admitti ō hebit. ¶ Scdo adducit si lius primogeniti quo ad auū nepos loci pr̄is ñ repiūt. qō ondit. quia si aliquis hūs filium ⁊ ex eo nepotē si filium exheredet ⁊ extraneum sub conditione istituat pendente ȝditiōe post mortē ei⁹ de cui⁹ hereditate agit moriat filius nepos volēs rūpe testm qsi ptērit⁹ ñ audit ꝙ nō eēt si pr̄is sui psonā repntaret aut locū. ff. ō iust. rup. irri. qs te sta. l. si qs ex filio exheredato i pn. allegaē. et ꝙ vbi pr̄ filio substituit si viuo pr̄e fili⁹ pdecedat apo hostes ibstitutus filio ex substitutiōe iurib⁹ nō succedūt. vt. ff. ō vul. ⁊ pu. sub- sti. l. lex corneli. sic i cāu pposito. vbi dici⁹ primogenit⁹ viuo pr̄e suo decesse primogeniture ius ad ei⁹ filiū nō trāseat sic nec i pallegata. l. lex. cornelia. ius defūcti filij in vita pr̄is ad substitutos successio ptinebat. ¶ Adducit tertio vbi

libertus moritur superstite patroni filio et nepote in illo iure patronatus illius nepotem excludit. ff. de bo. liber. l. si libertus. §. i. sic et in casu nostre questionis ubi de iure primogenituræ tractatur filius tempore mortis eius, de cuius hereditate agitur primogenitus maxime nepotem excludit. ¶ Quarto ius commune in feudi successione facit ordinem ut in eo succedant filii et nepotes sexus et etatis consideratione pretermissa. c. i. de success. feudi. c. i. de gradi. suc. in feu. Et vidimus. §. quis feu. da. pos. c. i. §. cum vero et §. et quia. Primo quia secundum dictam considerationem filii admittuntur et in eorum defectum secundum eandem considerationem nepotes ut est videre in eo qui patrem et filium instituit. Primo pater et in eius defectum filius videtur institutus ut no. ff. de libe. et posthu. l. gallus in prin. et §. quidam recte. ¶ Quinto ubicunque cessat ratio legis cessat lex ipsa. Constat. n. quod secundum antiquam legem ante constitutionem regni non erat etatis ratio in feudorum vel aliis successionibus introducta sed sexus tantummodo de na. suc. feu. c. i. et de gra. suc. in feu. c. i. §. filia. tamen consuetudo vel privilegium considerant causam prelationis in successione feudi primogenituram. ex quo est causa seu ratio legis cessat. l. et cessabit. ut. ff. de iure patro. l. adigere. §. quamvis. c. cum cessante de appel. Sed in persona dicti nepotis cessat primogenitura quia filius quo ad eum primogenitus est et etate maior est cessat in persona ipsius nepotis ius prelationis in successione prefacta ut non ipse filio. s. patruo. sed eidem filius patruus preferatur in successione premissa. ¶ Sexto arguitur ubi feudum alicui masculo conceditur et ipsius liberis masculini sexus et eis deficientibus feminini sexus feudum devenit in feminas que moriuntur superstite tamen filia et filio nato ex filia a dicti feudi prefacto modo concessi successione masculus filiam repellit. ut. j. de eo qui sibi her. cedi. quod suis. c. i. et sic femina licet in primi masculi locum succederet ratione tamen defectus sexus a successione per masculum repellitur. sic in casu questionis nostre ratione defectus minoris etatis sue licet etate et natu maiori successerit vincatur et succumbat in success. bonorum filio ex vi consuetudinis vel privilegii que prefertur in feudorum suc. inter liberos etate maiores cum filius inter omnes liberos tempore mortis avi superstites etate precedat. ¶ Septimo arguitur casus non expressus a l. testatore vel contrahentibus pro omisso habetur. ff. so. ma. l. si cum dotem. in prin. et ff. de libe. et posthu. l. commodissime. cum ergo casus iste non sit expressus videatur propterea pro omisso non succedet nepos ratione primogeniture sed filius maioris etatis qui tempore mortis patris inter eius masculini sexus liberos de cuius bonis agitur invenitur maior etate. ¶ Accedit etiam ad premissa quod si legislator aliud de primogenito filio voluisset illud expressisset c. ad audientiam de deci. C. de cadu. tol. l. i. §. fin. notez ad deficientis. ¶ Octavo adducitur iura corrigentia et odiosa sunt restringenda et non amplianda nisi in casu in quo loquuntur expresse ut regula odia. de reg. iur. lib. vi. l. quod vero ff. de legi. ff. de libe. et posthu. l. cum quidam. cum est constitutio de primogenito filio non loquatur que ius commune corrigens est et odiosa: quia nature differentiam introducens contra. l. maximum vitium. C. de lib. prete. vel exher. et ita bal. in. l. omnes populi in vi. col. ff. de iusti. et iu. qui dicit quod hec de primogenito disposita statuto vel privilegio ex causis suis non extendi quia odiosa. est de solo filio primogenito est intelligenda non de primogeniti filio. cum igitur dictus secundogenitus sit primogenitus tempore mortis patris de cuius bonis agitur excludit dictum nepotem licet sit primogeniti filius cum ad eum premissa ratione se dicta constitutio non extendat. ¶ Nono adducitur ubi primogenitus filius ex aliqua ratione inhabilitate vel macula a successione impeditur nec eius filius ad successionem admittetur. ut. C. de quest. l. divo marco. quia quod obstat patri obstat et filio ut. ff. de reg. iur. l. in his. §. non debeo et l. aliud. §. si. tunc arguitur paria sunt inhabilem esse et nullo modo esse ut. ff. quod cuiusque universi. no. l. i. in fi. vidimus in. c. i. §. mutus. quis epi. vel abb. in c. cum in magistrum de elec. sicut ergo vel ubi esset inhabilis filius ex eo nepos a successione repellitur. ita et cum primogenitus tempore mortis eius de cuius hereditate agitur non est in rerum natura nepos ex eo repellatur a successione prefata.

¶ Decimo videtur mors licet ius feudata. l. feu. quod dominus a quo feudum tenet quia feudata. habet utile dominium ut. ff. si ager vecti. l. si. et no. ff. de rei vendi. in glo. rubrice: dominus autem feudi habet directum dominium ut in pal. iuribus licet constat quod qui habet utilem actionem preferri habenti directam: ut. ff. de precar. l. in cause. §. si. et de suspectis. l. i. in prin. Tunc sic ar. habens mortis iure ut feudatarius non potest de feudo disponere sine licentia. ut. j. de prohi. feu. alie. per fe. c. imperialis. et per hoc quia dominus feudi quod alius tenet eo vivente non potest alii de iure concedere nisi illo consentiente. ut. j. quis success. tene. c. si quis investitus. §. nam liquet quod nec consuetudo potuit neque privilegium sine consensu. ¶ Undecimo pro hac parte ar. quod frater decedentis succedat sibi et non filius primogeniti: quia licet nepos in successione avi ad patrum et in feudo ut dictum est succedat in locum patris sui: tamen succedere in locum patris sui non significat quod filius succedat ex persona patris tanquam ex iure transmisso ad se per parentem: sed significat quod nepos succedat in gradu proprio ex persona tamen propria et ex iure proprio non enim potest succedere ex persona patris quasi ex iure transmisso cum hereditas filio in vita non fuerit delata. ut declarat notabiliter bar. in l. i. §. si sit nepos ff. de col. do. et in. l. i. §. si filius ff. de coniungen. cum eman. libe. et ideo dicit Bal. notandum et recte in l. si avus. C. de lib. prete. quod nepos succedit in locum patris privative non transmissive. nam si succes. trans. tunc si filius esset institutus non esset necesse instituere nepotem quia transmissio fit a successore cum eisdem quali. quod tamen est falsum. quia si nepos non sit institutus testamentum redditur nullum mortuo filio vivente patre ut in d. l. si avus. d. l. posthumorum cum si ff. de iniust. rup. ir. quod testa. Confirmatur ista conclusio quia tex. in l. gallus §. nunc de lege. ff. et habetur et ff. de heredum quali. et diff. §. fin. dicitur quod cum nepos ingreditur locum patris in suitate. sed quia per mortem naturalem vel civilem filius desinit esse suus. si igitur in filio extinguitur suitas quomodo potest nepos succedere ex iure transmissionis et ex persona filii: certe hoc videtur impossibile. et si successio non potest transferri iure transmissionis in nepotem: est necesse primogeniture quo ad successionem: quia habet unam qualitatem et unus modus succedendi que non potest stare sine subiecto. l. adito de acqui. re. do. Et ideo non videtur vera opi. io. an. in addi. spe. sup. rub. de feu. que dicit quod ius primogeniture transmittitur quo ad actum succedendi cum ipsum ius succedendi extinguatur in filio qui premoritur fratri vel patri sicut extinguitur suitas in iuribus palleg. et ideo tex. in c. licet de voto in antiquis expresse dicit quod quo ad actum succedendi ius primogeniture competit post mortem eius de cuius hereditate agitur: unde licet quo ad quedam alia ius primogeniture censetur in filio et habitu et actu que enumerat Bal. in. l. cum antiquioribus. C. de iure delibera. arch. in c. quam periculosum. vii. q. i. habetur. l. d. c. licet non tamen quo ad actum succedendi consideratur ius nisi post mortem: et licet in filio vel nepote cum agitur de hereditate eius esset quesita quedam spes probabilis et considerabilis ut plene per bar. in. l. is potest. de acqui. here. tamen ex eo spe non transmittitur ad nepotem: quia si habet esset filius qui est suus in bonis paternis transmitteret hoc ius ad nepotem nec extingueretur suitas saltem quo ad transmissionem legitime quam pater non potest a filio auferre sine causa: cum ergo nepos succedat in gradu filii sed ex persona propria videtur quod privilegium concessum filio primogenito non transeat ad nepotem: ita videtur probare tex. secundum intellectum Bart. in. d. l. i. §. si sit nepos de colla. do. et ita etiam tenet bar. in. d. l. i. §. si filius reprobando quandam solutionem glo. ibi positam. ¶ Duodecimo hoc probatur quia quod nepos succedat in gradu filii et censeatur primogenitus: hoc non est nisi per quandam fictionem quia vere nec ipse est primogenitus. nec immediate conceptus ab avo sed mediante filio: et ita dicit Bal. in auc. cessante in vi. col. C. de suis et legi. et etiam tetigit in l. cum antiquioribus. de iure delibe. Sed verba consuetudinis vel privilegii facientia mentionem de primogenituris debent intelligi de vero primogenito ut ostenditur. ergo iste non debet comprehendi in verbis dicte constitutionis vel consuetudinis in qua fundatur questio nostra. nec. n. debent due fictiones vel duo specialia in uno concurrere. l. i. C. de do. promis. quod hic esset si diceremus nepotem excludere secundogenitum. primum speciale quia magis remo-

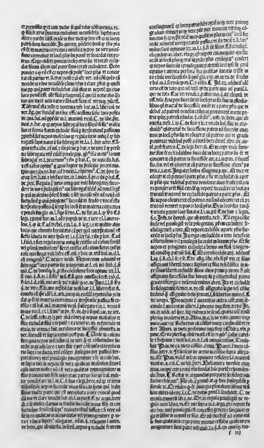
das preferetur minus remoto z proximiori fm qd qui non
est primo genit⁹. l. nepos natus post scdogenitū fingeret
primogenit⁹ in piudiciū illi⁹ q vere prior eo natus erat. fe
mus q vel in iure cōi vt vel patru⁹ z nepos fili succedūt. l.
iii. C. de suis z legi. z auten. p⁹ frēs. C. de legi. heredi. vel
scdogenit⁹ in quo nō occurrūt tot fictōes neqꝫ spālia exclu
dat nepotē si pp indiuiduitatē ad vnū solū successorē dne-
mendū est. qd ut verba debeāt itelligi de vero primogenito
z de vere existe in primo gradu pbat primo notabilr et similī
decisiōe. bal. in. l. quotiēs. C. de rei vē. vbi dicit sequēdo
iaco. but. q cōstitutio q facit mētionē de primogenito itelli
gi de vere primogenito nō de eo q pōt itelligi eē progeni-
tus p fictionē. z fac nō. bal. i. l. oēs populi i. xiii. col. ff. de iu-
sti. z iu. q sic vt decidere casū nēz. confirmat ista gclo p re-
gulā q ponit p bar. in. l. oēs populi. ff. de iusti. z iure. z per
Jo. an. i. c. si. de gsue. li. vi. i nouel. vbi volūt q cōsuetudo
vel statutū 9 ius cōe dz itelligi in cāu vero nec trahitur ad
fictū. l. iii. §. hec verba. ff. de neg. ge. z tradit idē bar. i. l.
heres quidē. ff. de acq. here. bar. i. l. i. ff. de fōte. z hoc verꝫ
pserti3 vbi fictio tēdit ad piudiciū alteri⁹ vt declarat io. an.
in regula sine culpa de reg. iu. i merc. i alia. q. vtrū natu
ralis primogenit⁹ q p⁹ fecit se legitimari excludat scdogeni
tū legitimū z naturalē q añ legitimatōez erat ort⁹. ¶ Ter
tiodecimo adducit id q nō pōt cedi nō pōt trāsmitti. sed
ius etatis nō pōt cedi. l. pcto. §. pdiū ff. d le. ii. §. fi. au. de
vsufr. l. siqs domi. §. hic ēt ff. loca. q nec transmitti. z sic
ius primogeniture qd fundat i etate nō potuit i nepotē trāf-
mitti. facit. l. eā qdē. C. de in integrū rest. l. si pr. §. fi. ff. de
adop. ¶ Xiiii. adducit tex. l. i. §. si ipuberi. ff. d colla. bo.
vbi spes succedēdi pri adoptiuo nō venit in collatiōe bo-
nor. q nō trāsmittit in aliū. q ita in iure primogeniture qd
potissime i spe succedēdi gsistit. ¶ Xv. adducit tex. i. l. fiui
ta iure. C. de bo. mīnis. quē ibi ad hoc pōderat. Ei. z in
tex. malabra. vbi dicit tex. q nepos nō dz eē melioris cō-
ditiōis q fili⁹ qd eēt hic si diceretur q filius primogeniti ex-
cluderet filiū scdogeniti. ¶ Decimosexto pbat hoc p tex. i
l. cū ita. §. in fideicōmisso. ff. de le. ii. vbi i legato relicto ge
neri vel familie pferē q primo gradu pereat⁹ ē. hz scdoge
nit⁹ primior est nepote. q pferē. facit. l. fi. C. d ver. sig. ibi
nullo. ii. mō filijs viuētib⁹. l. ii. C. qui dies lega. ce. ibi qcū
q fuerit is q supuerit. facit. §. heredes mei. §. cū ita. ff.
ad treb. iūctis his q nō. ibi bar. vbi et tacita mēte neptis
venit ad fideicōmissū. q nō superat q eā excluderet. sec⁹
si supfuisset q ex mēte testatoris eā habuisset excludere. ita
ergo hic ex quo supest filius scdogenit⁹ q primior ē nepo-
te nō admittet nepos ad hec iura primogeniture. Et hoc
vi expsse velle bar. in so. ad. l. pe. C. de ipub. z alijs subst.
marie q si substitut⁹ ē eiusdē gradus cū supstite q substi-
tutus admittit. z sic sentit sec⁹ eēt si nō fuissent eiusdē gra-
dus pūt ēt in cāu nro scdogenit⁹ fili⁹ z nepos nō sūt eius-
dem gradus. facit. l. si is q ducēta. §. si pr. ff. de reb. dub.
¶ Xvii. adducit: fili⁹ primogenit⁹ si refutaret veniret i scdo
genitū. c. i. §. de alie. feu. pē. c. i. an fili⁹ vel agna. l. i. §. ult
quare. vbi hon⁹ tex. ff. de assi. libe. ergo ita illo sublato de
medio p mortē naturalē. nā si hoc facit mors ciuilis ēt hoc
faciet mors naturalis vt nō. l. i. ex ea pte. §. i. ff. d ver. ob.
in. c. susceptū de rescrip. li. vi. z maxie q cessat etas sup
qua potuit hec cōsuetudo fundari vt q pri⁹ bñficio natu-
re in lucē pdierat hēat bona. Cū hic mortu⁹ sit primoge-
nitus z supuiuat scdogenit⁹ q respectu nepotis prius pces
obtinet. ¶ Decimooctauo 9 nepotē alle. de. c. pastoralis.
de re iudi. ¶ Decimonono adducitur qñ illa regula q vult
q nepos repñtet psonā patris hz locū qñ tractat de suc-
cessione aui vel auūculi vel patrui vel pferē patru⁹ nepoti
ex. ē in auté. vt fratrū filij all. hz ius primogeniture nō solū
debet ex successiōe hz ēt ex pudētia dni cōsuetudie vel pri-
legio vel statuto. c. i. §. cū3 vero corad⁹. 3. de his q feu. da.
pos. ergo. nepos in cāu nro nō repñtat psonā pris sui.
hec fuit cōsideratio bar. in auté. post frēs. C. de legi. he-
redi. ¶ Vigesimo si cōsideram⁹ feu ius emule vocat pre-
tru⁹ iure cōi ad successionē aui pris sui. nepos aūt ex filio
venit quodā iure singulari q psonā pris repñtat. §. cū fi-
li⁹. isti. de here. q ab intest. deferun. firmius aūt est ius qd
iure cōi venit q qd iure singulari. l. eius militis. §. militia
missus. ff. de testa. mi. q filius scdogenit⁹ idēq patru⁹ pfe-
ret nepoti ex primogenito. Duo alia ar. possūt adduci tū q
spes nō trāsmittit tū q tpe mortis aui scdogenit⁹ extincto
primogenito videt ipse primogenit⁹. sz illa tollā in fi. argumē
ti. ruin. qd faciū p nepote io nō longi⁹ insisto. ¶ Pro hac
pte patrui 9 nepotē fa. ples aucto pño an. i. c. a. de gradi.
succes. in feu. scdo bal. i auté. post frēs fratrū q filios. C. d
leg. he. tertio ricar. malū. quē refert z seqt ea. z rat. in. l. fi
vi. C. de bo. ma. z ibi dicē rai. q multa tenent io quoq3 tz
bal. i. d. l. fi vi. qñmis bal. i. l. ex hoc iu. ff. de iusti. z iu. z i. l. cū
antiquorib⁹. C. de iure deli. non soluat quīmo dicit. soluat
appollo. z bal. met. p patruo i. l. iii. C. d suis z leg. hz nico.
de mata. i. l. fi. C de in. om. iu. quē refert bal. i. l. liber. C.
de bōis lib. distiguit aut loquimur i iure feudali. Et tūc ne-
pos excludit patruū. c. i. de gra. suc. i feu. aut loquimur in
alia successiōe nō feudali. z tūc iure primogeniture patru⁹
excludit nepotē. l. si libert⁹. §. i. ff. de bonis lib. sed bal. ibi
tñ in primo qz in scdo mēbro reprobat nico. pp pnūciatōez
quā fecit rex robe⁹ z papa bonifaci⁹ q fuerūt aduersantes
z ibi dicit bal. q papa bonifaci⁹ nō fuit aplic⁹ hz partialis
bal. reprobat primū mēbrum pp sniaz latā a bonifacio z
scdm mēbrū pter sniam latā a roberto z sic allat duo 9-
tra exēpla q fieri nō dz. C. d fur. l. i. hz mihi nō placet pri-
mū mēbrū nico. tali rōne. q3 imo vbicūqz agat d successio
ne feudali aui pariter succedit patru⁹ cū nepote p defūcto
quēadmodū iure romano. c. i. in glo. vbi no. d gradi. suc.
i feu. z l. c. i. d suc. feu. videbim⁹. §. fald. i. l. si vnus. vna. p il-
lum tex. C. d bo. ma. post quosdā vltramōtanos quos ibi
refert idē bar. i auté. post frēs p illū tex. C. de legi hēdi.
au. de her. z l. c. i. d succ. feu. z bal. i. l. itel. §. si duo. ff. d lega
tuto. z i. d. l. iii. C. de suis z legi. z domi. i. d. c. grādi z ol-
dra. i cōs. xcuu. icp. elegāter circa negociū. vbi dicit hāc
opi. eē d iure veriorē z ita gcludit pe. d ancha. cō. lxxvii.
icip. an tpi nole amē victa narratio ¶ In 9trū q pmissis
allegatiōib⁹ nō obstātib⁹ nepos iure cōi dz succedere auo
memorato nō obstāte q ē minor etate scdogenito. filius.
cū pře sic cēsef eē eadē psona vt vbi vn⁹ stat vel ē alter stare
vel eē videat vt. C. d agri. z cēs. l. cū simul. li. xi. z vox vni⁹
alteri⁹ eē cēsef vt isti. d inutili stipu. §. ei q. z pp ea nō gside-
rato dicto nepote vt eo z sic dfectō rōne etatis hz vt pře ei⁹
primogenito z ad dictā successionē habili in successiōe ipsa.
dicto scdogenito pferret q pulchre mōstraf. Emācipat⁹
emācipato nō cōfert hz suo gferre tenet d iure: suppone q
q emācipat⁹ ad successionē veniēs cū fratre in ptāte gsti
tuto z cū alijs filijs alteri⁹ fratris dfuncti in ptāte sili con
stituti. quor filior vn⁹ in ptāte z alius emancipatus erat.
Queritur nunqd dict⁹ emācipat⁹ huic ēt emācipato nepo-
ti suo gferat: lex dicit q sic nō cōsiderato dfectu emācipa
tiōis q ē in ipso nepote: hz cōsiderato q pris sui cōstitutum in
ptāte psonā3 repñtat cui⁹ grā gferē hēe. vt hec pbanē. ff.
de col. bo. l. i. §. si z co. ti. l. si nepotes. ff. d cōiung. c. emā.
libe. l. i. §. si filij circa fi. cū si. Ecce q nepos q ex qualitate
sibi iherēte erat inhabilis ex qualitate pri iherēte admittit.
¶ Scdo ad idē ar. qd dictus nepos admittit ad dictam
successionē nō ex psona sua hz primogeniti pris sui. vbi. n. ad
successionē dfuncti fratris cōcurrūt frēs vterini z cōsan-
guinei tñ vel vterini tantū. ex alia consanguinei z vterini
cōsanguineis tantū vel vterinis tñ pferunē vt. C. cōia de
succes. autē. itaqz z C. de legi. here. autē. post frēs ex vtro
qz parēte. in auté. de cōsan. z vte. frat. in prin. cū si. modo
pone q qdā hābēs fratrē cōsanguineū tñ vel vterinum
tñ z nepotes ex dfuncto fratre consanguineo absueritato
sine liberis ē dfunct⁹. qrit quis admittat ad defuncti suc
cessionē. si cōsiderem⁹ dfuncti fratris cōsanguinei z vteri
ni liberos vt seipsos cū nec consanguinei sint nec vterini
dfunctae de cui⁹ successiōe agit. nō excluderēt cōsanguineū

tm̃ vel vterinum tm̃ ei de cuius hereditate agif sed ꝓpter
oimodã repñtatiõez persone patris paternũ ius obtinẽt.
⁊ dictũ cõsanguineũ tm̃ vel vterinũ tm̃ excludit rõnabili
ter ⁊ de iure vt in auten. de heredi. q̃ ab intesta. defertur.
§. si igit defunctus colla. iii. ⁊ per h̃ tollunt oĩa 9ria per q̃
dicebaf q ex verbis 9stitutiõis dict9 nepos etate minor
excludebaf a secũdogenito maiore. cũ nõ ex persona sua ad
dictam successionẽ veniat sed ex psona dicti pmogeniti pa
tris sui. Et ad hoc facit pulchrũ argumẽtũ vbi sponsus
spõse alienũ dabat ãnulum q̃ donatio tenebat si deinum
matrimonio durãte in locũ dicti ãnuli aliem ꝓpriũ do-
nauit ãnulũ vxori lz de se nõ teneat q inter virũ ⁊ vxorẽ
sit iterdicta donatio: tñ q in locũ nõ phibite donatiõis se
cit donationẽ de se phibitã: tz hec donatio pp repñsenta-
tionẽ vt. ff. de dona. inter vi. ⁊ vxo. l. si donate. §. si spõsus.
cũ toto illo gñali q ille q in loco alteri9 ponit eũ in e9 locũ
ponit p oĩa repñtat vt. ff. q cuiusq vniuer. no. l. in eoꝝ
§. si decuriões. C. de iudi. l. aptissimum cũ si. Ad corroborã
dũ p̃dcã bñ facit. C. de na. libe. l. fi. ¶ Tertio deducif illõ
ius pmogeniture sine illõ exparetur iuri accrescẽdi vide-
mus ius accrescẽdi ẽt nõ dũ cõpetẽs q coherede viuẽte
si coheres decesserit sibi coherede supstite ad hr̃des suos
ius accrescẽdi trãsmitti. vt. ff. de suis ⁊ legi. hr̃di. l. si plu-
rib9 sine illud 9pet9 iuri olnerãdi ẽt trãsmittif. vt. C. de
iure delib. l. cũ antiquorib9 i pri. ⁊ arz. n. ex quo nat9 fuit h̃
iura pmogeniture p̃occupauit. ⁊ hz hoc ius spãli platione
nõ solũ 9 pñc bar. in fili. l. l. vt intisiurãdi. §. si libi. ff. d op.
liber. bal. i autẽ. si q̃s ruinas. C. d sacrosã. ec. c. i. ⁊ ibi bal.
de suc. feu. ⁊ hãc spẽ firmã ⁊ iñuiabilẽ cõsequit̃ ita q eam
neq pr̃ neq ali9 nisi ipsemet põt sibi adimere io. an. in. c.
lz de voto. ⁊ ibi cõiter do. ⁊ i. c. grãdi. d sup. neg. prela. li.
vi. ⁊ in regla sine culpa i merca. d reg. iur. li. vi. ⁊ hãc spẽ
irreuocabilẽ trãsmittet i filiũ suũ eũdẽq nepotẽ. §. et cõ-
ditionali isti. d ver. ob. ⁊ voluit io. an. in rubri. de feu. nec
ob. q dicebaf q nõ delatũ nec q̃situ ius nõ trãsmittif. C.
de cad. tol. l. vnica §. p hõ. q logt in his q̃ nõ erãt debita
nec q̃si. ⁊ poterat simplici volũtate ei9 de e9 hr̃ditate age
baf tolli. cũ ambulatoria sit vltia voluntas vsq ad extre-
mũ vite exitũ vt. ff. d dona. iter vi. ⁊ vx. l. cũ hic status. §.
ait orati9. ⁊ d leg. iii. l. si q̃s i pri. testa. ⁊ l. iii. ⁊ l. ex pte. ff. d
adimẽ. ⁊ trãsfer. lega. cũ si. hoc ãt ius pmogeniture sic est
pmogenito obtẽtũ ex bñficio dicte 9stitõis q ẽt si pãs heres
nõ sit hz nihilomin9 effectu ius pmogeniture ar. bonũ. ff.
de op. liber. l. si opax actũ. ff. de ver. ob. l. quẽcũq. §. si q̃s
ita. ⁊ sic nõ differt pncipalr filio vt hr̃di. sz potī9 iure sagui
nis. oldr. cõs. incũtũ. qd icipit eleganter circa negociũ. io
magis facilr trãsit in eũ in quẽ sanguis ppagaf. l. iii. ff. de
iterdi. ⁊ releg. ⁊ sic in nepotẽ ex pmogenito. ⁊ ita ẽt rñdeo
ad. l. i. §. finali. C. de cadu. tol. vbi legatũ 9ditionale non
trãsmittif. ⁊ gl. i. d. §. ex 9ditiõali sentit aliã rõnẽ nã in 9-
ctu iteruenit factũ mei 9hẽtis i quo ẽ verisile fuisse mẽtez
pudẽdi mihi ⁊ hr̃di meis. l. si pactũ. ff. de pba. iõ facili9
ad heredẽ trãsmittif. sz in legato nullũ factũ legatarij pñt
cipalr iteruenit ⁊ legãs pncipalr itendit ꝓuidere persone
coi legat. iõ cũ in psonã legatarij pẽdẽte 9ditiõe nõ fit le-
gatũ radicatũ. nõ mirũ si nõ trãsmittif ad heredẽ. nos lo
quimur in iure qd iã ẽ in pmogenito fundatũ vt dixi. Et
p hoc nõ ob. p alle. l. vnica. C. de his q ante aptas tab. ⁊
9termia. qõnis nõte ibi in glo. Ad qd posset ẽt rñderi ma
xie ad dictã qõnẽ p gl. no. ff. de vulg. ⁊ pu. subst. l. q libe-
ris §. hec verba. ⁊ co. n. l. sz si plures i pri. cũ si. Nã ma-
gna ẽ dña vt dem ẽ nunq̃d aliqd debef cõditiõalr in spe
aliem ex vltia volũtate an ex 9cu seu ꝓuisione principis.
Nã vbi debef ex vltia volũtate añ 9ditiõis euẽtũ morien
te eo cui debef nõ trãsmittif. ff. de lega. i. l. si ita legatũ. §.
illi si volet. ⁊ ita loquunf iura in 9riũ allegata q̃ oĩa loquũ
tur de substitutiõe nõ trãsmittẽda. nã q̃libet substitutio ex
testamẽto cõpetit ⁊ cõditiõalis ẽ institutio vt in p allegata
l. q liberis. §. fi. ⁊ ꝓpterea nõ trãsit ad heredẽ. vbi aũt ex
9ctu aliqd sub cõditiõe debef ẽt ante cõditiõis euentum
monẽt cui debef ad heredes trãsmittit vt isti. de verbo.
obliga. §. ex cõditionali. ff. de act. ⁊ obli. l. is cui. Idẽ videt
habẽt aliqd ius cõditionale ex bñficio pncipis. nã maius
ius q̃rit vt in. l. beneficiũ. ff. de cõsti. pri. negare nemo au
debit plus iuris queri ex regia 9cessiõe q̃ est pura ⁊ sp du-
rat. c. i. de na. feu. q̃ ex 9ctu 9ditiõali q deficiẽte cõditiõe
deficit ⁊ corruit ⁊ ita ẽt in iure causato a statuto vel 9sue-
tudine qd nõ idiget alio adminiculo extrinseco. c. cũ scdm de
heredi. li. vi. facit. l. seru9 ea lege. ff. d manumis. 9parifica
tur enĩ legis scdo 9hẽtũ. l. nõ ipossibile. ff. de pac. ⁊ in. l. fi.
C. d fideius. Et qd plus ẽ nõ vt hereditatẽ pmogenit9 hz
feudũ. sz ex bñficio 9stitutiõis q̃ ipm alijs pfert ⁊ forma cõ
cessiõis seu donatiõis vel ifeudatiõis regis p quẽ feudũ
9cedif alicui comiti vel baroni ⁊ pmogenito suo. ⁊ sic ex fa
cto isti9 cõcessiõis seu donatiõis q̃ donatio 9ct9 vĩ. vt. ff.
qd metus cã. l. si donatiõis. ⁊ de pscri. xxx. an. l. sicq eptio
nis cũ simili. imo in cãu quo ex successiõe sui9 itrat locum
pris nõ tã venit iure substitutiõis vel trãsmissiõis q̃ iure
repñtatiõis ex q̃dã eqtate legis q̃ hz vt fili9 natura sit ea-
dez psona cũ pre. l. fi. C. de ipu. ⁊ alijs subsit. ita bar. i au-
ten. post frẽs ⁊ bal. in autẽ. cessante. C. de legi. heredi. Et
q ex dcã forma cõcessiõis pmogenito ius q̃rat pbaf. ff. de
lib. ⁊ post. l. gallus in pn. glo. q̃ icipit. i. nõ dicit illa p hac
bonũ ar. C. de dona. q̃ sub mõ. l. quotiẽs i fi. p. lz cũ ⁊ q
ibi no. pau. de ca. in 9si. clviii. icip. in ipi ⁊c. i pñti cã. dico
q i hoc dubio maiores nr̃i pluribus rõnib9 vsi sunt. q̃ plus
videnẽ terrere q̃ edificare ⁊ maioris sunt apparẽtie q̃
entie vñ ex pbis ei9 ⁊ oldr. si ita plene explicat. ¶ Quar
to adducit in fauorez nepotis ex pmogenito vt excludat
patruũ: q ipse põt dicere pmogenitũ se esse sicut poterat
⁊ posset dicere pr̃ ei9 si viueret eo q portio pr̃is corporis
trãsfusa fuit in pcreationẽ filij. l. liberoꝝ in fi. ff. d. p. sig.
C. de agri. ⁊ cen. l. cũ scim9 añ fi. vbi ẽ tex. expssus q filius
est portio pr̃is corporis: q̃ portio lz 9uersa sit in nouũ hoiez
pp nouã hominẽ: negari tñ nõ poterit qn remãserit vera
caro corpis pr̃is. q vt dicũt naturales pr̃ pbet formaz in
creatõe filij ⁊ mr̃ materiã: ⁊ forma ẽ q̃ dat eẽ ⁊ substantia
ff. de acq. rer. domi. l. adeo. §. cũ q̃s añ fi. ad exhibẽdum. l.
iulian9. §. si q̃s rẽ in fi. ad. l. falci. l. is qui. cccc. §. q̃dam. ⁊.
detrahe. i. q. i. l. cũ hi. §. si p̃tor. ff. de trãs. lz q residuũ cor
poris q apud pr̃em tanq̃ radicẽ remãserit extinctũ sit. h
tñ porticula q̃ in procreatõe filij fuit trãsfusa nõ ẽ extincta
sz aucta. ⁊ augmẽtata ex noua aĩa ⁊ nouo spũ ifusis adhuc
viuit. ⁊ iõ p respectuz ad soluz corp9 põt dici corp9 ⁊ caro
filij vere. nã caro ⁊ corp9 pr̃is lz pp nouaz aĩam ⁊ nouum
spm dicaf nou9 hõ vere tñ p ꝓpagationẽ est ps pr̃is sic vt
radice vitis si aliqs ram9 ꝓpagaretur. deinde siccaref vi
tis radix nõ propterea siccaretur ⁊ ram9 propagat9 qui
nouam emisit radicẽ que loco anime habef. l. adeo. §. si.
⁊. l. qua rõne in prin. ff. de acq. re. domi. ⁊ diceretur eadẽ
vitis cum illa in processit lz renouata ⁊ noua radice addi
ta. facit qd no. in glo. in. l. obligationũ fere. §. cõditio. et
go. ff. de act. ⁊ obliga. ⁊. l. damni. §. is q vicinas. ff. de dã.
infec. lz in alio respectu ꝓpter nouaz aĩam. i. nouã radicez
seu alimẽtuz dicatur arbor ⁊ sic etiaz nepos isto respectu
substantie corporalis dicif homo. Simile videmus qd si
vna actio puta ex testa. transfundaf in alteraz puta ex sti
pulatione animo nouandi: lz prima extinguaf nõ tñ cense
tur extincta ex toto ex quo supest alia loco cui9 surrogata ẽ
⁊ in quã fuit transmissa substantia prime. nec est falsuz di
cere q illud sit debituz ex testamẽto lz nõ debeatur actio
ne ex testamẽto. ff. de leg. ii. l. cũ fili9. §. heres meus. q nõ
titulus actiõis sz originalis cã inspiciẽda ẽ. ff. de fideiu. l.
tutor. de dona. l. q id qd ⁊ ad hoc vt aliqd hẽat de veritat
te admixtum. ff. de 9hẽ. emp. l. quid tñ. ⁊ vt aliquid dicaf
extare sufficit q quãtulũcũq de illa extet. co. ti. l. domũ. p.
si vero quantulũcũq de vsufructu ⁊ istas duas leges alle
gat ol. Sequif q̃ ex p̃dictis q nõ dicatur pmogenit9 mor-
tuus vel decessisse ex quo supest nepos ex eo in quez corp9
⁊ substantia pr̃is fuit transfusa ⁊ viuit. ff. de adim. tu. l. iu-

tores q post. §. adolescens in fi. q bn facit. Sequitur etiam q nepos predict⁹ pot et vere dicere se priogenitu sicut poterat pr̄ ei⁹ attēta natiuitate pr̄is sui cui⁹ corporis ps vna cum coherētia qualitatis tpis fuit in ipm transfusa ⁊ lȝ iterū sit nata et vtero mr̄is ipsi⁹ nepotis ⁊ sic renata nō tollitur ꝓpterea q̄n p pri⁹ fuerit nata et vtero auie. l. mēm sui patris ar. ff. de v. ſ. signi. verbū reddēti. l. ii. ⁊ l. eiꝫ qdaꝫ de leg. iii. l. luci. §. i. ⁊ sic hoc ostēdit q videt q dicit nat⁹ et auo ⁊ proprio corpe ipsi⁹ aui. Et iō cōditio illa si decesserit sine filijs et se vel et suo corpe descēdētib⁹ deficit si decessit relicto nepote et filio p̄defuncto viuēte patre vt est casus in. l. luci⁹ la. ii. ff. de here. inst. dum circa prin. dicit q fuit apposita ꝯditio si filiū filiā et se natū nō hꝫ in fi. dicit q si decesserit relictis liberis ꝯditio illa deficit: ⁊ tamē ꝯstat q illud verbū libis ē ꝯnale ⁊ verificat̄ et in nep. ⁊ p ne. l. liberoꝝ de. v. sig. ⁊ h expsse tȝ bar. in ca. l. liberoꝝ et p. l. luci⁹ i vi. col. in. v. qd si aliq dispōne ⁊ bal. h dicebat ⁊ p. l. i. C. de ꝯdi. iset. vbi dicit q au⁹ et mr̄n⁹ q ē plus dē suscipe nepotē et filia q̄ d̄ nasci et corpe aui et mr̄nu sm bal. in. c. i. §. de eo q sibi ⁊ here. suis tn̄ maior rō est in patruo pp ea q̄. s. dixi. pȝ q̄ et. d. l. luci⁹ q nepos et filio predefuncto pōt dici fili⁹ de ꝓprio corpe aui nat⁹ q̄n dispositio nō sumpsit originē in psona filij prout fuit in cāu nr̄o ⁊ volunt bar. in. d. l. liberoꝝ in loco ⁊ ver. s. alle. ꝯstat āt q illa dictio ex vel designat cām ꝓximaꝫ ⁊ imediatam. l. eo tpe. ff. de pecu. de incē. ruina ⁊ naufra. l. i. §. et icendio. de damē. ⁊ ciba. lega. l. iiii. in prin. ibi et p̄dijs vel pp p̄diu. C. si seruus extero. l. i. sed hic q nepos dicat̄ imediate natus et auo vel eius corpore nō pōt ēē pp aliaꝫ cām q̄ illaꝫ de qua. s. dixi q in ipso est portio pr̄is corporis q̄ vna cū pr̄e nata fuit imediate et auo ⁊ postea renata ⁊ iteꝝ nata et filio ⁊ si ita est legē q si fili⁹ erat priogenit⁹ fili⁹ et nepos ex eo natus codē respectu pōt dici priogenitus: q ꝯnatio hꝫ cōcomitantiā tpis necīaꝫ. vt in. c. abbate sane de re. iu dic. li. vi. vnde si d̄ genit⁹ ⁊ nat⁹ ex auo pp hoc q pr̄ eius cui⁹ ipse portio est genit⁹ ⁊ nat⁹ ex illo ē. Sequit̄ et q̄ tūc tpis d̄ genit⁹ ⁊ nat⁹ q̄n ille genit⁹ ⁊ nat⁹ fuit lȝ iterū natus fuerit q iterata natiuitas nō tollit neqꝫ obfuscat veritatē primi. ar. ff. s lib. ⁊ postu. l. filio quē pr̄ ad municipa. l. assumptio in pri. ⁊ pp hoc dicūt iura q pr̄ ⁊ filius natura reputant̄ eadē psona. l. fi. C. de ipu. ⁊ alijs subst. in fi. No tādiu dicit dū dicit natura q̄si dicat nō p fictionē iuris posituꝫ iȝ hꝫ veritatē iuris naturalis pp rōnes supradictas. ¶ Quīto adducit Paulus pro nepote et priogenito i in dicto determiatōē expressaꝫ. Ja. but. i. q. disputata p eum quaꝫ et bar. refert ⁊ tȝ in. l. libelloꝝ. §. alle. de ver. sig. v. bis p̄missis etc. in. q. statuti dicētis q existēte filio masculo nō succedat filia femia debeat tn̄ dotari. Pone aliqs decessit relicto nepote et filio p̄defuncto i eius vita q̄rit̄ an dict⁹ nepos gaudeat bn̄ficio statuti p̄fati vt excludat amitam q̄ erat i ꝓximiori gradu. certe ita qū est filius q̄m nō q si in nr̄a fili⁹ priogenit⁹ pp priogenituraꝫ p̄ferret̄ fratri suo scdogenito lȝ sit i eodē gradu scdi. ⁊ sic psone eiusdeꝫ grad⁹ reddunt̄ ad istar diuersoꝝ gradaꝫ ita ⁊ i casu q̄onis p̄dicte iaco. but. fili⁹ masculus pp sexū masculinū preferit̄ sorori existēti in eodē gradu sexꝫ ⁊ redigit ipam ad istar scdi gradus. item in. q. nr̄a q̄rit̄ an nepos ex priogenito p̄defuncto gaudeat priuilegio excludēdi patruū lȝ sit potior in gradu q̄ ipse nepos. ita in. d. q. q̄ritur an nepos ex masculo gaudeat priuilegio excludēdi amitā que erat potior in gradu q̄ ipse. ⁊ cōcludūt p̄dicti doc. q nepos ex psona sui pr̄is videbit̄ in statuto ꝯprehēsus ⁊ excludet amitā: nō iure trāsmissiōis q nō potuit trāsmittere ius succedendi nōdūꝫ deuolutū sȝ iure representationis. ¶ Sexto pro nepote facit q primogenit⁹ pater su⁹ trāsmiserat ius primogeniture in ei⁹ filiū eundē q nepoteꝫ: facit q iure diuino ius progeniture pōt vēdi ⁊ cedi vt i esau ⁊ iacob ꝓbat̄ geñ xxv. c. ⁊ tenet̄ per in. an. in. c. lȝ de voto. ergo pōt et trāsmitti ius progeniture ad filiū suū l. q̄ nedū. ff. de acq. rerū do. ¶ S. ptimo facit q nepos reputat̄ psona pr̄is priogeniti. ¶ Octauo facit cū eaq̄ cōpetunt filio nō vt heredi trāsmittunt̄ ad descendētem et viuo parēte suo. l. in quib⁹ ⁊ l. si quis parens. C. de secun. nup. ⁊ ibi sali. ⁊ bal. sed ius priogeniture cōpetit filio. vt filio priogenito. q̄ ꝯpetit nepoti. ¶ Nono facit tex. in. l. emancipatū. §. fi. ff. de senato. vbi et si pr̄ amisit senatoriam dignitateꝫ tn̄ nepos retinet eam et persona aui. ¶ Decimo bene facit tex. in. l. aristo. §. i. ff. que res pig. obli. pos. ⁊ in. l. qui prior. ff. q potiores. vbi terti⁹ creditor p̄fert scdo creditori. q terti⁹ creditor hēbat iura concessa a primo creditore. ita dȝ p̄ferri nepos q habuit ius primogeniture a pr̄e suo priogenito. ¶ Undecimo facit. l. si operaꝝ. ff. de op. liber. ⁊. l. a duob⁹. ff. eo. ti. ⁊. l. i. §. siqs duos. ff. de assig. libe. ¶ Duodecimo facit q ⁊ rō naturalis est p filiu eodēqꝫ nepote in aue q ius priogeniture venit iure nature. l. cuꝫ rō. ff. de bonis dānato. §. scripto ff. vñ liberi. l. iij. ff. de iterdic. ⁊ releg. ⁊ q nō tā psone q̄ cāe vr̄ priuilegiū datū. ⁊ sic in nepotem transit sicut ⁊ cā. s. ipsa primogenitura ⁊ sanguis. facit regula priuilegiū p Di. in vi. vbi no. q priuilegiū nō cōcedit̄ psone sȝ cāe vt est in iure priogeniture trāsmittit̄ ad heredes. l. nō solūꝫ ff. de in integ. resti. facit. c. grandi de supplen. neg. in. vi. c. licet de voto. vbi in subsidiū admittit̄ patruus sȝ existēte nepote excludit̄ patruus. nā sicut ius primogeniture ē ius dignitatis adepte sanguinis q̄ iure naturali atqꝫ ciuili descēdit in posteros vt. ff. de iterdic. ⁊ relega. l. iii. ¶ Tertiodecimo arguo ad idē sicut se hꝫ dignitas primogeniture: quēadmodū se hꝫ dignitas ingenuitatis in qua patris calamitas filio nō nocet. C. de liber. ⁊ eorū libe. l. ii. §. q̄m ill⁹. ¶ Quartodecimo sicut reliquie ꝓnis tutele excludunt sequēteꝫ tutelā vt plene no. ff. de testa. tutela. l. siquis sub cōditiōe. vbi bar. facit et. l. iii. §. queri pōt. ff. d legi. tuto. ita reliquie priogeniture debēt excludere scdogenitură. sed nō est dubiū q nepos est naturalis ⁊ intrinseca reliquia vt sic dicā pr̄is ⁊ codē corpore ⁊ censet̄ eadē psona vt. C. de impube. ⁊ alijs substitutio. l. final. Ergo sequit̄ q̄ dictus nepos p̄feratur. ¶ Quintodecimo hoc ꝓbatur euidenter q expssum est q in feudo et quo deuenit in vnā lineaꝫ. alia postergata donec superest ex illa in quā deuenit persona habilis ad succedēdū nō fit transitus ad aliam postergatā vt in caplo p̄mo de natura successio. feud. per quē textū d̄nr̄ Andreas in caplo primo. infra de eo qui sibi ⁊ heredib⁹ suis. q̄ si venit in primogenitum feudū excluso scdogenito filia primogeniti etiaꝫ excludet mortuo priogenito dictum scdogenitum ita hic ex quo primus gradus est apertus priogenito. excluso secundogenito fili⁹ ex primogenito excludet scdogenitum. ¶ Sextodecimo q nepos nō venit ex transmissiōe quasi ex beneficio diu ⁊ certe et ex tenore ꝯtcus nā ipse cum habeat formā ⁊ originē a primogenito ita reuocādus est ad intellectū priogeniti nec ab eo sepand⁹ ar. ff. ad. l. fal. l. i rōne. §. si filio ver. ⁊ oim ⁊ opeo. ¶ Decimoseptimo q primogenit⁹ nascendo se inclusit ⁊ cum hoc scdogenitum exclusit perpetuo. c. i. §. quin etiaꝫ ⁊ ibi bonus tex. sȝ ꝯuum intellectū vt ibi vidimus supra epi. vel abb. bal. in. c. i. infra de matri. ad morga. cōtracto. diꝫ dicit q secūdogenitus semel exclusus a primogenito remanet perpetuo exclusus. adeoqꝫ durante finali causa exclusionis que durat pro interesse excludentis cui⁹ est trāsmittere in filium suum ꝓpter naturale votū vt. ff. de inoffi. testa. l. nā ⁊ si parentib⁹. in patre. necessario sequit̄. vt ipa conclusio durabit q vni est collatū alteri est sublatū. ff. de leg. i. l. q̄s in rerum. §. si quis post. ¶ Decimooctauo sic ar. lȝ possessio ad suum heredē nō continuat transmitti vt no. in. l. cum miles. in prin. q̄bus ex cau. maio. tamen quia in feudis filius viuo patre intelligit̄ inuestit⁹ ac etiam possidere cōtinuat̄ in ipm possessio sine alia inuestitura vt no. in. c. i. de feu. cog. adeo q pr̄e viuo nō deest filio nisi administratio. ius ergo q hꝫ transmittere pōt vt. C. de iure deli. l. si fratris porro illa est transmissio necessaria in q̄

non considerantur iura consensus sed iura nature unde licet viuo patre filius nō posset aliquo suo cōsensu sibi iura patris sui vendicare vt. C. de capti. l. nec nos. tamē ius necessarium primogēiture transmittit: quia iura naturalia sūt inseparabilia ꝛ impossibile est nō habere. quod natura insit. vt. ff. de pa. l. ius agnationis: ꝛ hanc opi. tenet incol. de ma. nisi verba cōcessionis feudi aperte dicerēt contrarium vt. di. n. C. de ope. liber. l. liberti. Etiam dubio sunt interpretanda scḋm ipsius feudi naturā ꝛ generalē feudorum cōsuetudinem. nā a natura rei nunquā est recedendū in dubio quinimo verba sunt potius trahenda ad naturam rei quam contra naturā rei ad verba vt. ff. de dam. infec. l. damnū. ver. ꝛ quia stipulatiōe ꝛ. l. si viuo. ff. loc. c. i. §. filia de success. feu. ibi dicit ꝛ lz dicat papa bonifacium aliter pronunciasse ius tamen alterius scilicet domini regis hungarie tunc indefensi minuere non potuit ar. ff. de mili. testa. l. cum filius. ꝛ facit quod no. per Cy. C. de lega. l. digna vox. ꝛ ista opinio tū ualuit in maximis regnis francorū ꝛ anglie. ergo quia semper eam crescere ꝛ inualescere videmus seruare debemus vt. ff. de fun. instruc. l. quesitum. §. si fund. ibi quā sententiā et. ita bal. in. d. l. cum antiquioribus. ¶ Decio nono arguitur pro nepote a sufficienti partium enumeratione: aut querimus quā per successionē bona deuoluunt ad primogenitum tm̄ sic stante cōsuetudine vel statuto. ꝛ sic veniunt iure successiōis descēdentes ad bona ꝛ tūc cū quā bona deuoluuntur iure successiōis nepos succedat in locum patris sui sine dubio hoc casu filius primogeniti succedat in locum patris sui. ꝛ sic excludet secundogenitum quē excludebat pater suus. §. cum filius. insti. de heredi. que ab intest. defer. l. vt intestato. C. de suis ꝛ le. heredi. autē. post fratres. C. de lega. here. ꝛ ibi hoc determinat bar. dicens hanc esse suam considerationem. Aut bona deuoluunt iure concessiōis ꝛ tunc aut concessio fuit facta auo pro se filijs ꝛ descendentibus suis. itaque quod ad primogenitū tm̄ vadant bona. ꝛ tunc res est etiā clara. quia videntur gradatim vocati filius primogenitus ꝛ postea nepos primogenitus ꝛ sic successiue per ea que no. bar. in. l. quod dicitur. ff. de verbo. ob. ꝛ ita cōiter docto. in. l. iurisiur andi §. si liberi. ff. de opis libertorum. bal. in autē. si quas ruinas C. de sa. san. ec. ꝛ ita pau. de ca. in. d. consi. clar. in. ij. col. aut concessio ē facta simpliciter sed ex consuetudine vel priuilegio. vel statuto vocat tantum primogenitus ad talia bona ꝛ tunc aut sumus in feudis. ꝛ quia in feudis siue tractet de successione ascendentium filius succedat in locū patris c. i. in prin. de succes. feudi. siue tractet de successione transuersaliū tunc etiā filius succedit in locum patris. c. i. §. in si. per ato: loth. eugenio papa. ꝛ isto casu cū filius succedat in locum patris. sicut pater excludebat secundogenitū quia ipse erat primogenitus: ita ꝛ filius primogeniti excludet secūdogenitū per rōnez bar. in. d. auten. post fratres lz bar. in hoc dicto ibi errauerit: ꝛ ita panor. eum reprobat in consilio. lxxv. quod incipit in presenti questiōe. ꝛ paulus in consilio allegato. aut querimus de alijs quam feudalibus ad quę ex consuetudine priuilegio vel statuto vocatur tm̄ primogenitus excluso secundogenito. ꝛ tunc ex quo videtur habita cōsideratio nature ꝛ respectu sanguinis ꝛ respectu temporis ista prerogatiua transibit ad posteros etiam non heredes. l. iij. ff. de interdic. ꝛ relega. l. filius in principio iuncto. §. talem ꝛ. l. in quibus. C. de secun. nup. ꝛ ideo cum filius sit pars corporis patris ꝛ censeatur natura eadem persona vt supra dictum est videtur cōsuetudo statutum vel priuilegium vocasse gradatim post auum primogenitum filium postea illius filij nepotē primogenitū ꝛ sic successiue vt recte cōsiderat paulus in dicto consilio ideo dicit applicando ad nostrum casum quod idem debet esse quādo quis recipit feu. vel emphiteosim seu maioratū pro se filijs ꝛ liberis suis. vt in quolibet gradu filiorum ꝛ liberorum esse censeatur esse vna receptio ꝛ stipulatio de per se vt sic excluso primo gradu filiorum veniant sequentes

nepotes. s. iure suo non iure transmisso. l. stipulatio ista. §. siquis ita. ff. de ver. ob. ꝛ ista fuit cōsideratio bar. lz paul. cū nō referat. ita bar. in gl. quod incipit ex themate quod impressis est. l. viij. ꝛ si sunt actū quod primogenitus primo loco vocet tunc si habeat plures filios reducunt ad instar capitum que habebat edictum pretoris in succedendo per bonorum possessionem que erat caput liberorum primo, ꝛ postea legitimorum ꝛ agnatorum secundo. Et postea cognatorum ꝛ quousque aliquis superer at de primo capite non veniebat sequens caput. ff. si tabu. testa. nulle extra. l. i. ꝛ patet ex ordine titulorum. quia primo vnde liberi postea vnde cognati: deinde vnde legitimi unctis his que nota. C. ne fideiusso. doti. den. super rubrica. si ergo decederet talis relictis tribus filijs censentur esse tria capita successiue. vnum facit primogenitus alterum secundogenitus alterum tertiogenitus. quousque igitur extet aliquis ex primo capite ꝛ de radice primogeniti nō vocatur sequēs caput secūdogeniti. Merito nepos ex primogenito ꝛ etiam pronepos ꝛ deinceps tanquā de primo ꝛ potiori capite excludunt secūdogenitū qui ē de capite sequenti. facit. l. i. §. quibus. ff. de suc. edic. Et nō venit nepos iure transmisso vel eo a quo pater eius fuerit exclusus sz ex iure suo ꝛ purificato per subductiōe filij de medio propter quod nepos lz sit in secundo gradu incipit tenere locū filij ꝛ efficit de primo vt inquit bar. in. d. l. liberorum in antepe. col. de qōne de qua. s. per tex. insti. de exhereda. libe. §. i. in. §. posthumorum. de here. que ab intesta. §. cum filius ꝛ in. l. gallus. §. videndū de libe. ꝛ posthu. ꝛ pro hoc facit tex. in. c. i. de na. suc. feu. vbi si ad vnū ex fratribus veniat feudū ex diuisione quousque extat aliquis ex illo sequēs excludit ꝛ descēdētes ex eo, ꝛ ista ē determinatio doc. i pfata. q. quā et tz bal. i. l. maximū vitiū. C de libe. pteri. ꝛ io. an. i referēdo iac. but. i addi. ad spec. i ti. de suc. ab intest. vers. decisius but. dubij pro nepote: pro quā de lenit ptr videri si dicat contra nepotē filius viuente pāe nō hēbat nisi in rē sz i spe. ꝛ nō potuit trāsmittere i nepotē. vel et quia qualitas iūcta verbo dz itelligi sz tps verbi. vñ cū loquat cōcessio de suc. sēda post mortē primogenitū dz itelligi de illo q tpe mortis repit priogenit' ar. l. tali. ff. de testa. mil. l. ꝛ liberis. §. si ex me. ff. de nota. Et nō attēdit qs fuerit priogenit' tpe pterito. ff. d suis ꝛ legi. l. ij. §. si. nā ad primū respōdet quod nepos nō venit iure trāsmisso per filiū cū possit venire et si nō sit heres filij. l. si opaz i ter. ꝛ gl. ff. de op. lib. Et no. bar i. l. iusiu. § si liber. de op. liber. ꝛ bal. i auté. si qs rulas. C. d sa. sa. ec. ꝛ ius succedēdi nō trāsmittit nisi in hērdē. vt no. p gl C. d his q aū aptas tabu. l. i. q incipit nō g ibi gl si ius ꝛc. Sz vēit ex iure suo de dispōne legis priuilegij statuti vel cōsuetudis q censet fcā primo pri postea filio suo priogenito postea nepoti ex eo. ꝛ potuit p pr̃ez recipiētē stipulātē noīe illorum illis acqri. l. quod dē cū ibi no. ꝛ i. l. quedā. §. i. ff. d v. ob. quimo et ex me' dcō cāu. l. quotiēs. C. d dona q sub mō Et satis nepos dr priogenit' quia extat vt d reliquijs pris ipsi' vt dixi i ar. riuj. fcō p hac pte. Et quia p subductionē sui pris de medio redact' ē ad cōditionē illi' l. sz ꝛ si sub cōditiōe. §. nepotes i fi. q bñ facit. ff. d here. isti. cū censeat fcā dispō vt grat ius priogenito ꝛ toti sue pli cur dz pdesse progatiua priogeniture pris sicut ꝛ alie progatiue priuilegia ꝛ honores p vt dcā. ¶ Uigesimo p hac adduco fūdamētū clarissimi viri vtriusque monarche. d. frā. de are. scḋm quod fuit exhibitū i pdicta cā magnificorum dnorum de scotis lz ipe cōsuluisset i alia cā q i illo cōsilio dicit quod recte intuenti de ista questione est casus singularis iudicio suo in auten. de heredi. que ab intesta. §. reliquum: quem tex. lz Jo. an. adducat in dicta additione. tamen subtilius de nouo ꝛ fortius ponderat. dicit enim ibi littera quod in successione defuncti sine liberis ꝛ ascendentib' succedūt fratres ꝛ sorores vtrinque coniuncti exclusis fratribus cōiunctis ex altero parente tantum. deinde adiungat quod vna cū fratrib' ꝛ sororibus vtrinque cōiūctis succedāt filij fris premortui loco pris sui. postea i ver. vñ cōsequēs. infert

ex premissis q̄ etiam dictis sequit̄ talis cōsequentia. vz. q̄ filii fratris p̄mortui excludunt in totū frēs suꝑstites ex altero parēte tātū. deinde in fine dicit q̄ hoc est q̄ in locuꝫ patris suoꝝ succedūt. In quo ter. pōdero p̄mū q̄ ista ꝯña est et in materia correctiua iuridica nepos de iure nouissimo correctiuo in locū p̄ris sui ponit̄ vt succedat cuꝫ patruo. Ergo etiā dꝫ poni in locū patris sui vt totalr excludat filium illum quē pater suus totalr excluderet. Scdo pondero q̄ rō est q̄ nepos cū posit⁹ loco p̄ris vt concurrat cū patruo vt. s. erat dictū ꝛ iō iste ver. nā cōseq̄ns cā decidit in rōne decidēdi cāmm ꝯfirm ꝛ clare ꝓbat q̄ qualitas pp quā pater excludebat aliū filiū in nepotē qui eius loco ponit̄. esse aūt filiū p̄mogenitū ē quedā naturalis q̄litas que ita ex actu nature sibi iest sicut eē vtriusq̄ ꝯiūctū. Cōfirmat̄ ista scdo ex doctrina dn̄i bar. in. l. liberoꝝ de ver. sig. que fundat̄ in rōne efficacissima scdo loco posita de qua. bal. nō ꝑpēdit in. l. maximū vicıū. C. de libe. p̄te. dicit. n. bar. q̄ q̄ nepos subrogat̄ loco filii iō si filiꝰ masculus ex forma statuti excludit filiā p iterp̄tationē passiuam ꝯprehēdet̄ nepos masculus q̄ regula iuris antiq̄ ē q̄ subrogatū sapit naturā sui subrogati vt. l. i. §. her actio. ff. si quis testa. libe. eē ius. ꝛ ibi plene p bar. ꝛ de iure ē q̄ persona subrogata vtit̄ eisdē p̄uilegiis. q̄b⁹ illa in cui⁹ locum subrogat̄ vt. l. decernim⁹ ꝛ ibi p bar. C. de aquedu. li. xi. ꝛ est casus optim⁹ q̄ ꝯprie loquit̄ de p̄uilegio prioritatis. tpis quēz ibi no. bar. ad hoc in. l. cōperim⁹. C. de p̄po sacroꝝ scri. li. xii. ꝛ hīc facit ter. in. l. minoꝝ. §. pe. ꝛ ibi p bal. ff. de p̄cu. Regula ē iuris antiq̄ que vult subrogatuꝫ succedere in iure ꝛ p̄uilegiū ei⁹ cui subrogat̄ tēdit̄ ad nouā legē p quā masculus p̄fert̄ femie. ꝛ sic in casu nr̄o ad nouā cōsuetudinē p quā p̄mogenit⁹ succedit in feudo ꝛ vocat̄ ista iterp̄tatio passiua q̄ semp hꝫ locū et in materia correctiua ꝛ penali s̄m glo in. l. si q̄s seruo. C. de fur. in. l. q̄ ꝟo. ff. ō leg. ꝛ ponit bar. in. l. oēs populi de iu. ꝛ iure ꝛ i. l. marcellus. §. q̄ āt. ff. ad trebel. ꝛ in. l. ii. ō leg. i. ꝛ in multis aliis locis que obmitto breuitatis cā per quā interp̄tationē est fictio inducta de iure spāli vt. l. i. §. lex fal. ꝛ ibi p bar. ff. ad l. falci. ꝛ sic ex regula iuris antiq̄ fit extēsio ad casum similē vel p̄sonā multofoꝛti⁹ fieret extēsio ad casum fictuꝫ quē in casu quo fingat̄ vult hēre eff. etiā. ꝛ hoc ar. vtit̄ bal. in. d. l. cū antiquorib⁹. C. de iure delib. Nepos enim admittit̄ vt subrogat⁹ loco patris sui p̄mogeniti ar. l. cū nō solū. §. si mō. C. de bonis q̄ li. ꝓ ista cōclusione facit optime ter. i. l. si duo. §. si. in. l. si fili⁹ in si. ff. si quis omissa cā test. ꝛ iō. d. frāci. i. d. cōsi. mirari se dīc valde q̄ io. de Imo. i. l. si ꝟo §. de viro. ff. so. ma. reꝓhēdat dn̄m bar. i. l. liberorū in si. cometū cū ipe idē i. ii. arti. p̄ncipali eiusdē repetitiōis ꝯcludat q̄ et in materia correctiua ex iterp̄tatiōe passiua fit extēsio ꝛ tn̄ bal. in. l. maximū viciū p̄allegata ꝛ in. l. venia ō in ius vocā. ꝛ i. l. scim⁹ in p̄n. ꝟo. vn. q̄ro seq̄nē. iac. de are. C. de inoffi. testa. ꝛ lꝫ per aliā rōneꝫ q̄ nepos masculus ex filio excludat filiā ꝛ nepotē ꝛ ita tenet io. an. referendo dictata. de arena. ꝛ bnt. in rubrica de successio ab intesta. in ver. sciendū vt supra retuli post pau. ¶ Unde in casu nostro quia nepos in feudis tā de iure q̄ ex cōsuetudine succedit in gradu loco ꝛ iure filii ꝛ per cōseq̄ns ex regula iuris supra deducta. vtit̄ eisdem p̄uilegiis per passiuā iterpretationeꝫ vtet̄ p̄uilegio p̄mogeniture ꝛ lꝫ in casu bnt. vt supra dixi in nepote sit vera qualitas masculum sexus i casu autem nostro nō est vera qualitas p̄mogeniture in filio p̄mogeniti si sit maioꝛ etate patruo suo q̄d bal. videtur ponderare in. l. iii. C. ō suis ꝛ legi. here. nā q̄ ex iuris dispositiōe nepos succedit in ius filii. i. in spem quā habꝫ filius viuēte patre que est approbata a iure ꝛ vocat̄ quodā ius vt clare decidit bar. in. l. ii. post. ff. de acqui. here. di. ꝛ et multo clarius in feudis succedit in ius filii ex consuetudine feudoꝝ sup⁹ deducta illud sufficit ꝛ si vere nō sit in eo qualitas maioris etatis vel p̄mogeniture p iura ꝛ rōnes super⁹ allegatas. nā in. §. reliquum i auten. de here. que ab intesta. deferū. nepos q̄ excludat fratrem consanguineū q̄ loco patris subrogat̄ neq̄ vere p̄mꝰ gradum obtinet neq̄ vere pōt dici mouentū vtriusq̄ cōiunctus sꝫ q̄ rep̄sentat̄ in eo qualitas p̄ris in cui⁹ locū succedit admittit̄ interpretatiōe passiua vt ibi dicit̄ ꝛ. s. latius. iudicū facit optimus ter. in. l. i. §. si sit filius. ff. ō coniūgē. cū emācipan. liber. vbi pꝫ q̄d nepoti emancipato qui succedit in locū p̄ris q̄ erat in p̄tāte p̄ris emācipat⁹ confert q̄ nepos succedit i p̄uilegium paternū licet ipse sit emācipatus ꝛ attenta persona sua qualitas sentatis trāsit in eo ꝛ hāc intellectū ibi sequit̄ glo. ꝛ io. an. in ru. de feudis ꝛ bal. in. l. si emācipati. C. ō colla. ¶ Itē. iij. adducit̄ idē iuris est de toto quo ad totū q̄d de parte quo ad partē. l. que de tota. ff. de rei vendi. c. pastoralis. §. itē cū totū de off. dele. sꝫ nepos succedit in locū p̄ris sui siue in allodialibus q̄n tractat̄ de successiōe aut et vt a parte p̄ris que videbat̄ ad patruū deuoluta tāq̄ꝫ proximiorē morte patris ipsiꝫ patruū excludat. §. cū fili⁹. insti. de here. que ab intesta. defe. l. iii. C. de suis ꝛ le. ꝛ no. ibi bal. siue in allodialib⁹ q̄n tractat̄ de successione patrui nā succedit etiaꝫ tunc in locū p̄ris sui vt cōcurrat cū patruo qui vt gradu proximioꝛ videbat̄ posse ad totā hereditatē aspirare. auctē. post fratres. C. de legi. heredi. Et in cope vnde sumitur: sive et in feudalibus succedit in locuꝫ patris sui et vt concurrat cū patruo in successiōe aut. c. i. in prin. ō successio. feu. vel vt cōcurrat cū patruo in successione alteri⁹ patrui. c. i. in ti. Imperatoꝛ lotha. Eugenio pape. Et dico vt cōcurrat cū patruo i parte p̄ris. ꝛ sic vt excludat eū a parte p̄ris que videbat̄ patruo deuoluta: alias frustra illa iura ponderarēt filiū eundēq̄ nepotē succedere in locū patris nisi tractaret̄ de excludēdo patruo a parte p̄ris. Et sic nepos cōcurreret cū patruo. na si nō cōcurreret cū patruo nō veniret nepos in locū p̄ris. Sꝫ in loco suo tanq̄ vacuato p̄mo loco situat. s. l. i. in p̄n. ff. de suis ꝛ legiti. §. i. Insti. de heredi. que ab intesta. defe. Cū ergo cōsuetudo vel p̄uilegiū velit p̄mogenituꝫ p̄rem excludere secūdogenitū a toto. Et nepos i exclusiōe a parte p̄ris succedit in locū p̄ris. Ita ergo i excludēdo a toto beneficio cōsuetudinis vel p̄uilegii succedet in locum p̄ris. Et sic nepos ex p̄mogenito excludet a bonis aui filiū scdogenitū eundēq̄ patruū suū. ¶ Et corroborādo. iiij. adducit̄ l. iij. §. si. cū. l. se. ꝛ se. ff. de assig. libe. vbi si p̄r vni ex filiis assignauit libertū donec supsunt ex filio descēdētes in iure illius liberti excludūt filios alios p̄mi patroni hāc ꝯo assignatio successiōis siue bonoꝝ fit p cōsuetudinē p̄mogenito tm̄: ergo ꝛ descendentibus ab eo. Ita vt excludāt secūdogenitū: fortioꝛ. n. vꝫ esse assignatio legis vel cōsuetudinis q̄ assignatio bōis p̄uati. l. si libertus minorē. ff. de iurepa. Pro nepote ē auctoritas oldra. cōsi. xxiiij. secundo ē auctoritas alberi. i ꝓhemio digestoꝝ. tertio Io. an. in addi. ad spec. sup rubrica de feud. quarto idē tenēt pleriq̄ moderni vt. d. Abba. in. c. lꝫ de voto. quinto ita p̄nunciauit rex Robertus cū cōsilio duoꝝ cardinaliū vt refert Alberi. in dicto prohemio digestoꝝ ꝛ Oldra. vbi p̄ p̄me. Et ita plerisq̄ obseruatū est in regib⁹ gallie castelle ꝛ hispanie ꝛ dicit bal. in. d. l. cū antiquioribus. Consulint Pau. de ca. dicto cōsilio. clxiiij. Panor. i dicto cōsilio. lxxv. d. Frāciscus de aretio in cōsilio supra allegato. Et Pau. videt̄ in hac opinione residere i. l. maximū viciū in. ij. col. C. de lib. p̄teri. Bellamera decisiōe etiaꝫ xxiiij. incipit extra rotā vbi fundat hāc partē respondendo ꝯrūs. ¶ Restat vt argumētis pro parte secūdogeniti factis rñdeam⁹. Pro ob. ē p̄mū ar. q̄ hoc p̄uilegiū sit p̄sonale ꝛc. Or rñdeo q̄ et p̄uilegia p̄sonalia trāseunt in filios attēta cā cor. l. i. C. de dotis p̄mis. l. sacdidoꝝ. C. de excusa. muneris lib. x. no. Dy. in regula p̄uilegiū de regulis iuris libro. vj. Et dixi supra in. x. argu. pro nepote facto hoc autē p̄uilegiū est concessuꝫ generi ꝛ sanguini: ergo trāsibit in nepotē ex filio. Et dū dicebat̄ nō entis nulle sunt qualitates ergo patre mortuo cessabit qualitas p̄mogeniture sicut patre inhabili. l. i. §. si. q̄d cuiusq̄ vni-

uersi.no. ⁊ inhabilitas primogeniti facit locū secūdoge- nito.c.cū in magistrum vbi Bald. de elec. respondet ol dra. dicto cōsilio.contra.qd hoc de se non est verū.quia primogenitus ex toto non dicitur desinere esse primoge- nitus.quia per ꝓpagationē ⁊ representationē extat ⁊ super est in ꝑsona nepotis vt dictū est in primo ⁊ quarto argu. pro nepote factis ⁊ in nepote supersunt reliquie filij primo- geniti vt dixi in.xiiij.argu. Ita ꝗ ex toto nō pōt argui nō entis nulle sunt qualitates.quia aliquod ens superest. Nec etiā respectu inhabilitatis procedit argu. qꝛ inhabilitas pa- tris nō nocet filijs iā natis maxime quo ad iura nature. l. ij.C. de lib. ⁊ eorū libe. l.iij.ff. de interdic. ⁊ relega. l.emā cipati.§.fi.ff de sena.ar. procederet qñ nepos eēt nat⁹ post inhabilitatē patris siue alio mō extincta qualitate prero- gatiua in p̄re. l. diuo marco. C. de questio. l. dum fratres ff. de rep. dim. ⁊ ibi glo. l. querit. ff de opis liber. Nō ob. sm. l. si qs exheredato: qꝛ ibi auus q filiū exheredauit ⁊ ne potē ꝓterijt mortu⁹ fuit supstite filio exheredato ⁊ nepote ꝓterito quē nepotē ꝑcedebat fili⁹:idcirco nepotē nō erat necesse exheredare ad. l. lex corne. in. d. argu. allegatā re spondet ꝗ ibi premortuus fili⁹ p̄ri ⁊ ꝓpterea substituta fi- lio capto ab hostibus nō admittunt qꝛ fili⁹ mortu⁹ ē apō hostes qui nulla bona reliquit in ciuitate ⁊ ꝓpterea nō hꝫ heredes. Nō obstat tertiū ar. de. l. si libert⁹. §.i. qꝛ uide- tur ꝗ logꝛ de successione liberto⁊ quo casu nepos patro- ni cū cūꝫ patruo filio liberto nō succedet qꝛ nō subest tan ta equitas vt filius idēqꝫ nepos iret locū patris sicut qñ succedit auo ꝓprio. §. i. in autē. de heredi. que ab intest. defe. Et ita glo. in. l. ij. C. si quid ī frau. patro. Nō ob. q̄r tum arg. de. §. qd ā recte ⁊ dē attendendā eē cōsideratio nē ordinate affectiōis. qꝛ ar. procederet qñ tractaret de in- terpretāda volūtate aui circa descendentes suos dispo nente. Nos loquimur de interpretatione consuetudinis priuilegij vel statuti quo casu non vē fuisse maior affectio ad secūdogenitū q̄ ad nepotē. Sꝫ solū habita rō sangui nis ⁊ ꝑoccupationis iuriū ex sanguine descendentiū q̄ ex primogenitura causaꝝ. ⁊ ad hoc facit. c. i. de natura feu. vt dixi in. xv. ar. ꝓ nepote facto ñ obstat quintū ꝗ hic ces- set rō prerogatiue. s. primogenitura ergo dꝫ cessare pro- gatiua qꝛ respondeo qd non cessat primogenitura ex toto qꝛ per ꝓpagationē ⁊ representationē primogenitura satis permanet in nepote. Nō obstat sextū ar. de. c. i. de eo qui sibi ⁊ heredi. suis qꝛ ibi rōne feminini sexus illi successo- res repellunē qꝛ inhabiles vt dicit tex. Sꝫ in casu nr̄o ne pos nō est inhabilis qꝛ per representationē censeē primo genitus vt dixi in quarto ⁊ quīto ⁊ sexto arg. ꝓ nepote fa- ctis imo fm veritatē pōt dici nepos eē primogenitus at- tēta primogenitura p̄ris cuius ipse portio est vt dicit pau lus in. d. consi. Nō obstat septimū arg. de. l. cōmodissime qꝛ hic casus nō dicit omissus ⁊ dū cōsuetudo vel priuilegi um loquunē de primogenito cōprehendūt etiā nepotē ex filio primogenito vt predixi. Nō ob. octauū ar. dicē dē ꝗ cōstitutio ꝗ primogenitus tm̄ succedat est odiosa qꝛ pos- sum respondere negādo qꝛ imo dē diuina quedā ordinā tio vt dicit bellame. in decis. sua. cccccccxiiij. que incipit ēt extra rotā in pe. col. ver. ad septimū. nā fm philosophū multitudo principatuū mala. vnus ḡ princeps esse dꝫ. c. i. apibus. vij q. i. Oldra. in consi. lxxxiij. qd incipit elegā- ter circa negociū in. v. col. bal. i. l. i. C. d sum. tri. ⁊ fide ca tho. in. l. ij. §. nouissime. ff de origi. iur. Albert. in prohe- mio. ffoꝝ nec ē irrationabilis dūmodo alijs filijs oportu ne ꝓuideaē imo fauore publico inducta in istis indiuidu- is dignitatibus de quib⁹ in. c. i. §. preterea. ī. d prohi. fe. alie. per fede. in alijs aūt que diuidua sunt negari nō pōt ꝗ talis cōsue. nō sit odiosa ⁊ procedet dictū bal. in. l. oēs po puli preallegata. ⁊ tūc rñdeo ad ar. dico fm oldra. ⁊ pau. de castro in locis preallega. ꝗ ꝓpterea nō est extēsio qꝛ vt di ctū est per representationē ⁊ ꝓpagationē nepos dē primo genitus ⁊ sic comprehensus in verbis cōstitutiōis tāta. n. est similitudo inter patrē ⁊ filiū ꝗ dñium ⁊ iura paterna

potius dicunē continuari in filiū q̄ de nouo transferri. l. in suis. ff. de libe. ⁊ posth. ⁊ faciūt que dixi. l. xviij. ⁊. xx. ar. ꝓ nepote factis. Nō obstat decimū ar. qꝛ nō fit in hoc ꝑ iudiciū alijs a filijs vt excludanē ꝓ primogenitū consue- tudine siue priuilegio ante ius illis quesitū iō eoꝝ consen sus nō requirit. faciūt que no. bal. in. l. nā ita diuus. ff. de adop. Panor. l. e. cū olim de re iudicata. Nō obstat xj. de. §. si sit nepos ⁊. §. si filius est de sintate qꝛ poti⁹ illa iu- ra faciūt pro nepote vt deductū ē in. xx. ar. circa fi. ⁊ licet bar. in. d. §. si sit filius: teneat oppositū per. l. i. §. si sit ne- pos de colla. dotis. Et dicat ꝗ ibi priuilegiū cōpetat ne poti emancipato ex rōne cōnexitatis qꝛ ipso iure etiā nepote posito in potestate succedit in locū p̄ris vt vna persona ratio tamē glo. quā doc. cōiter sequūē est melior nā colla tio dꝫ fieri nepoti vel filio existēti ī p̄tāte ꝓpter iniuriā quā patiē a pretore admittente emancipatū vna secū: que in- iuria sola nepotē in p̄tāte respiciat. ⁊ iō ꝓbato ꝗ qꝛ ipse suc cedit patruus emancipatus sibi cōfert satis est: nec offen sa sibi facta dꝫ cedere ad cōmodū alterius nepotis eman cipati cui nō fit iniuria lꝫ ambo iūt vnā ꝑsonā representēt hoc ꝓbaē clare nā heredes succedentes illi qui stipulat⁹ est pro. se nō fieri ⁊ ceter a representent oēs vnā personā videlicet stipulatoris ⁊ tñ si vnus est ꝓhibitus stipulatio ad itercsse cōmittitur ei soli. Et si est pena apposita ipse so lus non repellit exceptiōe. alij vero repellunē ita dicit tex. in. l. ij. §. itē si in facto ⁊ l. l. se. de ver. ob. vñ qꝛ nepoti emā cipato nō fit iniuria ⁊ iniuria que fit nepoti in p̄tāte pōt sa tis fieri absqꝫ eo ꝗ priuilegiū cōceē nepoti emancipati ⁊ ista cōnexitas ꝑsonaꝝ nō deberet operari cōicationē huius priuilegij sicut videmus ꝗ lꝫ duo rei debēdi sint persone cōnexe ꝓpter identitatē cāe ⁊ obligatiōis qꝛ vna est obligatio duoꝝ reoꝝ certus respectib⁹ vt no. in. l. a. ff. d duo reis. tñ qñ nō sunt socij liberatio relicta vni ī vltima volūtate nō ꝓdest alteri: sꝫ qñ sūt socij ꝓdest qꝛ in primo casu preiudi ciū est separabile in sō non vt habeē in. l. iij. §. nunc de ef fectu. ff. de libera. lega. nō obstat tex. in. l. i. §. si sit nepos de colla. dot. qꝛ ibi priuilegiū cōcessū filio iō non transit ad neptem quoniā cessat penitus rō priuilegij concedēn- di in nepte. filius. n. nō teneē cōferre dotē datā filie qꝛ ex tunc de patrimonio suo ⁊ iō nō est equū vt id qd nō hꝫ co gaē cōferre vt. l. filiū post emancipatū de colla. bonoꝝ sꝫ ista rō penitus cessat in nepte que fuit dotata ⁊ hēt dotē ergo quo ad hoc fictio ꝑ quā succedit in gradū ⁊ ius pa- tris sui nō dꝫ operari vñ dicit bar. notabiliter ad ꝓpposi- tū in. l. illud. ff. de peti. heredi. ꝗ si fictio fundaē sup equi tate dispositio fcā sup casu vero nō trahiē od fictū qñ ī ca cessat equitas ꝓpter qua fictio fuit introducta. facit optime ꝗ ipse idem ponit in. l. ij. in princi. ff. de peculio. ⁊ dum di- citur in argumento iura suitatis non transmittūtur ī ꝓpo- situ ratio est: nam iura suitatis respiciunt successionem ⁊ continuationē iuris de patre in filiū dicta. l. in suis: ha- betur in. l. apod hostes. C. de suis ⁊ legi. in. l. si fratris. C. de iure delibe. ⁊ nullū effectū potuerūt habere in filio q mortuus est viuente patre suo eodemqꝫ auo. ideo illa in nepotē non transmittunt. Sed nepos ex persona sua subin trat locum suitatis dicta. l. gallus. non sic est in iure pri- mogeniture quia statim ex quo filius natus fuit ⁊ quo ad actū facti preoccupauit iura potestatis ⁊ que od actus iu ris primogenitura ī eo fūdata ē: lꝫ quo ad bōa p̄ris effect⁹ primogeniture sit suspēsus donec p̄r viuit. hūit tñ plenū iu- ris primogeniture ī se hꝫ ⁊ nō vt heres sꝫ iure nature iō illa ex ꝑsona p̄ris transeunt in filiū eius ꝑ quandā ꝯtinuatio nem ⁊ propagationē vt dictū est sepius. ⁊ faciūt ea que di xi in octauo argumē. pro nepote facto. Et hoc ius primo geniture non tantū transfunditur iure transmissiō sed ex eo quia beneficium datum filio. priuilegium ⁊ honor transit ad nepotes. C. de questio. l. milites. ⁊. l. diuo mar- co. ⁊. C. de penis. l. decurionum. de senatoribus. l. emā- cipatum. C. de priuile. dot. l. i. sed ⁊ nota quia prefati do- cto. inducunt etiam illas leges ad hoc priuilegium extēdi

dendū per successionē vt quantūcumqz viuēte patre nō vi-
caā cōsistere in spē ⁊ in re.l.i.§.si impuber.ff.de colla.bo-
noꝝ ⁊ in.l.ij.§.interdū.ff.de vulga.⁊ pupil.⁊ sic nō sit trās
missibile.l.sꝫ ⁊ si plures in pri.⁊.l.q debat co.ti.tū trāseat
ad nepotē et dispositiōe illaꝝ legū sicut beneficia ⁊ priuile
gia de qbus ille leges loquūtur nō tñ iure trāsmisso sꝫ tan
quā ambulēt de psona in personā .per in simili.ff.de vsu-
ris.l.sꝫ ⁊ si qs.§.si opas.vel melius ⁊ subtilius qꝫ nō am
bulat nec trāsit nec trāsmittit in cāu nr̄o vel illius questio
nis motę p doc.ius succedēdi qd erat apud primogenitum
vel apud masculū vnū cū iure excludēdi scdogenitū imo
cū psona illius finit ⁊ tūc incipit locū habere aliud ius pe
nitus diuisū qꝫ erat in psona nepotis cū dicto priuilegio si
militer excludēdi qd tñ viuēte filio erat obscuratū qm̄ ab
ipso initio cū nepos fuit natus fuit in esse pductū aliud ius
diuisum ab illo qd erat apud filiū ⁊ similiter nato pnepo-
te pcreatur aliud in psona illius diuersū a predictis duo
bus ⁊ sic quot sūt psone descēdētes ex primogenito tot creā
tur ⁊ pducunt in esse iura diuersa tñ candē naturā exclu-
dēdi habētia primū unde qd est in psona filij suspēdit sub
cōditiōe.s.si supuixerit suo pri⁹ scdm vero qd ē in psona ne
potis suspēditur sub cōditiōe.s.si fili⁹ pmoriat auo ⁊ sic ne
pos supuixerit auo.tertiū vero in psona pnepotis suspēdi
tur sub triplici cōditiōe.s.si filius nō supuixerit patri ⁊ ne
pos similiter nō supuixerit pri suo ⁊ auo ⁊ ipse pnepos ol
bus predictis supuixerit vt pꝫ itelli.mortuo ḡ filio viuēte
auo ius qd erat apud ipsuꝫ extinguit ius qd erat apud ne
potē ingrediē locū illius ⁊ purificat ab vna conditione ⁊
remanet suspensū altera tñ sicut filius minoꝝ fuisset in re
rū natura.sed iste nepos fuisset filius ⁊ imediate pcreatus
⁊ qd ita debeāt dici ⁊ considerari pꝫ primo p.l.si seruus
cōis ō castren.pecu.§.fi.ff.de stipu.ser.vbi seruus fructu
arius locat opas suas ⁊ stipulat aliqd annuū loco merce-
dis dz ibi qꝫ quousqꝫ durat vsufru. ipse vsufructuarius
agit ex tali stipulatione.sed eo finito agit pprietari⁹ non qꝫ
stipulatio semel quesita vsufructuario ambulet in proprie
tarium sed imo illa finit ⁊ incipit noua que fuit radicata i
psona pprietarij nō tñ hēat locū durāte vsufructu. Et sꝫ
hic pbat qꝫ ab initio cū seruus fuit stipulat⁹ vtricꝫ ipsoꝝ
fuit actio quesita .pe ⁊ in quantū rō dui⁹ pmittit.s.vsufru
ctuario p tpe quo durabat vsufructus ⁊ pprietario post
vsumfructū.⁊ sic necessario oꝫ dicere qꝫ tot censent fuisse
stipulatiōes ⁊ actiōes quot erant psone cū hēant successi
uum ordinē ⁊ prima extincta incipit altera vigorē hēre ⁊
loco illi⁹ subrogari . Itē ostēdit hoc si ponat plures fuisse
vulgariter substitutos gradatim vnuꝫ post alteꝝ.nā mor
tuo primo ante aditā hereditatē ius adeundi cōpetens il
li seu spes extinguit.⁊ sequens substitutus venit ex iure suo
⁊ in eius psona cohabitāte.nō autē ex iure primi transmis
so deambulāte vel trāseunte in sequentē gradū.l.quādiu
el grande.ff.de acquirē.here.in fine hinc est qꝫ vltimus
substitutus se.ductis prioribus venit pinde ac si solus sub
stitutus fuisset ⁊ ingreditur locū precedentiū vt in.l.cohe
redi in prin.ff.de vulga.⁊ pupilla.nō iure transmisso sꝫ ex
iure suo ⁊ ppria psona. Itē videmus hoc in successione ine
stati si sunt plures gradus subordinati.nā cuilibet gradui
de per se defertur successio per leges. Excluso primo gra
du a iure per expressaꝫ vel tacitam repudiationē:ius illi⁹
nō trāsmittit ad sequentē gradū qꝫ ius repudiatū nō trās
mittit vt pꝫ in.l.si quis filiuꝫ.C.de inof.testa. Sed extin-
guit ⁊ sequens. venit suo iure ⁊ ex sua psona vt pꝫ ex nota.
Bar.in.l.q suptitus.ff.de acqu.here.⁊ p.l.fi.C.de pac.
in.q.illa qm̄ filio renūciant hereditati pr̄ne cū iuramento
in hoc nocet nepoti vel nepti ex ea ⁊ certe si vellet veni-
re tanqꝫ heres filie noceret. Sꝫ si vult venire ex sua pso-
na p successionē edicti.⁊ tūc nō nocet qꝫ illud ē ius nouū
cui renūciatū nō fuit. Et hoc maxie ostēdit si filia que re
nunciauit mortua fuit in vita pris sm̄ Bald.in.d.l.fi.
qꝫ tūc ea predefuncta nepos venit ex sua ppria psona.⁊ ex
iure radicato in ea cui renunciatū nō fuit. Patet et hoc
querela inoffi.testa.repudiata p filiū tacite per lapsuꝫ tē-
poris vl expresse. Nā nepos ex eo nō admittit ad illā que
relā repudiatā. Iure trāsmisso vt ex psona repudiāte .d.
l.si quis filiū.C.de inoffi.testa. Et tñ sm̄ oēs bene pōt ve-
nire ex sua psona ppria ad nouā querelā cōpetentē sibi:qꝫ
ipse censet exheredat⁹ lꝫ fuerit pteritus . qꝫ nō tenebat
primū locū in familia sm̄ bar.in.l.pē filiuꝫ de inof.testa.l.
in suis de libe.⁊ posthu.⁊ venit p successionē edictū.l.ie g
de inof.testa. Et cū sit noua ⁊ diuersa ab illa que cōpete-
bat filio repudianti ⁊ nō cōpetebat nepoti ex persona filij
⁊ ex persona ppria pꝫ qꝫ in ea nō attendunt merita filij.
sed ipsius nepotis.vt.l.iij.§.emancipat⁹ filius.ff. de bo-
no.pos.cōtra tabu. Ita ergo hic nepos ex iure ppagato i
psonā suā qd descēdit a patre ⁊ in eo radicatum est venit
nō ex iure patris totaliter. Tñ ex toto nō dicit ius a patre
transmissū. Et hoc ē qd dixit doct.nepotē venire ex psona
sua nec tñ simplr ex psona sua qꝫ ɔsideraē tn̄ qlitas q̄ ema
nauit a pr̄e p ppagationē in eū.⁊ sic repñtat prēꝫ. ¶ Nō
ob.iij.ar.vbi dr̄ qꝫ nepos vere nō est primogenitus sed p
fictionē que fictio non cōprehenditur in consuetudine sta
tuto vel priuilegio.qꝫ rñdet qꝫ imo p propagationē vt.s.
dictū ē nepos dr̄ vere primogenitus qꝫ seminariū primo
geniti bal.in.l.vnica.C. de his que ante apertas tab.vel
aliter possum respondere vt dictū ē.s.in.ix.arti.p nepo-
te facto ad finē. Nā ista ē interpretatio passiua quā cōsue
tudo admittit.c.ad audientiam.c.est delectus de cle.non
resi.⁊ ibi Panor.cū.n.a lege antiqua parificati sunt filiu
us ⁊ nepos ex eo:⁊ nepos sit subrogatus loco filij idest pa
tris sui ⁊ subintret locū eius lex noua consuetudo ⁊ statu-
tū vel priuilegiū admittit interpretationē passiuaꝫ vt lꝫ lo
quatur de vno tñ extendit ad aliud parificatum vel sub-
rogatū loco illius de quo expresse fit mentio in statuto cō-
suetudine vel priuilegio vt deduxi in.d.xx arti.allegando
bar.in.l.oēs populi ⁊c. Et dū dicit due fictiōes vel duo
specialia nō debent in vnū cōcurrere respondet dupliciter
ter.⁊ primo qꝫ ēt si esset duplex fictio pōt bñ concurrere qꝫ
vna venit accessione ad alterā vt inquit bar. in.l. fi.C. de
sentē.passis ⁊ in.l.si is q p emp.ff ō vsucapio. Nā p hoc
qꝫ nepos fingit esse in gradu filij ⁊ sic subrogat loco eius
seqtur successione qꝫ debeat fingi primogenitus ⁊ vtat pri
uilegijs illius cuius loco successit iura regulas iuris.s.al
legatas vel possumus dicere qꝫ hic ē solū vna fictio pdu
cēs diuersos effectus. Nā fingit nepos eē i gradu filij ex
hoc sequit qꝫ q̄uis nō fingat eē primogenitus hꝫ tñ priuile-
giū primogeniture annexū gradui i quo ficte succedit sicut
videmus qꝫ heres ficte representat psonā defuncti ⁊ hac
sola fictiōe oīa iura defuncti ⁊ priuilegia trāsmissibilia cō
sequitur vt.l.nō solū de in integrū resti.⁊.l. heredes.§.tum
ex.a.C.fami.here.l.iij.C.de nego.gest.cū alijs vulgarib⁹.
Et per hec vr̄ optime pbatū qꝫ iste filius primogeniti et
si sit etate minoꝝ in priuilegio pris sui succedit ⁊ dꝫ patruo
suo pferri attentis.s.deductis. Et dux dr̄ in codē argu.
qꝫ debent simul succedere patruus ⁊ nepos qꝫ nepos nō
subintrat locū patris sui vt excludat patruū a toto sꝫ vt ex
cludat a parte dicta auctē.cessante ⁊ auctē.post fratres in
d.§.cū filius.c.i.de gradi.suc.in feu. Respondeo qꝫ qua
ratione in hereditate diuisibili inter plures nepotes i por
tione sui patris etiam ex sua persona propria patruum ex
cludit. Cum tamen de rigore omnia videntur debere p-
uenire ad patruum qui est in potiori gradu sicut in succes
sione liberorum videmus contingere.l. si libertus.§.
i.ff.de operis liberto.qꝫ equum ē vt nepos qui est eadem
persona cum suo patre succedat in locum illius ⁊ censea-
tur esse de illo gradu de quo erat ille vt dicit Bart.in.d.
l.libertorū de verbo.signi.in loco supra allegato eadeꝫ ra
tione in hereditate indiuisibili ⁊ que nō potest pcurare in
si ad vnum quia hoc contingit ex natura rei non ex eo qꝫ
augeatur equitas ex vna parte ⁊ indicatur iniquitas ex al
tera. Et hoc videmus cotingere in eo qui stipulatus. vel
acquisiuit seruitutem itineris per fundum alterius . quia

licet ipse sit solus et ex hoc fundus serviens non multum gravetur. Si tamen decessit pluribus heredibus relictis quilibet aget et vtetur insolidum et sic multum gravabitur. ¶ Et sic patienter et equo animo debet dominus illius fundi sustinere quia hoc contingit propter naturam rei ar. ff. de aq. plu. arcen. l. i. §. pe. et fi. ¶ No. vt iniquitas angeatur vel inducatur vt hic debet patruus patienter tollerare quia natura hereditatis hoc inducit et eadem ratio et equitas viget in tota hereditate quando est indivisibilis. l. que de tota. ff. de rei vendi. secundum Oldra. in allegationibus suis qui tangit hanc rationem in dividuis autem ex quo favore publico propter vnitatem conservandam et quia communio solet parere discordias. l. cum pater. §. dulcissimus. ff. de leg. ii. vt dixi in solu. ad octauum ar. ex quo consuetudo statutum vel privilegium voluit bona deferri ad vnum idest primogenitum et nepos subintrat in locum patris sui et est eadem persona: sicut pater a toto excludebat secundogenitum ita nepos qui succedit in locum patris ratione representationis et propagationis predicte etiam excludit patruum secundogenitum a toto identitate rationis vt dixi precume. Non obstat. xiii. ar. dum dicitur quod etas non transmittitur quia respondetur quod effectus causatus ex etate idest primogenitura sicut ipsum corpus patris propagatur pro parte in filium eundemque nepotem ita effectus prioritatis nativitatis causati ceptus in patre propagatur in filium et sicut pater exclusit secundogenitum ita nepos qui est eadem persona cum patre iure propagationis et representationis excludet secundogenitum vt dictum est in. xvii. et. xviii. ar. pro nepote factis: et facit. l. a duobus. ff. de opis liber. vbi si a duobus manumittentibus promittantur opere: et vnus eorum moriatur filius eius petere poterit operas a liberto quia representat patrem ideo leg. pro dio cum villico contubernali eius et filii. et nepotes veniunt in lega. non enim dulciori nomine possumus nepotes appellare quam filios. l. liberorum. ff. de verbo. significa. Non obstat. xiiii. ar. de. l. i. §. si impuberi quia potest dici quod ille textus potius faciat in contrarium cum in pto simpliciter dicerit quod illa trasmittat in heredem quod videtur tenere io. an. in additio. preallega. item tenendo alium intellectum quod non transmittat posset respondere illud ideo esse quia per mortem ex toto dissolvitur illa filiatio et omnis illius sequela sed non sic est in casu nostro: tamen propter consuetudinem que non solum vocant filium maiorem sed etiam vocasse videtur descendentes ab eo tum quia hic concurrunt iura naturalia que sunt potentiora civilibus. l. qui habet. ff. de tutelis in. §. sed naturalia. insti. de iure naturali. Preterea ius primogeniture est alienabile in specialem successorem vtin. c. quod periculosum et quod ibi no. vi. q. i. ergo fortius transmissibile in filium et vniversalem successorem. et facit ad predicta tex. in. l. iii. §. i. ff. de legiti. tuto. vbi patruus excludit nepotem a tutela legitima et sic nepos non succedit in locum patris quo ad tutelas: quia tutela non transit in alium. l. tutela. ff. de tutelis vbi glo. sicut prelature et administrationes et delegationes in quibus non datur successio defuncto. c. quod sicut et ibi glo. de elec. c. vno delegatorum de offi. dele. ideo ius legitime tutele competens patri non transit in filium. Non obstat. xv. argu. de. l. si viua matre. quia ille tex. secundum pau. de castro parum facit: nam licet ibi dicatur quod filius non debet esse deterioris conditionis quam nepos verum est nisi aliud concurreret sed in casu nostro concurrit quod consuetudo statutum vel privilegium voluit quod primogenitus filius excludat secundogenitum filium et a iure communi nepos subintrat in locum patris sui et sic subrogatus loco patris excludit patruum quem et excludebat pater et faciunt que dixi in. xvii. argu. pro nepote facto et in solutione. xv. argu. facit. l. si donatione §. si sponsus. ff. de dona. inter virum et vxo. l. filia. §. tacita ff. de condi. et de. l. i. §. hec actio. ff. si quis test. liber. esse iussus fuit. Non ob. xvi. arg. dum arguitur de. l. cum ita et de. §. cum ita et de. l. fina. cum ibi allegatis quia magister aliter loquendo per hoc recte consideranti patebit responsio ad multa argumenta que possent accumulari: respondeo aut consideramus de interpretatione dispositionis facte a privato puta a testatore et tunc procedunt contraria quia consideranda est affectio loquentis et ordinata charitas: et secundum tacitam mentem eius verba recipiunt interpretationem et ita procedit quod vult bart. in. d. §. cum ita et in. d. l. gallus. §. quidam recte. ff. de lib. et posthu. et facit quod vult bart. in. l. iii. C. de suis et legi. aut agimus de interpretanda mente legis vel consuetudinis vel statuti seu privilegii et tunc aut loquuntur verba vocando actum instantaneum et non successivum puta in casu nostro quod primogenitus succedat et tunc quia statim nato primogenito ex quo in lucem produit verificantur verba consuetudinis vel privilegii vel statuti et iste natus incipit habere qualitatem requisitam et excludit ab illa quoscunque filios postea natos et propter propagationem illud ius per occupationem et primogeniture seminatis suos descendentes et sic nepotes ex eo habet de hoc semine primogeniture ideo non mirum si quocunque tempore venerit tractandum de hoc iure primogeniture filius primogeniti et sic nepos satis dicetur primogenitus et sic excludet secundogenitum: et de hoc actu instantaneo non loquuntur contraria. Sed loquuntur dubitatio quam proposui aut lex consuetudo vel privilegium loquuntur per verba actus successivi puta proximus agnatus et similia verba que habent tractum successivum. l. si cognatis. ff. de reb. dubiis. Et tunc quia variantur ex tempore attenditur proximitas vel cognatio tempore quo de successione. Et sic de eo de quo disponit lex tractandum est. Et est ratio quia sive ex testamento sive ab intestato ista qualitas ponderetur cum voluntas testatoris possit variari et mutari. c. cum marte de cele. missa: et successio etiam intestati potest etiam auferri per illum cui succeditur alium instituendo. l. conficiuntur. et. l. quesitum nullus. ff. de iure codicil. et quod no. i. l. si fundum per fideicom. §. si. cum. l. se. ff. de leg. i. Ideo attendenda est verificatio qualitatis quo dispositio robur non remanet revocabile. l. tempore mortis testatoris quo desinit voluntas testatoris posse variari vel devolutio ab intestato impediri. Sed nos loquimur de successione fienda per prerogativam primogeniture ab intestato. Nec per vltimam voluntatem tacitam vel expressam sed ex dispositione inter vivos ex lege consuetudine vel privilegio per regem donantem quod succederet primogenitus quam legem ipse civis tollere non poterat nec facere quod alius succederet quam primogenitus ar. ff. de sol. l. aliud vbi alter ex contrahentibus non potest legem in contractu appositam invitare iuncta. l. legem de pactis. vnde nec ipse rex donans poterat. d. legem mutare vel variare. C. de dona. que sub mo. l. perfecta. ff. de dona. l. arist. non obstat quod ista fictio regularis sit naturam successionis ex testamento ab intestato. Et ideo potest sufficere quod primogenitus transmiserit vivente avo causam ipse non possit illam revocare imo debet ex contractu irrevocabili vt dictum est § et. Insti. de ver. ob. §. ex conditione facit quod no. spe. l. ti. de locato. §. nunc vero aliqua. ver. l. xxviii. i primis arti. Nec ob. si dicatur quod filii primi recipientis omnes here ex mortis captione ab ipso recipiente. ff. de dona. causa mor. l. mortis causa capimus et. l. mortis causa capere. §. fi. et sic poterat ipse primus recipiens suum primogenitum privare et attribuere secundogenito per. l. femine. C. de secun. nup. et per id quod no. spe. t. de. ver. l. secunda parte articulorum et bald. in aute. si quis rinnas. C. de sa. sa. ec. quia istud dicitur posset procedere si quis recepisset per se et libris suis simpliciter. quia assignato vno verificarentur verba receptionis. Non sic tamen posset omnes privare et assignare cuidam extraneo. quia non verificarentur verba receptionis et eodem modo si recepit per se et primogenito quia vivente primogenito verba non verificarentur vt alteretur successio quia non posset ar. d. l. aliud ff. de so. Et sic nihil facit ad propositum rem de mortis causa captione preterea tunc posset revocari causa mor. capio quam processisset a solo revocante vt si legavit vel instituit sub conditione si daret. x. titio. nam sic possum revocare legatum vel institutionem ita et conditionem dandi quod mortis causa capio. l. qui conditionis. ff. de dona. causa mor. iuncta. l. vi. §. conditio. ff. de adimen. leg. Sed in casu nostro dicitur mortis causa capio non datur primogenito a recipiente tamen sed etiam a donante

te qr donante cū illa lege et pacto vt ad primogenitū transferret vel statuto vel ꝯsuetudine vel priuilegio quā legē donatarius vt illius renocare nō pt cū ab illo solo primogenitus nō hēat. facit. l. si cū fundū. ff. de pac. et. l. fi. Sz ꝯtra facit qd expresse not. Bar. i. l. q rome. §. flauius hermes. ff. de v̄. ob. vbi tz q si donaui ticio rē tradendā seio post certū tps lz illū seio ius q̄situ vt. l. quotiēs de do. a. q̄ sb mō. tn̄ ego et ticius possumus reuocare. d. pactū inito seio iz heres meus nō. p illū. §. flauius. p illā. l. iij. ff. de seruis expor. et sic hz vim vltime volūta- tis quo ad illū seui cuius ꝯtra. s. dici hz illud. d. bar. nō est lex et ꝯtra expresse tz. io. an. i addi. Spe. de istru. edic. §. nūc vero aliqua ui addi. q̄ incipit p supiora p. l. iij. §. si q̄s de cert. ff. de dona. et idē tenuit solēnis. d. Frāci. de alber- . de aretiouu. d. l. iij. de seruis expor. Nec ob. illa. l. et. d. . flauius q nō erat illi ticio ius pfecte aq̄situ cū esset ser- uus cui nō pt acq̄ri ciuilis obligatio et actio: i casu nr̄o erat acq̄situ ius primogenito vt. s. de dicti lz ēt ꝯditionaliter vel d tps post mortē sui pris. Jō potuit trāsmittere tāq̄ ius acq̄situ ex ꝯtractu p no et q ipse pr̄ vel rex i p̄iudiciū ipsius primo genito cui erat q̄situ ius i olā trāsferre nō poterat. ff soln. ma. l. insulā. §. fi. ff. de pac. l. fi. et hoc volēdo tenere qd iste nepos possit venire iure trāsmissio. Sz vt. s. dixi nō hz ne cesse venire p istā viā cū possit venire iure ꝓprio et ex sua p sona. Jtē nō ob. qd no. bar. i. l. si mihi et ticio. ff. de v̄. ob. q ipse loq̄f qn vnus ex fribus decessit sine ꝓle quo casu portio sua pfine emphiteoticis accrescit fri suo tāq̄ mortis cā ca- no. Sz si reliq̄sset ꝓlē bar. innuit ibi et ē vez q tūc nō accre sceret sz ad illā trāsmitteret sz i casu nr̄o decessit primogenitus cū ꝓle. Jtē nō ob. l. sina de dona. cā mortis de q̄ fit q̄nq̄ magnū fundamētū q imo nihil penitus facit q loqf de do n. cā mortis q donās pōt renocare. Et iō quousq̄ viuit nō pōt astringi ad seruandū nec ēt ad vlterius ꝑmittēdū de uēdo et iō dr̄ ipfecta anteq̄ donator moriaf. Sz hic fuit a donatio īter viuos et irreuocabilis tā i psona ipsius reci pientis primo q̄ ēt illoz p quibus ipse recepit et iā erat ꝓcessū ad traditionē et sic erat pfecta ibi nō bene. q̄ potuit primogeni- tus trāsmittere si vellem vel ire p viā trāsmissiōis q nō ipe- diret trāsmissio pp ipfectionē donatiōis. Jtē nō ob. q gra principis ꝯparaf vltie volūtati q cōditio apposita i ea nō trahit retro vt l. c. si ꝓte ē rescrip. li. vj. sicut i vltimis vo lūtatib. l. i. §. i. ff. ad silliā. sz secus in ꝯtractibus. l. pono. et. l. q i aliena q po. i pigno. habe. q dico q illud ꝓcedit i gra q̄ pōt reuocari q nō fuit facta p viā ꝯtractus sz ad similitudinē p̄- uilegij intra no. p bal. i. l. q se pris. C. vnī liberi sui. nco. de nata. vn̄ tūc nō trahif retro q dz mere potestatiua cū pē dat a mera volūtate nā idē ēēt in ꝯtractibus. l. fi. ff. q̄ res pig. b. pos. et. l. i. ff. q po. i pig. ha. nō sic qn̄ p viā ꝯtractus q tūc nō pōt reuocari cū ēt princeps teneaf huare ꝯtractū celebratū cū subdito vt l. i. digna vox. C. de leg. p Ky. et ps l. c. i. de ꝓb. sz nos p viā donatiōis q̄ ē ꝯtractus. ff q me. ca. l. l. si donatiōis q fiat ꝯsensu vtriusq̄. l. absenti de dona. vel bñficio legis cō suetudis vel priuilegij bōa sūt hac lege affecta vt trāseat i primogenitū et si nō ēēt ista ꝯditio prātiua si fuisset apposita q retraheref retro q nō pēdet ex volūtate donātis eā reuo care p ea q̄ no. bal. in. d. l. q se pris et dato q p principē h rogatiua posset reuocari nō ēēt h in ꝯsideratiōe q si h fa ceret princeps cū sūma ex plenitudie potestatis iō q̄si īpossibile esset. l. apud iulianū. §. fi. ff. de leg. i. facit q̄ habenf l. c. in- nuit p imo de elec. Nō ob. xvij. ar. q rn̄def primo negā- do assūptū q renūciādo vel alia morte ciuili pr nō pōt p̄ iudicare. primogeniture quo ad filios suos vt vult io. an. in. l. c. lz et doc. l. d. c. grādi et faciūt q̄ dixi i. xiij. ar. p nepote ꝓ facto facit. l. ius. et q ibi no. bar. ff. de interdic. et relega. et q̄ dicebimus l. c. i. §. fi. j. q̄ fuit prīa cā be. amit. et dñ dr̄ q hec esset eq̄tas p̄ferēdi nepotē patruo rn̄deo vt. s. de dicti ē imo eadē rō i nepote filio primogeniti q̄ ē i ipso primogenito p representationē et ꝓpagationē iō idē ius erit. Nō ob. xviij ar. de cle. pasto. q nihil facit salua reuerētia allegātis illā. Nō ob. xx. ar. dñ dr̄ q qn nepos vult venire ex ꝯcessiōe et i ex iure succedēdi nō repiat pximū prīs vt vult bar. l. antē

te post fres q rn̄det pau. i cōsi. palle. q istud q nepos suc cedat i locū prīs cū agif de succedēdo auo fuit introductuz ex illa eq̄tate q reputaf eadē psona cū eo cū sit ps corpis vt in iurib prio loco alle. sz ista rō locū hz ita qn̄ agif i suc cessiōe nō hereditaria sz feudali vel similī sicut qn̄ de here ditaria q pp hūc respectū q sit successio hereditaria non fuit illud introductū sz ex eo q filius succedere dz prī q ē ea dē psona cū prē suo q ē eadē cū auo. Nō ob. xx. ar. dū dr̄ q nepos veniat iure spāli patrui āt iur cōi. q imo ex quo cōsuetudo facit ius. c. fi. de ꝯsue. vel ēt priuilegiū ius facit. c. i. iij. dis. vel ēt statutū. l. oēs populi. ff. de iusti. et iu. c. cū oēs de ꝯstitu. et priuilegio statuto vel ꝯsuetudie excludif secūdo genitus p primogenitū nullo respectu pt dici ꝯcurreref cū eo vt dixi. i. xvij. ar. p nepote scō q̄ pinde ē ac si nō ēēt vt i simili dicit bar. i. l. si. ff. ad tertu. i. l. i. §. sciendū. ff de suis et legit. bal. et ang. in. l. gallus. §. qd si tm̄. ff. de libe. et posthu. in. l. po sthum. §. si q̄s ex hys. ff. de tes. tes. et i. l. h. C. de lib. ꝓteri. et faciūt q̄ vidim in. c. i. §. q̄s ēt. iti. cpm vel abba. vr̄ ēt per p̄dicta nō poterit ꝯcurrere secūdogenitus tāq̄ semel exclu sus cū nepote ex primogēito et sic frustra ꝯsideraf q vnus ve niat iure spāli alius iure cōi q imo vnus venit iure quodam spāli. i. nepos approbato a iure cōi p ꝓpagationē et rep- sentationē: alius nullo mō venire pōt q semel ē exclusus a primogenito et remanet exclusus durātibus reliquijs eius. i. ne pote filio primogeniti et ita cōcludo i fauorē nepotis ex primo genito q ipse siue i successiōe siue i bōis feudalib siue i alie is bonis vel honorātijs q̄ debent statuto ꝯsuetudie vel p̄- uilegio primogenito tn̄ excludat patruū secūdogenitū et h salua sp correctiōe cuiuslibet rectius sentiētis. Vltio ad ma teriā p̄ntez adducas ea q̄ dixi. s. ti. prio in. §. fi.

f **Jdno**, h. d. Jn nouo feudo fr̄ frī nō succe dit. nisi pactū sit i ꝯtrariū. ¶ No. q i nouo bñficio fr̄ frī nō succedit secus i pr̄no de quo dixi i. c. i. §. cū vero cōra. de q fen. da. po. ¶ Nō ibi masculini sexus descēdētes succedūt i fe. nouo n̄ collatera les. ¶ No. ibi pactuz q p pactū derogaf nature se. nā pa ctū facit q collaterales succedūt in feu. nouo. ¶ No. ibi lz q de natura feu. femie nō succedūt de quo dixi in. c. i. § hoc quoq̄ notādū. ū. q feu. da. po.. ¶ No. ex tex. in h. tū eta glosella ibi posita q̄ hoc sentit q in feu. pōt perdi de h̄ milib ad similia vel qd sec. j. an mutus surdus vel alis im- perfe. c. i. i h. et tz h ia de hel. st de h dic vt. j. de cog. feu. in. c. i. et vidim. s. in p̄ludijs. ¶ Opponif et inouī vt sal- tē iure accrescēdi fr̄ obtineat portionē fr̄is p̄mortui sine de scēdētib masculis q h erat ꝯiūctio realis verbalis vl si gnatus. i. i. §. h. ita C. de ca. tol. l. re cōiū. ff. de le. ij. et. l. i. ff. de vsufr. accr. Sō. successionū edictū et ius accrescēdi in feu. respicit solū stipitē cōem. Et sic cū h sit feu. nouū et sic nō hz stipitē cōez nō hz locū ius accrescēdi vt plene p bal. in. l. i. C. qn̄ nō petē. par. ¶ Quero pr̄ acq̄siuit feud filio an teneaf filius cōferre h feu. frib. Rn̄deo sz bar. in. l. i. § nec castrēse de colla. bo. Aut filius acq̄siuit i vita pris et tūc tenef cōferre aut post mortē pris et nō tenef cōferre.

¶ An maritus succedat vxori in beneficio.

¶ Rubrica an maritus succedat vxori in beneficio q̄ vti- mur. cōtinuaf hoc ordine. s. visum est de successiōe feudi et an fr̄ frī succedat nūc videndū restat an maritus succe- dat vxori. Jdeo subijcitur hec rubrica.

f **Jfemina**, hoc intēdit in feu. nō succe- dit maritus vxori et filij de eq- tate q̄ est secūda succedūt nisi in feu. lz de ri- gore cōsuetudinis secus. Et p̄dicta hñt locū i ca ptaneis maioribus et minoribus valuasoribus. hoc dicit. ¶ Nota ibi nullo modo q maritus non succedit vxori i feudo. ¶ Nota secundo q si maritus fuerit specialiter in uestitus de feudo vxoris. i. de illius cōsensu vel post eius mortē. Et tūc pōt feu. post mortē vxoris retinere. Quod qualiter intelligaf declarat bal. sup pe. de cer. hoc mō. nā si de cōsensu vxoris vl post mortē vxoris dñs inuestiuit ma ritū de feu. vt de ꝓpria te tūc succedit maritus in feudis.

secus aut si est inuestitus de feu. vt de re dotali vel parafrenali. Nam tunc nō succedit marit⁹ in feu. l. si ego. §. dotis ff. de iure do. Ego intelligo hoc mō q marit⁹ nō succedat vxori in feu. vel nisi specialiter dn̄s maritū inuestiret non facta mentiōe de re feudali tanq̄ parafrenali. velut in re ppria. nā tex. vr̄ similiter loqui qn̄ marit⁹ est specialiter inuestitus de beneficio Et sic habetis q lz de iure lōbardo cū vxor sit in ptāte viri sm̄ bal. b nō iure romano no. in l. si vxore. C. de cōdi. inser. Insti. de pria po. l gl. mag. Tn̄ nō succedit vir vxori in feu. vt hic. ¶ No. ibi z si ipsa femina q de rigore cōsuetudinis filij nō succedūt matri in feudo feminino lz secus de eqtate que p̄fert rigori. l. placuit. C. de iudicijs cū si. ¶ No. ibi hoc dicamus de capitāeis q p̄dicta oīa z singula hēnt locū in capitaneis siue in maioribus siue in minoribus valuasoribus ¶ In glo. i. ad si nē p clariori intellectu opponit 3 tex. vbi in tex. q marit⁹ nō succedit vxori. Sz 3 de. l. i. vn̄ vir z vxor. vbi deficientibus ascendentibus descendentibus vel collateralibus succedit maritus vxori. So. tex. nr̄ pcedit in bonis feudalibus. 3rū loquit in alijs bonis sm̄ gl. And. z bal. Ex qua solutione infert bal. q si statuto caueē q vxore decedēte i matrimonio marit⁹ lucret dotē. tale statutū nō habebit locū in feudis. nā si vxor dederit feudū in dotem virtute statuti nō succedit maritus vxori. Sz 3 q imo marit⁹ succedat vxori in feudo qn̄ statutū loquit simpliciter. §. et. l. de precio de publica. Scdo q maritus sustinet onera matrimonij. § dz lucrari dotē feudalē. sustinendo bal. dicite q statuta recipiūt iterp̄tationē i materia feudali a 3suetudie. nā vbicūq statutū logt naturalr z sum⁹ i materia feudali magis decurrun⁹ ad iterp̄tationē hui⁹ opis quā iuris ciuilis vt videbimus in. c. i. de feu. cogni. ¶ Ultio opponit 3 imo vr̄ q nō possit dare in dotē feu. c. i. §. donare §. qualiter olim feu. alie. po. vbi nō pōt feudū dare in dotē. Rn̄deo p alio nō pōt ita loquit dict⁹. §. donare. pro se pōt in dotē feudū cōcedere vt pbat in tex. nr̄o sm̄ bal. fac qd no. i. l. si. cū aiit. sua. C. cōia de le. z i. l. si. p bal. C. d re bus alie. nō ali. ¶ In gl. si. ad. si. h gl. ponit viā brocardicā an equitas preferat rigori de quo argu. in l. i. C. de le. ¶ Querit Alua. an filij naturales succedāt matri in feudo feminco z 3cludit q nō p. c. naturales. j. si de feu. fue. controuer. z Ja. ardizo. in ti. de succes. feu. sub rubricella an naturales succedant in feu. z no. p iunnatione. l. si qua illustris. C. ad orsi. Querit et similiter de qōne alia qd si vxor hz vasallū z indigeat ipsa vxor auxilio vasalli similiter z maritus eius cui dz vasallus potius seruitium exhibere z 3cludit p⁹ Ja. ardi. q si ambobus non pōt vasallus seruiē excusabitur si eligat vasallus seruire marito ar. l. si quis i grau. §. si cū oēs. ff. ad sillañ. l. aut qui aliter. §. sed z seruus. ff. qd vi aut clam. facit que habent l. l. in rebus. C. de iure doti. in l. dote ancillā. C. de rei vendica.

¶ De feudis datis minimis valuasoribus.

¶ Continuatur hoc ordine. 3. visū est de maioribus valuasoribus nunc autē videndum est de minoribus z minimis vasallis propterea competēti ordie subijcitur hec rubrica de minimis valuasoribus.

Iminores. Minores valuasores pūt accipere fe. a minimis valuasoribus ad libitū suū nisi p̄ciū datū fuerit quo casu restitutio precij est fienda hoc dicit totum ca. ¶ No. ibi minores valuasores pūt alij dare feudum. ¶ Itē nota q feu. datū a minimis valuasorib⁹ censetur precariū q quandocūq dn̄s voluerit tollere pōt. ¶ Nō ibi excepto q si minimi valuasores acceperunt feudū dato precio infeudāti est in ptāte infeudantis rescindere vel non rescindere contractum feudalem z si velit rescindere dz preciū restituere. Nam bōa fides nō patit vt infeudans habeat rem z precium. l. bona fides. ff. de regulis iuris. qd intelligit hic bal. nisi pacto alio inter partes cōueniret p. l. pacisci. ff. de pac. ¶ Oppo. 3 istū tex. z imo videt q nō possit infeudās tollere feudū ad libitū. Nā oppo-

ponit de. c. i. 3. de na. feu. So hodie iste t. r. ē correct⁹ in d. c. put vult glo. hic que incipit in totum correctum est. ¶ Scdo opponit z videt q nō valet cōtract⁹ feudalis qui est in ptāte ifeudātis. an valeat vel nō. l. in ementis ff de cōtra. emp. So. bal q hic traditio non infirmat lz 3ctus sit i ptāte alteri⁹ 3hētiū gl. nobilis s3 est l l. iter stipulātē. §. si stipulātē. ff. d v. ob. vos potestis solaere aliter qd inio substātia 3ctus nō est in volūtate alterius 3hentiū. Sed resolutio 3ctus ē in p āte infeudātis quēadmodū dicim⁹ in p̄cario. l. in cōmodato § sicut ff. cōmodati. ¶ Oppo. vr̄ hic esse casus in quo in alternatiuis electio ē rescindentis 3ctū: imo regula ē i cōtrariū vt electio sit possidentis vt l. l. ij. C. de resci. ven. So. alia rō reformat pactū i. l. ij. tractat de rescindēdo cōtractu ppetuo hic rescindēdo cōtractu p nutu reuocabili. Ideo electio dat dn̄o. Subiungit Bal. q in alternatiuis remedior si preparatoria sūt pūt cumulari. c. qm̄ frequēter. §. fi. et. vt lite nō cōtesta. si consecutoria alterq ē eligendū p illū cuius grā inductū ē. l. rescriptū. §. si pacto. ff. de pac. tertiū omittit bald. qn̄ remedia sūt executiua: vos tūc dicite q pūt cumulari. l. q restituet ibi ang. ff. de rei vē. facit que no. bar. z bal. in. l. cōsentaneū. C. quō z qn̄ iudex bar. in. l. si finita. §. Julianus. ff. de dā. ifec. Cano. l. d. §. si. Et pōt assignari rō in casu nostro. s. ipsa natura rei q̄ ē reuocabilis sp vtī. d. ti. 3. d natura feu. ¶ Quero pone ifeudās i casu hui⁹. c. obtulit p̄ciū petit feu. cū fructibus medio tpe pcept. An debeat audiri quo ad fruct⁹ rn̄det bal. q nō q3 dilatio cedit ad commodū possessiōis nisi dilatio eēt data ad cōseruationē fructuū. l. mulier. §. si heres. z. l. postulāte. ff. ad treb. l. i fidei cōmis. §. cū possidius. ff. de vsur. facit qd no. i. l. emptor. ff d rei vē. Nā dilatio legalis nō dz eē nocua. l. p⁹. ff. ad sillañ. l. si. §. donec. C. d iure deli. nisi dilatio eēt cōcessa conseruādo fruct⁹ alteri. d. §. cū possidi⁹. Nā tūc vr̄ possedisse noie illi⁹ cuius grā ē data dilatio. l. postulāte. ff. ad trebel. Neq3 et hoc q iste possidens ē lucratus fructus intermedios cēsebit vsurari⁹ q iste cōtractus pcessit sine aliquo vitio possidētis sm̄ suā rectā naturā. l. ij. C. de pac. inter emp. z vē. z d for 3pe. i. c. cōquestus sm̄ bal.

¶ Quibus modis feudum amittat.

¶ Cōtinuat hoc ordie. 3. ti. prio visū ē qliter vasallus p̄t puari feudo ad volūtatē dn̄i. Nūc videndum restat d alijs modis p̄uādi vasallū feudo. pterea 3petēti ordie subijcitur rubrica. qb⁹ modis feu. amitta. Et i hoc addit rubrice q est 3. q. mo. feu. amit. q3 b i h tex. dicit vel similes culpas. Et sic generaliter priuat vasallus p alias similes culpas.

Icapitanei. h. d. Ex quattuor cāis h enumeratis vl ex similib⁹ culpis priuat vasal. feu. ad h allegat. ¶ No. ibi capitanei q maiores valuasores capitanei dn̄r d quo vidimus i. c. i. i pn̄. 3. q fe. da. po. z i. c. i. d na. fe. ¶ Nō ibi seniores q dn̄i valuasor appellāt seniores. ¶ Nō ibi i bello q si vasall⁹ dimiserit dn̄z i bello feudo caret dz q ē nōbile quasi itelligat vidimus i. c. i. 3. q. mo. feudū. amit. ¶ Nō ibi si credēnas q credēna dr qn̄ qs alicui cōmittit secretū suū vt nō i ext. aug. d pace 3stāne i h bo credētiar. Et secretū dr qd non vult dn̄s sciri ab alio vt no. i. l. ei⁹ q i pu:cia. ff. si cer. pe. z xxij. q. v. c. d forma. ¶ Nō ibi dānuz sciēter: q si vasal. sciēter i dānuz dn̄i mātfestauerit secretū ei cōmissū a dn̄o dz pdere feu. Nā pditor ē q alienā secreta reuelat vt nō i. d. c. d forma. ¶ No. ibi si sciēter q si vasal. fecerit stultū i psonā dn̄i sciēter puat feud. ¶ Nō ibi tex. valde singularē. vel siliz culpā silitudo culpe reqrit silitudinē pene z supplicij. Nā lz pulegiū qd ē 3 ius cōe nō extēdat ad cāus p̄termissos. l. qd h o 3. ff. d le. z. c. lz ibi no. maxie io. an. d trā. p̄i. z no. i. l. h. ff. d 3stu. pri. Tn̄ silitudo culpe extēdit vt h ē cas⁹. q dicerē pcedere q iex pcessit vlteri⁹ dispoñ. imo gnāliter ista materia priuatiōis feudi ē arbitraria vt statim dicā. c. i. j. i q. cau. feud. amit. c. i. §. lz q. j. q̄ fuit pri. cā. be. ami. ¶ No. et eo. tex. q i fe. pcedit d silib⁹ ad silia et i penis. lz pulchrius est vide

re que dicatur similitudo culpe. respondet Bal. quod videtur quod lex principis iudex vel ro naturalis dictat similitudinem culpe. ibi dicatur esse similitudo specie ad aliam et id l. non possunt. ff. de leg. ¶ Quis autem debeat arbitrari similitudinem culpe respondet bal. quod erit arbitrarium iudicis. l. voluntas C. de fideicommissis. et facit tex. bonus. §. sed quod. j. que fuit pri. ca. bene. amit. Et ideo ex glo. no. duas conclusiones.

Prima est quod ad hoc ut manifestatio credentie noceat vasallo requiruntur tria: primo ipsa manifestatio. item quod fiat animo damnificandi dominum. item et tertium quod ex ipsa manifestatione sit secutum damnum. Aliam conclusionem. quod positam quod ad hoc ut vasallus faciendo amicitiam cum inimicis domini privetur feudo requiruntur duo. s. ipsa amicitia contracta et quod tendat contra dominum sed adverte quia glo. in. §. cum patronus in glo. contra. al legata. et contra cum simpliciter dicat quod si vallus contrahit amicitiam cum inimicis domini quod privatur feudo. idem et in. l. liberti. C. de inof. testa. idem sentit ia. de ardizo. in summa idem tenet. d. bal. in. d. §. cum patronus et i. d. l. si liberti et est ro quia vasallus faciens cum inimico domini amicitiam vel confederationem videtur esse eiusdem propositi et . in c. repellitur eum o accusa. sed tu non recordas a suprascripta conclusione et intelligas omnia predicta secundum allegata esse vera et procedere sane intellecta. s. si illa amicitia est in mala parte hoc est contra dominum alio secus ut hic et probatur in. c. i. j. quot tes. sunt neces. ad proba. feu. ignorat. et probatur i. d. §. cum patronus. simile in l. liberti et hoc et gl. hic et. j. que fuit prima cau. bene. amit. i §. porro. Et probo ratione. nam esse amicum alterius non est malum. quia est preceptum ecclesie vij. ca. nola esse pro amico inimicus primo. item sic idem tutor potest esse tutor duorum pupillorum litigantium. l. accipientes. ff. de aucto. tu. ita eodem modo potest esse amicus duorum inimicorum nam sicut litigantes intelligunt inter certamen. l. advocati. C. de advoca. diver. iudi. Item quia si negaretur quod non haberi amicitiam esset contra charitatem et sic esset peccatum quod lex vetat. l. ij. C. de i dic. vidua. hanc opi. sequamur tamquam equiorem quam et sequitur an. et bal. in. d. §. porro. dicendo quod quis non debet fieri alienus a conversatione amicorum cum ista pena fundetur in naturali equitate ut dixit tex. in. c. i. §. in qui. ca. me. feu. amit. circa medium ideo non est equum ut ex tali amicitia simplici puniatur ar. ff. de ope. libe. l. libertus facit quod dixit specu. in ti. de tregua et pace ver. sed pone. et de vo. § i. ver. si aliquis Bar. Addatis etiam quod bal. hic no. glo. hac dicens singularem quod conspiratio capitur in malam partem que glo. potius sentit contra quod in utramque partem capitur et bonam et malam de quo in. §. cum patronus ff. de offi. pfec. vigil. in l. magistros. C. de profes. medi. li. x. ubi tex. contra bal. l c. pro tuas de symo. in. l. i. in fi. ff. de obsti. liber. in. c. conspirationem ma. in me pro archi. de ver. sig. li. vj. c. conspirationem et c. conspirat. xj. q. i. c. cum. s. et de re iudi. l. cle. ne in agro o sta. mona. §. quia vero. ¶ Op. cum glo. in fi. sin. in ver. l. videatur contra. primam conclusionem quod immo sola simplex amicitia cum inimico sufficiat ut probatur in. c. accusatoribus. iij q. v. ubi accusator vel testis procedens de domo inimici non admittitur et glo. non solvit sed tu dic quod loquitur in teste seu accusatore in quibus ille solus actus sufficit quod inducat suspitionem. l. iij. in prin. ff. de testi. vel dic secundum Ja de bel. quod etiam ibi conspirabat in damnum eius contra quem producitur et veniebat et sic non contradicit sed potius concordat de quo i. c. cum oporteat de accus. ¶ In glo. Aliud intelligo ubi agnoverit. nota quod etiam dominum vasallus feudo privatur si scienter cognoverit dominam domini sui. nam si ignoraverit non privatur ut est exemplum in se. parte glo. ¶ Ad fi. cum no. quod punitur affectus vasalli si sit effectus secutus de quo in. c. i. contra qui. mo feu. amit. et sentit bal. ar. de hac glo. in fi de quod cognoscens monialem ignoranter non punitur tamquam de stupro monialis pro predicta quod est no. dignum et probatur ex hoc tex. per. d. c. in secun. ¶ Extra glo. quero quis probabit quod animo damnificandi dominum vasallus manifestaverit credentiam a domino sibi commissam rndet an. quod in dubio non presumitur dolus et quia allegat dolum tenetur probare. l. quotiens. §. qui dolo. ff. de proba. sed dominus tenebitur probare quod vasallus manifestaverit secretum animo damnificandi dominum et probabitur ex coniecturis et argumentis puta si vasallus habeat crossum dominum suum vel alios vasallos committit contra dominum. l. dolum. C. de dolo. l. non omnes. §. a barbaris. ff. de re

militari. deinde An. postea voluit opi. contra que dicitur esse sua sicut quia glo. ponit plures ope. ultima dicitur esse sua nisi constet de mente doc. in contrarium secundum allega. no. bal. in auten. ex testamento C. de colla. sicut dicitur de inopi. in. c. i. de penis lib. vj. ibi. Jo. an. itaque an. ait quod vasallus tenebitur probare quod non animo damnificandi dominum manifestaverit credentiam domini sui. nam vasallus manifestans secretum domini delinquit quia facit contra iuramentum suum. c. i. de forma fideli. ergo presumitur in dolo quia in delictis in dubio presumitur dolus si non probetur contrarium. l. si non convicij. C. de iniuriis. l. i. et ibi no. C. ad. l. cornel. de sicca. et sunt no. Inno. in. c. i. de presump. facit quod no. bal. in. l. i. C. de fide instru. et iur. has. fis. ubi dicit quod non servans iuris solemnitatem presumitur in dolo versari: multo magis contrafaciens iuris precepto et iuramento fateor egdem quod si essent probationes hic idem et essent dubie staretur iuramento vasalli glo. insti. de acti. §. alie. bar. i. l. si cum. §. hisdem. ff. de accus. et no. pia. contra are. in l. pro herede. ff. de acq. here. gl. in. c. significasti de homi. Sed operpretium est querere qualiter probabit ipse vasallus quod non animo damnificandi dominum manifestavit secretum rndet An. dando exemplum puta si vasallus laudando dominum suum in magnificis gestis dixerit secretum domini et sic in similibus casibus.

¶ Quid autem si vasallus copulaverit amicitiam cum inimicis domini an presumatur fecisse animo damnificandi dominum suum. rndet an. quod non quod immo dominus hoc casu tenebitur probare quod vasallus copulaverit amicitiam cum inimicis suis animo damnificandi cum quod hec copulatio amicitie non est de genere prohibitorum. allegat nota. in. l. libri. C. de inoffi. testa. Hic ponat an. casus ponatur revelans secreta palepsa verum quia non est materia feudalis obmittam videbitis glo. in. d. c. i. de for. fide. quam glo. limitat an.

¶ Quero si vasallus commisit felloniam utrum fructus sint restituendi domino a die commisse fellonie. rndeo quod sic secundum singulare no. guil. et ang. in. l. i. C. de his quibus ut indig. ¶ Quero an vasallus advocatus possit prestare patrocinium contra dominum suum rndeo quod non nisi pro se et coniunctis suis secundum spec. in ti. de advocatis. §. i habetur in. c. fi. de postul. Et dicit an. quod illi qui habuerunt aliquid sub secreto et revelant in damnum proximi qui commisit sunt puniendi: puta consiliarij et officiales quia immo vult quod in dubio si quid dicit amico in secreto quod punitur si revelat licet ex ipse non acceptaverit in secreto. pro l. si quis instra. ff. de penis punitur fiona. in. l. in lege. §. fi. et sige ff. ad. l. acqui. ubi casus quod agitur contra revelantem ad interesse quia suscepit intelligere sub secreto ut hic an. vel tenebatur ad id ex natura officij quod habebat.

¶ Apud quem vel quos controversia feudi diffiniri debeat.

¶ Continuatur hoc modo quoniam in curiis principum versantur questiones feudorum et dubitatur apud quem vel quos debeant diffiniri. ideo subiicitur hec rubrica.

f

Icontentio. Premitte pro evidentia quod in cognitione causarum feudalium quattuor reperiuntur curie in quibus ipse cause possunt ventilari: videlicet curia ipsius domini qui contra ipso agit. item curia parium electorum per partes. item curia omnium parium complente. item curia iudicis ordinarij. item et quinto potest coram arbitro dari causa ventilari licet arbiter non habeat curiam ut predicta probantur. j. an apud iudi. vel do. quod feu. terminari debeat in c. i. et ibi de hoc per bal. et. j. d. since s. i mari. fac. §. fi. et hic et. j. de lege cora. §. si iter alle. aut est iudex ordinarius qui habet iurisdictionem ex aliqua ex causis notatis i. l. heres absens. ff. de iudicijs et i. l. ij. C. de iurisdi. om. iudi. c. cum ecclesia de of. ord. c. fi. de fo. compe. vel magistratus illius loci censetur iudex ordinarius ut hic secundum bal. b. d. Si contentio sit inter capitaneos cognoscit et diffinit imperator sicut et inter maiores et minores cognoscit per curie. ¶ No. ibi capitaneos quod ubi est contentio inter capitaneos cognoscit imperator sed vera inter minores et maiores valuasores per curie vel iudex curie cognoscet de huiusmodi contentione. Et sensit Bal. a pluribus huius opis. contra. in. vij. col. quod sed ubi cognoscat imperator quia feudum est privilegium et ubi dubitatur de substantia privilegij sicut ipse imperator cognoscet et ad quem ponderat audiri per. in. c. cum ve. de iudi. ideo bal. hic que

rit cũ dubitat de priuilegio vel sup eo q̃s erit iudex in quo
nolo imorari ne euagemur. ¶ In glo. i. ad fi. signabis
glo. que declarat qui dicant capitanei in feudis: nã capi-
tanei sunt duces marchiões ꝛc. q habẽt feudũ ab impera
tore. ¶ In glo. i. hodie ibi ẽt inter capitaneos no. gl. que
vult q hoc principiũ hodie corrigat̃ ꝫ hãc gl. improbat
ia. d. c. i. de natura feu. loqt̃ an dñs possit auferre feudũ
nõ cõuicta culpa ꝛ dicendũ est q nõ quo casu nõ est cõsti
tuenda dña inter maiores ꝛ minores valuasores ꝛ capi-
taneos: nos aũt loqmur q̃s dicat̃ iudex in cõtrouersia feu
dali. pterea ego reprobo glo. alia rõne q: vult glo. q pa
res curie sint iudices iter vasal. ꝛ hoc est falsũ q: imo do
minus in. c. i. §. pte. ȷ. de probi. feu. alie. per fe. nisi saluã-
do glo. intelligamus q erat cõtẽtio inter dñm ꝛ vasallũ
q: tũc pares curie sunt iudices. d. c. i. §. pte. ¶ In ea glo.
ad fi. glo. aliter intelligit istũ tex. q nõ corrigat̃ q: quilibz
tenebit feu. ab imperatore q: impator est iudex tanq̃ do
minus. d. §. pte. ¶ Extra glo. oppo. de. c. i. ȷ. d lege cora.
vbi pares curie cognoscũt nõ aũt impator vt h̃ dicit tex.
sol. ibi loqt̃ de cõsuet. particulari mediolañ. hic aũt loqui-
mur de cõsuetudine generali feudoꝝ. ¶ Scdo opponit̃
ꝯ istũ tex. in quo dr̃ q si est cõtrouersia iter maiores ꝛ mi
nores cognoscũt pares curie. vñ opponit̃ de. c. i. de phi
bi. fe. alie. per fede. vbi dñs cognoscit nõ pares curie sol.
ꝫ quosdã quos vr̃ hic sequi bal. dũ apostilat tex. ibi mi-
nores ꝛ maiores pro q: minores habẽt feu. a maiorib⁹: aut
est cõtẽtio inter capitaneos ꝛ cognoscet imperator: aut ẽ
cõtentio inter maiores ꝛ minores ꝛ cognoscũt pares cu-
rie vt hic: aut ẽ contẽtio iter alios puta minores ꝛ tunc co
gnoscet dñs feudi. d. §. pterea. hãc so. improbat Jac. de
bel. qñ dictus. §. pterea loqt̃ indistincte: ergo indistincte
intelligẽ. l. de pcio. ff. de publica. Soluit ipse aliter qñ ẽ
cõtentio inter alios vasallos ꝛ tũc si non sint pares curie
tũc cognoscet dñs. hec sol. nõ placet q: damnat ad. §. pte
rea. ꝯ. l. filiũ quẽ habẽtez. C. famil. her. scdo q: ille tex. lo-
quit̃ idistincte siue sint pares siue nõ ar. l. de pcio. ff. pu-
blici. pterea tradit̃ regula a glo. in. c. ceterũ d iudicijs q
vbi est cõtentio inter cõualuasores dñs est iudex nõ aũt ẽ
pares curie. Quare soluerẽ hoc cõtrariũ hoc mõ aut. n.
est cõtẽtio inter cõuasalos de feudo ꝛ cognoscet dñs. d.
§. pte. Aut est cõtentio inter dñm ꝛ vasallũ seu vasallos.
ꝛ aut imperator est dominus feudi ꝛ cognoscet impera-
tor vt hoc princi. Nec est absurdum q imperator in sua
causa iudicet: quia hoc est priuilegiũ imperatoris ꝛ alio-
rũ principũ supremoꝝ. c. cũ venisset ibi Panor. de iudi.
in. l. i. C. ne quis in sua cã iudi. ꝛ in terminis est casus i. c.
nouit. de iudi. Ibi nõ. n. intendimus iudicare d feudo cũ
cognitio ad regẽ pertinet. Et tñ erat ibi feudũ regis frã
cie: ꝛ de papa ẽ casus in. c. ad aplice de re iudi. li. vi. Aut
alius inferior est dñs feudi ꝛ tũc cognoscũt pares vt hoc
c. nfo in fi. ꝛ. d. §. pterea ad fi. Et tunc apostilate tex. hoc
mõ videlicet inter capitaneos subaudi ꝛ dñm. i. imperato-
rẽ. In tex. ibi maiores ꝛ minores subaudi ꝛ dñm. Nã in
hoc. c. erat cõtẽtio inter dñm ꝛ vasallos ꝛ est necesse dice
re q iste. §. corrigat̃ per. d. §. pterea. si intellexerimus istũ
tex. in fi. q sit cõtrouersia inter vasallũ ꝛ vasallũ. Sz q: le
gũ correctio ẽ euitanda. l. i. C. de mos. do. Iõ pcedẽs in-
tellectus magis placet q h̃ erat cõtẽtio inter dñm ꝛ vasal
lũ. ¶ Op. q: imo vr̃ q iudex ordinarius rei vl' arbiter co
gnoscat. d. c. ij. ȷ. de. l. cora. ꝛ. c. i. de inuestit. i mari. fac. so.
ibi erat cõtẽtio inter vasallũ q tenebat feud. ab alio ꝛ pul
chre declarat glo. in. d. §. pterea ꝛ videbis in. c. i. ȷ. de i
nuestit. i mari. fac. ¶ Pro complemẽto corã quo iudice ꝛ
sub cuius iurisdictiõe cãe feudales vel alias iter vasallos
sint vẽtilãde sic distingue. qñ interdũ ẽ cõtentio inter im
peratorẽ ꝛ suos vasallos q sunt d societate lõbardie ꝛ tũc
corã parib⁹ q sunt eiusdẽ ciuitatis vel comitat⁹ in quo cõ
trouersia est. cã terminet̃ ꝫ cõsuetudinẽ illi⁹ ciuitatis ni-
si ĩpator fuerit ĩ lõbardia: q: tũc ipse cognoscere poterit
si voluerit vt pdicta pbant̃ in tractatu pacis cõstãtie in. §.

si qua cõtrouersia. lz posset dici illõ fuisse tpale. Interdũ
cõtrouersia vertit̃ inter capitaneos impatoris q hñt digni
tates regales ꝛ tũc impator solus ẽ iudex vt h̃ in pri. ꝛ. ȷ.
de. l. cora. i pri. lz Mediolañ. aliter distinguãt vt ibi. In
terdũ cõtẽtio est inter alios vasallos inferiores. ꝛ tũc aut
constat vtrũqz litigãtẽ esse vasallũ eiusdẽ dñi de aliis feu
dis de quib⁹ nulla est qõ vel est cõtentio soluz de alia pte
feudi. ꝫ nõ de toto. vel cõfinib⁹ ipsius feudi. Ita qd cer-
tũ ẽ q vterqz pure est vasallus saltẽ in pte sine litigio. Et
tũc dñs feudi dz esse iudex. vt in. d. §. pterea. c. ceterũ de
iudicijs qui ita dz intelligi. Un si feudũ est ecclesiasticũ
tũc erit psona ecclesiastica iudex: ꝛ si feudũ esset seculare
tũc psona secularis erit iudex ẽt si vasallus esset clericus
q: in ista materia feudali est spãle vt laicus hẽat iurisdi-
tionẽ in clericũ vt in. c. verũ eꝫ de foro cõp. ꝛ. ȷ. de capi. co
ra. in fi. ꝛ bal. in. l. fi. in fi. C. sine cẽsu vel reli. Et d hoc p
butri. lati⁹ i. d. c. verũ ꝛ ibi p cardi. in. v. oppo. imo ẽt ipse
dñs feudi laicus nõ solũ cognoscet de cã feudali sui vasal
li clerici. ꝫ ẽt exequet̃ sñiaz ꝯ. d. clericũ vasallũ in bonis d
quo late dic p dictũ cardinalẽ i. d. c. verũ ꝛ ibi alij. Inter
dũ cõstat vnũ tñ eẽ vasallũ d feudo aliquo d quo nõ ẽ qõ
ꝫ qõ ẽ d alio feu. ꝛ tũc pares erũt iudices vt hic i scdo re-
spõso ꝛ. ȷ. d lege cora. scdo rñso. Interdũ ẽ dubiũ iter liti-
gãtes q̃s eoꝝ sit vasallus vt q: ambo ptẽdũt inuestiturã no
uã alicui⁹ feud. siue ab eodẽ dño siue a diuersis. Et tũc iu
dex ordinari⁹ vel arbiter cognoscet vt. ȷ. d lege cor. i. l. si
ter. Idẽ dicẽdũ si vn⁹ dicat antiquũ ꝛ alter nouũ q hz cãz
a dño q põt ptẽdere iteresse vt. ȷ. d inuesti. i mari. fac. c. i. in
pri. Interdũ vertit̃ qõ iter litigãtes quoꝝ vterqz dic̃ fe. eẽ
antiquũ ꝛ ad se spectare. Et tũc dñs cũ curia cognoscet vt
ȷ. d inuesti. i mari. fac. c. i. Interdũ cõtẽtio ẽ iter eos quoꝝ
vn⁹ dic̃ eẽ antiquũ ꝛ alter nouũ ꝛ pprium: ꝛ tũc pares curie
soli sine dño cognoscere debẽt vt. ȷ. an apud iudicem vel
dñm. c. i. ꝛ dixi in. §. pterea. Interdum est contentio in-
ter plures producentes diuersos inuestitores. Et tunc
iudex ordinarius cognoscet vt. ȷ. de pace tenẽ. i. §. si duo
ꝛ. §. si tres. vel arbiter vt. ȷ. an apd iudi. vl' do. c. i. ꝛ i. d. c.
ij. ȷ. de lege cora. Interdum est contentio inter vasallum
ꝛ alium quem constat non esse vasallum tunc iudex ordi-
narius rei cognoscet vt. ȷ. d ꝯtrouersia iter vas. ꝛ aliũ. c. i.
Interdũ ẽ ꝯtrouersia iter do. ꝛ vas. ꝛ tũc aut ẽ ꝯtẽtio d fe.
ꝯstituẽdo q: vas. dic: dñs pmisit me inuestire d feu. vel alio
mõ agit̃ actiõe psonali vt dñs inuestiat me ꝛ hẽat me p va
sallo. Et tunc sm regulã. Inno. in. c. ceterũ d iudicijs q
quo nõ agit̃ de iure feudi. sed de iure personali ordinari-
us erit iudex. Ita Panor. in. d. c. ceterũ. lz bal. in extra-
uagã. pacis constantie in ver. si qua tenet q hoc casu iu-
dicabũt pares curie. Et pro eo facit tex. in. c. i. ȷ. de con
ten. inter do. emphi. ꝛ vas. in. c. i. de milit. vas. qui contu.
Et facit q: idem debet esse iudex preparatorij: qui est sub
sequentis bal. in. l. si tibi pecuniã. ff. si cer. peta. Angel. in
l. quotiens. C. de iudicijs. c. veniẽs ij. grande de testi. Sz
ista actio personalis intentat̃ ad constituendũ ius reale i
feudo. ergo censebitur vt preparatoria eiusdẽ fori. Sz cer
te nõ est hoc iudiciũ preparatoriũ realis imo diuersuz. l.
cum queritur. ff. de exceptio. rei iudica. alioquin semper
actio personalis ad rem dandaz diceretur preparatoria
realis ꝛ posset tractari in loco rei ꝛ nõ esset aliqua specia
litas in actione reali contra ea que habent̃ in. l. ij. ꝛ. fi. C.
vbi in rem actio. in. c. sane de foro compet. Et sic in hoc
sto cum Panor. Aut agitur ꝛ est contentio de feudo qd
pretenditur constitutum inter dominum ꝛ vasallũ ꝛ tũc
pares curie cognoscunt vt in dicto. §. penul. ꝛ. ȷ. de con
trouer. inuesti. apud pares terminan. vel super amissio-
ne feudi vel super violentia per dominum vasallo facta
in dicto feudo. Et hoc tenet Bald. in dicto. §. penul. Et
Innocẽ. in. c. ceteruz de iudi. Idem dicendũ si dominus
feudi nõ recognosceret superiorẽ ꝛ vertatur causa feu-
dalis inter ipsum ꝛ vasallum. quia pares curie deberent
per ea que dicta sũt. Tamẽ ex tacito vel expresso cõsensu

dñi vel qꝫ conuentus non opposuit declinatoriaꝫ poterit
coram iordinario contentio inter dominum ⁊ vasallum
tractari. Panor. in. d. c. ceterū in. v. ⁊ in. x. col. Sꝫ si pa
res nō auderent cognoscere vel nollent vel essent dño ni
mium fauorabiles. tunc cognosceret papa rōne peccati:
vt extra de iudi. cap͂s in. c. nouit. Idem dicendū ꝓpter de
fectuꝫ iustitie vt de foro competenti in. c. ex transmissa ⁊ i
c. ex tenore. imo generaliter vbi dñs feudi nō vult vel nō
potest iurisdictionē feudi exercere inmediatus superior erit iu
dex. d. c. ceterū de iudi. ibi tex. Et ita dicit and. ⁊ bald. in
d. §. preterea. vbi etiā determinat idē bal. qꝫ si dñs extor
queret seruitia indebite a vasallo vltra modum qꝫ vasallus
potest implorare officiū presidis vt prouideat per. l. illici
tas in prin. ff. de offi. presidis. ⁊ quod no. in. l. i. §. per hāc
ff. de rei ven. faciunt no. in. c. cuꝫ singula per Io. an. de p
ben. lib. vi. ⁊ in. c. pastoralis de offi. ordi. co. li. Interdū con
tentio vertitur inter dñm ⁊ aliū qui dicit se vasalluꝫ ⁊ do
minus negat. Et tunc ratione huius dubitatiōis similiter
cognoscent pares curie vt. j. de contro. inter vasal. ⁊ cpꝫ
in. c. i. ⁊ tenet bal. in. d. §. preterea. Interduꝫ iurisdictio est
limitata inter litigantes ex forma priuilegii consuetudis
vel statuti. Et tunc illa debet attendi vt in. c. conquerente
extra de resti. spo. ⁊ tenet Bald. in. d. §. pre. ¶ Quid au
tem si inter vasallos vertatur questio in possessorio solo.
Et hanc questionē mouet. Inno. in. c. ceteꝝ de iudi. ⁊ ibi
etiā glo ⁊ do. Anto. ibidem inclinat ⁊ bal post eū in. d. c.
ii. j. de lege corā. vbi sic ait qꝫ si istud possessorium respicit
adminiculū petitoriꝫ pertinet cognitio ad dñm ar. l. nul
li. C. de iudi. Si vero non prestat adminiculuꝫ petitorio:
tunc si ex tali cognitione insurgat alia pena q̄ priuationis
⁊ alia lege q̄ lege feudoꝝ tūc ista cognitio pertinet ad or
dinariuꝫ loci. Et ita potest saluari opinio quā tenet Ho
stiē. in sūma in titulo d̄ feudis. §. apud quē. ver. qꝫ si inter
duos: que vult qꝫ ordinarius in possessorio sit iudex ibi. l to
-to illo. §. late prosequitur materia istaꝫ quis sit iudex i cau
sis feudalibus Bal. i. l. iii. C. si de momē. pos. fue. ap. Et
de primo mēbro est tex in. c. i. j. de contē. inter do ⁊ em
phi. ⁊ vasal. ⁊ ibi ponā ⁊ in. ca. de mili. vasal. qui contu. est
Et ideo siue criminaliter siue ciuiliter agetur ad vindi
ctā actione iniuriarum vel legis aquilie vel ex aliquo in
terdicto tunc semper erit cognitio iudicis ordinarij per. §
si duo ⁊. § si tres. j. de pace tenen. facit. c. ex parte de foro
compe. sm An. de iser ⁊ qd no. in clem. dispendiosam de
iudicijs. Idem dicendū si extraneus agat de spoliatione
contra illum que dicit se vasalluꝫ quia similiter iudex or
dinarius cognoscet vt probatur in. c. verum. extra de fo
ro compe. Et hoc tenet Goffred. in sūma illius tituli. pa
norm. in. c. ceteruꝫ preallc. tenet qꝫ coram dño feudi agē
da est huiusmodi causa possessoria. vel alias coram huiꝰ
dem coram quibus agitur causa feudi mouetur: quanq̄ i
terdicta sint personalia tamē sunt scripta in rem. l. i. ff. d
inter dic. no. in preallega. c. ex parte. b. Ex quo agitur er
go de feudo lꝫ possessorio. debet tamen agi coram domi
no si questio est inter vasallos vel coram paribus si que
stio est inter dominū ⁊ vasallum maxime quia posset exci
pi contra agentem respectu proprietatis feudi argu. consi
que no. in. c. si cōstiterit de accusa. ⁊ in. c. ad decimas de
restitutione spoliatorum lib. sexto ⁊ in. c. constitutus de fi
lijs presbyteroꝝ non or. ⁊ in. c. ex litteris de restitu. spolia
to. Et hec cognitio tamen spectat ad dominū feudi. sicut
in simili dicam. Si agitur possessorio de re spirituali vt
agatur coram iudice ecclesiastico vt notat Andre. c. fina.
de iudicijs ⁊ i ca. litteras de iur a. calum. vbi patet qꝫ eius
dē natura est possessio cuius est proprietas. Et quia pre
allc. §. dicit indistincte questionem de feudo coram domi
no agitandam vel paribus sm distinctionem predictam
non obstat. cap. ex parte. B. vbi fuit actum coram ordi
nario: quia vt dicit Innocen. in dicto. c. ceterum. ibi spo
liatio fuit facta a tertio vl agebatur ibi iure dotalicij ⁊ sic
non erat questio feudalis. Uel inclinas vt nota. in preallc.
c. ex parte vbi agebatur per viduam spoliatam ⁊ sic per

miserabilem personam oppressam quo casu quia miserā
biles persone ⁊ oppresse sunt sub protectione ecclesie pos
sunt suos spoliatores conuenire corā ecclesiastico iudi
ce vt clare colligitur ex illo tex. ⁊ idem in ecclesia lꝫ bald.
in. d. §. preterea. dicat hoc esse verum nisi conuentus di
cat rem esse feudalem ⁊ nominaret dominum in iudicio
quo casu si per summariam cognitionē appareret esse feudū
qꝫ ista cognitio remittitur ad dominum feudi per. c. si cle
ricus laicum extra de foro compe. quod dictum bal. non
puto veruꝫ per ea que dicta sunt ⁊ ideo videtur sensisse io
an. blan. in sūma dicens qꝫ in dicto. c. si clericus est spe
cialis casus fauore ecclesie. Interdum proceditur crimi
naliter inter vasallos ⁊ tunc cognitio est ipsius iudicis
ordinarij quia separatum est iudicium criminale a ciui
li. vt. ff. de iudi. l. solemus. §. latrunculoꝝ facit tex. in. §.
si tres de pace tenen. voluit tamen Inno. ⁊ sequuntur do
cto. in dicto. c. ceterum: qꝫ de spoliatione facta per domi
num vasallus non possit agere interdicto vnde vi parcat
reuerentie domini sed deberet agere actione in factuꝫ ut
gl. in simili in. l. i. §. interdictum. ff. de vi ⁊ vi arma. lꝫ se
cus ecōtra quia dominus bene potest agere contra vasal
lum. Quis autem iudex erit competens in causa appella
tionis nam in causis feudalibus appellari potest vt dici i
c. si. §. quo tempore miles. vnde ergo si appellaretur a sē
tentijs latis per suprascriptos iudicantes in causis feuda
libus dic plene per Innocen. in d. capi. ceterum vbi va
rias sententias adducit. Nā primo dicunt qꝫ siue appel
letur a paribus siue a domino proximus superior domio
feudi ordinarius appellabitur postea dicit qꝫ aut domi
nus iste habet superiorem aliuꝫ dominuꝫ prout videmus
quandoqꝫ. j. de prohi. feu. alie. per Fed. §. illud quoqꝫ ⁊
tunc ille superior appellabitur ⁊ hanc opinio. puto verā
⁊ tenet glo. in si. j. quo tempore miles. c. si. sed si non est su
perior dominus tunc debet appellari ad imperatorem vt
de offi. del. ab arbitro. li. vi. ⁊ hoc tenet iaco. ardizo. in sū
ma ti. de conten. feu. sub prima rubrica. Consequēter di
cit qꝫ si non est superior qd aut agitur reali ⁊ tunc appel
labitur ordinarius in cuius territorio res feudalis sita
est: si vero personali vel mixta tunc appellabitur iudex il
lius loci vbi est res feudalis sed. d. an. d̄ butrio in. d. c. ce
terum. putat qꝫ iudex superior sit iudex tribunalis qꝫ a tri
bunali plus regulariter appellatur q̄ a persona extra de
offici. ordi. in. c. romana. sed vbi pares vel dominus ha
bent superiorem ille erit iudex appellationis ⁊ maxime si
est infeudatus faciunt no. per bar. in. l. ii. C. vbi ⁊ apud
quos l. i. si societatē. §. arbitrorū. ff. pro socio si vō nō hꝫ
superiorē ⁊ tūc si ꝯsuetudo aliqd dispōit illa ē seruāda si con
suetudo nihil dispōit ⁊ tūc si ex ꝯsuetudie hēt aliqd tribu
nal certū i certo loco nā tūc ibi dꝫ iudicari vt no i. d. §. p
terea. l. pe. ⁊ ibi bē. ff. d̄ iurisdi. ⁊ in. l. si vt ppōis. C. quo ⁊ qñ
iudex ⁊ tūc iudex erit ille qui ē superior illiꝰ loci ordinari
us: si vero nō hēt ex ꝯsuetudie certū locū tūc dicēdū ē vt
ꝗ iudicib' hñtibus iurisdictionem absqꝫ territorio de qui
bus per Inno. in. c. cū contingat extra de foro compete.
quia vel in loco vbi morantur vel in loco quē elegerint q
bus casibus superior est ordinarius illius loci erit iudex ap
pellatiōis iuxta no. p hosti. de offi. or. quanto. ⁊ ista fuerūt
verba butri. in. d. loco. Panorm. ibi intelligit qꝫ superi
or vbi sita est res feudalis erit iudex dicto. c. romana. §. h
bet de appella. lib. vi. De qua materia habetur in. c. ro
mana de appel. ⁊ in. c. solite de maio. ⁊ obedien. Specu. in
ti. de appel. §. nunc tractemus ⁊ plene per Bald. infra d̄
inuestit. in mari. fac. in si. Sed quid si dominus conqueri
tur de vasallo ⁊ vasallus de duo dic qd cū vasalli pares hā
bet discuti qñ pares habent maiorem iurisdictionem de
suo pari quā de suo domino vt dicit. Ia. ardizo. in sūma de
conten. feu. sub prima rubrica Et ibi etiam tenet quod
pares ex causa suspicionis possunt recusari per. l. apertis
simi. C. de iudi. sed de hoc dic vt infra de inuesti. i mari.
fac. in si. ¶ No. quod non habet locū prorogatio iurisdictio
nis i feu. qꝫ vbicunqꝫ lex ponit necessitatē sꝫ non potest

fieri prorogatio iurisdictiõis sine volũtate iudicis ad quez pertinet iurisdictio s̃m bal. in. l. cũ eorũ. C. de sen. ⁊ interlo. omni. iudic. facit glo. in. c. i. ĵ. de inuesti. in mari. facit nec etiã iurisdictio iudicis in feudalibus ad aliã spẽm prorogari põt lʒ de de eadẽ spẽ. s. feudali posset fieri prorogatio Pano. in. c. ceterum in. i. v. ⁊. i. colũ. de iudi. Bart. in. l. i. ĝ. ⁊ post opus. ff. de oper. noui nũcia. bal. in. c. i. ĝ. p̃terea. io viii., ĵ. de probi. feu. alie. per fe.

f **S**I aliquis. Legit duobus mõis i glo. tertio mõ legit s̃m an. de iser. q̃ tpe bui⁹. c. poterat aliẽari totũ feu. quarto modo ego itelligo et tenore inestiture poterat alienari feu. vel fortassis fuit cõsensus dñi cũ conseruatiõe iuris sui in alienatiõe totius feud. his premissis. b. d. Resoluto iure datoris resoluit ius acceptoris. ¶ Not. tex. ibi totũ hic vr̃ ẽe casũ quo vasallus licite possit alienare totũ feu. qd̓ est notabile. qualiter intelligit̃ statum declarabo i glo. ¶ No. ibi vel parte. q̃ licita est alienatio partis feudi s̃ȝ ↄ̃ vtrũq; notabile opponit̃ de. c. i. ĵ. de p̃hi. feu. alie. p fede. rñdeo q̃ hodie neq; in totũ neq; p parte põt alienari feu. ¶ No. ibi ⁊ ipse subaudi s. vasallus alienãs vel eius heres decesserit sine masculo herede descẽdẽte feudũ reuertit̃ ad dñm q̃ limita verũ nisi essent agnati alienantis ⁊ feudũ sit paternũ vel antiquũ q̃ tũc nõ reuertit̃ ad dñm sed ad agnatuȝ s̃m an. d iser. q̃ se remittit ad no. in. c. i. s. de suc. feu. ¶ No. ex tex. ibi apit̃ q̃ feu. alienatũ ẽt in casu licito libere reuertit̃ ad dñm in preiudiciũ alienantis ⁊ heredũ suoꝝ vt no. ĵ. de p̃hi. feu. alie. p fed. l. ĝ. callidis ⁊ nõ obstãte q̃ emptor fuit bonefidei vt statim dicã. ¶ In glo. ibi reuocari dȝ. i. põt s̃m glo. ⁊ bene q̃ illõ verbũ dȝ qd̓ est necessitatis efficit̃ volũtarium sicut interdũ cõtra vt in gl. hic posita que ad hoc allegant cõcordantes nã vult dicere q̃ dñs nõ ↄpellat̃ rescĩdere emptionẽ si nõ vult q̃ posset ei rẽ dimittere ⁊ eũ inuestire d nouo ex gr̃a vt. ĵ. quĩ ad. feu. ad se. per. ¶ In gl. no. primũ itellectuȝ q̃ hec dictio vel sit correctiue q̃ non põt alienari feudũ totũ s̃ȝ ps ĝ. rursus. ↄ̃. qui. mo. feu. amit. Ad fi. gl. no. gl. nota s̃cdm itellectũ q̃ hic facta fuit alienatio toti⁹ feudi de facto que nõ valuit lȝ prima facie videret̃ q̃ deberet valere q̃ emptor erat bonefidei s̃ȝ nõ valet lȝ hẽat regressũ ↄ̃ datorẽ ad p̃ciũ. ĝ. callidis in. c. i. de p̃hi. fe. alie. per fede. Terti⁹ est intellectus an. q̃ istud. c. refert ius antiquũ feudoꝝ quo iure valebat alienatio totalis feu. s̃ȝ hodie nõ valet neq; in parte neq; in toto vt vidistis in. c. i. ĵ. de alie. feu. d. Mar. aliť ⁊ notabiliter intelligit hũc tex. s̃ mõ q̃ hic valuit alienatio totalis fe. reseruato tñ iure suo nec obstat si aliqs diceret si dñs cõsẽsit alienatiõi ẽ stabilis p̃manet aliẽatio lȝ vasall⁹ alienãs decesserit sine herede vt p̃bat̃ in. c. i. ĝ. si vero cũ volũtate dñi de alie. feu. q̃ rñdeo esse verũ nisi dñs reseruasset ius suũ ⁊ p hoc vr̃ q̃ notat inol. post bal. in. l. vsufruc. ff. so. ma. ⁊ plene in. l. nõ solũ. ĝ. morte. ff de ope. no. nun. ⁊ in. l. pacta nouissima. C. d pac. facit. l. si debitor. ĝ. si vẽditor. ff. qui. mo. pig. vel hypo. so. cle. i. in fi. vt lite pẽdente. c. inter monasteriuȝ de re iudi. ange. in. l. oẽs. C. de p̃scrip. xxx. vel. xl. ãnoꝝ lȝ p ⁊ ↄ̃ possint adduci argu. que ponit bal. in. c. que in ecclesiaruȝ in. x. col. de cõsti. Tñ bal. vr̃ in hãc partẽ inclinare q̃ ipu tẽt sibi q cũ hac p̃testatiõe cõsenserũt. Et cõfirmat̃ hic intellectus p ea que notant̃ per ino. i. l. si quis a filio in pri. ff. de lega. i. facit̃ que notat bal. i. c. cum ina i. ij. ⁊. iij. col. de elec. ¶ In glo. ibi sine filio ad fi nota q̃ in feudis appellatiõe heredis continet̃ masculus descẽdẽs. ¶ In gl. fi. ad fi. no. q̃ v̓ba q̃ dȝ necessitatiuũ aliqñ resoluit̃ i verbũ potestatiuũ vt hic q̃ refert̃ ad dñm siue ad creditorẽ vt i c. intelleximus de iudicijs in cle. attẽdentes vbi glo. de regulari. Et cõtra verbũ p̃tatiuũ resoluit̃ aliqñ in verbũ necessitatiuũ vt in. l. galus i v̓bo possit in pri. ff. de lib. ⁊ posthu. ⁊ per bar. in repeti. l. creditore C. d pigno. ¶ Extra glo. quero vasallus canonice inuestit⁹ de decimis ab ecclesia vult alienare feu. decimaꝝ infeudãdo aliũ laicũ quezitur an possit vr̃ dicendũ q̃ sic. c. i. ĝ. preterea ⁊ ibi gl. ĵ. de capi. corra. in cõtrariũ tñ est veritas q̃ imo nõ possit infeudare neq; alienare s̃m Inno. Hosti. ⁊ Ioã. de ligna. quod ait esse cõem s̃niaȝ in. c. p̃hibemus ex̃ de decimis. Et sic nota regulã ⁊ falliẽtiaȝ q̃ vasallus põt alteri ifeudare feudũ suũ dicto. ĝ. preterea. vbi regula nisi in decimiȝ dicto. c. p̃hibemus vbi notat̃. s̃ȝ cõtra dictã falliẽtiã opponit̃ d. c. cũ apostolica de his que fiũt a prela. So. licet vasallus non possit ifeudare nec alienare declas in laicũ tñ põt in ecclesiã. d. c. cũ apostolica ibi tex.

¶ Constitutiões dñi lotharij imperatoris quas ante ianuam sancti petri in ciuitate romana cõdidit obseruãde,

¶ Continuat̃ hoc ordine. Supra visũ est de consuetudinibus feudalibus nunc videndũ ẽ de cõsuetudinibus imperialibus in feudalibus conditis a lothario imperatore ⁊ durant vsq; ad ti. quẽadmodum feu. ad fi. perti.

f **S**I quis. Imperator lotharius mãdat obseruari cõstitutiões ab eo editas cũ cõsilio prudentũ in feudis circa successiões vel culpas vel reliqua. Ad hoc allegat̃ vsq; ad rubricã. Imp̃ator lotharius Eugenio pape. ¶ Nota in regis q̃ anteq̃ coronet̃ imperator nõ appellat̃ imperator S̃ȝ rex romanoꝝ post coronationẽ appellat̃ iperator. no. Bar. in rubri. i. officioꝝ ⁊ no. in cle. de iureiu. ¶ No. secũdo hic esse casuȝ q̃ imp̃ator existẽs in terris ecclesie p̃ta in ciuitate romana põt cõdere iura vniuersalia nõ tamẽ particularia respiciẽtia ip̃am ciuitatẽ romanã q̃ ipsa ẽ ecclesie romane. l. i. ĝ. cũ vrbẽ. ff. de offi. p̃fec. vr. liu. vi. c. ego Ludoui. in. d. cle. i. de iureiu. Et lȝ possent aliqua in contrariuȝ adduci. Tñ illa omitto breuitatis cã̃ maxie q̃ alias dixi in repeti. c. per venerabilẽ q filij sunt legitimi. ¶ No. hic esse casuȝ hic Mediolani q̃ terre lombardie sunt subdite imperio. Sed imediate duci hodie q̃ sunt ei subdite vt cõstat ex eius priuilegio.

¶ Imperator lothari⁹ eugenio pape ⁊ vniuerso populo.

¶ In glo. rubrice ad fi. cõcludit glo. q̃ nõnulli libri habẽt hãc rubricã videlicet imp̃ator lotharius eugenio pape ⁊ vniuerso populo ita cõiter habet̃ hec rubri. Sciendũ q̃ hoc. c. vsq; ad. c. si quis sine filio dr̃ nigrũ p̃cedentis. c. ¶ No. ex ordie huius rubrice q̃ imperator scribẽs pape se premittit. Tñ dignior est papatus q̃ imperiũ vt plene no. in. c. per venerabilẽ ⁊. c. cũ ciãm qui filij sunt legitimi ⁊ no. in. l. inter claras. C. de sum. tri. S̃ȝ i istis non curat̃ dignitas vt hic p̃bat̃. nec volo in vanitatibus [illegible] stere vtilia tantum prosequor.

f **S**I quis miles. Hoc dicit s̃m verum intellectũ ⁊ magis [illegible] centem litterẽ. Decedente vasallo succedit nepos ex filio p̃mortuo ⁊ nõ existẽte linea masculina descendenti succedit frater fratri ⁊ patruus succedit nepoti si feudũ sit antiquũ siue auitũ. Ad hoc allegat̃ hoc c. vel clarius s̃m Alua. Si miles vasallus morit̃ succedit sibi primo loco filius si extat. ⁊ si nõ extat succedet sibi nepos ex dicto filio. Et si miles relinquat dictum filium ⁊ fratrẽ tunc dictus filius succedet excluso dicto fratre [illegible] am si feudũ fuisset antiquum. Sed si postea dictus filius decederet tũc bene succederet sibi i ipso feudo antiquo predictus frater militis qui erat paternus ipsius filij [illegible] tur hoc dicit. ¶ No. ibi miles q̃ nõ significat hic verbũ miles iuris ministerium. Nam hoc. c. habet locum i [illegible] in vasallo ẽt non milite. Nam tex. locutus ẽ de milite q̃ cõiter feuda dantur militibus s̃m And. de iser. facit i [illegible] sili glo. in cle. i. i verbo p̃sidẽtibus d rescrip. vbi ex [illegible] eoꝝ q̃ frequẽti⁹ accidũt nõ iducũt iuris ministeriũ. No. tex. ibi ⁊ nepoti s̃m p̃mũ itellectũ q̃ si miles decessit rel[illegible]

eiꝰ nepote ex filio p̄mortuo succedit ip̄e nepos in feudo. Ista ē prima lectio q̄ v̄r idubitabilis. qm̄ in .c.i.§.cū p̄o cōradus.ff. de his q̄ feu.da.pos. vī q̄ descēdētes mascu-li vsq; i infinitū succedūt in feudo. Sʒ possumꝰ dicere q̄ hic nepos succedat auo p̄mortuo pr̄e suo añ mortē aui. Scdo mō legiē hoc pncipiū q̄ miles vasallus decessit re-licto nepote ex filio p̄mortuo ⁊ etiā frātre ip̄ius vasalli qui ē patruꝰ huiꝰ nepotis: certe nepos pr̄efertē. q̄ succe-dit loco p̄ris sui. Tertio legiē q̄ hoc verbū nepotē ītel-ligatē p filio fratris q̄ hic sit casus notabilis q̄ nepos.i. filiꝰ fratris succedat patruo suo i feudo qñ patruꝰ decessit nullo relicto descēdēte masculo. hec lectio ē ēt pulchra ppt̄ea q̄ tū nepos ē filiꝰ filij.l.iurecōsultus.ff.de gradibus.
¶ Nota in ver.⁊ sic nepos.q̄ frater fratri succedit i feu-do. Sʒ ɔ̄ hoc notabile oppoñit q̄ frater frī nō succedat in feudo. Uñ opponitur de.c.si duo de fratri.de no.be-ne.inuesti. So.hic erat antiquū.ibi aūt nouū sm̄ Jaco.de bel.⁊ Bal. ¶ No.ex ver.sʒ si filiꝰ sm̄ primā lectionē q̄ patruꝰ succedat nepoti.i.filio fratris sui si hic nepos de-cesserit sine herede masculo. Uel nō. sm̄ aliam lecturā q̄ nepos.i.filiꝰ fratris succedit patruo. Et tūc hec lectio erit eadē cum tertia lectiōe huiꝰ prin. Jdeo melior ē p̄-cedēs lectura vʒ q̄ patruꝰ succedat nepoti si feudum fit anti. Sʒ ɔ̄ hāc lecturā oppo. q̄ imo patruꝰ nō succedat nepoti: nā ascēdens nō succedit descēdenti.c.i.j.de na-tura suc.feu.⁊.c.i.de gradi.suc.i feu. So. ascendēs in li-nea directa nō succedit descēdēti. Jta loquitur iuri. Sed ascendēs in linea trāsuersali bn̄ succedet descēdenti vt h̄ sm̄ Ja.de bel.qd̄ est nobile. nā pater vel auꝰ qui est in li-nea directa ascēdēti nō succedit filio vel nepoti i feudo, nisi tenor inuestiture aliud importet. Secꝰ i linea trāsuersa-li qr̄ patruus succedit nepoti.i.filio fris sui vt casus hic in ṡ.intellige i feu.antiquo maioꝝ ⁊ stipitis a quibꝰ emana-runt tā patruꝰ q̄ nepos. And.in.c.i.j.de eo q̄ sibi ⁊ h̄edi. suis.idicat vltī ter.i s.s.ɔ̄ eos qui iterpretati fuerāt q̄stionē regni vt patruꝰ nō succedat nepoti.nā hic est casus ɔ̄ eos ⁊ illa iterptatio ē ɔ̄ dcū ⁊ iniustā cum hēamus casū hʒ And. Et male faciūt q̄ iterp̄tātur ita p fisco ɔ̄ iusticiā .l.nō dubito.ff.de iure fi.vbi i dubio ē iudicādū ɔ̄ fiscū.
¶ Jn glo.q̄ icipit.i successore. Jn ea.gl.vsq; ad ṡ.signa-bitis istā gl.ex qua colligiē p̄mo q̄ feudū iter fr̄es pōt di-uidi nisi sit feudū regni vocatꝰ vel marchionatꝰ.c.i.§.p̄ terea.j.de p̄hi.feu.alie.per fred. ¶ Scdo q̄ feudū pōt in diuisiōe bonoꝝ iter fr̄es venire. vide hēis glo.in.l.si famil.hic.C.familie here. ¶ Tertio no.ex gl.q̄ si fr̄es diuidāt bona nō tn̄ itelligitur renūciare iuri succedēdi i feudo. Nā si vnꝰ frūm decederet sine herede masculo. succede-ret ei frater suꝰ sup̄stes. ratio. q̄ simplex diuisio nō tollit ius succedēdi.l.cū pater.§ hereditatē.ff.de lega.ij.no.q̄ doc.in.l.qm̄ rome.§.duo fr̄es.ff.de verbo.ob.⁊ hāc gl. dicit hic bal.sup ea ē singularē ad itellectū illiꝰ.§.duo fratres.⁊ hic multa effundit circa hāc materiā. ¶ No. vltio q̄ simplex refutatio feudi i māibꝰ alteriꝰ fratris nō tollit ius succedēdi.si postea decesserit frater cui ē fcā re-nūciatio sine herede masculo succedit eidē in feudo al-ter frater sup̄stes qui feudo renūciauit. ⁊ sic no. q̄ renun-ciatio simplex feudi antiqui nō facit desinere feudū eē pa-ternale.nisi renūciatio eēt facta ut dñs inuestiat tanq̄ de nouo feu.nā tūc fr̄ fri nō succedit ut h̄ gl. vult q̄ notabiliter lo-quiē. Ex q̄ eliciūtur q̄tuor ɔ̄clones veraꝝ ⁊ idubitataꝝ.q̄ꝝ tres sunt bal. ¶ Prima ɔ̄clo ē ista q̄ simplex diuisio non p̄iudicat diuidētibꝰ i succes.feu.p̄m q̄ posita i futurꝰ agi-tur.⁊ ē rō q̄ diuisio feudi erat p̄nā. Jtē q̄ diuisio nō cō-p̄rehēdit futuros casus.l.cū pt̄.§.h̄editatē.ff.de lega.ij. ¶ Scda ɔ̄clo ē ista q̄ q̄ diuidit ⁊ refutatio non itelligiē refutare ius futurꝝ.sʒ solū id qd̄ i p̄ñti ē liquidū.⁊ ē rō q̄ ɔ̄ naturā refutatiōis ē q̄ extēdat ad futura.l.si ita.§.si sub ɔ̄ditiōe.ff.de leg.ij.⁊ no.i.l.i.C.de pac.⁊ i.l.si.C.d̄ bo.li-ber. ¶ Tertia ɔ̄clo q̄ qñ vasallus refutat exp̄sse feudum p̄ñti ad hoc ut aliter inuestiaē de eodē feudo tanq̄ nouo.

tūc feudū desinit esse p̄prius ꝑ̄ncipalis refutātis. ⁊ iō mor-tuo receptore nō reuertit ip̄iꝰ ad ip̄m receptorem.i.q̄ no.i.l.si familie.C.famil.hercis.⁊ ē rō q̄ dictū feudū in-stitura noua mediāte ip̄a refutatiōe assumpsit sibi nouā formā fidalē. ⁊ est recessum a veteri forma. Et i e istud feu. qd̄ p̄mo erat antiquū. nūc est effectū nouū feudum. Nā res pōt ex pacto nouā formam assūere.ff.de acqu. pos.l.si q̄s añ. Et vlīa pacta derogāt p̄oribꝰ.l.pacta no uissima.C.de pac. ¶ Quarta ɔ̄clo q̄ agnatꝰ pōt renū-ciare iuri succedēdi in feudo i futurꝰ. Et de hac ɔ̄clusiōe dic.j.d̄ eo q̄ finem fecit agna.in.c.i. ¶ Quero ab extra quid si isti fr̄es simul inuesti de feudo nouo cū pacto ut al-teri accresceret. ⁊ vnꝰ renūciat alteri. an si postea apertū an reuertaē ad fr̄em sup̄uenientē renūciātē an ad dñm̄ et q̄ reuertaē ad dñm facit qd̄ no.i.l.soluta.C.d̄ reinis.pig. ꝓ fr̄e aūt facit ista glo.⁊.ff.de vul.⁊ pu.l.ex facto.§.vlti-mus lōgꝰ.⁊ hāc ptē vī seq; Bal. q̄ quā h̄ refutauerit. ni nō desijt esse oīo vasallus.ar.i.c.i.j.de vas.q̄ ɔ̄ ɔ̄sti. lothe. feu.alie. qd̄ itelligo verū nisi exp̄sse cōstaret q̄ iste renūcia-ns voluisset i totū se excludere a iure futuro dicti feudi p eo q̄ ṡ.dīxi. ¶ Quero q̄d si vasallus decessit relicto fr̄e ⁊ filio fratris p̄mortui an filiꝰ p̄emortui ⁊ frater succedāt videō q̄ sic.casus ē in.c.i.j.de gra.suc.i fe. ¶ Ultio q̄ro vasallus decessit sine herede masculo relicto patruo suo ⁊ filio fratris sui.querit an patruꝰ succedat in feudo vna cum filio fr̄is: videō q̄ nō sm̄ Bal.imo succedit solus fi-lius fr̄is excluso patruo. auctēn. post fr̄es fratrūq; filios. C. de legi. heredi vos allegate tex.in.c.i.j.de gra.suc.in feu.nam sm̄ Bal. fr̄is filius succedit i cellula p̄ris sui. sʒ patruus nō h̄ꝫ p̄ximiorē cellulā nisi sciptum. ideo filiꝰ fra-tris intelligatur p̄ximior per fictionē quo ad gradū.⁊ per veritatem quo ad effectum.

¶ De bñficio fratris ⁊ qualr̄ frater fratri succedat.

¶ Continuatur hoc ordine. Supra visum de successiōe fratris: nūc uidendum est qualiter frater fratri succedat propterea subycitur d̄ beneficio fratris ⁊ qualiter frater fatri succedat.

Jquis. Est sciendum q̄ duobus modis habetur littera vno modo com-muniter vel hoc modo vʒ vtriusq; nomie. alio modo sine vel hoc dicit. Jn nouo beneficio nō succedit frater fratri nisi in quattuor casibus hic notatis vel sm̄ Alua. loco sūmarij. diuide in duas partes p̄nci-pales: in p̄ia parte ponit vnā regulā que talis est videli-cet q̄ i feu. nouo. frater nō succedat fratri vsq; ibi nisi. Jn secūda ponunē quattuor exceptiōes a dicta regula.quaꝝ prima est videlicet nisi quādo tēpore inuestiture fuisset pactū ordinatū cōtrariū. Secūda est ista quādo dictum feudū fuisset acquisitū de cōmunibus bonis ⁊ domie sciē. Tertia quādo ip̄i fratres starēt simul ⁊ feudū fuisset acquisitū per alterū eoꝝ de p̄prijs bonis nomine tamē vtriusq; ⁊ domio sciēte. Quarta quādo dicti fratres di-ctum feudum acquisiuissēt existentes in exercitu cū domi-no ⁊ sibi seruiendo cū equis ⁊ armis cōmunibus ip̄so do-mino sciente. ¶ No.tex. ibi nō succedit frater fratri in feu-do nouo ⁊ qd̄ habuit vnicū in persona ip̄oꝝ fratrū sine frater decedēs solus fuerit inuestitus sine ambo fratres fuerint simul inuestiti vt ē casus i.c.si.ṡ.de feu.marchie. ¶ No.tex.ibi per inuestiturā. nō fallentiā p̄mā nā si p̄ inuestiturā actū est vt frater fratri succedat in feudo no-uo: certe succedet frater fratri defūcto sine herede. ⁊ sub audite ad tex.ibi sine masculo vel alio descēdente mascu-lo puta nepote.c.i.§.⁊ si clientulus.ṡ.d̄ alien.ā feu. ¶ No ō fam fallētiā ibi ō cōibꝰ bōis sine cōis fuerit pecūia p̄cij si ue cōis fuerit res ex q̄ p̄dit p̄ciū.exēplū pōe: unꝰ ⁊ sep̄o nꝰ sūt fratres: uniꝰ cum vel alr̄ agsiuit feudū de pecunia sua ⁊ fratris sui: certe p̄sumiē emisse nōie cōi de iure feu-

dil lz sec⁹ de iure romano.l.si patruus.C.cōia vtriusqȝ iu dicij:ideo hoc casu plurimū prosunt verba instrumēti af firmatiua q̄ de pecunia cōi ita bal.hec.tn̄ Alua.B.tenet q̄ hoc casu requirit̄ q̄ simul habuerit.lz glo.velit cōtrarium ⁊ doctores videātur sequi glo.⁊ sic ē spāle i feudo. ¶ No. tertiam fallentiā ibi:vel vtriusqȝ noie:q̄ si frater nomie suo ⁊ noie fratris sui inuestit⁹ fuerit de feudo vel acquisi uerit feudū:succedet frater fratri i tali feudo ⁊ dicit alua. q̄ ista debēt hoc casu concurrere q̄ noie vtriusqȝ ōstitum q̄ ð pecunia sua q̄ ilēt simul:⁊ q̄ sciat dn̄s. ¶ No.dūaȝ si duo fr̄es sint inuestiti siml̄ de feudo:puta dn̄s inuestiuit ti cium ⁊ seiū fratres de nouo feudo certe non succedit fra ter fratri hoc casu in feudo ut vult h.c.i prin.⁊.c.si.ð. de feu.marchie.Sec⁹ aūt si inuestiuerit vnum fratrem no mie alterius fratris:nā tunc succedit frater fratri in feu do nouo vt ē casus h in ver.vtriusqȝ nomine. ¶ Quid si ille frater cui⁹ noie est captum feuduȝ a fratre:nollet ra tum hēre? Bal.in.l.ordo in si.C.ð execu.rei iudi. videt̄ sentire q̄ nō valebit quo ad aliū stipulātē.facit qd̄ not. Bar.in.l.si mihi ⁊ tibi.ff.de verbo.ob. ¶ No.ibi vel i hoste quartaȝ fallētiam ut frater fratri succedat in feudo nouo qd̄ in hoste regis itelligit̄.s.in exercitu ut dn̄ in.c.i. ð.de natura feudi ⁊ ibi and.de iser.⁊ dn̄o sciēte als sec⁹ ꝫ alua.per glo.i.c.ij.ð.de duob⁹ fra.de no.be.inue. ¶ No. q̄ v̄bum regis itelligit̄ de quolibet principe in regno vel principatu suo ꝫm and.q̄ dicit si restringeret̄ solum ad re gnum impatoris intelligeret̄ solū ð italico ⁊ theotonico c.si qui sunt p̄sbyteri.lxxxij.di.i suprascriptis ꝫa.ter.in.c.i. §.si ð.de pace iura.fir.tenen. ¶ Nota ibi simul acqsierit .s.frībus hitantib⁹ simul:vel aūt ēt in exercitu regis in ar mis ⁊ equis cōibus. ¶ Oppo.cōtra glo.i.ð illud qd̄ h pre supponit̄ vz q̄ feudū possit emi ⁊c̄.cuius ōtrium legit̄ in.c. i.ð.de feu.da.in vicē legis cōmisso,vbi expresse dr̄ q̄ feu dum nō acqritur sub p̄textu pecunie sed amore ⁊ honore dn̄i.So.glo.soluit ⁊ bene et qa gl.elicias duas cōclusio nes:prima ē q̄ i materia feudali v̄ba legis possunt ipro periari ⁊ extra propriā significationē reduci.⁊ pbat̄ ista cō clusio p.d.c.i.⁊ p ea que hn̄tur de alie.feu.in.§.⁊ si cliē tulus.⁊.ð.in tit,apud quē vel quos i.c.ij.i fi.⁊.ð.de eo qui sibi⁊ h̄dibus suis i.c.i.facit.ff.de rei ven.l.i.q̄ restituet̄ de leg.ij.l.cum q̄dam.ff.so.ma.i ru.cū si.Alia ꝯclusio q̄ quis nō pōt acquirer̄ feudum a dn̄o per pecuniaȝ:⁊ hanc cōclusionē firmat h glo.p ter.in.d.c.i.ð.de feu.da.i vicē legis cōmis.⁊ eam sequit̄ Jac.de bel.Sȝ.d.Bal.in sol. quam tradit ad.c.s.itelligat istam materiaȝ tripli̇̄r. Prio q̄ dn̄s potest vēdere feudum p pecuniaȝ ut h: ꝫ de veba nitate vȝ se abstinere ut ibi.Scdo q̄ dn̄s potest vendere modico p̄cio ut h nō autē iusto p̄cio ut ibi.Tertio q̄ dn̄s nō dȝ vēdere ut ibi.si tn̄ vēdit tenebit vēditio ut h ⁊.ð.q̄ feu.da pos.in fi.⁊ in.l.signam.C.de operis liber.i.l.qui se p̄us i.c.col.C.vnde libe.Bal.in.i.lz.C.de libe.cau. Sȝ teneatur ꝫm Ja.ardi.⁊ an.vt idistincte possit quis per pecuniam emere ⁊ acquirere feudū a quocūqȝ siue a dn̄o siue a vasallo de voluntate dn̄i nulla facta distinctiōe.⁊ h pbat̄ et pluribus primo p glo.in.d.c.i.de feu.da.in vicē legis cōs.que h expresse tȝ per ter.in.c.i.ð.quēadmo.feu. ad feu.perti.vbi est casus nō violādo lr̄am ut violare vo lunt ista glo.item probat̄ per ter.ð.de inuestu.in mari fac. in.c.i.in prin.itē p ter.ð.si de feu.fuerit cōtro.in.c.ticius in fi.itē per istū ter.qui simpliciter logt̄ itē.per ter.ð.q. mo.feu.amit.in fi.⁊.ð.de natura feu.in.c.i item probat̄ etiā de in.ca.p.c.ad nostrā de re.ec.nō alie.itē per ter.i c.ad nostrā de emp.⁊ vendi.itē probat̄ rōne.quoniā feu da equiparant̄ militijs in auctē.de exhiben.⁊ introducē. reis §.optime militie autem emuntur vt ibi ⁊.C.ð pigno. in.l.fi.⁊.C.de inoffi.test.l.omnimodo,§.plane.non ob. hec determinatiōi cōtrariū.ð.signatū.de.c.i.ð.de feu. da.in vicē leg.cōs.q̄ dȝ itelligi ⁊ restringi solū ad mate riā suā ꝓpriā.ð q̄ logt̄ suū rubeū ⁊ nigrū.l.i.§.i.ff.deposi ⁊.C.de ipo.lucra.descrip.l.i.⁊.ff.de iuris ⁊ fac.ignō.

l.regula in fi.vn̄ bene fatendū est q̄ i eo casu ð quo loqui tur dictū.c.i.nō dȝ acqri p pecuniā feudū eo q̄ deō casu ē pactū de cōuentiōe ipͦbata:ut ibi vt simili videmus i eo q̄ hȝ feu.guardie ⁊ gastal.q̄ dat iure officio nō posset ac quirere feu.vt visuȝ ē.ð.de feu.guar.c.i.vbi aūt cessemus in casibus in quibus pactū ⁊ ꝯuentio nō reprobaret̄.tūc dicendū q̄ possit dari p pecuniā licitu̇̄cte.vt.ð.dictū ē Et ita tenuit and.de iser.hic ⁊.ð.de na.feu.i.c.i.⁊ iaco. ardizo.in sūma sua sub rubricella q̄ verus dn̄s pōt i feu. dare p p̄cio ⁊c̄.Et ipse bal.quo ad effectū ñ multū discre pat.vt.ð.pȝ.Et sic h̄ēns q̄ siue in acqsitiōe feudi vt hic si ue in cōstructiōe que fit puta vt q̄ p feu.p̄stat̄ annua pē sio pōt interuenire pecunia vt dixi i p̄ludijs circa diffini tionez.Et si p̄cio mō fit acqsitio dr̄ realis emptio q̄ vbi cūqȝ fit mētio de p̄cio intelligit̄ in dubio q̄ sit emptio.l. fi.C.de p̄dijs curia li.x.gl.⁊ bal.in.l.cū dotē.C.de iure dotis.Si aūt scdo mō fit p̄statio tūc ē cōtract⁹ innomina tus locutiōi magis p̄xie accedēs q̄ emptiōi p ea que no. bar.⁊ Lud.in.l.cotē ferro.§.qui maximos.ff.ð publica.⁊ in disputatiōe que incipit publicanus bal.in.l.ex cōuen tiōe.C.de pac.l.ea lege.C.de vsuris in.l.lz in.iiij.⁊.v.q. C.locati Jmo.in.c.pp sterilitates.ð locato facit ter.op timus in.l.i.§.siquis seruū.ff.deposi.⁊ qd̄ no.bart.in.l.si sanū.ff.de dona.l.si merces.§.vis maior.ff.locati barto. post glo.⁊ ibi salice.in.l.i.C.de iure emphi.bal.pulchre i l.liberti liberteqȝ in fi.col.C.de op.liber. ¶ Et et predi ctis hn̄s eliciere an cōcessio in feudū dicat̄ cōtractus no minatus an inominatus nā lȝ docto.variarit bar.in.l.iu risgētiū.§.quinimo in fi.col.ff.ð pac.tenere videtur q̄ sit cōtract⁹ noiatus i.l.fi.C.qn̄ lz ab emp.disce.⁊ plura ad dimi.ð.in p̄ludijs hui⁹ opis in.xj.col.distinctio pȝ et pre missis si dat̄ sub ānua pensione que et sui natura habeat relatione ad rē feudalē quasi equiualet fructibus dr̄ loca tio argu.glo.⁊ ibi bar.in.l.i.§.i.ff.de supficie ⁊ glo.in.l. semp in stipulatiōibus.ff de regu.iur.⁊ per p̄dicta.Si ve ro p̄statio ānua respectu rei ⁊ fructuū ei⁹ ē modica tūc censet̄ cōtractus innominat⁹.vbi autē dat̄ feudū ex mera liberalitate iuxta ꝓpriā naturā feudi tūc transfirē cū bar.i .d.§.quinimo q̄ feudū dr̄ ꝯtract⁹ nominatus nā ista ē cō munis opi.doc.q̄ vbi lex vel ꝯsuetudo ꝓducit nouū ꝯtra ctū ⁊ illi dat nouā formā ⁊ nomē specificū ille cōtract⁹ dr̄ noīatus ita bar.in.d.§.quinimo in.l.i.in.v.col.ff.ð cōdi ex lege.Ang.in.l.legitima.ff.de pac.in.§.emphiteosis in auctē.de nō alie.bar.ang.bal.in.l.i.C.de iure emphi. ⁊ de feudo tenet bal in.c.que in ecclesiaȝ de cōstitu.i.iij. col.ꝫ cōsuetudo induxit hūc nouū cōtractū cōcessionis feudū dechitaȝ ei elegās nomē.i.feudū ⁊ nouā formā ut in.c.i.ð.qd sit inuesti.§ erit cōtract⁹ noiat⁹ ⁊ noiatā actio nē producet ⁊ feudū hoc modo concessū.i.sub annua p̄ stationē nō hȝ naturā feudi propriaȝ ex toto p ea que no. bal.in.l.qui se patris in.x.col.C.vnde liberi bal.in.l.gal lus.§.⁊.qd si tn̄.ff.de lib.⁊ posth.⁊ vidimus.ð.in p̄ludi is in diffinitione ⁊ diuisionibus feudoȝ ⁊.ð.quēadmodū feu.ad se.perti.c.i. ¶ Op.subsequenter in.d.glo.in ver. hec autē notabis ⁊c̄.cōtra ea que.ð.preposuerat gl.vȝ q̄ feu.posset acqri sine pecuia nō āt cū pecuia qd̄ vr̄ cō ð.l. palā.ff.de ritu nup.vbi pȝ qd̄ illud qd̄ nō ē licitū cū pecu nia nō debebit licere etiā absqȝ pecunia.Solu.bonus ser mone ⁊ similiū contrarioȝ dicit ista glo q̄ hec est via bo dardica quoniā interdū aliqua iura disponunt q̄ illud q̄ nō licet cū precio tn̄ licebit gratis vt.ff.de his qui no.in fa.l.fructi.§.pactus.interdū q̄ etiā qd non licet cū precio nō licet gratis dicta.l.palā Jnterdū ille q̄ pōt gratis da re pōt ēt vendere vt in regula cui ius est donādi.ff.de re gu.iur.Jnterdū reperitur cōtrariū q̄ quis pōt vendere nō aūt donare vt in.l.cōtra in fi.ff.ð pactis.⁊.C.ð admi. tu.l.nō omni.quare ꝓ solutione haȝ varietatū se remisit disputat.pe.⁊ hoc voluit ista glo.vsqȝ ad ver.quod autē q̄.Sȝ tu breuiter sic soluas q̄ illud q̄ nō lȝ gratis nec cū precio hȝ locū in negocijs omnino prohibitis vt pȝ in ma

ca.l.palā; illud vero quod licet gratis ꝛ cū precio. hꝫ locum in negociis oīo permissis vt in dicta regula. illud vero quod licet gratis ꝛ nō cū precio vel econtra hꝫ locum qñ subest aliqua causa vel ratio ꝑ quā ita disponitur ꝓ ut expresse colligitur ex oībus dictis iuribus ad hoc allegatis ſꝫ Jac. de bel. ℭ Ad fi. gl. no. gl. que intelligit tex. ꝙ si vnus frater emat de cōibus bōis feudū frater fratri succedat ſꝫ simul non habitent dūmodo sciēte dño fuerit emptū si aūt nō de cōi pecunia fuiſꝫ emptū tūc ita demū succederet si simul habitauerint. ℭ Quid aūt si vnus frater noīe suo tñ nō aūt simpliciter emerit de cōibus bonis feudū vt in secunda sñīa determinat and. ꝙ qñ emit de cōibus bonis simpliciter sciente dño loquitur tex. noster. Secus aūt qñ emit noīe suo tñ de cōibus bonis. l. cū duobus. §. frater. ff. pro socio. l. certo. §. altero. ff. de adqui. re. l. si patruus. C. cōia vtriusqꝫ iudi. Js hoc tñ alia. vt sentire non referre cuius noīe fiat ista emptio sed cuius pecunia. ꝛ intellige nisi expresse in emptiōe ꝓtestet ꝙ ꝓ se emi vt est de mente bal. hic ar. l. nensenius. ff. de nego. ge. ſꝫ alia. ibi hoc dicat ꝙ ex quo sunt simul ꝛ cōi pecunia dño sciente emit quācūqꝫ noīe ꝓprio ꝙ ꝓcedit ille tex. ꝗ i distinctē vult ꝙ qñ de cōibus bonis est emptū frater fratri succedat ꝛ stent simul. nō pōderat ꝙ ꝑ hoc videt alter alteri auxiliū pstare ꝛ cooperari in promerendo sicut in demerendo vt no. Jnno. in simili in. c. contingentis de cleri. ꝑcus. facit glo. in cle. i. de penis habetur in. c. petrus de homicidio. in glo. vt hic in fi. glo. hꝫ tenere ꝯtrāqꝫ que non vult attendi an simul fratres habitarent an nō. ꝛ ꝙ dicit sciente dño dicas ſm glo. hic ꝛ no. in. c. ij. de be. se. esse rōnē; nā dñs nō dꝫ habere vasallū quem ignorauerit ergo nō acquirit alteri fratri cū dño sciente fuerit emptū noīe cui⁹ fratris tm̄. Dic ergo no. ꝙ aliqñ duo fratres sūt inuestiti de nouo feudo ꝛ nō succedit frater fratri. c. aij. §. de feu. mar. Aliqñ vnus frater ē inuestitus simpliciter de nouo feudo ꝛ nō succedit frater fratri vt hoc. c. aliqñ vnus frater est inuestitus noīe suo ꝛ noīe alterius ꝛ tūc succedit frater fratri vt ꝓbat in tex. nr̄o vbi vel vtriusqꝫ noīe. aliqñ frater acquisiuit feudū simpliciter. ꝛ cū oībus bonis dño sciente ꝛ tunc frater fratri succedit. aliqñ frater acqsiuit feudū simpliciter qꝛ ñ dixit noīe ꝓprio neqꝫ fratris sui neqꝫ de cōibus bonis sciente dño ꝛ tunc frater fratri nō succedit vt dixi ꝑ rōnem gl. fi. ſm and. de iser. aliqñ frater acquisiuit feudū in exercitu regis cū cōibus armis ꝛ equis qꝛ habitabant in simul vel ex alia negociatione cōi ꝛ succedit frater fratri. Aliqñ frater acquisiuit feudū de cōibus bonis ꝛ stant simul. sed tñ noīe proprio acquisiuit ꝛ tunc alia. tꝫ hic ꝙ tunc frater fratri succedat and. de iser. tꝫ ꝯtrā de quo. ā. ℭ Jn glo. fi. ad fi. no. egregiam presumptionem tex. nostri. nam quando cū armis vel equis cōibus est quesitum feudum ꝓsumitur acquisitum nomine cōi quod est notandum.

De feudo sine culpa non amittendo.

ℭ Aliqui libri non hñt hanc rubricā sed regulariter hec ru. de feudo sine culpa non amittendo dꝫ esse hic ante hoc c. ꝙ incipit sancimus ꝛ continuatur hoc modo. §. superior lotharius promisit se dicturum de culpis propterea subijcimus hoc rubrica.

Sancimus. h. d. nemo vasallus regulariter dꝫ priuari feudo sine cognita ꝛ ꝓuicta culpa ad hoc allegat no. tex. ibi sine cognita culpa ꝙ vasallus sine cause cognitione nō dꝫ priuari feudo nā cognita ꝛ cōuicta dꝫ esse culpa vasalli. quod notabile facit ꝯ dños ꝗ de facto sine cause cognitione auferunt feuda vasallis suis idē dicit Bal. ꝙ per ꝯsilogꝫ nō dꝫ ꝗs priuari sine cā. l. fi. C. de diuersis predijs li. xi. c. docet de reg. iur. li. vi. no. ibi qñ facit fidelitatē ꝙ culpe ꝛ cause priuationis sunt ille quas inferit vasallus qñ facit fidelitatē; dño suo. Quid aūt iuris sit si nulle inferuntur i inuestitura feudali. Respondeo culpe ꝛ cause priuatiōis sunt oēs ille ꝗ ponunt in hꝫ libello feudorum vt vidistis. §. qui. mo. fe. am. ꝛ videbimus in. c. i. j. que fuit pri. cā. fe. ami. ꝛ in alijs locis hui⁹ libelli. Et sic ergo iste tex. ꝗ loquitur de feudis ꝛ culpis quas inferunt vasalli de instrumento fidelitat; vel feudi loquitur exēplificatiue ꝛ nō restrictiue ſm an. ꝛ intellige ſm alia. de culpis cōmissis post inuestiturā de feu. factā nō ante ar. l. si. ff. de be. li. l. fiqs testi. i si C. de testi. ℭ No. ibi suor; pariū ꝙ pares curie sunt iudices inter do. ꝛ va. ad cognoscendū ꝛ diffiniendū an vasallus cōmiserit culpā ꝛ dꝫ dñs vnū; eligere ꝛ vasallus aliū; ꝛ si dñs nō hꝫ in curia sua pes tūc actor sequitur forū rei vt ꝑ oia no. ꝛ ꝓbant in. c. i. i. de ꝯ. fe. apud pa. tri. vbi. n. spālis ꝓuisio cessat recurrit ad cōe remedium. c. lꝫ ex susceptō ꝛ ibi Jnno. d̄ fo. cō. c. i. ne se. va. si. vi. ꝛ facit. l. ij. C. de iur. om. iu. l. vbi absunt. ff. de iu. ꝛ cu. da. ab his. ꝛ ibi bar. facit tex. in. §. si tibi cure ibi a pr̄atibus in aūt. de mā pri. quē cōmendat bal. in. l. ij. C. qñ fiscus vel priua. ℭ No. ibi dominus suis ꝙ si vasallus recusauit prestare seruitiū dño dat cōditio ob cām dño ad repetendū se. quasi cā nō sit secuta ob quā datū est. l. si donatus ꝛ fere ꝑ tu. illū. ti. ff. de cōdi. ob cāꝫ. Sꝫ op. ꝛ imo vr̄ ꝙ cōditio ob cām nō det dño feudi nisi in odiū iuris. l. fi. ff. de vsufru. quēadm. caueā. § sic itaqꝫ istitu. de actio. sed dñs fe. est dñs salrē directo. c. i. in qui. cau. feu. amit. ꝛ vi. pñ ꝓhemio huius operis maxie in distinctiōe feudi ergo nō det cōditio ob cām dño. Andre. hic multū laborat in hoc ꝯrio nā cōstituit differentiam an dñs agat ꝯ extraneū quo casu cōpetit rei vēdicatio an vero ꝯ vasallū; quo casu cōpetit cōditio ob cām vt hic. vos solute ꝛ melius nā cōditio ob cām hꝫ dat dño ſꝫ nō dat dño ad dandū; rō qꝛ semel dñs āplius nō pōt effici dñs. l. meui⁹. §. duobus ff. de lega. ij. c. inter dilectos de fide instru. ꝛ sustinetur libellus in cōditiōe ob cām ad restituēdū dño cōcor. § ita ꝗꝫ ꝛ dicta. l. fi. ꝛ sic ergo cōditio ob cāꝫ bene dat dño ſꝫ ad tradēdū ꝛ restituēdū nisi i odiū iuris qꝛ dat cōditio dño. Modo ad ꝓpositū tex. nostri hic dñs feudi nō agit cōditiōe ob cām ad dādū ſꝫ ad repetēdū ꝛ nō solū ꝯ vasallum inuestitū ſꝫ et ꝯ aliū inuestitū ab illo. ꝯ extraneū; autē aget rei vēdica. ſm and. hic ar. l. i. C. de dona. ꝗ sub mō ꝛ no. in gl. magna i §. C. d̄ iure emphi. ℭ No. ibi nā si stetetit ꝙ si vasallus staret ꝑ. xx. āt mille ānos qbus non seruiret dño qꝛ nō erat necessariū seruitiū vasalli dño vasallus ñ amittit feudū nō tñ ꝑ hoc libertatē ꝓscrip. ponit Jo. an. i rubrica de feudis i addic. spe. ita bal. i. c. ex parte i. iij. col. de testi. bar. in. l. cū scimus C. de agri. ꝛ cēsi. li. xi. ꝛ Pa nor. ꝛ Jmo. i. c. ad audientiā d̄ ꝓscri. Jo. an. ꝛ Jmo. i. c. to bānes de de. cōiuga. ꝛ bar. l. l. filius. C. de decurio. li. x. la dit. i rubrica de arbitris i. vi. charta io. an. ꝛ Panor. i. c. audītis de ꝓscrip. Ang. i. l. male agit. C. de ꝓscri. xxx. an nor; anno. de buta reperi. c. ꝓuenit de censibus io. an. notabiliter i addit. ad spec. i rub. de ꝓscri. i. iij. ꝛ iiij. co. bar. ꝛ doc. alij maxie flora. di. l. hec aūt iura de ser. vrba. facit tex. i. c. lꝫ. j. si d̄ fe. fue ꝯtro. vbi casus ꝛ tex. i. c. i. §. ad hec j. hic finit lex. ℭ Circa illud. c. ꝗro nūquid requirat sñīa ꝓuatoria feudi ꝯ vasallū; bal. hic respōdet distinguēdo aut ē puiādus feudo aut ē ipso iure priuat⁹: ꝑio casu requirit sñīa ad esse ipsius priuatiōis. l. iubem⁹. C. de sacrosā. ec. l. eius qui declaratorē. ff. de iure fisci ꝛ ita intelligo bal. in. c. i. §. publici de pace tenē. ꝛ in. c. i. §. si. i. de pace iura. firmā. qui dicit ꝑ illos tex. ꝙ vasallus nō ē priuādus nisi seruato iuris ordine. Sc̄do casu qñ ē priuat⁹ ipso iure tūc ñ requirit declaratoria sñīa ad esse ipsi⁹ priuatiōis ſꝫ bñ requiritur ad executionē ipsius vt no. i. c. ꝓ humani de homicidio. li. vi. vbi in. c. i. §. nā si fidelis. ā. ꝗ. modis fe. amit. ſꝫ bal. videat innuere qꝫ sine alia declaratiōe executio fiat si cēt iniū ꝯria ꝑ no. ꝑ Jmo. in. c. ex rōne de appellat. in no

tabiliter soluit quod illud procedit ubi precessit iudicium et sententia. sed nos loquimur in pena que infertur a lege sine iudicio nisi saltem verificari delictum per no. l. novella i. C. perpetuo de elec. li. vi. si mus si requiratur hec sententia declaratoria facti. facit quod no. Bar. i. l. a divo pio et ibi lege gl. §. si super rebus ff. de re iudicata. investire alterum poterit nulla precedente sententia ita intelligo ludo. in consi. cxxii. quod incipit quo ad primum quo queritur in prin. pau. consi. cxxxiii. incip. in xpi. etc. casu pleno sed non amovere hunc investitum. c. sed de prebe. li. vi. ita bal. i. c. fe. Ista procedat quod vult ludo. in decimo consilio in fi. col. ne videatur contrarius his que in pri. firmavit ut predixi et pau. de castro consilio. cxxxiii. incipit. In xpi. etc. in casu presenti: nisi dominus pretenderet finitum feudum ex lapsu temporis prefixi in concessione nam tunc sine alia sententia vel cognitione dominus quasi pres iure suo potest illud tradere alteri et eum inducere in possessionem bal. i. c. que in ecclesiarum de constit. in. viii. col. quod intelligo in vi violentiam committendo per ea que vult bar. in l. creditores. C. de pig. gl. in l. non est singulis. ff. de re iu. in simili volu it and. in c. fi. in pe. col. i. quo tempore miles quod si vasallus commisit culpam per quam venit privandus feudo et moriatur sine herede dominus statim potest recipere feudum suum sine alio iudicio et si supuer mat tertius possessor agetur contra eum rei vendicatione quia iam plene dominus. Correlarium bene inferre quod finito feudo dominus potest de feudo non expectata alia sententia disponere et ad possessionem manum apponere dummodo reperiatur esse vacantem et vide que posui in c. i. §. fi. de q. feu. da. pos. et in simili multa adducit ludo. in consi. cxxii. quod incip. quo ad primum quo queritur. dixit, in bal. in c. i. in fi. j. de pace iura. firma. etc. quod quando culpa est notoria tunc si dominus habet alias iurisdictionem posset dominus in possessione feudi mittere fiscum suum si non habet iurisdictionem non intret possessionem auctoritate propria sed auctoritate iudicis et facit. de l. creditores, et l. non est singulis. ¶ In gl. unica ad fi. no. gl. perpetuo quod licet in tex. feudali reperiatur verbum miles tamen idem est in eo quod alio vasallo nisi reddatur ratio diversitatis inter militem et alium vasallum

Si quis. miles. Ex tribus causis infertur vasal. amittere fe. ad hoc al. ¶ No. ibi vendiderit quod si vasal. vendiderit to fe. amittet fe. et revertitur ad dominum. ¶ No. ibi vel si concubuerit cum uxore domini vivo domino amittet feu. et dixi in c. i. §. q. mo. fe. amit. ¶ No. ibi vivente domino circa quem tex. quero quid si vasallus concubuerit cum uxore quondam domini sui bal. hic firmat pedes. Vos vestigium te sequamini de isto. aut uxor quondam domini defuncti accepit alium virum et tunc vasallus non perdit feudum. quia mulieres convolentes ... dis viri sui viventis. l. mulieres. C. de dig. li. x. aut ista mulier non transivit ad secunda vota sed fecit in viduitate: et tunc vasal. perdet feudum ac si concubuisset cum uxore domini vivente domino. l. femina. ff. de sena. Ratio quia mulier vidua censetur quodammodo in ma. viri defuncti ut est tex. in l. fi. C. de dignis ma. dixi plene in c. i. §. item si fidel. §. q. mo. feu. amit. ¶ No. tex. vel in pugna. quod si vasallus dimiserit dominum in pugna et noluerit eum adiuvare privatur feudo, et dic quod duobus casibus expressis. secundo solo privatur per sententiam et in primo casu. s. alienationis privatur ipso iure per inno. in c. ex parte de fe. nisi vasallus negaret alienationem feudi factam fuisse quia tunc requiritur sententia et ita intelligatur tex. ibi amittat: nisi alienatio esset notoria ar. l. emptor in pri. ff. de act. em. sed bal. et and. in c. fi. i. quo tempore miles tamen ut dicit hic bal. tex. in c. dum verum verbo futuri temporis amittat ut contra alienantem requirere sententiam et facit tex. in c. i. §. denique ibi noverit se carituros i. que fuit prima cap. be. ami. que ad hoc ponderat ludo. in consi. cxxii. incipit quo ad primum per hac opi. facit tex. per locum a speciali in c. i. §. callidis. j. de prohi. feu. alie. per fede. ubi tex. sed videatur verbis futuri temporis tamen addit iuris executionem. s. et ad dominum libere revertatur et loquitur ille tex. in alienatione simulata et fraudulenta ergo fortius erit in alienatione non simulata quia minus in ea peccatur, tamen bal. ibi approbat, et videte ibi aliquid pulcre que addam et sed quod privatur per alienationem ipso iure assignans rationem quia iam demonstrat animum quod vult habere rem pro derelicta. Facit ad predictam quod simulatio et calliditas aggravant penam dominum inno. communiter approbatam i. c. cum dilecta de rescri. que voluit quod licet rescriptum de iustitia surrepticium non reddatur ipso iure nullum tamen per obreptionem est nullum quia in uno lucro voluit princeps delinquere sine decipere ideo firmat quod est nullum ipso iure bal. tamen in d. §. callidis quod quando vasallus alienat feudum sine licentia domini non requiritur alia sententia propter notorium quod ibi magis potest reperiri quia si alienavit et in alium transtulit facit evidentia demonstrat ideo si vasal. negaret et de hoc esset probandum per testes ut dixit and. in c. fi. i. quo tempore miles. ¶ No. ibi si potuerit hic esse bonum tex. pro vasallis ut impotentia excuset vasallum dummodo impedimentum sit grave et non facile ar. l. cesar. ff. de pub. faciunt que no. bal. in l. quibus diebus in prin. ff. de condi. et de mon. pulchrum tex. cum in c. nos quidem de testa. bal. in l. id quod pauperibus. C. de epis. et cle. ubi impotentia excusat a termino iure canonico. in c. abbate de v. s. facit que no. bar. et legiste i. l. continuus §. illud. ff. de v. ob. can. in c. breui de iureiu. sed bal. limitabit tamen nisi impedimentum et impotentia procuiat ex culpa precedente ipsius vasalli. nunc impedimentum et impotentia ipsius vasalli non excu. l. si vehendas. § idem iuris. ff. ad l. rhodiam de iactu. l. cum a matribus. C. que pe. tu. ibi no. in l. i. C. de na. li. i. l. proles. C. de ap. et i regula iuris damnum quod quis sua culpa sed bal. et ia. de bel. ¶ Gl. prima querit que incip. iussu. i. voluntate. No. quod rogatus et est consensus dominorum hic per iussu. Unde vulgo solemus dicere est rogare ducatum spes violentia ubi dicitur gl. in de. i. in verbo hortamur de iure pa. facit quod no. inno. in c. tua nos etc. que de vel vo. ma. gl. in l. i. ff. quod iussu. no. quod hoc quod dixi in milite habet locum in omni vasallo ut dixi in precedenti c. ad fi. non perpetuo quod que alienat ad partem feudi non perdit totum fe. sed tamen pro alienata de quo videbimus in c. i. j. de prohi. fe. alie. per fede. et gl. no. quod percutiens papam vel detinens papam privatur feudo ec. de. i. de pe. quod no. contra detinentes violentissimum pontifi. ¶ Ultimo no. quod licet regulariter quis non teneatur ostendere titulum sue possessionis ut no. in l. cogi. C. de pe. her. tamen procedens iusire aliena ut vasallus tenetur ostendere ti. bal. i. l. i. C. quorum et quando facit tex. i c. vasallus i. l. et ii. ii. i. si de fe. fue. contr. ibi dicitur.

¶ Quo tempore miles investituram petere debeat.

¶ Continuatur ad precedentia hodie supra visum est de causis quibus amittitur fe. quia privatur vasallus feu. si non petierit investituram in anno et mensem ab herede domini propterea subiicitur hec rubrica.

Ancimus. hoc. d. miles vasallus privatur feudo si non petierit investituram ab herede post mortem domini in anno et mense nisi subsit iusta causa ad hoc al. ¶ No. tex. ibi miles quod hoc in premissis locum habet in alio vasallo non milite ut dicitur in gl. ¶ No. ibi annum et mensem quod post mortem miles vasallus tenetur petere investituram feudi ab herede domini predefuncti si non petat privatur feudo et dic bal. hoc quod in civitatibus iurant maiores singuli et universi per sindicos fac. c. fi. de procu. c. primum de testi. li. vi. mulieres non iurant sed bal. ar. c. i. j. de pa. te. bal. in eun. a. pacis constitutione inter vasalli nostri. ¶ Et no. tex. ibi mensem quomodo fiat computatio mensis tradit plene bar. in l. cum bisextus de v. s. et tradit in c. sed de supple. negli. pla. in novella gl. in c. quia sit de elec. li. vi. et quod communiter intelligatur tex. dicit gl. i. l. fi. §. sin autem vobis. C. de iure deliberandi et io. an. in d. c. sed. ¶ No. tex. ibi filio quod si domino decedat relicto filio vel alio successore puta agnato: ab eodem herede vel ab ipsis petenda est investitura et sic tex. non habet locum sive sint successores ex linea defuncti sive transversali. et sic habetis quod aliud in feudo quod in emphyteosi nam licet feudum antiquum et sic datum pro filiis et nepotibus descendat in filios usque in infinitum ut vidimus in c. i. §. et quia. s. quod fe. da. pos. tamen singuli descendentes debent petere investituram ut hic quia onus est vasalli personale potius quam reale. s. fidelitas et iuramentum ideo si non nasce in herdem. c. veritatis de iureiu. non sic in emphyteosi data pro me filiis et nepotibus nam filii mihi succedentes non habent petere renovationem investiture ita sal. in l. fi. in. vii. co. C. de iu. em. quia censetur una tamen emphyteosis in omnibus: faciunt que no. bar. i. l. si servus communi. §. fi. ff. de stu. ser. ideo laudimium vel recognitiones solvere non tenebuntur nisi ibi nisi quod iusta causa excusat vasallum ut non privetur feudo vasallus licet non petierit investituram infra annum et mensem ubi velut capitalem que tex. declarat et hoc modo nam sine culpa vasalli erant inimicitie inter vas. et alium eius personas quod non possit tunc ire ad dominum ad petendam inve. excusatur ar. l. iii. ff. que ma. sed ia. de

bel. ꝛ pōderate tex. ibi capitales ꝗ leues inimicitie non excusarēt vasallū ꝛ no. sm Bal. ꝗ si vasallus esset ita potēs vt posset adire dn̄m absq3 timore inimicoꝝ nō excusarēt ar. no. l. c. bone mēorie ď elect. ꝛ i l. l. 13. ff. de arboribꝰ ꝛ fact. l. de etate. ff. ad trebel. nā ēt si cēt pestis i ciuitate in q̄ sit dn̄s nō tenet vasallus adire dn̄z tiore mortis ꝯ peste vt no. l. v. l. ď etate ꝛ no. in. c. ex pte de appel. eodē mō pp inimicitias capitales dn̄i sui excusaret vasallus. de. pastoralis ď re iudi. ¶ No. absētia iusta excusat vasallū q non petiit inuestiturā. j. ānū ꝛ mēses ꝛ hoc verbū iusta dz referri ad vasallū ꝛ dz glosari tex. i absētia iusta. s. vasalli non aūt pōderamus iustā vl iniustā absētiā dn̄i. rō ꝗ quotiēs subiicitur p̄ñ puta vasallo ꝯ absentē puta dn̄z nō cōsiderarmꝰ iustā vel iniustā cāz absētie imo simpliciter cōsiderarmꝰ abītiā siue iustā siue iniustā sz Bald. hic q allegat no. i. l. si. ff. ď i integrū restitut. ¶ Vppostillate tex. ibi dr̄ nec. s. vasallus ad restituēdū feudū dn̄o ꝛ no. ex isto tex. ex quo generaliter dr̄ nisi iusta cā ꝗ quocunq3 vasallus hz iusta excusationē quare nō petiit inuestiturā īfra ānū nō cadit a feudo: ꝯcordat tex. in. c. i. §. p̄terea si quis. j. de p̄hi. feu. alie. p fede. vbi pōderat negligētiā ꝛ facit tex. in. c. i. in principio i scd̄o respōso. j. q̄ fuit pri. cā bene. amit. fact. c. si. j. de p̄hi. feu. alie. p lotha. ꝛ vbi lex simpliciter loqt̄ nō tādo solū ꝗ nō petiit inuestiturā vt l. c. i. de capi. cora. intelligit̄ nisi iusta cā excuset sicut bar. in simul ꝛ ibi Bal. i. l. genero. ff. de his q no. infa. ꝛ p̄dictā cōclusionē tz old. cōsilio. cclx. icip. in qōne p̄posita in. iij. ꝛ vij. col. ¶ Sed qd si heres feudatarij vl ipse feudatarius nō possit possidere feudū ꝗ a tertio possidet̄ an teneant̄ petere inuestiturā ꝛ si nō peterit an hēret locū hec pena priuatiōis lapso tp̄e hic assignato. alia. i. c. i. in prin. j. q̄ fuit pri. cā bene. amit. ꝛ ibi ētrosentiā ꝛ Bal. i. l. solēnibus. C. de rei vēdi. tz ꝗ nō p. l. forma. §. si ego. ff. de cēsibus uē ꝗ nō priuat vasallus ex aliqua cā nisi cōcurrat dolus eiusdē. c. si. de p̄hi. feu. alie. p loth. qui dolus vasalli hic nō interuenit ex quo nō possidet feudū. hoc tn̄ declaretis verū si vasallus fecit diligētiā in recuperādo feudū a tertio possessore alīs si fuisset negligens ē qd sibi iputet̄ ꝛ curret tēpꝰ ac si possideret p regulā tex. i. l. quibꝰ in si. p̄ncipij ꝛ ibi bart. ff. de cōdi. ꝛ demō. calda. i rubrica de feudis cōsi. vj. bal. in. l. sperādū. §. finalit vtraq3 C. de iudicijs facit tex. cū glo. i. c. si. de elect. nā isto casu pp nō petitā inuestiturā cadet a feudo vasallꝰ nec excusabit̄ ꝗ aliō possideat ita pau. de castro cōsilio clvj. icipit i p̄n̄ ꝛc. viso ꝛ examinato puncto i. ij. col. ꝛ faciūt q̄. j. dicā. facit optie bal. in simili in. l. i. §. q sub cōditiōe. ff. si quis omissa causa testa. Bal. in. l. penul. C. si quis omissa causa testa. Ludo. in. l. quādiu in iij. ff. de acqui. heredi. facit quod no. bal. l. c. i. in fi. ď prescrip. tex. in. l. iij. §. quid ergo ibi siquidē nō postulauit. ff. de cōtra. iudi. tu. l. sz ꝛ si p pectorē. §. i. ver. sz nec eos. ff. ex qui. cau. maio. ibi gl. ꝛ i simili dicit Inno. i. c. i. de feudis quod qn̄ potest recuperare rem ab alio ꝛ nō recuperat nō excusatur vasallus ꝛ nota ex hoc tex. ꝗ non priuatur vasallus qui nō petiit inuestiturā īfra annū ꝛ mēsez nisi cū cause cognitiōe ꝛ s̄nia. l. iij. §. si ad diē. ff. de re militari sz Bal. nā iudex cognoscet an sit iusta cā excusationis nō tn̄ tenet̄ in petitiōe noue inuestiture soluere aliquid dn̄o nisi cōsuetudo vel pactū pticulariter aliud inducant facit gl. i. c. lōginquitatē. xij. q. ij. Cal. ita cōsulit i ru. de feu. cōsilio. vij. ¶ No. ar. ex h tex. ꝗ infans pōt eē miles ꝛ p̄bat̄ in. l. sz ꝛ milites in. §. iā aūt. ff. de excu. tu. qđ intelligas verū ex bn̄ficio principis put est videre in filijs baronū ꝛ maioꝝ nobiliū ꝛ dn̄oꝝ pp honorē parētū vt. l. si. ibi p voc. C. de test. mili. ꝛ no. bonū verbū ꝗ nō admittitur purgatio more l. magnā. C. de ꝯtrahē. ꝛ cōmittē. stipu. ꝛ no. in. l. si insulā. ff. de ver. obli. sm Bal. hic. ꝛ faciunt q̄ videbimus i. c. i. j. qđ iuris si post alie. va. fe. recup. vbi tn̄ de equitate vr̄ ꝯtrū dici. Sz ꝯ hoc dictū Bal. opp. ꝗ in mo admittit̄ purgatio more vr̄ oppo. de. c. potuit ď loca. vbi admittit̄ purgatio more lz sit dies ꝛ pena so. aliud ē

in cōtractu emphiteotico aliud in ꝯtu feudali ď quo loquit̄ tex. nr̄ et p̄bat̄. nā exceptio cōfirmat regulā i casibꝰ nō exceptis. l. i. de reg. iur. l. nā ꝗ lugde. ff. de pena lega. sz ita ē ꝗ tex. excipit iustā cām ꝗ vbi nō subest iusta causa priuabit̄ vasallus feudo si nō peterit inuestiturā. j. ānū ꝛ mēsē ꝛ p̄t ēē rō ꝗ nō admittat̄ purgatō more. ꝗ vbicūq3 ipsa lex fac̄ executionē ipso iure nō admittit̄ purgatio more sm Dy. l. l. si seruū. §. de illo ff. de ver. obli. ꝛ no. i. l. ꝛ si post tres. ff. ex qui. ca. ¶ Sz ita ē ꝗ cōsuetudo feudalis facit ꝗ reuertat̄ ad dn̄m feudi ipso iure qn̄ vasallus non petiit inuestiturā. j. ānū ꝛ mensez. c. i. j. de p̄hi. feu. alie. p fed. sm h. ꝛ ꝗ ipso iure cadat vasallus pp inuestiturā non petitā tz Cal. in ru. de feu. cōsi. vj. nec dicat aliqs ꝗ Bal. videat̄ ꝯtrius naz i p̄cedētibus dixit ꝗ regrat̄ s̄nia hic āt dicat ꝗ mero iure reuertat̄ ꝗ rn̄deo ꝗ trāsferē dn̄iuz ad dominū tn̄ regritur s̄nia declaratoria facti vt in simili l. c. cum scd̄m leges de here. li. vj. ꝛ in. l. eius q delatorem. ff. de iure fisci. ¶ No. tex. ibi iteruenient ꝗ nō solū iusta cā a prin. excusat vasallū q nō petiit inuestiturā si a p̄ncipio āni sortitus cā fuerit sz ēt si in ipso cursu āni iteruenerit ꝛ p̄pterea hēmus elicere sm cōez opi. scribentiuz ꝗ tp̄s ibi vel mēsis h ē cōtinuū ꝛ vtile diuersis respectibus. nā dr̄ vtile ꝗ nō currit ignoranti neq3 impedito ex iusta cā vt i tex. dr̄ aūt cōtinuū ꝗ currit tp̄e feriato in. l. si. C. ď tem. in inte. rest. Simile hēmus i auc. ho. C. de ap. ꝛ facit. l. cuz ser. ff. de edil. edic. ꝛ. l. ānus. ff. de calūnia sm Ja. ď bel. ꝛ Inno. in cle. i. de in inte. resti. vbi bona gl. ꝛ p legistas solet allegari glo. in ru. ff. de diuer. ꝛ tēp. p̄scr. Ego credo eē rōnē ꝗ sicut dicit Inno. l. c. ꝗ diuersitatē de cōe. p̄bē. de eqtate canonica tp̄s nō currit īpedito p illū tex. ita sentit Sali. et in. l. sicut. C. de p̄scrip. xxx. vel. xl. an. dūz dicit ꝗ de iure canonico pp hostilē pestē ꝛ similia nō currit p̄scriptio lz secus de iure ciuili ꝛ ita sentit Bar. in. l. naturaliter. ff. de vsucapio. ita ergo in p̄posito cū obligatio q̄ ē inter vasallū ꝛ dn̄z ex sūma eqtate naturali rōne ꝛ benignitate fūdetur vt ē tex. in. c. i. ver. si quis em dixerit. j. in qui. ca. fe. am. ꝛ multū pēdet ab eqtate iudicātis ď causis priuationis feudoꝝ vt in. c. i. §. sz ꝗ. j. q̄ fuit pri. causa be. amit. ꝛ sicut de equitate canonica tp̄a nō currūt impedito ita de equitate feudali que plurimū dz versari inter dn̄m ꝛ vasallū ꝛ esse ante oculos iudicātis de cāis priuatiōis feudoꝝ tp̄a p̄fixa i feudis ad inuestiturā petēdaz nō nūq̄ si nō currūt impedito vt h tex. ꝛ in. c. si. j. de p̄hi. fe. alie. p loth. vbi tex. videt̄ ponderare hāc equitatē cū con. cor. supra allegatis ꝛ ideo sm Bal. in auct. itē si appellationē. C. de tempo. appella. ex quo tempora nō currūt impedito ista tempora dicūtur vtilia ꝛ in pri. ꝛ in p̄gressu nā vt vult glo. quā ibi comēdat Bal. in. l. annua. ff. de calūnia. vbicūque a lege tp̄a dicunt̄ esse vtilia. intelligitur ꝗ omni tp̄e videlicet ꝛ in p̄ncipio ꝛ in progressu sint vtilia. Cū ergo iste tex. ꝛ alij concordantes quos supra allegauī dicant hoc tempus nō currere si interuenit iusta cā excusationis. Ergo clare apparet quod iste tex. vult qđ tp̄a hic assignata sint vtilia ¶ In glo. prima ad finē no. ꝗ tēpus āni ꝛ mēsis currit vasallo a die scientie saluo si fama esset ignorātia puta ꝗ omnes de ciuitate scirent mortem dn̄i. ¶ Glo. q̄ incipit sic ergo diuiditur in duos. In p̄ma soluit. in secunda querit: scd̄a ibi debet poni. ¶ In ea glo. ibi superfluū. Nota quod licet cōclusio sit quod vasallus priuetur feudo si non petierit inuestiturā infra annum ꝛ diem. c. p̄. §. p̄terea de prohi. feu. alie. per fede. Tamen fallit i milite qui habet annum ꝛ mensez vt hic ꝛ itellige sane de milite militāte non aūt de gaudentibꝰ vt no. Cy. in lege prima. C. de iur. ꝛ facti ignoran. ꝛ Bal. in lege in testamēto. C. de test. mili. ¶ In ea. gl. ibi i alijs hec solutio gl. non est bona quia legū correctio est euitanda. l. i. C. de inoffici. dot. Nam licet constitutio federici sit posterior ꝛ generalis tamen non tollit priuilegium militis ar. glo. singularis quā sp allegat Bal. in. l. decurionum. C. de silentiarijs li. xij. ¶ In ea glo. ibi. §. finantez

nota ꝙ dꝫ vasallus cōtumax qui nō petit inuestiturā .i. annū z diē. ¶ Ad fi. gl. no. bēt⁹ et gl. vasallū qui nō petierat inuestiturā intra ānū z diē nō cecidisse a feudo q2 dn̄s eū post ānū z diē inuestiuerat z sic dn̄s vr̄ tacite remittere culpā p quā vasallus ipso iure ē cecidit a feudo z ideo dicit Bal. i. c. i. in pri. j. q̄ fuit prima causa bene. amit. z hic qȯ admittēdo ad obediētiā dn̄s videt̄ remittere si nō ptestat in ɔ̄riū: nā cū iste actus admissiōis possit operari tollerātiā vt̄ possit opari remissionē vtilis ē protestatio c. diaconi ibi Arch. xxviij. di. nec requirit̄ hic alia p̄sentia partis vel īsinuatio vt no. d. Ant. post Jn. i. c. cū. M. i xxviij. col. de cōstit. z Jn. i. c. i. qȯ metus cā z facit nam ista ē quedā ptestatio declaratoria volūtatis z cōseruatoria iuris ptestātis que nō requirit p̄ntiā alterius. l. alimēta cum his que ibi cōiter not. C. de nego. gest. l. nensenius z l. pōponius scribit si negotiū ibi Bar. ff. de neg. ge. Bar. i. l. nō solū. §. morte circa materiā ptestatiōis declaratorie. ff. de opis no. nūcia. doc. tn̄ post ei. i. l. fi. C. de reuo. dona z Bal. i. d. §. insup vidētur facere vim aut vasallus cecidit ipso iure z tūc tacita tollerātia non nocet dn̄o neqꝫ sibi neqꝫ heredibus eius q2 ex quo ipso iure priuatus ē hoc tacito cōsensu nō reītegrat̄ aut nō ē vasallus priuat⁹ ipso iure sꝫ venit priuādus tūc tacita tollerātia p̄iudicat dn̄o heredibus suis z sibi vt videat̄ remisisse fellonia. facit no. i. §. fi. isti. de iniurijs. intelligo qn̄ aliquo actu appet ꝙ tacite remisit secus si simpliciter tacet c. ex ore de his q̄ fiunt a pla. Jmo. tn̄ i. c. ij. ō feudis dicit ꝙ uno ex quo dn̄s nō ē cōquest⁹ de fellonia sꝫ remisit videt antiquū feudū nec ē verū ꝙ iste eēt priuatus feudo ipso iure q2 intelligit̄ si dn̄s vti vellet caducitate. l. ij. C. de iure ēphi. ex quo nō apparet ꝙ voluerit vti idē erit i hoc vasallo qȯ ē in eo q venit priuādus. z facit Bal. i. c. q̄ i ecclesiar. de cōsti. i. x. col. ita cōmuniter doc. hic Alua i. c. i. in pri. j. q̄ fuit pma cā be. amit. Bal. post glo. i. c. i. §. insup. j. de phi. feu. alie. p fede fact. c. lꝫ. j. si de feu. fue. cōtro. Panor. i. c. fi. ō dona. Bal. in. l. executorē in. xvj. colū. C. de execut. rei iudica. Bald. i. c. q̄ i ecclesiar. i. viij. col. possūt i simili adduci q̄ habētur i. l. ij. C. de iure emphi. hic. c. glo. limitabitis sꝫ Bal. nisi dn̄s sit ignorās: nā ignorans non dꝫ remittere ius suū. l. mater. ff. de inoffi. testa. z plene i. l. q n rome. §. duo fratres de ver. ob. codē modo dn̄s errās vel dubitās non p̄sumit̄ remittere ius suū. l. si p errorē. ff. de iurisdic. om. iud. l. fi. de cōdi. z demō. cū fi. codē mō nō p̄sumit̄ remittere ius suū qn̄ ptestet̄ nolle remittere ius suū ar. no. i. l. i. pacta nouissima. C. de pactis facit qȯ plene no. i. l. nō solū. §. morte. ff. de opis no. nū. simile di. i auē. cū testator. C. ad. l. falcid. Sꝫ i quātū ista glo. allegat̄ quotidie ꝙ dn̄s tacite p ɔ̄riū actū vr̄ remittere caducitatē icursaꝫ dicite posse attētari ꝙ si act⁹ ex quo cēsat̄ caducitas bēret tractū successiuū z post actū p quē resultat remissio caducitatis p̄seueraret actus p quē caducitas nascit̄ puta post alienationē feudi dn̄s admittit iterū primū vasallū vel post lapsū annū ad petēdū inuestiturā illa n̄ petita admittit tn̄ vasallū ad obediētiā donec res stat alienata vel cessat i petēdo inuestiturā poterit mutata volūtate dn̄s dicere volo vti caducitate ita. d. Anto. cōsilio. xxij. icipit i nomie zc. visis p̄ictis i. ij. z iij. col. per so. p Lx. i. l. adulterā. C. de adulter. Bal. i. l. ij. ff. ō ap. recipi. Arch. i. iij. q. vij. i sūma z i c. statuimus de offi. del. li. vi. z ita pōt itelligi. c. potuit ō locato ibi nisi zc. ¶ Quero cū gl. vi. qd si vasall⁹ moriat̄. j. dem̄ tp̄s petēde inuestiture an eius successor debeat bēre itegrū tp̄s .s. āni z mēsis ad dictā inuestiturā petēdā an vero solū illud tp̄s qȯ superat defūcto z r̄ndet gl. dupliciter: primo qȯ debeat distingui prout distinguit̄ in. i. eaqꝫ. C. de tēpo. in integ. re. vꝫ ꝙ aut maior succedit maiori aut minor minori aut maior minori vel ecōtra z s̄m diuersitatē casus debemus diuersificare determinationē vt ibi colligit̄ Secūdo dicit glo. argumētatiue ꝙ indistincte debeat dari solū illud tēpus qȯ supererat defūcto per. l. pperandū. §. fina sꝫ. C. de iudi. cū si. z hoc voluit tota ista glo. vsqꝫ ad fi. sꝫ tu dic melius s̄m doc. circa hāc q̄ōnē ꝙ si feudū est antiquū. z tūc successor debeat h̄re integrū tp̄s non cōsiderato mō aliquo tpe qȯ superat defuncto z ē rō q2 iste successor hꝫ feudū a pri. magis bene. alterius q̄ p̄cessoris incepti nō dꝫ sibi successori nocere ar. ff. de success. edic. l. i. §. quib⁹ in sitiu. ō bo. pos. in. §. fi. l. fi. C. q admitti ibi glos. z doc nā successor agit ō sua inuestitura nō de inuestitura p̄cessoris qn̄ codē mō successor dꝫ p tere suā inuestiturā a dn̄o sic vt si p̄cessor iā inuestit⁹ .j. tp̄s debitū mortuus esset successor nihil hꝫ cōe cū inuestitura p̄decessoris quo ad h̄ sed si feudū eēt nouū. vtputa q2 pr̄ meus acquisiuisset fe. de nouo a dn̄o z fuisset inuestitus z postea moriat̄ dn̄s z pr̄ me⁹ n̄ petijt renouatōeꝫ inuestiture a successorē dn̄i z tādē pr̄ meus mortuus ē post decē mēses a tpe mortis dn̄i. Tūc ego fili⁹ successor nō habebo nisi solū illud tp̄s ꝙ superat pr̄i meo defūcto ad dictā renouationē petēdaꝫ. z est rō q2 a pr̄e meo defūcto p̄cessit illud feuduꝫ z sic venio ex p̄sona p̄ris mei. l. melius. z. l. ex. ff. de mino. z ita tꝫ Ja. de bel z Pic. de nea. z ad hanc q̄ōnem addas alia q̄ dixi. j. q̄ fuit pu. cā be. amit. in pal. in q̄ōnibus. ¶ Gl. fi. habes dudū in tres quēadmodū tripliciter habet̄ lr̄a. fa ibi si habes i fantia. tertia ibi vel ita itelligas in fama. ¶ Jn ea. gl. ibi si minori ꝙ si in littera sit infātia tūc collige ꝙ pupillus q nō petijt inuestiturā .j. annū z mēseꝫ vel diē nō priuat̄ feudo z itellige tex. in ifantia dn̄i vel vasalli. qd in adulto vasallo qui nō petijt inuestiturā .j. annuꝫ z mēsem. R̄ndeo q currit adulto annus mēsis vel dies sꝫ datur in integ. restitu. s̄m Bal. z glo. in. c. i. de phi. feu. alie. p Fede. ¶ Jbi c. i. nō s̄m aliā litterā que cōiter tenet̄. Jnfamia dn̄i excusat vasallum qui nō petijt inuestiturā infra annū z diem z intelligit̄ de infamia excōicatiōis maioris que reddit quē infamē vt hac glo. qn̄ dominus ē bānitus a papa vel imperatore z sic nō intelligit̄ de omni infamia. sꝫ de ea de q in. d. c. i. hic finitur lex s̄m Bal. hic. ¶ Ad n̄ glo. no. s̄m aliaꝫ litterā. infamia. i. ꝙ nulla fama habita ō morte dn̄i vasallus excusat̄ qui nō petijt inuestiturā .j. tp̄s debitum. ¶ Jn glo pr̄ ibi absens no. ꝙ nō ōis absentia ē iusta sed s̄ sit necessaria vel forte pbabilis. vt no. i. l. fi. ff. de in inte. resti. cle. i. de resti. in integ. tu vero clari⁹ ex glo. cū p̄cedētibus gl. dicas quinqꝫ cōclusiōes. prīa ē ista ꝙ pp infamiā dn̄i subtrahit̄ sibi iuramētū fidelitatis. vt dictuꝫ ē. Scda est ista ꝙ ōis excōicat⁹ maiori excōicatiōe est infamis fac qȯ no. glo. insti. de capi. di. §. minor. z qȯ dixi. j. in. d. ti. sꝫ fiunt lex i pn̄. z. j. de statutis ɔ̄ lib. ex. §. credētes. dixi alias in. c. pastoralis. §. fi. de ap. Tertia cōclusio ē illa ꝙ mors alicuius q mortu⁹ dē in remotis ptibus pbat̄ p famā. fac l. fi. de here. insti. z C. ō testa. mil. l. i. z. l. certi iuris. Sꝫ ō hac cōclusiōe z materia dic lan⁹ vt glo. z doc. in. l. si quidē C. sol. ma. z. ff. quē ad. testa. aper in. l. ij. §. si dubitet̄ z C. de capi. in. l. nec eos p cano. z ibi dixi in. c. i p̄ntia. de spon. Quarta cōclusio ꝙ nō iputat̄ ei q nō ē certus de morte testatoris sꝫ de hac cōclusione dec lan⁹ vt habet̄ in. l. genero. ff. de his q̄ no. i fa. z ex hac ɔclusiōe sūmit ibi Bal. ar. ꝙ iteꝫ nō currit tp̄s executorib⁹ testoꝝ. de quo dicatis vt ibi. Quīta cōclusio q̄ colligitur ex ista glo. ex p̄cedentibus est ꝙ illud tp̄s ꝙ datū est ad inuestiturā petēdam est vtile quātum ad natiuitatē q2 non currit nisi a tēpore scientie. Jtem nec ei qui impedit̄ petere: sed quātum ad p̄gressuꝫ est cōtinuum s̄m quod non tn̄ p oīa. nā est ē p̄gressu vtile cū nō currat impedito. q2 in eo cōputabantur dies feriati. z non feriati sicut alibi pꝫ in. l. annus. ff. de calumnia. z de edil. edic. l. cum sex s̄m Jaco. de bel. z Pico de nea. z dixi. s. prime in fi. huius tex. circa quintā conclusionē colligendo mētē scribētium hic habetis p̄mo dicere ꝙ istud tp̄s de quo hic ex quo vꝫ ab initio vtile non curret ɔ̄ ignorantē. z iō dn̄s hꝫ pbare ꝙ vasall⁹ habuit sciam qȯ feudū erat ad se deuolutū q2 mortu⁹ erat feudū obtinēs cū p

se vz succedere z stat3 Bal.i.c.i.in prin j. de capi. cora. y volunt Bar.i.l.genero.circa fi. vbi facit regulam magistra.ff.de his q no.infa.facit in.l.scire ex.§ ex.z ibi Bal. ff. de excu.tu.facit tex.in.l.cu lex z ibi Angel.ff. de edil. edic.z in.l.quinquaginta de excu.tu.p quelimita glo. q solet allegari p notabili in tu.ff.de diuer.z tep.pscri. vbi vult q tpa in dubio sunt cotinua quia intelligit possit ce perum currere s; in sui inicio sunt vtilia quia no currunt ignoranti vt declarat Pau.de ca.p pdicta in cosi.cxxvi. q incipit In xpi noie zc. vi q dca accusatio z in consi. cxxxii q incipit In xpi noie zc.vt vicedu.z ita cu Bar. etiam Pe.d ancha.in.c.statuti.d pbe.li.vi.z facit qd volunt ang.i.d.l.genero.vbi rndet ad.l.oes.C.de pscri.xxx. vel.xl.annorum q ibi lex pcessit viterius disponendo q tpa pscriptionis illius currit ignoranti. Et ita Bal.i.l.i.i xxiiii.oppo.C.q admitti.cu ergo tex.noster no dicat hoc tps currere ignoranti imo cotrariu dicat du excipit iusta causam ergo ista tpa no est dubiu in principio vtilia esse: z pbat etia p regula magistra qua faciut doctores coiter post bal. in.l.quadiu C.q admitti.z Bal.in dca.l.i.in xxiiii.op z est tex.z ibi Jmo.z coiter doctores in dicto capitulo q diuersitate.q regula e qd vbicuq lex statuit aliqua pscriptione ad factu hominis peragedu vel notat negligentia quod tunc tps no currit ignoranti. Cu ergo hic statuatur tps anni ad petenda inuestitura z et notet negligentia no petentis vt in.c.i.in prin. in secundo respoo.i. que fuit pri.ca.be.amit.z in.c.fi.j.de pbi.feu.ali.p lotb.ergo dare relinquitur hoc tps in sui initio esse vtile. Scdm e qd habebis elicere ex ista cclusioe vz dicit q in pgressu hoc tepus sit vtile q si auteri post qua cepit vz post noticia interueniat impedimetu in hoc ano q excusat vasallus nec ei currit tps z ita in terminis nostris i extrauas. pacis costa tie z Bal.i verbo vasalli nostri.z dns mar.i.c.i.i.d vasallo q cc costi.lotha.feu.alie.z alberi.in.l.pses.C.de appel. z pbat in hoc tex.vbi dicit nisi iusta cu interuenerit.z sic sufficit iusta cam et post ceptu tps ani interuenire z faciunt theorice.c.allegate in.d.l.genero z.i.d.l. anna posite cu cocor.c.allegatis s3 his i cetis magistraliter loquendo ex mete scribentiu3 hic maxime debeis scire q istud impedimetu qd vz esse subducendu dz esse tale q ipediat effectualiter vasallu.ita And.b dum loqtur de minis vt.j.subiecu.z voluit Inno.i.c. ne p defectu d elet.no.n. excusat impeditu et prestatio si postea adhuc durate tpe expledi actu cessabit impedimetu s; dz actu explere. ita dns ant.in.c.ex rone circa mediu ver.ex his decidit z ibi posui de ap.ang.i.ante.sed cu lis z bal.in ante. item si appellatione.z sal.in l.fi.§.illud.C.de tep.ap.ang.in psi. cxxvi.q incipit quida mathens.greci.post io.an.in.c. experiencia.§.si per.ex.de elec.li.vi.ang.de arctio in.l.i.§. dies.in.v.col.fi.qui ap.sit.dz ergo impedimetu esse tale q effecta impediat impedimentu explere.i.tps q dz: z absorbeat totu tps nisi aliter a.l.disponat.hoc dico pp ea q habent in.c.fi.maxime p imola de ap. ite dz esse tale q no potuit de facili reparari p ipsu3 vasallu sicut et.i.subiicie z voluit bal. in.l.qbus diebus.in pri.ff.de codi.z demo. in.l.i.§.qui sub coditioe.ff.si quis omissa ca testa.in.l.fi. C.de adul.in.c.i.in fi.de pscri.bar.in.l.pe.ff.de adul.z Jmo in de.n.de eta.z qua alberi.in.d.l.pses.z faciut q dixi in.q.a.posita de vasallo q cu no possideret no petiit inuestitura.requirit quoq q no sua culpa inciderit in tale ipedimetu vt et.i.subiecia q tunc no excusaret.l.si vt icer no.§.si interdictus.z.l.in rebus.§.i.ff.comodati regula imputari de reg.iu.li.vi.tex.z ibi no.in.c.i.in prin.i. de notis feu.z.l.si merces.§.culpe.ff.loca.q intelligite vere si culpa verisimiliter erat ad hoc secus si culpa vel aliud inferebat q tunc ipedimetu3 excusat et culposum z valet gl.in.d.regula imputari.z in.l.ii.§.fi.z ibi bar. z coiter doc.ff.si qs cautio.panor.in.c.cu inter.de excep.puta q vasallus et culpa sua fuit incarceratus.nu ista culpa non erat ad hoc certe excusaret si no potuit pp ea venire nec mittere p inuestitura.aliud insup reqrit vt ipedimetu3 excuset vasallu vz. q coiter q si impedimetu no fuisset ipse erat petiturus inuestitura.tex.e i simili z ibi bar.in.l.qui comeatu in prin.ff.de re mili.in.l.qbus diebus in prin. z ibi bar.ff.de codi.z demo.in.l.sed si p ptore.§.si ferie z ibi bal.ff.ex qui.ca.ma.voluit Inno.in.c.ex trasmissa.z ibi coiter hoc de pscri.voluit glo in.c.cupientes.§.q si p viginti in verbo pposita de elec.li.vi.bar.in.l.ii.§.q dicimus.z ibi et doc.ff.si qs cautio.in.l.i.§.dies.ff qui ap. sit in.l.pses.C.de ap.d.anto.in.c.cu3 non liceat de pscri. panor.in.c.sollicitatus z in.c.plerunq.de rescrip.Jmol. in.c.i.d cleri.egro.Jo an.z ibi panor.in.c.ad audientia de de.no res.z q coiter est sntia amplius no insista. ¶ S3 aduertendu3 puto quatu3 attinet ad materia nostra q si sumus in initio ani q no du cepit currere q no apparet q habuit noticiam vasallus facti pp qd feudu est ad eu3 deuolutu3 z tunc absq eo q pbet ipse vasallus q erat inuestitura petiturus,requirit prius q pbet dns noticia3 z stant3 probata noticia negari no pt quin tps incipiat interpellat vasallu dicam in vltima questione z si vasallus postea se vult excusare q fuit ipedit' tunc pcedunt theorice prosie allegate s3 impedimento occupatus no potuit petere. ¶ Restat vt videamus quo pbabit vasallus impedimetu3 qd allegat.aliq voluerunt dicere q tale impedimetu3 no releuet vasallu3 etia si pbet nisi ipse protestatus fuerit q impediebat p tale impedimetu3.z hoc i pa mis vr voluisse io.an.in.c.fi.extra de ap.p illum tex vbi dixit qd qui q non audet appellare vel metu iudicis vel statuti vel alterius phibitionis q dz de hoc ptestari.d.c. fi.vbi tex.z.l.ii.C.de his qui p metum iudi.non ap. sed potest responderi q in dubio psumatur pro sni.z.l. heredes.§.gaia.ff.de euic.c.in pstia de renunc. Mo est verisimile q no pateat additus ad appellandu ad iudicem l.obseruanda.ff.de of.presi.io pp huiusmodi presumptiones ne videat neglexisse victus remediu appel. ex quo psumptio est cotra eu3 ins voluit q loco appellationis debeat ptestari de impedimento.z hoc sensit ludo de roma.in l.de populo.i.§.si quis ipi in.xi.questione. Bar.ff.d op. no.nuncia. ¶ Secundo adducitur tex.in.l.fi.ff.d lege comis.ibi emptor protestatus est.vbi ad euitandum pacum legis comissione ipeditus p absentia venditoris ptestatus fuit de hoc impedimento qui tex.ad hoc ponderatur per pau.de castro.in.l.ad die.ff.de verb.ob.in.l.si reus paratus.ff.de procura.sed pot respoderi qd ibi narrat facti accidentia q non solu fuit protestatus s; et depo suit pecunias non tn ibi determinat q tot sunt necessaria ad euitatione pacti legis comissione imo e tex.in.l.si fundum.§.fi.ff.e.ti.qd si ille qui dz soluere ex pacto legis comissione no hz cui offerat est securus z facit in simili tex. no.in.l.pecunie.§.fi.ff.de vsur.z pro hac solutione facit q no.bar.i.l.qui rome.§.seia.ff.de ver.ob.voluit qd leges dicentes de pluribus interpellationib' plus notat facti contingentia q3 iuris ministerium. ¶ Tertio adducitur tex.in.l.vt pscrus.C.de anali excep.vbi protestatio fit p impeditu ad iterrupenda pscriptione s; ibi loquit qu do impeditus no solu3 agat vt euitet pena vel pudiciu. sed et tendit ad pudicadu3 aduersario cui ex pscriptione ius ia qri ceperat et h du volt interrupere pscriptione3 io no mir. si requirit protestatio sicut z alias reqrit oblatio.l. si reus paratus.ff.de procu.l.fi.C.de vsur.pupil.i simili z i simili i.l.labeo.ff.de nautico feno. ¶ Quarto adducitur tex.i.c.pastoralis.§.verum de offi.iudi.vbi generaliter dicit q si copia iudicis heri no pt.dz fieri protestatio ad ipediendu3 sm decretu3.So.pot dici qd cu3 rone pcedet tis cotumacie pp q3 ad primu3 decretu3 deuentum fuit supra no.in.c.qm frequenter.§.in aliis extra vt lit.no co test.p sumat cotumacia.l.de etate.§.q tacuit.ff.de interro ga.act.c.qom in simili de appel.io pp hoc psumptione3

que est ꝯtra eũ qui passus est missionẽ in possessionẽ, ⁊ maxime qd̾ ꝓsumat̾ ꝓ iudice qd̾ faciat copiã sui. ɗ. l. obseruandũ. nõ mirũ si passus missionẽ in possessionẽ in. ɗ. §. vel teneat̾ protestari. ¶ Quibꝫ adducit̾ tex. i. ɗ. l. labeo ⁊. l. fi. ff. de nau. fenore ⁊. ɗ. l. fi. C. de vsur. pupil. Sc̾do. i vicẽs iurib⁹ impediens vult aduersariũ cõstituere in mora ⁊ trãsferre ꝑiudiciũ in aduersariũ nõ mirũ si requirit̾ ꝓtestatio. ⁊ hanc opi. ꝙ requirat̾ ꝓtestatio vf̾ tenet̾ glo. i. l. in oĩbus causis ꝓ facto est. ff. de re. iu. q̃ in dubiũ loquit̾ de ꝓtestatiõe loquit̾ de ĩpedito fcõ iudicis nõ in alijs impedimẽtis ⁊ hẽc opi. tꝫ gl. in. c. i. ⁊. c. plerunqꝫ ⁊. c. finalis de rescrip. ⁊ ibi. ɗ. anto. sꝫ ꝓbẽ eñ deri qd̾ iõ ibi requirit̾ ꝓtestatio qꝛ allegabat̾ ĩpedimẽtũ quominꝰ potuerit pñtare rescriptũ iudici qd̾ nõ ẽ verisimile maxime ex quo aliꝰ suũ rescriptũ pñtauerat ⁊ voluit Henr. in simili in. c. cupientes. §. qd̾ si p. xx. de elec. li. vi. ⁊ ibi iõ. an. iõ requirit̾ ꝓtestatio qꝛ ꝓsumptio ẽ qd̾ sicut aliꝰ ꝓsentauit ita ⁊ iste potuisset pñtare. ꝓ eadẽ parte adducit̾ gl. in. ɗ. §. qd̾ si p xx. in verbo. ꝓposita q̃ ad hoc comẽdari solet ab oĩbꝰ. Sꝫ ibi iõ qꝛ lex ꝓcessit vlterius disponẽdo attẽdo electũ ad petitionẽ cõfirmatiõis ĩtra. xx. dies ⁊ ꝓpositionem iuste cause qꝛ nõ est ꝓsecutus cõfirmatione vñ si in ꝓpositiõe ĩpedit̾ nõ mirũ si requirit̾ ꝓtestatio loco ꝓpositionis sicut dixi in solutiõe primi argu. p. ɗ. c. si. adducit̾ ẽt cõtra qd̾ vult bart. in. l. ij. § qd̾ diximus. ff. si quis cautio. Sed ibi bar. dicat qd̾ est cõsuetudo ꝓtestãdi nõ dicit ꝙ sit necessariũ de iure ⁊ ita ẽt tollit̾ qd̾ vult bar. in. l. cũ. illa. ff. de con. stitu. pecu. ⁊ iõ idem bar. in. l. i. §. dies. ff. qñ appel. sit loquitur p viã cõsilij dicẽs cõsulo ꝙ ꝓtestet̾ ⁊ ita Panor. in. c. ex trãsmissa de ꝓscrip. dicens vtile esse ꝙ ꝓtestet̾ ⁊ ita i. ɗ. c. plerũqꝫ. ⁊ ita Bal. in. l. ꝓperandũ. §. sinãt vtrãqꝫ. C. de iudi. ⁊ h̾ mõ pñt intelligi oẽs auctoritates q̃ dicunt ꝙ impeditus debeat ꝓtestari. s. vt intelligant̾ in viã cõsilij vt releuet̾ ab onere ꝓbãdi quas auctoritates cũ breuitatis plenius accumulare non intendo. ¶ Cõtrariã opinionẽ intendo tenet̾ ⁊ pro ea ẽ i textus qd̾ nõ requirat̾ ꝓtestatio in. l. si fundus. § fi. ff. de lege cõmisso. vbi dicit tex. quod si nõ hꝫ cui offerat posse eũ esse securũ. ¶ Ad idẽ tex. i lege pecunie in fine. ff. de vsuris ibi si tñ post mortẽ creditoris ⁊c. Ad idẽ. l. labeo. ff. de nautico feno. vbi vtit̾ verbo ꝑ ipsũ cõtestatiõe cõplecti ⁊ sic necessitatẽ cõtestãdi non ĩponit. Et hoc mõ põt ẽt põderari tex. in. c. pastoralis. in §. vex. supra allegato dũ vtitur verbo poterit protestari ⁊ sic necessitatẽ nõ impõit. Et p hac parte est bonus tex. in. l. arbiter calendis. ff. de arbitris vbi reus citatus ad certã diẽ p arbitrũ si ea die nõ cõpareat qꝛ mortuus ẽ arbiter dicit tex. nõ esse pe nã cõmissaꝫ ⁊ sic nõ requirit aliaꝫ protestationẽ sed solo ipedimẽto est excusatꝰ. ¶ In hoc articulo cõplectendo p cõclusiões dcã scribentiũ. Distinguẽdũ aut lex subrogat loco eius quod fieri dꝫ per impeditũ aliquid aliud pro remedio ⁊ tunc illud remediũ implendũ est p impeditũ qd̾ subrogauit lex. Ita Ludouicus in. ɗ. §. si quis ipsi ⁊ in cõsi. cccxxxiiij. inci. oĩpotẽs ⁊c. quo ad primũ sufficit ⁊ facit qd̾ vult Car. post Inno. in. c. fi. de dan. despõ. facit. l. acceptã. C. ɗ vsuris. Aut lex loco eiꝰ quod fieri dꝫ p ĩpeditũ aliquid non subrogat ⁊ tunc aut impedimentũ ꝓuenit fcõ iudicis. ⁊ tunc requirit̾ ꝓtestatio. ita Inno. in. ɗ. c. fi. de ap. ⁊ bal. in auct. item si appellationẽ. C. de tẽ. ap. ⁊ in. c. ex rõne de appel. Aut ĩpedimentũ ꝓuenit aliũde q̃ fcõ iudicis. Et tunc aut ꝓsumptio est ꝯ impedimentũ. ⁊ dꝫ protestari p deducta. s. in prĩo ar. partis affirmatiue in solutiõe eius in quarto. Et facit qꝛ ꝓsumptio reddit difficiliores partes illius ꝯ quẽ militat ipsa iuris presumptio. gl. est cõtra approbata in. l. i. C. qui ⁊ aduersus quos. ⁊ transit onus probãdi in illũ ꝯ quẽ ꝓsumptio est. l. diuus. ff. de in integrũ resti. ⁊. c. literas. ⁊. c. tertio loco de ꝓsum. nõ mirũ si ẽt grauat impeditũ onere protestandi. Aut ꝓsumptio nõ est ꝯ ĩpeditũ ⁊ tunc qñ quis vult cõstituere aduersariũ in mora vel ex

suo fcõ vult cõsequi aliquod ius quod prius nõ habebat in ꝑiudiciũ aduersarij. ⁊ tunc requirit̾ loco solutionis q̃ fieri debebat oblatio vel loco alterius ĩpedimenti protestatio. Ita bar. intelligat̾ in. ɗ. l. si reus paratus. ⁊ facit. ɗ. l. fi. C. de vsu. pupilla. ⁊. ɗ. l. labeo. ⁊ est glo. notabilis in. l. aut pretor. §. sed hodie. ff. de mino. Aliqñ nõ agitur de acq̾rendo ius de nouo ĩpedito cũ ꝑiudicio alterius. vel de cõstituendo aliũ in mora sed agit̾ de excusando impeditũ a mora vel pena sine alio lapsu termini ⁊ tunc sufficit ꝙ cõstet de impedimẽto sine alia protestatiõe. tex. ẽ in. l. cũ q̃dã. §. si pupillo. ff. de vsu. Et ita ꝓcedunt iura pro parte affirmatiua allegata. Et facit ꝙ vult bar. in. l. fi. §. si stipulator. ff. de eo p quẽ factuꝫ est. in. l. ij. in fi. ff. si quis in ius vo. nõ ie. vbi vult ꝙ si reus non cõparuit in die citationis qꝛ actor illa die fuit ĩpeditus. tunc excusatus ẽ reꝰ sine alia ꝓtestatiõe a contumacia. Et facit ꝙ vult idẽ bar. i. l. ij. in prin. in. iiij. col. ff. q̃ peti. tuto. ⁊ in disputa. q̃ incipit pupillus. vbi vult quod q̃s nõ tenet̾ facere illud quod factuꝫ nihil releuat. Vnũ tene menti p declaratiõe ꝑdictoꝝ ꝙ ẽt vbi alias requireret̾ ꝓtestatio de impedimento puta qꝛ fcõ iudicis vel alijs casibus ꝑmissis. Si tñ manifeste cõstaret de impedimento ꝙ si voluisset impeditus implere qd̾ debeat nõ potuisset nõ requiritur alia ꝓtestatio de ĩpedimento ad excusanduꝫ ipsuꝫ impeditum. ita pau. ɗ ca. cõsilio. xxi. qd̾ incipit In xp̃i ⁊c. in casu deser. in. vij. col. allegat dictum Inno. in. c. ex rõne. post prin. ibi imo Plus dicimus ꝙ ẽt si nõ ꝓtestet̾ de appellatiõibus. ⁊ idẽ pau. in cõsi. cdxxxvi. quod incipit In xp̃i ⁊c. visis his q̃ superius in. ix. col. ita cardi. i. c. pastoralis. §. notorium de re iudi. Et facium q̃ in simili vult bar. in. l. si. in prin. ff. si cer. peta. in. l. decẽ. ff. de ver. ob. vbi dicit ꝙ qñ notoriũ est principalẽ nõ esse soluendo nõ requirit̾ discussio bonoꝝ eiꝰ antequã veniat̾ ad fideiussores. que tñ discussio alias requireret̾. Itẽ aliud est aduertendũ ꝙ qñ impedimentuꝫ est tale quod etiã ĩpedit ꝓtestationẽ fieri puta qꝛ impedit̾ metu tyrãni quo metu ẽt nõ est tutum ꝓtestari impedito. vel etiã impedit̾ suprema paupertate ita qd̾ etiam protestari nõ pt̾. vel effectus est furiosus in his similibus casibus impeditus excusat̾ sine alia protestatione. ut bal. in. c. cetex. de relen. ¶ Et inferendo ad materiã nostrã cũ hic agat̾ de excusando vasallo si ĩtra tp̃s a iure ꝑfixũ nõ petijt inuestiturã qꝛ vasallus dixit se impeditũ ẽt si de impedimento non fuerit ꝓtestatꝰ dũmõ aliter cõstet de ĩpedimento sufficiet ad excusanduꝫ ꝓ eaqꝫ e dixi in vltĩo membro huius distinctiõis. Opp. cũ glo. pen. ꝙ imo absentia vasalli ñ hꝫ eũ excusare si non petijt inuestiturã ĩtra debitũ tp̃s cũ potuit relinquere procuratorẽ vt in. l. pap. exula. ff. de minori. Et eñdet gl. duobus modis. primo fatendo ꝯtrariũ vbi potuit ꝓcuratorem relinquere. secus aũt si nõ potuisset relinquere qꝛ tũc ñ curret vt ibi. scd̾o soluit ꝙ vbi vasallus est absens ex iusta cã nõ tenet̾ relinquere ꝓcuratorẽ. ⁊ iõ sua absentia solũmõ ipm̃ excusat et ẽt si potuisset relinq̾re ꝓcuratoreꝫ ñ reliq̃sset. facit. l. sꝫ ⁊ si p procuratorem. §. i. ff. ex qui. cau. ma. Sꝫ ista glo. nihil allegat. ⁊ hoc voluit tota ista glo. vsqꝫ in fi. Sꝫ in ad hanc q̃ñẽ darꝰ dicas cõcludendo ꝙ si iste vasallus fuit absens cã rei publice ꝓsupponit glo. nõ tenet̾ relinquere procuratorẽ qꝛ est absens iusta cã. idẽ si alia iusta cã. nec refert si potuerit relinquere procuratorẽ vel nõ: secus aũt si voluntaria absentia vt in. l. i. cũ ibi no. C. de rest. mili. ff. de acqui here. l. pñtarius. ⁊ ex qui. cau. ma. l. ⁊ q̃ ara ecclesie. ɗ. l. ⁊ si ꝓ tore. §. si cui. l. sc. ⁊ de iureiu. l. fi. iaco. de bel. Nico. de nea. ¶ Multiplex. n. est genus absentiarũ. vt no. in. l. fi. ff. de in integ. resti. in quo aũt genere absentie teneat̾ q̃s dimittere ꝓcuratorẽ. gl. disputat i. ɗ. l. sꝫ ⁊ si ꝓ tore. in. §. i. vbi videas ⁊ p Inno. i. c. querelã ꝯtra de procurato. bar. in. l. i. ff. de diuersis ⁊ tẽ. ꝓscri. Ludo. in. l. i. ff. si q̃s cautio. ¶ Ad fi. glo. nota ꝙ vasallus ꝑ absentiam ꝑ petere inuestituram ⁊ prestare iuramentum

p curatorē. ⁊ de hac glo. dicite vel scribit p hoc. in. l. ij. §. sed si qs. ff. si quis cautio. ⁊. l. fi. ff. de in inte. resti. ¶ In glo. fi. ad fi. nota q si dñs post annū ⁊ diē vel mensē rece pit scienter fidelitatē vel ēt simpliciter seruitiū a vasal. nō poterit dñs priuare vasallū q nō petierit inuestitu infra tps debitū. tene mente ⁊ facit q dixi in externa mōe. ¶ Quero an vasallus possit petere inuestiturā tpe noctis vel prandij dñi. respondeo qd pete dz tpe con gruo. Et sic nō tpe noctis vel prandij. l. si soluturus. ff. d solutionibus. ⁊ facit qd notat glo. in. l. mos. ff. de ferijs in. c. appellatio de appel. li. vi. facit glo. in. c. cupientes qd si p. xx. de elec. li. vi. in xbo ꝓposita nisi ex necessita nō fiat. l. i. ff. de offi. ei⁹ vel nisi hoc ꝯtigisset ex culpa dñi q vasallus ꝗquisiuit dñm ⁊ nō potuit eū inuenire. l. iure ciuili. ff. de cōdi. ⁊ demō. ¶ Quero quid de loco an in lo co cōgruo petenda sit inuestitura infra annū ⁊ diē respon deo qd loco cōgruo petenda sit inuestitura. d. l. si solutu rus. ⁊ glo. in. d. §. qd si p. xx. i ver. ꝓposita. nā si vellet va sallus petere inuestiturā ex regnū dñi nō excusaret cum potuisset petere in regno vel dñio. ar. dicte. l. si soluturus de solu. et est aduertēdū qd dñs existēs extra dñiū suū nō possit exercere que sunt iurisdictiōis. l. fi. de iu. om. iu. tñ pōt mādare in territorio suo exequenda ⁊ iō bñfi cia cōferre Jo. an. in. c. q diuersitatē de cōcessi. pb. vbi ex dioecesim. ēt in curia romana episcopus bñficia cōfert ⁊ eo ēt inuestire de feudo. facit. c. nouit cū glo. de offi. le. facit tex. ibi in simili dixi in. c. i. iuncta rubri. supra cō suetudines feudoꝝ. dñs lothar. iperatoris facit. l. fi. ⁊ ibi gl. de offi. pfecti vr. ⁊. l. iij. ff. de offi. pfidis cū si. ¶ Quero q vel co. mandauit vt vasallus pstet iuramētū in certo loco designato an poterit pstare in alio loco: rñdeo aut lo cus est adiect⁹ cā demōstratiōis ⁊ tunc pōt recipi in alio loco ar. l. iuregentiū. §. pactoꝝ. ⁊ no. in. l. qui in futuꝝ. §. de pac. aut locus est de substantia ⁊ tunc seruāda ē for ma mandati. l. diligenter. ff. mandati. capitulo pisanis ⁊ ecanis in verbo libere de resti. spoli. c. dilecta. nā non attēdit locus nisi sit de substātia. c. nō loca. ⁊. c. mult. pl. ⁊. c. statutū. §. i nullo iūcto si. d rescriptis li. vi. ¶ Quid in dubio And. de iser. vr sentire qd in dubio nō atten dit loc⁹ ego putarē qd i dubio sit attēdēda forma mādati d. l. diligenter ⁊ coꝝ que no. in gl. ⁊ bar. i. l. placā. C. d ⁊ interlo. om. iu. ⁊ qd no. cano. in. d. c. cū dilecta pnta ē vi qd si dñs faceret inuestiturā extra locū designatū ceret ⁊ videret mutuo ꝯsensu recessū a forma mādati ex. p locū a spūli in. c. statutū. §. i nullo de rescri. li. vi. fa q voluit notabiliter car. in cle. i. §. nos ita in. iij. col. de electio. ⁊ bonus tex. in. c. fi. §. bis vñr. ⁊ ibi Jnno. ⁊ Ioan de offi. del. Jnsup aduertēdū q vbi vasallus non tute adire locū positū in mādato dñi excusaret ⁊ pos in alio loco pstari iuramētū. l. de etate. ff. ad treb. facit §. i. ff. si qs cautio. dicit and. qd i regno sicilie nō p sedū lz vasallos n petierit inuestiturā ifra. ānū ⁊ diē ex ꝯsuetudine fortē iuris secus si faceret ex cōtēptu principis ex est munificus ⁊ liberalis. l. iperialis. C. de nup. ⁊ in. l. ⁊ in. l. C. ad. l. falci. ⁊ pt esse rō illi⁹ munificentie ille q mouet ex tpe dicit vel quadā circūuentiōe vel aut. ois q ingrediū. ad ap. §. volumus nā est iniquū q rex sit accipere feudū pp lapsū āni ⁊ mensis vel diei cum vasallus d nō fecerit ex cōtēptu. lz magis forte ignorātia ¶ Quero si vasallus q nō potuit adire dñs pp ini micitias mittere pcuratorē pse ⁊ an pdet feudum rñdet and. q nō pdit tex. ib i inimicitie nā pp inimicitias ex cusat lz nō petierit inuestiturā. i. annū ⁊ mēse vel diē sed dubiū ē videre an cessante inimicitia āno dies vel mē sis ad petendā inuestiturā icipiat currere. ita q si nō pe tierit pdat feudū. rñdet and. q pdet feudū nisi cessāte ini micitia ifra annū diē vel mensē a die cessatiōis inimici tie petierit inuestiturā sicut diximus in minori q nō cur rit annus vel dies. Tamē postquam est effectus maior

currit ⁊ pt esse rō q cessāte causa cessat effectus ⁊ q̄mdiu durat cā necessitatis eatenus durat indulgentia ꝯcessa pp necessitatē vel iustā cām. l. i. ff. d ferijs. l. tuta. §. vltra. ff. de leg. l. cū cā si. quod ē valde no. ⁊ sic limitat exceptio. d positas in tex. vt currat annus mensis vel dies nisi sint alie iuste cause cessatiōis post alia. ¶ Quero nb extra qd si vasallus cōparuit infra tps debitū corā dño lz nō nar rat qualiter pr suus erat mortuus ⁊c. ⁊ non ē ꝓsecutus vlteri⁹ an veniat feudo priuādus ⁊ dic q sic q nō sufficit cōparere nisi instet petendo inuestiturā ar. ff. de libel. dimi. l. i. ⁊ in isto tex. q ꝓsuppōit q petat. vñ debemus intellige re cū effectu vz vt ipse ac vasallus ex suo pte q vz. s. peten do inuestiturā ⁊ fidelitatē pollicendo. vt. i. de capi. cora in pain. ⁊ tenuit gl. in. c. i. que fuit pri. cā bñ amit. in glo. ij. ⁊ ibi and. Et ad pdicta adduco gl. in. c. si papa. de priui. li. vi. sufficit tñ si petat renouationē inuestiture absqz eo q exprimat ⁊ polliceat fidelitatē q hoc subitelligit vt no. glo. in. c. fi. i. p quos fiat inuesti. ⁊ dixi i. d. ca. in prin. que fuit pri. cā bene. amit. Videmus aliqd in. c. i. §. de feu. si ne culpa nō amit. Secus āt si polliceat fidelitatē ⁊ nō pe tat alio mō inuestiturā q tunc nō satisfaceret cū inuesti tura nō cōprehendat sub fidelitate vt dixi in. d. c. i. j. d ca pi. cora. Qualiter āt se debeat hēre vasallus in dcā inue stitura petēda traditur in glo. in. d. c. fi. p quos fiat inuesti. vbi vide. ¶ Quero qd si duo cōtendunt de hēditate dñi nūquid vasallus tenebit petere inuestiturā ab vtroqz an ab vno an excusabit si nō petat donec certū erit quis eo rū sit heres. dic q si vnus est possessor hereditatis q ab eo sit petēda. poterit ēt peti a cōpetitore cū ꝓtestatiōe saltē vt nō pjudicet et si appuerit nō esse heredē ar. C. de peti. here. l. fi. de libe. cā. l. ordinata de dā. infec. l. pter aut i pn. vel differat quousqz aliqs obtineat ar. extra de iureiu. c. si vero. ff. de ep. l. si pluriꝰ in fi. ⁊ ita dixit iaco. ardizo. in ti. qui. mo. feu. amit. sub rubricella. si duo cōtendūt de hereditate. Et facit q vult bal. in ꝓhemio decretaliū in iij. col. ⁊ in. c. ex tenore in fi. col. de rescri. vbi cōcludit q si quis inuestitus a duobus tpe scismatis quoꝝ vterqz ptēn dit se papā. pp dubiū excusat vt valeat vtraqz inuestitu ra ⁊ sustineat illa postea que erat facta a vero papa. Et q melius sit differre cū ꝓtestatiōe q peti nō stat: facit no tabile cōsiliū oldra. nomero. xxij. q incipit ad qōnē qua querit. vbi loquit de duobus electis i discordia ipera toribus. ¶ Quero cōs de ciuitate putabant dñm mortuū heres ⁊ fili⁹ dñi abstulit feudū vasalli q nō petijt inue stiturā infra annum ⁊ diē. deinde dñs viuus reuersus ⁊ ad dñiū. Querit an vasallus possit recuperare feudū suū. rñdet and. q aut vasallus ex cōtemptu dñi nō petijt inuestiturā. i. annū ⁊ diē q ⁊ ipse portabat dñi mortē sicut ⁊ alij d ciuitate. ⁊ tūc priuatus est feudo q satis est cōtē nere lz dñs nō fuerit mortu⁹ ar. l. iij. §. iteꝫ si quis p calum niā. ⁊. l. fi. §. i. ff. ne quis eū qui in ius vocatus. Secus āt si vasallus hoc nō facit ex cōtemptu quinimo putabat eū viuerē. ar. l. i. ff. de condi. sine cā. in ꝓ excusatione va salli multū facit. Bar. in. l. genero. ff. d his qui nō. ifa. Jnno. in. c. q diuersitatē. in. ij. col. de conces. prebē. Anch. in c. statuimus de prebē. li. vi. ¶ Quero an dñs a quo petita ē inuestitura a vasallo ifra annū ⁊ diē si noluerit inuestire va sallū priuet ꝓprietate sua. rñdeo q sic sm glo. in. c. i. § i. in gl. magna que incipit no. j per quos fiat inuestu. quod no. ꝯ dños. videbimus in. d. §. i. ¶ Queritur ēt Aluaro. an possit dñs minuere illud tps petendi inuestiture dic q nō. sm and. de iser. q si tpa legalia nō minuūt. imo si iudex minueret suppleret a lege. in. §. si quis. ff. d re iudica. sic ps in aut. hodie. C. de tem. appel. ⁊. l. superuacuam. C. de temp. in inte. resti. l. cū sit romana. de appel. vbi dixi qd intelligas verū nisi aliud inueniretur expressum a iure q terminus legalis posset minui. l. iij. ff. de re iudica. Sed nisi pars sicut esset vasallus i proposito cōsentiret in mi nori tpe q posset iuri suo renunciare. l. si quis in cōscribē

do. C. de pactis. quo casu nō veniendo ī termino statuto per promissionē amitteret feudum si ad hec expresse se obligasset perdere si nō veniret infra tēpus promissum arg. l. ij. ff. quis satisda. cogan. Et si ista obligatio fieret apud acta iudicis cōpetentis tūc nō esset opus quod fieret aliud nisi executio obligationis ar. eorum que no. in gl. ij. q. i. §. quod autē. quod habet in l. acta. ff. de re iudica. sed si fieret extra iudiciū tunc ageret via ordinaria. l. si pacto. C. de pac. nisi dedisset licentiā quod caperet feudū tunc auctoritate propria C. de pignori. l. iij. sm And. de isernia. ¶ Quero an infantia vasalli ipsum excuset si habeat tutorē. Et iaco. de bel. sentit quod nō; intelligendo istū tex. quod nō habeat tutorē. ar. i. d. §. preterea. et l. si de feu. fue. cōtro. h. c. si minori et in. c. si quis decesserit. et C. de iure delibe. l. si infanti. et C. ad trebel. l. scimus. sed oīs bal. intelligit ēt i infante habente tutorē cū ex se ignoret oia. l. fi. ff. rem pupil. sal. fore. Idē dicit ipse post īfantiā donec est pupillus quod intelligit̄ semiplenū intellectū habere vt no. glo. in. l. in nego. gest. ff. de re iudica. Adulto vero currit ipsi sed datur restitutio. vt. i. d. §. preterea. cū ibi notatis. ¶ Quero ad quē debeat redire istud feudū quod amittit vasallus ex sua negligentia et cōtumacia nō petendo renouationē inuestiture: an ad dnm an ad agnatos. et and. de iser. videt̄ sentire idē quod diximus in alienatiōe feudi facta per vasallū: quod si feudū ē nouū reuertit̄ ad dnm ēt exclusis filijs: si vero antiquū tūc ad filios et agnatos si existāt alias ad dnm per ea q̄ dixit in. §. si. i. que fuit pri. ca. be. amit. sed tu hoc vide i. c. titius in fi. et quod ibi dixi j. si de feu. fu. cōtro. et in. c. si vasallus eo. ti. et dixi. s. qui. mo. feu. amit. in. §. si fuerit de successiōe feudi. in. §. hoc quoqz et hanc cōclusionē firmani i. d. §. si fuerit que fuit pri. cā be. amit. ¶ Quero quid si aliquis minatus est vasallo ipsum velle offendere in persona vel in rebus an iste sit sufficiens metus et inimicitia ad excusandū ipsum: et dicit and. de iser. quod sic cōcernentibus debitis cōiecturis puta si declaret̄ hoc esse actū ex insidijs quā sola cōminatio nō sufficeret vt in autē. de nup. §. natis. C. de reuocā. dona. l. fi. et sumet̄ cōiectura ex persona cōminantis verū solitus sit hoc facere ar. ff. de ne. ge. l. si quis negocia. de pign. act. l. vel vniuersorum de visur. l. qui semisses. fac. l. hoc ēt in prin. ff. sicut plus quā plegem falci. nec imputabit̄ vasallo etiā isto casu si nō miserit procuratorē per ea que dicta sunt. s. sm and. de ser. i. l. et ibi per. C. i. C. si quis iperatori maledic. Inno. i. c. cā matrimonij de off. del. habetur in. c. si. de appel. har. in. l. de pupillo. §. si quis ipsi preto. ff. de ope. no. nunc. Jo. de blanasco i summa de feu. in ti. que mo. vel cau. feu. amit. v. itē si vasallus. Host. in summa i ti. de feu. §. q. cau. vel mo. v. et itellige hoc vera facit quod no. car. i cle. ne in agro. v. prefate de stat. mona. et ibi et Imo. Quero quanto tēpore ista excusatio inimicitie durabit. dic quod per totum illud tempus concessum a lege ad petendam inuestituram quo tēpore transacto habebit adhuc tantum temporis quo secundo tempore elapso amplius non excusabitur quia tenebitur ire aut mittere procuratorem sm ea que traduntur in autentico ei qui. C. de tem. appellatio. alias sequeretur inutile absurdum quod si inimicitie essent perpetue quod nonquam tenerentur petere inuestituram sm and. quod non est dicendum; durus est hoc sermo et contra tex. nostrum in quo indistincte excusatur. ¶ Quero quid si pendēte primo tempore āni et mēsis seu dicti sopite sint inimicitie an vasallus habebit adhuc integrum tempus vel solum illud quod superest. dic quod habebit integrum tempus quia cessante impedimento tunc incipit currere hoc tempus argumē. l. quod preto. C. de si. mil. et si postea non facit tunc erit pena priuationis argumen. in. c. si minori. j. si de feu. fue. cont. sm predictum and. est in simili bona glos. in. c. i. §. cum veronese. va. lib. vi. et in capitulo imputari de regu. iur. eo. li. facit tex. et ibi Pe. de anchara. in. c. cupientes. in. §. quod si per. xx. versic. si insuper de elec. libro sexto. Hostien. et Jo. Ante. in. c. ex ratione de appel. in penul. colū. vbi concluditur quod licet impedito non currat tēpus a lege assignatum ad aliquid faciendum. tamen cessante impedimēto incipit currere licet in contrariū posset allegari glos. in. l. minoribus. C. de his quibus vt indignis. et ibi docto. in. l. ij. C. si aduersus delictum. Bal. in autenti. si captiui. C. de episco. et cleri. Sed in veritate ex dictis per Bal. ibi et in d. l. minoribus. et in. l. i. C. in qui. cau. in integrū restitutio. non est necessaria. apparet So. quod loquuntur vbi lex minorem non apprehēdit ideo maior factus postea non tenetur. materia nostra loquit̄ quando lex apprehendit et obligauit personam vt certo tempore faceret. ideo cessante postea impedimento excusatus non est licet tēpore impedimenti sit excusatus. et ita Salice. intelligit. l. cum fratrem. C. de his qui. vt indig. in. d. l. minoribus in fi. et ibi Pau. de castro.

Si quis fecerit. Non valet inuestitura vel cābiū facta vel factum in aliū sine cōsensu vasalli. h. d. Nota ibi inuestiturā quod postquam dns inuestiuit quem de feudo nō potest postea aliuz inuestire sine cōsensu primi vasalli. ¶ No. quod nemo pōt petere se inuestiri de feudo quod per alium legitime possidetur quod itelligas verum nisi possidens cōsentiret vt hoc et s. qui mo. fe. ami. in. §. preterea et. ti. qui succes. tene. in. c. i. Itez intelligas istū tex. pure secus esset si in diem mortis ipsius possidentis vel sub cōditiōe si ipse possidens moriat̄ nō relictis legitimis successoribus in dicto feudo vt. s. probatur hic quod pōt esse ti. qui succes. tene. in c. i. Itez fallit nisi dns vellet disponere vniuersaliter alienando totam etiam eius curiam vasallorum vt voluit glos. prima hic posita in fine sui quam glos. intelligas. et consequenter istam vltimam limitationem procedere et habere locū soluz in ciuitate mediolanen. vbi viget talis cōsuetudo in. §. ex eodem allegato in glo. quoniā in alijs locis non posset dominus vendere et i alium transferre etiam cum vniuersitate iura vasallorū suorum eis inuitis vt in. § preterea de prob. fe. alie. per fe. et ibi dixi super glo. si. de capi. qui cu. vendi. i. c. i. in prīo notabili. ¶ Nota tex. ibi vel cambium quod dominus non potest facere cābium. i. permutationem de feudo sine consensu vasalli cuius erat feudum. ¶ Nota ibi pro infecto quod id quod fit contra consuetudinem feudalez habetur pro infecto. ar. l. non dubiū. C. de legi. et est ar. quod stante statuto quod de contractibus soluatur gabella de contractu nullo non erit soluenda. ita Aluaro. hic Bal. in. l. non dubium allegata Bal. in. l. fi. §. sed quia. C. cōmunia de lega. ita consuluit Ludo. in consilio. lxxvij. incipit In xpi ve. licet cōmomiure. ¶ Glo. i. diuiditur in quattuor. in prima formatur questio in secunda et tertia idem facit; in quarta ponit limitationem sine declaratione ad tex. scd̄a ibi nūquid tertia ibi nunquid pignori quarta ibi hoc intelligo vt. ¶ In ea glo. ibi locare huic quōni cui non rñdet glo. sm Ja. de bel. et Bal. rñdeo quod non est licitū dño locare feuduz sine consensu vasalli in eius preiudiciū arg. c. i. i. in qui. cau. feu. amit. ¶ In ea. gl. ibi dare huic questioni etiam nō respondet glo. vos habetis responsum sm Jacob. de bel. aut dominus vult alteri dare in feudum pure et non pōt aut vult dare secundo vasallo sub conditione vel in diem incertā et tunc pōt nisi sit ecclesiastica persona vt dixi plene in. c. i. s. qui succes. tene. et in. c. i. hic pōt esse ti. qui suc. tene. ¶ In ea. glo. ibi deo dante huic questioni respon. Baldus quod in preiudicium vasalli dominus non potest pignorare feudum sed nunquid in preiudicium tertij respondet quod so. colligit̄ pro et contra per no. in. l. indebiti §. fi. ff. de cōdi. indebiti. vos dicite vt videbimus i. c. i. s. de prohi. feu. alie. per fe. ¶ Ad fi. gl. nota quod tex. nō loquit̄ quādo dns aciet inuestiturā vel permutatiōes de vtili dño et sic de iure vasalli. pinde dicit bal. quod dns nō pōt aliēare ciuitatē suā sine cōsensu ciuiū et multo minus pōt ciuitas quod intereset

subditoꝝ non habere tot dominos. vt no. glo. in. c. dilecti de maio. ⁊ obe. facit glo. in l. inuitus. ff. de fideicō. liber. Jo. an. in addi. ad Spe. in ti. de feudis in. §. quoniam tex. xiii. ¶ In glo. hoc intelligen. ad fi. no. hac gl. que similiter tex. nimirum vel ꝫ a principio nō valeat inuestitura pure facta in aliū sine cōsensu primi vasalli in casu. §. nostri si nō vꝫ scḋa cōcessio. Tn̄ cū nō agit̄ de euictiōe glo. est valde singularis in. l. si familie. C. fa. her. nisi acceptor fuerit ignorans vel si pmiserit de euictione per pactū vel stipulationē vt in. l. si fundū sciens. C. de euic. ⁊ facit qḋ eleganter scripsit Ang. in. l. qui rome. §. duo fratres. ff. de v. obli. ¶ Item posit eādē Alua. quero quid si dn̄s fecit pure inuestiturā de feudo sui vasalli sine cōsensu ipsi⁹ an talis inuestitura q̄ non vꝫ possit vires capere eo vasallo mortuo sine successore. ⁊ dicit Bal. q̄ si iste inuestitus esset in possessiōe poterit se tueri per exceptiōeꝫ. si vo nō est i possessione ⁊ vult agere ex dicta inuestitura. ⁊ tūc si ē vallata p stipulationeꝫ dicit ipse q̄ poterit agē q̄ stipulatio nō hꝫ a q̄ impediat. ff. si cer. pe. l. pinde. ⁊ de act. emp. l. si quis alie. ⁊ de rei vēdi. l. si a socio: secus aūt si nō eēt vallata p stipulationē q̄ est facta preter legē. ⁊ io nudū pactū nō hꝫ a quo vestiat̄ idē in effectu vt sentire Ja. de bel. p ea que h. ibi glo. ¶ Opponit Bal. ꝯ istū tex. de. l. si ptez. §. si. quēadmo. servi. amit. ⁊ de. l. si. ff. de pac. vbi factū vnī nō nocet alteri. So. ꝯtrariū est rex nisi nā rei fit ad id vt ī innata. l. qui cū alio. ff. de reg. iu. vos allegate rōneꝫ in. l. si domū. §. i. ff. locati. respicē. n. debuit ⁊c̄. ¶ Post aluaro. quero aber an iste dn̄s alienans frudū sine voluntate vasalli priuet̄ pprietate: ⁊ dixit Bal. q̄ nō per istū tex. qui dixit q̄ p nō facto habet̄ ⁊ ex hoc dixit eē d̄ funo vīrū vasallus alienat sine volūtate dn̄i quo casu priuat̄ iure suo. vt. j. de phi. feu. alie. per Fede. in. § calidis an dn̄s alienet. ⁊ tūc secus vt hic q̄ nō priuabit̄ dn̄s pprietate ſꝫ ꝯtus erit ipso iure nullus ⁊ p nō facto habet̄ sed ꝯ hāc suā determinationē fortiter facit. j. tex. de for. fideli. in fi. vbi ad pares iudicant̄ dn̄s ⁊ vasallus fortius in. c. i. §. quater dn̄s proprie. priue. ⁊. i. si defen. sue. cōtro. in. c. dn̄o cōmittēte Et in glo. fi. iuxta fi. j. per quos fiat inuesti. in. §. fi. ⁊ alia. glo. que videt̄ hoc expressius sentire in dicto ti. de for. fideli. in fi. ⁊. i. de alie. feu. pater. in. c. fi. Et hāc partem vt sequi An. de iser. in. d. §. ex eadē ⁊ hic. Et ideo putarem q̄ stricto iuris rōne opi. Bal. nō posset sustineri ſꝫ equior videat̄: ⁊ mitior. Et pōt respōderi ad istū tex. q̄ꝫ eodem mō non ꝫ ipso iure venditio facta per vasallū de iuribus suis sine licentia dn̄i ⁊ tn̄ vasallus priuatur iure suo vt pꝫ. i. de probi. feu. alie. per fe. in. § nos autem ⁊c̄. Ergo ⁊ eodē mō potest intelligi iste tex. is dn̄o ⁊c̄. per ea que dicta sunt supra facit. l. fi. cum ibi nota. C. de iure emphi. facit tex. ⁊ quod ibi notat Bal. in. c. i. de probi. feu. alie. per Lot. facit. l. iubemus. §. sane. C. de sa. san. ec.

Ancimus. b. d. vasallus non dꝫ priuari possessione feudi nisi conuicta culpa ⁊ si vasallus appe. ad imperium
1
a sua iniqua sn̄ia deinde vasallus appellans hꝫ sex hebdomadas ad preparandū cū eundi ad imperatorem qui diffiniet an pares curie eque vel inique pꝛotulerint sententiam. h. d. no⁹ No. tex. ibi miles q̄ idem est in quolibet alio vasallo. vt ¶ t. in. c. si quis de les. §. consuetudines feudales dn̄i Lothar. Imperatore. ⁊ cōsequenter tex. noster hꝫ locum siue vasallus sit miles siue non. ¶ Not. ibi de possessione ⁊ q̄ vasallus nō debet de facto expelli de feudo. sed cā cognita ⁊ per iudiciū sm̄ oꝫ sine per alios competentes iudices. c. cetez de iudicijs. c. vez. ⁊. c. ex trāsmissa de foro cōpe. ¶ Not. q̄ si vasallus appellatur a sententia pariū vel petierit reductionem ad arbitriū boni viri si esset factum cōpromissū miles sine alius vasallus appellans siue petēs reductionē ad Imperatorē hꝫ sex hebdomadas in quibus se pparat ad iter faciendū cā veniendi ad Imperatorē simile in. l. ab hostibus. §. simpliciter cū

se. ff. ex qui. cau. maio. ⁊ p componendis sarcinulis ⁊c̄. Et intelligitur hoc t̄ps continuū sicut alia t̄pa que in dubio cōtinua censentur gl. in rubrica. ff. d̄ diuer. ⁊ tēpo. prescrip. habetur in de. l. de in integ. restitu. nisi ex cā impedimenti daretur restitutio vt in. c. ex ratione de appe. Ita Aluaro. H. neqꝫ. n. debet intelligi tex. q̄ elapsis. vi. hebdomadis priuetur possessione feudi. q̄ appellatione pendēte nihil innouandum est vt in rubri. ⁊ glos. ff. nihil noua. ap. interpo. c. non solum d̄ appel. lib. vi. ¶ No. ibi ad nostram q̄ ad presentiam imperialeꝫ accedere debet vasallus appellans vna cū iudicibus qui protulerant sententiam. Et intellige tex. in magnis feudis non in paruis. ¶ Not. etiam ex isto tex. sm̄ Bal. q̄ reductiōis petitio que fit a laudo arbitrationis equiparat̄ appellatiōi. bal. in. l. ij. C. vt lite pendēte. facit. l. non distinguemus. §. cum quidam. ff. d̄ arbi. dixi in rubrica extra de appel. ¶ No. etiam tex. ibi iniqꝫ quatenus refertur ad reductionē bene stat q̄ sufficit sola declaratio. l. si societatem. §. arbitrorum. ff. pro socio. c. quintavallis de iureiuran. Sed quatenus potest referri ad sn̄iam pariū curie. dicit Bal. subaudiendū iniquam dicerent ⁊ appellarent. nam loco appellationis non sufficit dicere sn̄iam iniquam. l. i. in fi. ⁊ l. se. ff. de ap. ⁊ intelligit Bal. h̄ de appellatio. que nō fit iuri alias cōtraria. nam per appellationeꝫ iuri ꝯtrariam nō habet locum. vt appellatione pendente nihil innouetur. Jo. an. in. c. pastoralis. §. preterea de offi. dele. ⁊ in c. hene de appel. Et ex p̄dictis nō singulariter. ⁊ vn ⁊ Bal. h̄ q̄ reductio petita aduersus laudū hꝫ effectum suspensiuū vt nihil innouet̄ reductiōe pendēte q̄ est ꝓuidentialis. qḋ decem non pcedit sine dubitatiōe vt posui ex̄ de app. in rubrica in. xxxvij. col. ver. scḋo effectus. ¶ No. ibi diffiniemus q̄ Imperator diffiniet an pares curie diffiniuerint eq̄ vel inique ¶ Glo. j. ibi. l. iiij. no. qḋ pendēte appellatiōe vasallus nō dꝫ a pos. remoueri vt plene in ti. ff. nil innouari ⁊c̄. Here at t̄ps sex hebdomadaꝝ nō est ad psequendā ap. ſꝫ ad pparandū iter. vt vadat ad Imperatoreꝫ vt h̄ in tex. d̄ hoc termino ⁊ alijs pluribus in cāta appellationuꝫ posui late i. c. psonas d̄ ap. ¶ In ea. gl. ibi nec sat̄ det. ¶ No. q̄ vbi psona sit subiecta ⁊ res mobilis fit sequestrū. l. i patres hic allegata Et est gl. intelligēda de fructib⁹ rei feudalis: q̄ regulariter feudū nō cōsistit in re mobili vt i. c. fi. d̄ feu. cog. ¶ In ea. gl. ibi. §. fi. hāc particulā intelligit bal. dt in re mobili Nā si depopulat̄ res pōt fieri sequestrū q̄ refert ⁊ sequit̄ Archi. xi. q. i. c. q̄ res de q̄ sequestro plene p Jo. an. in mercurialib⁹ suis sup regula locupletari de reg. iu. li. vi. Bar. in. l. Imperator de ap. habet̄ in. c. fi. d̄ seqstra. pos. ⁊ fruc. ¶ Ad fi. gl. nō pulchrā limitationē ad tex. vt tex. noster loq̄tur quū ambo vasalli sine vasalli Impatoris. nā tūc ad Impa. appellabit̄ alias ad imediatuꝫ pncipeꝫ ad quē puta regeꝫ ducez ⁊c̄. l. Impa. ff de ap. loquoz de iure ciui. ¶ Glo. se nūq̄ ibi ap. no. q̄ t̄ps. vi. hebdomadaꝝ nō currit nisi sciente ⁊ demū iterposita ap. fac̄ tex. in de sic de ap. Domūt scribentes i. c. ex pte d̄ refert. sm̄ And. ⁊ Bal ¶ In ea gl. ibi iter arripiat no. i aute. d̄ bis q̄ ad ap. igredi. q̄ aūt loq̄tur de t̄pe pparādi. ⁊ tunc loq̄tur tex. nr̄ qḋ est t̄ps. vi. hebdomadaꝝ. aūt de t̄pe psequendi ⁊ exercendi ap. Et tūc est t̄ps aūi vel ex cā bienū l. si. ⁊ aūt. ei q̄. C. d̄ tēp. ap. ¶ Sꝫ op. ꝯ p̄dicta d̄. c. i. §. i. i. si de inuesti. inter do. ⁊ vasallis ona. R̄ndeo ibi loquit̄ in cū principali hic in cā ap. Vel alit̄ hic loquit̄ de t̄pe ad pparādū iter Ibi ad psequen. ap. Et sic dat̄ ānus. ¶ In ea. gl. ad fi. nota limitatiōeꝫ ad tex. nr̄m vt pcedat in magnis feudis puta regnis ducatib⁹ ⁊c̄. Nā in eis cunduꝫ est ad pn̄tiaꝫ Impatoris cā psequendi appellationeꝫ. sic sunt vasalli Impiales: vbi aūt feudū esset puuꝫ puta vnī⁹ ville. Et tunc nō esset eundū ad pn̄tiam Imperatoris p per magnas expensas. Sed cognoscent senatores vel delegantes imparoris. ¶ Extra glo. quero. An rex vel vn⁹ posse auferre feudū vasallo sine sententia pp notoriū cul

pẽ vasalli Bal. in c. ij. ꝟ. de feu. sine cul. non amit. videt dicere q̄ sic. facit quod vult Joan. and. super prima glo. in c. ad apostolice de re iudica. lib. vi. Ang. in l. Idem q̄ ꝟ. si tibi. ff. qui potio. in pig. babe. Panormi. ⁊ ibi post in c. cū sit romana de ap. in c. cū non ab hoīe de iudicijs in c. fi. de iura. ca. Imo. in cle. i plerisq̄ ꝺ ele. bal. in l. executorē in pe. charta. C. de exec. rei iudi. cōcludit And. aut est notoriū h actu pmanēs aut nō est actu pmanens: p̄mo casu nō reqrit̄ sn̄ia sꝫ si negaret̄ esset necesse ꝓbari saltē p duos testes. ij. q. i. manifesta. ꝟ. q̄m. puta si vasallus fovet castrū rebellatū notorie ꝯ̄ p̄ncipē suū i facie hostiū. sō casu q̄n fcm̄ nō est actu pmanens, ⁊ tūc si iudice sedente p tribunali nō reqrit̄ sn̄ia. l. nullus. C. de re. ⁊ no. in. ij. c. manifesta. exēplū si corā populo vasallus ꝯ̄ regē diceret acerbas iniurias naz vbi p̄nceps ibi tribunal ibi locū ius. l. in oīb᷒. C. de re. q̄ casu nō reqrit̄ sn̄ia alias q̄ sic maxime in manifestis. l. ēptorē in p̄n. ff. ꝺ act. emp. l. i. C. q̄ ⁊ adversus q̄s ⁊ no. in. l. ea q̄dē. C. ꝺ accu. facit q̄ dixi in. c. i. ⁊. ij. ꝟ. de feu. sine cul. nō amit. dꝫ tn̄ cōstare ꝺ hac notorietate vt postea sit ꝯsultū. alteri possidēti feudū dū sibi negaret̄ notorietas in ip̄a in futurū. l. gesta. C. de re iu. l. i. ⁊. ij. C. de edē. nā si rex vel dux diceret in ꝯcessiōe feudi vasallo novo eū q̄ pri᷒ tenebat fuisse ꝓditorē vl̄ alia culpa reū q̄ fuit cā ꝓvandi vasallū nō crederet̄ ei dūz tractat̄ de cōmō ꝓprio. l. null᷒. C. de testi. l. i oīb᷒. C. de testa. c. si tn̄. ⁊. c. placuit. vi. q. i. ita. An. de iser. h. ⁊ in. c. i. i pe. col. q̄ succes. te. qui dic̄ notabilia ꝟba. ⁊ in. c. i. in. vij. col. ꝺ capi. cora. vbi scā ꝟba dic̄ admonēdū ēt papā ne abutat̄ plenitudine p̄tātis cū p̄iudicio tertij. ⁊ in. c. i. in pe. col. l. de capi. qui cu. vendi. dic̄ quod lꝫ soli regi vel p̄ncipi plꝰ credat̄ quā vni notario. l. ij. C. q̄n decreto op᷒ nō est h vex nisi in respicientib᷒ cōmodū ipsi᷒ regis vel p̄ncipis vt i casu ꝓposito. ita Card. ēt in cle. i. in. ꝟ. dubiū in. i. col. de iureiu. fac. c. cū a nob de testi. l. vt iurisiurandi. C. ꝺ testi. naz spāle est in p̄p vt eius lr̄is credat̄ cle. lr̄is de ꝓba. vel dicto ei᷒. ꝺ. c. cū a nob. c. ad audiētiā vbi panor. not. tex. q̄ ēt in p̄iudiciū laici credit̄ pape de plat. facit gl. in c. ad ap̄lice de re iud. li. vi. gl. i. c. i. ꝺ renū. eo. li. q̄ sec᷒ erit in alijs nec extēdenda sūt ad inferiores a p̄p ēt electū in impatorē ita Car. in. ꝺ. ꝟ. dubiū bar. tn̄ in extrav. ad rep̄mendā in ꝟbo figura in fi. col. vr̄ velle q̄ cle. lr̄is de ꝓb. hȝ locū in impatore ⁊ Car. in cle. pastora. i. v. col. de re iu. dūmō int̄ subditos. fac. q̄d no. panor. i. ꝺ. c. cū a nob facit q̄d vult Pau. de ca. cōsilio. dvi. incip̄. viso ⁊ examinato vbi plenitudinē p̄tātis restringit int̄ subditos. est bonus tex. de hac restrictiōe in. ꝺ. cle. pastora. fac. q̄d voluit card. ⁊ Imo. in cle. i. ꝟ. porro de iureiu. bal. in. c. i. ꝟ. fi. de ꝓhi. feu. alie. p Fede. Imo. in cle. i. in fi. vt lite pen. panor. in c. q̄ in ecclesiar ꝺ cō. Ita. ꝺ. mar h ꝓ an. faciūt q̄ no. bar. in. l. ambitiosa in fi. char. ff. de decre. ab ordi. fac. Lu. in in. l. scendū in. xxij. col. de ꝟb. ob. gl. in auc. vt in medio lit. n̄ fiāt sacre iussio. ꝟ. i. dū vult credi referēdario pape ꝺ his q̄ dic̄ sibi eē cōmissa a p̄p. fac. gl. i. c. nobilissimi. xcvi. di. no. cōtrarium. de inferiorib᷒ a p̄p in. ꝺ. c. cū a nob. in c. q̄ sup his de fi. instru. ⁊. c. post cessiōē de pb. ¶ Quero an in cā appellatōis feudi duret ius cōe pūta appellādo, i. x. dies. ⁊. i. annū ꝓseq̄ndo: r̄ndeo sm̄ an. q̄ sm̄ ē ius cōe in oīb᷒ nisi q̄ ad p̄parādū iter q̄ dāt̄ sex hebdomade vt h so q̄ est spāle in feudo vt iudex a q̄ n̄ possit assignare tp̄s de q̄ in. l. ꝓses. C. de app. q̄n p̄es tenent̄ adire impatorē. addicit q̄d est spāle sꝫ bal. h q̄n de iure cōi n̄ tenet̄ iudex a q̄ ire ad iudicē ad quē. c. se pe. de ap. ꝓ imo. ⁊ in. q. du spitara. ꝓ bar. q̄ incip̄. a sn̄ia. spāle ē igit̄ in feudis ⁊ h ꝺ ita spāla intelligat̄ i magnis feudis n̄ in p̄uis vt no. gl. fi. fa tetur tn̄ q̄ sex hebdomade dāt̄ i feudis p̄uis sꝫ an. ego putarē ꝯ̄ q̄m sex hebdomade dāt̄ ꝓp iter arripiēdū ad p̄ntiā impator. ad cui᷒ iter reqrunt̄ multa ꝓparamēta ⁊ multe expense q̄ nō cessat in p̄uis feudis q̄n nō itur ad p̄ntiā impatoris vt ē casus in. ꝟ. fi. de bn̄ficijs in lōbardia. Et ita vr̄

intelligē gl. n̄ra fi. in fi. Sꝫ adverte q̄n iste tex. nō p̄t intelligi de dictis maiorib᷒ valuasorib᷒ q̄ pꝫ q̄ iā in cā p̄ncipali fuit p̄nūciatū p aliū iudicē inferiorē ab impatore q̄ nō potuisset fieri si fuisset de dictis maiorib᷒. vt in. ꝺ. c. i. in p̄n. ⁊ in. ꝺ. l. que loquunt̄ in cā p̄ncipali. vnde q̄ intelligas istū tex. in alijs minorib᷒ vex. si isti litigantes ⁊ eorū curia seu top dn̄s erant sub impatore ad quem inmediate devolvebat̄ appellatio, vt. ꝟ. dixi in gl. ii. in fi. ⁊ iō q̄ gravant̄ a suo iudice p̄ncipali appellant ad impatorem tanquā ad iudicē suū appellatōis. ⁊ iō intelligi p̄t de magnis feudis vel ꝺ parvis q̄ recognoscunt̄ a dn̄o qui recognoscit supiorē impatorē. ¶ Oppono ab ext̄ de. c. i. circa mediū. i. si de investi. inter do. ⁊ va. lis ori. ¶ Solue. vt ibi dicam sup glo. iii. ¶ Post Alvaro. q̄ro an ex causa possit illud tp̄s sex hebdomadarū augeri ⁊ videtur q̄ non sm̄ Bal. q̄ oīs dilatio q̄ assignat̄ a iure hꝫ vim peremptorij vt not glo. in cle. i. de do. ⁊ cōtu. ⁊ in cle. i. de excep. Tn̄ dicit Ja. ꝺ bel. q̄ sic cognita cā ⁊ arbitrio iudicis arg. ff. de re iu. l. ij. ⁊. iij. ꝟ. si q̄s ꝯdēnat᷒ nō aūt possꝫ minui vt dixi. ꝟ. c. c. i. dixi plene de hmōi mā i. c. cū sit rōana de ap.

¶ De contentiōe inter dn̄m ⁊ vasallum de investitura.

¶ Quidā habent hic rubricē talē quemadmodū feudū ad filiū ptinet ⁊c̄. ⁊ male q̄ talis rubrica cadit. i. c. primo. Quidā alij vt Ny. de Nea. nullam hn̄t rubricā sed legūt sub rubrica p̄cedenti. Quidā alij habent h rubricam talē vꝫ de contentiōe inter dn̄m ⁊ vasallum de investitura ⁊c̄. ⁊ hec est vera ⁊ bona rubrica ⁊ ea cōter vtimur qua ēt vsus est And. de iser. Ja. de bel. ⁊ Bal. ⁊ congruit nigro nostro: ⁊ lꝫ habeamus in h libro multas similes rubricas loquentes de ista mā vt pꝫ de cōtro. invest. ⁊. ꝟ. de conten. inter do. ⁊ vas. de investi. feu. ⁊. i. in ti. in. adeo q̄ q̄dam dixerūt q̄ iste titulus vacet vt dixit glosa hic posita. Tn̄ possumus dicere ⁊ bene q̄ nō supfluat q̄m ista rubrica est posita in tractatu cōstitutōis Lothari Impatoris q̄ quidem constitutio fuit a glosatoribus posita divisa in plures rubricas ꝓut in dicta ꝯstitutione diversificabat̄ mā ⁊ constitutio durat vsq̄ ad istū ti. inclusive. Cōtinuari potest hec rubrica ad p̄cedentes hoc ordine. Nā. ꝟ. in p̄cedentibus Impator Lotharius tractavit qualiter feudū non dꝫ auferri a vasallo sine culpa. Itē ⁊ quo tp̄e vasallus debeat petē investituram. vt. ꝟ. in duobus titulis p̄cedētibus. Sꝫ q̄ interdū vertit̄ cōtētio int̄ ip̄m dn̄m ⁊ vasallū de ip̄sa investitura. Ideo subiecta est ista rubrica.

Si quis miles.

Dividitur istud .c. in duas ptes. In prima dn̄s agebat ꝯ̄ vasallū possidentē feudum petendo sibi illud restitui dicēs q̄ non legitime teneat eo q̄ nō extitit ab eo investitus. Sꝫ vasallus affirmabat se investitū quo casu stat̄ sacro vasalli possessoris. In secūda vasallus petebat dn̄m possidentē compelli ad tradendū sibi possessionē dicens se ab eo investitum sed dn̄s negabat se investivisse quo cāu si vasallus non ꝓbat investiturā p pares curie stabit̄ sacramēto dn̄i possidentis sed a ibi ⁊ si dn̄s ⁊ sufficit ista divisio ꝓ sūmario. ¶ No. q̄ possessio corporalis tuet̄ possessorē ⁊ inducit presumptionē ꝓ eo ⁊ deficiētibus alijs ꝓbationibus statur ei᷒ sacro de quo plene dixi. ꝟ. de cōtē feu. inter do. ⁊ vas. in prin. ⁊. i. de ꝯsue. rec. feu. i. ꝟ. sacr̄m. h ēt sentit gl. h posita i p̄n. sui. namq̄ ēt in cāu nostro sola possessio vasalli de se non sufficit nisi sit coadunata alia presūptione vt q̄ iste vasallus steterit pacifice in possessione p annū. vt. ꝟ. de cōtro. invest. in p̄n. ⁊ facit. i. de cōsue. rec. feu. in p̄n. ¶ No. ex p̄ma pte q̄ ēt actor p̄t ꝓ suo fūdamento positionē negativā adducē q̄lit̄ aūt positiōes in practica formenē habet̄ in. l. ij. C. de iure. ca. ⁊ in ti. i. de cōfes. li. vi. regr̄ ēt scias q̄d dicat h bal. q̄ ille di negare cui nō icūbit onus ꝓbā

dis siue veatur verbis affirmatiuis siue negatiuis de. ff. de rescrip. et l. de erate. ff. de minorib. ¶ No. tex. ibi si potuerit. sm And. quod neque constitutio Imperatoris neque index eius mitter vset auctoritate parui facere c. clericos de coha. cle. et mu lie. l. marcellus. ff. rer. amo. l. videamus in fi. ff. de liber. cau. §. n. per ista verba si potuerit non artat vasallum ad iurandum nisi sm quod videre sibi in conscientia posse. Id. n. dicimur posse quod de pre et commode possumus. l. nepos proculo. ff. de ver. si. l. filius ff. de cond. et de. facit decretum Inno. i. c. pastoralis de cau. pos. et prope. et gl. in c. gratia de rescri. vbi posse dicimur quod iur. et non ex dispensatione possumus. ¶ No. tex. ibi quod si non bonum vt friatos deneget etc. et ad hoc gl. hoc posita in fi. sui allegatum contra. vz l. eos. §. i. C. de app. Nam fraternitas colenda est l. i. C. de lati. li. tol. et fraternitatem amare debemus. ff. de cond. et de. l. cum ita. Et ideo ad fraternitatem ingrediendam laborare debemus omnibus modis quibus possumus in aute. de tabellio. in pn. col. v. ¶ Oppo. ad ex contra ea que dicta sunt. s. vz quod ad hoc vt stetur sacro vasalli possidentes sit necesse quod steterint in possessione pannum. Sed contra quod immo requirant anni. xxx. vt. i. si de feu. fue. contro. in. c. si quis per. xxx. So. aduertendum quod interdum dominus agit contra vasallum petens sibi restitui feu. suum eo quod nunquam fuit inuestitus ab eo et isto casu habet locum iste tex. Sed interdum dominus simpliciter vindicat feudum tanquam rem suam propriam. Et isto casu tempus quod vasallus possederit per an. xxx. vt in contrario. Et ex hoc dicta soluit And. de iser. vnum consilium vt simpliciter petens ipsum feudum tanquam rem suam propriam sibi restitui non dicatur tanquam feudum. ¶ Oppo. quod immo absque sacro possidens debeat absolui per regulam. l. qui accusare. C. de edendo. et l. fi. C. de rei vendi. So. hic aliquid concurrebat quod mouebat animum iudicis ad illud deferendum declaratum in. v. §. sacrm. s. de contro. inuestit. in pam.

¶ Quemadmodum feudum ad filiam pertinet.

¶ Explicita nunc constitutione lotharii imperatoris que in precedentibus ti. per sex. Rubricas declarata est: nunc autem fit transitum ad alias decisiones feudales continuando sicut primum. vnde rubrica ista continuatur hoc modo. Quia. s. proxime de contentione inter dominum et vasallum tractatum est. Sed quando interdum dominus vasallo mortuo inuestit filiam vasalli mortui. et super hac inuestitura sepe oriuntur contentiones. Idcirco vt hec declaret subiecit hic istam rubricam in pra proxime dicta.

I quis. sine filio. Iste c. habet plures lecturas diuersis respectibus. Primo namque intelligunt quidam quod loquatur in feudo nouo. et hanc teneo. alii intelligunt quod loquatur in feudo antiquo. et non habet nisi duas. i. dicam subsequenter alio respectu propter verba redemerit posita hic in tex. Intelligunt quidam quod iste tex. proprie loquatur de vera emptione vt sic feudum per precium possit acquiri et emi et vera est hec lectura. Alii intelligunt improprie vt vz non possit per pecuniam acquiri et male. subsequenter alio respectu. vt dicunt quidam quod agnati ipsius domini erunt illi qui volebant impedire. Alii dicunt quod erunt agnati ipsius filie inuestite et vtraque expositio posset esse vera. Adducit insuper Bal. aliam lecturam que non est vsque quaque vera vt. i. dicam. Teneo quod illum intellectum que communiter approbatur a doc. vz quod loquatur in feudo nouo et quod tale feudum possit acquiri per pecuniam. et sm istam lecturam hoc inuenit. Filia non succedit in feudum patris morientis sine legitimis heredibus nisi illud a domino per precium de nouo acquisierit. Vel nisi dominus sibi illud dederit ob amorem et seruitia vasalli defuncti. h. d. ¶ In tex. ibi a domino subaudi volente non autem intelligas quod dominus compellatur si non vult. l. nec emere. C. de iure delib. ¶ Ibi redemerit. i. emerit. et sic ista filia emendo posset dominum feudum per precium obtinere sm veram lecturam licet gl. s. de bn. fra. in. c. i. exposuerit illud verbum improprie. s. vt filia redemerit feudum sine precio bene seruiendo domino quam expositionem ibi reprobaui. ¶ Ibi ex parentibus suis. i. agnatis nam loquitur iuxta vulgare et grosso modo et potest intelligi quod loquatur de agnatis ipsius domini vel etiam de agnatis ipsius filie et vtraque expositio bona. ¶ Ibi domini. i. ipse dominus vel ipsa filia sm quod diuersimode agnatos. vt. s. dixi. ¶ Not. quod filia feminina non succedit in feudo et nouo et ideo quam posui. s. qui. feu. da. pos. §. et quod ver. hoc autem predicta autem regula quod filia non succedat fallit in pluribus casibus quos dixi i. o. §. et quod et de suc. feu. in. §. filia. ¶ No. ibi sine masculo quando vasallus decedit sine filio masculo intelligitur si decedat sine descendente masculo siue sit filius siue nepos siue pronepos et sic deinceps. c. i. §. et si clientulus de alie. feu. ¶ No. tex. ibi filiam non habet quod ad filiam non pertinet feudum in. c. i. §. hoc quoque notandum. s. qui. feu. da. pos. ¶ No. ibi nisi a domino quod si filius redemerit a domino feudum pertinet ad filiam. Et duobus modis intelligitur hec redemptio. ¶ Vno modo quod honeste seruiebat domino non autem precio redemit. Et iste est intellectus glo. in. c. i. s. de be. ne. fratris alias de feu. le. Et hunc intellectum sequitur hic Jo. de bel. secundo modo intelligitur redemerit. s. vero precio sm intellectum And. de iser. et vterque intellectus est probabilis. ¶ Ibi propter seruitium et amorem nota casum in quo dominus si voluerit potest inuestire filiam vasalli decedentis sine masculis vz propter seruitium et amorem patris. ¶ No. quod dominus potest inuestire filiam vasalli mortui de feudo nouo quod est sibi apertum. Et est ratio decidendi quod dominus postquam est sibi apertum et est in libero dominio ipsius feudi habet liberum arbitrium disponendi de eo pro libito voluntatis. l. in re mandata. C. mandati. Non autem dubitandi faciebat in contrarium vt non posset dictam filiam inuestire. tum quod erat femina quod inuestire non poterat tum quod videbatur quod potius ex vrbanitate debere illud infeudare agnatis vasalli defuncti ar. i. l. a. §. pe. ff. de aqua quotti. et esti. et ibi est etiam gl. singularis. Et predicto prestant ar. ad dominum ad quem deuolutum est ius emphiteoticum sui libellarium vt possit illud de nouo confirmare in persona sua omissis heredibus emphiteote. Nam multam habet similitudinem ius vasalli et emphiteoticarum. l. i. ff. si ager. vect. vel emphi. pe. et. j. de inuesti. de re. alie. fac. et. i. ti. se. ¶ No. ex hoc tex. ar. expressum quod feudum potest acquiri per pecuniam. contrarium videbatur per. c. i. s. de feu. da. in vicem. l. com. de quo dic vt late scripsi. s. de bene. fra. i. c. i. super prima gl. in pn. ¶ No. quod in verbo parentes potest capi pro agnatis ex grosso modo loquendi et ex benigna legis interpretatione vt hic. facit quod no. in. l. neque in §. parentes. ff. de in ius voca. Et prestat ar. ad questionem vt si statuto caueatur quod femina non succedat extantibus parentibus masculis vsque ad talem gradum etc. quod debeat intelligi statutum de agnatis sm Bal. facit quod alibi dixit Bal. in summa. i. l. i. C. de succe. edic. et i. l. illam. C. de col. et de libris pec. in. l. y. et quod. s. dixi episcopum vel abba. ¶ No. tex. ibi ex parentibus suis. Nam hic casus videtur esse quod inuitis agnatis possit dominus inuestire filiam vasalli decedentis sine masculis descendentibus in preiudicium agnatorum. vnde opponitur de. c. i. s. de succes. feu. et de. c. i. de alie. feu. vbi in preiudicium agnatorum non potest dominus inuestire filiam nisi consentientibus agnatis. So. sm vnum intellectum hic nulli erant agnati vel si erant tacuerunt vno. c. tacitus. j. si de feudo fue. contro. licet hic intellectus sit verus in se. Tamen non est de mente ipsius propter tex. ibi parentibus suis quod diuinat contra gl. l. filium quem habebat. C. fa. her. Alius est intellectus quod hic sunt in duobus casibus inuestitura viuente patre et presentiente quo casu vz dominus vixerit pf. c. i. s. de succes. feu. post mortem autem patris pertinebit ad agnatos vt in contrarium licet hic intellectus facit contra istum tex. licet sit verus in se quod non solum vtens casibus hic in tex. Sed etiam ibi in aliis casibus consentiente patre posset dominus inuestire dictam filiam que inuestitura durabit vsque ad mortem patris mortem filie postea succedent agnati. d. c. i. et d. c. tacitus. est alius intellectus. Ja. de bel. quod hic loquitur in feudo paterno quo casu mortuo vasallo sine masculis descendentibus poterit in preiudicium agnatorum dominus inuestire filiam predefuncti vasalli; contraria autem allegata loquuntur quando in vita patris vult inuestire filiam vasalli. Ideo diuersificatur quod viuente vasallo si sine inuestitura sit in preiudicium agnatorum propter spem dicti feudi quod fortasse non bene sunt domini vel alia facies ex quibus feudum perueniet ad ipsos agnatos quod non cessat quando fit inuestitura post mortem vasalli quia tunc cessat spes de qua s. nec est nouum quod post mortem vasalli dominus possit inuestire filiam ipsius vasalli in duobus casibus hic notatur quod fugiunt ratio agnatos

ius in illis casibus habuisse agnatos. l. cū nō solū. §. fi. C.
de bonis q̄ liberis. iste intellectus ē. Ja. de bel. qui fuit p̄
pr. nō placet pe. de cer. neq̄ an. neq̄ bal. et ꝯ hunc intel-
lectū facit q2 amor p̄ris nō d3 nocere agnatis z q2 qd̄ no-
strum est nō d3 auferri sine facto nostro. l. sicut. §. fi. ff. de
noua. z. l. id qd̄ nostrū de re. iu. Jtē tertio ꝯ hūc itellectū
facit tex. ad literā in. c. i. i. de alie. feu. pater. q̄re nullate-
nus sequerer hūc intellectū Jaco. dicit tñ hic Bal. ꝙ tol-
li possunt ꝯria ꝙ hic tex. ponat ius spālissimum i filia pri
mi gradus sicut in. l. iubemus. C. ad treb. ita pōt sustine-
ri opi. Ja. de bel. Tñ alius fuit intellectus pe. d cer. and.
z bal. ꝙ hic tex. loquit̄ in feudo nouo q̄ casu nō succedūt
agnati. ꝯria v̄o loquūt̄ in feudo paterno siue antiquo q̄
casu succedūt agnati z iste itellectus vr̄ cōior vt dixi i tex.
Et lz sit sequēdus in iudicijs z cōsilijs. c. ne innita. de ꝯsti.
tñ videt̄ de indubitabili. cui. n. dubiū ꝙ dñs ad quē p̄ue
nit feudū nouū pōt inuestire quē velit q2 in re sua zc. d. l.
in re mādata. hinc ar. rñdet an. q2 imo h̄ dubitārat nā vi
debat̄ iniquū ꝙ in mā feudali dñs inuestiat filiā vasalli
p̄defuncti sine masculis descendētibus cū extēt alij agna
ti qui lz nō succedāt in feudo nouo tñ possēt melius inua
re dñz quā filia femina. c. i §. h quoq̄ notādū. z. qui feu.
da. pos. z ibi no. p̄ferri ꝙ deberēt agnati ipsi filie. Jn ꝯriū
tñ determinat h mgr̄ feudoꝝ ecce ꝙ rō dubitādi Sz z so
ꝯ hunc cōem intellectū vr̄ tex. in regula z in exceptōibus
nā si feudum nouū erat reuersū ad dñm q2 decessit vasal
lus sine masculis descēdentib9 ergo dñs poterat inuesti
re filiā defuncti nedū in illis duob9 casibus hic in tex. Sz
ēt ex̄ istos duos casus. d. Marti. dicit ꝙ h est grande ar.
nisi diceremus defendēdo cōem intellectum ꝙ qñ vasal-
lus decedit sine filijs dñs non pōt inuestire filiā defuncti
nisi in duobus casibus h notatis q2 potius deberet inue
stire agnatos ex̄ istos casus. nec ob. l. in re. allegata q2 re-
spōdeo ita esse nām feudoꝝ vt potius inuestiant̄ agnati i
feudo nouo quā filia qñ vasallus inuestitus de feudo no
uo decessit sine descēdentibus masculis nisi in duob9 casi
bus hic notatis z sic resultat mirabilis cōclusio ꝙ nō pos
sit dñs inuestire filiā vasalli inuestiti de feudo nouo p̄de
functi sine masculis descēdentib9 existētibus tñ agnatis
collateralibus nisi in duobus casibus h notatis ar. l. i. §. p
mittit̄. ff. d aq̄ quoti. z esti. in. c. bōe il p̄ de postu. p̄la. vbi
autem nō essent agnati predefuncti vasalli tūc sine dubio
posset inuestire filiā p̄defūcti vel si ab exordio vellet ali-
quis dare vnā rez in feudū femine bene posset. vt. i. d feu.
femi. Et nisi ita intelligamus cōem intellectū non videt
qualiter possit defensari. Et h dicit Bal. posse extēdi ad
emphiteosim qd̄ not. mihi vr̄ quod hic nō debeamus ad
hāc solutionē dn̄i Marti. deuenire neq̄ hoc ar. fit ita grā
de. Quinimo fateor qd̄ in feudo nouo pōt dñs feminā
inuestire. z ita in feudo nouo ad se reuerso. Ad tex. nostrū
ēndeo ꝙ hic nō expressit istos duos casus vt inferat ꝙ in
alijs casibus femina de feudo nouo ēt reuerso non possit si
dñs velit reinuestiri. Sed locutus est ꝑprie s̄m debitum
feudoꝝ nam attēta muliebri nā ipsa non pōt verisimilit̄
ꝯmereri feudum de se sed solū illud dñs inducitur ad eā
dādum vel q2 precio redimit feudum lz aliter nō sit meri-
ta vel scd̄o inducitur dñs ꝑpter merita paterna. Jdeo so
lum hos duos casus expressit quasi magis s̄m cōem cur-
sum feudoꝝ occurrere solitos qñ feudum dat̄ mulieri.
Ergo per hoc nō d3 sūmi ar. neq̄ decisio vt excludat ali-
os casus non ita cōiter euenire solitos. vt qñ simpliciter
datur feudū femine ꝑꝑ merita sua vel sine meritis ex nu-
da voluntate dñi. q2 ista expressio non importat iuris mi-
nisterium. Jta glo. in simili in cle. i. in verbo p̄sidentes d
rescript. ¶ Ex ista lectura cōi declarata per. do. Marti.
iuncto dicto Bal. habetis ꝙ finito feudo vel emphiteosi
possunt agnati ipsius defuncti petere a dño se inuestiri de
feudo vel emphiteosi. Et dominus d honestate tenet̄ eos
reinuestire imo si vellet dare filie dfūcti z p̄ferre illā agna

tis dominus non pōt nisi in duobus casibus hic enume-
ratis vz qñ filia redemit feudū a domino vel qñ dns vult
reinuestire filiam ꝑꝑ merita z honorē patris defūcti. Et
pro hac snīa facit quod no. glo. z ibi Bar. in. l. a. ff. de pri
uile. credi. z in. d. l. i. §. permittit̄ z ibi Ang. ff. de aq̄ quoti.
z est. glo. in. c. bone il p̄ z ibi doc. de postu. p̄la. Bar. z
cōiter legiste in. l. si mihi z ticio in fi. ff. de verb. ob. Ludo.
in rubrica de arbitris circa mediū. o. Anto. in. c. i. de loca
to. Jmo. in. c. ij. in. viij. col. ex̄ de feudis Card. in. c. pe. d
postu. p̄la. Ludo. in. l. ij. in p̄n. ff. so. ma. z i. l. pretor. §.
fi. ff. de op. no. nun. Et in cōsilio. xxij. qd̄ incipit proposite
mihi cōsultationis Bal. in addi. ad Spe. in ti. d locato
in. ix. col. in. c. an p̄sentia in. ij. col. de ꝓba. Et pro ista cō
clusione allegat Ludo. in. d. consilio. xxij. tex. in. l. ij. z si.
iuncta glo. C. de loca. p̄dio. ciui. li. xi. z in. l. i. ubi etiā hoc ꝙ
dicit Bar. C. de metalla. li. xi. z in. l. si emp. ff. de manci.
bus z in. l. iubemus in simili. §. z filios. C. d aduo. diuer.
iudicio. Et voluit Pe. de ancha. in consilio suo. clxij. qd̄
incipit Jn xp̄i nōie. ex thremate priuilegij z in ꝯsilio. clxv.
quod incip. dñs Lazarus. z in cōsilio. cxvi. quod inci. ple
ne z subtiliter. lz ꝯrium vr̄ voluisse Jmo. in. d. c. pe. z i. d.
l. si mihi z ticio. Tñ istam facultatē debent agnati onen-
tare infra annū a die deuoluti feudi. ca. tietus z ibi vide
bimus. i. si de feu. fue. contro. Jta Lud. in. d. l. pretor. §.
fi. z in cōsilio. lx. quod incipit viso themate. Jta z in ꝓpo
sito si agnati vellent excludere filiam vltra casus hic exp̄s
sos deberent intra annū se opponere. scd̄o ēt predicta cō-
clusio non ꝓcedit qñ feudū vel emphiteosis deuoluere
culpa vel delicto vasalli. Uel ꝑpter censum vel canonem
nō solutū. Jta Ludo. in cōsilio. cxxij. qd̄ icipit quoad p̄i-
mū quo querit Bal. in. c. i. in p̄i. qualiter olim feu. alie.
pote. faciūt q̄ habētur in. c. i. i. si vas. feu. priuet̄ p. Bar. i
l. cum. ff. de interdic. z relega. in. l. ij. C. de liber. z cop. h.
per Bal. z Ange. in. d. l. adoptiuus. §. patronū. ff. de iu
ris vocā. Sa. in. l. ij. in. xvij. q. de iure emphi. z Pet. de
ancha. z Jmo. in. c. ij. d feudis. Tñ hoc quod dictū est d
culpa vel delicto pēdet ex illo an culpa vasalli preiudicet
agnatis de quo in locis preallegatis ne lōgius insistam.
Jtem tertio nō procedit ista cōclusio quādo essemus i feu
do vel emphiteosi ecclesie z agnati tñ tardassent petere
renouationē quod iā prelatus inuestiuisset aliū. Naz tūc
nō possunt amplius petere se reinuestiri q2 res nō est in-
tegra z prelatus cogit̄ stare infeudationi quā iam fecit.
Jta Ludo. cōsilio. lxx. per ea que no. Jo. an. in. c. cōme
batur de his que fiūt a p̄la. Et plura alia addicit. Alio
elegātius habetis ex dicto Bal. hic ꝙ qñ filius iure sangui
nis vult reinuestiri de feudo vel emphiteosi deuoluto mor
te patris nō intenditur an sit heres patris vel ne imo p̄e
fertur heredibus s̄m Bal. Et eadem rōne dicerem ꝙ
p̄ferātur agnati heredibus si petāt feudum renouari s̄
per modernos in. d. l. si mihi z ticio alleget̄ Jmo. cōsulu
isse in hoc ꝯrium in cōsilio quod incipit quid. Pe. de p̄i
no lumi. Et predictis casibus quibus tenetur dñs reinue
stire agnatos vel filiam de honestate si nō faciat dicat̄ in-
iuriam inferre ipsis. z possunt appellare quasi grauati.
Jta cōcludūt doc. in locis p̄allega. z q2 ē cōis opinio am-
plius nō insisto z ex h habeo̊ elegātiā istius lecture ad hūc
tex. q̄ perpetuo est mēti tenēda. Et vnum signanter tene
menti quod voluit Ludo. in dicto consilio. xxij. in fi. qd̄
inter istos agna. ille admittetur prius ad petēdum reno-
uationem inuestiture qui est defuncto magis proximus
ar. l. cum ita. §. in fideicōmisso. z in. l. peto. §. fratre. ff. de
lega. ij. ¶ Ego ex predictis facio magis singularem le-
cturam adhūc tex. ꝙ velit ꝙ mortuo vasallo sine filio filia
nō possit petere se reinuestiri nec obtinere feudum nisi il-
lud redemerit a domino vel dñs illud sibi dare voluerit
ꝑpter merita z amorē patris: nec possunt hoc impugna
re agnati. Et sic ex quo agnati tardarunt in petēdo se re-
inuestiri donec filia redemit vel dñs sibi gratificatus est

cõtemplatione patris qr res non est integra non possunt agnati conqueri nec factũ impugnare. Et sic non solũ in feudo ecclesie postquã concessio est facta non audiuntur agnati vt. s. dixi volentes reinuestiri sed ẽ in quocunqz feudo vbi tractatur de filia preferẽda agnatis ex q̃ agnati tardarunt ⁊ res non est integra qr pp feudum redemptum dñs artatur habere filiam in vasallam vel ẽt pp merita ⁊ amorẽ patris dñs voluit gratificare filie nõ habẽt agnati quod conqueri possint cõcurrentibus tribus q̃ hic cõcurrunt vz negligentia eoꝝ qr p̃uentia filia rõe sanguinis qr filia est defuncti que in sanguine potior ẽ agnatis. l. xij. tabulaꝝ ⁊. l. fi. C. de legi. heredi. ⁊. l. fi. C. de suis ⁊ legiti. tertio concurrente obligatione dñi que nata ẽ ex quo filia feudũ redemit vel ex quo dñs filiã reinuestiuit pp merita et amorem patris que concessio cuz videatur facta pp obligationem ad antidora irreuocabilis est vt per glo. in. l. si pater ff. de dona. ⁊ fauorabilis vt vult gl. in. l. aquilius regulus. ff. de dona. Ideo istis ↄcurrentib⁹ cum ministerio dicit tex. noster non reuocetur ab vllo ex parentibus suis neqz damnetur quasi merito filia fuerit reinuestita. ¶ Alius intellectus est bal. qui ita itelligit. Si vasallus recepit feudum pro se ⁊ filijs suis masculis ⁊ feminis quo casu dñs ħt preferre filiaz agnatis aut. n. intelligimus istum intellectuz bal. in feudo paterno siue antiquo ⁊ tũc iste intellectus nõ ẽ bõus qr dñs nõ potest preiudicare agnatis ĩ successiõe feudi. c. i. ꝗ. de alie. feu. pater. Et in contrariũ videtur tex. in. c. i. infra de eo qui sibi ⁊ heredi. suis. Tamen ad hec contraria põt respõderi qꝺ. ꝓcedũt regulariter sed excipiunt̃ isti duo casus nec est absonum vt sentit bal. tũ. n. agnati hoc casu excludum feminã ex priuilegio ⁊ cõtra pactuz quod habebat ꝙ deficiẽtib⁹ masculis veniret femia certe magno p̃uilegio agnati excludũt feminas. Ideo facilius tollit̃ hoc p̃uilegium quã ius cõmune vt in cõtrarius. l. eius militis ꝗ militia missus. ff. de testa. mili. Et hoc modo sustinet̃ hic intellectus Bal. ẽt in feudo antiquo. Tamẽ diminat ⁊ restringit ibi tex. aut volumus itelligere Bal. in feudo nouo. Et tunc dñs potest facere quicqd voluerit de feudo nouo ad se reuerso cũ vasallus primo inuestitus de feudo nouo decesserit sine masculis descẽdentibus. l. in re. C. mãdati. c. i. ꝺ. de alie. feu. ⁊ faciũt nota. in ꝓhemio huius opis nisi restrigamus intellectũ Bald. ad duos casus hic notatos in tex. qr tunc nõ venient agnati. non ex natura feudi cũ sit nouũ in quo non succedũt agnati. Sed venilit ex quodã priuilegio de quo in. l. i. ꝗ. permittitur. ff. ꝺ aqua quoti. ⁊ esti. certe poterit id prestare filia in duobus casibus hi. notatis. vtrimo ego intelligerem in stricta dispu. tam istum tex. prout iacet videlicet ꝙ sine vasallus inuestitus de feudo nouo siue paterno seu antiquo decesserit sine masculis descẽdentibus relicta filia dñs potest inuestire filiã ĩ duobus casibus hic expressis. s. si redemerit feudũ a domino. ¶ Secundus ꝓpter seruitiũ ⁊ amorez patris. s. vasalli predefuncti. nec ob. alle gata in ↄ̃riũ qr respondeo ꝙ illa iura non loquantur in duobus casibus hic notatis. Et sic iste tex. limitat. c. i. ꝗ. de alie. feu. pa. vbi põitur regula hic due fallentie. nã regula est ibi ꝙ dñs in preiudicium agnatoꝝ non potest inuestire filiam: fallit in duobus casibus hic notatis. Et rõ fallentie est tum propter redemptionem feudi tum propter seruitium ⁊ honorem patris.

¶ Quibus modis feudum constitui potest.

¶ Cõtinuatur hec rubrica: supra visũ est de modis feudoꝝ quantibus nã ⁊ personis: nunc videndum restat quibus modis feudũ ↄstitui possit: Ideo subijcitur hec rubrica.

S Ciendum. Feudũ nõ põt constitui sine inuestitura ẽt si iubẽ

eԀo dñs q̃s ingressus fuerit possessionẽ nomine feudi naz tale feudũ ñ transit ad heredes lz duret in vita eius q̃ ingressus ẽ possessionẽ nomie feudi ad hoc allegat̃ vlqz ad ꝗ. si dñs. Pro itelligentia sciẽdũ ẽ ꝙ duplex ẽ inuestitura. s. ꝓpria ⁊ abusiua nã inuestitura ꝓpria ẽ tradi. possessionis rei feudalis. s. qñ dñs inducit vasallũ ĩ possessionem rei feudalis. c. i. ĩ prin. i. qd sit inuesti. abusiua dĩ qñ p hastã vel aliud corporaliũ dñs inuestit vasallum. v. c. i. scdo respõso. ¶ Ibis p̃missis collige ⁊ no. ex tex. ibi sine inuestitura ꝙ nõ acquirit̃ feudũ sine inuestitura ꝓpria vel abusiua c. ij. ĩ. fi. ꝺ de feu. cogni. ¶ No. ibi iubere q̃uis dñs iubeat aliquẽ ĩgredi noĩe feudi tñ nõ acquirit̃ rectũ feudũ qr lz ĩgressus possessionẽ teneat toto tpe vite sue noĩe feudi tñ nõ trãsit ad heredes ꝓpterea ñ cẽset̃ rectũ feudũ nec habere ꝓpriã nãm feudi. facit qꝺ no. Bal. ĩ l. liberti. C. ꝺ bo. liber. limita p̃dicta nisi q̃s ĩgressus fuisset possessionẽ ⁊ p̃scripsisset spacio xxx. ãnoꝝ vel. xl. c. si quis p. xxx. ĩ. fi. de feu. sue. cõtro. qr tunc diceret̃ rectũ feuduz trãsiret ad hẽdes idẽ dicit Bal. si datio possessiõis eẽt facta p ꝓcuratorẽ ĩ dẽputate rõis imo a fortiori nisi deputatio nũciũ vel ꝓcuratoris eẽt facta in p̃ñtia pariuz curie qr haberetur inuestitura si postea appareret p illũ possessionẽ datã ita Alua. p ea q̃ habẽtur ĩ. c. i. ĩ p̃ñ. i. ꝺ cõsue. rec. feu. ¶ Oppo. dĩ hic in tex. ꝙ feudũ nõ cõstituit̃ sine inuestitura sz ꝑ qr cõstituit̃ successiõe vnde oppõit̃ ꝺ. c. ij. i. de feu. cogni. so. satẽdũ ẽ ꝓ̃ ꝙ aliqñ feudũ in quirit̃ successiõe quinimo regit̃ ĩ feudis hz locũ successio. ꝗ. cum pro cõra. i. qui feu. da. pos. ⁊. c. i. de succes. feudi. acq̃rit̃ igit̃ feudũ inuestitura ⁊ successione. v. c. ij. Itez acquiritur p̃scriptiõe. ꝺ. c. fi quis p triginta. ¶ In glo. que incipit hoc. e. ad fi. nota primo ꝙ quãdo feudũ simpliciter cõcedat̃ alicui qñ non dĩ tibi ⁊ heredib⁹ tuis idubio tale feudũ ẽt transit ad heredes. l. si pactũ. ff. de ꝓba. ⁊ in. ꝺ. ꝗ. cũ vero coradus ita Bal. an. de iser. ⁊ Alua. hic q̃ dicit notãdũ ad cõcessiões ĩ ẽphiteosiz. ista ñ determi. p. ꝺ. Alex. i. l. qꝺ vĩ ĩ. 3o. col. ff. de sibo. ob. respõdẽt̃ qr nõ ꝓcedit ar. de feudo ad emphiteosim vt dixi. s. in p̃ludijs hui⁹ opis ⁊ vidẽbim⁹ aliquid. i. an agnatus ⁊ fili⁹. c. i. ⁊ sic lz in feudo bene loquatur glo. tñ in emphiteosi non procedit determinatio que sumitur ex ar. facto de feudo ad emphiteosiz nã emphiteosis cũ sit ↄ̃tus similis locationi ⁊ qui cõsensu principaliter ↄ̃trahitur plurimũ pendebit ex conuentione partiũ. l. ij. ꝗ. si conuenerit. ff. depositi. reg. contractus de regu. iu. Et contractũ siue pactum interpretamur cõtra eũ in cuius potestate erat sibi apertius ꝓ̃uidere. l. veterib⁹ ff. de pac. c. ex litteris de spõsali. non sic in feudo quod ꝓcedit a liberalitate vt dixi in p̃ludijs in diffinitione io late interpretamur cõtra concedentẽ. c. cuz dilecti de do. nisi consuetudines feudoꝝ repugnent vt videat̃ constitutũ feudũ ꝓ filijs in dubio. ¶ Proclarior intelligẽtia glo. nostre opp. ↄ̃ tex. hoc modo naz vult hic tex. ꝙ lz p̃cedat inuestitura abusiua ⁊ postea dñs dicat vade ⁊ ĩgredi si velis possessionem rei. de qua habes inuestiturã abusiuam ⁊ nullã non cõstituat̃ rectum feudũ ⁊ ↄ̃sñter non trãsitorũ ad heredes ↄ̃ vĩ ꝙ ↄstituat̃ rectũ feudũ ⁊ trãsitorium ad heredes qñ ingressus possessionis iubente dño est acquisitio possessionis. l. qꝺ meo. ff. de acqui. pos. ⁊. l. ij. C. e. ti. si ergo est acquisita possessio cõsequens est vt sit inuestitura ꝓpria. ergo est cõstitutũ rectũ feudũ mediante inuestitura ⁊ sic trãsit ad descendentes. c. ij. de feud. cogni. ⁊. ꝺ. ꝗ. cũ vero tñ similibus ergo male loquit̃ tex. So. pe. ꝺ certo Jaco. de bel. ⁊ bal. ꝙ sp̃ale est in feudis pp solẽnitatẽ feudalẽ vt euitet̃ fraus ⁊ sic est speciale pp suspitionem fraudis solus nudus de ingrediendo siue p̃ñtia parium nõ inducit ꝑfectionẽ traditiõis ita ꝙ feudũ dicat̃ rectũ ⁊ trãsitorũ ad heredes ar. c. i. ꝗ. hoc ita. ꝺ. de contro. inuesti. inter do. ⁊ vas. l. data ⁊. l. dona. ff. de dona. nõ facile est huic ingredienti possessionez nomine feudi inuenire testes vilis ⁊ redemptos. Bal. declarat hanc so. hoc mõ

quando .n. dñs dixit vade in possessionem sine curia sive paribus, procedit quod dictũ est quia ratione suspitionis fraudis nõ est vera investitura nec rectum feudũ ita vt in heredes trãseat. si vero hoc dixit corã curia vel paribus curie, et tunc secus: quia hic cessat suspitio propter presentiã pariũ vel curie. in casu autẽ nostro propterea nõ constituit̃ feudũ rectũ nec transitoriũ ad heredes propter suspitionẽ fraudis. nam hic cũ non sint pares curie vel curia presumit̃ fraus fortassis quia vasallus habeat testes viles vel redẽptos qui eum dicãt feudalẽ cum non sit. credo et hanc solennitatem inventã propter maiorẽ reverentiã erga dñm sicut in multis solennitas scripture inventa est. vt no. glo. in c. i. de censibus lib. vi. habet̃ in .l. contra. C. de fide instru. ¶ Et so oppo. nam dr̃ in tex. quod non constituit̃ investitura neq; feudũ est rectũ quãdo dominus dixit. vade in possessionẽ noĩe feudi. Sed contra ad literã dicit tex. quod dr̃ facta investitura quãdo dñs dixit in possessionẽ feudi. c. i. j. de consue. rec. feu. in pri. So. and. quod hoc. c. sit per. d. c. i. correctũ et dicit quod ita servat̃ in regno. Sed hec solutio nõ placet quia iuriũ correctio est evitandã in quantũ sit possibile. l. i. C. de inoffi. doti. c. cũ expediat. de elec. lib. vi. ergo non e dicendũ quod dictum. c. nostrum sit correctũ. Alia solutio quod hoc. c. loquitur in herede extraneo contrarium loquit̃ in herede suo in quo fit continuatio possessionis. Sed hec solutio non est bona: quoniam nec in suo fit continuatio possessionis ratione suitatis l. cũ heredes de acqui. pos. l. cum miles quod. qui cau. mano. no. in l. in suis delibe. et posthu. scdo non placet hec opi. quia ... dubiũ quod si feudum sit novũ non trãsmitit̃ ad heredes extraneum puta collateralẽ vt dixi in. c. i. §. cũ vero cõtra. §. qui. feu. da. pos. Alia et tertia est solu. Ostien. in summa in prima col. sub rubrica qualiter acquir. feu. quod aut dñs dixit vade in possessione noĩe feudi. Et tũc non cõstituit̃ rectum feudum vt h. aliquando et secundo dñs dicit vadas in possessionẽ et teneas noĩe feudi. Et tunc dr̃ rectũ feudum vt in contrario. hec tertia so. non est bona quia contra tex. ibi et tene. ac secundo est contra tex. in. d. c. i. de cõsue. rec. feu. alia fuit et quarta solutio aut .n. dñs tradit possessionẽ et loquitur contrarium aut dñs non tradit sed dixit: vade in possessionẽ etc. et ita loquitur tex. videt̃ hec quarta so. quia contra tex. in. d. c. i. in contra allega. ibi vade erant eadẽ verba. Ergo h nõ e bona. Quinta fuit solutio Pe. de cerno. Ja. de bel. et Bald. h quã et sensit glo. in. i. solu. in. d. c. i. de cõsue. re. feu. aut .n. dixit in pñtia parium vade in possessionẽ noĩe feudi. Et tunc cõstituitur rectũ feudum et trãsitoriũ ad heredes. et ita loquitur contrarium: aut dixit sine pñtia curie vel pariũ: vade in pos. noĩe feudi. et tunc non cõstituitur rectũ feudũ .i. quod non ad heredes trãsit et si supersit filius et ista vera color et reperio hanc sñiam tenuisse Jac. ardiz. in. i. rubrica in ver. merito in quinto folio et Ja. de bel. Sed hec so. quis censeat̃ color. videt̃ diminare ad tex. contra glo. in. l. illũ quem habentẽ. C. fami. her. Quis. n. mixit ipsi Pe. Bal. et sequentibus quod hic dñs dixit: vade in pos. non corã paribus. n. per tex. in. d. c. i. in ver. quia in rõne sui de cõsue. rec. feu. vbi tex. pñtia aliter reddit hanc rõnem quia nomine et iussu dñi est ingressus in pos. propterea censet̃ vt investitus hec ratio est generalis sive sine pares sive non quia dixit dñs vade in pos. ergo generaliter intelligenda. d. c. i. cuz rõ sit generalis. l. scire opz. §. sed et eum maxime. ff. de excu. tu. et nec. Extra in. c. si. de reg. iu. lib. vi. et Bar. in l. nõ solũ C. de legi. ergo nõ videt̃ bona so. Quare. d. Mar. licz dicat in iudicando nõ esse recedendũ a cõi opi. dicit aliam esse solu. Nã in contrario bene dr̃ quod si dñs dixerit vade in pos. etc. habet̃ pro investitura non tñ dicit̃ ibi quod transeat ad heredes fateor igit̃ quod erit feudũ vt ibi. h non erit feudũ .i. trãsitoriũ vt h. Et hãc solu. sensit gl. i. d. c. i. in vl. solu. limitabitis tñ solutionẽ esse verã nisi dñs eẽt Imperator papa vel alius princeps puta Rex qui habeat iura imperialia qui et sine pñtia pariũ dixit: vade in possessionem noĩe feudi et c. cõstituitur rectum feudũ .i. transitorium ad heredes quia Imperatoris pñtia et ipse supplet oẽz solennitatem. l. omnium. C. de testa. facit. l. pe. C. de dona. inter vir. et vxo. preterea dicit And. de iser. quod Fede. Imperator concedebat feuda sine investitura abusiva. Tertio limitabitis eã esse verã quãdo dominus haberet pares curie tũc si dixerit vade in poss. noĩe feudi cõstituitur feudũ. c. i. j. de cõsue. rec. feu. Secus si pares non haberet. quia tũc sufficeret sm Alua. h. licz Bal. aliter quod in presentia aliorũ diceret ista verba. c. i. in prin. j. de cõsue. rec. feu. c. i. §. si vero quãdo sit investitu. et. i. in. pri. c. i. Ultimo limitabitis casũ nostrũ si in brevi testato dñs dixisset ista verba: vade in pos. noĩe feudi. Nam tunc idem quod in casu precedenti. Ratio quia parificãtur pares curie et breve testatũ. c. i. §. preterea quãdo sit investi. Et fuit de mente Bal. in. c. i. j. de consue. rec. feu. ¶ Idem dicit hic And. si per instrumentũ publica appareret de concessione feudi subsequẽs possessio videtur virtute huius concessionis capta. Et satis dicitur rectum feudum vt vadat ad successores. arg. l. quedam. ff. de rei vẽ. l. ij. C. de acquir. pos. De quo dubitat Alua. nec mihi placet quia hec investitura videtur de solẽnibus dic. c. i. de cõsue. rec. feu. vt. s. dixi. ¶ Ultimo oppo. contra istum tex. videt̃ quod si fuerit in possessione vasallus sciẽte dño per annũ acquiritur feudũ. Unde opponitur. de. §. sin autem aliquã. j. ti. pri. Solu. aut. n. vasallus stetit in possessiõe per annũ sciente domino et allegat se vel patrem suũ investitum et ita iurat et loquitur contrarium. Aut nõ stetit per annuz vel et si stetit nõ tñ allegat se investitũ. et ita loquitur tex. noster.

f **I dominus.** h. d. Si clericus investiverit aliquẽ vt aliquo beneficio et moriatur antequã accipiat feudum annihilatur investitura et successor non tenet̃ adimplere investituram. ¶ No. ibi et ante moriatur subaudi .s. dñs. Ibi quia vasallus possessionẽ feudi nanciscat̃. i. antequã feudũ aperiatur dño. Ibi expirat̃ feudũ. i. annihilatur feudũ sine investitura feudi. Et de mãbunis. c. dupl. c. i. §. qui succes. tene. Intelligo tex. nostrum quãdo clericus facit investiturã de re ecclesiastica secus si de propria sm Bal. et And. quia tũc idem in clerico quod in laico vt dixi et in. d. c. i. § succes. tene. et habet̃ i. c. i. i. de cleri. q̃ investi. feu.

¶ Si de investitura inter dñm et vasallũ lis oriatur.

¶ Continuatur sm Ja. de bel. Supra visum est de contentione feudi non plene; sequitur nũc videre de contẽtione feudi plene. Propterea subnectitur hec rubrica. Si de investitura inter. d. et vasallum lis oriatur.

f **I inter.** h. d. Si cõtroversia fuerit inter dñm et vasallũ de investitura deficiẽtibus probationibus defertur iuramentũ possessori. Si vero interfuerint testes fiat probatio per eos qui si recusaverint dicere veritatem cõpelluntur a comite vel populo. et illis recusantibus cogere recurrit̃ ad Imperatorem qui Imperator decidet causam et interim vasallus possidebit per annũ quo vasallo non veniẽte et sic existente contumace cã deciditur facto dñi. Et si testes iurati negaverint. d. simile iura. statuitur. Et predicta oĩa habent locũ in personis clericorũ nisi quia in probatione oẽs testes pariter admittuntur sive sine pares sive extranei. h. d. ... quod ad. c. si quis. ¶ No. ibi probare nõ poterit subaudi ullo modo vel nõ plene. Nam proba. appellatio intelligitur proprie de plena. l. lucius cũ ibi not. ff. de cõd. et demo. sm Bal. per Ange. in. l. i. C. quorum bonorum post glo. ibi Bal. in. l. si duo. §. idem iulianus. ff. de iureiuran. Bal. in auten. sed novo iure. C. si cer. pe. in rubrica. C. de proba. in c. i. §. cõventiculas. j. de pa. iura. fir. tenen. Jo. and. et ... in rubrica extra de proba. Hemi. in c. statuiũ. §. cũ vero de rescrip. lib. vi. Bal. et Sali. in l. i. C. de fide instru. ¶ No. ibi possessori sacramentum quia si sit contentio de investitura

inter dnm et vasallum deficientibus probationibus deferri iuramentum possit. quod intellige non tamen semper sed arbitrio iudicis. d. § sacrum et intelligat deficientibus probationibus deferri iuramentum possessori secundum scripta in § sacrum. i. de contro. inve. feu. ¶ No. ibi et eorum successoribus quod facultas probandi per iuramentum transit ad successores: facit gl. in l. fi. C. de iure do. impetran. quod intellige quando successores sunt plene informati de veritate alias secus ar. l. generaliter in prin. C. de rebus cred. et iureiurand. secundum Bal. facit et quod dixi ter. in c. se. Ange. in l. pe. post glo. § fi. et l. se. ff. ne quis eum qui in ius vocatus per Bal. in l. arbitror in prin. ff. de iureiur. per Ang. et Imo. l. postulante in prin. ff. ad treb. quod nota ad statutum quod facultas probandi detur domino et passo. an transeat in heredem. ¶ Not. quod si possessor iurasset tunc hec probatio iam facta transiret ad heredes secundum Bal. quod allegat no. i. c. parochianos de sepul. habetur in c. fratres et in c. fi. de iureiur. Bal. in l. generaliter. C. de rebus credi. in l. liberti. C. de opis lib. ¶ No. ibi si vero testes quod si testes interfuerint et vasallus eos ad testimonium vocauerit stabitur facto et dicto testium nisi probaretur contra l. i. et ibi per Ja. bu. C. de re iud. secundum Bal. h. ¶ No. tex. ibi interfuerint ex quo praesentes testis in actu presumitur scia bal. h. et bal. in c. i. de pace inter do. et va. de investi. c. in. et i. c. puenit ii so de testibus coge. bar. in l. i. in fi. ff. de auc. tu. ¶ Not. ibi testes non sint ex casu quod dicantur pares curie sunt. n. qui tenent feudum ab eodem domino c. i. in prin. quod sit investi. et dixi plene. s. de feudo guar. in § i. et de contro. investi. in prin. de quo per bal. in l. i. ff. de rez diui. et per Inno. i. c. cetera ex de iudiciis et ibi per Fri. et Abba. ¶ No. ex dicta parte tex. ex quo sumitur quod in causa feudali vasallus potest cetestis producere. Et suadet eo quod educauit de testibus e. phibitoriis et inter phibitos non reperitur vasallus. l. a. ff. de testi. et ff. ex qui. cau. ma. l. nec non. § sed quod eius de quo vide plene per Spe. in ti. de testi. § i. v. huiusmodi quod vasallus et Jo. an. in addi. in v. § quid de venditore et ibi declaratur quid est et per gl. et doc. in l. idonei. ff. de tes. et vide quod dixi. j. quid sit investi. in § i. in fi. no. ex parte quod propter defectum testium ordinariorum admittuntur et alii extranei de quo plene. i. quod testes sunt necess. ad proba. no. investi. in c. i. et no. gl. j. quid sit investi. i. § i. in fi. ¶ No. ex septa parte quod licet testis voluerit per celare veritatem: nihilominus si compulsus deponat credit ei. Ex quo infertur quod non incidit in falsum quamquam celauerit quod intelligas verum si non dum iurauerat: alias si post iuramentum vellet celare et aliter dicere bene victaretur damnum ipsius vt no. in l. inter. ff. de his qui no. infamia. Suadet tamen quod testis per utraque parte dicere debet veritatem vt no. in aut. sed iudex. C. de epi. et cleri. et plene narratur in c. dilecti ex de accusa. nam qui veritatem dicere non vult nocere desiderat. i. q. iii. c. quisquis in c. i. de crimi. falsi. et glo. i. h. posita in fi. sui de his in declaratus per Bal. in l. gesta. C. de re iudi. et per bar. in l. co. ff. de falsis. et quod dixi. j. quid sit investi. i. § fi. n. in notabilibus. ¶ No. ibi quod si tempore investiture non fuerunt pares curie et extranei testes sunt admittendi et dicit bal. h. in fi. per hunc tex. quod ad veritatem inveniendam omnia iure prodita probatio admitti ut l. nec obmissa. C. de liberali ca. l. consensu. C. de repudiis cano. in c. ii. de arbi. in c. cum dilecti de elec. ¶ No. ex tex. ibi vocauerit secundum bal. testes citandum facit. l. sola cum gl. C. de testi. l. presbyteri. C. de epis. et cle. ¶ No. tex. ibi a comite vel a populo quod si testes recusarint deponere et dicere veritatem coguntur a comite vel a populo. ¶ Et no. hic esse casum valde notabilem in iure ubi primo quod si testis recipiat pecuniam ne dicat testimonium in causa feudali et postea compellitur dicere testimonium ut eius dictum quod est mirabile ¶ No. ex h. tex. quae bal. dicit esse notabilem quod propter negligentiam magistratus recurritur ad illos superiores qui eum creauit et si populus esset. facit quod no. bar. in l. ubi absunt de tuto. et cu. dat. ab his bar. in l. quotiens. ff. ad municipales an. in rep. l. si vacatina. C. de bo. va. li. x. et Ant. in c. translato de consti. facit gl. in c. i. de scisma. l. vi. panor. in c. venientes de iureiur. bal. in l. si in ea. C. quando fiscus vel priuata in c. i. § ad hec. i. de pace iura. fir. tenen. panor. in rubrica de appel. ibi alias posui. ¶ Nota ibi in his. n. quod comite vel populo non cogente testes ibit ad regem sive imperatorem interim possidebit si intra annum ad regem non venit vel non miserit in eius contumaciam statur iuramento domini non tamen lapsu huius anni est perempta instantia secundum bal. nisi testes per vasallo producti negauerint se aliquid scire tunc et deferetur iuramentum domino sine presentia et citatione vasalli propter eius contumaciam. et dicit hic bal. quod trina requisitio requiritur ad hoc ut comes vel iste superior constituatur in hac negligentia per non tamen in c. i. de supplen. negli. prela. vide doc. post glos. in de. i. in verbo requisiuerint de here. An. et Bal. in l. ad per emptorem. ff. de iudiciis not in simili in de. quamuis de appel. et not. hoc dominus bal. quod non solum ubi dominus incurrit penam vel iuris sui amissionem sed et generaliter vult quod requiratur trina monitio ad constituendum dominum in negligentia quod no. quod multum limitat. c. ex tenore de for. compe. c. nullus de iurepatro. ¶ No. et secundum bal. hic et sunt aurea verba notis mirabile quod propter negligentiam magistratus recurritur ad populum illius terre qui iustitiam ministrabat et iurisdictionem exercebit: et est ar. quod si vacat iudex appellationis appellari debet ad populum non ad successorem et est ratio quod dignitas vacans est sicut hereditas vacans nam non fungitur vice eius qui successurus est sed hereditas fungitur vice et loco defuncti vt. ff. de nego. gest. l. nam et seruus. § i. et ff. de fideius. mortuo. et dignitas magistratus vice populi fungitur. Si ergo appellaretur ad futurum successorem appellaretur inepte sed debet appellari ad populum quod licet vacet dignitas magistratus non tamen vacat ipsa iurisdictio sed est apud ipsum populum. Et hoc in iurisdictione contentiosa. Idem in iurisdictione voluntaria quando periculum est in mora vt in dando tutorem vt. ff. de tuto. et cura. dat. ab his. l. vbi nec trabo illam ad actus mere voluntarios sicut est emancipatio adoptio vt. C. de adoptio. l. ii. Inno. in c. cum ab ecclesiarum de offi. ordi. tenet quod nulla iurisdictio est apud populum vel aliquam vniuersitatem quod isti debent eligere magistratum non autem exercere officium magistratus quem oportet eligere et a superiore confirmari. vt in aut. de defensori. ciuita. § interim. ¶ Nota tex. ibi compellantur quod testes producti coram arbitro debent compelli ad iurandum et deponendum per potestatem illius terre. ¶ Not. sibi et in clericorum quod quae dicta sunt habent locum in personis clericorum nisi quo ad personas testium nam in clericorum feudis equaliter recipiuntur pares et extranei testes ratio est in tex. ibi hoc ideo quod clerici sepe faciunt investituras absconsas. ¶ In glosa. i. ad finem per clariori intelligentia opponitur contra istum tex. hoc ordine nam dicitur hic quod si tempore investitionis affuerint plurimi etiam extranei non sunt admittendi sed contra nam ad probandam nouam investituram etiam si affuerint pares non admittuntur extranei quinimo sunt pares vnde opponitur de. c. sciendum. j. de confise. rec. feu. So. fatendum est contrarium quod loquitur de investitura noua et expectandi sunt pares curie. d. c. sciendum nec obstat iste tex. in verbo affuerint quia respondeo secundum glos. i. nullo modo fuerint pares curie admittuntur extranei testes vel aliter secundum Jacob. de bel. ibi affuerint. i. absentes fuerint qui pares curie haberi non possunt: puta quod sunt in longinquis partibus. c. i. qui testes sunt necess. ad probandum no. investi. et sic in effectu habetis regulam quod extranei testes non admittuntur ad probandam nouam investituram nisi in subsidium quando nullo modo sunt pares curie vel commode haberi non possunt: vel tertio si dominus noluerit cogere pares curie testes extranei admittuntur. c. i. § i. j. quid sit investi. Jaco. de belui. qui ita soluit illud contrarium. ¶ Nota ex fi. glos. quod qui veritatem celat nocere desiderat. c. i. de crimi. falsi. ¶ In glos. quae incipit sed illud notandum ad fi. nota primo quod quando magistratus est negligens gradatim est habendus recursus ad superiorem et citra remedium appellationis secundum Bal. ergo in casu. c. nostri per requirendus est dominus feudi sine curia secundo comes puta preses prouincie tertio populus quarto Imperator. Secundo nota hic per tua fronte videri glo. quod populus romanus

possit deponere imperatorē ſʒ inspecta mēte glosatoris glo.
dicit totū ɔ̄triū q imo est maior toto populo romano qȝ
ptās populi romani in imperatorē trāslata ē. l. i. ff. de cōsti.
prin. ⁊ hodie populus romanus nō posset priuare impato
rē. s̄m Bar. hodie solus papa priuat imperatorē. c. venera
bilē de elec. c. ad apicē de re iudi. li. vi. Bal. in. l. fi. C. de
legi. tñ ibi liberiori licētia quoad papā aliq̄ effundit q̄ nō
sunt bona. ¶ Ad fi. so. dicit q tex. nr̄ loquit̄ q̄ ad pritandū
nō quoad instātiā qȝ instātie cāe pncipalis durāt triēnio
l. pperandū. C. de iud. ɔ̄triū āt loquit̄ in cā appellationis
dicit vt dixi plene in. d. §. sancim⁹. ¶ In glo. p totū an/
nū ad fi. vt recte intelligam⁹ gl. dicit h̄ in tex. q possidēti va
sallo incūbit onus probādi. Sed ɔ̄ de. l. fi. de rei vēd. de. l.
actor. C. de pba. so. hic aliud faciebat p dño ⁊ sic erat pſū
ptio p dño pp̄e a incūbit onus pbādi vasallo possidēti vt
no. in. §. sacrm. j. de cōsue. rec. feu. s̄m Ja. d bel. ¶ In fi.
gl. ad fi. no. q clerici nō pñt infeudare agnatis suis de quo
ar. an cleric⁹ vel plātus possit inuestire agnatos vel cogna
tos: dixi p⁹ Ja. d bel. i. c. i. §. qui. feu. da. pos. ¶ Ex gl. op
po. ɔ̄ tex. ibi a comite ⁊ imo vr̄ q dñs debeat p cogē testes
vñ opponit̄ de. c. i. i. q̄d sit inuesti. So. dñs p cogē dʒ pa
res curie ſʒ extraneos cogere nō pōt. ppterea recurrit̄ ad co
mitē vel ad p̄sidem pruincie vt hic in tex. ⁊ s̄m hāc solutio
nem dʒ glosari tex. ibi qui et. s. q̄ extnei. vel aliter pōt solui
s̄m Ja. de bel. qd dicit in. d. c. i. determinat̄ hic: vt si dñs
habeat iurisdictionē generalē in loco in q̄ sūt extnei testes
dñs nedū posset cogē pares curie ſʒ et extneos testes siue
sint pares siue extnei ⁊ intelligit̄ tex. ibi a comite. s. a dño
feudi s̄m hāc solu. ¶ Secūdo ex glo. oppo. dē hic in tex.
in ver. siue do ad regē q ſʒ vasallus possideat tñ defert̄ iu
ramentū dño ſʒ ɔ̄. s. eo. c. in pn̄. vbi defert̄ iuramentū pos
sessori q̄ dʒ deferri possidēti vasallo nō aūt dño non possi
dēti. So. aut possidēs non ē cōtumax ⁊ defert̄ iuramētuȝ
possidenti vt hic in pn̄. aut possidēs est cōtumax ⁊ tūc de
fert̄ dño in odiū cōtumacis. d. §. si vero ad regē vel aliū
in pn̄. hui⁹. c. nihil. faciebat p actore ɔ̄ possidentē h̄ erat
aliqua presumptio ɔ̄ possidētem s̄m Jaco. de bel. ¶ De
tuū post Aluaro. quero ab extra. an in istis causis feudo/
rum possit comitti receptio testiū alteri: dic q de iure cōi
talis cōmissio est licita in cāis ciuilib⁹. C. de fide instru. l.
iudices. ⁊ ibi Cy. ⁊ autē. apud eloquentissimū. c. cōstitu/
tus de fideiusso. In feudis aūt dicite attēdendū esse mo/
rem ⁊ cōsuetudinem iudicioꝝ. l. fi. in fi. C. de iureiurand.
dinum tñ nota q etiam vbi non teneret cōmissio si tñ pars
nō ɔ̄dixerit valet vt dixit Inno. in. c. cū causam in fi. de testi.

a **J quis se.** b. Nota hic de inuestitu
ra inter dñm ⁊ vasalluȝ ⁊
actor vasallus nō possidet ⁊ nō pbauerit saltē p
duos testes defert̄ iuramentū cū duodecim sacramentali
bus dño: qui dñs si iurare noluerit defert̄ iuramētū acto/
ri cū. xij. sacramētalibus: qui si iurare noluerit absoluitur
reus cōuentus ⁊ iuramentū defert̄ tā principalibus per
sonis q̄ eoꝝ descendētibus. si vero vasallus possideat de/
fert̄ iuramentū vasallo dūmodo possiderit p annū sciēte
⁊ patiēte dño. ad h̄ allegat. ¶ No. tex. ibi p duos pares
si dñs possidet rē de qua est cōtentio inter actorē vasalluȝ
⁊ dñm q actor p̄tendit se vel patrē suū inuestitū dñs possi
dēs negat inuestiturā: certe actor dʒ p duos pes curie pba
re ⁊ si nō adsint dʒ pbare p alios testes facit. c. i. §. si vo. j.
q̄d sit inue. ⁊ dixi. s. e. c. pr. ¶ No. ibi velit iurare q si actor
nō pbauerit p duos testes certe defert̄ iuramētū dño possi
denti cū. xij. sacramētalibus qui tenētur iurare de credu
litate ⁊ consciā sua ⁊ nō est necesse q reddāt rōnem p sen
sum corporeū nec curat̄ an deponāt super negatiua an su
per affirmatiua s̄m Bal. hic. qd est singulare ⁊ dixi vob
in. c. i. s. de cōtro. inuesti. inter do. ⁊ vas. ¶ No. ibi si iura
re noluerit q si dñs noluerit iurare actor iurabit cū. xij.
sacramētalibus. ¶ Not. ibi qui cōuenitur q si ipse actor
noluerit iurare reus est absoluēdus. ¶ No. ibi hec sacra
mēta q hec sacra sunt pstanda a filiis actoris vel rei vel
ab ipsis principalibus si viuant. ¶ Not. in ver. autē. q si
vasallus possideat existente cōtrouersia inuestiture defer
tur iuramētum possidenti vasallo dūmodo possideat per
annum sciēte ⁊ patiente dño. nam si ignorante dño posse
derit vel minus anno non defert̄ iuramētum possidenti
cōcor. c. tercius in fi. i. si de feu. fue. cōtro. ⁊ in. c. i. in princ.
⁊. §. fi. i. de consue. rec. feu. ⁊ dixi in. c. i. s. de feu. guar.
¶ Not. tex. ibi solus iuraret. i. sine. xij. sacramētalibus q
hec dictio solus est multitudinis exclusiua facit. l. his so
lis. C. de reuo. dona. Bal. hic. ⁊ in. l. i. C. de bono. poss. ɔ̄
tab. mirō absurdi euitandi faceret hoc verbū improp̄ia
ri. not. in. l. cum notissimi. C. de prescrip. xxx. vel. xl. ann.
¶ Not. vnum singulare in causis feudalibus q ex patē
tia presumit̄ titulus et si non sit lōga qd not. s̄m Bal. fa
cit ad limitationē notatoꝝ in. l. si certis annis. C. de pac.
in. l. cū de in rē verso. ff. de vsur. in. c. cū olim de censibus
in. c. i. de prescrip. lib. vi. ¶ Oppo. ɔ̄ tex. hoc ordine naȝ
in prin. tex. nostri dicit̄ q duo testes sufficiant. Et postea
in sequētibus q requirant̄. xij. testes: videō q tam in pn̄.
tex. dicit̄ q sufficiāt duo testes intelligit̄ qn̄ deponunt de
essentia ⁊ veritate rei. Si vero testes deponāt de cōscien
tia ⁊ de credulitate requiritur. xij. Et ita intelligitur tex.
sicut in cōpurgatoribus. c. fi. ⁊ per totū extra de purga. ca
no. Dicit h̄ Bal. q iurabit i simili forma: testis est mihi
consciētia. vel testis est mihi deus: vel hoc dicā coraȝ deo
c. si peccatū. xij. q. i. Et hoc iuramentū defert̄ tam sup ne
gatiua quā super affirmatiua q non fundat̄ in sensu cor
poris sed in credulitate: facit que no. Bal. in. l. ij. §. quod
obseruari. C. de iura. cal. ¶ Secūdo oppo. ɔ̄ tex. hoc mō
nā dicitur in ver. hec sacramēta q filij tam dñi quā vasalli
debent p̄stare hec sacramenta vnde opponit̄ de. §. sacrm
j. de cōsue. rec. feu. ⁊ de. §. furi. de noti. feudoꝝ. So. faciē
dum est ɔ̄triū vt h̄ tex. noster distinguitur per iura ɔ̄. vi
delicet nā filij dñi non iurāt d fidelitate ſʒ de cōsciētia ⁊ cre
dulitate. Sʒ filij vasalli debent iurare de veritate. ⁊ est rō
differentie s̄m Ja. de bel. qm̄ filij dñi tractant de damno.
Sed filij vasalli de lucro. Et nō est eadem rō dāni ⁊ lucri
l. fi. C. de codicil. l. si §. licentia. C. de iure delibe. ¶ Itē
opp. fortiter arguit adducēdo tex. in. l. generaliter in pn̄.
C. de iureiuran. vbi dicit̄ q multū discrepat iusiurādum
hereditarium a sacramento principali. Et hoc voluit iux
ista glo. vsqȝ ad fi. dimittendo illud ɔ̄triū insolutū. Sed
tu p solutione oium predictoꝝ sic dicas: q interdū queri
mus an sit dīa inter sacramētum heredis sui ⁊ principa
lis. Et dic q sic. vt in. d. l. generaliter qd pʒ qȝ possibile est
q heres nesciat veritatē. put sciebat d funct⁹ principa
lis. l. qui in alterius. ff. de reg. iur. Itē q defunctus prin
cipalis fuit bone fame ⁊ legalis homo sed heres minime
vt notatur in. d. l. generaliter. Sʒ interdū q̄rimus an ois
ille in queȝ trāslata est electio iurandi siue sit principalis
siue eius heres possit iurare si hoc iudici videat̄. Et dicē
dum est q sic vt hic in hoc tex. q̄ ita dʒ intelligi qn̄ illud
iuramentū trāsit et ad successores vt pbat̄. s. c. pxio post
princi. Qualiter aūt iurare debeat filius de facto patris
vel alterius sui ascendētis declarat̄ in. §. sacramentū. v.
⁊ iurabit. i. de cōsue. rec. feu. Sʒ interdū q̄rimus an iura
mentū p̄stitū p defunctū debeat suari p eius heredē. Et
dicendū ē q sic. ⁊ ita itelligit̄ dem in autē. de iureiuran. a
mori. p̄st. Et nūc habes istum passum expeditum. Et vi
de et ad predicta q̄ habētur. j. ti. pxi. in. c. fi. ⁊. j. de no.
feu. i. § cū datur. ¶ Itē opponit̄ nā dicit̄ hic. fi. q vasal
lus possidēs iuret sine. xij. sacramētalibus. ſʒ in prin. tex.
dicit̄ ɔ̄ qȝ dñs possidēs iurat cū. xij. sacramētalibus. So.
dicite vt i. c. i. s. de ɔ̄tro. inuesti. ⁊ in. c. i. §. i. s. de feu. guar.
¶ In glo. ibi hic vero nota q regulariter in feudis suffi
ciūt duo testes quāuis agatur de maiori feudo. c. in oīum
negocio de testi. c. cum esses de testa. Et dicit hic Bal. q
per pauciores duobus testibus nedū nō potest pbari fe

cap. c. cum a nobis de testibus. sed nec error facti. l. cum proponeretur. ff. de lega. ij. quam ad hoc dicit esse singularem. tene menti. ¶ In gl. autem ad fi. no. glo. in fi. que sentit quod si cum feudali in subsidium admittantur domestice persone. Tamen intelligo dummodo sit talis domesticitas que omnino non repellat. l. omnino. et l. parentes et in l. etiam. C. e. ti. ¶ In glo. quod ergo ibi electio. No. ex glo. quod si dominus non iuraverit nec recusaverit iurare iudex statuet terminum infra quem iuret et elapso termino iurabit actor. ¶ In fine glo. not. quod elapso termino dato a domino antequam actor iuret poterit dominus purgare moram et iurare quod est notabile. ¶ In glo. ad fi. No. hic glo. quod sacramentum non est probatio. Notat Bal. in rubrica extra de probatio. et habetur in l. admonendi. ff. de iureiur. Bal. in rubri. C. de proba. in c. i. §. conventicula. j. de pa. iura. fit. te. in aut. § novo. C. si certum petatur. ¶ In glo. que incipit hic summe ad fi. no. glo. an patientia habeatur pro consensu an pro confessione de quo per Bar. in l. que dot. ff. solu. matri. in l. quo enim. ff. rem ra. habe. in c. nonne per cano. de proba. et in regula qui tacet de regulis iuris lib. vj. et Bal. hic. Sed volo rectam cohibere ne limites feudales egrediatur.

¶ De feudo dato in vicem legis commissorie.

¶ Continuatur hoc ordine: supra visum est qualiter feudum constituatur. verum quia aliquid feudum datur sub pacto propterea competenti ordine subiicitur hec rubri. de feudo dato sub pacto legis commissorie vel secundum Alua. quia est de feudo dato sub certo pacto vel pignoratio omnem continuo. Ideo subiicitur hec rubrica.

f Si quis. Feudum sub pacto legis commissorie non valet quia feudum magis honore et amore domini dandum est quam pecunia. h. d. No. ibi et cum pro feu. habebat quod feudum non potest constitui sub pacto legis commissorie. ratio est in tex. quia feudum non est sub pretextu pecunie. sed sub honore et amore domini dandum est. Alia ratio magis extensa potest assignari. s. quia ipsa lex commissoria reprobata est in pignoribus vt. l. C. de pac. pig. per to. Et hoc etiam voluit glo. i. h. posita in sui pri. Et qua prohibitione fit vt creditor non possit adipisci dominium in pignore per illud pactum. Unde omnis alia via tollitur per quam ipse creditor vel dominium acquirere ex eodem pacto vt quod habeat in feu. vt h. quia non debet per viam aliquam circumveniri illud quod est reprobatum per viam directam vt ff. de tuto. et cura. datis ab his. l. scire oportet in prin. Nam sicut prohibetur vt ipsa res pignorata non sit creditoris simpliciter ita quoque prohibetur vt non sit creditoris iure feudi. Et quamquam non transferatur in vassallum dominium directum. Tamen transfertur vtile quod est sufficiens ad pariendum actionem quemadmodum directum et econtra vt. l. i. §. fi. cum. l. se. ff. si ager. vectigal. vel emphi. pe. ¶ No. ex tex. ibi non sub pretextu pecunie vt. ar. secundum aliquos quod feuda non possunt acquiri per pecuniam. sed ex amore et honore domini et c. quod est verum in casu isto vbi principalis contractus reprobatus est. Alias autem non interveniente ista conventione super pignore reprobata posset indistincte feudum acquiri per pecuniam tam a domino quam ab alio de voluntate domini. c. i. §. de bene. fra. Et hoc sensit etiam glo. i. h. posita ¶ Op. contra hanc rationem tex. de. c. i. §. de bene. fra. vbi etiam pecunia queritur. So. illud quod h dicitur est regulare et veri. i. d. c. i. §. de natura feu. et in. c. i. §. i. §. qui feu. da. pos. ¶ In glo. que incipit h vel expressim ibi propter pro qua datur pecunia non valet feudum ¶ In ea glo. ibi acquiruntur signate glo. que habet quod pretextu pecunie acquiruntur multa feuda. Sed tu melius dic quod glo. in vtraque sua determinatione subinnuit quod hodie ex consuetudine possunt acquiri feuda pro pecunia et c. Tu dic quod immo de iure vt probatur in. c. i. §. de bene. fra. vbi late dixi. Quantum vero ad principalem questionem §. formatam dic quod indistincte illud pactum debet tenere et est observandum quando si feudum potest vendi. vt. §. tenuit ergo in propria venditione potest apponi pactum inducens infeudationem. neque obstat tex. contradicit quia loquitur in obligatione pignoris in qua

bene est reprobatum tale pactum. l. fi. de pac. pig. Questio autem loquitur de pacto adiecto in venditione quod licitum est et non reprobatum vt no. glo. sup rubri. ff. de lege commisso. Et iste intellectus pendet ex his que videbimus in. c. pe. s. de capi. qui curiam ven. Et hoc etiam tenet Ja. de ardizo. Ex quibus omnibus concludo quod tenebit talis contractus indistincte quicquid dicat ista glo. nisi probetur simulatio que etiam secundum bal. h non presumatur nisi probetur vt no. glo. in l. ij. ff. plus valere quod agitur. C. de proba. l. cum precibus et extra de vsur. in c. navigan. secundum bal. Et hanc conclusionem affirmavit glosella fi. j posita dum dicit quod tale pactum valet inter extraneos non autem inter dominum et vasallum quasi velit dicere quod inter creditorem et debitorem respectu pignoris non valeret talis contractus cum sit reprobatus vt h. sed inter alios extraneos paciscentes bene tenet tale pactum et allegat. l. si quis fideiussorem de debitis et vadimoniis in lombarda. pro quo facit quia pacta que contra legem sunt non sunt servanda. l. iure gentium. §. at pretor. ff. de pac. Posses tamen salvare determinationem glo. i cum dubium est si simpliciter dixerit venditor si non solueris integrum precium quod tunc res remaneat tibi in feudum quando isto casu si non solvatur totum precium precedit dictum glo. videlicet quod non remaneat feudum nisi pro ea parte pro qua non est solutum. quoniam esset iniquum quod iam soluta parte precii debeat tibi remanere tota res infeudata. et ita tenet Andre. de iser. Et hoc pactum legis commissorie est rigorosum quia si vendidi soluta parte precii adiecto pacto legis commissorie si residuum non soluero intra tale tempus non facta solutione residui perdit precium solutum resque inempta manet ita gl. i. l. sed si lege in pri. ff. de peti. heredi. et bal. hic et contrahitur h pactum legis commissorie non solum dicendo res sit tua. Sed etiam possum amplius luere. ita glo. in l. fi. C. de pigno. ¶ Quero subsequenter cum dicta gl. in d. ver. sed quid erit et c. Quid si accepi pecuniam mutuo a te et dedi in pignus feudum et vltra hoc dedi tibi ticium in fideiussorem. et facio pactum cum ticio fideiussore quod nisi liberavero ipsum ab ista fideiussione vsque ad certum tempus. Soluendo debitum ita quod ipse fideiussor habeat necesse soluere pro me dictum debitum quod tunc ipse retineat in feudum dictum feudum pignoratum an valeat tale pactum et ista gl. arguit ad vtrumque et primo quod videretur dicendum quod sic per l. fi. in prin. ff. de contrahen. emptio in contrarium vero quod non per dictam rationem positam hic et hoc voluit tota ista glo. vsque ad fi. tu vero teneas hanc secundam opinionem. vz quod iste contractus non teneat per istum tex. et per ea que dicta sunt. s. non ob. d. l. fi. que loquitur in venditione videlicet quod ipse fideiussor bene posset soluendo habere ipsum pignus loco emptionis quando isto casu bene teneret contractus vt. s. dixi et probatur in. d. l. fi. quod intelligas verum si fideiussor convenit de iusto precio alias secus vt est casus in. l. fund. §. fi. ff. de pigno. et no. in. l. i. C. de pac. pigno. improbatur quod pactum vt fit sua res pignorata vel etiam vt retineat loco feu. non reprobatur pactum vt habeat cum emptum quanti valet et in hanc sententiam videtur inclinare ia. de bel. ¶ In gl. illud intellectum ibi autem creditor no. glo. que videtur limitare tex. vt procedat nisi creditor possederit spacio xxx. annorum vel inter cuius possessio fuerit. c. si j. co. bal. tamen secundum vnam opi. notat singulariter hunc tex. quod quando in pignoribus est appositum pactum legis commissorie tunc odio creditoris iure offerendi prescribitur: sed maximum dubium an iure offerendi prescribatur de quo per Cy. in l. cum notissimi C. de prescrip. xxx. vel. xl. annorum. et per Bar. i. l. pigno. ff. de vsuca. et per bal. in rubrica extra de prescrip. bal. in c. pastora. in ij. col. de offi. ordi. alberi. in. l. i. C. de annali excep. cano. in. c. quoniam frequenter in fi. in glo. fi. et vt late in contestata in. l. si rem. §. om. ff. de pigno. acti. ¶ In ea glo. ad fi. nota limitationem vt tex. noster procedat nisi creditor impetraverit ius dominii l. fi. C. de iure do. impe. potes igitur ex predictis elicere has regulas in hac materia legis commissorie secundum an. de iser. videlicet quod lex commissoria tantum in pignore reprobatur inter debitorem et creditorem non in aliis contractibus quinimo nec in pignore inter personas extraneas vt habeat emptor quanti tunc valet. d. l. si fideius. §. fi. Si ergo vendo tibi rem cum hoc pa-

cto vt soluas pcuz integrū alioquin habeas rē in feudū
non est iste contractus reprobatus imo valeat per. d. l. in
traditiōib⁹. ¶ Quero qd de pacto adiectiōis in diē crē-
pli cā. dedi tibi rē in feudū eo qz soluisti mihi quattuor. et
apposui tibi pactū q si vsqz ad ānum alter attulerit mihi
meliorē cōditionē. q ipe debeat hēre dictā rē in feudū z a
te auferat. an teneat tale pactū in materia feudali. z dicit
Ja. ardizo q sic. ar. in. l. i. z. ij. ff. de in diē adiec. idē dicit
ipe q si detr feudū eo pacto vt si displicuerit īfra certū tē-
pus. res sit īfeudata. ar. in. l. iij. de ꝯtrahen. ēp. eodē mō si ī-
tra certū tps ei placuerit. īfr. de ꝯtrahen. ēp. §. ēptio. z ī istis
duob⁹ casib⁹ si nō statuit certū tps a ptib⁹ statutū ē a. l. lx
dieꝝ. ar. ff. de edil. edic. l. qō si noluit. §. pe. Idē dicit ipe
q pōt dari in feudū eo pacto ut hēat donec dñs alienabit
ar. ff. qb⁹ mo. vsusfru. amit. l. i. l iterdū. Utrū aūt possit da
ri in feudū cū pacto qō tēdit ī p̄iudiciū alteri⁹. z dicit ipe
q nō. qz casus ē i. c. qz plerīqz. ex ō pac. z ex ō iurepatro.
e. cū seculuz. z in istis dūmō nō sit pactū reprobatū. totuz
pēdet a ptiuz cōuentiōe. c. i. de duo. frib⁹. de no. bene. ine
sti. z ibi videbun⁹. tū dicatis q ēt posset dari fen. pignori
ita q ī ipa pignoris datiōe fen. ꝯstituaf. puta concedo tibi
castrū in feu. p pignore. l. i. ff. si pign⁹ pignori

f Si quis. Si qs inuestiuerit aliquem de bñfi
cio sui militis sm placētinos non
vz inuestitura nisi cōsētiēte eo cui⁹ ē feudū: sz sz
mediolañ. z cremoñ. vz dūmō nō sit p̄iudicio
ei q hz feudō z fiat sub cōditiōe vel in diē. z si feudatari⁹
decesserit sine hrde ad hoc allegaf. ¶ Nota ibi placeñ.
q dr valere inuestitura fcā de feudo pmi vasalli si cōsenti
at pm⁹ vasal. alīs nō vz. ¶ Nota ibi mediolañ. z cremo.
z ꝯ sniam placētinoꝝ q imo vz inuestitura scda de bñficio
pmi vassalli siue cōsentiēte pmo vassallo siue nō dūmodo
nō noceat pmo vasallo. puta si decesserit pm⁹ vasallus si
ne herede masculo videbi⁹ is in ter. aduersātes snias. qa
placētini tenēt nō valere inuestiturā. sz mediolañ. z cremo.
tenēt ꝯtrauz. videbim⁹ que sit verior snīa. p pria facit ral rō
nā pactū de futura successiōe pp imminens piculū nō vz. l.
fi. C. de pac. z no. i. l. stipulatio hoc mō cōcepta. ff. ō vb.
obl. g nō vz scda inuestitura post mortē primi vasalli cōce-
pta. In ꝯtrauz qō imo vz talis inuestitura. qz nō solent audi
ri quoꝝ nō interest. l. i. z ibi. ff. ō appel. reci. z p Bal. in. l. pē
filiū ff. de inoffi. testa. ergo si nō interfit primi vasalli vale-
bit scda inuestitura vos tenebitis sniam mediolañ. z cre-
moñ. pmo qā i. l. reperiūtur due opiniōes vltima opinio
dr formata ab auctore. no. in. l. bona fides. z ibi Bar. ff.
deposi. eodē mō dicim⁹ de opione docto. qz vltima opio
cēsef docto. in dubio aūt ex textō. z ibi no. Bal. C. de col
la. Jo. and. in. c. i. de penis li. vi. Sz hic magister feudo-
rum pōit vltimā opinionez Mediolanen. z cremonensi.
est ergo decisio hec tenēda. scdo qz qd nō nocet tibi z alte
ri prodest. de facili concedendū est. l. i. §. deniqz. ff. de aq
plu. arcen. ergo scdā inuestitura que nō nocet pmo vas
lo debet valere. sz aduertatis qz glo. vr residere ī opione
Mediolanen. tu tamē potes saluare vtrāqz opinionem
diuerso respectu vt. ꝯ. dixi vz intelligendo opinionē pla-
centinoꝝ quādo inuestitura fieret pure. sz opinionez Me
diolanen. z cremonen. quādo fieret sub cōditiōe vel in di
em per iura. s. allegata. Bal. hic post facta varia argu-
menta p vtraqz parte residet cū vltima opiniōe. dicēs er
rare eos q credunt q iste cōtract⁹ sit de futura successio-
ne. qz īmo est de caducitate successionis. hic ergo non est
pactū de successione viuētis vel mortui. sz quoddā pactū
in defectum iuris tertij. qd pactū habet in se iuris ordinē
z est de iure validum. facit quod no. guil. in. l. seruum he
redis. ff de pac. Nō ob. arg. de futura successiōe regni.
quia respōdeo tex. nostruz esse intelligendū sm Medio-
lanen. qñ nō fit inuestitura ō bñficio certe psone sz i gene
re. l. iij. §. ō illo ff pro socio. puta si domin⁹ inuestiuerit alī
quem hoc mō. Inuestio te pro feudo qō apiet mihi dño
cū dñs hēret plura feuda z vasallos. sz si fieret inuestitura

de feudo certe persone tunc non valeret ne insidietur vi
te alterius. d. l. fi. C. de pactis. Et ita posset saluari opinio
placentinorum vt nō valeat inuestitura de feudo certe p-
sone nisi ipsa persona consentiat. facuint no. in. c. ij. z fi. de
conces. preben. vbi videf cōtra. z in. c. ij. de cōces. preb. li.
vj. z l. fi. C. de pac. ¶ Oppo. cū glo. i. cōtra ea que hic di
cunf in prima parte videlicet q nō aliter valeat inuestitu-
ra facta pute de feudo per aliuz possesso nisi ipse possidēs
consentiat. Sz contra. imo absqz tali consensu tenet ꝯt⁹
vt pbatur in. l. rē alienā. ff. de contrahen. emp. vbi quis
potest vendere ēt rē alterius sine suo cōsensu. z tenet con-
tract⁹ ī p̄iudiciū ipius vēdētis quoniā tenebif ō euictōe
lz nō possit trāsferre dominium ipius rei. sic ergo deberet
dici ī proposito q īfeudādo rē per aliū possessā q teneat
cōtractus in p̄iudiciū ipius īfeudātis ēt sine consēsu possi-
dētis. So. in isto tex. nō vz talis ꝯtus quia ē cōtra bo-
nos mores cū sit ō futura successione. z tñ reprobaf per
dictā. l. fi. C. de pac. sicut ī simili videm⁹ ō pacto apposita
per filiā ī īstrumēto dotali ō nō habēdo regressū ad bona
pñā qō ē reprobatū. l. pactū. C. ō colla. sz cōtrariū loquif
qñ in ipo cōtractu nō tractamus ō futura successiōe. vnde
hñ cōcedēdū ē z fatēdū q teneret ꝯtus inuestiture ī p̄iudi-
ciū inuestiētis. si quis ignorās accepit inuestiturā ō alieō fe.
vel ēt sciēs sed accepit specifice cautōz ō euictione ita q
nō habebat respectū ad futurā successionē alterius sz solū
mō ad iterē suū vt. j. de inuesti. ō re. alie. fac. i pri. c. i. sz. nō
tenebit ī p̄iudiciū ipi⁹ possidētis sz q voluerūt Mediola.
vt hic ī scda pte. z j. si ō feu. fue. cōtro. i. c. morib⁹. Et
hoc volunt ista gl. vsqz ad ver. hic dicta zc. que hñ loquif
z cū ea trāseūt docto. Rōcorda tamē has opi. placētinoꝝ
z mediolanēñ. vt dixi. s. ī notabilibus

q Quidam, h. d. vasallo dictū de re pignora
ta inuestiturā factā qui possederit
dictā rē p. xxx. ānos deferē iuramentū cū. xij. sa-
cramētalibus sm formā hic traditā qui si iura-
re recusauerit deferē iuramentū filio dñi qui si iurare no-
luerit cogif inuestiturā facere filio vasalli. ad hoc allegaf
¶ No. ibi longu tps. s. p spaciū. xxx. annoruz. vt. j. in tex.
¶ Nota. ibi in elec. filij militis. i. vasalli q si dñs pignori
obligauerit militi suo terrā. deinde decessit relicto filio z
iā elapsi sunt. xxx. anni nulla facta interruptiōe qbus. xxx.
annis possessa ē dicta terra quā filius militis dicit esse feu
dalē. certe deferē iuramētū filio militis cū. xij. sacramēta
lib⁹. i. cū. xij. testib⁹ iurātibus. de credulitate z cōscīa sua
qui dicuntur sacramentales vbi in. c. si. ꝯ. titulo proximo
¶ No. q prescriptiōe quis defenditur in feudo vt siquis
rem aliquā possederit tanquā infeudatā dicto tpe ꝯtinua
to z seruiciū pro ea tanqz vasallus exhibuerit de feudo
sibi. eā tanquā feudalē. vt h z. j. si de feu. fue. contro. in. c.
siquis per triginta. In hoc tñ est differentia in qualitate
defendēdi z obtinendi qñ si fuit semper possessa tanquā
feudū z de ea fuit prestita tanquā de re feudali seruitu-
ta. nec cōstat q vnquā alter titulus pcessit nisi de iure feu
di quia tūc ipse vasallus obtinebit absqz alio sacramento
Et ita intelligitur. d. c. siqs per triginta. Si vero constet
q alter titulus a principio precesserit. s. titulus. pignoris
tūc si vasallus recognoscat a dño tanqz feudalē z cū iure
feudi possedit per annos triginta sibi poterit eā defende-
re si iuret cū. xij. sacramentalibus sm formā huius. c. vbi
autē vasallus probaret aliquid de inuestitura sed non ple
ne. tūc sola ānal possio rei feudalis iūcta cū dicta prescrip
tiōe inuestiture ipm iuuaret mediāte suo simplici iuramēto
vt. ꝯ. ti. per. in. c. si an fi. que iura ita ad concordiam redu-
cenda sunt vt dixi ī. d. c. si quis p. xxx. Si vero vasall⁹ possi
det minus anno dic vt dicam. j. quid sit inuest. in. §. si va-
sallus. ¶ No. ibi si autē q si vasallus recusauerit iurare
defertur iuramētum filio dñi cum. xij. sacramentalibus.
¶ Nota ibi qui si ita q si filius domini recusauerit iura
re cogif ipse fili⁹ dñi inuestire filiū militis. ¶ Nota q ī re
pscripta iure feudi hz locū successio. z ē rō qz cū pscripto

equipare veritati p no. in l. i. C. de fun. z aqua. pinde vz est ac si fuisset vera inuestitura. in qua et si feudū sit nouū succedūt descēdentes vt. s. d his qui feu. da pos. l. § z q. z. j. de natu. suc. feu. in c. i. ¶ In glo. que incipit hic nota his ibi. c. si qs p. xxx. hac glo. intelligere sane dūmodo possidēs bonafide possideat alias nō pscriberet feudū. c. fi. de pscrip. ¶ In ea. glo. si quis emp. glo. recte loqt d quo i au. s. nisi. C. de bonis mater. ¶ In ea. ad fi. no. glo. que videt cōstituere drīaz inter filiū militis z filiū dñi: qz filius militis nitat de certa psona sz filius dñi de incerta. Ja. d bel. ait q in effectu nulla e dria inter iuramētū filij dñi z filij militis vt apparet ex tex. q pōem. z in tex. in defunctus militē. Jtē no. q lz tex. dicat q si res data pignori possessa fuerit p. xxx. annos dferr iuramētū filio militis. tñ limitandus e tex. nisi iterrupta sit pscriptio ar. c. i. z. ij. s. ti. p. z q pbationes nō sunt angustande. l. qm̄. C. d here. l. testes. C. d test. cū si. ptera si velit filiꝰ dñi pbare cōtestationē factā militi vl' filio militis z sicut iterrupta pscriptione certe nō dferr sacramētū filio militis. Quāsr interrūpat pscriptio plene no. in. l. sicut. z in. l. cū nouissim. C. d pscrip. xxx. vl. xl. annor z p bar. i. l. naturaliter. ff. d vsucap. c. ino. l. c. ex trāsmissa d pscrip. facit qd no. p doc. l. l. ff. d edic. diui adri. tol. reliqua q ptinēt ad hoc. c. psequar in. c. si quis p. xxx. j. si d feu. fue. cōtro. ¶ Querit hic bal. an in isto feudo sic pscripto succedat heres. qdā dicunt q nō. qz nō intercessit vera inuestitura: alij dicūt qd sic. qz pscriptio equipatur veritati vt no. in. l. i. C. de fun. z aqua z satis pbatur in hoc. c. quo etiā. q si pbat. q pē possedit p. xxx. annos. z fecit suma consueta qd filius in tali feudo succedat. Et dicit q fuit cōsultus d eo qui acqsiuit emphiteosim ecclesie p pscriptionē. xl. annor h. n. tēpus e necessariū in ecclesia. nec. n. sufficit in ea lōgum tps loqt. l. cū in rem verso. z ex d pscrip. c. d quarta z in auté. d eccle. titu. i prin. Sz an effectꝰ illius pscriptionis extēdat vsqz in tertiā generationē vel i infinitum respōdeo q sicut emphiteosis inuoluitur cōcessa. i. sine personarū distinctiōe intelligat in tertia generatione. ita sit i prescripta qz in forma est vt i auté. de nō alie. §. emphiteosim q e notabile.

¶ De feudi cognitione.

¶ Hic icipit scdūs liber feudor: est totū opus in tres libros diuidatur vt dixi i proemio huius libri. Continuatur hoc ordine. S. visum est de multiplici iure feudorum nunc videndum est quo iure cause feudales decidantur ppterea cōpetēti ordie subijcit rubri. de feudi cognitiōe.

Bertus. Hoc dicit generaliter decidunt cāe aut iure romano aut iure lōbardor aut cōsuetudine: sed cause feudales decidunt cōsuetudine feudali qua deficiente deciduntur lege scripta ad hoc allegatur vsqz ad. c. ij. ¶ Nota hic vbertus q obertus de orto fuit auctor huius opis. nō tamen habuit obertus auctoritatē legis cōdende sz recollegit in hoc volumine consuetudines feudales. que quidez sunt generales z ligant oēs vt dixi in pemio huius opis. sz aliqū in hoc libro inserat cōsuetudo localis vt. j. an ti. d matri. ad morga. Jcto. z in. c. i. j. qui test. sunt necel. ad p bā. no. inuesti. ¶ No. ibi iure romano q cāe generaliter decidunt aut iure romano aut iure lōbardie aut cōsuetudine vel statuto locor: z que cōsuetudines in iudicijs sint seruāde plene p bar. bal. z ange. in. l. cūctos populos. C. de summa tri. z p bar. z alberi. z bal. in. l. de quibꝰ. ff. de leg. in. c. cūm de re iudi. in. c. cū venisset de eo qui mittitur in pos. in. c. cōstitutꝰ de in integrū restitutio. Jo. an. late i. c. fi. de consue. z dicit hic bal. notādum qd cōsuetudo est stricti iuris z stricte accipit vt no. Jnno. in. c. ij. de cōsue. ibi Panor. bal. in. l. quecunqz. C. d ser. fugi. ¶ Nota q cū sint varie. qd varij sunt mores z cōsuetudines ciuitatum z prouincia. cū vnaqueqz prouincia abūdat in suo sensu. c. illa. xij. di. c. vltimā. lxxvj. di. ¶ No. ibi cōsuetudie qd cause feudales decidunt cōsuetudine feudali vbi aūt nō sit cōsuetudo decidēs recurrimus ad legē scriptā z est de mēte et hostié. in sūma in ti. de feu. in fi. z qlqz ad primo rū locor cōsuetudinez. qlqz ad ius cōe z dicit bal. q lz ad hoc vt cōsuetudo tollat legē vel cōsuetudinez cōtrariā dz esse prescripta. c. fi. de cōsue. li. vj. l. nemo. §. tpales. ff. de reg. iur hoc pcederet in petitorio sz in possessorio nō requirit q cōsuetudo sit prescripta. Jo. an. in. c. ecclesia in pri. de elec. c. consultatiōibus z ibi do. anto. vltra alios de iure pa. ¶ In glo. i. ad fi. no q mala cōsuetudo que potius corruptela appellat nō est obseruanda ex in. c. cū decore de vi. z honesta. cle. Nā bona z rōnabilis est consuetudo feudo. vt facta inuestitura cogat ad fidelitatē possessor rei feudalis seruādā. ita actio que ex cōsuetudine nascit siue cōditio e stricti iuris nō bonefidei. qd pz q nō cōnumeratur inter actiones bonefidei. §. actionū. insti. de actio. Et ideo infert hic Alua. q ex cōcessiōibꝰ feudor nascit actio stricti iuris de quo magis dubitarē per no. in. l. fi. ff. de cōsti. pri. in. c. cū dilecti de dona. Est. n. huiusmodi cōcessio liberalitas z beniuola concessio principis in. c. i. §. in primis. j. in qui. ca. feu. amit. ptera facit q dz feudū a fide vel fidelitate que hincide et dz. c. i. in fine. j. per quos fiat inuesti. Et tā ex latere dñi q ex latere vasalli. c. i. de for. fide. in fi. c. de forma. xxij. q. v. Ergo de facili possumus dicere q in eis erupet bonafides z sic pimāt actionē bonefidei. Et ad ar. q nō repериат numerata inter actiōes bonefidei. d. §. actionū. z no glo. in. c. cū venerabilem de excep. rñdet bald. in pace cōstitue in verbo oēs alias ver. si quas per tex. ibi bonafide. q oēs Zctus q fiunt cū pricipe habēt naturā Zctus bonefidei. Sz isti Zctus cōtex fiunt cū principibus. q erūt bonefidei z actiōes q ex illis pueniunt. denomiat q Zctus a magis cōi natura sua. c. i. de feu. nō habē. ppri. na. feu. cogita q esset importans conclusio an actio que nascit ex feudis sit bōefidei an stricti iuris. c. si facta. j. si de feu. fuerit cōtro. qz graue est fidē fallere. l. i. in pri. de cōsti. pecunie. ¶ In glo. fi. ad fi. ia. de bel. colligit ex glo. q vbi emergit casus feudalis pmo recurrimꝰ ad consuetudinē feudalē que si nō repiat decidēs in terminis dictū casū recurrimꝰ tūc ad simile consuetudinis postea recurrimus ad. l. scriptaz vbi aūt nō reperiat consuetudo nec simile nec lex scripta decidēs in terminis dicti casū recurrimus ad ar. l. siue cōsuetudinis. c. in pittia ex de renun. vult q iaco. de bel. q simile cōsuetudinis pferat legi scripte cuiꝰ dictū. j. reprobabo. Quare p planiori doctrina cū querit qualiter cāe feudales decidant. dicendū e primo inspiciendū eē tenorē inuestiture qui derogat cōsuetudini z iuri feudali. c. i. j. de duo fra. de no. be. inuesti. ibi nisi fcā fuerit inuestitura ca lege. Et dixi in prohemio huiꝰ opis qz pmo sūt attēdēda pacta apposita i inuestitura. l. i. §. si cōuenerit. ff. deposi. z no. in. l. semp in stipulationibꝰ d reg. iu. vbi nō repiunt recurrimus ad speciālez cōsuetudinē loci z curie dñi. l. d quibus. ff. d legi. tertio vbi nō repit pactū vel spālis ɔsuetudo locor recurrimus ad cōsuetudines generales feudi scriptas in hoc ope. Si aūt nō repit pactū vel cōsuetudo spālis neqz consuetudo feudalis neqz cōsuetudo feudor generalis decidēs cāuz emergētē recurrimus ad legē romanā z sic ad ius cōe vt in tex. nro hic. vbi aūt neqz lex scripta repiatur tunc recurrimus ad simile consuetudinis postea recurrimus ad simile legis. l. non possunt. ff. de legi. vbi postremo non reeritur nec simile legis nec simile cōsuetudinis feudalis tūc pcedimus p ar. p hac glo. facit. l. qui filiā. §. fabi. ad treb. z no. in. l. similiꝰ. ff. d minori. Dicit ia. d bel. q primo attēdimus simile cōsuetudinis q legē scriptā. cuius opi. approbat Fulg. in. d. l. d quibꝰ. z p. l. nō fine. C. d bo. q libe. dē et cāus in. l. i. C. q sit lōga cōsue. S. q simile cōsuetudis nō vicat legē scriptā. quinimo magis attenditur. l. scriptā q cōsuetudis simile. pro e casus d hoc in c. nro vbi si cōsuetudo nō decidit in terminis casū emergē

te attendimus legē scriptā .l. ius cōe. secūdo q in rebus claris nō est locus cōiecture .l. continus. §. cū ita de ver. obli. Sed si reperiamus legē scriptā decidētē casū in terminis emergētē nō debem⁹ ire p suffragia simitudinis. tertio ad hō facit q in dubio stam⁹ iuri cōi .l. si extraneus .ff. de cōdi. ob cām .l. cōmodissime. de lib. et posth. vbi casus obmissus relinqt dispōni iuris cōis. nō ob. ar. pallicite legis de qbus q nō ē ver. q tex. ibi dicat q simile cōsuetudis vincat legē generalē: sz bñ dicat q sile cōsuetudinis spālis in aliquo loco vincat ibi legē spālē romanoꝶ que viget rome non corrigit legē scriptā generalē: sz dūtaxat derogat legi generali quo ad ciuitatē roma. ar. l. derogare. ff. de ver. si. et no. in l. virtus. ff. locati. et in. d. l. de qbus. nō ob. secūm ar. de. l. nō fine q ibi p .l. scriptā nō erat casus emergēs in terminis de casus alias frustra ponerent illa verba. vel alr rńdeo q ibi imp̄ator benigne pcedit nō cū pūcto rōnis vt pz ibi benignius nō ob. ar. vltimū de lege .l. q respōdeo q si loquimur de ratione consuetudinis: et tunc fateor q vbicūq habet locum ratio consuetudinis habet locum consuetudo: q tunc rō cōsuetudinis vincat legem scriptam. Casus ē notabilis .l. c. l. s. an mutus vel alr impse. Et est ratio in pmpta q rō cōsuetudinis ē ipsa cōsuetudo put rō legis est ipsa lex. l. q testō. §. mulier de testa. l. his solis de reuocā. dona. et ita loquit .l. a. C. que sit lon. cōsue. nos aūt nō loquimur de rōne cōsuetudinis. sz de simi cōsuetudinis. et p pdictis facit gl. in aūt. quas actiōes. C. de sac. san. ec. et no. bart. in .l. si cōstāte in prin. so. ma. et qd no. ang. in .l. pcipim⁹. C. de appel. ex pdictis hētis cōclone q i casibus decidēdis ēt i feudis attendimus magis .l. scriptā loquētē in termis quā simile cōsuetudinis et sile legis. So. ceteris parib⁹ attēdim⁹ in materia cōsuetudinis et i feu. magis sile cōsuetudis q sile legis quia in habentibus simbolum facilis ē trāsitus. l. si acceptilatum ff. de acceptil. et no. in .l. si vnus. §. pactus. ff. de pac. et tradit plene i. d. l. de qb⁹. et ppea dicit alia. q hō relinquat arbitrio iudicis q ex argumētis q̄ rei aptiora et verisimiliora cōperit motū animi sui cōfirmabit ar. l. ob carmen. §. si. ff. de testi. l. si. C. de edicto diui adri. tollen.

Fēudum. b. d. feudū cōsistit in rebus solis vel coherentibus solo vel i his que inter imobilia cōputant et feu. nō pōt acqri nisi successione vel inuest. h. d. ¶ No. q feu. si pt cōstare nisi in rebus imobilibus et eis coherētibus vel que imobiliū noīe cōprehēdunt. nō aūt in rebus mobilibus. et ē rō q mobilia p vsū cōsumunt. vnde ppietas rei feudal que sp dz remanere apud dominū vt. s. de inuest. de re alie. fac. in. §. quāuis extingueret p vsum vt insti. de vsufruc. §. cōstitui et sic cū ppietas deducit ad nihilū nō pōt cadere feudū sm regulas et cōsuetudines feudales. et si dicteres vasallus ipam rē cōseruabit tenēdo in archa et nō vtēdo. tūc fieret cōtra aliā rōnem q eēt feudū inutile vasallo cū nō haberet vsūfructū neq comoditatē aliquā q eēt contra naturā feudi vt in. §. si. s. in q. cau. feu. amit. et de his satis dixi. s. si de feu. va. fue. interpel. in. c. i. in. i. q. ¶ Itē no. q feu. consistit in tribus: primo in re imobili: scdo in re coherente solo: tertio in his q̄ inter imobilia cōputāt. exēpla sunt in tex. ex qbus habes q annoi redditus pecuniarij inter imobilia cōputant ita bal. hic facit tex. in. §. vult eim in auten. de nō ali. in cle. exiui de paradiso de ver. sig. bal. i. l. i. C. de suffra. a. l. l. hac edictali. §. huiusmō. C. de secun. nup. l. c. i. in fi. de pace tenēda. car. i cle. i. de re. ec. nō alie. dō dicit ang. i cōsi. cccviij incip. anastasius. q sunt tertia spēs bonorū. ¶ Nō nemine posse acqrere fe. nisi duob⁹ mōis vno mō successiōe alio mō inue. ¶ In gl. q̄ icipit veluti ad fi. no. gl. que vult q fructus pēdētes possint dari i feu. fructus q nascentur ex tali fundo possumus ēt exēplificare in ascriptitijs glebe. l. iubemus. C. de agri. et cēsi. l. lōge. C. de diuersis et tpa pscrip. ecce aliud exēplū i. l. iulianus. §. si. ff. de act. emp. ¶ In gl. que sunt ibi. §. porū. nāz pstatiōes annales et anui redditus pnt dari i feu. q cōputant inter imobilia. ¶ In si. gl. an noia debitoꝶ sine actiōes cōputēt iter imobilia gl. nō soluit. et d. in. l. si. C. i qui. cau. in integrū resti. nō est necess. cōputat iter imobilia. l. aūt pto. §. i. ff. de iure. de lib. si cōsideremus ipsam actionē i abstracto sine nomē debitoris tūc ex quo nō pōt videri et tāgi nō cōputat iter imobilia neq iter mobilia ita glna. hic iudo. consi. cccccxix. i cip. oipotentis ec. circa propositā cōsultatiōem. ita pcedit l. a diuo pio. §. in vendi. ff. de re iudi. et. l. cū tiberius. §. pe. ff. de pecul. iō vbi sumus in materia in qua nō ē necesse applicare vni extremoꝶ .s. mobiliū vel imobiliū sz pt p se stare. tūc cēset tertia spēs ita intelligo ol. cōsi. xxix. qō incip. factū tale dominus rex. vbi si rex concessit bona mobilia et imobilia distribuēda i certos vsus nō veniūt pene q̄ restāt exigēde p delictis q hō deius exigēdi ē tertia spēs ita Jo. an. p⁹ spe. i ad. in ti. de fructib⁹ et iteresse i. §. i. ver. scdo q rit et and. in. l. si cōstāte. §. i. ff. solu. ma. ideo si qs eēt debitor generis tale nomē debitoris nec talis actio nō cōputaret iter imobilia neq mobilia q genus hō nō pōt videri nec tangi et est qd incorporale ideo ēt hō casu diceret tertia species ita lapus quem allegat et sequitur iud. i. d. cōsi. cccccviij. que no. bar. in. l. i. ff. de sta. ho. si vero sumus in materia in qua ad vnū extremorū siue mobiliū siue imobiliū noia debitoꝶ vel actiones veniūt necessario referēda barto. i. l. si cōuenerit la. ij. ff. de pigno. ac. ang. i. l. i. §. fiat que sitū. ff. ad tre. tz q nō sint mobilia sz sit tertia species. q dictū barto. temperate esset vex sm bal. qñ sum⁹ in dispositiōe legis nā tūc vbi iuris dispositio nō est sepata sm subiectū iudicat mobilis vel imobilis. l. i. C. si aduer. trāsac. et vt ḡho. in. §. i. in auten. de nō alienā. de quo alberi. in auten. hoc ius. bal. in. l. iubem⁹ in prin. C. de sa. san. ec. bar. in. l. pōt ff. de aucto. tu. bald. et Alberi. in. l. si sic. §. si. ff. de leg. i. Imo. in. c. pe. de consue. Imo. et Panor. in. c. nulla de reb. ec. nō. alie. et faciūt q dei. s. i pin. h⁹ libri. et i. c. i. in pri. de pa. te. Tu sic hō clari⁹ dicere sz cōes theoricas q si actio daf ad rē mobilē puta equū bouez cēsef actio mobilis Si aūt ad rē imobilem datur puta ad prediuz dicit actio imobilis. sed si dispositio iuris est separata a subiecto actio nō daf mobilis vel imobilis. l. a diuo pio. §. si sup rebus. ff. de re iudi. sed quo ad cōpositū nrm dicite sm and. q in noib⁹ debitorū pt cōstitui feuduz. sed si nomē debitoris nō esset perpetuū. puta ticius debet centū ex cā mutui tunc nō cōsistit feudū in noie debitorū. ar. c. i. in si. i qbus cau. feu. amit. In annuis pstationibus et que ad longum tps vel in perpetuū fiunt censent vt qd imobile vt est tex. apert⁹ in cle. exiui de paradiso. de ver. signi. bald. in. l. iubem⁹ .la grāde. in prin. et in aute. ingressi. C. de sac. san. ec. hō in. d. cle. i. de re. ec. nō alie. q intelligit hic bal. verū qñ cōtinet reale debituz q in recognitionez alicui⁹ rei vel mutuz q p recognitiōe seruiciorū et muneriz datur vt in. l. si colonū in. l. domini pdiorū et in. l. iubus. C. de agri. et censi. li. xi. et ita io. an. et do. anto. in. c. peruenit de censi. Si autē cōtinet debituz mere personale. vult bald. q si censetur imobile sz quedā tertia species credo q cū vt dictuz ē de noibus debitorum. que pulchre ponit bal. in. l. ii. in. xii. col. ver. sciendū est q quedā possessio. vnde ex pdictis videtur q recte in annuis redditib⁹ dā feudum cōstitui. sed cōtra hāc doctrinā andre. oppo. q i noibus et annuis nō cōsistat feuduz q in feu. reqritur dominiū directū respectu dñi et vtile respectu vasalli. c. i. s. de natu. fe. de re. alie. fac. et dixi vobis in prohemio. huius operis in diffinitione feu. sed in noibus et annuis nō est dominiū directū nec vtile. l. si. C. quorūz bonorūz et no. in. l. si cer. annus. C. de pac. ergo feudū nō consistit in nominib⁹ annuis. So. loco directi dñij dñs hz directā actionem loco vtilis dominij vasallus hz vtilē actionez. ar. nō. in. l. i. C. de ac. et ob. et hec so. ē de mente bal. i phemio hui⁹ operis. faciūt q no. Jo. an. post io. et alios i. c. querelā. de elec. et An. i. c. cū olim de cēsib⁹. et c. puenit. in glo. meli⁹ dixisset ad fi. ¶ Quero qd sit feudū de camera. rńdeo q pecunia et thesaur⁹ cōseruat i camera. ponam⁹ subditū cōsu anno pstare cētum aureos camere principis. et pdecep

reinuestiuit de illis cētū aureis. certe dē feudū ꝺ camera. Ecce exēplū. princeps vel ciuitas hēt vectigalia. dat tibi vnū vectigal: puta datium mercātie in feudum. certe dr̄ feudū de camera. ❡ Quero gd sit feudū de canena. rn̄ deo qn̄ daꝛ vinū vel bladū vel aliud cōmestibile de canena principis vel alterius dn̄i oī anno. ponamus subditus soluere centū mensuras vini vel bladi canene principis q̄ princeps dedit tibi in feu. dictas mēsuras ānuas: certe di cet feu. de canena. Querimus nūc q̄ sit natura huius feu. de camera vel canena. respondeo ad instar vsufructus fi nitur insti. de vsufr. c. i. §. i. j. gs dicaꝛ dar mar. vel co. Et ex hoc dicto Ja. de bel. potestis inferre q̄ si princeps dat tibi feu. redditum vnius vectigal. puta datiū mercātie cer te mortuo te finiꝛ feu. limitabitis hoc dictum Ja. vez nisi tenor inuestiture faciat mētionez de heredibus ar. c. i. j. de dño. fra. a capi. inuesti. q̄ tenor inuestiture derogat feu. na ture vt dixi in pħemio hꝰ opis. itē ē scḋo natura feu. canene ē vt si nihil sit nō ē obligatus dominus vas. sed dz va sal. spectare donec sit in camera vel canena. c. i. in prin. j. de notis feu. sm̄ Ja. de bel. ex quo dicto Ja. iferē q̄ si prin ceps infeudauerit tibi vnū vectigal. puta datiū mercātie si nihil collectū fuerit ex dicto datio nō tenebiꝛ dn̄s q̄ non fuit in dolo neqꝫ in culpa. itē ē tertio ē natura feu. ꝺ came ra vel canena vt non teneatur dn̄s vasal. nisi deducto ere alieno ne egeat. d. c. i. vbi tex. l. fi. de notis feu. exēplū. dn̄s inuestiuit te de feu. de camera vel canena: superuenerit dn̄o tot creditores vt necesse hēat soluere eis. certe deducitur es alienū. ꝛ ne ipse dn̄s egeat. ꝛ si aliqd supererit pstabiꝛ tibi vas. itē ꝛ q2 ē natura feu. de camera vel canena vt videbi tis in. c. i. §. si vero j. n. pr. ❡ In glo. intelligo ibi secūdū ē iac. de bel. tz contra q̄ imo feu trāsit ad heredem. dicte vt in. c. i. ꝫ q. mo. feu. consti po. ❡ Ad fi. gl. not. hic ex gl. q̄ iuramentū nō ē pprie pbatio. Bal. l. c. i. ꝫ. si de inuest. inter do. ꝛ vas. lis oria. l. c. i. §. conuenticula. j. de pa. iura. fir. tenē. l. aūt. ꝫ nouo iure. C. si cer. pe. ꝛ in. c. i. j. de cōsue. rec. feu. ꝛ vidistis aliqd l. c. ij. ꝫ. si de inuesti. inter do. ꝛ vas. lis oria. ex qua gl. potestis inferre statuta loquentia de p batiōe cū iuramēto. ar. l. iij. §. hec verba. ff. ꝺ neg. ge. Ge m. ꝛ arch. l. c. i. §. fi. de elec. li. vi. ꝛ in. c. i. sup gl. i verbo apertissimis. de excep. li. vi. bal in rubrica C de pba in. ij. col. l. i. C. de sen. que p eo q̄ interest. l. l. fi. C. de secū. imp. lz in contrarium sit tex. in. l. fi. §. licētiā ibi alie pbatiōes C. de iure delib. in. l. in contractibus. §. illo. C. de nō nu. pecu ❡ In gl. fi. ad fi. signate gl. q̄ materia suitatis hz sit locū i feu. ꝛ videbitis vnū bonū pbū i. c. i. j. an agna. vel fi lius repu. here. ec. limitabitis hoc vt successione feu. acq raꝛ ab ite. nō ex testamēto. q2 nō vz. c. i. ꝫ. de suc. feu. Nā legis prudētia successores hēt feu. sm̄ an. hic. ❡ Sed op po. ꝛ imo videtur q̄ nunquā sola successione acqratur feu. quinimo reqraꝛ inuestitura. Nā si filius vel alius succedit in feu. certe teneꝛ. j. annū ꝛ diē petere inuestiturā. c. i. ꝛ ibi dixi. ꝫ. quo tpe miles. ꝫ nō sola successiōe sz ēt reqriꝛ inuesti tura. So. in feu. antiquo ꝛ paterno qn̄ filius vel alius suc cedat i fe. ꝛ tūc inuestitura q̄ petiꝛ a dn̄o. j. annū ꝛ diē ē ꝯfir matio inuestiture antea facte. nō aūt reqriꝛ inuestitura. i. vt filius vel agnatus succedēs mittatur in possessionē rei feu dalis ergo non est inuestitura pprie. c. i. j. n. pron. ꝛ ibi i c. i. ꝫ. p quos fiat inuestitura q̄ pz q2 dñium trāsferꝛ i filiū vel aliū succedentē in feu. ante celebratā inuestiturā l va sallū. j. diem ꝛ annū. l. cū heredes i prin. ff. de acq. pos. ꝫ in feu. nouo hn̄ reqriꝛ inuestitura ad hoc vt acqraꝛ dñiuz ꝛ possio. d. c. i. j. n. pron. sm̄ an. de iser. ꝛ no. gl. i. §. aliud j. de pbi. feu. alie. p fe. que vult q̄ dn̄s cogaꝛ pstare pos sessionem vasallo ex qbus perpat feu. de camera vel cane na ar. c. i. j. de not. feu. ꝛ isto mō defendiꝛ gl. Ja. ꝺ bel. hic ❡ Unmo pone dn̄s dedit feu. cū aīalibꝰ. in feu. repiuntur aliqua aīalia mortua vel deteriora. queriꝛ an heredes dn̄i teneanꝛ ad extimationē aīaliū mortuoz. bal. hic cōcludit q̄ sic ar. l. i. ꝛ. ij. ff. de vsufruc. ear. rez. que vsu ꝯsumitur. Ex quo. d. bal. no. q̄ lz bona mobilia nō pnt dari i feudū sepa tim vt hic i tex. nostro tñ pnt dare vna cū re imobili arg.

l. si qs. C. de bo. vacā. ꝛ est etiā de mente Jac. de bel hic. Sed hic oportune qri pōt an redditus decimaꝝ possint i feu. dari. Ho. in. de feu. §. qs possit ver. sz nūqd decimas late desputat ꝛ no. doc. i. c. ij. de deci. li. vi. in. c. apostolica de his que fiunt a prela. Cōclusio q̄ clerico sic: laico non nisi que essent ante conciliū lateranē. infeudate p. d. c. cum apostolica ꝛ dixi aliqd in. c. i. in prin. ꝫ. q̄ fe. da. po. ibi Al ua. ita Jo. an. ꝛ pau. in. c. prohibemꝰ de de. ꝛ ino. in. c. ij. de feu. in pe. col. Car. ibi i. d. c. ij. dicit q̄ feudū reuersū ad ec. puta q2 aū delictū ec. ifeudauerat decimas laico. pōt platꝰ reinfeudare alteri laico ꝛ dicit se ita ꝯsuluisse p rōnē. d. c. ij. q̄ nō ē de nouo ifeudare si decimaꝝ feu. reuersum reinuesti. facit rō. l. pater. §. qndecim. ff. de lega. iij. ꝛ ita sensit gl. i. d. c. pbibemus. ꝛ hāc opi. dicit ino. seruari in practi ca. tñ Jo. an. in. d. c. pbibemus ꝛ ino. in. d. c. ij. tenēt ꝯ p tex. ibi in. d. c. pbibemus. ꝛ in. c. quāuis. ad. c. ij. ꝛ. §. qnde cim rn̄. q̄ loquitur stāte ihabilitate psone sed loquuꝛ qn̄ inhibitio ex ē pte rei. Ita bar. i. d. §. qndecim nos loquimur qn̄ phibitio causat ihabilitatē ex pte psone q̄ magis inficit quā pbibitio ex pte rei vt no. i. l. si ita qs. §. ea. l. p legistas ꝺ ver. ob. posui l. c. i. i prin. i. xviij. col. ꝫ. qui. feu. da. pos.

❡ Quid sit inuestitura.

❡ Continuaꝛ ad pcedentia hoc modo. ꝫ. visū ē inuestitu ra acquiri feu. Nunc videndum restat qd sit inuestitura.

Inuestitura. Premitte qd duplex ē inue stitura vera i. datio posses sionis vt hic i prin. abusiua q̄ sit verbis aliquo signo iteruenīēte. puta hasta vel annulo. ꝛ per hāc nō daꝛ possessio. c. p tuas de dona. c. i. l. fi. j. de no. fi. for. c. ex litteris ꝛ ibi Inno. ꝺ cōsue. c. ex ore. ꝺ his que fi. a ma. pte. ca. sed hn̄ itelligiꝛ ꝯcessa licētia vt vas. inuestiꝰ pos sit igredi possessionē dicti feu. et sua auctoritate ꝫ i inuesti tur a dicaꝛ q̄ inuestiuit ꝛ tradidit vt dixit ino. i. d. c. ex litte ris. ꝛ p doc. i. l. pdia. ff. de acq. pos. c. i. l prin. j. de consue. rec. feu. nisi fieret talis inuesti. i ꝯspectu rei sz an. hic q2 tūc trāsferreꝛ possessio. l. q̄ meo. §. si p vēditorē. ff. ꝺ acq. pos. l. i. C. ꝺ dōa. ita bal. q̄ dicē h pcedere i ec. sz legistas i. l. fi. C. ꝺ fu. sā. ec. i. l. cū duobꝰ vbi gl. l. §. idē rndet. ff. p socio. Ey. ꝛ legi i. l. traditionibꝰ. C. ꝺ pac. ꝛ p spe. l. ti. ꝺ emptio. ꝛ vē. §. scḋū ꝫ si ꝫ ores ꝛ ver. sz qd si i istru. Nā et sola i uestitura acqriꝛ possessio. s. p iductionem in corporalē pos sessionē vt extra de elec. c. cū i cūctis. §. cū vero ꝛ i. l. cū he redes in prin. ff. de acq. pos. vnde aduertēdū deducendo rē i practicā ad oculū ꝛ intellectū q̄ ꝯsideranda sunt tria tpa primū est ipsius feu. cōcessio. scḋm est ipsa inuestitura subsequēs q̄ ē pcedētis ꝯcessionis cōfirmatio. tertiū ē ipsa ductio i possionē vt no. scribit Di. i. c. i. de reg. iu. li vi. ꝛ dicit bal. in. c. cetez l. v. col. de iudi. q̄ opaꝛ ista inuestitura abusiua q2 aut fit apud rem traditioni paratā. ꝛ acqritur vera possio ꝛ vez vtile dñiuz vt. l. vsucapion. cōditio. ff. de cōtrahē. emp. l. clauibus. C. de dona. i. i. ff. de solu. l. si ali cui. aut fit alibi quā apud rē ipsam ꝛ tūc p inuestiturā cōsue tudinariā vera possessio nō acqritur nec vtile dñium. sicut nec acqrereꝛ si dn̄s diceret vas vade in possessionē antecꝫ eat in. c. scendū. j. ꝺ cōsue. rec. fe. ❡ Ista enim verba suspē siua sunt donec ipleaꝛ cōtractus rei interueniente. q2 in hoc feu. sunt similia contractibus innominatis. ❡ Si ergo q̄ ris qd opatur inuestitura abusiua rndet Bal. ibi q2 inue stitus pōt agere vtili interdicto adipiscēde possessiōis sine officio iudicis. ar. cōz q̄ no. in. c. i. de libel. obla. Et hoc ē vtile vas. q2 a tali snīa nō appellaꝛ ꝛ in hoc ius canonicuz imitaꝛ ius ciuile in feu. hec cōz. itē opaꝛ q2 ista preiudicialis si ue primordialis inuestitura fortificat actionē psonalē ex cōtractu feu. vt dn̄s cōpellaꝛ precise tradere possessionez nō solū si possideat sz si possit redimere a possidēte ar. ff. ꝺ leg. iij. l. nō dubiū. itē opaꝛ q2 vestit pactū nudū auxilio cō suetudinis. ff. ꝺ pac. l. legitima. vt cōsuetudo inuestiture ali qd opeꝛ. ꝛ q̄ approbatio cōsuetudinis vestiat pactū satis pbaꝛ. ff. si cer. pe. l. certi cōditio. §. si nūmos ❡ Sz si qriꝛ qd sit natura i feu. rndeo natura ē naturalꝫ rō forme ꝛ ori gim sue coherēs. qd aūt ispiꝰ ē nō ē naturale sz accidētale

⁊ natura ē vniformis ſ3 accidētia nō ſūt vniformia ſ3 pñt adeſſe vel abeſſe abſq3 corruptiōe ſubiecti. ff. ð ꝟbē. emp. l. pacta cōuēta. ⁊ iſta pacta nō cadūt ī feu. ſ3 naturā feu. ſ3 ꝓter naturā vt ð aſſociādo vxorē dñi vel ð maritādo filiā dñi. faciūt ꝙ feu. dicaꝛ ꝯditiōale ⁊ ꝙ nō hēat naturā ſimplicis feu. nec ꝑt vaſal. īuito dño ei renūciare nec eē dñs renūciare fidelitati ⁊ feu. reuocare q2 illa licētia ſi h3 locū qñ feu. ē datū ad certū ſeruiciū q2 fortior ē obligatio certa ꝙ īcerta. Nā certa obligatio nō recipit īterꝑtationē legalē ſ3 īcerta ſic. vt. ff. de verbo. obli. l. qui rome. §. flauius hermes. Finaliter ſi feudu3 eſt francheu3 nō hēt locū penitētia nec hinc nec inde. Idē ſi ligiū q2 turpe eēt principi fidē frangere, ⁊ q2 beneficiū principis d3 eē manificū alias māſur: vt ī auē. q̄ ð dignita. §. illud. iſta ſūt elegātia dicta. Bald. in. d. c. ceteru3. que hic inſerui, quia cōtinuatiue ipſe dixit. h. d. vſq3 ad ſecundā partē principalē ibi ſi enī dñs. duplex eſt inueſtitura ꝓpria ⁊ abuſiua ꝓpria nihil aliud eſt ꝙ poſſeſſio. impropria quādo dñs dat haſtā vel aliud corporeu3 vaſallo dicēdo te inueſtio ⁊ debet fieri inueſtitura ſaltē cora3 duobus paribus curie vel per breue teſtatū. h. d. principiū. ¶ No. ibi poſſeſſio. ꝙ in feudis nihil aliud eſt inueſtitura ꝓprie ꝙ poſſeſſio. ſ. quando tradit poſſeſſionē rei feudalis vaſallo. Et iſta dicit inueſtitura realis quia acquirit ius rei feudalis. ꝙ intellige in īueſtitura noua. ſecus in antiqua q2 neq3 poſſeſſiōis nouā trāſlationē neq3 nouā ſolēnitatē expectat ſ3 doc. maxime Alua. hic ⁊ hē in. c. i. in prī. ſ. ti. i. nec nouū ius trāſfert ſ3 trāſlatū cōfirmat vt. ſ. ti. i. c. i. in prin. ⁊ ibi and. ⁊ dixi in. c. fi. in penulti. col. ſ. titu. i. Sed an ſola obedientia vaſallo2 vel ſubdito2 recipientiū dominū ad poſſeſſionē caſtri vel ville det poſſeſſionē. Et dicit h llame. deciſio cccccclxx. ꝙ ſic ſi poſſeſſio eſt vacans. ſecus ſi dominus eſt in poſſeſſiōe per ea que no. Inno. in. c. olim. il terzo de reſti. ſpo. ſ3 eit que no. Bar. in. l. qui vniuerſas. §. ſi per colonum ff. de acqui. poſ. ⁊ in. l. quāuis. §. ſi cōductor. ff. eo. ¶ No. ſcdoter. ibi abuſiuo autē mō ꝙ inueſtitura abuſiua dī qñ dominus vaſallo dat haſtā vel aliud corporeū puta annuiū vel enſe3. Nā regulariter ꝑlati inueſtiūt per annulū. illuſtriſſimus dux mediola. inueſtit ꝑ enſē in ꝯſignatū. nā cōſuetudo eſt obſeruatū. c. i. ſ. titu. primo. Sic etiā doctores inueſtiūt de ſignis doctoratus per birretū ⁊ annulū ⁊ alia inſignia ī q̄b9 ꝑ gl. ī cle. i. de magiſt. bal. ī ꝓhe. decretal. Et dicit Bal. ꝙ ꝑ ſigna cognoſcit ſignatu3 ſic ī ſimili erectio furcha2 demōſtrat merū impiū. ⁊ ei9 vſū. no. idē bal. ī. l. ipſum. ff. de iuriſ. om. iu. ⁊ in ſimili dicit bal. in autē. dos data. C. de dona. ante nup. che ad lo ſignale ſe cognoſce le balle. iō hic addit ꝙ ſi in vno caſtello ad vnū ptinet condēnatio ad furchas ad aliū executio ꝙ vter ꝗ pōt ibi tenere furchas erectas etiā vnus altero inuito. ¶ No. duplicē eē inueſtiturā. ſ. ꝓpriā que ē acquiſitio poſſeſſionis ſicut hō ꝓprie dī inueſtitus poſtꝗ induit ſe veſte ⁊ nō ante. ⁊ abuſiua que nō conſiſtit in ſubſtantia poſſeſſiōis ſed ī q̄dā ꝑambulo verborū cū aliquo corporeo porrecto a dño vaſallo ꝑ inueſtitura vt dixi. ſ. in cindētalibus ⁊ ꝓbatur in. c. accedēs. extra de ꝑben. ⁊ in. c. ꝑ illorū. Ex quo iſert ꝙ firmius ē ſubmiū traditiōe rei ꝙ prolatiōe verbo2 facit c. viſis. xvi. q. ii. l. diuiſiōis. ff. de pac. no. iaco. de are. in. l. nō dubiū in fi. C. de legi. facit ꝙ no. in. c. ꝑ tuas extra de dona. Baculus. n. inueſtiture ſeu annulus ⁊ ſimilia ſigna nō faciūt traditionē ſed ſunt ſigna ſicut dicimus de arra que ē ſignū venditiōis. vt inſtituta de emptio. ⁊ vendi. in prin. S3 aduerte q2 ſi incipimus ab abuſiua inueſtitura requirit̄ et ꝓpria vt hic. ⁊. ſ. de cō. ro. inueſti. in pri. Si inciperemus a propria tūc nō eſſet neceſſaria abuſiua. vt. ſ. de cōſue. rec. feu. in prin. ⁊ dixi. ſ. qui mo feu. cōſtitui po. in. c. i. de quo plene p Arche. in. c. l3 epiſcopus. ð ꝑbē. li. vi. Intelligas tn̄ qō vbi ſola abuſiua facta eſt ⁊ fidelitas preſtita bene eſt acquiſitū feudu3 ipſi vaſallo. ⁊ hēt ius in re cū dominus precise copellat ad tradendū poſſeſſionē vacua3 ipſi vaſallo vt. ſ. de no. fi. for. in. c. i. in fi. nec poſſet dominus amplius penitere vt dixi in cindētalib9 ⁊ vult etiā Bal. in. d. c. cete2 in. iiij. col. nec poſſet liberarī volēdo et ꝑſtare intereſſe vt. ſ. ſi de feu. fuc. cōtro. in. c. ſi facta. quinimo dicit hic Bal. notabiliter ꝙ nō ſolū dominus tenet tradere ſ3 et ſucceſſiue pati vaſallū vti frui q2 nō pōt fieri ſimul ⁊ ſemel. l. ⁊ hac. ⁊. l. cogi. ff. ſi ſeu. vēdi. l. corruptionē. C. ð vſufruc. l. iter caſtelionū. ff. ð vrbi. iō dicit qō ex ipſa cōceſſiōe duplex naſcit actio prīcipalis ð tradedo ⁊ ſuccedēs ſecundaria ð patiēdo. ⁊ ī vaſallo ⁊ dño idē dicimus ī ꝓprietario ⁊ vſufructuario. nā vſufructuari9 hēt naturalē poſſeſſionē rei et quo illi inſiſtit. dominus vero h3 ciuilē. ſed iure ſui h3 vſufructuarius quaſi ciuilē ⁊ naturalē. l. ait ꝑtor. § itē ei. ff. et qui. cau. maior. ¶ Ita in vaſallo ⁊ dño faciūt q̄ habēt i. l. in. i pri. ⁊. §. et plurimus ff. ð acq. poſ. ⁊ ē rō diſtiguēdi iſtas poſſeſſiōes dñi ⁊ vſufructuarij vl vaſalli. nā dñs pleno iure h3 rē. iō nō h3 obi3 ð qō exiſttuſ quodpiā qō poſſit poſſidere. S3 vſufructuari9 h3 obieeta3 ipſā ꝓprietatē ⁊ hītus ipſius vſufructus. ⁊ patientia dñi. l. iij. §. dare. ff ð vſufruc. l. i. ſ. fi. ff. ð ſeu. ruſti. ꝑdie. iō et hoc cātur illa quaſi poſſeſſio. ¶ No. ex hoc tex. ibi ſolēniter rē ꝙ act9 ſolēniter d3 fieri. ſ. ſuotis ſeruādis. Erit āt ſolēnitas requiſita in ꝓpoſito nr̄o, primo ꝙ ſit habilitas ꝑſona2 tā ex pte cōcedentis ſeu cōferētis ꝙ ex pte alius in quē cōfert vt ꝓbat. ſ. in ti. ſeque. Itē ꝙ inueſtitura ſit fca corā paribus ſaltē duobus. Itē ꝙ interet fidelitas vt. ſ. ti. ſ. ⁊. ſ. in ti. ij. Itē ⁊ ꝗ̄rꝙ fiat inductio in poſſeſſiōe vt. ſ. de cōtro. ineſti. in pri. ⁊ dicit h bal. cū oia ſolēnia interuenerit ꝑſumim9 ꝑ actu. iō alibi ſiſte. i. l. i. C. ð fide iſtru. ⁊ iuꝛ haſte fiſcalis. dicit idē bal. ꝙ ꝗ nō ſtat in actu ſolēnia requiſita preſumit in dolo verſari. ē no. ſm bal. iſte tex. ꝙ ex teſtiū īteruētiōe ꝑſumam9 ꝑ act9 ſolēnitate. S3 dicit ꝙ h op2 auctoritas dñi q̄ h3 vl decre. ꝑ quo ꝑſumit. l. l. actor. ff. rē ra. habe. cū ibi no. fac ꝙ no. i. l. fi. C. ð ꝑdijs curi. li. x. ⁊ ibi bart. S3 h rō pōt mordere nā decretū in ſcō ꝓprio nō vi3 optī cū nō poſſit iterpōi. cle. ſi vna ð reb9 ec. nō alien. iō poſſet eē alia rō, nā ex pluꝑ ꝑſētia v̄ res magis ꝯſulte acta. ſi mi2 ſi ꝑ iſto actu magis ꝑſumamus ar. no. i. c. ex lr̄is ð diuor. ſicut et ꝑſumim9 ꝑ factis a plato i pñtia capli vt vult bal. ſ. in ꝑſu. huri9 opis in. iiij. col. ꝑ glo. in autē. hoc ius porrectū. C. ð ſa. ſā. ec. ita hic ꝑſumim9 ꝑ ſolēnitate act9 facta a dño in pñtia pui3 ſuo2. fac rō. l. oinj. C. ð teſta. ⁊ qō in ſi no. in. l. iterpoſitas. C. ð trāſac. ⁊ q̄ videbim9 in. c. i. ſ. qn teſ. ſit neceſ. ¶ S3 vtrū ſcriptura ſit ð ſolēnitate ⁊ ſba ineſtiture feudalis ꝙ no. ſ. eo. §. ſi vero ⁊. ſ. ſ. q̄ teſ. ſit neceſ. in c. i. ⁊. ſ. ſi ð inue. iter do ⁊ vaſ. lis orta. c. i. in pn. ⁊. c. ij. bal. in rn. C. ð ꝯdi. et. l. i. fi. vbi dicit h ē dñu3 iter ſeud. ⁊ emphiteoſim ⁊ ꝑ doc. i. c. q̄ i eccleſia2 ex ð ꝯſti. ¶ In ꝯtu emphiteo ē magna ꝯtētas. nā glo. in. l. i. in verb. ſcriptura. C. ð iure emphi. vr̄ inclinare qō nō requirat ſcriptura ⁊ ita dicit ibi bar ſuari de conſuetudie. ⁊ et ange. ibi ſpec. in ti. ð locato. §. nūc aliq̄ ver. v. ð anto. ⁊ panor. in. c. potuit ðc locato in cōtrariu3 eſt glo. in. c. i de cenſibus lib. vi in d. l. i. i verbo alienatiōis. in. §. adco in verbo locatiōis in ſtitu. locati ⁊ ibi Ange. de aretio dicit hāc opinionē ſuari Alberi. ⁊ Salice. in dicta. l. i. Bald. idem in. l. i. C. quando nō peten. partes in fi. col. in rubri. de condi. et lege in l. vbernus. §. ſanc. il ſecūdo. C. de ſa. ſan. eccle. in adi. ad ſpec. ti. ð loca. ī. iij. col. gl. rij. q. ij. ſepe. io. an. ī addi. ad ſpe. ī ti. ð locato. §. nūc aliq̄. ꝟ. v. Pe. ð anch. ī. d. c. potuit ⁊ ibi Imo. i. l. i. charta ⁊ fac tex. i. v. l. i. ⁊. ij. C. ð iuri emphi Ex h reſultat recēta ſcōa opi. v3 qō requirat ſcriptura nomus vltra communes effectus. ſ. qō finita emphiteoſi ſi emphiteota ſimpliciter perſeuerat ſciēte ⁊ patiente domino in re emphiteotica nō videt renouata emphiteoſis quia vbi in aliquo cōtrac u requirit certa ſolēnitas tacito cōſenſu ille cōtractus nō renouat. Barto. in. l. item querotur. §. qui ipleto. ff locati. Bal. in. l. i. in pe. col. C. qñ nō petē. partes in autē. ſi quas ruinas. C. de ſa. ſan. ec. ⁊ ibi Imo. i. c. de ꝑcario. ¶ No. ꝙ vbi deficit ꝗlitas teſtiū ibi inueſtitura ē ipſo iure nulla: adeo ꝙ ex tali inueſtitura nulla naſcit obligatio ſ3 bal. ar. l. i. i. C. ð ſuffragio ⁊ ꝑ Lr. i. l. cū gs. C. ð iur. ⁊ fac. igno. ⁊ ē rō quia iſta poteſtna remo

ueniur a lege. l. quēadmodū. C. de agri. ⁊ censi. pōt. n. lex siue cōsuetudo prefigere modū ⁊ qualitatē in pbando vt j. qui testes sunt necess. ad pban. nouā inuestiturā sicut hic ⁊ ibi vt debimus. vt non aliter valeat pbatio noue inuestiture. nisi fiat p pares curie vel p breue testatū. i. per publicū instrm roboratū a partibus sm vnā opi. lz medio lanē. voluerit q possit fieri pbatio p breue testatū p testes ētraneos firmatū que opi. no ē cōis nec tenet vt ibi. ⁊ tāgit p glo nostrū magistrū in hac materia hic positā. ⁊ dicā. i. eo. §. se. ⁊ de hac opi. facit mentionē iste tex. duz dixit sm quosdā. hoc pcedit nisi in casu necessitatis q: nō sunt pares vel nolunt etiam veiure vel nō pnt. tunc. n. sufficiet vt extranei testes interueniāt. vt. i. eo. §. si vero inuestitura. Que āt fuerit rō opinionis approbate tangit. i. de notis feu. §. i. ⁊ § idcirco. vbi videas. ¶ Nota. q sicut de iure cōi sufficiunt duo testes regulariter ad pbandum actuz de quo hr in. l. vbi numerus. ff. de testi. ⁊ l. inter illā. ff. de ver. sig. Ita ēt de iure cōsuetudinario. vt hic ⁊. i. de notis feu. in. §. i. cāuter tñ qñqz de iure requirunt plures vt i. l. testiū. ⁊ i casibus ibi no. C. de testi. ita ēt cāuter i materia feudali qñqz requirunt plures. vt. j. quot testes sūt nec. ad pban. fe. ingra. ¶ Oppo. cū gl. pluribus modis ⁊ fortiter q imo inuestitura valeat. ⁊ si fit fcā corā testibus extraneis no parib⁹. vt pbat. i. e. in §. si no inuestitura. ⁊ ī. si de inuesti. inter do ⁊ vas. lis oria. in. c. i. v. hec oia ⁊c. ⁊. j. q testes sunt nec. ad pbā. no. inuesti. in. c. i. ver. de veteri aūt ⁊. i. de cōsue. rec. fe. in. §. facim cū si. So. tamen bonū ītiorz nec nō ⁊ aliorz q possunt ad hanc materiā adduci q: regula hic posita hz plures limitatiōes. idcirco glo. nostra colligendo magistraliter ⁊ multū copiose totā p̄sentē materiā notabiliter distinxit Sz q: vltra limitatiōes gl. possunt adduci pbabiliter ⁊ alia ar. in ētriū. Quare ine. de bel. in. § si. j. e. collige doctia put possibile sibi fuit q ad nostrū ppositū trahi possent aperiūt mentē multorz iuriū que varie loquūt. io post illū ⁊ Alua. si q̄ramus de inuestitura lacorz fienda ⁊ pbanda ē distinguēdū. q: aut q̄rit de inuestitura ipe quo fit. aut post ips quo scā est: primo casu dic in hoc pain. vt dixi in tex. ⁊ in. § i. ⁊. j. qui testes sunt nec. ad pbā. no. inuesti. in. c. i. ⁊. j. de cōsue. rec. feu. §. si. ⁊ q no. hic. ⁊. ō. si de inuesti. inter. do. ⁊ vas. lis. oria. c. i. ⁊. j. eo. §. si vero inuesti. ⁊. i. de no. feu in. §. quod aūt. l. q debet interuenire pares curie. vbi heri possunt. vbi nō possunt admittunt extranei. i. e. §. si vero. Si vo querat de noua inuestitura pbanda post ips quo fcā est. Et tunc aut ē cōtentio inter dām ⁊ gastaldū vel guardianū. Ex quo vz presumptione cōtra se q: prius possederat vt gastaldus nunc vult dicere rectū feudū tunc ipse vasall⁹ hz pbare vel p pares curie vel instrumentuz. vt. ō. de feu. guar. c. i. §. i. de cōtro. inuesti. §. ite si vasallus de conten. inter do. ⁊ vas. de inuesti. § cetez. Si āt est cōtentio inter dām ⁊ creditorē. idē q mediō pxie pcedenti. vt. ō. de contro. inuesti. c. i. in. §. similiter. ⁊ de cōtē. inter. do. ⁊ vas. in §. similiter. ⁊ de feu. da. in vicē. legis cōis. in. c. i. ⁊ §. Si vero contentio est inter dām ⁊ emptorē dic vt. j. de contē. inter dām ⁊ emptorē. c. i. Si vero est cōtentio iter dām ⁊ eū qui p̄tendit feudū camere vel canepe. vt. j. eo. in. §. si vero vasallus tunc stat iuramento possessionis vasalli vel iuramentū referat. Si āt est cōtentio inter dām ⁊ va. qui dicit se inuestituz de noua inuestitura. dic vt in hac glo. sed adde q inter dū dñs negat inuestiturā inter dū affirmat. Si de q̄ritur de incremēto vel qualitate feudi. primo cū sit aut dñs possidet aut vasal. si dñs tunc pbare dz vasal. mō ⁊ forma hic descriptis. ⁊. ō. de cōtē. inter do. ⁊ vasal. de inuesti. c. i. in pain. ⁊ si de inuestitu. inter do. ⁊ vas. lis oriat. c. i. Et testes sunt cōpellendi sm q hic no. ⁊ p bal. j. in. §. i. ⁊. ō. si de inuestitu. inter. dn. ⁊ vas. lis ori. c. i. ⁊ si nollet dñs cōpellere poterit pducere extraneos vasall⁹ j. §. pxi. Et p̄dicta pcedunt qn dñs hz pares alias indubitate admittunt pares ⁊ extranei vt. j. in. §. si vero inue

sti. vbi āt vas. non pōt probare tunc dño possidenti datur iusiurandum. vt. ō. de contro. inuesti. in pain. In casibus tñ remittit dño iuramentū qn de alio feudo est vas. vt. ō. de contro. inuesti in. §. si vero. de cōtē. inter. do. ⁊ vasal. §. cetez. Si āt possideret vas. ⁊ tunc dño incūbit pbatio vt. i. e. in. §. si vero. vbi aūt deficit in probatiōe ⁊ tunc offertur ei iuramentū alias nō si de inuesti. inter do. ⁊ vas. in c. i. ⁊. i. de consue. recti feu. in §. Si autē vasallus p̄scripsit rez. dic vt. j. si de feu. fue. cōtro. in. c. si qs p originem. Si vero nōdū cōplevit prescriptionez tunc si possedit p annū defert ei iuramētū. vt. ō. de cōtē. inter do. ⁊ vas. c. i. in pain. ⁊ si de inuesti. inter do. ⁊ vas. lis oria. c. ij. in pain. Si vero est contentio de inuestitura quando dñs affirmat ⁊ vasallus negat tunc dñs pbat. sed si vasallus cōuincit cadit a feudo vt. i. si de feu fue. contro. in. c. si vasallus ⁊ de lege corn. c. si. Si āt est cōtentio de incremento feudi si dns sibi aliqd in re feudali reseruauit pbat vasal. alioquin pbat dñs vt. ō. de cōtro. inue. in. § sicqs. ⁊. i. de inde sti. de re. alie. fac. §. si. ⁊. j. hic finit lex. c. i. §. si vasallus ⁊ §. se. Si āt est cōtentio de qualitate feudi ⁊ pactorz aut ō cōsuetis aut nō. dic. vt. i. in. §. pe. ⁊. si. Si vo est contētio de ingratitudine vasalli dic vt. i. quot tes. sunt necess. ad pban. fe. ingrat. in. c. i. vbi vero est cōtentio inter dām ⁊ agnatos vasalli cōuer pbat q dicit nisi ex cōiecturis aliud appareat dic vt. ō. de cōtro. inuesti. in. § cū nūt ⁊. ō. de cōten. inter me. ⁊ dām de posiōe fratris mei ⁊ si de inuesti. inter do. ⁊ va. lis ori. c. ij. j. de gradi. succes. in feu. §. si. ⁊ de inuesti. in mar. fac. §. arez placet. ⁊ si de feu. fue. cōtro. in. c. iij. de cōtro. iter mas. ⁊ fe. c. i. Si vero est cōtentio inter vasallos allegantes diuersos inuestitores magna p̄sūptio est p possessore. Ideo de illo querendū est ⁊ si cōstiterit qs sit possessor. ipugnantes cū probent vt ifra de pace tene. §. si duo ⁊. §. si tres ⁊ ō lege corra. c. i. ¶ Quero qd si vasallus solū inuestit⁹ a busine de feudo amplo cōtinēte plura bōa sub se ingrediat possessionez vni⁹ soli⁹ rei an intelligat acqsiuisse possessionez oiuz aliaz rerum eiusdem feudi an solū ill⁹ rei. ⁊ videt dicendū q oiuz rez p. l. restitutia in pain. ff. ad trebe. l. possiden. §. q āt. ff. ō acq. pos. ⁊ p̄dicta pcedere possunt ō equitate. nā rigor iuris videt esse in ētriuz vt pbat in. l. i. §. sceuola. ff. si qs testa. liber ē iussus fue. ⁊ ad. l. restituta posset r̄nderi. q ibi loquat de trāslatiōe diuz ad quā sufficit etiā sola restitutio verbal. vt ibi p; ⁊ ī. l. fcā eo. ti. Sz hic loqmur i pposito ō acq. possessione q i fcō cōsistit. lz postqz est acqsita possit dici ius. l. i. in pain. §. si vir. ff. de acq. po. ⁊. l. peregre. in pri. ⁊ iō ad possessionez vni⁹ nō sequit possessio alteri⁹. l. nō nudis ⁊. l. nō epistolis. C. de proba. ad §. q aūt p̄z r̄nderi q ibi nō dicit qd acquirit possessio aliaz rez q erāt itra fundū ⁊ a fundo distincte. sed ceterarz partiuz fundi tñ que acquisite parti erant cōtinuate. ⁊ ita dixit Di. in. d. c. i. lz tenendo primā opi. dicunt q ista ar. habent locū i singularib⁹ reb⁹ puta duob⁹ p̄dijs emptis vel legatis. lz i vniuersalibus vtī hereditate feudo ⁊ similib⁹. si ego intro vnuz fundum ea mente vt oēs alios habeā satis sit vt ex ide habeā possessionez oiuz. v. l. restituta ⁊ q ibi p gl. ⁊ i. l. p herede. §. i. ff. ō acq. po. ⁊ ita dicit and ō iser. fuisse indicatuz p magnos iuris ptos. facit. l. iij. p socio. ⁊ posset nō icōgrue adduci qd volunt. d. an. in. c. si. ō ca. pos. ⁊ ppte. p no. i c. in literis p primo. ⁊ hosti. ō resti. spoli. q ex quo tractat de possessiōe iuris cuiusdā vniuersalis ⁊ cōformis q app̄hensiōe vni⁹ videt app̄hensū cōforme. iō dicit q app̄hensa possessiōe domus vel vni⁹ fundi p̄bende extendit ad oia ipalia nō ad iura canonicalia. facit no. p inno. ⁊ alios in. c. collect⁹ ō capel. mo bal. in. c. i. in. vi. col. j. de capita. q cu. vendi. Bar. ⁊ ludo. in. l. ij. in pain. ff. de acq. pos. bal. in. c. i. §. ad hec. i. de pace iura. fir. tenen. barr. in. l. e. §. siquis interdicto ⁊ ibi ang. ff. vti possidetis bal. i. l. ij. C. de serui. ⁊ aqua in. v. col. in. l. solent. §. si. ff. de offi. pro cō. ⁊ lega. Tñ q: ista materia in hoc exigeret longa; le

ctionē p nunc. transeamus a cū ista cōclusiōe. vide hic plura ar. pro r ꝯ p and. r vide in l. scia cūbōia in pri. ff. d dona. cā mor. r in locis. s. allegatis r q dixi. s. de cōtro. inue. sti. in. §. cū aūt. ¶ Quero qd si instrumentū inuestiture dicat cōcedo tibi r cui ius dabit qliter intelligat. vide p bal. in. l. liberti. C. de opis liber. vbi ipse dicit q dcā verba nihil significant nisi ipsaz purā r verā feudi naturaz. qz ad ius se retulit. post ea facit q i simili dixit bar. i. l. gai?. ff. so. ma. r q no. in. l. q mutuā. ff. mādati. l. cū qs. §. pr. ff. d leg. in. ¶ Quero qd si istrumētū inuestiture dicat cōcedo p annua quantitate. an censeat feudū. dic p bal. i. l. liberti. C. de opis liber. r p io. an. in spec. ti deem. r vēdi. §. i. ver. nunc formā. r dicit q nō ē pprie feudū. sz magis emphiteosis vel ꝯtrus inominatus d pscriptis verbis. l. naturalis. §. ac oīmodo. r no. p Ci. in autē. ingressi. in fi. C. de sa. san. ec. r io dicit bal. qd iste nō tenet pstare iuramentū fidelitatis nec censet iure feudatariꝫ. vt dixi supra in preludijs in diffinitiōe feudi. ¶ Quero qd si isti pares ēēnt absentes q sunt necessarij testes ad istā nouā inuesturā an sint citandi vel possit pcedi ad inuestiturā ipsis absētibus r dicit bal. qd debēt citari. qz eoꝝ pntia r cōsiliū possent trahere dñm in aliā sniaz ostēdēdo forte piculū q ex ipsa inuestitura posset iminere ar. ff. de arbitris. l. si in tres. cū. l. se. vñ ergo nisi citent nō valeret inuestitura ar. i. d cō sue. rec. se. in. §. i. circa fi. r ita sentit gl. magna. h. sz pdcā intellige sēn. nisi essent absētes in loco multū lōginquo r remoto adeo q nō possunt adesse sine magna difficultate ar. i. l. ptor. §. fi. r q ibi p doc. ff. d vaca munez. r vi. equū faci q dixi i. d. §. i. d cōsue. rec. feu. ¶ Quid aūt si citati nollēt venire adhuc dicedū q valebit inuestitura sine ipsis ar. ff. de fideicō. liber. l. si legatario. § i. p ea q dicitur i. c. nobis oliz de elec. ¶ Quero qd si dñs bēat dūtaxat vnū parē dic sz bal. q dz iterēsse simul cū vno alio teste ad minus ar. l. cū antiquitas. C. d testa. fac. i. de no. feu. i. §. ii. r i. §. idcirco. Et qd dicit io. an. in. c. grauē. extra de preben.

Si enim dño. Casus. Comes militē inuestiuit absiue d castro p annulū r non tradidit ei possessionē; vasallus agit ꝯ dñz r petit fieri inuestitura ppriā. s. possessionē sibi tradi. dñs negat se vllā inuesturā fecisse qr. qliter debeat fieri pbatio. videt p pares curtis vel p publicū istrumētū a parib? cōfirmatū q si veritatē dicere recusent. nīc a dño cogi debēt iurare q hui? rei nesciāt veritatē r postea actor alios possit pducere testes: eo aūt deficiente i probatiōe erit in electiōe dñi an velit iurare vel deferre. Et si dñs nolit cōpellere testes iurare licitū ē vasallo et p extraneos testes pbare. Eo aūt tūc deficiente in pbatiōe electio iurisiurādi deferē dño. h. d. vsqz ad. §. si ꝯo vasallus. Cōstitutio qz nō fecerat inuestiturā corporalē. Inuestiturā. s. abusiuā q obligat inuestitorē ad faciendā inuestiturā verā illi? domus. i. curtis. Cōfirmatū. i. subscriptū vel dic ex ipso q notari? scribit eos in publico instro qz iuris fictione attestari dr ipsi instro eo ipso q sunt descripti i eo vt no. C. de testa. l. i. vel amissū sit. ¶ No. ex tex. ibi p publicū istrumētū rc. q illa verba q frequēter reponit in isto libro. s. q fiat pbatio p breue testatū rc. vt habuisti. s. prie. r. i. q testes sunt nec. ad pbā. no. inuesti. r in plurib? alijs locis debēt itelligi. i. p publicū instrm vt hic. de quo late dixi. s. de cōtro. inuesti. in prin. ¶ No. ex tex. ibi amissū. rc. q lz instrm sit amissū tn testes q interfuerūt istrumēto pnt pduci ad pbādū tenorē istrumēti d quo plene no p glos. r doc. in. l. sicut. C. de fide instru. r in autē. sicq in aliq. C. de edē. p Ci. c. cū olī de priui. ¶ No. ex tex. ibi se nouerit fuisse rc. casum singularē sm bal. in h vz q quāquā testis extra iudiciū dicat se nō interfuisse. tn in iudicio pt cogi ad deponēdā veritatē p iuramētū r stabit depositiōi sue. de q p bar. in. l. eos. ff. de fal. dixi. s. si de inuesti. inter do. r vas. lis oria. in. c. i. sup. vi. parte. Et ibi videtur tex. similem huic. lz bal. illū allegat pro singulari. facit que habent in. c. cū causā de testi. ibi per omnes post glo. imo. in. c. causam que de testi. in. c. preterea de testi. cogen. Et idez in. c. sicut nobis in. c. cum in tua de testi. bar. r bal. in. l. generaliter. C. de non nu. pecu. Angelus consilio. cc?. incipit quedam. ¶ Nota ex tex. ibi non reminisci rc. q qui non recordat modo: poterit recordari cras. r p hoc posset excusari qui in vna cā dixit se non recordari: r postea sup facto examinatus deposuit bal. i. l. nullū. C. de testi. i. l. gesta. de re iudi. bal. in. c. i. §. notandū. j. de no. feu. Ludo. r imol. in. l. qui bona. §. si sup. ff. de dam. i fec. ¶ No. ex tex. ibi alios pares pducat rc. q illud q solet dici qd post vidēdas testificata nō possunt testes produci in autē. de testi. i. §. qz vero hz locū. vbi testis deposuit aliquid sup facto principali affirmando vel negando. Secus si dixerit se ignorare principale qz tunc lz pars viderit testificata. nihilominus pōt testes producere vt hic qd est valde notādū. r ita Jac. de bel. rui. r in. de nea. Et erit pulchra limitatio ad ea que tradunt i. c. fraternitatis. extra de testi. r ad de. testibus. d testi. Et ad materiā legis p hanc. C. de temp. appella. r in. d. §. qz vero. Sed bal. nō assentit huic limitationi d iure canonico p. d. cle. qz extat rō timoris subornatiōis. Aluaro. dicit q ēt de iure canonico possit hoc sustentari. primo qz videt q quā ne probationū materia angustet. l. qm. C. de heredi. Itē prex. in dicta cle. vbi patet qd etiā in quibusdaz alijs casibus possunt recipi testes nō obstante dicta ratione. tn ratio bal. minimum vrget. Nec obstat clemen. ij. cum casibus ibi notatis. quia loquuntur quando subest iusta causa. puta qz attestationes non valent. vel quia fraudulēter examinati. Ideo ne probationes angustentur permittitur examinari de nouo. nos loquimur qñ valet examen sed testis non bene respōdit nā cū hoc pendet ex conscientia testis quare ita dixerit non est de nouo examinandus qz directo subest timor subornatiōis. d. c. fraternitatis de testibus. ¶ Nota ex tex. ibi sacrosanctis scripturis rc. q i cā feudali testis dz in iuramēto suo expressaz facere mentionē qualiter iurat ad sācta dei euāgelia corporaliter tactis sacrosanctis scripturis. ad qd facit. i. qualiter vas. iur. debe. fide. i. c. i. q intelligo verū vbi sic dictat cōsuetudo. naz circa formaz iuramētoꝝ ē attendēda consuetudo vt no. gl. i. i. de po. iuramē. fir. rc. §. itē sacramētū. qñ de iure cōi valeret iuramētū sup qlibet libro pscriptū. imo. r sup ligno r lapide. qz ad cor iurantis respicit deus vt ibi dixit notabiliter gl. facit q no. gl. in de. i. debere. r. c. r si xps de iureiu. r vide ad pdicta in. d. §. itē sacramentū. r in. d. c. i. qualiter iurare dz vasal. tex. ¶ Opp. cū gl. i. in eo q dicit q dñs ꝯpellit iurare testes de domo sua r cōtra se ad instantiaz vasalli litigantis cū dño. sed ꝯ de. l. nimis graue. C. de testi. vbi disponit ꝯriū. So. hoc iō ꝯtingit i casu nostro. qz dñs hz iurisditionē in eos. r iō ad ei? officiū spectat eos cōpellere ad iurandū vt veritas elucescat. r allegat i lōbarda de offi. iudi. l. vt iudex. p hoc est expedita glo. vsqz ad ver. q āt. Et no. ex ista glo. cōiuncto isto tex. q pp iurisditiōē qz hz dñs in testē pōt cōpellere ad deponendū veritatē etiaz in cā ꝯ se mota vt in hac glo. Sz ia. de bel. intelligit illud qñ testes pdicti ab alio producunt cōtra ipsuz dñz q casu cogit ipse dñs facere eos iurare ꝯ se ar. ff. de ofi. pside. l. senatusconsultū. Sz q ipse dñs cogatur producere eos r probare cōtra se. dicit q isto casu nō cogatur vt in. d. l. nimis. C. de testi. Et intelligas istā gl. ver. dicte in casu illi? cōpulsiōis testiū. nā aūt exīdas vt dñs habeat iurisditionē ad cognoscendū in cā principali vertente inter ipsuz r vasallū. qm in ipsa causa pares sunt iudices cōpetentes. r iurisditione habent vt. s. de probi. feu. alie. p fe de. in. §. pe. r in quantū dñs nollet eos cōpellere. tūc vasallus posset habere recursuz ad superiorē vt eosdem teste a cōpellar ar. eoz que ibi no. r. s. in prin. hui? c. circa mediū glo. r probat s. si de inuesti. inter do. r vas. lis ori. c. i. post prin. r de hoc infra in glos. vbi glos. hanc

qōnem disputat. ¶ Oppo.cū.d.glo.in eo q̄ hic dispu. vt si vasallus agit ex noua inuestitura ꝯ nōm possidētem z peficit in pbatione q̄ cū dz decidi ut amitto dñi. Sz ꝯ de §.ij.ū.de cōtro.inuestitu. vbi dicit̄ q̄ dz remitti tale sacrm dño. So. ibi iō qz vasallus recognoscebat aliud feudū ab eodē domino pacifice z quiete. Hic āt nullum aliud recognoscebat put dcm̄ est.§.in pn̄.huius ti. ¶ Oppo.cū pre dicta gl. q̄ imo vasallus posit pbare inuestiturā p instrm publicū āt corroboratū testibus extneis non paribus. vt.j. qui te.sunt necel.ad pban.no.inuest.in fi.cui' ꝯriūz hic logr̄. So. iste tex.loquit̄ in inuestitura noui feudi in quo dñs erat in possessiōe. Ibi vero loquit̄ in inuestitura feudi antiqui in q̄ vasallus erat in possessione vt ibi dī. vbi h satis apte declarat̄. Et nūc est expedita ista gl. vsqz ad fi. ¶ Oppo.cū glo.fi.de p̄ma pte huius.§.ad vltimā qm̄ in p̄ma pte dicit̄ q̄ inuestitura noua nō pbatur nisi p pares hic āt dicit̄ quod inuestitura noua pbatur et per extneos. So. illa est regula que ponit̄ in p̄nci. que fallit hic in fi. in odiū ipsius dñi eo qz dñs noluit cōpellere pares ad iurādū. vnde ex hoc patit̄ istā penā vt ꝯ ipsum āt per extraneos fiat pbatio z si tales extranei nollent iurare seu deponere. dñs tunc ꝯpelli p superiorē iudicez ordinariū. vt.s. si d̄ inuestitu.inter do. z vas.lis ori.c.i. z hoc volunt ista glo. vsqz ad ver. sed quero. que bene logr̄. ¶ Quero cū dicta glo. quid si vasall' nō hēat nisi solū pes ad pbādū inuestiturā nouā q̄ nolūt deponire. z dñs etiāz nō vult eos ꝯpellere. quid erit fiendū. z rn̄det glo. ad instantiā ipsi' vasalli poterūt cōpelli p iudices supiores sm̄ q̄ āt dicit̄ de testibus extneis vt in.d.c.i.§.si de inuestitu.inter do. z vas.lis ori. nec ob. iste tex. q̄ disponit q̄ vasallus dz pbare p extraneos qz hē inductū fauore ipsius vasalli vz q̄ vbi ipsi pes nolūt iurare q̄ tūc possit vas.pbare p extneos sibi. Sed si nō haberet tūc ē dicēdūz q̄ pes debeāt cōpelli. vt.s. dcm̄ est qz nō dz retorqueri in lesionē ei' vasalli.l.q̄ fauore de legi. qd̄ fieret si pes non possent cōpelli z p̄dicta pbant̄ p talē similitudinē. qm̄ tutor nō pōt hereditatē pupillo delatā acquirere ipsi pupillo sine ipsi' pupilli voluntate vel actu.l.potuit.C.de iure deli. q̄ intelligendū est fauore ipsius pupilli qn̄ pōt loq̄. nā si nō posset adhuc loqui vt e infans vel furiosus nō debemus spectare suā volūtatē. qm̄ nō hz. alias dictus fauor redūdaret in ei' dānūz z piciē p esse nō dz.l.pe.C.ad trebel. sic a pari dicendū ē in ppositio q̄ iste fauor inductus in fauorez vasalli nō dz retorq̄ri in eius lesionē z h̄ volunt ista glo. vsqz iuxta finē sui ad s̄. sz z dici. que bene loquit̄ z hāc suaz cōclusione firmant.§. in pn̄a oppo. ¶ Quero subsequēter cū dicta glo. an dñs debeat puari pprietate feudi ex eo qd̄ denegauit facere iusticiā vasallo nolendo cōpellere pares ad iurādūz z rn̄det gl. qd̄ sic.p ea que no. infra q̄ fuit pn̄a cā benefi. amit. in.§.itez qui dno. lz ista glo. aliter allegauit z nō bene que p hoc est expedita vsqz ad fi. ¶ Ex qua glo.no. qd̄ vasallus hz duplex remediū qn̄ dominus denegat sibi iusticiā in nō cōpellēdo pes ad iurādū. primuz remediū est de q̄ h. iuxta vt vasallus adeat supiorē q̄ eos cōpellat. scd̄z est q̄ vasallus petat dñm cōdēnari z priuari pprietate vt i hac glo. z pbat̄ in.c.i.§.qualiter do. ppte. priue. Et erit i ele ctiōe ipsi' vasalli p dictā regulaz q̄ fauore. z h̄z And. de iser. Sed.d. Bal. reprobat istā gl. dicēs q̄ in casu pposito nō dz dñs p h̄ priuari pprietate. z rōnez assignat qz nō dnz cōstabat de feudo q̄ erat in litigio ar.ff.de rei.vin.l. omnes. z p Bal. facit gl. in.c.si.de iure pa. nā quis nō priuat̄ iure suo a lege nisi in casib' a iure exp̄ssis. Hic aūt casus nō repit̄ exp̄ssus. Quinimo dicit ipse plus q̄ āt si constaret de feudo p pbationē q̄ adhuc dubitaret an p illūz solā negligentiaz deberet priuari pprietate qz vasallo non adiudicaret feudū sz pprietas q̄ vī esse ꝯ mentē huius lite. Alua.āt circa istaz qōnez eligit mediā viaz. s. q̄ relinq̄ret̄ h̄ arbitrio iudicis debent̄ iudicare p tex.in.§.fe. Ex quo cōcludo q̄ dñs ex denegatiōe iusticie priuat̄ pprietate seu

di si in codez casu vas. denegando iusticiā dño fuisset priuādus suo feudo. z h̄ cōclusio firmat̄ p gl.in.d.§.ite q̄ domino. z inuestigādo p̄dicta iudex multū dz esse diligens z discret' z cū equitate pcedē. vt in.d.§. sz qz. z p̄dicta intelige in dño laico. Quid āt in dño clerico ecclesia. dic. vt.j. de.c.cora.in.§.fi. z p Dy.in.c.delictū de reg.in.li.vt.faciunt q̄ dicunt doc. in.l.meminerint.C.vnde vi. z p gl. stat Ja. de bel. z and. de iser. sat. n. probat̄ in.d.c.i.j. qualiter do. proprie. pri. nec ob. q̄ sit ꝯ mentē tex. nostri. qz rndeo negādo naz iz tex. nō ponat penā dñi nō cogenti pes corle vt admittant̄ extnei testes. tn̄ nō negat ista lex q̄ si vasall' velit eligē aliam viā priuandi dñm pprietate vel q̄ extnei testes admittant̄ nō possit ar.l.q̄ fauore.C.d leg. sz and. de iser. hic magis mihi pz opi. and. p iept. in simili.c.i.§.qui. mo.feu.amit. z i.c.ii.§. z qz.i.q̄ fuit pri.cā bñ.amit. duz in vasallo dicit gnāliter vel similes culpas cōmiserit nam iste casus lz nec i domino nec in vasallo repiat̄ exp̄ssus. ut in.d.§.itez q̄ domino dicit q̄ vbi vasallus denegat dño suo facē iusticiaz q̄ pdat feuduz. vnde aduertenduz qz nō ois cōtumacia vasalli in denegando iusticiam dño dz ipm priuare feudo. vt.i.de mili.vas.qui cōtu.est in.c.i. ita quoqz dicendū econtra q̄ nō ois contumacia domini in denegādo iusticiam vasallo priuet dominū pprietate qm̄ dñs z vasallus in istis priuatiōibus a pari procedūt z regulant̄.c.domino cōmittente.i.si de feu.fue.cōtro. et j. de for. fide. in fi. Et ideo non sine rōne arbitrio iudicis dixit Aluaro. esse relinquēdum. z hec opi. videt̄ esse fundata in equitate dicti.§. sed qz: vnde nō putat istam glo. ita indistincte esse reprobādam prout facit Bal. ¶ Oppo. ab ex q̄ imo isti pares non possunt esse testes p domino: tūz qz sunt eius amici.l.iij.de testi. tū q̄ dominus potest eis impare. vt.in.c.lz.i.si de feu.fue.cōtro. ergo non sunt idonei testes.l.idonei.ff.de testi. So. dic q̄ ideo admittunt̄ pp sacramentū fidelitatis q̄ cōtinet honestatē. nec est honestū si dñs ex hoc locupletaret̄ cū aliena iactura.l.nam hā.ff.de condi. z demon. nec hz obstare qd̄ sunt amici q̄ nihilominus eis credi potest.l.sciēdū.ff.de vsu. Nec obstat quod imparē potest qz loquitur de vniuersali imperio. arg. in.l.in tm̄.in.§.vniuersitatis.ff.de re.diui. Item qz vtriqz sunt obligati domino z vasallo.d.c.i.in fi. de for. fideli. ¶ Ideo nulla suspitio potest cogitari propter paritatem. arg.ff.de in ipsis.l.non solum. ¶ Dixit tamen do. Andre. de iser.§.si de inuestitu.inter do. z vas. lis oriatur.in.c.i. q̄ posset tanta esse amicitia z familiaritas cōtracta cum domino vt ex affectione quam hz ad dominum ꝯtracta sit inter eos non leuis dilectio prout dicitur ff. de verbo. signifi.l.late.§.amicos qz tūc repelleretur pro domino non qz vasallus. sed.d.l.iij.ff.de testi. alias si vasallus esset ita probate opinionis z vite vt nō sit verisimile deciere pro domino vt dixi ī mo.in.c.cū.R.canonic' z moderni in.c.insinuāte de offi.dele. In simili de cōcanonico q̄ p̄sumit̄ nisi probet̄ ꝯ.l.nō ois.§.a barbaris.ff. de re mili. nō esset repellēdus qz plus presumit̄ diligē suam salutē quā voluntatē dñi. vt.s.qui.mo.feu.amit.i pn̄. Et.C.ad.l.iul.repetū.in.l.fi.facit qd̄ not. de familiari in c.literis.ex de testi.xxiiij.q.i.in sūma.z.c.i. Ad predicta vide que dixi in predicto.c.i.§.si de inuesti.iter do.z vas. lis oriā in nocabilibus super quarta pte posite.

Si vero vasallus. In summa hoc vult vbi vasallus est in vera possessione feud. vel in quasi possessione iuris feudalis z vertatur cōtrouersia de inuesti. statur sacramento ipsius vasalli possidētis vt iuret z deferat.h.d. In tex. ibi possideat scilicz proprie z vere. vt qz possidet rem feudalem que vere possidetur vt est fundus domus z similia z hoc tātum voluit glos. hic posita. Et intelligas q̄ sicut tanqz vasallus in possessiōe ad minus per annū domino sciente z patiēte z ab eo tāqz vasallo seruicia recipiēte. ¶ Not. ex isto tex. q̄ sicut possessio feudalis ppria z vera ꝯtinuata p annū dño sciēte z

patiente et seruitia recipiente ab ipso possidente tanq̃ vasallo inducat presumptionē vt fuerit facto ipsius possidēs vt hic in pn̄. et §. si de inuesti. inter do. et vas. lis ori. c. ij. i fi. et j. de cōsue. rec. feu. post prin. Ita quoq̃ possessio feudalis iuriū incorpaliū pbata p duos vel tres actus in pa-piendo et in solutiōe iure feudi cōsistentes vt hic post pn̄. q̃d est nota dignū vt sensit Ja. de bel. fac. l. i. que singularis est fm̄ bal. C. de fideicō. ¶ No. q̃ ex dupli vel tripli pstatione nō psumit̃ mera liberalitas. et est rō. q̃ ipsa pstatio cū diuturnitate tpis facit psumi p vasallo vt solēnitas debita precesserit vt pbat̃ in. l. qui in aliena. ff. sed si nō adierit. ff. de acqui. here. Itē q̃ due vices faciūt cōsuetudinē vt no. in glo. in. l. iij. C. de epi. audie. faciunt q̃ dixi. §. qui. feu. da. pos. in pn̄. sup glo. iij. et intelligerē de pstatione vniformi iuxta no. in. l. si certis annis. C. de pac. in. l. cū de in rē verso. ff. de vsufru. atem fm̄ Bal. hic attendēda est qualitas psone et miserie puta q̃ rusticus daret vnū par caponū nobili. nā non presumit̃ dare obligando se impossex. l. seio. ff. de annuis lega. no. p doc. in l. solet §. si. ff. de offi. pcō. et lega. et q̃d no. in. c. et si qōnes de simonia. et dicit hic Bal. allegā Spe. q̃ in mulierib᷑ et rusticis nō hz locū. l. cū de in rē ver. ff. de vsur. nec et. l. si certis annis cū ibi no. C. de pac. Sicut ḡ vniformis pstatio iducit psumptionē iuncto cursu tpis quod sit debitū. Ita ex vniformis receptio inducit psumptionē p recipientem vt hoc tex. faciūt q̃ habent̃ in. c. olim. ex de censibus. ¶ No. et q̃ in feudo camere vel canene cadat rectitudo cōsuetudinis feudoꝝ sicut in alijs feudis. l. q̃ est vallatū omni solēnitate et p adeptionē possessiōis recto modo factū cū voluntate et licentia dn̄i quo casu pōt appellari rectū feudū vt hic. q̃ intelligas ad dn̄am abusiui qn̄ nō esset subsecuta corpalis quasi possessio vt hic nō tn̄ per h̄ intelligas quod tale feudū transmittit̃ ad heredē in dubio vt late dixi. §. a. pr᷑. in. o c. fi. aduerte tn̄ quod et alio mō potest cēseri. et appellari feudū rectum. i. simplex et purꝝ et nō suppositū alicui qualitati vel cōditioni seruitoꝝ ad differentiā feudi nō puri et cōditioāti ad aliquod seruitiū. vt. j. eu. §. pe. et se. et isto casu tale feudū appellat̃ cōditionatū de quo plene p glo. i. de capi. qui. cu. vendi. in. c. fi. et dixi §. in pambulis huius opis in diuisiōe feudoꝝ. ¶ Opp. cū glo. lz q̃ imo ex diuturna pstatione seu receptione non acquirit̃ ius in futurū vt pbatur in. l. si certis annis. C. de pac. So. lz glo. nō soluat oīcas q̃ ibi facta fuit pstatio ex titulo penitus impfecto. h̄ ex certo p̄censo titulo que presumitur p̄cessisse postq̃ ipse vasallus q̄si quā inuestitus est in possessiōe ipsius feudi p binā vel trinā receptionē cū licentia et volūtate dn̄i. et mediante sacramēto suo vt statim subiungit glosella put in simili videmus. Itē ff atuit̃ fauore alimentoꝝ et vltime volūtat in. d. l. i. C. de fideicō. nō intelligas tn̄ q̃ iste vasallus p istas pstationes intelligit̃ possidere q̃ vere nō possidet. sed quasi cū nō interueniat vera traditio ipsius iuris feudalis sz quasi. vt. ff. de acti. emp. l. rō. §. si inter. Iste. n. ānue pstatiōes equiparantur vsufructui. l. i. si quis ita. ff. de vsufru. et. l. in singulos de annuis lega. in q̃bus nō est vera possessio. sed q̄si. l. sequit̃. §. si viā. ff. de vsucapi. et h̄ volunt in effectu tota ista glo. ex quibus no. q̃ sacr̄m cū presumptione possessionis vel quasi supplet defectū solēnitatis et tituli inuestiture p̄cedentis q̄ plene nō apprbat vt statim patebit. i. in. §. se. et dixi. §. de cōtē. inter do. et va. de inuesti. c. i. oz. n. q̃ aliq̄ que vehementes psumptiōes moueāt aīum iudicis ad in opinādū q̃ sit feudū et ad deferēdū iuramentū possidenti vel quasi possidenti p supplendo defectū pbatiōis ipsius inuestiture q̄ non plene probat̃. vn̄ posset et ipse iudex nō deferre sacramentū ipsi possidenti si sibi nō vi᷑ ex presumptiōibus adductis. sz posset deferre dn̄o nō possidenti si p dn̄o sunt aliq̃ psumptiones adducte q̃ nō sit feudū non obstāte ipsa possessione vel quasi ipsius vasalli cū supradictis binis vel trinis receptiōibus. et h̄ ē q̃ voluit dē-

cere ista glo. h̄ posita verum allegauit. §. sacramē. j. de cōsue. rec. feu. et de hoc ibi late dixi. §. si de inuestitu. inter do. et vas. lis ori. c. fi. sup tex. et ideo intelligebat Ja. de bel. istā glo. vel quod posset esse spāle in feu. l. aūt si certis annis. poneret regulā. vel q̃ hic cōstabat inuestiturā obusiuā precessisse vel q̃ hic cōstabat solutionē istā binā vel trinā de camera vel canena eē factā noīe feudi. et melior ē q̃ sit sufficiens sit ad sacramētū deferendū cōcurrentibus mera liberalitate cōcedentis. vt. §. de feu. da. inuicē legis cōs. i. c. i. ¶ Oppo. ab ex. q̃ imo absq̃ iuramēto debeat vasallus spoliatus obtinere. l. si q̃s. §. sz h̄. C. de prescri. xxx. an. So. dixit bal. in. §. sacramētū spāle. ad h̄. q̃ ibi loquitur in spoliatiōe vera hic in ficta. ar. ff. de vsuca. l. sequit̃. §. si viā. ¶ Quero ab ex. an huic vasallo spoliato de his solitis pstationib᷑ possit subueniri p interdictū possessoriū. dic q̃ sic. ar. in. l. iij. in. §. vnde vi. ff. de vi et vi. ar. et lz Mac. renea. de qua mā plene p Frā. zaba. in. c. cetex. ex de iudi. q. vij. p cano. in. c. querelā de elec. ¶ Quero an procedat iste libellus peto a te q̃ cōsueuisti facere mihi q̃ sic vt Jo. no. in. c. dilectus. ex de offi. or. et de verb. sig. c. abbate.

Si vero inuestitura. In sūma hoc intēdit. vbi sup inuestitura noua vertit̃ dubietas inter vasal. et do. qui nō hz pares in curia fit pbatio pro stes cōmeos vel p instrm roboratū a testib᷑ cōmeis vel per iuramētū vbi pbatio nō esset plena. h. d. ¶ No. q̃ ex necessitate tolerat̃ violatio legis et consuetudinis q̃ pz q̃ de substātia et solēnitate inuestiture noue esset pstita pariū. sz vbi nō sunt pes necessitas nō cogit et pstita alioꝝ sufficit ne pbatiōis mā angustet̃ et sufficiat. l. qn̄ deberent. et. §. de cōten. inter do. et vas. de inuesti. c. i. in fi. nā necessitas nō hz legē. l. itē quia. cū ibi no. ff. cōi diui. et in. l. i. ff. de offi. pcō. et lega. facit regula q̄ dicit q̃ nō est licitū in. l. necessitas licitū facit vt in. c. q̃d nō ē de re. iur. ¶ No. q̃ inopia pbatiōis emergēte recurrendū est ad auxiliū sacramēti vt h̄. et. §. de cōten. int̃ do. et va. de inuesti. c. i. et ibi dixi. et ex de elec. in. c. cū dilect᷑ in. l. in bone fidei. C. de iureiur. Qn̄ autē et q̄liter et cui tale sacramentū sit deferendū videas in. d. §. sacramētū. j. de cōsue. rec. feu. vbi late dixi.

Preterea. Casus allegāti pactū insolitum interuenisse in inuestitura i cūbit pbatio. alias eo in pbatione deficiente cū decidit̃ p sacramentū aduersarij. h. d. ¶ No. sp psumēdum feudum esse fm̄ pprā nām et regulas cōes et cōsuetudines feudoꝝ nisi spāliter probet̃ ei᷑ alteratio: facit. §. de his q̄ feu. da. pos. in. §. h̄ āt. et in. c. i. j. de na. feu. ¶ Et ex h̄ infert glo. hic posita in fi. sui in. §. hic ḡ et c. duas cōclusiōes. Prima est q̃ vbicūq̃ vertit̃ dubietas in cōcessiōe feudoꝝ recurrendū ad interptatiōē cōsuetudinis feudoꝝ vt fm̄ cōsuetudinē et simplicē feudi nām videat̃ fcā pcessio p do. et vas. se obligasse ad id videat̃ nisi in p̄triū probet̃. vt hic. et. C. de iure emphi. l. i. et. ij. Cal. in rubrica de feu. cōsi. ri. in. ij. col. Ang. in. §. emphiteosim in aut̃. de nō alie. et emphi. dicit vult q̃ in dubio cōcessio in emphiteosim videt̃ facta vt sit ppetua idē Aug. in. l. q̄ luminib᷑ ff. de ser. vr. p̄dio. in. l. i. in fi. ff. si ager vectigal. vel emphi. pe. in. l. male agit̃. C. de prescri. xxx. vel. xl. an. in. l. qui in aliena. in pn̄. ff. de acquir. here. in. l. ptor. §. i. ff. de eden. Bal. in. l. fi. C. de iu. cō. Bal. in. c. i. §. fi. §. de feu. da. inuicē legis cōs. vbi vult in emphiteosi ecclesie in dubio esse cōcessionē interptandam. vt restringat̃ in tertiā gnātionem. q̃ ita est nā emphiteosis ecclesiastice. Ludo. in rubrica de arbi. in prin. col. Ja. de bel. in. c. i. de alie. feu. Et p h̄ habet̃ tex. et ibi Bal. in. l. antiqtas. C. de vsuf. vbi dixit q̃ qn̄ emphiteosis solet cōcedi soluz in p̄mū heredē simplex cōcessio facta p me et heredib᷑ verificat̃ soluz in p̄ herede. Bal. angel Jmo. in. l. qui liberis. §. hec v̄ba. ff. de vulga. et pu. pu. in. l. in ānalib᷑. C. de lega. Bar. et alij in. l. gallus. §. et. ff. de li. be. et po. cano. in. c. in pn̄ia de pba. lz in p̄triū multū facit tex. in. l. sine p̄finito. ff. de penis. p quez tex. Bal. in. l. a. in

pein. ff. si ager vectigal. vel emphi. pe. dicit q concessa emphiteosi ad tempus non pfinitu intelligit ad decenniu. Et bal. in. l. i. C. de postulan. tamen. l. sine prefinito logt in penalibus que in dubio restringunt. l. interptatione. ff. de penis et de eius intellectu in. c. et litt. ris pscribetes de consti. Et dnaz ponendo in auctoritatibus contrarijs. s. allegatis possetis dicere q aut concedit emphiteosis ad tempus no expresso ad quanti tpis et intelligit ad decenniu. ita logt Bald. in contrariu allegatis. aut concedit emphiteosis simplr vel pscribit et intelligit vt sit perpetua. ita tamen vt in emphiteosi ecclesie no excedat tertia generationem et ita pcedit pala opi. cu auctoritatib' prorie allegatis. facit q ivult bal. i. l. i. xxi. q. ff. d rep. vein. vbi dicit q prescripto feudo in dubio vl pscripti sm conez natura feudi. Et ponit Alua. in. c. si quis p. xx. j. si. de feu fuerit ztro. Et sic in dubio vz capienda concessio sm solita natura talis concessionu. Sal. in. d. ij. xvij. q. C. de iure emphi. Et h sequit hic iac. de bel. et bal. qd intelligas veruz siue sit dubium iuris siue facti p ea que habet i. l. sp in stipula. com ibi no. ff. d reg. iur. l. q si nolunt. §. q assidua ff. d edil. edic. ibi bar. et facit q no. bal. post glo. in. l. si. C. de fideius. in. l. huiusmodi in prin. ff. de lega. i. in rubri. C. d his q i fran. crea. in si. col. in. l. i. C. d fal. in. l. si in. i. col. C. d execu. rei iudi. in. l. cu qd. ff. si cer. pe. in rub de fide instru. in. ij. col. contract' in. iij. et. v. col. C. e. in. l. peni. l. xvj. q. C. d col. i. l. i. in pe. col. ff so. ma. ang. in. l. ij. ff d iurisdi. om. iudi. facit que no. bar. in. l. si pri'. §. recte ff d aq plu. ar. bar. in. l. de die in pri. ff. qui satisda. coga. panor. in. c. cu. M. ferrarie. ibi. et bal. d consti. bal. in. l. incendiu. C. si cer. pe. et ponderauit vobis ter. in. c. i. §. filia. de succes. feu ¶ Scda conclusio e q priceps concededo alicui priuilegiu no intelligitur derogare solenitati iuris et subuertere solitu ordine consuetudinis. nisi qeu in ipso priuilegio cautu e. l. si quando C. d inof. testa. de quo in. c. naturales. j. si d feu. fue. ztro. ¶ No. equalitate in iudicijs suandam e vt hic et in. l. si. C. d fructi. et litis expesis q pz q sicut dno allegati pactu insolitu interuenisse in inuestitura incubit probatio vt eo no probate deferet sacramentu vasallo ad cautela vt hic i secunda pte. na indita clandicare no obet vt. l. si d meis §. pe. ff d arbi. facit et alia ro. q dominus et vasallus a pari procedut vt. j. de for. fideli. in si. ¶ No. qd in feudo plerumq adiciunt pacta insolita z conez feudi natura q. tamen sunt seruada vt hic et. j. in qui. cau. feu. amit. in si. Sic videmus in iure emphiteotico vt in. l. ij. C. de iure emphi. ¶ No. q pacta extnea no psumunt in zctib' interuenisse nec sup eis e deferendu iurameutu allegati illa in defectu pbationis. s3 potius deferet aduersario. et dicit bal. qd h alibi no repit. et facit q no. gl. i. l. si. C. q et aduers' quos. q z psumptione iuris no deferet iuramentu. Ite q clausule insolite faciut psumi z contractu iuris glo. in. l. si qs ita. ff. d condi. isti. q als est. l. vij. et io quotidie allegat iste tex. q i concessione feudali in dubio vi actu vt consueta conter i feudis deduci apposita videant. facit tex. in fin i. c. cu M. ibi panor. d consti. glo. in. l. si. C. d fideius. et ibi bar. eu concor. et ex hoc elicio ad tex. nsm vnu intellectu q est d mente bal. q dns vel vasallus si alleget pactu contra natura feudi et pbauerit semiplene no deferet iuramentu semiplene probati quinimo deferet ipsi reo et sic aduersario. nec ob. q notat in. l. admonendi. ff. de iureiu. in qua. l. solet conter dici qd actori semiplene probati deferet iuramentu q illo verum nisi actor alleget pactu insolitu vt hic casus. na contra presumptionez solita feudalez no deferet iuramentuz actori semiplene probati. q est singu. ¶ Quero cu glo. de intellectu lre dicit dni oi facultate pbadi dno adempta et. et videt glo. dado duos intellectus. Primus e qd si dominus no posset aliquo modo probare in facto vt. q nullas hr probationes. tunc ad cautela defert sacramentu vasallo aduersario suo et iste intellectus satis aperte pz ex eo q idez statuit in casu contrario. qn vasallus vellet pactu insolitu probare q dat sacramentu dno et iste primus intellectu satis declarat. z. Secundus intellectus est q iste dominus alleges pactu insolituz nullo mo admittatur ad pbandu q vasallus habebat p se presumptione violenta. contra qua non debet admitti probatio in contrariu de qua presumptione se remisit glo. pr. de presumptionibus in principio et hoc voluit ista glo. visq aduer. hic ergo et. et qua glo. collige duo notabilia. primu q violenta presumptio non recipit probatione in contrariu sed illud intelligas verum si dicta presumptio esset necessaria que appellatur iuris et de iure contra quaz no admittit probatio in contrarium vt in. c. is qui. extra de sponsa. C. arbitriuz tu. te. l. si. et ad hanc tale presumptione habuit ista glo. respectuz. alias no bene diceret. Et ita intelligit cu. ta. de bel in. quonia contra presumptione violenta admittet pbatio in contrariu vt in. c. zposuith. extra de pbationib' et ita tenet Spec. in titu. de presump. §. ij. versi. violeta. de qua materia dic plene p ipsuz in dicto loco et per. glo. in. l. si. ff q me. ca in. l. siue posidetis. C. de proba. in. l. si. arbitriuz. et p Jnno. in. c. afferte et. c. q verisimile. extra de presup. Scdm notabile qd et hac glo. colligit est illud videlicet q contra presumptione consuetudinis no recipit iuramentu in supplementu semiplene probationis et h est valde notandu et singulare sm bal. facit glo. in. d. c. si. C. qui et aduer. quos. ¶ Quero ab extra an postq est factu instrumetuz inuestiture possit dominus inuito vasallo vel econtra vasallus inuito domino addere predicta pacta insolita. Dic qd non. ar. in. d. l. si. C. arbi. tut. ¶ Quero q hic d qd in concessione simpliciter facta no presumunt insolita. sed vtrum presumant solita. dic qd sic per ea que no. in. c. si. j. de capi. qui cu. vendi. facit. c. i. j. in qui. cau. feu. amit. Et est ratio q consueta exprimi intelligunt etia si no exprimant extra de consti. in. c. cum. M. ferrarien. facit. c. i. infra de for. fideli. facit remissioes quas supra i tex. allegan. ¶ Quero quid si donan rem aliqua ticio. vt tibi illa infeudaret his pactis qd iuramentu fidelitatis non prestet vel seruitia vasallatica vel propter quidqua aliud que feuda solet perdi vt id no perdatur sed incidat in pena librar u. xvi. querit an p alienatione amittat dictu feudu. Jo. an. in addi. ad Spec. in ti. de feudis sup rubrica ver. extant et. videtur tenere q no. ar huiu' lre et d feu. no habe. ppu. natura feudi. c. i. et per. l. i. §. si conuenerit. ff depositi de quo tamen latius vide ipsuz Jo. an. in dicto loco et per bal. in. l. i. C. de his que pene nomine et in specula. de loca. §. nunc aliqua versi. ij. quare faciunt que dixi. s. in preludijs feudorum in diuisionibus in illo membro vbi tractatur de feudo francho. ¶ Quero quid si in inuestitura sit appositu pactum turpe et dominus tradidit possessionem an vasallus poterit feudum retinere et dicit an. q sic argu. in. l. penul. in prin. et in si et in. l. ij. et. iij. ff. de condi. ob turpez causaz facitunt que dicam. j. proxime sed tamen dicit ia. ardiz. in suma q loco illius pacti teneatur vasallus ad aliquod licitum ne lucro cedat ipsi vasallo in totu vt in. l. legatum ff. de vsufruc. lega. ¶ Quero an pactum adiectu vt vasallus pulset cithar am vel harpam ipsi dno sit licitum vel turpe. dic q si hoc fit ob aliquam iustam causaz tunc e licitu vt no. p glo. lxx. di. c. donare. facit. l. si libertus artem. ff. de operis liber. ¶ Proinde querit an si dns inuestiuit prudentem et sapiente hoiez de feudo vt publice i palatio vl foro saltet die dnica qn e festiuitas. qrit an talis datio teneat vti q sic p. l. i. et. ij. l. coditiones. ff. de condi. et demo. Jn zriu no. hic esse casum in. §. pe. in si. de inutili stipu. q est pactu z bonos mores vt vir prudens saltet in foro vel ecclesia. d. l. conditiones et. l. nepos. proculo. ff d ver. sig. Sz si dns iam tradidisset re feudale no posset ea repetere q i pari ca turpitudis melior e zditio possidentis. l. iij. et. iiij. et. l. si ob turpe. ff. d condi. ob turpez ca nec precise dns poterit compellere vasallu ad saltedu q i obligatioe faciedi succedit obligatio ad interesse. l. stipul. n diuidit. §. celsus. ff. d v. ob qd tale interesse da turpe et e sumā dn. l. si vēditor. ff. de his expos.

ff. de mar. dic. l. si ꝯ plurimo dñs possit agere cõditiõe ob cãz ad repetẽdũ p. l. si milité. C. de cõdi. ob cau. ⁊ p no. p bar. i. l. i. de cõdi. sin. nec ob. ꝙ i pari cã ⁊c. q̃ ex pte dñi nulla ẽ turpitudo. vel alr possumus respõdere fm glo. no. i. c. feneratoribus. lxxvi. dis. ꝙ saltẽ dẽ rei vendicatio. ⁊ nota istud ꝙ bene valet pactũ qñ esset turpis persona que erat solita saltare. l. si libertus artẽ ⁊ l. si patronus. ff. de opis liber. quin imo dñs posset ponere pactũ in instrumento vt vasallus ei sonet organa psalteriũ vel aliud instrumẽtum musicũ glo. lxxxvi. dis. c. donare fm an. de iser. ¶ Quero si hunc vasallo q per pactum se obligauit associare dñam in diebus festiuis vt hic patet obuenerit aliqua dignitas pp quã nõ esset sibi honestũ associare dictã dñaz: an excuset a deõ seruitio dic ꝙ sic. ar. l. ii. §. adeo l. si. C. vbi sena. vel clari. ⁊ ff. de iudicijs l. ita tñ. ꝙ hoc nõ fiat sine dãno ⁊ iniuria dñi vt. ff. de opis liber. l. opis obliga. idẽ dicendũ si etas vasalli hoc nõ pateret. ar. C. de fun. patrimo. l. ij. vel infirmitas vt. ff. de vsufruc. l. arboribus. §. de illo. ⁊ l. si infantes. C. de opis liber. l. libertas dz enl ipm seruitiũ eẽ cõueniẽs vasallo qđ cõsideratr ex etate valitudine necessitate vtriusqꝫ ar. ff. de opis liber. l. patronus q ⁊ l. eiꝰ. §. fi. vel si fiat cũ incõmodo magno vel vexatiõe vel infamia vl obumbratiõe dignitatis vt. ff. de ver. ob. l. nepos in fi. de iudic. l. si locus. si vsufru. peta. l. i. ff. de statulibero. l. si peculiũ in fi. vel est inhonestũ vel cõtrariũ ministerio vasalli ff. de arbi. l. si cũ dies. §. ex cõpromisso. ff. de vsufruc. si locus. §. i. dz tñ ipse vasallus in pdictis cabꝰ seruire per aliũ. ar. C. de preposi. sacro. scri. l. fi. §. i. de agen. in rebus. l. agẽtes. C. de epi. ⁊ cle. l. ad similitudinẽ. extra de prebẽ. c. extirpãde. §. qui vero ⁊ hoc totũ fz Ja. ardiz.

¶ Per quos fiat inuestitura.

¶ Continuatr hoc ordine. Supra visũ est qui feu. dare pñt: verũ q̃ nõ erat pfecte tractatũ de hoc pptereã opetẽti ordine subijcit rubrica p quos fiat inuestitura ⁊ p quos recipiatr fz Ja. de bel. vel alr: supra visũ ẽ qd sit inuestitura: nũc vidẽdũ ẽ q pñt facere ⁊ recipe inuestiturã: pptereã subijcitr ista rubri. p quos fiat inuestitura ⁊ p quos recipiatr.

1 Inuestitura. b. d. vetus inuestitura et a minore vigintiquinqꝫ ãnis nova vero inuestitura nõ põt fieri nisi ab eo q hz legitimã administratiõnẽ bonorũ suorũ q̃ põt alienari. b. d. vsqꝫ ad. §. si res. ¶ No. ex tex. in pri. duplicẽ eẽ inuestiturã. s. antiquã ⁊ nouã nã antiqua inuestitura cẽsetr qñ nõ incipit in psona suscipiẽtis verbi grã: ticiꝰ inuestitus de feudo decessit relicto filio in psona filij dẽ inuestitura antiqua: noua dẽ inuestitura que icipit in persona inuestiti de nouo puta ticius de nouo inuestitus ẽ de feudo a quodã dño certe feudũ ẽ nouũ q̃ icepit i psona ticij tex. in. c. i. j. qui tes. sunt neces. ad pbã. no. inuesti. ¶ No. cõtinuo pdicta eẽ vera nisi tenor inuestiture aliud diceret puta princeps inuestiuit te de feudo ⁊ inuestitura dicat ꝙ inuestiuerit te tanq̃ de feudo antiquo ⁊ paterno certe lz sciatr a te. tñ ẽ feudũ antiquũ pp tenorẽ inuestiture q sp est seruandus ẽt si sit ꝯ naturã feu. c. i. j. de feu. nõ habẽ. propri. na. feu. c. i. de duo. fra. a capi. inuesti. ⁊ facit tex. ꝯ. in. §. si. ti. pri. ⁊ dini. ꝯ. in pludijs in diuisio. feu. Et hoc vr velle hic tex. fm d. Mar. dũ dicit nolatim. ¶ No. ibi que de veteri regulã esse affirmatiuã. veterẽ inuestiturã fieri posse de dũ a maiori. fz ẽt a minori. xxv annis Sed ꝯtra id oppo. nã minor non põt alienare sine cã: decreto. auctoritate tuto. vel curatoris l i. ff. de re. eorũ q ⁊c ergo nõ poterit in feu. dare faciẽdo inuestiturã antiquã. So. inuestitura antiqua nõ dẽ alienatio. Sz iuris antiq cõfirmatio vt hic est tex. Nã inuestitura antiqua nõ tribuit ius nouũ in re nec pstat possessionẽ neqꝫ dominiũ. Propterea nõ ẽ pprie inuestitura. Noua ãt bene tribuit ius in re vt statim videbitis facit tex. in. l. magis puto. §. si fundus ff de rebus corrũ. Ex quo potestis isterre qđ si heredes vasalli postulauerit inuestiturã istra annũ ⁊ diẽ. ⁊ dominus eos inuestiuerit vt. j. quo tpe miles: certe talis inuestitura non tribuit ius in re sz iã acquisitũ cõfirmat fm and. de iser. ¶ No. ibi nõ se de iure põt ꝙ inuestitura antiqua in dubio nõ intelligitr facta nisi de his q̃ iuste possidet vasallus nisi noiatim id dictũ sit. Ex quo inferr ꝙ si heres vasalli petierit istra annũ a domino inuestiturã de oibꝰ feudis. ⁊ dominus fecerit inuestiturã heredi ipsiꝰ vasalli de oibus feudis. nõ intelligitr factũ nisi de his feudis de qbus iuste erat inuestiꝰ. No q̃ cõfirmatio generalis feudorũ in inuestitura antiq̃ nõ dat neqꝫ pstat nouũ ius inuestito. sz dũtaxat cõfirmat. c. iter dilectos de fide istru. gl. i l. ex verbis. C. de don. a. ter vir. ⁊ vxo. in c. q̃ diuersitatẽ de cõcẽ. pbẽ. in. c. i. ⁊. ij. de cõfir. vtile ⁊ inutile: nisi expsse appareat de volũtate inuestiẽtis. q ne dum vellit cõfirmare Sz ẽt ius nouũ creare vt pbatr in tex. ibi nisi id noiatum. Ad hoc adduci põt qđ voluit bar. in. l. in ctoritate. c. vnde vi ⁊ tex. i. c. placuit. xvi. q. vi. dũ cõcludit ꝙ in cõfirmatiõe princeps non vr cõfirmare p vim occupata. ad qđ potes inducere istũ tex. facit no. p Inno. in c. ductũ de decimis. Ibi io. an. ¶ No. ibi. nouã inuesturã eẽ regulã pulchrã in feudis. ꝙ q nõ hz bonorũ suorũ administrationẽ legitimã nõ põt infeudare. ⁊ feudum nouum cõstituere. ¶ Nõ. aliã regulã ꝙ q nõ põt alienare nõ põt infeudare ⁊ feudũ nouũ cõstituere. l. is cui bonis. ff. de ver. ob. pptereã pcurator generalis nõ poterit infeudare nisi noiatim habeat mandatũ ad infeudandũ. l. pcurator totorũ. ff. de pcur. l. creditor. §. luc. ff. so. ma. Propterea mulier que phibetr alienare ex forma statutorũ nõ põt infeudare lz alis posset. §. femina. j. eo. titu. Sz ꝯtra istas regulas opponitr ⁊ imo vr ꝙ minor q nõ hz ptãtẽ aliẽnãdi possit facere inuestiturã. Tñ opp. de pri. huiꝰ. c. ibi a minore. So. aut loqmur in noua inuestitura ⁊ tũc minor infeudare nõ põt vt in tex. ibi noua vero inuestitura. qđ limitarẽ eẽ verũ nisi dignitas minoris aliud suaderet puta ẽ princeps. l. cũ plures. §. fi. ff. de admini. tuto. no. i. c. grãdi ẽ de supple. negli. pla. Si vero loqmur i inuestitura antiq̃. Et tũc loqtr ꝯtra ꝙ minor põt facere inuestiturã antiquã vt in tex. ibi siue ãt a minore. qđ limitabis nisi sit furiosus vel ĩfans vel habẽs tutorẽ ꝙ tũc reqritr auctoritas tutoris. l. magis puta. §. si fundus. ⁊ l. si pupillus. ff. de rebꝰ cor. l. in negocijs de regu. iur. fm Ja. de bel. ¶ In gl. q̃ icipit: ⁊ merito ad fi. nõ ꝙ q facit inuestiturã antiquã nõ dẽ alienare ꝙ ẽ notabile maxie si statutũ phiberet alienationem. ¶ In gl. q̃ incipit: sile ad fi. no. ꝙ dispositio nõ trahitr ad volũtatem nec vitiosa. l. qñ. ⁊ l. tres frẽs. ff. de pac. ¶ In. glo. q̃ incipit: h hẽs ad fi. no. ꝙ feu. vr l bonis vasalli. pptereã tenetr ad decias collectas siue tributa nõ ãt dñs pprietariꝰ. Inno. i. c. pastoralis de decimis. facit glo. i. l. his penes. C. de agri. ⁊ censi. li. xj. bart. i. l. imperatores i pri. ff. de publi. in Ludo. i. l. apud iulianũ. §. si heres vbi Imo. ⁊ nouissime ff. de lega. i. facit. l. neqꝫ. ff. de ipẽ. in rebꝰ do. fac. dicta glo. fm bal. q ẽt dicit ꝙ generalis cõfirmatio priuilegiorũ nõ cõfirmat pruilegia iniusta vt no. in. l. i. ⁊. ij. ff. de his q sũt sui vl alie. iur. ⁊ no. de isante portato corã papa cui collatio ẽ bñficij de quo dicatr vt p eũdẽ bal. i. l. fi. C. sen. rescin. nõ posse facit q̃ posui i. c. naturales. j. si de feu. fue. ꝯtrouer. ibi de certa scia superioris. ¶ In gl. fi. ibi. l. vltima nota ꝙ si testator phibuerit legatarijs alienare prediũ legatũ certe legatariꝰ non poterit illud prediũ infeudare vt hic in tex. Ita Bald. cõmendat glosaz nostrã. ¶ In ea glo. ibi de inuestitura rei aliene. Nota ꝙ per infeudationẽ nouaz fit alienatio. q̃ transfertur dñium in vasallũ. ¶ In glo. de inuestitura de re aliẽa facta. ¶ Nota ꝙ remoto genere remouetr ⁊ eius species ⁊ ad positionez speciei ponitr genus sed ad remotionẽ speciei nõ remouetr genus. facit. l. inter agnatos. ff. vnde legitimi iũcta glo. ⁊ l. i. §. fi. iuncta glo. ff. de suis ⁊ legiti. vltimo nota ꝙ appellatione partis plerũqꝫ continetur totũ. l. vxori in prin. ff. de le. iij.

Sed ⁊ res. hoc. d. Res prohibita alienari nõ põt in feu. dari: fallit i duobꝰ casibꝰ primo

qñ fit alienatio i primore agnatū q ē successurus in feud. so fa. lx qñ vasallus ifeudat feudū alteri & eēnco eque idoneo & eadē lege aīs est ifeudatio nulla: & primor reuocat restituto precio ad hoc allegat vsq ad. §. persona vero. ¶ No. tex. ibi nec p bonū & res pphibita alienari non pōt in feudū cōcedi. Ex quo notabili sequit cū regla feudū pphibeaf alienari. c. i. §. de pphi. feu. alie. p fede. nā nō poterit vasallus feudū vēdere vel alio mō alienare fallit pōo in tex. nisi in casib' nā agnatus pōt feudū alteri agnato primiori q est successurus in feudum alienare & sine cōsensu dñi fm an. & bal. hic. ¶ No. scdaz falletiā ibi p feudūz qp vasallus & poterit hodie extraneo infeudare & sine consensu dñi dūmō fiat infeudatio equali psone q possit eque bene seruire dño sicut prim' vasallus infeudās & dūmō fiat ifeudatio eadē lege & cōditiōe put hēbat prim' vasallus & dūmō nō fiat in fraudez vt hec oia pbanf in. c. i. §. pterea. j. ō capi. cora. c. i. §. sed eadē lege ō lege cora. nāz mortuo infeudāte extinguet ius infeudati: & sic non durabit hec infeudatio nisi in vita infeudātis qz resoluto iure datois resoluif ius accepitois. c. i. §. fi. ō. de cōtro. inuesti. l. lex vectigali fūdo. ff. ō pignor. cū fi. pterea mortuo infeudāte veniūt agnati. ¶ No. ibi nisi fiat in fraudē. qz si vasalus in fraudē alienauit nō valet infeudatio ipso iure puta si vasallus sub colore infeudatiōis recepit pcium ab infeudāte. nā tūc primior agnat' restituto pcio ei qui numerauit vasallo ifeudāti recipiet & reuocabit rē infeudatā in fraudez. Quid si vasallus vult vendere primior agnat' offert pciū qd sibi vī iustū extraneus plus offert posito qp in casu pmisso vasallus vēdere vellat qs erit pferendus hic tex. facit ō agnatū dū dicit sz p equali pcio vendi agnato. Alia. hic refert Bal. disputa. ista q in. l. q. in fi. C. de rescindē. v. n. & tandē determinat p extraneo ō agnatū qz iustū pcium itelligif fm qd pōt hēri ar. C. cōi diuidū. l. ad officiū C. ō sa. san. eccle. antē hoc ius porrectum. ff. ō rei vendi. l. in fondū & ff. ō. bōis autē iudi. possi. l. pretor. §. de rei in cū & pbaf hec pcm l. ij. & iij. C. si pp pub. pēsta. facit. l. fi. C. ō iure emphi. & intelligit pdictā determinatonē dūmō fiat sine fraude & collusiōe vt pz. ff. de in diem adiec. i rubrica de q̄ qōne in spec. p Jo. an. in addic. in ti. ō emp. & vēdi. §. nūc dicendū iuxta finē: & hāc partez teneo qz casus vī in isto. §. q simplr loqf. Ita saliec. colligit in. l. fi. in. tex. C. ō iure emphi. Sali. in. l. dudū C. ō cōtrahē. empti. lz bal. in. d. l. ad offi. videaf ō. tene rc. facit que no Ang. & Imo. in. l. q rome. §. cob'redes. ff. ō ver. ob. ¶ In glo q̄ incipit in fraudē in fi. no. glo. q ponit tres modos pbādi ifeudatonē a vasallo factā eē celebratā in fraudē puta si sit castē nat' vel si sit sener ita qp nō sit spes filior vel si aliter in fraudē agnatoꝝ fuit infeudatio facta quā glo. nota. Ulī et hac glo. bal. interrogat'. quid vī in tali casu erāt q̄tuor fres quoꝝ alter erat castē natus qui fres successerūt in feudo paterno. & castē natus alienauit partē suā feudi querebaf an alij tres fres sui possint reuocare partē alienatā a castē nato. rñdit bal. qp viuēte fre castē nato alienāte nō poterit fieri reuocatio dicā in. c. nec' j. si ō feu. fue. cōtro. post mortē ei' sic ita dicit bal. ō sterili. ¶ Glo. que icipit vī dicendū in septē. nā in pria ponitur rō tex. nri. In sa dia spinosa & brocardica. In tertia limitatio ad tex. In quarta declaratio. In quinta qō & solutio. In sexta qō & solutio. In septima qō sine sol. sa ibi hec gl. cōcedit. tertia ibi h ergo d. q̄rta ibi hoc itelligo quinta ibi & qp dē sexta ibi sz nūqd est. septima ibi sz qd sine inuestitura. ¶ In ea glo. ibi. §. qndecim no. rōnez. Quero an vasallus possit alienare incōsulto dño primiori agnato successuro. cōclusio ē qp sic & dicā plene' in. c. nemo. j. si de feu. fuerit cōtro. qz h pprie nō ē alienatio sz est quedā refutatio sz tex. pulchrū in. c. i. j. ō alie. feu. pater. ¶ In ea. glo. ibi. vltia dia ē brocardica. nō ē ō materia feudali dicit vt hic p Ja. de bel. ¶ In ea. ibi restituēdus no. pulchraz limitatonē ad tex. nrm tex. dicit hic in fi. pciū eē restituendū inuestita vasallo seu ifeudato qui numerauerat preci-

um vasallo infeudanti in fraudem qui textus est limitandus nisi ille q numerauit pciū esset in mala fide: qz sciuerit aliēatonē fieri a vasallo: facit que hēnf in. l. si quis cū sciret. ff. ō vsuca. p emptorē. & ō quo in. l. si fondūz sciēs C. ō euic. ¶ Oppo. subsequēter cū dicta glo. in ver. item hoc intelligo &c. cōtra ea que presupponit ista lrā in fi. vt si vasallus p fraudē infeudauerit qp rescindaf inuestitura &c. Sz ō qz nō ē op' qp rescīdaf cū ipso iure nulla sit vt. j. ō pbi. feu. alie. p fede. l. §. nos auī. Et rñdet ista glo. fatēdo ōriū qp & iste tex. nō negat qz bene verū ē qp ē nulla. sz tñ de scō rescindif & delaraf nulla. nō aūt intelligaf qp ō iure teneuerit alibi in simili no. p gl. i. l. ij. C. ō resci. vēdi. Et p hoc est expedita illa gl. in. l. a. ibi bal. pest gl. ff. ō seruis vbi vide p hellectu. c. accedēs vt lite nō cōtes. ibi gl. arg. l. i. a. C. qñ pro. ñ ē necc. Bar. l. l. q̄ sub cōdi. §. fi. ff. ō cōdi. institut. ¶ Quero cū gl. an hodie vasal. possit aliēare feu. agnato & dicit qp sic nec obstat iste tex. q dic fm antiquā cōsuetudiez qd cū nō repiaf mutatū vz & hodie obseruari. l. sācimus C. ō tes. Et et hoc isert gl. qp si duo heredes succedāt qp vn' pōt vēdere & locare alteri ptē suā vt pbaf. j. ō alie. feu. c. i. siue possideat p diuiso siue p idiuiso & probaf j. si de feu. fuc. cōtro. i. c. oēs & ō notis feudoꝝ. i. §. itē scīēdū. facit. l. cū pater. §. libert'. ff. ō. lega. ij. l. cū hi. §. si vni ibi ang. ff. ō trāsac. Panor. i. c. possessiōes ō reb' eccle. ñ alie. gl. in clemen. secunda de rebus ecclesi. non alienan. lz glo. ad h nihil allegauerit nec determinat. Et h volunt ista gl. vsq ad ver. nūqd &c. que bñ loqf & est rō q̄ est potius inter eos qdā refutatio. vt. ō. dem ē. facit. c. nec'. j. si ō feu. fu. cōtro. Et lz Jac. ō bel. ista gl. i alio cōmēdat bal. h qp cōsuetudo cēsef ppetuo durare donec appareat reuocata: faciunt q hābēf i. c. fi. ō cōsuetu. & l. ō qb'. ff. ō legi. ¶ Quero subseqūter cū. d. gl. iuxta proriam qōnē qd si duo sūt hr̄des i eodē feudo & vnus vēdat suā ptē alteri an iste q emit dictā ptē teneaf petere iuestiturā p ea pte que nouissime i eū trāslata ē. & fidelitatē facere. an possit cā retinere simul cū alia pte absq iuestitura. Et ista gl. ad hanc qōnē nō rñdet Jac. ardizo i sūma i ti. qb' mo. feu. acqui. sub rubri. an hr̄s ō portiōe sua iuestit' &c. que segr̄ h diu an. ō iser. ōtermiat qp si dicti hr̄des iā fuerāt inuestiti de eoꝝ ptib' ita qp qlibz fecit fidelitatē. Si postea vn' alienat alteri ptē suā tūc ille q acqsiuit eā ptē habebit necesse petere iuestiturā a dño & fidelitatē facere prout faceret qlibz successor. Et eodē mō si fiet dilecto alteri' dicta portio deuenerit ad vnū aliū vt. j. que fuit pma cā be. amit. in. §. fi. & j. si vas. feu. pruie. c. i. Si vero agnatus ille qui alienauit in dictā suā hr̄dem nondū agnouerit pterm. nam vī alio mō pdat vt qz ñ petit inestiturā. j. ips debitū. & tūc dcā portio accrescit huic alteri coheredi habēti aliaz partē. Unde quia iure accrescēdi habet nō est necesse inuestituram petere de eo qd accrescit. vt in autē de heredi. & falcidia. §. si quis autē. quasi sufficiat de sua parte fecisse fidelitatem nec attenditur accrescentia argu. ff. de heredi. institu. l. liber homo. §. fictus. ff. de acquirē. heredi. l. si quis heres institutus. ¶ Ex pdictis infert andre. qp si pater alienauerit feudūz paternū in filiū suū vel si frater maior qui fm cōsuetudinē francie succedit in feudo donauerit fratri minori feudūz certe filius & minor frater tenef petere inuestiturā a domio infra annū & diē. quia inter hos qui diuerso iure succedunt locus non hēt ius accrescēdi. l. scd cū paterno. ff. de bonoꝝ possessiōe. l. filiū. ff. ō bonoꝝ possessio. cōtra tabul. & nota. in. l. i. C. quādo nō petē. partes. ¶ Deinde querit andre. Pono vasallus cōmisit culpā et qua debz perdere feudū. & apterif et hac culpa feudum domio domin' remisit culpā. ¶ Querif an vasallus infra annū & diem debeat petere inuestiturā. Rñdet andre. aut domius apprehendit feudi possessionē. Et deinde iterū tradidit eidez vasallo remittendo culpam. & quia censetur nouum feudum vasallus infra annum & diem petere debet inuestiturā & videf nouū feudū. Secus si dñs nō apprehēdit possessionē feudi. qz tūc nō dī nouū ppte-

rta non erit necessariũ φ vasallus cui erat remissa culpa
petat inuestiturã ßm And. qđ est notabile Dr. tñ in. l. qđ
dẽ. ff. de impens̃ rerũ do. quẽ refert ꝛ sequit̃ Pau. de ca
stro in cõsilio. cluij. incipit in rpi nõ. qđ istud feudũ in secũ
da col. tenet φ lata sñia priuationis feudi dicat̃ desinere
esse antiquũ. Et si remittat̃ culpa fit nouũ feudũ. Et sic
nõ requirit̃ qđ fit ad executionẽ prĩa. mõis denentuz. Et
nota visũ verbũ ßm And. φ id qđ dĩ vulgo si nõ petat in
uestiturã infra annũ ꝛ diẽ cadit a iure feudi: hꝫ locũ i he
rede defuncti nõ aũt in singulari successore puta emptore
vel donatario. Nã lꝫ emptor vel donatarius feudi tenea
tur petere a dño infra annũ ꝛ diẽ. tamen si nõ petierit nõ
cadit a iure suo. Sꝫ tenebit̃ ad interesse sicut in alijs obli
gationibus facti. l. stipulatiões non diuiduntur. §. celsus.
ff. de ver. ob. l. si quis ab alio in fi. ff. de re iudica. Sꝫ i ve
ritate licet hec sñia Andree sit equissima ꝛ fauorabilis. l.
interpretatione. ff. de penis. Tamẽ scripta ratio in. c. i. ꝫ.
quo tpe miles est in contrariũ ꝛ fortissimuz esset recedere
a rigore scripto. c. scriptum. vj. questione. i. l. placuit. C.
de iudi. habetur in. l. prima. C. de legibus. ¶ In glo. fi
na. ad fi. dicite vt dicam plene in. c. tiens. j. si de feudo
fuerit cõtrouer. ¶ Quero ab extra ꝑ intellectu eoꝝ q̃ hic
dicunt̃ videlicet φ vasallus potest alteri infeudare inuito
agnato dũmodo nõ faciat in fraudẽ ꝛc. an mortuo ifeudã
te resoluat̃ ius acceptoris ꝛ admittat̃ agnat⁹ ꝓximior an
remãeat feudũ eidẽ acceptori excluso agnato ꝛ dño. An.
de. iser. tenet φ ꝓximior agnatus admitti dꝫ dicẽs φ ista
talis infeudatio valeat tñ in vita vasalli infeudantis: sed
post mortẽ eius veniat agnatus proximior iure suo ꝛ reuo
cet ẽt si sine fraude fuisset facta dicta ifeudatio multo ma
gis si fuisset facta in fraudẽ qꝛ in hoc nõ facit differentiaz
quo ad ꝑsonas ipsorũ agnatoꝝ vt solũ in vita sua possit di
ctus vasallus preiudicare agnatis ar. ff. de ꝯben. empti.
l. qui tabernas ꝫ quantũ ad personã dñi dicit habere lo
cũ qđ habet̃. j. qualiter olim feu. alie. pote. in. c. i. ꝛ hanc
sñiam vꝫ tenere Ja. ardizo. in sũma i quarta charta in ti.
qui. mo. feu. acqui. sub rubricel. si in fraudẽ feudũ def. ꝛc.
ꝛ sub rubricella si primus vasal. decedat sine herede ꝛc.
Et suadet rõ qꝛ sicut nõ ꝑt per testamẽtũ disponere post
mortẽ suã vt. ꝫ. de succes. feu. in pri. Omnĩno nec ꝓ ani
ma iudicare ad pias cãs vt. j. qualiter olim feu. alienare
pos. in. §. donare ꝛ de ꝓhi. feu. alie. per fede. multo min⁹
per inuestiturã inter viuos que trahit suas vires post ei⁹
mortẽ ad tollẽdũ iura agnatoꝝ ar. ff. de dona. cã mortis
l. si aliquis ꝛ. l. senat⁹. §. si qs ꝛ hãc opi. expsse tꝫ specu. in
ti. de feu. §. qm̃. ver. xxvij. dicẽs φ talis infeudatio nõ ꝑ
iudicabit agnatis nisi in vita vasalli ifeudãtis ꝛ filioꝝ suo
rũ. hoc idẽ sensit gl. ij. hic posita ꝛ bal. ꝛ per hoc vꝫ debe
re limitari tota ista materia de vasallo infeudante alteri
de qua plene per glo. in. d. §. ꝑterea de capi. cor. ꝛ vide
ad predicta que dixi. ꝫ. de contro. inuesti. in. §. rursus.

Personam. In sũma hoc vult quelibet ꝑsona ꝑt regulariter recipe inuestiturã siue sit
liber siue seruus dũmodo non intercedat ignorantia infeu
dãtis. h. d. ¶ No. nullã adhibendã eẽ distinctionẽ inter
personas recipientes inuestiturã qꝛ nõ refert a quo fiat dũ
modo fiat vt no. in. l. fi. C. de dona. que sub mõ ꝛ in glo. i.
hic posita q̃ ꝑ hoc remanet expedita. ¶ No. φ ignoran
tia dñi adhibita in inuestitura sibi nõ preiudicat qđ pꝫ qꝛ
si inuestiat seruũ putãs eũ esse liberũ non valet ꝛ est rõ qꝛ
si sciuisset eũ seruũ verisimilr̃ eũ nõ inuestiuisset vt elegan
ter dicit tex. in. l. fideicõmis. §. si duo. ff. de lega. iij. ¶ No
ta φ oẽs liberi pariter ꝛ serui regulariter possunt de feu
do inuestiri queadmodũ in simili dicimus quod possunt
pariter heredes institui vt in. l. nõ minus. ff. de here. insti
tu. ꝛ in glo. ij. hic posita in fi. ꝛ intellige semp nisi ignoran
tia intercedat vt. ꝫ. dictũ est nã de facili põt hec ignoran
tia interuenire cũ facile nõ sit cognoscere seruum a libe
ro. vt in. l. qꝛ difficile. ff. de cõtrahẽ. emp. ¶ Opp. ab ext
dupli ꝫ hãc litterã φ imo seruus nõ põt inuestiri de feu-

do qm̃ feudatarius inuestitus censet̃ ꝛ reputat̃ miles vt
ꝫ. de feu. sine cul. nõ amit. c. i. ꝛ. ij. cũ ibi no. seru⁹ autẽ nõ
põt esse miles. l. sup seruus. C. qui mili. nõ pñt ꝫ ꝛc. Itẽ ex
eo qꝛ per inuestiturã feudi qs cõseqt̃ nobilitatẽ vt. j. quis
dicat̃ dux. co. vel mar. c. i. in. §. ceteri: seruus aũt non põt
adipisci dignitatẽ. l. fi. C. qui mili. nõ pos. quare ista deci
sio vĩ nõ bona. So. qñqꝫ dñs inuestit suũ ꝓpriũ scienter
dãdo ei feudũ ꝛ tũc lex imediate facit ipsũ liberꝫ. d. l. sup
seruus ꝛ sentit iste tex. dũ presupponit φ ipse seruus inuesti
tus possit ipsũ feudũ obtinere nã dño suo nõ conuenit qꝛ
sequeret̃ φ daret sibi ipsi sed hoc est ĩpossibile de iure qꝛ
debet esse differentia inter dantẽ ꝛ recipientẽ. ff. de reꝝ ꝑ
muta. l. i. ꝛ de. lega. i. l. cũ filio ꝫ qñqꝫ dñs feudi inuestit ser
uum alienũ: ꝛ tũc aut sibi dedit vt acqrat̃ ipsi seruo ꝛ cõtẽ
platione ipsius sui ꝛ dño sciẽte ꝛ patiẽte ꝛ tũc adhuc idez
dicendũ vt efficiat̃ liber ꝑ suprascriptas rõnes sed si dñs
sui ignorauit φ seruus suus inuestiret̃. vel etiã pone φ sci
uit sed fuit dictus seruus suus inuestitus cõtemplatiõe ip
sius dñi tũc tale feudũ acquiret̃ dño serui nec seruus effi
cit̃ liber. ar. insti. per quas ꝑsonas nobis acquirit̃ in. §. itez
serui ꝛ. ff. de acquiren. here. l. placet nã feuda pñt acquiri
per aliũ vt statim patebit in. §. se. Et predicta sunt etiã de
mẽte andree. ¶ Quero ab extra quid si vedi feuduz ali
cui seruo vt hoc sibi ꝛ nõ dño acquirat̃ ꝛ hoc expresse dicat̃
in tenore concessio ꝛ cui querit̃. an. de iser tenet φ non va
let nã nõ acqrit̃ dño qꝛ nõ volũ φ acquireret̃ ꝛ illã ꝓhi
bitionẽ potuĩ addere vt in autẽ. excipit̃ ꝛ ibi ꝑ bar. C. de
bonis que libe. ꝛ. l. fi. C. de vsufr. facit regula in. l. in re mã
data. ff. mãdati. neqꝫ ẽt acqrit̃ seruo cũ ꝓ nullo reputat̃. l.
qđ attinet. ff. de reg. iur. ꝛ. ff. de cõdi. ꝛ demõ. l. iure ciuili
Puto tñ φ si dñs sui manumitteret ipm φ iste seruus sa
ctus liber possit obtinere feudũ ꝑdictũ. l. iij. C. de vsufru.
ꝛ habita. ꝛ. ff. de capitis diminu. l. hodie. ꝛ ꝓbat̃ rõne qꝛ ex
presse pꝫ de volũtate ifeudãtis. l. fi. C. de vsufruc. Si vero
nõ apparet ꝺ expressa volũtate infeudãtis vt qꝛ simplr̃ do
minus feudi inuestiuit seruũ alienũ: nec apparet cui⁹ cõtẽ
platiõe tũc queret̃ dño ßm ar. in. l. si repetẽdi. C. ꝺ condi.
ob cau. ¶ Quero ꝗ vĩ φ dñs inuestiẽs ignorãter seruũ
tanqꝫ liberũ φ sibi nõ ꝑiudicet. Sꝫ qd si iste dñs non fuit
penit⁹ ignorãs sed dubitãs an esset seru⁹ vel liber: an tñc
tenebit inuestitura. Et dic ßm bal. φ sic qꝛ ipse dubitans
reputat̃ pro sciẽte postqꝫ se nõ certiorauit inuestigãdo ar.
l. i. §. cũ alio. ff. ꝺ re. iu. v. Mar. vꝫ distinguere aut ꝯstant
de mẽte dñi ꝛ stãdũ eẽt mẽti dñi. l. cum ꝓponas. C. de he
redi. insti. Aut dubitatur ꝛ putat φ tũc nõ valeret inuesti
tura qꝛ requirit̃ scientia dñi vt hoc. §. nostro ꝛ. d. l. si per
seue. ꝫ dubitãs nõ dicit̃ consentire. l. fi. C. de condi. inde
bi. l. manifestũ. §. si autẽ dubius. C. de furtis. nisi dicatis
prout fuit de mẽte bal. ꝛ Alua. h. φ et quo debuit inuesti
gare in quem exercebat talẽ liberalitatẽ. In dubio presu
mitur scire per no. in. c. innotuit de elec. ꝛ equiparat̃ scien
ti per nota. in. d. l. fi. C. de condi. inde. vt interpretamur i
fauorem libertatis. l. proxime. ff. de his que in testa. de
lẽ. ¶ Quero an sicut seruus põt feudũ recipere: ita pos
sit quoqꝫ feudum dare ꝛ aliũ inuestire: dic φ non ßm Ja.
ardizo. sine volũtate dñi ar. ff. ꝺ dona. inter virũ ꝛ vxorẽ
l. iij. §. si seruus: que res pig. obli. pos. l. i. §. i. C. in quibus
cau. colo. censi. l. ij. C. de agri ꝛ censi. l. ꝑ colonũ. ¶ Que
ro an infans possit recipere inuestiturã ꝛ acqrere feudum
sine tutore. Jaco. de belui. arguit ad partes nõ firmando
pedẽ. Primo. n. vĩ sentire φ sic ꝑ. l. donatoriũ. C. de ac
qui. pos. Similiter Jac. ardizo. dimittit nobis hãc qõnez
dubiã circa quã ꝛ glo. ꝛ doc. varia dicunt in. d. l. donato
riũ. Sꝫ tu cõclude ßm Dy. ꝛ bar. in. l. ꝗuis. §. fi. ff. de ac
quirẽ. pos. ꝛ bal. in. l. donatoꝝ φ infans nõ possit acquire
re sine auctoritate tutoꝝ. Et ẽ rõ qꝛ ad talẽ rẽ feudalẽ nõ
intelligit̃ istãs hẽre affectionẽ cũ ꝯstat solũ i reb⁹ imobilib⁹
vt i. c. ij. ꝺ fe. cog. i qb⁹ reb⁹ ñ eẽt dĩr affectio tal etatis sed
solũ ad qꝺdã iocalia peculiaria. fac. l. i. §. adipiscimur. ff. ꝺ
acq. pos. l. i. C. ꝺ fla mõeta. Omnĩno ꝛ fortĩ⁹ dĩꝫ φ si istã

esset in tali etate in qua nō posset fari que est vsq ad tres annos cū dimidio. Et tūc non posset ipse acquirere etiā auctoritate tutoris q stipulari nō pōt. sed est opus q solus tutor hoc agat et acquirat infanti. l. si infanti. C. de iure deliberā. Eodē mō dicēdū ē in furioso qui nullo mō posset acqrere solus ēt cū auctoritate curatoris. Sz ē necesse q curator solus hoc agat noīe furiosi. l. in negociis ff de reg. iu. recurre ad ea que habentur in. l. potuit. et. l. si infantis. C. de iure delib. et in. d. §. adipiscimur. facit qd no. Odof. de pace constantie in. §. vasalli nri. ¶ Quero quid si dñs feudi inuestiuit seruū alie. de feu. scienter. Et postea morit seruus relictis filijs an dictū feudū reuertatur ad dnm feudi vel in eo succedāt filij dicti serui vel dominus ipsius serui. Et in hac qōne Jac. ardiz. plura dic arguendo p qlibet pte. tandē determinat q filij ipsius serui succedāt q nati sūt legitimi et vxore sua cū pria cā sit liberoꝝ. vt. j. de gra. suc. i pri. et. l. nūpe. l. si. ff. de lega. ij. Si vero seruos nō relinquisset filios. Et tunc reuertat feu. ad dnm feudi. Nō aūt succedere dz dñs feu nisi feudū fuisset ei⁹ cōtēplatiōe datū ipo sno qd intelligeret si dictū fuerit in inuestitura seruo talis et c. ar. ff. de vsufruc. et. l. sed et si qd. ff de do. cā mor. et. d. l. si. d vsufruc. que decisio posset i aliqb⁹ capi. Sz nō insisto q grādis adhuc nobis restat via.

Sed utrum. Hoc intēdit in ſūma: inuestitura se dari et accipi ēt p interpositā psonā h. d. ¶ No. q illud qd possū p me possū ēt p aliū. Et hoc voluit ēt glo. h que ad hoc allegant plures cōcordātias. Ista ē via brocardica. Ista regula vz id qd possuz fallit i casibus que reperiunt in iure vt no. glo in. l. i. §. pe. ff. de procur. vbi ponit plures casus fallencie et restrigās istā regulā ad casus q pnt p alios explicari. qm i casib⁹ aliis q nō pnt p aliū explicari nūq h haberet locū regula. vt. C. d cadu. tol. l. i. § ne aūt et nota. in. l. i. §. quotiens. ff. et de vi et vi arma. et. C. de testa. in. l. cuz antiquitas. ¶ No. q inuestitura pōt dari et accipi ēt per pcuratorē. cōcordat. j. d notis feu. in. §. itē sciēduz in fi. et qd no. glo. j. d pace iura. fir. te. in. §. si. qd intelligas vez sm Ja. de bel. et Nico. de nea. siue loquamur de pria siue abusiua inuestitura ar. in. l. i. C. p quas pso. nobis acquir. Silr possessio pōt acqri per aliuz. l. i. §. per procuratorem. ff de acqui. possess. et C. eodem titulo. l. procuratorem. Silr beneficiū ecclesiasticū pōt per pcuratorē accipi vt in. c. accedens extra de pb. ... dicit rota decisiōe. cclviij. que incipit itē si per habentē ptātez q p̄s pōt de equitate canonica stipulari p se et filio naturali tñ qd nota ad illa que habētur in. l. qd dī ff. d verb. ob. facit qd no glo. l. c. quotiēs. i. q. vij. lz dicat in fine q de hoc aliq multum dubitarent. et in hoc etiam quod in textu isto dicitur feudum differt ab emphiteosi nam emphiteosis per aliuz recognosci non potest. dominus. n. nouum emphiteotā p se ipsum suscipere debet et recognoscere nō p pcuratorē ipsius dñi. l. si. vbi tex. C. de iure emph. ibi salice. in. vij. col. pōt quoq alter p altero iurare i aiam cōmittētis. lxxiij. dist. c. tibi dño et de pace cōstantie in. §. consequēter facit qd no. in. l. iusiurā. §. infensor. ff. de iureiurā. et p doc. in. l. ij. C. ēt p pcuratorem. cau. in integrū agi posse et per archi. in. c. tibi dño allegato et qd no. glo. in. l. nō voce. ff. et qui. cau. mano. Bald. tñ in. l. i. ff. de re. dubio. q. liij. tenet q iuramentum fidelitatis nō possit prestari p pcuratorē nisi sit vniuersitas p ea que dicit specu. in ti. de feu. ad fi. qd nō puto bene dictum p illū tex. et ipse idē bal. sensit 9triuz in. l. i. §. ne autē. C. de cadu. tol. et dicit in. c. oēs si de feu. fue. controuer. Ideo q̄ri pōt. an iuramentū fidelitatis possit prestari a procuratore vel sindico habēte generale mandatū. respondeo sm bal. hic q regrit spāle mādatuz. c. fi. de iura. calum. li. vj. et archi. lxiij. dis. in. c. tibi dño vbi allegat bonaguidā are. dinū solēnez aduocatū curie romane dicere ita i curia seruari. dicite aūt loquitur de iuramēto pstādo et regrit spāle mādatuz vt dixi sm bal. hic allegat no. p Jo. an. in. c. cuz desideres d sen. exco. Archi. vbi precise aūt loquitur de inuestitura petēda. petere eni pōt ēt cū generali mādato vt hoc tex. facit. c. accedēs de pbē. aūt de inuestitura fienda tunc hñs etiā generale mādatū pōt eaz facere dūmodo sit inuestitura antiqua secus si sit noua q et tūc regrit spāle mandatū. l. procurator totoꝝ et. l. mādato generali. ff. de procura. rō diuersitatis q inuestitura antiqua non dī alienatio sz inuestitura noua bene dī alienatio vidistis casū 3. co. ti. in pri. ibi. noua vero inuestitura. ¶ Oppo. ab eē de. l. si. C. de iure emphi. vbi dñs nō pōt p procuratorē inducere nouū emphiteotā. So. sm Jac. de bel. hoc ideo ē vt tollat via cōquerēdi dño et nō possit postea dicere q nō fuerat sibi denūciatū vel q nō cōsensit alienatiōi facte p emphiteotam.

Feminam. In sūma hoc dicit ēt femina pōt inuestiturā facere. h. d. ¶ No. qd femina pōt esse dña feu. vt hic lz regulariter nō possit esse vasallo sz in quibusdā casib⁹ que notant. 3. qui feud. da. pos. in. §. cū vero cora. iuz pōt dare feudū sicut masculus et in hoc equiparat masculo nō aūt pōt feudū accipere et in eo succedere et in hoc discrepat a masculo et hoc voluit ēt glo. h posita vij. § in cōfirmādo alteri bñficiuz antiquū seu i trāsferēdo de nouo hz legitimā psonā et de hoc hēs tex. similē huic de capi. extraordi in. §. beneficium vñ iste tex. sūptus ē. limitat tñ Ja. ardizo. istā regulā hic positā nisi ipsa femina luxuriose viueret vel dissiparet bona sua cui p h administratio bonoꝝ interdicit q tūc nō posset infeudare. ar. l. i. et mulieri. ff. de cura. furio. cū ibi no. itē limitat et fo tex. nrm vt nō habeat locū de iure lōbardo in muliere lōbarda pz in. l. i. in ti. qualiter mul. alie. in lombarda. ¶ No. q femina potest de suo donare et i aliū cōferre beneficiū facit. l. i. § si ego. ff. ad velleianū lz regulariter gen⁹ mulieꝝ sit auarissimū in donādo vt. C. d dona. ante nup. l. si a sponsa. §. q si a sponsa et. ff de dona. inter virū vxorē l. si stipulata in fine. ¶ No. q femina pōt habere vasallos et fideles sicut et masculus facit. l. iij. §. i. ff. d pecul. vbi femia pōt hēe suos peculiares sicut et masculus et quibus infer as q femina possit hēe iurisdictionē tāq dña feu. quēadmodū hz dñs masculus vt. j. de. l. cora §. i. et ij. et. j. an apud iudi. vel do. c. i. et lz bal. cū ista sint iura cōtra facit c. i in fi. j. de co q sibi et heredi. suis. certa d arbitris. c. in lecti. ¶ Oppo. ab eē 3 notabile. ij. primū q imo femina nō possit hēe iurisdictionē vt in. l. fi. C. de arbi. Solu. glo. feudoꝝ pōt hic iurisdictionē dare ar. in. l. i. C. de emancipa. libe. Et h ēt vz sensisse glo. in. d. l. fi. et pbaf in. d. c. dilecti d arbitris in. c. significauit vbi bal. de rescrip. in. c. cū dilecta d 9firma. vtili vel inutili. c. cuz deuotissimā. xv. q. ij. et viderit maiores nri in regia Joāna. ¶ Oppo. q imo femia nō possit dare feu. quod pbaf q nō pōt regulariter recipere vt. 3. dictū est vt probaf in. c. i. 3. quādatio feud. ad fi. pertinet. ergo nō potest dare q nō pōt habere. l. traditio. ff. de acqui. reꝝ domi. Solu. dic sm and. de iser. q in illis casibus in quibus ipsa femina pōt hēre feudū pro se que multa sūt vt no. glo. in. d. §. cuz vero in illis poterit suum feuduz alteri ifeudare sicut et masculus etiā sine voluntate dñi vt plene dixi. supra eo. in. §. sed et res dūmodo fiat bona fide et sine fraude. vt nota. in. §. preterea. j. d capi. corra. Intelligas tamen q etiā de bonis suis posit infeudare de nouo per istum tex. et per ea que dixi supra.

Nulla. Casus. dñs non tenet inuestire vasallum qui recusat iurare fidelitatem nisi esset feudum in quo nō debeat iurare fidelitatē. hoc dicit. ¶ Premitte q iste tex. pōt intelligi tam de inuestitura noui quam antiq feudi vt. j. dicā lz Andre. de iser. et Bal. intellexerit solummodo de inuestitura feudi noui. Itez scias q post promissionē factā p dominū vasallo d dādo sibi feudū debet primo pcedere inuestitura abusiua. secundo subseqūē iuramentū fidelitatis. tertio deuenitur ad inuestituram veraz et propriam que fit per traditionem possessionis vt predicta probantur. j. n. fe. et. j. de noua for. fide. §. fi. Itē scias

ꝙ fidelitas nihil aliud est nisi ipsum iuramentũ quod p̄stat vasallus dn̄o suo vt. j. ti. se. in fi. ¶ No. ꝙ feudũ regulariter datur propter fidelitatē. Et ideo si per vasallũ denegatur fidelitas dn̄o poterit quoqꝫ per dn̄z denegari vasallo ipsum feudũ ꝛ inuestitura ipsius feu. qm̄ frangenti fidem fides frangetur eidē vt h̄ no. glo. ꝛ dici ꝛ in. §. i. que fuit pri. cā hec. amit. ꝛ. j. de noua fide. for. §. fi. l. cũ ꝓponas C. de pac. c. iij. de iureiu. ¶ No. ꝙ per pactũ potest alterari natura feu. ꝛ contractus feudalis vt hic ꝛ in. c. i. in fi. qualiter do. ꝓ pre. pote. ꝛ de cõtro. feu. apud pa. termi. ꝺ quo dixi in. c. i. de feu. nõ habē. ꝓprias na. feu. ꝛ in. c. i. an agnatus vel filius. Quoniam ꝛ fortius ex hoc tex. colligitur ꝙ valet pactũ appositũ contra diffinitionē cõtractus. Ex quo inferas sm̄ Bal. ꝙ nõ quicquid est cõtra diffinitionē cõtractus est cõtra eius substantiam vt ꝓbatur in hoc tex. Facit no. per doc. i auē. ingressi. C de sac. sā. ec. An autē clericus possit alterare naturā inuestiture dixi in. §. ꝓfecto de lege cora. ¶ No. ꝙ ar. ab allusione seu interpretatione vocabuli est validũ vt ꝓbat h̄ dum dicit ꝙ feudũ a fidelitate dictũ est prout in simili videmus. Insti. de tutel. in prin. ꝛ in. l. ij. §. appellata. ff si cer. pet. ¶ Oppo. cũ glo. i. ꝙ iste tex. male dicat dũ vult ꝙ inuestitura nõ sit fienda ei qui fidelitatē facere recusat ꝛc. qm̄ ex hoc videt presuppõere ꝙ fidelitas sit primo prestanda ꝛ postea inuestitura fienda cuius contrariuz expresse dr̄. j. ti. se. So. dicit glo. fatēdo cõtrariũ ꝙ inuestitura bene dꝫ p̄cedere fidelitatem. sed hic constabat manifeste ꝙ iste vasallus nullo mõ volebat iurare fidelitatē qꝛ expresse recusabat ꝓut dicit iste tex. ꝛ per hoc dn̄s non tenet̄ sibi inuestiturā facere cũ sibi liceat rumpere fidem ad quam sibi tenebat̄ postq̄ similiter rupit expresse recusando velle adimplere illud ad quod tenetur. l. cũ ꝓponas cũ ibi no. C. ꝺ pac. Et hoc volunt tota ista glo. vsqꝫ ad fi. que bene loquit̄. Sꝫ tñ tu i isto passu plenius dicas capiendo oēs casus vltra docto. qꝛ interdũ loquimur in noua inuestitura quā dn̄s promisit facere vasallo de feudo sibi noviter ꝓmisso. In isto casu si vasallus expresse recusat velle de dicto feudo facere fidelitatē. Et tunc absqꝫ dubio dn̄s absqꝫ pena ꝛ aliquo interesse põt denegare dictā inuestiturā. vt in hoc tex. coniuncta ista glo. facit q̄ dixi in §. fi. j. de noua. fideli. for. Sꝫ interdũ dn̄s iā inuestiuit vasallũ abusiue de dicto feud. Sꝫ post dictā inuestiturā nõ vult vasallus prestare fidelitatem expresse recusādo. ꝛ dn̄s nõ tenet̄ sibi facere inuestituraz ꝓpriā. i. realē p traditionē possessionis. Et sm̄ istũ modũ intelligit̄ iste tex. per and. de iser. ꝛ bal. Sꝫ interdũ vasallus in feudo p̄dicto nouo. ꝛ facta dicta inuestitura abusiua nõ recusat expresse sꝫ tacite differēdo iurare fidelitatē. Et tũc si post interpellationē sibi factā per dn̄m ad prestandũ fidelitatē cessauerit. ꝛ tũc priuabit̄ vasall⁹ iure suo nec dn̄s compellet̄ amplius ad faciendũ sibi inuestiturā realē iuxta ea que traduntur. j. que fuit pri. cau. bene. amit. in. §. i. vbi est casus. Si vero loquimur de inuestitura feudi antiqui renouanda. Et tũc si vasallus expresse recusat velle facere fidelitatē: poterit dn̄s sibi denegare inuestituram per istuz tex. qui etiā hoc modo potest intelligi sm̄ Jac. de bel. Sed interdũ nõ expresse recusat vasallus velle facere fidelitatē sed tacite p lapsũ tp̄is vꝫ āni ꝛ diei si nõ ē miles vl āni ꝛ mēsis si ē miles. Et tũc ꝓuat̄ feu. nec dn̄s tenet̄ sibi āplius inuestituram facere vt ꝓbatur in c. i. §. quo tēpore miles ꝛ. j. que fuit pri. cau. bene. amit. in prin. Sꝫ vbi nõ apparet de recusatione expssa vl tacita tũc dꝫ dn̄s vasallũ inuestire eo qꝛ inuestitura dꝫ p̄cedere fidelitatē vt. j. in ti. sequēti qui ita dꝫ intelligi. p̄dicta sp̄ intellige nisi eēt tale feudum in quo vasallus ex pacto non teneat̄ ad p̄stationē fidelitatis p istuz tex. ꝛ in. d. §. i. q̄ fuit pria cā bene. amit. Itē nisi ipsa fidelitas iam fuisset iurata semel dn̄o ꝛ successoribus suis p ipsum vasallum quia tunc non ē necesse ꝙ amplius p̄ste ir p eundē vasallũ vt nota. in. c. veritatis ꝛ in. c. ego. n. ex. ꝺ iureiurā. ꝛ dixi q̄ fuit pria cā bene. amit. in prin. Itē dicit Jaco. ardizo. ꝙ non iuratur fidelitas qñ feudũ ē modicuz. l. at si quis. §. iudicet. ff. ꝺ relig. Itē pēdēte cõtrouersia feudi non iurabitur interim fidelitas vt in. c. i. j. ꝺ cõtro. inter vas. ꝛ ex p̄m Itē i alijs duobus casibus quos j. dicā videlicz in reb⁹ spualibus ꝛ qñ quis ē impubes. ¶ Quero cum glo. ij. in ver. §. quero q̄liter sit petēda inuestitura p vasallũ a dn̄o ꝛ lꝫ ista glo. ꝓ modũ sũme q̄rat ꝺ pluribus q̄onibus simul ꝛ semel mentiendo casu. ego tamē eas sꝑatim declarabo ꝛ expediā ꝑ̄mo quantũ ad q̄onem. ꝫ. formā. vidēt glo. notabiliter dans formā ꝛ moduz ex qua collige duas ꝯclusiões: p̄ma ē ista ꝙ vasallus non tenēt̄ reqsit̄ facere absolute fidelitatē dn̄o qñ in ipso iuramēto excipit̄ prior dn̄s vt ꝓbatur j. hic finitur lex. in. §. fi. ꝺ feu. alie. p lotha. c. iij. itē excipit̄ sp̄ impator nominatiz vt. j. ꝺ ꝓhi. feu. ali. p fe. i fi. sa ꝯclusio ꝙ sufficit in petēda inuestitura ꝙ vasallus dicat: peto inuestiturā mei recti feudi: necqꝫ ē opus ꝙ addicia ꝙ paratus sum fidelitatē facere vt ꝓbatur in. c. i. ꝫ. quo tp̄e miles. ꝛ ē rõ qꝛ ista verba ēt si non exprimantur subintelligūtur tacite vt no. Alius in. d. c. i. in prin. ꝺ capi. cor. a. ꝛ qui fuit pri. cā bene. amit. in prin. in p̄sa q̄one licz glo. videat̄ sibi tenere cõtrariũ: sufficit. n. qꝺ fiat facto ēt si non exprimatur. l. non recte in fi. C. ꝺ fideiusso. ꝛ intellige p̄dicta perdere qñ cõstat ꝙ iste petēs ē ille vasallus qui dꝫ obtinere inuestiturā vt qꝛ sit agnatus ꝓximior ꝛ ꝙ sit heres solus ꝛ alia q̄ sunt necessaria ad ostēdēduz ꝙ sit ille ad quē spectat feudum iuxta ea q̄ dixi i. d. c. ij. ꝫ. quo tp̄e miles sꝫ andre. ꝺ iser. Itē sm̄ Ja. ꝺ bel. ista talis solēnitas petēdi inuestiturā cũ tali põpa ē s̄uanda prout consuetudo hoc dictat alias vbi nõ eēt cõsuetudo non vitiaretur actus: ꝛ dicit se vidisse in regno sicilie ēt corā rege nõ obs̄uasse tales põpas. facit. c. i. ꝫ. ꝺ feu. cogni. ꝛ. l. si donationũ. C. de nuptijs. nec in patria nostra s̄uatur nisi i magnis feudis ꝛ recognitiõibus ꝛ sm̄ glo. ē in electiõe dn̄i an vellit incontinēti inuestire ꝛ fidelitatez recipe vl velit p libito differre. Sꝫ diligēter animaduertat vt non differat quoniam si petatur inuestitura p vasallũ debito modo ꝛ tp̄e ꝛ dn̄s noluerit inuestire non fiet ex hoc aliquod p̄iudiciuz ipsi vasallo. Et alias repetēdo distingue quoniā interdũ dn̄s promisit vasallo velle sibi dare rectum feudum ꝛ postea ipsũ penitet ꝛ recusat velle facere inuestituram ꝛ isto casu aut fuit simplex aut non solēnis ꝓmissio que nõ transiuit in cõtractuz ꝛ tunc dn̄s nullo modo tenebitur ar. in. l. ij. in. §. circa cum ibi no. ff. ꝺ dolo. excep. insti. ꝺ test. milit. §. ceterū ꝛ in. l. nuda ꝺ contrahen. stipu. Si autē ista promissio fuit solēnis ꝛ trāsiuit in contractuz ꝛ tunc tenebit̄ ipse dn̄s solũ ad interesse ipsi vasallo ar. in. l. i. cum ibi no. ff. de actio. empti. ꝛ. l. si fundum. ff. ꝺ ver. ob. ꝛ h̄ tenet an. ꝛ Pi. ꝺ oca. j. ꝺ noua fide. for. §. fi. nõ aūt cõpelli põt ad tradēdum ꝛ ē ratio quia non est feudum postquā non interessit aliqua inuestitura vt in. c. i. qui. mo. feu. consti. põt ꝛ dixi c. si facta. j. si ꝺ feu. fue. cõtro. Sꝫ interdũ vltra possessionē dn̄s processit ēt ad inuestiturā ꝛ tunc dꝫ dn̄s p̄cise compelli ad tradendũ possessionē vasallo nec liberatur dn̄s volēdo soluere interesse vt in. c. si facta. j. si de feu. fue. cõtrouer. ꝛ s̄uatur modus ꝺ quo dixi in tex. tenebitur quoqꝫ ipse dn̄s ad p̄standum omnē vtilitatē ipsi vasallo quam recepturus fuisset ex dicto feudo si possessionem ꝛ propriam inuestiturā dicti feudi debito tēpore habuisset vt in dicto. §. fi. ꝺ no. fidel. for. Sꝫ interdum vasallus iam habuit abusiuā inuestituram ꝛ propriam vt qꝛ ē i possessiõe feudi ꝛ petit sibi renouari inuestituram sm̄ formam iuris debito modo ꝛ tēpore vt qꝛ forte successit vasallo mortuo vl petit renouationē inuestiture a successore domini ꝛ isto casu si ipse dominus differat facere talē inuestituram priuabitur proprietate si labatur tēpus limitatum vasallo ad inuestituram petēdam vt in hac glo. que notabiliter hoc tenuit ꝛ sequuntur doc. videlicet Jaco. ꝺ bel. And. ꝺ iser. Pi. ꝺ oca. ꝛ Bal. dūmodo non subsit aliqua iusta causa ex qua ipse domin⁹ motus sit ad differendũ: quia sicut vasallus ex causa excusaret̄ vt dixi in dicto. c. i. quo tēpore

mil.ita quoq; z ipse dñs cũ ad paria iudicetur ut. j. de feu. fidelit. in fi. ¶ Quero subsequenter cũ d. glo. in ver. fidelitatis sco qualiter sit facienda fidelitas z de eius forma: z rñdet glo. se remittendo ad quatuor titulos sequẽtes in quibus hoc plene declarat. z hic et allegat alias concor. usq; ad fi. z notabiles zc. z ibi hoc bñ loqr ista gl. z ista quõnez i dictis titulis sequentib⁹ examinabo. Sz aduerte qm̃ ista gl. in sui pri. formauit aliã quõnez ad ppositũ nostrũ ad quã ñ rñdet uz qñ z quo tpe sit ista fidelitas pstãda p vasallũ idcirco cu ad hãc quõnẽ respõdeas uz q̃ si dñs iã fecit inuestiturã vasallo z tunc vas. dz icõtinẽti pstare fidelitatẽ siue loqmur d̃ veteri siue d̃ noua. ut. i. ti. pr. z. j. de no. fide. for. in fi. si aũt dñs nõ dũ fecit inuestiturã z nũc aut loqmur d̃ noua inuestitura z isto casu dñs dz interpellare vas. z sibi polliceri inuestiturã. l. sola. i. §. offerri de actio. ẽp. i. auiqua aũt feudo z renouatiõe inuestiture eo casu aut vas. e miles z dz se offerre. j. annũ z mẽsez: aut ẽ priuat⁹ z tũc dz se offerre infra annũ z die alias priuabit̃ ut. i. de capi cora. c. i. in fi. z. i. de phi. feu. alie. p fede. i. §. preterea z. j. q̃ fuit pri. cã bene amit. in prin. Nec ẽ opus q̃ dñs denũciet q̃ dies interpellat ar. pdictoz iuriũ. z i. l. ij. C. de iure emphi. Ex quibus oĩbus i feras fm ia. de bel. z bal. q̃ in noua inuestitura dz dñs se offerre. In veteri aũt se dz offerre vas. ut. s. ostensum ẽ. ¶ Quero subsequenter cũ dicta glo. in fi. an vas. liberet̃ z absolutus intelligat̃ ab ista fidelitate si dñs suus pdat famã vel q̃ sit excõicatus vel bãnitus. Et rñdet q̃ sic z eõ q̃ dño restituto ad famã intelligit̃ ẽ restitutus ad hãc fidelitatẽ ut. i. an ti. hic finit̃ lex. in. c. i. in prin. z i hac glo. q̃ ad hoc ẽt allegat alias concor. usq; ad fi. Et hec z notabiliter loquit̃ ad corroboratiõnẽ pdictoz q̃ illõ qõ cõtumacia absolut obediẽtia restituit in. c. ex litteris extra de cõsti. ubi e tex. notabilis. z in. l. cũ aliq̃s. C. de cura. furio. z. ff. de seru. ur. pdio. l. z autlimus. z q̃ no. alia glo. in simili j. de noua. fide. for. z i. c. sup verbo offendere. ¶ Oppo. ab extra. de. c. si minor. i. si de se. fue. cõtro. ubi est casus expssus q̃ q̃s retier feudũ. l. z fidelitatẽ facere recusat. So lu. ibi ẽ spãlis casus i ipubere vasallo fauore etatis ut ibi not. in glo. z ibi dixi i tertio notabili. ¶ Oppo. de. c. si. d̃ reg. iur. cũ ibi no. So. ibi loqmur d̃ rebus spũalibus in quibus nõ pstatur homagiũ. ut no. i. c. i. de statu. reg. li. vi. ¶ Quero post bal. ab extra de disinuestitura circa quã sciendũ est q̃ inuestitura ẽ duplex. s. verbalis z actualis. Iterum actualis est duplex. s. abusiua z ppria. Dic ergo q̃ verbaliter tñ inuestitu⁹ pt̃ d̃bo disinuestiri. l. nihil tam natura le de reg. iu. Et si interuenerit cirographũ coget̃ vasallus ingrat⁹ facere 3riũ cirographũ. l. generaliter. C. de n̄ nu. pecu. vel incidere seu cassare instrumentũ inuestiture p ea que no. in. l. ab emp. ff. de pactis. Et si fuit pannulũ inuestitus deanulabit̃. Et si p traditiõez possessiõis eiicier̃ ad similitudinẽ degradatiõis q̃ fit p actũ 3riũ ut in. c. degradatio. d̃ penis li. vi. Et qõ dicitur in. l. s §. ignominia. ff. de his q̃ no. infa. ¶ Sz alius dicit q̃ nõ req̃rit̃ tãta subtilitas sz sufficit declarari p sniam vasallũ priuãdũ pbata culpa: z ingratitudine. ar. eoz q̃ tradunt̃ in. c. i. de feu. si ne culpa nõ amit. z in. §. caliđis. de phi. feu. alie. p fede. neq; in hoc discrepat. Iterũ Bal. postea subiũgit qõ dictum de inuestitura fieri dz p ma habentẽ qõ interdũ fit p dñm ppria auctoritate ut qñ vasallus alienauit feudũ in aliũ trãsferendo ut in. n. §. caliđis z in. c. i. de phibi. feu. alie. p loth. vel p sniam qñ vasallus cõmisit aliquã culpã vel ingratitudinẽ. ut i. d. c. i. de feudo sine cul. nõ amit. ¶ Ultimo quero post. d. Mart. z bal. si sunt publicata bõa vasalli dñs nõ aufert feudũ vasallo publicato certe fisc⁹ possidebit hoc feudũ donec vasallus decesserit sine herede i aut. de alienã. z emphiteo. §. i. z. l. fisci⁹. §. certe. in fe lici. ff. de iure fisci. Addicite que pulchre consuluit Old. cõsilio. xxvii. z. lxxi. z p Albericũ aut. si vero dñs ipsius C. de heredi. ¶ Et per bar. in. l. i. ff. de rerum diui. z per Cano. in. c. i. de scisma. lib. vi. per spec. in Jom. Andr.

ti. de feu. §. quõ. ver. iiij.

¶ Quid pcedere debeat an fidelitas an inuestitura.

¶ Continuatur hoc modo. Nã. s. in. §. s. dictũ ẽ q̃ inuestitura ñ dz fieri recusanti fidelitatẽ. Nunc videndum restat qd̃ pcedere debeat an fidelitas an inuestitura. Propterea cõgruenti ordine subiicit̃ rubrica. Quid pcedere debeat an fidelitas an inuestitura.

Item si dicit. Inuestitura verbalis z abusiua dz pcedere fidelitatez. Et fidelitas dicit̃ iuramẽtũ qõ pstat vas. dño hoc dicit no. tex. ubi inuestitura. q̃ inuestitura verbalis pcedit fidelitat. qõ intellige ve; i inuestitura abusiua. Et verbali nõ reali. q̃ fidelitas seq̃t̃ inuestiturã verbalez ut hic z pcedit inuestiturã realẽ. c. i. §. inuestitura. i. d̃ noua fideli. for. z est aduertendũ q̃ inuestitura antiq̃ ñ est ppzie inuestitura. s; q̃dã cõfirmatio ppetua. i regno Sicilie qñ vasallus pstitit homagiũ. l. fidelitatẽ inuestitura antiq̃ fit assecuratio fm And. Rõ quare prius debeat pcedere inuestitura q̃z fidelitas qm̃ pri⁹ dñs tãquam caput dz adimplere ex pte sua. l. Jul. §. offerri. ff. de act. emp. l. argentarius. §. edi. ff. d̃ edẽdo. Vel aliter dñs ẽ psona pricipaliter agẽs z vas. patiens idõ implementũ dz incipere a dño ut agẽte z ppria cũ ut no. in. l. ex placito. C. de rer. pmuta. Vel sz bal. dñs est principalis in 3hendo idõ prius dz implere ex pte sua substãtia obligatiõis l. naturalis. §. qõ si faciã. ff. d̃ pscri. verbis z ex hoc tex. infert bal. qõ pcedẽs in essentia dz pcedere in scõ z essenciãs dz pcedere essenciatũ ut h z in. d. l. placito. Quid aũt si fiat ppostera tio q̃ primo fuit scã fidelitas q̃z inuestitura an vicia t̃ actus. rñdet q̃ nõ ar. l. talis in prin. ff. de heredi. instituẽ. z insti. de lega. §. an heredem z. l. nec. n. ff. de solu. c. fi. de baptismo ibi Jo. and. in nouella. No. fidelitatẽ: dicimus q̃ fidelitas censetur iuramentum prestitum a vasallo domino.

¶ Qualiter vasallus iurare debeat fidelitatem.

¶ Cõtinuat̃. Ista rubrica hoc mõ ad pcedentes. Quia s. n. pr. fecit mẽtionez d̃ fidelitate quã pstare dz vas. dño q̃ q̃dez fidelitas nil aliud est nisi ipsuz iuramentũ qõ pstat vas. dño ut ibi pz: ver. q̃ poterat dubitari de forma istius iuramẽti idcirco ut pdicta declararet supposita fuit ista rubrica qualiter vas. iurare deb. fide.

q Ualiter. Casus. Vasall⁹ occasiõe feudi dz dño iurare q̃ erit sibi fidelis sicut dz esse vas. z q̃ nõ manifestabit secretũ sibi cõmissũ p dñz. ille aũt q̃ nõ est vas. rõe feudi s; ẽ domesticus seu familiaris vel sub iurisdictiõe dñi dz iurare dño z in isto iuramẽto spãliter exprimere vitaz membrũ morte; z honorez ipsi⁹ dñi. h. d. ¶ No qõ vas. iurat nõ apire secretũ dñi in detrimentũ eius z subaudi nisi ipsũ dãnificandi ut plene declarauit istũ articulũ in. c. i. s. hic pt esse n. q̃. me. te. amit. ubi videas z hoc etiã sensit glo. i. hic posita in sui princi. q̃ p hoc remanet expedita. ¶ In ea pte no. ex tex. q̃ domestici z familiares pstãt iuramentũ fidelitatis ut hic z exemplificat bal. dupliciter primo q̃ sit de familia seu domesticis dñi ut q̃ sit cõsiliari⁹ vel camerari⁹ vel in aliquo officio domestico ipsi⁹ dñi ut q̃ sit pincerna vel dapifer dñi nã; isti tales dũ sunt in tali officio vel habitu debent pstare tale iuramentũ assecurationis ipsi dño l; nõ recognoscant feudũ ab eo. Sõ exemplificat idez bal. z an. de iser. q̃ sit attinens vas. q̃ recognoscebat feudũ a rege vel alio dño z habitabat secum in domo z erat successurus in dicto feudo moriente ipso vas. tenens feudũ vĩ pp suspitionez ne moliat̃ aliq̃d in vita ei⁹ sub spe habendi hereditatẽ z feudũ dz iurare mõ z forma hic d̃ scripta sz aut. l. vidue. C. de nuptijs z. C. ubi pupil. educa. in. l. fi. Et hoc scõm exemplũ sensit etiaz glos. ij. hic posita in medio sui z in fi. z suadet rõ q̃ in istos tales familia-

res et ministeriales hñt dñs iurisdictionem vt .j. de pace te ten. in §. ministeriales et ff. de penis. l. si qs comitū et ff. de iurisd. om. iu. l. magistratibus nota et qd q sunt sub iuris dictione alicuius dñi loci iurāt fidelitate vt hic explificat an. de iser. et bal. in illis q habitant in terris alicuius dñi vel possideant ibi bona nō feudalia siue sint originarij si ne nō: qm sunt sub eius iurisdictiōe rōne habitationis siue bonorū et tenent ipm assecurare cū iuramento iurādo sibi fidelitatē sm formā hic traditā vz qd ad corpus posse saluabūt vitā mēbra psonā et honorē dñi et vitabūt eius mortē vel sta tim subijcit facit qd no. gl. ij. qd sit inuestit. in §. i. Et sic ha bemus notare triplicē spēm iuramēti fidelitatis. prima enim ē illud qd pstat dño p vasallū rōe feudi qd recognoscit ipse vasallus a dño vñ ad hoc vt habeat locū tale iuramētū ē ne cesse qd vere sit vasallus et qd aliqd recognoscat a dño cu ius pretextu iuret vt hic et .s. quid sit inuestitura i prin. et pa tes fuerit sibi facta inuestitura p dñm vt .s. ti. px. forma aūt istius iuramēti sm qd spāliter exprimit .j. in duobus titulis sequētibus et qd deest isto iuramēto qd describit i isto tex. dz suppleri p alias formas iuramētorū q scribunt i dictis duobus titulis sc. sm an. de iser. et bal. quinimmo vltra oia ea capitula q sunt descripta in dictis formis iuramētorum sm que tenet iurare vasallus tenebit et adijcere in suo p dicto iuramēto fidelitatis oia ea que ponunt i iuramēto qd fecit rex otto Joāni pape que numerant hic in gl. i. an ff. et p tex. sm .. dñi c. tibi dño. vz qd exaltabit dñm quātū po terit et qd nunquā vitā aut mēbra neqz honorē quē hz sua volūtate cōsilio vel exhortatiōe pdet. Sed in hijs oibus erit eius adiutor iuxta posse suū et hbus oibus pz que cōprehendi debeāt in iuramēto fidelitatis vasallorum vz ea que colligun tur ex isto tex. in prin. et ex duobus titulis seq. et ex d. c. ti bi dño et ita tz d. glo. i. hic posita et an. de iser. et bal. Si enim imperator iurat pape illa que ptinent i d. c. tibi dño et tñ nō tz a papa feudū multofortius dz vasallus ea iurare dño suo sm pdictū. d. an. Secunda spes iuramēti fidelitatis ē illa quā pstare dz domesticus seu familiaris et istud iuramētum nō pstat rōne aliquorū bonorum cū pstet ab eo q nihil tz vel nihil recognoscit a dño qd qm sit declaratū p exēpla .s. Est quoqz et tertia spēs iuramenti fidelitatis quā qs dz psta re dño vel rōne bonorū nō feudaliū q ipse tz in loco subie cto iurisdictiōi dñi vel rōne iurisdictiōis tenet iste talis iurare domino fidelitatē et ista duo vltima genera iuramētorum p prie sunt iuramēta assecurationis et ē rō qz dominus terre hz iurisdi. in suo territorio. l. si pupillus. §. territorium. ff. de v. s. fi. gl. l. nulli. §. si inuito. C. de epi. et cle. in suos ibi rō hñtes rō alterius sunt qz p tale iuramētū purgat suspicio et asse curat dñs vt h et in. l. pña circa mediā cū ibi no. C. de his q ad eccle. cōfugi. et in c. peti. ex de iureiur. forma aūt istius talis iuramenti assecurationis tradit h in isto tex. in fi. fa cit. no. p cano. l. c. nimis de iureiur. ¶ Sz vtrum tale iuramē tum debeat similiter suppleri p d. c. tibi dño et dicit Andr. qd sic. qz si Imperator q nihil tz a papa nec est sub iurisdictio ne ipsius pstat sibi illud iuramentū multomagis burgen ses dñi prestare domino suo q dato qd nihil recognoscit a domino nihilominus reputat vasalli rōe subiectiōis. Quinim imo dicit ipse fortius qd tale iuramentū supplebit et p titulū j. de noua. fidel. for. cū ibi nulla fiat mētio de feudo seu bñ ficio qd feudū vocat. sz in hoc starem cōsuetudini vt sta ti dicā alias aūt nō existente cōsuetudine nō recederem a forma hic tradita cū iste tex. voluit facere dñiam inter ista iuramenta et iuramentū vasallorū et hoc sensit gl. in fi. sui prin. hic posita. ¶ No. ex isto tex. in prin. vbi dicit sicut dz esse vasallus dño et c. cōsuetudinem solitā in iuramento fidelitatis esse seruādā adeo nō dz induci nouitas in exa ctiōe homagij et fidelitatis vt in. c. dilecti extra de maio. et obe. et in c. cū cōsuetudinis ex. de cōsue. et tz specu. in ti. de feudis. § qm vero. et no. qd nō dz et c. bal. in pace cōstantie in verbo pactiōes. Et io dixit bal. hic et in d. verbo pactiōes qd noua iuramenta extorta contra antiquā cōsuetudinem intelli

gantur p impressionem prestita ad qd facit. c. sane ex. de excel. prela. et in. l. si p impressionem. C. qd metus cā. et qd hz in c. ad aures de his que vi metusue cā fiunt et p Inno. in c. petitio de iureiur. et qd no. in. l. si qua loca. C. de fun. et sal ti. rei demō. li. xi. Dicit tñ idem bal. qd si vasallus iurat iura mēta insolita dz illa obseruare p no. in d. c. nimis et in c. cū cōtingat de iureiur. qd intelligerem nisi ex mō iurādi esset illicitū iuramentū puta p impressionem quod in du bio nō psumeret p. l. si. in prin. ff. qd metus cā vbi no. i. l. inter positas. C. de trāsac. in. l. i p bar. C. de his q p metū iu. su ppe. In quo multū attēderem qualitatē principis exigen tis iuramentū p no. in l. i. C. si qs impa. maledixerit p cy. et bar. in. l. de pupillo. § si qs ipsi. ff. de opis no. nū. Inn. in c. matrimonij de offi. dele. facit. c. si gno. et c. verum de iureiu. vel alias esset iuramentū illicitū qz alligaret ad illicita. nā tunc nō ligaret iuramētū p ea que habuimus in c. i. supter ea. qd sit inuest. vel saltē vtroqz casu posset petere absolutionē p no. in d. c. cū contingat. et c. verum et c. si vero de iureiur. et in c. quāuis de pac. li. vi. ¶ Opp. cū gl. fi. in ver. sed cū noia ti et c. que sunt rō dñie inter ista iuramēta vz qre in iuramēto vasalli sufficiat qd iuret in genere vz dicēdo iuro qd ero fide lis sicut dz esse vasallus dño et c. Sz i iuramento psone do mestice seu familiaris exigit spālis expressio capitulorum p ut pz hic i fi. lre. So. dicit gl. qz psona dōestica et familia ri magis presumit fraus et machinatio contra dñm vt qz forte spat successionē ipsius dñi. quā i vasallo q ē quodāmō ex traneus et nō familiaris ipi dño i quo nō cadit tāta suspicio Itē qz magis timeri cōsiderat id qd spāliter et expresse p mittit. quā id qd tacite icludit sub generali pmissione vt xxij. q. v. in. §. quāquā. Et hoc voluit ista gl. vsqz ad ibi hoc erit et c. Sz aduerte qm iste rōes huius gl. nō videntur mihi cō cludere cū istud. c. in scda pte loquitur et psonis nō domesti cis sicut sunt habitātes i territorio domini et alij subiecti sue iurisdictiōi q eodē mō spāliter iurare debent sicut pso ne domestice. Et p tāto illa prima rō istius gl. nō videtur esse bona. Similiter nec scda vr qd pcedat qz eodē mō esset dōm in psonis vasallorum vt deberent noiatim et spāliter iu rare. Quare cōsiderabā qd rō potuit esse ista vz qd i psonis vasallorum habentiū feuda satis explicat tota virtus iura menti etiam sub istis verbis generalibus. Et est rō qz sub isto iuramento generali intelligunt sūre oia capitula spā lia q iā erāt declarata ac decisa et specificata p alia iura vt i duobus tt. seq. et xxij. q. v. de forma. Et io no. dixit iste tex. sicut dz esse vasallus dño et c. Sed in iuramēto supradictarum psonarum nō habentiū feuda no erat declaratū neqz decisū q capitula intelligerentur in iuramēto ipsorum. Et io fuit ne cesse qd de ipsis spālis mentio fieret ad hoc vt daretur cer ta forma de nouo de q in isto tex. ¶ Quero subsequenter cū d. gl. i v. Sed quare et c. q sint et itelligant iste psone do mestice q iurare debēt sm formā h traditā. Et rñdet gl. qd oēs ille psone que vbique in aliqua lege appellant dome stice possunt icludi sub decisiōe presenti Et ad hoc allega uit plures leges i quibus fit mentio de personis domesticis. Item et ois psona que posset spare domini successionem. vt .s. dictū est. Et hoc voluit tota ista gl. vsqz ad fi. quā se quitur iac. de bel. et pe. de Cerno et bal. ar. in .l. q iurisdictioni ff. de iurisdi. oium iud. et C. de lat. lib. tol. §. illud. Tu vero colligas ex his duobus versibus regulā que intelligant pso ne domestice vz Dr ascriptus psona dōestica siue Uxor li bertus natus famulusqz colonus. Sed tñ aduerte qd nō ois psona domestica dz pstare huiusmōi iuramentū illi ex qui bus nulla cadit suspitio nō tenentur iurare sicut est fi lius q nō iurat patri. qz reputatur eadē psona cū patre nec cadit suspitio. l. fi. C. de impub. et alijs substi. nec est pater filio cū magis diligat ipm quasi semetipsum. l. isti quidem ff. qd metus causa. idem dicendum de vxore et marito et vicissim nō iurent. l. aduersus. C. de crimine expila. here di. et l. cū tale in prin. ff. de cōdi. et demō. licet qnqz reperiant vxores meretrices que optent mortem maritorum vt no. i. l.

pater seu et in §. socius. ff. de cōdi. 7 demon. 7 idē intelli-
gas de oībus aliis qui carent suspitione ar. in l. ii. in §.
poteor. ff. qui satisda. cogā. alr ar̄ oēs familiares iurare
debent si petatur qr nulla efficatior pestis ad nocendam
q̄z familiaris inimicus vt no. in l. data. C. de dona. 7 ff.
de sillania. in l. i. qd dicit bal. procul dubio esse verū in his
qui sunt de familia ppetua ar. i. l. i. C. d epi. 7 cle. ¶ Que
ro post an. de iser. pone i castro ticij barōis aliꝰ baro. i ca
stro alterꝰ castri h̄z bōa feudalia 7 vasallos querit an dī
ctio ticio baroni tenea pstare fidelitatē dicens aliꝰ baro.
Iser an. q no 7 ita dicit se legisse in registris iperatoris
federici 7 est rō qr̄ alius baro si recognoscit bona feuda
a ticio barone. sz ab alio puta a rege: 7 par in parē non
h̄z imperiū. l. nā 7 magistratus. ff. de arbitris. Sz si alius
baro haberet alia bona nō feudalia in castro dicti Ticij
baronis nā tunc rōe dictorꝫ bonorꝫ tenet pstare iura. vt in
dictis in tex. ibi sz qr de iurisdictione vt dixi. s. nā iste ali
us baro qui h̄z bona feudalia vt. s. 7 et bona ppria vt. s.
tenet pstare duplex iuramentū vnū regi rōe feudi vt hic
in tex. nostro: aliud iuramentū ticio baroni pp alia bona
nō feudalia que h̄z in castro dicti ticij baronis vt hic in
tex. nostro ibi de iurisdictiōe. Secus si nulla bona habe-
ret qr tunc soli regi pstabit iuramentum fm And. de iser.
¶ Quero ab extra si sunt duo fratres dñi eiusdez ciuita-
tis vel castri an vicissim iurare debeant 7 dicit bal. q sic
ar. l. sed si hac. § libertas. ff. de i ius vocā. nec ob. q vnꝰ
non sit de iurisditiōe alterꝰ qr quo ad fidelitatē habēdaz
7 suspitione tollendā vnus fingit esse sub alio 7 alter sub
altero psumptiōe iuris. ar. l. eius q in prouincia in fi. cū ibi
no. ff. si cer. pe. ad de qr et ipsa familiaritas 7 suspicio suc
cedendi hoc operat pea que. s. dicta sunt. ¶ Quid aūt si
inter duo dñi eiusdē ciuitatis puta fratres duo 7 inuicez
fecissent offensaz 7 vnus cognosceret feudū ab alio 7 aliꝰ
ab alio ita q essent vasalli 7 dñi quilibet eorꝫ respectu re-
ciproco an fiat cōpensatio felloniarꝫ an vero vterqꝫ cadat
a feudo. Bal. de cuneo in. l. sz si sub hac. §. sibertas ali
as §. liberos. ff. de i ius vocādo decidit q vterqꝫ cadat a
feudo pp fellonā inuicē cōmissaz 7 ita sensit glos. facit. l.
viam. §. si vicinos. ff. de dam. infecto. l. eius q in prouincia
in fi. certū peta. nō obstat q doli ad dolū dz fieri copēsatio
l. si ambo. ff. de cōpensa. qr ēsiderat illō respectu qñ est circa illō
idē. Facit qd no. bal. in. l. cū mulier in repet. ff. soluto. ma.
no. in. c. intelleximus de adulteriis. Jo. an. in. c. fi. de cō-
uersi. cōiuga. idē et dicimus qd species ad spēm nō est fiē
da cōpensatio. l. si cōuenerit. la. q. ff. de pigno. 7 facit no.
in. c. fi. de cōuersio. cōiuga. in nouella sz bal. hic. ¶ Que
ro an clerici habitātes in terris ciuitatibus dñorꝫ laicorꝫ
vel habentes 7 possidentes ibi bona ppria 7 nō feudalia
vel qr forte sunt domestici 7 familiares ipsiꝰ dñi vt qr sor
tes cōsiliarij ipsius dñi an teneāt inutu pstare ipsi dño lai
co tale iuramentū assecura. de quo in secunda parte huiꝰ
c. dicit an. de iser. q nō p. d. c. petitio extra de iureiurā.
7 sz de honestate etiā sine iuramento teneāt ad obser-
uantiā eorꝫ que in ipso iuramento cōtinent p dictū. c. pe-
titio. Si vero clerici tenerent feodū a dño tunc rōe dicti feu
di bene teneāt iurare ipsi dño 7 pstare sacramentū fideli-
tatis tāqꝫ vasallus vt in. c. nimis extra de iureiur. 7 ibi p
Inno. facit ad pdicta. c. pe. cū ibi no. xxii. q. v. Speculi de
feudis i. §. qm. ver. hodie plan 7 p ross. i libel. parte octa
ua in ti. de offi. in. quo subuenit ecc. sub rubricella eius li-
ber vasalli. ¶ Sz qualiter puidere sibi pōt dñs si h̄z sus-
pectos clericos in terra sua habitantes: dicit idē and. d
iser. q lz clericus iste nullo mō sit sub iurisdictiōe dñi te-
poralis: tamē spōte 7 voluntarie poterit tale iuramentū
assecurationis facere p dictū. c. petitio. 7 hoc tz glo. expsse
in ver. vasalli aūt de pace cōstantie 7 spec. in suo repertorio
de iureiurā. ver. in quibus casibus dñs allegat. c. nullus ex-
tra de iureiur. idē tz Ja. ardizo in sūma sua in ti. qualiter
iurare d3 vasallus sub rubricella d his q nō debēt iurare
fidelitatē in §. 7 hoc p. d. c. petitio. ¶ Quero qd de3 laici
habitantes in terris subiectis ecclesie vel tenentes ibi bo
na nō feudalia an teneant pstare illud iuramētū assecu-
ra. de quo in hac secunda parte. dic q sic. Et pstabunt
ipsis psidentibus 7 recipientibus noīe ecclesie. Et ita tz
spe. i ti. d fe. in §. qm ver. nos vero 7 pbat in isto tex. post
q nō reperit esse statutū 7rū. l. sancimꝰ. C. de testa. facit
lxiii. di. ego Lado. 7c. Et qd. s. dictū est p dictum. c. ibi
dño. ¶ Quero an dñi terrarꝫ possint sine cā expellere mer
catores 7 alios forenses de ciuitatibꝰ. Et dicit bal. i. in. l.
se. vbi format questionem q nō. qr mūdus est oībus cōis
pria vt ait Seneca. Itē ista expulsio ē quodāmodo inter
dicto q nō pt fieri sine cā. l. relegatorꝫ. ff. de interdic. 7 re
lega. Et rō sine cā hoc nō pt fieri postqꝫ ibi venerūt. anqꝫ
veniāt bn̄ posset interdici igressus ar. ff. de seru. vr. pdio.
l. diuus 7 de vsofru. lega. l. heres ē. in. § naturalē eqtatez
7 bonū publicū postqꝫ ibi venerūt expellere eos. 7 alle.
tex. quē dicit esse singularem ad h vt in auté. de qsto. post
prin. col. vi. ¶ Quero an is q iurauit tāqꝫ va. vt h in pria
parte teneat etiā iurare tāqꝫ familiaris 7 habitās i loco
sic est domesticus dñi vel alias sit sub iurisdictiōe dñi rōne
habitationis vt hic in scda pte. 7 dicit Odo. q sic qr sepa
ta sūt fcā. ff. d ar. ca. l. fi. 7. C. d dona. iter vi. 7 vx. o. l. si ma
ritꝰ. Sz tū dicit ipse q vno iuramento poterit vtrūqꝫ ex
plicari ar. ff. de an. tu. l. accipientis. Ita determinat ipse
in suo apparatu. bal. de pace cōstāti i. §. vas. nri. ¶ Que
ro sz eūdez. d. and. pone in castro Ticij baronis q dā bz
bōa burgēsatica. i. allodiata q bōa sūt publicata fisco re
gio vel ducali pp clausulā solitā apponi in infeudationibꝰ
et puilegiis reseruationū iuris pncipis rōe maioris dign vt
no. 7 videbis in ti. d pace te. qrit an rex teneat pstare
iuramētū ticio barōi pp dcā bona sita in iurisdictiōe ba-
ronis. Rñdet q nō pp maioritatē dignitatis pricipatꝰ
ar. l. interdū in fi. d opis liber. p. 7 s factū que no. spec.
in ti. de feudis. §. qm. v. xxiii. 7 qd no. spec. in ti. de loca
to. §. nūc aliq. v. xxxviii. Ex q doctrina And. signabit q
si in castro vel in iurisditione alicuꝰ vasalli cōmittat cri
mē lese maiestat nō dño subalterno sz dño maiori. s. duci
vel regi bona cōfiscat. qr est clausula d q. s. in feudatiōe
facta a rege vel duce de dcō castro. ¶ Sz recito codē ibe
tu. ne pone q rex vel dux ad quē puenerūt dicta bona cōfi
scata donauit vel alienauit libē dcā bōa Saio. querit an
gaius teneat pstare iuramentū dño castri rōne dictorꝫ bo
norꝫ sitorꝫ in. d. castro. Rñdet And. q non pp munificētiā
pncipis. 7 qr codē iure sūt penes accipientē ar. l. si q s. ff.
d fui. et pdio. Ego putare 7. q imo tenet iurare dño di
eo castri rōne dictorꝫ bonorꝫ p tex. nostrū h. Scdo na rō
q erat in pncipe pp dignitat excellētiā. d. l. interdū cessat
in psona puati ad que pnceps trāstulit dcā bona q cessat
dispō iuris q erat in pncipe in psona huiꝰ puati. l. adigē
§. qm is de inrep. a. c. cū cessate de ap. Tertio nā mutatiōe
psone mutat dispō. l. licia. §. vsuras. ff. de le. ii. l. paulꝰ. §.
pe. de acq. her. Nō ob. d. l. si q s qr nō fuit mutatio psone
rōe dignitatis puti casu nostro. ¶ Ceterꝫ not. id quod est
endubitatū qd si ille in quē ē collata a pncipe donatio di
ctorꝫ bonorꝫ alienauit in aliā psonā q ista alia psona te-
nebit pstare iuramentū dño castri in q sita sūt dicta bona
cōfiscata. vt. s. fm An. h. Quid aūt si rex vel dux dcā bōa
cōfiscata infeudasset alicui puta Saio. 7 postea Saius i
feu det alij puta sepronio iuxta tradita i. c. i. §. pterea. i. d
capi. cora. An gaiꝰ vel sepronꝰ vel ambo teneant pstare
iuramentū dño castri in cuiꝰ iurisditiōe sūt sita dicta bōa
eūdet And. q nō: qr iuramentū pstandū ē pncipi puta regi
cuiꝰ est vasallus vel mediatꝰ vel imediatus 7 dic q pnci
pa. c. i. i. de feu. nō habē. pp. nām feudi. Et sic etc. nā h iu
fin. Et codē mō dicēdū ē si princeps donaret dicta bona
cū pacto q posset infeudare acceptans qr videt infeuda-
re ipse princeps fm And. hic.

¶ De forma fidelitatis.

¶ Cōtinuat ad p̄cedētia hoc mō. S. visum ē q̄liter vas. te-
neat̄ iurare dn̄o. Nūc restat vidēdū ad q̄ teneat̄ vasal.
dn̄o suo. ꝑterea subijcit̄ rubrica de forma fidelitatis.

i De forma fidelitatis. Rubrica

Epistola. Tex⁹ iste ē. hr̄ originaliter ī v̄bo
ad ybū. xxij. q. v. c. d forma. Casus: vas.
iurās fidelitatē dn̄o suo dʒ sp̄ī memoria hr̄e sex ca-
pi. q̄ hic specificat̄ ⁊ ab his nō tm̄ se dʒ abstinere. verū sup
illa auxiliū ⁊ cōsiliū dn̄o exhibere similiter eꝫ vice mutua
est obligat⁹ dn̄s vas. suo virtute dicte fidelitat. h. d. No.
q̄ vas. iurās dn̄o fidelitatē dʒ hec sex capi. in memoria ha-
bere ⁊ sic nō esset necesse de iure q̄ exprimāt̄ in iuramēto
q̄ sufficeret generaliter iurare fidelitatē vt pʒ. S. ti. pr. ī
prin. sʒ ꝓp ignaros cōsuetū est exprimi put dixit tex. j. ti.
pr. Et q̄ ex declaratiōe tex. litterali itelligitis meli⁹ me
dullā tex. ⁊ hui⁹ iuramēti apostilādo tex. dicite ibi d cor-
pore suo. i. q̄ ipse vas. nō erit cā neqꝫ p se neqꝫ per aliū vt
dn̄s patiat̄ dānū in corpore suo sʒ iuxta posse suū curabit
cōseruare ipsuʒ icolumē vt ꝓbat̄. j. in ti. se. Ibi d secreto
suo. i. vt nō reuelet secreta sua in dānū suū vt. S. ti. pr. q̄d
qualiter intelligat̄ dixi in. c. i. S. hic p̄t esse ca. q̄. mo. fe.
amit. Ibi munitionib⁹ suis. i. nō reuelet scā p q̄ dn̄s mu-
niebat se ab hostib⁹ ⁊ inimicis suis p dcā iura ad q̄d facit
l. i. ff. ad. l. iuliā. maie. Ibi de sua iusticia vt q̄ dn̄s cōue-
nit va. q̄ vult agere ꝯ eū occasiōe ipsi⁹ feudi ⁊ vas. ex ipse
fuit cotumax in nō parēdo iuri vel aliter fuit cā vt dn̄s n̄
posset ꝯseq̄ iusticiā vt pleni⁹ declarabo. i. q̄ fuit p̄t. cā bn̄.
amit. in. S. itē q̄ dn̄o. Ibi honestatē ei⁹. s. dn̄i ⁊ ex. vt ipse
vas. abstineat se ne viat̄ inhonestate i domo dn̄i sui circa
ei⁹ vxorē vel sororē vel filiā vel similē vt ꝓbat̄. S. q̄. mo. fe.
amit. in. S. cursus ibi possessiōib⁹. i. d suis reb⁹ vt pʒ. j. in
ti. se. ⁊ q̄ fuit p̄t. cā. bene. amit. in. S. sʒ ⁊ q̄ delator ibi le-
ter regit̄ cū v̄bo p̄cedēti nō sequenti Ibi difficile exēplifi-
ca vt q̄ vasal. seminauit discordias ꝓp quas bonū de fa-
cili erat paratū dn̄o nūc ⁊ p illas discordias dn̄s nō pōt
habere nisi cū difficultate Uel exēplifica q̄d scō operā de-
dit vt nō fieret ibi. ipossibile: vt q̄ forte ipse vas. distur-
bauit matrimoniū q̄d erat futuꝝ cū ip̄o dn̄o ⁊ ex op. va.
nō est possibile q̄ possit āplius esse vt q̄ forte illa dn̄a ꝯtrat
cū alio vel ponas aliq̄d aliō exēplū simile Ibi fidelis. i.
vas. vt. S. de cōtro. inuesti. i pri. Ibi documēta. s. supradcā
q̄ ex dictis sex capi. colligunt̄ Ibi caueat. i. p̄mittat suo
iuramēto fidelitatis quātū ī ipso fidelitas iuramento de
sui natura iesse itelligat̄ vt. S. dixi ibi p̄ter subaudi vt pʒ
in ti. so. in fi. in. ver. cōsiliū ⁊c. in ibi nō. Ibi vicē. i. eandeʒ
fidelitatē ibi reddere dʒ quasi diceret q̄ ad eādē fidelita-
tē tenet̄ dn̄s vas. in p̄dictis casib⁹ put ⁊ sm̄ q̄ ipse vas. te-
net̄ dn̄o vt. S. dictū est Ibi malefidus. i. malefidei sm̄ gl.
Ibi sicut ille. s. vas. Ibi p̄uaricatiōib⁹. i. variatiōib⁹ q̄ di-
uersaʒ cām adiuuat p̄dita cā put exponit̄ p tex. in. l. ff. d
p̄uarica. facit. l. i. S. p̄uaricatorē. ff. ad turpil. Ibi p̄fidus
i. fidē p̄dens Ibi piurus nō itelligas p hoc q̄ dn̄s iuret
vas. vt statī dicā vn̄ de nō referas ista v̄ba ad psonā dn̄i
sʒ ad psonā vas. put. S. exposui In v̄bo sicut ille. no q̄ in
iuramēto fidelitatis semp itelligit̄ cōprehēsa ista sex ca.
de q̄b⁹ in isto tex. ⁊ in. d. c. de forma. sicut in simili dicim⁹
⁊ in quocūqꝫ alio iuramēto in quo subitelligunt̄ certe cō
ditiōes ⁊ capitula q̄ no. p gl. in. c. quēadmodū extra d iu-
reiu. ⁊ in autē q̄d eis. C. d nuptijs ⁊ in. c. fi. de he. ¶ Itē
no. ex isto tex. ꝓp illū v̄bū incolumē q̄ vas. nō p̄t accusare
dn̄ʒ suū criminaliter gl. signabilis in. d. c. de forma nisi p
sequeret̄ suā vel suoꝝ iniuriā. Amplius nō p̄t esse testis i cā
criminali vas. ꝯ dn̄ʒ q̄ nō p̄t accusare: nec testis p̄t eē. iuꝫ.
q. i. c. testes. ⁊ est gl. i. d. c. d forma. sʒ illā glo. iprobat Jo.
de fantuzꝫ ⁊ archi. vos tenebitis gl. in. d. c. de forma. q̄ꝫ
hic sequit̄ an. de iser. ⁊ allego theoricā i. c. i. S. si filio i. q̄ fuit
pri. cā bene amit. Amplius dicit̄ in gl. q̄ nō p̄t esse aduoca-
tus vas. ꝯ dn̄ʒ ⁊ codē mō sentit gl. in. d. c. d forma ex q̄b⁹
oibus potestis iferre q̄ versa vice dn̄s ꝯ vas. non dʒ testi-
ficari nec patrocinari vel accusatiōeʒ porrigere ar. S. dn̄o

.eo. alias p̄det. feudū ⁊ p̄dicta vera nisi dn̄s vel vas. eēt
p̄ditor patrie vel dn̄i quo casu admittet̄ accusatio. gl. est
in. d. c. i. S. idē si. quā signabitis. Et est aduertenduʒ q̄ va.
ꝯ ei⁹ ꝓpriū filiū p dn̄o dʒ p̄stare auxiliū. c. i. in fi. hic finit̄
tex. ⁊ est gl. magistra in. d. c. de forma Aduertendū tn̄ est
q̄ se defendendo vas. p̄t p̄cutere dn̄m suū ex iusta cā sʒ ar-
chi. in. d. c. de forma nec p̄det feudū. facit. l. i. C. vnde vi.
⁊ codē mō dicit archi. si vas. esset iudex deputat⁹ nā iuste
posset dānare dn̄ʒ suū ⁊ ad mortē: sʒ forsassis dicendū eēt
q̄ excusaret̄ ꝓp vinculū iuramenti. Excipit̄ iperator vt vi-
debitis in ti. se. ⁊ et papa vt in. c. venientis de iureiu. ⁊ etiā
patria ꝓpria. l. i. ūme. ff. de religio. ⁊ sūper fune. ⁊ videte
gl. in. d. c. de forma. ¶ No. ex dcā p̄te q̄ vas. sub vinculo
iuramenti nō dʒ reuelare secreta dn̄i ad ei⁹ dānū: dixi su-
per tex. ⁊ ꝓbat̄. j. in. se. ⁊ no p glo. in. d. S. c. de forma. fac̄
q̄d dicit bal. in pace cōstātie i v̄bo credētia. vbi videt̄ vel-
le ideʒ vinculū esse inter subditos ⁊ dn̄ʒ q̄d vulgo inter cō-
federatos dicit̄ secreta q̄ vulgus ignorat ar. i. l. i. S. sūma
cū vtilitate. ff. d his q̄ deiece. vel effude. in bal. ibi. Simi-
le dicim⁹ in his q̄ denūciāt secreta hostib⁹ q̄ capite pu-
niūt̄ vt in. l. oēs in. S. exploratores. ff. de re militari. ⁊ no.
in. d. c de forma. Eodeʒ mō dicas q̄ vas. non dʒ reuelare
munitiōes dn̄i alias priuaret̄ feudo. Simile videmus i
eo q̄ dat hostib⁹ munitiōes vel mittit litteras vel nūciū.
vel p signū eis notificat. nā incidit i crimen lese maiesta-
tis. l. i. ij. ⁊ iij. ff. ad. l. Juliā maiest. Et hoc totū dixit gl.
in. d. c. de forma. facit q̄d no. p gl. Odo. in tractatu pacis
cōstātie in. S. ego iuro sup v̄bo credentias Quid aūt de
reuelāte cōsiliū principis. Hic vt habet̄ in. l. si q̄s aliqd
S. i. ff. d penis. ¶ No. vas. debere vti honestate in domo
dn̄i vt hic ⁊. S. q̄. mo. fe. amit. in. S. i. ⁊ de penitē. di. v. cō-
siderat ⁊ no. p gl. in dcō. c. d forma. ¶ No. ex secūda p̄te
tex. notabilē q̄ nō sufficit abstinere a malo nisi fiat quod
bonū est. lxxxvi. di. c. nō satis ⁊ no. p gl. insti. de iusti. ⁊
iure in. S p̄cepta. facit auctoritas dn̄i dicentis q̄ nō ē me-
cū ꝯ me est. ¶ Quero an honestas vas. debeat versari i
tota familia dn̄i: Respōdeo q̄ sic; gl. i. d. c. de forma. Sʒ
pone q̄d vas. nō fuit vsus honestate in vna psona familie
dn̄i q̄ nō ē specifice noiata in libello feudali puta in pedi-
sequa. an vas. amittet feudū ar. q̄ sic p tex. nostrum ibi
honeste. Et ibi si beneficio vult dignus haberi. In ꝯtrariū
determinat and. de iser. Nā solū vas. p̄det feudū q̄n viat̄
inhonestate in psonis specifice in hoc libello numeratis
puta i filia vel vxore. c. i. S. i. S. q̄. mo. fe. amit. Et ista p̄s
eq̄ssima est q̄ sumus in materia penali q̄ est restringēda
ca odia de regul. iur li. vi. l. cū q̄dā. ff. de lib. ⁊ posthu.
¶ No. ex dcā p̄te q̄ vas. nō tm̄ est obligat⁹ ad nō facien-
dū dānū dn̄o verū ēt dʒ dare auxiliū: q̄ alias non faciat.
Et sic suū fidelitatis iuramentū interp̄etat̄ vt ipse nō faci-
at ⁊ ꝓhibeat alios facientes vt. j. q̄ fuit p̄t. ca bn̄. amit.
in. S. ite; qui dn̄m ⁊ in. S. p̄terea. facit q̄d no. S. q̄. mo. fe.
amit. Simile dicim⁹ in oib⁹ p̄missiōibus negatiuis. vt
ff. de ver ob. l. in illa ⁊. l. iter stipulātē in prin. ⁊ no. glo. in
d. c. de forma. Adde tn̄ q̄ lʒ vas. nō debeat esse p̄ditor in
iudicio ꝯ dn̄m suū vt ex hoc tex. colligit̄. ⁊ in. c. fi. extra d
postu. Tn̄ p se ⁊ suis p̄t petere ⁊ defendere ar. in. c. pen.
extra de iureiu. ¶ No. q̄ piurus nō p̄t esse saluus d suo
feudo q̄d intelligas verū q̄n istud piuriū cadit sup dn̄-
co vt hic. Secus aūt si caderet sup ꝯtēctu vt. i. q̄ fuit p̄t. ca.
bene. amit. i. S. ⁊ ita no. gl. S. q̄. mo fe. amit. S. ij. facit q̄d
tāgit̄ p canonistas i ca. fi. de heren. ¶ No. ex tertia p̄te
q̄ eadeʒ fide tenet̄ ⁊ obligat⁹ est dn̄s suo vas. quēadmo-
dū eꝫ vas. dn̄o. hinc est q̄ in signū mutue ⁊ ꝑpetue dil-
ectiōis ⁊ fidei seruāde osculū interuenit. xxij. q. v. ca. de
forma. c. tibi dn̄o. lxiij. di. facit. c. ego. n. ⁊. c. veritatis de
iureiur. d. c. p tuas de dona. spec. ⁊ Jo. and. sequit̄ in ti.
de feudis. S. i. ver. cetez p̄dictis oibus i fi. facit. c. ex tx.
de his q̄ fiūt a maio. pte capi. Ex quo iferē q̄ sicut vas. p
delictū commissum in dn̄ʒ priuaret̄ feudo. Ita ⁊ dn̄s p

pdictū cōmissū i vasallū ꝑuari vz iure suo .s. ꝓprietate quā hz i dicto feudo qđ ē multū notādū. Et dicit hic bal. ꝙ ꝓinde est ac si diceret vsusfructus cōsolidaṫ ꝓprietati. Ita vtile dñium cōsolideṫ cū directo. Et facit q̄ no. In no. 2 Jo. an. de abbate erga monachos in .c. si ꝟ cōdi. ap po. 2 ꝓbaṫ in .c. dño cōmittēte .§. si de feu. fue. cōtro. 2 i .c. i. qualiter vo. ꝓprie. priue. Et hoc et collegit glo. hic posita ꝓbans pdicta ꝑ tale exēplū vz q2 sicut libert⁹ negās alimēta patrono inopi puniṫ q2 redigaṫ in seruitute. Ita 2 ēꝯ patronus denegās liberto priuaṫ opis que sibi im poste fuerunt gratia libertatis 2 et hereditate ipsius liberti abintestato nō āt ex testamento vt .i. l. si patronus nō aluerit ff. de bonis liber. 2 in .l. alimēta. de lib. agno. Et hoc voluit tota ista glo. vsqꝫ iuxta fi. sui que bñ loquiṫ 2 eā sequiṫ doc. in .d. c. de forma. ¶ No. ex dicta vltima parte in fi. ꝙ fides vz seruari hincinde. 2 qui fidē nō prestat eā sperare nō vz. facit qđ no. ꝑ gl. ꝟ. ꝑ quos fiat inuestit. in .§. fi. 2 ibi dixi i primo notabili 2 .j. que fuit pri. cā bene. amit. in .§. i. 2 hoc voluit dicere glo. hic posita in fi. sui ꝑ gl. 2 doc in .l. cū ꝓponas. C. de pac. 2 in .l. si institutā in prin. ff. de transa. ¶ Js glo. que i isto .c. ad fi. hic not. esse gl. aureā ꝙ dñs qui nō ꝑstat fidelitatē 2 nō obseruat erga vas. octo q̄ i hoc tex. priuaṫ ꝓprietate feudi. ¶ Sz opere precium est querere ad quē deuoluaṫ ius feudale. gl. in .d. c. forma dicit ꝙ deuoluiṫ ad superiorē non ad vas. ꝟ tz gl. in .c. i. i. qualiter do. ꝓpri pri. quā gl. sequiṫ hic bal. lz nō alleget. 2 dicit ꝙ est mirabile ꝙ proprietas cōsolidetur vsufructui. vos cōcordate has sniās hoc mō quāi loq̄ mur i feudo dignitatis. puta regio vel ducali. 2 loquitur glo. in .d. c. ꝟ forma. aut loq̄mur in feu. priuato nō dignitatis. 2 tūc loquaṫ gl. in .d. c. i. 2 bal. hic ꝓ hoc facit .c. i. §. preterea ducat⁹. j. de ꝓhi. feu. alie. ꝑ fe. 2 l. iterdum. ff. de op. lib. in fi. 2 facit qđ no. bal. in simili in legitimatiōe. l. .l. tāquā. C. de fideicō. nā declarādo pdicta pono exēpluz dux vel mar. qui recogno. feudū ducale vel marchionale ab ipio ꝟ vas. cōmisit aliq̄d de istis octo de quibus in tex. certe nō esset dignū nec honestuz ꝙ dignitas ducalis vel feudū applicet vas. facit .l. fi. ff. de tutelis. Ecce exēplū de feu. priuato. pono ego priuat⁹ tecū i feudū vnū pdiuz 2 cōmisi ꝟ vas. meū vnū de his octo de quibus i tex. certe tūc applicabiṫ ꝓprietas vas. 2 sic vas. hēbit directū dñium 2 plenū. ad hoc facit rubrica dū dicit qualiter dñs ꝓprietate priueṫ. nō āt dicit de dignitate. ¶ Quero ubi extra iura pdicta verū dñs teneaṫ iurare fidelitatē vasallo suo. 2 videṫ dicendū ꝙ sic ꝑ istū tex. postq̄ vas. de necessitate iurat dño vt .ꝟ. ꝑ quos fiat inuestit. in .§. fi. quēadmodū vicē debēt sibi vicissiz reddere dñs 2 vas. vt hic dī. ꝓ hoc facit .j. de ꝓhi. feu. alie ꝑ fe. .§. fi. 2 glo. ibidē videṫ tenere hāc ptē facit ꝓ hac parte in tractatu de pa. cōstātie. in .§. ego iuro. vbi iperator iurat suis subditis. Sz i ꝯrariū ē veritas prio q2 nō reperiṫ aliqua lege cautū expsse. vt ꝙ vas. equiparetur liberto. vt no. j. ꝟ ini. vas. qui cōtra. est .s. z patronus nō iurat liberto ꝑꝑ honorē suū. l. q̄ bono. §. pe. ff. de vā. infe. 2 de iureiu. l. iusiurādū. ꝙ ad pecunias .§. hoc iusiurandū cōiuncta .l. bonori. ff. de obsequiis a lib. ergo nec dñs iurare vz vas. facit ꝓ hac pte qđ dicit bal. in .l. liberti. liberteqꝫ. C. de op. liber. Nō ob. iste tex. q2 fatedū ē ꝙ dñs reddat vicē vas. s. in obseruādo ei sine iuramēto illud ad qđ vas. est obligatus ꝑ iuramētū dño pstitū nō ergo tenetur iurare dñs vasalo lz in effectu teneṫ sibi i tm̄ absqꝫ sacro i quantū teneṫ ipse vasal. dño cū sacro. vñ plus ē in vas. q2 iurat 2 deo teste ꝓmittit nō ob. dicta gl. in .§. fides. q2 dz intelligi sm istū tex. quē allegat 2 sup quo se fundat vz ꝙ dñs teneaṫ reddere eādē vicē vas. nō āt ꝙ obligeṫ ꝑ sacrū vt .ꝟ. dictū ē. Et tz bal. i .l. liberti liberteqꝫ. C. de op liber. 2 si dicta glo. habuisset sensuz cōtrariū nō bene loqueretur nō ob. dictus .§. ego iuro de pace cōstantie q̄ nō loquitur de iuramento vas. ad dñm vel ecōtra. s3 loquitur de sacramento assecurationis. vbi ꝑ assecuratiōe pacis pstaṫ hincinde. de quo sacramento fecit mentionem .ꝟ. ti. ꝑx. in fi. Ex quibus inferṫ ꝙ i iuramento nō ē paritas inter dñm 2 vas. iō tz and. de iser. 2 ia. de bel. hic 2 cōtra doc. in .c. i. extra de feudis. Similiter nō est paritas i pignorando ius qđ q̄s hz i feudo. vt dixi .j. de ꝓhib. feu. alie. ꝑ fe. in prin. in prima glo. Jtē videmus nō esse paritatē in reli quendo ius ipsoꝝ ad piās causas. q2 dñs pōt hoc facere vt .i. de pa. iura. fir. in .§. pe. sed vas. nō pōt. vt .i. qualiter olī feu. alie. pot. post prin. Similiter nō est paritas in alijs casibus quos scripsi .i. de cōsue. rec. feu. in ver. 2 cū daṫ. ¶ Quero an vas. teneaṫ iurare filio dni fidelitatem viuente dño dic ꝙ nō si nō vult vt colligiṫ .j. de ca. cora. in prin. de ꝓhib. feu. alie ꝑ fe. i. §. preterea siquis. 2 .ꝟ. quo tpe miles. c. i. nisi forte dñs a prin. ei dedisset feuduz cum hoc pacto ꝙ iuraret et filio suo ipso dño adhuc viuente vt ꝓbatur in tractatu pacis cōstantie in .§. in noīe xpi. vbi iuraṫ et filio iperatoris. facit .l. cū patronus. §. i. ff. ꝟ op. liber. 2 .l. siquis opas. 2 .l. si operarū. Et lz nō teneaṫ filius iurare tñ nō ꝟ eos offēdere. vt .i. q̄ fuit pri. cā. bñ. amit. in .§. rursus. 2 .ꝟ. in .§. in. qui. mo. fe. amit. 2 .i. an ille qui interfecit fra. do. c. i. Sed verū filiꝰ vas. viuētis debeat iurare dic ꝙ nō vt reperiaṫ cautū. sed bñ dz se cauere ab offendendo vt .i. de ꝓhib. feu. alie. ꝑ fe. in .§. insup. Et pdicta sunt de mente iac. de ardiz. in sūma in ti. qualiter iurare dz vas. sub rubricella nūquid 2 filio dñi iurare dz vas. 2c. Dño āt 2 successorib⁹ bene posset fieri i inuestitura ꝓmissio siue iuramentū vt in .c. ego .n. epō. extra de iureiu. 2 dixi in .c. i. in prin. .j. q̄ fuit pri. cā bene. amit. ¶ Quero q2 hic dī ꝙ vas. non debet pādere secreta dñi. quid si dñs dixit vas. i secreto ꝙ velit occidere ticiū. an vas. poterit reuelare ꝟ quid agere dz: dic ꝙ dz psuadere dño ne id faciat 2 dicere ticio i genere vt custodiat se q2 quidā vult ipsum occidere non tñ dz nomare aliquē. ita dicit glo. xxij. di. notaui. 2 ꝓbatur in .c. si sacerdos. extra de offi. or. 2 tenet and. de iser.

¶ De noua fidelitatis forma.

¶ Continuaṫ hoc ordine: supra visuz ē de antiqua forma fidelitatis: nūc aūt videndū ē ꝟ noua fidelitatis forma; preterea subijcit de no. fid. for.

Et 2 alia. Casus lz iuramētū fidelitatis generaliter pstitum ꝑ vas. sit sufficiens de iure cū in se contineat integrū 2 pfectū fidelitatē sine alia adiectiōe. attamen ꝑꝑ simplices 2 ignaros specificāṫ 2 nōiatiz exprimunṫ in fidelitate oīa ea capitula ad que vas. obligat⁹ est domino 2 debito fidelitatis mō 2 forma hic describit .h. o. vsqꝫ ad .§. inuestitura. ¶ Js tex. ibi ad vltimū dīc dic sm andr. de iser. ꝙ ista verba ponunṫ ꝑꝑ simplices. 2 sunt supflua. q2 et si nō apponāṫ: debet ipse iurās ꝑpetuo esse fidelis postquā iuramentuz est factū sine pfinitiōe tpis ar. C. de penis .l. seruus 2 de diuersis rescri. l. fi. 2 .l. in iispertos. ff. de excu. tu. facit ꝙ dixit inno. in .c. ex literis extra de consti. ubi iperatore. nā iperator dz i noī sacramento fidelitatis excipi vt .i. de ꝓhib. feu. alie ꝑ fe. in fi. ¶ In gl. ii. hic posita in fi. ibi vel rege. pōt intelligi de eo rege a quo tenebat feudū q̄ casu ipse rex tanquā prior dño dz spēciali vt .i. hic finiṫ lex i. §. fi. naz q̄libet ꝓuincia hz suū regem. q. iij. sacrore 2. vi. q. i. i apib⁹ 2 .l. postliminiū. ff. ꝟ captiuis. ꝑt et intelligi ꝙ loquaṫ de rege romanoꝝ q̄ nōdū est cōsecratus 2 coronatus de iperio. 2 sic nō erat verus imperator vt ꝓbaṫ in .l. bene a zenone in fi. C. de quadrien. pre scri. in .c. venerabilē extra ꝟ elec. 2 no. in .l. ex co. ff. ꝟ testa. mil. in aut. ē. vt ꝑpona. nomen ipera. in prin. 2 Otto iperator similiter appellauit se regē 2 italia appellaṫ regnū italicū in .c. tibi do. lxiij. dis. 2 ꝓbaṫ in .c. i. ꝟ. si de inuesti. inter do. 2 vas. lis ori. 2 .j. q̄nis dicaṫ dux marchio vel comi. c. i. in prin. 2 .ꝟ. de pa. ten. in prin. 2 in fi. Jbi recte in

telligat̃.i.ſane ↄ ꝑfecte vt extra de ſpõſa. ex litteris ↄ in
c.ex pte.ibi cõtinet fidelitatẽ ſubaudi ꝙ pꝫ ꝙ ille qui iu
rat fidelitatẽ dꝫ ſp in memoria hr̃e oĩa capitula ad q̃ te-
net̃ ex debito fidelitatis vt dixit tex.ſ.ei.pro.ↄ hoc volu
it gl.hic poſita.ↄ ꝑ hoc eſt expedita. Ibi membrũ.q̃d ſit
ↄ qualiter capiat̃ membrũ dic ꝑ.C.i.in.l.nõ ſũt liberi.ff.
de ſta.ho.ↄ plenꝰ ꝑ bar.in.l.ij.ff.de pub.iudi. Ibi vel cõ
tumeliã.dic ꝙ iniuria ↄ cõtumelia differũt tãquã genus
ↄ species qm̃ iniuria dicit̃ oẽ qđ nõ iure fit: ſꝫ cõtumelia
ꝓprie in ſpecie pro ipſa iniuria illata vt.l.i.in prin.ff.de
iniuri. Ibi quãcitius potero.qđ intelligit bal.ↄ bñ cum
aliquo moderamẽto tpis de q̃ dicit eſſe glo.ſingularẽ in
l.emilius.ff.de minoribus facit.l.qđ dicimꝰ.ff.de ſolu.ↄ
qđ dixi infra de ꝓhi.feu.alie.ꝑ fe.in.§.firmiter.ibi nun
ciabo ↄ h̃ vaſ.ſp facere tenet̃ ad hoc vt dñs poſſit euitare
piculũ.ↄ ſi vaſ.hoc ñ facit dꝫ ꝑdere feudũ vt.j.q̃ fuit pri.
cã bene.amit.in.§.ꝑterea ↄ in glo.hic ſignata q̃ ꝑ hoc eſt
expedita. Ibi ꝓut potero.hoc iõ dicit qm̃ ſi vaſ.hoc non
poſſet eſſet excuſatus nec priuaret̃ feudo vt.j.q̃ fuit pri.
cã be.amit.in.§.ſꝫ nec eſt alia.ↄ in glo.hic poſita lꝫ nõ bñ
allegat facit tex.in.c.ij.ſ.de feu.ſine cul.nõ amit.ↄ ꝙ no.
glo.ſ.qui.mo.feu.amit.in prin.ↄ in.c.i.ſ.quo tpe miles
ibi ſpãliter vel generaliter. An aũt ſufficiat generalis ꝓfeſ
ſatio dixi.j.de pace iu.fir.§.ff. Ibi pãdã.ſubaudi.ſ.ſcien
ter ↄ ad dãnũ dñi.nã ita dixo reqrunt̃ ad hoc vt vaſ.ma
feſtã credentiã dñi priuet̃ feudo ↄ dixi late in.c.i.ſ.hic
fi eſſe ci.qui.mo.fe.am.ↄ.ſ.in.ti.ij.Et hoc voluit gl.hic
poſita. Ibi ſcã.vel ꝑ ſigna vel ſcripturã vel alio mõ vt di
xi.ſ.ti.pri. Ibi expedire ſubaudi.ↄ iſtud cõſiliũ dꝫ vaſ.
dño ꝓuidere alias priuat̃ feudo cũ videat̃ facere ꝯ fide
litatẽ.qm̃ nõ ſufficit ꝙ ſe abſtineat a malo niſi faciat qđ
bonũ eſt.ↄ ꝑdicta ꝓbant̃.ſ.ti.pri.in fi.ↄ hoc etiã voluit di
cere gloſella hic poſita. Ibi ex mea pſona.hoc iõ dixit ꝙ
ſicut ipſe vaſ.tenet̃ dñm adiuuare ꝯ alios ↄ ab aliis eũ
defendere ne ꝑdicta ei eueniãt vt ꝓbat̃.ſ.eo.in ver.iuro
ꝙ nũquã ↄc.ita quoqꝫ ↄ multomagis in ſua pſona etiã h̃ at
tendere ne ꝑdicta fiãt ↄ hoc eſt ꝙ voluit dicere gl.hic poſi
ta que ad ꝑdicta allegauit aliquas cõco.vt ſtatiꝫ dicam.
¶ No.ex prin.huius.c.ꝙ illud ꝙ de ſui natura eſt tacite
intellectũ ſi ſpecificet̃ nõ tñ iꝫ intelligit̃ nouã formã indu
cere qđ intelligas vez ſm bal.quãtũ ad formã apparen
tẽ nõ quãtũ ad intrinſecũ ſenſũ ad virtutẽ eſſentialẽ ſicut
videmus in eo q̃ ſpicã exeũtẽ qm̃ nihil noui inducit.ſed
velatã formã ↄ incluſã ẽ ditat.i.l.cũ ꝙ.§.fi.ff.de acq.
rer.domi. ¶ No.qđ forma ſubſtãtialis põt declarari ꝑ
formã accidentalẽ vt hic ↄ dixi.ſ.ti.ij.c.i.nõ aũt ꝑt muta-
ri vt in.l.platã.C.de ſenten.ↄ interlo.om.iu.ↄ no.in.l.ñ
ſunt liberi.de ſtat.ho. Quid aũt intelligat̃ eſſe forma ſubſtã
tialis ↄ q̃ accidentalis dic plene ꝑ bar.in ſuo tractatu
tiberiadis ad fi. Quot aũt modis capiat̃ forma bal.in.l.i.
ff.de lib.ↄ poſt.ↄ plene ꝑ bal.in.l.ſi duo.§.ſi qs iuruuerit
ff.de iuiu.vbi ponit.xij.ſpecies quas ibi videre poteris
facit ꝙ no.i.c.i.extra de baptiſmo ¶ No.ex tex.ibi ego
ticius iuro ↄc.ꝙ inſtrumentũ pt formari in prĩa pſona ꝯ
hñs vt hic in.c.i.ſ.ti.ij.ſꝫ dic ꝙ pt etiã formari in tertia p
ſona q̃ i hoc nõ ẽ vis dũmõ nõ omittat̃ ſubſtãtia verita
tis vt ẽ tex.expſſus ibi inno.in.c.de cõuer.cõiu.in aut.ẽ.ſi
q̃ũ.C.de cõſti.pecu.imo ſi q̃ũqꝫ inſtrumentũ loqueret̃ in
prĩa pſona q̃ũqꝫ in tertia nõ viciabit̃ inſtr̃m.gl.eſt que in
cap.i.l.ſi ego.ff.ſi cer.pe.ſꝫ mor.ſimiliter ñ refert an v̄ba
inueſtiture ſint de p̃nti ſiue de ꝑterito.vt ꝑ io.an.i.c.ab
bate de verbo.ſi.approbat̃ ꝑ bar.in.l.ꝑdia.de ac.ẽp.per
bal.ſ.de his qui feu.da.poſ.in.§.pe. Qualiter aũt notariꝰ
debeat cõficere inſtr̃m.dic vt no.ꝑ glo.in aut.ẽ.de tabellio.
§.i.colla.iij. ¶ No.ex tex.ibi ꝯ oẽs hoĩes iũcta gl.q̃ exci
pit ꝓpriã p̃riã qđ hoĩs appellatiõe venit ciuitas ↄ vni
uerſitas ꝙ quo in.l.meũ.§.ai aduertẽdũ.ff.ꝙ me.cã bal.
in rubrica C.ad treb.Io.and.in.c.cũ in illis.§.i.de pre
bẽ.li.vi. ¶ No.aũt ex tex.ibi ↄ hec ſancta euãgelia.ꝙ h̃ iu

ramentũ pſtat̃ ſup euãgelia.dicit tñ bal.hic ꝙ idẽ ſi ſup
teſtũ veteri.c.ↄ ſi xp̃s ꝺ iureiurã.vel ſup alia re ſancta.l.
generaliter.in fi.C.de rebus cred.faciũt q̃ vidimus.ſ.ti.
ij.gl.in de.i.de hereti.io.an.in.c.vt circa ꝺ elec.li.vi.bal.
in.c.i.§.fi.ti.ſ.qui ſit inueſti.in.§.vẽ ſacra.poſt glo.i.de
pa.iura.ſi.ſe. ¶ No.ꝙ generalis locutio dicit̃ eſſe q̃d
ꝯ ꝓtinet q̃ ꝯtinet oẽs ſuas ſpecies ad qđ.l.i.ff.ſi cer.pe.
ↄ iõ ſufficeret iurare fidelitatẽ ſimpliciter ſic dicẽdo iuro
tibi fidelitatẽ ꝯ oẽm hoĩem excepto iperatore vt hic. Quin
imo ↄ breuiꝰ ↄ generalẽꝰ poſſet iurari ſic dicendo:iuro ꝙ
ero tibi fidelis ſicut dꝫ eſſe vaſ.dño.vt pꝫ.ſ.an.d.ti.ij.i pri.
ↄ ſub iſto tali iuramẽto ſimplici ↄ generali cõprehendũt̃
oĩa capitula reqſita ad fidelitatẽ vt.ſ.ti.pri. Sꝫ hodie
ꝓp ſimplices q̃ ignorant ſignificatiões vocabulorꝝ q̃d cõ
tineat ipſa fidelitas ſpecificãt̃ ipſa capitula in iuramẽtis
fidelitatũ vt appeat ad q̃d teneat̃ iurãs vt ꝓbat̃ i iſto tex.
ↄ in.c.ego.n.eps.extra ꝺ iureiu. Itẽ ↄ eſt alia rõ q̃ ſolet
plus timeri id ꝙ ſpãliter q̃ꝫ ꝙ in genere pollicet̃.xxij.q.
vi.c.q̃uis.no.gl.ſ.in.d.ti.ij.in fi. Itẽ q̃ natura quotidie
deproperat edere nouas formas.C.ꝺ veteri iure enucle.
l.ij.§.ſꝫ q̃ ſꝫ and.ꝺ iſer. ¶ No.eẽ ſubueniẽdũ ſimplicita
ti hoĩuꝫ q̃ ignorãt ſignificatiões vocabulorꝝ vt hic ↄ in.l.
i.in prin.C.de indicta vidui.tol.facit ꝙ dixi.ſ.de na.fe.
in.c.i.in fi. Et ex hoc dixit gl.no.in.l.ſtipulatio in.§.hoc
quoqꝫ.ff.de ver.ob.ꝙ tꝫ dictũ teſtis ſimplicis ↄ ruſtici q̃
depoſuit talẽ poſſidere q̃ꝙquã interrogatꝰ q̃d ſit poſſeſſio
neſcit diffinire.facit qđ no.gl.inſti.de inuti.ſtipu.i.§.vtẽ
ſiquis qđ tangit̃ in.c.ex litteris extra de ſpon. ¶ No.ex
tex.ibi vel in antea habes ꝙ iuramentũ pſtat̃ ſup futuro
qđ intelligit bal.eſſe vez q̃n ipſuꝫ pſtat̃ ſup rebꝰ.ſecus ſi
ſup ſtatuto q̃ tũc ad ꝑterita.ↄ allegat.c.clericus extra ꝺ
iureiur. Sꝫ tu aduerte q̃ lꝫ virtus iuramẽti pſtiti ſup ſta
tuto ꝑterito nõ extẽdat̃ ad futura vt ibi tñ ſi a principio
q̃s iuraret ſeruare ſtatuta ꝑterita iã fcã ↄ futura fienda
tale iuramentũ caperet etiã futura.vt ibi expſſe tꝫ inno.
facit.c.ꝑterea extra de teſti.cogẽ.qđ intelligas ꝓcedere
niſi talia ſtatuta eſſent illicita ↄ ꝯ libertatẽ eccleſiarꝝ vt in
c.i.extra de iureiu.li.vi. ¶ No.tex.ibi reqſitꝰ ſꝫ bal.hic
ↄ ad hoc vidi allegari in magna q̃õne iſtũ tex.ꝙ lꝫ vaſal.
teneat̃ iuuare dñz ſi ob eo fuerit reqſitꝰ eſt tex.in.c.i.§.ſi
cogit̃.i.an ille q̃ interfe.fra.do.feu.am. Et dicit and.hic
ꝙ elegans eſt ad ligas ↄ cõfederatiões q̃ fiũt quotidie i
ter principes.vnꝰ tenet̃ aliũ iuuare ſub pena belligerat
ſi fuerit reqſitus.ita bal.hic ↄ poſt eũ.d.mar.bal.in.l.exe
cutorẽ.in.xij.col.C.de exeru.rei iudi. In ſimili cõſuluit
calda cõſi.iii.in ti.de penis.facit.l.magnã.C.de ꝯtrahẽ.
ↄ cõmit.ſtip.nec etiam ꝑ hoc dñs ꝑdet ius feudi et ſi cen
tũ ãnis ſteterit ꝙ nõ exegit ſeruitia a vaſallo q̃ nõ idiguit
ita bal.in.c.ex pte.in.ij.col.de teſti.ꝺ tex.quẽ ipſe ad hoc
cõmendat in.c.ij.ſ.de feu.ſine cul.ñ amit.bar.in ſimili i
l.ſcimus.C.de agri.ↄ cenſi.li.xi.in.l.filiꝰ.C.de decur.li.
x.ꝑdicta tñ declarate.vt.i.ſtatim dicã ꝑ tex.hic in v̄bo ſi
ſciuero. Et ita aluaro.in.c.i.§.ſꝫ nec alia.ꝺ.ꝑterea.j.q̃
fuit pri.cã bñ.amit. ¶ No.tex.ibi ſine tua licentia ꝙ ſe
cretũ mihi cõmiſſuꝫ poſſuꝫ cũ licentia illius reuelare ita
bal.hic. ¶ No.ex iſto tex.ibi ↄ ſi ſciuero ↄc.ꝙ lꝫ vaſ.non
icidat in penã amiſſiõis feudi nõ pſtat auxiliuꝫ dño niſi
fuerit reqſitꝰ vt hic.ↄ.j.q̃ fuit pri.cã bene.amit.in.§.ꝑte
rea.tñ vez illud eſt niſi ipſe vaſ.ſciret maximũ periculum
iminere ipſi dño q̃ tũc nõ dꝫ expectare interpellationẽ
dñi ſed dꝫ ſpõte ſe offerre.vt in.c.lꝫ.j.ſi feu.fue cõtro.ↄ
j.hic finit̃ lex.§.ad h̃ alias ẽt non priuaret̃ vaſ feudo lꝫ
ſpõte nõ offerat ad ſeruiẽdũ.vt dicto.c.lꝫ ↄ hoc ẽt voluit
gl.hic ¶ Et de hac materia in.d.c.lꝫ ↄ in.c.i.§.i.hic finit̃
lex.ↄ.j.de ꝓhi.feu.al.ꝑ fe.in.§ firmiter. ¶ No.ex dicti
pte ꝙ in iuramento ſemp intelligit̃ poſſibilitas iurãtis
facit.c.ij.in fi.ſ.de feu.ſine cul.non amit.ↄ.ſ.ti.pro.q̃
ipoſſibilitas excuſat a periurio l.fi.ff.qui ſatiſda.cogã.
de qua in.d.c.lꝫ.ſi de feu.fue.contro.in.ij.oppo.ↄ in.c.ſ.

de alie. feu. pa. ¶ No. ex hoc tex. l. fi. q̄ quēadmodū vasallus tenet̄ seruare dn̄m ab offensione alteri⁹. ita quoq; ꝛ mutuo formus ab offensiōe ꝓpria vt dixi supra. tex. facit. l. cū meo cū ibi no. ff. de pac. q̄ intelligas vez s̄m and. de iser. q̄n tractat̄ d offensiōe in dn̄m. Sz vbi tractatur d defendēdo dn̄m. tūc dcā cēpatio nō ꝓcederet. q̄m vasallus bn̄ tenet̄ defendere dn̄z ꝯ alios. sz nō ꝯ se vt no. glo. j. hic fint̄ lex. §. fi. facit ad p̄dcā q̄d no. extra de iureiu. c. peruenit. ꝛ i. l. iusiurādi. C. d solu. ¶ Oppo cū gl. ij. q̄ īmo i iuramēto fidelitatis dz excipi ꝛ altera p̄sona q̄z iperator vt ꝓbat̄. i. hic finit̄ lex. §. fi. cui⁹ ꝯrariū hic videt̄ q̄ nō excipiat̄ nisi solū p̄sona iperatoris. So. ista ē regula vz q̄ vasallus dz iurare de adiuuādo dn̄z ꝯ oēm hoiez et p̄rez filiū ꝛ fratrē ꝓpriū. sz ab ista regula excipit̄ iperator vt hic. itē excipit̄ et p̄sona prioris dn̄i si vas. hz plures dn̄os ꝓ diuersis feudis vn̄ iurādo scdo fidelitatē dz excipi p̄sona dn̄i antiquioris vt in ꝯrio ꝛ hoc voluit tota ista glo. vsq; ad fi. q̄bn̄ loquitur. ꝛ de hoc et dixi sup tex. Et adde q̄ ab hac regula itelligit̄ et excepta p̄sona pape vt in. c. venientes extra de iureiu. et si expsse nō exceptuet̄ vt no. i. c. cōstitu. extra de rescrip. itē excipit bal. q̄n lederet̄ p̄r frater vel fili⁹ vas. circa ea q̄ sont imutabilia de iure tex. insti. de iure natura li. in. §. sz naturalia sz posset dici s̄m. d. Mar. exceptionē bal. nō verā q̄z iuramentū p̄fert̄ nature. xxij. q. vlti. c. de forma. vbi glo. in terminis. Nō ob. §. sz ꝛ naturalia q̄z fatetor naturalia imutabilia in genere nō āt in specie no. i. l. fi. C. si cōtra ius vel vtili. pub. ꝛ p alberi. in. l. quotiēs. C. de p̄cibus impera. offe. tn̄ p̄dicta possunt sustineri q̄z ex quo respectu p̄sonaꝝ iuramentū est generale nō videt̄ mens iurātis istos cōprehendere q̄ speciali p̄rogatiua gaudent iure nature. l. filios ꝛ similes infra glo. notabilē in simili in. l. decurioni. C. de silentiariis li. xij. In gl. q̄ incipit. q̄ sp no. gl. q̄ punit̄. l. vas. negligens sicut dolosus. ¶ Oppo. cū glo. vi. q̄ imo vas. nō tenet̄ dn̄z adiuuare volentem aliū offendere vt ꝓbat̄ in. d. c. i. in prin. j. hu finit̄ lex. cuius cōtrariū hic legit̄. So. iste tex. tollit cōtrariū q̄m presupponit q̄ dn̄s iuste se mouebat ad offendendū quo casu tenet̄ vas. ipsum adiuuare vt hic. sz vbi dn̄s iniuste se mouet ad offendendū ꝛ hoc cōstat tūc vas. nō tenet̄ ipsuz adiuuare vt ibi. Sz vbi dubitat̄ an iuste se moueat vel nō. tūc in dubio tenet̄ ipsuz adiuuare sz q̄dā ꝛ male voluerint dicere q̄ vas. indistincte teneat̄ adiuuare dn̄m. Et p̄dicta sunt vera nisi dn̄s esset excōicatus vel bānitus q̄bus casib⁹ vas. nō tenet̄ ipsuz interiz adiuuare. tn̄ censeat̄ absolut⁹ a debito fidelitatis. put oia p̄dicta colligūt̄ ex. d. c. i. i p̄n. hic finit̄ lex. ꝛ hoc volunt tota ista glo. vsq; ad fi. quē bn̄ loquimur. ¶ Quero ad extra: tū hic fiat mentio de captiōe. q̄d si vas. dedit cōsiliū vel auxiliū in capiēdo ipsuz ad h vt curaret̄ an hēbit locū iste tex. dic q̄ nō s̄m and. de iser. q̄z dz intelligi de captiōe i mala p̄te ar. in. l. gradatim. §. i. ff. de mune. ꝛ hono. idē dicendū si ipsuz cepisset vt corrigat̄ vel emendet̄ a ꝓpinquis. C. de emenda. ꝓpin. l. i. ¶ Querit̄ an vas. tenet̄ seruire dn̄o expensis ꝓpriis in quocūq; loco vaget̄ dn̄s. ꝛ sine hac q̄ōne ia. ard. in sūma varia dixi in. ij. carta sub rubrica. cui⁹ expēsis teneatur seruire vas. ꝛc. ego puto istā esse veritatē. q̄ aut p̄t cōstare ex forma inuestiture q̄d agēdū sit. ꝛ tūc istud dz obseruari. ar. j. q̄d sit inuestu. §. pe. ꝛ fi. Aut est dubiū. ꝛ tunc aut vas. hz bonū ꝛ sufficiens feudū ad tale seruitiū exhibendū. ꝛ tūc teneat̄ ipse vas. seruire dn̄o expēsis propriis. dūmō dn̄s nō vaget̄ extra terrā ꝓpriā ar. in. l. suo victu cū plurib⁹ legibus se. ff. de op. liber. C. de anno. ꝛ tribu. l. ꝓ loc. ff. de annuis lega. l. mensa. §. vt. in aute. de māda. prin. §. illud ꝛ. ff. de pen. l. sz ꝛ h. §. i. si vero vas. nō hz sufficiens feudū ad tale seruitiū exhibendū. Et tūc dz seruire expēsis dn̄i. d. l. suo victu. ꝛ. l. hoc. ff. de ope. liber. ꝛ ꝓbatur in. l. i. ver si tu. ff. de tutel. ꝛ ra. distra. ꝛ de administ. tu. l. tutoribus ꝛ. ff. mādati. l. idēq;. § labeo vbi āt dn̄s vellet exire p̄riā ꝛ terrā ꝓpriā ꝛ ducere secū vasallos ꝛ tunc dz

h fieri expensis ꝓpriis dn̄i nō āt vasalli ar. in. l. cum sepe C. de eroga. mi. āno. li. xij. ꝛ in. l. modios. C. de suscep. ꝛ archa. li. x. ꝛ p̄dicta ꝓcedūt nisi vas. duceret̄ i exercitum imperatoris dn̄i vadit romā ꝓ suscipiēda corona q̄z tunc dz seruari forma tradita. i. de pa. iu. ff. te. c. i. §. fi. ꝛ d ꝓhi. fe. ali. p fcan. §. firmiter ꝛ dixi. i. de ca. cor. in. §. similiter. ꝛ de probi. feu. alie. p lotha. in. c. i. ꝛ no. in glo. i. ¶ Quero an p cōsuetudinez vel statutū possit dari alia forma circa iuramentū fidelitatis. ꝛ dicit and. de iser. q̄ sic cōdo dēs q̄ in p̄stat iōe huius iuramēti fidelitatis sp seruari dz consuetudo illi⁹ loci vt ꝓbatur in h tex. arg. ff. de publica. l. si publicanus. §. fi. ꝛ d eui. l. si fundus. Sed vbi non esset specialis consuetudo vel prouisio tunc debet p̄stari fidelitas s̄m formā istius tituli ꝛ tituli p̄cedentis s̄m ipsum facit ad predicta. c. i. §. de feu. cog.

Inuestituram.

In sūma hoc vult post quā dn̄s inuestiuit vas. ꝛ ab eo iuramētū fidelitatis recepit: dz sibi tradere possessionē feudi alias si nō tradit tenebit̄ vas. restituere oē suū dānuz. h. d. No. dare ordinē ad ꝯcipiēda istrumēta inuestituraꝝ. nā p̄mo fit inuestitura. s. v̄dalis siue abusiua: scdo iurat̄ fidelitas: tertio traditur possessio. facit q̄ vidim⁹ in. c. i. §. q̄d p̄cedere deb. inuesti. an fideli. ꝛ. c. i. §. titu. ij. ¶ No. q̄ dn̄s postquā fecit inuestiturā verbalez ꝛ sibi sit p̄stita fidelitas cogit̄ p̄cise pōere vas. inuestitū in possessionē feudi. vt hic. ex quo iferas q̄ nō possit penitere neq; liberari a tali obligatiōe volēdo p̄stare interesse vt in. c. si facta. j. si de feu. fue cōtro. ꝛ in gl. fi. hic posita q̄ p hoc remanet expedita. itē similiter dicim⁹ in donāte ꝛ vendēte vt p̄cise cōpellant̄ ad tradendū ista. d dona. in. §. p̄ficiunt̄ ꝛ ista. de emp. ꝛ vendi. i. §. p̄cui. d q̄ p gl. ꝛ doc. in. l. i. ff. d act. emp. ꝛ in. d. c. si facta sup glo. fi. vbi et declarabo q̄ si p̄dicti nolūt tradere q̄ manu militari deberet auferri. l. q̄ restituere. ff. d rei vē. ¶ No. q̄ p inuestituraz verbalez et cū anulo factaz q̄s nō adipiscit̄ possessionez feudi vt h c ꝛ in. c. p tuas. extra de dona. ꝛ in. c. ex ore. extra de his q̄ fiont a maio. p̄te ca. cū ibi no. Intelligas tn̄ q̄ feudū h n̄ acq̄situ postquā dn̄s cōpellit̄ p̄cise ad tradendū. vt. s. dixi. nā vas. hz ius ad rē. sz p ipsaz simplicē inuestiturā videat̄ habere minus q̄z si haberet possessiōez. xvi. q. iij. visis ꝛ in. l. minus. ff. de reg. iu. sz odoff. ꝛ ia. ard. q̄liter āt fiat p dn̄z traditiō huius corporalis possessiōis q̄ inuestitura ꝓpria appellat̄ dixi. §. i. in ti. q̄d p̄ce. debe. an inuesti. an fideli. c. i. vbi videas. ¶ No. q̄ mora tradere debentis operatur vt morosus teneat̄ ad oēz vtilitatē quā recepturus fuerat ille cui debebat fieri traditio vt hic. ꝛ no. p glo. §. d cōtro. inuesti. ¶ Oppo cū gl. ij. q̄ imo dn̄s morosus nō teneat̄ ad oēm vtilitatē. vt ꝓbat̄ in. l. si sterilis in. §. cū p vendito rē scdo responso. ff. de acti. emp. So. hic loq̄mur de interesse intrinseco hoc ē d dāno q̄ habuit vas. ibi aūt loq̄mur d interesse extrinseco. s. de lucro q̄ potuisset inde ꝓpere vas. si dn̄o tpe fuisset sibi tradita possessio feudi. vt quia potuisset ex redditu feudi negociari ꝛ lucrari. nā tale interesse nō cōsiderat̄ ꝛ ita distinguit̄. i. d. §. cū venditorem p istā gl. vsq; ad ver. itez si ea ꝛc. Aduerte q̄ solutio hui⁹ glo. ita simpliciter itellecta cōfundit̄ hodie p. l. i. in fi. C. de sen. q̄ p eo q̄ interest p̄fe Et ita no. glo. magna in fi. i. d. §. cū p venditorez. doc. sup hoc passu varia dixerunt. Mihi placet opi. bar. distinguētis inter lucrū q̄d cōtingit ex tra rez ipam put ipse latissime ꝛ pulchre ꝓseq̄tur p̄dcā i d. l. i. de isto tali lucro de quo tangit ista glos. q̄d est extra rez: i tali lucro industria plurimū opat̄ debet enim adueitere s̄m ipsuz q̄ si iste vas. nō cōsueuit mercari ꝛ tūc non dz hēri rō talis lucri p. d. §. cū p venditorez in glo. ꝛ ꝓcedit hec gl. Secus si iste vas. cōsueuit mercari. q̄ apparet q̄z ex alia sua pecunia mercat̄ ꝛ lucrari solet. vn̄ in ꝓposito habet̄ quasi p certo q̄ ex his reddit ib⁹ feudi lucrat⁹ fuisset. Et tunc haberi dz rō lucri. l. i. in fi. ff. de eo q̄d certo loco. Et hoc modo seruantur glo. contrarie. De quo

dicatis plene ꝑ doct. in dicta. l. ⁊ Cano. in. c. sacro. ⁊ ibi
glo. extra de sentē. excōmu. Quid si nō dñs tradidisset sꝫ vi-
ciose, an tunc veniat interesse et extrinsecū dicit Jac. de
bel. ꝙ sic. de quo dicatis vt in. l. iulianus. in principio cū
ibi no. ꝑ glo. ⁊ doc. ff. de actio. empt. Et ꝙ dixi. §. ꝑ quos
fiat inuestitura in principio. ¶ Quero cū dicta glo. i ver.
nec si cū ⁊c. An vas. teneat̃ seruare fidelitatē dño q̄ nō vult
tradere possessionē: ⁊ videt ꝙ nō. Et est rō qꝛ sp̄ in ipso fi
delitatis iuramēto subintelligit̃ ista tacita cōditio si dñs
seruauerit fidē ⁊ tradiderit sibi feudū ꝓmissuꝫ. l. si ex fal
sis. C. de transac. vnde si dñs suā fidē nō seruat. non dꝫ ei
quoqꝫ sibi fides seruari. qꝛ frangenti fidem ⁊c. l. cū ꝓpo-
nas. C. d̄ pac. ⁊. xxii. q. v. agathola. ⁊ ad hoc allegat plu
res cōcordātias vsqꝫ ad fi. que bene loquit̃. Et ex ea no.
ꝙ iuramentū fidelitatis nō est obligatoriū si ipsi iuranti
nō seruat̃ fides. Et est rō qꝛ dñs tenet̃ ad eandē fidelita
tē vasallo ad quā vas. tenet̃ dño cū ad paria iudicentur
⁊ mutuā vicē sibi reddere debeāt vt dixit tex. §. ii. ꝑx. i fi.
¶ Oppo. ab extra ꝙ imo dñs nō cōpellat̃ ꝑcise ad tradē
dū. sꝫ liberet̃ dādo aliud seu. eq̄pollens vt est casus. i. l. ii.
ꝑx. in prin. facit. ff. locati. l. siqs domū in prin. So. hic lo
quit̃ de ꝓpria re ipsius dñi de qua hꝫ facultat̃ tradendi
cū ibi de re aliena vel alteri obligata quā tradere non po
terat: facit ꝙ habetur in. c. i. §. si de feu. vas. interpel. fue-
rit. Oppo. subsequēter de no ꝑ gl. §. ꝑ quos fiat inuesti. i
§. fi. vbi dñs nolendo inuestire vas. priuat̃ ꝓprietate. So.
vt ibi plene ut̃ri. in. ii q. ¶ Oppo. subsequēter ꝙ imo dñs
nō cōpellat̃ ad tradendū sꝫ liberet̃ ꝑstādo interesse vt in
l. si quis ab alio in fi. ff. de re iudi. So. ibi loqtur de obli-
gatiōibus facti. in qbus succedit obligatio ad interesse. d̄
qua materia dicatis plene vt ibi no. ꝑ gl. ⁊ doc. hic aūt loq̄
mur in obligatiōibus dādi in qbus qs ꝑcise cōpellit̃ ad
tradendū qñ ꝯtractus fuit ꝑfectus vt hic ⁊ per que. §. dixi.
¶ Oppo. ⁊ imo vr̄ ꝙ in casu. §. nostri vas. nō agit ad inter
esse quinnimo dꝫ agere ꝯ dñs ꝑcise vt mittat eū i possessio-
nē vnde oppo. de. c. si feu. ī. si de feu. fue. cōtro. vbi ꝑcise
cōpellit̃ ad tradē. So. sꝫ ia. de bel. qꝫ erit in electiōe vas.
vel ꝑcise cōpellere ad tradēdū. d. c. si feu. vel agere ad inter
esse hoc. §. nostro. Sꝫ hec solutio nō placet ⁊ vult ꝙ dñs
indistincte cogit̃ ꝑcise tradere rē feudalē. d. c. si facta. nā
tex. ad litteraꝫ vult ꝙ ꝓpio cogit̃ dñs inuestitū in vacuam
possessionē mittere. Nec ob. tex. ibi. ꝙ si differat. qꝛ respō
deo ꝙ dñs cogit̃ ꝑcise ad tradendū. sꝫ vltra traditioneꝫ
rei feudalis tenet̃ ad oē interesse ꝑ morā cōmissaꝫ in dif
ferendo. ⁊ sic dñs tenet̃ ꝑcise ad traditionē rei feudalis
vna cū interesse a die more. Propterea tex. dicit ꝙ si dif
ferat oem vtilitatē ei ꝑstabit ⁊ ꝓbat̃ et hac rōne. nā vbicū
que vēditor est dñs rei vendite ꝑcise cōpellit̃ ad tradēdū
fm opi. Mar. cōiter approbatā in. l. i. in prin. ff. de actio.
emp. eodeꝫ mō tenebit̃ dñs ꝑcise tradere rē feudalē. Si
cū. n. ia. de bel. posset saluari vt agat̃ ad interesse nō aūt
ad ꝑcise tradendā. qñ inuestiens nō esset dñs rei feuda-
lis ar. no. i. l. i. in prin. ⁊ l. i certi ꝯditio in prin. ff. si cer. pe.
Amplius sꝫ io. de ra. in sūma sua quē refert ⁊ seqtur bal.
si infeudās nō esset dñs. posset dare aliaꝫ rē equiualenteꝫ
vasallo vt in. l. si qs domū. in prin. ff. loca. ⁊. l. q̄ auté. ff. d̄
cōsti. pecunia. ꝙ est no. ¶ Adde ⁊ no. qd̄ tex. noster. ⁊ et
d. c. si facta. loquit̃ qñ dñs fecit inuestiturā abusiuā. sed si
solaꝫ dominus ꝓmisisset inuestire vas. tunc non cōpellit̃
dñs ꝑcise ad inuestiendū quinimo succedis interesse post
morā ꝑ prestando interesse liberetur. l. si quis ab alio. in
fi. ff. de re iu. l. stipulationes nō diuidunt̃ ver. celsus. ff.
de ver. ob. fm and. hic ⁊ in ꝓhemio huius operis qꝛ tex.
noster ⁊ dictū. c. si facta. loquit̃ qñ iam erat facta inuesti-
tura. ¶ Scdo oppo. ꝯ tex. nostrū ꝙ dñs nō cōpellat̃ ꝑci
se ad tradendū. quinimo dñs ꝑdat ꝓprietatē nisi seruet
fideꝫ vasallo suo vnde opponitur de. §. nulla. §. per quos
fiat inuesti. ⁊ de noua. in. c. i. i. qualiter do. proprie. priue.
respondet Jaco. de bel. ꝙ est in electione vasalli vel age

re ꝯ dominū vt perdat̃ proprietas. d. c. nulla. vel agere ꝯ
dominū vt ꝑcise tradat possessionē rei feudalis. ¶ Que
ro antequam vas. sit missus in possessionem rei feudalis
realem: an dicatur fe. ⁊ respondet bal. ꝙ sic. fm summistas
quia dicitur esse feudum q̄uis non sit tradita possessio
in. c. i. §. de feu. cogni. ⁊ hoc. §. nostro. ¶ Querit̃ an vas.
qui hꝫ inuestituram abusiuā non realem dicatur habere
ius in re. vel ad rem. Respondet. bal. fm eosdem summi
stas. ꝙ dicitur habere ius in re nō. ad rē non tamen trās
fert vtile dominium. sed actionem ad rem. l. qui acti. ff.
de reg. iur. ꝙ minus est hꝫ. l. quotiens. C. de rei vendi. Et
no. in. l. traditionibus. C. de pac. nisi sit princeps. puta
papa vel imperator qui fecerit inuestituram abusiuā vel
inuestiuerit aliquem de feudo. quia princeps faciens in
uestituram abusiuam videtur ius transferre per no. per
bar. in. l. absenti. ff. de donati. c. si tibi absenti. de preben.
li. vi. Et per hoc videtur ꝙ possit compelli precise ad tra
dendum. Bal. tamen hic distinguit aut princeps cōtra-
hit. ⁊ sic in contrahendo inuestit. Et tunc vtitur iure com
muni ⁊ sic consuetudine feudorum ante traditioneꝫ nō
queritur dominiuꝫ neqꝫ possessio. sed precise compellitur
ad tradendum. d. i. si facta ⁊ hoc. §. nostro. aut princeps
non contrahit sed facit gratiam. tunc faciendo gratiam
in inuestitura feudi non precise compellitur ad tradēdū
sed hēs gratiam idest priuilegium feudi per executionē
coram executore dato a principe. c. duobus de prescrip.
li. vi pro hac distinctione bal. optime facit in simili. l. ari
sto. cum ibi no. ff. de donatio. debet tamen esse liberalis
princeps ad tradendum possessionem fm Bal. hic vult
ergo bal. constituere differentiam quo ad contractum ⁊
gratiā. sꝫ hec differentia non videtur bona qꝛ feudū ma
gis in iur̄ gr̄e ⁊ liberalitati q̄ꝫ ꝯtcui vt. §. i. q. ca. feu. amit.
⁊ no. ipse bal. i ꝓhemio huius opis ergo hoc differentia
bal. non est bona potissime cū princeps ligetur consuetu
dine feu. c. i. §. de natura feu. ⁊ ibi bal. i auth. oēs ꝑegrini
C. cōia de suc. nisi velli mus intelligere dictū bal. qñ ap-
pareret de mente principis. sꝫ tunc dicit. d. mar. idem esse
etiaꝫ in priuato qꝛ act⁹ agentiū ⁊c. l. nō oēs i ꝑn. ff. si cer.
peta. ⁊ facit qd̄ no ipse bal. i. l. q̄ lepsis. C. dē liberi. ⁊ ꝙ
no. doc. in. l. digna vox. C. de legi. nec obstāt. c. allegata a
bal. qꝛ ridēo ꝙ loquūt̃ in materia bñficiali in qua ē gr̄a
ab exordio. c. gr̄a de rescrip. li. vi. Mihi vr̄ ꝙ differentia
q̄ fit ꝑ bal. posset sustentari nā principis factuꝫ qñ appeat
de voluntate sua ē solutū legib⁹. vt no. in. d. l. digna vox.
īō ꝑt ipse velle solo ꝟbo vel titulo sine traditiōe trāsferri
dñiū. l. fi. C. d̄ sacrosā. ec. nō sic i ꝑuato. ⁊ fac qd̄ no. inno.
i. c. inter cetera. d̄ ꝓbē. Et cū bal. i. ꝫ an. hac ꝟ subiecit bal. ꝙ
lex hñ a zenone. C. d̄ q̄dri. ꝑscri. nō hēat locuꝫ nisi ꝑnceps
faciat mentioneꝫ. declarat bal. pone pīceps vel fiscus vē
dit reꝫ suā vel alienā bona fide qꝛ putabat suā nō tradit il
lā reꝫ eptori certe cessat singulare bñficium dicte. l. bene a
zenone. qd̄ ē valde singulare. de⁹ de bal. ex mēte summistaꝝ
declarat tex. in. c. i. §. de feu. cogni. ¶ Quero successione
acqrit̃ feudū. nā respectu vas. successiōe nō acqrit̃ feudū
qꝛ vas. nō ꝑt testari de feudo. c. i. §. d̄ suc. feu. Sꝫ itelligit̃
hō mō testator legauit vnū castrū gaio cū hac cōditiōe vt
idē castrū accipiat i feu. a rege vel ab alio. vel ecce aliō
exēplu. testator iuestiuit duos heredes ⁊ rogauit vnum
ex hēdib⁹ vt acciptat pteꝫ suā in feudū ab vno ex cohere
dib⁹ certe successiōe ⁊ vltia voluntate tunc acqrit̃ feudū
Ultio no. fm bal ꝙ corā principe dꝫ ꝓcedi solaꝫ veritate
inspecta. c. ad petitionem de accu. ¶ Quero quid si dñs
nō fecit inuestituram abusiuā vasallo sꝫ soluꝫ simpliciter
ꝓmisit velle dare sibi feuduꝫ an tunc teneat̃ ipsum inue
stire ⁊ tradere sibi possessionē. an. de iser. sꝫ ꝙ nō ⁊ bene.
Sꝫ dicit ꝙ tenebit̃ vasallo ad interesse ar. l. i. cū ibi no. de
act. emp. ideꝫ sꝫ nic. de nea. Sed ego intelligerem hoc io
cū demū ꝓcedere qñ ipsa ꝓmissio fuisset solēnis ⁊ trans
iuisset in ꝯtrm. nā tūc bene teneret̃ ad interesse. l. si funduꝫ

ff. de verb. ob. facie. l. omnes. et l. bene a zenone. C. de qua. pscrip. Secus autem si fuisset simplex et nuda pmissio que nō transiuisset in 3ctum quia tunc nō teneretur etiam ad interesse ar. in. l. ij. § circa eum ibi not. ff. de doli excep. l. obligationem in fi. ff. de act. et ob. ista. de testa. mili. in. l. excep. et l. nuda. ff. de 3ben. emp. et qd not. glo. i. l. ij. C. in qui. cau. colo. censi. lib. x. et vi. xl. §. per quos fiat inuesti. §. fi.

¶ De inuestitura de re aliena facta.

¶ Continuatur hoc mō. §. visum est qualiter fiat inuestitura de re aliena, ideo subiicitur hec rubrica.

Um de re aliena.

Casus. Re feudali euicta vasall' sciens rem feudalem esse alienā vel alteri obligatā nō agit de euictiōe 3 dīm nisi vasallus spāliter pūideat vt possit agē de euictiōe. Si aūt vasallus fuerit ignorans rem feudalē alienā esse agit pro euictiōe vt tantūdem sibi recōpenset: dn̄s aūt indistincte tenet. h. d. vsque ad. §. rei autem. et vasall' h3 vtilem rei vendi. ad rem feudalem. et pōt agē et defendere et p̄ firmitate rei feudalis more feudali. h. d. vsque ad. §. qd d. ¶ No. ibi alienam q̄ nō v3 inuestitura feudalis d re aliena vel alteri obligata q̄ no. itellige sane vt nō valeat in p̄iudicium dn̄i vel creditoris cui' est ipsa res. l. rem alienam. et ibi no. ff. de 3ben. emp. et pbat' i tex. nisi q̄ dn̄s pōt vendicare rem suā et sic euincē. ¶ No. ibi aliene et ca q̄ vasall' sciens rem feudale alteri obligatā nō agit 3 infeudātem euictiōe. cōcordat. l. si fundum sciens. C. de euic. p̄dicta regula fallit nisi vasall' spāli pacto sibi pūideat de euictiōe. vt pbat' ibi nisi pacto spāli. et signanter dicit spāli q̄ nō sufficeret gnāle pactū. quinimo requirit' spāle pactum vt h3 vasallus sciat rem esse alienam. tūc vult posse agē de euictiōe qd est nota. ¶ No. ibi ignorans rem feudalē esse alienam vel alteri obligatam agit d euictiōe. et no. signanter q̄ nō agit ad duplum s3 solum ad tantūdem. Jō sm Alua. p̄cederet libellus: peto cambium feudi mihi assignari. ¶ Opp. ab ex. q̄ imo vasall' re euicta nō agat de euictione qd p3 q̄ in re donata cessat p̄missio euictiōis si euincat'. l. ad res. ff. de edi. edic. § d3 cessare et in re infeudata q̄ censet' donata. vt i. c. i. §. de feu. dato inuicem l. cōmis. So. 3trum loquit' in donatiōe simplici s3 feudum nō est simplex donatio. s3 ob cām vt vasallus seruiat et obediat. vt. i. in qui. cau. feu. amit. i. §. fi. § et c. facit qd no. in. c. inter cetera de pben. et p̄ hoc possum videri etiam ad dēm. c. pirtum. §. allegato put ibi no. ¶ Oppo. de. §. callidis cū ibi no. i. de pbi. feu. alie. p̄ Fede. vbi p3 q̄ emptor rei feudalis sciēter nō pōt sibi pūidere et p̄ spāle pactū vnde agē possit. So. ibi emebat lege p̄hibente. vn̄ cum faciat 3 legē nō pōt gaudere beneficio sue p̄uisiōis. l. nō dubiū. C. de legi. h̄ aūt iste vasall' recipiendo talē rem i feudum nō faciebat 3 legem p̄hibentē merito tenet' sua spālis p̄uisio. l. rem alienā de 3ben. emp. et ita no. p̄ glo. i 3trio fa cit. l. quēadmo. C. de agri. et cēsi. ¶ Querit' an in dubio p̄sumat' scia vel ignorātia. So. p̄sumit' ignorantia. l. veri' ff. de pba. Et qualiter pbet' scia vide gl. in. l. si vxor pe. C. d p̄. tuto. et no. p̄ Ang. in. l. n. ff. de publi. ¶ No. mirabilem tex. ibi vt aliud eadē quantitate. q̄ p̄ spē agit' ad aliā spēm nā vasall' cui est euicta res feudalis agit nō ad interesse. s3 ad aliud feu. eiusdē bonitat' et quantitat'. et sic ad aliā rem i feu. suscipiendā. ¶ No. ibi nulla est dr̄ia q̄ q̄ ad agēdū de euictiōe nulla est dr̄ia an dn̄s sciuerit vel ignorauerit rem feudale esse alienā vel alteri obligatā. ¶ No. ibi vendicare q̄ vasall' pōt vendicare ab oi possessore rem feudalem. ¶ No. ibi defensiōe q̄ vasallus h3 ius agendi p̄ re feudali et c. ¶ In glo. hunc simile ad fi. not. q̄ habuistis i tex. q̄ vasallus sciens rem alienā agit de euictiōe si p̄uiderit sibi spāli pacto. h̄ dictū limitabis vera quā quis recipit scienter in feu. rem alienā vel alteri obligatam. Ita q̄ nō est pactū nisi rōne scie rem vel alteri obligate. Secus autem qui contra interdictum legis mercaret' suscipiendo in feudum rē alienam vel alteri obligarā sine cōsensu domini: q̄ tunc non ageret de euictione etiā si spāli pacto sibi prouiderit glo. no. in. c. i. §. callidis. i. de prohib. feu. alie. per Fede. sm An. qd est notabile. ¶ Circa principiū huius c. post Alua. quero ab extra an pendēte causa euictionis teneat' vasallus ad seruitia. et dicit Bal. q̄ sic ea rōne q̄ interim recipit cōmodū. facit quod habet' in. c. i. in fi. i. d cōtro. inter vas. et epis. et. i. in qui. cau. feu. amit. in. §. fi. et vide. ff. de doli except. l. fi. §. quadrante. ¶ Quero quid si iste vasallus alteri infeudasset. q̄ quidem facere potest vt. j. de capi. cora. in. §. preterea. et postea euincat' ab isto secūdo vasallo. an poterit iste secundus vasallus agere de euict. cōtra priorem dominū. et dic q̄ non nisi sibi fuisset facta cessio vt sentit Bal. per. l. si tem quā a ticio. ff. de euictio. et ad hoc vide qd not. glo. et ibi dixi. j. de lege corra. in. §. similiter. ¶ In glo. que incipit. necmutet' ad fi. not. quod vasallo datur vtilis rei vendicatio: q̄ h3 vtile dominiū vt probat' in tex. tanq̄ dn̄s vendicare. ¶ Item no. ex hac glo. q̄ si dn̄s inuestiuit vasallum ad longum tēpus cōstic. interpretatur quā est vltra decēnium Bal. in. l. iubemus. C. de sa. san. eccle. de. i. de re. ec. non alie. et habet' in c. nulli extra de re. ec. nō alie. Sed pulchrum est videre q̄ dixi in tex. q̄ vasallus agat de euictiōe. nunquid agat de euictione si nō denūciauerit domino motā esse litem. Respondeo q̄ nō. nam ad hoc vt vasallus agat de euictione requiritur q̄ vasallus nūciet domino. c. i. i. si de feu. vas. interpel. fue. ¶ Not. ex versi. rei aūt q̄ vasallus h3 vtile dn̄ium ad similitudinē domini qui h3 directū. et ideo vasallus rōne sui vtilis dn̄ij quasi vēdicat a possessore vt sequit' in tex. ibi quasi vendicare. i. actione vtili non aūt directa q̄ illa cōpetit dn̄o. vt in. d. c. i. de contro. inter vas. et aliū. et not. supra in. ff. d rei ven. et in. l. i. ff. si ager vec. vel em. pe. ibi defensionē. i. exceptionē defensionis ibi eiusdē rei tanq̄ feudū dum de per se stare nō possint. vt no. glo. i. si de feu. fue. cōtro. in. c. i. si vasallus de feudo. et sic vult q̄ vasallus tanq̄ dn̄s vtilis quasi vendicat rē feudalem a possidēte. Ex quo infert' q̄ sicut in iure est dare possessionē et quasi possessionē. ita est dare p̄prietatem et quasi p̄prietatem. et dn̄ium et quasi dn̄ium per istum tex. Et hoc etiam voluit vna glos. que solet allegari sm Bal. in. l. ij. §. quodam. ff. de inteı di. facit alia glo. no. in. l. recte. ff. de vbo. sign. Quid aūt importare soleat ista dictio quasi no. in. l. i. ff. de reg. iu. et in. l. i. de transac. cū si glo. in. c. parrochianos de deci. ¶ No. q̄ sicut vasallus h3 legitimā personā cōparendi in iudicio p̄ re feudali vendicāda. ita et p̄ illa defensanda. nā cui damus actionē multofortius damus exceptione vt in regula cui damus de regulis iu. et in. l. i. §. qd ait pretor. ff. de supfi. Dixit tñ Bal. i. eo. in. §. qd ergo. q̄ vasallus personalium actionū dn̄o competentium non h3 aliquod ius nisi sibi cedat'. l. iulianos §. si fructibus. ff. de actio. emp. l. fi. per locū a speciali. ff. de iure fis. Et intelligas q̄ tale iudicium et sn̄ia et inde secuta erūt valida et proderūt et nocebūt dn̄o quātum respectu ipsius iuris vtilis siue ipse dn̄s sciat siue ipse ignoret siue sit p̄sens siue absens dūmodo non faciat fraudulenter vt late dixi in dicto. c. si vasallus de feu. ¶ Quero cum glos. quare in illis consuetudinibus feudalibus concessa sit rei vēdicatio vtilis vasallo tanq̄ domino prout patet in tex. et pro respōsione adducit ista glo. plura similia. nam sicut cōpetit illi qui conduxit fundum perpetuo vel etiā ad non modicū tp̄s q̄ est decem annoꝝ dūmodo agat. j. dictum tp̄s. l. i. in fi. et l. fin. ff. si ager vec. vel emphi. pete. Et sicut cōpetit supficiario qui quidem supficiarius nedum h3 beneficium predictū iuris ciuilis in vendicādo sed et bn̄ficium pretoris vt conseruetur in sua possessione et aduersus dn̄m ipsa coꝝ cōuentionem. l. si duo. §. labeo. ff. vti possidē. et. l. i. §. i. de superficie. Multo magis concedi debuit

vasallo qui hꝫ plus iuris iure vtili, ⁊ in. d. c. i. i. de ꝯtro.
inter vas. ⁊ aliũ, vbi pꝫ ꝙ ista talis cũ ẽ quasi sua ꝓpria dñi
tex. dixit quasi vendicare ⁊c. ꝓut dixit ista glo. tñ nõ dic ꝙ
nõ refert qz sp̃ est intelligendũ ꝙ vasallus nihilominꝰ vẽ
dicat ꝑ vtilẽ rei vendica. vt no. in. d. l. i. in fi. ff. si ager vec.
Et sup rubrica de rei vend. l. tutor. §. fi. ff. de pigno. actio.
¶ Uero subsequẽter cũ glo. supra ea q̃ ꝓxime dicta sũt
an vasallꝰ habeat aliqd dñiũ in feudo. Et ꝑ rõnem se re
misit ad ea q̃ dixit in sũma. Sꝫ tu aduerte ꝑ intelligentia
huiꝰ q̃ōnis ꝙ in. d. sũma inducunt plura argumẽta ad ꝑ
tes. Primo. n. ꝙ vasallꝰ hꝫ vtile dñiũ faciũt oĩa arg. indu
cta ꝑ similitudinẽ. & in ꝓpria q̃ōne glo. Itẽ inducit ad si
mile de emphiteota q̃ similiter hꝫ vtile dñiũ. Et hãc par
tem approbat lꝫ in ꝯtrariũ fortius arguat vt vasallꝰ nõ habeat
aliqd dñiũ sꝫ sit penes dñm. Nã cũ dominꝰ facit inuesti
turã feudi ꝓprietas remanet penes ipm dominũ et vsus
fructꝰ trãsit in vasallum ⁊ eiꝰ heredes. vt. i. qui. cau. feu.
amit. in. c. i. q̃uis. n. ꝑ bñficiũ ad eum res in feudũ sibi
data ꝑtineat tñ ꝓprietas ad aliũ spectat. vt i. h. §. Nec ob.
ꝙ hꝫ vtilem actionẽ seu q̃si vendicatiõem. qz per hoc nõ vr̃
ꝙ habeat aliqd dominiũ. qm̃ ⁊ aliqñ datur rei vend. ei qui
nõ est dominus nec directe nec vtiliter. vt pꝫ in eo cui datur
publiciana. vt insti. de act. in. §. alie. ⁊. ff. de publi. ꝑ totũ
hoc etiã vr̃ colligi ex isto tex. dum dixit tanq̃ dominꝰ potest
quasi vendicare. Et sic videat̃ ab eo excludere dominium.
teneas ꝑ iuã ptem vt vasallus habeat vtile dominium. ⁊ hãc
ptẽ sequitur oẽs docto. ꝑ textũ in. d. c. i. de ꝯtro. inter vas.
⁊ aliũ. ⁊ ibi glo. facit qd habet̃ in. l. emptor hereditatis. C.
de here. ⁊ act. ven. ⁊ glo. ibi et approbata in. c. i. §. preterea
i. de capi. corra. ⁊ Hosti. in sũma in ti. de feu. §. ꝑ quos. &.
vnde hoc queri posset. Jo. an. in addi. ad Spe. de. q̃m. ver.
xl. in addi. que incipit an vasallꝰ. Bal. in. c. i. post glo. de
lege corra. ⁊ possessio quã hꝫ est nãlis. Bar. in. l. iij. §. ex ꝯ
trario. ff. de acqui. pos. ⁊ Bal. in. l. nec. C. de vsufru. ⁊ ꝙ
hꝫ vtile dominiũ vltra glos. insti. de vsufr. in p̃n. ⁊ p̃dicta
tꝫ gl. in. c. cũ bertoldus in fi. de re iu. Bal. in. l. i. in. xxiij.
col. C. de cõfessis. in. l. i. in fi. col. C. si plures vna sñia. In
no. in. c. ad audientiã de prescrip. in. c. cum apostolica de
his que fiũt a plato in. c. si diligẽti. in glo. i. de p̃scrip. i. c.
vex. de foro cõpe. facit tex. in. c. inp de do. inter vi. ⁊ vxo.
dixi. & in preludijs in distinctiõe studi. ¶ Sed quero de
notabili q̃one. rex apulie hꝫ in feudũ ab ecclesia romana
regnũ illud. An ducatus baronie ⁊ alia feuda regni dicã
tur quo ad directũ dominium esse ecclesie. an vero esse re
gis. De ipso regno vniuersaliter nõ est dubium ꝙ directũ
dominiũ est ecclesie romane. Utile vero est ipsius regis
inuestiti sicut dicimus de alijs de feudo inuestitis. facit
tex. in. c. ad apostolice de re. iud. lib. vi. ⁊ clemẽ. pastora
lis. de re iudi. Sꝫ de particularibus feudis regni stat du
biũ. Et qd ista particularia feuda regni. De dominio re
gis tꝫ Bal. per glo. ibi in. l. i. C. vnde cognati. ⁊ in supra
scriptione. Flor. in. iij. col. dicens. antiquos doctores re
gni ita tenuisse. Et ꝓ hac opinione facit tex. in. l. i. iuncta
glo. in. l. ij. ff. de bonoꝝ pos. heredi. pe. vbi lꝫ ꝑ bonoꝝ pos.
quis efficiatur tñ vtiliter heres. §. quos autẽ. insti. de
bonoꝝ pos. ⁊ sic pretoris actione consequit̃ vtile ius i vni
uersa hereditate. tñ particulares actiones ciuiles. puta
ex empto vel similes intentabit ipse bonoꝝ possessor. vt
vult glo. in. d. l. ij. Ergo ita in simili licꝫ ius vniuersi regni
spectet ad regẽ solo vtili dominio. tñ singularia feuda re
gni spectant ad ipsum regẽ iure directi dominij ¶ Secũ
do adducitur glo. in. d. l. i. C. vnde cognati que vult ꝙ lꝫ
bonoꝝ possessor respectu vniuerse hereditatis sit tñ vtili
ter heres. l. ij. ff. de bono. pos. tamẽ particulares actiões
directas intẽtare poterit. ergo ita i simili. ¶ Tertio ad
ducitur tex. in. l. fi. in fi. ff. de fideicõmis. here. peti. vbi di
cit tex. de bonoꝝ possessore loquens hec verba formalia.
he autẽ actiones mihi dant̃ que ⁊ heredi ⁊ in heredem
competunt. Hec ergo ꝙ lꝫ bono. possessor et succedens fi
dei cõmissario qui tñ vtiles hꝫ tamen easdem hꝫ actiões
quas heres in particularibus actiõibus. Et illaꝫ tex. alle
cõmendat Ange. dicens ꝙ si ego succedo tibi de iure pre
torio. tu succesisti alteri de iure ciuili. ꝙ ego sum dicor he
res tuus de iure ci. ⁊ facit quod vult Ange. in. l. ij. ff. de pe
tio. here. ¶ Quarto adducitur quod vult Ange. per illũ
tex. … glo. in. l. ij. ff. de bono. pos. here. peti. vbi dicit
ꝙ actiones speciales compeťes defuncto que deriuãtur
vt palmites ⁊ propagines in heredẽ. lꝫ modus deriuãdi
ꝓcedat ex remedio pretorio tñ remanẽt ciuiles. Ita in p
posito lꝫ vniuersale ius regni deriuet̃ in regem a papa p
inuestituram ⁊ sic directũ dominiũ illius iuris vniuersa
lis remanet penes papã vtile transfundit̃ in regem. Ta
men particularia bona regni que diuerso iure censentur
a regno in hoc nõ sortiũtur naturã feudi regalis. sed reti
nent primã naturã ꝫ vt efficiant̃ bona regis. ⁊ ipso postea
illa infeudãte directũ dominium illoꝝ bonoꝝ sic infeu
datoꝝ remanet ipsius regis. vtile trãsfundit̃ i inuestitos
per eũ. facit tex. in. l. i. §. fi. ⁊ ibi not. Ange. post Bar. ff. de
rei vendi. ⁊ ꝙ not. Bar. in extrauagan. ad reprimẽdam
in ver. totius orbis. ⁊ Ang. in. l. si heredis seruum. ff. de le
ga. i. ¶ Quinto adducit̃ nã simile videmus ꝙ subiectũ
iurisdictionis est territoriũ. ⁊ tñ intelligitur de territorio
vniuersali nõ de quolibet fundo particulari in territorio
cõtento. C. mãdati. ⁊ Bar. in. l. i. in fi. col. ff. de iurisdic.
om. iu. ergo ita in q̃one proposita licet subiectũ feudi sit
ipsum regnũ vniuersaliter. nõ tñ singularia bona vel opi
da regni. ¶ Cõtrariam partẽ tenuit Ludo. de ro. in. d.
l. i. C. vnde cognati ꝙ imo directum dominiũ particulari
um feudoꝝ sit penes papam nõ penes regẽ. ⁊ ꝓ hac par
te adducit̃ glo. in. l. i. ⁊ et in. l. ij. ff. de bo. poss. vbi vult ꝙ
bono. possessor hꝫ vtiles actiones ⁊ vtile dominiũ in par
ticularibus rebus ⁊ iuribus defuncti. ⁊ ibi dicit Bar. ꝓ
cedere qñ alius est vel sperat̃ esse posse heres defũcti. nã
tũc pretor nõ posset facere quẽ de iure esse heredẽ. l. si fi
ne. §. papamanus. ff. de minori. per bonoꝝ possessionẽ fa
cit illum heredẽ vtiliter. d. §. quos autẽ. ⁊ sic habebit vti
les tñ. tam in vniuersali hereditate quã in particularibꝰ
iuribus defuncti. ea rõne qz directe alteri. s. heredi. debẽ
tur. Si autẽ nullus esset heres vel speraret̃ esse defuncto.
tũc per bonoꝝ possessionẽ trãsferunt̃ vtiles actiões respe
ctu iuris vniuersalis hereditatis que postea reassumunt
ad se directas actiones et in particularibus rebus defũ
cti. ex quo alteri heredi ciuiliter nõ preiudicat̃. ⁊ clarum
est ꝙ et pretor põt transferre actiones directas. l. pretoris
in prin. ff. de dam. infe. ⁊ facit quod videmus in simili ꝙ
possessio nãlis quãdo apud aliũ nõ est ciuilis. trahit ad se
ciuilem. l. dam possidere. §. qui ad nundinas eũ. l. seq. ff.
de acquir. pos. Et ita Bar. ⁊ Ang. in. l. ex asse. ff. ad treb.
Sed in ꝓposita q̃one papa dando in feudũ regnum pre
supponit̃ dñs totius regni. ⁊ ideo rex rõne illi vtilis do
minij nõ potest in particularibus rebus pretẽdere ius ali
quod directum. qz preiudicaret pape penes quẽ remaũ
sit directum dominiũ ⁊ si dicat̃. si ergo rex dat in feudum
quid remanet in re cõcessa in feudũ penes regẽ. Respon
deo ꝙ nihil remanebit penes regem nisi sola preeminen
tia. c. ex transmissa de foro cõpe. ⁊ videbimus post Bal.
in. c. i. in. §. aliud quoqꝫ. i. de probi. feu. alie. per Feder.
Nam dñium directũ penes papam remãsit vtile aũt do
miniũ vtilis dominij nõ datur in diuersis respectibus vt
ibi clarius dicaꝫ. ¶ Secũdo adducit̃ nã particularia feu
da regni descendũt ex ipso iure vniuersali regni ⁊ sic sunt
accessoria eius. ergo sequunt̃ natã sui principalis vt in re
gula accessoriũ de reg. iu. lib. vi. ⁊ sicut in iure regni papa
hꝫ directũ dñium. Ita in particularibus feudis illiꝰ regni
habebit papa directũ dñium. ⁊ facit qd vult Inno. i. d. l.
ex asse in fi ¶ Tertio adducit̃ oẽ id qd respicit vel inclu
dit ꝑncipale. respicit ⁊ includit oẽ id qd dependet ab illo. l.
i. C. de codicil. cũ si. l. a. §. aut pretor. ⁊. §. ꝙ ex castello. ff. de

aequa quot. et esti. Sed et concessione feudali regni transfusa sunt ista particularia i regno. et ab ipsa concessione dependet quia sicut ex concessione regni directum dominium regni remansit penes papam. Ita et directum dominium particularium feudorum ipsius regni est penes papam. In der vitas decisionis dependet ex eo an papa aliquando ipse fuerit dominus non solum feudi et regni in universo. sed et civitatum et terrarum ac opidorum in particulari. nam si fuit dominus quoque regni et opidorum particularium. puta ante quam ista i feudasset habebat ista i dominio suo et tunc i feudando regnum retinet dominium directum. et in regno et i particularibus opidis et terris. si rex postea alteri i feudando aliqua opida transfert i illo utile dominium quod ipse habet. sed quod ad directum dominium non potest preiudicare pape. et ita procedit sua opinio relata et ad hoc tendunt ar. pro illa parte adducta. aut vero papa nunquam habuit dominium plenum regni terrarum et opidorum in regno constitutorum. sed solum habuit hoc nisi vel dominium utilis regni ut legitur i regno anglie cum iure cum papa non habet dominium rex recognovit se tenere i sic regnum a papa tunc videbitur per exe. quod papa non habuit dominium i terris et opidis particularibus anglie sed solum utilis regni et isto casu si sic esset de regno apulie procederet i. opi. et militaret ar. pro illa parte scri. Et sic papa in universali regno habet directum dominium. rex vero utile in particularibus autem feudis papa non habet dominium sed superioritate ut possit appellari et recurri ad eum per omnes vasallos regni ut vult bal. i. c. ceterum. i. vi. col. de iud. et dictum c. i. § preterea. lo vi. i. de prohi. feu. alie. per Fe. Et sic rex habet in talibus feudis particularibus directum dominium non autem papa et ipsi vas. investiti habebunt utile dominium. Simile videmus in flumine publico quod respectu universalis administrationis et iurisdictionis in eo est supremi principis. l. quominus. ff. de fluminibus dixi. ff. in. c. i. § si quis de manso. et de contro. inve. respectu iurisdictionis ita est illius territorii. pro quo facit transitus dixi. § si quis de manso. ¶ Quero an competat utile dominium feudatario absque aliqua traditione. Respondeo quod non. quia dominium non transfertur sine traditione l. traditionibus. C. de pac. sed si dominus cederet rei ven. l. fi. C. de her. et act. vendi. et si utilis rei vendicatio non competat sine utili dominio. tamen mediante cessione competit utilis rei vendicatio sine dominio. d. l. fi. et l. ex asse. ff. ad treb. secundum Ja. hic faciunt no. per glo. et doc. in. l. si culpa. ff. de rei ven. et est ratio quia quod operatur traditio in rebus corporalibus hoc operatur cessio i incorporalibus. ut no. in. l. ad cum. ff. de do. quia sicut mediante cautione transfertur utile dominium. ita mediante cessione transfertur rei vendicatio quod est not. quia si in instrumento investiture feudalis dominus constitueret vasallum procuratorem in rem suam et cederet ei rei vendicationem vasal. certe vasallo etiam absque traditione competeret utilis rei vendicatio. ¶ Quero an vasallus contra civiliter possidentem possit agere rei vendicatione. Respondeo sic secundum And. hic et no. in. l. ii. ubi in rez actio. et probatur ibi ab oi possessore. et quod omne dicit nihil excludit. l. a procuratore. C. mandati. ¶ Quero an vasallus preferatur domino in agendo contra possessorem. Respondet hic And. quod sicut qui utile dominium preferatur directo. ut no glo. in. d. l. traditionibus. vos distingue quia aut dominus vult agere contra possessorem ita quod sibi restituatur possessio et tradatur sibi res feudalis. et tunc preferatur vasallus. et ita loquitur and. et est ratio quia vasallus posset etiam agere contra dominum possidentem rem feudalem. l. i. § quod aut. de superficiebus. l. i. i. fi. ff. usufr. quemad. cave. et l. i. et. ii. ff. si ager vec. vel emphi. pe. Aut vult agere contra tertium possessorem. ut declaretur dominus directo et sic causam possessionis non autem ut tradatur res feudalis. et tunc vere quia potest agere ut plene no. in rubrica. ff. de rei ven. et i. l. i. C. de alie. iudi. muta. cau. fac. quia agunt respectu diversorum. faciunt no. in. l. iii. § ex plurimus. ff. de acq. pos. et no. sed and. quia processus et sententia cum domino nocet vasallo si sciverit eum agentem cum domino. ut no. in. l. sepe. ff. de re iu. vos autem dicite. ut not. per doc. in rubrica. ff. de rei ve. et in. d. l. sepe ¶ Quero et dominus agit contra tertium possessorem. tertius opponit de utili domino feudatario. querit an possit. videt hoc and. quod non per gl. quam se dicit bar. i l. i de ebim. § sed si non mu. ff. de condi. inde. ¶ Quero quid si vas. est absens vel ignorans et dominus agat. quatenus tunc subveniatur ipsi vasallo. et etiam ipsi contra eo. hic secundum An. de iser. quod practicabitur. l. ii aq. de rei ved. Ro. n. potest dominus agendo preiudica-

re vasallo ignoranti. ff. de re iud. l. sepe. § i. et de appel. l. iii § fi. ¶ Ultimo quero de utili questione. pone duo sunt fratres quorum alter solus est vas. puta quia habet feudum insolidum isti fratres contraxerunt societatem omnium bonorum. queritur an feudum sit commune ratione societatis. Bo. mar. dicit se aliam consuluisse respondisse quod non sed fructus sunt comunicandi non compellitur dominus habere alium in vasallum. c. i. de duo. fra. a capi. inuesti. fo quia in generali alienatione non veniunt feuda. c. in generali. i. si de feu. fue. contro. sed societas omnium bonorum est generalis alienatio. quia et c. tertio quia in generali dispositione non veniunt prohibita secundum Bar. in. l. codicillis § insti. ff. de leg. ii. sed feudum non potest alienari sine consensu domini. c. i. i. de prohi. feu. alie. per Fed. facit ex. in. c. ii. j. de fra. de no. bene. i vesti. et quod ibi videbimus quod no. in. l. cum opor. in a. col. C. de bonis que libe. item in societate omnium bonorum tacita non comunicatur donatio ob benemerita. l. cum duobus § socium. iuncta gl. et i. l. si socius pro filia iuncta gl. et in. l. duo societate. ff. pro socio. et quod voluit Bal. in aute. ex testo. in pe. col. C. de col. Sali. in. l. si patruus. C. co. ta virtusque iudi. Et si dicatur quod comunicabitur feudum quando expressum est facta societas omnium bonorum respondeo non quia non venit feudum in generalibus verbis. Item ex quo non potest alienari sine consensu domini neque in totum neque in parte ergo nec comunicari per societatem omnium bonorum per fundamenta do. Marti. facit. l. obligatione generali. ff. de pigno. cum his que videbimus in. d. c. in generali.

Quid ergo. Si vasallus dolo precio vel negligentia passus fuerit servitutem imponi rei feudali et postea res feudalis pervenerit ad dominum non nocet domino etiam si sit passus per longum tempus. hoc dicit usque ad. § econtrario. ¶ No. per ex hoc tex. quod si vasallus precio dolo iam vel negligentia passus fuerit imponi servitutem rei feudali quod talis servitus nocet vasallo et suo in eius preiudicium. Et ex hoc infert Ni. de nea. an simili ad superficiarium ut superficie durante possit in sua superficie servitutem imponere ar. huius littere facit l. stari florius. ff. de iure fi. et. C. de fun. et in. l. et in principali tibi conver voc. et sic etiam hoc Gui. de cu. in superficiario. idem Bar. in. l. i. ff. sin ff. de superficie. Pau. de ca. in. l. si tibi domo § fi. ff. de leg. i. Flo. in. l. si cui. § i. ff. quemadmo. fui. Idem quoque dicit Bal. i emphiteota. facit ad predicta quod no. glo. in. d. § preterea. j. de capi. cora. et quod dixit in. c. i. an agna. vel filius. tamen i regnum et dominus que utilitatem publicam respiciunt non potest rex subiicere regnum servituti. quia in eo non tractatur solum de preiudicio suo Oldra. con. cxxxi. incipit. ut eum de quo querit in fi. Bal. in. l. executorem in. fi. col. C. de execu. rei iud. Alua in. § preterea. i. co. facit glo. in. c. i. de capi. cora. et quod no. cano. in. c. dilecti de maio. et obe. Bal. in prohemio. feo. in iii. col. Minimo nec ponere bona talia in extimo sine catasto com is non permittitur vasallo. nec alteri cum est prohibita alienatio quia est species alienationis et servitutis perpetue. Cal. de re ec. non ali. con. vi. per ea que habentur in. c. non liceat pii. q. ii. et in c. si quis presbyterorum de re. ec. non alie. ¶ Not. ibi dominus et c. quod si nocet vasallo impositio servitutis. ut. d. non nocet tamen domino si postea feudum revertatur ad dominum etiam si per longa tempora possessa fuerit servitus vasallo possidente. et ita communiter doc. in. c. ii. de feudis. in. l. et in principali. C. de ser. et aqua. in. l. fi. § pe. C. com ta de lega. Ja. de bel. in. c. i. § preterea. i. de capi. cora. et dicit hic Bal. summope notandum istum tex. quod cui non nocet peccatum unius non nocet etiam eius patientia in permittendo prescribi. et facit ratio non prescriptio habet quemdam tacitum consensum vel saltem negligentiam. ut no. in c. si diligenti. et c. vigilanti de prescrip. quia plus non debet operari contra tertium quam expressum peccatum. et dicit hunc tex. procedere in emphi. ut non possit imponere servitutem in preiudicium domini. facit quod no. glo. in. l. iubemus in prin. C. de sa. san. ecc. et quod en preiudicio rei sui possit servitutem imponere. facit glos. in. l. iii. ff. de ser. pro illum tex. et ita per hunc text. credo posse concordari illam diversitatem opi. que ponitur an possit imponere servitutem emphiteota fundo emphiteotico. nam bonum e argumentum de feudo ad emphiteosim. Bal. in aute. si quis rur.

nas. C. de sa. san. ec. z. §. in preiudiciis huius cōmēti. z id idē dicite in emphiteosi quod in feudo. tenēt cōiter doc. j. d. l. iij. ff. de ser. ibi Flo. z Pau. de ca. Dy. isti. d' acrio, §. eque Bar. in. l. i. §. fi. ff. de supfi. Flo. in. l. si cui. §. i. p illum tex. ff. quēad. ser. amit. cōiter doc. in. d. l. in principio li. Sz an dñs in piudicium vasalli vel emphiteote poterit ipse imponere fundo seruitutē vel in piudicium supficiarii ita Pau. de ca. in. d. l. iij. ff. de seru. in. l. seruitutes q̄ in supficie. §. si sublatū. ff. de ser. vrba pdio. qui etiā Bal. hic p hunc tex. colligit q̄ pprietarius securus dz esse de pprietate ne ei preiudicetur. l. eius in simili. ff. de vsufru. l. si cui. §. i. ff. de ser. & infert q̄ tpe necessitatis dñs pōt velle custodire castrū inuito vasallo. l. si ita. §. dñs. ff. de vsu. z habita. est Ang. in. l. fi. C. de lingiosis intellige eū vna cum vasallo. l. pe. ff. vsufru. quēadmodū cane. z sine vlla fraude. c. qm. j. de pbi. feu. alie. per Loth. non tñ p hoc liberat vasallus a custodia quā tenet adhibere. tex. est. no. in. l. pe. ff. vsufru. quēadmo. cane. Bar. j. l. fint cer to. §. sed si me in. fi. ff. cōmodati. z ēt ipse met vasallus tpe suspecto puta bellorū cū dubitat se nō esse sufficientem ad cōseruandū castellū. pōt denūciare dño vt p p periculū rei sue veniat ad castellū custodiēdū siue mittat vt no. Lud. in. l. si mora. z ibi preceptor noster. ff. so. ma. Tenetur. n. vasallus cāa dñi directo nō facere deteriorē. sz eaz bene curare. z si deteriorē faceret ex incuria z negligētia sua posset priuari feudo Cald. in rubrica de feudis, cōsi. vl. fact. c. ad apostolice z ibi cōiter doc. de re iudi. lib. vi. Bal. in. c. i. §. publi. de pa. te. ❡ Sed ꝯ hūc tex. oppo. z i mo vr̄ q̄ impositio seruitutis noceat dño nedū vasallo vnde oppo. de. c. i. j. de cōtro. inter vasallū z aliū de bene. et d. c. si vasallus. i. si de feu. fue. cōtro. So. tex. noster dz intelligi in impositiōe seruitutis extraiudicialis puta vendēdo ius imponendo seruitutem rei feudali. vbi aūt impositio seruitutis esset facta iudicialiter, tunc ēt noceret domino. nisi appear de collusione vel fraude vasalli. d. c. i. Ex predictis habetis q̄ si tertius ageret ꝯ vasallum in iudicio dicendo seruitutem impositā esse rei feudali z sniā esset lata ꝯ vasallum talis snīa noceret dño, nisi dominus pbaret collusionem. ❡ In glo. ibi idem intellige in pscriptis, si gnabitis glo. q̄ posidente vasallo nō curri t prescriptio ēt longissimi tpis ꝯ dominum quo ad seruitutem passiuā rei feudalis, Quid aūt si vasallus tradiderit rem feudalē tertio z ille possederit longo vel lōgissimo tpe, an habebit locū prescriptio, dicite q̄ non prōnem istius glo. nā alienationis appellatiōe cōtinetur ēt prescriptio. l. alienationis ver. ff. de vbo. signi. Sed in feudis phibita est alienatio c. i. de pbi. feu. alie. per Lotha. Simile nos videmus, nam vbicūq̄ est phibita res alienari non hz locum prescriptio l. cū lege de vsucapi. ❡ Quid aūt in emphiteota Bal. hic tz idē q̄ in feudatario vt prescriptio non noceat domino, vos de h articulo z meli9 dicite vt Spec. in ti. d' prescri. §. i. ver. pone colonus vel emphiteota. vbi cōcludit per traditionē dñm priuari possessione z consequēter hz locū prescriptio. Sz dñs hz beneficiū in integrū restitutiōis ex clausula gnāli. si qua mihi iusta cā zc. facit quod no. glo. cōiter approbata in. l. i. §. si quis p inundationē ff. de iti. actuq̄ pri. ❡ Ad fi. glo. no. q̄ si res feudalis sit reuersa ad dominū tunc incipit prescriptio ꝯ dominum. ❡ Extra glo. quero, pone ticius possidet feudū per ternū, deinde tertia psona, puta gaius possedit cū bona fide z titu. hāc rem feudalē, x. vel. xx. annis vel sine titulo xxx vel. xl. annis, querit an hec prescriptio noceat ticio vasallo dic q̄ sic per hūc tex. Sed retēto eodem themate quero an hec prescriptio que nocet ticio vasallo noceat ēt filius eius vel agnat9 rñdeo q̄ nō fm An. de iser. hic ar. l. fi. C. qui admitti. ad bo. pos. pessunt, z. l. fi. C. de sēb. sig. z est rō q̄ nō valentī agē nō currit pscriptio. l. i. an fi. C. d' an. excep. Sz filius vel agnat9 non pōt agē q̄ ticius vasallus est precedens in gdu. ar. l. cū qui ita. §. in fideicōmiss.

ff. de leg. ii. Et facit in simili. l. i. ad fi. C. cōia de le. nō ob. c. si quis p. xxx. i. si de feu. fue. cōtro. q̄ ibi loquit̄ in feu. nouo fm An. vel aliē ibi loquit̄ quo ad acquirēdū feu. de nouo. vel aliter ibi feudū non veniebat ex pactiōe principali agnat̄ sz titulo hereditario. Ex pdictis collige q̄ sz snīa lata ꝯ vasallū noceat dño nisi appareat de collusione vasalli. c. i. de cōtro. inter vasallū z aliū de bene. tñ prescriptio nō nocet dño vt in h tex. nro q̄ tex. iz loquat̄ in seruitute tñ multo magis in pscriptiōe domini in q̄ agit̄ de maiori pīudicio. ar. l. fi. z qd ibi no. C. q̄ res pig. obl. po. Et in auté. multo magis. C. de sacr. san. ec. z ita. d. Mar. hic. ❡ Quero pone vasallus ꝯxit multa debita deinde feudū reuertit̄ ad dñm. Querit̄ an dñs teneat̄ creditoribus vasalli videbat̄ q̄ sic q̄ feu. ē reuersū ad dñm. In ꝯrium est fitas in. c. i. i. an agn. vel filius repudi. here. Sz pone q̄ vasallus obligauerit creditori feudū p pignore an valeat talis obligatio. So. dicēdū q̄ nō sine cōsensu dñi aliter vasalli caderet a feu. c. i. i. de pbi. feu. alie. p Feder. q̄ est no. ꝯ vasallos obligātes feudū. ❡ Quero insup vasallus obligauit feu. creditorib9 cū cōsensu domini z postea feudū reuertit̄ ad dñm an teneat obligatio pignoris And. h vr̄ tenere q̄ sic p quo adducit tex. z qd ibi no. in. c. i. §. de feu. alie. Sint ḡ cauti domini q̄ cōsentiūt obligatōi feudi vt illā clausulā apponāt saluo iure nro feudali. ❡ Diximus de pignore extraiudiciali. ❡ Si vero nūc in casum iudicati possit res feu. capi respōdeo q̄ sic i subsidiū q̄n vasallus nō hz alia bōa. l. cōmodis. ff. de re iu. l. spē pmiorū C. q̄ res pig. ob. pos. Durabit aūt tale ius durāte iure vasalli. nā si extingueret̄ ius vasalli, puta q̄ feudū reuertit̄ ad dñm vel ad agnatos tūc resoluit̄ ius creditoris q̄ ad feu. ar. l. lex vectigali fundo. ff. de pignori. ❡ Et q̄ resoluto iure datoris resoluit̄ ius accepto ris. c. i. §. fi. i. de cōtro. inuestitu. nisi debitū esset ꝯtractū in vtilitatē dñi vel agnatorū. vel nisi esset debitū de nā feudi puta de maritanda filia q̄ cū duraret ius feudi in creditore sz feudū reuerteret̄ ad dominū vel agnatos fm And h. Nā durāte vita vasalli creditor pōt mitti i possessionē rei feudalis sz nō pōt puenire ad scdz decretū vel ad alienationē ppetuā nisi cōsentiente domino feudi ne alias fiat alienatio rei feudalis in piudiciū domini. c. i. j. de pbi. feu. alie. p loth ❡ Sz pulcherrimū dubiū ē q̄liter z qnō fiat missio in possessionē rei feudalis ad instantiā creditorum an creditori adiudicabit̄ vtile dominiū rei feudalis. z sic vt trāseat i creditorē ius vasalli rñdeo q̄ i creditorē nō trāsibit ius feudi neq̄ vtile dominiū feudi sz dūtaxat cōmoditas rei feu. q̄ creditor pcipiet reddit9 z fruct9 rei feu. z hz possessiōē rei nō āt dñiū sz no. p bar. in. l. si finita. § si de vectiga. ff. de dā. infe De q̄ tamē ibi fit lōga distinctio p modernos. post Pau. z Jmo. z sz An. in. l. cor. ff. e. ti. z ibi Lud. ❡ Sz pulchrū ē vidē an i casu pmisso creditor teneat̄ fure domino. respōdeo q̄ nō sz vasall9 debitor tenebit̄ pstare fidelitatem domino q̄ vere ē in actiōe psonali. Secus āt q̄n do rōne rei fit missio i possessiōē, puta i cā dāni infe. nam tunc missus i possessiōē rōne rei tenebit̄ iurare domino. z rōnē diuersitat9 ponit bar. in. d. § si de vectigalibus. z ibi aliq. ponit Bal. i auté. ei q̄. C. de bonis aucto. iudi. possi. Predicta quidem sunt vera nisi i feu regali ducali marchionali vel comitali. nam in his nō fit missio i possessionē feudi. neq̄ tangit̄ substātia feudi sz dūtaxat creditores habere poterunt fructus rei feudalis Bal. in auté. ex qua iurat. C. de bonis auctoritate iudi. possiden.

Econtrario.

Augmentū quod fit feudo non accresit feudo si pōt per se stare. Secus si non posset per se stare. z mulier non succedit in feu. respectu tertie vel quarte hoc. v. vsq̄ ad fi. tituli ❡ Nota ex tex. meliorem conditionem rei feudalis vasallum posse facere: deteriorem vero non sine voluntate domini vel agnatorū. z dicit hic Bal. hoc esse speciale in feudis, vt sz regulariter res non possit meliorari nisi

do dño. l. mulieres. §. i. ibi glo. ff. de ver. signi. tñ secus in feudis vt hic q: est quasi dña. fa. no. in. l. si in re agat. ff. de rei ven. 7 dicere ego idez in emphiteota p no. in. l. C. de iure emp. 7. l. ij. c. potuit de locato. Jd est in quocũqz habẽte vtile dñium in re ad instar p̃dictor. ❡ No. tex. ibi pri mẽ q no est bona cõsequentia i feudis feudũ ptinet ad vasallũ g põt disponere ad placitũ suũ. q: pprietas ad aliũ puta dñm spectat. ❡ No. tex. secũdũ q vasall' i feudo nõ pot conditionẽ agnator facẽ deteriorẽ. facit. c. i. de alie. feu. pater. ❡ No. tex. ibi 7 rõ: quare vasallus non succedit in re feudali et si tertia vel quarta bonor mariti post morte eius iure lõbardo vel romano ptineat ad vxorez tñ non succedit mulier in re feudali respectu tertie vel quarte 7 sic hic habet tex. vendẽtem qõnem pulchram. Pone statuto caueri q si decedat vxor succedat marito: tale statutũ nõ habebit locũ in re feudali ar. hui' tex. ❡ No. ibi naz nec pignus q vasallus non põt pignori obligare feudũ de quo in. c. i. i. de prohi. feu. alie. p Lo. ❡ No. ibi consiliũ q pignus appellat cõsiliũ q: cõsulit creditori. Nã melius est pignori incũbere qz in persona agere. l. pl' cau. ff. de re. iur. ❡ Jn glo. que incipit: nã si per se ad fi. no. vnũ brocardũ q licz rõne indiuisibilitatis qd aliãs nõ est licitũ. ❡ Jn glo. de hoc quarto iure romano ad fi de hac glo. dicit vt no. in auten. preterea. C. vnde vir 7 vxor. ❡ Oppono ad ex. q i more feudalis q ẽ phibita alienari possit pro dote alienari 7 pignori obligari p satisfaciẽdo vxori q: est alienatio legalis. l. ob es cum ibi no. C. de predijs mi. facit quod habet in auten. res que. C. cõia de lega. Sol. dic sm Bal. q alienatio legalis nõ intelligit fieri cũ preiudicio alterius in reb' suis nã alienari phibet vt hic nec princeps intelligit velle alijs preiudicari. Facit quod dicit Jo. an. in. c. motuit ex. d elec. omnium rei feudalis nõ erat vasalli merito non põ fieri distractio in preiudicium domini qui hz directuz. ❡ Quid aũt in re emphiteotica an in ea possit cadẽ obligatio dotalis vt possit alienari 7 pignorari p dote 7 lucrari per vxore sm formaz h eradicatam vide per Roff. de ac. vtili in rẽ que dat emphi. vbi format qõnem. facit in autẽ. de non alie. in. §. emphiteosim vñr col. ii. 7 in auten. de equali. dot. in. §. his cõsequens 7 in. §. si vero 7 q no in autẽ. quod obtinet. C. de pignori. 7 in. l. interdũ. qui potio. in pig. hab. Et vide in Spec. de locato in. §. nunc aliqua vsi. xxii. 7 vsi. xxiii. 7 quod tangit in. l. lex vectigale. ff. de pig. ❡ Extra glos. pone vasallus emit imediate prope rez feudalez vnũ prediuz: deinde vasallus decedit sine descendẽte masculo 7 agnatis 7 p̃sequenter feudũ reuertit ad dñm. querit an dictũ p̃dium emptũ ptineat ad dñm vel ad heredes extraneos: certe ptinet ad heredes vasalli nõ ad dñm ar. tex. nri sm Bal. ❡ Quero pone vasallus acquisiuit iurisdictiõez rei feudalis q: emit vel aliter acquisiuit iurisdictiõez in castro quod erat sibi cõcessum in feuduz q castrũ antea nõ habebat iurisdictione: deinde vasallus decedit sine heredibus et agnatis et p̃sequenter feudũ reuertitur ad dñm. Querit an h iurisdictio ptineat ad dnm vel ad heredes extraneos. bal. determinat q nõ sed ad heredes vasalli. mouet p tex. nrm hic in prin. q: vn' põt habẽ iurisdictionẽ in castro 7 ali' habere castrũ siue territoriũ eius. Ego puto q iurisdictio cũqz inseparabiliter a castro pertinent ad dñm per ver. ibi si vero nõ possit per se subsistere: facit. l. i. cũ vt hem. ff. de offi. pref. vrbis 7 quod no. in. l. imperiũ. 7. l. fi. C. de iurisdi. om. iu. Secũdo mouetur per tex. in. §. si vasallus. j. hic finitur lex. vbi si sit factũ edificiuz in re feudali tale edificiũ pertinet ad dñm: eodem modo in iurisdictione q est fundata in territorio castri. et sa. nota in. c. i. j. de capi. q curi. vẽdi. nõ ob. rõ q ali' potest habere dominium territorij 7 ali' iurisdictionem. q: respõdeo q: nõ est ratio similis bona naz ali' põt hẽre soliũ et ali' edificiũ 7 sic superficiẽ. l. ii. ff. de superficieb' et tamen superficies pertinet ad dominum. d. c. si vasallus vbi casus. ergo ratio Bal. non est

bona q tex. nr respicit inseparabilitatẽ respectu rei non psonar. Et ad p̃dicta p̃firmanda. facit Bar. in tractatu tiberiadis in tractatu de insula in qõne q incipit. quero ille gẽtes. vbi dicit q qñ occupat ciuitas p rege 7 possidetur vt intra regno iudicat eo iure q regnũ totuz. Lud. cõsilio. cclxviii. icipit phs casus. facit quod no. bar. in. l. si cõuenerit. §. si nuda. ff. de pig. act. Bal. in. c. i. in. §. preterea ducat' in. iii. col. i. d phi. feu alie. p Fed. in. l. i. in. ii. col. C. de sũ. tri. 7 fide catho. in. l. ẽt. C. de iure do. An. in. c. i. §. si qs de mãso. de cõtro. inest. Lud. cõsi. cclxv qd icipit q ad primũ. ❡ Quero pone vasall' imediate ppe rẽ feu. acquisiuit vnũ p̃diuz 7 p. xxx. an. possidit sui ea dño de illo p̃dio ẽpto. deide vasall' decedit sine heredib' 7 sine agnatis 7 p̃siter feudũ ptinet ad dñm. qrit an p̃diuz emptũ ptineat ad dñm vt q nõ p tex. nrm hic q: nõ est p se stans. Ja Fruz determinat An rõ q: dñs acquisiuit ius feudalei dicto p̃dio p p̃scriptionẽ. xxx. an. c. si quis p. xxx. i. si d feu. fue. cõtro. Facit rota deci. cccxxv. q icipit nota q vbi allegat. Pe. de anch. in cõsi. cli. qd incipit in xpi 7c. i qõne ecclesie. Jo. an. in. c. cũ psone. de priuil. li. vi. 7 q. pxie allegauit fi hec. qõnis. ❡ Vltio qro vasallus acqsiuit aliquid indiuisibile a re feudali nullis relictis heredib' decedit 7 cõseqnent feudum reuertit ad dominũ dominus petit re feu. cũ h iure idiuisibili ab heredib' extneis vasalli. Jsti heredes extnei opponunt: nos solum nobis ius illud emptũ vel acqsitum a vasallo. Querit an audiri mẽ. videt quod nõ p tex. nostruz. §. si vo. qui tex. loquit indistincte ar. l. de publi. Jn cõtrarium est veritas in. c. i. in ver. si vasallus. i. hic finitur lex.

❡ Qualiter feudum olim alienari poterat.

❡ Cõtinuat hoc mõ sm Ja. de bel. q: impfecte in suprioribus est facta mẽtio de alienatõe, ppterea vt pfecti' habeat mã alienatõis feudalis subijcit rubrica qualit olĩz feuduz alienari poterat. vel aliter 7 melius q: in. §. pxie precedenti facta est mẽtio de alie. feu. ẽt in pignus ppea subijcit hec rubrica qualiter olim 7c.

Si aũt. Hoc. d. vsqz ad. §. donare. Quãuis olim circa alienatione rei feudalis essent diuerse cõsuetudines in varijs curijs. tamen hodie sm legez Lõb. est phibita alienatio rei feudalis: et olim necessitate iminente vasallo: vasallus poterat ptem feudi alienare 7 poterat in feudum cõcedere siue partez siue totuz ẽt dissentiente domino vel ignorãte. 7 si vasall' qui alienauit. vt. s. decesserit sine descẽdẽte masculo vel alia ratione. feudum reuertit ad dominum nisi acceptor qui habuit cãm a vasallo sit paratus seruire domino 7 ab eo recognoscere. vel aliter 7 breuius. Hodie est phibita alienatio rei feudalis sz olim in duobus casibus hic enumeratis permittebatur. h. d. ❡ Not. ibi multe 7 diuerse sũe 7 q olim essent diuerse cõsuetudines in feudi alienatiõe. tamen hodie iure nouissimo non est permissa alienatio. c. i. i. de phi. feu. alie. p Fede. Quid aũt si hodie esset in aliqua patria cõsuetudo alienandi feudũ: an talis cõsuetudo sit suanda. respõdeo suandã esse cõsuetudinẽ spalis loci sm regulaz. c. i. s. de feu. cogni. Dic q in casibus feudalibus primo ẽ seruãda cõsuetudo locorum qua cessante seruãde sunt cõsuetudines 7 cõstitutiõnes huius libelli. ❡ No. ibi in beneficijs hic esse casuz q possumus allegare lombardam. De quo articulo dixi in phemio. vel possumus dicẽ q cõsuetudo lõbarũ sit in titulo. i. de phi. feu. alie. p loth. ❡ No. ibi necessitate q vasall' necessitate vergẽte puta fame olĩz poterat alienare partẽ feudi nõ totũ ❡ No. ibi si vero mẽtio i sbo hodie q 7 hodie 7 oliz ẽt sine cõsensu dñi vasall' poterat 7 põt isfeudare rẽ feudalez siue p parte siue p toto nõmõ fiat sine fraude vt pbatur ibi sine fraude. nã oĩs dispositio recipit interptationẽ vt excludat dolus 7 fraus. l. creditor. §. lucius. ff. mãdati

et no. in l. fraus. ff. de legi. maxime i feudo qr feudu dicit
a fidelitate ut vidistis i. c. i. i fi. de pquos fiat invest. naz nam
fe. no patit fraude. ¶ No. tex. ibi aut alia rone fm bal. p
maxima capitis diminutioe vasalli qn dicit mori sine he
rede feudu revertit ad dnm. qd itelligit verum in feu. novo.
In antiquo at venit filius vel alius pximior agnat p ea
q habent i. c. i. de p qs fiat investi. §. fi. et videb im in. c.
in fi. i q fuit pri. cu vene. ami. ¶ No. ibi oes feudi aliena
tioes q si vasall q alienauit et i casu licito decesserit sine
here de masculo vel fecerit refutatoez feudi i manib dni
vel alia rone amittat feudu culpa sua certe ois alienatio
sit irrita et revocabit a dno quod tenebat; merito qr hec re
gula no e hodie correcta. Ro qr resoluto iure datoris re
solvit ius acceptoris. c. i. §. fi. de contro. investi. l. lex ve
ctigali fundo. ff. de pigno. limitate pdicta vera nisi ille q
habuit cam a vasallo sit paratus fuire dno et recognoscere
feudu rpote q habeat recognitione et debeat. i. annuz et
die q habuit cam a vasallo q amisit feuduz se investire. c.
i. §. q tpe miles. Itez subsequenter intelligas q si pmus
vasall infeudas habeat agnatos q successuri erat in d.
feudo post ei morte q tunc talis infeudatio p ipm in p
sonam secudi vasalli no tenebit in piudiciu ipsorum agnato
ruz nisi donec vixerit ipe pmus vasall infeudas ut dixi
de per quos fiat invest. in. §. i. ¶ No. ex hoc tex. casum in q
dns copellit hre aliuz vasalluz q velit q est pt regulaz tra
ditaz in c. ii. de fra. de no. be. inve. sz h io est qr vasall in
feudat suu feudu alteri eisde modis put ipse hz ita q ni
hil interest dni hre pl unu q aliuz. ut. j. de lege corra. §. si
milit. et dixi in c. beneficiu. et in. c. si qs decesserit. i. si de fe.
fue. contro. ¶ Ex pdictis infero ad quotidiana qone po
ne vasall infeudauit feudu alteri puta ticio. deinde vasal
lus qui infeudauit comisit culpa ex q debuit amittere feu.
Vel fortassis decessit sine descendente masculo vel refuta
uit feudu in manib dni querit modo an ticius infeudatus a va
sallo possit retinere feudu invito dno. certe dicendu est q sic
du modo recognoscat dnz et offerat se paratu fuire dno alias
at dns poterit revocare fe. q no pp ea q no. in. c. i. §. pte
rea. i. de c. corra. Ex gl. quero nuquid hodie vasall ex neces
sitate puta famis possit vendere ptem feudi ride q hodie
no pot. pbatur in vbo olim qsi sentiat tex. q hodie secus.
et pbat in rone sua. c. i. i. de probi. feu. alie. p Loth. nec ex
timant feuda qr vasallus no hz liberu dnium. c. i. circa fi.
de. ti. px. fm And. de iser. hic. et bal. et. c. i. §. aut si libella
rio. de. qui. mo. feu. amit. mirabile e q pp necessitatem fa
mis pater posset alienare filiuz. l. i. et ii. C. de patri. qui. fil.
distra. et vasallus no possit alienare feudum pp necessita
tez famis e x quo potestis inferre q pater maiore ptatem
hz in filiuz qz vasallus in feuduz et est ro fm Bal. h et post
euz Alua qr pater in filio de quo querit no hz superiorem.
vasallus at hz superiorem. ut. de. dixi que superioritas dz esse
auctorizabilis in alienatioe ar. eorum que not. in l. fistulas
de rei ven. emp. per Bar. in. l. i. de anc. ru. nec ob. q vasal
lus no intromittit se de iure propietat spectant ad dnm
p l necessario. ff. de piro. et como. rei vedi. qm istud ius va
salli no est franch sz suppositum obsequio dni fm bal. et io
ne p tales alienatioes iura dominorum minuant statutum
fuit ut hodie vasalli non possint alienare absq volunta te
dominorum ut colligit ex supradictis. ¶ Quero an per sta
tutuz possit induci ut licita sit feudi alienatio. dic quod sic
nisi in feudo ecclesie ut ex de constitu. in. c. ecclesia sancte
marie et in. c. que in ecclesiarum. ubi etiam legatus de latere
non posset hic permittere. ut. ff. q ut aut clam. l. prohibe
§. plane. dixi in. c. i. in fin. principii. de. qui. feu. da. pos. Et
predicta tz Bal. in. d. c. i. i. de vas. qui contra consti. Loth.
feu. alie. Sed Aluaro. intelligit hoc verum ut tale statutum
teneat nisi esset factum in fraudez prohibitionis per. d. l.
i. in fi. de probi. feu. alie. per Federi. fact. i. de statutis
et cosue. contra liber. eccle. tol. in prin. et in. §. oes pegrini.
¶ Scdo quero an hodie si vasallus alienaverit partez feu.

puta tertia cadat a toto vel dutaxat a pte alienata e mihi
hic arti. bal. hic fm pe. de cer. tz q hodie cadat a toto p. c.
i. j. de phi. feu. alie. p loth. et de phi. feu. alie. p fede. facit
in simili qd dicimus de emphiteota ista enim obligatio
emphiteotica sit indiuidua respectu pene incurrende
pz qr si i uno minimo cessz q no soluat lz soluerit maiore p
te uno sere totu canone tn cadit ab emphiteosi. bal. i. c. si
pponete de rescrip. in l. p hereditarijs. in. ii. col. C. de he
redi. ac. in ro. C de rei ven. emp. i. fi. q. in. l. edem i. iii. col. C.
locati in. l. ij. in. vi. C. de rescin. ve. facit sper. in ti. de arbi.
§. fi. ver q d si plura et ver. i. faciut no. p bar. in simili in. l.
v. §. fi. ff. de ver. ob. spe. et Jo. an. in ti. de locato. §. nuc ali
qua de. xxix. lz postea spe. in ver. xxx. visus sit variare. Et
q a toto cadat tz Alber. in aut. q re. et Sali. in aut. ppetua
C. de sa. san. ecc. pau. de cast. in. l. i executioe. §. p pte. ff. de
ver. ob. ate et videmus in simili si emphiteota morit relin
quens pluribus heredibus unius cessatio iducat caducita
te totius emphiteosis pp unu no soluete cadut ab emphi
teosi alij et q soluerut usq adeo idiuidua e dn comissio gl.
in. l. cor diuidudo i prin. ff. cor diuidudo Jo. an. et spe. in
ti. de loca. §. nuc aliqua de. lxxi. host. in summa in ti. de lo
cato. §. nuc aliqua ver. quid si unus ex pluribus alber. in
l. ij. C. de iure emphi bar. et ludo. in. l. fraudati. ff. de pu
blicanis faciut not. per ludovi. de cuma. in. l. v. §. fi. ubi mo
derni. ff. de ver. ob. ang. et bal. i. l. si seruus. §. si plurium. ff. si
qn cautio. ang. in. l. preoris. ff. de da. infec. alberi. i. l. si ne
cessarias. §. si pignori. ff. de pig. act. Imo. i. c. potuit de lo
cato. fede. cosi. cxxviij. incip. rigore. si hec habet locu in em
phiteosi multo fortius ergo in feu. quod de sui natura est
indiuiduu ut e gl. no. an. c. oes filij si de feu. fuerit contro.
et ibi no. faciut q no. bal. in. l. si plures. C. de con. inser. qd
dictu bal. limitate veru nisi e ent fe u. ecclesiastica vel nisi i
foro ecclesiastico qr de equitate canonica no cadit nisi p
parte alienata ut no. i. e. ex parte de feu. et hoc e i seruadu
in quibuscunq feu. in terris ecclesie. facit gl. in. c. fi. nam de
penis habet in. c. dilecti de arbitris ubi ex particulari cessa
tione incurritur tantum pena p parte de equitate cano
nica. et ita tz bal. in. c. i. §. callidis de phi. feu. alie. per fed.
nisi alienatio fieret simulate et i fraude legis nam tuc cade
ret in totu per dictu. §. callidis tunc enim cessaret ro equi
tatis canonice que simulationibus et fraudibus aduersa
tur. c. ij. de renun. li. vi. de. i. de renu. de. t. de i ex permu. et
predictu opinionem tz bal. et ibi e posui i. c. i. §. aut si libel
lario. de. q modis feu. amit. bal. i. c. i. i. ij. col. de. de alie. feu
simpliciter trasit nu rigore iuris q a toto cadat p. l. q di. §.
fi. ibi bar. ff. de dona. bal. i. c. i. in. ij. col. j. de vas q pt costi.
lotha. feu. alie. i de tz qd hic qn vasallus i cotepni dni feu
du alienauit cadat a toto, si no in cotepni tunc cadit a pte
et de equitate canonica solu cadit a pte p no. p Jo. an. i. d.
c. ij. ¶ Infert deinde ad tale qone pone feu. alicui baro
nis e apertu regi querit an rex debeat p se retinere feu. vel
investire aliu. respondet bal. q dz aliu investire non per se
retinere vos declarate hoc dictu bal. fm bar. in. l. i. §. per
mittit. ff. de aqua quoti. et esti. et no. in. c. bone de postu. p
la. s. ut aliu pximiorem agnatu debeat investire ut in de
cis iurib et itelligite qn no ex delicto feu. puenit ad dnm
fm not. p bal. in. c. i. de pba. na tuc dz eps investire pximio
re agnatu vasalli qui amiserat feu. potius q aliu. alias
esset licita appellatio p no. p bar. in. d. §. per mittit bar. in
l. i. ff. de priuile. creditor in. l. si mihi et ticio in fi. ff. de ver.
ob. ibi posi bar. gl. cardina. panor. i. c. bone il primo de po
stula. prela. Imo. in. c. ij. in. viij. col. de feudis. ludo. in ru
brica de arbitris in. xviij. col. bal. in addi. ad spec. in ti.
de locato in. xi. col. magis communiter transeunt doc. cu
bar. licet ludo. consilio. lxx. quod incipit viso thema te in
iij. col. mordeat bar. et etiam limitet. facit quod no. inno.
in. l. quotiens. §. eadem. ff. de publicis. et tenete perpetuo
menti hoc dictum Bal. hic ad declarationez pdictorum et
eorum q posui in. c. i. de. quemadmodu. feu. ad filia pertinet.

Donare. Vasallus nõ põt feudũ donare vel iudicare p aĩa vel in dotẽ dare. ꝑ h. ita ꝛ locatio feudi est ꝑmissa nisi fiat in fraudez. h. d. vsqz ad. §. porro. ¶ No. ꝑ casus in q̃bus ꝓhibita est alienatiõ ꝛ signãter nota q̃ legatũ feudi p aĩa nõ vz d q̃ notabili sta tz videbis qõ intelligit hic bal. nisi dñs ꝑ mortuo vasal lo approbaret h legatũ nũ tunc valeret vt not. in. l. nõ du bium. C. de legi. ¶ No. fm bal. q̃ iudicare põt se esse adhibitam volũtatẽ ꝛ ꝯtrũ nẽ ad directã vel obliquã dispositionẽ. e. lz. de sepult. vi. ¶ Not. ibi vel in dote hic esse casũ rõnẽ duz vasallũ nõ posse dotare filiaz de feudo. ¶ No. ibi locare q̃ vasallus põt locare feudũ sz ꝯ h not. oppo. alienatio feudi est ꝓhibita. c. i. de feu. alie. sz locare ad lõgũ tps ẽ trãsferre vtile dominiuz ꝛ sic alienare. l. fi. C. de reb⁹ alie. nõ alie. l. i. ꝛ. ii. ff. si ager vecti. q̃ nõ vz loca tio. So. ex mẽte Ja. de bel. tex. nr̃ vz intelligi de locatiõe ad modicũ tps nõ aũt de locatiõe ad lõgum tps dicit̃ ꝯ cõ suetudine lõgum tps q̃ excedit novẽ annos habet̃ i de. i. de reb⁹ eccle. nõ alie. not Bal. in. l. iubemus. C. de sac. san. ec. ¶ Ex p̄dictis habet̃ q̃ vasallus lz possit alteri in feudare. h. a. §. p̄terea. i. de. c. cora. tñ nõ põt in emphiteo sim feudũ dare neqz locare ad lõgũ tps. Sz pone vasal lus psonali actiõe se obligauit vsqz ad. xxx. an. ad fruct⁹ feudi. nunq̃d dicit̃ alienatio. So. psonalis obligatio non facit alienationẽ rei: q̃ psonalis obligatio nõ sequit̃ rem l. fi. ff. de ꝯben. emp. secus si cõstituat̃ vsufructus in re. C. de reb⁹ alie. nõ alie. l. fi. ꝛ fuit no Bar. in. l. codicillis. §. istituto. ff. de leg. ii. ¶ No. ibi lub valissima q̃ vbi ex pau citate ꝑcij p̄sumitur fraus magis dicit̃ donatio quã vẽdi tio vel aliud ꝯtractus onerosus gl. pulchra in. l. apd̃ cellũ. §. auctoris. ff. de excep. doli. facit qõ do. Panor. in. c. q2 ve risimile de p̄sump. ¶ In gl. q̃ incipit in h variat̃ ad fi. de hac gl. dicitur vt p Bar. in. l. i. hic allegata ꝛ p bar. i autẽ. si quas ruinas. C. de sac. san. ec. ꝛ p Ang. in. l. cũ hũ. §. si cui. ff. de trãsac. Et p Bar. de salice. in. l. fi. C. de iure em phi. no. tñ q̃ autẽ. res q̃. C. cõia. de lega. nõ h3 locũ i feu do. ¶ Circa istã glo. quero an pater teneat̃ dotare filiã d fructib⁹ feudi. Rñdeo fm Bal. q̃ sic. Rãtz pater nõ pos sit dotare filiã de feudo vt hic. tñ põt de fructib⁹ feudi ob ligãdo se psonaliter nõ aũt cõstituendo ius in re. ita dbe ns declarare bal. p ea q̃ dixi in superioribus maxĩe ꝑ ns. ꝑ bar. in. d. §. instituto. aliud bal. male loqueret̃ q̃ allegat. l. in e dub⁹ §. ex reb⁹. ff. de do. Quinimo posset cogi pat̃ do tare. l. obligamur. §. lege. ff. de act. ꝛ obli. l. q̃ liberos. ff. de ritu nuptiaꝝ. ¶ Quero an filia vasalla possit dare in do tez feudũ ꝓ se ipsa sine cõsensu dñi. Ja. de bel. in. c. i. i. de investi. quã ti. accepit a sempro. cõcludit q̃ nõ possit i do tez dare sine cõsensu dñi per istũ tex. Sz bal. h ꝛ ibi tz ꝯ p do. Ja. ardiz. in sũma sua dũmõ det̃ inestimatũ ꝛ non fit pactũ d lucrãdo dotẽ vt q̃ possit dari. Et idẽ tenuit And. in. d. c. i. ꝑ qua sña est tex. in. d. c. i. q̃ loquit̃ indistĩcte. ꝛ i c. i. de eo. qui sibi ꝛ heredi. suis. Nõ ob. iste tex. q̃ rñdeo. Aut quis vult dare feudũ in dotẽ ꝓ filia. ꝛ non põt vt h. Aut mulier vasalla vult ꝓ se ipsa dare feuduz: ꝛ tunc põt d. c. i. Et est rõ diuersitat̃ q̃ ordinata charitas icipit a se ipso. l. ꝓsen. C. de ser. ꝛ aqua. ꝛ ita ẽt pro vxore ꝓpria põt .n. maritus dotare vxorẽ suã in feudo ipsius mariti. ꝛ va lebit ꝓ vita mariti nõ in ꝑpetuũ nisi dñs cõsentiat tex. est fm vnũ intellectũ. que ibi ponit. Card. nõ improprijdo ffda in dotẽ in. c. nup. d dona. inter vi. ꝛ vxo. Sz aduerte lz doc. nõ cõgĩt q̃ in isto passu vi. Aliq. maxĩa varietas i ter glosatores ꝛ scribẽtes. nã in p̄e dotãc filiã gl. h ꝛ. j. d ꝓhi. feu. alie. ꝑ fede. in p̃n. tz indistincte q̃ pater non pos sit feudũ dare in dote ꝓ filia aliq̃ mõ nisi dño cõsentiẽte ꝑ istũ tex. Idez tz Ja. de bel. Ri. de mon. ꝛ Bal. h. ꝛ. i. de i uest. quã tei⁹ accep. a sempro. in. c. i. ꝯtrũ tz Ja. ardiz. in ti. qui. mo. feu. amit. sub. in dotẽ ꝓ filia ꝛ c. vbi dic̃ q̃ pater põt feuduz ꝓ filia in dotẽ dare si nõ h3 aliunde. vñ ipsam dotare possit. Et h ꝓbat p multa iura q̃ ibi allegat. ꝛ i hãc sñiaz videt̃ inclinare Cy. in rõne sui in. l. voluntas. C. de fideicõ. Et h tz indistincte rota decisio. cxx. incip. uez pat. Facerẽt tñ q̃ durabit i vita patris cũ si fit sine ꝯsensu dñi. Si aũt fieret cũ cõsensu dñi valeret imꝑpetuũ ar. c. nup. cir ca fi. de do. inter vi. ꝛ vxo. ꝛ ibi Panor. Jmo. in. c. ii. i. ix. col. de feudis. Vñ in istis varietatib⁹ nõ est recedenduz ab opi. glo. ꝛ sequaciũ vz q̃ p̃r nõ possit aliq̃ mõ dare feu duz i dotẽ ꝓ filia. Et h ꝓ ꝑ istum tex. Jtez ꝓ rõnez q2 si nõ põt alienare ꝓ necessitate famis vbi liceret vedere filiũ vt dixi. §. in p̃n. hui⁹ tituli multo minus d3 posse alienare ex cã dotis facie ꝓ hac opi. auctoritas. Jo. an. in addi. Spe. i ti. d locato. §. fi. v. cir. ꝛ qõ dixit in. d. c. nup. Et i hac opi. videt̃ esse Spe. in ti. de feudis. § qm̃. v. xxxviii. in fi. bal. põt in. c. i. An mari. succe. vxo. in. c. i. an ꝑn. in. iii. col. de ꝓhi. feu. alie. ꝑ fed. salice. in. l. volũtas. C. de fideicõ. bal. i autẽ. res q̃. C. cõia. de le. in fi. q. i. l. si spe. q. C. d reb⁹ alie. nõ alie. Albe. i tractatu statutoꝝ i p̄ia p̄te. q. clxviii. Jmo. in. c. ii. in p̄ma char. de feudis. ¶ Ex p̄dictis no q̃ muli er vasalla dãs feuduz in dotez cũ pacto d lucrãdo vel eius feuduz extimatũ vt dicat̃ quodãmõ emptio nõ põt illõ da re. l. cũ inf. C. de iure do. ꝛ. l. in reb⁹. C. eo. ti. dicit̃ aũt alie nare ꝛ cadit a feudo. c. i. i. d ꝓhi. feu. alie. ꝑ fed. Diceret aliqs q̃ qñ mulier vas. dat in dotẽ feudũ nõne trãsit dñiũ in maritũ. l. dote ancillam. C. de rei ven. Rñdeo q̃ qñ da tur feuduz extimatuz in dotẽ tũc dicit̃ ꝓprie alienatio: q2 dicit̃ q̃daz emptio. ꝛ sic trãsfert̃ feuduz irreuocabiliter in maritũ q̃ rõ cessat qñ feuduz nõ est extimatuz q2 mortuo marito vel soluto m̃a. dominiuz nõ remanet penes mari tũ vel ei⁹ heredes. l. in rebus. C. de iure do. c. i. de inuesti. quã Titius acce. a sem. Et ista opinio videt̃ equa ne ip̃a mulier dans in dotẽ tale feudũ. priuet̃ ita de facili feudo suo. ꝑsertim cũ ipse dominus nõ sit passurus aliqd̃ dam num. ꝛ ad h facit quod habet̃ in. c. i. §. an maritus succe. vxori. ꝛ quod no. gl. ii. in fi. i. de cõtro. inter dom. ꝛ emp. feu. c. i. Consuluit. d. Alu. a. vt ipse mulieres volentes da re feuda sua in dotem prius notificent dominis suis ad hoc vt se nõ inuoluãt in istis opiniõibus cum etiã rõnes ꝛ auctoritates vrgentes sint cõtra eas vt in locis. s. alle gatis. ꝛ per glo. iii. § preterea. i. de capi. cora. ¶ Quero maritus vult vxori cõstituere donationem propter nupti as in re feudali. querit̃ an possit. Respõdeo q̃ sic fm bal. arg. auten. equalitas. C. de pactis cõuentis ꝛ auten. dos data. C. d dona. ante nuptias. Declarat Bal. dummõ non det feuduz extimatum vel cũ pacto de lucrãdo vt di ctuz est in dote. ꝛ est tex. in. c. nuper de do. inter vi. ꝛ vxo: fm cõem intellectuz. Tamen ꝑ illum tex. videt̃ dici q̃ in vita vasalli valebit nõ post mortem eius nisi dominus cõ sentiat. facit qd̃ no. Cal. in rubrica de feudis cõsilio. x. ꝛ Jmo. in. d. c. ii. i. iii. col. de feudis. ¶ Queritur an vale at legatuz feudi pro aĩa. Oldra. consilio. cxxxviii. tz vale re legatum ꝛ allegat Hosti. ita tenere in sũma ti. de immu nita. ecclesi. Bal. quoqz hic allegat benriciz eiusdẽ ar chiepm in sũma sua nec obstat iste tex. q2 dicebat Hostiẽ. q̃ iste tex. est falsus in verbo pro anima. q2 nõ d3 esse. vel aliter ꝛ lectũdo respõdebat q̃ iste tex. d3 intelligi quãdo in fraudez domini relinquebat̃ ꝓ aĩa pauperibus vel ecclesie verbigratia nã vasallus volens fraudare dñm dicebat q̃ receperat multa fruita a tali ecclesia cui ꝓpterea relinque bat feudum ar. c. i. in prin. de ꝓhi. feu. alie. ꝑ Fed. Bal. hic tz ꝯ q̃ imo non valet legatum feudi pro anima ꝑ istuz tex. ꝛ per h non sit ꝯ libertatez ecclesie cũ ꝓueniat ex nã rei feudalis que nõ transit in extraneos. vt dictum est in. c. i. §. ꝛ q2. §. qui. feu. da. pos. ꝛ sic quasi sit hoc vicium ex na tura rei quod cõmittat̃ rem facit in ar. l. seruus cõis me us. § i. ff. de stipu. seruo. De ꝯsensu domini posset valere legatum vt dixi in tex. in prin. nã talis consensus domini põt interponi ẽt sup cõualidando relicto ex vltima volũ tate Bal. hic not. l. sicut. §. venditibus. ff. qui. mo. pig. vel hipoteca. sol. Anceps est profecto pugna inter maiores

nostros in hoc arti. et pro parte negatiua est Bal. in c. i. § prima n. iij. col. et est tex. ibi in ver. habito i. de pbi. feu. alie. per Fede. facit quod no. idem Bal. in l. voluntas. C. de fideicomis. Lud. in aute. similiter in. iij. et iiij. charta. C. ad l. falci. Imo in c. que in ecclesiarum de consti. et in c. fi. de rebus eccle. non alie. et probatur optime per rationem tex. in c. i. § in de pot ver. ecclesia n. cultrix. s. de alie. feu. nam cum ecclesia nunquam moriatur deterior fit conditio domini si feudum datum laicis transiret in ecclesiam sine domini voluntate quod non est ecclesia velle cum alterius preiudicio vt dixi in d. p. ecclesia n. cultrix. Preterea ista prohibitio resultat potius ex consuetudine feudali quam ex constitutione particulari laicorum sed consuetudines feudales ligant et clericos et ecclesiam vt dixi s. in preludiis huius commenti ergo ista prohibitio quod non posset donari feudum ecclesie vel pro anima legabit ecclesiam nec dicetur contra libertatem ecclesie: tum propter naturam feudalis, vt s. in arg. Bal. que est vt non transeat ad ... ne: tum propter naturalem equitatem que est quod ecclesia non vellet cum dampno domini vendicare sibi aliquod priuilegium in re aliena. In contrarium quod possit legari feudum ecclesie vel pro anima est Host. in c. fi. per illum tex. de reb. eccle. non alie. cui tex. poterit responderi quod loquitur in mera constitutione laicorum que non potest statuere circa ecclesiam vel in preiudicium ecclesie. Nos loquimur in consuetudine feudali que est mixta tam clericorum quam laicorum et ligat et ecclesiam vt dictum est: et quod probatur per tex. illum in prohemio et in decisione dum dicit occasione constitutionis laice potestatis. Vel aliter loquitur quando alias constitutio laicorum in casu a iure permisso prohiberet alienationes feudorum fieri in ecclesiam puta quando feudatarius ingrederetur monasterium iuxta ea que dixi in c. i. § et quia s. qui. feu. da. pos. vel puta quando de consensu domini alienaret feudum in ecclesiam et constitutio laicalis disponeret non valere alienationem, isto casu procederet d. c. fi. quod constitutio esset nulla. Tenuit hanc etiam opinionem quod valet legatum vel alienatio feudi in ecclesiam: et Host. et Jo. an. in c. que in ecclesiarum de constitu. et Cald. in rubrica de feu. consilio. p. et Pasit. in summa in ti. de immunitate ecclesiarum. §. inquantum. v. sed nec illa immunitas. et facit quod vult Bal. in l. fi. C. de sa. san. eccle. in l. si sponsus §. concessa. ff. de dona. inter vi. et vxo. tamen Host. in d. c. fi. et in summa vbi. s. videtur hanc opinionem restringere vt procedat in feudo perpetuo et tunc potest per substitutum satisfieri: si esset feudum non perpetuum puta guardie vel cui non posset per substitutum satisfieri quia ad certum seruitium datum est feudum quod exigit industriam personalem: tunc non posset alienari in ecclesiam: et ita intelligit iura a parte contraria facientia. et cum hac distinctione transit Panor. in d. c. fi. Ludo. de roma in consilio. cxcix. quod incipit: In christi pacem statuti particula. transit cum do. Anto. in d. c. que in ecclesiarum quod de equitate canonica et fauore pie cause possit feudum alienari in ecclesiam. Ego autem omnia credo magnam vim esse faciendam in hoc quod si constitutio generaliter veniat ad disponendum in materia que de se ita erat proportionabilis ecclesie vel pie cause sicut laicis, et tunc in dubio non comprehendit prohibitiua constitutio ecclesiam. et ita procedent auctoritates Bal. in d. §. concesso. et ita in d. l. fi. et facit quod vult Panor. in c. relatum de testa. et quod vult Bal. in l. generali. C. de sa. san. eccle. Ideo statutum prohibens generaliter alienationem rei minoris non comprehendit ecclesiam. Et facit ratio. c. fi. et quod ibi no. Jo. an. de immunitate eccle. li. vi. Si autem constitutio loqueretur in materia non ita proportionabili ecclesie sicut laicis puta in feudo concesso laico quod de sui natura non est transmissibile ad extraneos. Et tunc si est constitutio laicorum non comprehendet ecclesiam, d. c. fi. sine dubio ex defectu potestatis: sed si esset constitutio prohibitiua clericorum vel consuetudo mixta tam clericorum quam laicorum et prohiberet rem non alienari in ecclesiam puta in casu huius §. donare. Et tunc non video quare non valet talis prohibitio et comprehendet ecclesiam. Et hoc salua semper auctoritate dominorum meorum Canonistarum qui pro maiori parte inclinati sunt in fauorem ecclesie. Sed tamen pro conscientia non recedere ab equitate canonica. et quia predicta vendicant sibi locum de iure consuetudinis. et sic non est querendum an debeatur estimatio feudi cum de equitate canonica valeat legatum. Et testator tamen videtur legasse ius quod habet l. vxor. et l. cum alienam. C. de lega. et ita soluit hic Bal. contrarium de c. filius de testa. Eodem modo dicerem in legato feudi facto ecclesie quia pure dicitur pro anima per not. in l. si quis ticio. ff. de lega. ij. Calda. consilio p. in rubrica de feudis vult distinguere. An sit tale feudum quod potest transire in clericum quia potest per substitutum clericus vel ecclesia seruire vt dixi in c. i. §. et quia s. qui. feu. da. pos. Et tunc potest legari pro anima. Et procedit opi. cano. Aut est tale feudum quod non potest transire in clericum quia exigit seruitium personale. et tunc procedat tex. noster quod etiam pro anima legari non potest. Ista distinctio nimium violat tex. nostrum.

¶ Pone vasallus condidit testamentum iure feuda. non relinquendo pro anima. deinde mortuo vasallo vel eo viuente dominus ratificabit testamentum. queritur an valeat testamentum. Bal. hic videtur sentire quod sic. quod d. Bal. sane intelligerem esse verum in preiudicium domini ratificantis. non autem in preiudicium agnatorum non consentientium. nec ratificantium. ar. §. porro. se. sacit. l. in concedendo. ff. de aqua plu. arc.

¶ Quero vasallus condidit testamentum in re feudali presente domino, et presentibus agnatis. an in dubio videantur consentire. Bal. hic concludit quod sic. et consequenter valet testamentum in re feudali. l. sicut. §. vendito. ff. qui mo. pig. vel hypo. sol.

¶ Vltimo quero dominus concessit feudum vasallo pro se et heredibus quibuscumque vasallus legat feudum. queritur an valeat legatum videtur prima facie quod sic propter terminum vniuersalem quibuscumque. p. l. ad tps. §. i. ff. de vsuca. In contrarium. hic determinat. Bal. quia terminus vniuersalis restringitur ar. l. i. §. Item nunciatur. ff. de op. no. nun. et quod plene habetur in l. a. C. de sa. san. ec. et ne fiant tot improprietates. l. i. C. de pro. promis. Quinimo non conuenit vxori per aute. preterea. C. vnde vir et vxor quia in feudis appellatione heredum intelliguntur descendentes masculi. c. i. s. de alie. feu.

Porro. Dominus habet ius prohibendi. et redimendi feudum alienatum pro equali precio nisi ius suum amiserit dominus expresse renunciando vel per silentium anni vel prescriptionem. xxx. anno. siue fuerit sciens siue ignorans dominus et in prohibendo et in redimendo preferuntur agnati domino. h. d. vsque ad §. de illa.

¶ No. ibi pro equali precio quia dominus habens ius redimendi feudum alienatum omnino soluat quod pertinet emptori. Et not. quod verbum equali precio ponitur ad obuiandum fraudibus. vt. pretium esse equale et sine fraude. nam si esset collusum inter vasallum et emptorem de maioritate precij. et poneretur in instro in fraudem domini vel agnatorum illud precium non attenderetur iuxta not. in l. fi. C. de iure emphi. facit l. fraus. ff. de legibus et quod not. in l. non dubium. C. eo. ti.

¶ No. ibi refutatione quod dominus posset expresse renunciare fauori suo. l. si quis in conscribendo de pac. Quid autem in agnato an possit expresse renunciare iuri redimendi. Respondetur quod sic in preiudicium suum non autem aliorum agnatorum. videbis in c. ticius. j. si de feu. fue. contro.

¶ No. ibi vel annali silentio quod dominus perdit ius redimendi feudum post lapsum anni. Et hic annus non currit nisi a die scientie. Et sic habetis secundum Bal. quod quando per tempus inducitur tacita renunciatio non currit ignoranti. habetur in l. annus. ff. de calum. quod tene menti. quia regulariter prescri. x. xx. vel. xxx. anno. currit etiam ignoranti. l. si. C. de prescrip. long. tem. facit etiam quod videmus in c. i. s. quo tempore miles.

¶ Not. ibi. xxx. anno. quod dominus siue sciens siue ignorans excluditur a iure redimendi feudum prescriptione xxx. anno. Et ex hoc infert Bal. quod iure offerendi non prescribitur nisi. xxx. an. facit no. in l. cum notissimi. C. de prescrip. xxx. vel. xl. an. Bar. in l. pignori. ff. de vsucapi. dixi in c. i. s. de feu. da. inuicem leg. commi. Intelligit hec verba Bal. nisi per statutum vel consuetudinem tale tempus abbre

ueniur. Et ponderat glo. h. q valet tale statutum vel con
sue. ¶ Quid aūt si dñs sit pupillus an currat prescrip. vi
detur q sic p illū tex. ibi tā sciēs quā ignorans. In contra
riū est veritas q dormit prescriptio tēpore pupillaris eta
tis. l. sicut. C. de prescrip. xxx. vel. xl. annoꝝ. Nec ob. iste
tex. q ēt limitaf vt non hēat locū in pupillo. ¶ No. ibi in
prohibēdo qḋ dñs hēt ius ꝓhibendi ne vasallus effectua
liter alienet feudū. Sed quero quō intelligaf istud nota-
bile. Respōdet bal. q intelligaf qñ dñs ante alienationē
factā offert preciū vasallo pro quo precio vasallus vult vē
dere feudū. Et quo no. q qui hz ius redimēdi hz ius pro
hibēdi qḋ facit ad dñm cōtra emphiteotā suum. Et sicut
dñs pōt redimere rē emphiteotā q preferē alijs: ita hēt
ius ꝓhibendi de quo plene in. l. fi. C. de iure emphiteoti.
¶ No. tex. ibi potior q si cōcurrant dominus ꝛ agnati in
redimendo feudū vel ꝓhibendo ne alienef: certe agnati
sunt potiores domīo qḋ est verū si feudū sit paternuz vel
antiquū nō aūt si sit nouū q tūc preferē dominus nā in feu
do nouo nō succedūt agnati sed descendentes. ꝛ quid sit
feudū nouū vel antiquū dix in ꝓhemio ꝛ facit. c. i. §. de
suc. feu. ꝛ tene mēti. q tenor inuestiture semꝑ attēdendus
est nā lz dominus inuestiat de nouo tamē si in inuestitura di
catur q inuestit tanquā de feudo antiquo ꝛ paterno cer-
te hēbit naturā feudi antiqui ꝛ paterni: q dñs potest rei
sue imponere legē quā vult. l. in re mandata. C. mādati ꝛ
facuīt que vidistis in pluribus huius opis. ¶ In glo. sed
nunqd hodie signate gl. et qua notate q si in aliq̄ prīa sit
cōsuetudo alienādi feudū vel si sit statutū vel decretū pri
cipis q vasallus possit alienare feudū: certe habebit locū
§. noster videlicet vt dñs hēat ius redimendi p eq̄li precio
nisi renunciauerit iuri suo: vel nisi transactū sit tps ꝺ quo
in tex. ꝛ preferunē agnati dño qḋ est valde notabile ꝓpter
prouincias que hēnt cōsuetudinē q vasallus possit aliēa-
re feudū. ¶ Extra glo. op. ꝛ imo vr̄ q nō obstet dño pre-
scriptio. xxx. annoꝝ vt̄ opponit de. c. i. ī de ꝓhi. feu. alie.
per fe. vbi nulla ꝓscriptio currit dño. Ja. de bel. hic vari
at. Sz bal. rectissime soluit nā hic loqf in casu alienatiōis
permisse. Sz in cōtrario loquif in casu ꝓhibite alienatio-
nis. ¶ Ultimo hic tac. vr̄ colligere ex tex. ibi in ꝓhibēdo
no. q si vasallus alienauit feudū in casu nō permisso feu-
dū reuertif ad agnatū poti⁹ q̄ ad dñm. Sz pe. ꝺ cer. quē
hic vr̄ sequi bal. tenet q imo reuertaf ad dñm p. c. i. ī. de
ꝓhi. feu. alie. p loth. ꝛ p. c. i. i. de ꝓhi. feu. alie. per feder.
Sz diceret aliqs parata erit via fraudis: q vasallus cuz
dño in preiudiciū agnatoꝝ colludet alienādo feudū. cui
ar. videtur sm pe. vt hic refert bal. q agnati habebūt re
uocatoriā ꝛ sic poterūt feudū reuocare. §. si quis i fraudē
insti. de actio. ampli⁹ deficiēte ol remedio agnat⁹ poterit
agere actione de dolo vel crimine stellionatus cōtra va-
sallū. l. i. ꝛ ij. ff. de crimi. stellio. ꝛ de hoc ante qñ alienatio
feudi nō ē ꝑmissa in feudū reuertaf ad dominū vel agna-
tū dixi in. c. i. § fi. ī. q̄ fuit pri. cā. bñf. amit. ꝛ ēt tradif in
c. i. ī. de ꝓhi. feu. alie. per fede.

De illa. An dominus possit alienare ꝓprietatē feudi
seruida ē lex coradi. h. d. ¶ No. sz bal. qñ
unū statutū remittet se ad aliud si nō dat certā ꝛ determi
natā formā tūc illud ad qḋ fit remissio ē cēdēduz sed si dat
certā ꝛ determinatā formā ad aliud nō est recurrendum
ad aliud statutū sz hoc sufficit. gl. in. l. ab hostib⁹. §. sz qḋ
simpliciter. ff. ex qui. cau. maio. bar. in extr. ad repri-
mendā in verbo put hz in. l. edita. C. de edē. ¶ Not. ex
isto tex. cū querit an possit dñs alienare ꝓprietatē feudi re
currendū ē ad tex. ī. de lege corra. §. sed ex eadē lege ꝛ ad
§. preterea ducat⁹. ī. de ꝓhi. feu. alie. per. fed. nā feudū ma
gne dignitatis nō pōt alienari nec diuidi inter eos ꝓp q
cellentiā feudalis dignitatis ꝛ hoc ē verū quo ad ꝓprieta-
tē sec⁹ quo ad administratiōnē sz q no. bal. i. l. diuersis. ff.
de administra. tu. ꝛ facit qḋ not. gl. i simili. l. iubem⁹. C.
de sac. san. eccle. nā lz minor vel eccle. non possit alienare
tamē poterit quo ad fructus diuisionē facere codez mo-

do lz regale seu ducale feudum non possit diuidi quo ad
ꝓprietatē vt ī. d. §. preterea ducat⁹ tamen poterit diuidi
quo ad administrationē puta q vnus frater regat vnā ci
uitatē vel prouinciā: alius frater aliā qḋ no. in principibus.
In alijs aūt feudis inferioribus bene admittitē diuisio in
ter fratres vt est tex. in. c. i. §. itē si fuerunt fratres in ver.
diuiserint. ī. qui. mo. feu. amit. sed non permittitē regula-
riter alia alienatio vt videbitis in. c. i. §. ex eadē lege. ī. ꝺ
lege corra. ꝛ in. c. i. qualiter ol. ꝓpte. prīue.

¶ Quis dicatur dux marchio comes siue capitaneus.

¶ Continuaf hec rubrica ad precedētes hoc ordine. ī.
in ti. qui. feu. dare pos. in prin. ꝛ in ti. ī. de feu. marchie ē
facta mentio de duce marchione ꝛc. propterea competē
ti ordie subijcitur hec rubrica quis dicatur dux. mar. ꝛc.

q **Ui a principe.** hoc dicit. Qui a princi
pe est inuestitus de du
catu ē dux: qui de marchionatu est marchio: q
vero de comitatu est comes: qui vero de plebe
vel plebis parte a principe vel aliqua ptāte dr̄ capitane⁹:
qui vero est inuestitus a capitaneo dr̄ valuasor: q vero est
inuestitus a valuasore dicitur valuasinus ꝛ feudum valua
sini olim non erat proprie feudum ꝛ feudū valuasini mor
tuo valuasore sine descendētibus reuertebatur ad capi-
taneum licz curia mediolanensis hodie aliter obseruet
ꝛ feudū habitū a capitāeo vel a valuasore nō nobilitat nisi
si feudum sit antiquum ꝛ feudū soldate nō nobilitat quod
feudum non transit ad hēdes. Et soldata dr̄ a soldi. i. sti
pēdii ꝓstatione lz in alijs reb⁹ sepe cōsistat. h. d. vsqz ad
fi. ¶ No. pmo ex hoc tex. q dux dr̄ q a principe ē inuestitus
de ducatu. Dux tn̄ venetiaꝝ nō creaf a pricipe sz a popu
lo seu eoꝝ senatu. Et nō ꝓprie ē dñs sz hz suū senatū. Et
ipe dux hz ꝓeminentiā Bal. in. l. decernimus. C. de sac.
san. ec. Et Marchio dr̄ q ꝺ marchionatu. et Comes q
de comitatu. Dicit tn̄ ꝺ Bla. i pe. col. q comitatus q̄qz
daf a iure. Et sic nō a principe viuo vt in doctore qui le
git. xx. annos glo. in. l. i. C. de ꝓfe. q in vrbe constantino.
lib. xii. ¶ No. tex. ibi plerisqz lz marchia ꝓprie dicaf quia
sit iuxta maf. not. q in declarādo gradus dignitatū ꝛ no
bilitatū debemus incipe a principe vt ꝺ patet in prin. Et
hoc ideo qm̄ ab ipso tanquā a fonte fluunt oēs alie digni-
tates ꝛ nobilitates. l. sacrilegij. C. de diuersis ꝓscrip. l. de
mil. ff. de cōsti. Nec in merito. qm̄ appellaf nobilissimus
ꝛ sanctissimus. l. queris. ff. de nata. restitu. Et ē dñs mun
di. l. deprecatio. ff. ad l. rhodiā ꝺ iactu. Et quibus pz qḋ
quis nobilitaf p dignitates sibi cōtributas vt dix. ī. l pri
cipio libri in diuisiōe secūda feudoꝝ. facit qḋ statim dicē
in. §. se. illi vero qui ab istis minoribus feuda accipiunt di
cunē minimi valuasores. nec ꝓprie dicunē nobilitari vt ꝺ
ꝛ. ī. an mutus succe. vto. c. i in fi cū ti. se. ꝛ in glo. fi. hic
posita Sūt āt alij iferiores vasalli qui accipiūt feuda ab
istis minimis valuasoribus de qbus pz. ī. de natura feu.
in. c. i. nā hodie quilibz quantūcūqz inferior. ꝛ minimus ē
rusticus pōt infeudare dūmō hēat legitimā administra-
tionē boꝝ suoꝝ vt dix. ī. qui feu. da. pos. in prin. facit
qḋ habetur. ī. per quos fiat inuesti. post prin. ¶ No. tex.
in ver. qui vero a principe ꝗ. ꝺ sm and. intelligatur ꝺ
modo. nā si princeps vel aliqua ptās idest aliquis habēs
iurisdictionē super hoc concederet alicui aliquā capitaniā
vel potestariā vel aliquem presidatus certe non dr̄ ꝓprie
feudū quāuis percipiat emolumēta rectorie capitanie
vel alterius presidatus. Rō q tale feudū non est perpe-
tuū neqz trāsit ad heredes. Itē si esset perpetuū nō tamē
esset ꝓprie feudū. q feu. cōsistit in solo vel coherentibus so
lo vel annua ꝓstatiōe certa. ī. de feu. cogn. c. fi. Sz in ca
su nr̄o fructus ꝛ redditus administrationis sunt concessi
igitur non est ꝓprie feu. Et ita intelligat hūc tex. Andre.
ꝺ intellectus lz sit in se verus. tamē est contra mentē tex.

k

ibi. qui antiquo quidē vsu declarat q̄ feudū valuasini nō sit proprie feudum sentiens a contrario sensu. q̄ feudum capitanei vel valuasoris dr̄ esse feudū rectū ⁊ ꝓprie feudū nec ob. ℣. ceteri vero q̄ ibi loquit̄ quo ad nobilitādū vasallū. Quare ē alius intellectus q̄ vr̄ esse de mēte Ja. de bel. lz non alleget eū. And. vz q̄ si princeps vel aliqua potestas habens iurisdictionē ad hoc inuestiuit ꝺ aliquo territorio plebis vel populi vel parte eius q̄d non est ducat⁹ marchionatus vel comitatus seu alterius dignitatis putata regalis dr̄ inuestitus de feudo capitaneatus ⁊ dr̄ capitaneus siue maior valuasor. ⁊ iste est verissimus intellect⁹ qui applaudet lr̄e nostre. ⁊ sic intellige tex. indistincte q̄ vestitus vel a principe vel ab aliqua potestate de feudo non regali neq̄ marchionali neq̄ comitatus dr̄ capitaneus. ¶ Et arg. ex ordine lr̄e q̄d est validū i iure nr̄o vt per ca. no. in. c. quorundā de elec. p bar. in. l. ij. §. prius. ff. de vulgari ⁊ pupil. habetis hic casuz q̄ dux ē dignior q̄ marchio. ⁊ marchio dignior q̄ comes. Hosti. in sūma de pen. ⁊ remis. §. cui cōfitendū. ℣. cum marchio habet in. c. fūdamēta de elec. lib. vj. Et in simili arguit glo. in cle. i. de bapti. ¶ No. ibi nō a capitaneis q̄ valuasores dicunt̄ q̄ sunt inuestiti antiq⁹ a capitaneis. ¶ No. ibi qui aūt a valuasoribus q̄ qui suscepit inuestiturā a valuasorib⁹ dr̄ minor valuasor. ¶ No. ibi antiquo. q̄ natura feudi vel minorū valuasorū est vt proprie nō dicat̄ feudū. Propterea mortuo valuasore sine descendente masculo feudū reuertit̄ ad capitaneū. Sz hodie in curia mediola. nō reuertit̄. idē in. c. i. §. de natura feu. ¶ No. ibi ceteri. q̄ inuestiti a capitaneis vel valuasoribus dicunt̄ esse plebei nisi feudū sit antiquū q̄d feudū antiquū arguit nobilitatē. Faciunt que habentur per bal. in. l. iij. C. ꝺ comer. ⁊ mercato. Infert ex eo bal. q̄ nobilitas attribuit̄ antiquitati. ita q̄ ob antiquū feudū pōt dici nobile s̄m ipsū. Ad hoc facit q̄ ex antiquitate generis quis est iudicandus nobilis vt pbat̄. j. de pace tenen. in. §. si miles. Sz tū preclarior doctrina dicit q̄ feudū aliud est nobile. Aliud minus nobile. Aliud aliqualiter vel mediocriter nobile q̄d prosequere. ⁊ declara vt late scripsi supra in preludijs liber in secūda diuisione feudoꝝ. ¶ No. ibi nā ⁊ q̄ qui hēt feudū soldate nō efficitur nobilis. no. ibi soldate q̄ feudū soldate extinguit̄ morte dantis vel recipiētis ⁊ sic nō trāsit ad heredes nisi tenor inuestit. dicat q̄ trāseat ad heredes. q̄ tūc trāsiret cū in verbis claris nō sit recedendū. l. ille aut ille. §. cū i verbis. ff. ꝺ lega. iij. s̄m and. hic. ⁊ no. q̄ vbi tenor inuestiture diceret q̄ dn̄s inuestit in nobile ⁊ gentile feudū tūc tale feudū nobilitat vasallū s̄z an. hic illud verbū nobile ⁊ gentile ponit̄ i fauorē vasalli. nō rei feudalis. nā res p̄p personas dicunt̄. l. iustissime. ff. de edil. edic. l. in peculiuz. ff. de usu. Itē dicit tex. q̄ soldata nō trāsit ad heredes intellige respectu tpis de futuro s̄z ꝺ p̄terito bene trāsit. put no. in. l. deē functo. ff. de offi. assesso. ⁊ fact. l. si. vbi glo. de dumesti. ⁊ p̄terito. lib. xij. ⁊. l. post duos. C. de aduoca. diuer. iudi. s̄m an. hic ⁊ inuestitus de feudo a principe est magis nobiles quā inuestitus ab inferiore. ppterea dz precedere. l. prospiciendū in fi. C. de aduoca. diuer. iudicioꝝ. l. si ff. ꝺ albo scribē. in. c. p̄tuas de maio. ⁊ obe. s̄m an. hic not. ibi in vino q̄ soldata pōt cōsistere in pecunia vino vel annona. In glo. que incipit marchio ad fi. gl. hīi logt̄. ¶ Que ro est glo. que sit dr̄ia īter feudū soldate ⁊ feudū de camera. rn̄dit Ja. q̄ feudū soldate cōcedit̄ gratis nō aūt ob seruitiū vt pbat̄ i tex. vbi gratuita s̄z feudū de camera vel canena est quod dā seruitiū nō gratuitū. Ex qua dr̄ia sequit̄ q̄d si princeps concederet feudū ob seruitiū puta salariū certe nō dr̄ feudū soldate. l. acquili⁹ regulus. ff. ꝺ do. s̄z bal. Et no. s̄m an. hic q̄ filius regis ducis marchi. vel comitis viuo patre dicit̄ rex dux marchio. vel comes glo. ma. q. i. c. vltimo ⁊ ibi p archi. dux. i. §. qui. feu. da. pos. c. i. §. ⁊ qz nō tū ꝓprie vt no. l. l. in fins. ff. ꝺ libe. ⁊ posthu. ¶ Et glo. quero nūqd comites palatini q̄ modernis tpibus creantur a pricipe ad legitimādū ⁊ creādū tabelliōes an dicunt̄ comites rn̄det hic bal. q̄ non proprie dicunt̄ comites. rō q̄ ꝓprie comes est q̄ hz comitatū vt hic ē casus ad lr̄am. sed illi nō hēnt territoriū imo solū hēnt quādā voluntariā iurisdictionē ⁊ dignitatē. Ex quo dicto bal. pōt inferri ad quōnem pone comes sacri palacij q̄ hz ptātem legitimādi naturales maiores spurios. ⁊c̄. exceptis filijs regū ducū comitū ⁊c̄. vult legitimare vnū filiū naturalē vel spuriū comitis sacri palacij q̄ nō est comes rōne territorij dubitat̄ an possit legitimare dictū filiū comitis. vr̄ q̄ non pp clausulā exceptis filijs comitū ⁊c̄. ego dixi contrariū q̄ imo poterat legitimare. q̄ñ illa clausula exceptis filijs comitū dz intelligi ꝓprie. l. i. §. qui i perpetuū. ff. si ager vectigal. l. iij. §. hec verba. ff. de nego. ge. cū si. Halle fili⁹ comitis nō est comes rōne comitatus ⁊ nō dr̄ ꝓprie comes vt hic p bal. Ideo dictū filiū comitis poterit legitimare eodē mō in marchione q̄ nō hz marchiōatū ⁊c̄. ¶ Quid si si esset dux vel marchio q̄ esset expulsus a marchi. vel ducatu iniuste an dicat̄ dux vel marchio certe dicēdū q̄ sic q̄ sunt inuestitus de ducatu vel marchionatu ⁊ sic de territorio bal. hic tractat aliqua circa materiā salarioꝝ de quib⁹ p bart. i l. i. §. diuus. ff. ꝺ varijs ⁊ extraor. cogni. ⁊ p ℞ bal. Albe. ⁊ Ang. in. l. diem functo. ff. de offi. assesso. ¶ Opp. dr̄ in ℣. ceteri q̄ inuestit⁹ de feudo a capitaneo nō efficit̄ nobilis ex inuestitura huius feudi ꝟ. ꝺ. c. i. in pri. §. qui feu. da. pos. So. s̄m Ja. de bel. feudū minoris vel minimi valuasoris nō nobilitat vt hic sed alia feuda puta capitanei vel maioris valuasoris nobilitāt vt ibi. ¶ Scio op. ꝫ tex. in s̄z in ℣. s̄z hodie q̄ imo idē sit in oī curia vr̄ opponit̄ de. c. i. §. de natu. feu. So. hodie creāta est cōditio eiuꝫ feudoꝝ siue valuasoꝝ siue valuasini quo ad restitutione feudi ⁊ sic nō ē spāle in curia mediolanē. ꝺ. c. i. in fi. §. de natu. feu. fateor tñ quo ad nobilitandum hū remanet dr̄ia vt hic in tex. q̄ feudū minoris vel minimi valuasoris nō nobilitat lz feudū capitanei ⁊ valuasoris q̄ nō est minor vel minimus nobilitet.

¶ De gradibus succedendi in feudo.

¶ Continuat̄ hoc mō. s̄. visū est in titulo qui feudū dare pos. ⁊ in titu. de successio. feu. qualiter succedat̄ in feudo. ver. q̄ perfecte nō erat tractatū de successione feudi propterea subijcit̄ rubrica de gradib⁹ succedēdi i feudo.

Er successionem. Feudū acquirit̄ successione sicut inuestitura ⁊ descēdentes masculi primo succedūt in feudo. femine vero succedunt nec masculi ex illis descendētes nisi in casib⁹ hic exceptis. deficientibus descendentib⁹ masculis succedūt agnati collaterales dūmō feudū sit paternū ⁊ dūmō sit agnatiōis cōiunctio. nā inter cognatiōes i feudis nulla ē successio ⁊ si sit cōtētio inter dominū ⁊ aliū ⁊ agnatos an feudū sit nouū vel paternū certe possidēte vasallo p̄sumit̄ paternū lz alr̄ fuerit ꝓbācatū ⁊ deficientibus pbatiōibus videt̄ arbitrabit̄ an sit deferendū iuramētū dn̄o vel agnatis h. d. vsq̄ ad fi. titu. ¶ No. ex pricipio lr̄e q̄ acquirimus feudū successiōe ⁊ inuestitura ꝺ quo vidistis plene. c. i ⁊. ij. §. ꝺ feu. cogn. ¶ No. ibi prīa cū liberoꝝ. q̄ in successiōe feu. prīa ē cū liberor. ⁊ sic descēdētes masculini sexus vsq̄ in infinitū succedunt in feu. ⁊ succedūt eo ordine quo succedūt de iure romano ⁊ sic filius succedit insti. de heredi. q̄ ab intesta. §. cū filius ⁊ p discursū prime ⁊ scde col. ⁊ in autē. in successiōe C. ꝺ suis ⁊ legitis. ¶ No. ibi ad filias q̄ sexus femineus descēdens excludit̄ a trāsmissiōe feudi. ⁊ multomagis in trāsuersalibus. Quinimo et masculi descēdētes ex feminis nō succedunt in feudū nisi cōsuetu. sit in ꝯtrariū de quo articulo posui. l. c. i. §. hoc quoq̄ notandū. §. qui. feu. da. pos. Et duas fallētias hētis hic. Ibi nisi. puta q̄ feudū sit femineū. Uel q̄ sit pactū in inuestitura q̄ succedāt femine vtz in dicto. §. hoc quoq̄ ⁊ dicit̄ vt ibi. ¶ No. ibi his

vero descendentibus q agnati transuersales nõ veniũt ad successionẽ feudi filijs masculis existentib⁹. sz ipsis nõ existentib⁹ tũc succedũt agnati. & collaterales dũmodo feudũ sit paternũ. ¶ No. ibi fratres cõfratrũ. i. filij fratrũ premortuorũ succedũt patruo vna cũ fratribus mortui patrui. deinde vlteriores agnati. ¶ Not. tex. ibi paternum dẽ eẽ feudũ qd fuit parentali iuris agnatiõis cõis. Ad hoc ergo vt agnati succedãt in feudo paterno ẽ necesse q succedẽs & ille cui succedũt descẽderint a parẽte p'o q acquisiuit p'o feudũ. verbi gr̃a: seius p'o acqsiuit feudũ. deinde sei⁹ decessit relictis duob⁹ filijs. deĩde vn⁹ ex dictis filijs decessit et se relicto filio. deinde ille fili⁹ decessit relicto dcõ patruo suo magno frẽ aui. certe patru⁹ succedit huic nepoti i feu. rõ q patru⁹ succedẽs & nepos cui succeditur sũt eiusdẽ agnatiõis. i. descendũt a cõi stipite. Et sic a parẽte q p'o acqsiuit feudũ: & eodẽ mõ nepos descẽdit. no. ibi si ex⁹ tiẽ aui suerit inuestit⁹ d' nouo feu: & iste auus decessit relicto ticio nepote suo & fiucto frẽ ipsi⁹ aui q dr̃ patru⁹ magn⁹ dcĩ tiẽ. deĩde tici⁹ decessit sine descẽdẽte masculo certe fr̃ aui nõ succedit huic nepoti. quinimo reuertit ad dñm. Rõ q h frẽ fuit aui. Sic ergo si oppo. de hoc ver. si ex⁹ ticij ad ver. his vero deficiẽtib⁹ hoc mõ. nã i ver. his vero deficiẽtib⁹ dr̃ q agnati succedũt i feu. & i ver. si eius ticij dr̃ cõ'n. videte q ver. his vero deficiẽtib⁹. intelligit qñ agnati sũt cõis agnatiõis cum eo cui volunt succedere & versi. si eius ticij loquitur quando agnati non sunt com-munis agnationis cum eo cui volunt succedere. & sic in effectu his v'o deficiẽtib⁹ feudũ erat paternũ respectu volẽtis succedere. Et sic et transuersales ascendẽtes: puta patruus vel filies succedent descẽdẽtib⁹ trãsuersalib⁹ qñ feudũ ẽ p'ñũ. Et tex. ẽ expssus in. c. i. §. Imp. loth a. Eugenio pape. satis. n. est qd oẽs descẽdẽtes fuerũt ex eo stipite q fuit p'mus auctor feudi vt h. Ex p̃dictis capite duas regulas trãsuersaliũ vt agnati collaterales succedũt i feudo dũmõ sint descẽdẽtes p̃ lineã ab eo q recepit paternũ feudũ. Scd'a regula q agnati collaterales nõ succedũt in feudo qñ nõ sũt descendẽtes ab eo q acqsiuit p'mo feudũ. ¶ No. q i successiõe feudorũ deficiẽte linea descẽdẽte vocãtur trãsuersales & i eos p'mo loco succedũt frẽs si supsint. Si vero cũ ipsis supsint etiã filij aliorũ fratrũ p̃mortuorũ. tũc admittunt simul cuz alijs vt h & §. de succe. feu. i p'n. & i. c. ij §. de feu. marc. i autẽ. cessãte. C. de suis & legi. here. Nõ existentib⁹ aũt frib⁹ neq filijs fratrũ tũc admittunt agnati p'miores sm̃ gradus suos q p'mior sp excludit remotiorẽ vt in. d. c. i. de natu. succe. Et itellige sp si feudũ sit p'ñũ qñ alr agnat⁹ ñ succederet i feu. nisi expsse eẽt dcm i inuestitura v⁹. §. d suc. feu. in. §. si. & d bene. fra. in. c. i. & i. ti. p̃s. i. c. i. Et io dixit do. Anto. cõsi. xlvij. incipit iesu xp̃e p̃mittẽdũ q i suc. trãsuersaliũ post frẽs & frũ p̃mortui filios vocant agnati nõ oẽs simul sz p'miores sm̃ ordinẽ sicut d iure cõi mñ i cãn. c. i. d natu. suc. feu. qd p̃cedit qñ feudũ veni ex trãsuersalibus assignatũ ẽ i diuisionẽ. Nã qñ sortiẽ nouã naturã vt dõec supest aliqs d linea illi⁹ q h'uit in diuisionẽ alie linee trãsuersaliũ ẽt si eẽnt p'miores excludũt deficiẽte linea illa vocãt alie linee. Intelligit do. Ant sm̃ ordinẽ iuris vt p'miores p̃ferãt: & hoc sensit gl. hic & An. ¶ No. vltĩ tex. ibi q ita itelligẽdũ ẽ. ex quo clare itelligat qñ feud. dr̃ eẽ paternũ. qñ illd dr̃ eẽ p'ñũ. qd fuit illi⁹ parẽtis q fuit genitor agnatiõis cõis. Et est ille melior tex. q h'eat alibi sm̃ doc. Tñ similẽ tex. h'emus i. d. c. i. d natu. suc. feu. Et ex hoc ifert bal. q i feu. suc. sp aspicit suũ stipitẽ & nõ aliũ q nõ ẽ stipes agnatiõis cõis. Et dicit p'bari in h tex. Nõ sic ad cognatos q i feudũ iure cognatiõis nõ succedit. sz solũ iure agnatiõis. ¶ Not. tex. in ver. si vero dñs q in dubio p̃sumat feudũ eẽ paternũ nõ nouũ declarabo i vltima glo. & dicit bal. i. c. i. i p'n. §. d alie. feu. pt. & Alua. hic q si p'ncips i concessione noui feudi dic q dat iure antiqui feudi dato q sit nouũ assumat sibi vires antiq feudi p̃ & l. l. gcũq. C. de oĩ agro deser. li. x. faciũt q videbim⁹ post Aluaro. in. c. i. d vas. decrepi. etatis imo dato ẽt q ñ appareret d cõcessiõe fcã p'ñ meo de feu. sufficiũt verba nũciatiua dñi in inuestitura dicẽtis & narrãtis se cõcessisse p'ñ meo p no. in. l. ex hac scriptura ff. d dena. Nisi ex cõiecturis appareret. s. q dñs nõ eẽt alr in feudũ cõcessur⁹ nã tũc talia verba nõ p'bãt sz ẽ necesse docere d cõcessione fcã p'ñ meo ar. l. cũ talẽ § falsã. ff d cõdi. & demõ ita Io. an. in addi. ad Spe. i ti. d feu. §. i v. porro. i addi. q icipit sic cõfecto. faciũt ad p̃dicta q h'ent in. c. illud de p̃sump. l. c. si. d suc. ab itesta. i. l. optimã. C. d cõtrah. & cõmit. stipul. i l. cũ oñdimus. ff. d fidei. tu. in. c. ex l'is de trãsac. & dict. §. in p̃ludijs hui⁹ cõmẽti & itellige p̃dicta i eo q sine alia solẽnitate põt cõcedere in feudũ d nouo. Sec⁹ in p̃latis ecclesie q nõ p̃nt simplr cõcedere i feudũ nisi solita infeuda n. c. si. d feu. q tũc eorũ enũciatiõi. s. q feudũ eẽt antiquũ in feudũ cõcessũ nõ staret p. l. & si forte. ff. d castren. pec. co. faciũt q dict. §. i p̃ludijs & in. c. i. in p'n. §. q feud. da. pos. ¶ No. ibi iudex qd iudex deficiẽtib⁹ p'batiõib⁹ cã cognita vinsciet cui sit dferẽdũ iuramentũ. ¶ No. q onus p'bandi in cõbitilis q magis distat a veritatẽ p̃sumpta facit qd no. gl. in si. in. l ij. ff. d proba. ¶ No. q ad delationẽ iuramẽti in defectũ probatiõis nõ ẽ procedẽduz ex arrupto & p̃cipitãter sz cã cognita & in tali declaratiõe iudex dz h'ẽe eqtatẽ p̃ oculis qñ ista dilatio magis initit eqtati q rigori vt dicit hic gl. quã multũ no. Spe. d cer. & bal. §. d cõtro inuesti. i p̃s. dicit q iuramentũ nõ põt vnq̃ deferri in defectũ p'batiõis nisi viso & cognito q'lis sit iste defect⁹ & diligẽter examinato. facit qd no. i. l. vbicũq. ff. de interrog. i. actio. & qd h'etur in. c. i. d cõfes. li. vi. & qd dixi i §. sacramentũ. J. d cõtro. inter masa. se. in. c. i. ¶ In glo. q incipit successiõe ad fi. no. q regulariter successio feudorũ regulatur sm̃ ius cõe romanũ nisi expsse caueat Iurib⁹ in libello feudorũ vt est exẽplũ in femia sm̃ glo. se. ¶ Quero circa istã glo. decessit fr̃ frẽ relicto vtrinq cõiuncto & relicto ẽt alio frẽ cõsanguineo nõ vterino querit an succedãt isti duo frẽs in feudo eq̃liter: vĩ q nõ q̃ vtrinq cõiunctus excludit cõsanguineũ frẽm q nõ est vtrinq cõiunctus vt in auten. de cõsangui. & vteri. fri. & in auten. cessãte. C. de suis & legi heredi. In cõ'm hic determiat bal. qñ i feudis attẽdimus agnationẽ nõ cognationẽ vt hic est casus i h. his vero deficiẽtib⁹ & i h ad cognatos & dixi vobis plene⁹ in. c. i. §. qui feu. da. pos. ¶ Scdo d eleganti arti. q ro an nepotes ex duobus fratrib⁹ diuersis succedant patruo in stirpes vel in capita: verbi gr̃a de feudo paterno sunt castri tres frẽs. a. b. c. decessit a p'm⁹ fr̃ relicto vnico filio decessit b. scd's fr̃ relictis duob⁹ filijs deide decessit. c. sine filijs filius vnicus dicti. a. & duo filij dicti. b. volũt succedere. c. patruo suo in feudo: an succedãt in capita vel in stirpes nã si succedũt in capita q'libet eorũ h'z tertiã p'tẽ. Si vero in stirpẽ tũc vnic⁹ fili⁹ dci. a. h'ebit dimidiã alij vero duo filij dicti. b. h'ẽbũt aliã dimidiã. Querit qd iuris: iste casus ẽ frequẽtissim⁹ i feudis. Ja. d ardi zo. vt hic refert bal. iduci istũ tex. q succedãt i capita nõ in stirpes. Mouet p tex. nr̃z in p'n. ibi frẽs & c. q̃ iuuat tex. qd filij fratruz cũ patruo succedãt in capita nã si filij fratrũ succederent cũ patruo alteri patruo tũc succedent in stirpes q filij in iure dicuntur loco p'ris vt ibi in tex. cõfratrũ p̃mortuorũ. Sz si soli filij fratrũ diuersorũ suo patruo succedãt i capita. ar. hui⁹ tex. a cõ'o sẽsu Et hãc partẽ tenuit bal. in autẽ. cessante. C. de legi. heredi. vbi bal. dicit qd ita cõiter tenent doc. Mouent rõne q quẽadmoduz seruitiũ & cõmodũ sit oño p capita ita & successio dz fieri p capita. Nos tenebimus cõ'ũ q imo i p̃misso casu succedant p stirpes nõ p capita ita an hic tenet fo bal. hic dicit ita cõsuluisse in. c. i. de successio. feu. in fi. moueor auctoritate. glo. hic que vult q successio feudi fiat sm̃ ius romanũ vltio moueor rõe nã in causis feudalib⁹ sequimur ius cõmune nisi expsse cau. aĩ cõ'ũ cõsuetudine feudali. c. i. §. seremus iuisperit⁹. §. de feud. cog. sed de iure cõi filij diuersorũ fratrũ succedunt patruo in stirpes non in capita

sm glo. bar. bal. et ange. et cōem sntas approbatā in auten. cessante. C. de legi. heredi. Et bar. ita consuluit vt ipse refert in. l. post cōsanguineos. ff. de suis et legi. here. Er go stabimus dispositiōi iuris cōis postq̄ tex. feudalis spē se nō dicit 3tū. Nō ob. pau. ar. ō hoc tex. q2 rīdeo cū rōne rētia nō dicit q̄ magis succedāt in stirpes vel i capita. Er go dispōni iuris cōis relinquaf. l. si extraneus. ff. ō condi. ob cām. rīdeo et scdo non ē sumēdū ar. a 3trio sensu 3 iuris cōe l. cōuenticula. C. ō epi. et cle. l. apud antiquos et ibi no. C. ō fur. nō ob. scdz ar. Bal. d. autē. cessāte. q2 nō ē verū q̄ si cōt sentētiā fit p capita ita et successio. Probo q̄ nō sit verū nā in descēdentiū li(n)ea nepos ex filio pmortuo succedit cū filio defuncti i stirpes vt hic. d. §. cū autē de heredi. q̄ ab i testato. et tñ attēta rōne Bal. deberet succedere i capita. Vel aliter possim' rīdere q̄ uno seruitiū et cōmodū feudi sit sm quotā et portionē feudi nō sm capita ar. l. sm naturā. ff. de reg. iur. et q̄ no. in. c. oēs filij. j. si de feu. fue. cō tro. Facit cōclusionē in linea descēdētiū masculina eo ordine succedit in feudis quo iure rōano i hereditatib' vt est hic tex. et glo. Ergo i linea trāsuersali agnati succedūt eo ordine quo succedit de iure cōi nisi expsse caueaf cōtra riū in feudis vt ē in cognatiōe vt pbaf. j. in hoc tex. et dici in. c. i. §. et qr. 3. q feu. da. pos. C In glo. fi. ad fi. distingui te an vasallus possidet feudū et tūc si dñs nō pbauerit feu dū eē nouū dferf iuramētū vasallo possidēti. c. i. ad fi. 3. ō cōten. inter me. et dñz de por. fra. mei. et no. in. c. i. §. cū aūt 3. de cōtro. inuesti. Aut dñs possidet et tūc si vasallus non pbauerit feudū eē paternū deferf iuramētū dño possidē ti. d. c. i. in fi. Aut neuter possidet deficiētibus pbatiōibus iudex cā cognita defert iuramētū īspectis circūstātijs cāe et psonis. vt hic in tex. et dicā latius in. c. i. §. sacramētū. j. de cōsue. rec. feu. C Ultimo q̄ arguit i tex. q̄ fili' fratris pmortui succedit vna cū patruo itelligit nisi de cōsuetudi ne feudi deferaf pmogenito 3; and. hoc idē tenuit Bar. in. l. post fratres. C. de legi. heredi.

C De fratribus de nouo beneficio inuestitis.

C Continuaf. Supra visū ē an agnati succedāt i feu. pa terno: nunc videndū est an frater fratri succedat in feu. nouo. propterea subijcitur hec rubrica.

f Si duo fratres. Casus. In bñficio nouo nō succedit frater fratri nisi tenor inuestiture sit in cōtrariū. C No. ibi sine herede idest descēdēte masculo. c. i. §. et si clientulus. 3. de alie. feu. C No. scdo ex eodē tex. duas regulas Pria q̄ et in feu. nouo filij masculi succedūt vt pbat ibi sine he rede a cōtrario sensu et pbaf. 3. ti. primo circa pri. vbi tex. in successiōe linee descendētiū nō cōstituit drīaz inter feu dū nouū et ptnuz. et dici i. c. i. §. et qr. 3. q feu. da. po C No scdaz regulā q̄ i feudo nouo nō succedit fr neq3 succedūt alij agnati collaterales nisi tenor inuestiture sit in 3triū. nā in materia feudali iudex ante oīa dz pn̄ inspicere tenorē i nuestiture. Jō isert et determinat hic Alua. qōnez de extneo vtrū qs possit inuestiri eo pacto vt sibi succedat extne'. Vi debaf dicēdū q̄ sic p hūc tex. tñ Odoff. in sūma in ru bri. q possūt succedere in feu. quē refert Bald. in. c. i. §. si vas. feu. pu. cui deferri deb. Et ipse Alua. hic dicit q̄ nō q2 si spāle ē i frib'. vt hic pz ergo in alijs erit secus. l. cū ptor. ff. de iudi. Sz in veritate tex. nī nihil spāliter v' po nere in frib'. Vñ alia ē rō. q2 alter alteri stipulari nō pōt l. stipulatio ista in. §. alteri. ff. de v̄. ob. qō admittit bal. in si qs in inuestitura recipet p hōo extneo p no. in. l. huiusmōi in pri. ff. de lega. i. et de v̄. ob. l. stipu. §. si qs i stulaz'. et. C. ō dona. q̄ sub mō vel cōdi. in. l. a. et in autē. de nō alie. §. em phiteosim. et. ff. deposi. l. publia. facit ad hoc q2 pctū ap positū in inuestitura et si sit 3 cōem naturā feudoꝝ nihilo minus ē seruandū vt pz. 3. qd si inuesti. in. §. pe. et fi. et qō di. in. c. i. de feu. nō habē. ppri. na. feu. In gl. q̄ incipit id est

go. ad fi. nō plo q̄ pacta in feudis. sunt seruanda et si sint cōtra naturā feu. sō no. qōnē gl. nisi gd i casu. c. nisi si feu dū sit indiuisibile in totū feudū3 reuertaf ad dñm. Uno fr̄e mortuo sine masculo. An vero totū feudū maneat pe nes fr̄ez supstitē. Jo. an. hāc qōnē late disputat in rubrica de feu. in additio. ad Spec. in. iij. et. vij. col. et q̄ quedā feu da sunt diuidua quedā indiuidua qō pcedit in indiuidu is bal. in. l. i. C. qñ nō petē. partes. cōcludit q̄ p ius decre scēdi remāet penes fratrē supstitē totū feudū p. l. antiquā ff. quēadmodū ser. amit. vos et mēte Ja. ō bel. an. et bal. distingui te sic. aut ex q̄litate psonaꝝ qbus cōcessū ē feudū apparet q̄ dñs cōcessit cōtēplatiōe mortui et nō supuiuen tis vel ex tenore inuestiture declaraf q̄ mortui cōtēplatio ne cōcessit et tūc reuertit totū ad dñm cū sit indiuisibile et dñs pferet supuiuēti tñ dabit extimatonē ptis supuiuēti. ar. l. i. C. ō sūo cōi manumi. aut apparet q̄ fauore supui uētis et ipse pferet dño eadē rōne aut sumus i dubio et tūc aut dñs habet maiorē ptē feudi et indiuisibile ē et poterit retinere totū feudū et soluere extimationē alterius portio nis eius minoris l. sancimus. §. hec aūt. C. ō dona. et cō tra si supuiuēs hēret maiorē ptē pferet dño i toto satisfa ciēdo ei de extimatiōe et ita logē Ja. de bel. ad fi. appara te aut portiōes sūt eq̄les et tūc pferf vasallus dño sm ia. et bal. hic rōne possessiōis q2 possedit vasallus ar. l. mulier sūg porto in pigno. habeāt et sic vasallus retinebit totum feudū et offeret extimationem portiōis indiuisibilis fr̄is j mortui dño ar. l. cū fili' in prin. ff. ō lega. i. cū si. aut vasal lus nō vult offere extimationē et tūc dñs habebit totū et sol uet extimationē portiōis fr̄is supstitis aut neuter nec al ter vult offerre extimationē et tūc loc' erit licitatiōi sz tex. in. l. i. C. cōi diuidū. et ita itelligit an. hic et hac distinctiōe nō erūt cōtrarij sz imo cōcordes Jo. an. et bal. Quinimo dicit hic Alua indistincte q̄ dz fieri licitatio ne sit i ptāte dñi velle priuare fraudulēter vasallū supuiuētem pte sua . s. offerēdo plus quā valeret portio defuncti. l. iij. et. l. que cūq3. C. ō fide instru. et iure haste fiscalis. Sz plus placet qō predictum est quia hec fraus vitabitur si vasallus of ferat iustū pciū iuxta no. in. c. cū dilecti de emp. et vēdi. in l. ij. C. de rescin. ven. C Insup Alua. hic q̄rit an frater si permittēs q trant ad se portionē fr̄is mortui iure indiuisi bili soluēdo extimationē directe vt. 3. est cōclusū; itelliga tur hr̄e totā rē in feudū an vero solū portionē suā cū alij partē emerit et rīdeo q̄ solā portionē suā quā h3 iure fe udi aliā ptē hūit p pecuniā et nō iure feudi ar. 3. ō feu. da to in vicē leg. commis. in. c. i. et. ff. de iure do. l. cū in fundo Et tz Ja. de bel. et ni. de nea. hic et Jo. an. in loco. 3. alle gato. C Nō dicet feudū indiuiduū. gl. hic exēplificat de statua q̄ glo. est intelligenda ō statua affixa ar. l. statue. ff. de vsufruc. sm bal. vel pone exēplū in vectigali vel peda gio vel iure piscādi sm bal. vus date clarꝫ exemplum vt in c. i. §. pterea ducat'. j. de phi. feu. alie. p fede. puta si pn ceps cōcedat feudū ducat' duob' fr̄ib' vel aliud feudū ita q̄ sit indiuiduū sz tenorē inuestiture. C Quero dñs inue stiuit duos fr̄es de nouo feudo: vn' ipsoꝝ acceptat portio nē suā alter vero nō acceptat quinimo repudiat: querit an ps repudiata accrescat parti acceptate ab illo fr̄e: rīdeo q̄ nō sm bal. in. l. i. C. qñ nō petē. par. ar. tex. nā q2 quem admodū ñ h3 locū successio ita nec ius accrescēdi. Pro pterea dicit ibi bal. sm ni. de nea. q̄ si feudū nouū eēt cō cessū duob' fr̄ib' ita q̄ alter alteri succederet: certe hēret locū ius accrescēdi q2 portio repudiata alteri accresceret. C Ultio q̄ro pone q̄ pnceps inuestiuit duos fratres de nouo bñficio deīde vn' ipsoꝝ decessit sine herede mascu lo. Querit an alter supstes succedat p defuncto fr̄e. Er. et ang. in. l. i. C. qñ nō peten. ptes determināt q̄ sit spāle i li beralitate pncipis vt succedat et etiā hēat locū ius accre scendi ar. l. i. C. si impia' libera. soci' la. r. ego puto cōtra riū q̄ neq3 ius accrescendi neq3 succedendi habeat locū i bñficio nouo et ita tz an. 3. nā tex. nī loqt gener aliter. l. de pcio. ff. ō publicia. nec obstat. l. i. allegata: q2 rīdeo q̄

loquit in donatione impropria nos aut loquimur in feud. & differt donatio a feudo vt pz ex diuersitate verbor. l. si idez C. de codicillis & probat ex diffini. donationis & feudi q sunt diuerse v. vidaris in proemio huius operis bal. vn hec sententia q si princeps concesserit feudu pedagij vel alio q hz locu ius accrescendi p. d. l. i. C. si imperia libera. so. & sic e magna limitatio ad ea q dicunt q in feudis no hz locum ius accrescendi. vt. s. dictu e per legistas in. l. si mihi & tibi. ff. de verbo. ob. bal. in l. i. C. qn no pe. partes i addit. ad spe. in ti. de locato col. iiij. in. l. i. in. xv. q. ff. de rep. diuisi. in. c. i. s. an agna. vel fili Jmo. in. c. ex parte de feudis & io dubito de hoc dicto bal. & stat e cuz prima solutione.

Jduo. h.d. Si post morte paterna duo fratres remanserut simul in eadez domo & vnus frater acquisiuit feudu gratis vl pecunia propria: vel coi. vel equis & armis coibus. feudu e proprie acquirentis nec alter frater succedit fratri in .d. feudo & fructus feudi sunt coes du simul habitauerat & alter frater pot repetere portione sua qn feudu e acquisitu ex coibus bonis. h.d. ¶ No. ibi iter. acquisiuerit q si sunt duo fres simul hitantes & vn acquisiuit feudu gratis & amore vel propria pecunia: certe feudu e proprii acquirentis nec aliquid acquirit alteri fri nec coniuncte nec post morte. & sic habetis q in dicto casu alter frater no succedit fratri p defuncto in .d. feu ¶ No. ibi fruct q lz feudu no acqrat alteri fratri. vt. s. tn fruct dicti feudi sut coes donec simul habitauerint. ¶ No. q qui viuit ad vnu pane & vinu vinus debet inuice coicare reddit & puetus proprios qd admittit bal. dumtaxat ad necessitate vict quia si aliqd superest vltra necessitate esset dni. Et adducit simile de fructibus prouenientibus ex rebus parafernalibus vxoris in qbus si aliqd superest qd no sit consumptu dz ptinere ad ipsa vxore p ea q no. in. l. vbi. C. de iure dot. & in. l. fi. C. de pac. conue. Et dicit bar. ita consuluisse. ¶ No. q nemo copellit inuit vasallu acqrere de quo videas qd dixi in. c. si qs decesserit. i. c. beneficiu. s. si de feu. fue. cotro. & s. qualiter oli feu. ali. pos. l. s. i. ¶ No. ibi q si cu equis & armis coibus acqsiuerit feudu est proprii acqrentis nec aliqd acqrit alteri fri. Quod de fructibus dicit q fruct sut coes donec simul habitauerint ad vnu pane & vinu. pbat l. hoc fruct. ¶ No ibi nec forte q dns inuit no copellit hre aliu vasallu que nolunt & ista est ro decidendi in tex. nro. ¶ No ibi dixi. q lz feudu in casu tex. nri sit proprii acqrentis. tn alter frater poterit agere ad id qd expensum e de sua pte. s. ad dimidia pcie pecunie. qua feudu fuerit e coi pecunia acqsitu. ¶ Jn gl. q incipit intelligere ad fi. no. gl. q tex. nr dz intelligi. qn alter acqsiuit noie proprio & no fratris sui. qz tunc acqreret vtriq. Et no et q si isti fres essent socij oim bonoz no acqrit feudu alteri fratri in casu tex. nri nisi ex tenore inuestiture. vel ex alijs coiecturis cocipemus. Jn hoc no. p bal. in. c. i. s. q feu. da. po. ro est ibi nec forte inuit. fac. l. socij. s. q in co ff. p socio bar in. l. cu oz in simil. C. de bonis q libe. s pn. bal. in. l. si soci. ff. si cer. pe. ¶ Et elicite do meis mete gl. q boni succi hz. Dicit fm Alua. et ea elici posse duas conclusiones. Prima q vbi vnus ex fribus acqrit feudu ex pecunia noie proprio lz ipsu feudu no efficiat coe tn coicant fruct. Secunda conclusio e ista q acqrens feudu de bonis proprijs sine aliquo iteresse fratris sui no coicat dicto fratri ipsum feudu neq fruct ex. d. feu. videamus mo itellectum circa quibus oclusione an procedat Et quantu ad prima dico q sit vera qz casus e in tex. c. in ha pte. Et eu firmat hec gl. in sui pri. & clari in glo. precedenti. Nec ob. huic coclusioni l. si patruus. C. coia vtriusqz iudicij l. si fratres i pri. ff. pro socio in qb apte d. q acqsitu noie proprio ex coi pecunia n coicat in aliquo q fm Jac. de bel. & nico. de neapo. debemus intelligere tex. nostru & coclusione predicta procedere ex eo q ita dictabat ofuetudo feudal vt fruct essent coes vt hic alias aut sec vt i ptrio. Sz q ista ope. seu solu. satis dubitat. & vr ee o mete gl. Jo bal. volens euitare dcta otra solum q in tex. nro fructus no sunt coes roe fraternitatis vel roe cois habitationis: sed ratione cois mense. & ita dicit ipse Alua. tn vr q et rone habitationis hoc fuerit institutu vt pz expsse in isto tex. qui dicit donec in simul habetauerint. Quare vtraqz solu. simul. iuncta pot sustetari ad tex. nostru hoc mo vz q io hic fruct coicant ex eo q cocurrunt hec oia ista tria vz cois habitatio: cois mesa: & q fruct ex feudo puenerut. Et est ro q postqz stat simul vn vni alteri dare auxiliu vt dicit Jnno. in. c. coniuncta e de cle. percusso. Vn pungit vr consultu dno si stat simul qz separatim & io rremuneratone fruct coicant. Et pro ofirmatione huius solutionis facit qd dicit bal. q iter fratres simul ad vna mensaz stat coicatio fructuu vsqz ad necessitatem etia in reb no feudalib qd est forti pout dixi. s. facit etia ad hoc q ide bal. dicit in. l. fi. C. de colla. vbi expsse tenet q si vnus ex fratribus consumpserit fructus suos aduenticios in coi mesa. & postea velit repetere q no pot. Et sic diligenter aduertat ad vtro supra l otra allegata no odicat in fructib qui consumunt in mensa coi. ¶ Veniamus nunc ad declaratone sede coclusiois an pcedat & vr primo dicendu q sic p tex. in. l. cu oz in. s. i. C. d bonis que libe. vbi pz nedu prouenientia ex peculio quasi castresi sed et ex peculio aduenticio no coicant inter fratres. igit e vera ista gl. in ha pte sui ipsaz firmat etia an. de iser. Ja. de bel. & nic. de neapo. ipsaz sequi videnf: tn otra puto dicendu vz q imo acqrens de bonis proprijs sine aliquo iteresse fratris sui no coicat feudu sz bn coicat fruct ex dicto feudo. Et probo primo p istu tex. i prima pte sui q ita itelligat vt dixi. Scdo ex auctoritate istius gl. in sui pri. dicit marie &c. qsi voluerit dicere ide si ex pecunia propria. Tertio qz et ita senserut cotra dicta doctoz in eoz diuisione. Quarto moueor p allegata p bar. & doc. modernos in. d. l. fi. C. de col. de quibus s. circa alia coclusione feci mentione No ob. mo d. l. cu oz in. s. i. quia rndeo vt. s. dixi q ex cois habitatio & mensa & natura feudalis hoc operat. intelligendu tn puto iuxta mente bal. vt in isto casu dicti fruct no coicent nisi vsqz ad necessitate p ea que. s. dicta sunt. ¶ Jn glo. que incipit itelligo in fi. circa ista glo. qro an pr in feudo filij habeat vsufructu bal. in l. cu oz. C. de bonis q libe. sentit q i feudo paganco pr hbeat comoditate fructuu rei feudalis. ar. l. necessario. ff. de piculo et como. rei vendi. & allegat Ja. de bel. ita tenere. vos tenete otra sz Ja. de bel. & bal. hic & an. i prohemio opis q imo pr nullu habeat vsufru. in bonis feudalib qz psumit q dns dedit feudu io vasallo vt nihil acqrat pri & vt filius ex redditib feudi possit seruire dno. c. i. v. beneficiu. j. in qui. cau. feu. amit. & videbitis in diffinitione feudi in prohemio hui opis iucto tex. i aute. vt liceat mri & aue. & no. in aute. excipit. C. de bo. q libe. vez vt dicit Ja de bel. hic ex quo feudu est datu a pncipe censet esse castrense peculiu. l. cu multa. C. de bonis que libe. tn no oe feudu emanat a pncipe vt in. c. i. s. qs dicat dux march. vel com. io plus placet osideratio Aluaroti qui post nico. de nea. & bal distinguit. s. q aut dns dedit feudu militi q fuit in bello strenuus & tuc erit castrese ar. ff. de castren. pecul. l. si castrense & l. si forte. Si vero alij: no eo respectu & tuc si dominus hz districtu vel iurisdictione put notatur & dixi. s. qui. mo. feu. amit. in. s. pe. & fi. & tuc feudu pot dici qsi castrese qz ex publico acqsiuit vasallus ar. C. de inof. testa. l. fi. & d offi. asses. l. veluti. aut no hz iurisdictione seu districtu tuc feudu erit aduenticiu & no castrense vel qsi: & hec est cois sntia oium scribentiuz. ¶ Jn glo. fi. ad fi. de hoc dicite vt ibi & in. c. fi. s. de ben. fratru & qualiter frater fratri succedat post alnaro. ¶ Occurrit practicabilis qo: quero ab ex qz. s. dictu est q feu. inter du censet aduenticiu. an si filius habeat feudu aduenticiuz censeat vt pr habeat vsumfructu in eo sicut in ceteris bonis aduenticiis per. l. cu oz in. s. i. C. de bonis que libe. & Ja. de bel. quez seqt Nicola. de nea. tenet indistincte q no ca rone qz io dat feudu vasallo vt fructus percipiat & inde seruiat vt. j. in qui. cau. feu. amit. in. s. firmiter in auten. vt liceat matri & auie in. s. i. ff. de seruitu. l. si cui.

idem tenuit an. de iser. §. qui feu. da. pos. post prin. et facit p hac pre. l. iiij. §. si qs. ff. de minori. In cotrariu facit. d. l. cu os. §. 1. et l. fi. C. de vsufruc. et de lega. iij. in l. his ver bis in fi. et iusto ter. Quare putare posse sic distingui q aut querimus vtru pr velit here vsumfru. i. ex eo feudo ex priuilegio paterno prout hz in ceteris bonis aduenticijs filij et tuc dicendu q no dz here et intelligantur supradicti doc. per iura et rones quas allegat. facit. l. cu multa. C. de bonis liber. et qd no. in. l. i. C. de metropoli. li. xi. et in aute. de resti. et ea que pit in. §. si vero et qd ht in. c. fi. de iudic. li. vj. aut querimus si pr simul hitat in eade domo et mesa cu filio qui habet dictu feudu. et dicite q illi fruct sunt co mmunes et pri quo ad victu et necessaria sicut diximus per hunc tex. in fratre: a fortiori inter patre et filiu inter quos est maior conexio et ro vt filius querat pri per. d. l. cu os. ¶ Ultimo quero dux sabaudie inuestiuit ticiu de oibus possessionibus quas hz vltra mótes versus tale castrum et ide dux inuestiuit me de alijs possessionib que sunt citra mótes. Queri mo de possessionibus que sunt in mótib et sic in media regioe an includant vel excludant: dicit huc bal. q excludant ar. no in. c. i. per Jo. mona. de tépo. ordi. et quali. ordi. li. vj. facit qd no. in. l. caligero. C. de nup. q ille possessiones nec sunt vltra nec citra mótes. facit qd no. in. l. comodissime. ff. de libe. et postu. in. l. si cu dote in pri. ff. solu. matri. in. l. si extraneus. ff. de códi. ob causaz.

¶ De inuestitura quam ticius accepit a sempronio.

¶ Continuatur hoc ordine. Supra visuz est de successione feudi et de gradibus succedédi in feudu. Vez q dubitatur an maritus succedat in feudo dotali. Ideo subiciatur iste titulus de inuestitura quam ticius accepit a sempróio.

f **Empronio.** Si mulier dedit feuduz in doté et ipsa decesserit sine liberis maritus no succedit in feudo: quinimo feudu reuertit ad dnm. h. d. ¶ Not. ibi femine q lz regulariter femina no succedat l feu. c. i. §. hoc quoq notandu. §. qui feu. da pos. tn ex tenore inuestiture potest femina succedere in feu. de quo in. c. i. §. de suc. feud. vbi dixi vobis regulas et fallétias in. d. §. hoc quoqz notandu. ¶ No. ibi in dotez q femina que ex pacto succedit vel aliter in feudo pót feudu dare in doté dixi l. c. i. §. donare. qualiter olim feudo alie. po. ¶ No. ibi non prinere q in feudo dotali no succedit marit. sed liberi sic et code matrimonio pbat in tex. sine liberis a contrario sensu de quo i. d. c. i. §. donare. limitabitis hūc tex. qui vult q maritus no succedat in feudo nisi in inuestitura sit illa cla. et quibus dederit illa filia. c. i. et ibi dicá de feudo no habente ppri. natu. feu. vel nisi esset cósuetudo spālis q marit succedat in feudo ar. c. i. §. de feu. cogni. ¶ Querit alias qd si vxor dat in doté feu. suu marito: an maritus debeat seruire p vxore róne dicti feudi: dic q sic. ar. i. l. ij. C. qui venia etatis. et C. de naturali. libe. in. l. si quis in fi. et l aute. quib mo. natura. effici. sui in. §. si vero ab initio. et tenz Ja. ardizo. in suma in ti. quibus mo. feu. amit. sub rubrcella excusat propter seruiu.

¶ De vasallo decrepite etatis qui beneficiu refutauit vt filij inuestiantur.

¶ Continuat ad pcedétes hoc ordie. Supra visuz est in multis locis facta esse dria inter feudu nouu et paternu vt in ti. de gradi. succedédi in feudo in ti. de fratri. de nouo bene. inuest. ppterea cópetéti ordine subycit titulus i quo querit an feudu sit paternu vel nouu de vasallo decrepite etatis qui beneficiu refutat vt filij inuestiantur.

q **Vidam.** Si vasallus renūciauerit in manibus dni feudu. vt inuestiant filij ipsius vasalli: certe feudu dr paternu no nouu

h. d. ¶ No. in tex. ibi decrepite etatis q ita verba significat accidentia facti no iuris ministeriu q2 ide videt si in uenis renunciaret feud. vt inuestiant filij eius. ¶ No. q in manibus dni debet fieri refutatio feudi. et sic h videtur casus q no valet refutatio feudi. nisi in manibus dni fiat. facit qd no. in. c. i. j. de vasal qui cótra consti. lotha. Ita bal. h per ea que no. Jo. an. in. c. ex oie de his q fiūt a maiori parte capi. facit gl. i. l. legat ff de offi. pcósu. et lega. et in cle. i. d renu. ht in. c. q in dubijs et in. c. admonet d renūcia. et facit tex. ad coclusione bal. in. l. barbari ff d offi. ptors qua refert et segt alua. i. c. i. §. qs dica. dux mar. vel comes. Et dicit Jo. an. diu fuisse disputatum in. c. ad apostolice de re iudi. li. vj. q imperator sine licen. pape q hz eum destituere no pót impio renūciare. nec tenet renunciatio in manib electoru: quia lz habeāt ex priuilegio potestate eligédi iperatore, non tamen habent ptātez priuādi illu. c. venerabile d ele. cle. i. d iureiu. et l. c. ad apsice de re iudi. li. vj. ergo nec eius resignatione possunt admittere. Aliter bal. videtur loqui in extrauā. pacis cóstante i verbo hoc q nos. et in verbo cócessermus. ¶ No ibi q sempronio. q regrit q h renūciatio feudi non fu feā simpliciter sz cu modificatioe vt filij inestiant. ¶ No. ibi paternu q si vasal. renūciauerit feudu vt inuestiant filij certe feudu no desinit esse paternu. Et solet allegari iste tex. q renouatio feudi antiq facta in psona filioz in quos debebat feudu descédere no facit feudu dici nouu sz remanet antiquum Lodo. cósi. cccxv. incipit omnipotentis. et in casu proposite cósulta. q infert et ad emphiteosim. et in do. consi. i. qd incipit in xpi. et c. visis in facto ppositis in fi. et no. q casus hui. c hz locu et si vasal. qui prio renunciauit suscepisset postez inuestitura feudale q2 lz feudu sit nouu in persona ipsius patris qui refutauit. tamé dr paternum in persona filioz sm An. de iser. h et probat optime iste tex. dū generaliter dicit feudu fuiss l inisu dni ad hoc refutauit et sic generaliter intellige. pót intelligi de feu. no. et tn in persona filioz dicit ter prnu esse. Sic ergo notabiliter probat iste tex. q feud. in persona prim acquirétis dr nouu donec e apud eum ipso mortuo quia succedunt descendentes in persona descendentium erit: et censebitur paternum et sic feu. qd fuit nouu apud prez ineu erit apud me prnum facuint que vidimus in. c. i. d natura successionis feudi. ¶ No. et isto tex. cu gl. declaratione ad id qd dixi. §. qs dicat dux mar. vel com. i. c. i. et i. c. i. §. et q. §. qui feu. da. pos. q fili comitis i vita pris est comes q illud p cedit iproprie. Ido iura dicūt q filius in vita patris e quasi dns bonoruz patris. l. in suis. ff. de libe. et postho. ppriae enim non est ccmes neqz dns nā si esset dns perfecte ista inuestitura hic sco loco facta in filios vt dicit hic glo. nihil valeret quia semel meum et c. c. inter dilectos de fide instru. l. meuius. §. duobus et ibi late barto ff. de lega. ij. et quia in vita patris non est perfecte dns hec inuestitura secunda facit eu dnm nec acquiritur dominiu in. l. cum filio. ff. de lega. ij. ¶ No. primo limitatione ad tex. nrm q non procedat qn e facta simplr renūciatio: nā tūc diceret esse nouum feudum non autem paternum facit. l. i. §. hoc vidēdu. ff. de succes. edicto: aduertendu tame est q ista refutatio simplr facta non nocet agnatis quando feudu est paternum et antiquum. c. i. j. de eo qui fi. fecit agna. et si de feudo fue. cótro. c. fi. ¶ In ea gl. ubi fuesiret nota fallentia ad tex. nrm vt dicatur feudo nouum quádo vasallus refutauit ita vt fiat inuestitura de nouo et sic nouu feudu in preiudicium renunciantis non autem in preiudicium agnatorum vt dicit glo. in sequenti. Sz si ipsi agnati consentiret tūc in pindiciu cósentientiu iudicaretur feudu nouu et alij agnati sequens gradus qui non consenserunt possent succedere tanq in feu. paterno siue antiquo argu. l. fi. C. qui admitti ad bo. pos. et facit quod no. in. c. b cius infra. si de feudo fuerit controuer. et in. c. i. de alien. feud. pater. ¶ In ea glo. ad fi. nota q si vasallus renunciat feudo vt ipse inuestiat talis renūciatio de inuestitura

est frustratoria ar. l. q fic. ff. de solu. et facit quod no. p bar. in l. singularia ff. si cer. pe. quam glo. dicentis verum nisi inue stiture adiciatur noua qualitas alterans primam inuestitu ram sm and. hic. ¶ Sed p declaratione querit p. o. mar. pone vasallus qui hz feudum antiquum renunciauit in manibus dni et inuestiuit filii sui deinde decesserunt filii ipsius va salli qui renunciauit relicto patre suo vasallo q refutauit querit an vas. idest pater succedat tanquam filius in feudo vi detur aliquibus mihi videtur q no q habemus regulam in feudis q ascendentes non succedunt descendentibus in feudo. c. 1. s. de natura succes. feu. igitur et ego putarem contrarium q i casu nostro pater succedat non tanquam succedat filio sed tanquam feu dum sit antiquum q in successione feudali inspicimus agna tione dirigentes oculos ad stirpem com agnationis c. 1. s. de gra. succe. in feu. sed in casu nostro feudum incipit a stipite a quo descendit ipse pater renuncians quod feudum psupponi tur antiquum igitur succedit in feudo. nec obstat renunciatio q finita morte filiorum quorum causa erat facta renunciatio l. tu bemus et ibi no. p bar. C. ad velleia. l. pactum vbi bal C. de colla. q feudum dicitur paternum vel antiquum sm c. nostrum nec ob. c. 1. s. de natura succes. feu. q intelligo tex. quando feu dum non est antiquum quinimo nouum in psona patris vel filii: sed in casu nostro feudum erat antiquum q non incohauit in psona patris et collateralem succedunt in feudo antiquo c. 1. de gradi. suc. in feu. Et fuit no. ia. ardizo. in ti. de suc ces. feu. §. ascendentes. in summa. ¶ Quero pone vas. com misit culpam vel feloniam priuatiuam feudi: dns remisit hanc culpam et inuestiuit vas. querit an dicatur nouum feudum vel anti quum cum ab exordio esset antiquum: videtur q sit nouum pp no uam concessione culpe remissiuam. vos distinguendo dicite post sn. de ser. aut vas. priuatur feudo ipso iure vt in crimine le se maiestatis et tunc dicitur noua concessio et nouum feudum ar. l. doti. ff. de iure do. et l. cum maritus. §. cum in te. ff. de pac. dota. et nota q remissio culpe isto casu non dicitur concessio feudi nisi dns et concedat feudum vel q feudum sit penes va sallum et illi confirmet ar. l. qua rone. §. interdum. ff. de re. do nan. et quod no. in c. 1. §. quo tpe miles in c. 1. de feu. sine cul. n amit. in l. 1. C. de sen. pas. nisi princeps remisisset culpam et restituisset bona vasallo q tunc dicitur feudum antiquum cum restitutio dicatur in pristinum statum reductio l. q si minor. §. resti. ff. de minoribus l. 1. et l. cum indulgentia et l. fi. C. de sen te. passis et eodem modo si esset lata sententia priuatiua habet locum vos pdicta. aut feudum non amittitur ipso iure sed p sententiam et istud est regulare c. 1. §. de feu. sine cul. non amit. et tunc si dns remittat culpam ante sententiam dicitur antiquum put antea q. in l. quod dicitur. ff. de impen. in rebus dota. fac. l. si vnus §. pac. ver. quod si pactum. ff. de pactis no. in c. 1. §. quo tepo re miles. ita pars. de castro in consi. cluiii. incipit in xpi &c. q istud feudum. bal. in. c. 1. §. insup. a. de phi feu. alie. pse. s dixi in pludijs huius commenti i diuisione feudorum. et p pre dicta sunt vera vt pcedat titulus si tenemus illam opi. q p culpam commissam feudum reuertatur ad dnm non ad agnatos sz si tenemus aliam sentam equiorem et veriorem quam tenet hosti. and. et bal. tunc non pcedat articulus pcedens q in pjudi cium agnatorum dns non pt remittere culpam l. i concedendo. ff. de aqua pluuia arce. et habuistis gl. hic q dns cum vasallo nihil pt in pjudicium agnatorum in feudo antiquo vel pater no. Sed addicite q imo pot pcedere titulus quo ad alia dubia q in multis differt feudum nouum a paterno et antiq vt pbatur in rubrica nouum non paternum sm ia. ardizo. i summa q vas. commisit feloniam p quam dz puniri: deinde princeps vel dns feudi dicit remittimus tibi culpam restituimus tibi feudum: et de nouo concedimus querit an dicatur nouum vel antiquum put antea erat. certe si inspicimus verbum restitui mus erit antiquum. d. §. resti. Si vero inspicimus verbum de nouo concedimus erit nouum ar. c. 1. de eo q si fecit agna. Re spondet hic And. q debeamus attendere mentem principis seu dni q pot colliga ex verbis pambulis vel sequentibus. Vbi ita non constat de mente erit noua concessio et nouum feudum q verba de nouo concedimus sunt posteriora ergo derogat prioribus l. si mihi et tibi. ff. de leg. ii. l. pacta nouissima. C. de pactis do. Mar. tamen contrarium q imo dicitur antiquum put an tea q priuilegium principis est in dubio latissime interpre tandum. l. fi. et ibi no. ff. de consti. princi. Ergo istud priuile gium remissiuum et restitutiuum bonorum intelligatur latissime. l. vt appeat restitutio non noua concessio. scdo q res de facili reuertitur ad naturam suam. d. l. si vnus. §. pactus ver. quod i spe. Ergo reuertitur ad primeuam naturam antiquam. tertio q ver bum restituimus dz opari aliquid ar. l. si quando. ff. de leg. i. Non ob stat ar. And. q Rndeo non est verisimile q dns velit se statim corrigere. l. nam ad ea. ff. d codic. et demonstra. Et intellige re illa verba de nouo concedimus. l. sm formam antiquam. q se quentia declarantur et restringuntur sm pcedentia l. si seruus plurium. §. fi. ff. de lega. i. Et plus illuminant pcedentia ad de clarationem sequentium q est glo. et ibi bar. in l. quisquis. ff. d lega. iii. in l. filius. ff quando dies leg. cedat. et sic tenere . and. ¶ Ultimo quero vas. commisit feloniam puta pditionem contra dnm ex quo bona vel feudum publicantur. vel feudum reuerti tur ad agnatos: deinde dns remisit culpam. et restituit bona atque feudum vasallo: querit an hec restitutio facta a princi pe. vel dno feudi an noceat agnatis ad quos reuersum fuerat: determinat hic and. summarie q talis restitutio no ceat agnatis. Ro q princeps potuit remittere sententiam ar. l. i in fi. ff. de questio. Et q pot princeps remittere q sunt iuris ciuilis. l. fi. ibi no. C. si contra ius vel vtili pub. Ergo sententia sublata q est radix et cum vt bona puenerunt ad agnatum siue feudum tollitur et ius ipsius agnati in quandam consequen tiam q inspicimus originem. l. iii. §. scio. ff. de minori. et quia sublata radice tollatur radicatum in. l. 1. C. de lati. liber. tol. ¶ Sed quid si fiscus ad quem peruenerunt bona delinquentis alienauerit puta vendendo dicta bona alteri. vel agnatus ad quem peruenit feudum pp culpam legitime alienauit dictum feudum: deinde princeps vel dns feudi remisit culpam restitue do eum ad bona: querit an hec restitutio extendatur ad alie nata. Dicitur q non trahitur ad alienata. c. quamuis de rescrip. li. vi. facit. l. fi. C. de repudi. vel absti. heredi. Quinimo et si post alienationem et restitutionem pdicta bona redirent ad fiscum puta illius defectu in quem erant alienata. Non tamen iste vas. restitutus ea recuperabit q tpe restitutionis non compre hendebantur in ea. Ita an. hic p l. si ita. ff. de auro et arge. lega. p. l. fi. C. que res pignori no. i de. fi. d rescrip. ¶ Di ceret aliquis and. vt sibi contrarius q in pcedenti arti. dixit contra. Rndeo q imo non est sibi contrarius. q in primo arti. loquitur de sententia que potuit auferri a pncipe: sed in hoc arti. loquitur in contractu q non subycitur principi cum sit iurisgentium vt not. in l. digna vox. C. de legi. Et dixi plene et quo ad principem. c. 1. §. de natura feu. ¶ Ex pdictis habetis limi tationem p no. p bar. bal ang. in l. gallus. §. quid si tamen. ff. d liber. et posthu. q restitutio sz non trahatur ad alienata non tamen trahitur ad ius pueniens ex sententia. ¶ Querit hic altra. Pone dns dedit feudum cum hac conditione vt habeat na turam antiq et censeatur antiquum: an iste casu intelligatur anti quum dic q sic vel saltem nouum hns naturam antiq ar. ff. de dona. cau. mor. in l. si alienam. et l. senatus. §. mortis. Et ita iz Ja. ardizo. in summa in ti. nouum non patronum sub ru bricella prima. facit q pactum habitum in inuestitura est seruandum. et alterare pt conditionem naturam feudi vt. s. quid sit in ue stitura in. §. pen. et quod dixi. s. de gradi. suc. in feu. in. §. i. Quid autem in pslato inuestiente tanquam de feudo veteri et anti quo an psumatur antiquum. Dic q non in dubio. sed potius circumuentio aut error. ff. de pba. l. q testamentum cum fi. nisi pbetur contrarium vel interueniat solennitas requisita p no. in auct. hoc ius porrectum. C. de sacrosan. eccle. De q p bal. in pambulis feudorum in sua diuisione. et ibi dixi.

¶ De inuestitura in maritum facta.

¶ Continuatur. Supra visum est de inuesti. quam titius accepit a sempronio. videndum etiam maritus succedat in feu. do

tali ĩpptorea subijcit hic alia hoc mõ si cõtentio sit de feu. q̃s debeat esse iudex vel aliter sz alua. cõtinuat ad rubricã pcedẽtẽ hoc ordĩe qm̃. s. ti. pe. visũ ẽ z declarat an feudũ iudicet pñũ vel nouũ qñ cõtentio vertit iter dñz z agnatos vasalli. vt i casu. s. pxi. nũc vo declarare intẽdẽs aliũ casum ad cognoscendũ similiter vtrũ feudũ sit z dicatur nouũ vel paternũ qñ qõ vertitur iter agnatos vasalli z habentes cãm a dño sz qz dubitabat q̃s iudex debeat hoc cognoscere, iõ suppositus est hic iste titulus.

Vasallus.

a b. d. Si cõtentio sit iter maritũ filie pdefũcti vasalli z agnatũ ñ cognoscit dñs sz cognoscit vel arbiter vel iudex ordinari⁹. Si vo sit cõtẽtio iter do. z agnatũ an feudũ sit nouũ dño deficiẽte i pba. defert iuramẽtũ agnato q̃ iurabit aut succũbet. z si sit cõtẽtio iter vas. de fe. antiq̃ alter alterũ ñ trahet ad dñz solũ sz trahere poterit ad dñz simul cũ curia. h. d. sz itellectũ ia. d bel. io. n. ¶ No. ibi accepta pecunia q dñs pt cedere feu. accepta pecũia. de q̃ vide fris in dubio. s. de bñ. fra. z i. c. i. d na. fe. No. ibi altera q vz cessiõse. p pte. ¶ No. q lz dñs cẽseat z sit iudex ordinari⁹ iter vasallos suos qñ d feu. aliq̃ cõtẽdit iter eos. vt in §. pe. j. de pb. feu. alie. p fe. tñ vbi p cõsequẽtiã posset illa cã spectare ad dñz nõ dz esse iudex vt hic. nã marit⁹ q̃ i casu nro cõtendebat cũ agnato hẽbat cãz a dño qz ab eo p pecuniã emerat pte feu. vñ si succũberet hẽret regressũ 𝔷 dñz de euictiõe. vt. j. an apd iudi. vel domi. in. c. i. et cũ cã videat sua ppria q̃zũ ad icomodũ. l. ẽptor. C. d euic. ergo nõ dz iudex esse in dcã cã vt hic. z i. l. i. z. ij. C. ne q̃s in sua cã. ¶ No. q lz regulariter cõtrouersia iter do. z vas. orta hẽat diriml z terminari p pares curie. vt. j. i ti. fe. ti. sec⁹ i casu nro. vbi ista cã q̃ vertit iter maritũ z agnatũ nõ terminat p pares lz videat spectat ad dñz vt. s. dcm̃ ẽ. Et rõ pt ẽẽ qz dñs hz pte feudi sibi reĩctã. alias ãt si sibi nõ retinuisset ptez tunc pares curie cognoscerẽt vt. j. an apd iu. vel dñz in. c. i. z ita intelligũt ista iura q̃ mutuũ videt sibi inuicẽ aduersari. lz q̃dã vt ia. de bel. dicãt q istud c. corrigat p illud pp eoz maximã repugnantiaz. qd nõ ẽ veruz dicã. j eo. § fi. z facit in. c. i. de mi. vas. q̃ cõtu. ẽ. z h Bal. post petrũ. Si ñ eẽt supior dñs tali a q̃ aliũ ñ recognosceret supiorẽ puta rex Francie. tunc et i cã feudali iter se z vas. ipe rex ẽ iudex. c. nouit. vbi tex. in v. nõ. n. itendim⁹ de iudi. quẽ ad hoc põderat. d. alex. in. l. est receptu. ff. de iur. om. iu. facit tex. i. c. ad apostolice d re iu li. vi. Et ita dicit an. d iser. seruari i regno sicilie sz de iure dicit ipe q id qd dr qd supmus princeps iudicat in cã ppria. l. qz cõmittit cãz aliu iudicandaz. ita an. in. c. i. §. fi. de pb. fe. alie. p fe. faciũt q̃ j subijciã ¶ Ex h tex. no regulã q qñ sum⁹ in dubio q nõ est claz d q̃litate aliqua q̃ faciat aliũ iudicẽ q̃z ordinariũ q in dubio iudex ordinari⁹ erit iudex. l. nemo. C. de iur. om. iu. Faciũt not. in. l. pscriptionẽ. C. si 𝔷 ius vel vti. pub. in. c. si clericus. z in. c. cum sit generale de foro cõpe. Ideo post inno. in. c. cetez de iudi. dixit hic bal. quoties agit p vas. alia via q̃z ex. l. feudoz vel ad aliũ effectũ quaz simplicis feu. ordinari⁹ ẽ iudex iõ si ageret cõdictiõe. l. si q̃s in tantã. C. vñ vi. ordinari⁹ eẽt iudex. si ñ dñs feu. eẽt et supior respectu iurisdictiõis nisi tractaret de cã sua. qz tunc nõ esset iudex. d. l. C. ne q̃s in sua cã nisi vt dicit hic bal. eẽt iperator vel rex francie vel ali⁹ nõ recognoscẽs supiorez. l. prie. ff. d his q̃ in testa. dele. Ci. in. d. l. C. de q̃s in sua cã. z panor. i. c. cũ venisset de iud tñ i talib⁹ supiorib⁹ cõsulti⁹ est q cãs suas z suoz cõmittãt alteri. gl. in. c. nulli. ii. q. v. ita iudo. p illã gl i 𝔷 excepti. incipit. xpi zc. circa ppositũ et ph̃ilat. in fi. col. Et ex hac cõsideratiõe eliciõ itellectũ ad tex. vt in v. i. z vsq ad. §. illõ. recurrẽdũ sit ad ordinariũ vel arbitros pp suspitiõez aliq̃ualẽ de q̃ dixi in pximis notabilib⁹. ¶ In v. ãt illõ. velit no. q si dñs solus vel curia sola vocat vasallos iuicẽ cõtendentes z pcedẽtes a feuduz antiquũ ab eodez qz in

ghat de q̃litate tribuẽte iurisdictionẽ. l. vtroq̃z fatet fe. si cogat iuitus vas. cõparere corã vno ex dictis. vel dño vel curia. itelligo. i. si iusta rõe vellet vnũ ex istis recusare. sz si vocat simul a dño z pib⁹ curie tũc examẽ amboz simul nemini lz dedignari. z ẽ rõ q cessat cã suspitiõis ex q̃ vn⁹ alteri adiuncto pcedit ar. l. apertissimi. C. de iud. z no. i. c. i. de iudi. z p regulã pdcãz ino. facit qz videbim⁹ q etiã vbi pes deberent iudicare si dñs pes nõ hz. vel habeti ũ pñt vt and. i. ti. i. in. i. col volunt iuri ad ordinariũ p hũc tex. z ita et si adeo essent suspecti pes z dñs. q non posset cõseq̃ iustitiã recurrit ad ordinariuz supiorẽ. bal. in c. ipia lz. §. fi. j d pb. fe. alie. p fe. facit qd no. oldra. cõsi. ccxvij. icipit. reuerẽde pr. ¶ No. tex. ibi nã apd iudicẽ. agnati vbi innuit q corã ordinario agnati. dz cã agitari. Sz cõtra actor seq̃t forz rei. l. iuris ordiñ. C. d iur. om. iu. c. cuz sit generale d fo. cõpe. Sz hic mari⁹ erat actor z agnatus erat reus. ergo coraz iudice mariti rei. nõ autẽ coraz iudice agnati actoris est examinãda qõ feudalis. So. timore hui⁹ 𝔷riu ia. subaudit ad tex. ibi ad iudicez agnati seu vndi vel mariti. vel aliẽ solue h 𝔷riũ. nã forsassis agebat rei vẽdicatiõe. z fundus feu. erat in iuris. iudicis. agnati ar. l. fi. C. vbi in rẽ actio. c. fane d fo. cõpe ¶ No. ibi vel arbitrum q vz cõpromissũz fieri i arbitruz d feudo. Sz 𝔷 h notabile oppo. d his q̃ no. hosti. z io. an. in. c. cuz tpe. de arbi. So. aut q̃rim⁹ an posit vas. facere cõpromissũz sine cõsensu dñi de re feudali z est dicenduz q nõ. z ita loq̃tur io. an. in. d. c. i. aut q̃rim⁹ an valeat cõpromissũz a dño vel vasallo vel a vasallis cũ cõsensu dni. z tunc vz cõpromissũ vt hic. ¶ No. ex. hac placet q si sit cõtentio inter dñm z agnatuz an feuduz sit nouũ vel paternuz incũbit onus pbandi dño q sit nouuz z si dñs deficit in pbatiõe defert iuramentuz agnato q̃ tenet iurare vel deferre. l. manifeste turpitudinis. ff. d iureiu. ego itelligo istuz tex. qñ ẽ qõ inter agnatũ z maritũ filie vasalli pdefuncti vt appeat ex pncipio hui⁹. c. z facit. l. i fi. §. pen. ff. d iuris z facti igno. ¶ Oppo. subseq̃nter cuz gl. q imo licituz sit declinare forũ istoz iudicuz ex cã suspitiõis vt pbaẽ in. d. l. apertissimi. lz gl. nõ alleget So fatendo 𝔷riuz vz q iste tex. dz itelligi q nõ sit decẽs z hõestuz pt declinet vt hic. Sz tñ si cã subest poterit declinari vt ibi no. z h voluit dicere ista gl. vsq ad v. sz q̃d si aliẽ zc. ex q̃ glo. cõcludit q iurisdictio ista dñi cuz curia pt declinari. Sz ia. d bel. quẽ et seq̃t nic. d neu. reprobat istã gl. duab⁹ rõib⁹. Primo qz violat lrã. Scdo qz dñs z curia sunt iudices ordinarij iter ptes et recusari nõ pñt. d. l. apertissimi. Quare ipsi tenẽt q dñs vna cum curia nõ posit declinari p istuz tex. dic in fi. facit ad idem tex. in. c. i. i. an apd iudi. vel domi z hanc ptez vr q gl. teneat in. §. pterea. j. d pb fe. alie. p fe. Hãc ptez seq̃t ia. iur di. in sum. in ti. d cõten. feu. sub rubricello si cõtentio ẽ iter vasallos dñi est cognitio. z hoc p istuz tex. z. d. §. pe. z. i. d pa. tenen. in. j. si ministrales z. p. c. cetez extra d iudi. z c. ex trãsmissa. d fo. cõpe. c. curia vel q̃ cong. Sz. d. bal. dicit hic q rõe suspitionis nõ pt declinari sz rõe incõpetẽtis iurisdictiõis. sic. Sz tñ d honestate nõ dz facere licet facere posit. z hec est cõclusio sua in isto. §. Sz ego repio ipsuz eundez bal. dicere 𝔷riuz in. d. § pterea. vz q ex ista cã pñt recusari. qñ de iure canonico et ordinarij recusari pñt d fo. cõpe. in. c. lz. i. c. si q̃s 𝔷 clericuz. c. vez in feudis rõe iuramenti. Et si discrepat ius ciuile a iure canonico dz obseruari ius canonicum in. c. nouit de iudicijs. z respondet ad contraria quia loquit in colorata recusatione nõ de iusta. vt. ff. de minori. l. minor ãt z in. c. suspitionis extra de offi. dele. z hoc modo saluat gl. lz ego nõ puto quod ista regula aliter tradita sit indistincte vera. nisi solum quando agerẽt 𝔷 vasalluz d purio. p. c. si. de foro compe. li. vi. z in. c. nouit de iu. si autez agit de ipso feudo tunc cã dz expediri per iudices pprũ vt no extra d rescri. i. c. statutuz § cuz ãt li. vi. z h etiam de mente eiusdez bal. i. l. liberti si. C. de op. lib. z in tribus locis repio ipsuz i p.

posito diuersum sensisse. Facit et pro hac parte q possit recusari q dixit spe. in ti. de recu. in. §. in. s. si. queritur inf tot et tam varias opi. vñ mihi q ea opi. q dispõit q vasall' nõ possit declinare iurisdictionē sit magis cõsona iuri pter tex. et rõnes ac auctates. s. pro hac parte adductas. et hanc pcz Inn. in. c. cetez de iud. dicēs q ipsi vas. litigãtes et de cãn cõtē sui nõ pñt diminuē. Et p. c. ex trãsmissa. pro hac parte facit gl. in. d. §. pe. de pbi. feu. alie. p fed. Nec bz q cõquerat vas. nūq cõpulsus litigare corã iudice sibi suspecto. qm habet remediũ a iure vt alter nõ suspect' aggregetur. C. de iud. l. cum. si vo cõgerit. et sic rõne adiũcti purgari vt suspicio ar. ff. de ede. l. si qs ex argenta. §. i. et C. de decu. l. quicũqz li. x. vez vt saluem' gl. hic positã q dispõit cõtrariũ dicam' q intelligatur qñ vasal. declinaret for. dñi rõe iurisdictiõis scõ petentis. put ē dare exẽ. in pñ. huius. c. vt dñs nõ cognoscit de cã feudi: nã ista talis except' incõpetentie iurisdictõis sp est pmissa dato q oĩs alia via eẽt pclusa vt dixit gl. sin. in de. i. de seques. pos. et fruc. in si. vel intelligam' q rõne excõicatõis declinetur iudiciũ excõicatoz. q bz vt ex. d re iu. c. ad approbãdus. et in. c. a. de excep. li. vi. et p Inno. in. c. sicut' ex d pen. pbat. in h sinit lex. in. c. i. in pn. ¶ Que resõ. d. glo. in vo. s. qd si alt et qd si alter ex istis vas. cõtendentib' sit citat' vt cõpeat in iudicio corã dño solo vel curia sola. et talis citat' recusat venire an puniatur. Et dicit gl. q nõ. et gl. hic loquitur assignãs rõnē q iurisdi' cognoscẽdi de. d. cã de q loquitur casus sũ nõ spectabat solũ ad dñz vel ad solã curia. sz spectabat simul ad dñz et ad curia cũ vter q litigantiũ allegaret feudũ esse antiquũ. et sic icertũ erat qs esset vasall'. Sz vbi alias esset certũ qd vterqz eẽt vas. Tunc citat' nõ cõparens bñ posset puniri. vt no. gl. in. c. cetez. de iud. facit qd dixi de milite vas. qui cõtu. eff. c. i. et p Ja. ardiz. in titulo quib' mo. d. feu. amit. sb rubricel la si dñs vasallũ fecerit citari et c. ¶ Oppono cõtra gl. qz supdicã. p primaz determinatiõez de. l. si qs ex aliena. ff. d iu. vbi citat' vt cõpareat coram nõ iudice. tñ cõparere ad allegandũ saltẽ priuilegiũ q nõ sit sub iurisdi. illi' iudi. et si nõ cõpareat põt puniri tanq cõtumax. So. ibi loquitur in iudice ordinario gnãli inter quoscũqz litigantes h. vo loquitur in iudice ordinario singulari cui' iurisdictio limitatur inter certas psonas coram q citatus nõ tenet cõparere nisi manifeste pateat q sit de iurisdictiõe citantis. qm nõ põt ponere falcem in messem alienã. Et h vult ista glo. Et doc. i. l. ex quacũqz. ff. si qs i ius voca. nõ ierit in. d. l. si qs ex aliena. et quotidie ista glo. post Bal. ad h hic cõmẽdatur. ¶ Opp. subsequenter cũ. d. glo. cõtra istaz de. c. i. an apud iudicẽ vel dñm. vbi pz q si est qõ inter duos quorũ vn' dicit feudũ esse antiquũ. alter vo dicit nouũ q dñs nõ cognoscit sz solũ mõ pes. So. dicit ista gl. fatẽdo cõtrariũ et hodie ille tex. corrigitur p. d. c. i. vz q hodie pares cognoscant et h voluit ista gl. vsqz ad fi. Sz tu aduerte q ista glo. nõ tenet p doc. cũ legũ correctio sit euitãda. l. pcipim'. et dõ op. merito soluũt alio mõ vz q ibi erat cõtentio inter duos quoz ali' dicebat feudũ antiquũ ali' nouũ. hic vo inter duos quoz vterqz fatetur feu. antiquũ. et põt esse rõ dñe q in feudo nouo dñs vult feriũ suũ tueri. in. in. c. i. de testi. li. vi. et iõ plõ ppio est q esset fauorabilior. pro eo q pẽdit feudũ nouum recognoscẽ ab ipso dño. ar. no. in. l. deferre. in §. ide decreuerũt. ff. de iure fisci. et hanc rõnez sensit bal. in pño. Sz vz q iste tex. in se cõtineat repugnãtiaz nã in pñ. dr q alt alter nõ trahit inuituz ad dñm. et in vo. si vo dñs dr cõtrariũ. So. põt sz bal. intelligi q ibi loquitur de declinatione iurisdictõis aut de exceptõe suspectõis. Primo casu loquitur principiũ. §. illud. Scdo cas' loquitur. vo. si vo dñs. sz h videtur tex. in. c. i. §. si inter duos. i. de pbi. feu. alie. p fed. ¶ Quero nunqd si fiat cõpromissũ in arbitrũ sz formaz tex. nostri in fi. an hac sñia arbitri habebit effectũ: bal. hic determinat q sic. Nã lz alias reg'r ex sñia arbitri nõ oriatur actio. l. i. C. de arbi. q consuetudo feudalis ita dispõit vt fiat cõpromissũ. certe sñia arbitri habebit executionem et effectũ. Et sic orit actio in fesi argu. l. actore. ff. de arbi. Et cõsuetudo feudalis ita dispõit. pbatur ex tex. nostro ibi liguz fore terminãdus. ecce q vult litigiũ h'e finez. Et sic sñiam arbitri habẽ effectus. et est elegantissimũ q non solu in arbitris elect ex necessitate iuris eoz sñia equipat sñie iudicis vt vult bar. in. l. pe. et in. l. si. C. de in di. in. l. arbitro. ff. qui satis. cog. in. l. i. C. de arb. ibi legiste et cano. in. c. ab arbitris. de of. dele. li. vi. et in. c. suspiciõis in pñ. de of. dele. Sz et in arbitris elect nõ pcise in totum ex necessitate iuris sz ex alternatiã iuris dispõne. put hic in cõsuetudine q ius fac iniungit agnato vt litiget vel corã ordinario vel corã arbitris a prib' elect et determiãdi arbitroz stat qd no. q similes tex. inueniunt in istis vsibus feudoz. q plurimos q mandãt iri ante iudices vel arbitros et alias dixi repeti. c. quãto alias de iureiur. ¶ Que dicet bal. qñ iurisdictio cõpetit dño vtruz vas. possit prorogare iurisdictionẽ in aliuz gl. format qõne. j. § pbi. feu. alie. p fed. c. i. pterea. et finaliter dicit posse si sciẽter prorogauerit sicut i aliis cãs. vt. ff. de iudi. l. i. bar. dicit cõtrarium. ff. d op. no. nũ. l. i. § et post opas. faciũt no. p cano. i. c. pe. et glo. de offi. dele. Semi. no. in. c. i. in pñ. de fo. cõpe. lib. vi. vbi aliaz rõnem assignat. et h videt pbari ppe q talis iurisdictio videt attributa fauore iudicis ipsi' nõ fauore publico nec priuz. q ptes nõ pñt renunciare quinimo certa scia arguit doluz. Sz p glo. facit q pñt cõpromittere. q progat e. tu dic dño pbibente nõ posse. et idẽ si ignorauit ar. ff. de pcur. l. si fili'. § mutus alias inuit'. sz eo tacente vz prorogatio. ar. ff. de vsufr. l. heres sz hec distinctio videtur nulla q iurisdictio quam bz dñs non reddit iudicium nullũ nisi exceptio obijciatur declinatoria for. vt i. c. ex pte d fo. cõpe. videtur q opinio glo. vera dic vt dicõm. d. §. preterea.

¶ De controuersia feudi apud pares terminanda.

¶ Continuatur hoc ordine sm Ja. q in pluribus titulis maxime de cõtro. inuesti. visuz est qualiter sit fienda pbatio et terminetur cã feudalis ppea subijcitur rub. de cõtro. feudi apud pares terminãda vel aliter et dicimus s. in ti. pcedenti visũ est coram q ordinario sit causa feudalis terminanda. Vez q aliqñ cã feudi agitur coram pibus curie: ppterea subijcitur hec rubrica de contro. feu. apud.

f **Jnter.** h. d. Cõtentio feudi inter do. et vas. dz agitari et terminari coram paribus curie et si dñs et vas. cõcordant in eligendis paribus pes electi erunt iudices. Si vo discordant in eligendis paribus tũc dñs eligat quot et qs voluerit. Deinde vas. postea idem faciat. et vas. qui non iurauit fidelitatez dño non põt esse de parib' curie ¶ No. i. regulã q si sit contentio inter do et vas. tunc pares curie erunt iudices. et dicit pes vasalli eiusde dñi. et notanter dicit de feudo. q si eẽt cõtentio de alia re non feudali. certe pes curie non eẽnt iudices cõpetentes nisi in cã recõuentiõis vt videbit i gl. et facit qd no. in. c. cetez. d iud. et ex matur in. c. i. § pterea de pbi. feu. alie. p fede ¶ Not. ibi si nõ pes habeat. qd q tonis si sit cõtentio int do. et vas. et dñs non hẽat alios pes curie: qs erit iudex. tunc q iudex rei. q actor sequitur forum rei. l. ii. C. de iuris. om. iu. c. cũ sit gnãle. de fo. cõpe. et ita sic intelligi tex. in c. i. s. de inuest. in mari. fac. sm on. hic. ¶ No. ibi si qdez cõsentiãt. qualiter debeat fieri electio pium curie. nã si dñs et vas. cõcordant de psonis pũz vel d vna psona. tc nulla est dubitatio quin electi concordit a dño et vas. vocant iudices in illa cã. si vo dissenserint q dñs vult aliqs pes curie. vas. vo vult alios eqdem curie dño pelt gat vel vnum vel plures put voluerit deinde et fo vasal. eligat totidem numero alios prout dominus et sic sic ele cti erunt iudices. Et sic nota q p eligat dominus vnũ vel plures put voluerit: deide bz necesse vasallus eligere pares sm numez domini si dominus eligat vnum. vas. eligat aliũ. si duos vel plures vasal. totidem. Et sic est in

arbitrio dñi numerus pariū ꝛ electio pariū meliorū. est ꝙ melioris cõditionis dñs ꝙ vasallus. ꝛ sic habens ꝙ di gniore ꝓfertur. faciũt q̃ no. bal. in l. vidue. C. de nup. facit tex. in c. denique. xxi. di. ꝛ tex. cū glo. in §. fi. xxij. di. ꝛ vide hic And. ꝙ licꝫ isti pares assumanť de cõsensu pcium tñ ha bent a l. iurisdictionē. ꝛ sic ordinariā. §. interim. in auté. de defenso. ciuitat. faciũt que not. maxime p Panor. in c. suspitiõis. ꝛ in c. pastoralis. in prin. de off. dele. ꝛ tex. sñie mãdabunť execution p ordinariū superiorem. l. a diuo pio § 1. ff. de re iu. ¶ No. tex. in §. ille in ꝙ vasallus qui non iurauit fidelitatē dño nõ põt esse de paribꝰ curie nisi d vo lũtate domini ꝛ vas. litigantiũ. ꝛ facit iste tex. sm bal. vt scholaris qui nõ vult iurare i manibꝰ dñi rectoris nõ gau deat priuilegio scholariū. de quo vt i auté. habita. C. ne fi lius p patre p Bal. ¶ In glo. sꝫ vir. §. sꝫ qi soluit ꝯtrium l. obseruandū. ff. de iudi. vt nõ loquar in iudicijs ordina rijs. In ea glo. ibi ad iudicãdum. signate glo. que soluit talē q̃õnē vꝫ cū queriť an oẽs pares curie dicanť habiles ad iudicãdum. certe dicendū ꝙ nõ. nã si esset vnus vasal lus isamis vel pupillus vel mulier vel alias ihabilis ad iudicandū certe nõ posset eē de his paribꝰ curie ar. l. cũ ptor. ff. de iudi. c. sciscitatus. ꝛ ibi et no. Inno. de rescrip. nã vba legis recipiũt interptationē restrictiuã vt intelli ganť de idoneo. l. vt gradatim. §. sed si. ff. de mu. ꝛ ho. § tex. noster vꝫ intelligi de idoneo. facit q̃ plene not. in l. a. C. de sa. san. ec. In ea glo. ad fi. not. glo. ꝙ ex casu feuda lem corã paribus curie hꝫ locū recõuentio nã aut fit recon uẽtio in dependentibus vel cõnexis a feudo. ꝛ tũc nõ virtu te recõuentionis sꝫ bñficio tali põt ibi beneficiū agitari. ł corã eodē iudice; aut fit de nõ dependẽte a feudo. ꝛ tunc virtute recõuentionis fit ꝓrogatio iurisdictiõis. l. cum papinianus. ꝛ auté. ꝛ ꝯñter. C. de sen. ꝛ interlo. om. iu. ꝛ faciũt no. i. c. cū. M. ferarien. de ꝯsti. ita glo. hic itelligas tn cum limitationē sm regulas traditas a doc. ꝛ ista mã reconuentiõis vꝫ ꝙ dicta reconuentio fiat super cognitio ne causarꝫ ꝛ nõ diuerso. vt si cõueniant ciuiliter nõ recon ueniant criminaliter. l. ij. §. sꝫ si agnatis. ff. de iudi. itē hꝫ solū locum recõuẽtio in his ꝗ requirunt disceptationeꝫ iudicis. vt. C. de testa. l. oium ꝛ in similibus de quibꝰ vide as plene p Cy. bar. ꝛ Bal. in d. l. cū papi. ꝛ auté. ꝛ ꝯñter per cano. in c. i. ꝛ. ij. ex de mutuis pet. ꝛ in c. reus de rescri ptis lib. vi. ꝛ de or. cog. c. fi. xxiij. q. viij. ꝛ in Spec. de con uen. ꝛ recõuẽ. ꝛ circa q̃õnē huius glo. vide Bal. in d. §. ꝓterea. ne p̃hi. feu. alie. per Fed. An āt corã arbitro possit fieri recõuẽtio dic ꝙ nõ nisi aliter ex forma cõpromissi col ligať vt in c. cū dilectus cū ibi no. ex d arbi. ¶ Extra glo. quero pone vasallus ē clericus ꝛ est ꝯtentio iter do. ꝛ vas. clericū queriť an pares curie laici pñt cognoscē de hmõi cã ꝯ clericū. rñdet hic Bal. elegãter ꝙ sic. qꝛ nã cãe feuda lis trahit ad se psonā clericalē. vt no. in c. cetex. de iudic. c. vex de fo. cõpe. ꝛ sic est limitatio ad c. si diligēti de fo. cõpe. Nec ob. si quis inferat nõne h̃ est ꝯ tex. i. c. ecclesia scē ma. ꝛ in. c. que in ecclesiarꝫ. de cõsti. vbi cõsuetudo vel statutū laicale nõ ligat clericos qꝛ rñdet bal. ꝙ illud. c. hꝫ locū in cõsuetudine gnãli non spãli. hic rō non plꝫ qꝛ est ꝯ dci. c. nam vñs cõsuetudo laicorꝫ non ligat clericos. vt in .d. c. sꝫ ego rñdeo. nã cõsuetudo feudalis est recepta a sũ mo põtifice ꝛ a iure canonico. ꝓpea ligat et clericos vt di xi in phe. huius opis. dixi et in ij. cõm vel abbatē allega. in. Archi. in c. ij. de decimis li. vi. ꝛ ista est melior solutio. ¶ Sꝫ quero an pares curie electi a domino vel vasallo dicanť arbitri vel ordinarij vel delegati vel arbitratores. vꝫ ꝙ sint arbitri qꝛ eligunť a ptibus. l. i. ꝛ. ij. ꝛ l. si d mens §. recepisse. ff. de arbi. In ꝯtrium est veritas qꝛ imo dicunť iudices ordinarij inter pancos. vt ꝓbať in tex. nro. ꝛ pro bo vobis a simili. nã dfensor ciuitat. eligať a ciuitate. ꝛ cõ firmať a pfecto ꝓtorio ꝛ dꝫ ordinarius iudex in auté. d de fenso. ciui. §. interi. ꝓpea pares curie dicunť esse iudices ordinarij. ¶ Quero pone ꝙ dñs eligat duos pes curie. vasallus nõ vult cõsentire in illis neqꝫ eligē alios. qd sit h̃ casu. certe pes curie electi a dño erũt iudices inter do. ꝛ vas. de feudo. ne sit in ptãte vasalli eludē iudiciū. ar. l. in ter stipula. § si qs stichū. ff. de v. ob. ꝛ l. i. ff de eo ꝙ certo loco cū si. ita bal. ꝛ alia hic ꝛ cõtra doc. ¶ Itē quero an i cã feudali corã paribꝰ curie vel dño sit ſuãda solemitas in dicior. rñdet And. h̃ ꝙ sic. ꝛ sic requiriť libellꝰ lis ꝯte. ꝛc. l. plaia. C. d sen. ꝛ inter. om. iu. qꝛ postq̃ ꝫ repiť determina tioꝫ ꝯtrõi i feudo stamꝰ iuri cõi ¶ Quero an pes curie te neanť iurare de iuste iudicãdo sm formã in auté. iusiur. qd ꝓstať: respõdet h̃ and. ꝙ nõ: qꝛ satē pares iurasse fide litateꝫ domino vt hic i fi. tex. Ego puto reꝫ ꝯ ꝙ vbi cũq nõ repiť aliqd de cibꝫ de ꝯsuetudine feudi stamus iuri cõi h̃. c. a. de feu. cog. sꝫ ius cõe disponit vt iudices iurēt. vt in auté. iusiur. qd ꝓstať ab his. facit i simili tex. in l. hac edi ctali. §. his illud. C. de secū. nup. ꝛ i. §. qd āt in auté. d nõ alie. vbi estimatoribꝰ defeť iuramentū. faciũt no. p bar. in l. cõparatiões. §. oẽs ĩncta glo. C. de fide istru. bal. i. c. qꝛ iudicãte de ꝓsce. panor. i. c. ꝓposuisti de ꝓba. p q̃ colli ꝙ qui dem vel iudiciū alterꝰ ꝓiudiceꝫ ꝙ ad h̃ vt valeat de tur ei iuramentū. sꝫ multomagis vbi adhibenť vt iudices iurabũt iuste iudicare nec ꝓmū iuramentū ꝓstitū ꝓpes ad h̃ suffragať: qꝛ nõ ē appositū ad h̃ neqꝫ i gnē neqꝫ i spē sicut in l. si qs decurio. C. de fal. Igiť pares curie tenenť iurare. Nec ob. hic tex. nõ loquiť de iuramento qꝛ loquiť quo ad hoc vt vas. sit iter pares curie. i. iudices. ita tex. nõ solū exigit iuramentū fidelitatꝭ vt sint iudices. tamen po stea cū p iudicibꝰ assumunť quo ad modū iudices tenenť iurare ita ꝛ ipsi. ꝓterea in iuramento fidelitatꝭ nõ reperitur clausula de iuste iudicãdo. c. i. de noua for. fide. ꝙ iurament tũ fidelitatꝭ nõ icludit clausulã de iuste iudicando ꝓterea ꝛ illo iuramentū fidelitatꝭ ꝓstitū domino nõ dꝫ ꝓstare vasal litiganti cū domino. nã lꝫ iurauerit vas. fidelitatem domino nõ tñ iurauit ad vtilitatē vasallorꝫ domini. ꝙ iu ramentū fidelitatꝭ nõ ꝓdest vas. qui litigat cū dño. ¶ Itē quero an possint pares curie cogi ad suscipiendū iudica turã iter do. ꝛ vas. si alias recusarēt. rñdeo ꝙ sic. l. si. §. iu dicandū. ff. de mu. ꝛ ho. ¶ Quero an si dñs elegerit ali quos pes curie possit vas. vel ꝯ eos allegare suspectos et iusta cã rñdeo ꝙ sic. l. aptissimi. ꝛ l. fi. C. de iudi. ꝛ in. c. su spitiõis de of. dele. imo si vnū tñ suspectū haberet posset illū recusare ꝛ petē amoueri ꝛ aliū loco eiꝰ poni. Panor. in. c. cũmqꝫ de of. dele. faciũt q̃ hñť p eũdē. panor. in. c. ꝓposuisti de ꝓba. ꝛ ita bal. in. c. i. i. an apud iud. vel do. cū feu. termi. faciũt q̃ no. bal. i. c. impialē. d ꝓhi. feu. alie. p fede. panor. in. c. cetex. in. ij. ꝛ. v. col. de iud. And. h̃ dicit ꝙ in regno Sicilie regie pares nõ cognoscũt iter vas. ꝛ do. pñt ēt qd sit feodū quaternatū vel feu. de plano vel tabula. nã feu. q̃rnatū ē qd spectat ad regē nõ ad alterꝫ. Sꝫ fuicia ꝓstanť regno vel feu nõ alteri. vbi aũt collatio feudi nõ ꝑtineret ad regē ꝛ fuicia regi nõ ꝓstať regi sꝫ alii puta cõiti tc̃ appellať feudū d tab. siue de plão ꝛ h̃ an dict An. ꝙ i qcũqꝫ xcl. feu. itelligūť excepta feu. q̃rnata.

¶ De eo qui sibi vel heredibus suis masculis ꝛ feminis inuestituram accepit.

¶ Cõtinuať ad precedētes h̃ mõ. ā. visū est an masculus pacferať femine in successiõe maxime in ti. de succes. feu. vex ꝙ nõ erat plene tractatū ꝓterea h̃ subijcitur h̃ rub. de eo qui sibi ꝛ heredi. suis ꝛc.

9 Ui sibi. h. d. Si quis fuerit inuestitus p se ꝛ heredibus suis masculis ꝛ his deficiētibꝰ p feminis. masculꝰ qñdocũqꝫ ex eo supstes excludit feminã a successiõe ꝛ vas. deficiēte masculo cū ex illo supstite pt a femina recognoscere feudū. h. d. vsqꝫ ad fin. ¶ No. tex. ibi sibi vel heredibꝰ suis masculis. Dece ꝗ sibi vel heredi. suis sꝫ bal. hic eē casus ꝙ qñ h̃ba ꝓferunť in mã que hꝫ ordinatã dispõnem a iure referunť

vtatur verbis copulatiuis an alternatiuis quod solo intelligitur ordine successiuo. facit ter. in l. gal. ff. so. ma. et quod no. per bar. et alios in l. gall. §. quidam recte. ff. de lib. et post. ¶ No. tenorem inuestiture ibi sibi et comes heredibus tenor inuestiture fuit pro se et filiis suis masculis et his deficientibus pro feminis. Quid si tenor inuestiture fuit hoc modo quod vas. sit inuestitus pro se et heredibus suis masculis et feminis non sunt similiter ista verba quod deficientibus masculis succedant femine. an habeat locum dispositio c. nostri. vbi quod non. quod tenor inuestiture fuit subsidiarius quo ad feminas in ter. nostro vt patet ibi vel his deficientibus. sed in casu nostro tenor inuestiture fuit copulatiuus pro se et he. suis masculis et feminis. In contrarium arbitror veritatem. Pro primo rn. nam quod dicit copulatiue. de eo qui sibi et her. suis masculis et feminis. Et ar. in ru. vt dixi in l. i. ff. si ce. pe. tamen quia ru. est generalior nigro vt in ff. de her. que ab intest. defe. et sic possumus hic dicere preterea per dictam conclusionem est rn. generalis ter. facit dispositionem generalem. l. his solis. C. de reuoca. dona. et plene in l. si constante in prin. ff. solu. ma. et per bar. in l. non dubium. C. de legi. in c. cum dilecta. cum si. de confirma. vtili vel inutili. Sed ro. ter. nostri. ibi non n. patet locus. est generalis videlicet quod femina non succedat in feudo donec superest masculus ergo siue sit tenor inuestiture copulatiuus vel subsidiarius idem iuris erit. ad idem facit quod no. in l. libertis per ... C. de op. liber. in l. gallus. §. si. ff. de lib. et post. ad hoc tamen potest responderi quod ro. ter. nostri est restricta ad casum propositum: non. n. dicitur in ter. non n. patet locus femine in successione feudi donec masculus superest ex eo qui primo de hoc feudo fuerat inuestitus. et do nouum intellectum ad ter. nota verbum ex hoc feudo quod demonstratiue restringitur ad casum propositum quando in inuestitura est dictum de feminis conditionaliter. s. his masculis deficientibus ergo ex quo restringitur solum quando femine conditionaliter inuestite. videtur secus dicere voluisse si copulatiue et pure femine fuissent inuestite cum masculis vt in questione premissa formata. c. nonne de presum. cum vul. ad id quod dicitur simpliciter. de eo qui sibi et heredibus etc. potest responderi. quod ru. sepenumero est generalior nigro vt in ff. de hered. que ab intesta. defe. et non restringitur per nigrum de eo qui sibi et heredibus suis masculis et feminis. s. masculis deficientibus. ¶ No. ter. ibi tamen vna filia quod si vas. susceperit inuestituram pro se et heredibus masculis et his deficientibus pro feminis deinde decedat vasallus nullo herede relicto masculo. sed filia filia sola quod filia potest dare feudum in dotem: deinde ponamus dictam filiam decedere relictis duobus filiis quorum alter habebat duas filias. alius vero filium: certe filius excludit dictas duas filias. Et sic no. quod licet feudum descenderit in genus femininum. tamen non efficitur feudum femininum ita vt passim succedant femine: quinimo si postea nascatur masculus. certe masculus excludet feminam. ¶ No. ter. ex eo quod primus. quod descendentes per medium filie dicuntur ex corpore eius et ex ipso eo descendere. Ita bal. hic per hunc ter. et in l. i. vbi pau. de co. C. de codi. inser. pau. de ca. confi. dicit quod incepit in tempore etc. in prin. cum l. viii. col. et sic no. quod feudum de natura sui magis respicit ascendentem a quo incipit quam descendentem. Nam femina descendens in quam transiuit feudum non exigunt naturam feudalem. quinimo dormit natura feudalis donec superuenerit masculus quod masculus respectu pa. natura ipsius feudi excludit feminam licet in contrarium facit ter. in l. i. §. pe. §. quidem ff. de leg. iii. l. c. et pte de feu. vt n. mutasse statum ex quo ad feminas deuenit. Sed hoc operatur natura feudorum que hoc regulariter habet. Preterea illa iura loquuntur in prohibitione que ad res erat directa non alterata natura rei alteratur prohibitio. nos loquimur in prohibitione respiciente personas que est perpetua et habet perpetuam causam prohibitionis. non licet quoque alterata sit materia ex accidenti contingens erit eadem ro. durabit prohibitio. Preterea magis inficiunt prohibitiones personales quam reales. l. cum lex. ff. de fideiu. et ibi bar. l. non dubium ibi bal. C. de le. et est de mente bar. l. v. §. quidem ¶ No. ibi disputatum quod vbi emergit grande dubium in iure non debemus passim rndere: quinimo ponderari et disputari articulus per bonos doctores consultores. facit. l. munerum. §. mixta. ff. de mu. et ho. l. i. l. prime. ff. de his que in testa. dele. c. ponderet. l. di. ¶ No. ibi non n. signate ter. quod potest ronem dicitur et sic generalem regulam in materia feudali. vt cum feu. datum est: ita vt suc-

cedant masculi et femine nunquam succedit femina donec superest masculus quod quia feu. transiuit ad femineum genus. ¶ No. ter. ibi quod si omnes quod id quod dicit quod mas. excludat feminam a feu. etiam quando est acceptum pro se et her. suis in feu. ita demum procedit vt masculus excludat feminam si masculus fuerit descendens primi vas. inuestiti alias non excluderet feminam quod in suc. feudali inspicimus primum. c. i. §. i. s. de gra. suc. in fe. ¶ No. quod descendens de eius descendat ex linea feminina: vt hic est casus: proponamus casum talem feudi est inuesti. sed ter. nostri. deinde vas. decedit relicto filio et relicto nepote ex filia nunquid nepos ex filia veniat ad hanc suc. feudi. certe si consideramus ius commune non est dubium quod nepos veniat in ff. de heredi. que ab intest. defe. §. i. Si autem inspicimus naturam feudi. puram non est dubium quod nepos ex filia non succedit in feu. c. i. §. hoc quoque notandum. s. qui feu. da. po. ita nec descendens ab ea. l. si vna matre. C. de bonis maternis. Quid autem dicimus de feu. quando feu. non est simpliciter sed natura feu. quinimo est conuentum quod deficientibus masculis succedant femine. d. mar. dicit quod filius excludat illum nepotem ex filia quod cum sumus in materia feudali magis debemus inspicere finem natura fe. quam ius com. c. i. et ibi no. s. de fe. cog. l. de qua ibi no. ff. de legi. et probat iste ter. a fortiori quod licet fe. fuerat effectum femineum. et tamen reuertitur ad suam naturam feudi. s. vt sexus masculinus preferatur feminino. ergo et descendentibus ex femina. d. §. hoc quoque. et c. i. ibi per pleros. n. s. de gra. suc. feu. ¶ No. quod vas. existente masculo non tenetur recognoscere feu. a femina declaremus per exemplum pone rex inuestiuit vnum comitem de feu. deinde ille comes inuestiuit militem de eodem feu. deinde postea ille comes prius a rege inuestitus decessit relictis duobus filiis quorum alter habebat vnam filiam alius vnum filium masculum. deinde decesserunt dicti filii duo quorum alter reliquit dictam filiam alter vero filium: queritur an miles prius inuestitus a comite teneatur in. annum et diem est recognoscere fe. a dicta filia an vero a masculo tantum. videtur per istum ter. quod solum teneatur recognoscere ille miles feu. a filio masculo non a femina. nam ille ter. innuit quod feu. transeat ad feminas de. d. c. i. §. hoc quoque notandum. s. qui fe. da. pos. alias frustra quereretur an miles teneatur petere inuestituram. Sed quando comes inuestitus fuit hoc tenore videlicet: quod dominus comes suscipiebat inuestituram a rege pro se et her. suis masculis et femi. et tunc procedit ter. infra vt miles non teneatur recognoscere a femina donec superest masculus sed cessante masculo tenetur miles recognoscere feu. a femina. ar. huius ter. ibi donec masculus superest. predicta omnia sunt vera quando miles est inuestitus de feu. ab eo qui non est inuestitus tunc miles tenetur recognoscere feu. tam a femina quam a masculo. exemplum pone ego sum dominus pleno iure cuiusdam castri: quod non habeo ab alio quinimo est allodiale. deinde ego inuestio te in feu. de dicto castro et postea ego decedo relictis filio et filia quod ego inuestiui te de proprietate allodiali certe ergo vasalle hoc casu quod si non susceperis inuestituram in. annum et diem a filia licet susceperis a filio domini predefuncti cades a feu. pro portione filie ar. huius ter. in dicto c. i. s. quo tempore miles. In gl. in ver. masculo no. secundum bal. et alua. quod fratrum filii appellari possunt germani licet de iure appellentur patrueles. et procedit gl. secundum nostrum vulgare et comunem vsum loquendi. Item ex ea gl. cum ter. no. quod in feudis potior est natura masculina quam feminina. Ad fi. gl. no. glo. que format talem questionem. pone vas. est inuestitus pro se et heredibus suis masculis et feminis. deinde vas. decessit relictis duabus filiabus et consequenter feudum peruenit ad dictas duas feminas cum nullus superest masculus. deinde vna ex duabus decessit relicto filio suo si intelligeremus questionem gl. proprie de amita in sorore patris paruum esset dubium quod si amita que habebat feudum mortua est relicta filia femina et nepote ex filio masculo predefuncto quod nepos excluderet filiam et sic amitam quam etiam exclusisset pater suus per rationem ter. nostri et comem naturam feu. c. i. s. de suc. fe. Sed si intelligimus glo. vt termini sui videantur figurare et illud verbum amita exponendum erit. i. matertera: queritur an hic filius ex filia excludat amitam suam. i. sororem matris. et sic melius loquendo materteram a successione fe. glo. nostra hic concludit quod sic quod filius ex filia premortua excludit amitam suam. Ja. de bel. et bal. hic tenent contrarium mouentur quod facti impediunt futura et sic facta quam tollantur iam facta. l. patre furioso. ff. de his qui sunt sui vel alie. iur. etcetera cum in feudum

in personā ipsius amite fundatūz sit qꝛ tamē cū sorore sua succederet. Certe superueniens filius et filia non impediret successionē iā fundatā ꝛ factā in personā amite. atqꝫ quia dominia sunt perpetua natura sua. l. si possid tus. C. de probatio. ꝛ dicunt ꝙ ista sua est equior. Andre. sequitur hic glo. nostraz. mouetur qꝛ de facili res reuertiť ad naturā suā vt masculus excludat feminā. Ego tenerem andr. ꝛ glo. moueor stricta rōne. nam vbicunqꝫ in. l. ponitur rō decidendi ꝛ tunc dſ eē ꝓuisio generalis vel ipsius sm dictā rōnez. l. scire opꝫ. §. sꝫ ꝛ si maturi. ff. de excu. tu. ꝛ p Di. in. c. si. d reg. iur. li. vi. Sed ita est qꝛ rō tex. nostri in ver. non. n. pꝫ. vt demonstrabo hunc casuz attingat. ergo habebit locū decisio tex. nostri. nā rō ē qꝛ tex. vult prīuilegiare sexū masculinū. Sꝫ ita qꝛ h̄ est filius et filia. sic masculus. ergo excludiť amita. Scđo moueor qꝛ ī dubio in materia feudali magis iudicamus ꝓ filio vt hic dicat tex. quāqꝫ sint desputatū an masculus excludat feminā cū fuerit decisū ꝓ masculo qsi feudū habuit effectū totalem in femina. qꝛ totū descendit ad feminā vt h̄ in tex. ꝯū si postea reperiať masculus ꝛ femina certe masculus ꝓfertur quātomagis ī casu glo saltē a pari rōne succedit filius et filia. Nec ob. primū ar. qꝛ ibi nō attribuiť actus pfectio suspēsiuo actui. l. d. l. patre furioso. Sꝫ ī casu nostro suspēsiue feudū trāsit ad sexū femininū donec masculus supueniret vt ꝓbať ī tex. ibi donec. nā successio feudalis ī femina attribuiť sub die īcerta donec masculus supuenerit q̄ habeť ꝓ cōditiōe. l. dies īcerti. ff. d cōdi. ꝛ demō. nō ob. vltimū ꝙ dnīa sunt ꝑpetua. qꝛ nideo verū ī dubio. Sꝫ vbi cū que sumus ī materia ī qua attribuiť dnīuz suspēsiue. tunc dnīuz diciť eē tꝑale. l. annalibus. ff. de lega. l. sub cōditione. ff. de solu. ꝛ ꝓbo vobis ī simili ī materia successiua. l. l. i. §. r. ff. de lib. assig. Si vis sustinere opi. bal. ꝛ aliorū pōt rñderi ꝙ hic tex. ñ dicit ius q̄rī femine suspēsiue nec q̄situ̅ reuocari p supueniētiā masculi. sꝫ loqꝫ ī iur q̄rēdo. q si cōcurrāt masculus ꝛ fe. ī q̄rendo militat rō tex. ibi. nō. n. pꝫ locus femine ꝛc. vel loqꝫ qñ feudū erat datū sub expressa cōditiōe ꝙ deficiētibus masculis ꝛc. ꝛ sic cū a prin. essent suspēsiue vocate femine si masculi nō extarēt rō supueniēti a masculi auocat feudū a muliere. Sꝫ ī q̄stiōe glo. inuestitura nō vocabat feminas suspēsiue siue cōditionaliter ꝛ tpaliter deficiētibus masculis. sꝫ pure ꝛ copulatiue. idō semel apto aditu femine nō excludeť ꝓ masculi. ista sūt subtilia ꝛ magni fruct⁹ idō bñ aduertēda. Preterea cō. gl. ꝛ an. facit tex. noster vbi filia habēt feudū qꝛ ñ erāt masculi ꝛ postea ex ea supuenerāt masculi: si cōditionaliter ꝛ suspensiue esset vocata filia supueniētibus filius esset exclusa a fe. frustra tex. pōderaret mortē filie cū iā filius masculus erat apertū feudū nisi dicatus ꝑinaciter stādo cū glo. ꝙ ī hoc narrat factū accidētalr ñ iuris. ¶ Et ex p̄dictis hētis elicere varios itellectus ad tex. nostrum. primus itellectus. s. quē sentit gl. ꝛ and. de ise. hic vꝫ ꝙ hic cōcessio erat facta suspēsiue ꝛ cōditionaliter quo ad feminas vꝫ deficiētib⁹ masculis. ita ꝙ donec masculi extiterēt femina nō posset regrere feudū neqꝫ acquisitū retinere imo ꝓ supueniētiā masculorū acquisitū amitterēt ꝛ ꝓ hoc itellectu faciūt. q̄ dicit ī tex. ꝛ sm istū itellectū rō tex. ibi nō. n. pꝫ locus femine ī successiōe feudi donec masculus supest ex eo quo primus de hoc seu inuestitus itelligiť stricte vꝫ ī cāu ꝓposito qñ femine sunt vocate cōditionaliter deficiētibus masculis ꝙ pꝫ p verba ibi ꝯ hoc feudo q̄r demōstratiue referat se ad casuz ꝓpositū. sꝫ qꝛ iste itellectus cōiter nō teneť vt habetis ex p̄dictus. Aliū hētis elicere itellectū ꝛ cōem qō hic ī tex. nostro cōcessio esset fcā masculis ꝛ feminis sine adiecta illa cōditiōe vꝫ deficiētibus masculis: sine simpliciter qꝛ ꝯo inest illa cōditio vt ita demū veniāt ad feudū femine si non sint masculi ꝛ vidimus in capitulo primo §. cōiunctiā supra epꝫ vel abba. ꝛ in. c. i. ā. de succes. feu. ꝛ tunc fit hic casus ꝙ stāte dicta cōcessiōe feudi pro masculis ꝛ feminis. si feudū pp non extantiam masculorū deuenit ad feminam. et qua postea nascuntur masculi ꝛ postea ex illis masculis nascitur vnus masculus ꝛ vna femina ꝙ in successiōe feudi masculus ꝓferetur femine ꝛ feudū ꝙ declinauerat ad feminas ex quo habuerat initium a supra masculo reassumat naturā suā vt masculi ꝓferantur feminis. ꝛ filii vel alii descendentes ex femina ista masculis descendāt ex radice dānata tñ habito respectu ad primū supstitē nō mutabiť sexū suū masculinū. sꝫ vt masculi censebunť ꝛ ita tꝫ odoff. in sum. feudorū ī ru. qui succedant in feudo ꝟ. sꝫ queriť. ecce aliquis inuestitus. ꝛ facit ꝙ vult. lado. in cōsi. primo incipit vis in cō. ꝛ ang. in cōsi. ceterū qō īcipit dñs iordanus ꝛ calda. in rubrica de feudis cōsi. .xiii. facit quod no. bal. in pe. col. in. c. ceterū ꝯ tudi. ꝛ in l. quotiens. C. de legi. here. Tertius est itellectus ang. ī cōsi. ꝓallegato ꝙ in hoc tex. filia dederat in dotē feudum marito iusta ea que vidimus in. c. i. §. ꝛ de inuesti. ī mari. fac. de consensu domini: ꝛ sic videbatur renouatum feudum in ꝑsona mariti. d. c. i. p̄ric sile. idō facit trāsitū feudū ī duos filios masculos vt hic ī tex. ꝛ postea nō imerito hic determinať ꝙ masculus supstes ex alio filio ꝓferatur duabus filiabus alterius fen. ꝓmortui. ꝙ ex hac renouatiōe feudū assumpsit nouā naturā. nec ē ampli⁹ feudū feminie. d. c. i. de inuesti. ī mari. fa. c. i. de hñ fe. c. i. an agnatus vel fi. c. vas. si de feu. fue. cōtro. tñ iste itellect⁹ diuinat ad tex. ꝛ idō nō tenendus iusta glo. ī l. filiū quē hñtē. C. fam. her. idō nō est recedendū a cōi itellectu desūpto. vt. ā. ¶ Oppo. de. l. stipulatio ista. §. si quis ita. ff. de ver. obli. Sol. ista regula fallit ī feu. vltio no. elegās dictum bal. ꝙ duplex ē suc. q̄dā hereditaria quedā ꝓ rōe sanguinis ꝛ agnatōis. Prīo casu succediť ꝓ portiōibus hereditariis scđo casu succediť ꝓ virili exēplū hētis ī. l. aureum. §. filii. vt ꝛ qꝛ. ia. ꝛ bal. videť contrariū circa materiā. c. i. §. an agn. vel fi. repu. h̄di ꝛ no. ꝙ casus breuis. c. nō hꝫ locū in regno sicilie sꝫ and. pōe duos reges duxerūt feu. ꝛ vn⁹ decessit relicta vna filia. alius relicto filio. certe fili⁹ ñ excludet illā filiā a feudo. rō qꝛ ī regno sicilie filie succedūt idē sunete ꝛ excludūt dñz in feudo et si nullū sit pactū inuestiture. ī veritate ego putarē cōtrariū vꝫ ꝙ ille fili⁹ excludat dictā filiā ꝓdefuncti qꝛ natura feudi ē vt q̄qꝫ succedūt filie deficiētib⁹ masculis tñ masculos postea supuenīes excludūt feminā. casus hic ī. c. nō. ꝛ marte qꝛ ī dubio debemus iterꝑtari illā cōsuetudinē regni vt minus offendat ꝛc. c. cū dilectus ꝯ cōsue. l. ii. ff. de nota. actio. Sꝫ natura feudi ē vt masculos excludat feminā in. c. i. ā. de suc. feu. ¶ Post alia. q̄ro ab extra nūqd isti heredes ꝯ qbus loqtur ista inuestitura tituli isti acqrāt feudū pp pactū inuestiture an ex successiōe ia. de bel. concludit ꝛ determinat ꝙ aut simpliciter cōcediť res ad rectū feudū ꝛ tunc ꝓcedit dictus titulus an agnatus vel filius. Aut ꝯcediť res ī feudū vasallo sibi ꝛ heredibus suis put fuit in casu nostro. ꝛ tūc nō acqriť nisi heredibus vt hic qꝛ ī stipulatiōe vel pacto non itelligiť ꝑsona nisi expssa vel de q̄ fuit cogitatum vt. ff de verb. obl. l. secund ꝛ. l. si ita. § grisogonus. hoc idē tenet and. de isernia ī titulo p̄dicto an agnatus vel filius dicēs ꝙ qñ dñs concedit tuo ꝛ heredibus tūc ē feudū hereditariū qō veniť ī petitione hereditatis. l. itē videdū. §. si. ff ꝯ peti. he. vñ ī hereditario feu. non succedit nisi q ē hēs teneť ad onera nisi faciat inētariū. l. fi. C. ꝯ iure deliberā. De q̄ materia dixi plene ī. d. ti. an agna. vel fi. vbi vide. Quero qd si hēo filios ꝛ recepi feuduz ꝓ me ꝛ filius fratris mei. vtrū filii mei eos excludāt bal. ī. l. cum acutissimi in si. C. ꝯ fideicom. dicit ꝙ aut ē fcā mētio mortis. vt qꝛ dixi recipio ꝓ me ꝛ post mortē meā ꝓ filius fratris mei ꝛ tūc filii mei ꝓferant. ff. de pac. l. tale pactum. §. fi. Aut non ē fcā mētio mortis tūc statim acqrita ē dimidia filius fratris mei p no. in d. l. cū acutissimi. ꝛ. ff de vsufruc. accresceť. l. si quis tuo. Subiungit tñ idē bal. ꝙ etiā in primo casu posset dici ꝙ non excludanť a dimidia quia hec stipulatio concernit eos tāqꝫ consortes p. c. i. §. an agna. vel fi. ꝛ qꝛ hoc vr esse ꝯ mēte dñi inuestiētis argu. in .l. conditiones. C. de pact. Extendit predicta etiam ad

emphiteosis vbi videas. ¶ Queris qd si aliquis feudum pro se ⁊ filiis suis recepit: an intelligatur de natis ⁊ nascituris. dic q sic: ⁊ eadem rone qz dicti filii habent iure suo ar. ff. de verbo. ob. l. stipulatio in. §. si quis ita ⁊. j. que fuit pa. ca. bene, amit. in. §. denique ⁊. ff. de vsufr. l. si. ⁊ j. si de feu. fu. contro in. c. si vasallus: ⁊ est de mente bal. in. l. i. C. de lib. ⁊ eorum libe. Sed an isto casu viuente patre habeat ipsi filii ius in re feudali. dic q no. ⁊ est ro qz stipulatio cadens in ter ea q habent inter se ordinem tpis ⁊ ronis intelligatur sed de bitum ordinis ⁊ rois si dicat simpliciter ar. ff. de lib. ⁊ posthu. l. gallus. §. quidam recte. item qz si pater stipulatur opas si bi ⁊ filio nihil dabitur filio pater viuente. vt. ff. de oper. li ber. l. vt iurisiurandi. §. si liberi ⁊. l. nihil. ⁊ tz bal. l. i. liber ti. C. de oper. liber. ⁊. j. de al. feu. pa. in. c. i.

¶ De duobus fratribus a capitaneo inuestitis.

¶ Continuatur hoc ordine. Supra visum est in ti. immediate precedenti an femina succedat i feudo: propterea i hoc ti. de duo fra. a capitaneo inuestitis tractatur: an femina excludat fratrem a successione feudi.

d Duo fratres. h. d. Si duo fratres de nouo beneficio fuerint inuestiti cum pacto speciali q ipsi ⁊ eorum masculi heredes ⁊ his deficientibus femine habeant locum. ⁊ vnus ex dictis fratribus decesserit relicta sola filia ex se certe filia succedet in feu. excluso patruo suo. i. fratre patris. si vero alter eorum fra. decessit sine herede mas. ⁊ femina tunc succedit frater in feu. pp tenorem inuesti. hoc totus ti. ¶ No. tex. ibi de nouo bene. q ista determinatio locum h̄r i feu. nouo secus si esset pa ternum qz patruus ⁊ descendens a stipite anctore feu. ⁊ mas. excluderet hanc filiam fra. c. i. de gra. suc. i feu. ⁊. c. primo feu. n. non pz. s. tit. i. ¶ No. ibi a quadam capitaneo siue a marchione siue quocunque alio. pp paritatem ronis. ita vide bimus in tex. facit. l. illud. ff. ad. l. acquil. ¶ No. ibi tenore q tenor inuestiture sp est diligenter attendendus. qz derogat iuri feudorum. c. i. de feu. no habe. ppri. natu. feu. ideo dicerem q si princeps inuestiuerit duos fratres de feu. vna cum descendentibus suis. ita q descendentes sui succedant contingit q vnus ex dictis fratribus decessit relicta vna filia ⁊ fratre ipsius predefuncti. querebatur an filia excludat pa truum ergo consulun contrarium qm tenor est diligenter attendendus. Sed tenor inuestiture est simpliciter conceptus de descendentibus. Id circo itelligitur de masculis no feminis. c. i. §. ⁊ si clientulus. s. de alie. feu. ergo no intelligitur de femi na ⁊ sic filia. ⁊ no ob. hic tex. qz rndeo q hz pactum expressum q femine succedant vt pz ibi femine. ⁊ i casu nostro no est fca spalis mentio de feminis. ergo femina no excludit patruum. ¶ No. ibi q femine sz tenorem pacti hic succedunt in subsidium. s. deficientibus filiis masculis. ¶ No. ibi rndeo q filia ibi excludit patruum pp tenorem inuestiture ex quo vnusquisque fratrum prouidere voluit descendentibus suis. facit. l. si pactum. ff. de pba. ¶ No. ibi si tn̄ is q. q in primo casu si alter ex dictis fratribus decessit sine herede masculo vel femina certe feudum lz sit nouum no applicatur dno sz fratri. Sed s. isti tex. oppo. de. c. i. s. de he. fra. So. fatendum est q in beneficio nouo frater fratri no succedat nisi tenor inuestiture sit in contrarium. Sed ponamus casum: duo fratres de nouo feudo fuerint inuestiti a papa vel imperatore sine aliquo pacto deinde alter ipsorum decessit sine herede queritur an fra ter fratri succedat in feudo. an feudum pertineat ad dnm. So. dicendum est sm bal. h q frater fratri succedat in feudo q spale in principe. l. i. C. si liberalitate imperialis socius. Secus autem in alio inferiore ar. d. c. i. dum in. c. i. §. ⁊ q s. q feud. da. po. ⁊ in. c. i. de fratri. de no. be. inuesti. Et no. q est post acquisitum ius ipsius fratris hz locum ius accrescendi cum sit spale in principe vt dixi. lz regulariter s. ⁊ hetas glo. ordinariam in. l. si duo patroni in prin. ff. de iureiu. fac q no. in. l. si mihi ⁊ tibi. ff. de ver. obli. ⁊ in. l. re coniuncti. ff. de le. iii. Et no. tex. ibi in si. est quesita inuestis pluribus sm Bar. hic q lz in aliis reuolutionibus qm portio vnius vadit ad alium puta p successionem vel alio mo requiritur noua agnitio ⁊ apprehensio. l. si solus. ff. de acq. her. secus esset h casu qz sine alia agnitione portio accrescit portioni io dicit tex. est quesita. fac. l. sz cum patrono. ff. de o. po. ¶ Item no. sm bal. q verisimile quis itelligatur prouidere descendentibus suis et si tpe dispositionis no haberet filios vel putaret se no habiturum. tex. est in. l. tale pactum. §. fi. ff. de pac. cum si. ¶ Opp. s. isti tex. q filia no dz succedere cum petiti vni fratribus copulatiuis ibi quamdiu ipsi regnum ⁊ cursus eorum. l. si is qui ducenta. §. vtrum. ff. de re. dubiis. sed hic no est cursus eorum qz alter frater decesserat ergo ⁊c. So. sm bal. resoluitur in suas singularitates. ar. l. lucius. §. gaio. ff. ad tre. ⁊. l. fi. §. fi. de codi. ⁊ demo. Ultio pone q dns vltra debitum grauat vasallum suum ⁊ alios. forte vltra debitum imponendo onera: querimonia quo remedio succurratur vasallo. So. vasallus contra dnm dz implorare officium iudicis qui iudex no permittat eum grauari ⁊ erit officium nobile sm inno. in. c. si. de offi. iudi. tenementi contra dominos. ita. d. Mar. hic.

¶ An remoueri debeant testes q pares curie esse desierunt.

¶ Continuatur hoc ordine. s. visum est in plerisque ti. de paribus curie. sz qz aliqn dubitatum fuit an possint esse testes qui desierunt esse pares curie. propterea subiicitur ru. an remoueri deb. test. qui pa. cu. esse desie.

e Ex facto. h. d. Si contentio fuerit inter dominum ⁊ vasallum. qui tpe inuestiture erant pares curie ⁊ desierunt poterunt esse testes quamuis desierint esse pares curie. ¶ No. ibi q s aliud sentiat cum sz auctorem huius opis q erant pares curie ⁊ testes tpe inuestiture sunt idonei testes etiam in iudicio quamuis desierunt esse pares curie. facit q habetur in. l. ad testium. §. i. ff. de testi. Sed contra isti tex. oppo. ⁊ imo vr q q desierunt esse pares curie sunt co uasalli q no priuatur feudo nisi ex causa ⁊ consequenter n desinunt esse pares nisi ex causa puta qz proditor est effectus vas. vel commisit aliud crimen ex quo ifamia irrogatur. q ifamia repellit a testimonio. l. in. §. due cause. ff. de carbo. edic. ergo q pp ifamiam desierit esse pares curie repellitur a testimonio. so. aut pares curie desierunt esse ex causa q irrogat ifamiam. ⁊ tunc si est ifamia iuris repellitur a testimonio. si aut facti diminuitur fides no. plene l. i. cunctos populos. C. de sum. tri. ⁊ fi. ca. ⁊ i. d. §. due cause ⁊ i. c. testimonium de test. coge. aut pares curie desierunt ex causa que n ifamat puta renunciarunt feu. vel qz no petierunt inuestituram infra annum ⁊ diem. j. q fuit pri. ca. be. amit. c. i. pri. ⁊ tunc sunt testes ol exceptione maiores ⁊ in isto loquitur tex. ⁊ sic no. limitationem ad tex. vt loquatur qm pares desierunt esse pares ex causa q non irrogat ifamiam. Quo qd econtra. na tex. loquitur qm tpe inuestiture erant pares sz desierant postea esse pares tpe testimonii ferendi qd modo econtra si tpe inuestiture no erant pares sz tpe ferendi testimonium effecti sunt pares curie an sunt testes idonei and. concludit q sic quemadmodum dicimus q effectus liber pt deponere de his q vidit i seruitute. l. nonone. §. iustitop. ff. de re. fig. and. reprobat hic alua. ⁊ hn. qz a pri. p solemnitate inuestiture requiritur q pares adhibeantur. c. i. j. q test. sint nec. ⁊ di. i. c. i. i pri. s. qd sit inuesti. ergo non sufficit q tpe deponendi sint pares lz no essent tpe inuestiture p no. i. d. §. istrop. in. l. in §. l. alia. ff. de testi. l. ante. de testi. §. si de q s l. c. cum causa de testi. p bal. i. l. seruos. C. de testi. ⁊ p legistas in. l. ad testium §. a. ff. de testa. ⁊ in. l. i. C. de testa. hic facit q si coi opinione reputabatur esse de paribus q adhibitus fuit ad inuestituram poterit etiam deponere post a lz apparet de errore q no erat tunc de paribus p ea q habetur in. d. l. i. C. de test. tn. d. Mart. hic dicit in qone and. q quis i veritate mens tex. nisi sit in contrarium in rone ibi qd. n. peccauit. equius est dem. Andr. ne phanoes angustentur. l. qm. C. de heretic. ar. Ultio quesitum fuit an mortales possint here feudum a laicis. ita vt inuenit fidelitatem laico. rndit q sic. p tex. l. c. i. §. verum de sta. reg. h. vi. ⁊ ibi post alios gemi. ¶ In gl. hoc idem ad finem no. modum arguendi i materia testium vz q iste no est modus traditus a iure vt repellatur a testimonio. q s repellitur a testimonio. l. i. ff. de test.

¶ De controuersia inter vasallum et episcopum.

¶ Continuatur hoc modo. Supra visum est in plerisque titulis de controuersia inter dominum et vas. verum quia aliqui est controuersia inter vas. et epm de iurisditione, ideo subiecit hec rubrica de contro. inter vas. et epm.

Ex eo. h. d. Si cōtentio fuerit inter vas. et epm de inuestitura eius predecessoris pares curie cognoscunt et prius fieri debet inuestitura de recto et simplici feudo quam causa principalis determinetur et interim iuramentum fidelitatis non prestabit nisi ille vas. haberet aliud feudum ab eodem dño: quo casu etiam interim prestabit iuramentum fidelitatis pro illo de quo est clarum. h. d. totus t. ¶ No. ibi pares quod regulariter si sit cōtro. inter vas. et do. pes curie sūt iudices. Not. ibi aut quibet alia. quod tex. noster procedit nedum in feu. annue prestationis sed et cuiuscunque alterius rei. ¶ No. quod si vasallus pretendat inuestituram se recepisse ab epo vel ab alio dño et successor epi negat vasallus aget contra successorem vt mittatur in possessionem, c. i. § i. s. de contro. inuesti. Modus practicandi hunc tex. erit quod vas. qui pretendit se inuestitum a prelato mortuo vel alio dño quod in hoc nō refert an a plato sit inuestitus an a laico contra successorem plati siue heredem dni probabit inuestituram predecessoris legitime per breue testatum et si successor nouellus eps dicet contra agentem eum nō esse vas. quia inuestitura illa nō tenebat allegando fortassis quod erat celebrata clam c. i. a si. si de inuesti. iter do. et vas. lis ori. vel forte quia tale feu. erat extinctum morte epi quia dicit esse feu. de camera vel soldate vt vidistis i. c. si. s. de feu. cog. et i. c. i. qs dicat dux mar. vel co. et tūc pares curie et quo docet se fuisse inuestitum a predecessore eum successor teneatur eum in possessionem mittere c. i. § i. s. de cōtro. inuesti. mādare debet eum inuestiri. i. in possessionem mitti. quia illa est vera inuesti. c. i. s. qd sit inuesti. a suc. quo sco cognoscat de causa principali s. oppositionibus dni an inuesti. valeat an sint ta'e sic ibus et iterum et quo dñs nō vult istum vasallum nō iurabit fidelitatem et soluitur contrarium c. i. s. qd prec. debe. an fide. an inuesti. et si pronunciabitur valere inuestituram vas. iurabit. Mihi videtur quod elegantia tex. nisi nō sit bene declarata quasi sub nube sensit bal. sed et clarius and. in si quis dicit casum esse quod cum dñs negando annuam prestationem de qua vas. erat inuestitus in feudum vt vasallum spoliasset quod super ista causa possessorij prius tractandum sit et postea possessione vasallo restituta de petitorio cognoscatur et hec oia tam super possessorio quam petitorio coram paribus curie tractanda sunt. et idem si nō solum de annua prestatione sed et de quacunque alia re vasallus esset inuestitus et a dño spoliatus. et hoc probat in tex. in verbo item dicit vasallus. vbi vasallus petebat se prius inuestiri. Et sic possessionem restitui et postea iudicari pz et in ver. sed laudatum. vbi dicit quod ad quorum officium spectat vt prius eum inuestiri faciant et c. et postea de principali dicit cognosci debere. Et sic ex quo in libello petit ante oia inuestiri et de hoc de principali causa cognosci. et sic in feudis et militat regula quod spoliatus ante oia est restituendus et nō obstante exceptione de proprietatis defectu et si possessionem nō coloret ex titulo old. in cōsi. cexxiij. in prīa et pe. col. incipit iste sunt allegationes. and. in c. i. § illud i. ij. et iij. col. j. de pbi. feu. alie. per fe. quod intelligitur per old. vbi proprie nisi defectus esset notorius proprietatis sed and. hoc nō firmet tn se. vt cum old. tenere in cōsi. cexxiiij. incipit cōsilium latum. bellamera decisione cccciij. incipit probationes. facit quod no. inno. in c. cōstitutus de fil. pres. in c. significasti in c. porro de diuor. facit quod archi. in c. quo iure in. iij col. viij. dis et xiij. q. i. § i. vbi dicit quod contra agentem possessorio recuperande tm exceptiones rōnabiles et cōpetētes sunt admittende facit ad predicta c. ad decimas de resti. spolia. li. vi. ibi cōiter doc. quod no. cal. cōsi. ij a ti. de regularib' d. ant. in c. ex pte. ii si. eis. Pano. in c. i lris. et c. lras de resti. spo. d. ant. in c. cum dilectus i. iij. et viij. col. pano. in ix. col. in c. pastoralis de causa pos. et ppie. item predicta procedunt nisi imineret piculum quod fca restitutione si spoliator postea obtineret in petitorio nō posset a spoliato recupare. puta quod fortalicium inexpugnabile, pa. de ca. in l. C. de edi. diui. adri. tol. item nisi ex restitutione spoliati imineret scandalum inno. in c. cum liberum de sepul. vel peri. d. c. lras fed. d. cōsi. cclxxiiij. cal. de cōsi. xiiij. decisio est archi. in l. d. § i. xiiij. q. i. d. alex. sed predictam late in l. nasce. §. nihil cōe sed in. et iij. charta. ff de aq. po. et sic apparet expresse quod tex. noster loquitur in terminis possessorij. Et sic habetis hic casum notabilem quod quando agitur inter dñm et va. possessorio pes curie sunt iudices quod etiam voluit inno. in. c. ex pte. h. de fo. cōpe. et ad illum tex. videtur quod loquitur in miserabilibus psonis quorum defensio proprie spectat ad ordinarium et ita pano. in. c. ceterum de iudi. bal. in l. in. circa prin. C. si de momenta. pos. et in. c. i. § inter pes in. i. col. j de lege cora. et est tex. similis in. c. i. j. de mil. vas. qui cōtu. est et etiam hic in. sed aliud dicat esse de iure cano. quod nō credo verum per predicta. sed bal. et in. c. i. j. de pbi. feu. alie. per fe. in. § si in i col. et in. c. i. s. de inuesti. in mar. fac. tenet quod de causa possessorij inter do. et vas. cognoscat ordinarius et si vultis et tenere quod iste tex. loquatur in possessorio adipiscende: quia vasallus inuestitus per predecessorem illo predecessore mortuo nondum habita possessione petit se inuestiri. et sic ad possessionem mitti et postea de principali causa disputari. quod hoc est admittitur in iudicio adipiscende vt habetur in. l. i. C. quorum bonorum et in. l. fi. C. de edic. diui. adri. tol. i. c. cum olim de causa pos. et proprie. Et tunc et expositio tex. nostri erit plena et aperta quo ad hoc facit. c. i. j. si de feu. fue. cōtro. et hunc intellectum cōueniet quod vult hic and. dicens quod si dñs vellet incontinenti docere de nullitate inuestiture admitteretur antequam inuestiretur vasallus per. l. si is a quo ff. vt in pos. le. et etiam nisi notorie cōstaret multo magis de proprietatis defectu vel nisi difficilis esset postea recuperatio vel immineret ex datione possessionis peccatum vel scandalum vt s. et sic est hic et casus notabilis quod in iudicio possessorio adipiscende pes curie sunt iudices inter dñm et vas. idem in possessorio retinende videmus prius pronunciari possessorio pro possessore reseruato iure petitorij. tex. est notabilis ibi tenent oes i. c. i. § si tres. j. de pace tenē. et de hac questione ponit theoner i. c. i. s. apud quem vel quos cōtro. feu. fi. deb. ¶ No. tex. ibi officium. vt prius eum de suo recto feu. inuestiri faciant. iuncto tex. s. ibi de annua prestatione. quod si ille qui debuit annuam prestationem recusat quouis respectu illam soluere et quo disponit non soluere. spoliat illum cui debetur annua prestatio: idem ante omnia est restituendus inno. in c. querelam de elec. Secus dicit hic bal. si solum cessaret a soluendo: nō tamen proponeret nolle amplius soluere vt ibi facit quod no. legista in l. si certis annis. C. de pac. bal. hic ponit casum ex quo multa bona resultant hoc modo: inuestitus ab epo de feudo petit a successore nouo epo vt inuestiatur. nouellus eps negat eum esse vasallum hic videns vas. cōuenit epm coram ordinario puta archiepo dicens se esse inuestitum a predecessore quare petit se mitti in possessionem. eps declinat forum archiepi dicens quod habet pares in curia qui debent cognoscere de causa quamuis neget eum esse vasallum. Uasallus dicit quod cum nouellus eps se neget vasallum impossibile est quod habeat pes curie. hoc modo ponendo casum fm bal. hic cum casus no. quod magis attenditur assertio actoris quam rei. tam ad fundandam intentionem actoris quam ad fundan. exceptionem rei. Hic quoque est casus quod actor replicando nō potest esse contrarius libello suo sed contra hoc opp. et imo magis inspiciamus intentionem actoris quam rei. quia cum agamus de iurisditione danda in prin. faciamus actori. l. siquis intentionem. de iud. l. cum quedam puella ff. de iu. om. iu. et so. libellus et qualitas narratorum in libello concludat exceptionem nouelli epi conuenti quod in libello agens narrat se esse vasallum ergo pes curie debent cognoscere vt est casus hic sed virtute lre nre potest contrarium quod assertio vasalli de fide replicatio dñi vt pz ibi opp. et postea sequitur dño videre. item quod tex. se fundat quod ita sit de natura feudi vt quando sit cōtrouersia de inuestitura inter dñm et vasallum pes curie sint iudices. ideo sit se fundat tex. ppter assertionem actoris in libello et sic ad contra respōdendo potest dici hic spāle ppter singularem naturam feu. Et tenendo predictum intellectum habetis ex tex. quod licet eo quod qui impugnat se iuuare nō potest. illud non habet locum quo ad fundandam iurisditionem et forum naturam pes hic ex qualitate assertiua vasalli

qui dicit se investitum se fundat quo ad iurisditionē et fo-
rus et per pares cognoscat licet impugnet assertionē negan
do eum vasallū et bñ investitū. facit. d. l. cū quidā. ¶ Op. et ĩmo
videtur q pares curie laici non possint cognoscere de cā
iter cpm̃ et vas. c. si diligēti. de for. cōpe. Solu. illud. c. nō
hz locū i feu. vt no. i. c. ceter. d iud. ro q pes curie sūt rea
les iudices feu. pp 3ctū feudalē. ar. l. q aliēa. §. fi. ff. de re
iu. gl. fz bal. h. et facit qd no. gl. fi. s. de inuestu. a mari fac. l
c. ver. d fo. 9pe. ¶ In gl. epo ibi vl alio no. gl. q̄rit q tex.
nō vēdicet sibi locū i epo et ēt alia q̄cūq3 psōa. ¶ Not. fi.
gl. fz bal. q q̄ncq3 fit exceptio libelli in pri° cognoscendū
ē d iurisditiōe iudicis fz gl. h nō dic̄ gnimo dic̄ q si d hoc
h. agit vasall° fubandi pria facit trī fieda ē citatio et fic nō
logr gl. nsa d septitudie libelli de inuestitura nisi salvando
bal. diverim° q logr q̄n lis exp̄sia gtiet unicuā q̄ pia sūt la
belli ēē inceptū et cuidēter calūniosū. l. q eū maior. §. si pa
tris. ff. d bo. liber. et no. Inno. i. c. i. d offi. vica. et bal. i re-
pet. l. edita. C. d edē. quo ad tex. nsm istō dem̄ bal. nō pt
colligi q3 hic p̄supponē q et eo libello possit cā terminari
ergo nō erat ieptus. l. i. ff. si mensor. falsū mo. dic̄. gl. ista. d
ex. i pn. Inno. i. c. i. de off. vica. bal. i. l. vbi pactū post gl.
C. d transac. ¶ In gl. q̄ incipit hoc fonte iūcta gl. se. incipit
sūt circa istas gl. querit d intellectu tex. nā itellect° ē quorū
dā q hic tex. cōstituit drīaz iter vas. habētez aliud feudū d
quo nō ē 9troversia et feudū solū d quo ē 9tro. pro eius in
vestiat de vtroq3 et iuret pro feu. de quo cōstat p alio expe
ctet sniā. secūdo cāsū q i tex. ē q pri° investiat et iuramēto dif
ferat: differē iuramētū qn̄ cōstat eū de aliquo eē vasallum
zsi nō 9stabat an valeret investitura dee ne ppea si vasal-
lus nō habuit aliud feud. de quo nō est cōtroversia fz solum
feud. d quo fit cōtroversia differēda ē fidelitas a vasallo
qua vasallus nō tenet iurare donec cā pricipalis fuerit
sopita vt lati°. j. declarabo. Et si dicat pue dubitatiōis
fuisse iste. W. si cōstiterit: pt dici q ex quo dñs negabat va
sallo q eēt vasallus d feudo qd dicebat se habuisse a pde-
cessore et ī h erat qd dubitabat an iteri vasall° possz dicere
donec cā nō fit terminata nolo astrīgi ēt p alio feu. ad iurā
dū fidelitatē q̄si dñs sibi iniusticia pnt p̄cedit faciat. fz q
d dz ī h stari decō vasallū et nōdū ē clar d h feu. Et ista sūt
sopita. rō āt decidēdi fuit vt iuret sup eo d quo ē clar sup
alio cā cognoscat p pes et terminet. et tex. nō nō cōtinet ira
tionabile. et si dicat 3 i ho casu q ē pri° i tex. qn̄ nō est investi
tus de alio feudo q d illo de quo ē 9troversia investiat a suc
cessore et differt iuramētū. fz rōne adiecti fort° qn hz aliō
feudū q d quo ē 9troversia d vtroq3 investiat i pro eiu q ē
j. ī ii tex. f. l. W. si cōstiterit. So. negat qn de vtroq3 dz inve
stiri fz dubiū erat an d vtroq3 debeat iurare rōne adiecti
differēt iuramētū sup vtroq3 et ratic et quo successor di-
cebat vasallo facere iniuriā movēdo cōtroversiā sup h et
tex. determiat q sup recto. f. claro d quo nō ē cōtrover-
sia iuret. vt. s. dixi in rōe dubitādi et decidēdi. secūs fuit in
tellect° Jac. q hic tex. nō dū loquit q per snias pariū va
sallus dz investiri: intelligat de feudo de quo nō erat con
troversia sed de illo de quo fuerit controversia an vale-
at investitura. certe nō est facienda donec cā pricipalis
fuerit sopita. i. donec apparuerit per sniam pariū an fit
vasallus vel ne. Sz hic itellect° vz 3 tex. nsm ad lrām qui
vult cōstituere differentiā an vasallus hēat aliud feudū d
quo nō fit cōtroversia vel nō aliud feudū tūc logr ver. ad
quē spectat offm̃. Si vero hēat aliud feudū et tūc logr. W.
si cōstiterit. ¶ Fuit alius et tertius intellectus bal q hic
vasallus agebat 3 dñm ad duas investituras quarū unam
dñs confitebatur alteram vero negabat. certe per sen
tentiam parium cogetur dominus facere investituram d
feudo de quo nō eit cōtroversia q3 confitet dñs. Sed de
illo de quo investitura est negata nō fiet investitura do-
nec cā principalis fuerit sopita. i. donec fuerit sententiatū
a paribus an fit vasallus vel ne. Iste intellectus videt in-
habilis. Nā cū dubiū q si dñs fatet tenet facere in-
vestiturā de feudo de quo nō est cōtroversia. c. i. s. qd fit

investitura. q iste itellectus non ē bonus. arg. l. labeo ff.
de carbo. edic. preterea vz tex. cōstituere differētiā an ha
beat aliud feudū vel nō. vt. s. dixi. cōtra intellectū iaco. d
bel. nisi sustinē do bal. dicatis q nō fuit dubiū hic sup eo
an dēberet interī fieri investitura. fz sup eo an deberet iura
ri fidelitas et rōnē dubitādi posui. s. ¶ Et iste tex. nō fac
drīaz an nō haberet aliū feudū an haberet in decidēdo
sed pterea distinctū posuit q qui habebat alio de quo nō
erat qō. q illo casu videbat dubiū an vasallus posset re-
cusare iuramētuz rōne quā posui. s. Alij ponūt casuz hoc
modo q ad officiū pui spectat cogere dñz vt investiat va-
sallum. i. mittat in possessionē feudi de quo sit cōtroversia
post quā vasallus corā pib° curie docebit p breve testatū
vel aliā legitimā pbationē se investitū a pdecessore eius
c. i. §. i. s. de contro. investi. sed deferē iuramentū fidelī-
tatis. c. i. quid precedere deb. an investi. an fideli. nā si pa
res curie pnunciaverunt sup investitura principali investi
turā valuisse: et tūc p̄stabit iuramentū. Si aūt pronūciave
rint investiturā nō valuisse nō iurabit q3 dicebat se vasal-
lū. Alius est intellect° q si vasallus habuit feuduz aliud
de quo nō sit cōtroversia. tūc dñs cogit per pares curie i
vestire vasallū de feudo de quo nō est controversia et vasal
lus p̄stabit iuramētuz dño° aut nō hz aliō feudū. et pōt do
minus si vult investire et differat tñ iuramentū. et ēt erit i
optiōe dñi illud exigere fz hic intellectus ē 3 istū tex. nam
in tex. nō nō presupponit q fit in ptāte dñi q vasallus iu
ret quimo tex. nō vult iuramētū differri donec cā pricipa
lis decisa fuit apparet in tex. ibi. sed fidelitatis iurandum
differat. d Mar. dat aliū intellectū in hoc W ad quorū
spectat offm̃ nā aut vasallus cōtendens de investitura 3 do
minū nullū hēbat feudū nisi de quo ē 9troversia. tūc p sē
tentiaz pariū curie dñs cogit investire. i. mittere in posses
sionē et iuramētū fidelitatis differt donec cā principalis
sopiat a parib° curie. nā si pares curie declaraverit age-
tē eē vasallū prestabit iuramētū dño. aīs declararēt eū eē
se vasallū nō prestabit iuramētuz dño. Si vero vasallus
hēat aliū feuduz sine cōtroversia per pares cogetur dñs ne
dū investire vasallū de feudo de quo nō sit controversia
verū ēt de feudo de quo sit cōtroversia. et vasallus p̄stabit
iuramētū de vtroq3 feudo. decide pricipalis cā dirimetur
q3 si pares curie declaraverint agētez nō eē vasallū nō te
nebit iuramētū neq3 investitura de feudo de quo erat con-
troversia aīs secus iste vz clarus itellectus in lra nsa et do
mēte gl. h et odoff in sūma q possit d feudo cognoscere. lz 3
riū sentiat an. et bal. vt dixi. s. aste itellect° ē 3 tex. l fi. q nō
dicit d vtroq3 feudo debere iurare. fz solū d illo recto feu
do d quo cōstat. Tū iste vltimus pt sustineri. q3 tex. an dicit
te logr i hoc W. si cōstiterit q de recto feudo dz investiri et
iurare qui dictū ita eqpolet vli. l. si plures ibi bar. ff. d leg.
iij. nec ē bōa expositio tex. q̄ fit p alios dū intelligant q de
vtroq3 investiri dz fz p illo qd hz d quo nō ē qō iurabit tm̄.
q3 cū tex. unica cōstructiōe et copulative pcedat i dubio dz
ea determinare equaliter et copulative. l. nā hoc iure. ff. d vul
ga. et pupil. dic̄. n. qn debeat d suo recto investiturā accipe
et fidelitatem iurare. non est dubie andum ergo uniformi-
ter ista duo itelligātur vt vel d illo d quo nō ē qō investiturā
accipiat et d illo iuret. Et sm h pue dubitatiōis fuisset iste
versiculus. vel itelligant vt d recto feudo investiturā acci
pere. i. de vtroq3 iurare. l. d vtroq3 debeat et ēt rō. n. 3 et
quo d litigioso vt dñs i pria pte ponit q investiturā accipere
debeat zō eū d quo nulla ē qō nō ē dubitādū qn debeat inve
stiri. q āt d litigioso debeat iurare ē diversū ab eo q dz in
pria pte. fz h pōnit rōe adiecti. i. feu hic hz naturā et quo
p illo qd hz de quo nō ē qn iurat dz fidelitatē eē nō ē ita gra-
ve vasallo si ēt p alio iuret. cū eo iā fit dño vīn respectu
astrict° et sic stat sustētatus h itellect° q p vtroq3 investiet
et p vtroq3 iurabit. ¶ In gl. h, nūqd ad fine solumte 3 uns
c. i. s. quis dicatur dux marchio. vel comes q ibi feu-
dū non transibat ad heredes neq3 successores active ne-
que passive. quinimo morte alterius finiebatur feudum

sed h erat feudū transitoriū ad successores vel ex natura vel ex pacto. extra glo. quero de tali qōne in quavidi dubi tare. rex vel dux investivit me de castro cū oī iurisdictiōe. cū prima iter homies illius castri volo q agatē corā me q hēo vtilia iura iurisdictōis: rex vel dux vult q agitē co rā eo qui hz directa iura: q dñs. querit quid iuris: rñdeo ego vasallus q habeo vtilia iura debeo pferri ar. l. si cum emptore. ff. de pac. τ l. i. τ. ij. ff. si ager vectigalis. τ l. i. §. q ait. ff. de suphcie. τ no. bal. i l. i. ff. d rex. diuisde. q. xliij.
¶ Querit alii. ab eo quid si dñs dicat corā parib⁹ nolo ip sum investire neqꝫ ei tradere possessionē neqꝫ recipere fi delitatē quia habeo probationes in promptu τ inconti nenti velit probare cōtra ipsuz vasallū dicendo hodie cō stat hodie agatur: an sit exaudiendus τ tenet an. ō iser. q sic per. l. si is a quo. ff. vt in pos. lega. de qua materia dica tis vt ibi per doctores.

¶ De milite vasallo qui arma bellica deposuit.

¶ Continuatur hoc modo. §. in aliquibus tit. visum est qui mo feu. amit. Restat videre alium modum perden di feudum propterea subiicitur rubri. de mili. vas. qui ar ma bellica deposuit.

m Jtes. Dividitur in duas. In prima ponit decisio questionis. In secunda rō. de cidēdi. Scda ibi nec puet beneficiū. h. d. Mi les seculi qui deponit arma bellica ingressus re ligionē renunciant seculo amittit feudū. h. d. ¶ No. ibi sine liberis a contrario sensu q si vasallus miles qui de ponit arma hēat liberos feudū transit ad eosdē. ¶ No. ibi seculo renunciant q vbi arma bellica miles deponit nō tamē perdet feudū nisi renunciaverit. facit. c. benefici um. de re. iur. lib. vj. cū ibi no. ¶ No. ex hoc ter. q miles neduz faciebat simplicē cōversionē sed et ꝗ professionez. vt pz quia ēt seculo renunciabat τ habitū assumebat. vt pt. q i. c. vidua. et in. c. porrectū τ. c. super eo de regu. sed quia erat laicus τ miles recipiebat in cōversuz lz pfiterēt substantialia formā autē professionis vide in Spec. in ti. de regu. ver. i. τ. ij. Et tales conversi lz nō sint de capitu lo. c. τ si tps intra suprascriptionē de iurciurā. tamen sūt religiosi τ monachis cōparant vt hic. c. nō dubiū de sniā excōmunic. pfessus ēt intelligit conversus ex eo q faciat conversionē morū suoꝝ vt ibi dicit Spec. quinimo dicit h Bal. probari q renuncians seculo τ assumēs habitū reli gionis vr profiteri. q declara vt late dicit in. c. rursus qui cleri. vel voue. ma. No. ibi miles xpi qui ingrediens reli gionē efficitur miles xpi. ergo religiosi militāt. Et de mi licia multiplici in. l. i. ff de bo pos. mil. facit. c. ij de pe. li. vj. l. miles i pri. ff. d re iudi. ¶ No. ibi nec ptinz q bnficiū nō p'tinet ad eū qui nō gerit officiū. fac qd no. in. l. sub. pte xtu. C. de sacrosan. ec. ¶ In glo. ibidē vel aliter imper fectus no. glo. que credit tex. nostrū ad simplicē clericatū nā miles qui est factus simpliciter clericus perdit feuduz quā glo. intelligo verā nisi sit paratus per substitutuz ser vire argu. l. ad similitudinē. C. de epi. τ cle. τ clarius dicit in c. i. § qui feu. da. pos. ¶ Quero ulterius cū dicta glo. qd si iste conversus seu monachus relinquat habitū religionis an poterit recuperare dictū feudū. Et rñdet glo. q nō q ca sus est in. c. i. in fi. de benefi. semi. Et hoc voluit glo. vsqꝫ ad fi. Sz ēt istā qōnem reperio. d. Ja. ardiz. in sūma sua in ti. qui. mo. feu. amit. sub rubricella si vasallus efficiatur clericus distinguere. vt si re integra. hoc est nō habita que stione de feudo dimittat clericatū q feudū retinere pōt τ recuperare aliogn si iam habita est qō de amissiōe. vel res nō est integra q tunc nō recupat ar. C. de repu. here di. in. l. si ff. de optio. leg. l. mancipiorū. τ dic vt ibi p eum vbi plura allegat pro. τ cōtra. Et vr̄ mihi ista sua opi. satis equa. qm̄ si i termiuz pbationis converit non perdit bo na sua. vt no. in auté. ingressi. C. de sacrosan. eccle. facit q

no. in l. si procurato. in. §. in versum. ff. de in rem verso. qui enim intrat religionē videt gerere in animo id privilegi um q sibi tribuit nos. ar. ff. de servitu. l. si cui. facit qd not. in. l. attilius. ff. de servi. rusti. pdio. τ videt esse de mente Andre. in. d. c. i. in fi. de bene. fe. lz expresse dicat cōtrari um. hic τ in. d. c. qui. clericus facit ad pdicta qd not. in. c. beneficiū. de reg. iur. lib. vj. in glo. ij. τ fi. Sz vt salvemus hāc glo. dicamus q loquitur qñ iste iā fecerat pfessionē quo cāu nō posset feudū recupare neqꝫ retinere cū cēsea tur apostata. vt. j. et tex. iō nō posset stare in curia dñi vt i c. i. an iste qui interfecit fratrē dñi τ dicit in. c. qui clericus. hec declara vt dixi. §. qui feu. da. pos. in c. i. §. τ q. ¶ In glo. que incipit intelligo ad fi. no. q si miles gest ingres sus religionē hēat filios certe filij succedēt i feudo. ¶ Ex tra glo. et animemus intellectū huius. c. quidā fuit intelle ctus q miles fuit investitus hoc pacto vt feudū remane ret penes eū quousqꝫ hēret liberos. ingressus religionē nō pōt amplius liberos habere iustos. ergo amittit feudū h intellectus quāvis sit verus tñ nō est de mēte neqꝫ de ver bis tex. nostri qui tex. fundat amissionē pp ingressum reli gionis nō autem qr non haberet liberos vt pz ibi miles seculi qui factus est miles xpi τ patz in rōne tex. ibi nec pti net beneficiū. scdo nō placet q est indubitabilis §. l. qd la beo. ff. de carbo. edic. nā cū dubiū pactū incertus in feu do esse servandū. c. i. §. de duo. fra. a capita. invest. facit. l. i. §. si convenerit. ff. deposi. Scds intellectus est q tex. no ster procedat indistincte videlicet q vbicūqꝫ vasallus in gredit religionē pdit feudū qualecūqꝫ sit. Sz hic intelle ctus nō placet qm̄ monasteriuz habet loco filij. §. sed hoc pñte. C. de sanc. episcopis. τ no. in autē. si qua mulier. C. de sacro. ec. ergo quēadmodū in feudo succedit filius. c. i. §. cū vero coradus. §. qui feu. da. pos. ita τ monasteriuz vel etiaz negari non pōt donec ille vivat qui debeat remo nere apud monasteriū. c. in pñtia. de pba. Quare fuit ali us intellectus q hic erat feudū militare q quidē nō tran sit ad monasteriū. secus si esset tale feudū p quo monaste riū posset idonee servire fm bal hic. Ego autē putarē q tex. noster dz intelligi in quocūqꝫ feudo vt ingressus vasal lus religionem amittat feudum nisi monasteriū sit para tum servire per substitutū sive sit feudū militie sive quale cunqꝫ ar. no. hosti. τ io. an. in. c. in presentia de pba. Fal lit si fuerit electa industria persone vasalli q tunc non trā sit ad monasteriū cū non possit servire per subst. l. i. §. nec aūt. C de cadu. tol. l. inter artifices. ff. de solu. τ sic sumus expediti de lecturis huius. c. ¶ Quero quid si rex efficia tur monachus an ius regni transeat ad monasteriuz vel quos. dic q transeat ad successores sanguinis non aūt ad monasteriuz vt no glo xxvij. q. ij. scripsit τ adde ēt aliud q eo ipso q qs efficitur mo. desinit esse rex vel imperator ar. vij q. i. h nequaq gl. presens in prin ec. q. iiij. glo. in. c. ij. de purga. cano. in c. ea que de statu mo spe. in ti. de sta tu mona. §. i. ver. ij. τ dicit in. c. i. §. τ q. § qui feu. da pos an clericus reputet amplius de universitate civiu. dicit bal. q sic per. l. falsa. §. i. ff. d gdi. τ demō. τ de so. cōpe. c. dilecti. sicut dicimus de ecclesijs que sunt de corpore civi tatis fz oldra. ¶ Quero an si miles armate militie sit ef fectus miles gaudēs vt sunt milites tuscie an amittat feu dum. respōdet bal. q non q poterit servire per substitutuz l. nullus. C. de decu. li. x. Sz melior rō est q cessat rō tex. no stri. in fi. nam dicit tex. nec pertinz beneficiū ad eū qui nō debet gerere officiuz. sed hic miles dz et pōt gerere offici um militare si velit. ergo cessat rō tex. τ cessante ratiōe ces sat lex. l. adigere. §. q̄uis. ff. d iure patrona. ¶ Quero tu extra quid si vivo patre vasallo filius erat clericus vel cō versus postea tpe mortis patris filius est redactus ad sta tum laicalē an poterit tenere feudū τ dicit and. de iser. q sic. q tpe quo erat clericus nō hēbat feudum vnde nō pō dici q perdiderit id q nō habebat l. nec vilem. ff. et qui cap. in aio. τ. ff. d reg. iur. l. nō vr̄ rē amittere. Sz istaz suā determinationē limitarē nisi ipse filius remaneret apo

fuerat per.c.ij.ne cleri.vel mona.li.vj.vel si fuisset excōmunicatus pp delictū vt in.c.si quis a ꝑuio.ij.q.ii.ꝛ pbatur rōne qꝛ ex tali excessu ꝛ infamia nō posset stare i curia domini.ergo nec feudū retinere vt pbatˀ in.c.i.in ille q interfe.fra.de.in apostasia aut pfidia q ē hereticus nō ē dubiū qꝫ nō possit feud.retinere necꝫ recuperare vt de here.c.excōicamus.ꝛ.C.de apostatis in.l.apostataꝝ ꝛ in.l.fi.ꝛ in autē.interdicimusˀ ꝛ.J de statutis ꝛ cōsue.ꝫ liber.eccle.col.in.§.gazaros.triplex nāqꝫ ē apostasia vt no.in glo.in.c.i.ex̄ de aposta. ¶ Quero qđ si post mortē pris vasalli filiˀ suus erat clericus sꝫ postea laicatˀ:vtrū possit obtinere feudū:ꝛ vr̄ dicēdū qꝫ sic si res ē integra qꝛ nōdū sit mota qō alias secus per ea q̄ dicta sūt.sed An.de iser.dicit qꝫ si icōtinēti laicatˀ tūc tenet als secˀ ar.C.de nu.l.ꝛ si p̄.ex̄ de spō.in.c.litteras.tū mihi nō placet qꝫ ita statum excludatˀ si nō dimiserit clericatū.sꝫ intelligerē sm distinctionē quā posui.s.in.c.i.§.ꝛ qꝛ q.feu.da.pos ¶ Quero quid si vasallus efficiatur miles hierosolymitanus qui sm vulgare vocantur milites sancti ioannis:vel efficiatur miles sancte marie alamanorū vel similiū ordinū put dicit glo.in de.qꝛ cōtingit.de religi.domi.an perdat feud.p ingressū talis religionis.dic qꝫ nō.qꝛ nō perdit statū vn̄ poterit honeste seruire p substitutū.l.nullus q necu ꝛ l.neminem C.de decurio.li.x.nec vr̄ qꝫ cā iuris sit mutata lꝫ honor sit auctˀ.ff.de cōdi.ꝛ demō.l.falsa.§.i.secus aūt si cā iuris esset mutata forte ex cōstitutionibus ipsius ordinis qꝛ tunc mutato statu perdetˀ feu.arg.ff.de capi.dimi.l.tutelas.sm Bal.

¶ De milite vasallo qui contumax est.

¶ Continuatur hec rubri.hoc ordine.quia plerumqꝫ in causis feudalibus vasallus est contumax ꝛ nesciē quō sit pcedendū:ō subijcit rub.De milite vasallo q cōtumax ē.

d Ominus.h.d.Si dñs cōqueratˀ de vasallo qui cōmisit culpā ex qua dicit feudū amittēdū:citabit vasallus ter a curia septē vel decē dierꝫ spacio p termino quolibet:ꝛ si fuerit contumax dñs mittē in possessionem feudi quā possessionē infra annū veniens vasallus ad respondendū:recupare poterit.ꝛ post annum vasallus nō audiē de possessione necꝫ ꝓprietate:ꝛ pariter amittit feudū.h.d.prima pars.Si vero cōqueratˀ de dño qꝛ eū spoliauit de feudo vasallˀ adibit curiā ꝛ coget eū reuertētia dñi vt restituat possessionē vasallo ꝛ si dñs ter monitus cōtumax fuerit adibit vasallus maiorē ptātem vt ei faciat iustitiā ꝫ dñꝫ ꝛ si dñs cōtumax fuerit vasallus pt eū dñꝫ depredari.h.d.totus titulus. ¶ No.tex.ibi vocat militē idest vasallū vt legē de quo per glo.in.c.i.de feu.sine cul.no amit.qꝫ ante dia qñ dñs vult vasallū pronunciari incidisse in culpā ꝛ puari feu sine priuatū declarari:citat vasallū:aduerte quia ista est prima citatio que ipsi vasallo fit vt compareat tali die ad instantiā dñi ad se excusandū de tali culpa coram curia que dicta die cōgregabitˀ in tali loco. Jbi incidisse ex hocꝫ qꝛ cā dꝫ iseri in citatorio ad hoc vt citatus sciat an debeat cedere an contēdere.l.i.ff.de edē.ꝛ.l.fi.C.de edic.diui adri.tol. ¶ No.ibi vocari curiā qꝫ hꝫ curia accipitur p pibus curie:vt vidistis ē tex.in.c.i.de inuesti.i mari fac. ¶ No.p trinā vocationē seu citationē dicit hic dnm semel vocandū ꝛ iterū ꝛ.z.ꝛ sic videtˀ qꝫ nō sufficit vnū peremptoriū p oībus iuxta.l.nōnūqꝫ.ff.de iudicijs qđ sensit hic gl.ꝛ facit rō qꝛ cū hic agatˀ de pena priuationis nō sufficit vnici pemptoriū sed requirūt tres citatiōes p trina interualla iuxta gl.in cle.i.in verbo.tertio.de vita ꝛ honest.cleri.Jo.and.in.c.ex tue de cle.nō resi.ꝛ i addi.ad Spe.in ti.de cle.nō resi Bal.in.c.ex ista de cōsti.Lud.in.l.ij.C.de re iudi.allegat gl.in.l.ij.§.sena ff.de iure fisci.Jmo.in.l.si vero.§.de viro ff.solu.ma.ꝛ in.l.ij.finita.§.Julia.ff.de dā.infec.ꝛ dicit Bal.p gl.hic quā ad hoc cōmendat qꝫ si p statutū daretˀ forma qđ qs ponatˀ in bāno pcedentibus duabus citatiōibus tot dierꝫ p qualibet citatione nō hꝫ iudex dādi ptātē vnā pro oībus qꝛ cū ista sit forma data a statuto nihil inuitari pōt et vnius hore momētū.l.ꝛ si nihil.ff.de regu.iur.l.cōstitutionibus.ff.ad munici.hīc crederē qꝫ sufficeret vnica citatio p oībus cū tribus tēpor interuallis iuxta.c.cōstitutionē de sen.exco.lib.vj.ita Lardi.in.d.cle.i.l.vj.col.ꝛ Jmo.ibidē q pōderat gl.hic tū vbi cēt citādus tyrānus vel vasallus quispiā terribilis citāti sufficeret vnica citatio Jo.an.in.c.nō minus de imunita.eccle.ꝛ ita Bal.hic facit no.i cle.causaꝫ de elec. ¶ Jtē ibidē et tex.no.p tres citatiōes successiue cū obitis interuallis cōuinci pertinaciā ꝛ cōtumaciā vasalli vt hic et j.q̄ fuit pri.cā be.amit.i.§.i.ꝛ in l.consentaneū C.quō ꝛ qñ iudex p Jo.an.in.c.statuimus ex̄ de supplē negli.pla.ꝛ i c.et pte de rescrip.sig et q̄ cōtumacia priuatˀ possessiōe rei feudalis vt pꝫ in hoc tex.ꝛ in.l.fans.ff.de i ius vocā.quā recupare nō pōt vsqꝫ ad ānū ad qđ facit.C.de pscrip.xxx.vel xl.an.l.si qs emptiōis in.§.pe.vel elapso āno priuatˀ etiā dño vt hic ꝛ in.l.operandū.§.fin aūt reus.C.de iudi.ibi Lv.ꝛ qđ ibi pvoc.nā esset absonū qꝫ p vnā cōtumaciaꝫ solā qs pateretˀ tm̄ dānū vt no.ff.si qs ius dicē.nō obtē.in.l.i.i fi.c.qm̄ frequēter.§.i alius.cū se.vt lite nō cōtes.l.si finita.§.iulianus ff.de dā.infec.et hic inferē qꝫ aliud est feu.aliud possessio feudi put in simili no.i.l.si mulier i §.q possessionē.ff.qđ met.cau.in.c.lr̄as de iura.calū.fac.l.naturaliter.§.nihil cōe.ff.de acq.pos. ¶ No in citatorio debere adijci cām. Jtē tps vt in d.l cōsentaneū. Jtē locū l.si ppōis.C.quō ꝛ qñ iudex Jtē ad cuiˀ petitionē vt.l.fi.C.de bōis auctē iudi.pos Jtē corā quo vt hic.ꝛ in.l.i.si qs ius dicē.nō obtē.put de pdic.dixit Spe.ti.de cita.§.iā de cita.modˀ āt citādi erit talis:si citādus ē absēs qꝛ citabit ad domū p lr̄as ꝛ iste lr̄e citatorie dimittūt ad domū citadi ar.ff.de iur.l.si pupil.§.pscribere ꝛ qđ no.i.l.fi.ff.de integ.res.C.quō ꝛ qñ iudex l.i.ꝛ ij.scā tm̄ diligētia de psōa in ita no.i.c.cāꝫ de dolo ꝛ ptu.p Bar.i.l.iij.§.ptor.ff.de dā.i.sec.ꝛ p no.i cle.cāꝫ de elec.Jnno.i.c.fi.de cog nat.i pos.ꝛ sic citabiē ad domū.l.fi.C.de ānali excep.cū palleg vel in feu.vbi dꝫ residere c.ex tue.de cle.nō resi.c.qm̄ frequēter §.si vero i gl.ex̄ vt lite nō cōtes.ita An.hic tū nō itelligas qꝫ sit necesse qꝫ ponit at ipꝫ p totā ciuitatē vt no.gl.singularis i autē.de reg.reis i.§.si vero ē poterit citari p cedulā puta cedulā que affigatˀ i albo ptoris vel i foribˀ palacij illius terre vel si ē iudex ecclesiasticˀ fiet i foribˀ eccl'ie cathedralis vt pdicta pbāē i cle.cāꝫ de elec.ꝛ i cle.i.de iudicijs:nā talis citatio iducit notorietatē ꝛ lex reputat cā scilēcꝫ ad qđ facit.l.ij.§.i.ff.de origi.iur.citatio.n.verbalis nō ē ita tuta qꝛ vox pcōis paucis inotescit vt in autē.q semel.C.quō ꝛ qñ iudex.Et de forma citationū plene pōit Spec.in ti.de cita.§.i.ꝛ in.§ seq̄ ꝛ i ti.de cita.§.i.ꝛ in.§.sequē ꝛ i.§.iā de cita.ꝛ in §.sc.ex̄ de cōst c.ex lr̄is. ¶ No ē hic tex.sm bal.qꝫ sicut p trina monitionē cōuicit cōtumacia subditi:ita p trinā requisitionē cōuincit pertinacia dñi Jnno volunt.l.c.i.de supplē.negli.pla.ꝛ hoc dicit regulare qm̄ inferior regrit maiorē:in iferiore aūt sufficeret vna requisitio psonalis regulariter ad cōstituendū cū i cōtumacia vl negligētia.Jnn.i.c.cōsuluit de of.del.qꝛ sufficit semel moneri iferiorē a supiore vel ē qñ par regrit parē vnica requisitio sufficit.Jnno.in.c.cū nobis oli de elec.Bal.sꝫ in.v.col.p quo ē glo.in verbo requisierit in cle.de hereti.ꝛ de supiore qꝫ per vnicā interpellationē cōstituat iferiorē in negligētia.glo.in cle.qꝛ cōtingit ꝟ.in quo de religio.domi.ꝛ facit ad pdicta glo.in.c.si eps.xvij.dis.Archi.ꝛ Gemin.in.c.si cōtra vnū de offi.del.lib.vi.glo.in c.cupiētes.§.qꝫ si per viginti in verbo proposita de electio.lib.vi.Jste articulus est multū dubius inter docto.An quādo tractatˀ de interpellatiōe sine requisitiōe extraiudiciali sufficiat vnica an requiratur trina ꝛ quantū ad cōstituendū superiorē in negligētia vos habetis hic tex.sm Bal.ꝛ ita cōiter allegatˀ sed iudicio meo nihil facit qꝛ loquitˀ in citatione iudiciali: sed pro honestate ꝛ reuerentia

dñi ter. visus est verbis requisitiõis ⁊ monitiõis tñ apparet q iudicialiter agebat ⁊ ad cõstituendũ dñz in cõtumaciã per quã poterat incidere i amissionẽ pprietatis. Scdo adducit ter. Et ibi Host. in.c.i.extra d supplẽ.neg.pla. sed ad illũ ter. põt rñderi q loquit in casu spãli qñ tractat de cõstituẽdo superiorez in negligẽtia ita vt iferior possit exercere iura supius. Tõ q illũ ter. ut et tz do. Anto. in.c. cũ cãm de offi. dele. ⁊ per glo. ibi que cõiter reprobat cũ loquat de requisitione paris ad parẽ quo casu sufficit vnica interpellatio nõ aũt requirit trina. volũt gl. z. allegate ⁊ in cle. in ver. scãm de decimis ⁊ ibi doc. ⁊ in.l. si typa C. de fide instru. ⁊ in r. haste fisca. ⁊ tz do. Anto. in.c. tua de testa. Bal in.l. g crimẽ. C. g accusare i.l. nã ita diuus. ff. d adoptio Adducit tertio. ter. in autẽ. statuimus. C. de episco. ⁊ cle. qui ẽt dato q valeat q nõ credo: q: nõ potuit imperator statuere illud cõtra clericos q per negligentiã ter requisiti de iusticia ministrãda iurisdictionẽ amittãt. loquit i casu spãli ⁊ odioso priuante clericũ iurisdictione sua cuz non debuisset ita statui sz haberi recursus ad superiorẽ ecclesiasticũ. c. nullus. in prin. de iurepatro. ⁊. c. pastoralis in prin. ff de offi. ordi. Tñ ẽt hãc opi. q requirat trina in superiore tenet. d. Anto. in.c. ex lris de consti. ⁊ ibi Imol. ⁊ solent ponere ⁊ disputare ibi ⁊ Kardi. post glo. in cle. dudũ in verbo recusare de sepul. Ludo. in.l. de pupillo. §. si quis ipsi. ff. de opis no. nũcia. ⁊ faciũt que vult Ang. in. § si qs nõ implens in autẽ. de heredi. ⁊ falci. facit. l. iiij. ff. d pigno. ac. ibi Bar. sz ille ter. loqt in aliis terminis vz qñ par requirit parẽ ⁊ tractat ibi de magno piudi. q: creditor regrit debitorẽ sup vẽditiõe pignoris iuxta. l. fi. de iure domi. impe. Vñ Lud. de roma in cõsilio. cccclxxvij. qd incipit. cipotẽtis ⁊c. in casu pposito. dicit ipse q ɔtra Hostiẽ. d. Anto. ⁊ sequaces ẽ ter. in cle. quãuis de appel. vbi inferior regrit supiorẽ pro apls. ⁊ nõ regrit trina regsitio sz sufficit q in vna appellatiõe petat semel ⁊ pluries ⁊c. p ut ibi. Sz sustinẽdo ab hoc ɔrio Host. ⁊ sequaces possumus rñdere q in cle. quis nõ agebat de iure auferẽdo a supiore p interpellationẽ ⁊ negligẽtiã causatã ex ea: q iurisditio supioris per appellationẽ iã erat deuoluta ad iudicẽ ad quẽ: lz in appellatione ab interlocutoria reuocabiliter i appellatiõe ad diffinitiuã irreuocabiliter. tñ petitio aplorũ nõ fit tã ad deuoluendã iurisdictionẽ de illo superiore ad aliũ supiorez q ad habendũ aplos pro informatione iudicis ad quẽ. ⁊ ad videndũ si iudex a quo ab interlocutoria vult reuocare errorẽ suũ. ⁊ sic nõ est sine rõne. q: cũ iã iurisditio in iudice a quo fit p appellationẽ suspẽsa ⁊ deuoluta ad iudicẽ ad quẽ nõ mir si nõ regrit tanta solẽnitas in interpellãdo iudicẽ a quo vt respõdeat de aplis ⁊ sic plene deuoluat cã ad supiorẽ eiusdem iudicis a quo: quãta regrit in priuãdo iudicẽ a quo iure suo ex mera negligẽtia. Vñ qcqd ẽt dixerint dñi in.c. si ɔ vnũ. ff de offi. dele. li. vi. nõ recedendo a cõibus opiniõibus. Cõcludo q si agit de cõstituẽdo supiorẽ i negligẽtia ⁊ requirit tria monitio p dicti Host. ⁊ sequaciũ auctoritates. Aut agitur de cõstituendo parẽ in negligẽtia vel inferiorẽ ⁊ tũc regulariter sufficiet vnica nisi pp magnũ preiudiciũ lex aliter statuat vt in. d. l. iiij. ff de pigno. ac. ⁊ facit ad predicta qd vult glo. in. l. mora in pri. ff. de vsur. ⁊ Bart. in. l. ticia. §. vsuras. ff. de lega. ⁊ in. d. § sigs ipsi Salic. in. l. fi. §. illud C. de appel. vbi pp grauitatẽ piudicii nõ sufficit vnica negligentia ⁊ Ang. in ɔsi. cxxviij. qd incipit qdã Matheus ⁊ ita intelligant glo. z. allegate facit ter. in. c. a. §. est ⁊ alia ẽ. que fuit prima cã bene. amit. Bal. h ⁊ i. l. ad peremptoriũ ibi Ang. ff de iudi. ¶ No. ibi ⁊ si nõ venerit qualiter pcedat ɔ vasallũ cõtumacẽ vz q: trib⁹ vicibus citat spacio septẽ vel decẽ dierũ arbitrio iudicis q vasallus ter citatus si nõ venerit. tũc pares curie debẽt mittere dñm i possessionẽ rei feudalis de q est cõtrouersia. ¶ No. ibi h de ipso feudũ amittat vz expoñ sm Ja. ⁊ Bal. h. i. possessionẽ rei feudalis amittat. Nã illa cõtumacia idueit amissionẽ ppetatis i. dominii elapso anno a die missiõis in possessionẽ sm Bal. hic. ¶ No. ibi sed intra annũ q postq̃ dominus est missus in possessionẽ põt vasallus purgare cõtumaciã suã ad iudiciũ veniendo ⁊ recupabit possessionez feudi. Si vero vasallus nõ venerit infra annũ a die missionis in possessionẽ certe amittit vasallus vtile dominiũ feudi sui. ⁊ sic priuit vasallus poterit etiã sibi in alia cã si quã hẽat negari audiẽtia. gl. est singularis in. l. z. si p pretorẽ. §. sed si dñ decreto. ff. ex qui. cau. ma. Bal. in. c. i. an apud iudicẽ questi. feu. in h. A. ua. h Ludo. in. l. i. l. ii. col. de arbit. Kano. in. c. tue. extra vt lite nõ contestata sm Bal. hic in. iij. col. p Inno. in. c. cumana de elec. ¶ Lt ver. si vero dominus ibi cõqueraẽ ⁊ ibi ɔqueri. no q vasallus spoliatus a domino nõ intẽtat interdictũ vñ vi nec actionẽ famosa ɔ dominũ. l. i. §. ater dictũ. ff. vi vi. Panor. in. c. ceterũ de iudi. in. ii. col. Sz solũ p viã querele petẽ si bi pspici sup spolio facit qd nor. Inno. in. c. insinuãte qui cle. vel vouẽ. Jo. an in. c. prin de offi. ordi. li. vj. ⁊ in. c. cũ singula de preben. eodẽ li. ¶ No. ter. ibi d domino cõquerit. sufficere qd vasallus dicat cõqueror de domino qui spoliauit ⁊ hoc hẽ p libello. i. q. iij. c. q: pisala. ibi gl. doc. in. c. cũ dilect⁹ de ordi. cogni. ⁊ sine alia cõclusiõe perdit libellus ⁊ si dominus fuerit cõtumax dz recurrere ad curiam que qdẽ curia coget eũ reuerẽtia dominũ ad restituẽdum possessionez vasallo vel iudicio curie se cõmittat dominus. ¶ No. ibi si ter admonitus dominus a parib⁹ curie fuerit contumax licitum erit vasallo ire ad superiorem ⁊ si dominus noluerit parere ⁊ fuerit contumax certe licitum erit vasallo depredari dominuz suum ⁊ sic nota hic esse casum q vbicunq propter potentiam aduersarii iudex non potest administrare iusticiam certe debet adire principem vel maior. §. si vero forsan. in auten. d questione. Ideo videmus q inferior inuocat brachium potentiorem pro tuitione sua vel executione sue sententie. c. significasti de offi. delega. l. a diuo pio in principio. ff. de re iudica. l. episcopale. C. de episcopali audientia. c. significant de officio ordinario sm Jaco. hic ⁊ postea in superioris defectum potest iniuria affectus ⁊ damno aduersarium depredari: faciũt nota. in. c. ⁊ si pignorationes de iniuriis ⁊ ⁊ damno dato: faciunt nota. per Bald. in. l. sed si alt⁹. §. bellissime. ff. quod vi aut clam gl in l. nullus. C. d iudeis Bald. in. c. i. in prin. de pace iura. fir. tenen. i. ii. §. ⁊ post originem. ff. de origi. iuris Bar. in. l. i. in xv. col. d summa trinita. glo. in. c. ingentum ibi Panor. post Inno. in. c. olim causam de restitu. spolia. Specu. in titulo de actore versi. viij. Jacob. Aluaro. dat intellectum ad textum q vasallus poterit depredari dominũ i. priuare predio feudali manu militari ⁊ violenter cum licentia tamẽ iudicis ex quo recusauit implere iussum superioris ⁊ fuit contumax ⁊ ita allegat Jaco. ardizo. in summa feudorum in titu. de conten. feu. super prima rubricella. Bald. hic ex hoc ter. colligit q q obmutescit ⁊ non loquit de iusticia requisitus negare iusticiã videtur. facit ter. in cle. ii. de appellatio. Ideo dicit post An. de iset. q vbi propter denegatã iusticiã possunt concedi represalie ita ⁊ ppter morã non exhibite iusticie de qua legitime constare debet Bal. i autẽ. ⁊ oĩo. C ne vxor pro marito Jo. de lignano in tractatu represaliarum circa materiaz in prĩa ⁊ tertia qõne Bart. in tractatu represaliarũ in prima qõne principali c. dominus noster. iiij. q. ii. Joã. de lignano vbi prorie circa causam formalem qõne quarta facit qd not. Joã. and. in mercu. in regula nõ dz qs de reg. iur. li. vj. ⁊ in. c. i. d iniuriis o li. ¶ Colligit ẽt Bal. ex hoc ter. q statutũ ꝑ dare licẽtiã depdãdi. facit. c. felicis d pẽn li. vj. c. p bonam d bonu. co. li. ⁊ qd Jo. an. ⁊. d. Anto. in. c. fi. de cõsuetudie ⁊ excusaretur in foro cõscientie sm Bald. hic faciũt que no. Inno. in. c. ex plerisq de imu. ecclesiar. doc. in. c. si diligẽti d pscrip. Sali. i. d. autẽ. ⁊ oĩo. Bar. i. d. tractatu represaliar. i. i. q. principa. ¶ No. ter. ibi malo ordie gpe si. sz Bal. q factũ ẽt p supiorẽ malo ordie dz reuocari ⁊ iõ pt appellari ẽt si alter nõ ledat. l. aut pretor. §. pnimẽ. ff. ne

mino. facit ad predicta c. conquerente de resti. spo. l. me minerit. C. vnde vi. bar. in l. iuste possidet. ff. de acq. pos. l. f. C. si per vi vel alio mo. l. i. §. necessario. ff. si mulier ventris no. gl. in l. minor. in prin. ff. de euic. inno. in c. querelam de elec. tex. et ibi Bal. in c. ab excõicato de rescrip. et sic vas. spoliat' vt dem est prius recurret ad iusticiam et in defectu iusticie via facti se iuuabit. Vel aliter et tertio dicat quod intelligit q posset dñs depdari. i. incontinenti recuperando possessiones et satis incontinenti dicit conuocando amicos. l. iii. §. cum igit cum gl. de vi. et vi arma. ¶ In glo. sed hodie ibi quotidie visitat no. gl. q vult q licet tex. ponat spacium septe vel decem dierum i termino statuendo tñ cõsuetudo sunt vt arbitrio iudicis det dillatio. ¶ Capio gl. magnam et ad fine dicit q hec gl. est magistra in materia citat. de q in l. cõsentaneum cum sua aut. q semel. C. quo et qñ iudex et l. properandum. C. de iudiciis in l. si finita. §. iulianus ff. de dã. isec. i. l. cum proponas. C. de bõis auctoritate iudi. pos. i. l. i. C. de dila. in l. ii ff. si quis in ius vocat' nõ ierit et in c. quoniam frequenter extra vt lite nõ contesta. et in l. ii. C. vbi in rem actio ¶ Pro declaratõe uni' contrariu oppoĉi de gl. contra ea que supra. dixerunt et q sm edictum quod nõ h3 nomen a lege sed magistratu et appellat citatoris sit maioris dignitatis et au contraris quam vltimum q h3 nomen a lege appellat peremptorium quam solus princeps reuocat citatorium l. ii C. de propo: agen. in reb' et hec glo. hanc difficultate dimittit insolutam quod hoc voluit vsq ad §. illud ait assidue et c. dixit ia. de bel. q ibi loquit de citatoriis q fiunt ab illustrib' q nõ possunt reuocari nisi a principe vel illis q fiunt a minorib' q possunt reuocari. alius vero q nec glo. nec ia. de bel. sane intellexerit. de l. ii. C. de prin. age. in reb' q lex illa loquit in speciali casu illi' principis agente in reb' erant namq isti agentes in reb' viri approbati et positi in matricula. C. de agen. in reb' q habebat curam portandi per prouincias pecuniam publicam et annonam l. ii C. decuri. Et erant plures per diuersos numeros vt no. sup rubrica de agen. in reb'. et isti tales agentes habebant priuilegium vt nõ cõuinirent corã aliis iudicib' vt. l. fi. C. de curiosis. sed solum corã suo principe et io de in d. l. ii. q solus princeps reuocat dem citatorium et sic nihil vz argumentatio illi' gl. preterea peremptorium est maioris potestatis q3 citatorium quod p3 q3 nõ potest includere oĩa alia edicta citatoria vt in d. l. cõsentaneum et in l. nõ minus. Item q3 ponit disceptationem l. ad tertium. ff. de iudiciis igitur et hoc est quod statim subiicit ista gl. in d. §. illud in q sequit vsq ad §. restat ergo et c. de quo dic vt. i. d. l. cõsentaneum et plene in spec. de citat. §. viso prout. Nec habere hic locum extra Aute. at q semel. C. quo et qñ iudex. q3 illa procedit i iure cõi h loquitur in iure spali feudorum. Et no. ex gl. q cõsuetudo est in particulari in istis dilatõib' iudicialib' est attendenda l. i. C. de emanci. lib. l. iii. in fi. ff. de testa. l. ii C. quemad. te. ap. si n esset cõsuetudo q arbitrio iudicis daret dilatio, et hic alia, q in feudalib' deberent pes dare alter de istis terminis vel septe vel decem dier. Et sic sentit gl. dum dicit q ista prefixio termini de cõsuetudine est arbitraria iudici. Et dari' alia, q si nõ esset cogeret iudex alter de istis duobus tpibus prefigere vel decem vel septem dier. Et sm hoc quod dr in tex. arbitrio eiusdem curie terminando intelligitur dare arbitrium solum vt eligat alter ex istis duob' tpib' expressis i tex. Et per hec habetis singulare declaratione ad cõem theoricam de qua per bar. et alios i. l. ii. ff. de re iudi. Ca no. cõiter vbi positi in c. cum sit romana de appe. Panor. in c. i. de dilat. q h3 q vbi dilatio venit assignanda bois ministerio s. a iudice potest augere vel minuere ipsas et est arbitraria. Illud est vex. nisi lex vel consuetudo vt h tex. prefixisset alter' disponendo et legem mutando circa q velit arbitrium iudicis versari vt p3 ex predictis. Et hoc voluit hic bal. in. vi. col. allegat. l. i. §. caliumniatore. ff. ad tur. l. si in l. in prin. ff. locati. io. an. in c. cum inter vniuersas de elec. ¶ In gl. ecce q liberto ad fi. signate gl. q vas. potest vocare in ius dñm suum et nõ iplorata venia. et dz vas. vt contra dñm suum sibi et honestus et loq cum magna reuerentia cum dño et in iudicio. Ex quo infert bal. q subdit' potest vocare in ius principem vel fiscum et nõ iplorata venia. Sed hec illatio bal. nõ est vera. hec est gl. et quod ibi bal. no. in l. fi. C. de quadrie. prescrip. q subdit' nõ potest vocare in ius principem vel fiscum sine venia. Nec ob. hec gl. q3 nõ loquit de principe vel fisco sed vt bal. stat q prohibitio de nõ vocan. in ius nõ h3 locum nisi in casib' a iure expressis. l. generali. ff. de in ius voca. nisi extendat ad instar liberti q nõ vocat patronum quod ar. est bonum in iure de patrono et liberto ad dñm et vas. glo. in. c. i. §. si et q declarato. q fuit pri. cã bene. amit. ¶ In gl. sed cur. no. gl. q declarat tex. nã dr q si ad precepium curie dñs non voluerit restituere possessione vasallo poterit ipse vas. adire aliu principem maiore tñ in potestate est ipsi' vasalli an velit agere cum corã parib' vel adire principem l. quod fauore. C. de legi. sed licet. in fauore vasalli cõcedit vt relicta curia possit adire superiore. ergo huic fauori poterit renunciare vas. et psec q cum in curia pariu ar. l. si quis in cõscribendo C. de pac. l. nõ dubium ff. de iudiciis. q3 ex quo pmittitur in ei' facultate p verbum liceat ergo necessitati nõ subiicitur tex. ibi vel iudicio curie se cõmittat q hic tex. loquitur de in banitate. Nam pares curie sunt iudices in cã feudali inter dñm et vasallum. c. i. §. de inuesti. in mari fa. ergo non est necesse q dñs se committat curie et sic paribus cum iã pares sint iudices etiam contra dñm inuitum possunt reddere ius l. iter stipulantem. §. si stichum. ff. de verbo. oblig. ¶ In gl. intelligitur ibi extra. nota etiam glo. que intelligit tex. nostrum q ita demũ vasall' poterit depredari dominum si domin' sit bannitus propter contumaciã. alias si depredaret vasallus dñm nõ bannitum quamuis dominus sit cõtumax vasallus incideret penã. l. extat. ff. quod metus causa. Et cum hac glo. transit And. sed Iaco. de bel. et bal. sentiunt tenendo cõtra gl. Nam gl. sentit q pares curie possint bannire dñm sed hoc est falsum, cum non habeant imperium banni. vt no. i. l. nulli. C. de se. et interlocu. om. iudi. Sed vltra bal. moueor strictius contra glo. per tex. et si dominus iusticiã et c. vbi tex. se fundat propter cõtumaciam dñi nihil aut dicit de banno. Nec obstat l. extat per quam mouet gl. nostra q3 in d. tex. q auctoritate legis siue cõsuetudinis de qua hic i tex. vasallus depredat dñm propterea non tenetur penam l. gracchus. C. ad l. iuliã de adulte. et sic non incidit in penã d. l. extat. ¶ Ad fi. gl. hec. gl. est signabilis que vult q quemadmodum vasallus elapso anno perdat feudum. Ita dñs per cõtumaciã proprietate perdit tenementi glo. istam q a pari iudicatur vasallus et domin' . c. t. i. qualiter do. proprie. priuetur ¶ [illegible] ab extra an ista solennitas de q in tex. nostro debeat obseruari i vero cõtumace qui citat' dixit expresse nolo venire: et quidam dixerunt q sic per ea que dixi s. in gl. iii et hanc partem secutus est pe. sub dubio forte vt dixit Cyn. in auten. qui semel et hoc ista ratione quia forte se emendabit. hanc partem secutus est quidam bartholomeus disputando vt bal. in. d. l. tres denunciatione et quoniam si renunciat vni remedio non videtur renunciare alteri l. si dominus ff. de seruitu. rustico. predio. Item quia debemus interpretari in benigniorem partem et pro hac parte adduco glo. notab. que hoc tenet. in c. venerabilibus de sente. excom. lib. vi. Sed bal. eam reprobat in l. consentaneum sed pro alia parte est an. videlicet vt non sit necessaria ista solennitas in vero cõtumace quia postquam sumus certi q citatus non vult venire non est amplius expectandus. c. ii. de dolo et contu. lib. vi. arg. l. continuus in. §. cum ita de verbo. obliga. et no. in l. et post. ff. de iudiciis et adducit arg. in c. i. i. hic firmatur lex. facit quod no. Io. and. in c. irrefragabili de offi. ordina. vbi volunt q vbi datus est alicui terminus quem allegat hic bald. Alia. dicit hanc partem veriorem de stricto iure per nota. in d. l. tres denunciationes et quia iste tex. loquitur de ficto contumace quod patet quia non sine ministerio dicitur hic in tex. q citatus non respondit

videret dicendum foret quod ubi constat expresse quod non vult venire neque facere iusticiam domino perdere debet feudum sine alia expectatione ut l. d. §. item qui domino. i. que fuit pri. cau. benef. amit. ubi videtur casus: nam cum respondeat per contumaciam in contemptu iudicis et sic verissimus contumax non debet quod de novo citetur nec ad contumaciam presumendam nec ad maliciam convincendam quia de ea constat iuris id. lo. gl. a tuo manifestum facit quia dicit esse differentia aliqualiter veram et fictam contumaciam ut magis puniatur vera quam ficta et presumpta ut notatur in l. falcidia in §. si. ff. et qui. cau. in pos. eatur. a spec. in ti. de pen. decreto in §. restat. videtur autem hoc notandum hoc videntur amplecti bar. et bal. in. d. l. et res denunciationes p. c. a. et. u. et quod ibi no. de dolo et contu. lib. vi. Item quia numerus citationum est inductus de benignitate a qua sic respondens se facit alienum quia dolo non caret ut. ff. de reg. iuris. l. non fere videri et animi sui perseverantia presumitur. ff. de proba. l. cum tacitum hac premissa gl. xxxiii. q. iiii. de illicita. ubi glo. plene de hac materia hoc tenet Inno. in c. ad petitionem et de accu. pro hac parte adduco gl. iii. in posi. tam que salvari potest in vero contumace non autem in ficto verum autem talis contumax veniendo postea adhuc curia sedente posset se purgare et audiri debeat vide per doc. in l. divus. ff. de in inte. resti. Panor. in c. fi. de dolo et contuma. in c. cum parati de appella. doc. in c. venerabilibus de sen. exco. in §. sectis li. vi. non est proprie materia feudalis ideo non visisto satis sit referre necessaria. ¶ In ea ibi disputatione no. glo. quod format questionem talem. pone vas. confitetur feudum esse conditionalem nam feudum conditionatum est quod datur ad certum servicium no. gl. in c. fi. de capt. que curiam vendi. dominus autem dicit quod feudum sit purum non conditionatum; queritur an dominus possit acceptare confessionem pro parte. scilicet quod sit feudum et pro parte negare. scilicet quod sit conditionatum respondeo quod non quia est unicum capitulum ar. l. et. ff. de minori. et quod plene no. bar. in l. aurelius. §. item quesiit. ff. de lib. lega. habetur in c. bone in primo de postu. plato. nam dominus aut in totum debet acceptare confessionem vasalli aut in totum negare secundum an. hic ad fi. gl. vult quod sequens. c. sit superfluum. ¶ Quero quid si dominus vel vasallus confiteatur investituram feudalem an hec confessio probet investituram novam. respondet on. quod sic ar. l. generaliter. C. de non numera. pec. Sed gratie de est ar. contra in c. i. in quot testes sunt neces. ad proban. no. investi. sed ibi habetur responsum quia verissimum est dictum andree. ¶ Item quero. pone vasallus est depredatus dominum propter contumaciam restituit possessionem vasallo; queritur an vasallus depredata teneatur reddere: respondet bal. quod non que sunt capta a vasallo in bello licito ar. no. c. sicut de iure iuran. Sed ar. contra bal. c. ex litteris de consti. cogn. ¶ Ultimo quero quo ordine procedendum sit contra dominum et dic quod primo vas. debet adire pares curie qui precipient domino ut restituat possessionem vas. et contra sententiam contra dominum si vas. voluerit. Si vero vas. maluerit adire maiorem potestatem tunc maior potestas coget dominum restituere possessionem vas. quam si noluerit restituere perdet possessionem ut vidisti. In gl. vel vas. poterit depredari dominum. nam dicit an. quod in castella et hispania vas. qui non consequuntur ius suum inducunt bellum contra dominos suos. ¶ Quero post Alvaro. ticius spoliavit vas. meum ego vero spoliavi ticium et sic ingressus sum possessionem feudi malo modo; an habeat locum iste tex. ut vas. agat contra me tanquam spoliatorem dicit an. de iser. quod non. cum non possit se fundare super spoliatione sibi facta per tertium. l. loci corpus in. §. comper. ff. si servi. vendic. sed tu assigna aliam rationem quia competit solum contra spoliantem. l. i. in prin. cum ibi no. et §. qui. vi eo me. et l. cum a te. ff. de vi et vi arma. et intellige predicta quando nulla causa potuisset imputari domino super violentia facta vas. quia alias secus. ut in d. l. i. in §. i. et in l. colonus ubi de materia ista tractatur. Alex. vilem rei vendi. bene poterit inceptare ut di. xi. in de inves. in mari. fac. in. §. i. Sed non video quare non possit habere vas. remedium. c. sepe de rest. spolia. si scienter successit in vicium ut ibi vel. c. reintegranda iii. q. i. si ignorant per ea que habentur in. d. c. sepe. et in. c. cum ad sedem de resti. spo. per Lud. et modernos ubi et potes colligere alia remedia in. l. rem que nobis. ff. de acquiren. poss.

Bar. in l. si coloni. C. de agri. et censi. lib. xi. Et apud allegat. lu. incipit letatus. Ang. in consi. cxliii. quod incipit in dei noie in questione predicta vertente inter eos et castrum et sic magis erit consultum vasallo habere contra dominum aliquod ex dictis remediis ad recuperandam suam possessionem quam habere necesse intentare vendi. rei vendicationem propter difficultatem peritorum. l. rem alienam. cum his que ibi Bar. ff. de pig. act. §. remedium insti. de iudic. spolians prior sed And. hic tenebitur ad interesse. l. i. §. ex hoc interdicto et §. rectissime. ff. de vi et vi arma. Dominus ergo si ipse spoliat te bz possessionem tenetur restituere possess. si spoliatur vel alio modo excludit vasallum et possessio venit ad alium tenebitur ad interesse. Tandem concludit And. per predicta ista si alius spoliavit vasallum et tandem possessio venit ad dominum cogetur possessionem restituere vel per utilem rei vendica. vel alio ex possessoriis remediis de quibus predixi. ¶ Quero quid si dominus spoliavit vasallum de alia re quam non sit feudalis an habeat locum iste tex. et respondeo quod non. ut tz Inno. i. o. c. cetera. ¶ Queritur an dominus spolians teneatur ad aliam penam quam restitutionis possessionis per. l. si quis in tantam. C. unde vi. Et dicit An. de iser. quod tenetur ad omnia ad que quilibet alter tenetur ar. eorum que ibi no. Non obstat iste tex. dic ipse ubi patet quod simpliciter condemnat ad restitutionem possessionis et non ad aliud quia non fuit petitum ultra per vasal. unde non debuit condemnari ultra petita. l. fi. C. de fidei commis. libertati. fortifico istud quia cum non sit iste casus expresse determinatus consuetudine feudorum debemus determinare secundum ius commune ut. in. de feudi cogni. in. c. i. vetera non obstant. ego reparem istam sententiam ut procedat in casu quando dominus fuisset tractus propter eius contumaciam coram iudice ordinario quod et criminaliter secundum nostrum delicta posset puniri ubi autem quod feudalis non erat de curia parium tunc putarem quod non imponatur alie pene, nisi amissionis feudi. et ut tz determinate Inno. in. d. c. cetera. in glo. pe.

¶ In quibus causis feudum amittatur.

¶ Continuatur ista rubrica hoc ordine ad precedentem. quia in ti. precedenti posuit unum casum in quo casu vasallus amittit feudum. scilicet propter eius contumaciam. Sed quia sunt plures alii casus in quibus vas. similiter feudum amittunt. Idcirco ut predicta declararet subiecit istum titulum: In quibus causis feudum amit. Et advertendum quia in hoc titulo et sequenti reperit alios casus positos. in. qui. mo. feu. amit. ut alios addit. et ideo non videtur superfluere unus titulus post alium. ut in simili. in. §. potest esse ti. quando succe. tene. et. in. hic potest esse ti. qui. mo. feu. amit.

1 **Ibertus.** Dividitur in tres in primo Obertus de certo requisitus a filio ut causas amittendi feudum exponeret. Respondit eidem quod cause amittendi feudum facile non possent poni sub certa regula. In secunda ponit qualiter se debeat vasallus habere ergo dominum. In tertia et ultima ponit diffinitionem feu. scilicet ibi quoniam. n. vas. certa ibi beneficium nihil est. hec divisio habetur loco summarii quando magistraliter procedit. ¶ Not. ibi aut diffinitio rotunda ex hoc tex. sumitur illa consuetudo que in dies utimur quia dicimus casus est rotundus certe in illa. l. ¶ No. ex eodem tex. quod sub certa regula et diffinitione non possunt comprehendi casus ex quibus amittatur feudum. sed in illis dicimus quemadmodum dicimus in proba. testium quod est arbitrarium iudici. l. i. ff. de testi. ¶ No. in ver. de illa secundum Bal. quod non omnis causa est sufficiens ad inducendam amissionem feudi. sed requiritur magna. c. inimicus xvi. q. vii. ¶ Not tex. ibi ex naturali ratione quod bona consuetudo super ratione naturali fundata est. facit. c. consuetudo. Ratio. n. naturalis ex instinctu rationis et nature fundata est. l. in summa. §. idem varus. ff. de aqua plu. arcen. l. scire oportet. ff. de excusatio. tuto. ¶ Sed contra tex. opponitur quod immo cause amissionis feudi sunt sub certa diffinitione conclusae. Unde opponitur in. qui. mo. feu. amit. et. i. que fuit pri. cau. benef. amit. ergo male loquitur tex. noster: possumus dicere quod licet causae amitte-

amdi feudi in hoc libello sint expresse. tñ si reperiant᷑ ra|iones alie amittendi feudi amittit᷑ feudũ ꝓpterea nõ sunt sub certa diffinitione cõclusę. ꝑ qua solutione facit tex. l. ii. ꝑx. §. predictis modis. ℂ Not. ꝙ non ols modus est sufficiẽs ad feudi amissionẽ. quinimo requirit᷑ notabilis ꝛ egregia in mali cãm ingratitudo. ℂ Nota ibi qd. n. ꝙ vas. ꝯ dñm se hñe ꝫ benigne ꝛ humiliter. Quinimo si cõtra dñm mdat superbe an ex hoc mutat feudũ: vt ꝙ sic per istũ tex. In ꝯrium veritatẽ arbitror qz si nota. nõ sit ingratitudo ꝯ dñm non amittit᷑ feudum vt statim dicam ꝛ videbimus in n. se. ℂ Not. ibi capiẽs ꝙ feudũ dat gaudiũ capiẽtibus qm qui liberaliter dat gaudet eẽ beatius sit dare quã accipere ꝛ ita dicit glo. vel aliter feudũ dat gaudiũ danti qz acquirit fidelitatẽ vas. c. i. in fi. ĩ. de for. fideli. Itez dat gaudium accipiẽti qz hz vtile dñium ꝛ cõmoditatẽ fructuum. ℂ No. ibi spõte ꝙ ꝯtus ab exordio feudũ dicat᷑ spõtaneũ in post ꝯcã inuestiturã dicit᷑ necessariũ qz hincinde nascit᷑ obli. l. in cõmodato §. sicut. ff. cõmodati. l. sicut. ff. de act. ꝛ obli. quãuis sru dñs ex pce dñi magis mitat᷑ grẽ quã obligatiõi vt l. ate vija in prin. but' opis. ℂ No. ibi seneca qd lz allegare auctoritates phorz moralium de quo in. l. i. ff. si cer. pe. in. c. cũ oẽs de cõsti. an. l. i. in prin. ff. de ꝯben. empt. vbi poetã allegat ℂ Not. ibi ꝓprietas. qd uitercũ dñium rei feudalis remanet penes dñm sed vtile dñium penes vas. nõ obstat iste tex. ibi vsufructus qz exponitur. i. vtile dñium sm And. ꝛ Bal. ℂ Not. ibi ad eũ heredes ꝗ suos. ꝙ de nã feudi ẽ ꝙ trãseat ad heredes suos masculos. c. i. §. ꝛ si dicitur'. ĩ. ǒ alie. feu. sed ad feminas non transit nisi notatim dictũ sit ꝛ sic in dubio presumit᷑ cõcessum ꝓ se ꝛ heredibus masculis c. i. in fi. ĩ. de duo fra. a capi. inuestit. ꝛ hoc ex tacita mẽte accipient. ꝛ cõceden. vt dixi. ĩ. qui. feu. da. pos. §. ꝛ quia. ℂ Not. ibi expssum. ꝙ duobus modis cõcedit᷑ feudum vno mõ ad certũ ꝛ determinatũ seruitiũ puta ad seruiendum in mẽsa. vel vas. ad incertũ seruitiũ puta do tibi feudũ vt seruias. ꝛ tunc dr certum feudũ ꝛ intelligit᷑ sm nãz feudale. c. fi. i. de capi. qui curiã vendi. Et dicit hic an. ꝙ si feudum datũ ad certũ seruitiũ cedit ad dñm remanet liber ab omni onere ꝛ si daret᷑ alteri nisi exprimeret᷑ nõ videret᷑ repetitũ illud certũ seruitium. l. ꝛ arrianus. ff. de ser. rusti. predi. Sed quid si dñs dat feudũ simpliciter nõ apponẽdo certum seruitiũ neqz incertũ vt seruias an tũc vas. tenet᷑ ad certum seruitiũ. n. An. hic sentit ꝙ non qz seruitiũ nõ est substãtiale feudi quinimo fidelitas ita et nec continet᷑ aliquid in iuramẽto de seruitio. c. i. de for. fideli. Sed ego putare ꝯrium ꝙ imo si dñs cõcedat simpliciter feudũ tunc vas. tenet᷑ ad seruitium dño qz de nã feudi est vt vasal. teneat᷑ seruire dño. c. i. §. firmiter. ĩ. de ꝓhi. feu. alie. ꝑ Feder. intelligit᷑ in dubio obligatus ad fiunna cõsuera. glo. in simili in. l. ex pacto. C. locati. nec obs. c. i. de for. fideli. qz lz in iuramẽto nõ veniat seruitiũ vt ibi: venit tñ ex nã feudi. s. §. firmiter. ergo intelligit᷑ ita actũ. l. cum quid. ff. si cer. pet. cũ si. ꝛ facit tex. in. c. i. in fi. ꝛ ibi dixi. ĩ. quid sit inuesti. Alua. in. c. si quis per. xxx. l. si ǒ feu. fue. cõtro. Bal. in. l. i. in. xxxi. q. ff. de rep. iudi. Ang. cõsi. cvi. qd incipit sanctissima in. v. col. Panor. cõsilio. lxxvii. qd incipit cõditoris omni in. v. col. quinimo seruitiũ et ꝓ principali cõsiderat᷑ in feudo ideo. qui non põt seruire nõ est babilis ad feudũ. c. i. an mutus vel alias impfec. c. i. ǒ natre vas. qui ar. bel. depo. c. i. §. mutũ in ti. epm vel abbatẽ. ℂ Quero ꝯ glo. quid si vas. cõfitet᷑ in iudicio vel ext᷑ iudicium corã testibus suũ feudum eẽ ꝯditionatũ nunqd ista cõfessio sibi preiudicat ꝛ hec glo. nõ soluit aliter nisi ꝙ remittit se ad libellũ dispot. px. ꝓ solutione qõnis tu dic pinguius ꝛ melius ꝙz ibi tangit᷑ per px. tũ ista talis cõfessio ꝓcessit ad se cõfitentẽ obligãdum vz distingui aut ista cõfessio emanat in iudicio ꝛ tunc sibi preiudicat qz habet᷑ ꝓ iudicato. l. i. C. de cõfessis aut ista confessio emanat ex iudicium quasi recognitio quedã. ꝛ tunc si est facta cum tũ

ꝛ presente dño preiudicabit sibi vt not. in. l. cum de indebito in fi. ff. de prob. ꝛ. C. de non nume. pecu. in. l. generaliter in fi. c. si cautio de fide instr. si vero sit facta sine causa tunc qz est indiscreta sibi nõ preiudicat vt est tex. in. d. l. cum de indebito. in fi. Idem si sit facta absente dño vt in l. certum in. §. si quis absente. ff. de confessis. ꝛ ad predicta facit quod dixit glo. in. l. i. in fi. ff. de interrogatio. et ita tz Old. cõsilio. cxxxiii. qd incipit factum tale dñs. b. ꝛ in ꝯsilio. lxxi. quod incipit ad primã. Lud. cõsi. cccxliii. qd incipit omnipotẽtis dei ꝛc. an dictum castrũ Paul. cõsilio. cli. incipit in xpi ꝛc. super ꝓ quesito Bal. in. l. cuz falsa. C. de iuris ꝛ facti igno. in pe. col. in. d. c. si quis per xxx. in. l. ij. C. de operis liber. in. l. ii. in. xiiii. col. C. de fine. ꝛ aqua Cardi. in cle. i. § porro de iureiur. Et ex predictis habes ẽt inferre an talis recognitio preiudicet successoribus in feudo qz si iudicialiter preiudicabit vt ẽt dicimus de snia ꝛ terminat Oldra. cõsilio. lxxxiiii. incipit elegãter circa negociũ si extraiudicialiter nõ preiudicabit. facit quod vult Bal. in. l. trãsac. C. de transac. Bal. in. l. de gna vox. C. de legib. Ange. ꝛ Imol. in. l. apud iulianũ. §. si quis alicui. ff. de lega. i. ℂ Quero dñs vult seruitiũ a vasallo immoderatũ. an vasallus sit obligat'. videt᷑ ꝙ sic qz vasallus ꝓmittat seruitium dño gnãliter: ergo hec locutio gnãliter intelligenda. l. de ꝓcio de publicia. In ꝯrium ẽ veritas qz talis promissio seruitii intelligatur dũmodo sit moderatum seruitiũ. l. si libert' ita. ff. ǒ operis liber. sm And. hic imo sm bal. poterit agere actiõe iniuriaꝝ iste a quo exiguntur imoderata seruitia. Ita Bal. in. c. i. in fi. ĩ. n. i. ꝑ l. qb' diebus in prin. ff. ǒ. ꝯdi. ꝛ demõ. ℂ Quero factum est aliqd pactuz ꝯ nãm feudi an in reliqs iudicabitur vt feudum. Rñdet And. ꝙ sic qz in his in qbus nõ loquitur pactum feuduz censebitur sm nãm suaz. c. i. i. ǒ feu. nõ hñte ꝓpri. nãm feu. Facit ꝙ vidim'. ĩ. i. ꝓludus in tertia diuisiõe feudorũ. ℂ Quero princeps dicit cõcedo tibi tale castrũ: queritur an dicatur feudũ vel donati. rñdet An. ꝙ ꝓsumitur donatio nisi ex aliquibus verbis ꝯcessiõis vel ꝯiecturis aliud appareat vt An. hic in fi. col. qz sine verba cõcernẽtia nãm feudi puta ad certum seruitiuz qz tũc ꝓsumitur feudũ. qz ex vbis cõcipimus mẽtem dñtis. l. labeo de suppel. lega. facit qd not. glo. in. l. cũ qd ff. si cer. pe. Et ita tz Olde. in cõsi. dix. incipit ex prĩti the mate. allegat gl. in. l. ij. §. fi. ff. de dona. ꝛ alia multa faciũt no in. l. cuz quid. ff. si cer. pe. maxie ꝑ bar. ꝛ bal. ℂ Quero pone princeps cõcessit gaio feu. puta castrũ' deinde castrũ reuersuz est ad dñm; postea dñs concedit tibi illud castrũ nunquid intelligitur in dubio cõcedere in feudum vel castrum dicatur allodiale ex cã donationis. rñdet And. ꝙ nõ ǒr feudũ ꝑ l. si quis edes in prin. ff. ǒ seru. vrba. pre dio. qz castrũ fuit reuersum ad dñm. ꝛ est penes euz liber qz res sua nemini seruit. l. vi. feu. in. pa. ff. si vsuf. pet.

ℂ Que fuit prima cã beneficium amittendi.

ℂ Continuat᷑ hoc ordie. Nã ĩ. ii. ꝓxime ꝓcedẽti Obertus ǒ ort. pollicitus est ponere cãs ex quib' amittitur feu. ꝓpterea subijcit᷑ rubrica. q̃ fuit prima cã bñficiũ amittẽdi.

p Rima. Si dñs decesserit vasallus infra primũ annũ ꝛ diẽ tenetur petere inuestituram; alias perdet feu. ꝛ eodẽ modo heres vasalli a dño tenetur petere inuestituram. i. annum. ꝛ diem alias perdet feu. ad hoc allegatur vsqz ad §. est. et alia. ℂ Nota ibi beneficium ꝙ vasallus defuncto domino dz adire eius heredem petẽdo inuestituram. j. annũ. ꝛ diem alias perdet feudũ. Eodem mõ si vasallus decesserit eius descẽdens masculus tenet᷑ petere inuestituraz j. annum ꝛ diẽ. ℂ Quero cũ glo. q. an sit necesse ꝙ vasal. vtrũqz faciat ad hoc vt nõ amittatur feudũ. s. hec petere inuestituram ꝛ polliceri fidelitatez. Et rñdet glo. ꝙ sic. di

cens q post petitam investituram nisi z fidelitatẽ polliceatur q amittat feudũ per .c.i. de capi. corra. Et est rõ q magis cognoscatur qd specialiter pollicet. q̃z q generaliter pmissum cõcludit vt not. glo. s. qualiter vas. iura. dz fideli. Et hoc vult glo. in sui prin. Sed aduerte q And. iz z sequitur hanc glo. vz q vtrũqz exigatur. cõtra tenu it. s. per quos fiat investi. in. c. i. in fi. z per. c. i. s. quo tpe miles. Et hoc verius videt. Aluaro. primo. q glo. ibidẽ hanc partẽ tz vz q sufficiat solum petere investiturã. secũdo q in ista petitione inest vt fidelitatẽ prestet. z ideo nõ est necessariũ verbis exprimi. l. non recte in fi. C. de fideius. sufficit. n. facto fieri lz nõ exprimat verbis vt ibi dixi. Quinimo videtur hic casus in fi. huius. §. dum dicit d herede vasalli. q si investituram petere neglexit perdit feudum nihil de iuramento offerẽdo pro fidelitate; dicit tamen clar. q tenetur iurare nec iuramentum defuncti auctoris etiam si esset pro se z successoribus suis illi prodesset. vult Jo. and. z do. Anto. in. c. veritatis de iureiuran. et quo omisit. ergo hic tex. de oblatione fidelitatis vt in primo responso expresserat demonstrans illud tacite subintelligi in petitione investiture z non esse de forma substãtiali alioquin in hoc secundo responso; hanc formã expressisset. Tamẽ pro opi. glos. facit quod videbimus in. §. seq. Nam sicut in emptore qui qñ petit rem emptã dz precium offerre. l. iulianus. §. offerri. ff. de actio. empt. Ita hic vasallus cum respectu fidelitatis detur feudum dz offerre iuramẽtum fidelitatis. facit que dixi s. in preludiis circa diffinitionem. z ideo cum magna sit auctoritas glo. z tex. noster de vtroqz faciat mẽtionem habeatis menti q non est tantum vasallũ ab herede dñi. vel heredem vas. a domino petere investituram infra annũ z diem; sed tenetur etiam polliceri fidelitatẽ. Et pro tutiori cautela ad formãdam petitionem pro vas. qui vult petere investituram infra annũ z diem. adiiciatis illam clausulam z dñs vasalli vel heres eius pollicetur fidelitatem; Si non esset illa clausula vel similis amitteret feudũ. ¶ In ea gl. ibi Imperialem. not. primã limitationẽ ad tex. nostrum vt habeat locũ in maiore non aũt pupillo. Nam lz pupillus filius heres vas. non petierit investituram. i. annum. z diem tñ non cadit a feudo. Quid in pubere minore. xxv. annis dicam in. c. i. §. preterea. i. de phi. feu. alie. per Fed. ¶ Ad §. not. q paganus hz annũ z diem ad petendũ investiturã vt hic: miles hz annũ z mensem dixi in. c. i. s. quo tpe miles z sic sit scda limitatio ista. Fallit tertio qñ subest iusta cãnam excusat vas. z alius heres qui non petiit investituram. i. annũ. c. fi. s. de phi. feu. alie per Lotha. z no. in d. c. i. quo tpe miles. Fallit quarto qñ feudum peteretur vt de novo daret nam ad petẽdam novã investiturã non est prefixũ certum tps vt hic Alua. post Bal. in c. i. §. preterea de phi. feu. alie. per Fed. z faciunt q videbimus in §. se. Fallit quinto qñ iuramẽtum esset prestitũ dño z eius heredibus seu successoribus quo casu lz dñs decesserit nõ tenetur vas. petere investiturã a successore dñi q sufficit semel iuratum dño z successoribus. c. veritatis de iureiurando sm Jac. de bel. quod est valde notabile si est verum pro vas. vt iuret dño z eius successoribus. Fallit sexto qñ vas. ignoraret mortem dñi vel filius vasal. ignoraret mortem patris vt. i. cõcludam in. q. Fallit septimo qñ dominus non inveniret vel esset multum remotus a domicilio solito vt concludã in. q. Fallit octavo qñ vas. non possideret rem feudalẽ vt. i. in q. Fallit nono quando vas. iusta ignorantia ignoraret rẽ esse feudalem. vt. i. dicam. Fallit decimo qñ filius non se immiscuisset hereditati patris. vt. i. cõcludã. ¶ Nũc veniendo ad qõnes. quero heres vasalli a dño vel vas. ab herede domini. i. annum a morte domini vel vas. non petiit investituram an perdat sic feudum: dixerit aliquis an dubium q casus hic. ego putarem contrarium q annus z dies incipit currere a die scientie not. Bal. in. l. genero. ff. de his qui nõ. infamia in auten. hodie. C. de appella. facit quod no. Bal. in. l. fi. de dñi. C. qui admit. Ita et in terminis scribit hic Bal. Ja. ardi. in summa ex quibus causis amit. sub rubricella ex quo tpe currit annus. facit gl. s. quo tempore miles in. c. i. et ibi dixi Aluaro. hic facit in simili de. i. in fi. de conces. preben. tex. expressi. in. l. quidaz decedens. § fi. ff. de administra. tuto. in l. quinquaginta cum glo. C. de excusa. tu. in. l. fi. ff. de rege. et cura. datis ab his in. l. i. ff. de requi. reis facit. l. ij. C. vbi in rẽ actio. z quod no. in l. labeo. ff. de reg. iuris Bal. in. l. ij. C. quõ z qñ iudex. sed scientia mortis domini q in facto alieno non presumitur in dubio. l. verius. ff. de pba. incumbit ergo domino probare scientiaz ad hoc vt currat tempus anni et diei et qualiter probetur scientia traditur per gl. i. l. si tutor. C. d pericu. z cõmo. tu. ¶ Quero si vas. non inveniat dominum a quo petat; et labatur illud tempus an amittere debeat feudum dic q non sm Ja. ardi. per l. pecunie in. §. fi. ff. de vsur. et in l. i. an. §. dies ff. quãdo appel. sit: dummodo coraz testibus protestetur q per eũ non stat vt in. l. ij. C. de his q per metum iudi. non apella. faciunt que habentur in c. causaz de elec. in. c. fi. d appe. de quo in. d. c. i. quo tempore miles. ¶ Quero an vas. debeat ire ad locũ vbi est dñs si non reperiat ptem ad habitationem solitam z rñdet idem Ja. q sic. nisi eẽt nimium in remotis. l. sz z hoc in. §. ij. ff. de pcurator. l. iiij in. §. si tam vicinum. ff. de dã. infec. v. de causam qualiter autem intelligatur eẽ locus vicinus vel remotus dicit Ja. ardizo. q tũc dicit vicinus quãdo de facili põt adiri. ar. in l. fi. ff. de iudi. z quando de facili possit adiri iudex arbitrabitur scdm locoz z tempoz ac psonaz qualitates. l. continuus in §. item si ita. ff. de vb. ob. z. l. ai §. si quis. ff. si cas cauendi. z de hac questione dixi. s. quo tpe miles in. c. i. super texi. doc. in. c. cum nobis olim de elect. ¶ Quid si dñs decedat relicta vxore pregnãte a q est petẽda investitura z cui fidelitas fienda dic q omnia fiant nomine ventris. Bal. in l. qui in vtero. ff. de statu hominũ datur. n. p pretorem curator ventri qui fidelitatem recipit Bald in. l. si. in fi. C. de testa. milit. ¶ Quero quare tale tps fuerit ita limitatum z dixit Spec. in ti. de feudis in. §. qm̃ ṽ. xxvi. q quidam dixerunt q sicut est duplex bonorum possessio. s. edictalis z decretalis vt in. l. i. §. decretalis. de success. edic. Ita duplex successio feudi. s. edictalis qua qs succedit in feudo z decretalis qua dz infra certũ tps dñm agnoscere z fidelitatẽ facere z sicut bonorum possessio decretalis nihil operatur sine edictali vel edictalis anno finitur. l. emancipati C. qui admit. ad bo. pos. Ita a simili fuit statutuz tps anni et diei Sed ego puto q non possit assignari aliqua ratio concludens: sed solum ea sit ratio q placuit ita latoribus legum z consuetudinum feudalium vt no. glo. in. l. i. in. §. pueriiciam. ff. de postu. z. s. si de investi. inter do. z vas lis oria. in. c. i. in glo. mi. z Bal. in fi. sue lecture post tractatũ diffinitionum. ¶ Insuper post alios sequendo potissime Alvaro. quero an vas. elapso tempore investiture petẽde possit purgare moram Ja. ardizo. in sũma ti. quibus mo. feu. a. sub rubricella ex iusta cã vas. excusat: dic q sic dummõ celeri satisfactiõe sibi consulere studuisset ar. c. fi. extra de locato de rebus ecclesie nõ alie. c. si quis. ff. de alie. iud. mutan cã fac. l. ex hoc. in. §. si quis. Sed do. Bal. in auten. de iudi. §. opz. dicit q q̃uis ista opinio sit equa. non tamen probatur per aliquã legez. Et ideo ex quo habemus h in. d. c. i. quo tempore miles. iura clara prefigentia terminum: nec dicitur de purgatione more. stabimus legis determinationi z sufficit q ita sit statutum. qui z a quibus. l. prospexit. Et hec opi. probatur in. c. i. s. quo tempore miles. z suadet ratio multiplex. Primo q contra statutum legis non purgatur mora vt de reg. iu. lib. vi. glo. notabilis in. c. cupientes in verbo expectari de elec. libro vi. in de. ne in agro in ver. ipso facto de sta. mo. Bald. z communiter doc. in. l. si quis maior. exceptio Salice. C. de transac. Bal. in. l. z si post tres. ff. si quis cautio. z in. l. si

pacto quo penam. C. de pac. in l. cum ancil. C. de incest. nup. Secundo quia iste contractus habet quandam specialitatem cum si non temporaliter operetur non prorogatur. ff. de pactis. l. epistola. §. finali. ff. locati. l. quero. §. inter locatorem. Tertio quia quando per moram fit retro translatio dominii non debet purgari mora ut est Dy. a. l. si seruum. §. si sequitur. ff. de verbo. ob. Item quia ubi fit resolutio contractus non est tractandum de purgatione more nisi consentiat altera pars ut. C. de pac. inter emp. l. commissorie. et ita tenet Bal. l. v. c. l. §. quo tempore miles. facit quia terminus legalis interpellat vasallum. l. magnam de contrahen. et commit. stip. et sic quando ponitur per iudicem. l. celsus. ff. de arbi. secus si apponeretur a parte. ut ibi no. facit. l. si ita quis in. §. scia de verbo obli. Et facit ratio nam ubi agitur de resolutione actus domini agitur cum. l. quasi cum bone. l. si libertus. ff. de iure patro. Bar. in. l. si in insulam in viij. col. ff. de ver. ob. Facit glo. in. c. licet canon in verbo priuatus que multum stringat prima parte de elec. li. vj. Preterea et quo non petijt inuestituram apertum est feudum domino. quod non admittitur purgatio. c. licet de supplen. negli. prela. Unum est quod facit me dubitare. l. tex. in. c. potuit de locato. ubi fit iuris resolutio et a lege. et tamen admittitur purgatio more. nam non soluens canonem infra biennium cadit ipso iure secundum communem sententiam. Si dicimus ut dicitur ibi docto. quod illa caducitas non fit simpliciter a lege. sed ita demum si dominus velit sicut in. l. si. C. de compensa. quare non sic etiam dicimus in feudo ut hec resolutio fiat domino volente. Nam eadem ratio est que in emphiteosi. et quo ista resolu. est inducta in fauorem ipsius domini arg. l. filio preterito. ff. de iniusto rup. irrito. quod testa. et gl. in. l. si. C. de compensa. Si autem dicatis quod volunt. d. Anto. in. d. c. potuit ubi specialiter quia lex permisit ulterius disponendo ut possit purgari mora. quare non sic in feudo. Nam ubi casus non reperitur decisus arguimus de similibus ad similia. c. i. §. de feu. cogni. et maxime de emphiteosi ad feuda ut dicit. §. i pluribus huius libri. Iste autem casus non reperitur decisus in feudo an possit purgare moram. ergo ad simile emphiteosis recurramus et sic. c. potuit in hoc habeat locum in feudis. facit nam dicimus quod de equitate canonica admittatur purgatio more ubi pars non interest. Hosti. in ti. de arbitris. §. sed qualiter. v. sed nunquid religiosi. Bal. in. l. qui de crimine. C. qui accusare. Imo. et d. Anto. in. c. dilecti de arbitris. facit gl. in. c. ipsos misericordem. xxxiij. q. i. et in. c. bene sunt. xxiij. q. iiij. Bal. in. l. si pacto quo penam in si. col. C. de pac. dicit autem non multum interest si vasallus intra tempus debitum non recognouit domini infra breue tempus velit moram purgare. ergo videtur quod vasallus debeat admitti saltem de equitate canonica nisi forte dicatis quod propterea aliud in emphiteosi quam in feudo quia emphiteosis est contractus onero. §. adeo in sti. locati. feudum autem est beneficium. §. tim i. §. in quibus et dixi in principijs. Ideo non mirum si uno casu lex non admittit purgationem more in feudo sed alio sic. s. in emphiteosi. Ita ei tollitur quod dicit Hosti. de purgatione more. nam hic cadit a beneficio potius quasi dominium sicut ideo illa equitas forte non attenderetur cogitatus. Quero quid si in testo fit preteritus posthumus et filius natus est institutus. quid erit interim de feudo cum preterito suspendat interim ius adeundi ut ff. de acqui. here. l. ventre et de libe. et posthu. l. si filius dicit Bal. in. c. i. §. an agna. ubi hanc questionem format quod non debet differri inuestitura filij iusti (?) quam in omni casu feuda venit arg. ff. de acqui. here. l. qui si voluerit. Quero quid si elapso tempore anni et diei dominus postea acceptauit beneficium vasalli an videatur sibi tacite remittere moram. d. Bal. tenet hic quod sic. l. post dic. ff. de lege com. et dicit quod vidit quosdam libros habere in tex. ista verba. s. nisi seruiret domino in concordiam. quia tunc feudum retinet etc. sed ista verba communiter non sunt de tex. De hac questione in. d. c. i. §. quo tempore miles sup glo. in si. Quero si vasallus petijt sed dominus infra dictum tempus noluit inuestire an priuabitur contractatione (?) dic quod sic secundum quod tenet gl. §. per quos fiat inuestitu. in fi. et And. de iser. in. c. ij. in. §. i. s. de lege cor. Quero quid si vasallus qui non possidebat non petijt inuestituram infra dictum tempus nec fidelitatis iuramentum prestitit an isto casu sit priuatus iure suo secundum formam huius tex. Guil. de cuneo ponit hanc questionem in. l. i. solemnibus. C. de rei vendi. et determinat quod vasallus non amittat ius suum. pro quo per. l. forma. §. si cum ego. ff. de censi. facit in. l. que quisque. ff. de acqui. rerum domi. Item ratione quia ad hoc ut vasallus amittat feudum requiritur quod sit in dolo. j. de prohi. feu. alie. per loth. a. c. si. Sed non potest sibi ascribi dolus non possidendo. quia et quo non habet commoda feudi non tenetur subire onera. Item quia non debet sibi imputari tempus id quod diu litigat cum possessore. l. quod diu. C. quando admitt. ad bonor. pos. pot. quod est valde notabile et secundum istum Guil. quem Bal. Salic. et Raph. sequuntur i. d. l. solemnibus et pro hac sententia adduco glo. si. in. c. decens (?). j. si de feu. fue. controuersia ubi usque ad triginta annos non excluditur a reuocando alienatum agnatus quia tunc habet solum annum ubi certe si teneretur petere inuestituram esset exclusus post annum et mensem ad plus ut hic. similiter reperi And. de iser. j. de capi. cor. c. i. in prin. tenere quod solum iste qui possidet priuatur feu. et eo quod non petijt inuestituram infra tempus debitum et primo probat per tex. §. per quos fiat inuesti. in prin. qui loquitur circa possidentem. Similiter adducit. §. preterea. j. de prohi. feu. alie. per Fede. quod similiter presupponit vasallum possidere. Item adducit etiam rationem quia per contumaciam perditur ut no. in. d. c. i. quo tempore miles. Item quia per culpam suam priuatur possessione ut in. c. fi. §. quo tempore miles et quibus concluditur quod est necesse quod possideat. nam minus est habere actionem quam rem. ff. de reg. iur. Idem tenet d. Fran. zabo. in. c. ij. extra de feu. Quero quid si vasallus ignoret esse feudum non petit inuestituram infra tempus debitum an priuandus veniat. et Bal. in l. fi. C. si penden. appel. mouet questionem et dicit quod non quia equitas consuetudinis feudorum conseruat vasallum illesum. ad quod facit. c. vasallus. j. si de feu. fue. contro. et dixi in. c. si vasallus eo. ti. et per Ja. ardizo. ti. qui. mo. feu. amit. sub rubricella si non petierit vasallus inuestituram infra annum et diem etc. facit. l. c. i. de pro. inter do. et emp. feu. Quero que debent per dominum probari ad hoc ut vasallus incidat istam penam et currat hoc tempus. so. debet in primis probari quod vasallus se gessit pro herede quatenus feudum transeat ut in heredem: vel alias gessit se pro vasallo quatenus feudum non transeat ut in heredem ita Bal. j. de ca. cor. in prin. sensit per illum tex. qui dicit heres etc. quod verbum quantum ad onera hereditaria significat immixtionem ut. C. ad sill. l. pe. item debet probare scientiam quia in facto alieno presumitur ignorantia. ut ff. si cer. pe. l. eius qui in fi. et in l. si ff. pro suo et non solum debet probare sciam (?) feudi sed etiam scientiam paterne mortis ut. C. de capi. l. nec non. licet enim filius etiam ignorans sit suus et necessarius de iure ciuili non tamen quantum ad onera hereditaria ut ff. de lega. i. l. nam nec emancipatus. et pro hac opi. facit tex. in d. c. i. §. quo tempore miles et ibi dixi. Quero an vasallus possit compelli per dominum infra annum et diem ad petendum et accipiendam inuestituram et fidelitatem prestandam dic quod non. l. sine pars. C. de colla. et de reg. iur. l. cum tempus secundum Nico. de nea. et ten. etiam An. de iser. hic et Jac. ardizo. sub dicta rubricella et quo tempore currit annus. quod intellige verum in casu nostro quando vasallus erat in possessione. Sed ubi dominus est in possessione et non vasallus tunc aliud est ut statim dicam in. §. se. Quero an infra illud tempus cogatur vasallus seruitium prestare vel si infra illud tempus offendat dominum an amittat. et dic secundum Ja. de bel. quod sic ar. i. c. i. §. sed nec alia.

Est et alia. Paratus facere inuestituram realem vasallo verbaliter inuestituro si petierit fidelitatem ab eodem vasallo et requisitus solemniter secundum formam huius §. noluerit contumaciter fidelitatem prestare priuatur vasallus feudo nisi fuerit feudum in quo non iuratur fidelitas et si non prestiterit auxilium domino in prelio. Item si grande periculum imminens domino non denunciauerit eidem. Item si concubuerit cum vxore vel sorore vel nuru vel filia domini et consentientem capitulo similiter feu. priuatur. h. d. usque ad. §. porro. Nota ibi pollicendo ad hoc ut habeat locum pena huius. §. opus est domino offerre inuestituram vasallo ratio est quia ubi prestatio est reciproca petens unum debet offerre pro parte sua alterum l. iulianus. §. offerri. ff. de actio. empti. l. ediles. ff. de edil.

edic. ergo dñs petẽs fidelitatẽ dʒ prius offerre inuestiturã vasallo ⁊ dicit hic Bal. per hãc tex. ꝙ si teneris mihi adimplere ⁊ ego tibi ꝙ iudex poterit assignare tibi dilatio nẽ intra quã tu mihi impleas ⁊ tu recipias a me iplemẽtũ. ¶ No. ibi tribus vicibus. ꝙ ad hoc vt habeat locum pena hui⁹. §. requirũr tria dilatio ⁊ vna peremptoria nõ suf ficit rõ: ꝙ vbi lex ꝓhibet formã tps ad exigẽt formã: quę est seruãda in penalibus sʒ Bal. l. autẽ. q semel. C. quõ ⁊ qñ iudex ⁊ facit qd no. l. c. i. §. de milite vas. qui contu. est ¶ No. ibi a suis parib⁹. ꝙ pes curię sunt iudices iter dominũ ⁊ vasallũ qñ petit fidelitas. ¶ No. ibi si tñ bñficiũ ꝙ vbi nõ cadit subiectũ non cadit qualitas. l. eius q i prouicia. ff. si cer. pe. nam si sit feudũ in quo non cadit fidelitas ergo neqʒ pena rõne omisse fidelitatis. facit. l. eius q ff. si cer. pe. c. ad dissoluẽdũ de despõsat. ipuberũ. ¶ Itẽ no. h esse cãum ꝙ cẽset feudũ ecclesiasticũ i quo nõ ꝓstat fidelitas. c. ij. §. p quos fiat inuesti. puta vt dicit hic Bal. ꝙ feu. sit rei modice tũc nõ tenet iurare fidelitatẽ. c. i. §. de fidelitate. de cap. extrac. ¶ No. ibi i acie pręliante a cõtrario sensu ꝙ si vasallus reliquerit dñm i ꝑlio nõ periclitãtẽ i acie nõ perdit feudũ ꝓpterea dñs agens ad amissionẽ feudi cõtra vasallũ tenet ꝓbare duo copulate. pmo ꝙ eũ reliquerit i acie itẽ ꝙ reliquerit eũ periclitãtẽ. ¶ No i versi. Item si vasallus. ꝙ si vasallus sentiat periculum mortis vel captiõis dñi vel grãde periculũ ⁊ non denunciauerit dño pdet feudũ. ⁊ subdit And. ꝙ qd sit graue piculũ vel dãnũ erit arbitrariũ iudici. j. co. §. sed qz. ⁊. j. h finit lex i pri. ¶ Querit qualiter itelligit pceptũ qd facit dñs vasallo vt veniat ad exercitũ. Respondeo ꝙ itelligit ꝙ veniat armatus cũ equis ⁊c̃ fm qualitatẽ psone ⁊ feudi fm Ang. in. l. si non sortẽ. §. libertus. ff. de condi. indebi. ¶ Quero pone vasallus vult probare dñʒ non esse mortuum ex vulneribus perceptis in acie in qua vasallus dominũ periclitantẽ reliqt: quinimo pot⁹ ob malã medicinaʒ vel custodiã: respondeo fm Bal. vasallũ esse admittendũ ad ꝓba. vt nõ priuet feudo: faciũt que habent i. c. iij. loco d ꝓba. ¶ Quero nunquid. §. noster qm loquit de inuestitura ibi inuestiturã pollicendo loquat de inuestitura vera ⁊ propria: an de inuestitura abusiua. Respondeo fm Jaco. de bel. ꝙ loquitur de inuestitura vera non iam facta: quia si esset facta inuestitura frustra quidem tractaretur de traditione possessionis cum iam ipse vasallus possideat ar. l. cozam. C. de vsufruc. ⁊ in autẽ. sacramenta puberũ. C. si aduersus venditionẽ. ergo loquitur de fienda nõ autẽ de facta. Et cõsequẽter loqtur de inuestitura noua nõ autẽ veteri. qd. d. Jaco. limitab tñs verũ vt nõ loqmur d veteri inuestitura vasallo possidẽte. si autẽ dñs possederit tũc. §. noster loquit etiã de inuestitura veteri fm And. h aduerten. ꝙ in prin huius. c. vasallus infra annuʒ ⁊ diẽ nõ põt moueri a possessione pp nõ petitaʒ inuestiturã ⁊ fidelitatẽ nõ prestitã. Rõ qz consu. feudalis dedit dilationẽ anni. ⁊ diei in prin. huius. c. ergo qd eius fauore est inductũ nõ debet ⁊c̃. l. qd fauore. C. d legibuʒ. Itẽ quia beneficiũ concessũ a. l. nõ est auferendũ. l. si arrogator. ff. de adop. ergo dilatio anni ⁊ diei cõcessa vasallo nõ est auferenda. tñ si feudũ esset nouũ ⁊ dñs iam dedisset possess tunc dñs põt petere iuramentũ fidelitatis ante annũ. ⁊ ita põt loqui. §. noster in pmo responso ⁊ interim ob alias causas posset priuari feudo puta si reliquerit dñm in acie periclitantez. Jõ in. §. itẽ qui dñʒ. j. eo. sʒ Ja. de bel. ⁊ sic in omni responso sine ver. in hoc excepto pmo de quo vt prime ¶ Quero cũ glo. si an ꝟ. intelligo ⁊c̃. si dñs iam fecit inuestituram realẽ absqʒ fidelitate vtʒ postea dñs vult eã sibi prestari. sʒ si vasallus eã facere recusat an priuari debeat feudo. Et respondet glo. arguẽdo fm practicã lombardoruʒ sumptaʒ vt puto ex. l. si cuiuscũ qs allegatã per tex. §. de milite vasallo in. d. c. i. post prin. vʒ ꝙ dñs per libellũ debeat dictã fidelitatẽ a vasallo petere quo casu vasallus expectat per annũ ⁊ diẽ ad dictam fidelitatẽ prestandã interim possidendo feudũʒ quo casu tpe elapso priuabit. d. feud. Et ex hoc infert gl. ꝙ est longa dñia iter illum qui iã habet pos. feudi qm expectat per annũ ⁊ diẽ. ⁊ illũ qui nondũ habuit possess. qm nõ expectatur tãto tpe sed solũ ter citat que citationes poterunt multo breuiori tẽpore fieri ⁊ causa expediri. Et hoc intelligit per ver. huius. c. Sed aduertẽdũ ꝙ ista glo. persupponit ꝙ dñs iã fecisset inuestiturã realẽ sine fidelitate ꝙ habeat necesse expectare annum ⁊ diem ad fidelitatem sibi prestandam: ꝙ non admittit Bald. dicens ꝙ imo erit arbitrariuʒ fm formam huius. §. ⁊. l. mancipiorum. ff. de op. lega. ⁊ hoc videtur Aluaro. equũ ne dominus videatur esse deterioris conditionis quanto magis liberalis existit. ⁊ maius beneficium contulit tradendo possess. feu. ꝙ si dominus non fuit ita liberalis faciendo solũmodo inuestituram abusiuaʒ: arg. in. l. sed ⁊ si in. §. consuluit cuʒ ibi not. ff. de peti. heredi. ⁊ extra de testa. in. c. cum in officijs. Itẽʒ quia iste vasallus non videtur excadiendus cum dolo vt fraude velle videatur illam dilationem vt in. c. fina. j. de prohi. feud. alien. per lotha. Item quia sicut dominus facta fidelitate posset compelli omnino ad tradendam possessionem vt. §. de no. for. fide in fi. Ita ⁊ codeʒ modo vasallus habita possess. potest compelli omnino ad prestãdã fidelitatem cum parem vicem inter se habeant. vt. §. de for. fidel. in fine. per quos fiat inuesti. ⁊ quod ibi dix. ⁊ facit nam erubescimus cum sine lege loquimur. §. considerennis in auten. de trien. ⁊ semisse. l. illaʒ. C. de colla. sed hoc non reperitur lege cautum ꝙ si dominus dedit possess. ⁊ eisdem feudi ꝙ vasallus habeat annum ⁊ dieʒ ad iurandum fidelitatem domino instante vt iuret. ergo tempus non erit certum sed arbitrariuʒ. Ad primum huius c. respondeo dupliciter primo ꝙ procedat in feudo antiquo vel iam fundato in vasallo vel successore. Nos loquimur in feudo nouo. Ideo non habet tantum tempus vel aliter ibi loqtur quando dominus alter nõ interpellat vasallum de fidelitate h vero loquimur quando dominus q tradidit possess. vel tradere vult interpellat pro fidelitate vasallum. Oppo. ab extra contra istam tex. in fine. ꝙ in feudum non possit dari absqʒ fidelitate. quia omnis diffinitio debet conuerti cum suo diffinito. l. i. ff. de dolo sʒ feudum dicitur a fidelitate. c. fina. §. per quos fiat inuesti. igitur ⁊c̃. So. dicendum fm Jaco. de bel. ꝙ quedam sunt essentialia feu. vt seruicium ⁊ sine illo feudum eẽ non põt arg. de mili. vasal. qui arma bellica depo. in fi. alia sunt naturalia feudi vt iuramenti prestatio ⁊ lʒ ipsa fidelitas sit essentialis in feu. iuramentum tamen non est substãtiale potest enim esse fidelis sine iuramento. Ideo remitti potest ff. de damno infecto. l. qui bona. §. penul sicut dicimus in venditione in qua precium est essentiale ⁊ sine eo esse non potest. ff. de contrahenda emptio. l. i. sed quedam sunt naturalia vt euictio ⁊ illa remitti potest ff. de actio. emptio. l. ex empto in principio ⁊. §. fi. ⁊ lʒ non sit verum feudum. tamen illis modis admittetur quibus ⁊ verum feudum de feudo non hab. propri. natu. feudi. c. i ¶ In gl. forte ad finem signate glo. valde notabilem que restringit tex. nostrum vt solum lata culpa in negligendo sit causa amissiõis feudi. secus autem si fuerit culpa leuis vel leuissima in negligendo vt non certioretur dominus de periculo potest esse ratio quia dolus ⁊ lata culpa equiparantur. l. quod nerua. ff. depositi ⁊ hoc dicit Aluaro hic esse arbitrio iudicis relinquendum argu. c. de causis de offi. delegato. facit. c. i. post prin. j. hic finitur lex. §. sed quia. j. e. ⁊ c. i. §. titu. pri. ¶ In glo. ꝙ ergo ad fi. nota gl. que limitat tex. vt excusetur vasallus a priuatione feudi quando non potuit certiorare dominum neqʒ resistere volenti nocere domino. ¶ In gl. hic notandum ad fi. nota glo. pulchrã ꝙ de consuetu. feu. pp ingratitudinẽ patris priuantur filij ⁊ eius descendentes an autem priuentur agnati quando sit paternum habetis casum in. c. si vasallus culpam si de feudo fue. contro. ¶ Post aluaro. quero ab extra an vas. debeat ꝓponere salutem dñi sui propriæ saluti dic

q non ut habes ꝓprie glo. j. de alie. feu. paterni. in prin
cipio ⁊ .hic dñi nec isto casu intelligitur demisisse dñm qꝛ
cā salutis proprie dimisit ar. ff. de acqui. pos. l. interdum
§. i. in fi. ⁊ tꝫ Ja. ardizo. ꝺ qua questione dic p glo. ⁊ doc.
in. l. i. §. eodem autē tecto. ff. ad sill. ⁊ dic. l. j. co. l. §. porro
vbi glo. tangit ⁊ vide optimam glo. j. hic finit lex in. §. fi.
¶ Quero pone q erat impossibile dñm adiuuare ⁊ id vas.
diꝫ deseruit an puniat ⁊ dic q nō sꝫ dictū Ja. ardizo. ar.
Lomne delictū in fi. ff. de mili. l. atē qrē. §. exercitū. ff. loca
ti ⁊ ita Bal. hic ⁊ ꝓbat. j. e. l. §. sed nec est alia. ȷ. ꝺ feu.
sine cul. non amit. c. ii. in fi. ¶ Quero qd si vasallus dese
ruit dñm non turpi de cā sed forte timendo crudelitateꝫ
tyrānicam puniet ⁊ respondet idē Ja. q nō. ar. ff. ex q. ca.
in pos. cā in. l. solemus in. §. quid sit. c. ad apostolice ibi
Pa. de arch. ⁊ de re iudi. li. vi. vbi excusant subditi fede
rici q pp timorē tyrānidis federici nō paruerūt mādatis
pape lꝫ papa et respectu tēporaliū sit eorū superior dñs.
¶ Jtē circa ver. rursus oppo. ab extra qꝛ hic dē qd vas.
cōmittēs delictū i psona sororis dñi sui q puniat feudo sꝫ
cōtra de. c. i. j. an iste qui interfecit fra. do. vbi dicit q et
occidendo fratrē dñi non amittit feudum So. plus vide
tur peccare ⁊ cū maiori ignominia qꝫ occidendo merito
hic priuatur ar. in. l. isti qdē. §. i. ff. qd me. ca. ⁊ tꝫ Ja. ardi
zo. ¶ Quero quid si ista soror dñi erat maritata sed ad
huc stabat in domo fratris vna cū marito suo vt sepe ac
cidit an isto casu habeat locum iste tex. ⁊ puto q sic p tex.
in. §. item si fidelis. ȷ. quibus mo. feu amit. qui solum cō
siderare videtur delictum esse cōmissum in domo dñi nā
maiorem iniuriam putauit legislator dño fieri in domo
ꝓpria quā alibi vt ff. ad. l. iul. de adulter. l. qd ait. ⁊ ita di
cit glo super verbo sciens. ȷ. in. ꝺ. ti. qui mo. feu. amit. in
§. ii. Jdem dicendum per predicta de sorore dñi que re
mansisset vidua ⁊ postea esset reuersa in domus domini.
Jdem dicendum esset si esset sponsa ⁊ nondum traducta
ad qd facit insti. de nuptiis. § si vxor ⁊. ff de spōsa. l. tutor.
¶ Quero an iste. §. habeat locum si vasallus fecit etiam
cum voluntate istarum mulierum. Et respondeo qꝫ sic
quia non consideratur voluntas earum. arg. ff. de iniu
riis. l. i. §. vsqꝫ ⁊. l. si quis seruum ⁊ tenet Jacob. ardizo.
¶ Quero quid si vasallus hoc fecit cuꝫ voluntate dñi re
spondeo q non priuabitur feudo ar. in. c. a. §. ⁊ si clientu
lus. ȷ. de feu. alie. ⁊ tenet idem Ja.

Porro Vasallus perdit feudum si aggressus fue
rit dominum vel vicum in quo sit domin⁹
vel manus impias intulerit contra dominum vel morti
voluerit tradere dominum hoc dicit vsqꝫ ad § Jteꝫ qui
domino ¶ Nota ibi assalierit. quod sit assalire nota. in. c.
i. in. §. sunt ȷ. qui. mo. feu. amit. la prima rubrica ⁊ debet
stare tex. in sequentibus hoc modo videlicet vel vicuꝫ in
quo est per viꝫ aggressus fuerit: licet aliqui libri habeant
vel in cuius in quo ⁊c ⁊ male quia tunc littera esset sine itel
lectu. ¶ Nota ibi vicumqꝫ si vasallus fuerit aggressus
locum per violentiam in quo sit dominus perdit feuduꝫ.
¶ Nota ibi impias q si vasallus manus intulerit erga
dominum non ad malum propter ea non perdit feudum
notanter tex. dicit impias ⁊ facit. c. si quis suadente. xvii.
q. iiii. cum ibi no. ¶ Nota ibi graue a contrario sensu. q
vt leui iniuria illata domino a vasallo non facit perdere
feudum ¶ Nota ibi insidiatur q vbicūqꝫ vasallus insi
diatur vite domini perdit feudum. Quid autem si sine in
dus vasallus vellet perdere dominū: respondet An. di
stinguendo aut peruenit ad actum offensionis ⁊ tūc pdet
feudū nisi fecerit se defendendo vt hic in gl. cōmuniter ꝑ
hoc approbata. Aut deuenit ad actum offensioni proxi
mum. sed non offendit: puta quia leuauit vasallus manuꝫ
contra dominum tunc non priuatur feudo sm Aluaro. ⁊
alios hic per. c. si voluerit de capi. qui cu. vendi. Aut ste
tit in meris finibus voluntatis. ⁊ tunc non perdit feuduꝫ
c. a. §. si voluerit. ȷ. proxime allega. ⁊ facit qd not. in. l. si
quis de vicum rapere. C. de episcopis ⁊ cleri. Jn aūt ver.

noster procedat sine vasallus per se vel alter siue mandare
rit alteri vt aggrediatur dominū vel insidietur morti dñi.
videtur prima facie q non qꝛ tex. dicit si dñm assalierit s.
ipse vasallus. Jn cōtrarium determinat And. qꝛ qui p aliū
facit ipse fecisse videtur. l. i. §. deiecisse. de vi ⁊ vi arma. c.
mulieres de sen. exco. ⁊ no. ibi Panor. ⁊ Bar. in. l. sed si
vnus in prin. ⁊ in. l. non solū. §. si mandato ff. de iniuriis.
¶ No. hic esse glo. q si vasallus copulauerit amicitiam
cū inimicis dñi sui perdet feudū. quā gl. limitabis verū
dūmodo copulatio amicitie cū inimicis vergat in dispen
diū dānum ⁊ iniuriā dni. ȷ. qui mo. feu. amit. scda rubri
ca. Nā si vasallus cōtraheret amicitiā cū inimicis dñi nō
i iniuriā neqꝫ dānū dñi. sꝫ qꝛ oposium ⁊ virtuosum ē acqui
rere amicos: certe vasallus non amittet feudum. Secus
aūt si hec inimicitia esset in dānū dñi: puta vasallus cōtra
hit amicitiā cū inimicis dñi. ad hoc vt inimici sint potētio
res dño: attenditur iste finis qꝛ ola a fine nominātur. l. rē
non nouā. C. de iudiciis. Sed difficultas stat in hoc quis
teneatur ꝓbare an vasallus q nō cōtraxit amicitiā cū ini
micis dñi malo animo. an dñs debeat probare q vasall⁹
cōtraxerit amicitiā cū inimicis dñi ad odiū ipsi⁹ domini
qd magis placet arg. l. quotiens. §. qui dolo. ff. de proba.
Nā cōtrahere amicitiā nō est de genere maloꝝ. l. late
culpe. §. amicos ff de ver. sig. Hoc amplius peccaret va
sallus si teneret inimicitiā cōtra inimicos dñi. Ex qb⁹ seq
tur notabiliter q si dñs ꝓbaret vasallū cōtraxisse amicitiā
am cum inimicis suis non cōdēnaretur vasallus imo ab
solueretur nisi ꝓbaret qd in eius dānū dicta amicitia est
contracta qd est notabile. Ex quo nota q si vasallus fide
iussisset p inimicis domini non cadet a feudo nisi fideiuſ
sio celebrata sit p iniuriā vel dānū domini sm Bald. hic
allegat Spe. ti. de treuga ⁊ pace. ¶ Quero cū eadē glo.
in ver. istud aūt ⁊c quid si dominus dñi viuit nō fuit ꝗque
stus de vasallo qui contra ipsiꝫ cōmisit aliqueꝫ de casib⁹
hic descriptis. An postea mortuo dño poterunt heredes
dñi inquietare dictū vasalluꝫ occasione dicti delicti. ⁊ re
spondet q non allegando plura iura vꝫ in fi. Jdem tenet
glo. j. de probi. feu. alie. p Fede. in §. insup. hoc idē tꝫ
glo. ȷ. qui. mo. feu. amit. in § i. ⁊ ibi dicit ⁊ tenet istas glo.
procedere nisi dominus celeritate mortis preuentus. vel in
sta ignorantia non vindicauit. qꝛ tunc transmitteretur ad
heredem. ⁊ hoc etiam tenet hic Bal. de quo p Ja. ardi
zo. in summa ti. qui. mo. feu. ami. sub rubricella si dñs cō
questus i vita ⁊ rubri. sc. ⁊ p Kano. i. c. si. extra de donat.
⁊ ita et tenet Ja. An. in addic. Spe. i ti. de feudis. Vel et
nisi esset talis fellonia per quā ipso iure cecidisset vasallus
a feudo qꝛ illa et non mota a defuncto ad heredem trāsit
vt vult Sali. ⁊ Bal. in. l. fi. in fi. C. de reuoca. don. Bal.
l. ꝺ. §. insuper. faciunt que posui. i. c. i. ȷ. quo tempore miles.
¶ Quero qd iuris erit si vasallus iurat occidere dnꝫ. tn
non venit ad actum extrinsecum an perdat feudum. Dicit
And. q non nisi peruenerit ad insidias vt properando. vt
ȷ. no. i. ꝺ. §. si noluerit ꝑsulo tn vasallo vt abstineat a tali
iuramēto. Jtē nō cōtrahat amicitiā cū inimicis dñi quia
dñs est potens q nō inspiciet an bono fine vel malo sit ꝯtra
cta talis amicitia qꝛ potentioribus pares esse nō possumus
l. ii. ff. ꝺ alie. iud. mutā. ⁊ ex circūstātiis ⁊ qualitate psona
rum ⁊ aliis coniecturis iudicium⁹ an ad bonū finē vel ad
maluꝫ sit contracta p ea que habentur p Bar. i. l. ꝺ pupil
lo. §. si quis ipsi. ff. de opis no. nuncia. Ne ponāt ergo va
salli feudum suum sub coniecturis.

Jtem qui domino. Vasallus perdet feudū
si neglexerit. s. noluerit
domino iusticiam facere vel si non prestiterit seruiciuꝫ p
quo feudum est ꝑstituꝫ nisi sit iusta cā impossibilitatis. h. ꝺ.
vsqꝫ ad. §. sed ⁊ quid ¶ No. ibi noluerit. s. non permiserit
iusticiā fieri a iudice. ¶ No. secundo ex eodē tex. q si va
sal. noluerit facere iusticiā dño pdet feudū q notabile de
clarabit isti. ¶ No tex. i. §. ut q nō ꝑstat seruiciū nō ꝑt reti
nere fe. ¶ No. ibi spoliad⁹ q mero iurē ā ꝑuabit vas. feu.

in casu huius. §. quinimo requiritur hic quoniam verbum spoliandus est futuri temporis non preterit iuxta scripta in. l. si quis in tantam. C. unde vi in. l. in criminali. C. de iu. om. iu. in. c. si diligenti de for. compe. ¶ No. tex. signabile quod impotentia vasalli excusat vasallum ab amissione feudi cum culpa vel dolo illa impotentia non sit causata ar. l. fi. ad fi. ff. quod in fran. cre. di. et que notantur in. C. de bo. cede. pos. de hoc et videbimus. j. in glo. ¶ Quero cum glo. ii. an determinatio huius §. habeat locum ubicumque vasallus denegat iusticiam domino et super re non feudali et respondet glo. quod non quia solum intelligitur quando vasallus est conventus super re feudali quo casu bene privatur ipso feudo: secus autem si conventus super alia re et denegatur iusticia: quia tunc non preiudicat sibi in feudo: quoniam iudicium super una re non parit preiudicium in alia: ar. ff. de pactis. l. si unus. §. ante omnia ff. de excep. rei iudica. l. si mater. §. eadem. C. in quibus cau. res iudi. non nocet pro toto, et est tex. in proposito nostro. j. si. de feu. fue. contro. in. c. vasallus in primo in fi. licet gl. non alleget et per hoc habes expeditam glo. usque ad ver. istud ergo. etc. que bene loquitur secundum hoc. Nota ergo ex ea gl. que restringat tex. nostrum quod vasallus qui non voluit facere iusticiam super feudo domino perdit feudum l. si unus. §. pactus ff. de pac. And. de iser. intelligit tex. isto modo: nam si dominus citavit vasallum ut veniret responsurus ad curiam: quia forsitan vult petere a vasallo feudum ob aliquam culpam ipsius vasalli et ipse vasallus expresse dixerit: ego nolo venire ad curiam ne dominus consequatur iusticiam perdit feudum vasallus: ubi autem vasallus non fuit verus contumax sed fictus non perdit feudum sed possessionem quam infra annum recuperare poterit et post annum perdit et feudum quo ad proprietatem: allegat. c. i. §. i. hic similiter. vox allegate. c. i. s. de mili. vas. qui contumax est. et sic an. restringit ut non habeat locum in ficto contumace nisi post annum vel possumus tex. generaliter intelligere quia generaliter loquitur. c. quia circa de privilegiis. l. i. §. generaliter. ff. de leg. presta. ecce notabile: ponamus: ego habeo vasallum mediolanen. qui est preses vel collateralis in una civitate coram quo sum accusatus: volo prestare fideiussores quibus prestitis de iure non potest me incarcerare quia est pena pecuniaria. l. i. et ii. ff. de custo. et exhibi. reorum: hoc non obstante incarceratur me contra iusticiam: certe perdit feudum: quanto ergo magis quando vasallus non facit iusticiam in re feudali perdit feudum ar. l. in servorum. C. de penis Ego putarem dictum andree quo ad exemplum esse verissimum propter rationem et idem dicit hic Alvaro. si a filio vel alio domestico vasalli dominus offenderetur et requisitus a domino exhibeat offendentem puniendum pro offensa recusat hoc velle facere: privabitur feudo. §. insuper. j. de probi. feu. alie. per Fe. et hoc modo secundum And. posset exemplificari in iudiciis criminalibus hoc potest sustineri generaliter per glo. et que videbimus in. §. sed et qui delator proxime se. Sed in civilibus cogor multum dubitare propter auctoritates an. in eo quod concludit huic. §. debere intelligi generaliter Ja. de bel. et Bal. et glo. qui concludunt hunc. §. non procedere quando vasallus noluerit facere iusticiam domino in alia re quam feudali secundo quia in materia penali in dubio proceditur stricta via ar. l. cum quidam ff. de libe. et posthu. nam si non delinquit in re feudali ergo non debet privari feudo. d. l. si unus. §. an omnia nam iurisdictio feudalis solum est limitata ad causas feudales. Inno. in. c. ceterum de iudiciis, ibi Panor. et limitata causa limitatum parit effectum. l. age cum. C. de transac. propterea verior sine glo. Ja. de bel. et Bal. ¶ Ad fi. no. quod si dominus noluerit facere iusticiam vasallo de re feudali ut dictum est econtra privabitur dominus proprietate rei feudalis quam gl. intelligere sane quia non volunt facere iusticiam vasallo in re feudali secus in alia re quemadmodum dictum est. s. de vasallo. ¶ Extra glo. quero qua actione agitur contra vasallum qui recusat prestare servitium pro feudo respondeo quod dominus potest agere directa rei vendicatione si sit dominus vel publiciana. c. i. §. fi. s. de investi. in mari. fac. §. sunt et alie. insti. de act. et l.

i. ff. de publi. vel agit conditione ob causam. facit. l. i. C. si donat. que sub modo vel actione prescrip. verbis vel stipulationibus si fuerit interposita. l. rebus. C. de rerum permuta. l. traditionibus de pactis. vel actione in factum vel ex moribus feudorum. l. sancimus. C. de sacrosan. eccle. secundum Ja. de bel. vel secundum Bal. poterit agere actione triticaria tanquam precedo. l. i. in fi. et l. ii. ff. de condi. tritica. facit. l. emptorem §. si quis virgines. ff. de actio. emp. dicite ut scribit plene Bar. in. l. i. ff. de dona. in. generali Alva. hic distinguit quod aut sumus in casu in quo vasallus esset privatus ipso iure quod quando sit dixi in. d. c. i. s. de feu. sine cul. non amit. et plenius in. c. i. in prin. s. qui. mo. feu. amit. et tunc non est dubium quod dominus habet plenum dominium et plenam rei vendicationem: aut sumus in casu in quo venit privandus per sententiam prout est in casu nostro ut dixi super tex. et in hoc sunt opi. diverse de quibus. s. dixi et isto casu d. Bal. videtur sequi Ja. de bel. quod dominus posse agere directa rei vendicatione arg. de invest. de re alie. fac. in fi. vel conditione ob causam vel sine causa. l. in rebus C. de rerum permuta. vel conditione ex lege. l. si quis conductionis. C. locati. vel conditione ex moribus in subsidium. l. sancimus. C. de sacrosan. eccle. nec poterat vasallus excipere de utili dominio quia replicabitur de culpa et in huiusmodi privabitur iure suo ar. ff. de iof. testa. l. papi. §. si filius. et ff. ex qui. cau. maio. l. nec non l. §. exceptio. Si autem ageretur contra tertium possessorem: certum est quod non posset excipere de iure vasalli. tum quia elisum est. tum quia sua non interest arg. in. l. ii ff. si ager. vectiga. vel emphi. et ff. quod potio. in pignor. habe. l. creditor. §. ii. tum quia exceptio ista de iure tertii. s. vasalli non enervat intentionem agentis. Ideo non venit admittenda per no. in. l. cum servum quispiam. C. de servis fugi. in. l. ii. C. de excep. et in Pu. tat in idem Bal. quod vasallus posset conveniri etiam triticaria tanquam predo. l. i. in fi. commuta. l. ii. ff. de tritica. Item conditione ex moribus ut. s. dixi arg. ff. de contrahen. emp. l. sed celsus. §. si fundus et de ac. emp. l. empto. §. si quis virginem. et hoc plene disputatur per glo. in. c. fi. j. de capi. qui curiam vendi. Et hec distinctio est de mente Bald. hic. ¶ Item est notandum quod vasallus non tenetur prestare servitium domino nisi quando indigeat rursus etiam si indigeat debet admoneri et interpellari a domino nisi aliter sit conventum de certo servitio prestando certa die. c. i. §. firmiter. j. de probib. feu. ali. per Fe. c. i. §. ii. hic finitur lex et. c. i. §. similiter de capi. cora. secundum And. hic. Et de servitio domino exhibendo posuit ibi Andr. s. titu. i. c. i. ¶ Item An. hic sentit quod si expressa conventione vasallus teneatur prestare servitium: impotentia eum non excusat. Sed hec opi. non est vera per tex. ibi quia non potuit. impotentia excusat a pena caducitatis feudi. Nam non distinguit tex. noster an servitium sit conventum vel non: ergo nec nos distinguemus l. de precio. ff. de publi. maxime quia sumus in articu. favorabili. qui sunt amplian. d. l. cum quidam. Subdicit tamen And. quod ubicumque impotentia faciendi servitium domino est causata ex culpa vel dolo vasalli non excusat vasallus quominus perdat feudum regula. damnum. et quia dicatur impossibilitas affectata. l. in. §. fi. ff. si quis cautio. Intellige de culpa ad hoc destinata alias impedimentum sine impotentia excusaret vasallum ut dixi plenius in. c. i. s. quo tempore miles. Item hic §. non est correctus per. §. similiter sed distinguitur et. §. noster an vasallus sit potens vel non ad prestandum servitium ar. l. sed et posteriores. ff. de legibus. et quod no. in l. secundum. ff. qui satisda. cogan. ¶ Item est notandum quod vasallus tenetur prestare servitium domino in dubio cum sit onus reale propterea: sequitur feudum sicut lepra leprosum ar. l. C. de donat. que sub modo et l. via constitu. §. si iur. ff. de servi. ru. predio. et transit in successorem ex c. cum venisset de investi. l. pater. ff de servitu. lega. et melior tex. in. l. fi. ff. de contrahen. emp. ¶ Ultimo quero pone quod dominus consentiat alienari feudum an videatur remittere servitium emptori sive acceptori. Do. aut sumus in

asu in quo alienatio non est permissa sine consensu dñi tunc non intelligitur remittere: ratio qr ꝯsensus operatur validitatem alienationis que non valeret alias sine cõsensu vel ratio in alienatione nõ requirebatur domini cõsensus nec vt aliquid operetur tenetur remittere.c. ex literis de transac. ita An.hic. Ex quo infero q in dubio consentiens alienationi rei feudalis dñs nõ videtur remittere interesse suum qñ regulariter alienatio feudi est prohibita.c. i.de prohiben.feu.alie.per Fede.

Sed et qui delator.

Si vasallus accusauerit capitaliter dñm ex qua accusatione sensit graue dãnum: vel si vasal.carceratum dñm non adiuuerit perdit feudũ.h.d. vsque ad.§ prediens. ¶ Not.ibi graue dispediũ: potest intelligi vel qr ꝓpter accusationem nõ veram diuulgatum est in aures multorum boiũm deliquisse arg.l.in seruorum.ff. de penis. et alias graue dispedium qr dñs fecit magnas expensas defendendo se ab accusatione.§.illud alias preterea sm And. ¶ Not.ibi vel si cognouerit q si vas. sciuerit dñm inclusum priuabitur feudo si eum nõ liberauerit. Et nota q vbi cognouerit non est necesse vt dñs denũciet vas. se inclusum.sed satis est q vasallus sciuerit dñm inclusum. qr certus certiorari non dz.l.i.ff. de actio. empti. ¶ Ibi inclusum expone.i.detentũ in vinculis siue quocumque alio modo ita q exire non possit ar.l.i et.ii.ff. de libe. hõie exhi.c.nuper de sen.excõica. Et intellige istud nisi qñ dominus est detentus iuste.secus si iuste. qr tunc non tenetur vas liberare arg.c.i.Et ibi nota.j.hic sinuit [illegible] cora, sm And.hic. ¶ Nota ibi cũ potuerit q propter impotẽtiam excusatur vas.simile vidistis in.§.prece. Ad verte ad vnum casum. Pone eps vel alius prelatus infeudauit te de quodam castro: deinde tu indiges pecunijs, pignorasti eidem prelato qui nomine ecclesie percepit multos fructus ex predio pignorato: queritur an fructus percepti debeãt computari in sortem cũ prelatus nõie ecclesie nulla seruitia exigere possit a vasallo. Unde prima facie q sic per.l.i.et.ii.C. de pigno. act. vbi fructus computantur in sortem in ꝯtrarium est veritas per tex. i.c.i.de feu. qr interim dñs nulla percipit seruitia a vas. Cum ergo ecclesia nõ percipiat seruitia a vasallo fructus loco eorum et sm aliquos est singulare in ecclesia fauore ecclesie sm glo. or. in.c.cõquestus de vsu. Idem esset dicẽdum in pijs cãis ꝑ qr iure rõnis qr priuilegia concessa ecclesijs intelligũtur cõcessa pijs locis, vt nota, in.l. sancimus.per Bal.C.ad trebel.facit not. in.c.i. de in inte.restitu.in.lib.vi.rõnem tñ decisionis.d.c.i.de feu. ibi ponit maxime Imo.Rõ.qr ex quo dñs feu. hz directũ dñium: vas. hz vtile res ꝓuenit consensu vasalli ad dñm iz sub iure pignoris respectu vtilis dominij visum fuit equũ pape vt ex quo dñs vult liberare ꝓ tunc vas.a seruicijs ad que tenebatur ratiõe vtilis dñij debeat et ipse dominus hre cõmoditatẽ ipsius vtilis dominij et sic fructus: non aũt compẽsare in sortẽ. et sic non est spale sm cõiter scribentes in ecclesia, sed idẽ erit in dño feudi laico.c. cõquestus. vbi bo. tex.de vsu In vno dicit Imol.ibi in pe.col. põt esse vtile in ecclesia qr ecclesia dña potest remittere vas.pignoranti feodũ seruitia ẽ inuito et in sortem nolle cõpensare fructus. Sed si esset laicus dñs feu.non posset hoc velle facere inuito vasallo. et iz Imo.ibi q ille tex. non ꝓcederet in feudo ex quo nulla seruitia debentur qr cessat dicta cõpensatio ex qua nascitur equitas illius tex. Et ideo dicit idem in emphiteosi si ecclesia vult remittere canonem emphiteoticũ.t.Anto.ibi aliter. In glo.ibi cunctabit not. duplicẽ fore literam.vno mõ in grauedinem. alio mõ in indignationẽ: et vtraque littera bona. et expono glo.i.a feu. priuari põt.Ex qua gl. singulariter no. q si princeps scribit vasal. vt aliquid faciant sub pena indignationis. certe illa cõminatio operatur vt si sint inobedientes possit princeps eos priuare feu. et not. istam glo. ꝓpter clausulã que

solet apponi in apostolicis dispensationibus.§.alle. noue rint se incursuros indignationẽ beatorum petri et pauli. que significat clausula cõminationẽ priuationis beneficiorũ. et de hac clausula in cle. exiui de paradiso in fi. de verbo. sign.per est et Bal.in.l.cunctos populos in reper. de sũ. tri.et fide catho. Bart.in in extrauag. qui sunt rebelles in verbo indignationẽ iz q ista verba nihil operãtur sz sunt simpliciter cõminatoria.Ad tex.nostrum põt responderi hic lex ꝓcessit vlterius declarando quid per ista verba velet significatum esse. In ea.glo.ibi qui cũ maior.not.vas. equiparari liberto et dñm equipararũ patrono. In ea.ibi submiserit no.glos.que extendit tex.nostrũ in penali, vt si vasallus fideiusserit ꝓ accusatore contra dñm. vel si ipse vasallus submisit aliũ qui fideiusserit pro accusatore contra dñm certe vas. perdit feuduz not. in ti. de treuga et pace. In ea.glo.ibi.l.post legatum not. q vas. testificans cõtra dñm in accusatione criminali perdit feudũ cum limitatione quam statim videbimus. In ea.glo.autem nota primam fallentiã ad tex. nostro q si vasal. pro principe vel prote publica accusauerit dominũ vel testificatus fuerit contra dominũ certe non amittit feudũ. In ea.glo.ibi.§. i.no.secũdam limitationẽ vt solum procedat in accusatione criminali. vt dixi in tex. In ea.glo.ibi.§ si patris not. tertiam limitatione vt vas.non perdat feudum si accusauerit dominũ prosequendo suaz vel suorum iniuriam. In ea glo.ibi.§.si.nota singularem limitationem q vas.qui accusauit dominũ capitaliter nõ perdit feudũ dũmodo probauerit verã et iustam accusationẽ.faciũt not.in.l.qui cũ maiorem fi.ff. de bonis liber. et iz And. secus in sno quo ad dominum cuius temeraria presumptio refrenatur Spec.in ti. de accusa. ver. quod est libertus. In ea.glo. ibi.§.i.nota hãc limitationem.vt nõ procedat in accusatione ex qua nõ ingeritur magna pena q̃uis iudex imo magnam penã domino imposuerit.ar.l.si per imprudentiam ff. de eunc. In ea glo.ibi.l.ij. nota sextam limitationem vt tex.noster nõ procedat quãdo quis defendendo vel vlciscendo processerit cõtra dominum. In ea.glo.ibi l.post legatum q dixit glo. de vasallo perhibente testimonium intellige sm Albaro. et alios quando sponte id fecit.secus aũt si fuisset coactus per iudicẽ qr tunc excusaretur vt.i.t.in gñ glo. et in glo.accu in.d.l.post legatũ in.§. i.not.glo in.d §.similiter.i. de consuet.rec.feu.testis enim regulariter potest cogi.l.si quando.C. de testi. In proposito tamen vas.non debuisset cogi sicut dicimus de liberto contra patronum.l.idonei.ff. de testi. vnde iste vas. dz resistere ne perhibeat testimoniũ et non resistens videtur volens ita potest intelligi.d.l.qui cũ maior.in.§.sed non. tamen si non obstãte.repugnatione sua iudex ptur coegisset non amittet feu. qr propter seueritatem iudicis excusaretur.d.l.qui cum maior.in.§ si.Nam iudex forte compulit cum qr dicebat q non reperiebatur prohibitus ꝑ edictum de testi.l.i.ff. de testi. de qua mãteria dic vt nota.i. de consue.rec.feu.in.§.similiter et in.d.l.post legatum. in § his vero. et posset induci ista glo.in arg. sm Bal. q valet dictum testis non citati quod est verum dũmodo aduersa parte presente vel citata vel ammonita que monitio vim citationis habet.vt nota.C.quomodo et quãdo iudex.l.cessante. de quo per eũdem Bal.in.l. presbyteri.C. de episc. et cle. et sic cõcludunt nota.glo. que limitat.§.dicta.nam dictum est q vasallus deponens testimonium cõtra dominum perdit feuduz: hoc verum si sponte fuerit testificatus secus si coactus fuerit a iudice.l.non videtur.ff. de reg. iuris dz enim vasal. vitare quãtum potest ne deponat et demum coactus a iudice deponere dz.d.l.qui cũ maior in fi. In ea. glo.ibi aut pactor. an aduocatus qui prestat patrocinium contra dñm in accusatione sit dignus priuari feudo. So. si volũtarie prestitit patrocinium priuatur feudo.secus si coacte iudicando vt dictum est.§.ꝓxime de testimonio. ꝓpterea caueat vas. vt nõ prestet patrocinium contra dñm in accusatione nisi pre

cesserit coactio iudicis puta preceptum. ¶ Quero subsequenter cum .d. glo. vtrum vas. qui accusauit dominum liceat penitere ante sententiam. et dicit si id penitet quia probare non potuit cum in fecit suum posse vt probaret non parcatur sibi alias si re integra desistit sibi ignoscitur ne in totum videatur sublata humanitate penitudinis. ff. de in ius voca. l. quis cum si. et hoc vult glo. vsque ad ¶. quid ergo. sed in hac questione dicit bal. posse distingui an instantia habuerit causam deserendi. et tunc potest penitere: facit quod habetur in c. i. in fi. de elec. li. vi. an non. et tunc secus. in dubio nisi probetur contrarium ex quo succubuit dicit bal. dicendum quod non intelligatur habuisse iustam causam. de qua declaratur in. l. non prius. et l. nostris. C. de calumnia. de qua materia vtrum accusanti liceat penitere dic vt in. l. destitisse. ff. de iudiciis. et in. l. si ea. C. qui accusa. non pos. et in d. l. qui cum maior. in. §. accusasse vbi est declaratur quid iuris. sic in causa appel. de quo est per glo. in. l. papi. §. meminisse. ff. de inoffi. testa. et per Cy. in. l. fi. C. de accu. Vel aliter dicit idem Bal. relinquendum arbitrio iudicis vt dicit no. in. l. posta. C. de his qui. vt indig. per Joan. an. in c. i. de calum. et dicit Bal. quod est habeat locum hec pena lata sententia et appellatione suspensa vsque quo sententia quod transeat in rem iudicatam per glo. in. l. si cum excep. §. hec autem. ff. quod met. ca. in. l. i. in prin. ff. de acti. emp. faciunt no. in. l. creditor. ff. de appel. et facit ad predicta secundum Bal. Nam in delictis que pendent a nostra pitace non procedit pena nisi fuerint consummata. l. ex hoc edicto. §. si quis alienauit. ff. de ali. iudi. mutan. dicit tamen ibi glo. quod in delictis ordinariis pena habet locum si ius aduersarii non est factum deterius alias secus. l. qui ea mente. ff. de furtis. ita forte posset dici in hac questione concludi. ¶ Quero subsequenter cum .d. gl. quid si vas. in causa domini sui iudicauit contra ipsum. et hec talis sententia ex eisdem actis tamquam male lata rescissa in causa appella. an sit ex hoc feudo priuandus. et videtur quod sic per. l. post legatum. in. §. quidam. ff. de his qui. vt indig. et hoc vult glo. vsque ad ver. item adhuc. Super hac questione dicit And. de iser. attendendum quod si detegatur vas. habuisse malum animum quare contra iudicauit et tunc priuatur quod intellige quando est grandis causa et graue dispendium vt in hoc tex. secundum Ni. de nea. si vero iudicauit per imperitiam quia credidit bene iudicare et tunc fuit in culpa. ff. locati. l. si quis fundum. §. si quis. debebat. n. consulere peritiores et quia non fecit in dissoluta negligentia fuit que est prope dolum. l. quod nerua. ff. deposi. vnde debet puniri. ad quod facit. § preterea. de. e. alioquin si consuluisset peritos non esset quod sibi imputaretur ar. in. l. ignorans. ff. locati. et sic non deberet puniri. Sed vlnaro. puto quod ista glo. et. dicta sint intelligenda de causa criminali quia in ciuili si vas. non faciat iusticiam domino in alia re quam feudali non priuatur feu. vt no. glo. de. e. in. §. ne qui domino. vel si velemus intelligere esset necesse dicere quod hoc contingit propter delictum ipsius vas. male iudicantis vt insti. de obli. que ex quasi delic. in prin. et. C. de ped. iudi. per totum. secus autem quando non propter delictum denegat iusticiam domino vel non tanquam iudex vt d. § item qui domino et quod ibi dixi. quid autem sit contra et qualiter habbetur in. d. l. vt est apud in. §. q. et se. ¶ Quero subsequenter cum glo. predicta quid si vas. commiserit aliquam ex. de. script. culpam cum solum conseruandi ius suum. Exempli capone vas. emit dominum suum tanquam seruum. dominus autem proclamat in libertatem. sed vas. dicit ipsum seruum cum iuris sui an amittat feudum et dicit quod non per. l. si quis. ff. de bonis liber. Quinimo et si obtinuisset contra sententiam et postea fuit detectus liber et pro libero dimissus nihilominus non amitteret feudum. ff. de bonis libe. l. in seruitute in. §. si petierit. et hoc volunt glo. et de hac questione dic per Dy. in. d. l. qui cum maior in §. si patris. ¶ Quero vltimo cum dicta glo. quid si vas. per lenocinium conatus fuit tradere vxorem domini alteri ad adulterandum an priuetur feudo et videtur quod sic. quia et ex simili causa vxor posset diuertere a marito et allegat vntetur. sed nouo iure. C. de rep. que nihil facit. sed debuit potius allegare. l. consensu. et intellige hanc glos. secundum An. quando per lenocinium vas. peruentum est vltra colloquium ad aliquem actum inhonestum vt vel quia turpiter lusit vel osculatus est vel aliter amplexatus vel etiam inhoneste cogendo ad pecten. vel in aliquo pudendo vt ergo se. priuetur ex dicto lenocinio est opus vt aliquid fiat in personam mulieris. alias ex dicto colloquio non priuatur per ea que dicta sunt. de. qui. mo. feu. amit. in. §. i. et hoc est dicit de mente istius glo. dum ista ingratitudinem appellant egregiam quasi habuerit respectum ad ipsum conatum cum facto subsequenti per ea que dixit tex. de. co. ti. in ver. si quis. n. rem. huic inhe vt fit effectiue. Cy. in. l. si quis non dicam rapere in vi oppo. et bart. in. l. i. ff. de extraor. cri. et bal. in. d. l. si quis non dicam rapere. in pe. col. vbi ex quod ista regula que disponit quod punitur eadem pena affectus licet non sequatur effectus non habet locum quando effectus solum sistit in finibus colloquii et verborum sed est opus quod sit peruentum ad aliquem actum facti. Item vbicumque lex punit affectum non secuto effectu quod non habet adeo equaliter puniri affectus nisi expresse hoc dicatur vt probatur in. l. quisquis. C. ad. l. iuli. maie. et tenet Cy. in. d. l. si quis non dicam quod dictum posse trahi ad multa que quotidie de facto contingunt. probatur etiam ratione quia si ipse vas. voluisset adulterare vxorem domini: sed tamen non peruenit ad alium actum nisi ad turpe colloquium non esset priuandus feudo ex hoc solo colloquio vt tenet doc. et Bal. et ibi dixi. de. qui. mo. feu. amit. i. d. § i. h. et idem si fuerit leno pro alio quia quo ad ista videntur equipari. l. qui domum. ff. de adulte. et no. glo. in. l. is cuius in prin. ff. de adul. et in. l. neganda. C. qui accusare non pos. et in. l. is qui reum ff. de pub. iudi. et probat determinatione facit etiam. d. c. i. § si voluerit. j. de capi. qui cu. vendi. facit ff. de seruo corrup. l. i. et. ij. Sed aduerte quia licet concludatur quod ex solo colloquio sine aliquo alio actu subsequente vas. non priuatur feudo tamen bene poterit puniri alia pena. l. i. ff. de extraor. crimi. et in auten. de lenonibus. colla. iij. et. l. i. ff. de seruo corru. et And. de iser. in. d. § i. qui. mo. feu. amit. et Bal. in. d. l. si quis non dicam rapere. ¶ Oppo. ab extra contra prime dicta quod immo vasallus leno est per solum colloquium subsecutum veniat feudo priuandus quia facit contra formam sacramenti fidelitatis et tertium capitulum de honestate. vt. de for. fideli. c. i. et istud videtur mihi forte contrarium. verum tenendo suprascriptam determinationem oportet nos soluere et intelligere illud contrarium secundum predicta videlicet quia non omnis occasio est sufficiens ad feudi amissionem. Sed est necesse quod ingratitudo sit egregia et magna. de. c. i. de. ti. pri. quia cum iste casus non reperiatur expresse determinatus et comprehensus consuetudine feudorum stabilium determinationi iuris communis. vt de feu. cogni. i. de iure autem communi non tantum operatur colloquium simplex quantum actus subsequens. vt dixit Bar. in. d. l. i. ff. de extraor. crim. licet glo. ibi videatur annuere contrarium. facit vt no. glo. in l. quod ait lex in prin. ff. de adul. Item quia in dubio pene potius molliende sunt quam extendende et exasperande. l. interpretatione. ff. de penis. et ad predicta facit. d. l. in fin. ff. quod quisque iuris etc. ¶ Quero quid si vasal. accusans dominum sit minor an debeat priuari feu. secundum formam huius §. Et dic quod non secundum Jaco. ar. diz. ar. in. l. post legatum. §. eton. ff. de his quibus vt indig. et. d. l. qui cum maior secundo riso. ¶ In glo. ad fi. no. verbum egregiam. i. notabilem. et intellige glo. sal. quando fuit conatus per actum facti secus si per actum verbi non veniendo ad factum. nam verbum debet puniri extraordinarie. l. 2. ff. de extraor. crimi. secundum And. hic.

Predictis. Ex quibus causis potest fieri exheredatio et ex quibus causis reuocatur donatio: et ex quibus causis celebratur diuortium ex eisdem vasallus priuatur feu. et videtur ex similibus vel maioribus causis priuabit vas. fe. et ex omni causa qua priuatur vasallus feudo si vasallus delinquit in dominum reuertitur feudum ad dominum. si vero non delinquit in dominum reuertitur feudum ad agnatos vasalli. et si vasallus contra constitutionem Lotharii imperatoris alienauerit feud. perdit feudum et precium. h. d. vsque ad fi. tm. ¶ Nota ibi exheredationis bonam esse regulam in feud. iusta est iusta causa exheredationis. ergo etiam erit iusta causa priuationis feudi. Idem dicit tex. de reuo. dona. propter causas que habentur in. l. fi. C. de reuocatione donatio. ¶ Nota ibi mat

monia bonam esse pñtiam in feudo, ista est iusta cã faciē di diuortiū ergo est iusta cã priuationis feudi. Idē sen tit Iaco. de bel. in sūmario q iusta cã reuocandi libertatē in seruitutem est iusta cã priuationis feudi quãuis hoc nō sit sic collegatur ex tex. nisi dicatur z colligamus ex illo verbo ingratitudinis. ¶ Not. tex. ibi subtiliter contra il los qui ad corticē intelligunt iura. nã subtiliter debemus cōsiderare legem. ¶ Not. ibi sed quia: q nã deproperat nouas edere formas. vt plene habetͬ in prohemio scpti z dē an. l. ij. C. de iure veteri enu. ¶ Not. ibi ideo iudex q ex similibus cãis exheredationis reuocandis donatiōis diuortij vel maioribus vas. perdet feudū. Et dicit hic Al ua. attenta equipatiōe de qua in tex. idē erit in exhereda tiōe venō solū ex cãis expressis in. § aliud. in auct. vt cū de app. cog. lz tex. ibi dicat q in cãis expssis solū possit fieri ex heredatio. tñ idē erit in similibus vel maioribus iuxta gl. in. l. omes. C. de predi. mino. vel ri aliquid in prin. § quib. mo. feu. amit. Nota ergo q vasalli habentes feuda sunt sub magno periculo perdendi feu. cū ex tot cãis vel simi libus vel maioribus perdatur feudū. Et dicit Bald. hic hunc tex. esse meliorem qui sit in iure q in penalibus con suetudinibus z statutis proceditur de similibus ad simi lia per no. in. l. si quis seruo. C. de fur. in. c. i. de temp. ord. lib. vi. in regula odia. de reg. iur. eo. li. Dicit tamen Bal. quod vbi pena imponitͬ habendo respectū ad priuilegi um persone. tūc nulla potest fieri extensio ad similes psonas. glo. singularis in. §. item mixta insti. de acti. ¶ No. ex isto § Z iudices qui in cã feudali dicunt q arbitrarius est iudicii que sit cã amittendi feudū z allegant pro se pre cedētē. § ibi ideo iudex. Sed in veritate tex. noster istud non vult q iudex possit arbitrari feudū debere amitti ex quacūqz leui cã. quinimo requiritur egregia. i. not. in. c. i. §. i. & ti. i. nec ob. versi. ideoqz iudex. qz respōdeo q arbi trium iudicis non potest se versari nisi ad similes cãs vel maiores exheredationis vel diuortij. non autē pro par uis vel dissimilibus ¶ Not. ex tex. z ver. illud q per alie nationem factã sine voluntate domini q vasal. alienãs re manet vasallus. z sic ei fit preiudiciū solum in parte alie nata hec cōclusio pbatur. i. de vas. qui cōtra cōst. Lotb. in. c. i z & an. §. primo. z ibi glos. eandē z similiter cō fir mat glo. Pe. hic posita z Dy. cāz sequitur. z Bal. in. §. aut si libellario. & qui. mo. feu. amit. z Jo. and. in addi. ad Spec. in ti. de feu. super rubrica Nos. q. huj. in charta vj. cano. in. c. ij. extra de feudis. Bal. m. d. c. i z Ja. ardi. in. d. ti. sub rubricella si alienauerit feudū vas. zc. §. vnde q dictū est. lz idem Bal. videatͬ velle Ɔrium in. c. i. & qua liter olim feu. alie. po. z Pet. decer. sentit idem in. c. i. in prin. de alie. feu. ¶ No. ibi vasallos q lz vas. quo ad gra ues viros non censeatur bone fame tñ nō perdit feu. z sic habemus q nō ois infamia ex qua cpi. vas. grauata est suf ficit ad feudi priuationē. nã lz deteriauerit in per hoc effi cit infamis. vt no. in. l. lucius. ff. de his qui not. infamia sufficit. n. q deū habeat vxorē. l. ij. C. de iure curi. z ita tz Ja. ardi. in ti. qui. mo. feu. amit. sub rubricel. si fellonias cōmiserit. z quãqz pueris non habeatͬ inter infames ipsa re ipsa z bonis opinione non effugit infamie notã vt hic z ff. de lega. presta. l. ij. z ita no. glo. extra de testi. in. c. cū tu. z. c. testimonium de qua mã dic plene vt in. d. l. lucius. z in. l. si quis maior. C. de transac. Nã ex ista alienatione non priuatͬ pñt a domini z curia sua qz solū si ex cã igno miniosa felonià cōmittit vt. i. an iste qz interfecit fratrem dni. z de hoc dic per Ja. de ardi. in ti qui. mo. feu. acqui. sub rubricella vnde dicatͬ feudū z in ti. qui. mo. feu. amit. sub rubricella vas. teneatͬ dnm adiuuare. ¶ Nota q vas. alienando sine scia domini facit Ɔ fidelitatem. z nō puni tur in eo in quo deliquit. qz si alienat totū feudum dz totū perdere: si vero alienat ptem dz solum illã ptem pdere z aliã retinere vt. i. de vas. qui Ɔ cōsti. Lotb. feu. ali. c. i. z p hoc est expedita glo. ij. in prin. z lz glos. ibi doc. in. c. ij. de

feudis. z de hoc mã dixi. § qui. mo. feu. amit. in §. aut si libellario z de alie. feu. in prin. z. i in. §. pr. ¶ Nota ex §. denīqz q si vas. deliquerit in dñm ex quo delicto pdatͬ feudum. reuertitͬ feudū ad dñm non ad agnatos. Si ve ro deliquerit vas. in alium puta occidendo fratrem ipsius vasalli certe feudum reuertitur ad agnatos z clarius no. sm Alua. vasallum dupliciter priuari feu. videlicz per in gratitudinem delicti vel per ingratitudinē cōtractus pri mo casu aut deliquit in dominū z tunc dñs prefertͬ etiã quibuscūqz z descendentibus z agnatis vas. siue feudū sit nouū siue antiquū. si vero vas. deliquit in alium. z tunc si feudū est nouum reuertitͬ ad dñm. Si est antiquū perti net ad agnatos exclusis tamē descendētibus. Secundo casu principali quando vas. cōmittit ingratitudinem cō tractus alienãdo: z tūc supplendo ad tex. ppter cōtraria dicta sm Aluaro. si est nouū reuertitur ad dñm si est anti quū transit ad agnatos z hoc vult in effectu iste. §. z sm istum intellectū versi. §. si vasal. cōtra constitutionē. non cōtinuat casum vt voluit And. hic ad. §. denīqz. sed mu tat casum qz ibi locutus est de paterno feudo hic loquitur de nouo. Not. intelligendo istum tex. q solum pximi de scendētes excludãtur non autē agnati vt voluit ista glos. vsqz ad versi. z ita habes isto modo vt supra dixi q ista di stinctio huius §. denīqz q dominus per culpã vasal. ve niat ad feudum exclusis pximis quãdo culpa respicit do minū alias veniunt pximiores exclusio domino intelligitͬ de pximis. i. descendētibus non de agnatis. c. si vas. cul. i. i ti. ij. z. c. i. i. si vas. feu. pri. i m Bal. hic An. tz quomo docūqz delinquat vas. talis felonia sicut preiudicat sibi ita z filus preiudicet: qz ex delicto patris grauatur filius d. c. i. i. si vas. feu. priue. ideo intelligitur lex de pximis i. agnatis. secus si nō esset delictum sed culpa: qz tunc non punitͬ filius puta in alienando. Quid aūt si vasal. inter fecit fra. sui: dicite q videbimus in. c. i. i. de eo qui inter fecit fratrem domini. ¶ Nota ibi parricidij q omnis pa ricida debet priuari feudo ex quo sequitur. q si quis oc ciderit patrem matrem gen ex vel alium siue alias perso nas enumeratas in. l. i. ff. ad. l. pompo. de parici. potest priuari feu. z sufficit q voluerit occidere quinimo scietia lz nō habuerit effectum tractatus aliquãdo sufficit. l. si sci ente. ff. ad. l. pompo de parici. ¶ Quid autem si vas. fra trem suū nō occiderit sed posuit eū in carceribus an amit tatur feud in Bal. hic determinat q sic arguēdo de simili bus ad similia do. Marti. dicit Ɔrium qz maior culpa fi ue maius delictū est occidere vel velle occidere quã in car ceribus ponere. l. aut dānum. §. vitam. z. §. solet. ff. de pe nis. Saluando Bal. possumus dicere q pcedit in mala captura in manu tyranni in qua iminet fratri grande pe riculū non aūt intelligitur de omni incarceratione. z fa cit pro Bal. glo in. c. i. in ver. duro carceri de beren. abb Cardin. qz durus carcerem quasi mors vt ibi. ¶ Nota text. ibi. §. si vas. q si vasallus fecit Ɔ constitutionem Lo thari per alienationē perdit feudū z reuertitur ad dñm an aūt perdatur mero iure: respōdeo speciale est in aliena tione vt perdatͬ mero iure vt nota. in. c. ij. de feudi in fact tex. in. c. i. § callidis. i. de prohi. feu. alie per Fede. dum dicitͬ libere reuertitur. Bal. in. c. i. §. hec quoqz in. ij. col. de succes. feu. Sed bal. allegat hunc tex. in verbo carituræ quod est futuri tēporis ergo requiritur sñia. l. iubemus §. sane. C. de sa. san. eccle. l. in criminali. C. de iurisdictio. om. iudi. vos potestis dicere vt soluit dare in. d. § calli dis. de hoc plene nota. in. l. si. C. de iure emphy. in simili. ¶ Opponitur cōtra istum tex. nã dicitur in. §. denīqz q si vasallus deliquerit in dñm feudū reuertatur ad dñm sed Ɔtra imo reuertitur ad agnatos. c. si vasal. i. si de feu. fue. cōtro. So. d. c. si vasallus: est limitãdum nisi vasallus delinqueret in dñm quo casu reuertatur ad dñm. ¶ Op po Ɔ tex. z imo videtͬ q facta alienatiōe Ɔ constitutionē Lotharij feudum non reuertitur ad dñm sed ad agnatos

vnde oppo. de. c. i. §. fi. §. qualiter olim feu. alie. po. Sol.
aut alienatio est facta iure vel consuetudine permittente 7
loquunt̃ ꝯtra aut iure non permittente 7 loquit̃ tex. noster
Sꝫ ꝯtra istam so opponit̃ de. c. lici⁹ ti. ij. So. tex. noster hic
est intelligendus deficientibus agnat. 7 cum hac transit
Bal. d. §. hec q̃ꝫ. existentib⁹ aũt agnat̃ agnati ꝑferunt̃
domino quẽadmodũ quando vas. non petiit inuestituraꝫ
i. annum 7 diẽꝫ feudum paternũ non reuertit̃ ad dñm sꝫ
ad agnatos sm An. c. i. quo tpe miles. 7 ibi vidim⁹ quod
est bene nota. tñ mirabiliter restringit hunc tex. 7 no. vnã
regulam q si vasall⁹ ꝑdat feudum ex culpa filius eius di
cit̃ esse priuatus, vide clari⁹ plenius in. d. c. nouus. 7 in. d. c.
si vasallus. i. ti. ij. 7. c. i. i. si vasal. feu. priu. rõnem hic po-
nit An. in. ij. col. Et no. hic elegãtem distinctionem Jac.
de bel. quam loquit̃ hic Bal. dũ querit̃ an amissũ feu. re
uertat̃ ad dñm vel ad agnatos sꝫ Jmo. in. c. ij. in. iiij. 7. v.
charta per multa discurrat 7 Aluaro. hic plenius: tamen
cõpendiose loquendo qñ querit̃ 7 vasal. amisit feu. an re-
uertat̃ ad dominum vel cui querit̃. Aut pp crimen amit
tit: aut pp ꝯtemptum: aut ꝓpter negligentiã: aut ꝓpter sup-
uenientem mutationem qualitatis. primo casu quando ꝓ-
pter crimen vel delictum in ꝑsonam domini cõmissum ca
dit a feudo: et si feudum non sit nouum reuertit̃ ad do-
minum in vltionẽ sue iniurie exclusis oĩbus descendenti-
bus 7 agnatis vas. hec conclusio ꝓbat̃ in ꝑma pte hui⁹. §.
sm vnã lecturam. 7 not. in. c. i. si vas. feu. priue. 7 ibi Bal.
7. §. de succes. feudi in. §. i. in glo. magna in fi. 7 gl. de pa
ce iura. fir. 7c. in. §. fi. in vlti. glo. in fi. Ja. de bel. Anco. de
nea. 7 Bal. in isto. §. 7. §. qui. mo. feu. amit. in. §. aut si li-
bellario. 7. j. in ti. ij. in. c. si vas. culpã. 7 ibi glo. 7 quod ha-
bet̃ in. c. ꝗuem 7c de sen. ex. facit 7c. c. ad aures. 7 qd̃ not.
in. c. quibusdã ex̃ de penis. hanc conclusionẽ secuti sunt
Jac. de are. 7 Odof. 7 dixit Bal. in. ti. j. si vas. feu. priue.
7 videt̃ etiam esse de mente Bar. in. l. cum qui. ff. de in
terdic. 7 relega. in rõne dum allegat. l. ij. §. i. 7 fi. ff. si qs
aliquem testa. et eam sequit̃ etiam Jaco. ardiz. faciunt. q̃
no. bal. in. l. ij. C. de liber. 7 eorꝫ libe. Quidã tamen non te
nent istam cõclusionem dicentes q qñ feudũ est antiquũ
7 vasallus cõmittit delictum in ꝑsonam domini quod ex-
cludant̃ solum descendẽtes. Sed agnati bene admittan
tur excluso domino: sꝫ prima intrat̃ maioribus auctorita-
tibus 7 iuribus. 7 ideo tenẽda ar. l. diui. ff. de iure patro
na. c. appellamus de seruis. tamẽ hanc ptem tanquã equi
orẽ videt̃ tenere glo. in. d. ti. si vas. feu. priue. 7 in. d. glo.
magn. in fi. 7 in. d. c. i. §. hec quoqꝫ. §. de succes. feudi. nã
eandẽ ptem sequit̃ And. de iser. 7. i. n. si vasal. feu. priue.
7 in. §. si enim et de prohi. feu. alie. per Fede. 7 Hostie. in
sũma de feu. Sed circa istam conclusionẽ alia fit determi
natio in extraordinariis capitulis in. §. si vbi eligitur media
via. s. quod reuertit̃ ad dñm donec extant descendentes
aliqui masculi ex ipso delinquente. nisi forte pater filius
vasalli delinquit in personaꝫ dñi viuo patre suo 7 filio ex
ipso delinquente nã tunc nepos succedit in feu. auo nõ
obstante patris delicto cõmisso viuẽte adhuc dicto auo.
secus si mortuo auo dictum delictũ fuisset cumissum not.
in. c. i. ex̃ de feu. d. c. si vasal. i. si de feu. fue cõtro. 7 sꝫ bal.
in. l. emancipatum in fi. ff. de sena. 7 bar. in. d. l. cum qui 7
bal in. d. c. i. si vas. feu. priue. 7 i. d. §. hec quoqꝫ de succes.
feu. Et Jac. ar. di. in ti. qui. mo. feu. amit. sub rubricel. si fi-
lius repellit̃ an nepos ex eo 7 Spec. in ti. de feu. in. §. fi.
ver. i. idẽ Jo. de blonasco in sũma sua 7 refert Bal. i. d.
c. i. limitat tñ nisi ipse nepos nõdum fuisset cõceptus tpe
vite aui. q2 tunc nepos nõ veniret ad succe. feudi. ff. de in-
iusto rup. irrito. qꝫ testa. l. si quis filio ver. cetex. 7. ff. vnde
cognati in. §. si quis. Jtẽ limitat 7 alio mõ. l. si pater adi-
uit hereditatẽ aui ipsius nepot̃ alias ipse nepos succede
ret auo 7 ex ꝑsona aui haberet feuduꝫ. C. vnde liberi. l. q
se patris. Jtẽ hoc ꝓcedit nisi dominus 7 vas. dolose i eũ
casum amissiõis feudi rem deduxissent 7 vasallo feuduꝫ

ꝓdente reuerteret̃ ad dñm 7 sic fraudarent agnatũ nam
tũc ibit feudũ ad agnatũ. Jta Ja. ard. in sũma sub rubri
cella qui. mo. feu. amit. 7 sub rubricella si vas. ex cõ culpa
Bal. §. qui mo. feu. amit. in. § si libellario. Ja. alua. h in
v. 7. vi. conclusiõibus. Jtem si feudũ est nouatum datum
patri 7 filio ita q filius in vita patris haberet ptem feu-
di tunc ꝓ delictum patris in dominũ nõ preiudicat̃ filio
An. in. d. c. i. si vas. feu. priue. Alua. h in. vij. conclusione
ar. not. in. l. ex facto. §. fi. ff. ad trebel. vel ex tenore inuesti
ture appareret q singulis esset quesitũ taliter feudũ non
succedit vnus alteri ꝓprie. sꝫ feu. ad eũ venit ex spãli pro
uidẽtia inuestiture puta q2 inuestitura dicat concedo de
vno in aliũ de tali domo vel oĩbus pricipaliter: vel conce
do attẽtis meritis singulorꝫ Bal. h. in. c. i. i. si vasal. feu.
priue. 7 in. c. i. i. de vas. qui ꝯ consti. Lotha. Bar. in. d. l.
cũ qui in fi. Pau. cõsi. dr̃ incipit in xp̃i 7c. circa id quod
ꝓ in. iiij. col. 7 cũs. dr̃ v. in. vij. col. incipit in xp̃i 7c. mõ
quã magnificus. Aluaro. hic in vij cõclusione Bal. in. c.
i. §. hoc quoqꝫ de succe. feu. Et intelligit hic Bal. q soluꝫ
ius delinquent̃ vadit intelligo q2 pro tpe vite ipsius non
eius reliquorꝫ quod ex ꝓpria ꝑsona habent quodã ordine
mortaliuat̃ nõ per viã hereditatis maxime in regalibus
vt marchionatu 7 similibus vt ẽ dixit Bald. in. d. §. hec
quoqꝫ Bar. in. d. l. cũ qui. facit q̃ in simili dicitur d feu.
ꝯfiscato ꝑ Bar. 7 alios in. l. si finita. §. si de vectigalibus
ff. de dam. infe. Et ꝑ predicta infert And. q si pater feu
dum hꝫ in quo de cõsuetudine dꝫ succedere primogenit⁹
7 tñ habeat duos filios primogenitus cõmisit feloniã ꝯ
dñm viuo patre q patre moriẽte succedet secũdogenitus
q2 ex quo primogenitus est inhabilitatus: venit secundo
genitus nõ sicẽs vel domius. fan sit queritdimus in. c. i.
§. de feu. mar. Si vero vasallus delinquit grauiter 7 enor
miter i aliũ q̃ i dñm ꝓ quo ꝑuat̃ feu. qd̃ feudũ siẽ nouũ reuertat̃
ad dominũ exclusis descẽdentib⁹ 7 agnatis oĩb⁹. ꝓbat̃ i
isto tex. in scda pte ꝯ de ꝓhi. feu. alie. ꝑ fed. in. §. illud 7
in ti. si vas. feu. pri 7 ibi gl. 7 in ti. an iste qui interfe. frẽꝫ
do. hãc cõclusionẽ sequunt̃ an. de iser. pe. de cer. ia. de bel.
m. de ni a. bal. dõs doc. h 7 idẽ an. i. d. ti. si vas. fe. pri. 7. i.
de pa. 7c in. §. si vero p rcis. si est paternũ transit ad agna
tos primo. excluso dño 7 oĩb⁹ descendẽtibus vasalli isto
ꝓbat̃ in tex. h 7 per. c. i. §. de nã suc. feu. cũ hac cõclusio
ne transit h nico. de nea. 7 bal. in. d. c. si vas. feu. priue. 7 ẽ
de mente glo. §. qui. feu. da. pos. in. §. finaliter 7 in. d. c. si
vasallus culpa. 7 odofr. in sũma quẽꝫ refert bal. in. d. c. i.
ita pau. de ca. in. d. cõsi. dr̃. incipit in xp̃i 7c. circa id q ꝓ
in. iiij. 7. v. col. 7 in. d. consi. dr̃. incipit in xp̃i 7c. in cau-
sa qꝫ magnificus. Quidã aũt intellexerũt istã conclusio
nem fatendo q tale feudũ bene transit ad agnatos dum
modo nõ sint. i tertium gradũ dicẽtes q ad hoc vt agna
ti admittantur ad tale feuduꝫ sit necesse q sint vltra ter
tium gradũ ipsi delinquenti q2 quẽadmodum descendẽ
tes excludunt̃ ita debeant excludi transuersales vsqꝫ ad
dictum tertium gradũ inclusiue ꝓpter ꝓximitatẽ sanguĩs
eius ad delinquentẽ. 7 ita intelligebat Ia. de bel. p. c. si va-
sallus culpã i. ti. ij vbi videtur casus 7 ꝓbat̃ in d. tex. si
vas. feu. pri. hoc idẽ tenet bal. in. d. c. si vasallus culpaꝫ di
cens q istud idem tenet 7 sequit̃ iac. ardizo. in sũma qui.
mo. feu. sub rubricella quãdo feudũ reuertetur ad agna
tos. adducit. c. in quibusdã extra de pe. facit q dicit spe.
in titu. de dispo. §. iuxta ver. est etiam sed cum reuerentia
iaco. ardiz. hoc non tenet. sed imo simpliciter dicit q re-
uertitur ad agnatos 7 incontinenti non expectata mor
te delinquentis. nec ob. d. c. si vasallus culpã 7. c. i. si vas.
feu. priue. quia Alua. putat intelligendum vt habeat re-
spectum ad iura antiqua sm que agnati admittebantur
vsqꝫ ad quartum dũtaxat gradũ q postea fuit extensuꝫ
vsqꝫ ad septimũ gradũ vt. §. qui feu. da. po. i. §. hoc quo
qꝫ 7 de succes. feu. in. §. hec quoqꝫ vt no. gl. §. de feu. mar
chie in. c. si capitanei 7 ꝓbat̃ in ca. i. in fi. i. de ꝓhib. feu.

alie. per lotb. et in. c. i. de natura successio. in feu. et quod nota. glo. in. d. c. si vasallus culpam. et videtur ibidem sentire Andre. de iser. nisi vasallus forte interficeret seipsum. Nam tunc cum non superfit persona delinquens que pati posset fuam non ibit feudum ad dominum per. l. ii. C. qui testa. facere poss. Ita Bal. l. c. i. an ille qui interfecit fratrem domini. Aluarotus conclusione. xiii. posset hic mordeci sed nolo materiam inuoluere cum satis sit perplexa de se. Secundo casu qui propter contractum alienando vasallus perdit feudum et cadit in penam huius. §. et ante omnia habetis hanc magistram regulam quod ita demum per alienationem amittit illud si sciebat esse feudum quia secus si ignoraret. hec conclusio probatur in. c. i. §. de contro. inter do. et empto. feu. et eam firmat Ja. ardizo. in. d. ti. sub rub. si alienauerit feu. vasal. §. sciens. et probat ipsam per istum tex. et per. l. si ignorans. ff. loca. et Bal. in. d. §. hec quoque de succes. fe. et de hac conclusione videtur casus in. c. si vasallus feudum. j. si de feu. fue. contro. et tunc est facta iure aut consuetudine permittente et tunc post mortem vasalli alienantis peruenire debet ad filios vasalli quibus deficientibus peruenire debet ad agnatos. c. i. §. i. s. de suc. feu. ibi Bal. An. l. c. si vasallus culpam. j. si de feu. fue. contro. c. i. § fi. s. qualiter olim feu. alie. po. ita Bal. hic aut alienatio fuit facta iure non permittente et tunc vas. per alienationem feudi factam sine consensu domini cadit a iure suo quod feudum reuertitur ad dominum hec conclusio probatur in hunc. §. secundum veram lecturam et in c. i. in prin. j. de vas. qui contra consti. lotha. feu. alie. et. s. qui. mo. feu. amit. i. §. si fuerit et ita intelligitur secundum aliquos. c. i. de feu. et hec conclusio nem tenet gl. magna circa medium. i. d. §. hec quoque. s. de succe. fe. et ibi Bal. eam sequitur et doc. vt dixi. s. tex. et filius exclusis An. i. d. §. si fuerit et l. d. c. si vas. culpam et hic et agnatis exclusis vt ibi. Si feudum paternum sine consensu domini alienet et vas. non habet agnatos vel habet sunt de primo linea acquirentis debet dictum feudum reuerti ad dominum et ita secundum alium intellectum intelligitur iste tex. vt. s. dixi. secus si haberet agnatos quia tunc transiret ad agnatos et non ad filios quatenus venirent vt heredes patris secus si ex speciali prouidentia inuestiture vel natura feu. venirent Bal. hic Ja. de bel. d. Mar. Alua. l. c. tex. si de feu. fue. contro. probatur. s. de succe. feu. i. §. hec quoque. et ibi gl. hec firmat respondendo ad iura contraria que ibi sequitur Bal. et. s. qualiter olim feu. alie. po. i. §. pe. et. j. de vas. qui contra consti. lotha. feu. alie. et eam Ja. de bel. And. de iser. Ni. de nea. Ja. ardizo l. d. rubricella quando feudum reuertitur ad agnatos et Bal. licet prius teneat Pe. de cer. dicens quod reuertitur ad dominum prout allegat hic tex. noster hic ipsum mouet et p. c. i. sed respondeo quod loquitur in feu. nouo et cessat contrarium. et ita potest intelligi. §. callidis et. c. ii. de feu. de phi. feu. alie. per Fe. l. §. callidis in et. j. qd sotis sit. c. i. quod et iterdum vt sequitur Bal. et quibus iuribus ista conclusio vt et satis dubitabilis. et ideo vt tollatur omnis dubitatio dat Bal. consilium quod filii et agnati vasalli alienantis per contradicere fecisse oppo. se ne possessio tradatur et super hoc et rogatur dominus feu. et prohibeat emptorem ingredi ar. ff. de contra abe. emp. l. si quis sciens et alias dominus certe l. dolo et de dolo suo fruceret lucrari vnde impedita possessionis traditione non perderet feu. vt probatur i. l. alienatio. ff. de v. si. et quod ibi p Di. et doc. imo consensus domini et expressus non preiudicaret agnatis vt vult. Bal. i. d. §. hec quoque imo et si ipsi dominum alienaret non preiudicaret agna. Bal. l. patle. c. i. si. j. si vas. fe. priue. et Alua. hic i. xii. falicena sed d. Bar. tenet expresse suprascriptam conclusionem l. l. cum qui i. §. si libertus. ff. de iureiu. Ista cautela secundum. d. Mar. non satisfacit quod non vniuersalis. Quid. n. si filii ignorent alienationem et emptorem. quomodo poterunt prohibere emptorem et venditorem quos ignorant propterea dat ipse vnam aliam cautelam quod filius vel descendens vasalli vel et agnati ad cautelam compareant coram iudice et faciant fieri proclamationem quod nullus emat fe. a vasallo. et iudex interdicat alienationem vasallo. nam tunc non valebit alienatio vt. l. si eo tpe. C. de remis. pigno. quod est tenendum menti. Et dicit hic Alua. conclusione. xiii. quod si feudum alienetur consentiente domino et agnatis non consentientibus ad quos feudum est reuersurum non valet alienatio. nec domini consensus operatur. c. i. l. fin. d. alie. feu. pr. ibi tex. et sensit Bal. in dicto. c. i. §. hec quoque Ja. ardizo. in. ti. qui. mo. feu. amit. sub rubricella consensus eius agna. Et sic hoc modo non excusaretur alienans quam feudum iret ad agnatos. Inter ipsos autem agnatos proximiores ad quos esset ventum si feudum reuerteretur alienatio etiam sine consensu domini. d. c. i. in princi. de alie. feu. pater. capitulo tenus si de feud. fue. contro. Aluaro. hic conclusione. xiiii. Si tamen filius non esset habiturus aliquid de hereditate patris qui alienauit tunc reuocat ipse alienationem et prefertur agnato et domino Bal. in dicto. c. i. §. i. de succes. feu. ibi glo. Barto. in. d. l. cum qui. et. d. c. tenus. et in ti. an agna. vel. fi. Aluaro. conclusione. xvi. Et sciendum quod scientia domini in alienatione feudi operatur eius consensum. glo. i. c. i. de probi. feu. ali. per lotha. ibi Andre. Jaco. ardizo. in ti. qui. mo. feu. am. sub rubricella si dominus consentiat alie. Aluaro. hic in conclusione. xxiii. Et ideo concludit Bald. in. d. §. hec quoque. quod si filii essent specialiter inuestiti cum patre quia non veniunt vt heredes patris quod alienatio patris eis non preiudicaret. faciunt que. s. dixi et que nota. Barto. in. l. et iurisiurandi. §. si liberti. ff. de operis liberto. in dicta. l. cum qui. in. l. quod dicitur vbi imola. ff. de verbo. obli. Item si aliqui agnatorum vel consensissent alienationi vel fuissent participes culpe propter quam vasallus cadit a feudo. ipsi ad feudum non poterunt aspirare. Ita Baldus in dicto. §. hec quoque nec alius preiudicabit. Aluaro. hic in. xx. conclusione ita etiam si agnati proximiores scieuerint factam alienationem in agnatum remotiorem et tacuerunt anno. non poterunt ad feudum aspirare: secus si extraneo est facta alienatio quia perpetuo contradicere poterunt. d. c. tenus. j. si de feu. fue. contro. ibi Bal. Aluaro. hic conclusione. xviii. et generaliter idem putate rationis que attenditur hic vt hoc tex. dicerem quod in omni casu in quo filius vel agnatus non preiudicat crimen quin feudum ad eos vadat. ita nec alienatio vasalli preiudicabit eis. Et no. vnam regulam pulchram quod vbicumque licita est alienatio feudi puta ex consuetudine proximiores agnati possunt redimere feudum. et si agnati noluerint redimere dominus potest redimere secundum glo. Ja. de bel. et Bal. in. c. i. §. sed porro. s. qualiter olim feu. ali. po. quod est notabile et intellige alienationem facta in extraneum vel agnatum licite si autem illicite tunc si fit alienatio in remotiorem agnatum agnati si non habent filios reuocant proximiores agnati mortuo alienante sed si habet filios alienans agnati proximiores etiam in vita alienantis possunt redimere ab agnato remotiore sed habent illi soluere precium tex. est quem ita intelligit Bal. in. d. §. hec quoque dicit et hic Bal. aliam limitationem quam. s. cursim tetigi si feudum esset regale in quo videretur considerata personarum ordinatio puta marchionatus. nam tunc quod esset quod reuerteretur ad dominum. ita dicit de iure esse. sed de consuetudine hic scripta secus. Et sic habetis elicere quod tex. noster habet locum in quibuscumque feudis et regalibus marchionatu vel similia quod patet ex generalitate tex. nostri. Aliquo casu vas. amittit feudum alienando non tamen contempnit dominum: puta quod alienat in dominum et tunc succedunt agnati si antiquum vel alias tale in quo succedere debent agnati. ita Bal. in. c. i. in fi. si vas. feu. priue. et Alua. hic in. xviii. conclusione. vel quod vas. refutauit feudum paternum domino. non sit preiudicium agnatis nisi donec viuit refutans et sint descendentes sed conclusio probatur l. §. hoc quoque. s. de success. feu. et ibi eam firmat Bal. p. c. insuper de capi. extraordi. et in. d. c. i. de vas. qui contra consti. lotha. et glo. i. c. i. de alie. feu. pater. et ibi Bal. et Ja. ardizo. in ti. qui. mo. feu. amit. sub rubricella si vas. domino feu. refuta. et in ti. de succe. feu. sub rubricella quando vas. refu. feu. et ex. l. ibi Ja. de bel. in. d. c. i. de alie. feu. credat quod agnati renocent tantum. Et predicta procedunt in alienatione facta totaliter de feudo non alterata natura feu. Si autem alienaret vasallus alia lege quam ipse habet et sic alterare videatur naturam feudi vt dicit Bal. in. c. i. j. si vasallus feu. priue. vnde si alia lege alienat quam ipse habet ipso iure feudum perdatur secundum

gerardū. ſʒ hoc caſu ſm ober. acquirit dño q̄ā maſculus ſi extaret vt in. c. ſi. ter duos. §. pfecto. ſ. q teſ. ſunt neceſ. ad pban. no. inueſt. Innuit ergo ſm opi. ober. ꝙ pdicto caſu extante maſculo herede feudū ad ipſum maſculū deuoluatur. ſed nõne cõtradicit oibus q̄. ſ. dicta ſunt d alienatiõe que apit viā inueſtiturẽ ꝙ a principio videt fcā ca lege ne alienetur ⁊ idē quecūq; ſequētia formā ⁊ originē dicit ut vt dicit tex. i ſimili. ff. ad. l. falc. in rõne. §. ſi filio. Rñdeo vtrūq; verū eſſe. qꝛ aut delinquit in ſubſtātia alienatiõis aut i modo ſeu qualitate. j. de. l. cora. l. §. pfecto p̄io caſu reuertit ad dñm ⁊ pcedunt pdict. declaratiões ⁊ ſubdiſtinctiões. Sedo caſu. ad maſculū heredē. qꝛ multū refert vtrū ſubſtātia corrūpat an ei᷒ qualitas. ꝙ ē no. dignū. ⁊ eſt exemplū ſi pmiſſa eſt alienatio ex conſuetudie vel pacto pibus ⁊ fiat alienatio alus dñi tñ ſine dolo. Itē ſi pmiſſa eſt ſcudatio pibus ⁊ ſcudāte ꝗs quos dño expedit nõ hẽt tñ qꝛ iſtud delictū non eſt in toto. ſed in tali reuertit ad filios ſʒ Jo. faſoli ꝙ ſatis vr̄ no. dignū. ſʒ odo. ti. ad quos feudū reuertat in ſumma ſua ſic ait. Sʒ quero qd ſi vaſallus alienauit feudū cõtra naturā feudi an aperiatur in dñʒ vel in coheredes: ⁊ videt ꝙ debere reuertit ad dñm vt dicit cõſtitu. fede. hic. l. ſi. de vaſ. qui cõtra cõſti. lot. c. i. qui. mo feu. amit. §. atem ſi dño nā alienādo videt dñm cõtẽnere vt ibi dicit ſic in vſufructuario. ff. d iure do. l. ſi vſufruc. ſed cõtra videt. l. qꝫ in coheredeʒ aperiat. ſ. d ſucce. fe. in pri. ⁊ j. ſi de feu. fue. cõt. in. c. tit᷒ ar. de feu. c. ſi. ſedo ſapientes diſtinguūt qñ vaſallus alienat feudū vtrū dño vel alii ſiqdẽ dño aperiat feudū i coheredē. Si vo alii aut dñi volūtate aut nõ. ſi dñi voluntate apit feudū in coheredē ſi non dñi voluntate apitur feu. dño odoff. Tertiū mēbrū principale quādo feudū amittitur p negligētiā vaſalli puta qꝛ nõ petit īueſtiturā. j. tps debitū ⁊ tunc ſi feudū eſt nouū reuertit ad dominū. ſi antiquū reuertit ad filios ⁊ poſtea ad agnatos vt ſupra quo tpe miles in. c. i. vel ēt in caſu negligentie de quo in. c. i. d mili. vaſallo q cõtumax eſt. vno tñ caſu ſingulari ēt ſi feudū ſit antiquū reuertit per negligentiā ad dominū quando vaſallus interpellatus a domino vt aſſociet eū. vel ſibi ſubueniat p qualitate feudi qꝛ vult aſſociare ipatorē ad aſſumendā coronā iperii. nam tunc ſi vaſallus neglexerit ſubuēire domino: feudū deuoluit ad dominū. c. i. §. ſi. j. de pa. iu. fir. te. ⁊ ibi videbim᷒ ⁊ vult Alua. hic col. xlv. tamē cū multe maiores ſint cāe priuatiõis in qbus tamē agnati nõ amittūt feudū pp crimē vaſalli: nõ eſſet abſurdū itelligere illū tex. in feudo nouo. vel ſi volumus ēt itelligere illū tex. tūc i feudo antiquo itelligam᷒ cū ſine preiudicio agnatorū. vʒ ꝙ vaſallus pdat feudū ⁊ dominus i ſuos vſus illud redigēdi hēat liberā facultatē. ſ. in vita vaſalli. ſed illo mortuo vadat ad agna. ⁊ legitimos ſucceſſores p ea que prime dixi ex mēte bal. hic que no. p bar. in d. §. ſi de vectigalibus. Quartū mēbrū principale eſt qñ vaſallus feudū amittit mutatiõe qualitatis ſupueniente ⁊ dicit bal. in. c. q clericus. j. ti. ii. ꝙ vbi qs amittit feudum mutatiõe pſone qꝛ fit inhabilis amittit ipſo iure ſine ſnia puta qꝛ fiat clericus vel monachus. c. i. ſ. d mili. vaſ. qui ar. bel. depo. ⁊ c. ſi clericus. j. ſi de feu. fue. cõtro. ⁊ tunc ſi feudū eſt nouū reuertit ad dominū niſi eſſent filii ſi eſt antiquū veniunt legitimi ſucceſſores. d. c. i. ⁊ facit glo. in. c. i. de bene. femi. tamē in vita monachi monaſteriū hēbit fructus feudi. vt dixi. ſ. i. c. i. §. ⁊ qꝛ. qui feu. da. poſ. vel ēt ſi vaſallus pp pfectionē efficit inhabilis ad feudū tūc ſi feudū eſt nouum reuertitur ad dominū: ſi feudum ē antiquū ad legitimos ſucceſſores. c. i. j. an mutus vel aliter īperfec. c. i. §. mut᷒. ſ. epʒ vel abb. ⁊ ita Alua. cõclu. xxiii. Ex generaliter And. hic i fi. dicit ꝙ vbi nõ tractat de felonia ſed culpa tñ ſolus vaſallus punit non filii. vel agnati vel ēt ſm Alua. hic conclu. xxv. vbi vaſallus patit maximā capitis diminutionē ex qua bona veniunt publicanda ñ reuertitur feu. ad dñm ſed ad agn. Iſta cõcluſio pbatur hic ⁊ in ti. an ille qui interfecit fratrē domini. ⁊ eiʒ ſequit bal. ſ. qualiter olim feu. ali. po. in. §. ſi vero. ſʒ And. de iſer. tenet ꝙ ad dominū donec viuit delinquens pertineat in. d. ti. ſi vaſ. feu. pri. p. l. ſi quis preſbyter. C. d epi. ⁊ cle. Sed Spe. in ti. de feudis. §. quoniā ver. xl. tʒ ꝙ iterim ſpectet ad illū q publicauit. ⁊ ibi p Jo. and. ⁊ Bart. in. l. ſi finita. §. ſi de vectig. ff. de dā. infec. ⁊ per Cy. in. l. ſi quis in tantā. C. vnde vi. ⁊ ita tʒ etiā Bal. ꝙ interiʒ ſpectet ad fiſcum in ti. p q̄s fiat ineſt. in. §. ſi. in ſi. per. §. i. in autē. de alien. ⁊ emphi. ⁊ l. ſtatus. ſ. in. §. concluſio d iure fiſci ⁊ in. l. i. ff. de rerū diui. q. gl. tenet contrariū vʒ ꝙ recedat ad proprietatē nõ āt ad fiſcuʒ. p. d. l. ſi finita. § ſi qua de dā. infe. ⁊ l. corrupte C. de vſufruc. ¶ Ultimo poſt alia. quero de extra quidẽ in feudo eccleſiaſtico: an vaſall᷒ poſſit vendere feu. ſine cõſenſu prelati vel capituli. ⁊ Ja. de belui. format queſtionem iſtā ſ. qui feu da. poſſ. i principio. ⁊ arguit multipliciter ad partes. Et primo dicit ipſe videtur ꝙ poſſit proximo agnato qui in feudum ſucceſſiuus eſt. ⁊ ſ. de alie. feu. in. §. ⁊ ſi clientulus. ⁊ per quos ſiat ineſt. in. §. ſed ⁊ res. Econtra videt ꝙ non poſſit ſine conſenſu plati vendere alicui. qꝛ rerū eccleſie phibetur aliēatio vt i autē. hoc ius porrectū. C. d ſacro. ec. ⁊ d reb. ec. non alie. ⁊ j. ti. de prohibi. feu. alie. per Fede. ⁊ de vetamus ⁊ prohibemus. Sed cum conſenſu prelati videtur ꝙ poſſit fieri venditio ⁊ maxime quia venditio conuertitur in locum rei. vt. ff. de peti. here. l. ſi in rem. ⁊ vaſallus videtur durare ſicut prius vt dicto. § ⁊ ſi clientulus. ſimile in emphiteoſi vt. C. de iure emphi. l. ii. ⁊ ſi. Sed videt quod non poſſit vendere ēt cum cõſenſu prelati ſine conſenſu capituli per dictā autē. hoc ius porrectum in. q. ii. ſine. extra de his que fiunt a prela. ſine ꝯſen. ca. c. ad apoſtolicā de reb. ec. non alie. c. ſi. Sed videtur ꝙ etiā cū cõſenſu prelati non poſſit vendere qꝛ per venditionē talē eccleſia perdit directū dñiʒ. vt. C. d rebus eccle. non alie. per totū. preterea reſoluto iure datoris reſoluitur ius emptoris acceptoris. d. §. ⁊ ſi clientulus. Item quia preciuʒ non poteſt conuerti in feudum. j. ſi de feud. vaſalli ab interp. fue. c. i. ⁊ videtur feudum totaliter extinctum qꝛ non conſiſtit in rebus mobilibus. vt. ſ. de feu. cogni. c. ii. ⁊ vaſallus videtur abſolutus a ſacramento fidelitatis eccleſia enim ēt priuata ⁊ enormiter leſa. Quare ex pdictis idem Ja. d bel. tradit duplex conſilium cū vaſallus eccleſie vult vēdere. Primū eſt vt vendat cū conſenſu prelati ⁊ totius eius capituli ⁊ vendat ea lege qua ipſe habet ⁊ equali perſone. vt. j. de lege corā. c. ii. hoc acto in contractu ⁊ poſt cõtractum ꝙ emptor debeat recognoſcere feudum ab eccleſia ⁊ ſibi ſeruire ⁊ venditor refutare. arg. ſ. qualiter olim feu. alie. pot. §. i. ⁊ ſm hoc emptor erit ſecurus et venditor tenebitur de euictione ⁊ eccleſia non videtur leſa. Secūdum conſilium eſt. ⁊ hoc in vſu magis frequentatur qd vaſallus qui vult vendere non vendat ſʒ refutet feudum prelato vt ipſe inueſtiat eū qui empturus ē prelato conſentiente. ⁊ tunc poſt refutationem vaſalli plat᷒ ipſe inueſtiat eum qui empturus eſt. Et ipſe recognoſcere dʒ feudum ab eccleſia ⁊ ſi timet noviter inueſtitus caſuʒ euictionē ſtipulari poteſt a vaſallo qui vendidit de voluntate ſua prout fuerunt concordes ⁊ iſta conſilia etiam poſſunt trahi ad vaſallos laicorum ⁊ ſecularium pſonarum ſm Ja. de bel. Ultimo no. ꝙ excuſatur vaſallus qui alienat feudū ſaluo iure domini ⁊ agnatorū. ſi addit illā clauſulam. ⁊ nõ aliter nec alio modo ſit venditurus ar. l. ſiquidem. C. de excep. ſm Bal. hic. tenet Bal. in. l. i. C. q pẽ nõe in. x. col. ⁊ facit qd no. idem Bal. in. c. i. in. §. hoc quoq; in pe. col. ſ. de ſuc. feu. ⁊ qd no. idem Bal. in. c. ſi in eccleſiarum in. x. col. de conſtitu. in. l. ſiquidem. C. d except. Hoſt. ⁊ Jo. and. in. c. cā te de iureiuran. Ludouicus i ſingularibus. ſingulari. ccclui. quod incipit tu habes quod vaſallus.

¶ Si de feudo vaſallus ab aliquo interpellatus fuerit ⁊ dominus eū defendere noluerit.

¶ Continuatur hoc ordine. Supra visũ est qualiter feudum amittatur. Uerum q3 aliquando feudum euincatur z vobitur an vasallus possit agere contra dominũ de euictione: propterea subijcitur rubrica si d feu. vas. interpel. fue. z dominus eum defendere noluerit.

11 **Egotium.** b.d. Si vasallus de feudo interpellat⁹ fuerit ab aliquo z denunciauit dño vt eũ defendat z dñs non defendat euictione secuta agit vasallus cõtra dominũ vt det sibi simile feudũ vel pecunias ex quã ematur res imobilis quã tenebit in feudũ. z hoc quãdo certuz est vasallũ de feudo inuestitum fuisse. s3 si sit dubium pbabit vasallus dicto feudo se fuisse inuestitum z aget de euictione contra dominũ. Si aũt vasallus non pbauerit inuestiturã feudalem defertur iuramentũ dño: ad hoc allegaĩ tex. ad fi. ti. ¶ No. ibi super negotio. q si vasallus denũciauerit dño vt eũ defendat z euictuz fuerit feudũ poterit agi de euictione contra dominũ. ¶ No. tex ibi vt dominus formã conclusionis libelli. quando ipse vasallus agit de euictione cõtra dominum quia debet concludere ad dandũ feudũ eiusdẽ bonitatis vel denarios vasallo ex quibus ematur tantũdem possessionũ quantũ vasallus tenebat a domino. z sic vasallus non concludit in libello euictõis ad interesse. sed ad hoc vt vasallus habeat simile feudũ. z predicta sunt vera quãdo certũ est vasallum inuestitum esse: vbi aũt est dubiuz tunc vasallus debet probare rem euictam fuisse feudalem. qua probatione facta aget de euictione sm formam quã dixi. s. z nota q inspicitur tempus rei iudicate et facit ad materiã. l. vnuz. ff. si cer. pe. ¶ Pone duo fratres inuicẽ diuidentes bona assignant vni bona allodiala alteri vero feudalia bõa: frater cui sunt assignata feudalia bona decessit non relicto filio. sed solũ relicta filia femina z sic reuocatur feudũ a dño q filia nõ succedit in feudo vt in. c. i. §. hoc quoq3 notandum. s. qui feu. da. pos. hec filia tãquã euicta sit pars sua a dño vult agere cõtra patruũ cui sunt assignata bona allodiala. querit an possit. rñdeo q nõ potest agere de euictione sm glo. signabilẽ in l. in familie. C. fam. her. nisi esset subiecta in dicta diuisione stipulatio de euictione. l. si fundum. C. de euictio. z ita limitat gl. in. d. l. i familie quã glo ibi doc. declarant esse verã quãdo spũaliter ẽ facta stipulatio. ff. de damno infec. z. l. si stipulatus. ff. de visufruc. ¶ In glo. ibi. c. i. nota limitationẽ ad tex nostrũ vt vasal. non possit agere de euictiõe quãdo scienter rem alienam in feudũ suscepit. nisi sibi specialiter pmisisset de euictiõe vt no. in. d. c. hic allegato. In ea ibi peuratori. no. aliaz limitationẽ vt ita habeat euictionẽ si dño denunciauerit litẽ motã alias nõ agit. In ea glo. ibi dño sciẽte. an autẽ vẽditori vel dño sciẽti motã litem sit denunciãdũ. doc. z maxime Bal. hic dicũt q sic in. l. denunciasse. §. qd tamẽ ff. ad. l. iul. de adult. Bal. in. l. i. C. de pericu. z como rei vẽdi. Lano. in cle. cũm de elec. nã forma denũciationis est vt eum defendat auctor. l. qui absente ff. de peu. z probat iste tex. ibi vt eũ defendat. sed aduerte Bart. fuisse in illa snia non valere denunciationẽ nisi libellus vẽditori ostẽdaĩ vel dño. no. Bar. in. l. si inficiatus. ff. deposi. in. l. q in alterius. ff. de regu. iur. Lano. in cle. cũm de elec. quo op. Bar. non seruaĩ de cõsuetudine sm Ange. in. l. liberta theodora. C. de sen. z interlo. omni. iudi. In ea gl. ibi dicis. no. aliã limitationẽ ad tex. nrm q si vasallus cõpromiserit z ex snia arbitri fuerit euictum nõ aget de euictione nisi necessariũ fuerit compromissũ vigore statuti vt no. doc. maxime Bar. z Ange. in. l. si dictũ. §. si cõpromisso ff. de euic. In ea ibi pronũciatũ. nota aliã limitationez q si feudũ fuerit euictũ q snia fuerit lata cõtra vasallũ absentem z contumacez: certe nõ agit de euictione. l. si ideo in prin. ff. de euictione. l. emptor. C. de euic. q est ver3 qñ snia fuerit lata contra absentẽ nõ ex pbabili seu iusta causa agẽt de euic. sm glo. in verbo absens in. l. ij. C. de contrario iudi. tutele. Et eodẽ mõ vasallus vel emptor aget de euic. et si nõ fuisset absens et cã probabili dũmodo snia non fuerit lata propter absẽtiã s3 propter iustas z veras probationes sm Bal. hic allegantẽ dictã gl. in. l. ij. C. de contrario. iudi. tute. quã appellat singularẽ. Ad fi. no. aliã limitationẽ q si feudũ sit euictuz ex culpa vasalli. certe non aget vasallus de euictiõe et si per imprudentiã iudicis feudũ fuerit euictũ nõ agit de euictione. l. si per imprudentiã ff. de euic. Itẽ si vasallus nõ appellauerit vel nõ denũciauerit dño vt appellet nõ agit vasallus de euic. de quo in. l. herẽnius. §. si. ff. de euic. Si tñ vult⁹ tute ambulare pactũ fiat in instrumento inuestiture q dñs teneatur de euic. siue fuerit euictũ feudũ p imperitiã iudicis siue fuerit lata snia cõtra presentẽ siue non presentẽ z similiter. no. in. d. l. emptor. S3 principes hodie dãtes in feudũ illam clam in instrumẽto inuestiture ponunt q nõ volunt teneri de euictio. qualitercũq3 feudũ euincaĩ. ¶ Aduerte tñ ad vnũ dictũ v3 qñ vasallus nõ posset repire dominũ cui denunciare d3 q excusaĩ zc. sed intelligas istud verũ dũmodo denunciet amicis ipsius vel ad domũ suã q3 alias nõ excusaretur put dicit glo. no. in. l. aut qui aliter in. §. si forte. ff. q vi aut clam. ¶ No. q ptestatio domini nõ tollit protestationẽ vasalli q3 dominus nõ h3 ius ptestãdi. tunc. n. protestatio tollit ptestationẽ quãdo tractaĩ de inducendo cõsensuz alterius vt. l. si. in prin. ff. naute cau. stabu. vel de aliquo pudicio generando ratione taciturnitatis vt ibi. z. ff locati. l. cũ plures. §. si locator horrei. ff. ad macedo. l. si filius. ff de exer. l. i. § magnatum. Et de hac materia ptestationis dic plene p Bar. in. l. nõ soluz §. morte. ff. de no. op. nũ. et per cano. in. c. cumana. extra de elec. ita Bal. h per hũc tex. z in. l. clari. C. de fideicõ. ¶ Glo. siue rem aliquaz imobilẽ ad fi. no. q i pecunia nõ cõsistit feudũ de quo in. c. ij. j. si de feu. fue. contro. Item no. q si dominus dederit pecuniã in feudũ cã repetit p cõdimonẽ sine cã: nisi scienter hoc fecerit q in dubio non psumiĩ sm And. alle. l. i. z. l. sed z si me psente. in prin. ff. d cõdi. indebi. ¶ In glo. sed cum ad fi. no. q iõ deferẽ iuramẽtum reo domino quia erat aliqua psumptio p vasallo de quo videbimus plene in. §. sacramentũ j de consue. rec. feu. ¶ Glo. hic querit an in pecunia possit cõstitui feud. z respondet q nõ: q3 cõtra regulas iuris cõsuetudinarij. vt in. d. c. ij. s. d feu. cog. Et est rõ q3 proprietas feudi v3 remanere apud dñm z vtile dominiũ trãsit in vasallũ vt in. d. c. i. de inuesti. de re alie. fac. s3 quãdo daĩ pecunia in feudũ z consumereĩ p acceptorem desineret esse pprietas apud dãtez z sic desineret eẽ feudũ. insti. de visufru. §. constituiĩ. l. ij. ff. de visufru. earũ rer3. s3 si nõ cõsumeret imo in archa teneret: tunc esset inutile acceptanti nec hẽret visuz fruc. neq3 cõmoditatẽ aliquã q esset cõtra natu. feu. vt. s. in. ij. §. i. Ad tex. hic dñ dicit vel nũmos i feudũ dãdos. respondeo q nõ intelligiĩ q nũmi debeant in feudũ dari s3 intelligiĩ nũmos in feudũ dandos i. loco feudi euicti soluendos. quinimo dicit generaliter Bal. hic q cõsuetudo nõ vult q pro re mobili fiat fidelitas. vidimus in. d. c. ij. de feud. cogn. z et hoc ego respondeo ad secundũ quesitũ v3 q dictũ iuramẽtuz nõ teneat nec obliget iurantẽ: q3 est interpositũ super re impossibili de iure. z sic cum nulla fuit obligatio que causam habuit ĩpossibilem a iure vel a natura vt insti. d inuti. stipu. in. §. impossibilis: merito iuramentum q sequitur ex eo vel ob id erit nullũ. l. non dubium. C. de legi. ergo non videtur ligatus iuramento cõtinẽte ĩpossibilitatẽ nature z rõnis naturalis nec pactis z cõuentionibus põt tale ius mutari. l. ius publicum cum ibi no. ff. de pac. z qõ hĩ in. l. nemo. ff. de leg. i. posset et ipse vasallus concedere obligationẽ qua se per sacramentũ astringit cũ nõ possit eẽ cã p quã sit pstitũ. argu. ff. d cõdi. ob cau. in. l. siquis accepto. ¶ Ad terciũ aũt qõnem v3 an dominus posset petere dictã pecuniã. respõdeo q sic sm doc. p cõditionẽ sine cã. ar. in. l. i. in si. ff. de cõdi. sine cã. z in. l. si me z ticiũ. ff. si. cer. pet. a. qõ intellige quando

dñs qui dedit istã pecuniã in feudũ credebat posse dari alioquin si sciens nõ valere dederit nõ posset repetere qr vĩ donasse .ff. de condi. indebi. l. i. ⁊ de ope. liber. l. cãpanus. ⁊ de regu. iur. l. per orationẽ. Et tenet And. de iser. ⁊ Pacho. subiungit ẽt idẽ And. qꝫ si vterqꝫ sciuisset qꝫ ad huc erit potior cã possidentis. l. ii. ff. de condi. ob tur. cãꝫ Limitat ẽt supradicta qꝫ tũc demũ hẽat locũ repetitio nisi ipse recipiẽs vasallus seruare vellet fidelitatẽ ⁊ facere qđ cõuenit qꝫ tunc q̃uis nõ sit feudũ tñ rõne conuentionis poterit ipse recipiẽs retinere. nec isto casu hẽret locũ repetitio pec. ex que notanť in. l. eleganter. in pri. ff. de dolo ⁊ hoc sequimẽ ẽt nõnulli doc. ar. ff. de vsufru. ear. rerum que vsu cõsu. l. c. l. post q̃. ff. de iureiurã. l. si possessori in. §. si iurauero. ad qđ facit. ff. cõtra ꝑdeo. l. ii. ⁊ l. vẽditor in prin. ¶ Quero quid si vasallus cõueniať a tertio an possit noiate dñm in iudicio. rñdeo qꝫ sic ẽm glo. Bar. ⁊ Ang. ⁊ allegata in. l. i. §. tabule. de tabu. exhibẽ. ⁊ in. c. qm̃ frequenter in. §. qꝫ si sup reb⁹. vt lite nõ cõtesta. per legistas in. l. ii. C. vbi in rẽ actio. ¶ Quero qđ si dñs nõ põt reuocare feudũ alienatũ obstãte pacto an alienans remaneat vasallus ĩ pecũia: vĩ qꝫ sic: quasi preciũ succedat loco rei. ff. de peti. here. l. si in rem ⁊ preciũ de vsufruc. qui precio. C. de opis liber. l. fi. ⁊ hoc vĩ sequi Jo. an. in additionib⁹ Spe. in ti. de feu. sup ru. ver. adebat vbi videas. ¶ Quero qđ si dñs dubitat an sit feudũ vel nõ sup quo sibi ẽ factã denunciatio an cogať litẽ cõtestari. ⁊ dicit Bal. qꝫ prima fronte deref qꝫ nõ p. l. i. in. §. is qui nescit. ff. de libero ho exhi. ⁊ C. de iure deli. l. fi. §. sꝫ qr. qđ ẽ verꝫ sꝫ ipsꝫ nõ dato spacio ad deliberãdũ sec⁹ si det spaciũ ad deliberãdũ qr tũc cogiť litẽ cõtestari vt ĩ autẽ offerať. C. de lit. cõtes. ⁊ si nõ posset se informare fiat cõtestatio p verbũ credit vt pbaf ı̃ sifi i. c. cũ ad sedẽ. extra de resti. spoli. ad qđ faciũt no. p gl. i. c. quondã. extra de prescrip. ⁊ ad hoc adduco bonã tex. i. c. vasallus in titu. prime se. ¶ Quero quid si vasallus solum inquietet in possessorio. an tunc hẽat locũ iste tex. vt agat de euic. ⁊ ad que teneť si succũbat rñdeo qꝫ sic ad interesse vt no. glo. in. l. rem in prin. ff. de actio. emptio. ⁊ probať i. l. si duo in fi. ff. vti possidetis. ¶ Quero si telũ euincať ps feudi a vasallo qualiter tunc sibi succurraf. dic vt habeť plene in tex. ⁊ in glo. ⁊ per docto. in. l. c. ff. de euic. ⁊ p Cy. in. l. q. C eo. ti. ¶ Hic cadit pulchra qđ quã põit Jo. an. in addi. ad Spec. in ru. de feu. ver. xxviii. fuit qđ pñt. de vasallo cõtra quẽ xxx. annoꝝ spacio ẽ ꝑscriptũ. postea euigilatus cõtra possessorẽ egit ⁊ propter prescriptionẽ succubuit dñs cui cõtinue seruierat egit ⁊ obtinuit ⁊ merito qr ciuiliter possederat. facit qꝫ notať. C. de ser. fugi. in. l. i. in fi. vi. glo. vasallus petit feudũ a dño in iudicio qꝫ tꝫ ⁊ dñs restituere nõ teneť. pro propter illius ingratitudinẽ qr alienauit pmittẽdo prescribi qđ ẽt de vsucapiõe dicit lex. ff. de verb. sig. l. alienatiões. itẽ ille negligẽs iste vigilans. C. de posti. l. vlt. in fi. itẽ vĩ via iure illius quẽ vicit qui vasallũ vicerat. C. de euic. l. emptori. facit de acquirẽ pos. l. pomponius. §. qui iussu tñ vĩ qꝫ sufficiebat qđ legiť. ĩ. de capi. cor. a. c. i. §. preterea: sed ibi satis no. de qua ꝑscriptiõe illud intelligitur. ⁊ cõmuniter tenetur qꝫ solũ minor trigenaria ibi intelligiť amota qꝫ etiã placet. Dy. suo cõsil. xliiii. in membro.

¶ Si de feudo fuerit cõtrouersia inter dñm ⁊ agnatos.

¶ Continuatur hic titulus vtilis hoc ordine. ĩ. visum ẽ in specie de controuersia feudi in pluribus rubricis. nunc vero subiicitur rubr. generales. si de feudo fuerit cõtrouersia ⁊ si rubrica iacet si de feudo fuerit controuersia est generalis ad nigrum. Sed si iacet hoc modo si de feudo defuncti controuersia fuerit inter dominũ ⁊ agnatos tũc nigrum generalius quam rubrum vt patet ex. c. se. simile in auten. de heredi. que ab intestã. deferun.

I de feudo.
Si fuerit contentio inter dñm ⁊ agnatos de feudo an feudũ sit nouũ vel paternũ agnati sunt mittendi in possessionem ⁊ vtroqꝫ in probatione deficiente agnatis ẽ deferendũ iuramentũ. h. d. vsqꝫ ad. c. inter filiam. ¶ Nota ibi milites qꝫ appellatione militis in hoc libello cõtinetur vasallus vt habuistis. ĩ. imperator lothar. Eugeni. pape rẽ. c. i. ¶ No. ex tex. qꝫ vbi nõ constat de origine feudi propter antiquitatẽ tpis an sit antiquũ vel nouũ respectu agnatoꝝ succedere volentiũ: debemus in dubio ꝑsumere potius esse antiquũ q̃ nouũ. rõne antiquitatis cũ ab antiquo vasallus possederit. facit. l. in finalibus. ff. finiũ regũ. ⁊ cõtraditur in. l. qꝫ cũ in rem verso. ff. de vsur. ⁊ sentit Ja. de bel. in. Nico. de ne. ⁊ Bal. magna est. n. ꝑsumptio p factis antiqs vt dicit Bar. i. l. admo. ff. de iure eiu. possibile tñ est qꝫ eẽt nouũ respectu agnatoꝝ nũc cõparẽtiũ qñqꝫ ẽt per centũ annos fuisset possessum p vasallũ mortuũ ⁊ eius lineã. nã potuit esse antiquũ ad ipsũ vasallũ mortuum ꝫ esset nouũ quãtũ ad illos agnatos q nunc admitti desiderant. ĩ. de gradi. suc. in feu. in. §. in dubio pp antiquitatẽ tpis nõ dꝫ presumi nouum. sed potius antiquũ qꝫ ẽ no. dignũ. facit. ĩ. de inuesti. in mari. fa. ⁊ de gradi. suc. in feu. ⁊ qđ dicit idẽ Bal. ĩ. de cõtro. inuesti. in. §. cũ aũt ⁊ in. c. ii. ĩ. de feu. marchie. ¶ No. qđ vbi vasallus defunctus reperiť esse in possessione feudi tpe mortis debent similiter agnati ad feudum venientes cõseruari in possessione ipsius feudi donec cognoscať an sit feudũ antiquũ vel nouũ ex quo infertur qꝫ magis faueť agnatis q̃ dño. ⁊ est ratio qr dñs nõ negabat feudũ sꝫ qualitatẽ feudi ⁊ cõstãdo feudũ confitebať vasallũ possedisse tpe mortis. vnde dñs nõ põt recipere istam possessiõem cum sit quedam continuatio naturalis inter vas. ⁊ agnatos ar. ff. ex qui. cau. maio. l. cũ miles in prin. ẽm Bal. itẽ suadet etiã rõ antiquitatis vt. ĩ. dictũ est. itẽ qr ipse dñs est actor ar. l. quẽ accusare. C. de edẽ. ẽm Ja. de bel. ⁊ probatur in simili p casum in. l. fi. in. C. quoꝝ bonorũ hic allegata in glo. circa mediũ ⁊ qđ no. ĩ. de conten. inter de. ⁊ vas. in prin. ⁊ qꝫ doi dici. ¶ No. qꝫ possessio rei feudalis inducit presumptionem vt in dubio debeat causa expediri per iuramentũ possidentis vt hic. ⁊. ĩ. de controuer. inuesti. in prin. in. §. item si vasall⁹. ĩ. si inter de. ⁊ vas. lis oria. in fi. ⁊ sensit hic gl. remittẽdo se ad distinctionẽ que hť in. §. facim. ĩ. de cõsue. rec. feu. ẽm quã distinctionẽ dꝫ intelligi ista lr̃a ⁊ bene. Nam presumptiões erant p agnatis. vt. ĩ. prime dictũ ẽ ex quib⁹ apparuit iudici esse deferendũ sacrm̃ ipsis agnatis ⁊ eodẽ mõ si ꝑsumptiões fuissent p dño ⁊ non pro agnatis iudex potuisset dare dño electionẽ iurãdi vt dici. ĩ. de gradibus suc. in feu. in fi. ⁊ pbať in. d. §. facim. ⁊ tetigit ẽt. ĩ. ii tu. pri. sup glo. fi. ¶ No. ibi agnati in possessiõe. ex ipse cõprehẽdendo mouet littere inter dñm ⁊ agnatos de succes. feu. qr agnati dicũt feudũ esse paternũ propterea se successuros. sꝫ dñs dicit feudũ eẽ nouũ ppca feu. ad eũ pertinere mittẽde sunt agnati in possessionẽ interim qꝫ negocium discutiať: nisi dominus p hodie cõstat hodie agať. itẽ tum velit pbare feu. eẽ nouũ. l. si is a quo. ff. vt in pos. lega. ⁊ fuit de mẽte An. de iser. i. c. se. faciũt no. marie p Bar. in. l. fi. C. quoꝝ bo. i. l. si socer. §. luci⁹. ff. so. ma. ¶ No. inter. ibi quo facto qꝫ missis agnatis in possessionẽ cognoscẽdũ erit de principali cã an feu. sit nouũ vel paternũ. sed si dominus pbauerit nouũ obtinebit: si vero agnati pbauerunt pñnũ obtinebũt ꝯ dominũ. vtroqꝫ vero deficiente in pbatiõe deferẽ sacrm agnatis. ¶ Sꝫ q̃ro q̃ sit rõ q̃re agnati mittãť ĩ possessionẽ. respõdeo pp possessionẽ defuncti vasalli. ar. l. fi. C. de edic. diui adri. col. vel qr dominus erat actor: vel qr lõgo tpe possedit vasallus. ar. l. fi. ff. finiũ regun. nã p factis antiqs ꝑsumimus. e. ex a nescit. de his q̃ fi. a pla. l. si fili⁹ cũ ibi no. C. de pactis. sꝫ Ja. de bel. vult alia põt eẽ rõ qr dñs nõ negabat feudũ: sꝫ qꝫ feudũ esset paternũ. ẽ notabilis ẽ presũptio qꝫ sit feudũ paternũ. Et no. sꝫ Bal. qꝫ lꝫ ex vna linea collaterali feudũ sit possessũ cẽtũ annis. tñ quo ad aliã lineã feudũ pt eẽ nouũ lꝫ nõ ꝑsumať ĩ dubio vt h̃ ı̃ tex. ı̃ nr̃o. ¶ In gl. vĩ ibi videam⁹.

no. q agnati nō cogunť precise subire iuramentū sed volentes admittunť. ¶ In ea glo. ibi. §. sacrm. nota istā gl. que vult vt ita demū deferať iuramentū agnatis si sit psūptio pro eis: secus si esset maior presūptio pro dño. d. §. sacramentū. in dubio tñ deferť agnatis. ¶ In ea. gl. ibi. l. fi. hec glo. pōt intelligi hoc mō vz vt ponať casus in. c. nostro q agnati agūt interdicto quoꝝ bonoꝝ vl ex edicto diui adri. z p hoc intellectu faciūt §. 3. viii in. c. i. de cōtro. inter vasallū z epm. Sz hec lectio nō bene ꝯgruit tex. nostro q interdicto quoꝝ bonorū vel beneficio. d. l. fi. dñs posset dicere excipiēdo ē feudū nouū z volo ꝓbare: sic repellerenť agnati a missione in possessionē. q exceptio dolo facit ꝯ. hs locū in oi interdicto nisi in interdicto recuperande. vt no. in. d. l. fi. z in. l. i. C. de ap. z in. l. si de vi. ff. de iudi. Sm and. ꝓpea ponit alr̄ casus sz and. q defūcto vasallo q possedit feu. q dñs recepat ab eodē sentia: fuit cōtentio inter do. z agnatos. q agnati petebāt se mitti i possessionē: z certe agnati sūt mittēdi i possessionē rei feudalis: q vasallus defunctus possedit vt paternū. ergo potest inferre q si vasallus possedisset feudū nouū agnati nō essent mittēdi in possessionē a cessante rōne. An. de iser. in dubio presuppōit feudū paternū vt hic in textu nr̄o qbus agnatis missis in possessionē dñs vendicabit ab eis feud. z si ꝓbauerit feudū esse nouū obtinebit vel vtroq in probatiōe deficiēte agnatis defertur iuramētū vt i tex. Et fm lecturā And. agnati ante sunt missi in possessionē q̄ī incohoant iudicium vēdicatiōis. Et lz ipse intellectus sit verus in se. tñ nō vr̄ de mente lr̄e ibi sup pricipali qōne. vbi tex. innuit qd fuerit prima principalis qō q̄ī missio in possessionē. ꝓpea posset sic formari casus. nā pendēte lite inter dñs z agnatos an feudū sit paternū vel nouū interi agnati sunt mittēdi in possessionē quo facto sup pricipali erit cognoscēdum z diffiniendū vt seqť in tex. z ista lectura ē d mente tex z Ja. de bel. hic. ¶ No. ex gl. q lz in facto alieno videať anceps periurium subire qui iurat. l. marcellus ff. rerū amo. l. videamus. ff. de in litē iurādo tñ qñ presumptio iuris vel consuetudinis ē p iurāte nō dr̄ anceps ꝑiuriū subire. ita Bal. hic ad hoc pōderat glo. In ea. gl. ad fi. no. hec gl. pōt itelligi vno mō q mouebať controuersia stat⁹ dni q dicebat vasallus dñm nō esse filium veri dñi quo casu nisi ꝓbauerit se filiū esse dñi z vasallus possidebat. nā dñs ꝓbabit se filiū esse veri dñi nō vasallus. sm And. hic. vel alio mō pōt intelligi sm And. mouebať cōtrouersia status vasalli quo cāu si non ꝓbauerit vasallus nō possidebit. Si ꝓbauerit possidebit sm Jac. de bel. aut .n. vasallus ei opponebať q erat seruus in possessione libertatis z tūc ipse possidebit feudū non aūt dns. als dñs possidebit. z ita ista glo. intelligatur.

i Inter filiā. Si iter filiā defuncti z agna. fuerit cōtro. filia erit in possessionē mittēda: z deficientibus ꝓbatiōibus agnatis erit deferēdū iuramentū: z si inter dominū z filiā fuerit cōtro. filia mittetť in possionē: z deficiētibus probatiōibus filie deferť iuramētū. h. d. vsq ad. c. monb⁹. ¶ No. in. c. inter filiā. vasallo decedēte relicta filia si ē cōtentio ī quodā ꝑdio inter filiā z agnatos q agnati dicūt eē feudale. sz filia dicit eē allodiale certe pēdēte lite filia ē mittēda in possionē ꝑdij: deide cognosceť de cā pricipali nisi agnati velint ꝓ hodie cōstat ꝑdiū eē feudale hodie agať l. si is a quo vt vt in pos. lega. sm And. ꝓbatiōibus autē deficiētib⁹ deferť iuramentū agnatis subaudi cū. xij. sacramentalibus. c. i. §. de cōtro. inter mas. z fe. sz An. z Bal. hic z collige ex tex. sz Bal. q i dubio res ꝓsumiť allodialis z sic libera nō feudalis z sic cū sentētie. fac. l. cū res cū sin in. C. de ꝓba. imo fortius habetis q si dicat filia rem libellariā z dominus feudalē in dubio ꝓsumiť libellaria. ē nō qualitas possionis ꝓnē que durat nisi probeť mutata ita hic z in. c. i. §. eo. z est hec rō in. c. ꝑ debenti dependendi. ¶ Not. tñ dictum q res in dubio ꝓsumiť allodialis facit gl. in. l. si cuius. ff. de vsufruc. q res ꝓsumiť libera. Feudū aūt est spēs seruitutis vt dīi in ꝓludijs huius cōmen. Bal. in. c. i. de controuer. inuestit. in. l. libertas. ff. de sta. ho. in. l. si vxorē in fi. C. de ꝯdi. inser. in. l. fi. in. i. col. C. de fins z loca. Inno. in. c. bone. el. ij. in glosa magna in. vj. col. lū. de post. ꝑla. Bal. in. c. i. in. vj. col. de iudi. Jo. an. post Host. in. c. nimis de iure iu. Hostiē. in. c. fi. de iudi. z ibi Jo. an. i adi. ad Spec. in ti. de feu. §. qm̄ v. vij. Bal. i. c. ceterū. in fi. col. de iudiciis z est rō q filia mittať in possionē q ē ꝓsūptio pro ea cū viuo pāe quodāmō dr̄ domina. l. in suis. ff. de lib. et posth. z p hūc tex. dicit. Guil. de cuneo i in. l. fi. C. de edic. diui. adri. tol. quē refert z sequiť Jo. an. in ti. de testa. in adi. ad Spe. §. pe. in. fi. q filia istituta heres a pāe potest petere mitti in possionē oīum bonoꝝ feudalibus inclusis: nec audieť cōtradictio agnatoꝝ. ita Andre. hic i. c. i. §. eo. Et no. hic eē casū q res libellaria trāsit ad filiā: habeť ꝓ legistas in. l. ēt. ff. so. ma. K. mo. in. c. in presentia de probatio. lz nō feudū z sm Bal. sntia lata sup directo dominio nō nocet i vtili allegat glo. in. l. pen. C. de ingenuis z manumis. vos allegate glo. in rubri. ff. d rei vendi. z q no. in. l. sepe. ff. de re iudi. z no. eē glo. in. d. l. pēnul. que dicit q si vasallus dixerit rē feudalē in libello eē propriā lz succubuerit: tamē postea poterit ipsam dicere feudalē. sz illa glo. sit cōtra tex. in. c. si vasallus. j. eo. ti. vbi vasallus negās rē feudalē amittit feudū. nisi saluādo illā gl. dicentis q ille ignorabat rem eē feudalē. quo casu ꝓp iustā ignorātiā excusatur. d. c. si vasallus in ꝑsi. ignorāt. vel intelligamus illā glo. quādo agēs ipse non agebat ꝯ dominū sz cōtra aliū vel quādo nōdū est lata sententia sm Bal. in. d. l. pe. in istis duobus vltimis an si ꝯ dixerit rē feudalē z succubuerit an possit dicere eādē rem eē ꝓpriā z allodialē respōdeo q sic in. l. i. §. in. ꝯt. q. ff. d rerum diuisione z ibi Bal. z no. glo. que incipit hic collocāda que in oibus bene legť. sed magis no. glo. in. c. defuncto in ver. danda q tunc soluit cōtrariū: nā i hoc. c. inter filiā hic deferť iuramentū agnatis q erat presumptio ꝓ ipsis. sed in. c. defuncto deferť filie q erat ꝓsumptio ꝓ ea.

m Onibus. h. d. De feudo qd sperať ad eū reuerti dominus pōt inuestire aliū insciē et sine consensu vasalli dūmō aperiať ei vel heredi suo. z ꝑdicta procedunt nō solum in feudo nō ecclesiastico. sz etiā in feudo ecclesiastico z in eo est necesse q feudū aperiať domino inuestienti non autē successori. h. d. vsq ad. c. vasallus. ¶ No. ibi ad dominū reuerti. ergo a cōtrario sensu si non speret reuerti ad dominū nō valeret inuestitura. Non dicate q valet inuestitura dūmodo fiat in diez vel sob conditione. secus si fiat simpliciter z pure vt. §. hic potest esse titulus qui sic. tene. ¶ Nota ibi effectum q si dominus non fecerit inuestituram in aliū de feudo quod speratur ad eum reuerti tūc habebit effectum cum feudum heredi suo reuersum fuerit exemplum quando speraretur reuerti ad dominum ponam⁹ vasallū nō hr̄e descēdētes masculos neq agnatos neq spē forte eum hr̄e. certe tunc spes est ꝓp deficientem successionē feudi. feudū reuerti ad dominū. §. de succe. feu. c. i. z de alie. feu. c. i. §. z si clericulus. ¶ No. ibi secus in ecclesiasticis quod si non psona ecclesiasticus facta fuerit talis inuestitura nō hēbit effectū nisi feudum reuersurum fuerit inuestienti. non autē successori lz in psona laica sufficiat si speratur et heredi suo. z hunc tex. limitabis verum quando psona ecclesiastica facit feudum de rebus ecclesie. Secus aūt si de proprio. c. i. §. si de clerico qui inuestit. fecit sm An. nā si haberet clericus feudū patrimoniale sic esset per laicus. ¶ No. q in tali inuestitura de q i tex. nostro non ē necessari⁹ cōsensus vasalli habentis feudum. pōt tamen sm Bald. vtilis eē consensus si inuestitura facta eēt. vel etiā in diem vel sub conditione z prius dies vel conditio exstat q̄ decessisset feudum tenens per ea que habētur. §. in. d. c. i. q succe. te. ¶ Querit hic Andre. pone. dominus putabat vasallum decessisse nullis relictis filiis masculis. ꝓpterea inuestiuit me d feu

do.reperitur q vasallus nō erat mortuus tpe investiture deinde postea mortˀ vasallus: querit an hec investitura habebit effectū in me investito. respondet And. q nō nisi victū feudū fuerit aptū vel aperiendū saltē spe. ⁊ expresse cōferat in tps apture. ar. c. susceptū de rescri. li. vj. ⁊ l. si ita. ff. de auro ⁊ ar. lega. facit in siti ō her. insti. Subiicit idē And. q nō valet cōcessio feudi si dñs exprimat q vno mō vacāt vel det vacatur certo mō. nā alius modus nō cōprehēdit. d. c. susceptū. de rescri. li. vj. ¶ Quero an valeat investitura facta in alia de feu. qd tz vasallus sub cōditiōe vel l. dic. puta dū aperiat feu. vl si apiat dño rn. valere talē investiturā p tex. hic ⁊ in c. i. §. h. e pōt eē ti. g sic. te. Et ita multis argu. Bal. cōcludit in. c. ij. §. ō feu. da. in vicē legis cōis. Sz pulchrū dubiū ē an possit aliū investire pure de feudo q tenet alius vasallus. Jaco. de bel. hic vr tenere q sic. Sed cōtrariū ē verius vt allego textū clarū in. c. i. circa mediū. §. h pt eē tmlˀ g sic. tc. Et ita tz ipe Jac. i. d. c. i. §. de feu. da. in vicē. l. cōis. ⁊ Bal. ā. sz an dñs possit investire certā personā sub cōditiōe vel in viem de feu. q vasallus possidet Ja. de bel. in. d. c. ij. vr tenere q nō. Sed cōtrariū est verius p tex. nostrū. ⁊ in. d. c. i. hic pōt esse ti. ⁊ in. c. i. §. de feu. da. in vicē. l. cōmis. ⁊ id qd dici nō valere investiturā pure factā hz locū nisi vasallus possidēs cōsentiat sz Bal. hic allegātē Pe. de cer.

Vasallus. Vasallus negās feudū vel partē feudi vel conditionē feudi pdit feudū. nō aūt alius vasallus celās feudū ab alio tentū vel ipse vasallus ⁊ aliˀ quilibet si celauerit rē aliquā dñi. ad hoc allegat. ¶ No. i. ibi aut feudi cōditionē. vasallū pdere feudū si celat feudū suū. ecce vnū casum vel partē feudi vel cōditionē. i. qualitatē feu. ecce alius casus. Et notate bene verbū cōditionē. q si dominus interrogaverit vasallū an eū investiuerit cū talibˀ pactis. ⁊ vasallus cōfiteat investiturā feudi nō āt pacta. certe si dñs pbaverit talia pacta pdabit vasallˀ tali cōdi. ⁊ de hoc Lud. in consi. lrr. incipit. in xpi noie. viso themate. Bal. in addi. ad Spe. in ti. de locato in. ir. col. in. c. figuficātibˀ. de ap. ¶ No ibi certa ex scīa q si vasallus ignoranter negaverit feudū. certe nō amittit feudū a cōtrario bnius littere. glo. in. l. si. ff. de rei vē. idē Lud. i pdicto cōsi. vbi late ō hac materia. qd vr hic i celāte idunt Bal. h ad ōterminatiōēz q celās brevi testatū fuit pt hoc eliū cīˀp dit feudū. ⁊ allegat. l. pe. C. ō leg. Et dic hic Bal. p hic ter. multa ira glosari que dicūt negātē puniri. vt. l. z negātez. C. ad. l. acq. §. itē multa. insti. ō act. q itelligunt i eo q negat p dolū n āt i eo q negat iusta ignorātia. Bart. l. l. cū q. in pri. ff. ō iureiu. ¶ Quid aūt si vasallus dubitanerit iusta dubitatiōe. certe puto q nō amittat feudū q insta dubitatio hētur pro ignorātia. l. si. C. de cōdi. indebi. tamē dicit Bal. q poterit cogi deliberate rndere. Intelligo scilicet dato termino per ea que habent in. c. re litteris. de divortijs. in. c. ij. de cōfes. lib. vj. l. ij. §. q observari. C. de iura. calū. ⁊ ita loquitur Bald. hic ⁊ post deliberationem sufficit q respondeat per verbū credit ⁊ habetur in locis preallegatis. nam per verbum credit fit litis contestatio. c. cū ad sedē. vbi bonos ter. de restit. spo. ¶ Not. ibi cōvictus p teste a vel instrumenta nō aūt per iusiurandum vel per confessionē vasalli postea subsecutā. argu. l. eū qui in pri. ff. de iureiuran. sm Ja. quod ē valde notable quia tunc non cadit a feudo. q nō est ordinaria probatio sed extraordinaria. Nec propria species probationis sed levamen ab onere probandi. c. bone. de elec. in novella per Jo. an. ⁊ quātū attinet ad cōfessionē. Facit gl. no. tibi doc. in. c. insinuati. ⁊ in. c. de hoc. de sime. v. Anto. i rubri. de pbatio. Bal. in. c. i. §. sacramentū. de cōsue. recti feu. Quid aūt si esset semiplene pbatū an differat iuramentū in supplemēto probationis. ita vt vasallus postea amittat feudū. Dic q nō q in penalibus: nō defertur iuramentū in supplementū pbatiōis. Glo. in. c. in litteris. in prin. de testi. in. l. admonēdi. in fallētijs. ff. de iureiurā. ¶ Nota ex textu ibi expoliabitur q licet vasallus neget feudū tamē non est privatus ipso iure feudo. quinimo requirit sententia q tex. vtit verbo futuri tpis. vt no. in. l. in criminali. C. de iurisdi. om. iud. ⁊ habetis in. l. iubemus. C. de sacro. ec. ⁊ sic iste tex. inrabiliter facit p opi. Bar. in. l. id qd suo. §. i. ff. de pecu. lega. Bal. in. l. ea que in. ij. colun. C. de condi. indebi. q vbi pena imponit a lege ipso iure tūc p inficiatio. nō crescit. nā pena que p inficiatio infertur irrogat ab hoie vt hic faciunt que habent i. l. si. ff. de rei vēdi. ¶ An autē vasallˀ possit penitere ⁊ revocare hanc negationē. respondeo q sic vsq ad sniam sm Ja. de bel. ar. d. l. in criminali cū similibus. Dicit tn hic Alvaro. q si dñs faciat vasallo assignari terminū ad respōdendū ⁊ ipse respondet se nō esse vasallū elapso termino nō poterit cōfessionē suā emendare. ⁊ alle. Bal. in auten. z qui propriā. C. de nō nu. pe. facit glo. in. c. ex litteris. de divortijs. Itē addit hic Bal. q si ex negociatiōe dñs eēt passus multa dāna q sic sine refectiōe dānorū pnia non admitteret ar. d. l. eū qui. ⁊. l. ij. C. de aboli. facit gl. no. in §. itē iusta insti. de actio. ⁊ Bal. in. l. ea que in. r. ⁊. p. q. C. de cōdi. idebi. in. l. z negātē. C. ad. l. acqui. in. l. de etate. §. si. ff. de interroga. acti. in l. error. in. vj. col. C. de iuris ⁊ fac. igno. Bal. in. l. i. C. de furtis. Ubi dicit Bal. ar. l. privilegio cōcesso cōfitēti aliter si simpliciter imponat pena negāti Bal. i. l. si vnˀ ex socijs. §. si. ff. p solu. i. l. i. in. ij. col. C. ō cōfes. fac. ad pdicta gl. i. c. si. i. v. iusta cā ō iuream. li. vi. p Bar. Ang. ⁊ alios i. d. l. eū q i pri. ff. de iureiur. Sa. i. i. d. l. z negātē. Imo ⁊ Ang. i. l. sz h ita. §. q āt. ff. ō re iud. Ang. i. l. si dubitet. §. i. ff. ō indi. bol. i. l. edita. C. ō edē. i repe. vid. cō. Lud. cō. lrr. icipit. i xpi nō. viso themate. Bal. l. c. i. §. porro. z. que fu. pri. cā be. amit. ¶ In glo q dic ibi illa vba signāt gl. q limitat tex. vz vt crassa ⁊ supina ignorātia cōparet scie. eo mō. affectata ignorātia ⁊ ē gl. ex de hoc notabilis scie. i. in verbo sciēter ō cō. vassi. ⁊ dr crassa ignorātia ignorare q oēs sciunt. vt nota. in l. q nerva. ff. deposi. Ad si. gl. no. q si vasallus nō negaverit feudū totū sz partē: amittit partē negatā sm l. c. i. §. de vasallo q z cōsti. lotha. p Guil. ⁊ Ang. in. l. cōsul. Cō his qui. vt indig. Bal. in. l. cogi. C. de peti. here. ¶ Quero ab eē postq vasallus negavit vsq quo possit penitere ⁊ postea cōfiteri ad h vt evitet penā h positā. ⁊ dicit Ja. de bel. q vz nunq ēt re integra q iā est aquisitū ius dño ex negatione q nō pōt sibi auferri eo invito. tū q delictū est consumatū tū q cōtēpsit iudicē. ff. de bo. pos. contra tabu. l. si post mortē. §. si. ff. de pac. l. si. ⁊. ⁊. l. qui eā mēte. ff. de furtis. ⁊. l. qui sit fugitivus in prin. ff. de edil. edic. glo. i. l. si. ff. de rei ven. nisi incōtinenti revocaret per no. in. c. si iureiurā. li. vi. per Bal. in. l. edita C. de eden. in. l. contra negantē. C. ad. l. acquil. in. l. ea que. C. de condi. indebi. vel nisi vellet vasallus probare errorem vel ignorantiam suam per. v. tex. ō. l. con. in si. Ja. de bel. āt dicit q si q ad litē cōtestatā pōt penitere ⁊ postea nō. antē. de tri ⁊ semisse. in. §. studiū. ff. de cōdi. ob cām. l. si pecuniā. ff. de rei ven. l. is qui se obtulit cū. l. se. idē tz Jac. ardi. subijgit tū Bal. q si dñs esset passus aliquas expensas vel dānum. q eo invito etiā ante litem contestatam non admitteretur confessio ad penam evitandā p. l. eū qui. ff. de iureiur. nisi vasallus vellet reficere dictas expensas ⁊ damna. C. de iudi. in. l. sciamus ⁊ in. l. de etate in §. si. de interroga actio. ⁊ intellige predicta q ēt post litē contestatam posset penitere semp si ctas ⁊ alia iusta causa pi ocnarent p. v. l. de etate in. §. re causa ⁊. §. se. tz idem ia. ardi. ⁊ bal. in. l. destitisse. ff. de iudi. ⁊. C. de iudi. l. rem non novam in si. sz an trāslatio istius iuris in dñm requirat novi libelli. Lud. i. d. cōsi. lrr. ccludit q nō sz fiet iudicis offo pregatiā nobilē Bal. i. l. supplicat. C. vt lite pēdēte. qūit q vbi pēa resultat ex aliquo emergēti iudicio sine declaratiōeo n requirit novˀ libelliˀ sa. no. p bal. i. iij. col. i. l. i. C. de

Cap. alle. lxxiiii. incipit agebam in fi. Bal. in. d. l. fi. ff. de rei ven. in prin. per glo. in auten. ꝯ triente ⁊ semisse in. §. illud sequitur An. in. d. l. fi. neq; hoc casu si incontinenti vellet probare de suo bono iure excusaretur ab amissione: ium quia delictum iam est perpetratum: quia iam fecit iniusticiam dño negando se vas. cum sciret se esse. quo casu cōmisit felonia. an. c. i. ꝯ an qui. cau. feu. amit. c. i. ꝯ qui dño. ꝯ. n. ꝯ. tum propter not. per glo. ⁊ doc. in. d. l. fi. ff. de rei ven. vbi dicunt quod ad vitandam hanc penā nō habz locum regula: dolo facit qui petit quod restituturus est ꝯ Cap. dubitaret in. d. alle. lxxiii. ¶ In glo. not. per dolū. ad fi. no. istā glo. que limitat tex. nostrum quod vas. celans rem dñi non perdit feudū hoc est verum quando non celat per dolū. Si autem celat per dolū perdit feudū quod not. ꝯ vas. scienter celātes bona dñi qui perdunt feudum. ¶ Format hic Ja. de bel. quōnem quidā lōgo ⁊ lōgissimo tpe prestitit seruitia tanquam vas. dño: deinde negat velle prestare dicta seruitia tanquam vas. ⁊ ostendere rem propter quam prestat seruitia an presumatur vas. oīuz bonorum suorum ⁊ cōcludit Bal. quod pōt cogi ad ostendendum rem pro qua prestat seruitia Albe. in. l. si certis annis. C. de pac. in l. plures. C. de fi. instru. Bal. in c. i. ꝯ de vas. qui ꝯ consti. Loth. feu. alie. in. c. i. §. insuper. j. de pbi. feu. alie. per Fe. ⁊ alias presumeretur vas. de oībus nisi pbauerit iustā amissa. quo casu ex qualitate vasal. ⁊ personarum ⁊ fūctionum presumēdum erit. An. in. c. i. in fi. de cōtrouersia inter mascu lum ⁊ feminā de bene. Bal. ⁊ Albe. in. d. l. si certis in le ge iudicia. C. de re. vendi. Hec procedunt nisi sit iusta cā ignorantie. l. qui in alterius. ff. de reg. iur. Bal. in condu ctionibus feudorum in ti. de pbi. feu. alie. per Fede. Albe. in. l. nemo. la. §. de acti. emp. idem in. l. si certis annis. C. de pac. Ang. in. l. si in rē. ff. de cer vend. Albe. in. l. si ex fal sis. C. de transac. ⁊ dicit Ang. quod si non exhibeat inuestituram vel de ea faciat fidem quod dñs poterit illum expellere Ang. in. l. pretor. §. i. ff. de eden. nisi diu possedisset ⁊ pro tali seruitia prestitisset sicut dicimus de emphiteota. Ange. in l. male agitur. C. de prescrip. xxx. vel. xl. an. ⁊ si non vult aliquo mō ostendere presumitur quod totū sit feudum ita Host. in sūma ꝯ feu. §. qui. ma. feu. ami. ver. quid si vas. cōfiteatur. ⁊ faciūt que no. Jo. an. in addi. ad Spe. §. si. v. ꝯ in ti. de loca. ⁊ in rubr. de feu. in fi. faciūt que vidimus post Bal. in. c. i. §. cū aūt ꝯ de cōtro. inuesti. Si dubitaretur solū de parte rei an esset feudū an ꝯ tota re i dubio presumitur esse feudū de tota re. ita Bal. in. c. i. §. cū autē ꝯ. de cōtro. inuesti. Sed aduertas ad modum solutōis quō deducatur. si. n. simpliciter deducitur quod soluit censum presumitur personalis obligatio. d. l. si certis. si aūt deducitur quod pro bonis suis intelligitur nisi aliud appareat pro oībus que habuit tpe solutionis nō de possessione qua desiins An. not. in c. i. de cōtro. inter mascu. ⁊ fem. de bene. in pe. col. per illū tex. Attendēda sunt verba an pro bonis que ꝯ vel quā practicā ponit And. in. c. i. in §. insup. i. de pbi. feu. alie. per Fede. dicēs quod vas. tenuit feu. non cogitur exhibere precise sed causatiue quia ex quo dñs fundauit intētionem suam super re si ipse vult dicere feudalem pbet. facit quod nota. Bal. in. c. i. §. cū autem. in. ii. col. ꝯ. de cōtro. inuesti. Sub dic quod vbi nō reperiuntur instrumenta neq; testes standū erit fame ⁊ cōi opi. hoium ar. l. si arbiter de iudi. ⁊ l. at qui nā. §. cū me absente. ff. de nego. gest. per Bal. et in. l. pro paternitatem ⁊ l. iudicia. C. de pba. ⁊ si sic fuerit fama seruitia prestita fuisse pro pecalem rē standū erit fame. Et dicit hic Bal. quod si heres vas. negat se habere instrumenta auctoris feu. nō cogitur illa exhibere. ⁊ si illa confiteretur eū habere cogitur exhibere l. no. ff. de act. emp. ⁊ si non exhibuerit ſeruari ꝯ illum poterit Inno. in. c. ꝯ perpetuus. de fi. instru. Ang. in. l. pretor. §. i. ff. de eden. per Bal. in addi. ad Spec. in ti. de loca. in. ix. col. in. c. i. §. illud. j. de probi. feu. alie. per Fede. in. l. ii. C. qui ⁊ quibus quarta pars deb. lib. x. predicta declarat ⁊ intelligit Bal. in. c. vas. j. c. nisi his super hoc esset ꝯgatū cū defuncto nā tunc heredes nō excusantur negan

do se habere per. l. alio. C. de in lite iurando. idem infert ꝯ heredes vsucariorum dicit ꝯ Bar. in. l. i. C. de cōduc. et pcura. siue acto. predio. lib. xi. ⁊ Bal. in. l. ii. in. ii. col. C. quō ⁊ qn iud. quod nō v; cicario dñi facta ꝯ suos vasal. vt exhibeant iura sua quibus bona sua possident alioquin auferet feudū sibi per. l. cogi. C. de peti. here. quod intelligitur iuxta predicta. s. nisi vas. negaret declarare pro quibus rebus esset vas. vel negaret se vasallum vel negaret instrumenta se habere vt dictū est. s. tunc non dicatis quod sua auctoritate posset sibi ius dicere dñs proponēdo edictum priuatorū vt in casu Bar. Sed poterit ad iudicem recurrere capiēdo vnā ex predictis vijs quibus iudex sibi puidebit. ⁊ in casu huius. c. per negationē feudū acquiretur dño intelligē si non extāt filij vel agnati successores per ea que dixi in c. i. ꝯ que fuit pri. cā benefi. amit. in. §. fi. in quarto mēbro ⁊ nō. fz Bal. quod pena huius. c. non habz locū in emphiteota vel libellario. allegat glos. in ar. in. §. item mixta. insti. de acti. vos vide de hoc per Inno. in. c. ceterum de iudicijs vbi Inno. tz contra Ang. in. d. l. fi. ff. de rei vendica.

I quis per trigin. Qui possidet rem vt feudū. xxx. annis tutus est prescriptōe dūmō pstitit fiicia dño. h. d. ¶ No. tex. ibi. xxx. annos. s. completos cum hic ponatur dictio per quam denot. ꝯ perfectionem tēporis. vt l. vrbana in. §. pnoctare in fi. ff. de ver. si. ⁊ no. ff. de ventre in pos. mittendo. in. l. i. §. pe. ⁊ sic habetis quod isti. xxx. anni debent eē cōpleti nec annus ceptus habetur pro cōpleto facit glo. in. l. in. §. minorē ff. de mino. Arch. ⁊ alij in. c. si annum de iudi. li. vi. facit in glo. magna in. c. fi. ꝯ. de feu. da. inuicem. l. comi. dū ibi concluditur quod hec prescriptio est tpis cōtinui integri ⁊ ni interrupti ⁊ ita probabitur possessio pbato principio possessionis ⁊ quod nunc possides. Bar. in. l. celsus. ff. de vsucap. glo. in. c. volumus. xvi. q. iii. ⁊ in. c. accedētibus de exces. prela. Et dicit hic Bal. quod sufficiet quod testes dicant vidisse semper per dicta tpa talem possidere intelligitur dictum partim ad actum visus referendo quia viderunt eū longo tempore in possessione ⁊ partim presumptiue quia ex quo interpellatis vicibus viderunt eū possidere presumunt semper possedisse. ⁊ ideo hic Bal. ⁊ post illum Alua. quod sicut lege vel consuetudine posiua inducta est hec pñsumptio. xxx. anno ita lex positiua poterit abbreuiare. facit. l. in ꝯ cribus ⁊ quō ibi no. Bal. C. de nō nume pec. facit que no. Bar. in. l. oēs populi in tertia char. ff. ꝯ iusti. ⁊ iure. Pe. de ancha. in. c. i. in. xvi. charta. ff. de consti. Ang. in repe. ti. l. i. C. de iudi. Bal. in autē. ad hec. C. ꝯ vsuris ¶ No. quod qui possedit rē aliquā p. xxx annos pscribit feudum vt dicatur vas. quō sane intellige verum si possedit vt feudū vt hic nō sufficit ꝯ quod probetur possessio. xxx. annorum nisi pbet se possedisse vt feudū. Itē ē necesse quod pstiterit fuitia dño. ⁊ sufficit semel pstitisse seruitiū dño. ⁊ postea si possedisset per xxx. annos quia presumitur possedisse vt feudum no. in c. cū ec. sutrina de causa posse. ⁊ ppne. bonus tex. an similē in. c. cū de beneficio de preb. lib. vi. fm An. non. n. requiritur seruitiū esse prestitum omni anno. ¶ Nota. tex. ibi se tueri. quod ex quo iste tex. solum dat exceptionē. ⁊ sic nō videtur causare nouū ius aliquod in feudo nisi solum ius excipiendi. vnde infert Aluaro. ad determinationē questionis an iste tex. habeat locū et si iste vas. possidens fuerit in mala fide quia sc de feudo ⁊ est tutus exceptiōe pscriptionis et ꝯ dñm vt hic est de mēte glo. quicquid dicat Ja. de bel. ⁊ Ri. de mea. dicētes quod in feudo opz quod habeat bonam fide ad hoc vt cēseatur feu. Alua. tz in glo. in qōne pposita nec in hoc ē ꝯdicit Ja. vt iste vas. et in mala fide habeat exceptionē ar. l. fi. in fi. ꝯ edic. diui adr. tol. ⁊ tz An. de iser. ⁊ ē Azo sentit in sūma. de iure aūt canonico. dic pro Dy. in. c. ii. de reg. iur. lib. vi. extra de prescrip. c. fi. diligē. ti. de quo plene per Bar. in. l. sequit in. §. si viam. ff. ꝯ vsucap. quod lex ciuilis ⁊ statutū possit disponere vt male fidei possessor possit prescribere in odiū negligentis in. l. fi. in

ff. de edic. diui. adri. tol. ⁊ hoc in personalibus vr̄ tenere. nō in realibus. Host. in sūma in ti. de p̄scrip. rerū imobiliū. §. queres. Inno. in. c. q̄r plerisq; de immunita. ec. Bar. in l. hec autē iura. ff. de seruit. vrb. predio. in. l. fi. ff. quemadmo. seruitus amit. in. l. aut pretor. §. plane. ff. ex quib⁹ cau. maio. Inno. i. d. c. cū ecclesia de cā pos. ⁊ pprie. Arch. in. §. pōt xvi. q. iii. Panor. in. c. fi. de p̄scrip. ⁊ Bal. hic sequitur hāc opi. dicens ita debere obseruari in foro ciuili facit glo. in. c. i. §. porro. ti. que fuit pri. causa be. amit. ita Ange. in repe. l. i. C. de iudi. bar. in consi. q̄d incipit statutum, dicit q̄ si debitor steterit per. x. annos ⁊ quicquid enī hic dicat bal. ⁊ predicti ēt in foro ciuili tenenda est opi. cōis q̄ non procedit p̄scriptio in personalibus nisi cū bona fide. d. An. ⁊ alii in. d. c. fi. de p̄scrip. q̄ tractat⁹ de mā peccati d. An. in consi. xlv incipit dn̄a, Pe. de anch. in. c. ii. de ex. lib. vi. vbi Gemi. Et aduerte ex q̄ ceterū simpliciter dicit se meri ponit ⁊ sic nō apit an quo ad merita an vero quo ad ingressum iudicii intelligemus indistincte vt tā ad p̄cessū q̄ ad merita opponi possit hec exceptio sicut in simili i. c. i. de litis contestatio. lib. vi. ⁊ sic dicemus q̄ illa exceptio p̄script. de qua hic est exceptio litis finite ⁊ sic pōt opponi ad p̄cessum ⁊ ad merita. d. c. i. in simili de litis cōtesta. li. vi. ⁊ ibi hoc Gemi. facit. l. fi. ⁊ q̄d ibi no. doct. maxime Ja. bu. ⁊ bal. C. de edi. diui. adria. tol. ⁊ q̄d no. bar. in. l. cum querebatur. ff. iudica. solui Bal. in. l. ii. i. xx. col. ff. de iureiu. ⁊ bar. in. l. fratris. C. de transac. bal. Sal. l. i. post quam lite. C. de pac. ⁊ est tex. in. l. oēs in ver. mouetur. C. de p̄scrip. xxx. vel. xl. anno. in. l. fi. ibi vt litium finis ibi bar. ff. pro suo. bal. per illum tex. in. l. si is qui, ⁊ in. l. i. C. ne de statu defunc. in. l. querelam. C. de falsis in auten. nisi C. de bonis maternis in. §. omnem in autē. de litigiosis bar. per illum tex. in. l. i. §. fi. ff. ad trebe. ⁊ hoc pp̄ libertatē subditorum ne de suo iure semper dubitent vt no. gl. fin. in auten. de tēpo. nō solute pecu. §. i. ⁊ intelligitur ēē quedam pena legalis ar. ff. ex quib⁹ cau. maio. l. sz si per pretorem. §. sz si dum, facit ad predicta q̄ nota. in. c. fi. de prescrip. ⁊ in. l. i in prin. ff. de edendo, ⁊ p Inno. in. c. cura ex de iurepatro. dicā aliquid in glo, sed pulchrū est dubium nūquid in eccl. requirātur. xl. an. ego putarē q̄ sic per auten. quas actiōes. C. de sa. san. ec. cū ēt tex. non loquatur in ecclesia ad. xxx. annos q̄r requirūtur. xl. anni p hac opi. facit tex. in. l. fi. C. de fundis p̄rimonia. lib. x. in. l. i. C. ne rei domi. vel tēplo. in. l. oēs in. l. cōperit. C. de p̄scrip. xxx. vel. xl. an. per que iura fatetur hic An. q̄ 9 rem publicā nō p̄scribetur spacio xl an. tex. noster p̄cedit in priuatis q̄ eccle. in hoc equiparabitur reipub. per. l. fi. C. de sa. san. ec. cū autē. quas actiōes. nec ex hac p̄uisione generali vr̄ derogatū priuilegio eccle. ⁊ reipub. de p̄scriptiōe quadragenaria iuxta glo. in. l. decurionū. C. de silentiarys lib. xii. ⁊ p hac p̄te facit q̄d no. Jo. an. in. c. ad audientiam de p̄scri. Bal. in. c. fi. de feu. da. inuicē legis cōmis. ⁊ hoc sen. prescriptiōe quesitū suscipit ordinariā naturā feu. sm̄ Alua. hic ⁊ no. Bal. in. l. liberti. C. de opis liber. Bal. in. l. i. an xxxi. q. ff. de reg. iu. facit tex. in. c. i. in fi. ti. quid sit inuesti. Ang. in cōsi. cvi. incip. sanctissima. Panor. in 9si. lxxxii. incipit. cōditionis oīu3 in. v. col. ¶ No tex. ibi ⁊ seruitiū dn̄o exhibuit iuncto tex. ibi. xxx. q̄ per p̄ceptionē solū seruitiorū non inducitur 9suetudo feudorū nisi sit p̄scripta lōgissimo tp̄e. i. xxx. an. quo casu feudū intelligitur cōstitutū vt hic. q̄d intellige verū et absq3 aliquo iuramento vas. vt no. glo. i. de cōsue. rec. feu. in. c. i. in prin. ⁊ hoc iō est q̄r i hac re possessa p vas. nunq̄ā fuit habitus alius ti. p̄cedens p vas. nisi q̄r p possessa est tanq̄3 feuda. si vo a prin. ipsam possedisset aliq̄ alio ti. vt forte loco pignoris. sz post dictū ti. pignoris ipsam possedisset p spaciū. xxx. an. eēt necessariū iuramentū ipsius vas. cū. xii. sacr̄alibus ad hoc vt p̄baret feu. iste ē casus in. d. c. fi. ti. de feu. da. inuicē leg. cōmisso nā ex p̄cedenti titu. posterior declarat̄ eu tus. l. quedā ibi glo. ⁊ doc. ff. de rei vē. l. ii. C. de acqui. pos. l. ii. C. q̄ ⁊

quibus quarta pars debe. Omnia predcā hn̄t locum q̄r nulla ē fcā inuesti. nec aliqd p̄bat vas. d̄ ipsa inuest. vt ibi presuppōit iste tex. q̄m si fuisset fcā inuest. quā allegat vas. sz polleret nō p̄t p̄bare: tūc si mediāte ea asserta inuest. ipse vas. fuerit in possessiōe ipius feudi p annū sciēte dn̄o ⁊ nō 9tradicēte tūc fieret sacro d̄ inue. feu. et sic p sacrm̄ p̄bat̄ d̄ feudi vt est cāus. ti. in c. i. d̄ inuest. inter do. ⁊ vas. lis oria. in. c. i. in fi. ⁊ isto cāu sufficiet sola possessio āni vt ibi. ¶ Glo. illud merito ad fi. no. q̄ oēs q̄ones formate a glo. soluūtur p glo. ⁊ doc. in. l. si quis emptiōis ti. ⁊ in autē. nisi C. d̄ bo. mater. ⁊. c. possessor de re. iur. li. vi. Sz Bal. vr̄ hic sentire q̄. c. nr̄m h3 locū in malefidei possessore ⁊ h̄ sit spāle in fauo pp̄ exhibitiōe3 fructu. Sz diligēter vtere cū speculari. vr̄ tenere in oppositum de iure canonico nō ē dubitandū q̄ in c. nr̄o non p̄cedat p̄scriptio in male fidei possessore. nam q̄uis habuit bar, singularem opi. in. l. sequitur. §. si vias ff. de vsucap. quā tn̄ non affirmat sz submittit se ecclesie ro, tamē verissima est opi. vz q̄ male fidei possessor siue possides mala fide non p̄scribit neq3 in actionibus psonalibus neq3 in realibus per rōne3 tex. c. fi. de p̄scri. q̄m omne q̄d ē ⁊c. ex quo ratio ē generalis, ⁊ ita tz Bal. i autē. ad h̄ C. de vsu. ⁊ ita ang. in. d. l. sequitur. §. si viā. ⁊ idem tenet Hosti. ⁊ Jo. an. ⁊ cōtra doc. in. d. c. fi. 9 Bar. ⁊ Bal. in. l. sicut. C. d̄ p̄scri. xxx. vel. xl. an. in. l. quibus dieb⁹ §. dies ⁊ ibi Imo. ff. de cōdi. ⁊ demon. in. q. que icipit statutorū mere q̄ fenerator in. l. i. C. de seu. ⁊ aqua. d. Am i. c. q̄r plerisq; de immun. ec. Ang. in repeti. l. i. C. de iudi. glo in regula possessor de reg. iur. lib. vi. ⁊ est tex. in. d. c. fi. ibi vt nulla ⁊c. adducit̄ tex. in. §. i. in autē. vt ecclesia romana. hāc opi. dicit esse cōem. Pan. de ca in 9si. dxxxvi incipit in xp̄i ⁊c. visis his in. vi. col. ⁊ ea3 sequitur. ad ang. 9ra pōt dici q̄ ex quo tractat̄ de periculo aīe nō sunt attendende ille subtilitates. ⁊ ita tenēdum est pp̄ter peccatū euitādū vt dixi sup̄ tex. Quid autem in dn̄o an sicut vas. possidēs p̄scribit vt hic ita possit dn̄s p̄scribere actionē ad p̄standum seruitiū ipsi dn̄o. r̄ndet bal. q̄ sic ar. l. fi. de accep. propter naturā correlatiuorū facit q̄d scripta. l. l. si certis annis. C. de pac. ⁊ in l. cū de in rem verso. ff. de vsur. ⁊. l. fi. C. de indicta vidu. tol. ff. de iureiur. l. si duo. §. si quis iura §. marcel. Et pro hac snīa adduco Spec. in tit. de feu §. ii. ver. iii. q̄ritur. Itē dicit bal. q̄ si possideat dn̄s totā rem feudalem p sua ⁊ tanq̄ā suam consolidādo vtile dn̄ium cum p̄prietate, ita q̄ per spaciū. xxx. an. possideat integre sine 9dictione vas. q̄ possidendo suā proprietatē sine additione alicuius tituli p̄scribat cōsolidationem ⁊ amotionē vtilis dominii, ⁊ allegat. l. si heres. ff. ad treb. ⁊ ad ... Bul. de cauco. in. l. si quis emptiōis, ⁊ q̄ habetur in. d. §. si viam ¶ Quero an q̄n quis est tutus p̄scriptione approbata possit sibi tenere rem p̄scriptā etiā in foro cōscientie. Et sensit Inno. q̄ sic in. c. cura, extra d̄ iurepatro. ⁊ bal. ti. de contē. inter do. ⁊ vas. d̄ inuesti. feu. in fi. ⁊ in. l. cū quis. C. de iuris ⁊ facti igno. de quo etia3 per ipsm̄ in autē. ad hec. C. de vsuris. Facit glo. in. c. i. de cōcessio. preben. Inno. in simili in. c. q̄r plerisq; de immunitate ec. doc. in. c. vigilanti. ⁊. c. fi. d̄ p̄scri. bal. hic allegat glo. in. l. i. in prin. in glo. magna. ff. de eden. dū vult q̄ p̄scriptio est p veritate facit glo. in. c. i. de cōces. preben.

q Ui clericus. Qui post feudū quesitum efficitur clericus aut monachus amittit feudū q̄d pri⁹ habebat. h. d. ita ad h̄ cōtra adducit iste tex. ita bar. post glo. in. l. i. C. de legi. gl. in l. de quibus ibi bal. ff. de legi. bal. in. l. data opa. in. xvii. col. C. qui accusare non auten nisi rogati. C. ad treb. ¶ No. tex. ibi hoc ipso q̄ fuit bal. hic est canon late q̄r ipso iure p clericatū feudū amittitur q̄d p3 p illa vba hoc ipso. facit glo. in autē. de monach. in p. in prin. glo. in. c. cupiētes §. cetez. de elec. in. c. i. in fi. de uerciur. lib. vi Gemi. in. c. q̄ sit in fi. col. de dec. lib. vi. Sz diceret quispiā quō pōt hec cōsuetudo ligare clericos 9ea que hn̄tur in. c. ecclesia scē marie d̄ 9sti. bar. in. l. clericos

populos. C. de summa tri. item qr vr contra libertatem eccle sie. c. nouerit. ibi Inno. de sen. ex. co. ante. cassa. ibi Bal. C. de la. sa. ec. So. mixta est consuetudo r gradus clericorum r laicorum. ideo ligat clericos. c. cum venisset de eo qui mit. in pos. c. ceteraque de re iudi. nec c. ex libertate. ec. qr h hz via feudi ex q non pot fuire dixi. s. in preludiis. r i. c. i. §. i. qui feu. da. pos. ita Pau. consi. dix. incipit in xpi re. in presenti cai in fi. col. Jo. an. in regula sine culpa de regu. lib. vi. glo. hic tangit pulchrum articulum verum si clericus paratus sit seruire p substitutum an amittat feudum. examinaui plene in. c. i. s. qui feu. da. pos. ¶ Quero an illud. c. etiam habeat locum in clerico qui suscepit ordines minores an amittat feudum vt nec id recuperare possit dato qr desinat ee clericus glo. in. c. naturales. j. eo. videtur tenere qr sic vz vt amittat nec recuperare possit idem vr tenere Ni. de nea. in. d. c. i. in fi. j. de bene. femi. idem tz Bal. hic si cum isto clericatu habet bene ficium ecclesiasticum alias secus per ea que hentur in c. graue de rescrip. ad qd facit qd dixit Bar. in. l. in concubinam r p hoc adduco. c. si voluerit. i. de capitu. qui cur. vendi. facit ante. si clericus. C. de epis. r cleri. r in auten. quo oz epos. §. semel r in auten. de sanctissi. epi. in. §. r generaliter. sed ipse idem Bal. in. d. c. i. de be. fem. tz expsse qr p susceptio nem ordinum minorum non vr quis renunciare feudo neqz efficiatur inhabilis ad feudum qr poterit seruire p substitutum r posset etiam sine vrgens pbatur pter quam hic Bal. allegat vz ne sit in ptate cuiuslibet aduiuz hnte feu. r io dimittedo clericatum possit recuperare r reintegrari ad dem se ope resti tutionis pro. in d. c. naturales r in. d. c. i. de ben. fem. r ista opinio videtur mihi satis equa in isto casu huius suspitiois qr immo Jaco. de bel. mot ex hac ea. equiparet zq talis cleric in minoribus zstitutus non priuetur p. c. et q postea io distinguedo dixit in. d. c. i. in fi. de be. fe. vbi format qo nem. ¶ Querit h And. qd si vas. non ingrediatur monaste rium seqz ptitetur sz facit votum ingrediendi religionem an amittat feudum si nondum ingressus: dicit ipse r sequitur Alua. qr si vas. emittat votum ingrediendi religionem lz non ingrediatur religionem tn perdit feudum qr peccat mortaliter non adimple do votum bal. h sentit zu glo. ex pons tex. ibi votum religio nis in monacho r sic in eo qui est ingressus religione r h sequitur Bal. ibi p tex. ibi assumit r qr verba dnt cum effectu ac. l. i. i. fi. ff qd quisqz iuris. ¶ Nec ob. qr sit i peccato mor tali qr non est bona consequentia e in pcto mortali qd est priua dus feudo p tex. in. § illud. d. que fu. pri. cabe. amit. pla rus q est in pcto mortali no amittit feudum r si hoc eet vez oes fere amitterent feudum qr nemo sine crimine viuit. sz posset rnderi qr aliud in simplici pctato aliud in voto de i grediendo religione qr vas. iam voto astrictus est vt posset cogi adiplere. c. vnico. xxxij. q. vi. preterea pot dice dns no lo te in vas. qr non potes mihi fidelitatem debitam facere: qr vo to iam es deo astrictus: r si illi non vis ee fidelis nec mihi eris fidelis. c. paruulos. xxij. q. v. ¶ Pone vas. ingressus est re ligione r stetit ibi p annum ad pbandum r ante annum non pla cuit sibi religio. querit an amittat feudum. rndeo sm And. qr amittat feudum p tex. in. c. i. de be. fe. postposito habitu religionis non reassumit feudum: ego dico zrium qr si infra annum egrediatur religione, non perdit feudum: pbo p no. et aute. in gressi. C. de sa. san. ec. in qs ibi constituit dria inter feudalia r allodialia: hoc pbat iste tex. vbi votum religionis assumit. nam intra annum pbationis non assumit votum religionis. preterea iste recessit a religione intra annum iure permittente. gr penam non meret: fundamentum An. est subtile lz rigorosum nam dic ipse statum ingrediendo religionem oim permittat fructuo suo. c. i. de si. de mi. vas. qui arma be. depo. r interest dni vt fiat locus alteri agnato q seruiat vel si est nouum feudum vt reuertit ad dnm. ex quo gr semel iuit ad agnatos vel dnm non pot redire ad vas. lz exeat monasterium. ¶ In sustinendo id qd e cepimus possumus dicere qr intrando religionem non priuat ex toto dnm fructuo qr imo qr transit ad frugem meliorem vite vel intentione rendit tanqz iuste ipeditus excusat a fructuo dni

si est psonale vel seruiet p substitutum interea donec durat annus pbationis sicut videmus in. c. si minor. i. eo. r facit cum qr que spu dei aguntur non sunt sub lege. l. sunt psone. ff. de re ligio. r somp. fune. r quasi vocatur a maiori dno iterea ex cusabitur. c. i. in fi. i. de pa. iu. fir. re. r in. c. i. §. preterea ducat i. de pbi. feu. alie. p fede. facta pfessione tunc qr ipedimetum est ppetuum succurrit indemnitati dni. §. i. §. mut. s. epis. vel abba. sz donec est in dubio an ex toto firmaret vitam muta re de voluntate feudi non fiat. lz iure licite intra annum pbatio nis pot egredi religionem. c. ij. de regula lib. vi. cum si. facit. c. beneficium. e. ij. gr non priuabitur feudo. ad ide facit. l. cum atti lianis cum concor. suis de fm. cu. pdio nec ob. c. i. qr loquitur qn efficitur appostata religiosus postqz effectus religiosus post annum pbationis qn deponit habitum iure non permitten te nos in qone ppositu loquimur lege permittente.

¶ Si vasallus.

Vasallus non pre sentat feudo lz se non omni anno ptitet. h. d. r ro dubitandi pot esse qr videbatur quod de epo qui ex forma iuramenti sui se om ni anno zz psitare r visitare limina aplorum nisi ex iusta ca ex cuset alias punit vt ex de iureiu. c. ego. n. epus in fi. r xcij. di. iuxta ro deci. est in oppositum. Quia hoc non repit statutum in vas. neqz in iuramento eius continet nec nos debemus hoc dicere. l. seruum in. §. non dixit. ff de acqui. he redi. r pbat. j. eo. in. c. i. lz ad qd glos hic posita se remittit r nihil aliud fecit: sufficit. n. qr dns sit paratus fuit dno petenti lz non ptitet se nec se offerat vt ibi. r in. c. i. vbi vidi mus de for. fid. r vide qd dixi s. que fuit pri. ca be. amit. in. § sed nec alia. Iste tex. est z quosdam principes q faciut edicta qr oi anno sui vas. sub pena priuationis in sua curia se pitent que edicta quare hnt nouum deus r ronem deci sionis huius tex. assignat Bal. qr lex aliud onus non im ponit nec nos iponere debemus. l. si seruum. §. non dixit ff. de acquir. heredi. l. pe. ff. si quis a parente manu. fue. fa cit tex. in. c. allegant. xxvi. q. vii.

Omnes.

Oes filii vas. tenent pstare fideli tatem dno nisi feudum ex diuisione ad vnum puenerit quo casu ipse solus tenetur iura re h. d. ¶ No. ibi fidelitate qr si vas. decesserit relictis plu ribus filiis oes tenent petere inuestituram. i. omni r dicz r p stare dno fidelitatem: qd est nota ppter ea que vidistis in. c. i. s. quo tpe miles. r in. c. i. l pri. s. que fuit pri. cai be. amit. maxime si sit indiuisum feudum tenent oes pstare fidelita tem. ¶ No. ibi ex diuisione qr qn fres diuidunt inuicem bona vel iudex diuidit pot assignare feu. vni. facit e no. i. l. si fa milie. C. fa. her. ¶ No. ibi ille solummo qr ille ad quem solum p uenit feudum solus tenetur pstare fidelitatem dno. habetur gr du os casus decisos in h. c. r est tertius qn filii diuidunt feu. inuicem virum oes tenentur pstare fidelitatem dno: rndeo qr sic p tex. ibi maxime si indiuisum. q dicto includit casum dr di uisionis feudi. l. scire oz. §. lz r si magis de excu. tu. ¶ Que ratione glo. in v. sz queritur rc. quid si dns decesserit relictis plu ribus heredibus virum p vas. sit oibus heredibus fienda fide litas r videtur glo. qr ista qd fuit disputata p pil. qui indu xit plu. ar. p r z. que ar. plene hic tradit ista glo. r p p ca pte rc. vz qr sufficiat qr vni iuretur r adducit rones quas p sequere recitando vt in glo. vsqz ad v. ex z r in ista pte argu it in zrium qr oibus heredibus dni sit iurandum. r h pbatur vi qr ad v. solummo r in ista pte ponit determinationem qonis pdicte sm Py. vz qr vas. debeat iurare oibus heredibus dni per hanc ronem: qr ius qd hz dns in vas. est indiuiduum sicut dicimus de iurepatro. qd habetur in libertos quod in diuiduum est. l. carmelia pta. ff. de iurepatro. cum ergo tale ius sit indiuiduum. sequitur qr dz pstari insolidum cuilibet he redi. l. vi. ff. de seruitu. cum si. nec hz obstare reductio ad in conueniens vt qr possibile sit deuenire ad infinitos heredes dnorum quibus oibus esset iurandum qr rndetur hoc non esse inconueniens nec dnosum vas. cum faciat id heredibus in solidum qd facere tenebatur defuncto neqz in plus dnum fa

catur q pz qr ipsi heredes possent ipm vas. liberare iurando solu vni pro oibus ar. in l. iii ff. de his qui deiecerunt vel effude. Item est in ptate ipsius relinquede feudu si ex hoc grauari se sentiat. z hec volunt glo. vsq ad versi. sz qc quid z in ista pte redarguit suprascripta determinatioez py. per tex. i. de phi feu. alie. per Fed. in §. preterea. ducatus. vbi vr hodie determinari cotrariu vz q no teneat vas. iurare nisi vni cu non appellatur vas. p vno feudo plures dnos habere vt ibi pz z hoc vult ista glo. vsq ad fi. Ex qua collige quatuor notabilia. Primo q ius pstonatus est indiuiduu. similem glos. hes que h firmat in. l. lab conductioe in fi. ff. de assignan. libe. que solet allegari pro singulari per ray. in. l. queda mulier. ff. fam. herc. z vide etia h plene per Bal. in. l. cu fin. C. de fideico. Scdo not. q ius vas. est indiuiduum q intelligas vez habito respectu ad ipsam fidelitate qsi est indiuisibilis vt no. glo. no. glo. in l. vsufr. in § i de vsufr. ro qr omne qd no est corpus hereditarium actu vel habitu reputatur indiuiduu. l. fi. de iure pa. z qd no. in l. ii. C. de libertis z eoz libe. Si aut haberemus respectum ad ipm corpus feudale tuc istud ius bene esset diuisibile vt in isto tex. z i d. §. preterea. de qho plene per Bal. in. l. si plures. C. de codi. inser. z dixi. s. de fratri de no. bene. inuesti. in. c. i. z qd no. in. l. aut ff. de ver. ob. Jo. an. in addi. Spe. in ti. de feu. Bal. in c. que in ecclesiaz de costi. Tertio not. q vas. pot relinquere feudu si sentiat se grauari ex eius retetione z hoc pbat per. c. i. j. de vas. qui h consti. Lotha. Sed qr et hec est magna disputatio. ideo dic plene per glo. in. c. fi. i. de capi. qui cu vendi. z. j. de phi. feu. alie per Fede. in. §. callidis. z de hac qone et tetigi s. de vas. decre. etatis in. c. i. Quarto no. q vas. dz iurare fidelitatem oibus heredibus dni z hoc fm opin. Py. quam glo. accur. sequit in. l. si vsufruc. ciuitas incipit l si cuius in. § sed z si plures. ff. de vsufr. z illam glo. tenet Bal. in. l. i. ff. de rer. diuisio. in qone. xxii. fm opi. Ja. columbi glosatoris hic posita non tenet iurare fidelitatem nisi vni per. d. § preterea. qua opi. sequitur Pet. de cer. Ja. de bel. z cum ea et transit Bal. hic allegat neta. in. l. coi diuidundo in prin. ff. coi diuidun. Sed tu clarius et plenius dicas q si istud feudum deuenit ad vnu tm ex filijs vel heredibus dni tuc q tunc illi soli debeat iurari sicut in simili expresse videmus de iurepatro. ff. de iurepatro. in l. fi. Sed ita est q si feudum ad vnuz solum vas. peruenit q iste solus iurabit vt in tex. in fi. Ergo z eodem mo qn ius dni ad vnum solu ex filijs z heredibus puenit ad qd facit. s. de eo. qui sibi z heredibus suis. pot. n. dns facere vt ad vnum soluz ex filijs feudum pueniat vel et ex diuisione inter eos hoc pot fieri ar. in isto tex. z s. per quos fit inuesti. in. §. i. fm And. de iser. z glos. est in. l. si familie C. fami. her. Si vero feudu veniat ad oes filios siue qualitaris siue no tunc oibus est iurandum ff. de ope lib. l. vt iurisiurandi in fi. ff. de re iur. l. vel qd. nec obstat. §. preterea ducatus vz q p vno feudo habeat plures dnos zc. qr hic fit diuisio ex necessitate successiois. ar. ff. fami her. l. heredes. §. an cu. z in. §. illa. Item qr oes heredes loco vnius sunt. l. illius cui successerut. l. cum feudu ff. de con di. z demo. Preterea nulla subest necessitas: sed ex voluntate mera dni alienantis pte feudi merito non pot ex h induci vas. vt habeat plures dnos. vt ibi. Tu isto casu possunt isti heredes dni si volunt eligere vnu cui iuret pro oibus. ff. de edil. edi. l. q si nolit. §. si plures. de op no. nun. l. stipu. § quesitum ff. fami herci. l. heredes. §. pluribus ff. iudica. solui. l. tam tn. vbi tale ius indiuiduum pot vni comitti. z est bonus tex. in. l. iii. in. §. adhuc de fide icomis. liber. d quo per Bal. in l. i. C. qn lice at ab emp rece. z ita vt. s. dicat Alua. doc. Tolosanos distinxisse z consuluisse quibus et And de iser. non multu discrepat hic in lectura. Et p pdicta poterit saluari determinatio Py. hic posita qr no est verisimile q determinasset h casum legis in dicto. §. preterea. Et hoc mo saluabitur et glos. accur. in

dicta l. si cuius. ff. de vsufru. De qua materia aliqualiter tagitur per Dy. z Bar. in. d. l. stipu. §. questum z in. l. d pupillo in. §. si plurium ff. de op. noui nunc. z per Jaco. ardiz. in suma de succes. feu. sub rubri. si vero est facta cosignatio an heredes dni succedant zc. cum rubrica. se. et est tex. de feudis z beneficijs in. c. de negocijs. §. insuper z vide in Spec. in ti. de feudis. §. qm versi. xxix. Ex predictis pot determinari vtru vas. volens alienare feudu teneatur petere licetiaz ab oibus heredibus domini an sufficiat ab vno tatum. Quero ab extra quid si ex feu. vasalli morte debeatur certu seruitium vt qr feudu erat coditionatu negatur seruitiu in. c. fi. de capi. qui cur. vendi. qualiter prestabitur illud seruitiu per heredes. Respondeo quia si seruitiu est in dando tunc quilibet prestabit pro parte eum contingente. l. i. z que. C. si cer. petatur sicut qd dixit Bal. in aute. cess inte. C. de leg here di. Si vero seruitiu est indiuiduu puta ire ad preliu vel exercitum cu dno. tunc dabut vnu eque idoneum de se sicut erat pater eoz z iste seruiet pro oibus qr oes loco vnius sunt. d. l. tam tn. § si plures. z. l. cu feudu. fm And. sufficit. n. domino vnu hre eque idoneu que sibi seruiat sicut erat pater vas. solus. ff. locati. l. si quis domu. §. i. de pst. pecunia. l. qua aut. §. i de qua qone vide plene in Spec. ti. de feu. §. qm versi. cu ibi late persequit p Ja. ardeni d succe. feu. sub rubricella vbi a pluribus hz vas. feudum zc. Quero iuxta predicta si sunt plures heredes vas. obligati ad seruitiu prestadum dno an dns poterit elige magis ydoneum. Dicit predictus And d iser. q sic ar. eoz que habent in. l. q si plures ff de testa. tutela. z ibi et per Bald. Sed plus mihi plz dictuz Spec. in. d. §. ver. cumq iuxta fi. quia tz qd vas. debent eligere vnu ex seipsis. nec dns poterit eos in plus grauare q fuerat coditio patris ipsoz. Si vero essent plures dni habetes vnum vas. tunc ipse vasallus eligere pot quem vellet. vt no. glo. in. d. §. preterea ducatus qd intelligo. qn per cocursum no poterat seruire nisi vni vt statim dicam. Quero an isti filij possunt costituere pcuratorem ad iurandum fidelitatez. Dic q sic vt in. c. i. §. sed veruz. z quod ibi dixi. s. per quos fiat inuesti. secus aut est in iuramento quod prestatur a ciuibus vt pbatur de pace constatie. z tz Bal. in. l. i. §. ne autem. C. de cadu. tol. Et similiter dicit vnus potest inuestire nomine omniu cosortium vt plene per Bal. in. l. i. C. qn liceat ab emp. recede. Vel etiam oes per pcuratorem. d. § personam in fi. Quero qualiter in. s. prima qstione vasallus prestabit seruitiu pluribus heredibus dni qui diuisum feudu pro parte tenet. Et respodeo q si est pecunia vnicuiq dabit parte suam p qua est heres vel feudu zc. Si vero seruitiu est indiuiduu vt. s. dixi puta ire ad prelium cu dno z quilibet filioz hz de per se bellu diuisum z in diuersis locis ita q no est possibile q adiuuet oes tuc pot eligere ipse vas. quez ex dnis velit adiuuare ar. ff. ad fil. l. si quis in grau. §. secum oes per no. in. §. preterea. Attamen dixit Bal. in l. i. ff. d rer. diui. in. xxiii. q. q bene facit ipse vas. si gratificabit digniori z seniori ar. ff d pac. § si maiorem. z. l. fi. de fide instru. facit qd no. in. l. ciues C. de incolis lib. x. z quod dixit Inno. in c. i. extra de maior z obe. Quero quid si isti filij domini mortui inter se comittunt bellu an tunc vasallus teneat aliquez adiuuare vel gratificare dicit Bal. in dicto loco q non. qr vnicuique sibi obstant. d. l. si quis in grau. in. §. secum oes. ff. ad sil. dic vt in Spec. in. d. §. qm. ver. xii. vbi plene z diffuse psequitur. Quero an vasalli possint diuidi numero inter dominos dic q sic cum sint in bonis ar. C. coia vtriusq iudicij. l. possessionem. tz Bal. in. l. libertus de operis liber. in vii. col. reuertedo ad. d. glo. In glo. ibi recedendo signate glo. q a tenore h cois no est recededuz hinc est q vas non tenetur suis sumptibus ire ad preliu cum dno nisi tenor inuestiture id indicet fm Inno. in. c. fi. de iureiuran. Insup signate gl. q dns no pot alienare directu ne

minium feudi in plures psonas neq; alienare ptem dire ... dnq ipsius feudi ne cogat vas. habere plures dnos.d. ... pterea.ducatus in rone lu. ¶ Quero an vas. vniuersi ... tus teneat pstare fidelitate singulis de vniuersitate: rn ... eo q non: qr dn vas. vniuersitatis no singulor.l.sz si hac ... qui manumittit. ff. de in ius voca. fm And. hic. ¶ Itē ... hic An. q fm com sniam vas. non pōt renūciare feu ... q feudō est gf a vtriusq; vt no.in.c.i. de capi. qui.cu. ... endi. z de hoc videbimus in.c.i.de vas. qui 3 costi. Lo ... ¶ Extra glo. oppo q non possit fieri diuisio feudi.l. ... si diuidundo.ff.cōi diuidun. So. q eu. ēt regionibus de ... di pōt nisi sit feudū regale ducatus zč.d.§.preterea du ... us,i.de pbi.feu.alie.per Federicum.

o **Adoptiuus.** In feu. nō succedit filius adoptiu^s.b d. ¶ No. qd dicat in summario facit.l. si ita quis.ff de leg.u.l. ... deicōmis.ff.de cōdi. z demō. Et sic habet hic calum q ... ue,vel statutū de simplici nō extendat ad fictu; de q in ... in pan. §. qui. mo. feu. amit. vbi posui i.ij.col. z sic no. ... lz adoptiuus in multis censeat filius.l.i.ff. de bono.pos. ... ab.in pluribus.insti. de adoptio. et quo ad dignitates ... enatore ff. de senato. tn nō quo ad feuda cōcor. in simi ... de excu. tu. § i. z in autē. quibus mo. nā. effi. legi. §. ado ... dis l. filio que. z ibi habet. ff. de libe. z posth. ro q cuz ... amore vasallor.c.i.§.ō feu. dato inuicē legis cōmi. ... est ita verisimile q amor descēdat in extraneū lz adoptatū ... in ppriū sanguinē.c.i.§. de duob^s fratri. ō no bn. in ... c.ff.i. de lege cōra. alioquin sola dispone vas posset ... extraneū feudū trāsire 3 c.i.in pri.§.de succe. feu. Itez ... obuiadū fraudib^s que faciliter cōmitti possent vas. cū ... perimus adoptaret vnū in filiū z sic excluderet vel ... vel agnatū z cōvalescere posset emancipare z ludo. ... dnm: ita Jo.an. in simile in addi. ad Spe.in ti. de suc ... abintesta. in fi. q sola ciuilitas nō consideraf in feudo ... nec sola nālitas vt statim videbim^s in.c. naturales ... ¶ Jnq si vnica ad fi. an aut filius arrogat^s succedat ... feudo: vide Bal. q nō a paritate rōnis qz i feudis so ... naturalitas filiorū nō sufficit vt hic limitabitur hūc tex. ... si arrogatio vel adoptio eet facta a principe cōtemptore vt ... ccedat in feudo fm Bal. allegat no.in.d.c. naturales. ... do limitabit nisi cū arrogatiōe vel adoptiōe cōcurrat ... ra nālia puta auus arrogauit vel adoptauit nepotez ex ... a dnmō alias sine arrogatiōe vel adoptione succedit ... o. ar.l.cū in adoptiu^s. C. de adoptio. z qd no. in l. si ar ... gator. ff. eo.ti. fm An. Jdeo ado erie qz si extaret agna ... qā feudū eēt paternū vel ēt nisi femina esset.l. nā ei^s ... et ex pctō i feu. succedere nō crederez tūc nepote arro ... admitti dēe ad feudū p ea que videmus in.c.i §. et ... b quoq; §. qui. feu. da. pot. z in.c.i. § filia. §. de succ. ... Jta and. hic sentit. Tertio limitabit tex. nisi i ue ... ra eet pactū vt et filij adoptiui succedāt qz tenor iue ... ure est suādus ar.c.i.§. de duob^s fratri. a capi. inuesti. z ... distis glo. q vtitur b arg.in.c. oes filij. Quarto fallit in ... atuto vel cōsuetudine caueret q ēt adoptiui succedāt ... feudo p ea q videbimus in.c.i.§. de succe. feu. z ita Al ... ex cui^s qoib^s z mīliōib^s elicē poteris has limitatōes.

q **Ualiter.** Ualet cōsuetudo vt in feudo mīmo succedat filij post mīmoniū nō scdi. b. d. ¶ No. casus valde dux valet ... suetudinē vt filij pmi mīmonij nō aūt scdi succedāt ... feudo ex q possum^s inferre ad cōsuetudinē q est q i re ... nō succedat nisi pmogenitus de quo p Bal. in.l. cuz ... nqnonib^s. C. de iure delibe. Jo.an.in addi. ad Spec. ... de feu. Bal. in.l. cūctos ppłos. C. ō sū. tri. ¶ Glo. ... ad fi. dicit q b. c.loquit de cōsu. dū si aliq cōsue. pba ... ē illa eēt suāda q filij primi mīmonij nō succedāt i fe. ... ā nō pbaret talis cōsue. q nō psumit. filij tā pmi qz scdi ... mīmonij succederēt. ar. c. i. ō gra. suc. i feu. z.l. vl. C. d leg. ... red. z sic hoc. c. iuri est locale non autem generale.

n **Naturales.** Filij naturales etiā nō succedunt in feudo quāuis legittimentur. b.d. ¶ No. q naturales filij ēt legitima ... nō succedunt in feudo Bal. b dicit et rōnez. q natura ... les sunt aliquo mō infames salte de facto. Jdeo nō ē ve ... risimile q de eor successiōe in feudo dñs cogitauerit qn ... feudū illi dedit vt no Azo. in sūma ex qui. cau. infamia ir ... rogat. Et ita Ang. in dispu. q incipit nobilis quidā, do. ... An. in c. p venerabilē circa mediū in vo alias est effectus ... qui filij sint legi. § sorez. insti. de inoffi te. vel fm Aluaro. ... donec vas. non nascat filius legitimus: agnati hnt prima ... locum nō aūt filij naturales in successione feudi antiqui. ... Et est rō qz solū agnati admittunt ad feudū vt. §. de na ... tura successio. feu. c.j. Filij aūt taliter nati nō sunt agnati ... sed cognati vt ff. vnde cognati. l. hac pte z insti. de succes. ... cogna. §. vulgo z p legitimationē subsequentem vnir agna ... ti. vt in aute. de incest. nup. §. dubitatum: perinde esset ac si ... nunq; fuissent naturales ar. l. imperialis. C. ō nuptiis z in ... l. i. C. de turcāne. aureo. Et fatendū est q imperator hāc le ... gitimationem pōt facere l. quo in prouincia. § i ff. de ritu ... nuptiar. z hec no. in glo. sed tn simpliciter cōcedendo nō ... vf hoc facere z cōcedere tale priuilegiū in preiudiciū al ... terius. l.ij. § si quis a principe. ff. ne quid in loco publico ... C. de emācipa. liber. l. nec auus. existentibus .n. illis natu ... ralibus ventebat legitimi agnati. vt. §. de gradi. success. ... in feu. i. c.i. z §. qui. feu. da. pos § cū vero cōradus. Et sic ... ius tale erat qz etiā agnatis z eis deficientibus dno. vt. §. ... de alie feu. §. z si clientulus. preterea si ēt si legitimatus ... succederet in feudo tractaret ēt de preiudicio dni ad quē ... legitimatiōe non facta feudū ex natura inuestiture z na ... tura sua et facilius reuerteret. Jō princeps sine eor pre ... iudicio videt legitimasse z facit simile na adoptiuus nō ... succedit in feudo. c. adoptiuus §. eo. sed filius adoptiu^s ... z legitimatus equiparātur glo. in. l. cū te. z in. l. i. adopti ... uus C de adoptio in l. filium. C de municip. z origi. lib. ... x. in. l. i. § i. in glo mag. ff de adminis. tute. non mir. si etiā ... naturalis legitimatus non succedit in feudo. Ad pre ... dicta glo. in l. cū legitime. ff. de statu homi. tex. in. §. legi ... timuz in autē. qui. mo. natura. effi. sui. nō pprie ille est filius ... qui ex legitimis nuptijs est natus. l. filium. ff. de his ... qui sunt sui vel alie. iuris facit glo. in. c. innotuit de elec. ... vbi appellat legitimatū improprie legitimuz dum vtitur ... nor. improprietatis tanq; zč. facit tex. in. §. generaliter. ... z. § filium ibi machinationez in autē. qui. mo. naturales ... effi. sui preterea in generali dispositiōe non veniūt feuda. ... c. in generali i. eo. Jdeo ēt in legitimatiōe simpliciter fa ... cta non videnf feuda cōprehensa. Et sic habetur q legiti ... matio non trahit ad feuda. ¶ Operepreciū est querere an ... naturalis legitimat^s succedat in feudo si tpe inuestiture ... feudalis filius repiat se legitimatū vt pōtu facit q succe ... dat qz tex. nī dicit postea ergo a 3rio sensu si tpe inuestiturē ... rere piat se legitimatū succedat in feu. Ego puterē q nō ... succedit in feudo nā consuetudines feudales disponunt ... filios nō posse succedere nisi cōcurrāt eodem tpore natu ... ralitas z ciuilitas filiorū; vt pbatur in hoc. c. iuncto. c. ad ... optiuus. nō ob. tex. in §. lz postea qz voluit soluere dubiū ... an filij naturales legitimati ex post succedant in feudo. ... Jta q verbum postea non referf ad tps inuestiture, sed ... se refert ad naturalitatē: qz naturalitas filij pcessit legiti ... mationem. z q ad hoc dz referri qz de inclusiua io tex. ver ... bum nullū ergo illud lz postea. dz referri ad predicta. i. lz ... post naturalitatē. §. postq; nati fuit tm naturales z sic vult ... determinare ille tex. q ab initio natiuitatis debent esse si ... naturales z legitimi ex special i feudor. cōsuetudine lz ... Bal. in qōne de filio legitimato per subsequens mīmo ... nium non videaf placere iste intellectus: qz si attenderet ... principiū filius p subsequēs mīmonium legitimatus nō ... succederet in feudo. ¶ No. hic nec solum. cū alias q filij ... nāles legitimati nō succedāt i feudo et nō existētib^s alijs

filijs legitimis ⁊ naturalibus. ¶ Sȝ quero an hic tex. quãt de suc. ab intest. tm̃. an vero de succes. ex testo. co quo feudũ ẽt deferat ex testo. Rñdeo vtroqȝ cãn locũ h c. nẽm qz loquit indistincte. ar. l. de pcio. ff. de publi. ¶ In glo. ad fi. no. q nemo põt legitimare ad regalia ⁊ baronias nisi papa vel Imperator vel matrimonio subsequẽs ⁊ h vicemo videbim9. ¶ No. so q papa vel imperator pot legitimare cũ tenore vt succedãt in feudũ. nã nisi noiatiȝ dicerent succedãt in feudũ nõ succederẽt in feudũ legitimati ab imperatore. Et sic not. hic esse glo. q in gnali legitimatiõe ẽt pape vel imperatoris nõ venit legitimatio feudaliũ nisi expssisset ita fm vnõ intellectuȝ itelligit Jo. an. hunc tex. i. c. lator q filij sunt legi. Propterea h gl. dicit noiatiȝ nec sufficit gnalis clausula vt succedãt nisi exprimat ad feuda. Jõ dixit Bal. q legitimatio nõ intelligat ad maximas dignitates nisi exprimat fȝ Bal. i. l. cũ q. C. d fideicõ. ¶ Quero pr nobȝ nisi filiũ nãleȝ quẽ legitimari fecit ad feudũ fm formã supscriptã. postea idẽ pr suscepit filios legitimos ex vxore: an legitimat9 succedat i feudũ cũ ceteris filijs: puto q sic. ar. l. cũ quis. ⁊. l. nup. C. d naturali. libe. Itẽ qz illud qd legitime fcm̃ est nõ dȝ viciari p superuenientes. l. ij. ff. de itinere actuqȝ pri. nõ ob. lex si vnqȝ C. de reuo. dona. qz ibi loquit in exnco in q nõ est verisimile q pr voluerit pponere extnũ sue soboli. hic aũt quilibet erat de suo sanguine. facit qd ibi no. glos. in. l. si totas. C. de inoff. doti. vt ẽe de mẽte An. de iser. lȝ nõ ponat exẽpluȝ i feudo ⁊ Bar. in l. ex facto. ff. de vulg. ⁊ pupilla. vbi late qõneȝ examinat Spe. in ti. de suc. ab itesta. §. vtȝ si sint legitimate ⁊ ibi Jo. an. de quo p ipm in. c. sine culpa d re. iur. in. vi. ¶ Itẽ no. ex glo. q certa scia principis i legitimatiõe equipat clausule nõ obstan. facit glo. ⁊ ibi abbas. i. c. ad hec de rescrip. in. c. statutũ in vbo lrãȝ de rescrip. lib. vi. Bal. in. l. fi. C. si cõ. rescri. nõ pos. in. l. eius in pn. C. de appe. ⁊ in pluribus huius opis. Bal. in. l. fi. C. de crimi. sacri. in. l. nec dãnosa. C de pcibus impa. offe. in pace cõstantie in vbo libellariũ. Jo. an. in. c. si eorpe. ⁊. c. si pp de rescrip. li. vi. ⁊ sic ista glo. vult q sufficit ex tenore rescri. colligere certã sciã: lȝ hec vba formaliter nõ exprimant ⁊ ita Hos. ⁊ ibi Panor. in. c. nõ nulli in pn. d rescri. Panor. in. c. cũ inter d excep. An. in. c. i. in. § preterea ducit9 in ti. col. ij. de pbi. feu. alie p Fed. qui dicit ita debẽ itelligi auctoritatẽ glo. ⁊ alioꝝ qui volũt certã sciam exprimi. Jo. an. in. c. i. d exce pla. li. vi. l. idẽ vulpian9. ibi Bar. ⁊ Bal. ff. de excu. tu. qui tex. in loquit vbi tractat de modico pndicio Bal. in locu pallegat glo. ⁊ Hemi. in. c. i. de cõst. le vi. d. Ant. in. c. i. de rescrip. in. iij. col. Panor. in c. venerabiles ⁊ in. c. examinata de cõfirma. vtili ⁊ inuti. c. inter dilectos de fide instru. q loquunt in cõfirmatiõe ergo a fortiori hic cũ nos loqmur in cõcessiõe priuilegiatiua. adducit ẽt l. quidã cũ salebat. ff. de re iudi. ⁊ ibi doc. lȝ loquunt in respiciẽtib9 vtilitatẽ publicã. si aũt tolleret ius priuati tũc vr q requirat ẽt clausula expssa nõ obstãte. vt vult Bal. ĩ in pemio hui9 opis in. xiij. col. facit qd in simili dixit Bal. i. c. i. ȝ cãm de pba. i. iiij. col. an casu n̄ro nõ auferet ius aliqd priuato nec in re nec ad reũ h ius agnatoꝝ. l. spes succedẽdi nõ sit in cõsideratiõe. l. fi. C. de pac. ita Pau. de ca. consil. cccxv. incipit an xpi suffr in. l. ad testũ. ff. de testi. in. l. cuȝ heredes. ff. de acquir. pos. cũ ibi no. nec p hoc dȝ tolli ius quesitũ vt no. Pau. hic prime ⁊ Bar ⁊ alij in. l. gallus. §. ⁊ qd si tm̃. ff. de li. ⁊ post. Bal. in. c. i. in pn. in pe. col. j. hic finit lex. in. l. fi. C. de epis. ⁊ cle. in. l. ij. C. de iur. ⁊ fac. igno. facit qd no. Pau. de ca. in. l. an. §. si is. ff. qd quisqȝ iuris Bar. in. l. is pot §. scu ca hoc quero. ff. de acqui. here. p hac opi. facit glo. in cle. i. de iudicijs in. c. pastoralis. §. preterea de offi. dele bar. in cõsi. cclxxvi. qd incipit. ciuitati camerini. Arch. in. c. si vtis. xxv. q. ij. in. c. pncipium in pn. vi. q. a. Bal. in. l. cũ i xiij. col. C. de fideicõmis. in. c. cũ adeo de rescrip. egidius decisiõe. cccclxxxviij. incipit ex forma ⁊ decisi. cclxiij. incip. si narret Jo. an. in. c. fi. de iudicijs Imo. in. c. cũ olim ff so de priuil. Oldr. ibi ĩ psilio. cclxxxv. incipit cota mã rota decisiõe ccccxxvij. icipit itẽ q lȝ romana curia vbi dicit certã sciam pbari p testes Pan. d ca. in. l. princeps. ff. de legib9. Tñ lȝ ista sit cõis sma ⁊ vera Bal. hic vult q dȝ clausula ex certa scia exprimi in litteris ⁊ p eo possunt adduci aliq glo. ĩ. allegate ⁊ voluit Bal. in. c. i. §. p quos fiat inuesti. vbi dixit certã sciã nõ posse pbari p testes. Imo. in. l. quidã. ff. de re iudi. ⁊ in. l. fi. C. de fruct. ⁊ li. expen. Oldr. cõsi. cccxxxv. qd incipit thema qõnis. Ego dicerẽ hãc vltimã opi. saluari posse vbi ad derogandũ legibus ĩrius requirit q exprimat in rescripto. clausula non obstan. qd qñ sit dixi alias in. c. nõnulli de rescrip. in pri. habet in. l. si qs principio testamenti in pn ff. de lega. iiij Bar. ⁊ Hemi. in. c. i. de cõsti. li. vi. Jo. an. in. c. i. d excel. pla. li. vi. cũ si. tunc volum9 loco illius sufficẽ certã sciam ⁊ dȝ exprimi in litteris ⁊ facit. §. fi. cũ glo. i antẽ. qui. mo. natura effi. sui ⁊ Bal. hic. q i dispositiõe certa in spẽ puta qñ impator legitimat aliqũ ẽt ad feuda ⁊ tũc sufficit sine clausula nõ obstan. d. §. fi. iuncta glo vt p Bal. d. l. cũ quã ⁊ p hac determinatiõe facit dũ Bal. h qri an i legitimatiõe sit necesse q impator apponat clausulã non obstãte ⁊ dic Bal. q nõ qñ ipe spãliter scribit ex certa scia ⁊ hoc si verbũ ex certa scia sit expssum in litteris: secus si daret alicui generalẽ auctoritatẽ legitimãdi qz clausula pdicta ẽ necessaria ar. no. i. d. §. fi. i autẽ. qui. mo. natur ef ff. sui ⁊ qd dixit Jo. an. in. c. i. de consti. in. vi in nouella. alij dicunt q sp requirit clausula derogatoria qñ nõ edicta princeps potius vr p importunitatẽ inductus fuisse q ex deliberatione. p no. i. l. i. de natura libe. ⁊ C. si nup ex rescrip. petan. l. ⁊ Sȝ prima opi. ẽ magis cõsona iuri p. l. qua in puincia. §. i. ff. de ritu nup. vbi est casus vtrũ dicta clausula ex certa scia. debeat apponi qñ impator rescribit ad priuatã vtilitatẽ alicuius an sufficiat dicere nõ obstãte tali lege vȝ nõ obstante. c. nãlẽs si de feu. fue. cõtro. ⁊ similia rñdeo q in hoc variat glo. nã i autẽ. hoc inter. C. d testa. tȝ q debeat specificari lex cui intẽdit derogari p. l. si qs in pn. ff. de lega. iij Ita Oldr. cõsi. cclxviij incipit. facturȝ tale q daȝ tex. alia glo. in. d. l. i. C. de nãlibus liberis tȝ q sufficiat dicẽ nõ obstante aliqua lege Bar. in. d. l. si. C. si ptra ius vel vtili. pub. determinat q sufficiat dicere nõ obstante aliq̃ lege. ita q nõ sit necesse exprimere legem cã nolando h mõ vȝ nõ obstare tali lege fȝ sufficit q dicat nõ obstante aliq̃ lege derogatoria vel aliqua lege q se p h fieri phiberet vel similia verba. Et ita idẽ Bar. in extra. ad reprimẽdaȝ sup gl. in vbo nõ obstañ. ⁊ in. l. si qs in pn. ff. de leg. iij. ⁊ p glo. ⁊ Bal. in tractatu pacis cõstantie. §. libellarij. ad qd facit. l. libert9. ff. de ali. ⁊ ciba. lega. depu in. d. Bal. in. l. i. de natu. liberis. q ad cautelã bonũ ẽ specificare legem ⁊ dicere nõ obstante. l. i. C. de naturali. libe. in. §. fi. i autẽ. qui. mo. natura effi. legitimi. ⁊. c. naturales. si de feu. fue. cõtro. cum si. qz ista materia ẽ multũ spersa ne euagemur extra feudalia dicite vt Jo. an. ⁊ alij. i. c. i. de excel. prela. lib. vi. in. c. si pp. ibi Hemi. ⁊ Pe. de ancha. in. v. charta de rescrip. eo li. d. An. in. c. que in ecclesiaꝝ de cõstu. in. c. i. d rescrip. Panor. in. c. nõ nulli in pn. ⁊ Pau. de ca. cõsil. iij. incipit. in dei noie passus iste. An. cõsilio ccclxv. incipit quedã dña. Calde. in rubrica de constitu. cõsi. §. ⁊ de psumptiõibus cõsilio. ij. Bal. ⁊ alij in. d. autẽ. hoc inter liberos alias qd fine in. l. i. C. de natura. libe. in. l. sed si quis. §. quesitũ. ff. si quis cautiõi in. l. hũmanum. C. de legibus in. l. nec dãnosa. C de precibus impa. offe. in. l. fi. C. si cõ. rescri. nõ posse in pace constantie in verbo libellarium in. l. i. in fi. C. de lat. liber. tol. in. l. pacta nouissima. C. de pactis. ¶ Quantũ ad ppositum nostrũ circa materiã feudalem pro clariori noticia Aluare. dicit posse sic distingui q interdum Imperator legitimat aliquẽ simpliciter non facta aliqua mentiõe de feudo nec de succedendo. ⁊ tũc ex tali legitimatiõe quis non admittit ad

successionem feudi, qr casus est in isto c. et rõnem dixi. §. Interdum Imper. legitimat et exprimit in rescripto ad succedendũ sed tñ nullam mentione facit de feudo. Et ad hoc talis legitimatus nõ admittet ad successionẽ feudi, cũ de feudo nulla sit facta mẽtio neqz in genere neqz i specie per ea q̃ dicta sunt et pbat in hac glo. a cõtrario sensu. Et facit et rõ qr sicut in gnali alienatiõe oium bonoꝝ non vr venire feudũ vt. j. eo. in. i. an gnali. Ita et eodẽ mõ in ista legitimatione gnali ad succedẽdum in quo nõ est fcã mẽtio feudi nõ vz intelligi feudũ. Interdũ Imperator legitimat et in legitimatiõe spãli et notatim fit mentio qr legitimatus succedat in feudo. Et tũc aut ex certa sciã hoc fit et isto casu legitimatus veniet ad successionem feudi etiã dato qr in rescripto nõ sit dicta clausula nõ obstan. Et ita alia glo intelligat. Melius tñ esset etiã isto casu apponere clausulã vt stanim dicã. Aut nõ apparet alias d certa scia. Et tũc aut est rescriptũ cũ dicta clausula nõ obstãte: q̃ tũc ipse legitimatus admittet ad feudũ. alias secus per ea que dicta sũt. Et hoc nõ habes intellectũ huius mãe. Dixit tñ Bal. qr qñ princeps legitimat ad feuda qr ista nõ e gra cõis sed exuberãs. et iõ exuberãs solẽnitas requirit i qua vz non obstan. c. naturales si de feu. fue. contro. Sz vbi est gra cõis sufficit dicere nõ obstãte aliqua lege in contra. ar. no. in l. ij. ff de reg. iu. Et p hoc tucius est. Et Paulo qr semper in rescripto gre feudalis apponat. d. clausula in specificata forma. ¶ Queritur an filii legitimati per subsequens matrimoniũ succedant in feudo Ja. de bel. h determinat eos succedere et Jo. an. in. c. tanta qui filii sint legiti. qd limitat Bal. vez nisi forma inuestiture inspiceret principium puta si inuestitura feudalis diceret cõcedo feudũ tibi et filiis legitime ex te descẽdentibus. nã tunc legitimati p subsequẽs matrimoniũ nõ succederent. And. hz ptem per. c. tanta q̃ filii sunt legiti. qr retrotrahit legitimatio ad ipsũ matrimoniũ. Alia dicit pcedere dictuz Bal. in eo q̃ erat natus ante matrimoniũ. Dictũ And. saluat in nato post matrimoniũ cõcepto ãte. p nõ per Host. in. d. c. tanta. cõtra dõ. an. c. lator qui filii sunt legiti. et op. and et pbatur in. c. innotuit ibi. n. anto. de elec. Bal. in. c. que in ecclesia rũ de cõsti. Cal. in rubri. de feu. cõsilio. v. ang. cõsil. xxvii. incipit tenus et cõsilio lxxii. incipit per reformationẽ and. dicit et in fortiori casu nisi tenor inuestiture esset hoc mõ inuestitore et descẽdentes ex corpore tuo et c. Et pcedũ predicta et si i articulo mortis despõsauit concubinã Bal. b. et in. l. cũ quam. C. de fideicõ. et Jo. and. in regula fine col. p. de reg. iur. lib. vi. Posuit in. d. c. tãta. Et sic habet qr subsequẽs matrimoniũ legitimat et quoad feudũ qd dictũ sane intellige in naturalibus filiis tñ: secus i spuriis d. c. tanta. Contra tñ tale subsequẽs matrimoniũ põt opponi de simulatiõe et impedire eius effectũ Bar. in l. neq. C. de nuptiis et b per eũdem in l. et si ẽ. C. d incest. nuptiis in. l. cũ quis. C. de naturali. libe. Et no fm An. et ratio et mñ ex cãus Imperator legitimare maxime qñ sunt filii legitimi et nãles faciunt que not. Cy. in. l. rescripta. C. de precibus impatori offe. et ibi Bal. ar. l. inc anno. C. d emanci. libe. voluit Bal. in. l. nã ita diuus. ff. d adoptio. in. l. qui se patris. C. vnde liberi vbi cõcludit qr tñ i dubio psumendũ erit p pncipe qr ex cã fecerit. fac glo. in. l. relegati. ff. de penis et ibi bar. glo. in. l. antepenul. ff. ex qui. cau. maio. Inno. et bo. anto. et cõtra cano. in. c. que in ecclesiarũ de costi. Cy. in. l. fi. C. si ẽ ius vel vnli. pu. d. ant. in. c. ai olim de re iud. d. anto. in. c. ij. de renũci. Gemi. in c. gratia de suppl. negli. pla. li. vi. maxime in his que sũt de iure positiuo pñt est de nolumo legitimar successionum ratmctis de testa. nec legitimãdo filios excludit ex toto alios filios Pau. de ca. cõsi. cccxv. incipit in xpi nomine super p. et sic ex toto nõ priuat alios filios iure nature hoc dico ad vitãdam Interate coꝝ que not. in. l. cũ rõ ff de bonis dãna. et per Bal. et Alber. in. l. i. Saus naturale. ff. d iusti. et iure. dũmodo ẽ de voluntate constet quod voluit legi-

timare fac. in dubio in pricipe presumit cũ iter subditos suos. alios no. de. c. pastoralis de re iudi. p locũ a speciali Inno. in. c. inquisitioni de sen. exco. ¶ Quero an rex vt habz locũ in feudo primo respõdeo qr sic fm an qr loquit idi finite; sed quid inter fratres nãles tñ an alter alteri succedat in feudo. ego puto qr nõ qr sicut filii nõ admittuntur ergo nec fratres: abb. dicit in. l. leges naturalitates. ¶ Quero quid si nõ sit expssa qualitas defectus naturaliũ in legitimatione an valeat. bal. dicit qr sic in. l. si qua illustris. C. ad orficiañ. et hoc tz etiã bal. in. l. paulus. ff. d sta. homi. bal. in. c. sup litteris de rescrip. nã satis est exprimere spurietatem absqz eo qr dicat qr sit natus ex monacha. quod dictũ reddit dubiũ qr taciturnitas qualitatis in priuilegiis viciat priuilegiũ. l. et si legibus. C. si ẽ ius vel vti pub. et bene partẽ tz Jo. and. in addi. Specu. ti. qui filii sunt legitimi in rubrica. Idez tz albe. in rubrica. C. de nãli libe. Idem tz bal. in. l. prescrip. in repe. C. si ẽ ius vel vnli. pub. Idez an. d bu. et Panor. in. c. p venerabilẽ. qui filii sunt legiti. faciũt que voluit bal. in. l. i. in ante pe. col. C. de furt. in. l. barbarius in vi. col. ff. de offi. proris. ang. in. l. sz si hac. ff. de in ius vo. na ob. no. an. c. h. de filiis pbroꝝ. qr põt dici qr loquit stilus curie in summo põtifice qui est fundus in. l. ea quã. C. de fideicõ. Old. in cõsi. ccxlvij. incip. fcm tale quidã rex. Lud. in cõsilio qd incip. oipotetis in pmi cõsultatiõe. q̃ allegat bal. in cõsi. ccxlviij. ang. i cõsi. cccxxii. incip. quidã. Pe. d anch. in cõsi cccxviij. qd inci circa primũ nisi vna specie spuritatis expssa subiiceret pregnãs clausula. ita Pau. in cõsi. cctxx. qd incipit in xpi nõie et enormitas copule puta ex filia bal. in. d. l. eã quã in. x. col. non tñ ois qualitas que hz aggrauare est exprimenda dũmõ nõ hz alterare naturã copule. Ita rota in antiqs decisiõe quarta. Itẽ predictã conclusionẽ limitare vr bal. vt nõ vadat legitimatio qn hz cõcursum cũ legitimo et naturali: secus si nõ hz cõcursum cũ legitimo et naturali. ita bal. in c. audiã in vi. col. de elec. elegãtius declarat predicta Lu do. in cõsilio cxxxiii. incipit in pposita cõsultatiõne in ij. col. qr pcedunt in legitimatiõe spurioꝝ que a iure ẽ magis reprobata et odiosa. §. fi. in auten. qui mo. natu. effi. sui. ideo ois qualitas spurietatis exprimẽda: secus in legitimatiõe naturaliũ qr tñ ideo in ea non est exprimẽdum an nati ex serua vel ne vel alia qualitas per tex. in. §. si qs non habens in ver. sic ergo. in autẽ. quibus modis naturales effi. legi. Item limitatis nõ habere locũ vbi appareret de mente principis qr voluit in casu nõ specificato dispensare siue legitimare: ita bal. in. d. l. eam quã in. xiij. col. et facit tex. d allegatus in. l. qua in prouincia. §. diuus. ff. de ritu nup. vbi sufficit principez ex certa scia legitimare incestuosum quẽ et ex hic cõmendat bal. dixi in repe. c. per venerabilez qui filii sunt legi. ¶ Quero an natus ex clerico in minoribus cõstituto legitimet per subsequẽs matrimoniũ et videtur fm Richardũ malumbre qr nõ: qr est natus ex dãnato coitu. ff. de statu ho. l. paulus Jo. an. tangit in addi. Spec. qui filii sunt legi. in prin. et se remittit ad not. per ipsum in. c. fine culpa. de reg. iur. lib. vi. in mercuriali. vbi tz cõtrarium quez sequit bal. hic qr cõtrahere matrimoniũ ab initio erat in ptãte patris. et ideo legitimatio trahitur retro vt in. d. c. tanta. et facit ratio naz in his que sunt iuris positiui dispositio legis est ipsa veritas et inductum legis dispositione est vere inductum. bar in. l. si is qui pemptore in tertia principali qõne. v. Item querit circa predicta vtrum illa fictio fingat et c. ff. de vsucapio. bar. in. l. si maritus. §. i. ff. de adulte. do. Anto. in. c. ex parte in fin. de sponsa. Salice. in. l. ij. C. de iure aureo. anu. Bald. in. l. i. C. de naturali libe. facere autem quem filium legitimum est iuris positiui. l. filium. ff. de his qui sunt sui vel alie. iuris. §. liceat in auten. qui. mo. natura effi. legi. §. si quis ergo et §. fina. in auten. qui modo nã. effi. sui. Sed per subsequẽs matrimoniũ legitimatio inducit a canone ita vt retro fingat legitim᷒. d. c. tãta

ergo perinde est hac si vere legitimus a prin. fuisset. Nec obstat decretum quia sicut non pot impedire matrimonium, ita nec eius effectum. Bar. aut in. l. i. ff. de concubinis videtur dubitare. Sed propter Ricbar. mal. libre fortiter facit quia tpe nativitatis tenuisset matrimonium. Item quia c. tanta non fingit sup impossibile. Impossibile aut fuisset quia ille clericus dum esset in ordinibus potuisset habere ut i ante. de sanctis epis. Item probatur in. d. c. tanta in fi. ubi spurius nō legitimatur per subsequens matrimonium: et hanc opinionem dicit Alvaro. esse veriorem quam vi sequi Bal. in. l. et si cōtra. C. de nuptiis in. l. benignius. C. de legi. et in auten. preterea. C. de nālib. libe. Nō simile videmus quia si quis cōtrahat ex dispen. cū sua consanguinea cum qua habuit pl filium vel cōtrahat cū iudea nūc effecta xpiana cum qua primo habuit filiū quod per tale matrimoniū subsequēs nō fit legitimus filius primo natus ut dicūt doc. in. d. c. tanta et Bal. in. l. paulus. ff. de statu homi. Utrū autem possit alias fieri dispēsatio, vide per Jo. an. in. c. legitimē de reg. iur. in mercurialib. ¶ Quero, pone quod quis suscepit filiū ex concubina et cōtrahit cū alia et suscepit prolem illa mortua cōtrahit cū prima cōcubina, et sic legitimatur ples et filius primo susceptus ex illa, quis debet succedere in feudo stante statuto vel cōsuetudine quod primogenitus in feudo succedat et Joan. and. in. d. c. sine culpa in mercuria. dicit quod succedat filius natus ex uxore, et est ratio quia filio nato ex cōcubina deferebatur hereditas si legitimaretur si ergo ante cōditionem purificatā nascitur et alter filius legitimus ille succedit per. c. quāvis et si pro parte de prebē. lib. vi. cum p huic filio secūdo ius queratur, et ita tenent doc. in. l. cū decem. ff. so. ma. et Bal. in. l. cū quis. C. de nālib. libe. Bald. in. l. neque in simili. C. de nup. Et ita determinatur in directorio iure in ti. de filiis legiti. et illi. §. quidem allegat Nu. Bar. et quia circa istam materiam limitandis late scripsi in. c. tanta in. ix. col. et in. c. per venerabilem in. §. quid aūt in. vii. et xiiii. col. ex qui filii sunt legiti. hic leviter pertrāseo. ¶ Quero quid si nascatur filius ex matrimonio quod nō tenebat putabatur non tenere per cōtrahentes errātes in facto. An talis filius succedat in feudo. Et dicit Bal. quod sic per not. in. l. qui cōtra. C. de incest. nuptiis quod intelligerē verum quando matrimonium esset improbatū alia de causa quam ratione cōsanguinitatis puta quia vir habuit aliā uxorem vel erat vel pater erat sacerdos vel mater monacha et alter ignorabat. quo casu natus ex tali matrimonio erit legitimus etiam respectu utriusque quamquam alter ipsorum scivit. ut. ff. de statu. liberis. l. si duobus facit quod not. in. c. ex tenore qui filii sunt legi. et Bal. in d. l. qui cōtra. Sed quando matrimoniū esset improbatū ratione consanguinitatis tunc filii nati nō essent legitimi neque succederent. ¶ Quero princeps cōcedit feudum cōstituto in sacris pro se et heredibus suis; quero an illa verba heredibus intelligatur. i. descendēnbus, an solo de agnat. Concludit Bal. quod intelligitur de collateralibus nō de filiis quia cogitasse vr quod cōstitutus in sacris nō potest habere filios legitimos. l. heredibus. §. fin. ad trebel. Imol. in. l. ex facto. §. si quis rogatus. ff. eo. ¶ Quero. dns concessit feudū vas. pro se et suis filiis natis et nascituris, et tunc dns sciebat quod vas. habebat nisi solū filium nālem. numquid talis filius nālis succedat in feudo. dic quod sic quia scia dni concedentis hoc importat. ar. l. si quis u a. ff. de test. tutela, nā quilibet pōt investiri etiam servus et quicūque si dno placet ut in. c. i. §. personam. & per quos fiat investi. et Bal. in. l. eam quam C. de fideicōmis. et probatur in. l. heredibus. §. fi. ff. ad treb. ¶ Quero an Imperator possit legitimare ad feudū ecclesiasticū. Vel papa ad feudū tpale. Et dicunt doc. quod non quia unus non pōt subtrahere de iurisditiōe alterius l. cōsulta divalia. C. de teste. et in. c. novit de iudiciis et in Bal. in. d. l. eam quā et Bar. in d. l. in provincia. C. de seq. nu. et in autē. ex complexu. C. de incest. nup. vide. x. dis. c. i. et in Spe. de dispen. §. fi. vers. illud. Jo. anan. d. c. lator. Utrū aūt Imperator possit legitimare in terris ecclesie vel papa in terris imperii tangitur per predictos in dictis locis. Et Bal. plene in. l. i. C. de iure anuli. aure. et per Bar. in. l. C. de summa tri. et doc. in. c. per venerabilem extra qui filii sunt legiti. et plene in directorio iuris in titulo de filiis legitimis et illegiti. §. fi. et per Bal. in. d. l. eā quā. ¶ Quero an filius legitimus natus ex nō legitimo succedat i feudo aut. Jo. an. in. c. lator extra qui filii sunt legitimi. tractat sicut muscipula super patinas. tū cōcludit quod si statuta c. esset constitu. imperialis non succederet nepos: quia excluditur auctor suus. s. pater si esset particularis cōsuetudo, in loco consuetudinis extenderetur nepos non alibi. Licet ergo iste consuetudines ut dixi in preludiis faciant ius generaliter ut cōsuetudines generales feudorum et iste tex. sit inter cōsuetudines feudales ergo facit ius quo ad omnes et sic nepos non succedit de quo per Bar. ff. de liber. et posthu. l. gallus. §. quidem recte. et. §. quid si tā. et in Spec. de succes. ab intesta. §. i. et ibi Jo. an. et Bal. in. l. si quis incest. C. de incest. nup.

I minor.

1 Si minor. xiiii. annis detur feudū non cogitur facere fidelitatem et nihilominus habet feudū. h. d. usque ad c. ticios. ¶ Not. speciale in minore. xiiii. annis, ut non cogatur iurare fidelitatē nisi donec pervenerit ad maiorē etatem et sit doli capax per tex. ibi capax doli si nō iurat non cadit. Idē itellige si nō petierit renovationē investiture a successore dni defuncti quā pubes maior facere tenetur ut in. d. c. ii. §. in prin. probatur. i. in ti. se. et Bal. in. l. i. ff. de verb. ob. licet in cōtrarium facit. l. ii. cū ibi not. C. si adversus delic. et quod no. Bal. in autē. si captivi. C. de epi. et cler. in. l. minoribus. C. de his quibus ut indig. licet minor nō petierit tutorē filio ut etiam factus maior nō tenetur petere et pōt dici quod spāle est in isto casu quia feudi substātia principaliter in fidelitate cōsistit: ideo quāto citius pōt maior factus illā fidelitatem prestare tenetur. ¶ Not. casum in quo quis retinet feudū licet iuramentum fidelitatis non prestet et fidelitatem facere recuset et hoc est favore etatis: regulariter aūt contra ut. §. per quos fiat investitura. c. nulla tū licet Bal. hic. licet quo ad penā privationis non teneatur servire tū quo ad cōpulsionem poterit ab eo exigi servicium et ipse ad id compellitur non expectata pubertate et serviet per substitutū ut videbimus. i. eo. c. primo. ¶ Quero ab extra quid si iste pupillus erat doli capax an tunc iurabit et dixit An. quod sic per l. fi. §. fi. ff. de lib. cā. Alua. dicit quod isto casu si nō petierit investiturā. i. debitū tps quod non caderet a feudo per beneficiū huius tex. nā ex cōsuetudine feudorum ita cautū est ut hic; unde nō debemus venire ad determinationē legis cōis ut de feu. cog. c. i. ad quod facit quod no. glo. ii. j. de pace iura. fir. tenē. §. iuc sacra. et quod ibi dixi. ¶ Quero an minor. xiiii. an. admittatur volēs ad iurādum et dixit idē An. quod nō per. l. videamus in pri. ff. de in lite iurā. Alua. licet cōtra. per istū tex. qui. dixit nō cogitur et probatur. j. i. c. pr. et ibi aliquid dici. Item quia istud tale iuramētum voluntariū in quo pupilli volētes admittūtur. l. qui iurasse. ff. de iureiu. licet in. d. l. videamus loquimur de necessario seu iudiciali in doli capace credere per dere opi. Alua. ut possit si velit iurare in eo qui nō est doli capax: crederē nō admittēdum quia iuramētum debet hēre comites de quibus in. c. et si xps de iureiurā. In autē. quod dicitur per glo. C. de nup. et inter eos cōites est discretio que nō cadit in tali. cā. ne dolicitia pueror: ideo nō admittendi ad iurandū si vellet. et iupce du dictū An. et ideo et multomagis in infante fatetur quod et volēs nō admitteretur quia iuramētum desiderat verba ut in autē. de manda. prin. §. sed neque que verba non pōt infans pferre. l. i. in prin. ff. de verb. obl. facit tex. in. d. c. i. §. quo tpe miles et quod dicam in. d. §. sacramenta. et predicta declara. sm ea que dixi. §. per quos fiat investi. in §. persona in pe. q. ¶ In glo. que incipit sed hoc minore ad fi. no. istam glo. que intelligit istum tex. non de minore. xxv. annis, sed minore. xiiii.

r **Si quis decesserit.** Si quis vasallus in quez peruenerit feudum per successionem sit impubes nõ tenetur fidelitatem facere neqꝫ seruicium personale prestare. si tamen quisquã pro eo dictum seruitium facere voluerit admittetur. hoc dicit. ¶ Et continuatur ad .c.§. preximum quia ibi declarauit quid iuris in feudo nouo: hic vero determinat in feudo paterno et antiquo. ¶ Et p euidentia premitte q interdũ vasallus pro feudo qd a dño recognoscit ad prestationẽ seruitiorum tenetur vt .j. de capi. qui cu. vẽ. c.i. que seruitia quedã sunt realia que sunt in dando aliquid dño puta decẽ oĩ ãno: quedã personalia que sunt i faciẽdo puta ire ad bellũ vel ad exercitũ cũ dño vt dici in .c. cũ oẽs .§. eo. de hoc tali seruitio personali loquit iste tex. ¶ No. casũ i quo vas. nõ cõpellit iurare fidelitatẽ neqꝫ p se neqꝫ p aliũ quando pupillus succedit i feudo paterno vt hic et hoc colligit ẽt glo. hic posita i suo prin. q p hoc est expedita vsqꝫ ad ver. si tñ rc. et adde rõnem que hoc opatur pupillaris etas nõ regulariter i3rũ vt dici .§. i.c. pri. in nota. ¶ No. q pupillus q̃ñ tenet iurare fidelitatẽ tñ volẽs admittit naz alibi plures hoc accidit q q nõ cõpellit volens admittit vt no. p glo. in .l. i. ff. de feriis. et hoc colligit ẽt gl. nostra i. d. ver. si tñ vsqꝫ ad ver. illud ãt rc. qd notabile posite a iterato recapitulaui i ver. et nobis q p hoc i dictis ptib remanet expedita. ¶ No. sbi relinquit .n. verũ vas. possit seruire p substitutũ distingue sm Ja. de bel. aut vasallum est minor aut maior. p pmo casu pot seruire p substitutum sed si nõ seruit non tamẽ perdit feudum. secundo casu aut seruitiũ est tale quod pot per alium impleri aut non. Si non potest per alium expediri puta quia coheret persone sue nõ potest seruire per substitutum .l. i. §. ne autem .C. de caducis tollen. Si autem potest per aliuz impleri. Aut ẽ inhabilis sm naturam feudi a princi. et ex post facto sicut est femina et tunc nõ seruit per substitutum quia a principio excluditur a successione .c. i. §. hoc autem notanduz .§. qui. feu. da. pos. Aut est inhabilis ex post facto tunc potest aliũ seruire eque bonum et domino acceptabilem .c. i. §. similiter .j. de probi. feu. alie. p Fe. intelligas in pdicta vera sm Bal. h nisi dñs expresse dixisset i inuestitura q vz p se seruire tunc non posset per substitutum dño inuito .l. si ita fuerit seruus .ff. de manumis. test. facit glo. singularis in cle. i. de vita et honest. clericorum. et qd no. maxime per Bal. et Panor. in .c. si. de offi. deleg. et tenet Bal. et probatur i .l. i. §. ne aũt .C. de cadu. tol. de quo ibi plene p doc. Si tñ isto casu vasallus ad seruiendum non esset habilis adhuc putarem q posset seruire p substitu. p .l. quisquis et .l. ad similitudinẽ .C. de epis. et cle. et ẽ de mẽtẽ Andree de iser. et ex mente bal. h possumus ẽt dicere q ex qualitate seruitii vl actũ q p seipsũ fiat ñ p substitutũ. sicut videmus q capitaneatus et magna officia nõ possunt exerceri per substitutum nisi in casu necessitatis. §. prohibemus in auẽ. d colla. facit no. l. d §. si. de offi. deleg. et facit qd voluit Jo. and. in addit. ad Spec. in rubri. de feudis ver. iterum. vbi dicit q iusta subsistente causa vel impedimento in persona sua vasallus pot seruire per substitutum alias non. l. nullus. ff. de decurio. l. inter. ff. de solu. Sed tñ dicit notabiliter q si seruitiũ cõsisteret in prestatione pecunie quodlibet soluẽte liberatus esset .l. stichum. §. si. ff. de statuliberis spẽsi bal. vel verius Bald. habent summa q ex qualitate seruicii iducit an possit vas. p aliũ seruire. Nõ si dignitas esset aucta ipsi vasallo ita q nõ esset decẽs dignũ sue pstare seruitia debita cũ sua psona: q potest ea prestare per substitutũ .l. interdũ. ff. de operis liber. Idez si alia necessaria cã per quã vasallus cum sua persona nõ pot seruire .l. filius. §. si. cũ .l. se. ff. de procur. sm pdictum And. et tz ẽt Ja. ardizo. in summa in ti. qui. mo. feu. am. sub rubricella excusat si dignitas. et in plurimis rubricellis ibi pximis. Ita h Alua. Et no. gl. q h morẽ aliqz curiaris nobiles faciũt seruitiũ p alios. Et no. q si dignitas accreuit vasallo post susceptũ feudũ vt si fiat baro comes hic d feudo seruiet per substitutum .l. interdũ. ff. de operis liber. et .l. eius artificii co. tit. vbi p dignitate rẽ. Et excusatur vasallus si dñs petat seruitium qd non pot facere sine dedecore sm And. et illicitum petitum ex conuentione vel impositione cõmutabitur ad aliud licitũ et eius honorem .l. legatum. ff. de vsufru. lega. et .l. liberto. §. lucius de annuis lega. dũmodo non sit onerosa indebite vasallo sꝫ fiat arbitrio boni viri: et no. d. §. preterea. naz dñs grauat in hoc que conuentũ seruitiũ non pot habere cum sit indecẽs vasallus releuabit eum in hoc vt ipse eligat cõmutationem equã pro dicto modo. ar. l. eũ qui. ff. de reg. iuris. Unde si vnus rex liber ab alio rege libero feudũ teneat vel accipiat quicquid cõuenerat de seruitio. fiet illud seruitium qd cõueniet dignitati vtriusqꝫ sicut post acceptũ feudũ puenisset ad hanc dignitatẽ et mutabitur in aliud seruitiũ eiusdẽ generis qd deceat statũ vtriusqꝫ: arg. l. si is cui ff. de seru. Preterea rex i feudans si dixerit rege i feudato volo qd mecũ moueris i exercitu meo cõsiliãdo et alia faciendo: certe nõ tenebit. qm secũ morãdo i exercitu laberet dignitas regia vasalli. eodẽ mõ si dñs diceret vasallo militi q seruiat pedes vel portet onera propterea seruiet p substitutum: Et ita no. sm. d. Mar. et dicit se vidisse ab originali Bal. circa si. huius opis id qd cõtrar non habet q si vasallus perdat feudũ pp felloniã suã et dñs acceptat si tenet ommodo vasallus ad fidelitatẽ .c. i. §. de milite vas. qui. ar. bellica deposuit. et ca. i. de v a. q. cõtra cõst. lotha. Si ãt nõ est fellonia sꝫ negligentia ex qua obliget vas. vt q a passus cũ p suã negligentia auferri possessionẽ castri feudalis non liberatur a fidelitate. que regula est q vasallus nõ vz ex sua negligentia liberari vt no. in .c. i. §. quotẽ po. miles inuesti. petere debeat.

t **Item.** Casus. Feudũ antiquum licite alienatum per vasallum potest eo mortuo si non reliquit filios recuperari per eius proximiorem agnatum etiam nullo precio restituto. Si vero reliquit filios tunc per dictos filios non consentientes alienationi poterit reuocari dummodo precium restituãt acquirenti: nec est opus isto casu expectare mortem alienantis. hoc dicit. ¶ Et premitte pro euidentia q istud .c. totum intelligitur in feudo antiquo. nam in feudo nouo non potest intelligi quoniam tale feudum alienatum licite nõ potest reuocari. nec per filios neqꝫ per agnatos alienantis vt dici .j. de alie. feud. pa. in princi. in vltima questione. Itez premitte q vasallus intelligitur alienare feudum licite quando adest consensus domini vt .j. de phiben. feu. alienan. per lotha. in .c. i. in si. et de prohiben. feu. alie. per Federi. in c. an princi. Item premitte q si vasallus alienat feudum licite non preiudicat filiis vasalli neqꝫ agnatis qui dicte alienationi non consenserunt vt .j. de alienan. feu. pater in .c. i. in princi. et dici que fuit pri. causa bene. amit. §. si. differunt tamen filii a ceteris recuperãdo in duobus: et primo quia filii possunt recuperare feudum alienatum et in vita et post mortẽ alienantis: agnati solum post mortẽ. Secundo qa filii non possunt reuocare nisi restituant precium sed agnati reuocant absqꝫ precii restitutione et hoc induxit iste tex. de nouo et rationẽ diuersitatis infra dicã. ¶ Item pmitte q istud .c. intelligitur qñ alienatio sit facta licite. i. cum consensu domini: quia si ante fuisset facta nõ legitime reuocaretur indistincte feudum alienatum & p agnatos i vita alienãtis que tunc haberet locũ .c. i. §. an agna. vel filius agna. Ja. in d bel. itelle cit istud .c. vt loquat de alienatiõe illicita et no. h. ne. vt .j. patebit. Itẽ pmitte q expresse cõsentiens alienatiõi primatur iure reuocãdi idẽ si tacite qñ scienter patitur ẽptorem possidere p annũ vt .§. si de inuestitura inter do. et vas. lis oria. c. in. in si. et in isto tex. l si. quoniã annale silentium hꝫ vim refutationis vt .§. dici qualiter olim feu. alien. po. §. pe. qd qualiter itelligat .j. dicã. Itẽ pmitte q lz sit phibita feudi alienatio tñ inter agnatos ad quos dictũ feudũ ẽ reuersurum ẽpmissa vt in .v. ii. de alie. feu. pa. c. i. so respõ

so. subsequēter scias ꝙ And. de iser. timore iuris noui vȝ ꝭ. de phi. feu. alie. p lotha. ꝛ de prohi. feu. alie. p Fe. itellexerit istud. c. procedere de iure antiquo de quo. s. qualiter olim feu. alie. po. §. ꝛ si clientulus cū ibi no. quo iure vas. poterit alienare vsq ad medietatē ēt absq dñi voluntate qđ hodie correctum est per dictas. l. lotharii ꝛ federici vltimo ēt dicit ipse ꝙ pōt intelligi ꝛ exēplificari ille tex. i vasallo infeudante feudū suū alteri: qđ ēt hodie licitum ē vt in. d. §. qualiter olī feu. alie. pote. ꝛ in. §. ēt si libellario. q. mo. feu. amit. in ēt exemplifica i alienāte vt sonat littera ꝛ ꝙ dicta alienatio fuit facta licite videlicet cū cōsensu dñi ꝛ mediāte pcio que alienatio tñ nō hȝ preiudicare filiis et ceteris agnatis ad quos feudum erat reuersurū quoniaȝ feudū erat antiquū vt. s. dixi ꝛ hoc inō nō obstāt ꝯtraria Dñs ēt Bal. bene exēplificauit i alienāte sȝ itellexit similiter istū tex. vt habeat respectū ad ius antiquū dicēs ꝙ ti cius pcio alienauit ptem dimidiā feudi ꝛ istud poterat facere de iure vt i. d. §. porro ꝛ i. d. c. si clientulus. postea alienauit aliā dimidiā agnato remotiori ꝛ sup hac pte oriebat dubiū an potuisset alienari. ꝛ dicit ꝙ sic cū hac distinctiōe qꝛ aut vasallus alienās nō hȝ filios ꝛ tūc proximior agnatus reuocat demum vasallo mortuo nullo pcio restituto: aut vasallus alienās hȝ filios ꝛ tunc proximior agnatus statim reuocat: tenet tñ pciū restituere ꝛ iste ē itellect9 Bal. sed iste itellect9 quāq̄ i se possit esse verus: tñ nō congruit littere vt hic i fi. l qua expresse pȝ ꝙ filius alienātis erat ille q reuocabat ꝛ sic pdicta sua distinctio non bñ adaptat ad tex. Unde itelligo ꝙ i prīa pte vas. alienās nō habebat filios quo casu proximior agnat9 poterat reuocare nedū ptē alienatā feudo extrāeo ꝛ de hac pte tex. nullā facit dubitatonē sȝ ēt pōt reuocare aliā ptē alienatā agnato possidenti. ꝛ sup hac pte exorta fuit dubitatio an possit reuocari nā videbat ꝙ nō qꝛ alienatio erat fcā i agnatū sȝ tñ determinat i cōtrariū qꝛ nō erat proximior ille possidēs i quē erat facta alienatio merito p proximiorē i quē dictū feudū erat reuersurū pōt reuocari ꝓbat. j. de alie feu. pa. i pri. nec proximior tenet restituere. pciū vt hic i p la pte. Postea subiicit i scda pte ꝙ si alienās relinqt filios tūc ipsi filii reuocabūt ēt icōtinēti dūmō restituāt pciū. istū puto eē itellectū huius c. ¶ No. tex. ibi cōcessit ꝙ p verbū cōcedo pcedēte titulo ius trāsfert tale qle titulus iportat secus si deficiat titulus saltē tacit9. l. lucius ꝛ. l. pe. ibi no. ff. de dona. hētur i. l. cum qd. ff. si cer. pe. ¶ No. ex isto tex. sm glo. i. hic positā i fin. sui casuȝ notabilē ꝙ vbi vas. alienator habeat filios ꝙ ēt eo viuēte reuocabit alienatio ei9 sȝ si nō hȝ filius reuocabit eo mortuo. q̄ sit rō diuersitatis glo. ista non assignauit sȝ relīqt nobis iuestigādū tñ assignat rōneȝ And. de iser. qꝛ istud feudū erat auitū ꝛ antecessorum ipsorū filiorū sic ipsis filiis debebat ex pacto ꝛ puisiōe ipsorū. vnde ipse filius ēt viuente patre erat quasi dñs. ff de libe. ꝛ post. l. in suis ꝛ isti. de here. quali. ꝛ diffe. §. sui. ꝛ et hoc cū pater abdicauerit a se ius suū i aliū trāsferēdo qđ potuit. l. qui tabernas. ff. de cōtrahē. emp. admittit filius icōtinenti nec psona patris sui adhuc viuentis hȝ sibi obstare cū viuēte eo dñs censebat iō qꝛ ipse emptor grauat i hoc vt icōtinēti restituat alienat in alio. l. vt re habeat pciū suū ar. ff. de iureiurā. l. cū qui. sed qñ ipse vasallus alienator nō habet filios sed solū agnatos tunc dicti agnati nō admittunt ad reuocandū incontinenti quia nō itelligūtur dñi ipso alienante viuente ꝛ sic reuocabunt solū post mortē. Sed quia in h grauantur expectando mortē alienātis alienat i alio qꝛ reuocāt absq pcii restitutiōe. Interim ēt donec viuit alienator emptor lucrabit fructus. Et dicit Bald. qđ si fcā alienatiōe nō viueret ipse vasallus nisi p vnū diē nihilominus agnatus proximior reuocabit ab ēptore absq pcii restitutiōe neq vr hoc absurdū qꝛ potuisset etiā accidere ꝙ vixisset alienator longissimo tpe in dānū ipsius agnati ar. l. sancimus. §. si. C. de donatio. ¶ No. ex isto tex. ꝙ q consensit vasallo alienanti ius suū nō potest postea illud tāq ad se spectās velle redimere. Et ad hoc glo. allegauit plures concor. vsq ad ver. alibi. & quo dic vt dixi plene in. §. preterea. s. qui. mo. feu. ami. Et itelligas siue ille ꝯsensus sit tacitus siue expressus put dicit gl. ii. h posita q p hoc ē expedita. ¶ No. sm eandē gl. i. d. ver. alibi ꝙ ad hoc vt proximior agnatus succedat i feudo alienato inspicitur mors alienātis de quo plene no. s. de succe. feud. c. i. Nā viuo alienante possidebit acceptor ar. ff. de iure fisci l. statius florus. §. fi. postea resoluto iure datoris resoluit ius acceptoris vt no. in. d. §. ꝛ si clientulus. ¶ No. p prescriptionez annalez iduci cōsensū vt h in fi. c. s. si de inuesti. iter do. ꝛ vas. lis oriat i. p. c. i. Oȝ ergo agnatos valde eē sagaces sm Bal. ne patiāt labi tps anni alioqn p silentiū cōfirmabit cōtract9 sic. C. de his. q a nō dño manu. l. fi. ꝛ. s. qualiter oli feu. alie. pote. §. pe. ꝛ itellige pdicta qñ fit reuocatio ab alio agnato i quē est fcā alienatio. secus sit si fieret ab extrāeo. vt. j. dicā. Iō pistū tex. quem ad hoc commēdat pl̄m consuluit Ludo. cōsi. lxx. icipit in tpi viso themate. ꝙ agnati q finita emphiteosi vel feudo p generationez finitam possunt petere a dño nouari emphiteosim vel feudū in eis p no. p Barto. i. l. i. §. pmittit. s. de aqua quoti. ꝛ estiua habēt tps anni ad hoc petēdū qđ si āno non petierit a tali beneficio iplorādo officiū iudicis sūt exclusi. ¶ Quero vtrū termin9 āni idicat istū tacitū consensum dicit Bald. ꝙ sic qꝛ itra tale tps dȝ peti inuestitura vt. s. q fuit pri. cā bñ. ami. i prin. ¶ Oppo. cū gl. i h. sȝ qd est ꝙ imo feuduȝ alienatū nō reuocet p filios vel agnatos vasalli. sȝ reuerti dȝ ad dñm. put ē casus. s. q fuit pri. cā bñ. ami. i fi. cui9 cōtrariū h dr. So. h logmur qñ vas. alienat feudū antiquū licite cū cōsensu dñi quo casu ēt filii nō excludit. Ibi ēt loqmur qñdo alienauit illicite. i. sine licentia dñi quo casu reuertit a dominū qꝛ dr ipsum cōtenere vtrū isto casu filii excludāt ꝛ vtrū agnati pferēt filiis ꝛ hēat locū i feudo antiquo glo. remittit se ad no. j. si vas. feu. priue. Et hoc voluit ista gl. vsq ad fi. Sȝ aduerte qꝛ Ja. de bel. itelligit istū tex. ꝙ alienatio fuit fcā non legitie quo casu dicit h cē casum singularē ꝛ nō alibi i toto isto libro vȝ ꝙ si vas. aliēat feudū nō legitie ꝙ filii nō succedūt sed agnati proximioris gradus. Postremo quātū ad ꝯtrariū s. formatū p gl. de. d. §. fi. s. q fuit pri. cā. bene. ami. vide ibi i scdo mēbro principali. ¶ Op. cū glo. fi. ꝙ imo filius vel proximior reuocās feudū alienatū p vasallū nō excluditur āno. sȝ imo reqrunt anni triginta ad tollēdū ius suum i reuocando. l. sicut. C. de pscrip. xxx. ānorū. ꝛ i autē. male fidei. C. de pscri. lō tpe. So. dicit glo. itellige istū tex. solū respectu illi9 qui alienate agnato possidēti ad quē tale feudū erat recasurū nisi fuisset exclusus p reuocantē agnatū proximiorē q ipsūȝ pcedebat i aliquo gradu. vñ ipsa agnatio proximitas ipsi9 possidētis ꝛ scietia proximioris agnati reuocare volētis cōiuncta cū isto trāscursu operāt istud vȝ ꝙ iste proximior videatur tacite consentire in alienatiōe fcā agnato suo vt sic elapso anno a tpe scientie dubitando nō audiat vlteri9 ad reuocandū Pau. consi. clvii. incipit in xpi ꝛc. qđ ista i. i. ꝛ. iii. col. vbi vero alienatio ēēt fcā i extraneū q nō est agnatus nō excludunt anno Sȝ exigerēt anni xxx. vt i contrario. Et hoc voluit tota ista glo. vsq ad fi. ꝙ notabiliter limitauit istū tex. ꝛ tenet p And. de iser. Bal. ꝛ doc. ꝯmuniter. Unde referas predicta ad vtranq partem huius. c. siue sit agnatus qui reuocare velit in prima parte: siue filius vt in secunda ꝛ ita tenet Andr. d iser. ¶ Oppo. ab extra contra istum tex. in eo ꝙ filius est deterioris conditionis ꝙ agnatus in reuocando cū filius restituat precium: agnati nō. ꝛ tamē i materia feudali melior est conditio filiorū vt. s. de gradi. succe. in feud. in princi. Solu. ibi loquimur quando puenitur ad feudum p mortem ꝛ successionem hic vero quando p alienationē. Preterea filius in isto casu q̄q in ea pte vr̄ esse deterioris ꝯditōis tñ releuat i alio qꝛ reuocat icōtinēti vbi agnatus nō reuocat nisi solū mortuo alienāte vt. s. dixi de quo mā. j. si vas. feu. priue. c. i. ¶ Oppo. d. §. sed ꝛ res. s. per quos fiat inuesti. Solu. vt ibi dixi ꝛ. s. qualiter olim feu.

alie.po.§.porro vbi dicitur probari q etiā post mortem non possit recuperari absq precio. sed intellige fz q hic dicitur. ¶ Quero ab extra quid si pater alienat illicite feudum ꝛ filius ei succedat cum beneficio inuentarii ꝛ nihil ad eum peruenit de bonis: quia nihil superest: an isto casu filius admittatur ad feudū exclusis agnatis. Et dicit Ja. de bel. q sic de equitate p.§.i cōpensatiōe ꝛ.l.cū a matre de rei vendi.sz de rigore videretur contra p textū.ī. an agnatus vel filius. idē dicit ipse si pater alienans nihil relinquat in bonis q filius pōt vendicare feudū exclusis agnatis ꝛ iste tex.vz intelligi qñ aliqd de bonis hereditatis patris puenit ꝛ puenire pōt ad filiū sed q nihil peruenit nec puenire pōt tunc credit ipse qñ filius possit recuperare feudū ꝛ pferaf agnato. ¶ Quero quid si tpe alienationis iste titius nō habebat filios sed postea ad aliquod tps suscepit filios vtrū isti filii poterunt reuocare fm formā hic traditā in secunda parte ꝛ puto q sic per istū tex. ꝛ facit qd no.ī. de succes. feu.§.hoc quoq.ī.de alie.feu. pater.in prin. Pro cōplemento ꝛ declaratione materie quero de pluribus ꝛ primo an vasallus possit alienaf feudū antiquū quo ad preiudiciū agnatorū primorū i extraneū sine agnatū nō primorē sed remotū nō succedētē in feudo p decisiōe dicēdū potuit vasallū nō potuisse facere alienationē in dictū extraneū in preiudiciū agnatorū vt est casus i hoc.c.tieus i prin.ꝛ gl. que icipit remouere hic ꝛ Ja. qui dicit qd ad extraneū i quo p pce erat facta alienatio i casu.c.nostri tēs est idubitata cū agnat' illam pēt poterit reuocare.c.i.§.porro qualiter olim feu. alie. po.ꝛ no.i.c.i.gl magna d alie. feu.pater. ꝛ i.c.i.§. sed ꝛ res p quos fiat inuesti. ꝛ vtrolibet est rō man festissima q ius alteri qsitū sine ci' fcō tolli nō pōt.l.si arrogator.ff. d adoptio.sz primiori agnato est qsitū ius i feudo paterno ꝛ antiquo.c.i.§.hoc quoq notandū.ī.q feu.da.pos.ꝛ.c.i.§.i.ī. de gradi.succe.i feu.ergo nō pōt tolli ius qsitum sine fcō eorū. Amplius papa vel iperator ñ posset feudū conuentionale sine cā auferre fm Bal.in.c.i.ī de natura feu.ꝛ in.l.qui se patris ver.ad scias i.ii.col.C. vñ liberi.ꝛ pdicta sunt vera in feudo paterno ꝛ antiquo sz in feudo nouo nō requiritur cōsensus agnatorū sz solius dñi.c. i.d fratri de nouo bñ.inuesti. ppterea inqt Jac q.c.nr̃m nō hz locū i feudo nouo. Et no q dñs feudi nō pt facere gratiā i pudiciū agnatorū fm. And.i.c.i.si vas.feu.pri.ue.et pdictus pz alienationē factā i extraneū nō valere in pudiciū agnatorū nō cōsentientiū. ¶ Et fm dubium occurrit supposito q alienetur agnatis respectu supius an dicitur facta alienatio in extraneū cū sit vltra primū gradū ex linea trāsuersali agnatorū p cuius decisiōe pmittēdū agnatosē in materia feudali aliter cōsiderari in iure cōsuetudinario feudorū aliter ut i iure ciuili: q agnati sunt p virilis sexus psonas cōnuncti cognatione quasi a patre cognati vti frater eo tpe natus fili' fratris nepos et cetera similes vt pbaf i.l.iuris cōsul.§.i.ff de gradibus ꝛ insti. de leg.agna.tu. In feudis ut nō tā curaf agnatio q genus paternū.c.i.de succes.feu.ꝛ.c.i.de gradi succes.i feu. ꝛ id notabiliter ait Bal i aut.i successiōe i secunda col. C.d suis ꝛ legi. q p emācipationē i mā cōsuetudinaria feudi ñ tollūf iura agnatiōis vñ i feudis noie agnatiōis significaf pon' gen' q qlitas qd genus agnatiōis quoad ius succedēdi i trāuersalib' an sit restrictū vsq ad septimum gradū i feudo vni plene l.c.i.§ hoc quoq notādū.ī q. feu.da.pos. ¶ Itē qri pt qd pciū sic numerādū ab agnatis an vero possit sine pcio auocari feudū pcio alienatū distingue et mēte Ja.l.c.i.p quos fiat inuestitura aut agnatus reuocat vasallo alienāte mortuo aut eo supstite ꝛ si superstite eo aut hz vasallus alienās filios aut nō. primo cum qñ reuocat agnat' vasallo mortuo aut succedit agnatus dñi i feudo ꝛ nō i alius bōis eius alienātis ꝛ ñ cogif reuocaf pciū vt i hoc.c.qd ita declarat Ja. aut agnat' ēt i alius bonis succedit vasallo alienāti ꝛ tūc bōe fidei eptori reddere vz pciū vt.c.i.p quos fiat inuestitura sz male fidei eptori ñ tenef q sciebat vasallū ñ posse alieare i pudiciū agnatorū nisi hoc stipulat' vel pact' de euictiōe sine d pcio.c.i. de inuesti.de re alie.fac. Secūdo vero casu pricipali qñ eo alienante supstite reuocat agnatus si alienās no hz filios nō tenef agnatus reddere pciū vt hoc casu.c.in prin. Si vero vasallus alienās hz filios cogif reddef pciū emptori vt in hoc ver.qd si tieus.ꝛ pōt esse rō diuersitatis q filius de iure cōi vz pferri agnato vt hic lz nō succedat cū pferaf agnato.certe ē cā vt reddaf pciū hoc.c.cum itaq i casu nostro pponam' eptorē fuisse bonefidei certe pciū erit restituēdū: secus si male fidei emptor est. ¶ Circa aliud dubiū quo qrif an statī possit auocari feudū alienatū an vero dēbeat mortuo prio alienatore dici stati agnatū nō cōsentientē alienatiōi posse reuocare hodie cū illicita fuerit alienatio fm Ja l.c.i.de succes.feu.q hodie ñ expectata morte fratris alienātis debite agnat' reuocat alienationē: quoniā qñ alienatio est facta 9suetudie refragāte tūc feudū alienatū i vita alienātis pt reuocare. secus si cōsuetudie approbāte sit scā alienatio: q tūc post mortē alienātis tm reuocaf.d.c.i.de succ.feu.nā hodie alieatio ē phibita reasr.c.i.ī.de phi.feu.alie.p Fe.nisi i aliquibus casib' puta si vas.dicit i feudū sz plene no.p gl. approbatā l.c.i.§.preterea de capi.cōra.i gl.ma. Et p pdictus facit qd no And. d iser.l.c.i.§.cursus ī.q.mo feu.ami.ꝛ p Bal. l.c.i.de succ.feu. Poderadū ē q qñ vas.dat alii i feudū i feudatio feudi vz i vita i feudātis tm vt agnati vel dñs ñ possint reuocare.sz post mortē ei' agnati primiores reuocāt qñ feudū est pternū siue antiquū sz qd no. And.i.c.i.ī. p quos facit inuesti. ¶ Circa aliud dubiū an cōsensus istorū priorū agnatorū q pstēserūt alienatiōi noceat eorū filius ita vt nō possint ad feudū venire pp alienationē paternā ꝛ admittaf alii agnati trāsuersales. an pro dño feudi. Et dicite duos articulos assumēdos vn' an i alienatōe fe antiq ꝛ pternū pferaf dñs an pro agnati. scds ar. an fili' alienātis sine cōsētiēns alienatōi excludaf a feudo ꝛ agnat' remotior admittaf. Circa primū tñdeo qñ feudū antiquū est alienatū sine cōsensu dñi ꝛ agnatorū vt agnatos preferri dño si feudū ē paternū.c.i.§.porro qualiter olī feu.alie. po.ꝛ est gl ma.l.c.i.d phi feu.alie.p Fe.ver.qrif an hoc hz locū.posui.c.i.§ fi.ī.q fuit pria cā bene.ami.in scdo mēbro pricipali. ¶ Ad aliud dubiū trāsgrediar an valeat alienatio feudi antiq siue paterni i agnatos remotioris gradus i pudiciū agnatorū pxoris gradus q nō cōsenserit p cui' decisiōe pmittēdū q vbi nō hēmus regulas spāles i vsib' feu.seq debem' i dubio regulas iuris cōis.c. i.i fi.de feu cogni ꝛ ibi dixi. Scdo pmitto q alienatio feudi ē phibita nedū fauore dñorū.sz ēt agnatorū.c.i.d pb. feu alie. Tertio pmitto neminē dispōere posse de iure tertii sine ei' cōsensu ēt si sit ius i spe. vñ mō sit spes iuridica c.i.de succes.feu.cū si.hinc ē q vasallus nō pōt cōmutare successionū eductū p aliquā suā ordinationē i feudo c.i.ī.de succe.feudi Nā feuda semp respiciūt primū fidē ꝛ primū cōsensum dñi.c.i.de eo q sibi ꝛ heredi.suis. Nā et psona successionis variaf ordinatio defuncti.l.cum lius.ff de dona. Itē pmitto q i casib' pt fieri feudi alieatio sincere ꝛ sine fraude gl.i verbo cōmercium.l.c.i d phi. feu.alie.p loth. His sic pmissis respōdeo ad qsitū hoc modo q alienatio rei feudalis facta vni ex agnatis et nō cōsentiente dño respectu domini valet.q in hoc nō decipif dñs nec sic cōtra naturā recta feudi cū feuda pcredātur i descendētes ꝛ agnatos.c.i.§.hoc quoq notādū.ī.q feu.da pos.ꝛ.c.i.de gradi.succe.in feu.cū si. cū igif intentio primi datoris legis pcedē.fuerit feudū puenire i infinitū ad descendentes et pcio vasallo nō fit 9tra legē dñi si vni ipsorū fiat alienatio feudi. Et qt igif pulchra cōclusio q i agnatos cuiuscūq gradus pmitti alieatio quo ad dñm q in hoc ipse nō offenditur. An āt valeat alienatio rei feudalis in pudiciū alienātis certe sic.q si ē iuridica et ea obligaf fm nām ipsius obligationis. Si aūt non sit licita alienatio alienās perdit iura sua.c.i.§ alioquin d vi

ni.feu.no.in.c. ex parte extra de feudis p Bart. in tit. q mo.feu.amit.ver.sed si cu filia. Ex his appet q lz aliena tio respectu vasalli alienantis quo ad suu pjudiciu etiaz si sit alienatum in agnatum remotioris gradus. Ita potest intelligi.c.i.§.sed z res.ti.p quos fiat inuesti.z.c.i.de alie. feu.paterni. ¶ Sed videndu est de psona agnatorum no consentientiu alienationi qui quide sunt in anteriori gra du q sit agnatus in quez fca fuerit alienatio feudi no hn tis parte in gradu agnationis siue in ordine successionis. Et si est facta alienatio primiori in gradu qui statiz debet succedere i feudo et tunc valet talis alienatio irreuocabi liter.que si non fuisset facta dicta alienatio certe mortuo alienatore vasallo ad eu tanqua primiore i successione p ueniret feudu.c.i.de succ.feu.z.c.i.d alie.feu.pater. cu si. Si vero alienatio fuerit facta agnato hnti alios sibi pare i gradu tunc non tz alienatio effectualiter z irreuocabiliter nisi pro portione sua.qr mortuo alienatore reuocatur alie natio ab aliis paribus i gradu pro portionibus q ad eos spectassent si dicta alienatio facta non fuisset: qr nemo pt disponere de iure tertii.c.i.de inuesti.de re alie.fac.z facit qd no.Bal.in.c.i.de alie.feu.pater.z in.c.i.p quos fiat i nestitura.vbi at fieret alienatio no primiori agnato alius non consentientibus.promiore agnato non consentiete reuocari poterit.lz interim alienatore viuente valeat. vt i.d.c.i.§.lz z res.p quos fiat inuesti.z i.c.i.§.z si clientulus de alie.feu. z ibi Bal.z And. z ita pot itelligi tex. in hoc c.nostro sm Bal. ¶ Circa aliud dubiu an agnatus pro ximior preferatur agnato sequenti vel extraneo in emen do: dic q sic.d.§. sed z res ibi glo. z Andr. z ita intelligit Lando. hunc tex.i consilio.xxii.qd incipit i rpi ec.proposite mihi questiois i si.col.p.l.cu ita i.§.i fideico.ff.de lega.ii. Aduerte simpliciter q si i aliqua patria sit cosue.alienan di feudu agnatus hz ius redimendi i feudu vsq ad annu a die scientie. z postea vbi agnatus nolit redimere potest dns. z sic agnatus pfertur dno in redimedo sm gl. Ja.z Bal.in.c.i.§.porro.qualiter olim feu.alie.po.limitat ibi nisi agnatus consenserit vt in hoc.c. ¶ Circa vltimu du biu: an feudu paternum sine antiquu poterit alienari siue dari isolutu in agnatos remotiores gradus consentienti bus agnatis primi gradus in preiudiciu agnatoru secun di vel tertii grad' sume dubitarut maiores nostri: Ita vt sunt cosilia contraria na collegiu mediolane.tenuit alie nationem feudi paterni sine pmissa superioris posse fieri in agnatos remotioris gradus z ita cosuluerut Bar.de sa licceto Xristo.de castel. p quibus tex.i.c.i.§. de alie.feu. pater. Scdo pbatur p.c.i.§ sed z res p quos fiat inuesti. ibi tibi vel primiori. Tertio adducit.c.i.§.z si clientulus §.de alie.feu.facit.l.pater.§.libertus.§.qnd.ff.de lega. tertio. Quarto ad ide.l. femine.C. de secu.nup. vbi ma ter pbibita liceat potest assignare vni ex filius Vltimo fac qr cessat ca prohibitionis alienationis ne vadat ad extra neos maxime exosos non sibi consortes.c.i. de alie.feu. pa.c.i.§.de capi.cora.cu si. eu in isto casu nostro non fiat i extraneos sed agnatos. ¶ Contrariu videt posse dici l3 difficili,ideo ar.i.ad ducendo auctoritates secundo ra tiones tertio respodeo obiectis: na i pmis allego aucto ritate Jaco.in.c.i.§.de probi. feu.alie.p Fed. circa pri. in ver.querit nuquid vasallus hodie possit alienare agna tis: qui respodet q sic proximiori qui sit successurus i feu do z non aliis:ergo si no est imediate successurus in feudo eu sint alii proximiores i gradu non valet alienatio. Ide tz And.de iser.i.c.i.de successio.feu. qr successi obz loci de gradu i gradu.l.cu pater.§.libertus.ff.de lega.ii.Ide tz Jo.de lignano i cle.i.de iure patr.qita cosulunt. Idem consulunt collegiu bononiense.idez tz Bal. i distinctione sua.c.i.§.de alien.feu.z ita fuit obtentu z p hac parte.d. Marti.dicit se consuluisse z qb' facit tex.c.nostro vbi alie natio e pbibita in agnatu no primiore io primior reuo cat nam aduertedu q feudu sit inalieabile sine consensu domini.c.i.de pbi.feu.alie.p Fe.vbi at cu volutate dni

alienetur z feudu sit paternu siue antiquu non vz aliena tio nisi interueniat voluntas agnatoru primioru.c.i.§.per quos fiat inuesti.z.c.i.§.de alie.feu.pater. z sic pz esse pbi bita alienatione feudi siue i extraneu siue i agnatu non p ximiore:hinc est q si vasallus no haberet nisi vnus agna tum eu alienaret feudu valeret alienatio eu non agatur de preiudicio dni nec alterius agnati. Si vero hz plures eque proximos z et alios remotiores z alienatio facta fo ret vni ex illis proximioribus intercedete coi cosensu om agnatoru eque coniunctoru valet alienatio cu de preiudi cio remotoru i gradu non agatur extantibus his p.c.i.p quos fiat inuesti.cu si. Sed vbi fieret alienatio i agnatum remotioris gradus z non consentientibus agnatis prece dentis gradus tunc non tenet alienatio i preiudiciu agna torum non consentientium.c.i.de alie.feu.pa.qr no valet alienatio nisi oibus agnatis consentientibus ad quos be neficium qcunq sit reuersurum ar.l.de vnoquoq § re iudi.z.l.preto.§.si.ff. de lega.ii.z.d.c.i.de alie.feu.pa.no ob.ar.de.c.i.ver. z lz de eius natura e aduersari i facto z iure ad precedentia qd non fieret si itelligere q dz inter uenire consensus oium agnatoru qn alienat agnato et re motioris gradus qr respondeo q bene aduersat qn si ef set facta alienatio extraneo non consentientibus agnatis non valet ipso iure vt i prin.huius tex.sed facta alienatio vni ex agnatis remotioris grados tz a prin.d.ver. z licet subiacet resolutioni sm glo.i.d.§.z si clientulus.inde sur gunt magni effectus iuris qr prescriptio anni de quo i.c. i.i.§.porro.§.qualiter olim feu.alie.po.non currit quan do alienatio est nulla ipso iure.c.i. i prima col.§.de pbi. feu.alie.secus i alienatione que a pricipio tz lz resolubili ter vt hic.c.fact.c.i.§.preterea.§.de capi.cora.cu glo.Ite facit qr qn a principio alienatio est nulla statim potest agi d.§.sed z res z.c.i.ver.alioquin.§.de alie.feu.secus i alia qr mors alienatoris expectat sm distinctionem.c. nostri. Ite alia differentia qr alienas illicite z similiter. i pri.non hz necesse agere reuocatoria que datur ad rspendu.d. § sed z res secus si alienatum est licita sed reuocabiliter.c. i.§.qualiter olim feu.alie.po.non obstat,d.§.sed z res q facit p ista parte nam fateor q lz possit alienare in agna tum remotioris gradus reuocabiliter tn proximior agna tus reuocabit:vel dic q itelligitur qn proximior agnatus non vult reuocare z eodem modo ad.d.§.z si clientulus vel dic q ibi ponit p tota alienatione sm Bal.ibi.no ob stant vltio alia ar.quia respondeo plura considerari cir ca feudum: vnuz prohibens alienatione rei feudalis que tn est permissa iter agnatos.c.i.§.de alie.feu.pt. scz ius feudoru iducens reuocationez alienationis facte in agna tum ad proximiorem.d.c.i.§. sed z res.tertium ius feu dorum iducens resolutionem dicte alienatiois post mor tem alienantis i hoc dicitur i.d.§.z si clientulus z.§.qui mo.feu.amit.i.§.si fuerit ex primo iure non fit reuocatio vt i contrarius allegatur.sed ex aliis duobus bene fit re uocatio:ratio quia si non potest vasallus testari in preiu dicium agnatoruz.c.i.de successio feu.ergo multo minus contrahere.l.seruum filii.§.eum qui cirographus.ff.de lega.i.§.disponat in aute.de nuptiis.

Si facta h.d. Facta de feudo absque inue stitura cogatur dns vasallum induce re i possessionem nec liberatur prestando interesse hoc dicit. ¶ No. primo ex.c.si facta. q si dns concessit feudum z inuestiuit non tamen tradidit realem possessio nem:cogitur de iure precise mittere vasallum in posses sionem nec liberatur prestado interesse Secus ergo si p misisset tantum feudum z non inuestiuisset vasallum quia tunc non esset feudum constitutum z ideo liberaretur a constitutione feudi dado interesse.l. si quis ab alio.§.si. ff.de re.iudi.sm Andr. z probatur in tex.nostro ibi facta inuestitura quasi sentiat tex.noster a contrario si non sit fa cta inuestitura q non precise compellatur. qd no. ad vem

nationem huius tex. ¶ Et prima glo. nota tria. et primo q possessio que traditur per dnm vasallo debet esse vacua idest non impedita nec occupata per alium sed vacua ab omni impedimento vt no. in. l. cum res. C. de proba. et l. in probationibus. C. de acquir. pos. et probatur l. i. ii. et iii. C. de ac. empt. et qd no. in. c. ii. vt lite pendente. lib. vi. Secundo not. q facta inuestitura et prestito iuramento fidelitatis possunt partes per pactum et per contrarium consensum dissoluere. et a dicta obligatione vicissim liberare ut vasallus non teneatur ad fidelitatem: et dns non teneatur ad dictam possessionem tradendam: cum nihil sit tam naturale q vnumquodque dissolui. vt. l. nihil. ff. de reg. iur. Et q fides inter eos est hic inde seruanda et mutuo consensu tolli potest vt. s. de for. fide. in fi. ¶ Tertio no. q si dns facta inuestitura differat tradere vasallo possessionem feudi q tenebitur prestare omnem vtilitatem hoc est omne illud q habuisset ipse vasallus si ab initio sibi fuisset tradita dicta possessio prout dicit in. d. c. i. de noua fideli. for. in fi. ¶ Quero cum. d. glo. si dns primum inuestiuit alium. et postea inuestiat secundum et preueniat tradendo possessionem. an liberetur a primo soluendo sibi interesse. Respondet glo arguendo q sic quemadmodum dicimus in eo qui vendidit rem duobus diverso tempore vbi si secundus prius nanciscitur possessionem. preferri debet primo emptori. Uerumtamen primus emptor agat ad interesse contra vendentem cum res vendita non tradatur vt. l. i. ff. de ac. emp. Et hoc vult ista gl. vsque ad finem. Sed aduerte q melius allegaret. l. quoties. C. de rei vendi. vbi est casus de venden. Et concludo secundum veritatem q dns inuestiendo plures diverso tempore ille debet preferri qui prius possessionem est adeptus licet in titulo sit posterior. hanc conclusionem videtur sequi ista glo. per. d. l. quoties. Et intellige hanc conclusionem veram quando constat cui prius sit tradita possessio quia si vterque probaret de traditione. nec constaret de tempore videlicet cui prius fuisset tradita: tunc presumitur res tradita habenti titulum priorem tanquam iustiori vt no. Jac. ar. dicto. et Ray. in. d. l. quoties et sequuntur Bald et Aug. in. l. fine. §. si duobus. ff. de publica. et hoc limitat hic Bal. in venditione quando vterque probaret de precij numeratione. sed si vnus probaret et alter non tunc presumitur primo tradita possessio illi qui numerauit. ar. insti. de rer. diui. §. vendite. Et ita dicit se consuluisse. Et circa predicta vide ipsum sup rubrica. C. de his que in frau. credi. et qd no. in. c. grauem de regu. iur. li. vi. et An. de iser. in. c. i. §. hic potest etiam. qui suc. tene. nisi venditio esset facta habita fide de precio. Nam tunc non attenditur precij numeratio. v. §. vendite. xa. v. Marti. Et sic habetis ex ista glo. q infeudans rem duobus per diversa instrumenta transfert vtile dominium in illum cui primo tradit actualem possessionem ad qd facit no. l. l. fine anti. §. si duobus pre allegata. hoc potest dici verum preterq si ecclesia esset que daret feudum tunc tenetur primo tradere posses et si prius daret secundo non transfert ius vtilis dnij. Ita Jo. an. in. c. cotinebat de his que fiunt a prelato. licet communiter scribentes ibi eum reprobent. quia nec ille tex. hoc probat nec rationes sue concludunt. Nam esto q strictius obligetur clericus et ecclesia q laici. non tamen sequitur ergo si vendat postea et tradat alteri non transferunt dominium nam obligatio personalis etiam strictissima non impedit dnij translationem in alium per ea que habentur in. l. si ita quis. §. ea lege. ff. de ver. ob. Bar. in. l. ea lege C. de condi. ob cau. et habetur in. l. si creditor. §. si. ff. de distracti. pigno. Et hec opinio mihi placet. Et pro hac opinione contra Joan. and. facit quod volunt Jmo. in. c. cum contingat in penul. charta de iureiurando vbi dicit q. d. l. quotiens procedit etiam si prima venditio esset firmata iuramento secunda non. hoc ergo q licet prima obligatio sit strictior: quia habet tamen in translatione dominij antichtimus traditionem que est causa proxima translationis dnij. Ita dicit si prima promissio fuisset de vendendo etiam cum iuramento et loco idem alteri vendidit hoc qui emit preferretur primo in rei traditionem. quia habet causam magis perfectam et primi ad rei traditionem sibi fieri petendam q ille qui habet promissionem de vendendo. §. precium iteta glo. insti. de emp. et vendi.

.l. si fideicommissor. §. meminisse cum ibi no. ff. de leg. primo. et ex his recte ponderantibus patet ro decisionis. d. l. quoties. non dilato finibus. Tamen pro Jo. an. consulunt Ludo. consilio. lex. qd incipit in christi viso themate in. iii. col. Idem Ludo. in aute similiter in con. col. C. ad fal. et Ludo. sequitur consilio. cclxxvii. incipit omnipotentis et c. circa premissam in. iii. col. Et ex hoc infert Ludo. vnum notabile q idem erit dicendum in donatione facta per principem primo vni si postea donet secundo alteri q prior donatio preualet licet posterius sit res tradita secundo. quinimo consulit ibi Ludo. q hoc casu non habet locum. l. bene a zenone. quo ad scos donatorum sed stat firma prima donatio ad hoc adducit glo. in c. abbate de re iudi. li. vi. in ver. p parte ait altera addu cit. c. cum olim de re iu. capitulum sancte crucis de rescri. c. pe. de rescrip. li. vi. c. fi. de conces. prebe. faciunt que no. And. in. c. i. §. qui suc. te. in. c. i. §. de capi. qui cu. vendi. et in. c. i. de capi. cora. In principe in. d. fides exuberare epistola inter claras. C. de summa tri. io dicit Bal q oes contractus facti cum principe sunt bone fidei. ita Bal. in pa ce constantie in verbo oes in fi. facit qd no. in. l. antiochenum maxime p Ang. ff. de priuile. cre. et qd no. Bal in. l. i. C. de quadri. prescri. facit qd not. Jo. an. in nouello in. c. q dilectio de consan. et affi. Bal. §. i plu. huius operis in iii. col. ite hec conclusio est non procedit in feu. concesso ecclesie nam si primo concedit postea idem feu. conceditur alteri et si secundo fieret traditio tamen ecclesie esset prius quesitum feudum et eius vtile dominium p gl. et ibi Pau. de ca. in. l. si circa si. C. de sacrosan. ec. et in. d. §. si duobus ibi Bal. et Ang. ¶ Sed operepretium est scire an infeudans rem duobus incidat in crimen falsi. Bal. in. c. que i ecclesiarum. in. ii. col. de constit. tenuit q sic per. l. qui duobus ff. de fal. que lex loquitur in vendente et cum sit penalis certe non extenditur ad alios casus. Bal. in. c. ii. §. quo tempore miles dicit q non punitur falsi pena q secunda concessio est nullo ipso iure. Sed in vendita est actus nullus io non punitur p. l. si quis obrepserit ff. de fal. mentis his que no. Inno. in. c. cum dilecta de rescri. et est ter. in. l. si quis legatum in prin. ff. de fal. tamen hec opi. Bal. vltima mihi placet quia. l. qui duobus solum procedit et habet locum in vendente duobus non in donante vel alio modo alienante eandem rem duobus. Ita Bar. in. d. l. qui duobus l. si quis in pignore. §. i. ff. de pigno. act. Ang. de are. l. tractatu maleficiorum in verbo falsario. nisi in contrahendo donando permutando vel ipignorando visus est mendacus dicendo rem nemini obligatam neque alienatam cum iam prio esset alteri alienata nam tunc tenetur pena falsi. ita Bar. in. d. l. duobus qd limitat Bald. verum nisi reduceret vel liberaret rem a prima alienatione vel obligatione. Ita Bal. in. c. cum ioannes in iii. col. de fide instru. hoc deum Bal. crederem verum si secundi contrahentis iam non interesset. nam cum alterius non interest non habet locum pena falsi. l. damus C. de fal. l. i. et. l. nec exemplum ibi Bal. C. de fal. Sed si tamen verteretur interesse alterius non crederem procedere dictum Bal. per ea que no. Bar. in. l. vnica mente. ff. de furtis l. qui falsam. ff. de fal. ¶ Ex vltima glo. colligo tria. primo q dns inuestiens vasallum compellitur precise ad tradendum possessionem et in hoc bene loquitur secundum doc. dummodo habeat facultatem rei tradende p no. l. §. precium. insti. de emp. et ve. et dicit Bal. q ista est bona similitudo de feu. ad donationem. q in vtroque cadit liberalitas vt. s. dixi sed aduerte q imo non potest cadere similitudo. nam feudum solum cadit in re imobili. vt. s. de feu. cog. c. ii. sed donatio est in rebus mobilibus vt. l. si quis argentum in prin. C. de dona. vnde in feudo habet dns semper facultatem rei tradende cum sit imobilis nisi forte inuestiuisset de aliena quo casu haberet locum ii. s. de inuestitu. de re alie. fac. Sed in donatione cum sit mobilis potest esse qd non habeat facultatem. ita de facili. Est regula dissimilitudo q donatio procedit ex mera liberalitate solius donatoris. l. i. ff. de dona. Sed feudum gratia virtuosa vt. s. in qui. cau. feu. amit. §. in primis. Item alia dissimilitudo q donatio equiparatur venditioni et regulatur

n

ſm naturā venditionis vt dixit tex. in. d. §. perficiuntur. In venditione āt nō tenet venditor precise ad tradendū rem per glo. in. §. alio. Similitudo ergo non videt bona verum iſta opinio de vendente vt liberetur preſtando intereſſe. ⁊ q non cōpellitur precise ad tradendū non tenet cōiter hodie per doc. quoniā ſi venditor hʒ facultatem rei cōpellitur precise ad tradendū ipſam rē ⁊ ita determinauit glo. no. quam cōiter de c. moder. ſequunt. In hac materia plene p gloſ. ⁊ doc. in. d. l. i. in prin ff. d ac. em. in. l. ſtipulationes nō diuidunt ver. celſus. ff. de ver. obli. ⁊ ſi venditor nollet tradere dʒ manu militari ſibi auferri. Et ſi dolo ipſius nō poſſet res ipſas habere iurabit contra eū in litē. l. qui reſtituere. ff. de rei ven ⁊ p Bar. ī. l. ii. ff. rerum amotarū. ¶ Sed quero ſi tradēdo ſecūdo vaſallo dicat dñs tradens idēq inueſtiēs trado tibi ſaluo iure gai quē primo de hoc feudo inueſtiui. an tunc ſit ſecundus ponor cui ſic tradita ē poſſeſſio ſaluo iure primi. Reſpondeo q talis proteſtatio nihil operat ſm Andre. hic quoniaʒ primo inueſtito nullum ius erat queſitum no. in. c. primo ſupra quid ſit inueſtitura. ergo ius non competit primo nec poteſt per proteſtatōeʒ reſeruari. immo ſi diceret tradēs volo q ſi primus petat a te ſecundo q tradas ei poſſeſſioneʒ vel ſi primus petat a me vt mihi poſſeſſioneʒ reſtituas quā tradam illi. Et q pactum in traditione valet. l. in traditionibus. ff. de pac. ⁊ ſi poſt ſtipuletur primus inueſtitus a ſecundo. l. ſi C. de inutili ſtipula. non propterea tenetur ſecundo precise reſtituere poſſeſſionem tradenti vel tradere primo ſi venerit ſed tenetur ad intereſſe. d. l. ſi quis ab alio in fi. ⁊ probatur in. l. ea lege cum ibi no. C. de condi. ob cauſam. non ob. c. noſtrum quia loquitur in inueſtiēte non in alio ar. gu. l. ſi vero. §. de viro. ff. ſolu. matri. niſi in traditione rei poneretur conſilium ſiue cautela quam poſuit Bald. in. l. qui abſenti. ff. de acquiren. poſſeſ. ⁊ Bal. in. d. l. ea lege. ⁊ dicit notabiliter Bald. ſm Jo. mona. in. c. deteſtanda de conceſ preben. lib. vi. q beneficium conferens cogatur precise ad illud tradendū. ⁊ proprietarius dominus feudi cogatur precise ſicut ⁊ venditor cogitur emptori tradere rem ſi habet facultatem reʒ tradēdi ſm o pi. Mar. cōmuniter approbatam. ff. de actio. empto. in. l. i. tamē feudatarius vendens non tenetur tradere poſſeſſionem quia non poteſt de iure cū nō poſſit aliēare feudum incōſulto dño. c. i. de prohi. feu. alie. p Fede. lʒ teneat ad intereſſe rōne rei non tradite ſm Bald. Ex quo infero q lʒ vēdens habeat facultatem rei tradende q poſſidet rē tñ ſi ſit prohibita alienatio de iure vt in emphiteota vaſallo ⁊ ſimilibus nō poteſt compelli venditor tradere rē emptori q no. ad limitationē no. in. d. l. i. d ac. emp. ⁊ in. d. l. ſtipulationes. ff. de ver. obli. Secus ſi vaſſallus vendidiſſet cum conſenſu domini quia emptor tūc ſuccedit in feudo et perſona domini. ⁊ ideo tenetur vēditor vaſallus precise reʒ tradere. Et vult ēt hic Bald. q vaſallus qui vendit primo emptori ēt cū conſenſu dñi ⁊ ſi vendit poſtea ſecundo emptori ēt cuʒ conſenſu dñi certe erit potior primus emptor. l. non in quocūq. §. q caſū. ff. de le. i. ⁊ ſic eſt alia limitatio ad. l. quotiens. ſ. allegatam quā dictū dñs Mar. ſane intelligat quādo primo emptori ſit facta traditio. alias ſecundus emptor cui prius eēt tradita poſſeſſio eſſet potior. d. l. quotiens. C. de rei vendi. q per ſolum titulum ſiue per traditionem non trāſfert dñium. l. trad. C. de pac. ſed Bal. ſtīt hic dñā ī pprietario vendente ⁊ tunc procedit. l. quotiens. ⁊ in feudatario vēdente de conſenſu dñi ⁊ dicit q poſtea etiā de cōſenſu domini nō poteſt vendere ſecūdo ⁊ ſic hoc caſu nō vult attendi traditionē. ⁊ credo q ſit rō q2 vaſa. vēdendo alteri de conſenſu dñi videtur ius vtilis dñij in manu domini remittere. ⁊ breui manu et domino perueniēt poſtea i emptorē iuxta. l. ſingularia. ff. ſi cer. pe. iō cū amplius nō habeat vtile dñium quaſi illi renunciauerit q potuiſſet. c. ſi. §. de capi. qui curiā ven. ⁊ ibi videbimus. nō pōt illud vtile dominiū vendere ſcdo. ⁊ facit tex. in. c. ii. §. quo tpe in-

les. vbi dicit nullā conceſſionē factā ſcdō. ex quo primus ius habebat plenū ius. ⁊ faciunt que. ſ. dixi per gl. in. l. ſi. C. de ſacroſan. eccle. Jō paulo ante hic dixerat Bald. q ſi vaſal. vēdit de conſenſu domini emptor ſuccedit in feud. et perſona domini iō tenet vēditor pcīſe tradere. ⁊ p hoc habeo vnā ſubtilē rōnem ad tex. iſtum ſcd opprecū ē facere ar. d. l. quotiēs hʒ locū in locatiōe. d. rota in deciſionibus illius de biſſigneto ſub ti. de locato videt cōcludere q ꝓpter nō pōt habere locū q2 ibi agimus quis ſit potior in realis iuris tranſlatione hic in locatiōe no transfertur ius reale. l. nō ſolet. ff. locati. l. ad pbatio. C. locat. ſitenē q ille penes quē ē res locata ſiue prius ſiue ſcds amiſerat tenutā prius ſibi traditā ſiue ēt ſcds ſi pſeuerat in tenuta ꝯ alterū ē tutus. q2 alter neq realē neq perſonalē actionem hēt cōtra eū lʒ ſi dominus locauit ambobus ⁊ concurrant primus ⁊ ſcds cōductor in agēdo preferet prius l. in opis. ff. locati ⁊ ſic attētis rōnibus dñoꝝ de rota cū p locationē ad lōgū tps cauſet ius in re ⁊ vtile dominiuʒ. l. i. ff. ſi ager vectigalis vel emphite. in ele. i. de re. ec. non alie. d. l. quotiēs. hēret locū in locatiōe ad longū tps. ⁊ facit que. ſ. dixi de infeudante rem duob⁹ ¶ Et no. q dominus tenet ad duo ipſi vaſalo. ſ. ad traditionē ⁊ patiētiā ar. l. corrup. de vſufru. ⁊ ꝓpterea nō ē liberat⁹ ſola traditione q2 poſſet cōuenire q patiat feudū poſſidere. Pone papa conceſſit mihi feudū ⁊ dedit mihi executorē. q ꝓpter abſentiā executoris iui ad ordinariū loci ⁊ feci me inueſtire: querit an teneat inueſtitura. ⁊ Bal. poſt multa verba cōcludit q nō. c. ſane de offi. dele. Et ſi eſſet dat⁹ executor nō ad iuris colla. ſed ad executionē merā quia papa cōmittendo vʒ auocaſſe a quocunq. c. vt noſtrō de appel. Inno. in. c. cū. M. de cōſti. ¶ Quero quid ſi primus inueſtitus ēt fuit adeptus poſſeſſionem tñ lʒ iſt hoc nō obſtante dominus inueſtiuit ſcdm ignorantē ⁊ ſibi tradidit poſſeſſionē primo ſciēte qui primus tacuit per annū q2 pſeraf ⁊ dicit Jaco. ardizo. q ſcds ⁊ q prima inueſtitura pro nulla debeat reputari prout ipſe dicit in titulo quibus modis feudū aqui. ſub rubricella quādo duo inueſtiti ſūt ſeparatim ⁊ in titu. de contentio. feu. §. ſi. ⁊ allegat in lombarda in lege prima de eo qui ali. de. ad hoc Alua. dicit tex. in. c. precedē in fi. immo ibi pbaf contrariū per locū a ſpāle q2 ſpeciale ibi quādo feudū fuerat datū remotiori agnato vt ibi concludit ſecus ſi fuiſſet datum extraneo. ibi poſui rōnem diuerſitatis.

f I filii. Pōt induci conſuetudo vt valeat pactum appoſitū in contractu matrimonii q filii nati et eodē matrimonio non ſuccedāt quo pacto appoſito filii excluſi non ſuccedunt ēt in feud. hoc dicit. ¶ No. ex ſpāli conſuetudine loci toleratur in eo loco conditio turpis appoſita in contractu matrimonii vbi ali⁹ deberet reiici de iure dʒ matrimonium pure cōſeruari pp fauorem matrimonii. vt in. c. fi. in fi. extra de cōdi. appoſi. Iſta nanq cōditio non eſt cōtra ſubſtantiā matrimonii lʒ ſit turpis. ⁊ iō non viciat matrimonium: ſecus ſi contrahens diceret contraho tecuʒ matrimoniū donec inueniam aliā nobiliorē vel facultatibus pinguiorem. nā iſto caſu matrimoniū caret effectu. vt in. d. c. fi. ¶ Non q licet pactuʒ de non ſuccedendo improbetur de iure. l. pactū. C. de colla. ⁊. l. ſi quando. C. de inoffici. teſta. tū de conſuetudine ſpāli admittitur in eo loco vbi ē cōſuetudo vt hic. ⁊ in. d. c. mulier. Et rō iſtoꝝ q obſeruabāt dictam ꝯſuetudinē ſicut erāt mediolanēſes fuit: q2 qui erāt pria vere nobili ⁊ generoſa hēbant filios ſi poſtea ꝯhebant ſcdm matrimoniū cū ignobili vel cū alia que fuerat antea cōcubina ſua poterāt ex cōſuetudie apponere iſtud pactū vt filii oriūdi ex iſto ſcdo matrimonio nō ſuccederēt. vt in. c. l. ſ. de filijs natis ex matri. ad morga. cōtracto ⁊ appellabaf dictū matrimoniū cōtractū ad morganacā vt ibi. Et ſic iſta cōſuetudo hēbat aliqualē rōneʒ in ſe. Et ius tales filij nati ex iſto ſcdo matrimonio ignobili nō ſuccedēt pri ne q i feu. neq i ceteris bōis pr̄is donec extāt filij primi

matrimonij. nõ extātibus aūt priorībus tūc isti sēbi succedūt pñi i ceteris bonis pñis ⁊ nõ in feu. Si aūtē priores extarēt ⁊ postea moriant̃ sine sobole. tūc isti bñi succederēt p̄dictis fratribus suis ab intestato i bõis q̄ppriis nõ aūt in feu. put ista determinata sūt in. d. c. t. ⁊ in glo. hic. Et ex h̄ ter. iuncto. c. i. d filijs na. ex matri. ad morga. predicto dū pōderat̃ cōsuetudie. hētis q̄ pactū p̄is nō pōt p̄iudicare filijs et nōdū natis i successiōe feu. ps duz hec iura se fundāt in cōsuetudine. facit q̄ no marie p Bal. ⁊ Lando. i. l. pactū q̄ dotali. C. d colla. facit. l. si qñ. §. i. C. d inoffi. testa. ⁊ l. si totas. C. de inof. dona. Et io nō iniuria dicit hic Bal. q̄ iste tex. nō hz locū in emphiteosi vel in alijs bōis allodialibus. nō cōsuetudo ē exorbitās io nō extendenda vt dixi i p̄ludijs hui⁹ cōmēti. faciūt q̄ no. Bal. in. l. generaqz in fi. C. de ser. fugi. Et dicit An. hic qd vbi nō ē ista cōsuetudo hoc pactū nō vz. ¶ Quero ab ex̄ istud. c. t. d. c. mulier. intelligunt̄ ⁊ exēplificant̄ p glo. ⁊ doc. qñ dicūt pactū ⁊ cōditionē sūt apposita p excludendo filios oriūdos ex scōo matrimo. p. d. c. t. i. de filijs natis ex ma. ad morganicā 3ctorqd si tale pactū apponat̄ p excludēdo filios ex p[r]io. vel simplr. an talis 2suetudo spāliis trahit̃ ad istū casū. Et vr̄ q̄ sic p istū tex. q logt̄ idistincte ⁊ in eo simplr cōdicit̄ q̄ filij nati ex matrimonio 3cto cū tali 2ditiōe vt filij nō succedāt vn̄ dicta cōsuetudo spāliis unquā vr̄ posse opari i quocūqz casu apponat̄ talis cōditio p̄minēte dcā cōsuetudine ac ea presupposita. Et p istū tex. vr̄ inuere ita Bal. dū pōit exēpliū si marchio qui tz feu. ab imperatore accepit in vxorē quādaz filiaz regis que ei noluit nubere nisi hoc pacto filij ex ea succedāt in marchionatu ⁊ nō alij de alio matrimōio. Et sup hoc dicat se vidisse marias cōfectiōes. Refert quoqz Alua. suo tpe qualiter tūc marchio māine tradidit nuptui vnā filiā suā legitie natā filio marchionis ferrarie legitime nato. cū hac cōditione q̄ dict⁹ filius succedat in marchionatu ⁊ nō alij de alio matrimonio q̄ alias ei dictā filiā nō tradidisset. Et vidistis quem euentū habuerūt ista pacta. ipse quoqz marchio ferrariēsis accepit in vxorē marchionissam saluciis cū cōditiōe vt filij oriūdi nō succedāt in marchionatu suo ferrarie qd an siteqūi ⁊ iustū nō existēte spāli cōsuetudie nō determinat̃ sed colligit̃ ex predictis q̄ no. etiā in huiusmodi magnis feu. cedit toga armis vt re ipsa ⁊ in dies videm⁹. ¶ Quero ego accepi in vxorē quādā nobilē q̄ mihi amplā dotez dedit sperans filios suos successuros mihi. ⁊ aliter nō cōsensisset se nupturā mihi. ex ea suscepi vnū filiū ⁊ ex quadā meretrice habui plures filios quos feci legitimari ab imperatore an potui. Et dicit Bald. q̄ sic. lz impator non debeat esse ita facilis qd inducet̃ duz talem incōuenientias ⁊ allegat no. p doc. in. l. gallus. §. ⁊ quid si tm̄. ff. de libe. ⁊ posthu. Et dicite circa p̄dicta vt dixi late in. c. p venerabilē ex̄ q fi. sunt legi. Nā si iperator hoc facit intelligitē sine causa. dicit Bal. q̄ est vnū peccatū. nec habet pre oculos iusticiā publice honestatis. faciūt q̄ vidim⁹ post Bald. in. c. t. l. ij C. de seruitu. ⁊ aqua ⁊ in. l. princeps vbi Pau. de ca. post Bal. ff. de legi. ¶ Quero qd si 3ho matrimoniū cū pacto ⁊ 2ditiōe vt filij nō succedant sm formam ⁊ cōsuetudinē hui⁹. c. an postea 3hentes pñt mutare volūtatē ⁊ p 3triū pactū cōuenire vt succedāt. rñdet Alua. q̄ sic p ea que no. i. in. c. proximo in principio. glo. Et q̄ ibi dixi faciunt no. in. l. fi. 3pena. §. versum. ff. de in rem verso.

1 Icet. Casus. lz vasallus nūq̄ de mēsio seruiat neqz seruitiū offerat non amittit feu. si tñ sp sit parat⁹ seruire dño petēti: nisi sciens magnū periculū iminere nō adiuuerit. vbi vero dño ipotēte nō soluat vbicū ad qd dñs tenebat̃ sub pena piurij nō amittit feudū. h. d. ¶ No. q̄ qñ qs nō vult aliqd cōsequi: lz intēdat ius suū iā quesitū cōseruare nō necessitat̃ ad offerendū. qd intelligit Bal. nisi eēt apposita dies q̄ tūc teneret̃ offerre ne in penā incideret. ff. de cōstitu. l. sed ⁊ si illa in pri. l. accepta. C. de vsur. vbi aūt vult aliqd cōsequi ad cōsequēdū oblatio ē necessaria. ⁊ iō tūc dz offerre. l. si residuū. C. de distrac. pigno. nec sufficeret offerre verbo. sz dz offerre realiter ⁊ facto. d. l. acceptā. nisi esset talis res que nō posset offerri nisi verbo put ē res imobilis in qua nō cadit oblatio realis nisi ipsa re p̄sente arg. l. ptor. §. sigs parat⁹. ff. de opis no nū. ⁊ no. sm Bal. quantocūqz tpe q̄ vasallus q ē parat⁹ p̄stare suitia q̄ p̄sumitur nisi iterpellat⁹ negarit nunq̄ p̄scribit 3 dñm suū. q̄ p ei⁹ effectū dñs vr̄ eē in quasi cōtinua possessiōe suitior arg. ff. de vsufruc. l. arboribus. §. idē tractat. q̄ ē notabile. sed at not. morain sine scientia nō cōmitti. ff. si cer. pe. l. q̄ te. ¶ No. q̄ vasal. nō tenet̃ se offerre dño nisi sciat ipsi domino magnū p̄iculū iminere q̄ tūc dz suū adiutoriū sibi exhibere cū pōt. nec dz expectare nunciū dñi q ipsū interpellet q̄ alr̄ p[r]iuaret̃ feudo vt h̄ in scda pte ⁊. i. hic finaliter. in. §. ad hoc. ⁊ hoc et volunt glo. pri. hic. ¶ No. q̄ qui nō pōt adiplere promissa iurata pp paupptatē incidit in piuriū vt hic ⁊ in. l. si duo in fi. de iureiu. q̄ ē vez si ei p̄t imputari culpa alr̄ secus vt q̄ casu fortuito lapsus ē facultatibus ar. ff. de nego. ge. l. diuortio. l. ij. C. de tuto. ⁊ cura. q nō satisde. glo. in l. qdā. ff. de cōdi. insti. vbi aūt a pri. a tēpore promissiōis sciebat se nō esse soluēdo tūc esset in culpa. ff. d pmi. credi. l. si credi. ⁊ de iure doti. l. pe. sz Bal. vide in. c. breui de iureiurā. Inno. in. c. pe. de offic. dleg. ⁊ ideo dicit hic An. ad tex. duz dicit valeat. s. cōmode. nā penit⁹ impossibilitate data nō incurret piurium p p̄dicta Bal. in d. l. acceptaz. ¶ No. q̄ quāq̄ vasallus non habet dñm a piurio cū possit nō 3pterea p[r]iuabit̃ feu. nō enī quelibz cā ē sufficiēs vt amittat̃ feudū. vt. s. in q. cau. feu. amit. in prin. ⁊ que fu. pri. cau. bene. amit. §. illō ⁊ hoc volūt glo. ij. ¶ Op. ab extra 3 primā partē huius. c. q̄ imo vasallus nō dz expectare interpellationē dñi in seruitio p̄stando. sz dz se spōte offerre. ⁊ si nō facit puniet̃ ad instar liberti q ad opas tenet̃ a die iterposite stipulatiōis. l. quotiens. ff. de ope. liber. so. illud ē vez sm Dyco. de nea. qñ ope sunt certe. sed istud. c. intelligit̃ qñ ope sunt icerte. q̄ tūc reqrit̃ dñi interpellatio vt hic ⁊ in. l. cū patronus. ff. e. t. Alua. dicit indistincte standū tex. nō quo ad hāc p[r]iuatione feudi sēdaz p istū. q indistincte loquit̃ de quocunqz seruitio. nec excipit nisi vnū casū vz qñ imineret magnuz periculū domino igit̃ i ol alio casu nō excepto debet admitti determinatio ls̄ e. l. nā q̄ liqde ff. de penu. lega. p̄terea i dubio debemus in istu casu pocius absoluere ipsū vasallū q̄ cōdēnare vt dixi in. d. § ad hec i fi. ¶ Quero ob extra qd si vasallus stetit p. x. vel. xx. an. q̄ nō fuiuit dño postea velit seruire vtz admittat̃ vt ñ pdat feu. ⁊ respōdeo q̄ si iō nō p̄stitit seruitiū q̄ nō fuit necesse nō 3pterea perdit vt hic. sed tūc pdit quādo recusauit seruire. qm̄ nō negligēti nō currit tps p̄scriptiōis. l. i. in fi. C. de an. excep. ⁊ ita tenet And. de iser. 3 de feudo sine cul. nō amit. c. i. ¶ Quero hic dī q̄ vasallus nō tenet̃ adiuuare alaz domini. sed an teneat̃ alimentare corp⁹ domini egeni. Iste tex. facit q̄ nō ar. C. de sa. san. ec. l. sancimus in fi. idem tenet Iac. ardiz. in sūma que. mo. feu. amit. sub rubricella an vasal. tenet̃ ege. dominū alimē. p. l. iij. §. pe ff. d admi. n. rer. ad ciui. ptinē. nisi dominus p fcō vasalli cōsensisset bōa sua ar. ff. de decuri. l. decurioib⁹. idē tenz Ray. q̄ nō teneat̃ alere p vtili ter. hec qō tāgit̃ p Spe. in ti. que. si. sint legi. in. §. i. ver. si nūqd dominus. ⁊ argūt ad pate ⁊ ⁊ nō determinat. ibi aūt Io. an. in addi. recitat dictū dicti Iaco. ardiz. ⁊ vr̄ eū seq ita probat glo. in. l. in cōdemnatione. ff. de regu. iur. ⁊ Salice. in. l. solo. vbi glo. tangit. C. de libe. rali causa. qō nō sz vr̄ domio Mar. in contrariū per tex. c. nisi vbi dz subuenire domino quando imminet magnum periculū mortis qō ēt est quando quis nō hz vnde se alat. l. necare. ff. de libe. agnoscen. Scdo p tex. in. l. si qs a libe. rio. §. alimēta. e. ti. Bar. ibi nō firmat pedem. sz in tractatu de alimētis in fi. col. expsse hoc firmat. facit quoqz glo. in. l. fi. C. de reno. do. Ia. Alua. seqt̃ opi. dicti Iaco. ardiso. q̄ nō teneat̃ alere. q̄ hoc nō repit̃ cautū nisi pro ut ipe dicit si dominus fuisset factus egenus facto vasal.

vel q universa bona infeudasset vel maximā esset feudū; quo casu teneť. alias secus qa nō est verisimile q pro modico feu. voluisset se obligare ad alimentandum dñm: et ad hoc facit glo. multum singularis in rōne feu. tit. q. si. quicunq;. videnť tenuisse. Dy. Rav. et Bal. i donatario in d. l. fi. C. de revoc. dona. et vē cōmū. p qua equitate fac. s. ep̄m vel abba. §. fi. eum sicut in feu. in quo non succedit mutus tñ si est magnū dz sibi relinqui p alimētis. ita dicēdū in dño a pari rōne. ar. s. de fo. fidi. i fi. Et hec distinctio fuit Bal. i. l. i. circa prin. ver. sz seun⁹. C. de libera. cā. Consiliū itaq; ē sm An. de iser. vt dñs in investitura apponat pactū vt alimentetͬ si pveniret ad inopiā. pacta ēt si sint pter rōem feu. sunt servanda vt. s. qd sit investi. §. pe. q si nō servanť amittiť feudū vt. s. que fuit pri. cā be. amit. §. nec alia. ¶ Quero qd si dñs p debitis sit in vinculis an vasall⁹ si pōt teneaf solvere et ipsū liberare. Et dicit Jaco. ardizo. q sic. ar. ff. de libe. agno. l. siqs a liberis. §. parēs. C. ne filius p patre. l. fi. C. de actı. et obli. l. obses. ego nō putarē hāc sniam pcedere per ea que dixerūt Sinel. et doc. in. l. si patre. C. qui bo. ce. pos. vbi determinat de filio vt nō teneaf solvere debita pris ēt ipm cōmēdo d' carcere. vt. l. curatores. §. filiuz. ff de admini. rerū ad civi. p ti. vnde mulco minus in vasallo respectu patroni. naz pōt cedendo bōis se a carcere liberare. Si vero esset captiu⁹ q nō posset cedere et esset maior dubitatio. Sz Alua. dic distinguēdū vt dixi nūc in alimētis et ad similitudinē donatarij ad qd facit autē. si captum. C. d epis. et cle. ¶ Quero qd si ad iterpellationē dñi vasallus nō exhibuit servitium verū postea dñs spōte suscepit servitiū: vtrū vasallus tūc amittat feu. et dicit Jac ardiz. q nō ar. j. de probi. fe. alie. per lotha. in. c. i. ff. de arbi. l. sed celsus. et de eo qd certo loco. l. fi. C. de pac. iter empt et vē. l. cōmissorie. nisi dominus suscipiēdo servitiū ptestatus fuit ius suū sibi salvū aliqua cā adiecta. ar. ff ad. l. iuliā de adulte. l. qui vxorem in prin. §. qd ergo. extra de cēsi olim. ff. ad. l. aquil. l. sz si servus. §. si calicē. dixi in. c. i. s. quo tpe miles. ¶ Quero an incontinenti facta iterpellatiōe debeat vasallus incontinenti servitia prestare. Et dicit ipse Jac. q bōus iudex dz hoc diffinire ex varietate personaz cāz servicioz et loco propinquo vel remoto. vt in. §. i. j. hic finiť lex. ff. de annuis lega. l. menia. l. fi.

f **Vasallus.** Si vasallus cōmittat culpā vel feloniā; pter quam feu. perdit sicut ipse repelliť sic fili⁹ eius et oēs descendēts ab eo. agnati vero qui quarto gradu sunt vsq; in infinitū non repelluntur. h. d. ¶ No. ibi quarto. nō facit mētionē de quarto gradu. q forte nō extabant aliqui in ppinquiori gradu vel potest intelligi vt habeat respectū ad ius antiquū in quo non admittebantur agnati nisi vsq; ad quartū gradum. et tunc expone quarto gradu. i. quartū gradū. hodie vero vsq; in infinitū. vt dixi in. c. i. §. hoc quoq;. s. de successione feudi. et in. c. i. §. et q. s. qui feu. da. po. Ja. d bel. et Bal. Ista verba pprie stāt pūt sonant vz q agnati existentes in quarto gradu admittantur ad dictū feudū. nō autē si dicti agnati essent infra dictū quartū gradum. facit. l. privilegio. C. de li. et. est inductuz ad refrenandū hoīes ab huiusmodi culpis vt in simili in. l. fi. C. de natural. libe. facit. l. curiales. C. de coartalibus. libro. xi. ¶ No. hūc casū q quantū ad successionē feu. culpa q obstat patri obstat et filio et descendentibus. et nota q tex. loquiť de culpa. Quid aūt si pr̄ alienet feudū antiquū vidistis in. c. titulo. s. eo. ¶ Sz cōtra istū tex. oppo. et imo vr̄ q delictū pris nō noceat descendētib⁹. l. iij. ff d iterdic. et relega. l. adoptiuum. §. i. ff. de in ius vocā. Est spāle hic in feud. sm docto. hic adverte q nō duz descēdentes repelluntͬ s. ēt agnati vsq; ad quartū gradū exclusive. vt pbať in tex. ibi sed agnati qui quarto gradu. et dē mēte Ja. de bel. hic q ē notabile. ¶ Sz quero d rōne quare descendentes et agnati vsq; ad quartū gradū exclusive repelluntͬ in. c. nr̄o. Respondeo ppter suspitionē q solet sepe esse similitudo et audacia eadē inter talos coniunctos. l. q si nolit. §. q mācipia. ff. de edil. edic. l. qsq. C. ad. l. iuliā maie. facit que allegaui. s. l. expositiōe huius tex. facit. l. humanitatis. C. de excu. tu. l. lex cornelia. ff. de iniur. et c. cū. p. mācipia d' acc. ¶ Et no. sz Jac. pulchra limitationē ad tex nrm q. c. nrm dz itelligi qn culpa sit commissa i aliū. et nō in dñm feudi. sec' si i dñm. tūc n. oēs agnati indifferenter excludunť. §. denique. s. que fuit pri. cā bene. amit. ibi dixi. et vult glo. hic in fi. In glo. notanda. istā glo. que itelligit tex nrm in antiquo feu. glo. dat itellectū ad istud. c. videlicet q loquať in feudo antiquo. et q vasallus cōmiserat tale delictū ex quo ēt fili⁹ veniebat privādus ex dicto delicto patris sui. nec poterat admitti ad dictū feudū nisi de novo ex gr̄a illud a domino acqreret nō existentib⁹ agnatis qbus cēt aptū qn sūccedebat agnati tūc ipsi admitterenť vsq; ad quartū gradū sm iura antiqua vt h̄ hodie vero vsq; in infinitū et hoc voluit ista gl. et sic intelligit h̄ Alua. tex. vbi loquiť de agnatis in quarto gradu qd no. facit accidētalit. q nō supererāt agnati intra quartū gradū. s. in tertio et scdo gradu. id dicit Alua. q si extarēt agnati scdi aut tertij grad⁹ illis aperiret feu. et ita intelligit hūc tex. colligēs h̄ ex ista glo q violat tex. nrm et dixit. id cōis snia Bal. et alioz est qd signāter hic loqť de agnatis in quarto gradu quasi velit primores excludere q sunt intra quartū gradū. cōcordat. c. i. j. si vas. feu. priva. facit in simili. c. i. qbusdā de pe. l. cognovimus. et i auct. gazaros. C. de here. i autē. de referendarijs. §. fi. facit in. l. iij. i fi. ff de alim. et lega. l. i. C. si quacūq; pditus potesta. et. l. si femina C ad turpil. et que allegaui prosic' que oīa sunt magis psuasiones q vrgentes rōnes. et vide ea que no. Cy. et Bal. i. l. ij. C. de liber. et eoz libe. et Albe. i. l. emācipatū. §. fi. ff. d senato. et Bar i l vlt. ff d iterdic. et Ange. i. l. adoptiuū. §. patronū. ff. de i ius voca.

f **In generali.** In generali alienatiōe omniū bonoz nō venit feudū nisi noiatim sit dictū h. d. eodē mō dicendum i generali hipoteca bonoz eadē rōne. q nō veniūt prohibita alienari. l. codicillis. §. istituto. ff de leg. ij. p Bar. et eodē mō i generali refutatiōe bonoz non venit feudū sm Bal. i autē. i successiōe. C. de suis et leg. hered. Et no. q istū tex. sm Ja. itelligit vt i generali alienatione facta vasallo nō venit id q tenet i feudū a dño. Vel aliter pōt itelligi q vbi in generali alienatiōe facta a vasallo ñ veniat id qd alij dedit i feudū q est valde notabile nisi nominatim sit dictum. c. i. j. de capi qui cu. vēdi. et q hic no' lī' am est tex. omitto cōcordantiū auctoritates vt in simili. Bar. i. l. scire. §. fi. ff. de excu. tuto. rō decisiōis ad tex. nā feu. nec passive. s. respectu vasalloz nec active. s. respectu dñoz pōt alienari q respicit piudiciū tertij. s. dñi si vasallus alienet. et vasalli si alienat dñs ideo in generali dispositione nō vr venire. q spāliter de his disponere nō potuisset. c. fi. ibi Jo. an. de immu. eccle. li. vi. facit qd no. Inno. i. c. et lris dū loqť de habēte declas. de. iure patrona. quod hic dicunt An. de iser. facit. c. q trāslat. d offi. lega. l. obligatiōe. ff. de pigno. l. q peculiū. ff. de pecu. l. vlt. i fi. de pbi. feu. alie. p Fe. vbi loqť de hipotheca et i. l. i. C. qͣ res pigno obli. pos. p illū tex. i. l. voluntas in fi. C. d fidei cōmiss Ange. i autē de resti. et ea que parit i pri. Bal. i. c. i. i ij. col de capi. q cu. vendi. faciūt no. p Bar. i. l. codicillis. §. instituto ff de leg. ij. ¶ Et no. sm Bal. q tex fr̄ancie nō pt vēdere vnā ex civitatibus suis. bonumdus illius civitatis vide no. i. c. dilecti filij de maio et obe. i. c. audictis de prescrip. i. c. i. nostra de iniu. et dāno da. glo. i. l. in mutus i prin. ff. de fid. ied liber. Pone qdam debiet debitorem meum et propter hoc non potest mihi satisfacere q d opibus suis posset acqrere et mihi solvere certe non possum petere alias repetere ab isto meum debitorem si habeo in eo ius reale sicut in vasallo et ascriptitio d quo per Inno. et doc. in. c. dilectus de app. facit qd communiter no. c. auctoritate de prin. lib. vj. Ange. in. l. i. §. per hic.

ff. de rei ven. An appellatione castri contineant vasalli dic inspici dignitatem concedentis et eius cui conceditur. l. plenum. §. equiti. ff. de usu. et habi. in dubio dic ut no. i. c. i. de capi. qui cu. ven. sed pone casum quod in quodam castro oes homines erant vasalli et ego concedo tibi oes meos vasallos illius castri utrum videar tibi concedere oes habitationes meas in ipso castro et iura fortalitii: respondeo quod non quia vasalli sunt personae et non totum. Bal. fact. l. q. tabernas ff. de contrahen. emp. ¶ Quero an feudum veniat in generali fideicommisso. et Ja. de are. in. l. si patronum in prin. et ibi Bar. ff. ad treb. sentit quod non quia tunc non cadit in recipientem sed remanet penes dantem. Et et Bal. l. cum vir. C. de fideico. ubi late prosequitur hanc questionem similiter concludit quod feudum quod non cadit in recipientem venire non debet in restit. fideico. secus si ille fideico. esset alias successurus in feu. possibile. n. est vel ex natura investiture vel ex iure agnationis quod ille in quem debet fieri restitutio sit capax illius feudi quo casu si sit restitutio alias secus idem dicit ipse in emphiteosi ecclesie ut veniat in restitutione fideicommissi de liberis ad liberos non de liberis ad extraneos per ea que singulariter no. i. l. i. ex. ff. so. ma. In emphiteosi vero laicorum dicit venire in fideicommisso quia per ultimam voluntatem alienando non incidit in commissum. ff. de leg. i. l. si domus. §. fi. de quo vide in Spe. de loca. §. nunc aliqua. versi. cxiij. et versi. cxvi. et versi. clxviij. ibi. Jo. an. in addi. magna questio incipit que re non est dubia. nam bona feudalia vel similia que non transeunt solum ut heredem sed non iure hereditaria Bar. l. i. ut intelligatur di. §. si liberi ff. de op. liber. Bal. l. i. liberti. C. co. i. aute. si quis omnes C. de sac. san. ec. ergo non veniunt in resti. fideicommissi ff. facit quod in fin. no. Bar. in. l. lucius. §. maritus ff. ad trebel. in. l. fi. §. filie. ff. de lega. ij. ubi in dubio dos filie que ea non habet iure hereditario non venit in fideico. facit. l. a filia. ff. ad trebe. facit quod no. Bar. in l. q. rome. §. flavius. ff. de verbo. oblig. in. l. sequens quod. ff. de leg. ij. Bar. et Bal. in. l. filium quem habentem. C. fami. her. in. l. marcellus. §. quidam ff. ad trebellia. l. si res aliena in principio. ff. ad trebel. ¶ Sed quero an veniant feuda in petitione hereditatis dicite quod sic. Bar. in. d. l. si patroni quod dicat Bar. in l. item videamus. §. fi. ff. de peti. heredi. ibi Ange. et Bal. in c. i. §. an agna. vel fi. i. v. col. q. et non venire in petitione hereditatis tamen An. ibi et quod immo veniat hoc procedit ex eo quia hereditatis petitio non tamen datur ratione proprietatis quam heres habet in singulis bonis quam debetur ratione iuris universalis quod habet in hereditate et possessionis bonorum a defuncto dimissorum. l. hereditat. C. de peti. heredi. l. regulariter. ff. de peti. heredi. Bald. in. c. i. §. hoc quoque. ti. de suc. feu. sed aliquid dicitur habet locum in feudis beneficium. l. fi. C. de edi. divi adri. tol. Bal. l. c. i. §. an agna. vel fi. in. v. col. vidimus ti. in. c. i. de contem. inter vas. et episcopum.

I vasallus.

In summa hoc intendit feudum vendidit ignoranter a vasallo tamquam proprium est sibi restituendum sed tenetur emptori ad interesse. h. d. ¶ No. ignorantiam facti excusare vasallum alienantem a feudi privatione ut hic et. j. de contro. inter do. et empto. feu. c. i. et hic non vendicabit sibi locum isto casu consuetudo loth. secundum de probi. feu. alie. ut probatur hic et in. d. c. i. Hoc idem extendit Bal. ad emphiteotam qui ignoranter vendidit rem emphiteoticam ut non cadat a iure suo vel dominus revocare volens habet probare eum sciens quod ipse dicit hic. ad quod vide in Spe. ti. de locato. §. nunc aliqua. versi. xviij. et versi. lxxvj. et per Bar. in. l. sequitur. §. idem labeo. ff. de usucap. et quod dicit Bal. in. l. ij. C. de epis. audien. et per Guil. i. l. iurisiurandi. §. lab co. ff. de pac. et per eundem Bar. in. l. i. §. si res. ff. depo. ¶ No. quod quamquam vasallus per ignorantiam excusetur pena et domini commissa. non tamen excusatur ab interesse ipsius emptoris ut hic facit. l. venditor. ff. de evic. et glo. ibi posita allegata in. l. ij. que nihil facit et in. c. i. de contro. inter domi. et emptorem feu. allegamus hic in glo. que per hoc esset expedita. ¶ No. quod tunc demum emptor deceptus agat ad interesse si fuit ignorans quod secus si fuisset sciens. quia scienti et consentienti non fit iniuria neque dolus. l. cum donationis. C. de transac. et in regula sciens. ibi. Dy. de reg. iur. li. vj. et quod habet in. d. l. venditor et probatur. j. de probi. feu. alie. per Fed. §. i. ¶ Op. ab extra. de. l. si. §. ulti. ff. de lega. ij. que allegari solet pro singulari ubi patet quod per ignorantiam firmatur venditio que alias non valuisset. So. ibi loquitur de re que de sui natura est alienabilis hic non propterea ibi alienans tempore alienationis potuit alienare hic secus. de materia ibi posita tradit plene per doc. i. aute. res que. C. com. de leg. ¶ Op. quod immo vasallus non admittatur ad revocandum feudum alienatum: patet hic quod non pot venire contra factum suum proprium et revocare quod in a se abdicavit. l. cum confitearis. C. de revoca. dona. So. ibi alienans dolose alienavit hic ignoranter. ¶ Op. quod iste vasallus vendendo tenetur de evictione igitur revocando poterit per exceptionem repelli per regulam. l. vendicantem. ff. de evic. So. et Bal. contrarium habet locum quando emptoris interest excipere quia venditio fuit possibilis de iure hic emptoris non interest excipere quia venditio de iure erat impossibilis ut. j. dica. de probi. feu. alie. per loth. in. c. fi. i. fi. ¶ Quero an emptor poterit retinere feudum emptum donec sibi vasallus restituat pretium. Et dicit Bal. quod sic respectu vasalli alienantis. l. si non sortem. §. si centum. cum ibi no. ff. de condi. inde. sed respectu domini revocare volentis in contumaciam vasalli: secus ut in. c. i. §. i. in fi. j. de probi. feu. alie. per fede. ¶ Quero an huic allegandi ignorantiam credatur. an sit necesse quod probetur. et qualiter et respondeo quod si successit in alterius locum et habeat iustam ignorantie causam. sibi credi. l. qui in alterius. ff. de iur. et fac. igno. l. si plurium. ff. de actio. emptio. l. si servus. et maxime si bonus vir existimetur. ff. de re militari. l. non oes. §. a barbaris. ff. de excusa. tut. l. scire §. sufficit. secus autem si facerent presumptiones contra ipsum. quia ipse idem alias fuisset investitus. vel alias dedisset domino servitium vel tamquam agnatus successit in eo et non in aliis bonis istius et casibus et similibus sua ignorantia non esset tollerabilis ar. C. ad vell. l. quamquam. ff. locati. l. item quero. §. si ful. et ita determinat. Ja. ardi. in tit. qui. mo. feu. amit. sub rubricela. an allegati ignorantia credatur et videtur extendere et ad personam filii heredis quamquam videatur esse eadem persona cum defuncto quod probat per. l. cum falsa. ff. de iur. et fac. igno. ff. rem amotarum. l. marcel. §. i. et pro. l. nihil. ff. de contrahen. emp. et ad predicta vide Specu. ti. d. versi. xviij. ti. allegato. et sequen. et de consti. c. ut animarum libro. vj. per cano. et quod dixi. i. d. c. i. ti. hic pot esse ti. qui. mo. feud. amit.

Vasallus.

In summa hoc vult Vasallus scienter negans feudum amittit illud ubi vero dubitat an sit feudum debet dubitanter respondere. ¶ No. vasallum debere evidenter domino interroganti an res feudalis sit quia et prout in simili videmus in. l. ij. et. iij. ff. de interro. actio. Quid autem si nullo modo vellet respondere sed non esset contumax in respondendo quia vel tacet vel non vult venire ad respondendum tu dicas ut dictum est in. c. i. ti. de mili. vas. qui contumax est. et de materia nolentis respondere habetur in. l. de etate. §. qui tacuit. ff. de inter roga. actio. per dominum ut hic et i. c. fi. de l. cor. et intelligas si totum feudum negaverit toto privabitur. Inno. in. c. ceterum de iudi. facit ter in. §. illud quoque in iudiciis i. aute. de tri. et semisse. Si vero solum partem negasset tunc solum ea parte privaretur dictum est ti. c. c. vasallus. intellige si negat substantialem rem esse feudalem. secus si negaret qualitatem. puta quia dominus diceret esse feudum guardie vasallus negaret esse feudum guardie. sed diceret esse rectum feudum per hanc negationem non privaretur vasallus Bal. in. c. i. §. item si vasallus ubi bonus tex. ti. de contro. inves. ¶ No. ignorantiam excusare vasallum a pena mendacii ut hic et ti. c. preterimo mero iure: aliquando tamen ope exceptionis vel restitutionis ut glo. no. in. l. de pupillo. §. hoc autem. ff. de ope no. nuncia. dummodo non sit crassa et supina sed tolerabilis no. glo. j. de contro. inter do. et empto. feu. c. i. et est ratio quia ad inducendam privationem exigitur scientia vel saltem ignorantia non excusabilis. i. fi. ff. de decretis ab ordi. facien. ¶ No. quod dubius eius potest dubitanter respondere ut hic et in. d. c. fi. et no. glo. i. l. si debitor. ff. de peti. heredi. dicit tamen Inno. i. c. iter quantum in fi. de in. no. et ale. quod dubitanter respondens habetur pro

negante. qñ esse dubitatiões fuat tales qbus ad negandū moueri posset. dabit tñ sibi terminus ad se informandū et deliberandū. vt ff. de interroga. actio. l. si quis interrogatus et l. iusiuran. et ad pecunias. §. i. de quo plene p glo. et doc. in l. ij. §. qd obseruari. C. de iura. calū. et si postea nō respōdeat tūc poterit lis cõtestari aduersus ipsū vt dixi. §. ti. pri. in fi. et in d. c. vasallus. Ex pdictis infero duo notabilia. pmo qp sicut ignorās nō vr renūciare iuri suo ita nec dubitās. vt est casus singularis fm Ray. et Bar. in l. mainfestissimi. §. finaut nesciēs. C. de fur. Secūdū qp ille q respondet dubie et habet pro cõfesso qp qualiter intelligēdū sit hodie circa rñsiones que fiūt positiōibus. et an reqrat sna vel ipso iure hēatur p cõfesso vel negāte habetur plene l. c. ij. in fi. p glo. et doc. de cõfes. li. vj. p doc. iuris ciuilis in d. §. tacuit et in d. §. qd obseruari. et qd opat talis ficta cõfessio et de mō practicādi circa pdicta hr p Bar. i l. eius qui delatorē. ff. de iure fisci et p Dy. in l. i. ff. qñ ex facto tuto. et p Cy. Sali. et Bald. in l. ij. §. qd si actor de iurin. ¶ Quero qd si vasallus rñdeat obscure aliqb⁹ et truncis verbis nō intelligibilibus vel ligua greca vel alia incognita. rñdeo qp habet p sciēte et maliciose negāte. d. l. de etate. § nihil eū ibi no. i gl. ff. de inter. acti. qd itelligere nisi de elec. vt no. glo. in d. c. ij. in fi.

b **Beneficium.** Vasallus pōt feudū suū alteri sibi eqli infeudare dūmō sine fraude faciat. h. d. ¶ Not. qp vasallus q nō pōt alienare feudū sine voluntate dñi pōt tñ ifeudare dūmō infeudet eqli et sine fraude et ca. lege vt hic et. S. p quos fiat inue. § i. et. S. qliter olī se. ali. pos. §. i. dicit hic Bal. post Jo. mona. i. c. mariele de elec. lib. vj. qp fraus fit legi. qñ phibitū agit et pmissū simulat. l. iij. §. si ab ignoto. ff. de in auum. testa. l. ab anastasio i fi. C. mādati. c. i. §. callidis. j. d phi. se. ali. p Fe. Itē si fiat de pmisso simplr ad phibitū sz qd vt de vēditiōe ad pign⁹ vt not. i l. emptiōe. C. plus valet qd agit et iō a cõtrario hui⁹ tex. bñ⁹ iferre qp si i fraudē legis ifendaret nō valeret. et fac. quod vult Bal. i. l. i. C. si qd i frau. patro. dicēs qp factū i fraudē legis ē ipo iure nullū et declarat Bal. i. l. fraus. ff. de le. qp fraus ē de pmisso ad phibitū tēdēs occasio p. l. simplici⁹. ff d dōa. iter vi. et vxo. ppea recte locuta ē h gl. dū tria reqrit vt vasal. possit alteri ifeudare. pmū qp ifeudet eqli adeo qp si pmū⁹ vasal. infeudās qui mō p ifeudationē suā ē effectus dñs respectu scdi. vt. j. d phi. feu. alie. p Fede. §. illō. e ēt miles: ē nece qp sitr scōs in quē ifeudet sit miles scōz qp reqrit ē qp nō ifeudet nisi cōmō put ipe vasal. a feudans hz a dño. tertiū qp reqrit ē vt ifeudet sine aliquo precio ne videat fieri i fraudē legis. vt in d. §. callidis. Et h voluit glo ista vsqz ibi i fraudē. a. que bñ loqt. vt pbat in §. simili. et i. §. pterea. j. de capi. cora. in glo. magna i fi. et ppea ifert glo. qd si vasal. ifeudās ho accipiat nīm⁹ medietate pcij p deō toto feu. an tūc isto cāu talis ifeudato itelligat cē fcā i fraudē legis. et rñdet hec glo. sub dubio forte qp nō. dicēs qp tūc demū intelligit fraudulēta qñ p toto feu. ipe vasal. a feu. hēat vltra medietatē veri pcij. dic gl. multi hoc tenēt. et ita itelligūt istū passū. Alius. dicit qp sibi vr qp ista talis determiatio no fūdet aliquo iure. sz poti⁹ vr cē ō mētē tex. i. §. a. S. qualr olīz feu. alie. po. q dicit qp vasal. tūc demū pōt alteri ifeudare si hoc sincere fac. et c. quia si dicat qp ex liberalitate nullo iteruenicte pcio hoc fiat. similiter vr cē ō tex. i. l. i. j. de phi. feu. alie. p loth a. vbi i fo dicat qp nullū cōmertiū pōt facere. similiter vr cē tex. i. §. callidis. de phi. feu alie. p Fed. q vndisncte determiat qp pcio accepto nō pōt alteri ifeudare. et ita Ja. ardizo. in tr. qui. mo feu. at qui. sub rubricel. an feu. precio dato infeudari pos. vbi notabiliter dicit qp vasallus pōt dare in feu. i. sine precio et sola liberalitate. Ceterū si accepto precio et nō liberalitate in feudū cōcedat itelligit in fraudē facere. vnde nō valet. l. apud celsum. §. si quis aūt. et in. §. sigs ex iusta. ff. de excep. dolo. et l. fi. ff. ex quibus causis in possessio. eatur. cum similibus.

f **Inuasallus.** Illud qd fit p vasallū d suo feu. siue per iudiciū siue per trāsactionē hēri dz ratum per dñm et id qd sibi datur noie trāsactionis nō censet feudū. h. d. ¶ No. qp vasallus hēt legitimā psonam cōparendi in iudicio p re feudali. et in agēdo et in defēdēdo tale iudiciū et sna ac inde secuta erūt valida et pderūt et nocebunt dño siue ignoret siue sit psēs siue absēs dūmō nō fiat fraudulēter vt. S. dixi. Et nō psumit frans nisi pbet. ff. a pba. l. quotiens. §. qui dolo. ad quod facit. S. que fuit pma causa benefi. amitt. §. preterea. presumit enim pro processu et sententia pter auctoritatez iudicij. l. res iudicata. ff. de re iudi. fm An. de iser. Si tamē vasallus potuit denūciare. et tunc dicit Bal. qp eo ipso videtur et intelligetur esse frans cōmissa per. l. credator de distrac. pig. quod est nō dignuz. Secūdum autē intellectū Andre. ad hoc vt preiudicet domino ignoranti est necesse qp dominus veniat ex persona vasalli. si enī vellet ex psona sua venire non preiudicaret sibi gestū cum vasallo. ¶ Nota qp vasallus qui non potest obtinere in causa feudali pōt per transactionē sibi consulere. vt hic. et. i d. c. i. de cõtrouer. inter vas. et aliū. qd qualiter intelligi debet statim dicaz. An aūt sup iuribus decialib⁹ possit trāsigi. dic vt in. c. statuimus de trāsac. ¶ No. qp illud qd noie trāsactionis percipit non succedit loco rei nec est feudū. ad qd facit. l. cõtrouersia cū ibi no. ff. de trāsac. qd verum est quando percipit aliqd extrinsecū puta pars ipsius seu qp tunc retinēs nō intelligit nouo titulo acquirere. C. de trāsac. l. si pro fūdo fz Bal. ¶ Oppo. cōtra tex. et contra supradicta. et pmo qp talis snia lata i psonā vasalli nō dz extēdi ad personā dñi. pre gulā res inter alios acta. et c. l. sepe. ff. de re iudi. Et tunc re huius cõtrarij dicit Bal. breuiter se expediendo qp vasallus hic denūciauit dño. vel saltē fecit qp potuit vt dominus sciret. facit. l. creditor hypothecas. C. de distra. pig. hec modo videtur euitare contrarium. Et hec solutio potest esse vera quia imputet sibi dñs si fuit negligēs per ea que dixi. S. titu. proximo. c. i. sed tamen qp vr dimittere contum ad istū textum. Idcirco Andre. de iser. dicit qp debemus considerare qp interdum vasallus agit ad rem feudalem contra aliū possidentem et vterqz dicit ad se spectare ius feudi et ab eodem domino tunc quia causa ista ventilari debet coram domino feud. vt. j. de probi. feudi alie na. per Federi. §. penulti. qp tamen intelligas vt ibi not. et dixi. S. de controuer. feudi. apud pares termi. Et isto casu cum dominus non possit pretendere ignorantiam tūc siue sciat siue ignoret sibi fiet preiudicium adeo qp si dominus in futurum vellet venire ad vendicandum dictū feudum a vincente ex persona illius qui succumbit quia forte vel commisit aliquod delictū vel decessit sine herede masculo. vnde dicat dominus sibi apertum feudum ex illius persona ipse possessor qui vicit poterit repellere dominū exceptione rei iudicate. argumen. l. si hereditatez. §. iulianus. ff. de exceptio. rei iudi. sicut potuisset repellere victū l. quod temporis. ff. de re iudi. Sed interdum vasallus agit ad rem suam quam dicit feudalem. contra aliū possidentem ipsam rem. qui se defendendo dicit dictam rez esse suā propriam et non feudalem. Tunc vasallus agens habet necesse probare duo videlicet primo qp ille qui sibi infeudauit est dñs. Itē qp dedit sibi in feudum. que duo si nō pbauerit pronūciabit p possessore. qr absoluet a petitione ipius agētis. vñ si isto casu vellet postea venire dñs ex psona victi tāqp vasalli. dicēs qp erat vasallus et decessit sine herede vel cōmisit delictū ex quo feudū est sibi deuolutum. et p cōsequens vellet vendicare ab ipso possidente q p sniam obtinuit cōtra ipsum vasallum. tūc et isto casu dñs repelleretur p exceptionez rei iudicate siue scuerit siue ignorauerit d primo processu et iudicio. ut in isto. c. et cū rō qr vict⁹ potuit litigare de iure suo qd pterdebat. ut. i. §. i. d

inuesti. de re. alie. fac. Sed si dns vellet vendicare dictam rem tanq̃ suã ⁊ iure proprio nõ veniẽdo ex psona predicti vas. vi victi, tũc nõ pĩudicaret sibi qr agit nõie ꝫ iure suo. Nõ. n. poterit phibere vas. victum quin ius suũ experiret et go non debuit sibi nocere et si fuisset sciens. d. l. sepe §. cum aũt. nec istud. c. in h̃ dicit 9rium sed tñ loquit̃ qñ dñs diceret sibi apertũ feudũ ⁊ velle dñium ex psona vas. victi ⁊ ideo notãter dicit tex. ei tpe firmiꝫ. ⁊ erit id iudiciũ. s. sine preiudicio iuris dñi qr nõ potuit de dño per vas. victũ in pĩudiciũ dñi agi. ꝫ in suũ pĩudicium sic p̃ d. l. sepe. ⁊ p̃dicta nõ pcedunt fm Ân. qñ vas. cõueniẽ in iudicio per aliũ non possidẽtem qui dicit ⁊ allegat dictã rem spectare ad se iure pprio. ⁊ nõ ad vas. neqꝫ ad dñm vasalli tũc isto casu dicit ipse si agẽs obtineat fiet preiudiciũ dño scienti. ⁊ vigore illius sñie poterit iste qui obtinuit sp repellere ipsum dñm agentẽ siue velit ex psona sua venire siue ex psona sui vas. victi ⁊ est rõ qr ista cã principaliter est ipsius vas. nõ tangit et ius dñi. debebat. n. dominus sciens dsendere cãm ⁊ pbare rem sua esse. secus aũt si fuisset ignorans tũc nõ pateret pĩudiciũ p. d. l. sepe. Ex p̃dictis itaqꝫ pꝫ qr istud. c. cũ similibus nisi bꝫ locũ qñ dñs ex persona vas. victi vel vincẽtis vellet venire qr siue sciuerit siue ignorauerit iudiciũ ventilari sp erit firmũ et in preiudiciũ ipsius dñi qr vas. de iure suo agere potuit nec potuit p dñm impediri. vt. s. dcm̃ ist. ¶ Oppo. scdo 9 dictam primã partem qr imo dño ignoranti nõ fiat preiudiciũ ex sñia lata 9 vas. qr vasallus conuentus debuit dñm suũ notare in iudicio vt no. glo. in. l. ij. C. vbi in rẽ actio. vnde sñia lata 9 vas. nõ dꝫ posse parere dño preiudiciũ. ex predictis faciendo 9rium dicatis qr non fiat pĩudicium aliquod dño absenti ⁊ ignoranti qr imo et si fuisset facta executio adhuc dñs posset cõparere ⁊ vti iure suo non obstãte dicta sñia. l. fi. C. si p vim vel alio mõ. ⁊ tꝫ Inno. in. c. qm̃ frequenter. § qr si sup rebus. extra vt lite non cõtestata ⁊ doc. in. d. l. ij. non obstãte mõ istud. c. qr vel soluamus fm intellectum Bald. qr hic vas. denunciauit dño vel nõ fiet per ipm. Ita qr apparet qr vas. nõ est in aliqua fraude ⁊ isto mõ cõcordat istud. c. cũ dictis iuribus. Uel possumus soluere fm And. ꝺ iser. qr dominus nõ excludatur iure suo si velit venire ex persona sua vt in 9riis. secus aũt si vellet venire ex psona vas. qr tunc qd obstabat vasallo obstaret ⁊ dño. vt. s. actũ est i precedenti 9rio ¶ Oppo. iij. 9 dictam primã partem qr imo tale iudicium non põt preiudicare dño ignoranti ex eo qr feudũ non põt alienari ipso ignorante. vt. i. de pbi. feud. alie. per Lotha. ⁊ de pbi. feu. alie. per Fede. So. ibi loquitur in alienatiõe voluntaria. h aũt in necessaria que fit p sñiam cum iudiciũ reddat̃ in inuitũ. l. inter stipulãtẽ. in prin. ff. de verb. ob. ad qd facit. l. i. ff. de fun. do. ⁊. l. si filio §. pe. ff. so. ma. ⁊ no. j. de pbi. feu. alie. per Fede. ¶ Oppo. cõtra scdam partẽ que admittit trãsactionem factam per vas. in preiudiciũ dñi. ⁊ tñ ipsa transactio est voluntaria. l. ij. ff. de trãsac. l. si diuersa. ⁊. l. cum donat. C. eo. ti. vnde p trãsactionem erit ap̃ta via fraudãdi ⁊ circũueniẽdi dictas cõstitutiones Lotha. ⁊ Fede. q̃ prohibẽt alienationem. cũ partes poterunt fingere trãsactionem sub colore alienatiõis qd esse nõ dꝫ. l. scire oꝫ. ff. de ex. ⁊ cur. datis ab his Sol. hic loquitur de transactiõe que fit timore litis et iudiciũ futuri qr vere fiebat vel sperabat̃ fieri sine aliq̃ circũuentione ar. l. in sũma in pri. ff. de cõdi. inde. ⁊ pbatur de cõtr. inter vas. ⁊ aliũ. ⁊ ideo dixit Bal. in. c. i. in pri. in vi. col. j. de pbi. feu. alie. per Fede. qr vbi lis posset ne facile liquidari qr nõ esset valde dubia tunc nõ pcederet huiusmodi trãsactio ꝺ feudo qr cõsiceret̃ donatio. l. i. §. qr si. ff. si quid in frau. patro. vel possumus dicere qr istud. c. intelligatur semp qñ vas. denunciauit dño vel per ipm stetit fm lecturã Bal. vel qr ista transactio tenebit solũ qñ dñs vellet venire ex psona vas. non autem si velit venire ex ppria fm lecturam And. ꝺ iser. vel possumus fm Alna. ⁊ And. dicere qr istud. c. loquitur qñ per transactionem retinet sibi feudum ⁊ dat aduersario pecuniã vel aliquid aliud qr tꝫ vt in simili in. l. si p fundo. C. de trãsac. faciũt no. in. c. veniens. ⁊. c. de cetero de trãsac. ⁊ in. c. peruenit de arbi. ⁊ hoc et voluit Bal. in. c. i. in prin. in pe. col. i. de pbi. feu. alie. per Fede. Cõtrarium loquit̃ qñ vellet per trãsactionem trãsferre feudũ in aliũ ⁊ recipere preciũ seu estimationem qd non lꝫ qr tũc vt loco redditus. l. e his. ff. p emptore. ⁊ tꝫ Ja. ar diz. in sũma ti. qui. mo. feu. amit. sub rubricella an litis estimationẽ possit recipe. ⁊ facit qr qui nõ põt rem alienare non põt sup ea trãsigere. l. i. cũ ibi no. in glo. si aduer. rẽ iudi. l. nõ solum de predus minoꝝ. not. in c. veniẽs. ⁊. c. de cetero. de trãsac. in. l. preses. C. de trãsac. Sicut ẽ vas. non põt alienare ita nõ põt trãsigere. tñ iste intellectus lꝫ in se sit verus est 9 lrãm istam in qua appet qr vas. põt transigere ⁊ dimittere feudum ⁊ aliquid accipere loco rei feudalis. ideo melior est intellectus Bal. et erit limitatio ad predictam regulã qr ex quo denũciauit dño ⁊ fecit quicquid potuit vt dño denũciaret ⁊ p retuitione hoc casu possit vas. transigere vt loquit̃ tex. nr̃. vel et melior erit So. ⁊ intellectus And. qr possit vas. trãsigere in preiudiciũ suum ⁊ dñi si vult venire ex psona vas. similiter no. Inno. in. d. c. veniẽs. ⁊. c. de cetero. Si prelatus ẽ non põt trãsigere vel alienare de rebus ecclesie hoc faciẽ preiudicabit sibi imo ⁊ heredibus suis per no. i. c. ꝺ re presentiũ de pig. vide ad p̃dicta que dicã in. c. i. ne cõtro. inter vas. ⁊ aliũ de bene. Et idẽ et dicimus qr de re feudali non põt vas. cõpromittere sine cõsensu dñi in. c. cũ tpe vbi hoc dixit tex. ibi doc. de arbi. lꝫ in 9riũ tꝫ Spec. in ti. ꝺ arbi. § restat ver. sed nũquid vas. ⁊ Lud. in. l. i. §. ⁊ post ope ris. ff de op. no. nun. ⁊ in. l. iusiurãdum. qr ex cõuentione §. i. ff. de iureiur. ⁊ primã opi. tꝫ Host. in sũma i ti. de arbi. § sed querit̃. ver. ꝫ nũquid vas. ꝫ ex mente. d. Ant. ⁊ Panor. in. d. c. cum tpe põt hec intricatio reduci ad id quod h dicimus de trãsactione. qr si ex laudo vl sñia arbitratoris vel arbitri pnunciat̃ abdicãdo rem feudalem a vas. ⁊ trãsferendo in aliũ ⁊ nõ vꝫ neqꝫ cõpromissum neqꝫ laudũ fine sñia. ⁊ procedit opi. doc. in. d. c. cũ tpe. ⁊ Host. in sũ. Aut pnunciauit nõ trãsferendo feudũ ꝺ vas. in aliũ ⁊ vꝫ. ita pcedit opi. Spe idem dicẽ de emphiteosi lꝫ Bal. i. l. fi. §. fi. C. cõia de lega. dicat qr põt cõpromitti ⁊ ad p̃dictam distinctionẽ faciunt que no Bar. in. l. nulli. ff. de trãsac. Bal. ⁊ Sal. in. l. preses. C. de trãsac. in. l. i. C. si aduer. trãsac. in. l. si pro fundo. C de trãsac. ⁊ solet allegari glo. i. l. pe. C. de vsucap. p emptore. Et idem dicite an possit deferre iuramentũ litis decisiuũ. nam Lud. in. d. l. iusiurãdũ. qr ex conuentiõe tꝫ qr sic. Guil. ꝺ cu. dicit 9. vos dicite aut per iuramentũ sequit̃ qr feu. venit adiudicãdum ⁊ transferendũ in aliũ ⁊ nõ possit deferre. aut nõ venit trãsferendum in aliũ ⁊ possit trãsferre iuramentuꝫ per p̃dicta. vel et redeunde ad solutionẽ 9rij. ꝫ. formati. tex. nr̃. intelligatur fm And. qr vas. an feu. nullũ habebat ius. ⁊ dñs sibi infeudauerat rem alienã ⁊ ipse cõuentus timens succũbere cepit aliquid p feu. ⁊ dimisit feu. vel aliquo dato liberatur et cã trãsac. si dñs contra vas. agat ad feudũ vel fructuum poterit obijcere qr de re aliena fuerit facta concessio feu. Ideo habuit necesse concordare. tñ hoc est nimis periculosum qr non lꝫ vas. propria auctoritate interuertere possessionem dño. l. ij. ⁊ fi. ff. de acquir. pos. l. fi. C. si p vim aut alio mõ. Ideo tenete vel intellectum Bal. vel aliũ intellectũ And. ¶ Oppo. contra qr imo id qr accepit nõie in transactione debeat esse feu. vt pbatur. j. quid iuris si post alie. feu. in. §. postq̃ ꝺ cum ibi no. in glo. ¶ Solutio ibi loquit̃ de eo quod accipit̃ per alienationem feu. factã voluntate dñi. Et sic casus sunt diuersi fm And. de iser. ¶ Oppo. ad idem qr imo sit feudum qr loco rei succedit quia de d. l. imperator. in si. ff. de leg. ij. ⁊ de peti. here. l. si rem ⁊ preciũ. Sol. istud datum noie transactiõis nõ fuit datũ vt esset in feudũ neqꝫ similiter receptũ. ⁊ sic libera remanere vꝫ. l. altius. C. de serui. ¶ Quero ab et iuxta pri

ma; partē an tale iudiciū vel sñia p̄iudicet ceteris agna-
tis sicut preiudicat dño. Et respondeo q̄ si in ipso iudicio
fuit disceptatum de iure oīm agnatoꝝ ꝛ fuditus ipsis
agnatis preiudicabit alias nō. p. d. l. sepe. Et est rō q2 nō
potuerūt discuti de iure suo potuerūt interesse liti ne collu
dere ꝛ p̄batiōes adducere. l. si plures. ff. de ap. ꝛ ff. d
inoffi. testa. l. si suspecta. nā idē ius q̄ erat apud vas. erat
ꝛ apud alios agnatos sequētes ꝛ non diuersū meri
to veniūt cū veniāt ex persona p̄pria ꝛ non ex p̄sona vi
cti eodem iure. Secus est in p̄sona dñi. vt. s. ostēsū ē.
Quero si presupponam⁹ agnatos posse venire ad re-
trahēdū an sale viuente ipso vas. sint exclusi. ita q̄ necesse
habeāt expectare mortē ipsius vas. ꝛ puto q̄ sic per ea que
no. glo. penul. ꝛ q̄d ibi dixi in. §. hec quoqꝫ. s. de suc. feu.
Quero supra hāc partē an trāsactio p̄iudicet alijs agna
tis. dic q̄ nō cum istud. c. hoc nō dicat ar. l. si seruū. §. non
dixit. ff. de acquir. here. ꝛ q̄ intelligerē si sciuissent cū isto
casu nō necessitenī ad ꝯdicendū, put facere tenenī in in
dicto fm quod. s. p̄xime dictū est fm And. de iser. ꝛ pōt
dici q2 ex inuitis agnatis potuit vas. transigere quātū
ad preiudicium per ea que traduntī in. l. gaius d̄ pig.
Facit ad p̄dicta q̄d habeī in. c. veniens ex̄. de trans.
ꝛ q̄d dixi in. c. i. in prin. l. de alie. feu. paterni. ꝛ. s. qui. mo.
feu. amit. §. preterea. Circa scdām partē quero q̄d si
dñs conuenit cū vas. recipiente vt recipies teneret in feudū
rem receptā ab eo a quo tenebat rē dimissam an tūc cēsea
tur feudū ꝛ dic quod nō per regulā q2 alteri stipulari nō
pōt. l. stipulatio ista. §. alteri. ff. de verbo. obli.

8 **Domino.** Dñs ex culpa per eū cōmissa
in p̄sonā vas. vel alterius p̄ri
uaī p̄prietate feudi que applicari dꝫ ipsi vas. dū-
modo ex eadē culpa vas. fuisset amissurus feudū si eā cō-
misisset. h. d. No. q̄ dñs eadē fide ē obligatus vasallo
qua tenet vasallus ipsi domino vt. no. glo. in. c. de forma
xxij. q. v. nam sicut vasallus ex delicto priuatur feudo ita
ꝛ dominus p̄prietate vt hic ꝛ. j. qualiter do. p̄prie. priuet
c. i. ꝛ dixi. s. de forma fide. c. i. ꝛ facit q̄d not. Bar. in. l. i.
C. de cupressis. li. xi. in. l. fi. ff. de accept. intellige nisi alia
ratio formet pactū q2 vbi est diuersa rō non equiparanī. l.
pap. exuli. ff. de minoribus. ꝛ iō dixit Bal. in. c. i. j. qua-
liter do. p̄prie. priu. q̄ si emphi. vel vas. tenetur ex cōuen-
tiōe ad certā penā pecuniariā ad illam dñs nō tenebitur
p. l. si interpellaī. §. si ab altera. ff. de arbi. ꝛ. l. si de mers
in prin. ff. e. ti. ꝛ. j. dicā. No. equalitate inter do. ꝛ vas.
esse seruandā vnde equū ꝛ vt paria iura desidēt, put dī
in tex. i. de pace iura. fir. ꝛ circa fi. nā sicut p delictum cō-
missum in dñm per vas. vtile dñium vas. cōsolidaī cū p̄-
prietate dñi. §. fi. que fuit pri. cā be. amit. ita p delictum cō
missum p dñm cōsolidaī p̄prietas dñi in vtili dño ipsi⁹
vas. vt hic ꝛ in. d. c. i. qualiter do. p̄prie. priue. Et ex hoc ha
betis vnā d̄rām inter emphiteosim ꝛ feudū. nā que di
cunī hec q̄ ꝯuentione siue fellonia dñi feudatari⁹ lucraī
p̄prietatē nō simpliciter; hñt locū in emphiteota. nam si
dñs alienat p̄prietatem nō p hoc dñā p̄dit. nec si ꝯfacit ꝯ
tra emphiteotico Spe. ꝛ Jo. an. in ti. de locato. §. nunc
aliqua. p̄si. penu. Jmol. in. c. potuit de locato in. q. charta
Pau. de ca. in. l. ꝫ si hac. §. patroni. ff. de in ius vo. nam
alienatio dño nō reperiī p̄hibita. ergo p̄missa l. tradiī. C
de hered. empt. l. p̄dia. C. de cōducto. ꝛ p̄cur. p̄dio. fisca.
l. facit q2 nunq̄ priuaī quis iure suo nisi expresse lege
caueaī glo. in. c. si de turpi. cū cōcor. sꝫ nullibi caueī q̄ ꝯ
faciendo dñs directo p̄prietate priueī ergo ꝛc. vtē p̄baī
q̄ p̄aliter h̄ est p̄uisum in vas. ꝛ dño iter quos ex mutua
fidelitate agiī vt demū ē. vtē in exorbitātib⁹ ꝛ odiosis dicta
in feudis nō extenduntī ad alios casos vt dixi. s. in p̄lu-
rib⁹ locis hui⁹ cōmentū. Istat cōclusio q̄ dicta hic de vas. ꝛ dño
nō hñt locū in emphiteota ꝛ dño directo. Not. tex. ibi
ad vasallū q̄ si vas. p̄prietatem deuolutā nō acceptet nō
deuolueī ad agnatos suos sꝫ vī dño remisisse deuolutio
nem, ita Bal. hic p̄ hunc tex. ff. ad sil. l. diuus. Jtē no.
fm Bal. ibi prinere nō operit an ipso iure an p sñiam in
telligi dꝫ. s. per sñiam q2 modus ꝛ forma traditus in suo
correlatiuo. in alio vī expressus ē si aliud nō dicaī. l. fi.
C. de indicta vidui. tol. ꝛ ita tꝫ Bal. in. c. i. in prin. j. qua-
liter dñs p̄prieta. priue. sobdicēs ibi p illum tex. q̄d etiā
si culpa est notoria tñ requiriī sñia priuatoria. sꝫ punctus
stat an in casibus in quib⁹ ipso iure priuaī vas. de quib⁹
in. c. i. in prin. s. qui. mo. feu. amit. in. c. i. ꝛ. ii. d̄ feu. cuip.
non amit. puta. in alienatiōe vt dictū est in. §. fi. s. que fu-
it pri. cā be. amit. priuatus est dñs certe attēta rōne Bal.
vī q̄ sic q2 sunt correlatiua ꝛc. ideo cū ministerio tex. hic
visus est verbo infinitiui mōi p̄tinere q̄d ad oēm tp̄s est equi
uocū ꝛ preteritū ꝛ futuꝝ. Bar. in. l. v. §. stipu. ff. de v. ob.
iñ cum ad tollēdū cōsequētias sufficit dare instantiā. c. si
cut vt geri. i. q. i. glo. in. l. creditores. ff. de op. no. nun. iō
iudicarē absurdū dicere q̄ cū non debeī ita recurrentia p
dñm vas. sicut eꝯ ꝛ vas. suscipit prius liberalitatē a dño
anteq̄ rependat regulariter ē in mō pene arrogande pri
uationis p̄prietatis deferaī dño vt p sñiam nō ipso iure
sit priuatus; facit l simile tex. in. c. i. in prin. ver. si vero feu
dum. s. de cōtro. inuesti. vbi plus deferī dño q̄ vas. nam
vbi est diuersa nā vas. ꝛ dñs ad paria nō iudicanī. And.
in. c. i. an ille qui interfecit fra. do. faciunt q̄ videbim⁹ in
c. i. in fi. j. de capi. corra. ꝛ ideo iñ tex noster visus sit verbo
infinitiui mōi in dubio intelligemus vt nō imponeret cano
nem fate iñte. sed serē de glo. in regula in penis de regu.
iu. li. vi. l. interpretatiōe. ff. de pe. ꝛ ex dicto Bal. q̄ in pe
nalibus ꝛ odiosis dictū de vno correlatiuoꝝ h2 locū in re
liquo, voluit clarius Bar. in. l. i. C. de cupressis li. x. He.
in. c. i. de tēp. ordi. li. vi. Bal. in rub. C. de reb⁹ cre. Bal.
in l. i. C. de sa. san. ec. Opp. ab ex̄ q̄ sīno p delictā dñi
cōmissū in aliū q̄ vas. non dꝫ p̄prietas feudi ptinere ad
vasallū sꝫ ad agnatos p̄rimores ipsius dñi delinquētis
sicut p̄tē ꝯ in vas. delinquēte in aliū q̄ in dñm. q̄ feudū
trāsit ad p̄rimores agnatos vas. vt ē tex. s. que fuit pri.
cā bñ. amit. in §. deniqꝫ. So dixit Bal. q̄ aliud est in deli
cto cōmisso p vas. quo casu distinguiī an sit cōmissum in
dñm. ꝛ tūc feudū trāsit ad dñm an sit cōmissum in aliū
quo casu trāsit ad agnatos quib⁹ erat aliqualis spes suc
cedendi ꝛ b̄sficio cōcedentis vocari vt vt vidimus in. c.
i. s. de gradi. suc. in feu. Sꝫ q̄ p̄prietas feudi spectet ad
aliquē qui ad dñm nō est tanta spes. neqꝫ quispiā vī vo
cat⁹ ad illā nisi, put ipse dñs voluerit ꝛ sic p̄prietas lucraī
magis libera respectu agnatoꝝ suoꝝ q̄ feudū q̄d ad agna
tos vas. ideo nō mirꝫ si dño culpā cōmittente nō sit trāsit⁹
ad suos agnatos vt p̄prietas in eos vadat sꝫ ibit in vas.
indistincte vt est casus in isto. c. fm ip̄m qui ita simpliciī
intellexit. Sꝫ h̄ nō vī rōnabilis Alua. q̄ magis vas. bene
ficieī ꝛ fructū cōsequaī ex delicto dñi quā eꝯ. tū q2 vas.
iurat dño ꝛ recognoscit ac tā a dño nō eꝯ, vt dixi. s. d̄ for.
fide. in. c. i. itē quātū ad effectū equa lance se tractare de
bent inter se. videmus q̄ si vas. stat p annū ꝛ nō petat ine
stiturā q̄ priuaī feu. Jta eꝯ si dñs stat p ānū ꝛ noluerit in
stire q̄ priuaī p̄prietate ꝛ hoc iō est vt seruet equalitas i
ter eos. ita no. glo. in ti. s. p per quos fiat inuesti. in fi. ꝛ iō
hoꝝ timore intelligit istud. c. in feu. nouo q̄ casu ex delicto
vas. cōmisso in aliū quā in dñm sp reuertiī tale feudū ad
dñm exclusis oībus descēdentibus agnatis ipsius vas. p
ut late in d. c. fi. ita ꝛ in casu nr̄o ex delicto dñi in aliū quā
vas. sp reuertiī p̄prietas feudi in vas. exclusis oib⁹ agna
tis ꝛ descēdentibus dñi. Et hoc mō intelligēdo fuaī equa
litas ꝛ tollitur ꝯrium. Similiter in feu. antiquo erit equa
litas q̄ sicut ex delicto cōmisso p vas. in aliū q̄ in dñm
feudum nō dꝫ transire ad dñm sꝫ remanere dꝫ apud p̄xi-
miores agnatos vas. exclusis filius vt ibi dixi. ita ex deli
cto cōmisso per dominū in aliū quā in vas. debebit domi
nium feu. si est antiquū remanere apud agnatos ipsius

domini exclusis filiis et nõ ad vas. Et ius vr sentire Ja. ar di. Ubi vr opi. Bal. posse sustineri. vt tex. noster loquatur in feudo antiquo et indistincte cõsolidetur proprietas cum vtili dominio. Nõ ob. ar. Alua. q nõ debet dominus et vas. ad impar iudicari cũ. §. adductis. q: in casu nr̃o ẽ maxima rõ dĩe. nã in feu. antiquo statim est ius et inuito vas. gradatim spe quesitũ aliis agnatis. c. i. §. de suc. feu. et c. i. de gradibus in feu. vñ nõ faciliter facto vas. amittunt alii agnati ius suũ. §. si. §. que fuit pri. cã be. amit. sed in domino est secus. nã in sua proprietate omodã hz libertatem quo ad agnatos pz q: põt dominus alienare feu. sine consensu agnatorum suorum dũmõ alienet cũ consensu vas. vt pbat in §. ex eo de. i. de lege corr. et §. p. dicat. i. de pbi. feu. alie. per Fede. et in. c. ij. quo tpe miles. que iura volunt q dñs nõ possit alienare feudũ sine cõsensu vas sicut ecõtra non põt vas. sine cõsensu domini. vt. i. de vas. qui cõtra cõstit. Lotb. feu. alie. et de pbi. feu. alie. p Fed. p totum. pbat sexto illa iura q dñs põt alienare feu. sine cõsensu agnatorum suorum q: si requireret cõsensus agnatorum suorum tex. diceret sicut dicit de vas. alienante feu. paternũ. vt est tex. i. de alie. fe. pa. in prin. et sic pz q maiorẽ libertatem hz dominus in proprietate feu. etiam antiqui quo ad suos agnatos quã vas. q: dominus põt sine eorum cõsensu alienare. vasallus autẽ non. O. c. i. de alie. feu. pa. ergo vasallo delinquente dñm inquirẽ vtrũ offendat dominus vel alius. c. i. § deniqz. §. q fuit pri. cã be amit. q: si offendat dominus feu. reuertitur ad eũ. Si vero offendant agnati feudũ pertinet ad eos si feudũ sit antiquũ. Et rõ est quã assignat tex. in simili in c. i. in prin. i. de alie. feu. pa. in prin. hoc est pp spem reuersionis quã habent. hinc est q vas. nõ põt eis preiudicare alienando. vt est tex. ibi in verbo reuersum sicut ergo non põt alienando nõ poterit et delinquẽdo pro quo facit doctri. Bar. in. l. si quis in tantũ. in. ij. col. C. vnde vi. et in. l. statu. i. §. si. ff. de iure fi. vbi cõcludit q qñ quis pbibetur alienare fauore alterius cõtrahendo pbibetur et alienare delinquẽdo. Exemplũ ponit de muliere que sicut nõ põt dotẽ alienare cõtrahẽdo nõ põt et delinquendo hinc est q dos non publicatur nisi in casibus. l. quinqz. ff. de bo. dam. et bene facit. l. si finita in. ff. de vectig. ff. de dam. infe. Ita in proposito sicut fauore agnatorum nõ põt alienare vas. non poterit et delinquẽdo. et sicut nõ põt dominus alienare i preiudiciũ vas. nõ poterit et delinquẽdo ei preiudicare. Et q sit bonũ ar. ab alienatiõe q fit p cõtractũ ad alienationẽ q fit p delictũ. probatur q: sicut feudũ antiquũ alienatũ p vas. irrequisito domino et irreq. agna. pertinet ad agnatos exclusõ dño vt e glo. in. c. i. §. quoqz in verbo parte. de succes. feu. et ibi Ja. de bel. et And. de iser. in. c. i. §. si fuit. qm. mo. feu. amit. Jaco. de bel. in. c. an imperiale de pbi. feu. alie. per Fed. ita et vas. cõmittẽte sellonia in aliũ q in dñm feudũ pertinet ad agnatos. tex. est in. c. i. §. deniqz q fuit pri. cã be. amit. q rõ cessat in agnatis dñi qui nõ hñt spem reuersiõis nisi ad voluntatem dñi vñ põt dominus alienare sine eorum cõsensu. et eis preiudicare. vt. §. pbaui ergo et delinquendo cũ sit bonum ar. Et per ista pz ẽsium ad fundamenta et rõnem Alua. vbi dicit q sic pari pcedunt et iudicantur vas. et dñs. c. i. qualiter dñs feu. ppri. pri. q: est verum vbi militat eadem rõ. sed in casu nr̃o est diuersa rõ q: agnati vas. hñt spem reuersionis ideo feudũ facilius pertinet ad eos. sed agnati domini non hñt spem reuersionis ideo p delictum domini nõ acquirunt sibi feudũ. Nõ ob. et aliud fundamentũ Alua. q absurdũ esset q vas. magis beneficiaretur pp delictum dñi q dominus ob delictũ vas. q: non est verum imo esset maius absurdũ tenere opi. suã. nã si vas. delinquente feudum reuerteretur ad dominũ dñs beneficiaretur cũ alterius dãno. s. agnatorum ipsius vasalli qui spem hñt reuersiõis ar. l. ij. §. merito. et §. si quis a principe. ff. ne quid in loco pub. ar. l. nec auus. C. de emanci. liber. et. l. nã hoc natura. ff. de cõdi. inde. sed domino delinquẽte sed feudũ pertinet ad vas. nõ beneficiatur vasallus alterius

dãno. q: agnati dñi nõ habẽt aliquod ius sicut agnati vasalli vnde teneo opini. Bal. pro quia pondero hic esse tex. in gñalitate sua dũ vult generaliter et indistincte dicat feudũ pertinere ad vas. nec distinguit inter feudum nouum et antiquũ. ergo indistincte venit intelligẽdus. l. de pcio. ff. de pub. l. i. §. generaliter. ff. de leg. pñ. in. Tenẽdo tñ opinionẽ Bal. limita nõ procedere in crimine pduellionis cõ principem q: domino cõmittente tale delictũ ex quo bona sua veniũt cõfiscãda proprietas feudi nõ trãsfertur in vas. sed publicatur et applicatur camere fiscali. ita mirabiliter determinat And. de iser. hoc dicens q ita se hz vsus et cõsuetudo. mouens etiã q: esset incõueniens q vas. efficeretur dominus proprietatis illius pduionis et endet ad istũ tex. q debz intelligi de offensione facta i aliũ principaliter sed in cõsequentiã facta in ipsum vas. puta si dñs acriter verberasset famulum vel fuum vas. in obprobriũ et sigillationẽ suã et ar. l. ite apud labeonem in § si quis sicut. ff. de iniur. Uel aliter q iste tex. restringitur ad cãs expressas in sua materia. et iuuet sm Alua. vr̃ sentire Spe. in ti. de feu. in. §. qm̃ ver. xl. sed cõtrarium videtur sentire Bar. in. l. si finita. ff. de dam. infec. in. §. si de vectiga. Et cõtrariam sñiam de iure q imo hoc casu proprietas feudi non publicetur sz ipse Alua. hic per tex. i. l. si. §. si libertinũ. ff. de bo. dam. et sz ipse non inducat. pbat tex. dum loquitur de liberto q: libertus et vas. equiparantur. glo. ẽ in. c. i. in verbo reuerentia de milit. vas. qui contumax est. Bal. in. l. liberti liberteqz. C. de operis liber. in. xv. col. adducit etiã sm tex. in. §. istud quoqz. i. de probi. feu. alie. per Fede. Puto q opi. Alua. sit de iure verior sz sm cũ curia multorum principum cõtrarium obseruet. Et vltra p eũ allegata moueor q: vbi agitur de priuatione feudi dominus et vasallus a pari pcedunt et iudicantur. c. i. qualiter dominus proprietate priuetur Bal. in. c. i. §. si. per quos fiat inuesti. modo habito q vas. delinquente taliter q bona sua veniunt confiscãda feudum nõ publicatur sed reuertitur ad dominum si est nouum si est antiquum vadit ad agnatos fisco excluso. tex. est in. c. i. § deniqz que fuit pri. cã ben. amit. et in. c. i. si vasallus feu. pri. in. c. si vasallus. si de feu. fue. contro. inter dom. et agna. in. c. imperialis. §. istud quoqz de probi. feu. alie. per Fede. in. c. felicis. et in. c. quibusdam. extra de pe. Bar. et Jmo. et alij. in. l. si finita. §. si de vectiga. ff. de dam. infec. ita etiam dz esse econtra domino delinquente q: non debet feudum publicari. sed transferri in vasallum excluso fisco. et bene facit doctri. Bar. s. adducta in precedenti questiõe. et ita reperio tenuisse Ludouicũ roma. in. l. si finita in. §. si de vectiga. ff. de dã. infecto. nec respõsionem And. de iser. sufficiunt ad istum tex. et primo dum dicit q se hz vsus. quia fateor si sic esset per tex. in. l. minime. ff. de le. tamen ex quo And. de iser. fuit summus feudista. et testatur de consuetudine. videretur standum eius dicto vt voluit Bar. in. l. de quibus ff. de legi. tamen hoc vltimũ non affirmo quia multi. i. tenẽt contrarium. non est etiã bona responsio dicere q iste tex. restringatur q: tex. loquitur indi. et indistincte venit intelligendus vt iuribus vulgaribus. Cogitabam verum opinio. And. de iser. posset procedere forte in crimine lese maiestatis. vt princeps sit vltor iniurie sibi illate sicut in simili est tex. in. c. i. §. deniqz que fuit pri. cã ben. amit.

Feudum. Js summa hoc vult. Feudũ concessum sub pacto vt inuestitus et sui heredes masculi et femi. et cui dederint habeant retinet propriam naturam feudi donec apud eos remanet cum vero fuerit alienatum desinit esse feudum. h. d. C Nota q si vasallus cõmittat felloniam q priuatur feu. siue feudum habeat propriam naturã siue non. et dz feudũ perdere naturã feu. qñ in inuesti. sunt adiecta ista verba et quibus dederint. q verba faciunt q sz feudũ de sui natura nõ sit alienabile. tñ per ista verba pdit nãm suã et efficitur aliena

bile in tm̄ q̄ poterit vas. sine cōsensu dñi in totum illud quo vis rī. alienare siue emptiōis siue donatiōis siue alterius cuiuslibet alienationis. s. tex. est. i. de feu. non hñte ꝓpriam na. feu. Et istō est q̄ faciebat dubiū q̄ ex quo poterat alienari videbatur q̄ non deberet amitti ꝑ felloniam ꝑ regulā legis. ⁊ in re man. C. man. tñ contrarium deciditur in tex. ⁊ rō decidendi fuit q̄ donec feudum est apud inuestitū dꝫ eē ligatum vinculo fidelitat. ⁊ similiter heres suus, vt ꝫ. de for. fidelitatis per totum, ⁊ regulatur tanq̄ feudum lꝫ sit datū contra rōnem cōem feudi ideo amittit̄ ex eisdem cāis quibus amitteret̄ ꝓprium feudū sm̄ doc. Addo bene ferre tex. notabilem. l. si. in verbo reuerentia. C. de bonis lib. vbi est tex. q̄ lꝫ patronus remittat ius patronatus liberto remanet tñ libertus obligatus ad ea q̄ concernūt fidē ⁊ reuerentiā prestandā ꝓrono. ita est dicēdum in vas. cū vasallus ⁊ libert⁹ equiparētur vt dictū fuit. ¶ In tex. ibi ea. l. no. q̄ pactū cōtra nām feudi vꝫ ⁊ tꝫ. cōcordat tex. j. de feu. non haben. ꝓpri. na. feu. ⁊ rō est q̄ pactū ꝯ nām ꝯtus vꝫ l. pacisci ff. de pac. l. pacta cōuenta. ff. de ꝯhen. emp. l. lucius ⁊ l. dies spon. ff. depositi. Sed ꝯ substātiā cōtractus nō vꝫ. l. cum precario. ff. de preca. lꝫ q̄nq; faciat trāsire in aliam spēm cōtractus cū pactum cōuenie l. vbi ita donatur. ff. de dona. cā mor. ⁊ de pacto ꝯ nām feudi habes hic exemplū. Exēplum āt contra substātiam feudi esset si fieret pactum q̄ vas. non recognosceret dñm in su periorem: de quibus videbimus. i. de feu. non habē. ꝓpr. na. feu. ¶ Tertio no. ex isto tex. q̄ lꝫ verbum heres in mā feudali cōprehendat filios masculos tm̄ ⁊ non personā extraneam. c. i. §. ⁊ si clientulus. de alie. feu. tamen q̄n sont apposita ista verba, ⁊ cui dederint. istud feu. transit ēr ad extraneum heredē. ⁊ lꝫ feu. regulariter non possit alienari sine cōsensu dñi. tñ isto casu poterit. imo fortius ei singulari⁹ sm̄ Ja. de bel. ⁊ Alua. postq̄ȝ erit alienatum fellonia vas. non nocebit emptori. Aliud ⁊ singularē effectū operantur sm̄ Ri. de nea. q̄ si cōcedo rem in emphiteosim tibi ⁊ cui dederis per ista ṽba poteris alienare me domino irrequisito ⁊ facta alienatione statim es liberatus a prestatione canonis ⁊ cum eo transit simpliciter. Alua. hic. que nota q̄ pulchra ⁊ quotidiana sunt.

Si ticius. Hoc dicit. Pactū ꝑsonale nō extendit̄ ad ꝑsonas nō noiatas i pacto vel alias. Pactū regulat̄ sm̄ nām rei deducte i pacto. ¶ Not. q̄ pactū appositū sup aliq̄ re regulat̄ sm̄ nām ipsius rei. lꝫ. n. verbū heredibus cōprehendat ēt heredē extraneum. l. heredū appellatiōe. ff. de ṽb. sig. tñ in mā feudale nō comprehēdit ꝑsonam extraneam. reliqua vero pertinētia ad nām huius. §. videbimus. i. de eo qui sibi vel heredibus suis ⁊c. [?] fecit agna.

¶ Rubrica de pace tenenda ⁊ eius violatoribus.

¶ Hec rubrica continuat̄ ad precedētes. ꝯ in ti. precedēti visum ē de cōtro. que orit̄ occasiōe feu. vel q̄ post discordias ⁊ cōtro. solet ptes venire ad pacē ⁊ cōcordiam, io ponit̄ rubrica de pace tenēda. itē q̄ metu pene q̄s nō audet violare pacē, io ponit̄ scḋa pars rubrice ꝯ eius violatorib⁹.

Federicus. Hoc vult. Imperator federicus suadet pace ⁊ vult q̄ oēs obseruent ⁊ statuit penā ꝯ non seruātes dicēs q̄ qui hoiem. i. pacis edictū occiderit capite puniat̄ nisi ꝑ duellum ꝓbet q̄ fecit ad sui defensionē. vel si manifestū sit q̄ volūtarie fecerit cessat ꝓbatio ꝑ duellū ⁊ pena capitis punit̄ si vero fugerit bona ei⁹ mobilia publicāntur imobilia pmittuntur eius heredib⁹ dūmodo iurēt q̄ nullū emolumentū sibi prestabūt ⁊ ipsis ꝯtrafacientibus hereditas applicat̄ fisco, qui ꝯo infra pacis edictū hoiem vulnerauerit sibi man⁹ amputabit̄, si nāt aliqs sine sanguinis effusiōe aliquē percusserit vel sine ꝑcussiōe eū inuaserit pena pecuniaria punit̄ h.d. vsq; ad §. si clericus. ⁊ no. q̄ lex non artat seq; ligat

nisi in loco vbi est. de quo dic plene vt per glo. ⁊ doc. in c. ij. ex. de cōsti. ⁊ per glo. in ꝓhemio decre. ¶ Not. ex tex. ibi inde ⁊c. q̄ lex noua quātumcūq; penalis pōt reseruare in penā legis antiq̄. facit. l. quotiens. C. de acti. ⁊ ob. ꝑ Cy. in. l. iij. de sepul. vio. ⁊ ꝑ Bal. i. l. nō ē nouū. ff. de leg. facit qḋ videbim⁹ de pace iur. fir. ⁊c. §. iniuria. ¶ Et no. q̄ ibi c. hꝫ locū gnāliter siue imperator indicent pacē siue ciuitates siue singulares ꝑsone, vt ꝓbat̄ hic sm̄ Ja. ⁊ Bal. ⁊ no. Bal. i rubrica de treu. ⁊ pa. vbi allegat istum tex. ⁊ iv. si q̄s vero temerario ¶ Et no. q̄ nō vr̄ rūpere pacē qui ꝑ nouā discordiā alterū offendit. q̄ de hꝫ nō vr̄ esse cogitatū sm̄ no. in. c. si. de imu. ec. in nouel. in. c. cū iter ꝑ Hosti. de renū. Bar. i. l. qui seruū. ff. de ṽb. ob. ¶ Et no. q̄ iudex nō dꝫ admittere friuolas ꝓbatiōes homicide. ¶ No. pacē esse desiderādā ⁊ q̄ pax fiat dn̄t rectores terre esse solliciti no. in auth. de māda. pri. lꝫ. ex. d. i. i. l. ⁊ prouī. ¶ No. q̄ voluntarius homicida. i. pacē cōstitutā decapitādus ē. ⁊ rō e litttere q̄ dat cām perturbatōis pacis pariter simul videm⁹ in. l. si. ff. de re mili. ⁊ hꝫ in glo. i. in pa homicida quoq; de iure cōi illō q̄ fecit sponte pectat, vt dicit tex. in. l. iij. C. de epi. audi. Qualiter āt talis pena capitalis itelligat̄ in homicidio vide gl. insti. de pub. iud. §. ite lex cornelia. ⁊ ꝑ doc. in. l. eiusdē. §. pe. ff. ad. l. cor. de sicca. ⁊ sic habet. hi aliꝫ q̄ vbi lex simpliciter loquit̄ de capitali pena intellr̄ de pena exilij. gl. est i. l. a. C. ne iudei xp̄ia. mā cip. voluit Imo. in. l. ii. ff. de pub. iud. in. c. quātoi. in col. de iureiur. Illud ē verū nisi ex subiecta mā aliud appeat, sā cū hic loq̄mur ꝯ pena ꝯ homicidā ⁊ fractorē pacis absonū eēt interꝑtari hanc legē iponere hōicide q̄ frēgit pacē penā exilij: cū etiā hodie homicide hodie iponatur maior pena glo. in. § itē lex corne. in ṽbo vltore gladio insti. de pub. iudi. ⁊ ꝓbat̄ in. §. si q̄s aliu. j. eo. vbi ꝯ vulnerātem iponit̄ pena abscisiōis manus Ridiculum esset q̄ itelligere q̄ minor pena faciēti homicidiū iponeret̄ q̄ȝ qui hoiem vulnerauit. ¶ No. casum in q̄ quis purgat suā inocētiam ꝑ duellū. putauerūt. n. antiqui q̄ de⁹ sit auxiliator iusto. verū tñ q̄ multotiēs accidit ꝯrium vt q̄s sub iusto duello pereat no. glo. in. l. qua actiōe. §. si q̄s in colluctatiōe. ff. ad l. acqui. io an hodie duellū sit licitū. j. dicā. an vict⁹ efficiatur seru⁹ vincētis. Bal. in. l. i. ꝯ de lati. liber. tol. l. libert⁹. de sta. ho. ¶ No. q̄ vbi delictū ē manifestū nō hꝫ locū pugna. sā vbi ē clara ꝓbatio nō hꝫ locū ꝯclaratio. l. i. ff. ꝯ de pre. l. c. hñi quidē. xcvi. di. sm̄ Ja. de bel. qḋ. n. pꝫ ex se non est ꝓbare necesse. l. ea q̄ dē. C. de ac. ⁊ ob. ⁊ no. in. l. cuius ꝯ app. ⁊ sup tali manifesto nō dꝫ iudex aduertē od friuolas ꝓbatiōes neq; morari sup ambagib⁹ q̄ allegaret̄ ꝑ homicida sm̄ Bal. de q̄ te remitto ad ea q̄ hn̄tur i. l. qui sniam C. de pe. in. l. si. C. de ꝓba. ⁊ i. l. additos. C. ꝯ app. ¶ No. q̄ q̄s se defendēdo pōt aliū ipune occidere vt vitā suā defendat. de q̄ tñ dic vt no. ꝑ glo. ⁊ doc. i. l. vt vim. ff. de iusti. ⁊ iu. ⁊ in. c. dilecto de sen. excō. li. vi. ⁊ i. c. suscepimus ex de homici. cū ibi no. ¶ Ex ver. si vero pacis no. q̄ bōa mobilia cēsent̄ eē de ei⁹ territorio vbi reꝑiunt̄. q̄ illi populo sm̄ fisco illi⁹ loci cōfiscant̄ vt in hꝫ tex. ad qḋ facit q̄ habetur in. l. forma sin. §. si vō. ff. de cēsib⁹ Hosti. in. c. nimis de iureiur. faciūtq; que no. Bar. is. l. cūctos populos. C. ꝯ sū. tri. ⁊ fide ca. nā ciuitates lōbardie ex pace cōstātie hūt fiscū. §. nulla in auth. de desen ciui. no. in. l. a. C. de bo. vaca. ¶ No. h tex. sm̄ Ja. de bel. ⁊ Bal. q̄ ꝑ cōtumaciā delinquētis bona imobilia hodie nō applicant̄ fisco. sꝫ relaxant̄ ꝓximis, q̄ secus erat de iure veteri, vt i ti. de requi. reis. C. ⁊ ff. ⁊ q̄ dicat hic tex. a facie iudicis aufugerit intellige Bal. q̄ citat⁹ nō cōparet i populo publice. facit q̄ hn̄tur in. l. fulci. §. qḋ sit latitare. ff. ex qui. cau. i pos. ea. in. c. si. de eo qui mittit̄ in pos. hodie idē esset si delinquēs sit cōdēnat⁹ q̄ bōa nō auferent̄ heredib⁹ regulariter. vt i bona dā. C. de bo. dā. ⁊ in corpe vñ sumit̄ ⁊ in auth. ꝯ ne mī. prin. §. cꝫ. Ex q̄ pꝫ sm̄ quosdā q̄ titulus ꝑdictus de requi. reis. sit hodie correctus in reb⁹ imobilibus de h no. glo.

in.l.i.ff.de iure fis.sup verbo.ll.e.§.dicā. et dicit Bal. q usqz adeo stricte i delictis specialibus procedimus q si p statutū ex delicto quis sit bānitus ad mortē.q si nihil dicat de bonis nō publicantur bona.facit que habent per eūdē Bal.i.l.i.C.de heredi.inst. dic.s.i.c.i. i pm.§.ti.i. ¶ No.q in snia pt apponi modus q modus dz obseruari sicut codicio vt hic et i.l.cū eorū cū ibi no.C.d iē.et iter. olim indi. ¶ No.q i snia pōt artari ps vt hic et i.l. cū mdet.C.de sen.et iterlo.om.iu. ¶ No.hic tex.q hic filiꝰ nō pt alimētare patrē bānitū vel hostē:qd si facit pinē i amissione bonorū q sibi erāt cōcessa ne patrē aleret.de qua materia plene p Bar.ff.de libe.agnos.l.si qs a liberis.§.sed vtrū. ¶ No.ex hoc tex.quē priuari debito iure nature pp banū de quo p Doc.i.l.i.C.de here.insti.ad qd facit.j.ti. pe.et qd no.i.l.fi.C.de iure fisci li.x. ¶ Ex ver. si qs alius no.q qs nō pōt aliū vulnerare ipūe nisi faciat necessario aio se defendendi vt hic.qn āt dicaē vulnus pōt Bal.in l.prox aut.ff.de iniuriis.et Bal.i.l.fi.C.de edil.act.et attē dit an pposito occidēdi an vulnerādi fecerit.l.i.§.diuꝰ. ff.ad.l.cor.de sica.et pbatio q aio se defendendi pcussit scribit pcussor p ea q habēt i.l.ad.l.cor. de sica.i.e.sicut dignū de homicidio.l.si quē.C.de excep. sm Bal hic.et si modus defensiōis excedaē lz nō puniē i toto delicto m i aliquo ita Bal.hic Ky.et Bal.i repetī.i.r.q.i.l.i.C.vn vi.Jo.an.in.c. significasti de pen.et remis. solet allegari tex.i.l.si adulteriū cū incestu.§. iperatores ibi Ang.ff.de adulteriis.volunt Jo.an.in addi.ad Spec.i.ti.d homici. in rubrica Bal.in.c.i.§.si qs il primo.j.de pace iura.fir. tenen.in.l.vt vim in pe.col.ff.de iusti.et iure Pe.,de ancha.in.c.i.de homicidi.d.Anto.in.c.olim il primo p illū tex.de resti.spolia. Salice.i.l.gracchus.C. de adulteriis. Qualiter vero cognoscaē qualitas vulneris vtrū sit mortale vel nō.et qualiter pbaē dixi.s. qui mo. feu.amit.i prī ¶ No.in maleficiis seruādū esse rigorem iusticie. qd itel lige sm exigentiā cause qn maleficia pbonē et seuerꝰ puniuntur sicut hic pp pacem violatam probantur in simili i l.si vindicari.C.de penis et i.l. aut facta in fi.eo.ti.et est rō vt vnius pena possit esse metus multorū.l.i.ad.l iuliam repetun.regulariter āt pena nō dz excedere suos terminos l.sancimus.C.de penis et iudex dz habere moderationē l.hodie cū ibi no.ff de penis.quinimo i dubio sanctius ē absoluere q cōdemnare.l.absentem.ff. de penis et.l. iter pretatione eo.ti. No. p vulnere illato tpe pacis manum amputari:itelligaē hic Andr.illā cū qua deliquit.et in dubio de qua manu itelligimus nō.l aut.ē.sed nouo iure.C. de ser.fug.Et itellige hic de vulnere.l.qd fit tale per qd appareat pcussio i carne vel liuor vel cicatrix. et cū sanguinis effusiōe.Secus si vulnus ē modicū.l.ob q vicia.§.fi. ff.de edil.edic Bal.et Inno.i simili in.l.senat.§. marcellus.ff.de lega.i.Ang.i.l.i.§.sciēdū.ff.de edil.edic.Bal. i.c.cū adeo de rescrip.i.l.fi.C.de edil.acti. Ang.i.l.si de pignore.§.furē.ff.de furtis in.l.ertat.ff.qd metꝰ cā.And. i.l.i.§.fi.ff.ad sil.amari.Ang.de aceto i tractatu maleficiorū i verbo qua alia pcussiōe. Et q dz āputari manus simile videmꝰ in notario qui fecit istrumētū sup alienatione illicita feudi vt.j.de pbi.feu.alie.p Fe.§. scribo.similiter habes alios casus in autē. vt nulli iudicum.§.fi. et in autē.de manda princi.§.coges et i autē. sed nouo iure.C. de seruis fugit. ¶ No.ex ex ver.si vero temeriꝰ. q pe de pecuniarie crescunt et decrescunt. sm qualitatē et enormitatem delictorū vt hic et i.l.fi.C. de modo multctarū. verū āt vbi tales condēnatiōes que sunt irrate a lege vel statuto put vbi debeant solui sm tps legis cōdite vel sm tps hodiernū quo dicte libre currunt dicit Specu. q sz tps hodiernum de qua questione plene dicit i ti. de solut. et obliga.§.nunc aliqua ver.si. p Bal.i.l.illud.C.de sacrosan.eccle.et p Cano.l.c.cōquerēte de offi. ordi.in.c.cū olim.de censibus.i.cle.fi.de censi.p Bal.i.l. cū qd.ff. si cer.peta.et de solu.i.l.paulus ibi Bar. ¶ No.q ex eodē delicto qs nō solū condēnaē pro lese et iniurie p emenda

fna si perderet ad penā vt hic et i.e.l. cū ibi not.extra de i iuriis et dā.dato.ff.de iniuriis.l.prer edictū.§.i.et qd no. i .si p fure.ff.de ḋdi.furti.et p Doc.i.l.i.C. qn ciuilis actio pjudicet et no.i.l.q p vulgo de edil. edicto.et si nō habeat vnde soluat luet i corpus sm Alua. hic.c.i.§.q vero inopia.j.de pace iura.fir.te.l.fi.ff.de i ius vocā. ¶ No. q cōdēnationes pecūiarie q fiunt i terra alicuius comitis vel baronis spectāt ad ipsum comitē vel baronē nō āt ad principē:secus āt si bona alicuius publicarent seu cōfiscarent quia tunc talia bona cōfiscata spectarent ad fiscū principis nō āt ad ipsū comitē vel baronē vt in isto tex.pbatur.j.eo.§.rusticus et dicit h An. q hodie videmus dari feuda cū oībus iurisdictionibus iuribꝰ et pertinētiis suis sub quibus verbis intelligantur accessoria et que i re sunt l.fructus iurisdictionis que extra rem. vt Inno.in.c.cū ad sedē de resti.spolia. vnde si esset baro habens merū imperium posset vasallos suos ex culpis vel criminibus vel contumacia punire in publicatione bonorum quod pt iudex qui somam administratiōē hz.l. si administratus C.de decurio.lib.x.et talia bona confiscata per eius sententiam quasi fructus iurisdictionis quaerantur baroni vide hunc in.c.i.j.que sint regalia. Sed si bona per consequentiam veniant in fiscum vel etiam mero iure propter crimen cōfiscantur erunt domini nō baronis vt hoc tex. Ita And.hic quod intellige verum si ea bona que confiscata sunt non erant feudalia ipsius comitis vel baronis sed propria ipsius delinquentis. Si vero erant feudalia spectantia ad mensam ipsius comitis vel baronis tunc talia bona redirent ad baronē vel comitem non autem ad principem vt.j.de pbi.feu.alie.p Fe.§.illud.et predicta procedunt quādo ipse vasallus qui deliquit nos hz agnatos alias si haberet agnatos et feudū fuisset antiquū tunc tale feu.rediret ad agnatos vt dix.s.n.pri.e.diio.et s. q fuit pri.cā bene.amit.§.denīqz.et vide in Spe. de feudis.§. qm ver. sl.ut ē intelligas etiā predicta vera nisi ex iurisdictione vel consuetudine approbata p principē dcā bona cōfiscata spectarent ad ipsum cōitē vel baronē qr tūc fiscus principis se nō impediret vt pbaē d pace cōstācie in prin.et statī dicā in opposi. ¶ Oppo ab extra. qr hic nulle sunt glo.cōtra supradicta q imo tales cōdēnatiōes pecuniarie spectāt ad fiscū principis nō āt ad ipsum cōitem vel baronē de.i multctarū.C.de mō multctarū. So hic loquitur de pēa q applicaē pri.ibi vero de multcta. vel melius ibi loquitur in terris que imediate subsūt iurisditōi principis.hic vero loqē i terris q subsunt mediate iurisdictiōi comitis vel baronis.quia de volūtate principis sunt effecti iudices ordinarii:imperator pōt his baronibus cōcedere talia.vt pz in ti.de pace cōstantie.et p Inno. in.c.ceterum extra de iudiciis.videmus.n.in forma priuilegiorū in similibus cōcessiōis tales ciuitates et terras cōcedi ipsis comitibus. et baronibꝰ cū oībus iurisdictionibꝰ. et fructibus et puentibus vnde olā q prouenirent ex ipsa re erunt ipsorū comitū vel baronū non āt si extra rē p ea que dicit Inno.extra de resti.spolia.c.cū ad sedē. De qua materia hic vt in.l.certa forma.C. de iure fisci.li.x.et qd ibi p Doc. et.j.in ti.que sunt regalia.et per Inno in.c. verū extra de foro cōpe ¶ Quero quid si iste nō occidit.j.pacē sz vulnerauit tam. et hoc cōstat an poterit pbare se vulnerasse aio se defendēdi.et respōdet gl.q sic eodē mō sicut dixi ē de occidēte q casus ē.j eo.§.si qs aliū. ¶ Quero in illa parte cū dicta glo.qd si cōstat de homicidio.sed nō cōstat q occidens fecerit an cōtra ipsū poterit p pugnā pbari et respondet q sic.sine illud homicidiū fuerit factū.j.pacē sine intra treugā vt pbaē in.v.l. q vero de treugis. et hoc voluit ulte glo.vsqz ad versi.potentis de.ex qua gl. nōte potes q ea que hic statuta sunt in violatōe pacis possint habere locum etiā in violatōe treuge.et est rō.qr sicut p potentissimos discordie impon.sic et eodē modo treuge operantur tuitionē et securitatem vsqz ad tēpus quo statute sunt vt in.c.i.de treuga et pace. Nam treuga est se

curitas prestita personis et rebus ad tps concessa nōdum finita discordia. et vocant induciae. ff. de captiuis. l. non dubito et l. postliminiū. §. induciae. Pax vero imponit finē discordie. ¶ Quero subsequenter cū dicta glo. in ver. poteris. an sit dare alios casus in quibus fiat duellū et in qb9 inculpatus tenetur se pugnando defendere. si vult euadere penā. et respondet glo. q̄ sic et ponit quatuor casus i quibus cōpellit inculpatus p pugnā se defendere si vult euadere penā et infamiā delicti. Sunt preterea vltra istos casus plures alii in quibus fit pugna qui collecti et positi sūt in sūma quā cōposuit Roffre. sup libro lombar. put dicit glo. que sūma non fuit illius Roffre. beneuentani. qui cōposuit libellos. sed fuit alterius Roffre. de iure cōmuni tam canōico quā ciuili hodie ista duella sunt prohibita vt habet i. c. i. extra de purga vulg. et i. c. i. et ii. de cle. pug. i duello. ii. q. v. c. monomachiā et l. c. cōsuluisti de tornea. l. c. i. et ii. et Ray. in sūma sua i tractatu de duello. et l. i. C. de gladia. li. xi. et ff. ad. l. aquil. l. qua actōe. §. sigs i colluctatiōe. et qd no. insti. de succes. ab intesta. §. p contrariū. C. vt armorū vsus. l. i. li. xi. et in auth. de armis in prin. Bal. in. l. cōtra negātē. C. ad. l. aquil. est hodie in extrauagā. Ioā. xxii. que incipit qz futurorū Ang. in dispu. que incipit duo nobiles gallici. Bal. in. l. i. C. de lati. liber. tollē. vbi de triplici duello. ¶ Oppo. cū eadē gl. cōtra precedēta q̄ immo sit in electione actoris velle causam expedire per pugnā vt pbatur l. l. siquis se defendit. cuius contrarium. s. dictū. est vz q̄ sit in arbitrio rei cōuenti. So. glo. fatetur cōtrariū vt ista sit regula vz q̄ sit in electione actoris dummodo prius iuret q̄ nō petat istā pugnā aio irato et cā fatigādi aduersariū. sed ipse petit ex presumptionib9 quas aduersus ipsum hz que regula fallit i quatuor casibus. s. expressis i qb9 est in electione rei. vbi ergo vbicūq3 reperitur in oibus aliis casibus q̄ reus debeat se per pugnam defendere. itellige hoc procedere si actor voluerit istā causam p pugnā expediri vt. s. dictum est. et p hoc habes glo. expedita. ¶ Quero cū dicta glo. quid si aliquis occidat ex improuiso. an habeat locū pena huius l. et respōdet q̄ nō p. l. i. C. ad. l. corne. de sicarius. et quod no. glo. j. de pace iura. fir. te. §. iniuria. Quādo āt homicidiū itelligat fieri ex improuiso vel a casu vel dolo seu culpa. vide. l. respiciendū. §. pe. ff. de penis et ibi p glo. et doc. vtrum autē occidens ex improuiso debeat puniri. dic vt in. d. l. respicien. et per hoc est expedita dicta glo. vsq3 ad ver. idez ēt.

¶ Quero subsequenter cum dicta glos. quid si occidens fecit ob tutelam filiorum vel coniunctorum suorum vel ob tutelam bonorum suorum et non poterat aliter eos vel dicta bona conseruare nisi mediāte dicto homicidio. an sit excusandus a pena huius l. et respondet glos. q̄ sic per iura que allegat vsq3 ad fi. et de his questionibus et similibus dic vt plene per glo. et doc. in. l. vt vi3. ff. de insti. et iu. et plene per glo. xxiii. q. i. c. i. et extra de homicidio. c. significasti. et de regu. iur. culpa est. et vide q̄ dixi. s. que fuit pe. causa bene. ami. §. porro in. ii. glos. ¶ Quero ab extra quid. si ex precepto superioris vel ex forma statuti inquiratur ex officio contra talē homicidā. vtrū se excusare poterit volendo probare p pugnā et dicit Andr. de iser. q̄ sic nisi inquisitio predicta esset facta ad denunciationē alterius qz tunc denunciator habetur pro accusatore vt in. c. ii. de calumniatore. quod intelligerē verū nisi dictus denūciator veniebat tāq3 officialis publicus quo casu nō teneretur. ar. eorū q̄ tradunt i. l. ea que d' accusa. ¶ Quero qd si iste occidēs cōmisit tale homicidiū extra fines imperii et accusatur an habeat locū pena hui9. l. et dicit idē And. q̄ nō. qz dz puniri pena statuta in loco delicti. ar. ff. qd cuiusq3 vniuersi no. l. ēt eorū in pri. et l. si fundus. ff. d' euic. facit q̄ dicit Bar. i. l. i. C. de sūma tri. et intellige p̄dcā quādo iste occidens nō poterat declinare forū qz alias nō pcederet qd. C. vbi de crimine agi. op. l. i. ¶ Oppo. ab extra cōtra tex. et cōtra duo prima notabilia q̄ immo lz pater sit cōtemptor legis et ipsius attamē qz pater ē nihilominus est alendus p filios put dixit ad literā in auth. s. locū. in prin. So. ibi respublica de delicto cōmisso p patrē iam recepit penā et vindictā qz fuerit cōdēnat9 et plene rei publice fuerat satisfactū: hinc autē nōdū ē satisfactū rei publice cū ipse pater sit i fuga ad qd. l. fi. cū ibi no. ff. de seq. reis vnde ex delicto enormi cōtra patriā nedū alimenta denegant patribus a filiis immo isto casu fili9 posset licite occidere patrē vt l. l. minime. ff. de religio. de quo p doc. i. l. eius C. ad. l. iul. maie. hector i. l. vt vi3. iūcta l. veluti. ff. de iusti. et iure. ¶ Oppo. q̄ iste homicida absens et fugitiuus nedū amittere dz bona mobilia cōfiscanda sed imo ola si stetit absens p annū a die quo petit9 fuit ad iudiciū vt est casus i. l. ii. C. de requir. reis et ff. eo. ti. p totū. So. illa iura sunt correcta hodie vt i auth. et nulli iudicū i fi. hic vero loquit de iure nouo cōiter doc. tenēt cōtra q̄ immo titulus de regrēdis reis nō sit correct9 p auth. bō a dānatorū. C. d bonis dānatorū ita doc. et ibi Bar. i. l. i. C. de bōis dāna. Sz aduerte iquātū loquimur i bonorū publicatiōe q̄ fit per sniaz cōdēnatoriā lata sup delicto an sint correcta iura antiqua i quo arti. et si varie sint sniē tn̄ cōis cōclusio doc. maxie. Pe. et Cy. i. d. auth. bōna dānatorū et Bart. i. l. i. de bonis dāna. ē q̄ vbi p dānationē amittit qs ciuitatē tūc iura antiqua sunt correcta p dictā auth. bona dānatorum qñ pena adēptiōis bonorū nō expresse sz i cōsequētiā alterius pene venit. aut qs nō amittit ciuitatē p cōdēnationē sup delicto vt i relegatiōe. Et isto casu iura antiqua non corriguntur. l. auth. de incest. §. i. rō differentie qz i primis casib9 ipsi nō possunt retinere bona vnde si applicarent fisco esset pena succedentiū ab intestato magis q̄ ipsius: sed eo casu quo relegatus pōt retinere bona. l. relegati. ff. de interdic. et releg. si sibi auferuntur bōa ē pena sibi et nō venientiu ab intestato et cōsequēter in illis casib9 i qbus expresse ponit pena ademptionis nō in cōsequētiā alterius pene sed expresse p se iura antiqua nō corriguntur. faciūt no. p gl. i. l. ii. C. q. testa. facere pos. nec obstat p̄dictus tex. noster ibi. si vero pacis violator. qz loqt i violatore pacis sz Bart. i. l. i. ff. de bōis dāna. p Cy. et Sali. i. d. l. si filius et auth. bona. C. eo. Bal. in. l. i. C. de heredi. institu. ¶ Et no. sz Bal. hic q̄ si iudex expresse dixerit in snia q̄ cōfiscabunt bona a qua snia filii vel parentes non appellarunt talis snia nō transit in rē iudicatā in pudiciū filiorum vel parentū q̄ non fuerunt presentes vel citati in dubio. l. nā ita diuus ff. de adoptio. cū si. ¶ Et no. sm Bal. q̄ rōne generalis arbitrii iudex nō pōt oia bōa publicare: de quo dic reple ne no. in. l. i. C. si sine ius. prin. ¶ Item not. q̄ hic dicitur de heredibus hz locū nō in oibus heredibus: sed in filiis et aliis agnatis sm formam dicte auth. bona damnatorū.

¶ Quero cum tex. dicit de mobilibus. quid de fructib9 respondeo quod si sint separati fructus. idez put in reb9 mobilibus vide. l. si. §. pen. ff. que in fraudez creditorum et Bal. Quid de pensionibus respondet Bald. hic eas equiparari fructibus separatis a solo si cessit dies pensionis persoluende. sed si non cesserit dies. equiparātur fructibus pendētibus. Si vero pro parte temporis cesserit et pro parte non Judica. de eis pro rata temporis. De quo vide docto. maxime Barto. in l. finali. ff. de iure fisci. facit. l. defuncta i princi. ff. de vsufructu et in. l. iulian9 §. si fructibus ff. de actio. emptio. et ita etiam tenet Bal. in. c. cum. M. ferrarien. in. ii. colum. de constit. Sed quid de nominibus debitorum respondeo quod si debit mobile equiparatur rei mobili. Si autem inmobile censentur immobilia vt nota. in. l. iubemus in princi. C. de sacrosanc. eccl. et in. l. monentum de verbo. significa. Dicit tamen hic Baldus q̄ annue prestationes ad longum tempus inter immobilia computantur. §. i. in auth. de non alienan. l. iubemus in princi. C. de sacrosan. ecc. est tex. in clemen. exiui. de paradiso de verbo. significa. Bal. i auth. ingressi. C. de sacrosanc. eccles. ¶ Cū hic fit mentio de pugna et duello sm Bal. hic et i. l. his p nes. C. deposi. dicite q̄ non dicitur illicitum qd parti-

aliori.l. vel cõsuetudine pmittit ponunt cano.d.c.i. extra de torneamẽ. Ang.i cõsi.cccxv.qđ sapit i dei nole. glo. ⁊ ibi Bal. i.l.qua actiõe.§.siquis in collucta tiõe.ff.ad.l.ac quil.iti et quo posset euenire homicidiũ et illo duello cre do melioẽ opi. q nõ sint duella pmissa per.l.i.C. de gla diatoꝝ.li.x.c.i.⁊ ibi habetur ⁊ in.c.ii. de cleri. pugnã.in.i duello in autẽ. de armis in prin.ita Florianus i.d.§.siqs i colluctatione.⁊ Jo. de anania in rub. de tornea. ⁊ ita hic Andr.i.iii.col. dicẽs q catholici principes dñt ista ꝓhibe re.c.ii.de cle. pugnãn duel. ⁊ cum tractetur de periculo peti.q est temptare deũ. item q possent homicidia sequi non valebit consuetudo illa pmittens.i hoc erit standum iuri canonico.Et in foro ciuili.ita.d. Ant.in.c.i.de torinea mẽ.ibi anania.⁊ facit.c. monarchiã.ii.q.v. tñ cũ Bald. hic addẽdo glo.⁊ post eũ.d.Mar. nõ nulla circa ma te riã duelli attingat.videndũ est itractu i quibus causis fit pugna.respõdeo i crimine lese maiestatis. itẽ si mulier cõ filiata fuerit i mortẽ mariti.itẽ de homicidio i duobus ca sibus.item si fiat in absconso vel infra treugã.itẽ si crimine parricidii. itẽ si adulterii suspitione. item siqs dixerit q sit fornicaria.itẽ siquis dixerit q malo ordine rẽ possidet.itẽ iter contrarios testes. itẽ de icendio. item de perm ssoni ecclesia contra primatũ habeat controuersia de libro falso itẽ de iuestitura pdii. itẽ de deposito.itẽ de furto vel rapina ⁊ hec oĩa ꝓbanẽ i lõbarda de pub.iii.l.i. ⁊ cõsilio mortis.l.vi.⁊ de hoĩe libero qui.j.treuga.l.vi.⁊ de parricidiis.l.fi. ⁊ de furtis.l. siqs dum in fuga. ⁊ de adulte.l. iii.⁊ de iniuriis.l.ii.⁊ de prescrip.l.fi.⁊ de his q e alloda riĩ.l.i.⁊ de testibus.l.siquis ⁊.l.vlt.⁊ hos casus habetis extra titu.qualiter quis se defen. debeat ⁊ in illo titu. ꝓbãtur alii casus. sequitur videre quando pugna admittatur per campiones ⁊ qñ per principales dicit tamen Bald. q ille prouocans ad duellũ. q crimina ipinget d3 p idicia ꝓbare crimina.⁊ qualia sufficiant ẽ arbitrariũ superiori q que indicia si nõ probauerit nõ erit cogẽdus ad duellum suscipiendũ ar.l. milites.§.opz.ff. de quõibus alioquin q libet desperatus prouocaret ad duellũ quẽ vellet hoc ob seruato.itelligo regulã q postq̃ sunt in cãpo de cõmuni consensu non possunt velle retrocedere nisi obtenta abolitione a superiore sm Bal.hic.facit illud satiricũ galeatũ sero duelli penitet.⁊ succedit loco tormentorũ quorum arbitrium spectat ad iudicem.l. de minore.§.tormenta.ff. de quõibus.ad addit Bal.q sicut moriens in tormentis nõ moritur seru⁹ pene. quia nondum condemnatus vt not. p doc.in.l.cum.§.i.ff.de testa.in.l.ii.q test.fa.pos ita moriens in duello.nam pugna de iure longobardo semper d3 admitti ⁊ iudicari iter principales personas nisi casibus in quibus excusantur primo iuuenilis etas.secundus decrepita etas.tertius infirmitas vt in lombar.qualiter quis se defen.debeat. ⁊ de parricidiis.l.fi. quartus si seru⁹ de possessione seruitutis proclamauerit in libertatẽ tunc dominus pugnare potest per campionem.quintus si ecclesiastica persona vel comes vel vidua cãz habuit. sext⁹ si mulier de adulterio accusatur.quia tunc mõdualdus pugnat pro ea co.ti.l.siquis vxores ⁊.l.fi. septimus si testes actoris sint confessi testibus rei.vt in lombarda.de testibus.l. siquis de aldii.octauus si seruus habens accusatur de furto.de furtis.§.siquis dominum in lombar.hodie tamen pp consuetudinẽ cõmittiẽ in ciuilibus causis sm Rosse. in summa de pugna. ¶ Queritur quis põt esse campio. respondetur de iure lõbardo.ois qui non repellitur vt i lõbar. qualiter qs se defend. deb.l.vt campio. nisi sit fur vel infamis vel i criminali peccato.⁊ pugna ẽ in elec. actoris vt i.d.ti.qualiter qs se defendere d3.l. siqs amodo.nisi crimine videat necessitate causarum cogiẽ ad pugnam se opponere.vt i lombar. de publi.criminibus.l.fi.⁊ de commeis.l.i. ¶ Sequitur qualiter pugna debeat ordinari. Do. sm Rosse.in dicta suma assignatur locus pro campos in ciuitate vel extra ⁊ circumcirca cordis clauditur ⁊ nullus alius nisso banno psonarum ⁊ rerũ audeat ingredi illũ locum.⁊ si forte in illo die non finiatur pugna iudex debet scribere tunicas vtriusq3 partis. ⁊ sequenti die iterũ ad pugnã debet vtriusq3 partis tunicã reddere. vt no.in.p.titu. qualiter qs se defen.debeat. ¶ Sequitur que arma cõcedãtur i pugna.respondetur q scuta ⁊ fustes debẽt tamẽ equalia equaliter prestari.vt i lombarda de testi.l. siquis cum ⁊.l.d.ti.qualiter quis se defendere debet. ¶ Sequitur quid si vni ceciderint arma vel frangantur an debeant alia dari.⁊ q sic vt i lõbarda q̃liter qs se defen. d3 In hoc servã consuetudinẽ. Ultimo sequitur qualiter conuictus in pugna debeat condẽnari de quo i lõbar. de hoĩe libero .l.recolumus ⁊.l. vlt.de public. crimini. ⁊ qualiter qs se defẽ. d3.l.siquis.q d3 cõdemnari si p pugnã cõuincitur.

Si clericus.

Clericus in iudicio cõuict⁹ d pace violata vel q violatorem recepit aut punitur pecuniariter in libris vigiiti psoluendis psidenti laico.⁊ cõpo vero sm suo statuta.si vero cõtumax ⁊ inobediens extiterit officio ⁊ beneficio priuetẽ ⁊ tãq3 proscript⁹ habeatur.h.d. ¶ Not. q violator pacis ⁊ receptator pari pena puniri debẽt vt hic ⁊ in.l.i ff de recepta ⁊ dĩ receptare nõ solũ p cohabitationẽ sed ẽt per contuberniũ soli d.rix.qđ itellige si fuit sciens.scẽs ẽt si erat ignorans vt vult glo.⁊ Bar.i.l.i.§.i.ff. de recepta.⁊ ibi q i dubio nõ presumitur sciẽtia nisi per famã vicinie ꝓbetur vel simile.nõ qñ ẽt itelligatur ⁊ iudicetur sciens vel ignorãs dic vt ibi p doc. Itẽ intellige pcedẽ nisi fuisset cõiunctus sanguine quẽ sũc mĩn⁹ puniretur vt.l.fi.ff.co.ti.⁊ ibi Bar.i.l. siqs a liberis.§.fi.ff. de liberis agn.⁊.l.i si cõstitutẽ pai.l.vt.c.q.ff.so.matri.⁊ alberi.i.l.vbi adhuc i.vii.col.C de iure do.⁊ itelligẽ s3 distinctionẽ quã ibi sentit Bar.qñ nõ erat hostis ciuitatis ⁊ factum q nõ. Bar.i.l.si adulteriũ cũ incestu.§.liberto.ff.de adult.Ad dictũ forte ẽt hoc casui dico esse retinendũ s3 alienãdũ culpã. ¶ No.clericũ violatorẽ pacis dupplici pena puniri sm Bal ad hoc fagit.l.ii.C. de pẽa iud.q male iudi.⁊ i autẽ.licentiã C d epi.⁊ le.i ratiõe sui. ¶ Not.q iperator põt legẽ istituere cõtra clericos delinquentes ⁊ ꝑ eos de suo territorio foras bannire. facit.l.ii. C.de priui. sco.li.xii.⁊ i autẽ.de mãda.pai.l.festinãdis.qđ dic Bal.⁊ Andr.nõ pcedere de iure p c.at si clerico de iudiciis ⁊.c.si diligẽti de foro cõpe.⁊ facit q priuilegiũ sori qđ habẽt clerici ẽ d iure diuino.glo.i.c.si ipapa.⁊.§.fiũ vi.d.i.ergo de illo se nõ d3 iperator itromittere. Et sic nec p citationẽ corã laico tenẽt cõparere ẽt ad declinãdũ q pdicta ⁊ voluit Bar.i.l.ii ff siqs i ius voca.nõ ierit.⁊ ẽt ad dicit hic Bal.si citatio fuit nulla ergo nec contumacia nec bãnũ idẽ dicta vt vult gl.i.l.accusatorib⁹ i fi.C.d accu. Al ia.dicit siue videri satis absonũ q iste iperator voluit cõtra deũ iura statuere sine aliquo colore cũ ẽ.in pro.huius⁹.l.dicat q vult leges tã diuinas q3 humanas manere in suo vigore ⁊ sublenare psonas ecclesiasticas. itẽ q ẽt sciebat q a iure ciuili hoc ẽst ciuiũ vt laici ẽ clicos nihil possint statuere vt i autẽ.statuim⁹.C d epi.⁊ cleri. ⁊ iõ possumus solui i alio sensu put aliõ soluit gl.i autẽ.quõ oz epõs.§.i.videl3 ⁊ prio q iste iparor nõ statuit illud de nouo.s3 recitat quasdã sacras regulas ⁊ canonica statuta que hoc dicebãt.nã clerici debent esse ita fideles dñis ciuitatũ i quibus habitant sicut laici vt.d.ti.§. q̃liter iurare d3 vasal. c.i.vel dic q hoc fecit p salute vniuersali cũ licentia pape vt pat ab oĩbus obseruet.facit qđ no.i.c.pp̃ediun⁹ extra d sen.excõ ⁊ qđ dicit Inno.i.c.ii. de maio.et obe. et in hoc videt residere Ja. de bel.et Ph. de nea.p.c.ecclesia sancte marie extra de cõsti. facit ad pdictũ q clericus reputatur de vniuersitate ciuiũ vt dum .§. de milite vasallo qui.ar. bel.depo.§.fi. sed non credo esse absonum dicere q hic imperator fuit transgressus metas sue iurisdictionis sicut et.C.de episco.et cleri. et i autẽ. de monachis et sanctissimis epis et ĩmolũ nimbus vbi de facto statuit circa clericos et hic ponitur ad fi. vt ex illo arg. possit vel iure nihil antiquitatis agnoscetur vel vt plene ⁊ negere hec cõstitutio sed clerici habeantur facilius q̃m fuerit habetur in.c.

nouit ꝺ indicijs l.c. in primis.ij.q.i. Ideo Bal. hic tacite excusat imperatorem dicendo ꝙ hunc imperatori malefi. priuilegiata displicent. ¶ Not. inobedientes in plus puniri debere vt hic in fi. ⁊ in auth. de heredi. ⁊ falcidia. l. figs ãt non iplens ⁊ .ff. de re militari. l. iij. §. si in bello ⁊ ps et hoc tex. ibi si iste clericus cōparet i iudicio punit̃ pena pecuniaria vt hic i pria pte. Si vero ẽ inobediẽs tũc punit̃ pena maiori vt hic i secunda pte et quo maior ẽ cã inobedientie maior culpa ⁊ pena: qz maior cōtēptus superioris arguitur glo. in. c. duo. lxxxvi. dis. vbi maior cã inuitat ad delinquendũ excusatur aliqualiter delictũ: econtra et minori cã aggrauatur. l. si adulteriũ cũ incestu. §. imperatores ff. de adulterijs. l. respiciendum in prin. ff. de penis facit. glo. in. c. si cuiꝰ. q. vltima vnde fm Bal. aut iste clericus comparebat ⁊ tunc coram episcopo est facienda proba. aut nō comparuit ⁊ tunc absq̧ probatione est benefi. ecclesiasti. priuandus ⁊ bona eius propria debēt in publicũ annotari ⁊ hoc vult iste tex.

Si iudex. Dñs castri in quo violator pacis aufugit debet illum si non habet mansionem ad iusticiam ducere pro facienda iusticia: secus si ibi hz mansionem: qz tunc ipsum adducere non compellitur sed solũ omnia bona mobilia ipsius presentare de cetero tamen ipsum in domo sua non recipiat hoc dicit. ¶ Nota ꝙ dñi in eorum terris ⁊ castris non debent ptegere malefactores vel eorum bona ⁊ maxime si sint violatores pacis. nã cōgruit bono ⁊ graui presidi curare vt pacifica ⁊ quieta sit vt dicit tex. i. l. i. congruit. ff. de offi. psidis vtrũ autẽ tales dñi ⁊ potestates possint reducere suos subditos discordantes ad pacẽ vide glo. ⁊ qd ibi p doc. in. l. si vsufructus. ff. de vsufruc. ⁊ qd habet. j. eo. in. §. si ministrales. c. placint ⁊ p totum. xc. dis facit q no. Inno. in. c. cum inter p femore de elec. ¶ No. magis esse priuilegiatum hñtez habitationem in loco ꝙ non hñtem qd facit ad statutum venetorũ quo cauetur ꝙ homicida non possit capi infra vnã horã a tpe homicidij ppetrati sibi domũ ppriaz in ciuitate. Et pōt esse rō i casu nostro qz iste q hz habitationẽ nō est pfugus sed est reuersurus ad domũ q dz esse tutissimũ refugiũ. l. plerisq̧. ff. de in ius vocã. facit qd no. in cle. cã de elec. Differt. n. domus habitationis vbi quis hz domiciliũ a domo vagabundi pegrini vt dicit Bal. i l. ea. l. si. C. quō ⁊ qñ iudex p. l. i. §. habitare. ff. de his q deiecerunt vel effu. Unde in casu nostro sufficit si iudex mittat i possessionẽ suorũ bonorũ mobiliũ vt h̃ ⁊ i l. satis. ff. ꝺ in ius vocã. concor. s. eo. §. si vero pacis. ¶ Op. ab extra cōtra istũ tex ⁊ suprascripta notabilia ꝙ cōtrarietatẽ in se cōtineant. Nã pmo dicit ꝙ dñs nō debeat ptegere malefactores. Postea dicit ꝙ non tenet eos dare iudici si hz habitationẽ So. Aut malefactor ẽ deprehẽsus i fragrãti crimine. ⁊ tunc quocũq̧ vadat ẽ insequendus vt hic ⁊ ita Bal. no. allegat. l. ꝙ ait lex. ff. de adulterijs. Ita etiaz ad hoc pōderat illã. l. Bal. in. l. cunctos populos C. ꝺ sũm. trini. Tñ lz Bal. in. d. repeti. aliter sentiat videt ꝙ p hoc nō dz extrahi de domo vt vult Bal. ⁊ Ludo. i. d. l. plerisq̧ ⁊ i. l. siqs nō dicãt ape in. v. col. C. de epis. ⁊ cle. p. l. qd si fugitiuus. §. idẽ celsus. ff. de edil. edicto. alis sequeretur ꝙ si familia vnius iudicis cepisset i suo territorio vnum l seq ꝙ posset eũ seq ⁊ cape i alieno territorio ex quo initiũ fuisset licitũ. cuius contrariũ voluit Bar. p glos. ibi i l. si cuti. §. aristo. ff si seruit. vendi. vbi ẽt Flo. Salice. in. l. ij. C. de exhi. reis. Ang. de Aretio. in tractatu maleficiorũ i verbo fama in. iiij. col. Iō hic nō dicitur ꝙ dñs loci in quo malefactor hz habitationẽ teneat ipsũ tradere petenti. sed dz ipsum expellere a se ⁊ de terra sua. nec dz dare sibi receptaculũ vt. d. l. cōgruit. tñ de hoc an petẽti ad se remitti delinquentẽ teneat iudex alterius territorij parere plene in cle. pastoralis de re iudi. p Panor. in. c. si. ⁊ Pe. de ancharano i repeti. c. postulasti de foro cōpe. p Bal. ⁊. l. executorẽ. C. de execu. rei iud. Imo. post Bart. in. l. s pino pro. §. finalem. ff. de re iud. imo plenꝰ. ff. de publi. in dicijs. l. pe. Ky. ⁊ Salice. in auth. qua i prouincia. C. vbi de cri. cogi. op3. Interdũ nō fuit repertus i fragrãti crimine sed ꝺ eo delicto fuit proscriptus ⁊ cōdēnatus p principē: ⁊ tunc idẽ dicendũ vt hic. ⁊ l. i. in. ff. de offi. psi. Interdũ fuit iculpatus solũ de delicto. sed nō deprehẽsus nec proscriptꝰ. Et tũc dñs castri dz eũ ne dũ cōseruare. sz ẽt iam tãq̧ suũ hoīem ab ipressiōe. nã lz dñs huius castri sit sub principe vel iperatore. ic ōtinẽti sub eiꝰ regno. Tñ hoies huiꝰ dñi siue barōis nō sunt hoies ipsiꝰ regis iperatoris vel pricipis. sz ipsiꝰ dñi seu barōis. notat Bal. i. l. si. i. l. certũ in fi. col. ibi Lu. C. vnde cognati. nã pẽ i vniuersis hẽ gs tñ vtile ius. Et tamẽ i singulis hẽbẽt directũ. puta in duce q hz i ducatu vtile. sed i singulis directum. Ita in pposito vt dixi. s. in pludiis huiꝰ cōmenti vbi tractauit de homagio si vero habitationẽ ibi nō hẽat dñs tenet eum tãq̧ pfugũ iudici dare nisi fm Bal. h̃ timeat de violẽtia irratiōabili. cle. pastoralis. de re iudi. ⁊ ita itelligit ꝺ dare iudici extra ꝺ offi. ordi. c. pastoralis. ⁊ de hoc plene vide i Spec. de feudis §. quoniã ver. iiij. ⁊ se. ¶ No. ex tex. in secure quō iudex ⁊ superior debet remittere delinquentẽ ꝙ dz secure mittere ita ꝙ nō aufugiat. facit not. in. l. i. ⁊ si. C. de custo. ⁊ exhi. reorum. Ita Bal. hic ⁊ facit qd not. glo. ⁊ doc. in cle. i. ver. verũ de hereticis. ¶ Sed quero cuiꝰ expensis remittet eũ. Respondet Bal. ꝙ aut hoc facit iudex ex officio suo. aut ad instantiã partis p interesse. Primo casu fieri debet expensis publicis illius ad quez fit remissio. l. mulier in opus. ff. de captiuis. scdo casu expẽsis petentis fm Bal. faciũt no. per glos. ⁊ doc. i. l. si. C. erroga. milit. annōe. Faciũt no. p Bar. ⁊ ibi Raphael ꝺ fulgo in. l. in tantũ. §. sacre. ff. de rerum diuisio. Imo. in cle. i. i. viij. col. de here. ⁊. l. mulier. ff. de captiuis. ¶ Oppo. ꝙ imo iste delinquens potuit puniri in loco sui domicilij. vt. l. i. C. vbi de crimi. agi. op3 So. nō petebatur puniri sed petebatur remitti ad locũ delicti. vt. ff. de excusat. l si cu. §. si. fm Bal. ⁊ debet remitti ad locum delicti vide per doc. in auth. qua in prouincia. C. vbi de crimi agi oportet. ⁊ in. §. siquis vero comprehensor in auth. vt nulli iudices ⁊ per glo. ⁊ Cano i cle. pastoralis de re iudica. Di tamen hic Bal. ꝙ si voluisset dñs loci potuisset eum velle punire vt subditum suũ: faciũt q habent i d. auth. qua in prouincia ⁊ i. c. si. de foro competen. ⁊ i. d. clemen. pastoralis Bal. in. d. l. executorem in. l. tale pactũ in. §. qui prouocant in repe. in. viij. col. ff de pac. Bart. i. l. a diuo pio. §. i. Imo. i. d. l. pen. ¶ Quero qd si iste fugitiuus stabat absconsus ita ꝙ ignorabatur de eius latitatione: an dominus teneat ipsũ indicare si sciat: respondeo ꝙ sic p. d. §. iudices. ⁊ per ca. ꝙ no p glos. ⁊ doc. in. l. idẽ. §. ij. ff. de condi. ob turpē cãm. ¶ Quero an iste delinquens possit trahi de domo habitatiōis sue fiuriꝰ ⁊ dic ꝙ sic cũ sit cã criialis vt i auth. vt nulli iudices i. §. qm ꝺ colla. x. ⁊ no. gl. i. l. nemo de domo. ff. de reg. iur. ⁊ i auth. de sanctis. epis. §. si qñ de quo p Bar. i. l. cum eo ff. ad l. iuliam pec. p Bal. i. l. consentaneum. C. quō ⁊ qñ iudex ⁊ l. in. de epi. audiẽ. glo. in. l. sz etiã. ff de in ius vocã. Ang. i. d. l. plerisq̧. Pe. de ancha. ⁊ Imo. in. c. ij. de pignori. Panor. i. c. ad petitionem de accusa.

Si duo. Casus. Ubi iter plures vẽdicantes feudũ oritur contentio qs eorum debeat preferri si vnus legitie pbauerit se legitie inuestitũ sine aliqua violentia debet obtinere. si vero esset conuictus de violentia dz succũbere. sed si de nouo postea inuestiturã acqrat poterit de nouo ad feudũ agere h. d. Et p maiori itelligentia tex. dicit ꝙ itellectus. §. nostri variatur duobus modis vno modo ꝙ isti duo contendentes de eodem beneficio agebant cōtra tertium possidentẽ feudũ ita ꝙ qlibet iure suo volebat vendicare dictũ feudũ: ⁊ cōfundebãt se vicissim asserentes qlibet eorum ad se spectare dictum feudũ. ⁊ hãc casos positionez sequũt pe de cer. Ja. de bel. Pre. de ne a ⁊ Bal. Alio mō itelligit An. de iser. ⁊ dz ꝙ qd hoc feudũ solũ erat iter hos duos vasallos cōtẽdẽtes quarum

vnus possidebat dictum feudum et alter agebat contra ipsum vendicando dictum feudum. Sed prima casus positio mihi magis placet cum magis conueniat regulis iuris quoniam qui duo vasalli litigant vicissim de eodem feudo debet causa ventilari coram domino feu. vt i. de prohi. feu. alie. per Fe. §. pen. sed hic ventilabatur coram comite qui non erat dominus ergo etc. sed in primo casu cum ventilabatur inter vasallos et alium possidentem quo casu licitum est coram alio iudice quam domino intentare iudicium vt. j. si contro. inter. do. et aliu. c. i et ibi. de. §. n. i. an. c. si vas. de feo quod ista casus positio sit melior potest colligi ex hac. l. in princi. vbi Imperator profitetur se non velle derogare humanis legibus. vtraque tamen posi. potest habere bonum sensum ad hoc vt comes puniat quoscunque volentes violare pacem. Primus intellectus aliqualiter diuinat ad tex. quia. n. hic aperte quod duo vasalli agerent contra tertium vnde melior videtur secundus intellectus. Et ad id quod dicitur quod non comes sed dominus feu. inter duos vasallos deberet esse iudex: respondeo quod intelligo quod iste comes erat dominus feudi. quantum ad ver. quod si rapina sciendum quod legitur tribus modis timore contrarium l. si quis in tantum. C. vnde vi et l. extat. ff. quod met. cau. vno modo secundum gl. quod iste vas. qui inuasit fe. et ideo rapinam commisit habebat ius domini et ius in dicto feu. eo tempore quo inuasit ex quo soluit duplum propter penam huius inuasionis et rapine vt quia caret possessione huius feudi propter dictam inuasionem et rapinam non tamen perdit dominium: quia de nouo poterit vendicare dictum feudum iusticia mediante: nec debet sibi obstare violentia per ipsum commissa quia videtur purgata in alio iudicio per solutionem dupli: quia cum non debuisset condemnari nisi ad simplum et fuit condemnatus ad duplum videtur cum eo transactum vt propter aggrauationem pene admittatur nunc ad agendum non obstante violentia ar. l. quod ergo. §. pena grauior. ff. de his qui no. infa. nam cum sit grauatus in vno alleuiatur in alio. l. cum quid. ff. de iureiu. facit ff. de fur. l. interdum. §. qui furem et hoc modo euitatur contrarium. d. l. si quis in tantum et hanc lecturam sentit gl. fi. in fi. et hoc potius est ex speciali prouisione hic quam de iuris prouisione generali. Alia est secunda lectura vt quod tempore quo inuasit et violentiam commisit nondum habebat ius et dominium in feu. quia nunquam fuerat inuestitus vnde si agendo succumbat et soluit duplum propter illam inuasionem et postea de nouo acquirat ius in eo feu. quia sit inuestitus a domino. poterit de nouo agere et illud vendicare iusticia mediante. et hanc lecturam sentit An. de iser. et non habet contrarium. Legitur et tertio modo secundum. Ja. primam positionem. s. quod iste agens nunc de nouo debeat succumbere iusticia mediante per d. l. si quis in tantum. quod scilicet dicta violentia habeat sibi obstare nisi postea de nouo acquirat: et sic sit casus quod licet per violentiam rem amittat tamen eam de nouo acquirere non prohibetur id dicit hic Bal. quod remotus a dignitate propter aliquod vicium potest ad illam postea et de nouo assumi nisi vicio personali esset remotus quia tunc non posset nisi cum dispensatione. l. si aliquid. C. de suscep. et archa. lib. x. l. i. C. si rector prouincie. facit c. super eo et c. alicuius de elec. id intelligo cum moderatione quam no. Bald. in c. ii. de postu. prela. in prohemio gregoriano in. v. col. et in l. ii. C. de manu. vindic. in. l. ii. C. de libert. et eorum libe. et l. mancipia. C. de seruis fugi. dum vult quod officialis officio priuatus ad illud reassumi non potest. facit tex. in. l. secunda C. de diuer. offici. Hostien. in titulo. de peniten. et remiss. §. cui confitendum. vbi de cardinali deposito. Et secundum hanc lecturam intelligatur iste tex. in fi. quod iste agens succumbit. Et sic ex isto intellectu iuncto cum primo dato ad primam partem quod duo competitores agerent contra tertium possessorem et intellecto quod iste qui dicebat se inuestitum potest suum competitorem repellere exceptione. l. si quis in tantum. dicendo quod si intulerat violentiam sibi suo competitori et dicit quod succumbat cum ipso quia vitiosum habuit ingressum et tenetur vim passo dupliciter. i. in duplo. facit. ff. de acqui. pos. l. si ex stipulatione. Et sic no. quod vnus ex competitoribus potest constringere eum petitorem suum ex delicto in se commisso et vincet contra tertium conuentum contra quem probauit. Item competitor punietur de culpa ex qua succumbunt in causam morti est. et facit. ff. de rei vendica. l. a quo et de sponsali. c. veniens per Inno. et. ff. solu. matri. l. tucia et. ff. ad trebel. l. heres cum deberet. at tamen qualitercunque intelligatur et sic de pena. l. si quis in tantum potest opponi via exceptionis non tamen a reo conuento vt vult gl. l. c. pastoralis ibi Panor. de cau. pos. et propr. sed etiam a tertio competitore qui concurrit cum violento ad vindicandam rem a tertio possessore. Poterit. n. opponere propter violentiam contra se commissam non posse obtinere. Et sic facilius ius suum remanebit ad discutiendum. Ego autem teneo secundam lecturam que magis congruit litere. Et secundum quam non obstat contrarium. No. quod vbi sunt plures petitores se inuicem impedire volentes illi prior debet admitti ad probandum qui maiores habet pro se presumptiones et informationes exprimit et sumit a teste non iurato vt hic dicit gl. i. sin pri. quod singularis est secundum Bal. facit. C. de libe. cau. l. tubemus ff de proba. l. et. t. l. cum proba. et quod dicit Inno. in. c. cum in tua de sponsa. facit glo. in. c. cum olim essemus in verbo quorundam de priuile. Qualiter autem et qui competitores se impediant vide per Inno. ext. de testi. c. veniens mariota de sponsa. et per doc. nostros in l. is a quo. ff. de rei ven. No. quod vnus ex competitoribus potest infringere competitorem suum ex delicto in se commisso qui delinquens punietur: ex quo delicto est succumbere debet ita hic in fi. ad quod facit. ff. so. ma. l. tutia et. ff. ad treb. l. here. No. quod per inuasionem amittitur feudum etiam propter suam furorem audaciam perdit ius quod habet. d. l. si quis in tantum. facit quod dicitur. §. qui sunt pri. causa bene. amit. in. §. porro et qui. mo. feu. amit. §. similiter. voluit Bal. hic vnum menti tenendum quod si vasallus propter violentiam perdit feudum poterit dominus a quocunque possidente rem vendicare sicut dicitur in l. si. C. de iure emphi. et sequitur d. Marti. tamen non intelligatis quod feu. simpliciter queratur domino sed secundum locum distinctio quam ponitur i. c. §. si. si. qui sunt pri. cau. be. amit. Op. cum gl. ij quod immo dominus possit gratificari cui voluerit ex dictis duobus competitoribus allegabat et producebat inuestitorem ibi autem vtrumque quo casu dominus gratificatur dummodo fiat sine fraude et nil prohibetur in contrarium per alium competitorem vt ibi et hoc voluit gl. per quam facit lex theopompus. ff. de dote prelega. et. ff. de pac. l. tale pac. §. qui prouocauit et no glo. l. in. §. se. Et declara ipsam quod aliqui habent hab. vt glo. guarentarent etc. Vnde Ja. de bel. dicit quod in contrario dominus idem inuestitor guarentatur possidenti. Et ideo obtinet nisi actor contrarium induceret hic actor iste non obtinet sine alia proba. licet dominus vellet sibi guarentare quia non possidet neque aliam presumptionem habebat. Ideo assertio domini non multum prodest nisi tanquam dictum vnius testis et in figura iudicij opposuit secundum Jaco. de bel. Op. cum gl. ij. in v. et intelligas in pri. dicte gl. expediui super tex. et in nobilibus quod qui producit inuestitorem non tenetur aliquo modo probare vt. C. de eden. l. qui accusare. so. dicit gl. quod contrarium procederet quando qui possideret: hic autem non possidebat iste qui probat. Et hoc vult glo. vsque ad ver. sed quod etc. sed Jaco. de bel. dicit quod iste intellectus non conuenit huic litere in qua presupponitur quod ambo litigatores allegabant eundem inuestitorem sed alter tamen producit eum in iudicio ad testimonium quo casu post responsionem inuestitoris probare cogitur idoneis testibus de iure suo secundum Jac. de bel. Sed primo gl. habuisse bonum respectum. Et id clarius dic vt statim patebit in sequenti contrario. Op. cum dicta gl. in ver. sed quia etc. nam iste probauit se inuestitum ergo non habet necesse se probare acquisiuisse illud absque rapina. quia probando se inuestitum vt sufficere. Soluit duobus modis. cum primo fatetur contrarium. Nec obstat tex. quia debet intelligi quod eo ipso quod probat se inuestitum satis probat quod non per rapinam nisi in contrarium ostendatur per aduersarium vt probatur in isto textu vt statim subiungit quod si de rapina etc. facit sum. c. l. extra de his que vi metusue causa fiunt. l. ad proba. C. de proba. c. sicut si . . . . ibi Panor. etiam si dicatur si contulerit in. vij. col. de iureiuran. l. vetera cum si. ff. de iure do. Vel secundo dicit gl. quod hic ideo vltra probationem inuestiture tenetur probare se illud acquisiuisse sine rapina vt tollantur omnes controuersie vt dicit in illo textu. Et hoc vult tota ista glo. vsque ad finem. Tu vero hanc secundam solutionem tenens ad hoc vt verba hic posita aliquid operentur. l. si quando ff. de leg. primo. Item quia dictum inuestitoris non fuit productum ad probationem principalem. sed solum ad informationem comitis vt tollerentur discordie inter ipsos competitores et quis deberet prius admitti ad probandum. Iterato

iste dñs inuestitor nõ põt esse sufficiens testis de per se itẽ qꝛ inuestitura dꝫ pbari p pares curie si est feudũ nouum vt. ĩ. di. tum si esset feudũ antiquũ adhuc nõ videretur esse sufficiens: qꝛ tenet de cinctione ar. ff. de testibus. l. qui bus ꝛ iõ testes sunt recipiendi ꝛ plena fides fienda vt tol latur ois materia discordie vt in isto tex. ¶ Quero cũ gl. fi. l ver. ita habes. an istud duplũ sit totũ pena vel isti du plo insit ipsa res. qꝛ hoc modo cõcordabit secũ dicta. l. si quis in tãtã. In cõtrariũ postea arguit qꝫ imo istud duplũ sit totũ pena ꝛ qꝫ vltra istud duplum etiã amittit ius suũ verum pp tantã exuberantiam pene dicit dispensatus se cũ vt possit de nouo acquirere dictũ feudũ a dño qui est vere dñs feudi. vnde in prima inuestitura sibi preiudica bat pp rapinã quã fecit inuadendo possessionẽ ipsius cuꝫ possideret p aliũ nunc vero ex noua inuestitura noviter ac quisita poterat de nouo agere postquã sint primo ita acri ter punitus. hoc vult ista glo. vsqꝫ i fi. Sed iste intellect⁹ non videtur mihi posse stare: tum qꝛ circumueniretur deci sio. d. l. si quis in tãtã. tũ qꝛ si habeat dñium in re non pri uatur nisi in amissione dominii vt ibi. facit qđ dicit gl. ma gna vltra mediũ in. d. l. extat. q̃ exẽplificauit i feudatarius ex quo exẽplo relato ad tex. ibi positũ qui dicit ius cre ditũ non habere ꝛc. videtur h̃ satis probari vt in futurũ iste talis viator nõ possit ampli⁹ habere regressum. ꝛ p tanto nõ recederẽ a lectura quã. ĩ. secutus sum sm̃ quã non ob stabit cõtrariũ qꝛ tpe violentie nõ hẽbat dñiũ. ¶ Oppo. ab extra qꝫ imo i duplo insit ipsum simplũ ita qꝫ ipsum du plum nõ sit totũ pena. d. l. cũ exceptiõe. §. cõtius. ff. qđ me tus cã. So. ibi tex. loquit̃ p verba simplicia vꝫ duplum tri plũ quadruplũ ꝛc. hic vero loqꝫ aduerbialiter dicẽs du pliciter soluat quo casu videt̃ significare merã penaꝫ sm̃ Bal. ꝫ ego nõ puto qꝫ ista fuerit intẽtio huius lfe. ꝫ qꝛ iõ tex. dicat dupli̇r soluat ex eo qꝫ iste qꝛ cõmisit istã violẽtiaꝫ ꝛ delictũ videbat̃ violare quodãmõ paceꝫ ꝛ p ẽis tenetur soluere penã dupliciter. vnã. s. parti lese. alterã cõiti sic p batur. ĩ. eo ti. §. si quis aliquẽ ꝛ qđ ibi dixi. an. hic fatetur rudẽ cõpositioneꝫ hui⁹. l. et dicat apparere qꝫ qui ipeator composuit non habuit iurisperitos doctos.

Si tres. Casus. Qñ inter plures allegãtes diuer sos inuestitores oritur contentio super eo dem feudo ꝛ possideat vnus ille debet obtinere ꝛ posside re qui sint probatus possessor sine violentia per duos te stes eiusdem prouincie reseruato iure partis aduerse in petitorio. hoc dicit. ¶ Nota qꝫ in probatõe sufficiunt duo testes hec enim est regula in quocunqꝫ actu qꝫ duo testes sufficiãt nisi aliud a lege cautum reperiat̃ vt not. in. l. vbi numerus. ff. de testi. dixi. ĩ. si de inuesti. inter do. ꝛ vas. lis oria. c. si quis. in primo notabili. dec requirit̃ qꝫ isti duo te stes sint de paribus curie cũ colligẽ ex isto tex. qui in disti cte loquit̃ ꝛ tꝫ Bal. de qua materia plene tangit̃. ĩ. quã sit inuesti. §. a. ¶ No. pbationẽ posse melius ꝛ cõgruentius fieri p eos de regione qꝫ per alios vt hic ꝛ in. l. de lamo nis. §. asinã. ff. de fundo istruc. ꝛ. ff. d fluminib⁹. l. i. §. i. ꝛ ẽ rõ qꝛ p̃sumunt̃ meli⁹ scire qꝫ remoti vt. l. i. si viciũ. C. d nuptiis ꝛ i. c. p tuas extra d pba. ꝛ si ñ reperient̃ i prouincia testes ꝛ dicat se alibi hẽre poterit iudex dare lr̃as remissorias p ex amie testiũ. autẽ. apõ cloquẽtissimũ. C. d fide istru. c. cõ stitut⁹ de fideiusso. ¶ Oppo. cũ gl. pria qꝫ imo qñ dicitur qđ de eodẽ feudo dñs possit gratificari p libitũ possiden. absqꝫ testib⁹ dũmõ p aduersariũ nulla fiat pbatõ vt. ĩ. d lege cora. §. si iter. So ibi ãbo litigãtes vnũ solũ inuestito rẽ h̃ãt pducebãt diuersi ꝛ iõ casus nõ sũt ꝯrii ꝫ diuersi dixi. ĩ. i. §. pcc. i pria opp. ¶ Quero cũ gl. n. qđ fiat si non reperiat̃ aliqs testis q depõat istũ posse dixisse sine rapina ꝛ rñdet gl. qꝫ iudicabit̃ p possidẽte nisi aliõ pbet̃ i ꝯriũ per aduersariũ iuxta illo dictũ: beati possidẽtes ꝛc. nã magnũ ẽ cõmodũ possessõis istĩ. d iter. §. retinẽde. ꝛ. l. is q dixerunt ff. d rei vẽ. ꝛ qꝫ plene not. in. l. sicuti. § si q̃rat. ff. si ser. vẽ. ꝛ. ff. si vsufr. pe. l. vti frui. i pri. ꝛ i. l. fi. C. d rei ven. ꝛ p hoc hẽs expeditũ gl. vsqꝫ ad ꝟ. ꝫ iste. ¶ Oppo cũ eadẽ glo.

qꝫ imo iste comes sive iudex de quo loquit̃ iste tex. non sit cõpetẽs iudex inter hos vasallos litigantes cũ h̃ cõ debe ret venalari corã dño feu. vt. ĩ. de probi. feu. alie. per fe de. ꝛ h̃ glo. non soluit nisi qꝫ remittit ad ibi no. ꝛ. ĩ. apud quẽ vel quos ꝛc. ꝛ h̃ voluit glo. vsqꝫ ad fi. quã tu soluas qꝫ ibi litigantes producebant eandem inuesti. ꝛ sic cõstabat ꝯ pte de dño. hic dicti vasalli producebant diuersos in uesti. ꝛ iõ iudex ordinarius est iudex cõpetẽs vt hic. ꝛ ita sensit glo. in cõtrario ꝛ doc. hic vel potes dicere qꝫ iõ hic iste comes cognoscebat de hac causa qꝛ asserebat̃ violẽ tiã fuisse cõmissam vñ ne perueniat̃ ad violationeꝫ pacis ipse comes de tali discordia cognoscebat i sua terra vt d n. ĩ. in. §. preterea d qua materia satis dictũ est. ĩ. in. c. a inuesti in mari. fac. in fi. ꝛ apud quem iudicẽ vel domini c. i. ¶ Quero ab extra in practica qualiter isti duo testes producent̃ ꝛ examinabuntur an in forma iudicii post litẽ contestatã sm̃ formã iuris vt extra vt lite non contesta. p totũ ꝛ in autẽ. de testi. §. hic vero: an vero ex officio iudicis pro inquirenda veritate. Ad hãc qõneꝫ rñdet quidaꝫ qꝫ isti tales testes debẽt pduci a parte ꝛ in forma iudicii cõ muni ari sm̃ formã iuris vt cautemus suprascriptas contra rietates. Alii dĩt qꝫ ẽt iudex ex officio suo hoc põt facere inquirendo veritatẽ ẽt si nõ sint pducti a parte i iudicio ad testimoniũ ferendũ pbãt p. l. fi. C. de bonis vacant. ꝛ p hac opi. adduco tex. ĩ. eo. in. §. si miles rusticuꝫ. sed me lius est sm̃ Bal. vt producãtur a pte. Nã est cã ciuilis in qua iudex nõ põt supplere defectũ vt. C. vt que desunt ad uocatis. l. i. Itẽ qꝛ regulariter i ciuilib⁹ nõ fit inquisitio vt p Inno. in. c. ad nostrã extra de iureiu. ꝛ no. in. l. in. §. p terea. ff. de suspec. tuto. ꝛ ibi habes vnã glo. singulareꝫ q vult qđ cõdemnatus ex inquisitione non sit infamis d qua ibi plene p doc. ꝛ qđ no in. l. i. C. de mõ mulctar. habes etiã aliã glo singularẽ in. l. i. in prin eo. ti. sm̃ Bal. hic q allegat Cy. in. l. qꝫ seruus. C. qꝫ cũ eo. ꝛ Bar. in. d. §. pre terea qꝫ ẽt in ciuilib⁹ rõne pietatis pupillaris etiã põt iudex inquirere absqꝫ aliquo libello alicuius accusantis. Ego ãt crederẽ posse dici qñ quãtum ad questionem forma tã qꝫ ex quo hoc fit ne pacẽ p nouas rixas violari cõtingat qꝫ ppterea iudex ex officio possit inquirere per ea que ha bentur in. c. i. ꝛ. c. placuit ꝛ p totum. ꝛc. dist. in c cum inter p seniorẽ de elec. c. hõc il primo, de postu. pla. in. l. si cui⁹ §. equissimuꝫ. ff. de vsufruc. faciũt no. l. i. §. ques ff. d of fi. pfec. vrb. maxime per Bal. faciũt que videbimus in § pe. ĩ. eo. ibi Bal.

Si rusticus. In summa hoc intendit. Si rustic⁹ accusat militẽ de pace violata mun do qꝫ non faciat aio calũniandi: dꝫ dictus miles se purga re p suũ iuramentũ ꝛ per sacramẽtũ aliorũ quatuor testi um hoc idẽ affirmãtium. h. d. ¶ No. rustici nõ admitti ad accusanduꝫ militẽ nisi iuret qꝫ nõ facit p calũniã: expo nit Bal. qꝛ nõ põt aliter cõsequi iustitiã nisi per duelliũ. ne qꝫ p iracundiã facit. l. non prius. C. de calũnia. l. fi. C. de accusa. nã qđ calore iracundie fit nõ reputat̃ ver iudiciũ l. quicqd. calore. ff. de reg. iur. ꝛ. l. si nõ cõuiciũ C. de iniu rys. Inno. in. c. dudũ de cõuer. cõiuga. ¶ Oppo ab ex tra qꝫ imo ista purga. non fit canonice p testes expurgato res sed debent fieri vulgariter p pugnã vt. ĩ. eo. §. i. ꝛ in §. si quis alicũ. Sol. ibi loquimur quãdo pax violatur p san guinis effusionẽ quo casu est pena corporalis ꝛ tunc pur gatio fit vt ibi. Hic vero loquimur quando agebatur de pace violata sine sanguinis effusione que est pẽa pecunia ria quo casu fit purgatio a milite per testes sacramẽtales vt hic ꝛ dicam in questione se. ¶ Quero qđ si ille rustic⁹ accusabat ipsum militem de pace violata ex sanguinis ef fusione. An tunc possit mouere pugnam militi. Et dicit quidam qꝫ sic per istum tex. vbi dicunt esse casũ. Nec ob stabit tunc tex. ĩ. eo. §. si miles vbi ignobilis non potest i dicere bellum militi. qꝛ respondet hoc esse verum vt ipse miles teneatur purgare per seipsum vt ibi: sed dabit cã pionem pro se ad pugnandum cum rustico eque idoneũ

ipso rustico vt hic et sic intelligunt istum tex. vt fiat pugna ex parte militis per campionem. vbi vero miles rusticum interpellaret ad pugnam tunc habet necesse miles personaliter pugnare nec posset dare campionem vt in. §. se. ita intelligunt vt. s. dixi.

Si miles rusticum. Hoc vult. Rusticus accusatus a milite de pace violata se expurgare tenetur diuino vel humano iudicio, aut septem testibus legitimis eligendis per iudicem. h. d. ¶ No. ex hoc. §. iuncto. §. precedenti. magis credendum esse militi quam rustico quod patet quia rusticus expurgando se a crimine sibi obiecto debet habere septem testes expurgatores vt hic. Sed in milite exiguntur solum quattuor vt ibi. sed est ratio quia magis diuiti quam pauperi creditur. l. iij. in prin. §. i. ff. de testi. l. fi. ff. de fide instru. Nam in multis iuris articulis est deterioris conditionis rusticus quam miles. quia acrius punitur corporaliter. l. nemo in fi. C. de summa trin. Et ideo dicit glo. notabilis quod si ex delicto plebei suspenduntur non suspenduntur milites in. l. desertorem. §. pena. ff. de re milit. Bal. et Bald. in. c. i. §. si quis vero temerario. j. de pace iura. fir. et. in. c. i. §. insuper de prohi. feu. alie. per Fed. facit. l. i. C. de procura. d. Ang. in iij. Kardi. in cle. i. §. pen. et in cle. ij. §. notarij de heret. d. Alexan. in l. pedius §. i. ff. de incendio rui. nau. in apostillis. et quod dico de milite intelligo et de nobili. vbi autem tractatur de pena pecuniaria tunc minus punitur. l. i. C. de offi. pref. vrbi. ni vt dicit glo. rustici non audent optare pecunias. j. in §. se. in glo. per. l. omnium predior. C. de agri. et censi. li. xj. Multa quoque priuilegia sunt concessa militibus que non sunt concessa rusticis vt in. l. i. per gl. et doc. C. de iuris et fac. igno. No. expurgationem que fit per diuinum iudicium in isto tex. quod ortum habuit a lege lombardorum vt hic in glo. que se remittit ad dictum quattuor lombardorum. Ex quo colligunt aliqui quod ista decima collatio feudorum comprehendat subesse ius lombardorum cum in pluribus locis dictum ius alleget vt. s. hic pot. est. ij. q. succe. tene. et qualiter oli fe. alie. po. in prin. quod intelligas verum in quantum concordant secus si essent contraria. l. non est nouum et. l. sed et posteriores. ff. de legi. secundum Nico. de nea. cetera notabilia collige ex notatis in § preceden. ¶ Quero cum in. h. sed quero an iste rusticus diffamatus qui habet electionem se purgandi et per humanum iudicium videlicet pugna possit pugnare cum persona militis an debeat pugnare cum campione supposito per militem et respondet glo. arguendo ad ptca. cum prelo vt quod cum persona militis per regulam que determinat quod per principales personas fiat pugna nisi ratione infirmitatis vel etatis decrepite vel iuuenilis excusetur vt probatur i lombarda qualiter quis se defen. de. in. l. si fures pro oppetatum libertatis et in. l. fi. cum fili. In contrarium vt quod non cum milite per tex. j. in. §. se. sed cum campione constituto per milite per d. l. fi. vbi ecclesia pugnat per similem aduocato et alij distinguunt et melius aut miles inuitatur per pugnam vt fuit hic et tunc non possit dare campionem sed de per se pugnare aut fuit inuitatus ad pugnam et tunc sic lato d. j. s. i. §. preceden. vbi videas et predictus habens glo. expedi.

Si miles aduersus militem. In summa hoc vult. Miles non potest interpellare alium militem ad pugnam nisi prius doceat se cum parentibus ex genere militari descendisse. h. d. ¶ No. quod ignobilis non potest prouocare nobilem ad pugnam. et est ratio quia pugna debet fieri inter equales vt no. s. in preceden. §. ¶ No. quod ex antiquitate generis quis iudicandus est nobilis nam nobilitas scribitur antiquitati et probatur per famam talis nobilitas. Bal in. l. prudentem. C. de postu. vide Bar. i. l. i. fi. col. C. de dignita. li. xij. et sic habes secundum Bal. quod non intelligitur quis de genere militari nisi probet quod antiquus sui maiores fuerunt legitimi milites iuxta istum tex. hic secundum Bal. nam vna hirundo non facit ver. facit. glo. in. l. i. ff. de tributo. et ad hoc de nobilitate facit quod no. bar. in. l. fi. C. de seruis fugi. in. l. i. C. de comer. et merca. et i. l. nobiliores. C. eo. Bar. in. l. i. C. de digni. li. xij. Zenzelinus in extrauag. execrabilis in verbo generis claritatem facit. l. signatoria. ff. de gradi. Et an respectu materni generis quis dicatur nobilis in. c. Rainucius de testa. l. i. ff. ad municipales et dicit generaliter in. c. i. de succes. feu. Bal. i. l. fi. C. de ser. fugi. d. Alex. in. l. assumptio. §. i. ff. ad municipales. in apostillis. ¶ No. quod qui nobilitatem allegat debet eam probare. qui facit quod no. gl. que solet allegari pro singulari in l. si vero. §. qui pro rei. ff. qui satisda. cog. ¶ No. legitimum militem dici illum qui natus est ex genere militari et nobili. facit l. i. C. ne mili. li. x. ex hoc voluerunt colligere quidam quod ignobilis non possit esse miles quod non est verum quia etiam serui possunt ad militiam aspirare. l. si seruus. C. qui milita. non pos. lib. xi. et hoc potest inferri quod mili. non sit dignitas Barto. in. l. ex eo ff. de testa. mili. no. in. l. fi. C. de equestr. digni. lib. xij de quo dicit ibi per docto. in. l. fi. C. de iur. et fac. igno. ¶ Op. cum glo. contra istum textum qui presupponit quod de quolibet capitali delicto possit committi pugna cuius contrarium legitur in libro lombar. in. l. quibuscunque in ti. qualiter quis se defendere debet. l. i. C. de homi. ad iudi. non mitten. vbi videtur quod non debet fieri pugna nisi in casibus a iure expressis et respondet glo. soluendo duobus modis. et primo quod aliud sit ista lex vt et aliud de iure lombardo vt ibi quo iure regulariter est prohibita pugna nisi reperiatur expresse in aliquo casu permissa et est ratio. quia odio habetur cum sepe iusti contra iustitiam pereant. l. recolimus de homi. de libero homine et hodie non debemus extendere sed potius restringere. l. cum quidam de libe. et postu. vel secundo soluit glo. et melius quod immo iste tex. concordat cum iure lombardo quoniam hic non dicit quod de qualibet capitali pena fiat pugna. sed dicit aliqua capitali pena etc. et subaudiendum est. s. de qua pugna fieri solet et probatur ista glo. subaudienda et intelligenda per duo extra in lombarda. Ex quibus patet quod et per istum tex. non fit pugna de quocunque delicto. sed solum in casibus in quibus est permissa pugna. et in hoc concordat cum iure lombardo. sed ex eo subiungit iste tex. quod contra militem non imponitur pugna nisi per militem qui sit de genere militari limitabitur ob iura lombardorum in quibus reperitur esse cautum et statutum in contrarium vt dictum ius lombardorum artetur et sic illud tex. intelligatur. ¶ Oppo. ab extra quod ignobilis admittatur ad pugnam contra nobilem et probatur. s. i. § pec. So. vt ibi dixi et i. §. rusticus. s. eo. vbi videas ad intellectum huius. §. Quero dato quod iste miles interpellatus vellet renunciare huic priuilegio et vult pugnare personaliter cum ignobili interpellante. an admittatur. et puto quod sic. ar. l. si miles. ff. de testa. mili. facit regula generalis l. i. si quis in conscribendo. C. de pac. Quero an iste tex. habeat locum qui vasallus qui non est miles sed ignobilis vult prouocare dominum suum ad pugnam propter felloniam commissam. et dic quod non. vt. j. de alie. feu. pater. c. non est in fi. glo.

Post natale. Post festum natiuitatis sancti Martini debet fieri prouisio in qualibet terra super valore victualium. et qui contra dictam prouisionem fecerit debet puniri tanquam violator pacis secundum formam hic descriptam. h. d. ¶ No. quod pro tuitione status publici et terrarum populorum debet quolibet anno taxari victualia vt debito pretio vendantur. vt l. i. §. cura carnis. ff. de offi. prefecti vrbis. et. ff. de admi. rerum ad ciuita. perti. l. decuriones. ¶ No. quod fraudantes annonam taxatam puniri debent per qualibet mensura in libras viginti. que pena posset etiam excrescere secundum qualitatem et enormitatem delicti. l. annona. ff. de extraordi. crimi. et l. i. ij. cum ibi no. et in. l. fi. ff. ad. l. iul. de annona. ¶ No. alium tex. secundum Bal. quod non seruantes bannimenta equa puniuntur. facit. l. fi. ff. de decre. ab ordi. facien. ¶ No. casum in quo precium potest poni de publico rebus alienis. et hoc operatur fauor publicus quod regulariter contra l. venditor. §. conia p dio. l. his rebus necessarijs ad communem vsum et victum potest taxari precium. de qua materia per gl. et doc. plene in. l. fi. §. hi qui. ff. de mune. et hono. et. l. i. C. de epi. audi. et ibi per bal. facit bonus tex. et ibi glo. in. l. i. §. cum in eodem. ff. ad. l. rhodia de iactu. l. i. §. cura. ff. de offi. prefec. vrb. facit quod no. i. c. ij. de fur. in. c. sepe. de resti. spoli. et v. q. i. §. his ita Hosti. i summa de fur. §. i. et vt querit quare. facit que videbimus. j. §. fi. j. eo. ¶ Verum autem quis inuitus compellatur vendere. Dic vt no. per glo. et doc. in. l. inuitum. C. de contrahen. emp. et in

l.nec emere.C.de iure delib. z p Cy. Ray. z Bal. i. d. l. i.C.de epi.audie. z vide Jo.an.i addi Spec. sup rubrica de excep.rei iudi. ¶ Not. casum q qñ qs cōpellit rē suam vēdere dz h're iustū p̄ciū vt.l.annona.C.de cursu pub.li.xij. pbatur i isto tex. facit.l.venditor.§.cōstat.ff.com.p̄diorū. Et subiecit hic And. multū notādū.l.annona.ff.de extraordi.crimi. ꝯ illos q grana z victualia vel carius vēdūt.contra.quos ēt statutū ē vt nō emant nisi vsq ad tertiū horā.l.i.C.de nūdinis.habetur i.l.i.C.de epis.audie. ¶ Not. gubernatorē ciuitatis vel p̄uincie debere sagaciter p̄uidere circa vtilitatē illi' loci.quē regit z gubernat cū consilio ciuiū z incolarū.q sciūt cōditiões locorū vel hu z i.i. sicut olim de accusa.facit qd dixit Bal. i.l.bai edictali.§.his. C.de secū.nup. ¶ Quero ab ex. qd si tpe caristie hēo tm̄ frumenti q mihi sufficit p me z familia mea.an cogar vendere. Dic q non vt i auth.de trien.z semisse.§.i.facit q p̄ria caritas dz incipe a se.l.p̄ses.C.d' seruit. z aq. fz And. de iser. ¶ Quero qd si vēdens nō facit ꝯ regulā tex. isto p̄cio.l.z ipsi fraudat mēsurā antiq dz puniri tanq turbator pacis p isti tex. Et putarem q sicut cū magis delinquat vt pbat i.d.l.annonā.ff.de extraordi.crimi. z pbat i isto tex. De qua mā dicit plene p gl. z doc. in.l.Imperatores.ff.de contrahen.emp. z.l.in tardarios.ff.de penis.ídem solet iste tex.in ar.q iudex durāte suo officio pōt facere statutū de quo dic p doc.i.l.i.C.d' postu.z i.l.i.ff.de seruis z i.c.fi.de offi.lega.qd.n.aliud e ius p̄torium. Facit.§.cōstat insti.de iure nāli z.l.ius ciuile.ff.de iusti.z iur.l.fi.ff.de penis.

Si quis rusticus. Rusticus dēcēs arma puniunt ad arbitriū iudicis aut i amissiōe armorū aut i solidis viginti.p delatiōe.h.d. ¶ Not. q rusticis.i.i rure hitātibus z illud colētib' ē iterdicta portatio armorū quēadmodum nō audeāt optare pecuniā.l.dñi p̄diorū.C.d' agri. z censi. l.illa loquit de rusticis ascriptis p̄dio. Ita nec arma h̄r z hoc voluit gl.hic posita i sui pai. Quod hic dr de rustico extēdas ēt ad aliū nō rusticū cū i distincte hodie null' p̄sit possit arma portare l.i.C.ut armorū vsus li.xi.sed iō spāliter de rusticis fecit mentionē quia ipsi hoc magis frequētare solent ar.l.nam ad ea.ff.de legi. De mā aūt rusticorū tradit in.l.i.C.de iuris z fac.igno. Multa tñ priuilegia hñt put tāgit.d' statu.ꝯ liber.eccle.§.agricultores z i.d.l.fi.d' testa. Utrū possint infeudare dixi.s.de his q feu.da.pos. in pri. Utrū aūt rusticitas excuset aliquē an hēat locū i rustico fagare. Dic veno.glo.i.l.athlete.§.fi. ff.de excusa.tu. De hac mā dic veno.p glo.z doc.i.l.si qs id qd.§.fi.ff.de iurisdic.om.iudi.z p Cy.C.de interdic. mri.iter tu.z pupil.l.i.z ibi p Bal.ē p ōsin.extra de rescrip.c.sup lris. ¶ Quero cū gl.i .v. z itelligas an iste rusticus portās arma incidat solū in hāc penā alternatiue vt sonat littera. An vero iudex possit ipm punire i vtroq vz in amissione armorū z in pena solidorū.xx. Et respondit glo.q alternatiue aut in amissione armorū aut in solidis.xx. Et ēt hoc iudex deberet cōsiderare an iste sit rusticus talis q sit ascript' glebe q nō h̄z pecunias vt.d.l.dñi p̄diorū.tūc auferre sibi debet arma. Aut i talis rusticus q h̄z pecuniam.z tunc dz sibi auferre solidos xx.l3 quidam volunt q isto casu debeat ēt sibi auferre arma z hoc voluit glo.vsq ad fi. Tu tene primā opi.q: pene pot' sūt moliēde q̄z exasperāde.l.interptatiōe.ff.d' penis.z q: tex.nō loquit alternatiue.sufficit q altera disiūctiue adimpleat. l.hec i fōba illa ut ff.de vb.signi.fm doc.z itellige q electō sit ipsius iudicis vt pbat in isto tex.qui dicit iudex accipiat qui arbitr.alii put sibi meli' videbit fm mente gl.secus āt si tex.dixisset q rustic' soluat.q: tūc eēt in electione ipsi' rustici.l.quicūq.C.de fuis fugi.l. plerūq de iure do. fm An.de iser.p Bar.in.l.i.§.expilatores.ff.d' effracto. Bar in l.quicūq.gl.i.q.ij.i fi.ma z.xxxiiij.di.c.fraternitatis in.c.sicut de iudeis.glo. Jmo.z Panor.i c.a crapula de vi z honesta.cle.gl.in.c.sicut dignū in fi.d' homicidio.i.c.q̄stionē in fi.vt lite nō conte. Barto.in.l.cōsentaneū.C.quō z qñ iudex z h arbitriū pene dz iudex facere cū aliqua cāe cognitiōe Bal.in.l.si fugitiui.C.de fuis fugiti.z arbitriū h̄z versari circa p̄dicta z similia. ¶ Oppo. ab ex.p intellectu materie q īmo l3 portare arma dz h̄ri est in timore vt ē casus in.l.i.ff.ad.l.iul.de vi pub.z p hu' ꝯtri solutiōe ē aduertendū q i hac mā emanarūt multa iura l3 Bar nō faciat mētionē nisi d' trib'. Primū fuit ius ꝑoꝝ. de quo in ꝯrio z h iure statutū est q si qs vult portare arma ēt cum tamē cū do p ītinera z tūc portare vt in.d.l.i. aut vult portare p ciuitatē vel aliquo loco vbi sit adunagemtū vel vbi sit foz iudicij. z tūc nō pōt.l.iij.§.i.z.l.qui dolo.§.i.eo ti.z p̄dicta p̄cedūt vt dixit Bar. in armis offensiuis l3 in armis defendibilib' dicat ipse nō reperiri eo iure esse p̄hibita q: ēt offensiua possunt portari si expedit.l.pe.§ fi.eo.ti. Scdm est ius.C.quo indistīcte est p̄hibita portatio armorū nisi de p̄ncipis licētia vt in.d.l.i. C.ut armorū vsus.lib.xi. Tertiū est ius auth. quo ēt disponit vt non liceat ēi portare arma defendibilia vt.in.d.§. pe.in auth.de armis l3 regulariter in p̄hibitiōe portatiōis armorū videant p̄hibita arma offendibilia.vt no. Lud. in.l.i.§.occisorū in ver. cū vno stocho. vide p Ang. i.l.iij. §.armis.ff.de vi.z vi arma.gl. in i le.in agro.§.q vo.de statu mona.in.c.ita quorundā de iudeis in.c.si pfodiēs de homicidio Bar in cōsi.xxxviij.incipit statuta. Quartū ius nouissimū de quo loquit iste tex. z i au.§.e. z hoc iure statutū est q itinerātibus liceat portare arma debito mō ad se defensandū nō aūt ad nocendū alijs z sic itinerātibus cōcordat istud ius i si iure ꝑoꝝ. de quo in.d.l.i.et ita hodie obseruat in quibuscūq locis vt dixim dicam. §.se.quicquid glo in.l.fi.C.de prepo.sacro scri.lib.xij.de hoc in.l.i.ff.de vi.pub.p Bar. Hostien.z doc.in.a.q.d' vita z hone.cle.in rub.de fabricēsibus.li.xij.p Bal.in.l.fi. C.de aquir.pos.in.l.si barsatorā.C.de fideius. Car.i de. i.ver.p̄fate de statu.mona.in i le.ij.§ porro d'beretn.ide. z.§ij.d' excel.p̄la. Ludo in.l.iij.§.fz vtrū.ff.ad sillanianū hoc tñ crimen portādi arma de se leue reputat nec requirit p̄cessum Bar.in.l.leuia.in.ij.col.ff.de accu. Ideo caueāt iudices ne in īponenda p hoc pena nimiū excedant put q̄nq fit. ¶ Quero ab ex. an appel.armorū in isto.§. cōprehedant ēt fustes z adi o q rusticus sit p̄hibitus portare.z dixit An.q nō cōprehendūtur quantū ad tractatū l3 alias regulariter cōprehendūtur vt.l.iij.§.armis.ff.de vi.z vi arma. Sed mihi vr q deberent cōprehendi si sint apti ad nocendū per tex.in.l.armatos.z.l.pe.in fi.ff.ad l.iuliā.de vi pub.z p tex.in.d.§.armis. Itē q ēt mediātibus fustib' violat p tex.vt s.eo.§.si quis aliquē. Lud.in l.i.§.occisorū.ff.ad sillanianū glo.in.d.cle.i.ver.nos ergo in verbo arma de statu mo Ange.de aretio i tractatu maleficiorū in verbo armat' Ang.in.l.si pignore.§.furti.ff.d' fur.alex.in.l.fi.ff.ad.l.iuliā.de vi pub.z que sunt arma p̄hibita stat cōsuetudini ad quē vsum sunt vt in dictis locis. Unde in h putarē iudicē arbitraturū. ex q habente fustium fi.n.eēt vna mazia ferrata vel aliud lignū conuenienter aliter fabricatū aptum ad nocendū quare non deberet puniri cū eadē seu maior subsit rō: preterea si p̄hibitū est portare arma defendibilia. vt.s.dictū est quare nō magis ista ad hoc adduco gl.que hoc tz.ij.q.fi.c.dena. vnde relinquerē oīa ista in arbitrio et discretiōe bonū iudic.vt dixi supra. Et intelligo semp qñ nō sunt itinerātes q: in illis dic vt.s.dixi de qua mā p Bar.in.l.pe.§.colarū.ff.de vi publ.z quod no.in auten.de armis colla.ix.

Mercator. Mercatores itinerantes cū untandi portare possunt ensem dūmō non cinctū sed alligatū selle si est equester vel vehiculo si est in curru.h.d.z p hunc tex.dicit Bal.h q qui portat arma presumit hēre malum aīum nisi portet caligas bini in aliq consue.q qui portat lanceam per ... apponit in capite illius aliquid. ¶ Nota mercatoribus

permittitur portare arma dummodo debite ea deferant vt hic. Quid autem in non mercatore itinerante qui per loca periculosa incedere habet an possit arma deferre secundum intentionem huius legis. Et dicit doc. Ja. de bel. An. de iser. Nic. de neapo. quod sic quia eadem potest cadere ratio que in mercatoribus. l. illud ad. l. aql. Nec iste tex. dicit contra. Unde succedit. l. i. ad. l. iul. de vi pub. que indistincte loquitur. Et sic predicta in Andr. de iser. non est correcta neque per hanc l. neque per l. i. C. vt armorum vsus vi abrogata. Unde stare debet per l. precipimus. C. de appel. et in auth. q. mo. natura. effi. sui. in. §. tribus. vel possumus dicere quod quicquid d. l. i. ad. l. iul. de vi. pub. effet correcta per d. l. vnica. C. vt armorum vsus que indistincte loquitur. Et quibus concludo secundum Nico. de nea. hoc esse tex. expressum quod viator potest arma portare. quicquid dicat glo. in. l. fi. C. de preposi. sacrorum scriniorum quia eam reprobant et late dix. supra. in. §. primo et dicatis vt ibi. ¶ No. quod multa conceduntur ad sui defensionem vt hic in fi. et in. l. vt vim ff. de iust. et iure. l. i. C. vnde vi. et dix. supra. in §. hominem. ¶ Quero cum glo. in. pro. ecce. de intellectu legis iuxta fi. qualiter cognoscetur quod quis portet arma causa se defendendi et non vt alium ledat. et videt glo. et hac lege patet manifeste videri et colligi quod eo quod quis portat arma vel hoc aliorum maliuolentia. Et hoc vult ista glo. Hanc conclusionem istius glo. firmat Bal. post fi. sui operis in conclusionibus. Sed aduerte ne erres quia ista conclusio huius glo. habet locum vt intelligenda sit quando non appareret quod deferens haberet causam vel licentiam deferendi sicut fuit in casu nostro. vbi imperator dat licentiam itinerantibus. quo casu non presumitur contra eos immo pro eis. Et ideo siquis vellet dicere contrarium quod dolose portaret deberet istum dolum vel malum animum probare. l. quotiens. §. qui dolo. ff. de proba. secundum Andre. de iser.

Nemo rena. Hoc intendit. Nemo venetur in alieno agro nisi apros vrsos et lupos. h. d. vel forte et non male potest habere alium intellectum vz que. supra. proxime induxerat prohibitionem armorum et quia in venando portantur vt in plurimum arma. dubitabatur an licitum sit venari cum armis et dicit quod non nisi ad ista animalia periculosa. Et quare dicat de laqueo vel rete intelligas tamen quod in predictis venationibus sint necessaria arma et vi sentire licet non apte Jac. ardiz. l. summa de pace tenen. ¶ No. quod ad pacem conseruandam prohibita est venatio in agris alienis preter quam animalia periculosa que damnum inferre possunt. que pro purganda prouincia venari licet. Et ista potuit esse ratio huius legis vt probatur in. l. hic. n. edi. l. fe. et fe. ff. de edil. edic. Et hoc modo intelligendo istum tex. erit hic casus notabilis elegantier faciens ad titulum nostrum. Et pro isto intellectu adduco in simili auctoritatem Goffre. extra de cle. venato. vbi concludit huiusmodi feras damnificantes prima posse venari et specialiter vbi et alias non licet. hoc idem firmat l. de rectoria vrris i. d. n. Et facit pro questione an valeat proclama factum a domino ne quis in finibus suis venetur. de quo per Hosti. in. c. non est de decimis. ¶ Et no. hunc tex. ibi retia laqueos et alia instrumenta quod iste tex. non prohibet venationem que fit cum canibus et cum bus. et sic quodammodo naturaliter. sed solum prohibet artificiosam que fit per varia instrumenta. Et in hoc fauet nobilibus hungarie. quia non tam gaudent de magna preda quam de volatu vel cursu. Rustici autem nihil appetunt nisi predam et in ventum canlatrantium alios. venationes. n. cum latrantibus alios in greco de peregrinatione vlixes adduxit. vertitur in sordidum lucrum et sanguinolentam cedem. Jo. magis de facili hic solum prohibet dictam artificiosam venationem que per alia instrumenta fit. Aliqui volverunt generaliter intelligere tex. sed hic intellectus mihi plurimum placet per rationem predicta. Et sic intellectus glo. hic non prohibet generaliter venatio vel aucupium. sed solum artificiosa retium laqueorum et aliorum instrumentorum venatio que portans vi est ad predam vel cedem quando ad lenificandum alios quasi cum primum sit illiberale genus dat et de facili materiam scandali et pacis rumpende et facit. nam iste tex. nullam mentionem facit eo quia in alieno venetur que non illa videtur fuisse prohibi. tex. nisi. sed hec de que dico quod videtur fauorabilis tenere et vt excludantur hos venationes et illiberali perdices.

Ad palatium. Milites seu vasalli accedentes ad curiam domini non debent portare arma nisi cum licentia domini. h. d. ¶ No. quod in palacijs principum et dominorum vel est communiter non licet portare arma. Et est ratio vt tollantur omnes occasiones vbi iusticia regere respub. gubernare possent mediantibus armis disturbari. ¶ Quid si fieret forma statuti aliquid disponeretur circa deportationem armorum in forensis ligaberet statuto. Dic et vide plene per doc. in. l. i. C. de summa tri. Bar. in. l. inter dum. §. licet. ff. de publica. et per capi. no. vul. dummeti. q. 3. et in. c. fi. de constitutio. ver. Pe. et ibi Jo. An. et tempi. §. i. §. si quis rusticus in pena opposi. ¶ Op. de suprasitate huius. §. cum sufficere debuisset generalis prohibitio armorum vt patet in. d. §. si quis rustic. So. per. supra. dixit tex. quod loquatur de fabricatoribus qui arma faciunt. quia alias fabricem de quibus in auth. de armis quia tales fabricenses sunt prohibiti conducere arma ad palacium et ideo notanter dicit iste tex. ducere et non dicit portare et pro isto modo non esset superflua ista lex sed poneret casum nouum.

Publici latrones. h. d. Publici latrones furcis suspendantur secundum formam legis antique. h. d. et ratio dubitandi fuit quia videbatur quod deberent puniri tanquam violatores pacis per hanc constitutionem que vi comprehendere eos. sed imperator hic determinat quod non obstante hoc puniantur lege antiqua ne videatur mitigata eorum pena ex violatione pacis que potius debet augeri et hoc modo bene qualiter faciat ad. ¶ No. quod publicus latro furcha suspendi debet. facit. l. capitalium. §. famosos. de penis. glo. in. c. inter alia de immunita. ecc. et habetur in. c. pro humani de homici. facit no in auth. sed nouo C. de seruis fugi. in. l. ij. §. aduersus ff. de sepul. vio. ¶ No. hic est casum quod sufficit malefactorem esse testibus conuictum et superatum dato quod non propria voce confiteatur. Et sic potest inferri quod non est necesse quod malefactor ponatur ad torturam pro sua confessione eruenda et quo apte probatum est per testes de delicto. l. diuus. ff. de quonibus. vnum alterum istorum sufficit quod sit conuictus vel confessus. l. qui sunt. C. de penis et no. in. l. fi. C. de libe. cau. licet quidam iudices non obstante probatione peracta et contrarium volendo esse confessionem malefactoris quod superuacuum est. quia non debent renocari in dubium. ad quod est certum dum probationes sunt apertissime iunta. l. sciant cuncti. C. de proba. factor quia propter appellationem tollendam bona erit confessio rei et dicatur vt ibi et in d. l. qui sunt. ¶ Quero ad contra quid si per testes probetur quod idem sit famosus sed non probatur de crimine neque ipse forte confiteatur respondet An. quod debet absolui ar. l. absentem. ff. de penis.

Quicunque In summa hoc intendit. Male tractans officium suum si monitus se non emendauerit priuari debet officio. et si post dictam priuationem propria auctoritate se in eo intromittat puniri debet tanquam violator pacis. h. d. ¶ No. quod si vasallus non legitime exercet offi. ex quo vel pro quo datum est feudum priuatur eo feudo et dignitate feu. vt hic et supra. quod fuit per. cum benefi. amit. §. sed nec est alia et per Inno. in. c. ad apostolice de re iudi. li. vj. No. secundum lecturam Bal. quod ille qui male vtitur feu. deteriorando rem feu. perdere debet illam facit. C. de sacrosan. ec. auth. qui rem. C. locati. l. cde. Ex qua lectura ipse infert quod si haberes castrum in feudum et male tractares homines dicti castri subditos tuos quod dominus potest te admonere et eos debito modo tractes alias dominus posset tibi auferre castrum quod est no. dignum. c. ad apostolice de re iudica. lib. vi. et est quod quia tu male vteris substantia domini ar. ff. so. ma. l. si cum dotem. si vero dotem dissipet. et quia debes eos bene tractare ad quod facit quod dix. supra. de mili. vas. c. i. in fi. Ex predictis potest colligi qualiter facit ad titulum istum pro eo vt tollatur omnis occasio ne populi violent pacem videntes se male tractari facit quod habetur. eo §. si ministrales. et vide quod notabiliter dicit Spec. in ti. §. qui. in fi. ¶ No. et Bal. et hoc quod ad hoc vt quis priuetur culpa omissiones puniantur regulariter monitio secus in culpa commissionis facit quod no. Inno. in. c. cum parde. §. quia vero de prebend. ¶ No. quod dominus non potest priuare va. allum feudo de absoluta potentia. sed requiritur ordo iudiciarius et fiunt vt no. per gl. j. de prohi. feu. alie. per Fr. §. callidis quod dix. supra. de feu. sine cul. non amit. c. i. facit ad hanc materiam quod no. in. l. si vsufructus. §. soluto. ff.

de vsufruc. quẽadmo. caue. et ad hoc cõmendat Bal. istum tex. et habet per eundem Bal. in. l. i. ff. de rerũ diuisio. in questione. xij.

Si quis quinq[ue]. Pro furto valoris quinq[ue] solidorum vel vltra quis suspendit. pro furto vero infra dictam summam verberatur et tondetur. h. d. In tex. ibi quinq[ue] solidos. i. quinq[ue] aureos s[ecundu]m Pe. de ete. quia solidus legalis idem importat q[uod] aureus. lxxij facit vnam libram auri vt no. glo. in. l. i. ff. de in ius voca. l. si aliquid. C. de suscep. et archa. li. xij. vel intelligas simpliciter quinq[ue] solidos q[ui] tunc in curia imperatoris currebant quinq[ue] solidi valebant de moneta xx. solidos prout refert Bal. in. §. si quis rusticus. s. eo. vbi solidi capiuntur pro moneta ibi valente. Aduerte q[uod] ista lra dicit de furto cõmisso in re valente solidos quinq[ue] non autem dicit de furto facto in pecunia et ideo quidam voluerunt extendere istum tex. solum in furto cõmisso in aliquo prout loquitur non autem in pecunia ar. l. interpretatiõis. ff. de penis. sed tu intelligas vtroq[ue] modo q[uia] non est aliquod dubium q[uod] si quis est furatus quinq[ue] solidos in pecunia q[uod] videatur furari rem valentem quinq[ue] solidos. nec isto casu est necesse facere aliam extimationem cum de se pateat quia appellatione pecunie omnes res significantur que per pecuniam extimantur. l. ij. C. de cõstit. pecu. vn[de] imperator non posuit exemplum de pecunia quia sp[ecifice] eius valor est certus. sed posuit exemplum de re tanq[uam] de eo casu sup[er] quo magis dubitari posset ar. l. generaliter. ff. de ver. sig. s[ecundu]m An. Ibi scopis. subaudi et tonetur quod est infra quia verberabitur cum scopis prout etiam fit hodie et appellatur fustigatio quasi castigatio que fit fustibus vt. l. fustibus. C. de his qui no. infa. et in. l. ictus fustium cum ibi no. e. ti. que fustigatio seu scopatio habet et tonsionem pellere in isto tex. q[uod] ita debet intelligi quicquid dicant alij. ¶ Nota q[uod] propter delictum commissum ex furto quem acerbe et grauiter puniri potest in sui multiplicationem vt in. l. aut facta. ff. de penis in. l. i. in principio ff. de abigeis in. l. ij. C. de episcopali audientia. Et est ratio propter penam vnius ceteri terreantur. l. capitalium. §. famosos. ff. de penis. l. i. C. eod. l. iul. repe. Imperator. n. potius considerauit qualitatem et casum delicti q[uam] quantitatem excessus vt conseruaretur pax per eum promulgata per hanc. l. et vt non violaretur. ar. l. famosi post pri. ff. ad. l. iul. maie. et quod dixi. s. in prin. ti. nam pp excessum delicti pene ex causa extenduntur vsq[ue] ad mortem inclusiue et dicit glo. notabilis insti. de iniurijs. §. in summa. Et dicit Inno. q[uod] pp emergentes casus licitum est leges transgredi prout ipse no. in. c. i. extra de cõstit. Utrum autem hodie pro tam modico furto non debeat suspendi. sed alia pena minori puniri vt in auten. sed nouo iure. C. de seruis fugi. et. j. de pace iura. fir. tenen. §. et iniuris solu. aduertendum est pro clara noticia q[uod] s[ecundu]m Bar. l hac materia habemus duplex iura vario modo disponentia circa penas furtorum. Nam primo de iure antiquo vigente non pro furto erat pena extraordinaria. l. si. ff. de furtis. nisi esset publicus et famosus latro qui furca suspendebatur. d. §. famosos. Postea superuenit ius auten. de quo in auten. vt nulli iudicum. §. penul. col. ix. et in. d. auten. sed nouo iure que inde sumpta est. Postea superuenit ista decisio nouissima imperatoris Federici de qua in isto tex. Postea superuenit alia decisio magis noua eiusdem imperatoris. Federici. De qua habetur. j. de pace iura. fir. te. §. iniuria. Modo ad propositum circa solutionem dicunt quidam q[uod] iste. §. debet intelligi q[uod] iste fur de quo tex. non commiserat alia furta precedentia ita quod consueuerat furari et quo est effectus publicus. Et per consequens debet suspendi vt no. glo. in. d. auten. sed nouo iure. hec solum restringit tex. nisi. Et pro tanto soluunt alij q[uod] iste tex. loquitur in specialem casum pp violationem pacis. Et ista est vera solutio quia non violat literam et congruit titulo nostro. facit. l. si. ff. de rerum diuisione. Et ita intellexit glo. in. d. §. iniuria. dicens quod quantumcunq[ue] videatur durum q[uod] pro quinq[ue] solidis quis debeat suspendi. tamen quia lex ita scripta est debet seruari. l. prospexit. ff. qui et a quibus. quod intelligas verum et procedere predicta stantibus firmis terminis presentis decisionis huius tex. sed cum ista decisio hodie sit abrogata et sublata vt statim dicam non stabit q[uod] pro tam modico furto non debeat quis suspendi. Nam dicunt quidam q[uod] per contrariam consuetudinem sit abrogata vt firmat glo. super verbo nisi. hoc idem tenet Bald. in. d. auten. sed nouo iure. vbi dicit q[uod] iste. §. hodie non seruatur ex generali consuetudine et ideo de eo non est hodie curandum argu. ff. de dolo. l. id est vsq[ue] hoc. Idem tenet Jac. de belui. et Nico. de nea. dicentes q[uod] non seruatur in italia idem tenet Andre. de iser. sequendo. d. gl. vt ista pena per contrariam consuetudinem non seruetur hodie. Sed ego reperio. Bar. in. d. auten. sed nouo iure et clarius in. d. §. famosos qui sentit q[uod] per. §. iniuria imperator iste Federicus voluerit derogare ipsemet decisioni huius. §. et redire ad alias penas legales antiquas. de quibus in. d. auten. sed nouo. quod probatur ex eo ibi mandat vt furtum legitime puniatur etc. Et hoc puto verum arg. l. non est nouum et. l. sed et posteriores. ff. de legi. quoniam non est verisimile q[uod] ipse imperator dum dixit legitime puniatur etc. voluerit se remittere ad penam de qua in isto. §. tanq[uam] ad penam legitimam. quia ista esset vna superfluitas illius legis cum ipse idem iam non multo tempore condidisset istam l. quoniam. d. §. iniuria nihil operaretur sic lex ipsa superflua esset quod non est credendum vt in. d. §. quibus. C. de nouo code. compo. similiter non est verisimile q[uod] se voluerit remittere ad ius lombardorum. sed ad ius commune. s. legum romanorum quod patet quia mandat omnibus subiectis regno vt pz in prin. illius legis. Et ideo est forte plus q[uia] relle fuissent erronee de crudeli decisione huius tex. vz q[uod] pro quinq[ue] solidis quis debeat suspendi mutauit hanc decisionem et voluit q[uod] fures punirentur legitimis penis vz s[ecundu]m formam solitam iuris cõis. Et q[uod] hoc sit verum q[uod] voluit corrigere istum tex. pz quia cõsuetudo que est optima legum interpres. l. de quibus. ff. de leg. hoc nobis ostendit vt ibi dicit gl. preterea pena istius tex. non debet iudicari legitima ex eo q[uod] s[ecundu]m istum tex. tam puniretur furtum quinq[ue] solidorum q[uam] puniretur publicus latro vel tam. s. proxime determinaui et l. §. publici latrones. Inter quos tamen debet esse maxima differentia vt in. d. §. famosos probatur. Ex quibus omnibus concludo q[uod] hodie absq[ue] dubio non habet locum determinatio huius. § siue velimus intelligere q[uod] sit correctus vt sensit Bar. et quod dicit glo. in. §. iniuria. siue velimus intelligere q[uod] sit per contrariam consuetudinem abrogatus vt tenuit glo. in. d. §. iniuris et cõiter doc. Qualiter autem fures et latrones hodie cuiuscunq[ue] generis puniantur de iure cõi dic vt plene per glo. in. d. auten. sed nouo iure. et in. d. §. famosos vbi glo. plene ... git in. l. ij. ff. arbor. furtim cesarum per glo. et pro casu. xxij. q. ij. si quis fortitudine. in. c. cum de bo. in. c. inter dilectos de excess. prela. In foro autem penitentiali vtrum fur debeat in aliquo alio puniri q[uam] ad rei restitutionem dic q[uod] non vt nota. xij. q. ij. fraternitatis et. vi. q. i. c. iuuitare. et ita etiam determinat Bal. in. l. post decisionem. C. de furtis ¶ Quero ab extra duo fecerunt pacem ad inuicem vnus facit furtum alteri vel dat enorme damnum nunquid ex hoc videatur frangere pacem et dicit Bal. q[uod] sic per istum tex. et per ea que in hac constitutione dicta sunt referendo ea ad rubri. nostri ... tanq[uam] congruentia ad ti. propositum q[uod] facere debemus. l. imperatores de in ius voc. adde. Paul. de ca. cõsi. celxxxiij. quod legitur in specie etc. viso supra scripto puncto. et est cõis conclusio. s. eo. ti. in prin. secus autem si ex discordia orta de nouo que in principio non fuit cogitata committeretur iniuria per ea que dixi. s. eo. in prin.

Si ministrales. Familiares dominorum inter se rixantes sunt per iudicem seculare corrigendi s[ecundu]m formam iuris. h. d. In tex. ibi ministrales et s[ecundu]m vtramq[ue] literam expone ministri seu familiares vel seruitores vel scutiferi. nam vtroq[ue] modis iuxta vulgare nuncupari possunt. Ibi guerram intellige pro quolibet odio vel ta vel discordia seu crimine vel excessu ex quibus inter se non habent pacem. non autem intelligas proprie guerram pro bello q[uod] tunc haberet locum titulus sequens et puniretur lese maiestatis. ff. ad. l. iuliam maiestat. l. iij. §. eodem ...

And. de iser. ¶ Not. quod familiares principis et dominorum sunt subiecti iurisdictioni iudicis ordinarii illius loci ubi delictum commiserunt adeo quod potest eos ex eorum delictis punire ut hic et in auten. qua in provincia. C. ubi de cri. agi oportet facit quod habetur in l. i. C. ubi sena. vel clariss. ¶ Not. quod ad officium iudicis spectat sedare discordias subditorum et compellere partes ad pacem et concordiam ne ad arma deveniant et in pas. ut hic. et in l. si usufr. §. si inter duos ff. de usufr. et ibi no. glo. facit l. i. §. quies et quod ibi plene no. per Bal. ff. de off. presidis. et quod no. in l. i. C. ut pos. et l. sec. di. c. placuit. et l. c. precipimus et in hoc debent solliciti esse rectores terrarum ut no. in auten. de manda. princi. §. denique quod intelligas ante perpetratum delictum nam post perpetratum et iniuriam illatam non cogitur quis iniurias facere pacem iniurianti nisi in foro penitentiali. ut insti. de iniuriis. §. fi. et per hoc non posset compellere partes ad compromissum secundum Bal. in d. §. quies et in l. transigere. C. de transac. ¶ Quero ubi est quid si ex predicta discordia ortaliter dictos familiares violaret pacem an puniri debeant tanquam violatores pacis. et dic quod sic. iuxta ea que dicta sunt. s. eo. §. si quis alium. et §. se. et se. secundum Ni. de nea. Et hoc non adaptari potest ad istum titulum.

Quicunque. Casus. Quicunque transitum facit cum equo per terram aliquam potest equum suum pabulo affligere iuxta viam et potest etiam viridi herba et viridi silva sine vasta. et damno alicuius. h. d. ¶ Not. quod itinerantibus licitum est transire per agrum alienum. nam est hoc de iure divino ut in c. i. de. iic. fi. xxiii. q. ii. licet secundum leges domino invito non liceret ingredi ut l. per agrum. C. de servi. et ibi not. per glo. Not. quod pro usu necessario dum fit re dampno alterius est. est licitum itineranti uti herba et silva alterius. et pabulare equum iuxta viam. nam de iure divino licitum est comedere uvas in agro alterius licet non exportare, et comedere spicas. licet non mittere falcem ut de consecr. dis. v. discipulos. Item quia necessitas famis excusat a furto de iure divino ut ex. de fur. c. iii. quia necessitas non habet legem. ut no. in l. quinis. § i. ff. com. divid. et ex necessitate famis posset pater vendere filium. C. de patri. qui filios distrax. item quia tempore necessitatis omnia pabula videntur esse communia. xlvii. dis. c. sicut hi. et in d. § cum in eadem. Item quia quis ex precepto debet pascere esurientem. l. xxxvi. di. c. pasce. ¶ Oppo. ad ex. quod immo non licet in agro alieno et iuxta viam pascere equum suum ut l. quintus mutius. ff. ad l. acquil. Sol. immo huius Iacobi And. de iser. intelligit istum tex. quod iste qui pascebat non erat in agro sed erat in via unde se appropinquabat ad sepem separantem agrum et viam recipiebat de herba vel de frondibus pendentibus supra viam vel amplexabatur de herba ex silva ibi propinqua iuxta viam pro refectione equi sui fessi; quod licet dummodo sine aliquo damno faciat et est ratio quia sibi prodest et alteri non nocet ut de euic. l. meminis. et l. in euictione. Vel ex ista lectura licet in se sit vera non videtur littere convenire. quia iste tex. presupponit quod transitus fiebat per terram et per viam. item quia sunt modicam dubitationem idcirco alii legunt ut firmant super tex. et declarant quod iste equitans pascebat equum suum in agro iuxta viam quod licet tamen quia sibi prodest et alii non nocet. Item quia hoc videtur esse ex necessitate. Item quia iste credebat dominum permissurum si hoc sciret unde non videtur delinquere insti. de obliga. que ex delic. nas. §. furtum. Item quia non videatur hoc iudicium. tamen quia cum illud sibi prosit. et alteri non noceat. equitas suggerit ut hoc admittatur ut videmus in simili in. l. an summa. § sed parum. ff. de aqua. plu. ar. cen. et ita not. glo. que hoc in xxiiii. q. ii. c. fi. ¶ Quero ab contra quid si dominus agri reperit istum pabulantem equum suum iuxta formam huius. §. et petat sibi solui de tali pabulatione quia pabulans est dives et non fecit hoc ex necessitate paupertatis sed ex necessitate solum quia tunc non reperiebat hospicium propinquum an iste pabulans teneatur soluere et videtur quod non posset quia necessitas sibi erat que facit rem de equitate communem ut d. dicti. pot. in simili dicit Bal. in l. ii. de ope. liber. et quod hoc presupponit quod non fuit datum damnum.

¶ Hic finitur lex. deinde consuetudines regni incipiunt.

Non mirandum. Quare ipse auctor non posuit rubricam generalem prout in aliis ti. facere consuevit quando decisiones sub hoc ti. posite participant aut cum materia ti. precedentis aut cum materia alterius ti. superioris si de feu. fue. contro. cum omnes tam precedentes quam sequentes possint dici consuetudines regni secundum Iaco. ardi. et idea cum iste decisiones videntur potius includi sub ti. precedentibus quam de novo materiam novam adducere. pro tanto talis rub. hic fuit inscripta non per modum ti. formalis. licet ut ostendatur separatio legis imperialis a ceteris consuetudinibus. et adde hic quod dicam. l. eo. §. si vasallus in prin. et l. in ti. sequenti super rubrica.

d
Domino. h. d. Cum dominus facit guerram iustam tenetur vas. eum adiuvare in offendendo et defendendo. Idem dicendum est si dubitatur si facit guerram iustam vel iniustam. quando vero facit guerram iniustam: tunc tenetur ipsum adiuvare in defendendo non autem in offendendo nec propter hoc perdit feudum si ipsum non adiuvat quemadmodum dicimus si dominus esset excommunicatus, vel bannitus: tunc enim vas. liberatus a sacro fidelitatis. h. d. ¶ Not. a. ex tex. quod vas. tenetur ad defendendum dominum si bellum est iustum vel etiam in dubio si dubitatur an bellum sit iustum an non. et dicit Bal. hic attendendum in hoc iniuriam et primas causas belli licet postea hinc inde multe iniurie intervenerint. l. si. ff quod quisque iuris. l. pr. §. fundi. ff de leg. iii. l. i. in princ. ff. de au. tu. Ibi prima. n. ratio per Bal. in l. ambitiosa ff. de decret. ab ordi. facien. no. ex hoc tex. quod hodie domini provinciarum et civitatum possunt ex iusta causa bella indicere licet olim possent solum a populo romano vel imperatore indici ut no. glo in l. ex hoc iure. ff. de iusti. et iur. et est ratio quia olim solum erat una monarchia hodie autem sunt dominia distincta et divisa per membra ut patet ex pace constantie. item quia hodie non ita debet posit haberi recursum ad populum romanum vel imperatorem sicut olim ut dixit Guil. de cu. i. d. l. ex hoc iure et Ni. de nea. et facit de treuga et pace quod no. Bar. in l. ubi absunt ff. de tu. et cu. dati ab his. ¶ Not. ex isto tex. quod propter excommunicationem domini liberatur vas. a debito fidelitatis ut hic et i. c. absolutos. ex. de here. cum ibi not. et xv. q. vi. c. nos sanctorum. et c. se. Ex quo inferas quod de iure civili admittatur exceptio excommunicationis. De quo dic ut per glo. et doc. in l. i. C. de iuris et fac. igno. in l. placet. C. de sac. san. ec. ubi per Cy. facit auten. credentes. C. de here. et l. de statutis et consuetu. Si liber. ec. tol. §. credentes et de excep. c. pia cum ibi no. per glo. et doc. lib. vi. innocentius que habentur in. c. fi. de excep. la. vi. in Spe. de excep. §. ii. ver. porro. et bonus tex. de iure civili proprie describens excommunicationem in l. hi qui sanctam C. de appella. Io. an. in addi. in ti. de sen. excom. §. ii. sol. sed numquid Bal. in l. i. C. de here. insti. in l. i. § ne autem C. de cadu. tol. Etiam nemine excipiente potest iudex repellere ex officio suo bannitum et excommunicatum. Ita hic Bal. Henri. in d. c. pia. §. si vero. Panor. in c. significaverunt in penul. col. et do. Anto. in c. exceptionem de exceptio. facit quod not. glo. in c. i. in verbo absentia de electione lib. vi. not. doc. in c. bone el. de postula. prela. Iaco. de are. in l. i. C. ut que desunt advoca. facit quod dicit Spec. de testa. §. i. in fi. col. et Bal. in l. libertorum. et in l. si quis testis. C. de testibus. et per Cyn. C. de sac. san. ecc. l. placuit in princi. Sed pone dominum bannitum an vasallus poterit eum occidere etiam stante statuto quod bannitus possit impune offendi. Io. de bel. respondet quod non. l. si adulterium cum. §. liberto. ff. de adul. Tu aut limita hoc esse verum nisi sit effectus hostis patrie propter bannum. ut gl. in l. ut inalienabile. §. qui destituunt. ff. de cap. diminu. et est casus in l. minime. ff. de religiosis. et vult Bar. in d. §. liberto. et videtur de An. in l. i. ff. ad l. iuliam maie. facit. l. postliminium. §. filius. ff. de cap. ¶ Not. quod sicut hic per excommunicationem domini

liberatur vasallus a iuramento fidelitatis vt. s. ita et per bannu. ff. eo. § si. s. de noua fideli. for. in prin. et de requiren. reis. l. i. bannu equiparatur excommunicationi. facit quod no. glo. in l. de capt. et dimi. §. minor. inecia glo. singulari in §. relegati. qui mo. ius pa. pratis sol. et probatur in aut. gazaros. de ept. et cle. et in corpore. vni sumitur. l. de statu. et colue. eccle. tol. et l. c. pastoralis. §. i. ibi doc. de appel. ibi po. ¶ No. quod propter delictum dni non confiscantur iura vasallorum im feuda vasallorum remanent eis firma et franca. vt ex hoc singularis sm Bal. s. quo. in. vt dic quod plene dixi. s. si de feu. c. contro. c. ante pe. ¶ No. quod absolutio ab excomunicatione fit in integrum rest. c. cor. l. si. cum ibi no. desente. pas. Utrum autem excomunicatio possit suspendi: dic quod non interdictum sic. vt dicit inno. ex. de co. c. cum iter. de quo per eundem in c. ad hec. l. i. ibi alias dixi de appel. et p Bal. in. l. siquis accepto. ff. de l. ob cam. ¶ No. quod durante excomunicatione vel banno non tenetur vasallus iuuare dnm etiam in bello iusto sz An. de iser. et quod interim est solutus a debito fidelitatis vt h in isto tex. no. p glo. s. de noua fide. for. sup verbo iuste. Idem dicendum si dns esset hereticus vt l. c. si. ex. de heret. sm Ja. de bel. ¶ No. ex isto textu. arg. sm Jaco de bel. quod dns bannitus vel excoicatus si restituatur quod oia iura vasallorum et bona sua videntur sibi restituta. facit l. i. et si. C. de sen. pass. et ratiz dicta. facit quod habetur ex. de elect. c. quod dilligentia. Et ne cum glo. quid si pendente banno dni vasallus vendat feudum re fictitia ipsius an tenebit venditio. Et ista gl. p solutione huius questionis arguit ad ptes. et primo quod tz venditio pdicta. neqz dns posset eam rescindere et si restituantur probat tribus ronibus In ptrarium determinat glo. quod illud bannuz fuit personale vnde non extenditur ad bona. quinimo et dicit glo. quod si bannum et fuisset reale quod nihilominus facta restitutione de banno intelligerentur bona restituta. ad l. si in fi. maxime si extabant filij ad quos feudum erat recasurum. Item quod hodie bona publicantur pp bannum vt in auten bona damnatorum. et h vult glo. vsqz ad ver. sz si dns. quaz glo. cōiter doc. sequuntur et dn. Ex qua glo. no. plura. et primo quod bannitus equiparatur deportato. Sz de hoc dic vt no. i. d. § relegati institu. qui. mo. ius pa po. sol. et p doc. in l. i. C. de here insti. posit in. d. c. pastoralis. §. i. Secundo no. quod in rebus banniti pōt quilibz durante bannum impune. et ad hoc concordat alia glo. s. de milite vas. que pte. est in fi. sz Bal. alleget istam p singulari. et in ea glo. istaz glo. in hac pte soluz. perdere in banno imperiali relegati iura disponere vt in aute. cassa et irrita. C. de sacro. ec. c. c. p humani de homi. li. vi. alias autem esset glo. falsa. Bal. qz non est verum quod bona bannitorum possunt deuastari. Aud. C. ... de cōsu. Jo. an. in c. veritatis de dolo et cōtu. Immo plus est non posset iudex in sententia hoc mandare quod bona non deuerunt vt dixit tex. in auten. vt nulli iudices. §. quoniam vero. et ut quod no. glo. f. l. ad cognitionem. ff. ex qui. cau. in poss. eat. et dixi in d. c. i. in fi. de milite vas. qui contu. est in. l. senat. de Zhen. emp. in. l. ij. C. de edific. priua. Alua. in. § p. rea. i. de pace turat. fir. tenen. Tertio nota quod bannuz siue excoicatio non tollit obligationem p quaz vasallus est dno obligatur. sz tollit tamen obligationez effectu durante ipso banno vel excoicatione. et io dno postea restituto vel absoluto tenetur obedire. facit c. iulian. cum ibi no. i. q. iiij. Et intellige pdicta procedere nisi bona essent annotata et publicata sm for. ma tradetaz p tt. de requi. reis. qz tunc dns ommitteret dominium vt ibi et in. l. i. ff. de requi reis. ibi Bar. fi. de custo. reo. l. Ad quem autem feudum dz reuerti publicatis omnibus bonis pp eius delictum declarari plene. s. ti. no. c. si vasallus et dno et quod dixi. s. tit. primo. § siquis aliquem. Quarto no. glo. quod bannum in dubio non extenditur ad bona sz solum vt personale. facit Bal. i. l. i. in. x. col. C. de here di. insti. in. l. gal. § et quid si tam. in. vij. col. ff. de lib. et posthu. in aute. bona damnatorum. C. de bonis damna. in. i col. et ibi Sal. in. c. i. ti. i. in prin. et ibi aliquid dixi. Quinto nota ex deter minatione glo. quod vasallus pendente banno dni non pot vendere feudum et est ro quia non est extincta fidelitas sz suspensa. Nam

longa est dña an aliquid suspendatur an in totum tollatur vt no. ff. de ver. ob. l. i. §. ex his. l. stipulantez. §. sacramenta Et ex pdictis habes nunc oia declarata que tangitur in glo. ducter. quis gl. loquitur solum in bannito. tamen idem dicas in dno excoicato quia excoicatio eodez mo non liberat debitores a debito sz interim suspenduntur actiones in iudicio vt. s. dixi. Nam exceptio excoicationis est dilatoria et non peremptoria. et io interim durante excoicatione non posset dns coqueri si venderet pdict et non valeret in eius preiudicium vt s. dixi. put in hac glo. probatur. facit quod in simili no. in c. cum ecclesiastice ex de ex cep. et in. l. qui habebat. ff. de manumis. testa Ex quibus concludo quod siue dns sit bannitus vel excoicatus non pōt vasallus vendere feudum et si venderet dic sm And. quod incidat in penam que statuta est contra vasallos an. c. i. de vas. qui contra constitu. lotha. feu. alie. sz an qui excoicationem contemnit posset puniri et feudo dic quod sic vt no. xxiij. q. vi. c. precepi. ¶ Quero subsequenter cum. d. glo. in ver. sz si dns etc. pone vasallus et dns sunt sub iurisdictione alicuius ciuitatis et potestas bannit dnm an habeat locum iste tex. vt interiz vasallus sit absolutus a sacramento fidelitatis, quemadmodum determinatur de inbannito a rege et eadem glo. ponendo duas opi. Prima que sic que vr firmari. Alia est opi. in contrarium quia rex est maior aliqua ptate. Et hoc vult glo. vsqz ad si. aduerte quia Jac de bel. et cōiter oes doc. sequuntur primaz opi. huius gl. Et quod no. sm Nico. de nea. et Bal. quod potestates terrarum possunt bannire. et bannum eorum operatur idem quod operatur bannum regis sz rex sit maior qualibet ptate: et est ro quia hz merum imperium. l. nulli. C. de sen. et iterlo. o. iu. vel ex consuetudine generali iuxta no. p glo. que singularis est in. l. si. C. de prescrip. longi tpis vel ex pace constantie. Sz dicit hic Bald. quod iste in hoc male dicit. naz p formaz illius pacis requiritur quod rectores terrarum confirmentur ab imperatore quod de facto non seruatur. ergo forma illius pacis non seruata ciuitates ex illa pace non poterunt se iuuare vt in simili dixit Bal. in. l. si duo. ff. de acqui. here. et sic ex generali consuetudine que dare pōt omnimodaz iurisdictionem et regalia. l. h iur. §. du. aq. flu. aqua quoti. et esti. c. sup quibusdaz. §. preterea de verb. sign. Nam cum ptas vel alius iudex bannit vt ipse princeps vel lex a quo hz causam bannire. qz ordinaria sua potestas ab eo dependet vt. C. de veteri iure enucl. l. ij. §. cunctaz oia. ff. de of. pfec. pto. l. ij. circa fi. dummodo sententia banni sit iusta. ff. de re iud. l. iiij. §. condemnatum. et de tabu. l. non putauit. §. non que ma. et ita tz And. de iser. Et intellige sp quod dictum bannuz fuit bannum p diffinitiuam sniam vel formam statuti vel consuetudinis vel p mulgationis quia p iterlocutoria nunqz induceretur maxima capitis diminutio vt. ff. de his que no. in fa. l. quid ergo §. ostium ibi no. et tz Bal. fac. no. i. l. i. de requi. reis in l. i. C. de here. insti. p Bal. in. l. amissione. §. qui desiit. de capi. dimi. et p Bart. in. l. ex facto. ff. ad trebel. Unde ergo intelligendum est quod dictum bannum pcessit ex aliquo crimine ex quo pdentur bona. alias bannitus esset loco relegati vt voluit glo. singularis in. d. §. relegati sz And. de iser. et hoc est sm Bal. quod affecta psona videntur in ptatem etiam affecta bona. s. que sunt sub sua iurisdictione et in castris illius. non autem extra iurisdictionem suam. l. extra. ff. de iurisd. enim ibi no. et tz glo. que est singula. De qua materia tangitur per cano. in c. pastoralis de re iudicata. ¶ Opponitur extra quia hic dicitur quod dominus excoicatus vel bannitus si est reconciliatus vel restitutus non recuperat ius suum sed contra de. c. i. in fi. de bene. fem. vbi disponit contrarium. nam si agnatus vel alius iam erat quesitum ius in dicto feudo sua restitutio non debet illis esse preiudicialis quibus iam erat quesitum ius. s. Sol. verbum interim quod est positum hic in tex. tollit contrarium quasi velit dicere quod excommunicato vel bannito reseruetur ius suum si reconcilietur interim. Ibi vero loquitur in alio. scilicet in vasallo effecto clerico qui ex post cepit esse miles seculi et desinit habere vasallos vt supra de milite vasallo qui arma bel. depo. Sed hic excommunicatus vel bannitus

nitus non desinit habere vasallos sed interim soluti sunt
a sacramento fidelitatis vt hic et in d. c. nos sanctorum et i. c.
auctoritate in fine et in c. alius. eadem causa et questione. fa-
cit quod no. glo. in d. c. de bene. semi. ¶ Quero ab extra
an vasallus possit si vult adiuuare dominum iniuste contra ali
um mouentem guerram et iste tex. videtur innuere quod sic. Et
hoc Andre. de iser. Sed veritas est quod non. nec tenetur ex vi
promissionis si non vult. Sed si sponte impendit hoc seruiti
um dominus debet habere gratum non tamen excusabitur va
sallus a parte aduersa vt no. per Innocen. in c. si. ex. quod
metus causa. facit. l. iij. C. depositi. Et ita dicit Bald. su-
pra quibus modis feudum amit. in principio. quod autem
obligatus non sit de iure probatur ex pluribus. Et primo
quod non est astrictus ad facinora vt. ff. de pactis. l. iuregen
tium. §. si ob malefactum. Item quia non teneret etiam ta-
lis confederatio vel societas. ff. pro socio. l. pretermitten
dum. Item quia nec etiam expresse posset obligare se. ff. de
fideiusso. l. si a reo. § si reus. Item quia hoc videtur con-
tra ius diuinum. vnde nec contra iuramentum esset astri
ctus vt in aute. quod cis. C. de nup. cum ibi no. et in c. et
si christus de iureiuran. Et iste fuerunt rationes Bal sed tu
addas casum in c. qui peccantibus. et in c. vilianos. vbi dicit
quod nullo modo pot nec debet. imo magis peccaret quam ille qui
principaliter faceret quinimo et ex isto tex. posset argui quod
neque ad defendendum teneretur neque deberet adiuuare do
minum se iniuste defendentem vt ibi probatur et no glo. xxiii. q.
vi. c. i. Et hoc tenent Ia. de bel. et Nico. de neap. de in ti.
de qui. mo. feu. amit. l per. quod posset esse verum hodie de iu-
re canonico. Et pro hac parte adduco glo. que hoc tenet
xxii. q. v. c. de forma vt quod non tenetur adiuuare. Item sensit
glo. de qui. mo. feu. amit. in prin. ibi sed quero etc. ¶ Quero
reuocatum dubium iuxta predicta an liceat vasallo adiuua
re dominum suum iniuste se defendentem et iste tex. dicit quod sic.
et in contrarium fortiter facit. et primo quia non est licitum impu
gnare legitimum agressorem. l. si seruus. C. de his qui ad ec
cle. confu. Item quia non est contra iusticiam que non tribuit
ius suum vnicuique. Item quia non est ars boni et equi. l. iusti
cia. ff. de iusti. et iure. Item quia esset causa mali et damni. et tunc
tenetur de dictis damnis vt no. in l. iij. §. si quis. ff. vi bonorum
rapto. et per Inno. in c. si. extra de his que vi metusue causa
fiunt. et extra de iniuriis. c. in nostra. Item quia qui defen
dit peccantem iniuste tanquam ille qui peccat cohercetur vt dici
tur xi. q. iii. qui peccantibus. et c. sic. facit. ff. ad sill. l. iii. §.
ij et extra de iureiurand. c. verum. et hoc de modo intellexerunt
quidam istum tex. vt sinus corrigat proxime dicta in hoc tex.
in prin. vt quod etiam in defendendo non debeat vasallus obe
dire domino ad exemplum ex dicatis vel humana quod videtur esse contra
intentionem legis. Et ideo his non obstantibus videmus istum
tex. determinare contrarium. vnde oportet nos dicere vel
quod hoc dictet consuetudo feudorum in fauorem defensionis quia
defensio quamquam sit iniusta tamen non censetur propie
malicia. l. i. ff. de bonis eorum qui sibi mor. consci. non im
putatur ei. s. vasallo ad culpam. quod facit ex mandato consue
tudinis. l. seruus vero in omnibus. ff. de actio. et obli. facit gl.
quam ibi commendat Panor. in simili in c. cum venerabilis. de
consue. l. c. i. de postu. prela. li. vi. Item quod difficile est ipsi va
sal. cognoscere de tali iusticia vel iniust. vnde in defendendo
debet obedire domino suo cum nec locus nec tempus patiatur plenum de
liberandi consilium. Et sic non obstantibus obiectis vel quod domi
nus debeat pergere et defendi a suis vas. et recognosci tanquam do
minus. Cum propter beneficium a domino receptum censeantur tanquam sui
milites et stipendiarii vt. i. de probi. feu. alie. per Fed. in. §.
firmiter. et C. locati. l. milites. et bonus tex. i. de pace iura.
fir. tene. i. si. et. i. de milit. vas. qui arma belli depo. Et facit
multum hic quod non. glo. xxiii. q. iii. quod culpatur. vbi dicit quod licet
dominus peccet precipiendo. tamen non peccat subditus obediendo. et
probatur et ibi in tex. et plene no. xi. q. iii. c. quid ergo. facit quod
dicitur in l. iii. §. in bello. cum ibi no. glo ff de capti. Uel et pos
set dici secundum Bal. quod iste tex. permittit talem defensionem et iuua
men in odium ipsius aduersarii in solitam dominum vasallum cum ar

mis vexat iniusto principe quod sibi non licuit. vbi iniuriarum si talis
defensio sunt permissa aduersus eum. ar. l. i. C. vt armorum vsus
l. ii. De iure autem diuino hoc non videtur licitum. cum apostolus
vocat dignos morte eos qui peccantibus consentiunt. ¶ Que-
ro quid si princeps concessit castrum comiti quod comes postea
committat delictum et princeps concessit dictum castrum alteri. ve-
rum postea ipse princeps restituit dictum comitem ad gratiam
et bona qui comes restitutus vult vendicare dictum suum ca-
strum a possidente an possit. Iaco. de bel. disputauit hanc que-
stionem bononie arguendo. primo pro comite quod restitutio est in pristi
num statum repositio quo ad omnia. l. i. et l. si. C. de sen. passis.
Secundo quod expressa bonorum restitutio dicit aliquid operari. l. si qui. ff. de
leg. i. Tertio per restitutionem restituuntur actiones directe. ergo
multo magis vtiles. ar. l. si. C. de sen. passis. ergo vtili rei
restituta aget comes contra militem. Quarto quod licet res prorsus
sus mutet statum tamen per restitutionem reuertitur in pristinum statum
l. ij ff. de na. resti. ergo dominium poterit comes vendicare.
Quinto facit quod res de facili reuertitur ad naturam suam. l. si
vnus. §. pactus. de pactis. Sexto facit l. filio. ff. de libe. et
posthu. et l. fine. ff. de iure pa. Septimo quod finito iure dato
ris resoluitur ius acceptoris. c. i. §. si. de contro. inuesti. er-
go cum omne ius principi quesitum per sententiam sit resolutum per restitu
tionem vel ius quesitum militi resolui debere. ar. l. ij. C. qui pig. pi
gno. da. Octauo rei mutatio tollit ius competens militi. §
rei versione vel restitu. l. seruitus. §. si sublatum ff. de seruit.
vrba prediorum. ad idem facit. l. adeo. §. insulam. ff. de acq. rer. do.
ergo cum princeps concedat quod sciens vel tollere id sine quo
quod concessit haberi non posset. l. idem vlpia. ff. de exerci. act. ergo
cum fuerit sciens vel tollere ius quesitum militi. In contrarium pro
milite quod restitutio indulta comiti non restituet eum ad castrum
contra militem quia feudum amissum per statutum non reuertitur
ad pristinum statum licet vasallus restituatur in pristinum. c. i. §.
si de bene. semi. et c. i. §. i. i. quid iuris si post alie. Secundo quia
licet persona mutat statum non reuertitur ad pristinum statum vt l.
de liber. ff. de sta. ho. et l. qui liberatus. ff. de adoptio. et l. qui
vsumfructum Tertio quod ius semel amissum non restituitur. l. qui
res. §. aream ff. de solu. Quarto quia quod semel alienum factum est
redire ad priorem dominum non potest. l. in rem. §. item quecunque. ff. de
rei vendi. ergo quesitum dominium militi non redibit ad comitem. fa
cit regula quod infra de regu. iur. Quinto princeps a milite
non potest auferre castrum in feudum concessum. de quo tpe mi-
les. c. i. et c. i. §. preterea. i. de probi. feu. alie. per Fed. Sexto
quoniam quod ad id quod per culpam suam est perditum restituitur postea
inuenit ab alio occupatum legitime si velit reuocare non re-
cuperat. l. ii. in prin. ff. de decurio. l. quod si minor. l. si. C. de re-
pudi. heredi. Septimo res tenetur militi de euictione. et quia
de euictione tenet actio rei. l. vendicante. ff. de euictio. ergo ea
dem exceptio obstabit comiti quia regis etiam habere videtur. l. exce
ptio in prin. ff. de excep. rei iudi. Ultimo quod beneficium sine alte
rius iactura vult concedi. l. nec auus. C. de emancipa. libe. et
ad predicta fac. c. quis de rescrip. li. vi. Ia. soluit hanc que-
stionem hoc modo dicit esse considerandum quod aut comes est ban-
nitus iure consuetudinario tanquam contumax. et tunc non posset
vendicare elapso anno vt probatur de c. i. de mili. vas. qui con
tu. est. aut est bannitus iure communi per ti. de requi. reis. et bona an-
notata et similiter tunc elapso anno non poterit reuocare vt
in l. i. ff. de requi. reis. aut est bannitus simpliciter et absque eo quod
sit causa cognita et commissa culpa et tunc repetit. vt. de feu. si-
ne cul. non amitt. c. i. et i. de probi. alie. feu. per Fede. in. §.
callidis. aut fuit legitime condemnatus in feudi amissione
causa cognita. et tunc non posset repetere vt infra si vasallus
feu. peruer. c. i. aut fuit condemnatus et proscriptus per sententiam
et tunc habet locum aut. bona damnatorum et ti. ff. et C. de bonis
proscripto. seu dam. ex quibus infertur secundum ipsum et Nicol.
de neapo. quod ex illis causis ex quibus comes amittit feud.
non intelligitur restitutus ad castrum: seu ea causa quo feudum
non amittit tunc suo iure petet castrum vtili rei vendicatione.
vt. de inuesti. de re. alie. fac. c. i. et de contro. interuas. et ali
im. c. i. et est ratio secundum ipsum quod quedam sunt que non deuene
runt immediate in alium per et ipsam confiscationem. et ad illa in-

telligit facta restitutio qz remanet in eodē statu. z iste est ppe casus tex. nisi idē a rege restitutus. quē perpetuo notetis. Quedā sūt que veniunt in aliū per cōtractū vt qz p principē qui est vere dñs sunt ifeudata aliis. z sic nō remanent in eodē statu. z in illis secus est z sequit eni Bald. in. c. ꝙuis de rescrip. z que nō. Bar. z Bal. in. l. gallus §. z quid si tm̄. ff. de libe. z postbu. ar. C. ne fiscus rē quaz vendi. euincat li. x nō. n. est verisimile ꝙ velit adimere qd cōcessit ar. in autē. cōsti. q̄ de digni. §. illō. addito. adde hoc qd nō. in. l. nuptē p Bal. ff. de senato. vbi dicit ꝙ dominio translato p principis cōcessionē pōt princeps conditionē apponere ex lege legis nō ex lege ꝯtractus. qz omnis ptās legū est in pectore principis. l. qui fundos. C. de ol agro deserto li. xj. pbat Bal. a simili. qz si princeps legitimat post mortē pris āte aditā hereditatē p legitimos ꝙ tenet legitimatio in p̄iudiciū illoꝝ si aūt post aditā hereditatē z tūc secus vt dicit Bar. i l. gallus. §. qd si tm̄. ff. de libe. z postb. qd intelligit ipse Bal. eē verū qñ princeps restituit in natalib⁹: secus est i restitutiōe quā faciūt comites palatini qz non vꝫ princeps velle vt auferat ius quesitum. vt. C. de preci. imperato. offe. l. quotiens z. C. de emancipati. libe. l. nec auus. Si tamen legitimi habuissent aliquos fructus interim non tenerētur restituere sm̄ Bal. p tex. in autē. idē de nestorianis. C. de here. de qua materia an legitimatio possit fieri in preiudiciū alicuiū ponit Bal. in pheīmo. C. z p doc. in. l. nā ita diuus de adop. z in. d. §. z quid si tm̄. z vide qd dixi in. c. per venerabilē qui fi. sint legi. z aliqd vidistis in. c. naturales. ꝟ. tit. ij. i casu qōnis Ja. pcedit hec resolutio. ¶ Post Bal. quero pone rex frācoꝝ cōdemnauit aliquē ad mortē z dū duceret ad patibulū quorundā rogatu pepercit ei ipm̄ in integrū restituēdo. querit vtrū feudū qd obtinebat a rege vel ab alio recupet rebus in eodē statu manētibus z vꝫ ꝙ sic, vt. ff. de manu. testa. l. aristo. z qz restitutio in integrū equiparaf postliminio. vt. ff. de iniusto rupto irrito. q3 testa. l. si quis filio. §. pe. Et qz cōtrarioꝝ eadē est virt⁹ vñ qd condēnatio abstulit plena miseratio in integrū restitutiōis restituit. vt. C. de sentē. passis. l. si z eo. ti. l. i. ibi vt aūt sciat z. ff. de mino. l. ꝙ si minor. §. restitutio. in cōtrariū vꝫ qd ille sit effect⁹ seruus pene z statim sit inhabilitat⁹ vñ post restitutionē vꝫ nouus hō z iō gr̄am non recupat. vt. ff. de adimen. lega. l. si seruus. ff. de actio. z obli. l. seruus effectus. ff. de cōdi. z demon. l. heredit ar. ff. de capti. z postli. reuer. l. vt non a patre z. l. mulier. z. ff. de minori. l. si ex cā. §. papi. So. si istud feudū erat aptū regi. recupat illō secus si erat aptuz alij. nā restitutio regia nihil opaf in p̄iudiciū tertij ar. C. locati. l. si cū hermes ad. l. intercidit. respondeo qz ibi legatum vꝫ desinere a principio quia pēdente conditione superuenit impossibilitas. sed qd nr̄a loquif de iure retro q̄sito z facili⁹ aliqd recupaf quā in nouā essentiā deducaf. vt. ff. de pac. l. si vnus ex argentarijs. §. si pactū cōuentū. z facit. C. q nō pos ad libe. pue. l. i. z ꝙ nota. ff. de infami. l. qd ergo §. pena grauior. Nec ob. distinctio Jaco. pmissa qz imo cōcordat qz feudū nō est aptū agnatis p ipsaꝫ cōfiscationē s3 p aliū cōtractū primi auctoris feudi. cuius puiden. venīūt agnati. Bald. in. c. i. ꝟ. de feu. mar. dictū est in. c. i. §. hoc quoqꝫ. ꝟ. de suc. feu. in. c. i. §. z qz. ꝟ. q feu. da. pos. iō restitutio pricipis hoc ius in dubio nō tollit. Si apparet ꝙ vellet tollere ex vi rescripti restitutoꝝ tūc pcederēt que dicunf de legitimatione in locis. ꝟ. alle. ita in similiessēt dicendū de ista restitutione. tā princeps q hoc faceret in p̄iudiciū iuris quesiti alteri eēt vnū pecus. z Bal. dicit in. c. filij. ꝟ. ti. ij. nec dꝫ facere sine magna cā vt dixi. i. c. naturales. ꝟ. ti. ij. z tenebif agnato resarcire oē dānuꝫ vt voluit Bal. i. c. i. §. ad hec. ꝟ. de pa. iura. fir. te. De materia aūt qñ bānitꝰ rebānunf hꝰ p Cy. Bar. z Ange. C. de sen. pas. in. l. si. z Bar. in. l. ij. §. siquis. ff. de qōni. z in. l. si qua. ff. o his qui sunt sui vł alie. iur. Et plene vide de his z similib⁹ qōnibus p And.

de iser. ꝟ. de mili. vas. decrep. etatis. c. i. ¶ Quero qz vocto. hic ponūt de materia belli qualiter intelligaf eē dubium an bellum licitum sit vel non: qz dñs semper per negatione suam poterit facere reꝫ dubiā. l. iij. C. quibus ad liber. proclama. non lꝫ. Et quo inferri videf ꝙ semper erit in potestate dñi vt vasallus semp teneatur obedire sibi z seruire in sua guerra. respondeo quādo in tali dubio ipse dñs habeat consiliū a suis cōsiliarijs de bello suscipiēdo nō enim debet inire solū sue prudentie vt extra de cōsti. c. ne innitaris sed in tantare debet cōsiliū expectare. vt volunter in. d. c. qd culpaf. dū3 ibi dicat ꝙ cōsiliū belli ē apd principē zē. ꝙ intelligi debet qz etiā cōsilio seniorum. facit tex. dictum c. si. naz seniores sapientes sunt. Item dictum. §. porro. z cū3 eis deliberare debet. l. q. l. est ore. z. C. de repudi. l. cōsensu. at sic nō tantū ipse dñs in dubio decebat bellū assumendū sed etiā totū consiliū. facit qd nō. i. l. omniū. C. de testa. Et quo ergo non erat certū ꝙ bellū esset iniustū statim dꝫ principi z dño quia causas examinauerat obedire. nam deliberatio dñi cū suo cōsilio debet sufficere. vel etiā pōt intelligi sm̄ Andre. si solus princeps hꝰ diceret deberet ei credi quoniā iura sibi dederunt auctoritatē bella indicendi. vt l. d. c. qd culpaf. z in. l. i. C. vt armoꝝ vsus. qui presumi dꝫ ꝙ causa exigenti illud indicat eo ꝙ cor regis in manu dei est vt. C. de sūma trini. z epistola inter claras. vnde subditus in dubio habet obedire principi z credere. nō autē dꝫ sibimet formare conscientiam. l. prohibitū. C. de iure fisci. facit qd habef in directorio iuris. z in. d. titu. de bello. §. quid de comitibus. Et hꝰ Andre. paulisper cunctaf circa hoc ꝙ principes debent omnia maxime ardua facere cum consilio. facit tex. in. c. per venerabilē qui fi. sunt legi. ¶ Sciendū dum hic loquimur de bānito. ꝙ bānum capitur pro exilio. vnde exules dicuntur banniti illi quibus ius proprium illius ciuitatis nō patrocinaf z sunt extra protectionē cōmunis. vt. ꝟ. de statu. z consue. contra liber. ecc. tol. §. item nulla potestas. Et no. per Cy. in. l. i. C. de na liber. Et de talibus loquitur iste tex qui tales banniti nō possint impune offendi nisi ēt essent diffidati sm̄ Bal. ar. eorum que. hꝰ nota. Et est ratio qz tunc censentur quasi hostes z ciuitas videtur eis bellum indixisse. ff. de capt. dominium. l. amissione. §. qui deficiunt. z per Cy. C. de accusati. l. reos. z ō talibus non loquitur auten. gazaros. C. de hereticis, z de his speciebus bannitorum vide plene per Bald in l. si pene ff. de condi. ind ebi. vbi predicta enumerauit z per Barto. in suo tractatu qui sint rebelles super verbo rebellari.

Ad hec. Casus. Licet vasallus multo tempore nō seruiuerit domino suo: non propterea perdit feudum sed ista regula fallit in casibus scilicet quando vasallus expresse recusauit velle seruire. vel cum dominus sibi denunciauit z ipse fuit in mora vel teneretur certo tempore ad certum z limitatum seruitium. vel etiam quando vasallus sciuit dominum obsideri vel ei periculum mortis imminere. z cum potuit non iuuit ipsum. Et ista omnia relinquuntur in arbitrio iudicis qui variet causis z personis iudicabit. hoc dicit. Et pro introductione z noticia huius littere. vide quod dixi supra de. ij. an. c. lꝫ. ¶ Nota ꝙ in feudo recto tempus suo naturali cursu non interpellat vasallum ad prestationem seruitiorum, sed requiritur; interpellatio hominis vt hic z in. c. si vasallus. ꝟ. si de feudo fuerit controuersia z in. c. finali. an ille qui interfecit fratrem domini. Sed si feudum erat conditionatum, vt quia prestabat seruitiū certum de capita. qui cu. vendi. c. si. Et tunc si haberet diem certū limitatū puta tps̄ decē dierū certe interpellans eū absqꝫ alia monitione hominis. l. magnā. C. de cōtrahē. z cōmitē. stipu. l. ii. C. de iure emphi. z hic in ver. nisi z dixi super tex. nec tunc haberet aliquid plus de tpe. qz potuit puidere, aut non est expressum certū tps̄ sed tantum

puta cum fuerit requisitus. et tunc post illud datur cōgruum tēps arbitrio iudicis q nō potuit illud pendere vt hic sm Bal. et statim dicā nā vbi dies nō ē statuta nō cogit se offerre. l. ii. quorū legatorū et hic i isto tex. cū si. Ite limita alio modo vz nisi interpellatio legalis aliud disponeret q tunc nō requireret iterpellatio hoīs vt i isto tex. et not. glo. i. l. emili⁹. ff. de minori. No. q postquā vasallus iterpellat⁹ ē ab hoīe vel a lege adhuc hz tēps cōgruum arbitrio iudicis declarandū. l. q dicimus. ff. d solu. et. l. prius. ff. de consti. pecu. et in hoc tex. qui preslat ar. sz Bal. ad contractus qui quotidie fiunt inter ciuitates confederandas que sibi vicissim promittunt auxilium de quibus confederationibus concordat tex. ibi. Bald. in. c. i. §. de no. fide. for. ibi dixi. vide per Bar. ff. de collegiis illici. l. i. et in tractatu qui sint rebelles et per Bald. super rū. C. pro socio. ¶ No. q interpellatio legalis non artat vasallum nisi a tpe sciē vt hic. l. d. c. ii. quod intelligas nisi sua ignorantia esset crassa et supina. quia tunc nihilominus currit ex pscia vt dix. §. si de feu. fue. contro. in c. si vas. feudū. nā ad inducēdū delictū exigit scia vel saltē ignorātia iexcusabilis vt. l. si. ff de decretis ab ordi. facië. et dix. c. vas. feudū. §. si de feu. fue. cōtro. ¶ No. q ipossibilitas non artat vasallum ad seruitiorū pstationem de quo dix in. §. sed ē et alia. §. que fuit pri. cā. be. amit. et. §. d feu. sine cul. nō amit. c. si. et. §. qui. mo feu. amit. ibi gl. ¶ No. dnm debere nunciare vasallo si vult sibi seruiciū exhibere que nunciatio hz magnos effect⁹ vt i. l. i. l. pri. ff. d ope. no. nuncia. et. ff. pe peti. heredi. l. item veniunt. §. petitas. ¶ No. regulam q in dubiis dz iudex esse magis pōpt⁹ ad absoluendū quā ad condemnandū et ē rō q i decisione cāe dnt esse rei fauorabiliores vt. ff. de reg. iu. l. fauorabiliores. l. arrianus. ff. de actio. et obli. Secus at i ordinatione quia in prin. cause magis fauemus actori in medio cause pariter vtriqz vt. l. si quis intentiōe ambigua. ff. de iu. et ibi per doc. et no. glo. in. c. cum ad sedē de resti. spo. de quo plene per Di. i regula cum sint partium de reg. iur. li. vi. Scias tamē q sicut quādo pbationes essent hinc i de pares proptiores debemus esse ad absoluendū vt hic ita in recipiendis pbationibus debemus magis fauere ad absoluendum quā ad cōdemnandū. et si ista regula reperiretur fallere in sna eodē modo falleret in probationibus vt ē tex. singularis sm Bal. in. l. antepenul. ff. d maiumis. h verū nisi in casibus exceptis. de quibus i. c. si. q. ra de re iudi. in. l. duobus cum. l. se. ff. eo.

Sed vasallus. Dominus ad quem feudum reuertitur per defectum generationis vasalli tenetur ad expensas meliorationis facte in feudo siue sit circa fabricam siue sit circa seruitutem feudo acquisitā aut eos patiatur auferri. h. d. et intellige sm Bal. ibi. §. procedere quando per generationē finitam feudū hz reuerti ad dominū. secus si reuertatur propter culpam q perdit meliorationē. ita Bal. hic per. l. ii. C. d iure emphi. Bal. i. l. si. C. cōia de lega. Bal. i. c. i. §. sigs e masso qui ita declarat hic tex. §. de cōtro. inuesti. Imo. i. l. cetera. §. marcellus. ff de lega. i. hoc tenet Ja. ordi. in summa qui. mo. feu. amit. sub rubricella de superficie facta a vasallo. adde q. j. et quod voluit Bal. in. l. i. ff. locati. l. item. §. si. ff. d rei ven. l. i. l. C. de iure emphi. Bart. in. l. colonus in pri. ff. locati nisi ex pacto fuerit aliter actum quia tunc standum est pacto Bar. i. l. iubem⁹. §. sanc. C. de sacrosan. ec. quod declarat et vult Bal. i. l. i fundo. ff. de rei vendi. et forte ē sicut dicim⁹ i ephiteota q sicut repetit sumptus necessario factos in re emphiteotica ita repetet sumptus huiusmodi feudatari⁹ nec cōputabit illos sumpt⁹ cū fructibus q illos iure dnii fecit suos ita Bal. et Ang. post glo. i. l. emptor. ff. de rei vendi. et. j. subiciam. ¶ No. i feudo permissam esse retentionē pp expēsas meliorationū meo factas siue in faciendo de nouo siue i refi-

ciendo sic dicite expense donec aut tollantur per facientē aut soluantur per dominum qui interim agit ad feudum et poterit per exceptionem doli repelli. et hoc etiā vult gl. fi. hic posita i sm principio et i pluribus concor. quas allegat vsque ad ver. et quod dicit Hostiē. i summa. §. si. ver. preterea illud. et ad hoc bene facit insti. de rerum diui. §. ceterum cum ibi no. in glo. Est enim i electi. domini sm Jaco. de bel. vel pati auferri vel soluere estimationem vt hic dicitur i littera et no. in. l. sed et si quid i principio. ff. de vsufructibus. ¶ Nota quod determinatio huius. §. habet locum et procedit sic dificium fabricatum posset de se stare absqz feudo feudali vt quia potest ide amoueri et relugari alibi seu refici sm And. de iser. vel etiā si non posset de se stare sicut est edificium de muro constructū d nouo vel melioratum. vel sicut est seruitus que de se stare nō posset. vt. §. de inuesti. de re. alie fac. §. e contrario. nam donec dominus soluat preciū huius seruitutis acquisite meliorationis non poterit vendicare quia agendo repellet per exceptionem doli vt dictum est lz aliqui voluerunt intelligere q totum feu. pertineat ad dominum refectiōe expensarum nō soluta. quod falsum ē ex hoc qd voluit iste tex. ibidē dico tc. et hoc sensit dicta gl. circa fi. i. d. ver. q dicit que ex predictis remanet expedita et declarata vsqz ad fi. et sic retenta hac cōi opi. habemus hic casum qd non semp procedit illud q vltima opi. sit tenenda. q hic vltia opi. non tenetur. et est rō q apparet eā nō bene fundatam simile. j. eodē. §. se. ¶ Quero cū glo. i. an iste tex. habeat locū quādo vasallus fecit expensā modicā. et respōdet gl. q nō. quoniā solum dz intelligi qn fecit expensaz magnā quā facere non tenebatur. et hoc voluit dicere ista glo. vsqz ad ver. nisi quā declara per. l. vn. §. hactenus. ff. d vsufruc. quoniā vasallus hāc modicā expēsas facere tenetur i reficiendo. et i hac tā modica expēsa nil curat ptor. l. olo ff. de impen. q postquā habuit emolumētū debet habere onus. vt instu. de legi. patro. tu. §. si. Que aūt itelligat modica expensa et que nō dz restitui p ipsuz dnm potes colligere ex. d. §. hactenus est ibi no. et i l. cū. C. d vsufr. ¶ Op. cū. d. gl. i ver. nisi tc. q heredes vasalli nō possunt repetere expēsam factā. vt pbat. i. l. in. §. non generaliter. ff. de ipensis. So. ibi loquit de expensa facta cā colligendorū fructuū que nō repetit. sed cōpensat cum fructibus vt ibi. Hic vero loquimur de expēsa ad ppetuā vtilitatē rei. nō aūt cā colligendorū fructuū vt pbat. l. d. §. non. et in. l. fin. eo. ti. et p h expedita est gl. vsqz no. ad ver. sed qd lz nō ita clare locuta sit. ¶ Quero subseqnter i. d. ver. cū. d. gl. qd si isti heredes vasalli nō habuerint estimationē de impēsa facta i feudo neqz voluerūt amouere. i. extirpare forte hostiū fabricatū q voluerūt facere de hoc questionē ita q dominus est ingressus possessionem feudi. et consequenter dicti hostii fabricati postea q idē dominus amouit et refecit. i. extirpauit dictum hostium an dicti herede poterunt nunc vendicare dictā rē refectam idest extirpatam hoc ē dictum hostiū amotū. et respondet glo. qd sic et allegat. l. sz si qd i edificando in pri. ff. de vsufr. l. i. sed addes §. si in quilinus. ff. locati. Op. ab extra q imo totū feudū cū fabrica et oi expēsa pertineat ad dnm neqz heredes ipsius vasalli possūt repetere talia melioramēta quoniā vas. expendens in feudo sciebat vel scire debebat feu. redire ad dominum nec in hoc potuit ptendere ignorantiaz. l. quisquis. C. de rescindē. vēdi. sicuter expēdēdo in re aliena dz pdere expēsam insti. de rerum diui. §. ceterum id. et in. §. cū aūt. So. sm Andr. diserma contraria loquuntur in re prorsus aliena. hic vero vtile dominum erat vasal. argu. ff. d rei vē. l. in fundo. et de vsufruct. l. cum. Et hec fuit ratio quare in isto tex. opinio illorum sententium contrarium ē reprobata. Baldus hic querit. pone ecclesia vendidit mihi dominium iure proprio, aream vero iure libellario finita est emphiteosis tempore. queritur vtrum ecclesia teneatur vnum ex duobus facere. vel po-

ti quod edificiũ tollaƭ vel restituere oēs expēsas quas vtiliter fecit. De hac questione Bal. i auth. excipiť. C. de bonis que libe. dicit hunc tex. seruari in emphiteosi etiā data ab ecclesia. Dicit tamen se consuluisse q̄ si ex refectiōe melioramentorum ecclesia nimiuȝ lederetur quia esset impotens ad satisfaciendum de melioramentis satis esset q̄ ecclesia prestaret quantuȝ ex edificio dirupto posset redigi. l. in fundo. ff. de rei vēdica. que est notabilis limitatio ad tex. nostrũ. Bal. in. c. i. §. si quis de manso. s. de cōtro. inuesti. videtur tenere indistincte et in quocunqȝ priuato q̄ sufficiat reficere extimationē edificii. i. quātũ valet et rudera ab edificio separata. per. d. l. in fundo. facit. l. si finita. §. proinde. ff. de dam. infecto. vbi qui quis gessit vtiliter negociũ alterius contemplatione sua propria et cā sui cōmodi. non agit actione nego. gestorum. et sic expensum ab hoc eum videaƭ expensum vt in re sua totũ non repetitur. sed satis est q̄ permittaƭ tollere edificatũ, vel soluatur extimatio edificii dirupti. l. sed an vltro. §. i. ff. de nego. gestis. Si tamē esset tale melioramentũ siue expēsa vtilis que nō posset abradi vt arborũ plātatiōes que sunt terre cōnexe nec licet illas euellere, vt l. i. diuortio. §. si fundum ff. solu. ma. tūc dareƭ p talibus expēsis vel melioramētis retentio. l. emptor. in princi. ibi gl. et Bal. ff. de rei ven. vel dabiƭ actio negociorũ gesto. cōtra dominũ sm̄ Bal. in d. §. si quis de māso. p. l. pōponius. ff. de neg. gest. Fulgo. cōsuluit cũ Bar. in. l. i. §. i. ff. de superficie. qui tenet q̄ perdit emphiteota melioramenta p. l. ii. C. de iure emphiteotico que loquitur quando per culpam, vt supra dixi. Et ita declarat Bal. in. d. l. fi. §. fi. C. cōia de lega. et dixi. s. i prin. huius. §. et Bal. hic nullā facit differentiā inter feudum et emphiteosim, et io hic recedit a modificatiōe quā dedit in auth. excipiť. et cōcludit precise hunc tex. seruādum siue i feudo ecclesie siue in emphiteosi. nō ob. d. l. in fundo. q̄ respondet q̄ possessor ibi nō habebat cām ab agente vel aliqua rōe iusta fecit expensas, put hic rōe vtilis dominii et ita Ang. in. d. l. cetera. §. marcel. Ita Bald. i. l. ii. C. de rei vendi. qui dicit ita cōsuetudiē seruari et ita tȝ ibi Sal. in fi. col. Bal. in. l. sȝ si quid i prin. ff. de vsufruc. et l. d. l. ii. C. de iure ēphi. fac. q̄ no. Bal. i auth. qui rē i. ii. col. C. de sacrosan. ec. Tamē fulgosius in. d. cōsi. suo dicit differentiam eē inter feudũ et emphiteosim q̄ in emphiteosi grauaƭ ecclesia q̄ et succedunt femine descēdētes. secus in feudo releuatur ergo q̄ ad ecclesiaȝ reuertaƭ et quo ad melioramenta. l. eum qui in prin. ff de iureiurā. et etiā emphiteosis proprie datur vt melioramenta faciat. §. adeo institu. locati non ita principaliter feudũ. sed datur vt seruiat hanc rationem sensit Bar. i. l. colonus in prin. ff. locati. et idem fulgosius dicit q̄ totus mundus ita practicat. et dicit q̄ iste tex. hic finitur lex. nō loquatur in ecclesia. sȝ fulgosius male considerauit. nam iste tex. generalē cōsuetudinē refert ergo comprehendet et ecclesias vt dixi i principio huius cōmenti maxime cum iste tex. fundeƭ in equitate naturali. ne ecclesia locupletetƭ cũ aliena iactura. Faciunt que vidimus in. c. i. §. inde pōt supra de ali. feud. ibi ecclesia. n. cultrix. De consilio fulgosii non est apprime magna vis cũ tot doctores solēnes teneant cōtrariũ et icirco illo cōsiliũ. Prior sācti Thomasii. et ita intelligo. Spe. in ti. de locato. §. nunc aliqua ver. nunc. in alio in ꝓposita questione differunt Bar. et Bal. nā Bart. in. d. l. i. §. i. ff. de superficie. q̄ in terminis propositis nō valet pactũ q̄ superficiē hēas iure ꝓprio areā iure libellario sed dȝ intelligi vt sis ēphi. et sic superficiē hēas iure ꝓprio. i. vtilis domini. Bal. i. d. auth. excipiť dicit se cōsuluisse cōtra p. l. ii. C. de iure ēphi. sicut possūt cōsortes diuidere turrim a prio solario. s. sit tua. ita et q̄ est supra areā sit i ꝓprietatē cōcedi. sicut et possiȝ vendere a pprio solario. s. ita Bal. i. l. al. i. ii. col. C. de iure emphi. i. l. si dom⁹. §. fi. ff de leg. i. i. l. m. et ibi Pau. de cas. ff. de seruitutib. et ita Bal. in c. i. §. si qs de māso, s. de cōtro. inuesti. p. l. fi. §. pe. ver. sicut is quoqȝ. ff. que in fraudē credi. et dicit eē magnā vtilitatē nā finito feudo si ne libello licitũ erit heredi feudatarii vel libellarii eleuare edificiũ nisi dñs velit reficere extimationē allegat hunc tex. imo et ań finitũ dñ tñ legē nō offēdat. d. §. marcellus et no. i. l. ii. C. de rei vē. puta q̄ vrbis despect⁹ deformaretur licitũ ē feudatario vel libellario tollere edificatũ sȝ intellectũ. Bar. dñ vult q̄ vtrūqȝ vĭ habere iure vtilis dñi de superficie huiusmodi dicēduȝ videƭ idē q̄ de melioramentis factis in re emphiteotica. Et io hic effectus sine magna vtilitas pendet ex proxime dictis.

His consequenter. Ja. ardizo. et Bal. et cūcti doc. hunc. §. intelligunt ad corticē vt sonat litera vȝ q̄ si vasallus moriatur ante chalendas marcii oēs fructus ipsius anni sint dñi. Si vero moriatur post chalēdas marcii vsqȝ ad augustũ tunc sint heredum vasalli. si vero moriatur post augustũ tunc oēs fructus sint dñi. et iste ē casus verus sȝ cōs gesta alii dixerunt de quibus tex. tacite facit mentionē. Veruȝ tamē idē ipse Bal. volēs assignare rōneȝ decidēdi ꝑ euitanda absurditate huius decisionis dixit q̄ ita placuit cōsuetudini. Et subiungit q̄ hoc io forte est q̄ post martiuȝ vasalli incipiunt tunc se parare ad bellū vel q̄ mundus incepit de martio. et tūc primo terra ꝑducit herbā virentē: sed iste rōnes meo videre nihil cōcludūt io videƭ istũ §. ideo mō debere intelligi sȝ And. de iser. vt incipere debeant⁹ annos sm̄ fructus futuros. q̄ seminare putare vites et cōsimiliter facere alia que sunt necessaria ad fructus tunc futuri āni incohaƭ i mēse septēbris hita cōsideratiōe ad ipsaȝ ideationē que regulariter in dicto mēse incipit. vt dixit Spec. de instru. edic. §. ii. ver. ceterũ. Et iste talis ānus diuidiƭ i duas. q̄ prima ps dicti āni incipit a dicto mēse septēbris inclusiue. et durat p sex mēses vȝ ad mēseȝ martii inclusiue. Secūda vero ps dicti āni durat p alios sex mēses et incipit a mense martii inclusiue. et durat vsqȝ ad mensē augusti inclusiue mō ergo i tali āno magistraliter incohato et bipartito respectu fructuũ nasciturorũ sit ista determinatio d. q̄ iusto. §. vt vȝ si vasallus moriatur in prima parte dicti anni vȝ a mense septembris vsqȝ ad mensem martii exclusiue tunc heredes vasalli nihil habeant. Sed ipse dominus habeat totum. Et hoc est rationabile quia adhuc superest alia medietas dicti anni que cedere debet lucro ipsius domini. Sed quando vasallus moritur post martiuȝ iam incohatum tunc ipsius vasalli heres debet habere omnes fructus dicti anni. Et est ratio quia erat trāscursa plusquaȝ medietas totius anni. et sic tot⁹ ānus dȝ cedere lucro heredũ vasalli et nō dñi nec obstabit iste tex. in versi. si vero post augustuȝ rē. q̄ debet intelligi si vasallus moriaƭ post augustũ q̄ heredes sui nihil hēbūt se īpedire pro anno tunc subsequuti proxime futuro qui incipiet in mense septēbris proxime futuri. verũ tamē fructus anni iam incohati habebit integros siue recolligantƭ de dicto mense augusti. siue postea sicut ē vinũ oleũ rē. q̄ oēs tales fruct⁹ intelligunƭ de dicto anno iā incohato. Et q̄ iste talis itellect⁹ sit verus et de mente hui⁹ lře pbaƭ aperta rōne q̄ si vasallus moriaƭ icohato martio nō est aliqd dubiũ sm̄ oēs qn habebit fructus futuri augusti. vt iusto tex. et sic heredes vasalli habebūt fructus nascituros a tpe mortis vasalli vsqȝ ad septēbrē. Si vero moriaƭ tpe septēbris post augustũ. et sic i ipsa videmia nō deberet ipsaȝ habere et fruēt collecta q̄ absurdū esset. et q̄ ipsi heredes ipsā vidēmiā nō debeāt hēre si vĭ et rōnabile imo 5 mētē hui⁹ lře. vt. s. dictũ ē. et insurgeret materia ingrata. vt si toto āno coluisset vineā vel oliuetũ q̄ heres suus priuareƭ ea. Ideirco dicendũ et itelligendũ ē q̄ ipsi heredes hēant oēs fruct⁹ dicti anni iam icohati sȝ nullo mō debeat se īpedire de anno futuro etiā si vasallus mortuus sit post menseȝ augusti. et intelligiƭ dict⁹ §. si vero rē. qō patet. q̄ dic q̄ tūc oēs fructus āni ꝑtinet dominus rē. nam nō pōt verificari tex. in anno iaȝ icohato q̄ i dicto anno iā erat recollectũ frumentũ et alia blada p ipsũ vasallũ. vn pōt dici q̄ dñs habeat omnes fructus. et sic necessarium ē extēdere dictũ tex. ad

annus qui tunc incohabit non ĩt ad annum iam incoba tum qr tunc dz finire post dictos fructus recollectos. naz fructus intelliguntur fieri tpe quo colliguntur ff. so. ma. l. diuortio. §. non solum. Casus: Si feudũ deuoluatur ad dñm per mortem vasalli a mense septẽbris inclusiue vsqz ad principiũ martii sequentis oẽs fructus illius ãni erũt dñi. si post principiũ martii vsqz ad f. ãni. tunc spectabũt ad heredes vasalli dñmõ ad annũ sequentẽ futurũ i alia fe non ex endant cũ oẽs omnes fructus dicti ãni fuerit percipere debeat. h. n. ¶ No. ãnũ incipere in mense septembris respectu fructuũ futurorum colligendorum ratiõ qr tunc boies regulariter incipiant seminare. nõ ãno qui icipit a natiuitate xpi. nã ãm varius modis icipit. icipiebat aliqñ ãnus in calendis aprilis. vt no. glo. in auc. C. de aduo. diuer. iudi. nos vero a natiuitate dñi nostri iesu xpi. quidã ab incarnatiõe. z de his plene no. gl. in rubri C. de indictio. li. x. Sed quãtũ ad propositũ nostrũ sciendũ qr duplex ẽ ãnus: vnus. s. legalis qui e. ccclxv. dierum heredes. §. stichus de statulibe. z l. ita vulneratus ad. l. acquil. Et hoc mõ loquendo quicquid e actũz intra. ccclxv. dies põt dici factũ hoc ãno. z põt incipere a die quacunqz. z de isto tali intelligitur iste tex. Sed alius ẽ ãnus qui appellatur ãnus cõis z vulgaris qui deno/ minatur sm nos a natiuitate dñi nostri iesu xpi. z de isto non loquitur iste. §. facit qd dixit Bar. in l. libellorũ. ff. de accu. z in. l. i. §. annũ. ff. de itinere actuqz priuato. nam annus incipit sm varios tractatus Si. n. ex forma statuti cognoscatur de maleficio vsqz ad ãnũ incipiet annus a die comissi maleficii. Item si conduco aliquã rẽ per annũ incipiet annus a die conductionis facte z sic de similibus. vnde nõ habemus respectum tunc ad annũ cõez sed ad annum legalẽz ad que tex. se retulit. Et hoc bene pbatur in. l. stichus. z ibi dt p Bar. Et ad predicta vide Archi. i lectura de rescrip. li. vi. vbi tractat de multiplici specie annorũ. ¶ No sm glo. i. hic positã ex isto tex. laudabilẽ diuisionẽ fructuũ fiendam inter dñm z heredem vasalli que menti mãdanda ẽ cum quotidie de facto occurrat. Sed est aduertendũ qr sm diuersos tractatus iure reperiuntur varie z diuerse fructuũ diuisiões. nam in casu nostro vides qualiter vasallus moriens transmittit ad heredes suos nedũ collectos sed ẽt extãtes si moriatur post calen. martii: i fructuario ãt aliter obseruatur quia nõ transmittit nisi perceptos fructus quocũqz tpe moriatur. l. defuncta. ff. de vsufruc. z. ff. de rerũ diui. l. is vero qui. Similiter est z alia obseruantia circa dictaz diuisionẽ fructuũ inter maritũ z vxorez seu heredes suos qr diuiduntur pro rata tpis quo maritus sustinuit onera matrimonii. vt. l. diuortio. ff. so. ma. z no. de hoc plene p glo. C. de rei vxo. actio in. §. sed nouissimus. z hoc voluit ista glo. i. Sed cur tãz varietatis nra processerunt eiuscemodi diuisiones: respondeo qr feudatarius habet plus iuris ac pingui' ius in rem quam fructuarius ... gl. ff. arborum furtim cesarum. l. cedere. §. i. nouo ... habz vtile dominium vt. i. de contro. inter do. vas. z ... c. i. ã. de inuesti. de re ali. fac. §. e contrario. fructuarius vero nõ hz nisi naturalem possessionez. vt. ff. de acq. ... l. natur aliter. z ff. de acqui. rerũ no. l. acqui. §. fi. itẽ ... vtendi z fruendi non transmittuntur ad heredes vt ... de vsufructu. Sed ius vasalli sic vt. ã. in qui. ca. ... §. in post. Vnũ tñ tene mẽti qd si colonus voluerit fructus dz potius dño qz alteri vedere vt Bar. ... in fi. C. de metallariis. li. xi. idẽ putarẽ in vasallo ... herede vasalli nam illi. l. vocat pendunt ad colonum ... nõ ita i feudatario, cũ Bar. trãsit ... l. i. ff. lo. ... l. locati ferro. §. cũ rẽ. ff. de publicãis. ¶ Op. cum ... qr imo ista opi. hic reprobata sit vera vz illorũ qui ... quocũqz tpe vasallus moriatur qr fructus sunt ... hac opi. videtur casus i. l. herẽni'. ff. d' vsufr. z in ... insti. de rerũ diuiso. So. dicas qr hz glo. ii solus

qd hic loquitur i eo qd hz ius in re ibi vero loquit i aliis casibus non similibus vt. ã. satis plene dixi assignando rõnẽ diuersitatis ¶ Quero ab extra qd de pensionibus si feudatarius locauerat feudũ an habeat locũ dispositio hui' §. z dicit Bal. qr cũ loco fructuũ succedãt vt. d. l. defuncta facit. ff. de vsu. l. pẽsiones. l. i. C. de ĩno. cuiul. li. xi. faciũt que videbimus in. c. i. i. an agna. vel filius z de pet. p he. l. mercedes. adẽ erit dicendũ qd in fructibus Bar. in. l. fi. ff. de iure fisci. Bal. in. c. cũ M. i. ii. col. de consti. qr admittit An. de iser. qñ in fi. anni soluũtur vt regulariter fieri sz nisi aliud cõuẽciaf vt no. C. locati. l. iii. secus aũt si quolibet mense soluerent pẽsio vel p certo tpe sm cõsuetudines vel statuta deberet solui qr tũc si vasallus moriat elapso iã tpe. quo dz solui tunc heredes haberent qr iã cessit z venit dies quo potuit illã petere p. l. cedere diẽ. ff. de ver. si. ita Bal. in. c. que i ecclesiarũ in. vii. col. de constitutiõ. alias sic dñi qr nec cessit nec venit dies. De qua materia dic vt p. L. i. in. l. ii. z i. l. edẽ. C. locan. z p Bar. ff. de stip. seruoz. l. seru' cõis §. fi. z. ff. de magi. cõuenie. l. i. z i Spec. de loca. §. postqz ver sz querit sacit qd dixi. ã. ii. proxi. §. si vero pacis. ¶ Quero an distinctio hui'. §. seruet i fructib' naturalibus z nõ industrialibus. z dicit And. de iser. qr nos sed debeat i illis obseruari sicut i vsufructuario dicit in. d. §. in vt ro ad quẽ insti. de rerũ diui. et qui sint dicunt fructus naturales z qui idustriales vide p Bal. i. l. ancille C. d' furtis z in. d. l. p oneribʼ. C. de iure do. z in. l. i. C. de vsur. z fructu lega. de qbus p glo. i. l. si eo qñ neue. ff. de rei ven. i. c. grauis d' resti. spoli. ¶ Quero qd si vas. decedat ante m̃ tiũ ita qd feudũ cũ fructibʼ reuertat ad dñz. Sz cũ ipse vas. iã fecerat expẽsaz pro dictis fructibus an heredes sui possint deducere dictã expẽsaz z rehẽre. z An. de iser. sensit qr sic p. l. fructus. ff. so. ma. z. ff. famil. ber. l. fundus de quo plene per Bal. i. l. fruct'. z in. l. i. C. de fur. z p cano extra de rest. spo. c. grauis z i Spe. de expẽsis §. i. ver. expẽse. Queru qd in vasallo camere vel curie si moriat quãter diuidãtur fructus ãni dic vt dixi. ã. de feu. cogni. c. i. in notabilib' An qñ cõcedit fundũ i feudũ videat cõcedere fruct' pẽdẽtes dic qr sic p. l. si §. pe. ff. q in fraudẽ credi. z ita tz Bal. i. l. i. ff. de rerũ di. i. q. ix. Bal. in d. c. qui ecclesiarũ z in. l. defuncta. § i. ff. de vsufru.

Cõtra omnes.

Vasallus tenetur adiuuare dñm suũ cõtra oẽs ẽt de sanguine suo excepto alio domino antiquiore vt i hoc tex. z se ipso vasallo vt in glo. i. z iperatore vt in glo. i. fi. hic dicta cum gls. ¶ No. casum in quo vas. magis ẽ obligatus domino suo quam patri vel fratri quod videtur esse contra naturalem rationem vt in auct. de nup. §. lz qd sanctum. z in. l. ii. ff. de iusti. z iure. secus in cõfederatis quia vnus confederatorum non tenetur iuuare alium cõfederatum contra patrem vel coniunctum etiam cognatione spirituali videbitis in. c. i. §. conuenticulas. j. d' pace iura. firma te. sed hoc ideo est hic. quia licet iste vasallus sit obligatus patri vt filius vinculo naturali est tamẽ obligatus domino vinculo iuramenti vt no. glo. xii. q. ii. c. de forma. quod vinculum iuramenti est fortius qd pz in. d. l. ii. vbi preponit religionẽ. facit. i. postliminiũ. §. filius in rõne sui. ff. de capti. facit qd no. Host. i. c. graue de excel. pl. z no. et casum qr nõ hẽtur rõ effectus. s. sanguinis cũ vasall' teneat iuuare dñm. Primo z imperatore. Scd̃o z priorẽ dñm z hic est casus p illa rõne qr si vasallus videt dñm suũ inuasũ ex vna pte z pr̃ẽz ex alia z vterqz est i mortis pr̃iculo nisi iuuet. no. i iuuare põt nisi vnũ ex eis. quẽ iuuabit pr̃ẽz an dñm certe vasallus teneat iuuare dñz p istũ tex. z glo. in. c. de forma. xxii. q. v. in cõriũ posset arguĩ qr duo vincula vinciũt vnũ arcen. ut q. C. cõtra de lega. sz filius teneat pr̃i duplici vinculo. vno nãi qr ab eo pcreatur: alio ciuili. qr sub eius pt̃ate: sed vasallus nõ tenetur dño nisi vnico vinculo ciuili. d. c. de forma igitur ecõtrario z pro eadem sententia facit quod notat Hostien. in. c.

grauē de excef. prela. q: plus astringunt patribus spūalibus q̃z carnalibus. ¶ Nota q: vasallus nō ligius in psona vltimi dñi nō tenet ipm adiuuare ꝯ dñm antiquiorē. Et est rō q: q̄ prior tpe potior dz esse in iure. vt. ff. q̄ potio. in pigno. habean. l. qui potior. ꝛ glo. fi. hic posita in fi. naz psona prioris dñi semp excipi dz. vt in glo. Dicit hic Bal. q: si si fm dñm celauerit tenet ei ad interesse. vt. ff. d acti. emp. l. i. in fi. ꝛ. ff. de pigno. acti. l. i. §. fi. ꝛ ideo vas. cū iurat fidelitatē dz noīatim excipe ius prioris dñi vel saltez adiicere saluo iure alterius dñi cui essem obligatus. arg. ff. de manu. testa. l. si quis locuples. Et hec magis vera sūt in feudo ligio q: vr asserere se nullū aliū dñm hr̄e. vt dixi in preludijs huius opis. Quare aūt appellet vas. ligius. ꝛ quis sit vide gl. in cle. pastoralis. d re iud. ꝛ i Spe. de feudis. §. ij. in i. col. ¶ Nota q: q̄s pōt esse vas. ligius vnius ꝛ vasallus alterius. vt hic qñ lz iste vas. sit ligatus fcdo tñ non adeo vt sit ligius vz vt legalitatez sibi poīa debeat: q: legalitas prioris domini semp intelligit excepta vt. §. dixi. Nā potest quis esse hō non ligius duoꝝ pro diuersis feudis. vt ex de supplen. negli. prelato. in. c. grādi. ꝛ tz Spec. in ti. de feudis. §. ij. ver. xij. non aūt ligius duorum. vt idē Spe. ibidē dixit. Et de his ꝛ similibus qōnibus vide ibidē in pluribus ver. ¶ Quero cum glos. i. q: iste tex. dicit q: vas. tenet iuuare dñm an ipm teneatur iuuare ꝯ seipm si habeat guerrā cum dicto dño. Et ista glo. notabiliter arguit ad partes pluribus rōnibus quas recita vt in ea. Et tandē determinat q: nō duab potissimis rōnibus vz. primo q: in suo generali iurō. quod prestat ipse vas. dño suo de adiuuando eū ꝯ oēs vt hic intelligit de alijs personis ꝛ nō de seipso. q: persona iurātis generaliter intelligit exceptuata. vt. ff. cōia predio. l. quid. l. inquisitioni. C. de solu. c. mulieri. de iureiur. Scdo q: aut dñs hz secum guerrā iustā aut iniustam. p casu est necesse dicere q: sit ex culpa ipsius vas. ꝛ per ꝯñs debeat amittere feudū pp eius culpā. vnde non erit opus disputare. vtrū teneat ipm dñm adiuuare ꝯ se cum ista disputatio ad nihil aliud tendat nisi ad cognitionē an ipse vas. debeat priuari feudo vel non. Nā certi sumus q: dz priuari feudo pp culpam q: vas. dño iniusticiam facit. c. i. §. iez qui dño. §. que fuit pri. cā bene. amit. an teneat iuuare vel non qñ dominus hz guerrā secum iustā. Si vero habeat guerrā iniustam. ꝛ adhuc clarū est q: vas. non tenet ipm adiuuare: sz ipse dñs dz priuari ppetate pp culpā suā. vt. §. ti. ij. c. dño cōminente. Et hoc voluit tota ista glo. vsq ad fi. que optime loquit ꝛ eā sequunt oēs doc. ꝛ tam tz glo. in. d. c. d forma. xxij. q. fi. ꝛ glo. in. c. petitio ex de iureiurā. ꝛ ibi bonus tex. q̄ si casus huius qōnis. facit glos. i. de pbi. feu. alie. p Fede. §. fi. ꝛ de alie feu. pater. c. fi. §. qui. mo. feu. amit. in prin. Bal. hic assignat rōnem. Nam vas. non tenetur adiuuare dñm ꝯ seipm q: nec dominus tenet adiuuare vasallum ꝯ se q: si inuicē tenerentur ꝯ seipsos nulla eēt obligatio. l. ab oibus. §. fi. s ticio. ff. de leg. i. ꝛ Spe. ti. de feudis. §. ij. ver. xij. ¶ Quid aūt si vas. debebat dño suo in ei guerra vnū militem an si vas. habeat guerrā cū dño teneatur sibi dare dictū militez: vide de hac qōne plene p Balan. l. i. ff. de rez diui. in. xxiij. q. vbi post allegata ud partes vr residere in hac sūia: vz qd aut dicta guerra nascit a feu. ꝛ tunc remittit se ad. l. vēditores de iub. ob. nam vbi pbatur q: de cōtrouersia sumet tenent ex quo ipsemet vas. circa feudū causat ꝯtrouersia. vel possumus in hoc mēbro dicere vt dictum est ꝓxime super glo. q: frustra de hoc querit. Si vero guerra non ꝯcernit feudū tūc non vr pmisisse ꝯ seipm. l. si peculiuz. §. sicut. ff. de pecu. lega. C. de solu. l. inquisitiōi. nec ꝯ alios de sanguine suo quoꝝ potest iniurias propulsare ff. de iniu. l. lex. cornelia in pri. Nec ꝯ patriā que est q̄si psona maior. ¶ Quid si ipse vasallus habem guerrā iustā. vtrum dñs suus ipsum teneatur adiuuare contra oēm hoīem ꝛ patrem ꝛ filios ꝛ fratres. Et respōdet glo. ista notabiliter q: sic per

tex. §. de forma fide. in fi. ꝛ per. c. dño cōminēte. §. allegatum. ꝛ. i. qualiter vo. ppie. priu. c. i. Et hoc voluit glo. vsq in fi. que cōiter per oēs scribentes tenet. ꝛ not. determinationem factum ꝛ terribilē aduersus dños qui adiuuare debēt vasallos suos. et aduersus patrem fratrē ꝛ filios. ꝛ si nō faciāt priuātur ppietate. ꝛ hec ppietas solidabitur cū vtili dominio perīde ac si diceremus q: ppietas solidatur cū vsufructu. ¶ Quero cum glo. fi. an quādo vasallus iurat fidelitatem vltimo dño debeat excipe primum. ꝛ rñdet gl. q: sic: sicut diximus de iperatore qui semper noīatum dz excipi. vt. j. de pbi feu. alie. p Fede. ꝛ est equum q: ille qui sit prior in tpe sit potior in iure. vt §. dixi ꝛ hoc voluit tota ista glo. que optime loquitur hoc idem firmauit glo. in. d. c. i. de noua fide. for. ex qua nota q: sicut in inuestituris ꝛ iuramētis fidelitatis imperator deberet excipi. ita ꝛ dñi antiquiores vt est tex. fm vnum intellectum in. d. c. i. de no. fide. for. Ibi excepto imperatore vel rege ꝛc. ꝛ ista talis exceptio prioris domini denominatum fieri ur. predictoꝝ vel saltem addici dz ista clausula: saluo iure prioris domini cui essez obligatus fm gl. facit. l. si quis locuples. ff. de manumis. testa. ꝛ quod dixit C. v. in. l. ii. C. d condi. inser. ꝛ si celaret teneretur ad interesse fm Bal. in l. i. in fi. ff. d pigno. actio. Scias insuper q: sicut imperator excipit ita etiam persona ꝛ auctoritas pape intelligatur semper excepta vt in. c. venientes extra de iureiuran. q: intelligas etiā tacite dato q: non excipiatur expresse. vt not. glo. in. c. constitutis extra de rescript. Idem intelligas de rege in regno suo per vasallos baronum vt tz Spec. in ti. de feu. §. ij. ver. xv. ¶ Quero abextra qñ ipse vasallus iurat fidelitatem an debeat excipere personam suam. Dic q: non vt tz glos. in. d. §. fi. j. de pbi. feu. alie. per Federi. facit qd dixi. §. in. i. qōne. ¶ Quero an vnus homo ligius possit se constituere hoiem non ligium ꝛ vasallū alterius inuito vel ignorāte primo d e. et Spec. mouet qōnem in. d. §. ij. versi. xij. ꝛ post multa arg. determinat q: si subest cā prohibitionis vt q: vult facere homagium inimico prioris domini ꝛ tunc nō posset arg. extra de accusa. c. repellant alias secus ar. ff. de inoffi. testa. l. i. in fi. ¶ Quero quid si vasal. ignorat quis sit antiquior dñs q: feuda sua inceperunt ab antecessoribus. et iam est longū tps ꝛ dubitatur cui primo in iure homagii teneatur Spec. in dicto loco ver. xiij. inclinat q: de equitate potest gratificari cui psonaliter seruiat ꝛ alteri p substitutū. ff. de relig. ꝛ sump. funer. l. si de qua materia plenius vide per Bar. ꝛ Iaco. ardi. in sūma qui. mo. feu. amitt. sub rubricella vbi sunt plures dñi qui auxilio indigent. ¶ Quero an vasallus teneat adiuuare priorem dominum ꝯ posteriorem dic q: sic fm Ia. ard. in ti. qui. mo. feu. amit. sub rubricella. ꝛ excusatur si vult q: cuz adiuuet ꝯ antiquiorem ꝛ pbat per tex. in. §. illud. i. de pbi. feu. alie. per Fed. ꝛ ar. ff. locati. l. in operis de quo per Bal. in. l. i. §. non autem. C. de cadu. tol. ¶ Quero an vasallus vigore iuramenti sui generalis teneatur adiuuare dñm suum contra patriam propriaz. ꝛ dic quod non. q: quemadmodum excipitur imperator ꝛ ciuitas ꝛ patria vt dixi in. d. c. i. de no. fidelitatis forma.

¶ De filijs natis ex matrimonio ad morganaticā contracto.

¶ Continuari posset h cu. ad precedētes hoc ordine. q: controuersie possent oriri inter partes ratione ipsoꝝ feudorum fm occurrētiam casuum cum in presenti materia auctor iam plura tractauit in ti. si de feu. fue. contro. vz in c. mulier. ꝛ in. c. filij. nunc vero volens generalem doctrinam tradere. in hac materia idcirco subiungit h̄ ti. q: loquitur de filijs natis ex matri. ad morga. contra. ꝛ hoc ibi bene ꝛ eleganter facit q: non est nouum vt quibusdā specialiter enumeratis subijciat clausula generalis vt. l. illa mus. §. in quit lex. ff. ad. l. acquil.

Vidam. Pro euidentia premitte quia tale matrimonium appellatur de morganica contractum. Item et subsequenter. quia appellatur contractum lege salica: premitte subsequenter quod determinatio huius .c. continet maximam iniusticiam. et ideo intelligendum est illud .c. vt habeat solum locum in ciuitate mediolani vbi vigebat talis consuetudo vel alibi vbi dicta consuetudo vigeret non autem ut sit determinatio generalis ad alia loca vbi dicta consuetudo non viget et ideo ista talis consuetudo de qua hic fit mentio seu determinatio non est trahenda ad alia loca prout similiter declaratur in .c. mulier .c. in .c. filii. §. si de feu. fue. contro. Nobilis et nobilis mulier suscepit filios. ea mortua accepit aliam mulierem cum pacto quod nec ea nec filii ex ea de bonis suis aliquid habeant. decessit postea superstitibus filiis vtriusque matrimonii: certe filii nati ex secundo matrimonio non succedunt patri nec fratribus in bonis propriis extantibus filiis primi matrimonii alias bene succedunt eis non extantibus. sed in feudo nullo casu succedere possunt In tex. ibi proprietatem idest in bonis propriis et allodialibus. secus in feudalibus quoniam in feudalibus nullatenus succedunt siue extantibus filiis primi matrimonii siue non et est notandum quod hoc .c. est contra ius commune et continet magnam iniquitatem vt in auten. de nup. §. illud et .l. si. et .l. pactum .C. de pac. secundum Iaco. et Bald. et est notandum quia istud .c. habet locum et in non nobilibus. nisi sit consuetudo generalis loquens secundum Bal. hic ¶ Item nota iur. ad successionem regni Italie quod ex pacto defertur primogenito quod secundogenitus non succedit et primogenito sine herede mortuo. quod de primogenito loquitur pactum non de secundogenito. ideo mortuo primogenito sine herede ad papam deuoluetur et aperietur feudum. ad idem refert Bal. ex hoc tex. quod valet statutum excludens filias feminas extantibus agnatis licet sit iniquum plus et difficilius sentit Bal. quod ista consuetudo excludens filios et a bonis allodialibus in totum valet et non reseruato sibi aliquo in quo possint succedere quod videtur in primis non probari hic secundum Bal. ita formet casum quod minimo in tex. hic aliquid reseruabatur filiis secundi matrimonii. Item secundo videtur multum iniqua consuetudo nec est verisimile quod talis consuetudo approbaretur nisi aliquo dato filiis pro debito iure naturali filiis subsidio nam cum consuetudine vel statuto possit ius nature limitari et legitima non mirum si hic valet talis consuetudo et approbatur secundum quod in totum maxime pacto parentum excludantur filii hoc non credo voluisse hunc tex. quia esset iniquissimum approbare talem consuetudinem. Et ita videntur considerare domini de rota .l. decisi. nouis decisi. xviii. incipit. Item fuit dubitatum et in relationibus positum. et c. cano. in .c. raynutius de testa. Io. an. in regula indultum. de reg. iuris. Bald. quicquid ibi dixerit. Et .l. .l. sancimus .C. de nup. Iac. de bel. in aut. de here. et falci. in prin. Io. an. in addi. ad Spe. in rubrica de suc. ab intesta. Alberi. in statutis .i. ii. parte q. ccciii. Bal. in autentica nisi aut. et .l. cum lege. C. de epi. et cleri. in .l. fi. §. fin. aut. C. de bonis que liberis. in .l. ius naturale. ff. de iusti. et iure. in .l. lege. C. de here. insti. et in .l. si hum quide. C. famil. here. in .xvi. col. in .l. cunctos populos in .xvi. col. C. de summa trini. et fide catholica licet forte secus in filia femina fauore publico vt bona conseruentur in familia. Ita potest saluari. Ang. in .l. p. p. §. quoniam quarta. ff. de inoffi. testa. Oldra. consi. cvi. incipit circa ius municipale. et ponit idem Oldra. consilio. cccvi. incipit factus tale. quidam nomine .B. p Bar. et Imo. in .l. nemo eum. §. in eo genere. ff. de condi. et demonstra. tamen tu cogita quod nemo in hoc aduertit nisi quod And. bene formet casum quod aliquid reseruabatur filiis secundi matrimonii. et ita loquitur tex. noster. Non ob. c. mulier. §. si de feu. fue. contro. quod ibi nihil dicitur quod approbetur hec consuetudo. Sed dicit quod filii primi matrimonii sunt potiores. intelligo vt non nascatur in quibus in casibus a iure permissis. puta in bonis quesitis ex primo matrimonio. Non ob. c. si filii. §. si de feu. fuerit contro. vbi approbat consuetudinem huiusmodi quia fateor quo ad feuda. vel intelligo. d. c. mulier. et c. si filii secundum consuetudinem hic relatam quod filiis secundi matrimonii aliquid reseruatur. ¶ Nota tex. ibi secundum vsum mediolani quod ex his verbis patet aperte quod istud .c. totum loquitur secundum consuetudinem localem in ciuitate mediolani vnde alibi non debet seruari nec ad alia loca trahi vbi non est talis consuetudo secundum doc. vt. §. dicti. Ista etiam clausula hic in fine posita refertur ad totum casum istius. c. ar. l. i. et quod ibi p Bal. C. de libe. preteri. et dicit Spe. de instru. edit. §. nunc vero et not. per Bar. in .l. talis scriptura. ff. de lega .i. bl. i. c. ii. regula d appel.

¶ De beneficio femine.

¶ Continuatur hoc modo quod in plerisque locis habita est mentio de feudo femine. ideo subiicitur hec rubrica.

I femina. h. d. secundum Bald. Filia matris sue in feudo feminino succedit filiis non extantibus secundum Obert. et Girar. licet secundum alios non succedit nisi per pactum hinc est quod nec clericus succedit in beneficium paternum etsi habitum postposuerit idem in monacho qui etiam feudum ante quesitum perdit ¶ Nota quod in feudo materno succedunt masculi filii quibus deficientibus succedunt femine. et non dicitur hic feudum paternum. sed maternum quod inspicienda est origo et principium secundum Bal. ¶ No. secundum Ia. abi. et masculis extantibus quod hec ratio videtur bona quod in feudo masculorum quod ex pacto transit ad feminas et tamen masculis extantibus non succedunt femine. c. i. §. episcopum vel abba. c. i. de eo qui sibi et heredibus suis prima opi. glo. magis placet vt de natura succes. feud. in prin. ¶ No. quod in feudo feminino non succedunt pariter femine cum masculis vno tacite subintelligitur quod extantibus masculis non admittantur femine propter naturam rei de qua agitur vt dici. §. de succes. feu. §. filia ¶ No. quod in feudo patris in quo possunt succedere masculi et fe. quod intelligitur secundum predictum ordinem vt in .d. c. de eo qui sibi vel heredi. suis c. i. ita est dicendum in feu. femi. vt prius ordinati masculi admittantur debine femine. ¶ No. quod quando femina acquirit feudum intelligitur acquirere primo suis masculis descendentibus quam feminis licet illud feudum sit maternum ad quod facit. c. i. §. de natura succes. feudi. ¶ Quero cum glo. pro intellectu huius littere an in feudo nouo quod habuit iure actiuum a matre in quo non est specialiter prouisum quod filie femine succedant sed simpliciter fuit concessum matri pro se et heredibus suis verum filie femine succedant in dicto feudo mortua matre non extantibus filiis masculis. Et respondet glo. quod non et est ratio quod ad hoc vt in tali feudo feminino admittantur filie est necesse quod specialiter in inuestitura dicatur quod ipsa mater acquirebat pro se et filiis suis etiam feminis. Nam etiam filii masculi in tali feu. non succedunt de rigore iuris quod illud feu. non est paternum licet maternum. sed tamen de omisso iuris rigore ipsi filii admittuntur a paritate rationis de feudo paterno ad maternum vt. §. an maritus succ. vbi in hec. c. i. et hanc opi. firmat glo. pro vera reprobata opinione aliorum posita hic in prima parte huius tex. qui volebant quod etiam absque speciali pacto apposito in predicta inuestitura filie admittantur ad dictum feudum. et pro istis allegat glo. vt §. c. proximo dicatur. et hanc opi. glo. sequitur An. de Iser. videlicet quod femine nunquam succedant in feudo sine speciali pacto ea potissima ratione quod in iure ipsa acquirendo simpliciter non presumitur cogitasse nisi illud quod cogitat lex que solum cogitat de masculo et non de femina vt. §. de alie. feu. §. et si clientulus. et idem sequitur Ia. ar. dezo. in summa in ti. de succes. feu. sub rubrica et la secun. sed aliam opi. sequuntur contra omnes ceteri scribentes vt. §. dicti tanquam communem et suadet eandem ratio quod est a principio illud feudum habuit suam qualitatem feminam et sicut in esse producta debet perdurare cum nullum obstaculum medium reperiatur. ff. de lega. iii. l. pater versi. xv. et quod natura prouidialis in vl. altera. a. l. fi. ff si ex nota. cau sa agatur. Item quod de hoc vbi casus. i. de na. suc. feu. c. i. in prin. immo ille tex. facit pro opi. glo. et Andree. et pro illa supra

allegam. vnde hac parte tenerais de equitate licz de rigore iuris et originis consuetudinis feudorum aliud posset dici per ea que traduntur in. d. c. i. §. an mari. succe. vro. in bene. sed de hoc rigore non curo vt ibi et hic in glos. et tenet Bal. ar. l. manumissiones. et ff. de iusti. et iure. et adduco glo. que hanc partem videtur sequi. §. de succes. feu. in fi. tamen fateor quod si iste filie fuissent semel ad obstaculum quia p masculum fuissent excluse quod si postea ille masculus moriet non tamen iste filie admitterentur ad dictum feudum quia semp erant exclusi vt probat. §. episcopum vel abb. c. i. §. quin et. et ibi dixi sm vnum intellectum tamen reducere hoc in tantum vt iniquum quia masculis cessantibus videtur equum quod postea femina admittatur vt in. d. c. i. §. de eo qui sibi vel heredibus suis et c. i. §. quinetiam tenendo alios intellectus dicite quod nihil facit vt ibi exposui. Sed retento isto intellectu non video bonam responsionem ad ver. quia si id. nec quomodo bene adaptet ad istum intellectum ille ver. ad reliqua posita hec quod clericus vel regularis neque acquirit feudum neque acquisitum retinet etiam si velit deponere habitum dicite vt dixi. §. qui. feu. da. pos. c. i. §. et quia. vbi ad saturitatem.

¶ Si vasallus feudo priuetur cui deferri debeat.

¶ Continuatur hoc modo, sepe. §. dictum est cui applicet feudum et cui deferri debeat si vasallus feudo priuet ideo subiicitur hec rubri. si vas. feu. pri. cui defer. debeat.

Vasallus. Premitte pro intelligentia huius ti. et dicendorum inferius quod istud c. intelligitur et loquitur in feudo antiquo prout expresse patet in tex. et per rationem quia feudum huius vasalli delinquentis defertur agnatis. quoniam si loqueretur in feudo nouo tunc deferretur domino et non agnatis vt. j. dicam. Item premitte quod illud delictum de quo loquitur tex. iste non fuit commissum per vasallum in personam domini sed fuit commissum in personam alterius tertii quod patet quia ex hoc delicto feudum deuoluitur ad agnatos. nam si fuisset commissum in personam domini tunc feudum deuolueretur ad dominum non autem ad agnatos quicquid hic dicat gl. de quo late vidistis. §. que fuit pri. cau. bene. amit. §. denique et in ti. an ille qui interfecit fra. do. c. i. in summa hoc vult. In feudo antiquo vasalli delinquentes in personam alterius quam domini admittuntur collaterales masculi vsque in infinitum dummodo descendant ex linea masculina a primo acquirente exclusis filiis delinquentis qui filii nullo modo ad illud feudum aspirare possunt. nisi ex gratia domini eisdem de nouo concederet in defectum agnatorum collateralium. h. d. Uel sm intellectum Bal. licz non teneui l. c. i. §. predictis. §. que fuit pri. cau. be. amit. tamen quia mihi non placuit vobis forte placebit vna quidem ratione est et studium et stomachi pro auctoritate Bal. et sequatur hic litera. Filius non succedit patri in feudo nec agnati vsque ad tertium gradum quia nec descendentes in infinitum si vasallus feu. pri. pro delicto suo nisi filius consequatur a domino gratiam sibi faciente non extantibus agnatis. h. d. et dum tex. loquitur de agnatis vsque ad quartum gra. ad eius intellectum aduerte quia feu. laicorum transeunt in infinitum in omnes descendentes masculos heredes vt i. c. i. §. hic autem scien. §. qui feu. da. pos. licz si non sint heredes eius qui vitio possedit feudum licz sint agnati non succedunt nisi vsque ad septimum gradum licz alii dicunt quod in infinitum pro hanc tex. nostrum qui cum non videam habere neque rationem nec equitatem ideo est seruandus in propriis terminis. et stari debet tex. quia in feudo non eunte per saltum licz suo ordine tamen non est septimus gradus vt i. c. i. §. hoc quoque. §. de succ. feu. licz sit aliqua differentia quia post quartum gradum non vocatur paternum sed antiquum de hac tamen successione collateralium posui plene i. c. i. §. et quia. §. q. feu. da. pos. c. i. §. hoc quoque pre allegato. ¶ No. quod extantibus agnatis non posset dominus facere gratiam filio in preiudicium agnatorum. ¶ Item no. quod delictum magis nocet proximioribus quam remotioribus. ¶ Item no. quod hic confunditur ordo successorum edicti quia successio incipit a posteriore quod est irregulare et contra omnes iuris ciuilis regulas et ideo non est ad emphiteosim trahen. nec ad libellum vt. ff. de legibus. l. quod vero contra rationem. Hic tangitur illud brocardum an delictum patris noceat filio et loquor quando pater delinquit extra contractum et dicit in vno verbo quod non nocet nisi in casibus a iure expressis. licz Jac. de bel. sup hoc more suo multum insistit et dicat in effectu quod aliquando sic aliquando non. Illud no. quod tertium maiorum tuorum exempla tibi prodicat vt. l. si cohortalis. C. de cohortali. li. x. ¶ No. hic casum in quo filii licz sint proximiores repellunt et vlteriores agnati admittuntur similiter in d. c. si vasallus culpam. §. si de feu. fue. contro. et est ratio quia vasallus delinquendo priudicat sibi et filius suis quia pater et filius censentur esse eadem persona et imo censentur filii quasi domini vnde etiam viuo patre priuari possunt. secus in agnatis qui viuo delinquente non erant domini et ideo non priuari iure quod non habebant vllo modo ar. ff. si quis aliquem testa. prohi. l. ii. et sensit Bal. Et ad hoc vide quod dixi in c. titius. §. si de feu fue. contro. vel sm An. de iser. quia agnati pretendunt causam a primo qui acquisiuit et non peccauit vnde non est quod sibi obsit sicut in filio quia etiam iactari non possumus quod non pretendat causam a patre culpante et a quo esse trahit. arg. l. si. in fi. C. de impub. et aliis substitu. ¶ No. quod dominus non pot facere gratiam alicui etiam filius vasalli in preiudicium eorum quibus ius quesitum est. ad quod facit quod dixi. §. per quos fiat inuesti. in prin. non. n. debz locupletari cum aliena iactura vel iniuria alterius vt in regula locupletari et ibi per Dy. de re. iu. iuris li. vi. neque ipse dominus de re ad se non pertinente facere pot gratiam l. nec auus. C. de emanci. libere. fact. l. fi. C. de pactis. facit quod dixi l. c. i. §. qui ad. feu. adhi. pi tre. ¶ No. quod ad hoc vt agnatus admittatur ad acquisitionem feudi antiqui est necesse quod descendat ab eo stipite primo acquirentis ex quo descendebat vasallus qui de nouo a dicto feu. est exclusus vt hic in fi. et clarius in ti. de gradi. succe. in feu. §. i. et. §. de na. suc. feu. c. i. ¶ No. quod vasallus tenetur alere dominum egenum. alias posset feudo priuari sm Bal. in tractatu de alimentis. sm Bart. l. i. si quis a liberis. ff. de libe. agno. Et Spe. in ti. qui filii sunt legi. Aduerte quod volens concubere cum concubina vel sponsa domini perdit feudum sm Jaco. de ardiz. in summa. qui mo. feu. amit. ver. etiam concubina Et no. quod vasallus piurus non repellitur a iuramento fidelitatis feudi sm Bal. i. l. lucius. ff. de his qui no. infa. et vide eundem i. l. i. C. si plures vna sntia. i pe. cond. et l. i. C. de confes. i. vi. charta. ¶ Et no. quod si vasallus castri faciat pactum cum hominibus castri et postea resoluatur ius vasalli et feudi castri reuertitur ad dominum non tenetur dominus stare pacto vasalli sm Ang. i. l. lex vectigali. ff. de pigno. ¶ Oppo. cum glo. n. quod imo delictum patris non debet nocere filius de. l. emancipatum. ff. de senato. et l. ii. ff de bo. pos. contra tab. cum si. So. gl. fatendo contrarium regulariter vt delictum patris non noceat filio sed hec regula fallit sepe vt in feudis et beneficiis retinendis vt hic. Item pro enormitate delicti vel in crimine lese maiestatis. vt i. l. quisquis. C. ad. l. iuliam maiestatis. Item pro iunctam coniunctionem personarum. vt quando aliquis pater prohibet testatorem mutare testamentum, vnde et testamento non mutato non potest capere pater nec eius filius. l. i. §. i. ff. si quis aliquem testa. prohi. Et de hoc brocardo remisit glo. ad libel. dispu. in. §. plenissime dictum est qualiter quis ex suo facto penam vel pecuniam consequeretur que glo. pro hoc est expedita vsque ad ver. aliquando. et. Et licz ista glo. bene loquatur. tamen quantum ad materiam feudalem an delictum patris noceat filio dic latius. aut feudum incepit a patre quia nouum et ex culpa sua aperitur nocet filio l. ii. C. de bonis liberto. quia habet ex persona patris feudum Ita Jo. de blonasco in summa. in rubrica an fellonia a patre commissa noceat filius. Bald. hic. aut feudum incepit ab auo vel alias est antiquum. et tunc aut viuente auo nepos nondum erat conceptus tunc tenet Jo. vbi. §. quod fellonia patris nihil ei noceret quia ex persona aui venire non possum cum non agnouerit me. nec etiam tempore cuius conceptus est necesse veniam ex persona patris. l. si quis filio ver. cum rem. ff. de iniusto rupto irritoque testa l. i. §. si quis prior. ff. vnde cognati. Aut nepos est conceptus in vita aui et tunc aut pater qui iam habebat feudum acquisitum delinque

me delictum patris nocet filio vt hic sicut videmus in feudi qñ proximior committit delictũ pp quod aufertur ei hereditas vt indigno q nocet sequẽtibus in gradu vt .l. §.i.et fratres.ff. siquis aliquẽ testa. prohi. Sunt loquimur in patre delinquente q nondũ habebat feudũ acquisitum sed spẽrabat habere vt qr adhuc habebat patrem qui illud tenebat q erat auus filiorum huius delinquẽtis. Et tunc delictũ huius patris nõ nocet filiis suis q sunt nepotes qr tunc isti nepotes incipiunt tenere locũ patris vt in . galius. §. quid si tantũ. ff. de libe. z posth. De qua mate. ria plene p Barto. in .l.cũ qui.ff. de inter. dic. z relega. z ey. in .l. ii. C. de liber. z eorũ libe. z in .l. quisquis. C. ad .l. iul. maiest. z p Bal. in .l. fi. C. de libe. cã p Cano. i. c. in q. bus fidã de penis. In crimine autẽ lese maiestatis vel heresis delictũ pris nocz filiis. v. l. quisquis z i auttẽ. gazaros. C. de hereticis. Et est rõ qr sunt de genere improbato vnde ẽ pena imposita contra eos continuatio paterni criminis. Et ita est. De. in .c. sine culpa de reg. iur. li. vi. p. d. l. quisquis filii z. ff. de edili edic. l. qd si nolit. §. q mancipia similiter ingratitudo patris preiudicat filiis nascituris. v. l. ii. C. de liber. z eorum libe. si tamẽ filius delinqueret post mortem aui z nondũ feudũ acceptauerat nepos conceptus in vtero aui poterit succedere auo quasi persona patris sublata de medio. Nec sibi nocebit fellonia patris si pater non adiuit auihereditatem sz repudiauit qr nepos tunc succedit ex persona aui non patris. Ideo fellonia patris nõ attenditur. l. qui se patris. C. vnde liberi. Ita Bal. hic subiungit quoqz nonnulla pro declaratione predictorum z eorum que vidimus in .c. i. § si sz que fuit pri. cã bene. amit. § fi. sed quia abunde ibi dixi hic nõ repeto z declaratiõ ea que hic Baldus ponit.

¶ Qui testes sunt necessarii ad probã. nouã inuestituraz. ¶ Cõtinuatur ad titulũ precedentem hoc ordine. Quia in ti. precedenti auctor declarauit qd sit feudũ antiquũ. Nunc vero in isto ti declarare intendit qd sit feudũ nouũ vt ps infra in tex. Ibi nouã inuestiturã sed qr i pbãda nouã inuestitura huiusmodi noui feudi requiruntur certa solẽnitas z in hoc fuerunt multe diuerse opiniones. Et proinde vt pdicta oĩa declaret subiecit istam rubricã. Qui testes sunt necessarii ad pbam. nouã inuestituram.

Sine clericus.

Diuide totum. t. in duas partes principales. Quoniam in prima ostendit qualiter probari debeat inuestitura super feudo nouo in secunda qualiter inuestitura debeat probari super feudo antiquo: secunda ibi de veteri autẽ. prima subdiuiditur in quinqz partes. nam primo tradit vnam regulã verã qr inuestitura feudi noui debet probari per pares etiam si constaret de ipsa inuestitura p confessionem domini vel publicũ instrumentum. secũda q est ibi sed alii. ponit vnã opinionem nõ verã quorũdã qui voluerũt qr qñ dñs cõfitet inuestiturã factam nõ sunt necessarii pares: tertia que ẽ ibi sed z alii reprobat hãc opi. reuertẽdo ad primã regulãm vz qr bno exigunt pares ad probandũ. nec sufficit confessio dñi vel publicũ instrumẽtũ nisi illud instrumẽtũ esset approbatũ p pares ibi descriptos. quarta que est ibi consules ponit confirmatiõ spãlez militũ. qui voluit qr inuestitura noua posset probari p publicũ instrumentũ ẽt roboratũ per testes extraneos qui nõ sunt pares. quinta que est ibi nouã inuestituram declarat que dicatur noua inuestitura. Secũda ps prĩcipalis subdiuiditur in duas. nã in pñia declarat qr in renouatiõe inuestiture feudi antiqui siue fiat a successore domini ipsi vasallo siue fiat per dñm successori ipsius vasalli testes extranei admittuntur preter feminas. In scda que ibi incipit tradit vnam regulã generalẽ qr extranei qui esse possunt legitimi testes i cãis feudorũ preterquã in noua inuestitura vbi sunt necessarii testes qui sunt pares z ss confessio sufficiat ẽt presumptio. supplebo tñ in notabilib9 q̃ euidentia huius ti. z materia vide gl. magistr. z in sum. quid sit inuestitura in prin. in glo. i. ¶ No. qr vbi agitur de noua inuestitura z dñs hz pes oz vasallus pbare inuestiturã p testes q sunt pes vel p publicũ instrumẽtũ corroboratũ a paribus vt hic z. j. de noua feu. §. i. z in .§. ad circo. vbi in tex. assignat que fuit rõ lz sm mediola. sufficeret instrumentũ publicũ p quoscunqz testes ẽt extraneos roboratũ vt hic. z clarius no. per. d. glo in pri. quid sit inuestit. §. secus autẽ si vasallus eẽt in possessiõe dño sciẽte z nõ ãdicẽte qr tunc eẽ expediret absqz paribus secun forma que tradit supra de cõten. inter do. z vasal. in princi. z supra si de inuestit. inter do. z vasal. lis oriat. c. fi. ¶ Not. etiã ibi qr tñ sine solennitate p hoc qr pes curie debent in noua inuestitura interuenire ẽ de solẽnitate inuestiture. Io de facili nõ ẽ obmittẽdũ. l. fi. §. si vero postqz. C. de iure delibe. l. cũ hi. §. si ptor. ff. de transac. z in vtroqz loco Bar. Bald. in. c. i. qd sit inuesti. quinimo iste tex. in sua prima parte cũ tertia pbat notabiliter qr lz sit pro solemnitate noue inuestiture qr in ea interueniant pares z sine illa solennitate nõ valet. tñ ista inuestitura poterit probari p breue testatũ a paribus cõfirmatũ qr pñsum ẽ pro illa inuestitura et quo scripto a paribus cõfirmato de illa apparet facit q̃ habetur in .c. tertio loco de pbationibus in .c. ii. de fide instru. in .c. cõtinebaĩ de his que fiunt a plato sine cõsen. cap. in. c. i. §. de confir. recti feudi in prin. no. hic casũ notab lẽ qñ dicaĩ inuestitura noua. s. qñ acquiritur de nouo. Similiter antiqua. s. qñ feudũ fuit ab antecessorib9 acquisitũ vt supra de natura success. feu. c. i. z de gradi. succe. in feu. §. i. qd ẽt appellaĩ paternũ vel vetus vt patet i hoc tex. in. fi. z j. de alie. feu. paterni z p Jaco. ardiz. in ti. feu. nouo. non pater. sub rubricella. i. de quo plene dixi i pambulis i diuisiõe feudoz no. qr i materia feudali femie non admittuntur in testes per eãdem rõnem vt. l. q testamẽto. §. mulier cũ ibi no de testa z dicit hic An. qr si testes probi hic examineñ per iudicẽ parte nõ opponente qr tantũ eorum dictum sonet l. i. l. mariti z. l. i. §. diuus. ff. de quib9 qd autem i hermafrodito dic qr iudicari debet sm sexum qui magis preualet. ff. de statu homi. l. qr z. ff. de testa. l. repetundarum. § i. sm Jacob de belui. z ad hoc adduco glo. que hoc tenet in. l. de quibus ff de legi. de quo dixi in. c. i. j. an mutus vel aliter iperfectus. Idem dicas si dubitatur. an possit ordinari ad clericatum argu. in. q. in. versicu. hermofroditi de quo per Barto. de pisis in summa in littera hermafroditus. nota qr lex sine cosuetu. pot prefigere modum z qualitatem i probando sicut hic videmus vt non aliter valeat probatio nisi fiat per pares vel per breue testatũ. i. publicum instrumentũ a paribus confirmatũ facit. j. ii. proximo post prin. z qr habetur in si militer l. testiũ. C. de testibus z i. l. i. C. de iure epbi. No. qr sup probatione noue inuestiture non statur cõfessioni domini nisi ẽt solẽnitas presentie pariũ vel eorum confirmatio accesserit. Et videtur ĩnis noua solẽnitatis requisitio potius credo iure consuetudinario qz cõi. nõ. ii. video rationẽ iuris cõmunis. nota hic esse casum que dicatur noua inuest. quãdo feudum de nouo queritur. Itẽ nota hic casum qr i causis feudorum femie non recipiuntur in testimoniũ. Oppo. cũ glo. qr imo ista solẽnitas non sit necessaria cũ sufficiat qr dicat se facere inuestiturã vt. s. quid sit inuest. cuius contrarium hic dicitur. Et ista glo. soluit duobus modis primo qr iste tex. cõcordat quoniam opi. posita hic in prin. statim corrigitur per alios qui voluerũt qr non est curandum de hac solẽnitate dummodo alias constet de inuestitura. prout in simili dicimus qr heres non potest recusare soluere legatũ licet dicat solẽnitatem in testamento defecisse vt. l. fina. C. de fideicõmissis cum si Et hoc vult gl. vsqz ad ver. sed occurrit. Et de hoc stati dicam in fi. glo. in oppo. prima. Oppo. sequenter cum dicta glos. in illa parte contra precedentia quod immo quando deficit solẽnitas dicatur actus i. l. si cum pater. C. si aduer. rẽ iudi. So. ibi lõ qr deficiebat vnum de substantialibus vz iuc. oratas iudicis q̃ est de substantia emancipationis hic

vero testes non sunt de substantia investiture. merito si apparet aliter de investitura licet desinat solennitas testium nihilominus valere videtur actus et de hoc se remisit glos. ad libellum disputat. py. in quarta charta et hanc opi. sequitur glo. tanquam meliorem. et de hoc an et qui testes sint necessarii in investitura antiqua vel noua se remittit glo. ad dictum c. i. in prin. §. quid sit investi. Et hoc vult ista glo. usque ad fi. Et sic ista glo. concludit quod dominus non pot. invalidare investituram ex defectu solennitatis qui confitetur fecisse et ita etiam tenuit py. Jo. ardizo. Ni. de nea. Sed Ja. de bel. Odo. et Bal. sentiunt contrarium. s. ut non valeat investitura quam a prin. confitetur sed negat solennitatem quo casu per defectum solennitatis videtur viciare actum. l. si veritas et l. et testo. C. de fideico. l. cum hi. §. si pretor. ff. de transact. et C. de fide instru. et iure haste fiscalis. l. i. et ii. li. x. c. detrahe. i. q. i. non obstat quod hic glo. dicit quod testes non sunt de substantia investiture tempore quo fit quia immo sunt ut. s. qui. mo. fe. consti. pot. c. i. §. si de investi. inter. do. et vas. lis orta. c. i. et §. quid sit investi. c. i. nec ob. l. de fideicommissis allega. per glo. ut ibi no. in glo. per. l. si veritas videtur quod iste dominus ab inicio confitebatur investituram esse factam sed negabat solennitatem intercessisse quo casu defectus solennitatis habet viciare actum ut hic et in. d. l. si veritas. Si autem dominus confiteretur investituram solenniter factam probaretur satis contra eum non contra tertium Bal. hic et l. sed si possessori §. ff. eum. l. sequen. de iureiura. l. iura. C. de omni agro deser. li. xi. l. iubemus et l. fi. C. de libe. cau. si vero a pri. dominus negasset investituram factam. sed postea docto mendacio confiteatur dictam investituram factam sed absque solennitate volens se iuvare ex defectu solennitatis tunc non posset ut in d. l. fi. de fideicommis. et in hac glos. que ita videtur intelligi. sed And. de iser. salvabat glo. alio modo videtur quod confessio domini tunc demum prejudicat sibi quando a principio confessus est simpliciter et postea vult dicere solennitatem defuisse quod non pot. secus si a principio confiteretur et diceret investituram factam. s. d. quod facta est sine paribus p. d. l. si veritas et l. fi. de fideicommis. Sed plus placet Alvaroto intellectus et solu. Ja. de bel. p. no. in. d. l. si veritas. Unde concludit sic post Ja. de bel. et Bal. in hac materia quia aut loquimur de investitura antiqua tunc indistincte sufficient extranei ut in hoc. c. in fi. si vero de noua. tunc aut de investitura clericorum aut laicorum. Primo casu regula est ut pariter admittantur pares et extranei. c. i. §. fi. §. si de investi. inter do. et vas. lis orta. quia tunc idem iudicamus quod de laico per no. in. c. i. de iure patro. li. vi. c. i. §. de cler. qui investi. facit d. Anto. in. c. constitutus de religio. domi. in. c. fi. de vita et honesta. cle. sed procedit tantum si de rebus ecclesie fiat investitura Hoc membrum tamen est contra principium huius tex. qui non facit differentiam inter investituram factam a clerico sive a laico nisi forte dicamus omnino quo ad istos ter. non potuisse ligare clericos quod procederet. in lege sed in consuetudine vniuersali tam clericorum quam laicorum illa bene pot. ligare clericos. c. cum venisset de eo qui mittitur in pos. c. causam que de re iu. faciunt no. p. Bar. et Bal. l. i. et C. de summa tri. d. Anto. et Panor. in. c. quod clericus de foro compe. in. c. ecclesia de consti. et l. c. ecclesia ut lite pendente. Immo post Host. in. c. fi. de solu. licet Bal. hic sentiens contra aliter soluat: Dicit quod hic se intromittat Impera. de rebus clericorum ratione contractus non ratione personarum sed nihil valet quia et ratione contractus non pot. Imperator statuere super clericos ut in dictis locis. Et ab hac distinctione graue esset recedere quia tam tenet Host. in summa in ti. de feudis. §. per quos ver. sup. probatione autem. Et ad tex. hic in prin. pot. respondere quod secundum dictam distinctionem intelligatur quando clerici dant in feudum res patrimoniales vel proprias. et potest esse ratio diversitatis nam cum de nouo infeudant res ecclesie requiritur auctoritas superioris ut no. in. c. ii. de feudis in. c. non nulli et. c. ut sup. de rebus eccle. non alie. l. cle. et. eo. ti. que auctoritas sciat cessare presumptionem fraudis. l. i. C. de predus cu-

rialis li. x. Nota. Bal. in preludiis feudorum et in. c. i. in prin. §. qui feu. da. pos. sed in infeudatione rerum propriarum ibi clericus facit ut simplex laicus qui non maiorem videtur adhibere solennitatem quam laicus. Ideo cum factum possit frans intervenire in his non mirum si debent in huiusmodi investitura adhiberi pares sicut in investitura laici. si vero loquimur de investitura laicorum et tunc si ipse dominus habet pares debet fieri investitura coram eis saltem duobus vel in his vel publico instrumento interveniente roborato a paribus secundum veram opinionem licet Mediolanenses tenent contrarium ut in hoc. c. et quid sit investi. §. i. alias investitura facta non valet etiam si pares essent absentes quia expectanda sunt ut. s. ti. prox. c. i. in prin. si vero dominus non habet pares et tunc debent adhiberi extranei dummodo sint idonei vel per publicum instrumentum ut i. d. ti. quid sit investi. §. si vero investi. De quo plene videas i. d. glo. §. quid sit investi. Et hoc ubi agitur de investi. facienda. Si vero secundum Bal. hic queritur de investitura post ipsam quam facta est. Aut contentio est inter dominum et vasallum deputatum ad guardiam. Aut est inter dominum et emptorem. Aut est inter dominum et eum qui pretendit sibi feudum camere. Aut inter dominum et vasallum qui dicit se investitum. Aut inter dominum et agnatum qui dicit se successisse vasallo. Aut inter dominum et filium vasalli. Aut est contentio inter dominum agnatos et filios vasalli. Aut est contentio inter dominum et alium quem constat non esse vasallum. Si quidem contentio est inter dominum et gastaldium vel alias deputatum ad guardiam dic. ut dixi. §. de feu. guardie. c. i. et de contro. investi. §. item si vas. de contro. inter do. et vas. de investi. §. ceterum. si vero contentio est inter dominum et creditorem dic ut. §. de contro. c. i. §. verisimiliter et de feu. da. in vi. legis commissorie. i. et c. fi. si vero contentio inter dominum et emptorem. tunc dic ut de contro. investi. inter do. et vas. c. i. §. fi. et de contro. inter do. et empto. feu. c. i. si vero contentio est inter dominum et eum qui sibi pretendit feudum camere vel canove: dicit ut in. c. pro. §. si vero vasallus. §. quid sit investi. si vero est contentio inter dominum et vasallum qui dicit de noua investi. et hoc membrum prosequatur glo. sed dic clarius aut est contentio de investitura quam dominus negat esse factam aut contra de investitura quam dominus affirmat et vasallus negat: aut de ferrementis feudi aut de pactis inter eos initis naturam feudorum factis: aut est contentio de ingratitudine vasalli. Si quidem est contentio de investitura quam dominus negat intervenisse: aut dominus possidet aut vas. si dominus possidet tunc probare debet vasallus per pares curie vel per breue testatum a paribus confirmatum ut in c. i. quid sit investi. et. §. de contro. inter dominum. et vasal. de investi. c. i. in pri. et si de investi. inter do. et vas. lis orta c. i. licet secundum quosdam Mediolanenses aliter servetur ut. §. dixi hoc verum si testes non recusent dicere veritatem alias cogendi sunt a domino vel a paribus ut. §. quid sit investi. c. i. et §. de no. fidel. for. c. i. §. notandum si dominus non compellat licet vasallo probare per extraneos ut i. c. i. quid sit investi. pot. etiam testes cogi petere a comitate a populo vel ab imperatore ut. §. si de feu. inter do. et vas. lis. orta. c. i. sive sint testes pares sive extranei ut ibi patet in littera hec vera si dominus habeat pares alias et indistincte admittuntur extranei ut l. c. i. §. quid sit investi. facit tex. no. i. §. si tibi cum re ver. a primatibus in auten. de manda. pri. §. i. l. ii. C. quando fiscus vel priua. Si vero vasallus non potest probare per testes vel per breue testatum regulariter domino possidenti datur iusiurandum ut iuret vel deferat ut. §. quid sit investi. §. i. et. §. de contro. investi. c. i. circa prin. et de contro. inter. do. et vas. de investi. c. i. In casibus tamen domino remittitur iuramentum ut. §. de contro. investi. c. i. et de conten. inter do. et vas. c. i. §. i. Si vero possidet vas. dominus incumbit probatio quia actor est ut C. de proba. l. actor et de edendo. l. qui accusare et. §. quid sit investi. §. si vero coadeficiente in probatione si vasallus anno sciente domino possessore

dīt ⁊ eruitiō sponte recipiēde. vasallo deferē iuramentū vt solus iuret vt. s. si de inuesti. inter do. ⁊ va. lis orta. §. fi. vel dic q hic ↄstabat feu. eē in dubitabaē an eēt priuū vel collaterale alias forte nō iuraret solus vt. j. de cōsue. rec. feu. c. i. Si aūt minus āno vel dño ignorāte tūc vincit dñs vt ibi. Si aūt vasal. pscripsit rē iure feudi. xxx. annis tūc obtinet sine iuramēto. c. figs p. xxx. s. si d feu. fue. cōtro. aut possedit maiori tpe anni dño ignorāte tū non pscripsit tūc iurat cū. eu. facit ambītalibus vt. s. de cōte. inter do. ⁊ va. c. i. circa pri. ⁊ si de inuesti. iter do. ⁊ va. lis orta. c. i. in pri. Sz notādū est q sp iura. nō deferē possidēti. sz iudicis arbitrio cōmittiē cui sit deferendū q intuere vz sm qualitatē facti ⁊ psonaꝝ cōditionē ⁊ cāe naturā vt. j. de cōsue. rec. feu. c. ij. ⁊. C. de iure iurā. l. in bonefidei. ⁊ plene dixi. s. de cōtro. inuesti. circa fin. in. c. i. Qualiter aūt iurare debeat dñs ⁊ vas ⁊ eius heredes dic vt. s. de cōten. iter. do. ⁊ vas. de inuesti. feu. c. i. ⁊ si de inuesti. iter do. ⁊ vas. lis orta. i fin. c. ij. ⁊. j. de cōsue. recti feu. c. i. in fin. ⁊. s. de noua. fide. for. §. fi. c. i. Itē ē notandū q nō obstāte cōtrouersia vasal. dz inuestiri d alio suo ⁊ recto feu. q hz ab eodē dño. vt. s. de cōten. inter me ⁊ do. de pro. fra. mei. c. i. §. fi. ⁊. j. de alie. feu. pa. c. i. ⁊. ij. Si autē ēqua sit cōtentio de inuestitura quā vasallus affirmat. ⁊ dñs negat dic vt. s. si de feu. fue. cōtro. c. vasallos ⁊. j. de capi. cora. c. fi. Si vero ē cōtentio feudi dic. vt. s. de contro. inuesti. c. i. §. sigs de māso. ⁊ de inuesti. d re. alie. fac. c. i. §. fi. ⁊. s. hic finit lex. c. i. §. si vasallus ⁊. §. se. Si autē est ↄtētio iter dñm ⁊ vas. de pactis appositis iter eos dic vt. s. qd sit inuesti. §. fi. Si aūt ē cōtētio de igratitudine vasalli dic vt. j. quo testes sunt. neces. ad pbā. feu. igrati. c. i. Si aūt ē cōtētio iter dñm ⁊ agnatos vasalli dic vt. s. de cōtro. inuesti. §. cū aūt ⁊ de cōtē. inter me ⁊ do. de pro. fra. mei. c. i. de gradi. succe. i feu. c. fi. de inuesti. in mari. fac. §. itē placet. si de feu. fue. cōtro. c. i. Si aūt ē cōtentio inter dñm ⁊ filii vasalli dic vt. s. si de feu. fue. cōtro. c. inter filii de cōtē. inter me ⁊ do. c. i. Si aūt ē cōtētio iter agnatos ⁊ filiaꝫ vasalli dic vt. s. si de feu. fue. contro. c. ij ⁊ de gradi. succe. in feu. c. fi. de capi. qui curiā vē. c. fi cōtētio. Si aūt ē cōtētio iter vas. dic vt. s. de pace tene. §. si duo ⁊. §. si tres. ⁊ d lege cora. c. ij. Si aūt ē cōtētio iter vasal. ⁊ aliū quē cōstat nō esse vasallū dic vt de cōtro. iter vas. ⁊ aliū de benefi. c. i. Ja. de bel. Sz licet ista distinctio sit bona ⁊ pfecta pōt tū abbreuiari dicē. q qō aut queriē de cōtractu aut de pbandō. Si d. cōtractu aut de noua inuestitura aut antiqua. Primo casu requirē alterꝫ vel q iter fuerint pares curie si dñs habebat pares. vel breue testatū. ⁊ qz lex loqē alternatiue nō requiro qd breue testatū habuerit primā partē. stat. n. ⁊ in dubio pp publicā fidē vel dic vt. s. dixi. Si aūt dñs nō habebat pares sufficiūt extranei dummō sint viri pbati ⁊ oī exceptione maiores. Si vero loquimur de veteri inuestitura qz fomentū antiquitatis hz sufficiūt extranei dūmō sint pbate ⁊ optīe opinionis. Et hoc in inuestitura laicoꝝ de rebus ecclesiaꝝ siue sit noua siue vetus sufficiūt extranei idonei vt hic pbaē in. c. nō ⁊. s. qd sit inuestitura. c. i. de inuesti. quā ticius accepit a semp. c. i. ⁊ si inter do. ⁊ vasal. lis ori. c. i. Dico aūt de scriptura quo ad valētiā scriptus que cōsistit in duobus. s. in substantia ⁊ solennitate. Nā oē qd est dz hēre pncipiū sm eē vt l. i. ff de regu. catho. nia. Hic quærim⁹ de pbandō. tūc varijs modis pbaē sm q varie in cōtentionē deducitur cōtro. de inuestitura vel sup ea vt pz ex pric dictis. verū aūt isto casu p breue testatū posse pbari vel p sigillum dñi dic q sic p. c. inter dilectos eē de fide instru. ⁊ p nōt. in. c. ij. eo. ti. Et si plures essent comites seu dñi sufficeret q sigillaret ille q hz sigillū vt p doc. i. d. c. iter dilectos ⁊ in. l. ad testiū. §. pe. ff. de test. poterit ēt pbari p libematurā vt p nō. in. l. chirographis. ff. de administra. tu. ⁊ in Spec. d istru. edic. §. post q̄. v. sz nunqd ⁊ ver. sz. ⁊ ver. vbi aūt. Et ita determinat Bal. s. d ↄtrouer. inuesti. i pri. de libematuris not. dic. vt p Jmo. in l. scriptis. C. de fide instru. in fi. q p Jo. an. in addic. Spec. de instru. edic. §. dicendū ver. ⁊ no. ē p Bal. sup rubrica p Lano. in. c. cū P. tabellio eē de fide instru. ¶ Quero ab eē qd si inuestitura noua fuit facta p publicū instrumētū a parib⁹ cōfirmatū sz postea tale instrumētū amissū ē vt icendio vel alio casu male pnt ita q nō extat ⁊ vertiē cōtrouersia d dicto feudo an casus poterit pbari p alios q̄ p pares ⁊ arguit Bal. q sic. l. sicut ⁊ iniquū. C. de fide instru. De q̄ qōne dic vt ibi not. p glo. ⁊ doc. p Lano. in. c. olim de priuilegijs p Spec. i ti. de instru. edic. §. restat ver. illud quoqꝫ ⁊ in Spec. de crimine falsi in fi. ⁊ in ti. de loca. §. nūc aliq̄ ver. xxxviij. ¶ Quero qd si non interuenit instrumentū publicū sz solūmō testes necessarij q nūc sunt mortui an tūc poterit fieri pbatio p vasallū dicit Bal. q nō qui debuit facere examinari testes ad eternā rei memoriā vt. C. de vsuris pupillo. l. fi. ff. ad. l. aqui. l. in. l. aqui. si deleuerū. C. de testa. l. publicati eē de testi. c. significante ⁊ in. c. Alberi. facit qd hē in auē. sigs ab aliquo. C. d testi. Sz ego putarē fore equū q si posset pbari eos testes pares ⁊ necessarios interuenisse ad inuestiturā nouā q vasallus debz audiri ⁊ iuuari p nō. p glo. ⁊ doc. in. l. ij. C. de bono. pos. sm tabu. ⁊ ibi hēs gl. singularē. Et circa hoc vide qd. j. dicā in ti. se. §. facim i opposi. vbi Bal. vē hoc sentire. ¶ Quero q qd in cōfessiōe vasalli quā facit ō se corā testibus nō paribus an sibi pudicet. Dic vt dixi. s. in pri. li. ij. in ti. in qbus causis feu. amit. vbi glo. tāgit. Nā tūc d mū pudicabiē sibi in fauorē dñi sm modū ⁊ formā qz dñs sibi pudicat in fauorē vasalli sm qd. s. prime dictū est qz dz pcedere a pari vt. s. de for. fideli. in fi. ¶ Quero qd si isti testes erāt pares tpe inuestiture sz mō tpe pbationis nō sūt amplius pares an pbabūt. Et dic q sic sm Ja. ardi. ar. l. ad testiū. §. i. ff de testa. De rebus dubijs l. si cognatis. fac. s. de ↄtro. feu. apud pares termini. §. i. Idē dicit ipse si nō erāt pares sz p paribus reputabāē ar. C. de testa. l. i. dūmō fidelitatē iurauerint vt i. d. c. i.

¶ De consuetudine recti feudi.

¶ Continuaē hoc mō. Supra plerisqꝫ habita ē mentio quē admodū feudū acqraē ⁊ qualiter cōtrouersie decidātur. sed qz dubitari pōt q̄ sit cōsuetudo recti feudi ⁊ singularis in pdictis. Jō subijcit hec rubrica sicut. n. turpe est ignorare leges generales sm Bal. h q allegat Ja. h ar. l. i. cūctos populos ubi ponit Bar. C. de sūma trini. ⁊ fide catho. Et infert h And. q cōsuetudo loquēs i feudis regni extēdaē vt cōprehēdat baronias ⁊ dños vl alias terras cocludit. de quo dixi supra in pludijs hui⁹ operis in nona colūna.

F Eendum. Feudū acqriē quattuor modis hic expssis videlicet p inuestiturā p successionē p adeptionē possessiōis pcedēte licētia dñi psente curia. Itē ⁊ quarto figs siletit in possessiōe feudi p annū sciēte dño ⁊ nō cōtradicente sz seruitia recipiente. h. d. ¶ Nō. q feudum acqriē p inuestiturā vt hic ⁊ in. c. feūdū in fi. s. de feudi. cognit. Uel p id qd hē p inuestitura vz iubēdo vasallus ire in possessionē pñte curia: vel pmittēdo ipsū possidere p annū sciēter seruitia accipiendo. vt h ⁊ in iurib⁹. s. allega. successiōe aūt ↄprie sm Bal. nō ↄprie itelligaē acqri feudū sz acqsitū capi ex eo q cū sit feudū antiquū iā erat acqsitū ex pmissione maioꝝ pdecessoꝝ. vt. s. que fuit pri. cā bñ amit. l. pri. ⁊. s. ti. primo. i. fi. Sed pōt dici late q tale feudū acqraē successione vt hic ⁊ pbaē. s. qui. feu. da. pos. §. antiquissimo ⁊. s. de succe. feu. c. i. ⁊ de gradi. succe. i feu. c. i. i pri. ⁊ de hoc dixi i. d. c. feudū in fi. ¶ Nō. q sicut vasallus i vera inuestitura vincere dz litem cū plene pbat suā intentionē p dictā inuestiturā. Ita in nō vera inuestitura vincere dz cū pbat inuestiturā non verā sz fictā iure ordinario vicere dz. si iudicat id qd p pbatione reputaē sicut est sacramentū qd appellaē quasi pbat. l. non erit. §.

dato.ff.de iureiu.et qd dixi in.d.c.sciendu et est ro ppter presumptione que est contra dnm qui cum est pns et no contradicit et per hoc vr consentire.d.c.ij.in fi.§.si de inuesti.inter do.et vassalus ori.et in eo § fi.et hoc et sentit glo.hic posita sup verbo pbet que p hoc e expedita. ¶ No.q possessio inducit presumptione p vasallo qui pseueraverit i possessio n.p annum dno sciete et no contradicete vt hic et in d.c.ij.in fi.§.si de inuesti.inter do.et vas.lis oria.facit.c.ticius i fi.§.si de feu.fue.contro.et ex hac psumptioe cum iura.obtinebit vasallus nisi ista psumptio eet elisa p aliqua alia presumptione contraria qz tuc vasallus no posset obtinere neque sibi dz deferri sacramentu vt hic in fi.ad qd adduco gl.que solet allegari p singli in.l.i.C.q et aduer.quos facit qd no.ff.qd metus ca.l.no e verisimile in prin.na presumptio psumptione tollit.c.lras d psump.et.l.diuus.ff.de in integru resti. ¶ No.q feudu recte iudicat qn qs acquirit possessione feudi pcedende licetia sibi data p dnz pnte curia vt hic. Si vero dicta licetia fuerit data absq curia tuc censet feu.abusiuu cum no transmittat ad heredes.c.i.§.qui.mo.feu.costi.pot.et ita colligit Bal.facit qd dixi.§.qd sit inuesti.§.si vero vasal. ¶ Oppo.cu glo.r.q imo feu.no costituat nisi vno mo.s.p inuestitura.casus.§.quibus mo.feu.costi.pot.c.i.ergo male dr hic q in pluribus alijs mois. So.dic gl.q e loga dfia querere qualiter constituat feu.qz tunc ego fateor qz no pot constitui vere feu.nisi solu vno mo.s.p inuestitura ita loqmur contrariu aliud e querere qualiter acquirat feud.qz acqrit pluribus modis vt hic de hoc remisit te glo.ad ea q dixit in suma. ¶ Oppo.cu glo.ij de dicto.c.i.§.quib' mo.feu.costi.pot.vbi pz q lz dno iubete qs igrediat possessio ne feudi no tn censetur feu.adeo q ipse possides no transmittat in herede cuius 3riu hic dr. Soluit glo.duobus modis.primu qd hic dns ptulit dicta verba pnte curia quo casu no censet vere feu.et in eo succedit. Ibi vero no pnte curia in quo casu no est vere feu.sz quasi.qm ille possidebit feu.donec vixerit no aut transmit.ad successores. So solutio q ista iura concordat videlicet qz hic censebit feu.vt hic.sz eo mo quo ibi disponit.s.vt tm in vita illud retineat no aut ad heredes trasmittat vt hic et ibi et hoc vult glo.vsq ad fi. Tu teneas prima so.qua tenet coiter oes docto.vt ibi dixi et est ro dfie qz qn curia est pns remota est ois suspi.qua dns posset decipi et circuscribi forte per pbatione viliu psonaru et p testes redeptos ar.§.de contten.feu.inter do.et vas.c.i.in prin.qd.n.fit in psentia principes et curie sue transit in notoriu.l.oium ibi Bal.p illi ter C.de testa.in.ua.c.fi.§.quo tpe miles. Ite qz ois inuestitura pot pbari p pares vt.§.ti.prio. Ite possessio non solu acquirit p inductione sz et p iussu et multis alijs modis vt no.in.l.i.C.de acqu.pos ergo si dns iussit cora paribus vr sufficere sicut si induceret in possessione cora paribus cu eade sit ro sm Ja.de bel.i.d.c.i.§.qui.mo.feu.costi.pot. Ite et alia ro sm Bal.qz qn licetia dat in absentia curie tuc feudu no hz sua substatialia et solemnitates requisitas que hic tradunt. ¶ Quero cu glo ij an eo ipso q dns dicat vasallo vt capiat possessione talis feudi intelligat vasallus apprehedisse incotinenti possessione et respodet glo.q no dato q ipse vasallus haberet aium possidendi qz reqrit et corporalis apprehensio neq aius sine corpe sufficit vt l.iij.in pri.ff.de acq.pos.qd est ver sz glo.qn dicta res fuisset in absentia secus aut si dns dixisset dicta verba in presentia ipsius rei qz tuc incotinenti videret tradita possessio p dnm et acqsita p vasallu solo aio vt.l.i.§.si iusserim.ff.de acquiren pos. Et ex pdictis colligit glo.qd p presentia sola trasfert possessio rei absq alia traditione et ad hoc inducit plures casus similes quos singillatim declarat. Et postea p tres versus de quo et ponit.Kano.in c.ij.ex.de cosue. ¶ Quero cu glo.fi.quato tpe sit necesse vasallu possedisse dno sciete et non contradicete ad hoc vt psumat feudu et rndet glo.vnu annu vt pbat in.d.c.ij.in fi.§.si de inuesti.inter do.et vas.lis ori.lz aliq volunt dicere q per annos.xxx.p.c.sigs p.xxx.§.si de feu.fue.contro.qd no est ver qz tuc absq aliquo iuramento obtineret qz censet vera pbatio. Et io no supplet p iuramentu. Ite qz sm Ja.de bel.et Nico.de nea.in pscriptione.xxx.annoru no reqrit pntia dni C.de pscrip.xxx.an.l.sicut et.l.sigs emptione.et colligit ex hac glo.qd vr hic locum ubi tex.in vltio dicto reqrunt plura vz q steterit in possessione p annu. Ite q dns consenserit et no contradixerit. Ite q receperit seruitia a possidete tanq a vasallo. ¶ Quero ab extra qd in iurisdictioibus vel iure decimadi vel alijs iuribus incorporalibus qualiter in eis tradita intelligat possess.et dicit Ja.ardi.in suma in ti.qui.mo.feu.acq.sub rubrica de feudo decime et c.cuius opi.Bal.seqt hic lz non allegat q posset sine possess.dari qz no possidentur. Io sufficit sola cessio q habet loco cuiusda traditionis.l.ad eu.C.de dona.cu ibi no.l.fi.C.qn fiscus vel priuatus ibi gl.vel sufficiat vt patiat vasallu vti p possess.rei corporalis intelligunt tradita incorporalia ar.ff de iure do.l.si sponsus §.i.C.de heredi.vel act.vendi.l.fi.l.quoties.ff.de seruitu.l.si edes in fi.ff.de seru.vrba.pdio.l.egi et.l.hac.ff.si seru.vedi. Circa hoc vltimu dictu verru p traditione rei corporalis videat tradita iurisdictio exepli ca si tradat castru dicite q sic si tradit ab eo q est in possess iurisdictionis illo volete acqrere iurisdictione totam.l.fi.illud §.fi.ff quemadmodu seru.amit. Si vero no tradat sed ego volo occupat tuc no.ex de resti.spo.c.in lris et p Inno.in.c.ex pte.ex de testibus.et de capel.mo.c.dilectus circa pdicta in.c.i.§.de capi.q curia ven. Et dicit Bal.q in istis icorporalibus e vna qsi pos.que consistit in bim. Et hoc ex ptate coferetis. Alia cosistit i actu et exercitio. Et hec acqrit opis effectu vt ex de elec.c.transmissa de hac materia p Bar.in.l.iij.in pri.ff.de acq.pos.et i.l.i.in pri.et in.§.sigs.ff.de iti.actuq priuato p Bal.in.l.no epistolis.C.de pba.et vide qd tagit Inno.in.c.cu olim ex de resti.spo.et qd plene dixi.§.qd sit inuesti.in §.si vasallus Jo.an.in addi.ad Spec.in rubri.d feudis circa pri.

Quid autem. Et i suma hoc vult: Inuestitura noua pbat p certos si dns no hz pares sec' aut si habeat lz sint absentes q expectadi sut vt cora eis noua inuestitura fiat alias no valebit.h.d. ¶ No.q vbi dns est sine paribus no erigit aliq specialis solemnitas i constituendo vel pbando noua inuestitura vt b.e.§.qd sit inuesti.§.si vero inuesti. ¶ No.no valere actu non expectatis expectadis nisi reqsiti noluerint adesse sm Bal.ar.ex que no.ff.de in integru resti.l.fi.et vbi expectatio frustratoria est no dz qs expectari ut.ff.de statu libe.l.aretusa et.c.cu cotingit de offi.dele. De qua materia dic ut plene habetur in.l.ptor.§.post casu.ff.de iure fisci. Io infert h Bal.q si statuto caueat q mulieres non pnt 3here sine psentia duoz ppinquoz si nolut ppinq interesse non tn valebit cotractus fact' sine eis nisi ppinqui dolo nollet interesse tuc iudex eoz psentia supplebit decernedo rat
u dubitur qd gestu fuerit ppinquoz absentia no obstate arg.l.i.§.i.ff qd falso tuto.aucto.fac qd no.Bart.in.l.filij us §.fi.ff de iudi.in.l.fi.§.necessitate.C.de bonis q liberis in l.si cu dote §.eo aut tpe et in.l.ij.§.nolut.ff.solu.matri. ¶ No.q psentia paru non excludit solemnitates circa noua inuestitura adhibedas qn expectadi sunt vt hoc tex.et no.glo.in.d.ti.qd sit inuestitu.in prin.i gl.magna. Et ex hoc infert glo.hic posita arg.ad qone q pp absentia iudicis qs non debeat sibimet ius dicere.sz dz ipsu expectare. Et sz And.de iser.considerabit vtru sit longe absens.vel paru ff.de annuis lega.l.mela.ff.de pcara.l.sed hoc. Sz tu dic meli' sm Bar.in.l.a ptore.§.si debitore.ff.que in frau.credi.qd si expectatio iudicis eet periculosa vt qz interim debitor.aufugisset tunc potest sibi facere ius ipm detinendo vt no.et pba.in.l.si alius.§.bellissime.ff.qd vi aut cla. Aut no eet ita periculosa et non dz sibi facere ius.sed dz expectare iudicem vt no.in.l.nullus.C.de iudicijs et in hoc tex. De qua ti ma

teria dic latius p ipsu; Bar. in. l. fi. ff. ad. l. iul. pecu. et in no. et tribut. l. ij. li. x. et vide glo. in. l. generali. C. de decu rio. li. x. et optimã glo. j. de pace iura. fir. tenẽ. §. i. sup ver bo ptãte et qd ibi dicãt et p Bal. in. l. sancimus. §. et si p̃fatã C. de iure deliberã. et in. l. cõsentaneũ C. quõ et qñ iudex. l. in causis. C. de execu. rei iudica. Bar. in. l. i. in. xv. col. C. de sũma tri. Bal'd in. l. ij. §. et post origi. ff. de orig. iur. Panor. post Inno. in. c. oli. cam. de resti. spoli. v. Ant. in. c. i de dolo et cõtu. et p Spec. in ti. de renũcia. et cõclu. versi. ite est beneficiũ qd dicit. Et ad hoc cõmendat istaz glo. Bald. ¶ Quero ab extra q̃sto tpe expectabunt illi absentes pares. Et dicit Bal. q p duos mẽses et nõ vl tra ar. ff. de iure fisci. l. auferet. §. g cõpensationẽ et. l. c. po tuit extra de locato. vel dicatis q iudex tps arbitrabit et quo nõ ẽ a iure limitatũ. l. i. ff. de iure deliber. et nõ. in fis. ff. de pecu. a. l. oliz. C. de iga. et ma. l. diffamari et. l. de die in prin. qui satisdare cogantur.

Sacramentum. Iste tex. est nota. fm Bald. in. l. in bonefidei. C. de iure iu. in materia iuramenti prestãdi pertum cũ de feu. est cõ trouersia nã vbicũq in hac materia feudali tractat d sa cramẽto p̃stã. debemus recurrere ad theoricã traditã in isto §. vt glo. dicit. s. de cõtrouer. inuesti. in pri. et sensit gl. in fi. in si sanibi hic sic ergo et c. et in sũma hoc intendit. In iur. p̃stãdo p iudicẽ nõ põt tradi certa regula s; relinq̃t ius arbitrio cui deferat dũmõ nõ dserat nisi habẽti pre sumptionẽ p se. Si vero nulla ẽ p̃sumptio p aliq̃ pte tũc nõ deferat possidenti aut ipsiz absoluat p regulã que di cit actore nõ pbãte reus dz absolui. h. d. vsq ad v. et cũ dat. ¶ Nõ q nõ semp defert iuramẽtũ possidenti s; p arbitrio iudicis qñq defert possidẽti qñq actori agenti cõtra possidẽtẽ feud. nõ añt habuit iste tex. respectuz ad petẽtẽz sacramẽtũ sibi deferri quo casu an liceat pti pe tere sacra. sibi dferri. Bar. in. l. admonẽdi q sic vsq ad cõclusionẽ in cã p. c. cũ dilect' ex. de fide istru. Sz Bar. de Saliceto ibidẽ in. l. in bone fidei. C de reb' credi. et d iureiu. dicit qd imo vsq ad snlaz ar. l. in tps ff de here l ib. Sz Bal. seq̃t opi. Bar. dicẽs tñ q ẽt post cõclusionẽ in cã iudex ex off. possit supplere p nõ p Inno in. c. cum Io. de fide instru. qd itelligo vt loq̃t iste tex. quo ad clari ficandũ pbatiões iã plene factas s; quo ad supplẽdũz nõ plene factas iudex pte nõ petẽte ex offi. nunq deferet iu ramentũ in supplementũ. Bal. in. l. i. ff. d iureiuran. nisi aliq̃ causa excitaret officiũ suũ vt hic Bal. s; hic nõ curo insistere de forma añt petẽdi dictũ sacramẽtũ dicit Bar. o. q nõ dz qs petere in specie s; generaliter et cui vide bit de iure ar. l. ii. §. a. ff. de iureiu. s; idẽ Sal. vbi. s. dicẽ q et si ista forma petẽdi sit honesta. tñ credit q et si spãli ter sibi deferri petat q semiplene pbauit vel q sibi d iu. e dbeat deferri q nihilominus nõ sit repellẽdus plurí bus rõnibus per ipm adductis ar. l. gracchus. C de ad. ul. et. l. fi. C. de tẽp. in integr. resti. pe. et hec opi. vt dicit s Aluaro seruat in practica q in ex offi. iudicis defert quo casu nõ est curãduz de formula verboz petẽdi. l. vbicũq ff. de interro. act. et sensit Bal. vñ aut vterq petit iura. et tũc dz deferri iustiori sm q iudici videbit attẽtis ceteris circũstantiis et cui magis credebat vt hic et in. l. labeo. §. idẽ tubero de supellec. lega. aut alter tñ petit et tũc dferẽ soli petẽti et nõ alteri. l. iuj §. hoc iudiciũ de dãno infec. et ita dicit Bal in. d. l. in bone fidei. ¶ Nõ q qñ possessor pbauit semiplene sibi dabit sacramẽtũ forte p vnũ testẽ vt dicit glo. vel aliis modis vt nõ. in. d. l. admonẽdi secũ dũ Andr. de iser. vel vt puta põt intelligi qñ posidẽs pba uit suã exceptionẽ semiplene et actor suã intentionẽ plene j act. et exc. p. trãt s. ne in origi. ne. sed tñ possibiles quo ca su dz iura deferri reo semiplene pbãti suã exceptiões vt tenent doc. in. d. l. admonẽdi et in. l. in bone fidei. vel dic q iõ possidẽti deferẽ q actor hẽbat aliquã p̃sumptio nẽ p se. et ideo deferẽ possessori ad ostẽdendaz suã innocẽ tiã vt est casus in. c. fi. ex de iureiu. et ibi ẽt nõ. fact. l. pim §. fane. C. de his q ad eccle. cõfugi. et iste ẽ planius intelle ctus quẽ seq̃t Ja. de bel. et p quo facit qd nõ. s. de cõtro. inuesti. §. ite si vasallus. Quinimo ẽt isto casu posset defer ri iuramẽtũ possidẽti in materia feudali ẽt si nihil per ac torẽ pbet si iudici videat expedire p istũ tex. et dicã. j. nã pter inopiam pbationum deuenitur ad iuramentum qd si deferat semiplene pbãti tũc dr delatuz in supplemen tũ pbatiõis vt hic et in. d. l. admonẽdi. iuramentũ cũ fa cit aliã semiprobationẽ vn iste due semiplene cõiungant et faciũt vnã plenã. qm que singula de per se non psunt si mul iũcta bene psunt vt in d C. de pba. l. instrumẽ. s; quã do deferẽ a parte parti. tũc dr delatũ in defectũ pbatio nis vt in. l. in bone fide. C. eo. ti. j. v. se. ¶ Nõ q in cau sis feudoz nõ pcedit ad delationez sacramenti nisi sem plena pbatiõe p̃cedente vel sit aliqd qd moueat iudicem ad deferendũ sm Ja de bel. qui hac materia ita conclu dit videlicz q si actor plene pbat reus cõdenaẽ. l. offi. ff. de rei vendi. aut nullo mõ pbat et absoluit absq iuramẽ to de iure cõi. l. qui accusare. Sz in materia feu. põt iudex deferre sacra. possidẽti si sibi vr expedire vt in hoc. §. fac in antẽ. vt lite nõ cõt. §. siquis aũt Aut actor semiplene p bat vz per vnũ testez vel p priuatã scripturã et c. Et tunc aut nõuit veritatez et deferẽ sibi iuramentũ. l. iusiurandũ et ad pecunias. § i de iureiu. Si vero actor et re' sunt pa res' et tũc aut feudũ est modicum et deferẽ actori. aut ma gnũ et tũc reo deferẽ arbitrio iudicis vt in isto §. i dubio vero magis deferẽ possidenti vt isti. de interdic. §. cõmo dũ. et pon' reo q actori vt nõ in d. l. in bone fidei Et hoc dicta limitat Bal i cõtrouersia sup feu antiquo. Si vo esset sup inuestitura noua tũc starẽ facto dñi nisi aliud p possidente faciat vt. s. ti. primo. in prin. et. s. si de inuesti. inter do. et vas. lis oriaẽ in prin. et circa hãc distinctionem s. de gradi succe. in feu. c. i. § fi. ¶ Quero cum glo. an sufficiat vnus testis ad mouendũ iudicẽ ad delationẽ sa cramẽti. Et videt gl. q sic. Et hoc allegant plures cõ cor. vsq ad ver. cũ sic. Sz aduerte qd glo allegat. l. si q̃s decurio. C. de decurionib. dz allegare. l. si q̃s decurio C. ad. l. corne. de falsis. que ad nrm ppositũ facit et allegat p glo. in. l. iusiurã. C. de testi. Et d ista materia statim di cã. j. latius ¶ Opp. subsequenter cũ. d. glo. s. s. prime dicta de. §. si vero monstatur in antẽ. d testi. So. dic q po tius cõcordat q ibi solũ credit pducenti scripturã nõ eq cum soli credit vt ibi et ita nõ. in. d. l. iusiurã. ¶ Oppo. sub sequẽter cũ. d. glo. de. l. maritꝰ. ff. de q̃onibus. vbi ancil la nõ põt torqueri c dñm suũ l; vnus testis deponat c do minũ. q vnus testis nõ facit indiciũ ad torturã vt ibi pz. So. ibi iõ phibent cõtrez haberi illius ancille nõ et eo q nõ pcederent indicia suffictẽa p vnũ testẽ. s; q l casꝰ do mini sui nõ debuit torqueri vt. l. i C. de q̃onibus. Et hoc volunt glo. vsq ad ver. Itẽ l;. de quo c̃no clarius habeẽ p glo. in. l. bonefidei de iureiu. ¶ Oppo. abeẽ nã ad so lẽnitatẽ inuestiture sup acq̃sitiõe feudi requirit saltẽ duo te stes et necessarij ad hoc vt inuestitura valeat vt. s. ti. pce den. § si vnus ex testib' ad solẽnitatẽ requisitus deficiat nõ pbaẽ actus. l. si vnus. C. de testa. et p oẽs male disponẽ i isto. §. et q cũ possit expediri p vnũ testẽ mediãte sacramẽ to. So. ego fateor q a principio tpe inuestiture necessarij sint dicti duo testes et pares vt dixi s; secus est tpe pbatio nis q tũc poterit eis suppleri et expediri sm formã huius §. Sz tu forte dubitabis qño sciã q tpe inuestiture nõ defi ciat numerus requisitus. Et ad hoc rñdeo q iste testis exa minatꝰ deponat de veritate inuestiture et eiꝰ solẽnitate. Et sic pbabit semiplene. aliás aũt nõ pbaret nec esset lo cus delatiõi sacri quẽadmodũ dicimus in materia testa mentoz. put disputat glo. in. l. ij. C. de bonoz pos. sm ta bu. sm Bal Et intelligas ẽt q hoc opaẽ cõsuetudo feu doz per istũ. §. In quãtũ discreparet a regulis iuris cõ munis. vt. s. de feu. cogn. c. i. Et vide qd dixi. s. ti. prio q. ii. ¶ Quero cui dz deferri an actori vel reo. Et doc. iuris canonici in. c. fi. et oẽs in. d. l. admonẽdi et in. l. bone

fidei: multa dicūt facientes plures cōsiderationes. Tamdem videt cōiter sm oēs q sit arbitrariū p istū tex. Unde ibi q nō multū attinet ad materiā nostram. Dicit quoq Bal. in. l. in bonefidei q in feudo ꝛ si sit magna res nihil ominus defert sacramentū possessori ex semiplena pbatione q possessio aliqd adiungit presumptioni unius testis per istū tex. nō aūt deferi actori in magno feu. ex semiplena pbatiōe vt tz h And. de iser. dicens q in h non putat fieri dñiam in feu. a ceteris reb. Et ad pdicta fac. nō. p glo. §. de cōtro. inuest. in prin. Et dicit Bal. h magistraliter in ista materia. In hac conclusiōe remanemus. q aut dñs possidet ꝛ vasallus nullo mō pbat tunc absoluit dñs nullo pstito sacramēto. Aut possidet vasall ꝛ dñs nihil pbat ꝛ tūc si vasalli possessio ē antiq eius sacro diffinit ꝛ absoluit. Aut noua ꝛ cōmittit sacro dñi nisi aliud p possidente faciat Aut pbatio p agente dño vel vasallo est semiplena. Et tūc cui sit deferēdū sacrm cōmittit arbitrio iudicis. q quādoq actori quādoq reo. quādoq neutri deferet vt hic dē Et ita intelligit ꝛ limitat. §. de controuer. inuesti. i pel. ꝛ. §. si de feu. inter do. ꝛ vas. lis oria. c. i. vbi nō crisi nihil pbātes decidit sacro possidentis qd ē verū si iudex possidenti crediderit sacrm esse dferendū. ¶ De mū post Bal. qro cū vt dictū ē supius regrat ān alias possessio. Nūqd per vnū testē ista possessio semiplene pbet. Ita q super ea deferat sacrm in defectū pbatiōis. Rūdeo nō q cū ista posses. pbari dz ad deferendū iuramentū in cāp. lcipali. oz q pbet plene q vnus testis sup indicio nō facit indiciū vt notat. in. l. fi. C famil. hercisciide. ¶ Quero in materia huius. § possit trahi ad iuramentū qd defert a lege v. g. Dic statutū q de dāno dato stet sacro accusatoris: an iudex poterit illud ex arbitrio mutare dic q nō in. l. pspetu. ff. q ꝛ qb. Ja. ardi. i. l. i. C. si aduersus libe. ꝛ Bal. §. ¶ Ultio post Bal. qro si ecclesia est dñā ꝛ plat hz cōscientiā ꝛ cōscientie cōuentus qualr iurabit rūdeo sm cōscientiā conuent q ipse nō est maior ps capituli imo nec hz mediā vocē si ad totū capitulū cōferat. c. postulasti ꝛ ibi h de cōces pben. ex ēplum magistratus interponit auctoritatem l ercatiōe sindici vl magistri societatis nemo. n. diceret magistr societatis habere vocē dimidia i factis collegij q sufficeret sibi ad herentia vnius qd ē falsū. nō. Jo. mona. in. c. pcii de testa li. vj. in glo. sua q incipit ꝛ ita abbas de cōsciētia ꝛ nō. Jmo. ꝛ Panor. post glo. in. c. fi. de pscrip. nō. in l. i. C. de bo. pos sm tabu. ꝛ adde qd nō. in. c. cū veteri de elec.

Et cum vas. Iste pii. pōit formā qualiter ille cui defert iurat dz. h. d. Ubi iuramētū delatū est per dñm vasallo tūc iurare dz vasa. cū. xij. sacramētalib iter quos sint saltē sex sui cōiūcti: vel dz ipse vasa. referre. eodē mō iurandū est si deferat iuramētū dño p iudicē tūc dñs iurat cū. xij. sacramentalib sine de cōiūnctis sine de vasal. eēt nec admittet iurandū si vo'uerit iurare se ita credere sm cōscientiā suā. qd similiter hēbit locū in sacro pstando p dñm si l facto pprio i vel hoc ē q illud feudū de quo disputat depēdet a facto suo pprio. secus vero si depēdet a fcō sui pris vel aior āncessor suor q tūc iurabit se ita credere sm suā cōsciētiā. h. d. vsq ad ver. in qbus. ¶ No. casū in quo magis credit parētib ꝛ cōiūnctis q extraneis qd pz q vasa necessitat ad iurandū cū sex coniūctis. alios aūt sex pōt eligere et extraneos ꝛ est rō q isti coniūcti psumunt rōne sanguinis meli scire veritatē quā extranei vt. l. de tutela cū ibi nō. C. de in integrū restitu mi ꝛ in. l. octaui. ff. vñ cognati. dño iurare deberet nō iponit talis necessitas vt secū adhibeat cōiūnctos si non vult de quo statim dicā ꝛ per h est expedita glo. ij. h posita. ¶ No. casū in materia feudali dñm esse melioris conditionis quā vasal. qd pz q vas necessitat adducere ppinquos in iuran. non āt dñs ꝛ h vult etiā glo. i. in sin pn. Similr hic disponit q vasal indistincte iurat de veritate ꝛ non sz cōscientiā. sz nō sic dñs q i co distinguit an in facto pprio vel alieno qd vr esse ꝯ regulā feudor positaz

§. de for. fideli. in fi. vbi ad paria iudicant dñs ꝛ vas. Sz dic esse fatendū q paritas inter eos seruari dz vt ibi sed h loquimur respectu iudicis q ex pbationib ꝛ psumptiōnibus vult lex iurare aliq suū iuxta ea q traduntur in. l. in §. ij. ff. de testi. ꝛ §. eo. § sacramētū in prin. merito cū in pbationib ꝛ iuramētis lex psumat magis ꝯ vas. quaz ꝯ dñm l. qui bona. §. pe. ff. de dā infec. l. de dic. §. iubet ff q satisda. coga. ꝛ p tāto maior necessitas iponit vasallo quā domino. cū vasal. debeat personā dñi videri scā vt. l. liberto. ff. de obsequiis liber videmus similiter q vasal. iurat dño fidelitatē nō āt eō vt dicti. i §uo. ¶ Nō casū l quoq iurare dz sup lecto qd pz q vas necessitat ad iurandum super veritate nec excusat si iurat sm conscientiā suā vnde q compellat anceps subire piuriū ꝯ. l. videmus in pn. ff. de in litē iurādo. ꝛ h vult glo. fi hic posita. sz intelligas istū tex. ꝛ glo. pcedere sm And. de iser. qñ vas. poterat se certificare. de illo super quo iurare dz. qñ si esset tale factū sup q nō posset se certificare tūc fateor q nō dz cōpelli subire anceps piuriū ꝛ posset iurare sm conscientiaz ꝛ facit ar. §. in. §. se. vel sm Ja. de bel. diclan in isto cāu q aut iurare dz qs ad suū cōmodū aut icomodūz aut sed ad alterius tm. Primo casu aut tractat de lucro sicut vasalus ꝛ tūc cogit iurare constatiue si vult obtinere ꝯ aliena facto affirmādo vel negādo q dñs posset sentire magnū dānuz si staret sue cōscientie: aut certat de dāno euitāda vt hic dñs fac tūc de suo facto iurat sz veritatē affirmā. vel negādo de alieno facto sm conscientiā ar. l. ex C. de pba. ꝛ. l. rōnes ꝯ quet. fisci obito. l. fi. Scdo cāu aut ē ad iu. quia dz iurare ꝛ nō cogit subire anceps piuriū vt. d. l. videamus ꝛ l. marcellus. aut est testis ꝛ si negat factuz nō cogit subire periuriū vt. §. qd sit inuesti. §. fi n aut firmat factū ꝛ cogit sup facto alieno iurare ꝛ affirmado cogit testis non negādo vt. C. de testi. l. iusiuran. ꝛ. l. ad testiū. ¶ Quero cū glo. ij. qd si vas. non habeat parentes seu ppinquos qd tūc fiet ꝛ rūdet glo. qd tunc producet extraneos ad iurandū in supplementū. nā sepe accidit h i similibus fieri vt pter iopiā pbatiōis admittant aliq testes q alias nō essent admittēdi vt. l. qm in fi. C. ꝯ heren. ꝛ. ff. de testib. l. ij. Et hoc vult gl. vsq ad fi. Et ena no. qd ex defectu pbationū testes recipiunt qui alias nō reciperent vt ex de elec. c. cū dilecti ꝛ per Jmo extra de accusa c. cū dilec. facit qd dem est §. p. eō aūt ꝛ. j de nouo feu. §. i. Jtē collige q parentes de qbus tūc tex. facit mentionē capiunt p olbus cōiūnctis vt dixi in tex. ¶ Op. ab extra q imo parentes vel coniūcti nō admittunt in testes l. testis idoneus. ff. de testibus. So. hic nō admittūtur vt testes. sz iudex ex eoz dicto psūptionē capit ad maiorē. par in simili. nō. gl. in. l. ex inris. ff. de pba. Nec et isti tales sacrales deponūt tanq testes sz credunt veraciter ea que pducens eē iurauit vt in. c. fi. extra de purga. canonica. ꝛ dixi. §. si de inuesti. inter do. ꝛ vas. lis oriat. ꝛ de con. iro. feu. in prin. Solue vt. ibi. no. ꝛ tenet Ja. de bel.

In quibus. Uasallus nō pōt exigere iuramentū calūnie a dño suo. sz nec dñs dz exigere a vasallo aliqn si ipse exigeret ꝛ a vasallo cogeretur iurare ꝛ ipse qz qd gsq iuris ꝛc. h. d. ¶ No. ex tex. ibi in quibus causis. q quādo defert iuramentū decisiuū p domimū vasallo ꝛ eō nō est necesse prius iurari de calūnia. vt in simili in. l. iusiura. ꝛ ad pecunias. §. qui iusiurandū. ff. de iureiuran. Et ideo subditur in quibus causis ꝛc. q clare cōtinuando ad pdicta. Jdeo intellec. ad tex. q ijs verbis colliga ꝛ figurari pōt iuxta materiā prime pcedentē vz q vasallus cui delatū erat iuramentū decisiuum volebat q dñs deferens iuraret de calūnia ꝛc. Et hunc intellectū sensit And. de iser. ꝛ glo. ij. h posita dum cōquiperat dñm patrono q cum deferat iuramentū decisiuū liberto suo non tenet ipse dñs iurare de calūnia v. l. iusiurā. §. hoc ius. vbi casus pōt tñ intelligi ꝛ extendi ista determinatio huius. §. vbicūq est cōtentio inter dominū ꝛ vasallū de cā feudali vt nō iure de calūnia ex pa-

go q non fuisset ad hoc delatu sacm veritatis. Et ita videt explicasse Ja. de bel. Bal. et Ja. ar. dic. Et tunc exponere debes istu tex. In quibus etia casis. s. feudalibus. et glo. bet itellectus est bonus put j patebit. Non pot esse in hoc facta generaliter decidendi multiplex fuit ut in gl. ¶ No. regula3 h tradita vz q qsq iuris et c. Vides h tex. simile q h in l. fi. C. de fruc. et litis expensis. et in c. fi motu pprio de preben. li. vj. cu ibi no. et q no. de mutuis peti. et g Ley. et doc. in. l. ratas. C. de rescin. vedi. c. cu oes de consti. Et itellige q imperator hoc statuit sine postu. aliem. Nec fuit h fuu statutu iniquu q ide dicit in vasallo q in patrono vz voluit hac esse lege3 generale et come3 et p hoc post q voluit q esset lex generalis no est sceda vis sive postulatione dominor sive no fm And. de iser. vel q h hoc erat cotetio cora imperatore q alias voluit tollere altercatione de medio. Ideo hac determinatione fecit et p lege bri voluit ut ex supradictis colligi. Et dicit h Bal. q regula. q qsq iuris b3 h locu p extesione no p itensione ar. l. q bona. §. siquis. ff. de da. infec. Et ideo dicit h glo. q l3 imperator hoc statuerit ad postulatione dnor et ipsor coteplatione fuerit motus. tn pter equitate dece regule voluit lege ee come et reciproca. Ita et declarat Andre. de iser. hic. ¶ Op. ab ex 3 supra scripta h imo no fuerit bona eqparatio de liberto ad vasallu. Na non repit iure cautu q liberto sit remissu iuramentu calunie g iurare vz l. q bona. §. q alieno. ff. de da. infec l. de vic. §. fi. ff. q satisda. cog. et p ons no fuit bona ista determinatio q vasallus iurare no debeat q arguendo a simili dz iurare sicut iurat libert9. Solu. alia ro te format pactu in vasallo q in liberto cu dns eande vice debeat gerere vasal. vt. s. h for. fideli. in fi. q no ita in liberto. Itez q vasallus semel iurauit ipsi dno q secus est in liberto. Unu no est credendu3 q ipse vasallus no postq iurauit paruus sit memor diuem iudicij l. fi C. ad l. iuliaz repetun facit ad pdicta. q in simili no. 3 de mili. va. qui cotu. est. §. fi. et q dixi in. d. ti. de for. fide. Verutu vnu no omitto q Ja. ardi. cu quo vz trasire Bal tz q pp paritate seruanda in iudicijs intelligat etia liberto remissu iuramentu calunie q improbat Bal in d. § qui a iisura q est diuersa ro in pro no. s. pp honore et reuerentia q secus e i liberto. Et hoc puto verissimu et p ea que supra dixi ¶ Quero ab extra si dns iurat et de calumnia vtru posset exigere simile iuramentu de calunia Et dicit Ja. de bel. q sic sacit ro q vtit iure coi. Ite q priuilegiu datu dno no vz retorqueri 3 eu l. si iudex ff. de minoribus. In 3riu facit q ista lex est cois et istud priuilegiu ia est acquisitu ipsi vasallo vnde dns no pt illud sibi auferre vt. d. l. iij ff. q quisq iuris. ite q talis ptas no dz gferri in ptate3 aduersarij. ar. l. si ide. §. q si mutue ff. de iurisdi. om. iudi Ite q si illud beneficiu sit cocessu3 vasallo et quada cosequentia nihil ominus pt eo vti pricipaliter p se etia mutuo dno. vt ff. de 3. tabo. l. si post morte §. fi. et hanc parte seqt Bald. qua puto vera p qua facit. c. prudentia de mutuis peti. et roe sua et l. fi. C. de fruct. et lit. expen. Itez q postq est lex cois dz reddere ius suu vnicuiq et generaliter obseruari l. iusti. ff. de iusti. et iure. Et p hoc pz rnsio ad. d. l. si iudex q hic logt de l. que est cois vtriusq parti. ibi vero minor solus hebat priuilegiu qui e potior aduersario grauebat ad q facit. l C. de repu. que fi. in iudi. vel ibi loquitur si correlatiuis sicut in. l. fi C. de fructi. et lit. expen. l. i. et ibi Bar. C. de cupressis. lib. xj.

Similiter. Vasallus no pot dnm accusare vel cotra cu testimoniu reddere in causa ciuili vel criminali. et si cotra fecerit feudu amittat l3 quida aliter dixerunt. h. d. ¶ No. vasallu temerarie accusante dominu feudo priuari. ia3 si accusatione sua probaret esset excusandus nec priuaret l. qui cu maior. §. fi. de bonis que liberis. Intelligit na q iste tex. de accusatore calumniante vt ibi no. glo. l3 ibi teneat 3 p. l. fi. C. de delato. de quo in. §. l3 et qui delator. in prio notabili. s. que fuit prima ca be. amit. Ite intelligi iste tex. q n p accusatione dominus sustinet graue dispendiu. secus aut si leue vt not. in. §. preterea 3. que fuit pri. ca be. amit. et dixi in tex. ite non h3 locu determinatio huius. §. in pluribus casibus no. in d. §. l3 et q delator. quos ibi specificaui. in quib9 facit regula hic tradita vbi videas. ¶ No. q vasallus testimoniu reddens 3 dominu priuandus e feu. sive deponat i ca ciuili sive criminali. q intelligas in alia ca q feudali i qua bn pot esse testis 3 dominu. vt. 3. co. in prin. in ver. q si t. s. gd sit inuesti. §. i. et tz Bal. l. libertor. in fi. C. de test. et intellige h pcedere q pduceret in teste in cotrouer. orta sup inuesti. vt pz in. c. i. 3. qui testes sunt neces. ad pba. no. inuesti q alias vasal. non posset testificari p dno nec dns p vasallo si lis eet sup ipsa re q aliqs ca vendicaret ab ipso vasallo vel domino q e gpria ca. ff q appel. sit. l. i. §. i. in gpria. et tz Jo. an in addi. ad Spec. in ti. de testi §. i. v. gd de venditore. Et ide dicit ipse de emphi. et ita sal no dictos doc. q als viderent 3rij facit ad pdicta q dicit Spec. in ti. de testi. §. i. ver. s. n. gd vasa. et. s. gd sit inuesti. §. i. in alia aut ca no feudali quatucuq modica phibet vt hic. S3 dubito que sit ro dfie quare vasallus accusando dominu de re leui et qua dns no sustinet graue dispendiu no priuat feudo. vt dixi in. d. §. l3 et qui delator sup tex. s3 tame phibedo testimoniu 3 dominu et de re modica priuat feu. vt hic. q vr absonu. Aluar. hic dicit q hoc fecit cu multu dubitare cu null9 doctor hoc tagat. Et putat q potuit ee ro q q n vasallus accusat venit pncipaliter ad accusandu pp se et no coteplatione alterius. s3 quando venit vasallus no spontaneus s3 tanq testis no venit pp se: s3 coteplatione alteri9. vnde magis psumit malus alius ipsius et magis ingratus fuendo alteri 3 dnm q quado sibi pse fuit. ite q p sciter vr manifestare credentia domini sui in eius danu3 vt pbat in. c. i. 3. hic pot ee ti. qui. mo. fe. ami. ¶ Quero cu glo. ij. gd si iste vasal. fuit copulsus p iudice ad ferendu testimoniu an habeat locu dterminatio hic posita. Et rndet glo. q non dices q iste tex. intelligit de spotanco deponete no aut in coacto. vt pbat in d. l. post legatu. § is vero. facit q no in. l. ij. §. i. ff. siqs cautio. ite q offin testis coacti non dz sibi ee damnosu. et allegat. 3. ti. ij. q pax fac. Et hoc vult vsq l. fi. Ex q gl. no alia limitatio ne ad istu tex. vt no hbeat locu i vas. ad testificadu coacto. S3 qualiter potuit copelli cum excuset nec cogatur inuitus sicut de liberto 3 patronu. l. lege iulia in fi. ff de testi. et d. l. libertor. circa istu3 articulum e sciedum q interdum phibet q testimoniu non vocatus ab accusatore neq iudice et talis e suspectus. l. q ota. §. i. ff. de pcur a. Interdu3 quis est vocatus a parte non tame a iudice. et sic sponte attestat tunc tale testimoniu3 bene valet. d. l. post legatu. §. is vero. et. d. l. q cu maior. §. s3 si no accusauit. verum si q pena ipone phibentib9 testimoniu spote hac patiet. vt in. d. l. libertor. Interdu venit ad istantia ptis vocat9 p iudice sicut sit coiter. nec magis valz eius testimoniu3. veruta men si qua excusatione habeat iste vocat9 et ca non e visus dicet sponte testificasse et pena patiet. d. §. is vero. et in. d. l. qui cu maior. §. sed si no accusauerit. Si at opposuisset excusatione sua iudex tame cogisset dicere testimoniu tunc dicit coactus testificasse et p consequens excusaret. l. no vi. §. qui iussu. ff. de reg. iur. et. l. furti. §. qui iussu. ff. de his qui no. infamia. et per Dy. in. c. q quis mandato. et in. c. ca. de reg. iur. lib. vj.

Item si inter. Ubi cotetio est de feudo. et vasallus agens 3 dominu possidente nihil pbat absoluit dominus absq aliquo iuramto. Si vero dominus agat et nihil pbat contra vasallu q ia possedit anno ipsu feudu tunc ca finitur per iuramentu vasalli. Si aute minus anno possedit tuc ca finie per iuramentu domini nisi aliqua psumptio sit pro vasallo. h. d. ¶ Nota tex. ibi absoluatur. q si vasallus agat de feudo 3 dominu possidentem et non pbat q dominus absoluit. et io absoluit absq iuramento per regula q actore non pbante et c. Et cu in tota

ipsi agēs deficit in pbatione. ꝛ pbaꝛ in. §. sacramentū. ꝟ. co. Dic9 aūt si vasall9 bēret aliquid pro eo q tūc dareꝛ sacramētū dño possidenti si iudici videaꝛ prout pbaꝛ in. d. c. fi. ꝟ. si de inuesti. inter do. ꝛ vas. lis oriaꝛ. vbi dns possidens iurat cū. xij. sacramentalibus. Et sic nō ob. vt dixi i d. §. sacrm. ¶ Nō regulā cōem q actore nihil pbāte reus est absoluendus cū absq aliquo sacramēto. vt hic ꝛ in l. qui accusare. C. de eden. l. ij. C. de pbatio. l. fi. C. de rei ven. que regula ꝛ si sit vera de iure tñ in materia feudali poss' t iudex eā fnare put sibi videbiꝛ. vt in. §. sacramentū. ꝛ in. c. ij. circa mediū. ꝟ. si de inuesti. inter do. ꝛ vas. lis oria attentis psumptōibus ꝛ circūstā iis. circa hoc vide vt dixi in §. sacrm in secūdo notabili. ¶ Nō ex scda pte q tūc possessio īducit psumptionē p vasallo vz qn stetit p annū in possessione intelligas pacifice dño sciente vel nō cōtradicēte ꝛ sacra ab eo tanq vasallo recipiēte. vt d. in ꝟ. eo. in pri. in. ij. q. glo. hic posite remittēdo se ad. ꝟ. nō. ꝛ pbaꝛ in. d. c. fi. si de inuesti. inter do. ꝛ vas. lis oria. quo casu dixit ibi Bal. esse singularē casuz. Sz put vides habes hic tex. similē. ꝟ. in prin. ti. ꝛ in c. titius. ꝟ. si de feudo fue. contro. vñ ꝟ nō est necesse q dñs sciat q tps illud ex quo inducit ista psumptio nō currit ignorāti. vt nō. a gl. ij. § pe ꝟ. qualiter olim feu. alie. po. ¶ Op. ab eo q imo requiraꝛ q vasal. possideat annis. xxx. ad hoc vt psumaꝛ p vasallo. vt pbaꝛ in. c. fi. ꝟ. si de feu. fue. con. Solue vt dixi in. d. c. fi. in oppo. prima.

¶ De lege coradi.

¶ Continuatur hoc mō. Supra tractauit qualiter controuersie feudales finiantur nunc vero corā quibus.

1 Ex coradi. Si inter capitaneos est cōtrouersia debet diffiniri per legem coradi corā rege. si vero inter valuasores tunc coram paribus curie: verum ista lex non seruaꝛ Mediolani sed distinguatur. aut ē cōtentio iter duos d beneficio regali qui cūq fuerint. tunc decidiꝛ corā rege: alie vero corā paribus curie. h. d. Premitte p euidentia q capitaneus ē ille q recognoscit feudū ꝛ dignitatē immediate a rege seu a principe sicut est dux co. marchio ꝛ similes. ꝛ isti tales appellanꝛ pprie capitanei regni seu regis ē et alia spēs capitaneoꝝ vz qui aliqs recognoscit feu. a pdictis. ꝛ mediate a pncipe vel a rege. ꝛ iste talis ē ꝛ reputaꝛ inter maiores regni seu regis valuasores q hodie et appellanꝛ capitanei. vt pdicta pbanꝛ. ꝟ. qui feu. da. pos. in pri. ꝛ in fi. ꝛ ꝟ. de natu. feu. c. i. ꝛ in ti. qs dicaꝛ dux marc. vel comes. De primis nāq capitaneis q sunt duces comites marchiōes ꝛ similes īmediate pcedētes a pncipe loqꝛ ist tex. in prio vrsō. vt īperator in causis ꝛ cōtrouersiis ipsoꝝ sit iudex cōpetens. ¶ Aduertēdū ē et puto q iste .ll. coradi non facuit ius cōe q tantū erat rex alamanie. nec hūerat coronā ꝛ approbationē a papa nūdū factus fuerat. ita Oldra. cōsi. clix. incipit ex prin thēmate dictum suū pcedit tenēdo op. oldra. p quo cōsuluit q impator ante coronationem non hz administrationē plenam sed q in hoc magna ē discrepatio et cōis op. et obseruātia ē. i cōtrariū dicite vt inte disputatam in. c. p venerabilem. q si sint legitimi. ¶ Nota ex lege coradi in discernēda iurisdictiōe cōsiderari dignitatē ꝛ potētiā psonaꝝ litigantiū ꝛ nō rem sup q litigāt quia qn vertiꝛ inter duces comites vel mar. ꝛ similes q dicunꝛ capitanei iperator dz esse iudex. Et sic verbū rege capiꝛ p rege romanoꝝ q ꝛ imperator vocaꝛ ꝛ facit. ꝟ. ti. pri § in qbus ꝛ. §. sacrm. facit. c. i. ꝟ. de vas. q ꝛ cōsti. loth. ¶ No ex cōsuetudie Mediolani vz in decernenda iurisd. tiōe considerari rem ipsā cuius occasiōe otro. mota ē. nō aūt psonas litigātes qm de q. cūq re pcedente beneficio pncipis ipse pnceps ē iudex cōpetēs nō fcā aliq discretiōe psonaꝝ ꝛ potuit ē rō Mediola. q solus pnceps est ille q hz cōfirmare ꝛ regulare sua per suo beneficio. vt pbaꝛ in. l. neratius. ff. de reg. iur. facit eē de iudi. c. cū venisset ꝛ l. fi. C. de leg. et pp periculū collusiōis per. l. si suspecta. ff. de inof. tēs. ꝛ. l. si p'usorie. ff. de ap. cū inuestiēs teneꝛ de euictione iuxta eaq dixi in. c. i. ꝟ. si de feu. v. a. interpel. fuerit. Quē aūt sit melior ꝛ pbabilior ac rōnabilior determinatio: an lex coradi vel Mediolani. n. Dic q illa lex co9adi ē tenēda tanq cōis q est lex iperalis. vt insti. de iure natur a9. l. §. sed qd pricipi. Itē q ppter rōnem quā ꝟ. assignauit q videt mihi necessaria vt potētes pariter ꝛ vt minus potentes supplātent in iure suo. l. fi. C. de iureiu. cū fi. ¶ Opp. ab eo q hic nul ē sint glo. ꝟ prima parte in fo cōso in eo q pares curie hic cognoscūt de cōtrouersia q oriꝛ iter valuasores qm b vi eīs. ꝟ ea q habenꝛ in. §. pe. ꝟ. de pbi. feu. alie. per Fede. vbi cognitio est domini qn iter domos vasallos est cōtro. iersia So. ibi costabat vtrūq litigātē esse vasallū euisdē domini. sz erat cōtentio iter eos de aliqua parte feudi. ꝛ tūc dominus est iudex vt ibi. Sz h constabat vnū tm esse vasallū de feudo aliquo de quo nonꝛ qō. vez qō erat sup alio feudo quo casu pares dbent esse iudices vt hic ꝛ. ꝟ. apud quē vel quos qō feu. term. debe. c. i. fo riso. ¶ Oppo. ad idē de. c. fe. vbi corā iudice vel arbitris dz ventilari talis eā q vertiꝛ iter duos vasallos. So ibi dubitaꝛ qs eoꝝ esset vasallus. ꝛ ambo ptendebāt inuestiturā ab eodē domio ꝛ vterq ipsoꝝ dicebat esse suum feudū. hic aūt certū erat q vnus eoꝝ erat vasallus de alio feudo. ꝛ ita nō glo. in. d. §. pe. ꝟ. de pbi. feu. alie. per Fede. ¶ Op. q in iudicādo ne dz fieri discretio psonarū q ita dz iudicari ꝛ pariter magnus sicut paruus. l. rē non nouā. C. de iudi. So. fm Bal. illa regula est vera i casibus no a reseruatis sz ī a lit isto casu quē sibi voluit iperator reseruare ppter rōnem quam ꝟ. d. n.

Sed inter. Pares litigāt s de eodem feudo debe
ret eā pdictā ventilare corā iudice vel arbitro siue allegent inuestiturā ab eodē dño siue diuersis domō ats vasalli non sint euisdē domini ꝛ oēs allegent per eundē dominū inuest. ꝛ poterit idē dñs possidenti gratificari nisi aduersarius cōtrariū pbauerit. h. d. ¶ Nota q vbi pares sūt cōpetitores euisdē feudi quos non cōstat vasallos nō vētilaꝛ talis eā corā domino sz corā iudice ordinario. vt. hic ꝛ. ꝟ. d pare tenēda § si duo. ꝛ. §. si tres. vel ēt corā arbitro vt hic ꝛ ꝟ. an apud iudicez vel do. c. i. ¶ No. q in dubio pōt dominus vni ex cōpetitoribus gratificari ꝛ guarētare. i. firmū ꝛ stabilē facere. ꝛ est vocabulū custoꝝ. pm in sua possessiōe mediāte sua informatione quā debit iudici vt pbaꝛ in. d. §. si duo. ꝛ qdibi dixi in pria oppo. ꝛ in. §. si tres. in oppo. facit. l. si qs fuum. §. inter duos. ff. de leg. ij. De q materia gratificationis habeꝛ in. c. venerabilē. ex de elec. in verbo facere. vel forte sic intelliguntur tex. q dñs volunt guarētare vasallū suscipiendo lītē in se put dixit glo. in. l. ij. C. vbi in rē act. d quo tetigi in. c. si vasal. vitio. ꝟ. si de feu. fuc. contro. ¶ No. ex hac lra fm And. de iser. q vasal. pt cōpromittere d feu. qn est cōtrouersia iter ipsum ꝛ aliū quoꝝ q libet dicit feudū esse suū ꝛ sic sine pīudicio domini sin ipsiꝰ. p. c. cū tpe. ex de arbi. hoc idē ten. t Host. co. ti. i sūma. i. §. sz nūqd in de. nōnulli tē hoc tenet in. d. c. cū tpe. ꝛ p hac determinatiōe adijcit textū expssuz ꝟ. de inuesti. i mar. fac. c. i. ꝛ. ꝟ. an apud iudicē vel do. ꝛ qd no. glo. de pbi. feu. alie. p Fede. in. §. pe. de hoc latiꝰ dicā. Quid aūt i arbitrare hic maior est dub tatio ꝛ dixit And. arguēdo ad partes. Et prio vi q idē est q vasallus pōt trāsigere. vt. ꝟ. si de feu. fuc. cōtro. in. c. si vasal. la vitia. ꝛ pōt i arbitratorē cōpromittere cū arbitramentū sit quedā trāsactio vt no. glo. singularis. in auten. si vero. C. de iudi. In cōtrariū quia iste tex. ꝛ similes loquunꝛ soluz in arbitro. ergo nō debemus extendere ad arbitratorē. l. si seruū. §. non dicit. ff. de acq. here. ꝛ suadet et rō quia arbitri sunt ad instar iudicū C. de arbi. l. cū antea. vnde quēadmodū vasallus in iudicio pōt agere ꝛ defendere vt in. d. c. fi

vasallus. et de controuer. inter vas. et alios c. i. codem modo co tendere cora arbitro ut hic et iuris. s. allegatis si arbitratore. secus qui non hz formam iudicij. ut dicit Inno. i. c. quanto. de iureiura. Quinimo sm Aluar. hic et tenet de And. compromittendo in arbitratorem ita q sequatur aliena tio cadit a feudo ut dictu est de trasac. in d. c. si vasallus.

¶ Oppo. ab ex q eo quod dixi et q hac tam q imo hodie p vasallum nullo modo posset fieri co promissum de re feudali i si de in arbitrum siue in arbitratorem quoniam videtur esse contra iura noua. j. de prohib. feud. alie. per Federi. in . §. pe. et in. §. calidis. ubi sublata est ois via et machinatio ex quibus posset p vasallos deueniri ad alienationem si per compromissum posset aperiri via fraudandi et circumueniendi dictas constitutiones p pcs qd ee non dz. de tuto et cura. datis ab his. ergo et. Sol. huius timore Jacobi quidam intelligit istum tex. i arbitro. i. iudice delegato put alibi expoitur i. l. arbitro. ff. q satisda. cog. vez q ista lectura gerit violationem et violat l. Jaz. io dic And. q putat q hodie non possit compromitti de feudo. Et q dicta iura tanquam posteriora corrigant illud. c. cum si. Et hoc fortificat. q dicit. d. l. i. §. de phi. feu. alie. p Fede. declarat de competentia iudicis non sit aliqua mentio de arbitro. Et p hoc dicit ipse q hosti. se correxit i dicta sua summa de feudis. ver. quid si archiepus udbertus hinc opi. limitat tn predicta ee vera nisi dns feudi eet absens vel alias negligens i redenda iusticia vel comode adiri non possz. ar. extra de foro compe. c. veruz. et. c. lz. Secus si pares eent absentes. ar. no. s. . ti. prime. §. quare. Item limitat et alio mo videlicet ut itelligatur pdicta qn vigore compromissi et snie patitur vasallus transferri possessionem sui feudi in aduersarium vincentem ex dicta snia arbitri. Non. n. ex compromisso solo itelligitur fieri alienatio p vasallum ut videatur fecisse contra dictas constones sed solum quado transfertur possessio ex snia arbitri: ut colligitur ex his que habentur. j. qd iuris sit si post alienationem feud. vasa. id recup. c. i. Nam ista traditio sola vr ee actus per quez transfertur dominiuz. l. traditionibus. C. d pac. et hoc in effectu circa hanc difficultatem dicit And d iser. primo firmans vnam partem et postea dicens hodie ee correctus. Alii autem doc. scribentes simpliciter per iuscunt cum isto tex. neqz Bal. aliquid dicit circa h. ubi fuerat necessarium Aluar. i ista materia dicit q putat istam ee veritatem videlz q in arbitro ista iura que disponunt q coraz arbitro ca possit finiri ut p batur hic et in. d. c. i in prin. s. d inuestitu. mari. fac. et. s. in apud iudi. vel do. c. i. cu si. non sint aliquo mo correcta p dicta iura noua q non apparet expsse de correctione. l. pcipimus. C. d appel. glo. in. d. §. pe. de phi. feu. alie. p Fede. hoc idem sensit et firmat q ista iura sint potius diuersa quam aduersa. et q loquitur i diuersis casibus ut ibi no. in principio glo. i. hoc idem sensit Pe. in summa. et gl. Ja. colum. bi. in ti. apud quem vel quos ca feu. agi debe. hoc idem sensit Ja. d bel. in. et nic. d nea. in dictis locis et pstertiz i in d inuestitu. l mari. fac. hoc idem ibi sensit Bal. Jaco. ardizo i summa in ti. d. conten. feud. sub rubricella si contentio e inter vas. et conter ois ceteri scribentes in eor distinctionibus i hac materia iurisdictionis feudalis adducunt illud membruz de casu huius. c. et limitant ut cora arbitro ca finiatur. et quo videntur inferre q et hodie hzat locum dispositio huius tex. cum si. Et q h sit verum ut iste tex. non sit correctus suadet ro q iste talis arbiter a iure cois et ordinario fuit habitus et reputatus cognitor et decisor litigantium in casu suo. et obseruatur ut dicit idem Pe. et Ja. colum. in loco. s. allegato. et i. d summa idem sensit glo. i. la vna hic posita. nam supple vasallus pot agere et peterem occasione sui feudi cora iudice competenti. ut in. d. c. si vas. et h non e correctum. non video q et cora arbitro ii possit simpliciter agere et conueniri i casu huius. c. cum tota arbitria sint redacta ad instar iudiciorum ut. s. dcim e. Et ad hoc adducit et snam. Spe. in ti. de arbi. §. restat ver. si nunquid vas. ad suum no dni preiudicium pot d re feudali compromittere. et vi. dicendum q sic p istum tex. et ar. pdicti. c. ca tpe. et ee q inctus ca. c. cum dilecti. et de confir. vti. vel inutili. c. cum di lectus. §. ex vero cum si. Subijcit tn q dns hn posset phibere. l. i. ff. si quis ius dicere non obtemp. Ex quibus concludo circa istum articulum q et hodie poterit vasal. absqz periculo preiudicios feu. litigare cora arbitro. ar. huius tex. et similum que non corriguntur p dicta iura noua ut. s. dixi. verum autem et qn tale iudicium hzat preiudicare dno suo. dic ut dixi in. d. c. si vasallus. ubi declaraui.

Ex eadem. Feudum sine voluntate vasalli dns alienare non pot. h hec regula non seruatur Medeolani. h distinguitur aut dns alienauit beneficium sine curia maiori et potest aut equali et non licet sine voluntate vasalli. aut alienat partem feudi et non pot sine voluntate vasalli. aut alienat feudum totum cum curia etiam inferiori et sine voluntate vasalli valet. Sed est pulchrum dubium an dominus possit alienare suum dominium sine terram subijciendo se vni et terram alteri. concluditur q non sine consensu vasalorum. Jo. an. i. c. dilecti. de maio. et obe. Et an possit sperare alienando homines sine terra vel econtra puto q non possit q vasallus est libera persona isti dni nam. gen. et ciuili. et non pot diuidi sine terra. l. qui da mulier ff. fami. he. here. et Spe. in ti. d feu. §. qm. h. terti. ¶ Non h. Jac. q sicut vasallus inuito dno suo non pot ius suum i alium transferre. et nec alium constituere vasallum ut sup. ut. j. §. pe. ergo nec dns inuito vasallo alteri delegare cum sonior eius sit disciplina. l. fi. C. d fructi. et lit. expen. nisi iminente necessitate. q dno non expedit vticius funcio. videlicet cas hic. et no. doc. i. c. i. §. pterea. j. de phibe. feu. alie. p Fede. Et nota hic ex h Bal. mirabilem casum in quo alienatio pot fieri potentiori et non inferiori nec licet preterea scilicet ut per hoc emptor ius aliquod quirat in vasallo et est ratio q non cogitur hre duos dnos. h sufficit primus qui remanet in solidum ter. est hic multum notabile dominium mi pdictorum bene credo q sit translatum in emptorem. h non trahit ad se fidelitatem in pluribus locis. ¶ Nota q h plura sint loca unum tamen est feudum sicut una l vestitura ut hic et ff. de ver. ob. l. scire debemus et. c. constitutus de religio. domi. Item vnitas di respectu actus disponentis h plures sint res de quibus disponit. facit quod notat Berto. in. l. si seruus communis. §. cum seruus. ff. de stipula. seruorum. nam si legant mihi alimenta. vnum est legatum p toto tpe et vna pscriptio incohans a pn. h et si forma legandi fuisset hoc modo. lego alimenta singulis annis q non curreret vna pscriptio p oibus annis ut. C. pscrip. xxx. annoruz. l. cum notissimi. §. in his de prescrip. longi. tem. l. fi. nu visus q consistit in necessitatibus alimentorum tn recipit vnum et eandem pscriptionem p toto tpe secus si exprimeretur lego tibi ususfr singulis annis q tunc non est unum legatum q nota. ¶ Quero ab ex qd si vnam medietatem vendit dns uni et alteram medietatem vendit alteri. a quo recognoscet vasa. vel dic q si vas. medietatem emit ab uno et medietatem ab alio a quo recognoscet se vasallum et est q a neutro nisi inter se conueniant a quo vasallus debeat se recognoscere. q est regula q p uno feudo non tenetur recognoscere plures dnos. concordent et si nolunt alias sibi spurent ar. ff. de ususfruc. l. quotiens. ¶ Utrum at dns alienando preiudicet pprietate glo. sentit q sic in. d. c. i. in fi. de for. fide. et dicit. j. qualiter do. ppri. priue. et quod no. glo. s. p quos fiat inuestitu. in fi. nam in istis priuationibus vr a pari iudicari et in. d. c. dno committente. s. si de feu. fue. contro. et hanc snam puto veram qua hic ait seq And de iser. Bal. tn sentit hic s. et in. c. ii. s. quo tpe miles puilli ter. et inde qd ibi dixi. et qd hz in spe. in ti. de feu. §. quoniam. versi. nunc aliqua versi. tertio. et ibi per Jo. andre. et in titu. de locato. §. nunc aliqua. versi. oportet. Nota sm consuetudinem Medeolanen. qd obseruandum sit circa alienationem feudi fiendam p dnm q et si subtilis sit consuetudo et publica diffinitione suffulta in talis consuetudo seu vius non seruatur nisi in eo loco ubi viget cum habeamus legem nouam et constitutionem cesarem et imperialem nobis regulam generalem tradentem videlicet ut dns

feudū sine voluntate vasallor ad aliū nō transferat vt. s. de phi. feu. alie. per Fede. in. §. preterea ducatus in fi. & h. §. in prin. & sensit glo. i. hic posita in sui principio. s3 And. ¶ Nota sm dictā glo. in scd'a parte sui sūmi ar. q multa trāseunt cū vniuersitate quedā p se trāsire non possent q pz q feudū totū si vēdat cū oī iurisdictiōe curie pōt trāsferri et in rusticū & inferiorē dn̄m vt h in fi. secus aūt si venderet sine curia. q tūc nō posset trāsferri nisi in equalē dn̄s vel maiorē vt h in prin. & remisit se glo. ad. l. i. ff. de fundo dota. & in. l. quedā. ff. de acqui. rer. domi. Dic. vt ibi & in pluribus alijs cōcor. alle. in glo. fi. hic posita q iterato replicauit istud idē ar. de quo et p cano. in. c. cū bertol. de re iu. in compulsationibus aduertatis sm Bal. hic q q dicūt licitū eē intelligūt qñ dn̄s alienat maiori vel pari. Secus si minori. q vasallus nō dz descendere q esset si forte dn̄s alienaret pprietates suas cuidā rustico. s3 si ppie est quid vniuersale puta plebs castrū vel villa etiā rustico pōt alienari. & est notandū q rusticus pōt emere dignitates & iurisdictiōes q sunt ppriū patrimoniū vēditoris tene mēti. sed de iure coi iurisdictiōes nō pnt vēdi q publice iuris sunt & estimationē non recipiunt & maxime merū imperiū q exerceret in psonas quarū nulla ē estimatio. vt. ff. ad. l. acquil. l. liber hō. S3 p cōsuetudinē vsurpatū ē & quottidie videm castra & villas emi cū mero & mixto impio & oīmoda iurisdictiōe q cōsuetudo vicit legē vt. s. de feu. cogni. c. i. & adde qd no. ff. de fideicōmis. liber. l. iuuitus. ¶ No. subsequēter cū dcā gl. ex h tex. aliud brocardū q multa licita sunt insolidū que pro parte non licent nā ex hoc tex. videmus q totū feudū pōt alienari equali vel maiori. & de hoc brocardo se remisit glo. p & cōtra ad libellum disputa. Py. S3 tu dic de hoc vt in. l. in. ff. famil. hercis. & in. l. que de tota cū ibi no. ff. de rei vēdi. & in. l. que sit. in prin. ff. de vsur. ¶ No. cū glo. ij. aliud brocardū q illud qd possū p me possū p aliū. nā sicut possū vasallū meū p me retinere. Ita quoq3 possū & alteri eque idoneo assignare. facit qd hētur in. l. Leū g. ff. si cer. pe. Et h inferi glo. ar. q vasal. possit seruire feudū p substitutū eque idoneū: de qua qōne remittit ad libellū Py. s3 tu dic melius & latius vt scripsi. s. si de feu. fue. cōtro. in. c. qui clericus & in. c. si quis decesserit eo. ti. & hoc tn̄ brocardo latius tangit. s. p quos fiat inuesti. §. sed verius. ¶ No. ab eē ex isto tex. q rusticus pōt emere dignitates & iurisdictiones. que sunt de patrimonio vēditoris. Iste nāq3 tales iurisdictiōes ex cōsuetudine venduntur. Utrū aūt de iure possint vēdi habet in. c. r. extra ne prelati vices suas & in spe. de cā poss & ppie. §. r. v̄ ceter & dicā. j. que sunt regalia. ¶ No. ex cōsuetudinē Mediolanī. castū nobilē a quo alienatio pt fieri potēti vel minori & petunt eē rō q interest vasalli potiꝰ eē sub magno dn̄o q puo. tū q e magis tutꝰ. tū etiā q si daret inferiori mutaret eius conditio cum teneretur iurare fidelitatē minus nobili qd esse nō dz vt. s. de milit. vre. alt. fac. §. 3rio s3 And ¶ Opp. q uno feudū nō trāseat cū vniuersitate vt pbat in. c. in generali. s. si de feu. fue. cōtro. & in. c. i. j. de capi. qui cu. vendi. Sol. dic q qñq3 qs vendit curiā nō habita mentiōe feudi vel vendit generaliter oīa sua bona non tñ spāliter specificat feudū tūc fateor q nō vr vendere feudū vel alienasse vasalos vt l. 3ujs. als secus vt hic de quo plene in. d. c. in generali. s3 secus in his que de sui natura non sunt in cōmercio et sunt spūalia vel quasi quia l3 cum vniuersitate possent trāsire. tñ si cum vniuersitate vendantur expressis ē illis non trāsibunt. c. de iure. c. ex litteris de iure patro. & ibi per doctores & Jo. an. in. c. l. eo. ti. li. vj.

Similiter. Dat regula & exceptio regule et exceptiōis declaratiōe. regula est q vasalꝰ regulariter nō pōt feudū alienare sine voluntate dn̄i exceptio est nisi det alij in feudū. exceptionis declaratio est scilicet det equali persone sibi. vt si miles sit det similiter militi. similiter & cuilibet vasallo l3 alij dare in feudū vsq3 in infinitū. In quibusdā tñ curijs obseruat q si feudū

puenerit ad qrtā psonā feud. amittat & reuertat ad domināe. & q alij dat in feu. dare dz eadē lege qua ipse hēt. als si alia lege dedit feudū amittit. h. d. ¶ No. tex. q eqli psone dz dare in feu. & est ar. q vasallus vasalli cogi dz dn̄o dn̄i seruire. s3 h est falsū vt dr in glo. & no. s. de cōtro. inter fili. §. fi. de pa. in. fir. tenē. ¶ No. fm legē co3adi. q infeudatio p dicta nō h3 terminū limitatū s3 ē infinita. & ex h colligit glo. i. hic illud brocardū licitū vel illicitū nō vitiat nec excludit S3 qñq3 dr q infinitas rei ē vitāda & hoc sensit glo. v. hic posita in sui principio & d h brocardo dic vt no. glo. & q dixi. s. qui feu. da. pos. §. hoc quoq3 in fi. q aūt opiā. §. iuxta sit seruāda vz q feu possit alteri feudari in infinitū vel solū vsq3 ad tertiā psonā inclusiue dixit h An. dicit q tenēda ē ista scda opi. q vult vsq3 ad qrtā psonā. Itelligas q p hāc scdam opi. corrigat pcedēs ad h vt nō admittat infinitas. l. q bona. §. fi. ff. de dam. infec. sed ego puto qd imo prior opi. eēt seruada vbi nō eēt consuetudo in 3riū et quo est lex generalis iperatoris vt dixi. s. in. §. pri. in scdo not abili. & p h adduco auctoritatē Jaco. ar. q hoc expsse tenet in ti. qui. mo. feu. acq. sub rubricella. de inuestituris comi. & mar. dicit q hoc pōt dari in infinitū p istū tex. & allegat. c. i. s. ō natura feu. Itē ipe idē hoc firmat in. d. ti. sub rubricella. qñ vas. feu. infeu. po. & adducit. c. beneficia cōditionalia in capitulis extraordinarijs. vbi dicit q si absq3 calūnia pōderet iste tex. casus est q possit infeudari vsq3 in infinitū. ¶ Quero cū glo. fi. an attēta ista cōsuetudine si fuerit datū feudū in quarta persona qs dn̄s reuocabit tale feudū & rn̄det & bñ q primus dn̄s q h3 dn̄ium directū vt. s. de inuest. de re. alie. fac. §. fi. & in qui. cau. feu. amit. §. fina. primus vasallus vtile dominiū q habuit trāstulit in scd3. & secūdus in tertiū. & sic deinceps vñ nullū sibi remāsit cū nō capiat diuisionē. l. i. & ij. ff. si ager vectigalis. merito solū primus dn̄s nō pt vēdicare & hec ē vera rō sm Ja. de bel. l3 glo. i. assignauerit aliā rōnē vz q prius dn̄s nō posset vēdicare a pmo vasallo q tenet iuste. ita nec. 2ꝰ. a. 3. nec. 3ꝰ. a. 4ᵒ. & rō primus dn̄s sp vēdicat. ¶ Quero iuxta pdictā cōsuetudinē cū dicta glo. an iste quartus vasallus a quo prior dn̄s vēdicauit possit agere de euictiōe cōtra tertiū sibi infeudantē & rn̄det & bñ sm Jac. de bel. q aut fuit sciēs q ista res sibi infeudata erat aliena. & tūc nō posset. als secus pot in simile dr. s. de inuesti. de re. alie. fac. c. r in prin. ¶ Quero subsequēter cū. d. glo. qd si istud feu. facit trāsitū i quartā psonā an tūc prior dn̄s poterit reuocare. & rn̄det q sic qñ nō apparet q renūciauerit iuri suo postea fuit sibi primo aptū & h tenet aūt Jac. de bel. p. l. in cāc. §. fi. ff. de minori. secꝰ aūt si renūciasset. Op. cū. d. gl. 5 ca q. s. dicta sit q imo i vēdicādo debeat pferri prius vasallus q hēt ius utile dn̄o hn̄ti directū p regulā que vult q utilis actio pferat directe. & gl. dimittit istud 3riū isolutū. q tu solue qd istud h3 locū qñ utilis actio remanet apud cū q agere vult. l. i. ff. si ager vectiga. s3 h prius vasallus trāstulit secundū. scdus in tertiū vt. s. dixi. q dz pferri ipsi vtilis cum nulla remāserit ar. que no. i. l. fi. C. de iure emphi. nec3 remāsit vtilis ēt in ipso tertio alienāte q3 eā amisit pp delictū q 3rit alienādo & fuit statim dn̄o aptū vt. s. q fuit pri. cā be. amit. §. fi. sm Ja. de bel. Et p cōfirmatiōe pdictorū adduco glo. i. §. illo. j. de phi. feu. alie. p fed. ¶ Not. s3 alia i h. pfecto. pꝰ Bal. q ex h tex. sumit h do. c. ar. & dicit eē qsi casū q si cōsuetudo ē ecclie dari accipiēti & successoribꝰ masculis nō ñ posset dari accipiēti & successoribꝰ masculis & feminis. & d h. s. q feu. da. pos. i pri. & ibi dixi. & sentit & Ja. d bel. gl. colligit notabilia ex tex. videte ea ne frustra mēbranas occupē. ¶ Quero ab eē s3 Bal. qd si vasal. ea. l. q ipse h3 det feu. postea i pcessu tpis alterat naturā feu. an amittat dicat ipse q nō s3 q dā suā apostillā. ar. ff. de iur. do. l. in lia s3 Alua. dicit q istud nō fit hic dictū q3 cōtēnit dn̄m. q dz amittere vt. s. q fuit pri. cā bene. amit. i fi. Itē q3 posset fieri fraus. igit rē vt i. §. caldis. i. d phi. fe. alie. p Fed nā clarē ē q feu. nō erit ea lege apd recipiētē qd ē 3 hāc lrām.

Si fuerit. Si contentio sit inter dominum et vasallum de beneficio et vasallus inficiatur et dominus probet amittit feudum. aut dubitanter respondet et non perdet feudum sed secundum alios si fraudulenter negaret amittit feudum non aliter. ¶ No. gl. hic quod si vasallus dicit se ignorare cum sciuerit sciens amittit feudum quasi negauerit. ¶ No. quod vasal. qui mendacio se ac fraudulenter negat feudum si conuincatur de mendacio debet priuari feudo hoc. n. operatur pena in suo principio. ut voluit hic glo. a. hic posita in suo principio se tenendo ad libellum Pe. plura argumenta adducuntur pro et contra ad hanc materiam mendacii. dic ut dixi in c. in ii. §. si de feu. fue. contro. ubi gl. idem tetigit. ubi autem iste vasallus iusto errore et ignorantia ductus negasset tunc sibi ignorantia subueniret. ut l. v. c. si vas. nam iusta ignorantia excusat a presumptione doli. et dixi gl. y. hic posita quod intelligas cum talis ignorantia non fuerit supina. quia tunc non esset excusabilis. ut no. gl. in l. contro. inter do. et agnatum. feu. c. i. et dixi l. §. allegatis. Quid autem intelligatur ignorantia excusabilis dixi in c. si vas. feudum. §. si de feu. fue. contro. Si vero iste vas. vere sit dubius tunc bene potest respondere dubitanter ut l. d. c. si vas. dabitur sibi bene terminus ad deliberandum prout declaraui l. d. c. si vas. i. versiculo notabiliter. vero si vasal. false dubitanter responderet quia scit veritatem sed respondet quod dubitat tunc etiam isto casu priuaretur feudo prout expresse et notabiliter determinat gl. i. hic posita in secunda sui parte. prout multum tenet hic in sua quaestione Ja. de bel. et contrarium voc. ¶ Ex quibus omnibus concludo quod interdum vas. est sciens sed tamen fraudulenter negat. et tunc priuatur feudo absque dubio. Interdum est ignorans iusta ignorantia et tollerabili. et tunc per suam negationem non priuaretur feudo ac si expresse negasset. Interdum est dubius et potest dubitanter respondere et non priuatur feudo: sed potest ei assignari tempus ad deliberandum per verbum nescio nulla soluitur quaestio. Jo mona. i. c. presentium de testi. li. vi. i. De eo credit. Bal. hic quod subiicit quod maliciose respondens positioni se nescire postquam habuit terminum ad deliberandum habetur pro confesso et probatio iste text. dum sit simpliciter negauit dominus probat et fit conuictus de mendacio vas. perdit feudum nec requirit aliam probationem nisi quod fraudulenter. i. cum sciret respondet se nescire. sufficit enim probare putatur confessio de vasalli et conuictio eius quod ipse sciret. et pro hoc facit gl. quae ibi commendat Ang. l. i. si pro. §. marcel. ff. de indici. nam asserno et iudicialis probat alium asserentis. ut vult illa gl. tamen facit in primo quod no. i. c. ii. de confess. lib. vi. in c. si de iure cautum. nisi velimus dicere quod aliud i non respondente ut l. primus ubi plura requiruntur. Aliud in fraudulenter respondente ut hic. et huiusmodi personis agitur cum maliciose respondente se nescire. quia probato quod fraudulenter respondit se nescire habebitur pro confesso sine alia probatione perdet feu. Sed quando simpliciter negauit dominus debet dominus probare primo quod sciens respondit per mendacium Secundo quod esset feudum. et sic illud perdet vasallus qui negauit.

¶ De clerico qui inuestituram fecit.

¶ Continuatur ista rubrica ad proxime precedentem hoc ordine quia §. iii. principio in §. et eadem posuit unum casum in quo mediolanensium consuetudine speciali non obseruando legem communem et generalem imperatoris conradi. vero quia etiam in ecclesia mediolanensi erat et specialis consuetudo contra communem et generalem consuetudinem aliarum ecclesiarum. ut patet in hoc titulo in principio. Et propterea est hic supposita ista rubrica. Et quod ista sit vera continuatio patet et dicens Jac. ardiz. in summa. sub rubricel. de inuestitura plu. qui allegat ita. Inter huius titu. sub titulo hic finitur lex deinde consue. regni incipiunt quae iste rubrice comprehendebantur sub dicto ti.

Clerico. Si clericus fecerit inuestituram de bonis propriis eius successores tenentur habere ratam. Si vero de rebus ecclesie si quidem possessor erat pro beneficium inuestiture et apud eum inuestiture vel inuestitoris eius successor cogitur eam adimplere hoc et obtinet locum omnia in laico inuestitore. Si autem clericus de beneficio suo inuestiat alium inuestiant pure et non valet. Si vero in diem vel sub conditione. et tunc valet etiam sine vasalli voluntate. Si tamen prius decesserit inuestitor quam feudum tenens successor eius non tenetur ratam et gratam habere. Sed si ipso viuente feudum sibi aperitur ipse cogitur adimplere. ¶ Item sciendum est quod archiepiscopus mediolanensis tempore sui introitus in dominio feu-dum habens non potest dare si postea aperiatur bene potest in feudum dare episcopus aut etiam aliqui in dominio inuenerit esse feudum: postea apertum et omnia et hodie in feudum dare possunt. h. d. secundum Jac. et Bal. ¶ No. bonam distinctionem quod aut tractatur de bonis laicorum aut clericorum aut ecclesiarum. primis duobus casibus tenetur inuestituram adimplere. Tertio autem casu distinguitur ut clare in text. nisi et vide quae dicta sunt in ti. qui successione. ¶ No. bonam distinctionem hic traditam quod aut tractatur de propriis rebus clericorum aut de rebus laicorum aut de rebus ecclesiarum. primis duobus casibus heres inuestitoris tenetur inuestituram adimplere nam quo ad propria clericorum quae non peruenerunt ab ecclesia idem iuris est de clericis quod de laicis et constitutus de religio. do. ibi de. Anto. iacet quae habentur i. c. si de uita et hone. cle. ubi non tamen ista exemplum quo ad omnia procedit. secundo casu distinguitur prout hic plene traditur ut hoc voluit gl. a. hic posita in suo principio de quo latius dixi. §. hic potest esse ti. quae success. te ubi collegi plura notabilia quae hic possent adduci. ¶ No. quod archiepiscopus mediolanensis inueniens feudum in dominio tempore sui introitus quod suus predecessor cui feudum fuerat apertum non infeudauerat infeudare non potest Bald. exemplum in castro reuerso ad archiepiscopatum idem intelligas de quocumque re soluta infeudari quia hoc est speciale priuilegium curie mediolanensis factum in simili. l. iubemus la. ii. C. de sacr. eccle. ¶ Ceteri autem episcopi et prelati possunt idem quod potuit predecessor. si inuenerit rem predictam possessam in dominio quae ratione breuis possessionis qualitas rei non intelligitur mutata unde dicit notabiliter Bal. quod si iste archiepiscopus tempore sui introitus ita inuenerit aliquid in dominio quod iam esset factum de mensa quod tunc non posset rem infeudare sine licentia summi pontificis per ea quae habentur in c. nulli de re ec. non alie. quod dicit et quod aliter posset procedere collige ex his quae dixi in. §. qui feu. da. pos. in principio. Et ad hoc et quae ibi traduntur. C. de rebus ec. non ali. l. i. ¶ No. hic bonum text. quod eo ipso quod ecclesia repetitur ecclesia in possessione feudi quod illud non presumitur esse incorporatum quia est casus hic quod non presumatur. Sed est necesse quod probetur secundum Bal. pro quo adducit auctoritatem Bar. in l. si quis C. de bonis vacan. li. x. de hoc dixi. §. qui feu. dare pos. in princ. in prima oppo. ad si et plenius i. c. i. §. episcopum vel abba. ¶ Quero cum gl. i. in ii parte an ea quae dicuntur hic de archiepiscopo mediolanensi quod non potest infeudare nisi bona quae sibi aperiuntur et non alia et c. utrum autem hodie sint obseruanda et respondet gl. quod non et pro hoc habetur aliquid unum aliud c. hic positum quod incipit archiepiscopus et c. quod disponit contrarium et hoc vult ista gl. Oppo. habetur quod in modo episcopus non potest bona propria infeudare alteri cum teneatur reseruare ecclesie vel erogare in pias causas ut in auth. licentia C. de epi. et cle. et l. auth. de sanc. epis. §. interdicimus. So. intelligas istum text. secundum Pe. de ra. vero quod hic infeudabat de bonis quae habebat ante episcopatum vel de acquisitis postea ab aliquo sibi coniuncto quia alia bona non posset alienare ut. §. dixi. Et ita concludit Pe. de ra. de quo materia dic. ut plene per Inno. et de testa. c. cum in officiis et per Arch. de re. i. c. statutum li. vi. et per Jo mona. de re. bus eccle. non alie. c. hoc consultissimo li. vi. de quo etiam per gl. in q. i. c. episcopi cum duobus sequentibus in dubio an eius presumatur esse bona clerici infeudantis an ipsius vel ecclesie. vide per glo. et doc. in l. defensiones de iure fisci i c. si de peculio. cler. Arc. in c. statutum. §. assessorem de rescrip. li. vi habetur in c. requisiti. et in c. cum in officiis de test. Bald. hic dicit quod in dubio presumuntur ecclesie nisi per iuramentum seu aliud appareat dicere ut in locis pal.

¶ An mutus vel surdus seu alias imperfectus feudum retineat.

¶ Continuatur ad proxime precedentem rubricam similitudinarie hoc modo quia sicut ibi dubitabatur an inuestitus ab ecclesiastica persona esset capax feudi et illud retinere possit. itaque pro similitudinem in isto titulo an mutus vel aliter imperfectus sit capax feudi et illud retinere valeat. et hanc continuationem sensit Jaco. de bel. in. §. episcopum vel abba. in. §. mutus et quod sit vera continuatio patet ex dicto text. quia similiter loquitur de muto qui tamen text. est situatus sub illa rubrica episcopum vel abba. et c. que tractat de materia tituli precedentis.

m

Utus. Ja. de bel. itelleit altero de mōis duob⁹. Prio q̄ scda opi. hic posita sit vera nō p̄ia ꝛ h̄ pp rōnē q̄ h̄ s. aff gna tur. q̄ cū feu. daf pp fuītiū cū vasa nō pōt fui re nō vz posse illō retinere. nā fui tñ pōt cōsistere in locu tōe. vt. s. de fo. fide. mō si cessat cā ꝛ potētia fuiendi vz cessare effect⁹. ff. de cōdi. sine cā. l. 2. itē q̄ sicut in pncipa li acqsitōe mutus ēē feudū ꝓpter talē casū supuenientē. vt. s. epm vel abatē. §. fi. ita in suo accessore vz pire. cum pria ꝑuisio videaf eē validior q̄ illa que venit ab alio. in fi. de verbo. ob. §. ex cōditioali. Sz sua opi. nō satisfacit quātū ad istū tex. q nō infert q̄ prima opi. tollatur per scundam. imo potius infert 2rīū. Itē q̄ non ē verisimile q̄ Obertus auctor hui⁹ opis posuisset s̄iā opi. erroneaz ad hoc vt imediate corrigeref p alias. Quare videam⁹ aliā scdaz lec. eiusdē Ja. de bel q distinxit q̄ aut loquitur de fuitio tali qd pōt p substitutū adiplere ꝛ tūc pria opi. perdit. aut d̄ fuitio q̄ p substitutū p̄stari nō pōt. ꝛ perdit scda opi. vez lz ista lectura in se possit cōtinere verita tē p ea que tanguntur in c. si qs. ꝫ si de feu. fue. cōtro. ꝛ habeat in se eq̄tatē fm ip̄m tñ nō vz mihi q̄ satisfaciat ad intellectū totius materie vñ Nico. de nea. intellexit primā partē q̄ loquaf i feu. p̄no ꝛ iperfecto ex acciden. Scdaz vero ptē intellexit in ipfecto a natura ꝛ in feud. nouo. Et ista lec. lz i se sit vera tñ dubitat. Quare redeo Pe. de cer. qui intellexisse ꝛ bñ iudicio meo. Et añ ip̄m fuit intellect⁹ glosatoris in d. §. mut⁹. si sane intelligaf vt ibi dixi vz vt iste tex. loquaf tot⁹ in successiōe feu. p̄nī. vez in p̄ia pte ponit ꝛ determīat de muto vel aliter imperfecto ex accidenti qui succedit in tali feudo paterno. In secunda autem parte loquitur d̄ muto a natiuitate q̄ in tali feu non succedit. In feu. aūt nouo q̄sito p aliquē vtrū ipse querēs possit illud retinere si postea ex acciden. mut⁹ efficiaf vel aliter impfectus. Et tunc in illo casu dicat ipse q̄ ē recurrēdū d̄ mutus. s. epm vel abbatem. vbi determiat q̄ nō. verū tñ ibi subiūgit q̄ si tale feu. fuit adeo magnū q̄ eo ablato ipse vasallus nō posset viuere q̄ tūc dz tñ relinq vt possit se exhibere ꝛ sustētare. ꝛ h̄ lec. 2grnit huic lr̄e i oī sui pte. Et qualec. ipse colligit q̄ solū ē h̄ñda d̄ria iter vicium naturale ꝛ accidētale put ēt alibi fit. C. d̄ excu. tu. l. 1. ꝛ. ff. eo. ti. l. spadonē. Sz ex hac lec. vr̄ isurgere magna iniquitas vz. q̄ magis puniē qs ex vicio naturali vt possit aliqd op pon. s. vicio accidētali nō l. maximū viciū. ff. de libe. ꝑ. te. Ad hoc rūdef vt colligif ex dictis Bal. q vīi sua distin. assentire ipi petro q̄ nulla culpa suberat in illa accidētia viciij accidētalis ꝛ assignat rōnez dicē qn vasallus a natura nascif iperfectus. tūc ille cōtract⁹ feudalis deuenit i psonā sui ad casuz i quo nō potuit vnq̄ cōsequi i statu suo. ꝛ io viciaf. ff. d fideiusso l generaliter. ꝛ. l vranius. Sz qñ ē iperfect⁹ ex accidēti tūc bñ retiere pōt feu. q2 hūit originē fundamētū nedū i psona patris sz ēt in sua ac ēt fort⁹ est qd duab⁹ radicib⁹ fundaf q̄ vna sola. ut i a itē. de 2sang ꝛ uteri. fratri. §. 1. Itē s3 hāc lec. Pe. de cer. ē casus. In feu. p̄no succedit mut⁹ vel aliter iperfectus fact⁹ ex acciden. nō aūt qui sic nascif hoc dicit. Dicit tamē Bal. in e sua dacis cōstāue. i verbo non obstāte. ꝛ i verbo si libellariū q̄ qñ feu. cōsistit in redditu bursali. in eo mutus ꝛ surdus ꝛ q̄libet heres succedit. ꝛ d. Mar in. c. 1. §. de val. q 3 cōsti. lotha. ¶ In tex. ibi ipfectus. s. a casu secus si a natura. vt. i. seq. in ij pte. ibi paternum. sec⁹. si nouū vt hic dicit glo. ꝛ. i. dicā. Ibi dicunt s. nō corrigēdo p̄dicta s3 determinando casū qui seq. ¶ No q̄ viciū i perfectionis accidētale ēt ppetuū non nocet vasallo quātū ad successionē seu retētionē feu. p̄ni. vbi hic. secus aūt in nouo q2 illud retinere nō pōt tamē ꝫ feudū. s3 tñ ex eo vz sibi tñ relinq vt se sustētare valeat si non hēat vñ viuere possit ꝛ feu. sit magnū. vt ēt volunt glo. 1. hic posita que remittere volunt ad d. mutus. s. epm vel abatē. lz male allegauerint. Dicit tñ h Bal. q̄ si eēt feu. qd p igratitudinē vasallus non p̄t pdere nec p aliū casuz. puta q2 sit datum

eo q̄ a morte dñē liberauit vel ab hostib⁹ vel a latrūculis liberauit p. l. si p̄t. §. 1. ff. de do. q̄ istis casibus cum cesset rō legis vel cōsuetudinis q̄ amissionē induxit cessat lex ꝛ consuetudo ꝛ eaz pene. l. qd dexi ff. de pactis. l milites agrū in scdo riso ff. de re mili. ꝛ non attendif seruitiū impendendū io nō hz locū. d. §. mutus nec iste tex. ¶ Nō q̄ viciū naturale ipso iure nō officit uasallo. ut non succedat seu retineat feu. p̄nuz. utrū ēt isto casu debeat sibi relinq tñ de dicto feu. ut possit se sustētare si non hz vñ uiuat. ut s. prime dexi est i p̄cedenti notabili d̄ feu. nouo. vult gl. ij. hic posita. qd idē sit d̄ cēdū q̄ notabiliter h̄ determiare vr̄. ꝛ dz iperfectus a natura qñ op a medicoz iuuari non pōt vt in. c. ex litteris de frigi. ꝛ malefi. ¶ Nō. rōnez quare imperfect⁹ a natura ꝛ effect⁹ clericus ꝛ mulieres feu. nō p̄nt retinere. q2 fuitia nō p̄nt exhibere. ꝛ ad hoc glos. fi. hic posita allegat plures cōcor. adducēs ēt vnū simile in iure lōbardoz quare mulier nō pōt cōponere cū inimicis super morte parētuz. q2 feidaz leuare nō pōt h̄ est inimicitiā nō pōt tollere vt alibi ponif. s. qui feu. da. pos. §. hoc quoq3 notandū. vtrū aūt clericus a p̄i. posse de nouo inuestiri. vi. i. s. de mili. vas. cum ar. bel. depo. c. i. ꝛ. i. s ca. cor. §. fi. ¶ Quero cū glo. pe. hic posita an iste mut⁹ vel alias iperfect⁹ a natura poss ꝛ retinere feudū fuiēdo per substitutū. ꝛ rūdet ista glo. qd sic p̄suponēdo q̄ possit retinere feudū. Sz tu circa hāc qōnez 2sidera qd iste talis. a natura nat⁹ eq̄paraf clerico ꝛ mulieri ex eo qd non potest fuire. mō si attēderem⁹ solā equiperationē ad clericū tūc eēt dicendū qd posset fuire per substitutū attento genere fuitioz q2 h̄ idem firmaf i clerico vt dm. s. de mili. vas. q ar. bel. depo. Sz ista eq̄paratio non ē bona in terminis hui⁹ q̄ōnis qñ cleric⁹ alias fuit habilis. q2 nō ē per cleric⁹ igif melior ē cōperatio q̄ fac r de femia. q2 femina semper fuit inhabilis sicut iste nat⁹ iperfect⁹ vnde sicut femia non p̄t retinere feudū ꝛ fuire per substitutuz vt. s. q fed. da. pos. l §. hoc aūt. ita dicendū ēt vr̄ in tali iperfectione a natiuitate ꝛ hoc vr̄ ēt d̄ mēte Pe. ꝛ Bal. ¶ Quero de qōne quā ponit Jo. an. in ad. ad Specu. in ti. de feu. § qm̄. h̄. iux. ibi Pe. ꝛ c. q. lxxxj. tractat d̄ illis duob⁹ vasalli quoꝝ unus utilis alter inutilis ad seruitiū an solus utilis cōsentiente dño hēc debeat feu. q̄ quod sno no ꝛ non soluit d̄ p̄hi. feu. alie. per Fed. §. p̄terea si. Pe. ꝛ Ja. d̄ are. p filio habili allegāt. qd ex quo hz on⁹ ꝛ emolumentū dz hēre. ff. de reg. iur. sm naturā. Itē filius inutilis hēri dz ac si non esset. C. de an. ꝛ tribu. l. 1. de trāsac. c. ij. h̄. sicut infra ubi inde similia ꝛ. ff. q̄ cuiusq̄ uniuersi. noie. l. 1. §. qb⁹. nec ualet dicere q̄ per aliū fuire poterit eū r̄ńde per. l. unā. C. de cadu. tol. §. ne autem. Idē fm i d nullus debet ei ipediri feudū 2seq q2 femina mut⁹ surdus ꝛ oēs p̄hibiti possent fuire per substitutuz. Itē si in tutela uel successiōe un⁹ ē habilis alter inhabilis defert habili. pz primū. ff. d legi. tu. l. 1. §. iterdū ꝛ. §. fi apud. scdm pz. ff. d 3 tabu. l. 1. §. pe. ꝛ ult. ꝛ insti. d suc ce. libe. §. s3 ista. in 2rīū q2 iter liberos tales nec apud deum neq3 in iure successorio dz eē discretio in aut. d̄ mona. §. hic ār. C. familie herci. l. inter filios. Itē afflicto cōpatiendū ē q non peccauit. C. de lib. p̄te. l. maximū uicū. C. de le. here. l. maioz. ꝛ. l. pe. in pri. Pil. distinguit an possit uel non possit sine pte feudi sustentari. Primo casu totū hēat utilis. Scdo casu de parte sibi als obuentura assignet inde sustentari possit Jac. dicit s3 Ober. ꝛ G. ambos debere succedere q2 si ambo essent utiles simul succederēt. ut qd iuris sit i toto quo ad totū sit in parte quo ad partem. ff. de usur. q sed. ꝛ d rei uen. l. q̄ de tota dicit ipse q̄ 3 h̄ facit rubu. epm uel abba. c. i. §. i. ꝛ d eo q libe ꝛ heredi. suis ꝛ c. c. i. refert alios dicere q̄ solum utilis succedat p qb⁹ facit iste tex. Satis equa so Pil potuit in his terris tollerari p q̄ facit pe. c. i rubri. epm uel abba in fi. Et breuiter scias q̄ in successione feudi non potest dari certa regula pp diuersas locoꝝ cōsuetudines ꝛ pp diuersa pacta ꝛ cōuentiōes q̄ i eis appōi 2suet

uerunt. nã Ŝctus et cõuentione legẽ acceperũt. ff. de pac. l. i. §. si cõuenerit. vbi nõ esset cõsuetudo vel cõsuetudo particularis i huiusmodi casu crederẽ h̄ casu habilẽ succedere & pferendũ minui p ea q̃ nõ. in similit an. in. c. i. §. ẽ mageri. ad moz. ga. ibi Bal. & Bal. i. c. cũ i magistrũ õ cle. & p ar. p hac pte. 5 facta. & fac q̃ h̄ vult Bal. i. ou. sua. ¶ Op po. ab eẽ 5 istũ tex. & q̃ dicta sunt vz qd imo vasal. q̃uũcũq; iperfect⁹ eẽt a natura nõ debeat puari feu. qr postq̃ fit sine sui culpa nõ põt sauire non dz puniri vt. 5. q̃ fuit pri. cã be. amit. §. & nec ẽ alia. Ite qr vasal. et forma fidelitatis nõ tenet ad ipossibile vt. 5. de for. fide. c. i. & j. titu. se. c. fi. So. ad õ taratione oĩuz pdictoz & totius materie. Bal. nõ. distinguit h̄ mõ vz qr aut ipedimentũ ẽ tpale. tũc non euanescit feudũ: aut ẽ perpetuũ. & tũc aut culpa vasalli & euanescit ar. nõ. in. l. & & fi rres. ff. de leg. i. aut sine sui culpa. & tũc aut ẽ impedimentũ qr minuit quãtitatẽ seu qualitatẽ seruitij vt qr nõ ita bñ audit sicut solet vel non ita bñ ambulat. vel nõ ita bñ loqi & p h̄ nõ pdit feu. vt insti. quibus no est pmissu facere testa. §. itẽ mutus. ff. de actio. & ob. l. i. §. fi. qr itelligit ista materia q̃ facit inhabilẽ in totũ l. i. & ij. C. qui morbo li. ij. & ff. de legat. tuto. l. pe. Ista. n. i perfectio de q̃ in isto n significat totalitatẽ imperfectionis. vt eleganter dicit Bal. h̄ sup rub. & ẽ tex. in. d. §. mutus. 5. spm vel abba. Aut q̃tu as fincij i totuz tollit. ita qr nullo mõ pstari põt. & tũc aut ẽ feudũ nouũ & nõ durat si hac in re soluit obligatio. Aut ẽ feudũ antiquũ & tũc distinguo qr nera fintiorz qñ si est tale seruitiũ qr põt eque pstari per substitutũ. & tũc si ẽ iperfect⁹ a natura & nõ succedit vt h̄ i sc̃da pte. si ex accidẽti. & tũc retinet feu vt h̄ i pria pte. Sz isto casu putat Bal. qd debeat cõmutari seruitiuz sicut qñ pceptu testatoris nõ põt suari iuxta votu suũ. l. legatũ ciuitatis. ff. de vsufr. leg. & ff. de admi. rex ad ciui. ptĩ. l. legatũ. & qd nõ. i cle. i. de relig. do. fac qd hĩ. 5. de instr. de re sue. fac. l pri. Et itelligas pdicta sm ea que dcã sunt. 5 in prio c. ij notabili vz qr qñ vasallus amittit feudũ pp tale viciũ ipfectiõis qd nihilominus dz sibi relinq tñ vnde possit se sustentare vt ibi dix. ¶ Quero ab eẽ qd si filius est effectus de vẽtre mris mortue an succedat in feu. dic qr sic ar. ff. de libe. & postu. l. qd dc. ff. ad tertul. l. i. post pri. & tenet Iac. ardi. i ti. de suc. feu. sub enbrella. vbi frater succedit frĩ i fi. ¶ Quero de ipfectorone gust⁹ vel odoratus an puaret feu. dic qr nõ nisi tale esset feudũ & eius q̃ natus cũ nõ posse t vasallus seruire vt sunt isti siscalchi q faciũt credẽtias dnis & gustat qr tũc adhuc hẽret locum iste titulus. facit qd nõ. Inno. eẽ de obser. ieiunioz in rubrica. & ẽ ro qr ẽ distinctus a natura in eo in quo sm quãtatẽ dz suire. Idẽ dicendũ in aliis casib⁹. vt siquis eẽt strumosus p dictã rõnez. facit l. fi. de cura furio. & ff. de libe. & post. l. sigs postumos h̄ Bal. i. d. §. mut⁹. ¶ Que ro datũ fuit feudũ pri cui⁹ filius ẽt in feudo successit. & tũc erat sanus postea est effectus mutus & ipfectus totaliter vel p morbũ vel ex aliquo accidẽti amisit visuz vel loquelã vel auditũ. an retinebit feudũ. & dic qr sic vt hic in pri. postq̃ est feu. pãnũ. secus aut si fuisset nouũ. vt in. d. §. mutus. qd itellige qñ tale viciũ venit absq; culpa vasalli. vt 5. dix. fac. l. similitẽ. C. de cõdi. ob cãz. l3 qdã tenuerit qr pdat. vt dicit Bal. i. d. §. mut⁹. ¶ Quero qd si mutus vel alis iperfectus haberet filios an auferret eis feudum & tnẽ Bal. sup rubri. qr nõ p. l. i. C. q admitti. ad bo. pos. pñte ibi Ly. qd itelligit And. de iser. dez in feu. prino p eu q̃ no. 5. de suc. feu. §. h̄ quoq; & q̃ fuit pri. cã be. amit. §. fi. Sz i feudo nouo dicit ipse qr feudũ debeat reuerti ad dñm cũ talis oibus qr dñs elegit psonã & industriã ipsius vasalli. nũc eẽ eu mutu. vñ industria filij nõ cõseẽ sibi ita qr ita sicut illa pñs q sibi amplius suire nõ valet. l. anter iurisicos. ff. de solu. & ita determinat i. d. §. mut⁹. ¶ Quero qd in hermofrodito dic qr si pualet in masculino sexu qd succedat in feu. als secus. l. qrit. ff. de sta. ho. & de testi. l. repetũdaz. §. i. & p Iac. ardi. in ti. de suc. feu. sub rubri. vbi frater succedit fratri i fi. & p Bal. i. l. fi. C. de suis & le gi. & ibi ẽt declarat q̃le nomẽ dz ei ipoñi in baptismo & c.

¶ Quero qd si aliqs ẽ impfectus in mẽbro ita qr est sine virga & nõ põt generare an succedere possit in feu pterno. Et dicit Bal. qr sic in. d. §. mut⁹ qr alias sequeret qr gle bet sterilis nõ succederet qr nõ est ver. nã priuilegia durant etiã in sterili. i assidũs. C. qui potio in pigno. habe. Itẽ qr talis defectus pudendoz non ẽ euidens suff et qr nõ sit mulier. vt nõ. ff. de leg. i. l. de qbus. si qr sit alias sensatus aptus mẽte & corpore. & ita dicit se consuluisse in ardua qõne. qd nõ. Io. and. in. c. oẽs de peni. & remissio. in nouella.

¶ An ille qui interficit fratrẽ domini feudũ amittat.

¶ Cõtinuaẽ qr supra prime õclarauit qualiter vasallus priuaẽ feu. et vicio sibi cõtingẽte absq; aliqua culpa sua. nũc vero declarare intẽdit quãdo priuaẽ ex vicio cõtingẽte sibi propter culpam suam.

1 Si quis. Diuidiẽ istud. c. in. v. ptes. In prima occidit vasallus fratrẽ domini non pditione. nec in iniuria domini quo casu nõ perdit feu. In sc̃da occidit fratrẽ suum prãs vt habeat eius hereditatẽ: vel aliquã aliã sellonia3 cõmisit ex qua amplius stare nõ põt in curia dñi cũ honore. vt puta. qr holem pditione occidit quo casu feu. priua. In tertia determinat quaẽ isto primo casu tale feu. si est pãnum nõ reuertiẽ ad dñm qr delictũ non est cõmissum 5 dnm h̄ deni feu. trãsit ad agnatũ proximorẽ ipsius vasalli. In quarta declarat qs intelligaẽ eẽ pximior videlicet vt fiat deuolutatio sm formã iuris. In quita pte determinat qr si tale delictũ respiceret psonã dñi. vt puta qr esset factũ in iniuriã dñi ipm & tũc tale feu. reuertiẽ ad dñm. sc̃da ibi & si fratrẽ. tertia ibi qr tñ. quarta ibi eadẽ. qnta ibi cũ aũt. & ista diuisio tã pigma sufficit ẽt p summario ¶ Ibi cũ aũt dic qr iste ver. põt. vel ad prici. ciui. vt. §. dixi vz qr vasall⁹ interficiẽs fratrẽ dñi nõ priuaẽ feu. vt ibi nisi illud tale delictũ eẽt perpetratũ in iniuriã dñi vt hic & statim dicã. vel intelligas qr h̄ ponit regula generalẽ de q̃ i. §. deniq;. 5. que fuit pri. cã be. amit. No. n. põt referri ad 5. pxia qr hĩ logẽ in feudo pãno in quo pp delictũ cõmissũ in tertiã psonã nõ reuertiẽ feu ad dñm vt dixi in. d. §. deniq;. sed forte posset p hũc tex. inuitari nisi illud delictũ esset cõmissũ i iniuria dñi: qr tũc nõ attẽdiẽ tã psona tertij q̃ qr pp iniuriã dni est factũ. l. si merces. §. culpe. ff. locati. & j. pxie. dica. ¶ Nõ regulã qr vasallus iterficiẽdo fratrẽ dñi non priuaẽ feudo vt hic in pria pte. q̃ regula fallit si pditione vt hic in sc̃da pte quo casu priuareẽ & applicareẽ agnatis pat fieret de homicidio simili cõmisso in psonã alterius sm And. ¶ No. h̄ pſantiz and. qr si vasallus occidat fratrẽ dni sui principalẽ in odium ipsius dni qr tunc tale delictũ vr respicere psonã dñi. Et p dñs isto casu feudũ deberet reuerti ad dñm & h̄ pbat p si. hui⁹. c. Itẽ & p rõnez positã in. l. itẽ apud. §. pe. ff. de iniurijs p qd si est verũ limitabiẽ ista materia de q̃ dixi in. d. §. deniq;. facit p hoc qd dicit glo. 5. qui. mo. feu. amit. §. itẽ si fratrẽ domini pditione qr amittit feu. & tũc tale feu. reuertiẽ ad dñm. quã seqt ẽt Iac. de bel. dicẽs qr pditionẽ istud opaẽ. na secus si a casu vel alio mõ occideret fratrẽ domini vel suũ quia nõ priuaretẽ facit. l. respiciendũ. §. delinqt ff de pe. Bal. tamẽ h̄ volunt qr si fratres erat cõuasalli iterficiẽs fratrẽ ẽt i n ta pdit feu. qr delinqt i cõuasallũ. & fecit 5 legẽ feudap quã isti hẽbat i psonẽ & factũ q̃ dicã i pe. q. ¶ No. qr l3 i mĩta cauli alio sit traderẽ possessionẽ aliud pdere vt hẽ i. l. fi. C. d acq. pos glo. i. l. dolo. i pri. ff. si mulier vẽ. nomine. tamẽ sec⁹ est in materia criminis qr tradere hominẽ & pditione pdere. adẽ sunt. Et sic traditor & pditor adẽ sũt vt pbaẽ hic ¶ No. tex. perpetuo in quarta pte ibi eadez qr i successioib⁹ feudali. 5petentiis gradus fit ius ciuile. vt posui. i. c. i. §. & qr. 5. q feu. da. po. i pe. col. ¶ Nõ qr ex homicidio pditione cõmisso quis priuaẽ feu. & rõnem assignat i isto tex. qr nõ pt vasallus tale homicidiũ cõmittẽs sine dedecore morari in curia domini: proditor. n. nõ ẽ ca

par beneficij vt in.c.clericus.xlvj.di.ná cũz feudũ a fidelitate dicaẽ ꝛ ppter fidelitatẽ detur vt.s.p quos fiat inuestitu.in fi.ꝛ q ꝓditionẽ cõmisit ꝑsumitur sine fide.l.si cui.§.i.ff.de accusa.c.ponlos.xxij.q.iij.glo.singularis in.l.ile ge.ff.ad sil.quã ibi cõmendat Ludo.ꝛ ẽt tales ꝓditores sunt expulsi a iuris beneficijs.l.si quos.C.de capti.ꝛ postlimi.reuer.Bal.in.l.ꝛ militis.C.de testa.mili. Intellige quãdo patriã ꝓdiderũt.nõ mirũ si ẽt tales persegẽ vsus feudalus q ẽt priuatũ ꝓdiderũt.facit nã infamus nõ dz videre faciẽ pricipis.l.ij.C.de digni.li.xij.multominus i cura beneficiũ obtinere.i.feu.ꝛ iõ dixit h Bal.q si vasal.est bãnitus pdit feudũz alle.Odoff.in suma ti.qui.mo.feu.amit.igit rẽ.ꝛ dic And.de iser.q illeẽ proditor q tradit aliquẽ non diffidẽdo.Sz tu dic clarius in.d.l.respiciendum.§.delinquunt.ff.de penis.q ꝓdere est quando in mẽte vnũ gerit ꝛ aliud actibus ostendit vt.ff.de ꝑnari.l.i.ꝛ ponit exẽplũ si venio tecũ vt socius ꝛ in itinere nulla interueniente rixa te percutio vel occido:vel si sedens tecum in mẽsa hoc facio:vel si cũ tibi essem amicus percussi te de ferro nullo ꝑcedente rãcore.vñ illis casibus videor ꝓditore gessisse qa aliud gerebã aĩo quã illo qd gerebaz in ore.ad qđ facit.C.de delato.l.fi.sz qñ qs ẽẽt mihi inimicus.ita q sic esset rancor iter me ꝛ ipsum non intelligeretur ꝓditorie percutere vel occidere qz p inimicitiã ostendebat illud q faciebat actu velle desuire sz Bar.dicit quo q Ja.bu.in.l.athletas.§.calũniator.ff.de infa.q ille qui dat alteri potionẽ venenatã dr ꝓditor ꝛ de ac materia ꝓditõis hẽt p Jo.an.in.c.p humani de ho.li.vj.in.c.fi.xlvj.di.ꝛ q no.p glo.in.l.siquis a barbaris.C.de re mili.li.xij.ꝛ Bal.§.q.mo.feu.am.in pri.ꝛ p Jo.an.l.c.i.de feudis ponit Bar.in ex.ad reprimẽdã i verbo rebelles.
¶ Nõ.regulã istã Ja.de bel.q si p felonia cõmissaz nõ põt vasallus ẽẽ in curia dñi amittit feudũ q intelligat gl.h posita duobus modis.pmo vt amittat feudũ ẽt si posset morari.sz tñ nõ sine eius verecũdia põt ibi morari ꝛ existere.qz pia sunt nullo mõ posse morari:vel posse morari sz cũ verecũdia.ꝛ ad h idunt ista gl.plura similia vel scđo dicit gl.q dõt itelligi de eo vasallo q nullo mõ põt i curia morari. ¶ Op.ab ex.q imo vasa.multofortius debeat priuari feudo qñ occidit fratrez dñi sui q̃ qñ occidit fratrẽ suũ ppriũ.et eo qz plus peccauit in dñz a quo recognoscat fe.occidẽdo fratrẽ ipsius dñi qz erat de sanguine suo q̃ occidẽdo illũ q nõ est de sanguine suo.sz ꝯ sanguine decidẽtis ar.l.negãda.C.q accu.nõ pos.So.ꝯsideraẽ delictũ vasalli qz magis delinqt occidendo fratrẽ suũ ꝓpriuz effundẽdo ꝓpriuz sanguinẽ q̃ alienũ.l.i.ff.ad.l.põpo.de parri. Item qz occidẽdo fratrez suũ nõ ẽ aliud q̃ sanguinez ꝓpriuz pdere.ar.xvij.ff.ad.l.põp.de picuiẽ qz vasallus occidit fratrẽ suũ vt hẽret totũ feu.ꝛ hereditatẽ ꝛ sic delinqt respcũ feu.in ab eo nihil recognoscebat.nã in feu.sz Bal.magis ꝯsideramus realitatẽ feudoꝝ q̃ affectionẽ psonaꝝ alias sequereẽ q si vasallus occideret vnum magnũ amicũ dñi q deberet feu.priuari.q non est dõm. ¶ Op.q imo occidẽdo frẽz dñi priuari debeat feu.p rõnẽ huius lre.qz ex h delicto vẽ q nõ possit sine dedecore stare i curia dñi So.ista rõ hz locũ in casu suo vz qñ delinqt respcũ feud.vt hẽret oia bona.vt.s.dcũ ẽ vel qñ ꝓditorie iterficeret aliquẽ qz ꝓdimentũ h opaẽ vt sit alienus a facie oĩuz dominoꝝ ꝛ pricipũ.l.sz ꝛ milites.§.sz ignominie ff de excu.tu.nã si ꝓditorie iterfecisset fratrẽ dñi tunc idẽ ẽẽt vt dixi sup tex.ꝛ h gl.tz in d.§.ite si fratrẽ. ¶ Op.imo p homicidiũ comissũ in psonã pris dñi priuaẽ qñ saltem ꝯdẽnabiẽ criminaliter et quo bona oia debẽt fisco adiudicari.l.ij.§.pe.ff.ad.l.corneliã de sicca. So.dicit Bal.q qñ vas.occidit frẽm suũ vt hẽat bona vel aliquẽ aliũ ꝓditorie tũc cõdẽnabiẽ crĩaliter.nihilominus poterit ꝓdere ẽt ꝯcũ ciuiliter ad priuationẽ feu.iure feudalia.sz qñ occidit frẽz dñi fateẽ ipse q bene poterit cõdẽnari crĩaliter ꝛ posset ꝓdere feu.sicut alia sua bõa.sed tamẽ poterit cõtra ipsum ꝓcedi ciuiliter ex iure feudali ad priuationẽ ipsius feu.q frẽ ipsius dñi ẽ olo a feu.alienus.unde conclu-

dit ipse q q̃t ad criminalẽ ꝓcessũ non dz fieri dña iter istos casus siue occidat frẽm dñi siue aliũ.qz vero q̃t ad ꝑsonam condemnationis criminalẽ occasõe ꝑdit feu.ꝛ in hac ꝯclone ẽt ẽ Ja.de bel. Op.q imo ẽt si occidat frem dñi absq ꝓditiõe q debeat amittere feu.nã si ꝓbabat cũ sorore dñi manẽte i domo dñi amittit feu.vt.s.qui.mo.fe.amit.§.l.q multomagis dz amittere occidẽdo frẽz dñi. So.lex reputat illã maiorez offẽsã.l.ult.q dẽ.ff.q metus cã qđ pz ẽt qz illa nullo mõ excusabilis ẽ.l.i.C.ꝯ rap.virgi.vñ ista sic qñqz.vt.j.ꝯ pa.iur.fir.te.§.si qs vel aliam.
¶ Quero ab ex.q̃d si dñs occidat frẽm vel aliquẽ aliũ ꝓditorie ita q nõ possit ꝯpere sine dedecore an priuabit ꝯuẽtate ad instãtiaz vasalli. And.de iser.q nõ.tñ qz nõ interest vasalli cũ nõ expectet fauciũ a dño sic ẽ cõ.vn rõ istiꝰ tex.nõ vẽdicabit sibi locũ imo vz potiꝰ q sit vtilitas vasalli qz iterum erit solutus debito fidelitatis iuxta ea q̃ traduntur.s.in te.hic finiẽ lex.l pri.tñ qz tex.j.quaẽr ꝯ ꝯtra pri.pri.ꝑsupponit q fellonia sit cõmissa ꝯ vasallũ.vñ cuz sit diuersa rõ dz statui diuersũ ius.l.a titio.ff.ꝯ.v.ob.ꝛ sic nõ ob.s.ꝯ for.fide.l.si.ꝛ l.c.dño ꝯmittẽte.s.si ꝯ fe.fu.ꝯtro. ¶ Ex q̃ro nũqd vasal.q occidit scipm ꝑdat feu.ñ dico nõ qz anteq̃ sit mortuus nõ ẽ dãnatꝰ ad ꝑditionẽ feu.ꝛ postq̃ ẽ mortuus bona fecerũt trãsitũ ad hẽdez.vt.C.ꝯ testa.fa.po.l.i.nec vlla pena iure fori põt ipm mortuo l.si pena alicui.ff.ꝯ penis.Cõclo nũq̃ p culpã feudũ ꝑdit nisi culpa lege feudali dãneẽ.ꝛ supsit psona que sententiã pati possit. ¶ Itẽ ab ex.q̃ro vtrũ vasallus q ẽ effectus furiosus possit ex culpis ꝑcedẽtibꝰ pati suaz priuationẽ.ꝛ vẽ q sic qz culpa ꝑcedẽs nõ ẽ purgata imo apud deum puniteẽ.ꝯsiderato q nõ plus opaẽ furor q̃ mors.sed puniẽ post mortẽ q̃ ꝛ post furorẽ.Idẽ ꝛ fortiꝰ i frenetico q ille non est ꝓprie furiosus.vt nõ.s.ꝯ eo vel abba.§.mutas. In ꝯtrariũ vẽ qz furiosus non patiẽ ꝓcessũ.ꝛ multo fortius freneticus.ff.ex qui.cau.i pos.ca.l.fulcinꝰ.§.plane. So.ciuilẽ patiẽ ꝓcessũ dato curatore sed criminalẽ non patiẽ.vt.ff.ꝯ pub.iudi.l.pe.§.ad crimẽ.qz i criminalibus causis curator nõ admittiẽ.nec successorius.ut.C.ꝯ cucto ri.ꝑstã.clap.sed nõ tñ q̃ fiuctãs iudiciũ qz regulariter nõ patiuntur p administrationẽ ag.criminaliter ut plene nõ.ff.de ꝑcu.l si ui quo q̃.§.publice cũ sua materia. Eadem forte i frenetico uel uenenato cui p ueneniũ ad tps ẽ ablatꝰ intellectꝰ. Concludiẽ q̃ q ciuiliter ꝯ eo qđ cõmisit ante furorẽ ꝯdẽnaẽ.criminaliter nõ. Sed ꝯ eo qđ fac i furore iõ non puniẽ qz ciuiliter nõ mẽtis patiẽ.ut.ff.ꝯ of.ꝑsi.l.diuus.
¶ Quero q̃d si vas.occidat cõuasallũ an feu.amittat ꝛ vẽ dicendũ q nõ.qz si occidẽdo frem dñi nõ amittat vt h multofortiꝰ vẽ in casu ꝑposito. Sz tñ h nõ obstãte vẽ Alua.post. Ja.ar di.sciatur et iuxta quod amittat p.l.oẽ delictũ.§.si qs.ff.ꝯ re militari.ꝛ.l.verũ i pn.ff.p socio.ꝛ.C.si specia.liberal.sociꝰ.li.x.cũ si. ¶ Quero q̃d si et aliquo alio delicto ignominioso nõ possit stare i curia dñi puta qz dãnatꝰ ꝯ adulterio vel et aliquo simili remissus a curia an hẽat locũ iste tex. Et vẽ idẽ Ja.ardiz.q sic.ar.ff ꝯ his q nõ.isa.l.ij.§.miles ꝛ.ff.ꝯ re mil.l.iij.§.adulteri.ꝛ.l.milites.§.amissionẽ.nõ tñ itelligas vt dic ipse q et oĩ cã et q̃ opt.vasa.grauaẽ veniat priuãdus p ea q̃ hiidur.s.q̃ fuit pri.cã ben.amit.§.illud ꝛ dic vt ibi.

n

On cogaẽ. In sũma h vult. Vasallus nõ tenetur se offerre dño ad seruitiũ nisi sibi fuerit denunciatũ quo cãu seruire cogaẽ si põt.h.d.
¶ Nõ.regulã q uasallus ad ꝑstationẽ seruitiũ nõ ꝯstituiẽ i mora nisi mediãte iterpellatione. Et ad h glo.h posita idunt multa exẽpla dixi.l.c.i.s.ꝯ no.for.fide. ¶ Oppo.cũ glo.h.ꝯ suprascriptã regulã q imo vasallꝰ debeat se sponte offerre non expectata interpellatione domini ꝯ dicto.c.ij i scđo riso. So.fallit i isto casu qñ vasallus sciat magnũ periculũ iminere qz tũc lex iterpellat ut ibi dixi ꝛ i.d.§.ad h ꝛ late.s.q̃ fuit pri.cã be.amit.§.sz nec ẽ alia plene ꝯ materia oblationis p doc.in.l.acceptã.C.ꝯ usur.

¶ De vassallo q ꝯ cõstitutionẽ lotharij feudũ alienauit.

¶ Quia vasallus priuatur feudo nō solū ppter feloniā puenien-
tē ex delicto. sed etiā ex felonia & ingratitudine pueniēte ex cō
tractu vt. s. q̄ fuit pria cā be. amit. §. denique. ideirco post
quā auctor. s. in ti. prece. dēti tractauit de felōia pueniēte ex
delicto: nūc ex isto ti. subiicit de alia pueniēte ex cōtractu vz
de alienatiōe feudi cōtra prohibitiōes feudales.

Si vasallus.

Uasallus idebite alienās priuatur pte alienata similiter etiā ex delicto cōmisso etiā in vnū tm̄ ex dn̄s priuabitur solū pte illius dn̄i: & pōt ptē vnius ex dn̄is refutare & aliā retinere quā refutationē facere pōt sine dn̄i volūtate & feudū refutatiōe liberatur a seruitio dn̄i vnū nō offendat. h. d. ¶ No. q̄ vasallus cōmittēs feloniam in vnū dn̄orū nō perdit feudū in totū sed p parte q̄ qualiter intelligatur statī dicā. ¶ No. regulā q̄ vasa. pōt feu. refutare. & intellige ipsi dn̄o & nō alij. qd̄ feu. ē rectū nō cōditionatū ad certū seruitiū. dicā in .c. fi. j. de capi. q cu. vē. de quo p Bar. i. l. si is a quo. ff. de aq̄ plu. arcen. & p glo. j. de prohi. feu. alie. p fede. in. §. caladis & Spe. de feudis. §. qm̄ ver. xxviij. & p cano. in. c. q̄ in ecclesiarū de cōsti. p Ja. ardi. in ti. qui. mo. feu. amit. sub rubrica. an inuito dn̄o possit feu. refutare. & vide ad p̄dicta qd̄ dicit Spe. in ti. de locato. §. nūc aliq̄. ṽ. xxviij. vbi declarat qd̄ iuris sit in emphiteota. & vide plene p Bal. i pambulis libri huiꝰ i ṽ. sed statim queritur qn̄ mo fortius dicit h̄ Bal. q̄ etiā si sup feudo sit interposita stipulatio tn̄ h̄z locū penitētia q̄ nō est proprie pena sed ambulatio feudi q̄ inest ex natura feudi. fac. l. si stipulatꝰ ff. de vsur. Inno. i. c. perpetuas de arbitris Bar. in. l. singularia. ff. si cer. pe. ¶ No. q̄ vbi p alienationē pdit̄ se. reuertitur ad dn̄z. Bal. h̄ q̄rit pone dn̄s xcessit mihi rē feu. qn̄dā fundū: & postm̄ priuabat ad cū aliam vero ptē ad cū nō prinētē vasallus alienauit: nunqd illa reuertatur ad dn̄z vt. ff. de do. cā mor. l. q alienā. & l. si alie. ni. & qd̄ fm̄ Pe. de cer. & alios q tenēt q̄ hodie de rigore legis ipialis totū pdatur. & vr̄ q̄ nō pdatur totū q̄ re vera in illa pte dn̄i erat feudū & in ipsa nō ē fcā alienatio ar. ff. de re. cor. l. magis puto. §. si fundus. Ego vero dico q̄ vnius actus est ar. cor. q̄ nō ff. de rei vē. l. marcellus circa quē nisi in solidū peccare nō potuit pp cuius indiuiduū. zco. tet. ff. de ver. ob. l. eadē §. cato & l. i. i fi. ff. de pecu. lega. Sol. iusta materia sic distinguo aut vasallus alienat i cōtēptū dn̄i. & tūc totū pdit q̄ in toto offendit dn̄i relatiōe ad dn̄m & psonā dn̄i: aut nō in cōtēptū dn̄i sed ex necessitate rei familiaris dn̄o absēte & tūc ptē pdit tm̄ quā alienauit rōnē si fu ta lis psona cui liceat ignorare vt miles & mulier: nā tūc nō pdit nisi ptē quā alienauit i q̄ ppe ē delictū alienātis. nō. n. lz ignorat iura Sctꝰ cui alienas ppria spōte i eniciaaut ibi. de vsufruc. §. finit sed aliā ptē nō pdūt. q̄ lz eis ignorare iuris seueritatē sed de eqtate cano. nisi dn̄i istud. c. ē approbatū simplr. io ps sola alienata perdit vt nō. ex de feu. c. ij. in nōbili ad dn̄m reuertetur de h̄ alis dicit ē verum reuertatur ad dn̄m vel ad agnatos & distingue aut i cōcessiōe ē dcm̄ de vno i alterū reuertēdo & tūc reuertitur ad agnatos ex pcō aut nihil ē dcm̄. & tūc aut alienauit cū cōsensu dn̄i & reuertitur ad agnatos aut sine ɔsensu dn̄i. & tūc refert alienauit dolo malo vt afferat p̄iudiciū agnatis. & tūc aut loquimur i vita alienatoris & liberorū suorū & p̄iudicabit agnatis q̄ respectu agnatorū nulla fraus ē ar. C. cōia de l. l. fi. §. fi in āt ob auaritiā & ff. q̄ i fraū. credi. l. ait ptor. §. pdino aliter. & facit qd̄ nō. j. ti. i. c. i. aut postq̄ decessit sine herede & nō p̄iudicat agnatis si aūt fecit alienationē non vt fraudaret agnatos sed pp necessitatē rei familiaris tūc fr. ē ppetuū dn̄o nō āt ad agnatos vnq̄ reuersurū nisi agnati admittāt fm̄ legē & formā. c. i. q̄liter olī feu. alie. po. & ad de qd̄ dicit plene. s. si vas. feu. pri. c. i. nā ter. & gl. videntur vt tiare. c. pce. tet. s. qui. mo. feu. amit. §. itē si fuerit. q̄ si vnus frē inuestiturā recipit p se & p frē. deīde cum frē diuisit. de inde plus pte diuidiacꝰ p diuiso obuenit in partē vēdidit & sine herede legitimo decessit feudū reuertitur ad dominū & nō ad fratrē sed ideo q̄ ei parte vēditionis nullū ius alter fr̄ h̄ebat. vñ dicit pt̄ q̄ fuit duo feuda sepata. vt ff. de duo. reis. l. reos cū tabulis. & ff. de leg. i. l. plane. §. si cōiūctis. & glo. appellat istud feudū nouū tn̄ re vera sūt duo feu. sepata iter que nō h̄z locū ius accrescendi vt. s. q feu. da. po. c. i. §. fināt. q̄re aūt dicit ibi sine h̄rede dic vt ibi. nō Sz i. §. h̄ quoqz. s. de suc. feu. dz q̄ si frē meꝰ alienat partē suā feudi & morit̄ sine herede masculo feudum reuertitur ad me. ¶ Quero cū glo. an libellarius cōductor possit renūciare iurib' suis inuito dn̄o & videt glo. q̄ nō q̄ autem sit rō diuersitatis iter feu. & p̄dicta hec glo. remittit ad thesaurū: hec ē ad libellū pr. Sz tu dic q̄ ista glo. hn̄ determinat idē ex Spe. i ti. de loca. §. nūc aliq̄ ṽ. iij & pbatur p. l. q̄cūqz. C. d fun. pri. li. xj. & i auten. de alie. & emphi. §. si vero. & ē rō q̄ sic cōi cōsensu ipse actus locatiōis sine libelli celebratus est ita nō pōt sine cōi cōsensu dissolui. l. sicut. C. d actio. ob. Sz i feu. simplici & indeterminato ad nullū fuitū vasallus non obligatur nisi cāmunet si vult retinere feu. nō p̄cise: q̄ datū ē gr̄a recipiētis tm̄. qd̄ vero feu. eēt datū gr̄a vtriusqz vt q̄ eēt cōditionatū i quo vasal. vz dare certū fuitū ex pacto. tūc isto cāu sitr eēt dicēdū. q̄: huic tali feu nō posset renūciare inuito dn̄o vt s. dixi p nō in d. c. fi. de capi. q cu. vē. & vr̄ ē de mēte And. & Bal. ¶ Op. cū glo. ex ca fi. huius. c. q̄ imo ē facta refutatiōe feu. p vas. tenet ipse vas. fuire dn̄o d. l. ij ipn. & in fi. C. d na. libe. vbi q̄s tenet ad fuiēdū lz a se abdicauerit bn̄ficiū. So. lz ista gl. nō soluat dic q̄ ibi retinebat bn̄ficiū curie. & io tenet ad seruitia. h̄ āt i refutat totū beneficium vel ibi ex refutatiōe hūit tacitū pactū h̄ nō sz Jac. d bel. ¶ Op. cū glo. fi. s istū ter. i fi. dū dicit q̄ vas. fcā refutatione nō dz offendere dn̄i ɔc. sic ē d indubitabili. nā d iure cōi h̄ nō h̄z dubiū q̄ vnus nō offendat aliū. l. vt vīz ff. de iust. & iu. & c. s. d pac. tenē. i ipn. igit iste ter. ponit i ez indubitabilē s. l. ancille. i fi. C. de furtis. So. huius timore dicit glo q̄ iste ter. io hoc posuit vt maio magis istō offenderet i vasallo q ob memoriā p̄stine amicitie & fidelitatis se debeat ab offensiōibꝰ dn̄i abstinere & ad hoc idem gl. plura exēpla Infert ex p̄dicta rōne q̄ si iste vas. offenderet dn̄m suū dn̄z q̄ puniret magis q̄ si offenderet aliū cōsiderata dcā priori amicitia & fidelitate & q̄litate delicti & cuius culpa h̄ acciderit. & h̄ voluit glo. vsqz in fi. & hn̄ facit l. hodie. & l. aut fcā ff. d penis. ¶ Op. ab eē q̄ imo vasa. per alienationē partis puet̄ toto feu. vt vr̄ pbari. j. d phi. feu. alie. p Fed i ipn So. dicit Bal. s. quasi olī feu. alie. po. §. i. fatē do ꝫiū q̄ hodie per illū ter. si vas. vnū ex sputē terre solū alienat q̄ perdat feu. totū. sz tn̄ i terris eccle dicit d eqtate canonica obuiādū determinationē h̄ positaz vt puet̄ solū i parte alienata per nō. per Jo. an. ex d feu. c. ij. in nouel. ipse idē Bal. i h̄ c. dicit. saluo q̄ vr̄ sentire vt in distinctē vbiqz hodie d eqtate p̄dicta decisio huius. c. sit fuanda. Sz Alua. rep̄hendit Bal. q̄ ipse facit talē dubitationē cū glo. in. d. l. imperialē. in. §. caladis. j. de phi. fe. alie. per Fed expresse tenent q̄ solū in pte alienata fiat p̄natio. idē tz Ja. ardi. nec repio aliquē doc. excepto Pe. de cer. q hic vel ibi sentiat ɔtrarium vt late declaraui i. §. fi. s. que fuit pri. cā be. amit vide i Spe. de loca. §. nūc aliq̄. ṽ. xxx. Host. in sūma de feu. §. qbꝰ mo. ṽ. itē si vasallꝰ Jo. an. i addi. ad Spe. in rub. d feu. ṽ. refre. q. iiij. & ibi q̄ si ibi h̄z plura castra i feu. an alienatiōe vnius perdet oīa. Et clarū vr̄ q̄ nō a fortiori p p̄dicta facit. l. scire debemus in pri. cū ibi no. de ṽ. ob. & l. cū eiusdē. & l. cūz in plures. ff. d cmē. dicit tn̄ hic Bal. q̄ lz alienatio feu. fit p h. mi statuto permitti pt. q̄ itelligerē verū in his q habent potestatē statuendi cōtrarius in. c. q̄ sup his d maio. & obe. in. c. cū oēs & in. c. que in ecclesiarū. de cōstitu. ¶ Quero ab eē qd̄ si agnatꝰ alienauit partē suā feudi qua tenebat p diuiso cū alio agnato & illam amisit. Et postea ps agnati aperiat sibi an i hac parte sibi p̄iudicabitur per dictā alienationē. Et Andre. de isernia. s. de contentione inter me & do. de portio. fra. me. dicit q̄ nō p ipsū ter.

¶ De alienatione feudi paterni.

¶ Continuatur hec rubri. ad precedentia hoc modo. Supra dictum est de alienatione feu. in genere. nunc videndum est in specie scilicet de alienatione feu. paterni.

Alienatio. b. d. Vasallus non potest alienare feu. paternum etiam interuenie̅te domini voluntate agnatis non consentientibus sed agnatis licet alienare et ad libellum dare et si libellum vnius alteri de feu paterno fecerit non est libellus sed quasi refutatio. ¶ No. quod consensus agnatorum vltimorum non potest preiudicare precedentibus vnde ad validandam alienationem feudi requiritur consensus agnatorum qui sunt primiores cum illi habeant ius reuocandi puto tamen quod etiam si postea in futurum dictum feud. aperiretur remotis agnatis quod ipsi admitterent ad reuocandum si non consensissent dato quod tempore alienationis non fuissent primiores quod patet ex mente huius litere que dicit quamque etc. quia omnes quorum videtur esse potest etiam aliquo rescripto vel auctoritate vel interesse. vt l. nam ita diuus de adoptio. et l. fi. C. de aucto. presta. et ad hoc facit glo. iii. et quod ibi dici. s. de succes. feu. §. hoc quoque. quarto modo si est facta a agnato non primiori et tunc non valet quia primus poterit reuocare nisi ille primior consensisset quia tunc reuocare non posset vt l. d. §. preterea facit quod dicit Jo. an. in c. extirpande de preben. dicit tamen Bal. l. b. §. de prohi. feu. ali. per fed. post prin. quod tenebit alienatio donec alienans viuit per ea que non. hoc quia quantitas persone non est prohibita sed premature est et res alienata ar. ff. quod fal. tu. auct. i. an in prem. et pro hac sententia ego adduco c. tit. s. si de feu. fue. contro. ¶ Not. hoc tex. expressum quod dominus in preiudicium agnatorum non potest facere gratiam femie in succes. feu. ¶ Item non ibi inter agnatos. quod licita est alienatio inter agnatos. intelligitur tamen quod agnatus vlterior agnato non potest alienare in preiudicium agnati primioris si tamen alienat non reuocatur nisi alio mortuo sine herede vel restituto precio de quo vide quod scripsi l. d. c. tit. et vide Bal. in c. et si clientulus. s. de alie. feu. ¶ No. tex. ibi libellum quod licet tamen sit libellus et emphiteosis sint diuersi vt. s. in preludijs huius commenti facit quod vult Spe. in ti. de feu. §. quoniam. versi. Bal. in pace constantie l. verbo libellarius. and. et Bal. l. c. t. §. rursus. s. qui. m o. feu. amit. abutimur tamen istis vocabulis secundum Bar. in l. si finita. §. si de vectigalibus in iij. q. ff. de dam. infec. tamen et in multis equiparantur et ideo dicit hoc d. Mar. alias consuluisse quod sicut emphiteota non tenetur soluere canonem tempore guerre vt Cy. in l. i. C. de iure em. ita nec ille qui habet ad libellum. quod dictum sane intellige duobus concurrentibus copulatiue. s. quod non possit emphiteota vel libellarius accedere ad rem neque fructus percipere secundum Bar. in l. interdum. §. quod et naufragio. ff. de acq. pos. vbi vult ad rem emphiteoticam vel libellariam possit accedere emphiteota quia est intra menia vrbis tunc etiam tempore bellorum tenetur soluere canonem a cessante ratione. Bar. in d. §. et naufragio. in hoc arti. duo sunt examinanda ad veritatem elucidandam primo videndum est an verum sit quod dicitur quod emphiteota non tenetur ad solutionem canonis tempore guerre quo non potuit colere fundum. Et pro parte affirmatiua quod teneatur adducitur tex. in l. i. C. de iure emphi. vbi emphiteota tenetur ad canonem et solum excipitur casus quando periret tota res quod non est quando propter guerram non potest colere fundum. quod tamen non periit res ex toto peremta est quia speratur quod cessante guerra coli poterit. Secundo adducitur tex. in §. dudum. in aute. de non alie. vbi periculum casus fortuiti spectat ad emphiteotam. ¶ Tertio adducitur bonum est ar. de re ad hoc. l. miles ita §. ita dicimus. ff de testa. mili. sed si res pro parte periret tenetur emphiteota ad canonem. ita. l. i. C. de iure emphiteotico. ergo etiam si pro parte temporis coli non posset res emphite. tenebitur ad canonem persoluendum. ¶ Quarto adducitur quod emphiteota propter sterilitatem nullam mercedis remissionem petere potest sicut de pensionis. l. iij. et ibi Bar. C. de fundis patri. li. xi. glo. in c. potuit de locato. Bar. in aute. perpetua. C. de sa. san. ec. Spe. in ti. de loca. § nunc aliqua. versi. xxxvij. et patet quod cessatio perceptionis fructuum non excusat a solutione pensionis ¶ Quinto adducitur nam pensio prestatur in recognitionem domini per emphiteotam non autem respectu fructuum. d. l. i. et. §. adeo istitu. locati. sed propter guerram non perdit dominium rei. nec possessio saltem ciuilis. l. licet. C. de acq. pos. § non liberatur a pensione. et hanc opi. tenuit Ang. l. §. quod. versi. eo lectis in aute. de non alie. tenuit Alberi. et Hugo. in d. l. i. s. de iure emphi. tenuit Luca. l. i. interdum. §. et naufragio ff. de acq. pos. et Panor. i. c. potuit de loca. dicens ita consuluisse Lau. et totum collegium paduanum. tertio ita opi. est magis communis et contra tenuit Bar. i. d. §. quod et naufragio et i. d. l. i. et ibi Ly. et Sali. Bald. et Ange. Jo. an. in ad. Spe. in ti. de loca. §. nunc aliqua versi. xxxvij. tenuit Lau. Pe. de anc. Jmo. i. c. potuit de locato. et pro hac opi. facit tex. in d. §. quod et naufragio arguendo. a simili. nam sicut occupata naufragio siue inundatione aquarum videntur deperdita per eo tempore ita occupata tempore guerre vel impedita facit l. cotis. §. si. de bonis auctoritate iudi. possi. sed re deperdita liberatur emphi. a pensione. sed etiam re deperdita per mansiones hostium. d. l. i. ¶ Secundo adducitur tex. in l. forma. § i. ff. de censi. vbi si non potest coli fundus tributarius possessor tamen tenetur soluere tributum. ¶ Tertio adducitur in l. si merces. §. vis maior. ff. locati. hanc opi. tenuit Pau. de ca. i. d. §. quod et naufragio Bart. et in l. d. l. i. et Ludo. i. d. §. quod et naufragio. videntur concordare opiniones aut pensio est modica et procedat prima opi. aut pensio est magna et procedat secunda opi. Do. Anto. i. c. potuit distinguit aut guerra durat aut modico tempore et procedit prima opi. aut durauit longo tempore et procedit secunda opi. tamen quando fundus emphiteoticus deuenisset in potestatem hostium ita quod non esset spes recuperationis de facili. et tunc emphiteota esset liberatus a pensione. ita Panor. i. d. c. potuit et facit tex. et ibi Bart. i. l. legata. §. si. ff. de supel. lega. l. i. q. debebat. ff. de leg. iij. et quod vult Bar. i. l. et legatum. ff. de adi. lega. Ly. i. l. iij. C. de lega. Jtem si tempore contractus emphiteotici erat guerra tunc emphiteota indistincte tenetur ita Bal. i. pace constantie. i. verbo vasallj quod pro tempore. etiam in l. si eo lege. C. de vsu. ¶ Secundum est videndum. an idem in libellario quod in emphiteota si capiamus libellarium prout capitur communiter vsu moderno loquendi tunc idem est quod emphiteota ideo de vtroque idem iudicamus. Si capimus prout est species diuersa quia non conducit rem in perpetuum sed ex xxix. an. i. xxx. minus. vt ponitur maxime per Alua. s. i. preludijs huius operis. et quod ibi dixi. et tunc minus est dubium in libellario quam in emphiteota nam solo census i libellario vel conductor ad longum tempus habetur respectu ad vsum rei. et perceptionem fructuum potius quam ad recognitionem directi domini. ideo si re non potest gaudere non tenetur ad pensionem. l. ex conducto in prin. ff. locati. non sic in emphiteota simpliciter qui prestat pensionem in recognitionem domini. ita firmat Ange. i. d. §. quod vero licentis. et est de mente omnium tenentium primam opi. in dubio prenotato. et sic in hoc bene consulit. d. Mar. quod propter guerras quibus impediti sunt libellarij fundum colere excusantur a solutione pensionis. ¶ Nota tex. ibi paterni et quo simpliciter loquitur de paterno precedit siue paternum sit feud. sua natura siue ex speciali concessione. ideo dicit Bal. quod si princeps concedat mihi castrum iure antiquo feu. licet sit nouum tamen acquirunt sibi qualitatem feu. antiqui et paterni. plenius vide in c. i. in iij. col. s. de gra. suc. in feu. et in preludijs huius commenti in diuisio feu. ideo poterit alienari in primiores agnatos. ¶ Nota tex. ibi sed quasi refutatio. et quod sequitur quod eo mortuo sine filijs deuoluitur ad agnatos non ad dominum vt. j. de eo qui fidem fecit agna. et tres erant agnati. ¶ Queritur in glo. si vas. fecerit inuestiri filiam agnatis non consentientibus an agnati poterunt reuocare glo. dicit quod non possint statim nisi post mortem vasalli quam glo. sequitur Ja. de ope. tate sec. de rigore vide no. in d. c. tit. ¶ Quero abel quod si vas. quod alteri infeudauit quod etiam hodie potest vt. j. de prohi. feu. alie. per Fed. l. §. eadem. et i. §. illud quoque. refutat postea illud feu. domino an preiudicet illis quibus iam infeudauerat. Et dicit Bal. quod sic per istum tex. et i §. rursus. s. qui. mo. feu. amit. Et adducit etiam auctoritatem Oldra. idem tenentis in summa. Sed limita istud dictum nisi sint fratres velut priori domino facere et ab eo feu. recognoscere quod tunc non priuaretur feu. vt. s. quibus modis feud. ali. pos. §. i. et Ja. de bel. in d. §. rursus quem Nic. de neap. et etiam Bal. ibidem sequitur. Quid si refutans feu. i manibus domini moriatur et relinquat filios an tunc agnati possint reuocare feu. an continuenti mortuo refutante: an sit necesse expecta-

se: mente descendentium. et dicit Bal. quod retichetur vita de precedentium. quod iste cum est facta cessio seu refutatio habet ea conceda que posset habere ipse cedens sicut dicimus de habente libellum vel precarium. ut no. C. de sacro. ec. l. ut inter. Ingres. r. et io donec durat ius refutationis durabit ius acceptoris. ff. de pig. l. lex vectigali. quero tres sunt habentes feud. unus donat alteri partem suam et postea alius fit inobediens an solus donatarius partem habebit ingressum an uterque. et Bal. dicit quod solus donatarius pro tota ter. l. et pro eo adducat plura ar. de quibus tangitur j. ti. de eo qui fi. fecit agna. ¶ Quero quid si illi agnati qui non consenserunt alienationi sint heredes alienatoris an poterunt revocare feu. alienatum et dicit And. de isern. quod non. quia licet istud feu. tamquam primum debeatur agnatis ex providentia primi acquirentis adeo quod ipsi possint in eo succedere etiam si non sint heredes agnati mortui. ut. j. in ti. an agnatus vel. tamen qui sunt heredes removentur a revocando ex alio capite quia tenentur obtemperare facto defuncti. l. cum a matre. C. de rei vendi. facit quod dixi. s. de suc. feu. § hoc quoque. an agnatus feu. posset alienare consentiente domino absque consensu filiorum ipsius alienantis. et dicit And. de isern. quod sic dato quod intelligatur acquisitum pro se et heredi suis: etiam si non dicatur: ut j. ti. de duo fra. a cap. investi. c. duo fres et ff. de proba. l. si pactum. immo plus dicit ipse quod etiam si investitura diceret expresse et heredi. suis quod nihilominus posset vendi sine consensu descendentium nam illud quod acquiro possum pro libito alienare. ff. de acq. rer. do. l. quod ratione. § hoc quoque. Item quod cum prohibitio fit facta solum in feu. paterno videtur esse permissa in novo. ff. de iudi. l. cum praetor. facit quod no. l. d. § i. de suc. feu. in gl. magis idem dicit ipse si investitus adduceret pro heredi. suis ex corpore suo legitime descendentibus. secus autem si expresse appareret vel probari possit quod dicta investitura etiam fuisset facta contemplatione filiorum quia tunc filii praedicti admitterentur ad petendum cum patre vivo. l. si C. de impub. et aliis substi. et tunc pater non posset disponere de ea parte ar. s. de suc. feu. l. pat. et l. pe. s. de reb. alie. non aliena. facit quod dixi l. c. si vas. s. si de feu. fue. contro. et l. c. pe.

Sed inter. Ja. de bel. intellexerit istum tex. ubi ait. hoc modo scilicet quod quotiensque est controversia inter do. et vas. si quidem dicit se vasallum de eo feudo de quo est contentio non debet investiri nisi causa sit finita si vero dicit se vasallum de eo feu. de quo est contentio et de alio feu. qui de his domino non facit controversiam et de illis debet investiri aut etiam de aliis facit controversiam et tunc de nullo debet investiri nisi omnis causa sit finita et ad hunc suum intellectum adducit s. de contentione inter me. et do. de pos. feu. me. c. i. l. si. Sed ad quorum Bal. dicit quod alia est intellectus huius litterae scilicet quod investitura verbalis debeat omnino fieri licet investitura realis non debeat fieri lite pendente. et non debet quis cogi ad tradendum causam rei litigiose pere. C. de execu. rei iudi. Sed investitura verbalis fit quia per eam constituuntur pares ipsi quasi possessionem iurisdictionis eum aliter non appareat de corpore iurisdictionis sed iste intellectus non videtur quod plene satisfaciat ad declarationem huius litterae secundum Alua. io dicit ipse quod si bene vis istum tex. clarius intelligendum et habere in se bonam rationem decidendi. et figurare debes sic casum istum hoc modo. scilicet quod mortuo domino feudi comparuit coram successore domini mortui vasallus alias investitus petens a successore renovationem investiture sicut ipse de iure tenetur ut s. quo tempore miles. c. i. et l. c. i. l. fin. que fuit. pri. cum heredibus. amit. idem successor dicit quod non vult eum investire et negat ipsum esse vasallum de eo feudo. vasallus replicat et dicit quod debet sicut de suo feudo investiri eo quod alias per predecessorem fuit investitus et postea de causa cognosci. dubitatur coram quo iudice debeat cognosci et determinari ista talis controversia orta inter dominum et vasal. et videtur quod coram paribus curie. et hoc vult iste. § sed pen. Sed l. fa. i tex. ubi dicit et c. quale erit officium illorum parium in decidenda predicta controversia. Respondetur quod si iste vasal. est vasallus de alio feudo quod teneat pacifice ab eodem domino sine controversia quod tunc debet incontinenti cognosci quod sit suum rectum feudum. et quod no. de quo ostendit investituram factam a predecessore. et si ex dicta investitura apparet esse feudum rectum tunc debet incontinenti investiri a domino de dicto feudo recto de quo vasallus debet fidelitatem iurare reservato iure cognoscendi postea de causa principali utrum valuerit investitura facta vel non et hoc vult dicere iste tex. usque ad ver. sed si nihil convicto. d. c. i. in fi. ar. ver. si constiterit ubi est similis casus. Sed subsequenter instatur hic i. d. ver. sed si nihil et c. quid erit si iste vasallus non recognoscit aliud feudum a dicto domino nisi istud de quo pendet dicta controversia. et videtur quod etiam isto casu similiter est ventilanda causa hec quia similiter iste vasallus debet investiri postquam constat de investitura facta a predecessore. sed non iuramentum fidelitatis debet differri ad instantiam domini donec de principali causa cognoscatur quia tunc videbimus utrum sit postea investitus hoc est utrum debeat recipi ad iuramentum fidelitatis si vero iudicabitur quod valeat tunc iurabit ipse vasallus fidelitatem et hoc vult iste tex. hic in fi. in d. c. i. ver. sed landatum ubi ponitur idem casus. Et ita debes vos intelligere ad hoc ut isti casus uniformes habeant eandem decisionem. ibi sit vasallus et quod teneat aliud feudum ab eodem domino de quo nulla controversia ibi indubitanter moveri potest hic respondet quod sine dubio iste vasallus predictus possit hoc petere ut prius investiatur de feudo sua petitione debet prius cognosci an sit feudum rectum vel non quia si ex investitura predecessoris apparebit feudum rectum debet incontinenti investiri de dicto feudo et ipse vasallus etiam iurabit fidelitatem antequam cognoscatur de ea principali si tenuerit talis investitura facta per predecessorem vel non tenuerit. Si vero ex investitura constabit non esse feudum rectum tunc non debebit investiri sed incontinenti cognosci de viribus investiture facte per predecessorem. ¶ Ubi ventilanda est. sub audi quia si apparebit feudum rectum debet vasallus incontinenti investiri verbaliter sed sine iuramento fidelitatis. sed postea cognosci de causa principali unde si apparebit ipsum fovere iustitiam debet recipi ad iuramentum fidelitatis et vasallagii. si vero constabit non fovere iustitiam. et tunc irritabitur omnis investitura et cum apparcat non esse feudum rectum tunc nullo modo est investiendus etiam verbaliter sed etiam immediate cognosci debet de causa principali. ¶ Nota regula quod pares curie sunt iudices competentes super causis que oriuntur inter do. et vas. occasione feudi ut hic et j. de prohi. feu. alie. per Frede. § pe. ubi plene per glo. de hac materia plene dixi. s. in ti. apud quem vel quos quod sen. termi. deb. c. i. et de contro. feu. apud pa. termi. et per In. no. et cano. in. c. ceterum de iudi. ¶ Nota quod si vasallus recognoscit a domino sine controversia aliud feudum quam illud super quo versatur quod si constat esse feudum rectum et adverte quod dominus qui non vult investire vasallum de recto feudo non potest cognoscere de alio feudo secundum Bal. in extrava. de pace constan. § si quis controversia ita. d. Mar. hoc secus autem si aliud feudum teneat sine controversia quia tunc licet investiatur verbaliter. tamen ad fidelitatem non recipitur et est ratio quia ratione feudi adiiceret aliquid punitive ut dicit glo. in. c. i. de contro. inter vas. et epm. Sed tu assigna meliorem rationem. quia non videtur ita fieri preiudicium domino expectando vasallum ad fidelitatem super feu. de quo dubitatur quoniam postquam est verus vasallus et fidelis de alio feu. quia quando nullo alio modo reperitur alias esse vas. et fidelis. ar. s. de contro. investi. c. i. § sed vero. ut est et alia ratio ne cursus temporis pendente controversia noceat vasallo. ut dicit Ja. ardiz. in ti. in. mo. feu. acqui. sub rubrica. si investitus est de suo feu. fact. l. ille a quo. § si ne testa. ff. ad turpil. Et per hoc potes nunc comprehendere que sunt ratio decidendi huius. § ad quem finem Obertus de orto motus istum intellectum sensisse ut Ja. co. ar. di. in summa in ti. quales iurare deb. vas. sub rubrica. de quibus non debent iurare fidelitatem.

B Non est consuetuda. In summa hoc intendit. De fellonia vel infidelitate sit pugna secundum leges lombardorum licet Mediolani non suet. h. d. Et premitte quod fellonia intelligatur eius committere quando perpetrant aliquod delictum atrox puta ut homicidium. ut. s. de pa. te. § i. vel lese maie. et ibi nota. vel aliquod detrimentum. ut. s. in ti. q. in pri. et dixi de pa. te. l. § si miles adversus de hac fellonia dixi. si de feud. fue. contro. c. duo sup ter. infidelitatem autem quis committit qui facit contra fidelitatis que describuntur. s. de for. fi. c. i. et de his satis per. s. q. mo. feu. ami. per totum. et de materia fideli. plene per Bar. in tractatu qui sint rebelles. hoc premisso nunc pone casum in terminis prout colligitur ex glo. hic posita in suo prin. ¶ No. quod supposita lege lombardorum pugna potest fieri de fellonia et

de infidelitate. et hoc est sensit. d. glo. hic posita que ad hoc alle gaunt. l. quicunque in ti. qualiter quis fidei. de. defer. facit. l. quicunque e. i. et sunt. t. l. fi. e. ti. verum autem de iure cõi ista pugna sit licita et permissa. vide diu. s. de pa. te. §. similes adversus.

¶ Quero cum glo. i. §. sed nunquid. utrum dominus contra vasallum committentem felloniam vel infidelitatem possit pugnam facere per campionem quem supponit loco sui ad pugnam faciendam an debeat necesse ut per se fiat. dic quod per se et non per alium nisi sit ecclesia vel pupillus vel comes prout est casus i. d. l. fi. et hoc volunt ista glo. usque ad ver. fieret autem. Et hanc opinionem sequitur doc. supposita lege lombardorum. Intelligas tamen quod et ultra istos casus q. s. expressi sunt in aliis casibus fit pugna per campionem de quibus diu. s. de pace te. §. si rusticus. et §. si miles. ¶ Quero subsequenter cum gl. cum quibus armis debet fieri pugna. et respondebat cum armis militaribus non autem cum fustibus vel lapidibus nisi essent testes qui inter se varia et falsa deposuissent. quia tunc unus eligitur per parte qui pugnam faciat et talis pugna fit cum fustibus solum ut in lombar. l. d. l. i. qualiter quis se defen. debet. in. l. mem. et d. l. si quis cum altero. hoc voluit gl. usque ad ver. eo modo. et de his plene vide in summa rosfr. de qua. s. de pace te. fecit mentionem in. §. i. ¶ Quero subsequenter cum dicta gl. quid si dominus committit felloniam vel infidelitatem adversus vasallum. utputa fornicando cum uxore vel alias graves iniurias sibi inferendo quas tamen probare non potest an poterit ipsum provocare. ut. s. dictum est. dicit gl. quod sic. nam vasallus et dominus ad paria iudicantur sed dominus provocat propter felloniam vel infidelitatem vasallum ad pugnam. ergo et contra vasallus dominum. ut. s. de for. fide. i. fi. adeo quod sicut vasallus propter felloniam privatur iure suo feudali. ita et dominus contra propter sui felloniam privatur proprietate. ut. s. si de feu. fue. contro. e. domino committente. et. j. ti. qualiter do. pro. pri. Et hoc volunt gl. usque ad ver. pro primo. et de. si. quibus diu. i. d. c. domino. ¶ Opponitur cum. d. gl. i. d. ver. pro primo contra supradicta quod immo dominus provocatus per vasallum ad pugnam non tenetur personaliter pugnare sed potest submittere campionem loco sui ut videtur probari i. d. §. si miles adversus. s. de pace te. ubi miles non provocatur personaliter ad pugnam nisi provocans sit eque miles et nobilis. Sol. dicit gl. quod hic loquitur de pugna que oritur inter do. et vas. qui ad paria iudicari debent. ut. s. dictum est. nec consideratur quod vasallus non sit miles de genere militari propter paritatem servandam inter eos prout in simili est diu. s. de lege corra. §. et eadem. Iurium vero loquitur de pugna que provocatur inter alios qui non sunt inter se domini et vas. sed an. de iis. quod est no. dignum. et per hoc est expedita. d. glo. usque ad ver. ita potest. ¶ Quero cum eis in decima parte quia hic appetit quod de iure lombardorum fit pugna propter felloniam et infidelitatem. an fit dare alios casus in quibus fit pugna. et respondet glo. quod sic utputa quando quis occidit alium intra tempus pacis vel etiam solum vulneraverit. Et vult per pugnam probare quod hoc fecerit ad se defendendum. nam et in istis duobus casibus fit pugna. ut. s. de pace te. l. §. i. et §. iii. Sunt et alii plures casus qui enumerantur in summa rofre. et de hoc diu. in. §. si quis alium. s. de pace te. ubi plene examinavi materiam presentem. ubi videatis et in remissionibus quas ibi copiose addidi.

r **I a morte.** Hoc intendit: Si vasallus non liberavit dominum a morte cum potuit feu. amittit. sed si eum a periurio liberare potuit et non fecit non perdit feu. ¶ No. quod licet vasallus non liberet dominum a periurio non propterea privabitur feu. Et quo infertur quod periurium non continetur appellatione mortis. non. n. sufficit ad feu. amittendum omnis occasio per quam vasallus videtur esse ingratus. ut. s. l qui. cau. feu. ami. circa prin. non. n. sufficit omnis causa et qua opinio vasalli est gravata. ut. s. q. fuit prima causa bene. amit. §. illud. n. ¶ Et hoc est volunt glo. i. hic posita que per hoc remanet expedita. ¶ No. quod qui non potest propter paupertatem adimplere promissa iurata non incidit in periurium ut hoc facit. l. si duo in. ff. de iure iu. quod est verum si ei non possit imputari culpa vel quia a principio tempore promissionis et iuramenti sciunt se impotentem ad solvendum de privile. credito. l. si creditores. Secus autem si casu fortuito redactus est ad paupertatem. ut. ff. de nego. ge. l. commodo habetur et ibi diu. l. c. Jo. et G. de os. ale. l. c. hoc in de iureiuran. et diui in. c. l. s. si de feu. fue. contro.

¶ Quero cum gl. i. in ver. et intelligas etc. an vasallus teneatur preferre salutem domini sui proprie saluti ipsius vasalli dicit gl. quod non nec ob. iste text. qui dicit quod debet vasallus liberare dominum a morte si potuit etc. quia intelligi debet si commode nam si non potuit commode facere non intelligitur posse facere ut. l. nepos proculo. ff. de ver. signi. similiter non ob. l. i. §. eo autem tecto. ff. ad sila. quia ibi loquitur in servo qui non debet preponere propriam salutem saluti domini hic vero loquimur in vasallo et est ratio differentie quia dominus habet maiorem potestatem in servo quam in vasallo. et hoc vult tota ista glo. usque ad fi. Ex qua non duas conclusiones veras. et prima est ista quod vasallus non tenetur salutem domini preponere saluti proprie. hanc eandem conclusionem firmat glo. s. qui. mo. feu. amit. in prin. et in glo. magna in fi. et doc. hic et ibi eam sequuntur et ii. l. hoc demum. ff. de opis liber. licet iurium videtur sentire gl. in. d. §. eo autem tecto. quam tamen non firmat sed in ar. inducit necte necte quia non est bona equiparatio de servo ad vasallum sed de vasallo ad libertum sicut diui. s. de consue. rec. feu. § i quibus in prim. nobili et in. §. similiter in. q. i. an liberto autem hoc clarum est quod non tenetur preponere salutem domini ut probatur in d. l. hoc demum in prin. ergo et in vasallo et per hanc conclusionem facit quod egregie disputavit gl. in. q. simili an vasallus debeat iurare contra se et determinat quod non. s. hic finitur lex in fi. Secunda conclusio quam colligo ex hac gl. est ista debet quod vasallus non tenetur ad prestandum fortia domino nisi cum potest ut probatur in hoc tex. et in gl. l. c. fi. s. an ille qui interfe. frat. do. et quid sunt pri. cau. be. amit. §. sed nec alia. et in. c. ii. an fi. cum ibi no. in glo. s. de feu. fue. cul. non amitten. in prin. et probatur in. l. oes. §. fi. ff. de re mili.

¶ De capi. corra.

¶ Continuatur ad primam precedentem rubricam hoc modo quia cum. s. tractatum est de quibusdam obligationibus quibus tenentur vasalli dominis suis. ut quod non possunt alienare feuda sine consensu voluntate ut probatur in. c. i. eiusdem tituli. Item quod teneantur dominos a morte liberare si possunt ut in. c. fi. s. ti. pri. sed quia est dare etiam alias obligationes in quibus occasione feudi vasalli sunt obligati coram dominis prout in ceteris capitulis editis per imperatorem corradum. idcirco ut predicta declaret subiungit predicta capitula. ¶ Quero quid sit differentia inter istum ti. et tit. s. de l. corradi. respondeo et dico pro intellectu huius quod tu debes scire quod in ordinatione antiqua omnes isti ti. incipiendo a ti. s. hic finitur lex inclusive usque ad ti. de natura succes. feu. exclusive comprehendebantur sub una sola rubrica que erat talis videlicet hic incipiunt consuetudines regni etc. et hoc ideo erat taliter rubricatum quia includuntur varie et diverse consuetudines et determinationes sapientum secundum varietates locorum ut patet quasi per omnes titulos insertos ut probatur quasi per omnes ti. i. scriptos usque ad dictum ti. de natura succe. feu. Iurium quia in istis variis consuetudinibus adducebatur sepe in medio una lex corradi imperatoris que est originaliter posita in libro lombar. in ti. de beneficiis et terris de tributis que videbatur astringere omnes cum esset imperatoris et circa eam oriebantur varie controversie et quia erat contra consuetudinem mediolani et ipsi nolebant eam tenere et ideo ut sedaretur dicta lex posita fuit supra scripta rubrica de l. corra. verum quia adhuc ultra dictam l. idem imperator fecit aliqua capitula in. d. materia feudali que non scripta sunt in. d. l. lombardorum sed pro capitulis allegabantur. que capitula quedam curie admittebant. quedam non secundum enim leges lombardorum capitula que addebantur ad aliquam l. non appellabantur lex sed capitulum nisi expresse diceretur prout probatur in lombarda in ti. de capitulis legis Salic. addi.

b **Ec sunt capitula.** Si vasallus a successore domini vel successio vas. ab ipso domino non petierit investituram infra annum et diem amittit feu. si dictum feu. erat talis nature ut iuraretur fidelitas. predicta non observantur Mediolani. b d. ¶ No. renovationem investiture fiendam vel per mortem do. vel per mortem vas. ut hic et in. c. i. s. quid fuit pri. cau. bene. amit. an prin. ¶ No. quod in materia feudali consuetudo

vincit legem neque tollitur a lege ut habetur in c. i. §. de feu. cognit. de qua materia dicatur ut ibi dixi nam imperator confirmat consuetudinem immutatam ad tempus anni et diei de quo dixi in d. c. i. §. que fuit pri. cau. be. amit. ¶ No. quod fe. potest perdi sine fidelitate constituta regulariter aliter secus quia feudum a fidelitate dicitur et ideo semper debet iurari fidelitas nec investiri debet vasallus qui fidelitatem recusat iurare nisi eo pacto acquisitum sit ut non iuret ut. §. per quos fiat investi. c. fi. et in gl. ii. hic et qua glo. colligit Bald. notabiliter quod feudum simpliciter concessum presumitur fore concessum ut prestetur fidelitas quia feum in dubio semper presumitur esse secundum suam propriam naturam nisi eius alteratio probetur ut §. qd sit investit. c. i. §. fi. et i capitulis corradi rarus. §. in. et si nulla appareret investitura. Bal. in l. i. in. xxx. q. ff. de rerum divisio. Alvaro. in c. figs p. rr. §. si de feu. fue. contro. Ang. consilio. cvi. incipit sanctissima l. quarta col. pa. consilio. lxxiii. incipit conditoris omnium in quarta col.

¶ No. secundum Bal. quod vasallus propter infidelitatem perdit feudum si domino placet alias secus. ¶ Et no. secundum Bal. quod filius presumitur heres in recipiendo. sed in dando non. sive prestando. et vide in l. si cum dotem. §. transgrediamur. ff. so. ma. et aute. si oes. C. si ut ab heredi se absti. in. l. nec. flavius. ff. de acq. heredi. propterea hic notabiliter dicit Bal. quod vasallo filio non currit annus et dies ita quod habet ditam se imiscerat propterea ille qui dicit filium privari feu. per lapsum anni et diei debet probare quod se imiscuit vel quod maliciose distulerit investire. item debet probare scientiam feudi et paterne mortis: licet enim filius ignorans sit suus heres et necessarius de iure civili quo ad iura. non tamen quo ad honera hereditaria. l. nam et em. legatum. ff. de legibus.

¶ Quero ab est an vas. in petenda investitura habeat necesse exprimere ista duo que hic narrantur in tex. videlicet fidelitatem polliceri et investituram petere et videtur quod sic si incipiat a pollicitatione quia casus ut est in isto tex. dum proponit pollicitationem et ita intelligatur gl. que hanc pec. tz. §. que fuit pri. cau. be. amit. in prin. Secus autem si incipiat a petitione investiture quia tunc illud solum sufficiat. nec est necesse quod polliceatur fidelitatem cum hoc de se includatur in petitione investiture ut tz gl. in. d. c. fi. §. per quos fit investi. et ita etiam tz And. de iser. ¶ Quero quid si administrator universitatis non petit investituram a domino a quo universitas tenebat feudum an privabitur universitas feu. et dicit Ja. ardiz. quod non. ar. ff. de bo. poss. l. in. §. a municipibus. post ponit hanc questionem inter q. mo. feu. amit. sub rubri. an vasallus universitatis in fi. ad quod facit quod dixi in. §. preterea ducatus. j. de pbi. feu. alie. p Fede. ubi innuitur quod saltem donec administrator extiterit quod universitas erit privata. quod no. in l. metum. §. animadvertendum ff. quod metus cau. et p cano. in. c. dile. el. ii. ex de sermona. et p Cy. in l. si quis in tantam. C. unde vi. et p Bar. ff. de penis in l. aut facta §. fi. et quod dicit Inno. in. c. cum accessissent. de constitutionibus.

Preterea. Istud est secundum capitulum corradi in quo disponit quod vasalli non possint alienare feuda sine voluntate dominorum quod si fecerint non poterunt revocare dictas alienationes nulla obstante prescriptione. h. d. usque §. ¶ No. et per corradum imperatorem fuisse inhibitam feudorum alienationem et prohibitam prescriptionem quod totum hodie clarius et seriosius extensum et punitum est per imperatorem federicum ut. j. de pb. feu. alie. p Fe. §. i. ¶ Quero gl. i. an vasallus possit pignorare feudum sine domini voluntate et respondet quod non quod postquam in genere est prohibita alienatio intelligitur de omni distractione que fit per vasallum sine pignorando feudum sive usumfructum in eo alteri constituendo vel servitutem imponendo ut alteri servatur. l. fi. C. de rebus alie. non alienan. et predicta probantur in. d. l. i. in prin. de pbi. feu. alie. p Fede. unde non potest vasallus conditionem feudi aliquo modo facere deteriorem sine domini voluntate et agnatorum ad quos quandoque feu. est reversurum ut. §. ex. primo in prin. sed bene posset facere meliorem ut. §. de investi. de re. alie. fac. §. i. et hoc vult ista gl. usque ad v. si nunquid. Quod dictum est §. quod feudum non potest pignorari intelligas verum quia transferatur possessio feudi in creditorem. secus autem si fit simplex pignoratio vel hipotecatio absque traditione possessionis quia tunc vasallus et hoc non incurreret penam nec intelligeretur alienasse ut probatur. §. callidis. j. de pbi. feu. alie. et dixi plene. §. que fuit pri. cau. bene. amit. §. fi. et in conclusione. xiii.

¶ No. subsequenter cum dicta glo. in. d. ver. si nunquid. utrum feudatarius possit feudum alteri infeudare et quod hec gl. amplissime examinat prosequitur istam questionem arguendo ad partes et tandem bene et eleganter determinando ideo non aliter eam recitabo nisi quod etiam ea concludo secundum veritatem videlicet quod vasallus possit dictum suum feudum alteri infeudare in totum vel in parte dummodo hoc faciat sincere et bona fide non in fraudem domini et agnatorum et non sub colore investiture precio accepto cum vendere disponat et dissimulet feudum. item debet infeudari equali persone prout ipse est et debet infeudare eadem lege qua ipse habet et non alia et ista est vera conclusio quam post multa hic firmat gl. sequitur doctores et probatur ista conclusio tam de iure veteri quam de iure novo et etiam novissimo prout patet in his iuribus videlicet. §. de contro. investi. §. fi. et qualiter olim feu. alie. po. §. i. et per quos fiat investi. §. sed et res. et si de feu. fue. contro. c. beneficium et de lege corra. c. ii. § similiter et j. de pbi. feu. alie. p Fed. §. callidis et in. §. illud quoque et per Lano. in c. ex transmissa extra de foro compe. et Host. in summa de feudis. §. qd hodie. et in Spe. de feu. §. quoniam. v. xxviii. et ibi Jo. an. et alii in c. ii. de feudis et l. c. que in ecclesiarum de constitu. Intelligas tamen quod ista talis infeudatio non preiudicabit agnatis nisi eo vivente ut dixi d. §. i. per quos fiat investi. in questione fi. Sed tamen adverte ad unum quod tangit gl. quod vasallus habet utile dominium et pro feudo agit rei vendicatione de hoc late dixi. §. de investi. de re. alie. fac. §. i. Tangit etiam ista glo. unum aliud videlicet de usufr. qui per do. etc. ex quo inferri potest quod usufructuarius sit dominus et habeat rei vendicationem s. actionem confessoriam ut in l. uti frui. ff. si ususfru. peta. de qua materia dicatis ut in dictis locis tangitur et ad hanc materiam plures questiones adduxi in. d. §. i. §. de investi. de re. alie. fac. ¶ Oppo. cum gl. in. quod immo prescriptio non potest obstare dominis revocare volentibus feudum alienatum ut probatur. §. qualiter olim feu. alie. po. §. porro. ubi patet quod dominus excluditur prescriptione longissima annorum. xxx. dicit glo. quod iste tex. debet intelligi de prescriptione longi temporis. s. x. vel. xx. annorum tamen que procedit cum titulo que talis prescriptio non obstat dominis ut hic et est ratio quia a prin. alienatio fuit nulla. unde non potest confirmari per hanc longam prescriptionem de longissima non intelligitur. quia per eam omnis tollitur actio. l. sicut. C. de prescrip. xxx. vel. xl. an. et licet ista prescriptio procedat sine titulo tamen quia est admittenda contra negligentes et ut dominia tanto tempore non stent sub incerto. merito statutum fuit ut per prescriptionem longissimam omnis sopiretur quodcunque controversia. Neque enim credendum est in dubio quod iste imperator corradus et imperator Fede. j. de probi. feu. alie. p Fede. §. i. voluerint derogare huic prescriptioni longissime et per consequens stat in hac conclusione quod iste tex. non intelligatur nisi de prescriptione longa non autem longissima et cum hac conclusione transit Bal. et Ph. de neap. eam similiter videtur sequi Jaco. de bel. Sed Pe. et Ja. ardiz. in summa in ti. qui. mo. feu. acqui. sub rubricella si. tenent et intelligunt istum tex. etiam de prescriptione longissima ut non obstet dominis et hoc per dictam. l. federici. que cassat omnes alienationes tam tunc preteritas quam nunc futuras. Item assignat rationem. quia sicut vasallus prohibetur alienare feudum. ita prohibetur pati prescribi cum in fraudem domini videatur fieri. l. alienat. verbo. ff. de verbo. sig. Item tenet hic Andr. de iser. per tex. in. d. c. i. circa. prin. in. ver. nos au. de probi. feu. alie. per Fede. qui dicit nullius temporis prescriptione impediente etc. et sic nihil excipit igitur etc. ff. de servi. rusti. prae. l. si servitus. Quidam etiam voluerunt dicere quod aut dominus fuit sciens et tunc sibi obstat exceptio prescriptionis longissime. aut ignorans et tunc nulla. et tunc videtur sensisse gl. j. in ti. quid iuris si post alie. §. i. Sed hec solutio videtur offendi per dictum. §. porro. In dubio est ad herendum glo. secundum Alvaro. cum melior tenus haberi non possit quam est gl. ordinaria ut ait Bald. de

natura succes. feu. et in l. ij. C. de sen. que sine cer. quan. p fe. et in l. fi. C. de pena iudi. Et hanc opi. gl. cōualido. qr si simili videmus et hodie hanc prescriptionē longissimam xxx. annoꝝ militare aduersus dños in materia feudali vt patet in c. sigs p. xxx. an. si de feu. fue. cōtro. vt in c. fi. de feu. da. in vice leg. cōmisso. que capla in suis casibus non sunt correcta vt ibi pꝫ licet alia glo. videat tenere contra. de suesti. de re. alie. fac. in §. qd ergo. ¶ Quero ab extra. an cōclusio quā tenui. cū glo. mag. vꝫ qꝫ vasallus possit feudū suū alteri infeudare etc. an habeat locū in feudo ecclesiastico et dicit Bal. sub dubio forte qꝫ nō pōt nisi de cōsensu plati fauore eccle. ar. et qr qd oēs tangit vꝫ ab oībus approbari. l. fi. C. de auc. prestā. et vt oīs amputet occasio malignandi vt in c. i. §. calidis. j. de prohi. feu. alie. p Fe de. vñ itelligat suprascriptā cōclusionē solum in feudo seculari. Sed Ja. de bel. in qui. feu. dare pos in prin. tꝫ contrariū equipans clericū et priuatū p ea que hic traduntur et adducit de. l. cora. §. ii. nisi feudū eēt decimale. quia tunc nō posset p not. in c. phibemus eē de decimis. et qꝫ no. xvj. q. ij. c. abbatibꝫ. et ad pdicta adduco qd dicit Spe. in ti. de pignori. §. i. v. qd de decimis et ita trāsit hic Alua. cuius dictū mihi verius vr. qr nō apparet rō diuersitatis itē qa nō versat hic piudiciū ecclesie. cū oīno resoluto iure datoris acceptoris ius resoluetur vt in c. i. de alie. feu. ¶ Quero iuxta pdicta qd si in inuestitura sit appositum pactū expssum de non alienando: an tunc vasallus infeudare poterit. et dicit Bal. qꝫ non ea rōne vt pactū aliquid operet ar. eoꝝ q̄ no. in l. sed et sigs. §. qsitū. ff. sigs cau. i fi. itē qr qñ phibitio noua addicit phibitiōi antique tunc hꝫ ampliare iuxta no. p doc. in l. i. §. itē nunciatio. ff. de opis noui nuncia. et in auc. de alienā. et emphi. §. sanctissimas. ¶ Quero circa aliū articulū pscriptionis qd si ista verba nullo obstante pscriptione etc. reperiant in aliquo statuto an p talia verba itelligat remota pscriptio lōgissimi tēporis. et dicit Bal. hic et i auc. quas actōes. C. de sacrosan. eccle. qꝫ sic ad qd facit qd no. in l. ij. C. ne rei domi. vel tēplo. et C. de decu. l. sigs decu. et de metallarijs. l. fi. et de fūdis limito. l. fi. ni Bal. loquit et ratiōes sue pcedūt qñ statutū dictat in actionibus psonalibus in quibus cū nō habeat locū nisi pscriptio lōgissimi tpis illa clausula non obstante pscrip. nō pōt itelligi de alia q̄ lōgissima alias nihil operaret cōtra q̄ vult Jo. an. in c. mandatū de rescrip. tamē pscrip. de cuius initio nō est memoria i contrariū nūquā vr exclusa Bal. in l. i. et in l. oēs C. de pscrip. xxx. vel xl. an. et l. i. C. ne rei dominice vel tēpl. Bal. i l. i. C. de ānali excep. vbi dicē pscrip. cētū annoꝝ in ij. col. Ang. in auc. vt de cetero nō fiāt cōmu. Bar. i l. ij. C. de fundis limito. li. xi. in l. cū sans. C. de agri. et cēsi. li. xi. Jo. an. in rubrica de feudis in ij. col. nā p hanc gl. inclināt doc. qꝫ exclusa pscriptione i dubio nisi subiecta materia aliud suadeat itelligat de pscriptione x. vel xx. ānoꝝ pa. in c. fi. de pscri. et Ang. i l. sigs decurio. C. de decurio. Ang. post gl. in d. l. ij. C. ne rei dom. vel tēplo. l. i. nemo pōt ibi. Jmo. ff. de lega. i. Ange. i l. non solū in prin. ff. de vsucapio. l. i. et de annali excep. l. i. oēs. C. de pscrip. xxx. vel xl. an ibi Bar. ¶ Quid aūt si decā verba pferant a cōtrahētibus vel a testatore qd opatur dicit Bar. qꝫ renunciatio huius exceptiōis non valet cū sit excep. odiosa. Bar. in l. i. i fi. ff. de vsucapio. in l. nemo ff. de le. i. Ludo. i rubrica de arbitris in xij. col. pa. i rubrica de pscrip. Bal. i l. centurio ff. de vulg. et pupil. i fi. i rubrica quas actiones in iij. col. C. de sacrosan. eccle. Bal. in l. i. xi. col. C. de sūma trini. in l. ij. C. de edil. ac. in l. pacisci ff. de pactis i l. ij. de cōstituta pecu. i fi. i l. fi. §. fi. C. de tē. appe. Ang. d. §. qd si ita l. i. qꝫ si nolit. ff. de edil. edic. et tꝫ Bal. hic et Alua. pa. i c. cū nō liceat i v col. de pscri. Ang. et Bal. i l. itē illa. ff. de cōsti. pecunia et dat cautionē Ange. i l. cū stipu. si mihi a pculo. ff. de v. ob. Bal. i l. ij. C. vt in posses. lega. Ludo. i dicta rubrica. Contra. tñ qꝫ possit renunciari pscriptiōi tali tꝫ Bal. et Jmo. in d. l. nemo pōt Bal. et Ang. in l. i. C. ne rei dominice vel templo. Bal. i

rubrica de cōsti. in iij. col. ¶ Quero qd si ille q emit a vasallo feudū bona fide vendat postea secundo emptori. et cum feu. similiter bona fide an iste secundus emptor poterit pscribere et spacio lōgi tpis x. vel xx. ānoꝝ et dicit Jac. ar. dicꝫ qꝫ sic ar. ish. de vsufru. §. si tñ et l. qꝫ aūt. ff. de libera. cau. §. sigs sciens in fi. lex enim federici et ista prohibet prescriptionē fieri ab emptorē q emit a vasallo. nō aūt si alius vendat et ñ vasallo sm ipsum. facit qꝫ solet tradi l. ii. C. de vsucapio. p emp. ¶ Quero psupposita suprascripta cōclusione qꝫ prescriptio longissima currat cōtra dñs que ro an talis prescriptio incipiat currere et viuente vasallo alienatore et dic qd sic sm An. diser. et est rō qr cū vasallus alienauit incontinenti amisit ius suū. vt. j. ti. p. c. i. in pri. ergo actio incōtinenti icepit cōpetere dño et p consequens prescrip. currere. l. i. C. de annali excep. in fi. et. j. q̄ fuit pri. cā bene. amit. in fi. item pbatur a simili qr si dictū feu. est paternū posset incōtinēti vendi p filios vt. j. si de feu. fue. contro. c. titius et per agnatos vt dixi in. §. fi. j. q̄ fuit pri. cā. bene. amit.

Similiter. In sūma hoc intēdit Vasallus qui nō associat dñm suū pgentē cum exercitu cum rege romā debet cōtribuere in adiutoriū ipsius dñi denarios. xij. de modio si est in lōbardia. si vero est de alamania vꝫ cōtribuere tertiā partē fructuū eiusdē ānii. h. d. ¶ No. qꝫ vasalli teneant pstare adiutoriū dñs suis in associando iperatorē accedentē cū exercitu Romā p suscipienda corona iperij vt hic et. j. de pace iura. fir. tenē. in fi. Jdē dicēdū vbicūqꝫ facere exercitū contra hostes iperij et populi romani vt dix. j. de natura feu. c. i. vel vbicūqꝫ i dicta publica expeditione vt. j. de phi. feu. alie. p Fede. §. firmiter tenēt quoqꝫ vasalli adiuuare dños guerrā facientes iuste vt dix. j. hic finit lex et. j. de no. fideli for. circa mediū nō aūt pp iniuriā priuatā coꝝ. facit. §. preterea. j. que fuit pri. cā bene. amit. sm And. ¶ Sed an suis expensis teneat vasallus sequi dñm suum ad exercitū dicit Spe. in ti. de feudis §. qm ver. xxij. qꝫ attendit natura feudi. si hꝫ feudū pingue dñs non tenet sibi facere expensas. ff. de opis liberto. l. fui victu. c. cū ab oī de vita et hones. cleri. si feudū est modicū et ipse vasallus paup. dñs vꝫ sibi subministrare expensas subiungit tñ Spe. vbi preme. v. xxiij. qꝫ si dñs vult ire ad ptes remotas vasallus non tenet secū ire cū exercitu. nisi et dñs talis solitus pugnare i partibꝫ remotis puta infideles vt rex francie nā tunc tenet ire sꝫ tñ et hoc casu tenebitur vasallo ad expensas i toto vel i pte arbitrio bōi viri et cōsiderata feudoꝝ qlitate. l. menta. §. fi. ff. de admē. lega. ¶ No. qꝫ pp varietatē locoꝝ possunt ex iusta cā variari cōsuetudines vt hic in l. fi. C. de test. et potuit eē rō motiua cor adi. qr in lōbardia cōtribuāt pecunie et nō in alamania qꝫ italici habundant plus i pecunia q̄ theotōici sꝫ Bal. sed hodie ista talis variatio sublata ē qr oēs vasalli tam italia q̄ in alamania ad equalitatem redacti alias coacti sunt aut ire psonaliter in exercitū aut mittere aliū pro se dño acceptabilē q eque bonus sit sicut ipse est. alias debet soluere medietatem redditus vnius anni ex suo feudo vt pbat in d. §. firmiter. Et hoc et voluit glos. hic posita. et ad hoc vide gl. i. j. de phi. feu. alie. p lotha. ¶ No. et hoc tex. collecta eē iponēdā rōe fructuū. et alibi dicit gl. qꝫ imponit rōe bonoꝝ et nō sm naturā psonarū vt. l. i. li. C. de apo. publi. li. x. de q̄ materia dic vt plene p Bart. et Bal. i l. fi. C. sine cēsu vel reli. et de execu. rei iudi. l. et et l. i pen. Et no. qꝫ solū fructus illius āni cōsiderant i quo iponitur collecta nō alioꝝ et fac sm Bal. hic tex. i l. si pēdente. §. cloacariū ff. de vsufru. et in hoc signate istū tex. ¶ Quero an vasallus pōt capi p debito dñi Bal. i l. liberti. C. de ope. lib. dicit qꝫ vasallus pōt cogi p capturam psone ad soluendū censum creditori dñi. quē vꝫ dño se opas arg. l. i. C. vbi de cim. vel cohar. et qꝫ no. i l. p herede sꝫ quidā tñ. ff. de acq. heredi. ¶ Quero an ex alijs causis teneatur vasallus cōferre tributa et dare in adiutorium dño suo et si dñs transitū faciat p loca vasalli. an vasallus teneat sibi

dare hospiciu et alia ad victu necessaria et iuvare ipsum. Item an teneatur conferre pro filia maritanda. et dicite scdm Bal. hic q vasallus no tenet dno qn maritat filiam nisi sit specialis consuetudo. In contrariu q immo tenet dno subvenire pro filia maritando tz Specu. in ti. de feudis. §. qm vero et nota. et scdm Host. in ti. de immunitate ecclesie. §. i. i. col. Ita servat consuetudo generalis qsi ubiq. et et dicit. d. Mar. in. c. i. §. an apud iud. vel do. qd feu. deb. terra. se consuluisse. q vasalli nedu pro filia legitia sz et pro filia spuria dni maritanda tenet qsi quemadmodu pr tenet prestare alimeta filie spurie de iure pontificali. c. cu haberet in fi. de eo q duxit in matrimo. Ita tenet et eam dotare scdm Bar. alias Bald. in auc. ex complexu nefario. C. de incestis nup. lz no debeat tanta dos constitui spurie sicut legitie vt scrim Bar. in. l. fi. ff. de his qui vt indi. Nec ob. l. vxore. §. pr. naturalis ff de leg. iii. et ibi Bar. ubi pr no tenet dotare naturalem vel spuriam qz istud hz locu qn filia spuria vel naturalis hz aliunde. vn se alat. secus si no hz aliunde scdm Bal. in l. mr. C. de iu. do. Ite an pro filio dni doctorando vxorando vel milite faciendo conferre teneat. Ite an pro dno redimendo si captus e. Ite si dns vult emere aliqua terra. an in istis vel similibus casibus teneat vasallus ad adiutoriu prstandu. et dicit Bal. q no nisi sup hoc eet spalis consuetudo ar. l. fi. C. de pac. conventis. Sed de his post Spe. in ti. de feudis. §. qm vero. et no. et p Jo. an. ibi plene. que omnino vide qz limitat Spe. i pluribus et p roff. i libello i tractatu officiorum et p Ja. ard. in ti. qualiter inves. vz vas. sub rub. fi. ubi dcm Goff. replicedit i aliquibus et videte q dixi. s. i preludus huius comenti i tractatu homagij.

Et interim. Ecclesia privat feudo p culpa plati et amittit feudu suu donec vivit platus sz eo mortuo revertit feu. ad successore. h. d. ¶ Not. ex isto tex. q ecclesia et eius platus et clericus pot recognoscere feudu a laico vt h et i. c. ceterum ex. de iudi. et ibi p Inno. et c. i. i. §. veru de sta. reg. li. vi. et dixi late. s. de statu. et consue. contra lib. ecclesie. §. statuimus. ¶ No. scdm glo hic positam casu mirabile i quo ecclesia patitur dann pp culpa plati et hoc opat natura feudi. que e q pp culpa vasalli commissam contra dnm revertat feudu ad dnm vt salte hac habeat sue iniurie vltione vt. s. q fuit pri. ca. bn. ac. amit. i fi. Suadet et favor dni vt ex igratitudie vasalli adimi possit feudu datum ecclesie vt. C. de sacrosan. eccle. l. iubemus nulla navem in fi. veru tm favor ecclesie hoc opat vt post morte ipsius plati delinquentis revertat feudu ad ecclesia et ad successorem i dicto beneficio et hoc volunt gl. vsq ad versi. sz num qd et c. Et ex pdictis collige q et delictu plati in faciendo pjudicat ecclesie qd pz qz hic pp delictu suu commissum in dnm privat feudo qd est contra regulas iuris q volut q pp delictu plati in committendo no fiat pjudiciu ecclesie sz solum in obmittendo vt no. i. c. ii. ex de dona. et est casus. xvi. q. vi. si epm. et in. c. cu venisset de iudiciu. Sed potes dicere q hoc no sit dannu ecclesie si id qd platus vivens dz hic hz dns i que delinquit p Dy. in. c. delictu psone de re. iur. li. vi. Nec vr extraneu q et stet p tpe privatio et postea recupet. qz videmus et in dno laico iterdu hoc accidere vt s. hic finaliter. §. i. et de hac qone p Jo. an. in addit. Spe. in ti. de feudis. §. qm vero. ir. qrit et p Bald. in pambulis feudoru i fi. vbi dicit qd hic solus pelatus delinqt atio solu sibi non ecclesie preiudicat et solu in vita sua. Ibi feudu ad dnz. Vel aliter dicit h Bal. et tenent alii hoc pvenire ex natura feudoru q est vt p felloniam amittat feudu io cu ecclesia capit re in feudu dz intelligi debere cu onere suo. et scdm natura sua. et io deberet esse sine feudo sz favore ecclesie hic approbat coradus qd solu privatio stet in vita plati committentis felloniaz postea ecclesie restituat. Crederem tn posse agi contra heredes pelati vel bona siqua dimisit p emenda danni dati ecclesie si qd habuit ex quo caruit feudo i vita eius ut tano in. c. ex psentiu ex. de pignori. glo. i. c. placuit. i. q. xvi. q. iii. si non haberet herede vel bona stet ecclesia cum dano qd venit ex natura rei contra committentes feloniam et hoc pbat iste tex. cu loqr de abbate cu neq pprin hz neq here-

de. c. cu ad monasteriu de statu mona. hz in. c. ii. de testa. io dicit hic An. q p feloniam mariti vel negligentia in non parendo leg feudoru et ipse et vxor amittut feu. verum q vxor habebit recursu contra bona viri si sint aliaoqui sibi pvidet vxor. Si tn pelatus no esset solvendo tunc vult an q debet restitutio contra caducitate ipsi ecclesie idez dicit in pupillo. et notate qz e magna restrictio ad tex. nrm et certe cu lz tex. vt dixi exeplificas de abbate contra iu imat. claru e enim q abbas nihil proprii hz cu sit vt monachus. c. fi. de simonia et prime dixi et io dicit p hunc tex. Bal. in. l. execuotre. C. de execu. rei iudi. i fi. col. q delictu regis pp q privandus est feudis no preiudicat regie dignitati in ipsis feu. ¶ Quero cu. d. gl. qd si aliqs committat delictu i psonam regis ex quo delicto veniret feudo privandus si recognosceret feu. ab eo rege veru postea ille pmovet od pelaturaz ipsius ecclesie q est feudataria illius regis offensi an eo plato vivo sicut h dz debeat ptinere feu. ad rege et h glo. similiter no respondet vnde tu dic q scdm doc. dolus commissus ante madatu no nocet dno vt pbat. ff. de excep. doli. l. si procurator egit. et ff quoru legatoru. l. i. §. q aut pector. et p hac determinatione facit. ff de noxali. l. in dilect. §. si extraneus et. C. de fur. l. apud antiquos. ff. mandati. l. si mandatero. §. in cuius. ex de excep. c. cu venerabilis. Putat Jac. de bel. q conventus seu capitulu dz ducere pelatu ad satis faciendu dno sic pr filiu alioquin privaret vt. j. de pbi. feu. alie. p Fe. §. insup et. §. illud quoq de quo debito cu non reperiat iure cautu et sumus in penalibus vnde succedit. l. iterpretatione. ff de penis. et i. a i peis de re. iur. li. vi. ¶ Quero subsequenter cu gl. qd si platus ecclesie a quo laicus tz feu. vt ab ecclesia culpa commisit pp qua si eet laicus pvaret p prietate feudi pvit pz. j. qualiter do. ppie. privar. an tnc dcat ecclesia privari dco feu pelato vivente sicut h dnt in casu contrario et hec gl. similiter no respodet. unde tu dic q sub hac qone sunt opi. na And. d. iser. lz q sic cu satis videatur idem eo q no iudicat ad spaira vt. s. de for. fide. c. i. i fi. et no. s. ti. pri. c. no e. idem lz Ja. de bel. et Huc. de nea. vi viteri ecclesia privetur pprietate feudi qz contrariorum eadem e disciplina. no sicut privat ecclesia vtili dominio pp delictu plati sed restituit postea ita et contra pvabit directo dominio lz postea restituat ar. ff de pen. l. pop. §. lz his. et de institu. l. sed et si pupillus §. si institutione. In contrariu sunt e Pe. de cer. et Bal. h videlicet q ecclesia no amittat pprietate et vivente pelato vel lisque. ptio qz no e iure cautu ergo stat regula q delictuz persone no preiudicat ecclesie vt pz in simili in. c. cu venerabilis ex de excep. Ite qz cu h casus no sit coprehesus i consuetudine feudoru vti debemus lege scripta vt. s. de feu. cog. c. i. ate qn delictu e seperatu ab officio administrationis no dz nocere. C. de servis fugi. l. qcuq secus si sit puniti ita q no possit committi sine noie administra. l. polla ff. de his qui vt idignis. Preterea adducit p hac parte cu q no. per gl. a. l. metu ff q me. ca. et in. l. meminerint C. vnde vi. et siqa ob. cau. testa. l. si dolo. Sz mihi vr q prior snia sit magis pbabilis et conformis consuetudinib feudalib. Ratio per hac regula q per gl. ponit et ab oibus tenet vz q i hac materia feudali prio debemus considerare consuetudine si no extat debemus procedere de similibus ad silia. Secudo si no hemus in materia feudali simile tnc debemus recurrere ad lege scripta vt dixi in. d. c. i. et in glo. s. de cogni. feu. Sed in hac qone dato q no sit casus determinatus consuetudine feudoru cu hemus multa similia scdm q iudicare debemus vnde no e necesse q vadamus ad. l. scriptam. prio eni habemus tex. q indistincte privat dnz pprietate pter culpa commissa in vas. j. qualiter dns de ppie. privar. c. i. nec distinguit de quo dno an de laico vel de plato vnde intelligat de vtroq postqua no distinguat. aut si intelligas solu de laico dz extedi et ad clericuz per similitudinez vt s. dixi. hoc idem pbat in. c. dno committente. s. si de feu. fue. contro. Ite e et alia similitudo qn vas. no fac iusticia domino privat feudo ita et contra dominus pprietate vt. s. que fuit pri. ca. bene. amit. §. ite qui duo cu ibi no. Item probatur

ff. qd sit inuesti. §.i. et ff. de milite vas. q contumax est. §.i. ¶ Preterea postquã alia cõsue. h descripta est approbata vt delictũ vasalli plati pjudicet ecclesie et tñ hoc est ꝯ regulas iuris sed natura feudorũ hoc opaf vt. s. dictũ ẽ et h tenẽt oẽs doc. nõ video qre ẽt eꝯ platũ dñs pp delictũ suũ nõ debeat cõmodo puari cum cõsue. feudalis hoc disponat vt ista a pari iudicet. vt. ff. d for. fid. vbi hoc cõfirmo qa ẽt d iure canonico ista paritas attẽdit et approbata ẽ. xxij. q. v. de forma. et hec paritas est tãte potẽtie fm cõsuetudines feudorũ. vt qsi ad oĩa teneaf dñs vasallo ad que teneẽ vas. dño. adeo qd fm auctez glosatoris tenetur et dñs iurare vasallo fid. sicut eꝯ vt no. j. d pbi. feu. alie. i fi. l. ꝫ Istud d iuramento nõ approbet. ff. i. d. ti. d for. fidel. tamẽ anctas illiꝰ gl. satis pbat determinationẽ istã i hac pte i psenti qõne. Nõ ob. mõ ꝯria q delictũ psone nõ debeat nocere ecclesie ipsi plato delinqnti q donec viuerit seu intulatus erit puabit cõmodo et vtilitate postea restituet ecclesia sicut i casu ꝯrio. nã feudi natura hoc operat vt ecclesia lteri puet codẽ mõ et i isto casu cũ magis dãnũ sit hẽat dcã ecclesia i vno qm i alio. et sup reperio ẽt Bal. in fiñ ꝫ hac pte sentire ca rõne q ecclesia q est mater iusticie nõ dꝫ pati aliqd fieri ꝯ iusticiam in se vel in alterũ vt ff. d feu. alie. §. i. et ita dicit Bal. i pambulis suis q posuit in prin. libri iuxta fi. dicti. d hoc ꝯ. de. l. cora. c. n. §. i. et ibi no. et qd no. ff. n. pri. c. nõ ẽ. ¶ Op. ab ex q imo clericus nõ possit ẽẽ sub iurisdictiõe laici vt i. c. si diligẽti de fo. cõpe. So. fallit i re feudali. vbi rõne feudi est tunc d iurisd. laici vt in. c. verũ de fo. cõpe. De q materia p Inno. in. c. ceterũ de iudicijs. et dixi. ff. apd quẽ vel quos. c. i. ¶ Querit h And. feudũ est concessũ collegio ciuitati vel ecclesie supioris auctẽ. destruit collegiũ ciuitas vel ecclesia put no. Inno i. c. cũ ex iuncto. d heren. an feudũ redibit ad dominũ. dicit q sic nisi solũ ad tps esset destructũ vel ex cã trãslatiõ. c. pastoralis. vij. q. i. ¶ Quid si vna ecclesia hñs feudũ alteri vniaf. dic idẽ And. q trãsibit feu. a ecclesiã cui fit vnio. nisi ex natura vniõis. puta q vnit ecclesie mẽdicãtiũ. vel ex natura ꝯcessiõis feudi aliud appeat. puta q solũ ordini mõachorũ nigrorũ est feudũ cõcessũ postea vnit clericis secularibꝰ vel ordini albo. vide h And. q late pseqt. fac qd no. Panor. post Inno. i. c. dilectus de capel. mo Jo. an. i. c. recolẽtes de statu mo. Bal. i. c. trãslat. de cõsti. ¶ Quero ab ex qd si platus nõ petijt inuesti. j. tps debitũ. an puabit ecclesia feudo. et dicit Jac. ard. q nõ ar. l. iij. §. minimũ ff. de bo. pos. et ita dixit i ti. qui. mo feu. amit. sub rubricella an vas. vniuersitatis et c. ad qd fac qd dixi in. §. preterea ducatꝰ. de pbi. feu. alie. p Fe. platꝰ puabit donec iste platꝰ ẽẽt in beneficio p istũ tex. et p ea q dcã sunt. ff. an dissolutiõe collegij vel vniõe sed d collegio feudũ illi collegio datũ i reuertat ad dominũ sicut morte vasalli And. de iser. in hoc. c. i. in. xi. et xvij. col.

¶ De controuersia inter masculum et feminam.

Item sciendum. Si fuerit cõtentio inter agnatũ et filiã d beneficio agnato dicẽte feudũ filia negãte deficiente filia i pbatiõe. agnat. cũ. xij. sacr. aliisꝰ deferẽ iusiurãdũ. Si vero fuerit cõtentio iter dñm et filiã dño dicente feudũ ẽ filia negãte vel eꝯ deficientibꝰ pbatiõibus filie deferẽ iura. Si vo cõtẽtio sit iter dñm et emptorẽ feudi dño dicẽte feudũ ẽptore negãte dño deficiẽte i pbatione deferẽ iuramentũ ẽptori. Tamen qdã distinguere voluerũt. an magna ps corũ q vas. tꝫ in loco. vbi ẽ q venditũ est feudũ. tũc psumptio ẽ p dño ꝯ ẽptorẽ. alias ẽ ꝯ dñm p emptore. h. d. ¶ Pone casũ qtuor modis fm gl. i prin. est qm in duobꝰ vltimis exẽplis attendẽdũ. q ipsa femina tũ quã hñs dfuncti. pmo et ante oĩa dꝫ poni in possessionẽ bonorũ. et postea disputabit de iuribꝰ eã principalis. put dicit glos. et bene p. c. ij. ff. si de feu. fue. cõtro. et intellige q mittẽ i possessionẽ p offm iudicis fꝫ Bal. fac. l. cũ miles ff. ex qui. ca. ma. et qd no. Inno. i. c. in psentia ex de pba. et de hac materia plene tradit in. l. fi. C. de edic. diui. adri. tol. et dixi in. §. si tres. ff. d pace tenẽ. vnde idem operaf ex iustitia sui hẽdis qd operaf tabule testamẽti qd ẽ no. dignũ q filiꝰ magis venit ad possessionẽ cõtinuatiõe. quã ad aliqua nouã possessiõis ad emptionẽ vel petitionẽ vt no. ff. d suc. ab. ac sta. §. fi. et ff. d acqui. pos. l. cũ hẽdes. Nõ dico tñ q i substãtia possessiõis ñ sit noua possessio. fꝫ qd est eiusdẽ qlitatis posse cũ possessiõe pria nõ fingaf noua. vt. C. d vsuca. p here. l. nihil. h. d. tex. ff. ex qui. cau. ma. l. cum miles. et addẽ qd no. Jnno. ex d pba. c. i psentia. ¶ No. tex. q si femina dicat non ẽẽ feudũ et masculus dicat esse feudum q stat iuramẽto masculi itellige si masculus aliquã psumptionẽ p se habuerit. et oñ tex. nẽ simplr loqtur ibi masculo subaudi aliqd pbãti vel idoneũ qd moueat iudicẽ ad dãdũ sacrm. Na deficiẽtibꝰ pbatiõibus plenis bñ inde dꝫ dari sacrũ masculo q aliqd p se iduxit. secus si nihil p se induxisset. fꝫ si femina aliquã psumptionẽ hẽret tunc dareẽ femine sacramẽtũ vt dixi in. c. ij. ff. si de feu. fue. cõtro. i dubio preferẽ masculus et ẽ rõ pp antiquã possessionẽ. l. qda in suo. ff. d cõdic. istit. fm Bald. itellige q feudũ sit p masculos tentũ. facit. c. cũ de beneficio d pbẽ. li. vi. Itẽ itelligas ẽt in ij. et iij. casu h positis vꝫ qn cõtrouersia ẽ iter dñm et feminã seu iter dñm et ẽptorẽ. quia sẽp eũ decidit sacra illiꝰ q p se psũptiões induxit iuxta ea q sꝫ ipsi in. §. scim. ff. d cõsue recti feud. et hoc ẽt sentit glo. ij. h posita in fi. sm q p h remanet in pte expedita. ¶ No. ex isto tex. in fi. q ex possessiõe maioris ptis bonorũ existẽtiũ i certo loco i dubio insurgit ad cetera bona i eodẽ loco existentia psump. ad qd fac. ff. d contro. inuesti. §. hoc at. ubi rõe ptis p se psumit p residuo. sicut dicimꝰ in sili q rõe dua iurne soluitõis psumaf ꝯ soluẽtẽ ut ẽt hoc teneaf soluere i futurũ. l. cũ in rẽ. vso. ff. d usu. et. l. i. C. d fideico. et hoc ẽt sensit gl. fi. h posita in fin pn. q p hoc remanet expedita usq ad vsi. nisigd. et fac iste tex. in arg. ad qd nẽ an oĩa bona uasalli soluẽtis certũ censum intelligãt ẽẽ feudalia si nõ cõstat d qbus bonis soluaf q dꝫ distingui aut cõstat d maiori pte et psumendũ erit qd ẽt residuũ. alias secus fm And. de isec. p istũ tex. nisi ostendat fuisse feudi per ea q no. j. d pbi. feu. alie p Fe. in. §. illud. facit. ff. de act. emp. l. iutꝰ hẽs. sed de hac materia dic latiꝰ ut dixi. p. ff. si de feu. fue. cõtro. c. vnf. il prio fac. l. mon. ff. de leg. iij. et qd hẽ per cano. i. c. cũ ecclesia de cã pos. et ppri. et ex de religio. domi. c. cõstitutꝰ. et unde qd dixi. ff. qd sit inuesti. §. ij. ¶ Quero cũ gl. ij. in pn. qliter isti sacramentales iurare debent in fauorẽ masculi affirmatiuẽ rẽ esse f. u. et respõdet gl. q iurabũt asserẽtes illã rẽ de q pendet cõtrouersia esse feu. et ita ẽt itelligi dꝫ. d. c. ij. si de feu. fue. cõtro. et. j. de capi. q curiã uen. c. si cõtentio. q capl'a concordant cũ isto. c. i pria pte et hoc voluit ista gl. usq ad aliã partẽ quã. ff. expediui. Sꝫ tu aduerte q glo ista nõ bene loquit in eo qd uult qd sacramentales iurent pcise rẽ ẽẽ feudalẽ qm sufficit q iurent fm corũ ꝯsciã ita credere ẽẽ ueꝝ nã si deponerẽt de vitate tunc sufficerent duo idonei testes ut ff. si de inuesti. inter do. et uas. lis oria. c. ij. et ibi dixi et Ja. de bel. et bene iuxta ca q habenẽ in d. §. sacrm vasal. ¶ Quero cũ gl. in fi. h. sed nũqd. an distinctio posita h in fi. lre trahaf solũ ad casum ff. primũ qn cõtrouersia pẽdet iter dñm et ẽptorẽ an ẽt possit trahi ad primũ casũ hiꝰ. c. qn vertiẽ cõtrouersia inter masculũ et feminam et respõdet gl. q trahaf ẽt ad primũ casum q eadẽ cgnitio et psumptio q in ultio casu pt adaptari et ad primũ et p oĩa eadẽ naturã dꝫ sortiri l. fi. C. de cõm. pecu. et hoc uult illa gl. usq in fi. et q collige q ultia ps huiꝰ. c. q ẽ in h. qdam tñ et c. referẽ. nõ solũ ad tertia partẽ ueꝝ ẽt ad primã et de hoc Ja. de bel. sed an referaf etiã ad sedã ptẽ vꝫ qn do cõtrouersia est inter dñm et feminã et dic And. de iser. q sic et bene. qm tertia pars huiꝰ. c. hꝫ maiorẽ ꝯformitatem cũ secunda parte q cũ pria parte vnde si hec decisa qdã tñ et c. referẽ etiã ad primã partẽ qn est controuer

sia inter masculum τ feminā vt voluit ista gl. τ Jac. d bel. multomagis dz ēē trahi τ refferri ad secundā ptē qn̄ con trouersia est inter dn̄m τ feminā. ¶ Quero ab eē an p̄dā distinctio sit pbabilis τ recipienda τ dic̄ Jac. d bel. q̄ sic dicens q̄ credit q̄ inducat adminiculū τ p̄sumptionem vt deferet' sacrm̄ deficiente et altera pte maiori pbatione τ p̄sumptiōe. ß. d. Bal. dic̄ q̄ ē vnū integrale sic̄ vnū man sū tūc pcedit ista distinctio. ff. d vsuf. l. q cū edes τ qd no. ff. d leg. ij. l. vxori τ. l. pdius. §. pe. τ fi. aut sunt diuersa pre dia i pluribꝰ locis τ tunc q possidet vnū locū nō ꝑterea p̄sumptionē bz in alio loco quē nō possidet ar. ß. d lege co ra. c. ij. §. ex eadē. verūtamē glo. fi. ß posita vē simpliciter assentire istā distinctionē eē admittēdā vt soluat līaz ꝗ̄tuz ad p̄sumptionē inde sumēdā vt. ß. dixi τ ita pertransit etiaz And. p. d. §. cum autē. ß. de controuer. inuesti.

¶ De ꝯtro. inter dominū τ emptorē feudi.

¶ Cōtinuat. qr. ß. n. pe. τ fi. determinat vnā q̄ōnez inter dn̄z τ ēptorē feudi. vn̄ supra īde occasiōe subijcit ß rubricā generalem de cōtrouersia inter dn̄m τ emptorem feudi.

d Omino. Casus. Si vasal. p iuramētum suū affirmauerit vēdidisse feu. tā quā ꝓpriū ignorās eē feu. pōt illud recupare ab emptore soluto interesse. si ꝯ soluto vas. emptor elegerit illud potiꝰ tradere dn̄o agenti τ tūc nō poterit emptor pe tere interesse. h. d. sm̄ itellectū gl. τ bene. ¶ No. q̄ ignorā tia facti pbabilis excusat vasallū alienātē a puatione feu di vt ß τ in. c. si vas. feudū. ß. fi d feu. sue. cōtro. Ex qbus īferē ex isto tex. valde singularē nōbilē limitatio ad oīa iu ra q̄ volunt q̄ per alienationē feū īcōsulto dn̄o ꝑiat feu du dn̄o vt dixi tex. ß. q̄ fuit pri. cā be. ami. i fi. c. i. d vas. q ꝯ ꝯsti. lotha. feu. alie. i. c. i. τ in. §. d pbr. feu. alie. p lotha. τ de pbr. feu. alie. p Fe. qm̄ ista iura oīa dn̄t itelligi qn̄ vē ditio est fcā sciēter secus at si ignorāter τ hanc limitatio nē colligit glo. fi. §. fi. ff. d lega. ij. τ dixi in. d. c. si vas. el. ij. ¶ No. q̄ emēs feu. a vasallo ignorāte bz electionē vel re stituēdi dn̄o agēti quo casu nō cōseq̄r interesse. vel vasallo si vult cōseq suū interesse qd itelligas vez si ēt ip̄e emptor fuisset ignorās. sz qn̄ emisset sciens illō eē feudū nullo mō cōsequerēt interesse. vt in. d. c. si vas. τ in. l. vēditor. C. d re scin. ven. τ pbat. §. de pbr. feu. alie. p Fe. §. i. ¶ No. be ne q̄ nō dic̄ tex. voluerit. sz dicit iurare potuerit. qr si esset in eius arbitrio plerūq̄ ignorare se iuraret qd sciuit τ da ref via periurij qd fieri nō dz. l. ij. C. indr. viduit. tol. τ no. qd sic deferē sibi iusiurādū si re ꝯa fuerit ignorans τ pro bet vel si p eo ē p̄sumptio alias secus qm̄ si eēt sciens non dz sibi deferri iuramētū. c. i. in prin. ß. de cōsue. recti feu. Et sm̄ Bal. nō h. iuj. tex. valde singularē q̄ i oībus alie natiōibꝰ i qbus alienās cadit a iure suo dz intelligi i scien te. secus in ignorāte rei alienate. fiss distinctio fit. ff. de leg. ij. l. fi. §. fi. ¶ No. sm̄ Bal. mirabilē tex. circa electionez q̄ dat reo cōuento vt possit restituere rez actori vel datori suo. τ rō ē. qr per hoc euitat oē dānū. fac. qd no. ff. d pac. l. si cū fundū. τ. ff. de alie. iudicij mutā. cā fac. l. cū mutes τ ex hoc īferē q̄ lz dn̄s directū dn̄iuz p̄uemat habentez vti le nō pōt restituere rez habēti vtile dn̄iuz. fac. ff. d excep. do. l. si opera. τ d pen. l. pcurator in rē suā. τ de hac materia vide casum singularē in. l. fi. ff. de trans. vbi ēt de debitor pt soluere cedenti apud quē nullū ius remanserat. ¶ No. ß in fi. qd per verbū vēditiōis oēs ꝯcꝰ alie. cōtinent. τ hoc iō q̄ phibitio ē fcā rōe rei. Idez dicas si rōe persone vt no. gl. in. l. ij. C. de vsucap. p empto. Secus at si fcā ēēt rōne modi vel forme. vt no. in. l. fi. C. de p̄dijs curia. lib. x. Ita Bal. h. ¶ Quero cum gl. a quo genere actiōis agat iste dn̄s cū emptore pūt dic̄ iste tex. in prin. τ respōdet gl. plu ribꝰ modis itelligēdo. In p̄. n. dic̄ q̄ agebat rei vendica. Et i hoc bene dic̄ glo. qn̄ putat se posse pbare d suo dn̄io directo qm̄ semper remāsit apd eū vt. ß. d inuest. d re. alie. fac. §. fi. ß rei ven. bēt. vt. l. in rē. ff. d rei ven. τ in. l. i. §. fi. ff. si ager vecti. Sed q̄ de facili nō ē pbare dn̄ium eē ꝯsiliū q̄ potiꝰ agat aliquo interdcō vel ex condictione ex qbus ānotat sola possessio. l. in q destinauerit. ff. de rei vē. τ ꝓpterea gl. tradidit alia remedia. vz q̄ dn̄s agat ꝯdictiōe descendēte ex cōsuetudine feu. sz hoc non est tutū itētare ꝓpter generalitatē cū habemꝰ legē spālez super hoc di sponente. vt seq̄r quā itentare meliꝰ est sm̄ And. de iser. τ de hoc tāgit per gl. §. de capitane. q curiā ven. c. fi. τ pro tanto subiungit gl. q̄ agat ꝯdictiōe ex. l. ipcriali. §. d pbr. feu. ali. p Fe. Nā vbi nō ꝯstat in. l. noua quo genere actō nis sit agendū tunc est agendū ꝯdictione ex dcā. l. vt. ff. d ꝯdic. ex lege. l. i. τ per has ꝯdictiōes ānotat sola possessio l. i. C. de donat. q̄ sub modo. non at ꝓprietas rei vel dn̄iū per regulā qd nemo cōdicat ꝓprietatē rei sue nisi a fure vt l. si. ff. vsufr. quēadmo. cauea. τ hāc ꝯsuluit And. de iser. intentandā. postremo subiungit gl. q̄ intentari poterit cō dictio descendens ex. l. fi. C. d acq. pos. postq̄az iste ēptor habuit cām ab eo q p dn̄o se gerebat. vn̄ vas. vēdendo fi potuit dn̄m p̄uare sua possessione ciuili. lz trāstulit i ēpto rez possessionē naturalē. τ ideo dn̄s poterit illa recuperare per. d. l. fi. Nec haberet aliud nōie pbare. nisi qd tenebat ab eo in feu. sm̄ And. Sed aduerte. qr. d l. fi. non hz ada ptat ad ꝓpositū spoliātis sm̄ Bal. vt. C. de agri. τ censi. l. si coloni in. ii τ ideo Pe. d ccr. reprobant in hoc istam gl. qr feu. tradēdo suā naturalē possessionē nō spoliat dn̄z q a diuersa genera possessionis sunt. l. naturaliter. §. nihil cōe. ff. de acqr. pos. τ ß pbat gl. in fin̄ in. l. i. in fi. ff. vsufr. quemadm. cauea. potes ergo dicere q̄ isto casu possessio sit iteruersa cū emptor non recognoscat possessionē a dn̄o. l. antepe. ff. q mo. vsuf. amit. τ hoc respectu posset gl. salua ri sm̄ Bal. τ de materia huiꝰ glos. vide qd plene dixi. ß. q̄ fuit pri. cā be. ami. §. nec est alia. τ qd hz i. d. c. fi. §. d capi. q cu. vē. ¶ Oppo. cū gl. in. qr imo ignorātia non excuset vas. vt hz i. l. nec supia τ i. l. regula. §. sed facti. ff. d iuris τ facti igno. cū si. So. itellige istū tex. qn̄ ignorantia est tolle rabilis. Secus āt si non esset tollerabilis vt qr ignorabat illud qd oēs de ciuitate sciebant. τ sic erat supina τ crassa ignorantia. vel etiaz facto ꝓprio. vt q ip̄se iam fuisset inue stitꝰ d eō feudo τ diceret se ignorare. q a tūc nō excusaret ut. l. pe. ff. d iuris τ fac. ign. cū si. l. fi. ff. p suo τ ß voluit gl. vsq̄ ad ꝯ. τ ꝯa sunt τc̄. τ eam sequūt doc. vel. tex. itelliga tur de ign. facti q̄ est tollerabilis non autē de ignorantia iuris qr oēs debent itelligere qd leges mandant τ sōlus ē crassa ignorantia ius ignorare hoc casu. l. leges. C. de le. q. qd est vez nisi de personis qbus licitū est ius ignorare sicut est miles ut. C. de iuris τ fac. ignor. l. i. τ minor. xxv. ānis. l. regula i p̄n. ff. de iur. τ fac. ign. ac mulier τ hoc vo luit ista gl. vsq̄ ad fi. quā oēs doc. sequūt excepto q̄ Bal. eā rep̄hendit i eo q̄ excusat militē τ feminā ab ignorā. iu ris. qr dicit ip̄se qd hoc nō vē vez est nō liceat eis ignorare iura ꝯctus. l. fi. C. d iuris τ fac. igno. τ. l. i. fi. C. d iure deli be. τ puto q̄ dicat vez in casu nr̄o qd probo alia rōe l iur iure. qr ista est regula q̄ nō subueniē mulieribꝰ errantibꝰ in iure nisi in casibꝰ expssis in iure vt in. d. l. fi. C. de iur. τ fac. ign. iste āt casus q̄ mulier feudataria excuseē ab igno rātia iuris si alienat feudū. nō reperiē expssus. ideo ēt i mi lite dico p eā q̄ dicit doc. in. d. l. fi. in prin. C. de iure deli be. p̄terea sicut rustici vadunt ad nemus p lignis τ mulie res ad ecclesias p indulgentijs ita debēt venire ad ciuita tē p cōsilio τ ita Bald. in. l. iuris ignorātia. C. q admitti. fac. gl. in. l. si duo i ꝯbo scire potuit ibi Laudo. ff. d acquir. her. τ fac. tex. in. l. dumus. ff. d tu. τ cur. dat. ab his. Imol. post. d. Ant. in. c. ij. de constitu. Lapus allegat. exxij. τ nō cundo p mendicata suffragia vbicunq̄ agit d rigore iuris cōseruando vel de forma adhibenda ad actū mulier τ ta les ēt a dānis non excusanē Bart. in. l. i. C. d iuris τ fac. igno. in cōsilio qd incipit maritus fcē hēdē vxorē. p tex. in §. pe. ibi in oi psona in auē. d heredi. τ falci. fac. gl. in. l. iu ris la. ij. ff. de iuris τ facti ign. gl. xxviij. dis. §. ignorantia. Pe. de ancha. cōsi. cccxxv. qd incipit In xp̄i τc̄. viso de

ligenter gl'a. vbi tz q si non potuit cõsulere piciores resti tuet i integrum ex cl'a generali. z Sali. in. d. l. i. Sali. in. l. pe. z Pau. z Ludo. in. d. l. iuris. C. q admitti. gl. i. ij. q. iiij. §. fi. Bal. in. l. fi. i prin. C. de iure delib. in. iij. q. Pe. de ancha. in. c. canonũ. §. sed h'go statuto cauet. de ẽstitu. fac. gl. in. l. vbi in prin. z ibi Ang. C. de edendo. q dicta debent ita declarari. z qõ no. Bar. i. l. i. §. nunciatio. ff. d opis noui nũcia. Sz q vas. nõ possit alienare sine cõsensu dñi ẽ p solẽnitate inductũ z p rigore iuris cõseruando in reuerentia dñi z p iure suo. ergo mulier ab hoc nõ excusa bit si dicat se ignorãtia iuris alienasse nisi p restõez in inte grum in casu quo dñi cõpetere multominus excusaretur mulier vel rusticus si nõ petijt inuestiturã. i. tps debitũ per iuris ignorãtiã gl. ẽ nobilis in. l. iij. C. d iuris z fac. ign. in l. si duo ibi Ludo. in gl. i v'bo. potuit. ff. d acq. h'ed. Bal. Sali. Pau. z moderni i l. iuris. C. q admitti. Imol. l. d. l. si duo dñi cõcludũt q i q̃stu lucro vt ẽ h'editas ascẽdẽtiũ nõ excusat' ignorãtia iuris. at ẽ z rõe p̃uatur miles ex sua ne gligẽtia i petẽdo inuestiturã lz h'eat modicũ plus tpis q̃ al ter vas. nõ miles vt. s. quo tpe miles. sz adhuc de minore. xxv. annis q puto q talis iuris ignorãtia ipsũ non excusa bit qn pdat sz poterit restitui i integrũ iuxta ea q̃ habẽtur i. d. l. i. d pbi. fue. alie. p Fe. §. pterea. fac. qd dixit Iac. ex di. i suma qui. mo. feu. amit. sub rubricella z ad hoc q pre dictus vas. ex cã resti. fac. gl. i. l. i. C. d pa. potesta. i. l. si ptem §. i. i v'. nõ vtendo ff. quẽadmo. fui. amit. Ang. i. l. fi. ff. si qs testa. liber. eẽ iussus fue. Spe. i ti. d p̃scrip. §. i. v'. pone colonus z vlgata theorica. Bar. post gl. i. l. i §. siqs ãt ff. de itinere actuq p̃ua. ¶ Oppo. cũ glo. fi. s istũ tex. i eo q tribuit electionẽ ẽptori restituẽdi fe. dño aut vasallo vẽdẽ ti ignorãter sz s d. c. si vas. fe. s. fi d feu. fue. pt. vbi idistĩcte restituit vasallo z nõ dño. So. dic gl. itelligẽdo dub'' mo dis z p'o q illud. c. itellr q distinguat fm formã h' tradi tam vel melius dic cõ q istud. c. intelligat fm determina tionẽ illius. c. vz q ẽptor indistincte dz reddere vasallo si vult z sequi ab eo suũ iteresse. sz si eligat velle tradere dño po ti'' q vasallo tũc nõ poterit cõseq suũ iteresse q ĩputet sibi q s volũtatẽ vasalli tradidit dño vnde culpa sua sibi pre iudicat. ar. l. si dictũ. §. si cõpromissero. ff. d euic. z h' volunt ista gl. vsq ad v'. sz qd q gl. sequunt oẽs doc. tenẽtes hãc vltimã lec. z h' ẽt dixi. s. in notabilib''. nec ẽ nouũ v; po steriores leges trahãt. l. nõ est nouũ cũ. l. seq. ff. de legib''. ¶ Quero cũ. d. gl. iuxta prie dcã si ẽptor restituerit dictũ feu. dño agẽti an vas. q ignorãter illud vendidit possit re cuperare ab ipso dño r̃ndet q sic p istũ tex. q vult q nõ in telligat aptũ dño qñ venditio ẽ fcã p ignorãtiam z h' vult gl. vsq ad v'. z dño zc. q̃ bñ loqt' sed tñ nõ itelligas q va sallus possit retinere sibi z rẽ z pciũ. sz tenebit' p̃ciũ resti tuere z poterit ẽptor s eũ agere ad repetẽdũ p̃ciũ. l. bona fides. ff. d ac. emp. fm Bal. ¶ Quero subsequenter cuz dcã gl. an q ignorãter vendidit possit recupare ab ẽptorẽ qd p'o scuit eẽ feudũ z r̃ndet qd sic z ẽ rõ q venditio fuit nulla ipso iure vt in. d. l. iperialẽ. j. d phi. feu. alie. p Fe. §. i. vnde poterit venire s factũ pp'uũ. l. quẽadmodũ. C. de agri. z cen. li. xi. z vẽdicare ab ipso ẽptore vtiliter agen do sicut si posset a quocũq alio possidẽte vt pbat. i. in tit. se. z. s. d succ. d re alie. fac. §. i. z nũc h'es expeditã totam gl. q̃ bene loqt'. ¶ Oppo. ab eẽ q imo nõ sit i electiõe em ptor sed iudex dz ferre s'niam aut ipsum cõdẽnãdo vel ab soluẽdo vt. ff. d iudi. l. d q̃ re z. l. vbi. So. fm Ia. de bel. dõm est q iudex dz ferre s'niam sz formã h' traditã z hoc facere dz auctẽ huius iuris cõsuetudinarij. opponit' s pre dicta q imo iudex dz se cõformare in sua s'nia ad cõclusio nẽ peti ipsius dñi agẽtis p. l. vt fundus. ff. cõi diui. z in. c. lz bel'' d symonia. So. ista regula de iure cõi. sed istud pce dit de iure cõsuetudiario fm Ia. de bel. ¶ Oppo. q imo venditor nullo mõ possit vendicare dato q vẽditio fuerit nulla. q ẽ nulla s'ctu transferat dñiuz l. i. C. de sufr. z. i. ff. d dolo z. l. eleganter in prin. z. C. d fide instr. l. s'ct''. ergo vtile dñium qd sibi cõpetebat trãstulit in emptorẽ z p con

sequẽs non poterit petere. So. p̃dicta habent locũ qñ do s'ctus ẽ pter legẽ sed h' loqmur qñ ẽ s legẽ. vt. j. d p hi. feu. alie. p Fe. §. i. z sic ipso iure nullus. vt. s. dix. z per cõsequens nõ trãsijt dñium. d. l. quẽadmodũ. vnde agere poterit. l. i. ff. si ager vecti. vel emphi. z. s. dix. ¶ Oppo. q ista electio sit frustratoria q ẽ verisimile q sp em ptor eligere dz vt restituat vasallo z nõ dño ad hoc vt pos sit suũ interesse cõsequi z dicit hoc ẽe verũ fm Ia. d bel. z fac. si ergo non faciat cõmuniter sibi electio q forte vellet aliter eligere cum dño suo z sibi iputet vt ar. l. si. ff. vsu z habita. z d reg. iuris. l. quod quis.

¶ De controuersia inter vasallum z aliũ de benefi.

¶ Continuat' ad prime p̃cedentẽ rubricã hoc mõ q ibi declarauit de controuersia vertẽte occasione feudi inter dñm feudi z aliũ non vasallũ possidentẽ dictũ feudum. sz q quãdo q vertit' controuersia inter ipsum vasallũ z aliũ qui similiter nõ ẽ vasallus occasione dic i feudi. ideo im mediate subiungit istam rubricã de controuersia inter va sallum z aliũ de beneficio.

a Im causa. Vasallus agere et conueniri põt z p feudo toto z p parte z cũ ẽt dño absente vsq ad finẽ pducere tãq pcuraz. põt quoq de feudo trãsigere bõa fide q̃ oĩa dz dñs h'ere rata ẽt si sibi postea aperiat' feudũ. h. d. ¶ Et p'nte pen dẽtia q iste t. intelligit' varijs modis pro fm Bal. vult q ea q̃ h' dicũt q dominus teneat' ratificare iudiciũ z trãsa ctionẽ fcãm p vasallũ absq fraude siue dñs fuerit p̃sens siue absens intelligit' qõ dñs sciuit vel quãdo vas. fecit suũ posse vt p'ueniret ad noticiã dñi vt q fecit ipsuz citari p̃su mit in dolo vt. C. d distrac. pigno. l. creditor. Sed And. d Iser. intelligit istã tex. put sonat. vz qõ vas. solus sine do mino vtiliter agat z cõueniat' respectu sui iuris vtilis q h'z i feudo. vnde siue pro eo aut cõtra eũ ferat' s'nia vt trãsi gat cũ aduersario sup suo iure vtili dz valere z tenere dũ mõ nõ faciat i fraudẽ z dñs teneat' h'ere ratũ nec põt infrin gere gesta p vasallũ q itelligit eẽ vez qñ dñs vellet ẽt ve nire z reuocare feu. ex p'sona vasalli. q decessit sine h'di b'' nã tũc poterit repelli p exceptionẽ rei iudicate vel tran sactiõis z ẽ rõ q sicut ista exceptio obstaret ipsi vasallo ita z codẽ mõ obstabit ipsi dño tũc agẽti ex p'sona ipsi'' vasal li z ex iure suo vtili z recõcilĩando cũ suo iure directo vel ad se reuertẽdo ar. l. i bys i fi. ff. d re iudi. Sed si dominus ageret reuocãdo dem feudũ nõ veniẽdo ex p'sona vasalli nec ex suo iure vtili sz veniẽdo ex p'sona p'pria z ex suo iure p'prio. vt q vẽdicare vult vincentẽ z possidentẽ dictã illã rẽ eẽ suã liberã z nõ eẽ feudalẽ. tũc ipse dñs bene poterit ex hoc capite venire z reuocare. nec obstabit sibi dcã ex ceptio rei iudicate vel trãsactiõis ẽt si seruisset z ẽ rõ. q nõ agit ex p'sona vasalli victi. sz de iure suo p'prio. vnde si pos set agere s vasallũ ex hoc capite nec repelli posset p ipsũ vasallũ. ita z codẽ mõ nõ repellit' p vincentẽ a vasallo vt pbat' i. d. l. sepe i fi. ff. d re iudic. z hec lectura ẽ verissima fm Alua. z subtilis z pbat' i hoc tex. in fi. dũ p̃supponit q feudũ aperiebat' dño z sic veniebat dñs ex p'sona vasalli. z fm hãc lecturã nõ obstãt q̃ dixi i. c. si vas. s. si d feu. fue. cõtro. ¶ No. q vas. h'z legitimã p'sonã cõp'h'ẽdi i iudicio p re feudali in agẽdo z i defendẽdo p iure suo vtili. z taliter dicitũ z s'nia z ide secuta erũt valida nedũ i p̃iudiciũ vasal li. sz ẽt dñi veniẽtis ex p'sona vasalli siue fuerit sciens siue ignorãs dũmõ nõ iterceßerit fraus aliq. nõ tamen intelli gas q ex h' fiat aliquod p̃iudiciũ ipsi dño circa suum di rectum dominiũ fm Bal. zcord at. s. d inuest. d re alie. fac. §. i. z in. c. si ita. feudum. s. si. d se. fu. con. z ibi dixi i. s. no. ¶ No. q vas. q nõ sperat d iure sui feudi i causa obtinere põt p trãsactionẽ sibi cõsulere qd itelligas nep si iuste z si ne fraude fiat timore litis z iudicij qd vere fiebat vel spera batur fieri absq aliq circũuẽtiõe vt h'. secus autẽ si fieret voluntarie nullla necessitate cõpellẽte vt q non esset p'missa

transactio incontinenti vas. incideret in penas statutas ad
uersus vasallos alienantes feuda de quibus.j.d.pbi.fe.ali.
p Fe.cum alias esset apta via fraudandi dictas constitutio
nes quod esse non debet.l.fcare cz ff de excusa.tu. Et dicit h Bal.
q i dubio ubi non appet an mala fide an bona trasigerit at
tendenda est natura cause e status.l.cu hij.§.sed cuz ler.
ff.de transac.l.pses.C.d transac.adde q scrip.in.c.si vas.
fe.si d feu.fue.ctro. ¶ No. quod trasactio non transfert pos
sessionez feudi si illud dimittit apud possessore cu quo tra
sigit tuc non intelligeret quodamo alienare.l.si p fundo C.
d trasac.q est singularis sm Bal.na i aliis ztctibus regu
la est in Zriu quod ille q dimittit re apud possidete vr tranl
ferre e alienare vt.ff.de rei ven.l.qda mulier.e.ff.d iure
dot.l.si sponsalibus. ¶ Uerum at id q recepit vas. noie tra
sactios censet feudu dicit gl.si h posita i si fin q no.per
.d.c.si vas.d quo dic latius vt ibe dixi.Z.si de feu.vas.ner
pel.fu.c.i.e in.§.qd g.Z.de inuesti.d re alie.fca. ¶ Que
ro cu glo.i.an dno presente possit vas. in iudicio coparere
p ca sui feudi e respodit q sic p istaz ler.do dicit e dno ab
sente ec. qsi iplacare velat quod ide iuris sit et dno psite e quod
hoc sit veru pbat rone q qn vas. est vere e recte inuestitus
p dnm e p vera inuestitura e non abusiua sm forma.c.i.in
pri.in.Z.qd sit inuesti.tuc ex hoc imediate cosequi hac aucte
e ptate q possit pbare d suo vtili dno quod hz in feudo e vti
liter agere in iudicio ac se defendere vt.Z.de inuesti.de re
alie.fac.§.rei aut e hoc volunt gl. vsq ad vsi.verificame
ec.qua declarat Bal.p similitudine q sicut aliqs fac ali
que pcuratore in re sua censet dare oimoda licentia expe
riendi nec reqrit aio licitu a cocedentis.l.sigs in re.ff.
d pcura.vnde cu vas.sit pcurator in re sua dumo ee fra
nis non hz amplius reqrere vt h e dic hic itellectu pbari ex
ipse in.d.c.si va. ¶ Oppono cu d.gl.Z pcedentia q imo
dudi.intentatu dno absente e ignorate no pindicet ipsi do
mino vt pbat in .c.i.Z.si vas.feu pue. So. dic q illud est
vez qn vas.vellet agere d euictioe Z dnm quo casu est ne
cess. q vas denunciet dno lite sibi mota.alias at si non de
nunciaret non posset postea agere d euic.vt ibi.d quo se remi
sit gl.ad ibi no.in.ij gl.dic an vas.d hoc ibi late dixi in se
cudo nota i. ¶ Quero cu gl.ij an vas.habeat vtile dnm
in feudo e respodet q sic ad similitudine emphiteote e su
perficiarij e eius q codurit re ad non modicu tps na ob isti
ales habent vtiles actione p dicto suo iur e remisit se gl.
ad ea q dixit.Z.d capi.cor.§ pterea in glos magna. vsq
ad fi. sz tu dic latius e melius put dixi e declaraui.Z.d in
uesti de re alie fac.§ i. vbi et explicaui oia q in dca suma
tanguntur. ¶ Oppono ab ec q si feu.postea aptat dno vt
h psupponit vr dicendu q gesta p vas.non habeat sibi pre
iudicare qn resoluto iure dantis ec. p l.lex vectigali de
pignor.cuius Zriu h dt. So.dic Bal.q h operat exceptio
rei iudicate vel trasactios q fuerut facte vel dic e melius
e r o est q dns venebat ex iur e psona vasalli vnde sicut
obstabat vasallo ita e dno q ex eius psona venit vt.Z.dixi sz
quid.d iser.vtru aut hoc idez sit censendu in emphiteota
e supficiario trasigentibus dic Bal.q no per.d.l.lex vecti
gali.nisi dns fuisset sciens e patiens ar.ff.ad macedo.l.
si filius facie no.in.l.quo.n.§ i.ff.re rata habe. Sz nunqd
dns pdet pprietate dic q non sz vtile dominiu quod pferi e ro
manet in possidente victore.e si possessio veniret ad tertiu
dns tuc poterit ea vendicare vt.C.d pscrip.xxx.annorum
l.sigs empt.e mitor q alij doc.d hoc nihil dicut. Itez quod
dic.d transac.intellige si transegit bona fide vt lra dic nam
d at psumat bona fides in trasigente.dico id esse iudicad
u sz statu cause na si dubius erat euentus litis psumatur
bona fides alias secus vt.ff.de transac.l.cu hij.§.sed cuz
e.C.e.l.pses.certu cuz q et i transactione pt comm
aus vt.ff sigd i frau.patro.l.i.§.vtru in fi.vbi si trasegit
in fraude patroni. ¶ Sz mirz est ponamus.n.q et ca tra
sactionis cessit possessioni feudi aliquo recepto e postea de
cessit sine hde ergo resoluto iure transigentis resoluetur
ius accipientis cuius Zriu h dt quare male respondeo.

Hic est ideo q res iudicata.e transactio pariunt exceptio
nem rei sue. Et sic sunt alterius nature q simplicis Zct
quod est nobile Sed nunqd hoc esset vez in emphiteota e su
perficiario transigentibus vr q non vt.ff.d pignor.l.lex ve
ctigali q: zpter hoc non pot aliud dici qua q sit spale i feu
do.vel dic ide in dno sciente e patiente.ar.ff.ad macedo
l.si filiusfamilias certa illud non iprobare ratificatione hoc zsensu
par e vt no.i.l.quo.n.§.i.ff.re ra.ha. ¶ Quero ab ec qd
si ex psona vincetis deuenit ad illud feudu ad manus tertie
persone an dns poterit vendicare ab isto tertio possessore
e dic Bal.q sic p.l.sigs emp.C.de pscrip.xxx.annorum.

¶ Quid iuris si post alie.feudi vas.feudum redemerit.

¶ Continuat hoc mo.Z.visuz est de alienatione feudi p
hibita zpter qua vas.feudo priuat ideo sequit hec rubrica.
qd iuris si post alie.feu.vas.feu rede.

PReterea h.d. Olim ante constitutionem
lotharij erat licitum vasallo alie
nare feudum.sed hodie non lz.e si postea recupe
ret id quod illicite alienauerat non tenebit p feudo sed ibit
ad dnm. Si aut voluntate dni alienauit vel aliter vendide
rit e id postea recupauerit non tenebit p feudo s. iure pro
prio si non recupauerit. Si vo dederit ad libellu dno vo
lente adhuc retinet. Si vo vas. recupauerit per libelluz
do retinebit p beneficio.sed si dno feudu refutauerit libel
lu e retinebit.h.d. ¶ No. quod alienatio in casu iure non p
missa fac alienate ledere in priuatione feudi. Quid ergo
sm Alu.h si et forma statuti dat certa sollenitas in vendi
tioe rei feudalis vel emphiteotice q non fuata annullatur
venditio.an tuc si Zfiat cadat quis pp hoc a iure suo e Bal.
q format hanc qone in.l.ij.C.d epis.aud.dic q non.q: ver
bu venditios absolute platu non coprehendit venditione que
nulla est ex defectu sollenitatis ut ff.d re iu.l.ij.§.codena
tu fac.ff.d vo sig.l.alienat. ¶ No.h singulare vbu Bal.
quod si dns remittit penas vasallo non dr vera donatio sed i
dulgentia.e ideo non reqrit insinuatio.l.i edibus.§ i.e.l.mo
destinus.ff.de dona. Itez no sm Bal.q indifferens zsen
sus dni circa alienatione assumit vim voluntatis alienan
tis e sm istz illius licentie.e ideo si vas.alienat iure pprio in
telligit cocessum q iure pprio.secus si iure libellario.q: ta
liter fuisse itelligat licentia qliter posterius dclarat euentus.
Ite nota qn vas alienat de voluntate dni p libellum pota
singulis anis debat hre qnqs solidos.inuatum tenebit p
feudo e noie feudi.e si vas.comitteret felloniam illo ius apt
ret domino quod est nobile e non taliter reuerti qliter reddit.
Na ex vario genere zbendi varios colligimus effectus.
¶ No sm Bal.§ si vas.alienat feudu q culpa statim ex
bit secu executione non admitti purgatio.l.sz si seruu.§.se
quit p Dy.ff.de vo.ob. Bar.i fi in.l.si insulam.ff.co.ti.
Bal.in.l.e si post tres.ff.sigs cau.glo.in regula mora de
reg.iur.li.vi.e in cle.ne i agro i vbo ipso fco de statu mo
na.Bal.in.l.si pacto quo pena.C.d pac.Bal.in.l.cum
acillus.C.d necess.imp.Bal.in.c.i.Z.quo tpe miles.ideoz
Bal.h in rubrica penitetia non admittit vbi culpa e execu
ta nisi incontinenti.l.diuus.ff.de i integ.resti. Et sic Bal.
vr velle q incontinenti possit mora purgare e p hac opi.
Bal.q incotinenti admittat purgatio more fac ter.in.c.
potuit d locato.ibi Imo.post d Ant.in.xv.co.dic vult q
lz ephiteota non soluat.i.biennio ecclesie canonem cadit e
sm coem opinione ipso iure e tn q iste effectus resoluatur
vt cadat si dno placuerit e sic ex quo purgatio iuris executio
nis non hz admittit more purgatio.ita in pposito cu materie
i casu nro vbi i feudalibus ortamus d equitate e gl.i.c.potuit
pallegato multu stringit i Z.dns vult quod illud quod ibi dr ce
leri satisfac.possit purgare mora non refert ad vendentez.
e sic vult q alienatione pfecte secuta.s.post traditionem
non admittat purgatio more e volunt Spe in ti.d locato.§.
nuc aliq vsi.lxxiiij.e vsi.lxxxvi Jo.an.in.d.c.potuit.e
pe.lz.d.Ant.aliter ibi intelligens illa vba celeri satisfa.

referri ad oēs casus pmissos. ₇ ita tꝫ Bal. in. l. fi. in fi. co. C. de iure emphi. ₇ iō videmus qꝺ si in alienatione esset appositum pactū de incontinenti retrouendendo seu restituendo non caderet emphiteota ꝑ talē alienationē. ita Ange. ₇ Lu. in. d. §. labeo ₇. d. Ant. l. d. c. potuit in. ij. col. Ange. in. l. voluntas. C. d fideicō. ₇ fac. l. q sic. ff. de solu. ₇ qui in ista ꝑbi alienationis attendimus effectū plus ꝙ actuꝫ iō dixit Bal. in. l. ij. ₇. col. C. d epis. audi. ꝙ ꝑ alienationē nō solēnē puta nō seruata forma statuti emphiteota non cadit ₇ ita Ja. de bel. ₇ And. ₇ pōderant tex. nēmi ibi postea recuperauit. ꝙ ꝟbū nōt tpis iteruallū. l. i. §. si rem. ff. de po. l. ab hostibus. §. ſꝫ qꝺ simpliciter. ff. ex q. cau. ma. ₇ ibi Bar. Jmol. l. d. c. potuit d locato. ₇ l. i. si a me ibi. ff. ad l. fal. Tamen iste tex. ſm Bal. in rōe sua vtpote dño apertum stringit i Jriū q̄ſi dicat ex quo alterius q̄situ ſcra est penitentia. ₇ ad ꝟbū postea iter. pōt dici ꝙ intelligaꝭ cōtinuatiue sine interuallo sicut l. §. allō i ꝑhemio. ff. ₇ Bar. in. d. §. ſꝫ qꝺ simpliciter Alua. post And. diē opi. Bal. ꝙ incontinenti. satis equā ₇ ꝑ opi. Bal. ₇ sequatū fac. Nā inter dñm ₇ vasallū ex sūma eq̄tate agi dꝫ. c. i. in ꝟsi sigs enim dixerit. ſ. in q̄bus cau. feu. amitta. Sed vbi attēdiꝭ equitas admittiꝭ purgatio more icōtinenti. Hosti. l. sūma de arbitris. §. sed q̄liter ꝟ. sed nūqd religiosi. d. Anto. ₇ Jmo. in. c. dilec. de arbitris. Bal. in. l. q crimen in. fi. q. C. q accusare. Ang. in. d. l. si insulā ₇ ꝑ opi. Bal. ē cōsiliū d. Ant. in emphiteota in cōsilio xxiiij. qꝺ incipit Jesu xp̄i ₇c. de iure absq̄ lōga allegatiōe Jo. an. in. c. potuit de locato. ₇ in addit. ad Spec. in ti. de locato. §. nūc aliqua ꝟ. lxxxi. emphiteota ꝙ nō releuēꝭ a caducitate ex eo ꝙ redimat rē emphiteotā alienatā. tꝫ Alberi. l. i. fi. in pe. col. C. d iure emphi. fac. qꝺ no. Bart. in. l. sequiꝭ. ff. d vsucap. in. §. labeo ꝑ. d. l. i. §. si rē ibi ēt Bar. ff. ꝺposi. Bar. l. i. sigs libellos. C. d appel. Bal. in. c. i. in prin. in. ij. co. ſ. de ꝓhi. feu. alie. ꝑ Fe. vbi dicit ꝙ i casib⁹ i q̄bus vas. nō priuatur ipso iure ſꝫ venit ꝑ sniam priuandus tunc vsq̄ ad sniaꝫ admittiꝭ eius purgatio allegat no. Insti. de act. §. itē mixta. ₇ dictā ꝯclusionē ꝙ nō excuseꝭ ꝑ penitētiā ₇ si redimat rē alienatā tꝫ Pe de ancha. ₇ Jmo. in. d. c. potuit. d. Anto. ꝑdicto cōsilio xxiiij. q. qꝺ scripit de iure absq̄ lōga allegatiōe. addit qꝺ de eq̄tate canonica ex quo dñi nō interest debet posse feudatarius moram purgare. ₇ faciunt q̄ pxime adduxi ₇ iō ēt videmus qꝺ si emphiteota vēdat sub pacto legis cōmissorie vel adiectionis in diē rē emphiteoticā vel feudalē apposito hoc pacto in ꝯtractu initio resoluto ꝯtractu antequā dñs declaret voluntatē suā sup caducitate. ex quo vēditio resoluiꝭ ipso iuꝛ cessat caducitas Bal. in l. ab emp. in. fi. col. ff. de pactis ar. glo. ibi quaꝫ cōmendat Ang. facit qꝺ no. Bald. in. l. iij. C. vt in pos. lega. Et vult. d. Ant. in cōsilio p̄allegato ꝙ ꝑfecta dicatur alienatio vt incidat in penā ēt per traditionē fictā puta per constitutū facit qꝺ no. Bar. in. d. l. ab emptoꝛe. Bald. in. §. item inuestitura. ſ. d. notis feu. Jo. an. in addi. ad Spe. i ti. d empt. ₇ vendi. §. i. ¶ Quero si vas. dñi voluntate vēdidit feudū postea recuperauit. que est rō ꝙ postea nō recuperat feudū dñs rñdeo ſꝫ doc. ꝙ ꝑ alie. fcā. dñi voluntate dñs ꝑdit directū dñiuꝫ ₇ vas. vtile. iō nō restituiꝭ i p̄stinū statū. l. q liberatus. ff. de adoptio. ₇. l. i. ₇. ij. C. q̄n liceat ab ēp. recede. ¶ Quero si volūtate dñi dedit ad libellum ꝑpetuū ₇ recepit pēsionē an remāeat feudū rñdeo sic vt i tex. n̄ro. ꝟ. id ₇ ꝟ. fi. nā illud ius libellariū qꝺ ē ꝯpō eum d. ꝟ. i. ₇ ꝟ fi. q̄n vē ipsā rē feudalē possidere ꝑꝑ pēsionē. ¶ Ultio q̄ro si dedit alij ad libellū dñi volūtate ₇ postea recuperauit ꝑ libellū an remaneat feudū rñdeo ſꝫ Ja. qꝺ ius libellariū nō ipsa res retinebiꝭ i feu. q̄si restituta i p̄stinā cāꝫ ₇ hoc cōtingit ꝙ de volūtate dñi dedit ad libellū.

¶ An agnatus vel fili⁹ repudiata hereditate poterit feudum retinere.

¶ Continuaꝭ hoc mō Summa. ſ. i ti. p̄cedēti i fine habita est mētio d refutatiōe feudi vñ sumpta idē occasiōe subiicit istū titulū in quo declarare intendit an agnatus vel filius possit refutare feudum ₇ hereditatem retinere vel cō.

I contingeret.

b. d. Agnatus ad quē dñta est hereditas vasalli mortui potest dictam hereditatem repudiare ₇ feu. retinere. nec tenebiꝭ ad onera hereditaria nisi ꝯtemꝑ suppetūt fructus adhuc pēdentes i feudo qꝛ iā erāt lucro vasallo tpe mortis. vbi ꝟo vas. relingt filiuꝫ ad quē hereditas delata ē nō pōt dictā hereditatē repudiare ₇ feu. retinere. ſꝫ teneꝭ vtrūq̄ retinere nisi a dño inuestireꝭ cōsentientibus agnatis tāquā d nouo. qꝛ tūc posset hereditatē pris repudiare ₇ feu. retinere nec teneretꝭ ad onera hereditaria h. d. ¶ No. ex tex. ibi ꝑ obito hereditario ꝙ agnatus ēt repudiās hereditatē teneꝭ debito hereditario satisfacere d fructib⁹ feu. q post mortē vasalli ꝑuenerūt agnatū ipsū iuxta diuisionē. c. i. §. hys ꝯñr. ſ. h finiꝭ lex. iō cū ministerio dicꝭ h tex. ſm ꝙ. ſ. dixim⁹. l. d. §. hys ꝯñr. qꝺ itelligit h And. vex quo ad debita here di. vt logꝭ tex. ſꝫ debita ꝑꝑ onus feu. trāseūt i agnatū ₇ dñm ſꝫ ꝙ trāsit feu. c. i. §. qd ē ₇ ibi in ſ. d inuesti. d re alie. fac. ¶ No tex. ibi ſm ꝙ ibi diximus ꝙ ꝓceditur in materia iuris cōdēdi vel ēt iter ꝑitos allegatio generalis nō allegato loco vel ti. fac. c. vñ ibi Jo an. ₇ Jmo. d coha. cleri₇ mulie. cle ꝯtrā ibi Jmo. de cle. Spe. i ti. d disp. ₇ alleg. §. ponꝺ ꝟ. i fima. ¶ No. ꝙ vbi agnatus succedit agnato i here di. i feu. pꝛno ꝙ pōt repudiaꝭ hereditatē ₇ retinere feu. ₇ ē rō decidēdi qꝛ istud feu. nō recognoscit vt hēat ex beneficio agnati mortui vꝫ successione sua vel mediate psona sua. ſꝫ poti⁹ ex liberalitate ₇ munificētia dñi ꝯcedētur vñ nō pōt ꝑ aliū sibi tolli nec q̄ subijci alieni oneri vt i authē. d exhibē. ₇ introdu. reis. §. optimū ₇. ff. de adoptio. l. si arrogator ₇ i authē. de nuptijs. §. si ꝟo vlti. ₇ i gl. ij. h posita q̄ ꝑ hoc remanet expedita. ¶ No. ꝙ vas. succedens pr̄i vasallo in hereditate i feudo pꝛno nō pōt feu. retinere ₇ hereditatē repudiare cā euitādi onera hereditaria ₇ fuit rō decidēdi. qꝛ fili⁹ cōseqꝭ istud feu. pr̄e mediante ₇ venit ex psona pr̄is sui nā fili⁹ oriꝭ a pr̄e non āt agnat⁹ ab agnato vt. ſ. d success. feu. in prin. ₇. c. i. ſ. d gradi. suc. i fe. ſm Ja. d bel. Agnati āt nō veniunt ex persona pr̄is. vnde nō mirādū si i hoc vr̄ fili⁹ ēē deterioris ꝯditiōis quā agnatus in tali feudo pꝛno ꝙ ita ꝓcessit ex largitate prīmi ꝯcedētis respectu filij sic respectu alioꝝ agnatoꝝ. Itē qꝛ fili⁹ reputaꝭ quodāmō eadē persona cū pr̄e. sed agnati qdē diuerso capite ar. l. ſꝫ cū pꝛno. ff. d bo. pos. ſꝫ tabu. Itē est ₇ alia rō ſꝫ And. diuer. qꝛ interest defunctoꝝ hr̄e heredeꝫ vti sit. qui manu. nō pos. §. cū tenus. nā dꝫ defendere fili⁹ honorē pr̄is potius q̄ extnet. qꝛ habuit eē a pr̄e ₇ per ista hēs expeditā glo. h positā ꝙ allegāꝭ plura ar. ꝑ ₇ ꝯ i hoc brocardo. vꝫ an fili⁹ repudiata hereditate possit feudū retineꝭ vsq̄ ad ꝟsi. ſꝫ nunqd ₇c. qꝺ brocardum fuit ꝑsecutus Azo in suis brocardis sed de hoc modicū curandū cum de consuetudine feudoꝝ habemus determinatis factam vt h ſm And de iser. Spe. in ti. de feu. in. §. q̄m ver. xi. ₇ vbi plene materiaꝫ huius brocardi declarauit ₇ potius inititur obseruantie ₇ cōsuetudini hec determinatio quā iuris scripti rōni vrgenti fac qꝺ no. Bar. in. l. iusiurandi §. si liberi ff. de ope. lib. ¶ Nota ꝙ dñs non pōt alterare naturā feudi antiqui in ꝑiudiciū agnatoꝝ ad quos dictuꝫ feudū reuersiꝭ nisi dicti agnati cōsentiant alterationi facte per dominū vt h fac. §. preterea. ſ. qui. mo. feu. amit. nam per cōsensuꝫ priuanꝭ iure suo vt ibi no. ₇ verū requiraꝭ expssus cōsensus vel sufficiat ēt tacitus dic vt ibi dixi. Sed an dicti agnati qui a principio nō ꝯsenserūt possint postea per suā ratihabitionē cōfirmare ₇ ꝑiudicare dic ꝙ sic vt. ſ. d alie. feu. pater. i prin. ₇ ibi plene examinatū ₇ in glo. pe. hic posita. Intelligas tamē dūmodo ratihabitio nō sit erronea vt no. in. l. mater. C. de rei vēdi. ¶ Et no. ſm Bal. ꝙ filius ēt d iure ciuili hꝫ beneficiū abstinēdi vꝫ ꝙ si hereditas hꝫ feudū anexum quo casu filius ēt suus pōt vtrūq̄ repudiare. nā cōsuetudo est de iure ciuili insti. de iure natu. ali gen. ₇ ciui. §. ex non scripto. q̄ ꝯsuetudo pat

istud beneficium cum de iure cõi contrarium sit vt insti. de hr̄dum quali. ⁊ diffe. §. fin. ⁊ no. C. quando non peten. partes. l. i. ⁊. ff. de re. iur. l. iura sanguinis. fac. q̄ no. Bar. in. l. si filius hr̄s. ff. de lib. ⁊ posthu. Intelligas tamē istū titulū tam de filijs suis q̄ de emancipatis quia in materia feudali etiā emancipati succedunt in feudo vt dixi. §. si de feu. fue. contro. fuer. §. adoptiuus. ⁊ tenet Jacob. ardiz. in. de suc. feu. sub rubrica an emancipatus succedat in feudo. tē. ⁊ Bal. hic ⁊ ex quo per istū tex. decidit q̄ filius nō poterit feudum acceptare ⁊ hereditatē repudiare dicit Bald. q̄ si filius reperiatur in possessione bonorū feudalium in dubio presumitur heres patris quia sunt cōnexa l. quidā eulogio. C. de iure delib. ¶ Nota tex. ibi sed in fructibus si quos ⁊c. sm̄ Bald. iuncto tex. i. c. i. §. his cō sequenter. Ꝫ. hic finitur lex. determinatur notabilis questio. An fructus pēdentes feudi possint obligari. Respō deo post Bal. aut loqueris de illis q̄ mortuo vasallo sine herede masculo pertinerent ad extraneum heredem ⁊ illi possint obligari. Aut de illis qui pertinerēt ad dominum vel agnatos et illi nō possunt obligari. ista distinctio pbatur per tex. nostrū satis notabilem. adde qd̄ dicit Odo f. in sūma sua in penul. rubri. qd̄ verū est q̄ dans feudū videtur dare cū omnibus fructibus etiā extantibus. ff. de vsuf. l. si pendentes. ff. de actio. emp. l. iul. §. si fructibus. ff. que in frau. credi. l. si. §. pen. ¶ Extra nō. sm̄ Bal. q̄ licet teneatur stare colono non tamē agat ad pensionē sine cessione vt no. in. l. diuortio in pri. ff. solu. ma in gl. mag. Sed ipse dicit q̄ quādo fructus adiudicantur per sententiā legis vel quia lex diuidit nō est cessio hominis necessaria quia sententia legis habet vim secundi decreti quod habet vim cessionis vt. l. i. C. de preto. pig. Jtē vt circuitus euitetur. ff. de condi. indebi. l. dominus testamēto. sed non sic quādo vasallus moritur ⁊ feodū debet ad dominū pertinere. Non eni semper redit cum fructibus sed distinguitur ebalende a ebalendis. apparet ergo q̄ feudū non obligatur p debitis nec fruges ipsius nisi sm̄ distinctionem predictā. Sed quid in pēsione Bald. respōdet q̄ tota ptinet ad locatorē ⁊ eius heredes. d. §. si fructibus ⁊. ff. de vsufru. l. defuncta verū est quo ad actionē ex contractu. tamē si exigetur partiri vel restitui debebit sm̄ predictā distinctionē vt not. in. d. §. ⁊ si nolit agere hr̄s cōueniet vt agat ff. locati. l. cū in plures. §. messem. ff. ad. l. rodiā de iactu. l. ij in fi. ff cōmodati. l. vide qritur de euic. l. si res quā. ¶ Querit Bal. qd si feudū alio mō amittatur quā morte. respondet qd̄ fructus pēdentes ad eū ptinebunt ad quem pdia quo ita ē de iure cōi. l. fruct. cū vulgat. ff. de rei ven. l. diuortio in prin. ⁊ per totū. ff. solu. matr. Nec inuenitur aliud statutū in feudis cū iste casus sit obmissus. ¶ Insuper qrit econtra si vasallus dū vadit ad seruicia dni deroba tur in itinere an dominus teneatur sibi in aliquo emendādo respōdeo non quia in hoc contractu non venit casus fortuitus. sed discretus dominus bene faceret cōpaciendo si bi si iuuaret cum saltē in remittēdo. ff. mandati. l. iter causas. §. non om̄a. ff. d furtis. l. si seruus. §. quod vero. ⁊ vide in. l. i. C. de lega. p Odoff. in. c. sicut de vsuris. p Inno. vide in. c. statutū. § i. de rescrip. li. vi. in glo. ¶ Nota tex. ibi in si nullo onere hr̄ditario innuente a contrario sensu q̄ si filius acceptet feudum videtur acceptare hereditatē ⁊ tenetur ad onera hr̄ditaria. Et sic debita legata expensas funeris ⁊ similia. dicit tamē And. hic q̄ si fecit inuentarium tunc pro allodialibus tantū que pprie sunt hereditaria tenetur quatenus suppetunt vires hereditarie l. fi. C. de iure delibe. non cōputato feudo q̄ in feudo vel fructibus eius non grauabitur filius nisi pro rata fructuum iuxta. d. §. his. cōsequēter. Jta And. hic qui subiicit q̄ et si pater obligasset fructus feu. post mortem suam non teneretur nisi pro rata dicti. §. his consequenter. Et dicta de feudo intelligit in emphiteosi procedere data patri pro se ⁊ filiis siue liberis suis. ¶ Quero cum glo. v. in fi. quid si emphiteota moriatur relicto filio an iste filius possit heredi

ditatem patris repudiare vt non teneatur oneribus hereditarijs ⁊ sibi retinere emphiteosim. Et hec glo. videtur sentire q̄ non arguendo a simili de filio vasalli ad filium emphiteote per istū tex. licet plura argumenta brocardia possent trahi pro ⁊ cōtra quā glosam. simpliciter sequitur Pe. de cer. dicens idē iuris esse in emphiteoticis quod in feudalibus. imo multo magis in emphiteoticis. quia emphiteota potest disponere de suo iure in testamēto. l. in cōuentionalibus. ff. de verb. signi. sed vasallus de suo nō vt Ꝫ. de succes. feudi. c. i. hāc eādē opi. similiter tenet And. de isernia hic nisi quando inuestitura esset facta pro se ⁊ liberis suis quia tūc etiā si nō sunt heredes possunt ius suū retinere. l. si oper arū. ff. de operis liber. Sed quādo inuestitura diceret p se ⁊ hr̄dibus suis tunc nō possunt in emphiteosim tener. nisi sint heredes argu. l. cū a matre. C. de rei vendic. Et in hac opi. videt fuisse Spec. in titu. de locato. §. nunc aliqua. ver. clu. motus ppterea principaliter. Jo. an. in addi. videt sentire q̄ aut ista emphiteosis est auita tunc filius emphiteote admittit repudiata hr̄ditate patris. Aut ē paterna. ⁊ tunc nō allegat Guido de suza hoc tenere in l. qui se patris. lꝫ Bald. ibi contra per hunc tex. C. vnde liberi. Et extendit etiam ad materiam feudalē dicēs q̄ iste titulus loquitur in feudo nono pater no nō in antiq. sed de hoc remitto ad no. per ipsū in. c. ij. extra de feudis quia opi. ista nō tenetur hic cōmuniter ⁊ in regula non debet quis ō reg. iur. lib. vi. facit quod no. Bald in. l. qui se patris. C. vnde liberi. Sed Bar. in. l. qd̄ dicitur. ff. de vbo. obliga. videtur sentire cū Spe. dicens q̄ quādo inuestitura dicit pro se ⁊ filijs intelligitur ordine successiuo. vt primo habeat pater postea filij vt. l. gallus. §. quidam recte. cū ibi no. ff. d liberis ⁊ posthumis. Et subdit q̄ isto casu in emphiteosi ecclesie que non transit nisi ad filios vt in autē. de non alienan. §. emphiteosis cola ij. videatur tunc prouisum filijs vt filijs non vt heredibus. ⁊ ideo ad eos pertineret etiā si non sint heredes. argu. ff. de oper. liberto. l. vt iurisiurandi. §. si liberi. ⁊ ibi per Di. facit quod dicit Ci. in. l. liberti. C. de oper. libe. vbi tamē in concessione emphiteosis dictum ē pro se filijs ⁊ hr̄dibus tunc filij admittuntur. Jta demum si sint heredes nec possent hr̄ditatem repudiare ⁊ emphiteosim retinere Bald. in. l. iij. C. de fideicomis. in. l. ij. C. de iuris ⁊ lega. quia vtraqꝫ qualitas in stipulatione videtur esse cōsiderata. ⁊ ideo etiam si esset hr̄s in re certa tantum admitetur ad emphiteosim in totum. ⁊ si plures filij essent inequaliter instituti. tamē ad emphiteosim equaliter admittetur. ita Barto. in. d. l. vt iurisiurandi. §. si liberi per illum tex. ff. de oper. liber. Pau. i. l. si mihi ⁊ titio ff. d verbo obliga. Et hoc procedit etiā in emphiteosi ecclesie sꝫ Jmol in. d. l. q̄ dicit. ⁊ Paulus de castro. Bald tamē in. l. i. C. de iure emphit. intelligit hanc stipu. cōplectitur q̄ ad emphiteosim non hoc casu filius nisi hr̄s neqꝫ hr̄s neqꝫ filius non autē veniat hr̄s extraneus. q̄ in. l. gaius ff. solu. matri. Declarant procedere in emphiteosi ecclesie. secus in emphiteosi priuati. quia veniet omnis heres etiam extraneus. Baldus in. d. l. liberti. ⁊ in autē si quas ruinas. C. de sacrosan. ecclesi. videtur tenere q̄ predicit. Sed vbi dictū ē pro se ⁊ filijs ⁊ non ē additum hr̄dibus tunc in re non transitoria ad extraneos heredes vt ē emphiteosis ecclesie tunc procedit dictum Bart. in. d. l. qd̄ dicitur q̄ filij non vocantur vt hr̄des. ideo poterunt repudiare hr̄ditatem ⁊ tenere emphiteosim. In re autem transitoria ad hr̄des extraneos vt est emphiteosis priuati. tūc i dubio videtur stipulatus pater filius ⁊ heredibus. Jdeo nō poterit r̄pudiare filius hr̄ditatē ⁊ retinere ēphiteosim. ita ē d mēte Barto. in. d. l. quod dicitur. ibi Paulus de castro ⁊ alij. Bar. Bald. ⁊ Paulus in. l. si vnus. §. si pactus. ff. de pactis. Si autem pater stipulatur emphiteosiz filius non admissa persona sua quemodo transeat ad filios an vt heredes. Et que actio queratur illis est alia materia de qua late. in. d. l. qd̄ dicitur. per Barto. ⁊ alios ⁊

in l. quodcunque. §. i. ff. de verb. ob. doc. in d. §. si pactus. Si autem pater stipulatus est emphiteosim pro se et filiis et heredibus tunc in re transitoria ad quoscunque heredes etiam extraneos intelligetur illud verbum heredibus stare ampliative non solum ad descendentes sed etiam extraneos nec poterit filius acceptare emphiteosim et hereditatem repudiare. Angel. in dicto §. etiam si parente. Sa lice. in d. l. ij in xx. q. videtur tenere illud intelligi ampliative et heredibus scilicet descendentibus indistincte. Bar. in d. l. liberti. et in aut. si quas ruinas. et quod immo fiet ampliative et non possit heres emphiteosim hereditate repudiata. Pau. in l. filius. §. cum ita. ff. de leg. i. pro no. p. Bar. l. d. §. si pactus. et p. Imol. i. d. l. quod dixi. et in locis preallegatis Sed ubi sumus in re non transitoria ad heredes extraneos sed solum ad filios et descendentes tunc illud verbum et filiis stat copulative ut debeat volens talem emphiteosim obtinere esse et heres ut filius et in locis preallegatis ut ista est communis opinio. ¶ Nunc restat quod si solum est stipulatus pater emphiteosim pro se et heredibus non dicto aliquid de filiis an transibit in heredem extraneum et in feudis est textus quod tale verbum heres intelligitur i. filius. c. i. §. et si clientulus. de alie. fe. Idem ergo eadem ratione in emphiteosi quod de sui natura non transit ad heredes extraneos ut in emphiteosi ecclesie ut verba heredibus intelligatur i. filiis. Ita Bal. in d. aut. si quas ruinas. Imol. in l. ex. fac. §. si. ff. ad treb. d. Ant. in c. in presentia de proba. facit no. p. Bar. i. l. gallus §. i. iunctis no. per eum in eadem l. §. et si parente. ff. de lib. et posthu. et quod vult Bal. i. ad dic. Spe. in ti. de locato. in iiij. col. i. c. si. §. de feu. da. in vice legis commis. Secus si esset emphiteosis perpetua que communiter transit ad extraneos heredes. facit quod no. Spec. in ti. de locato. §. nunc aliqua. v. cuj. Bal. in l. si. in vi. oppo. C. de here. insti. Bal. in l. ij. C. de iure emphi. i. ij col. Et primo casu in emphiteosi non transitoria ad heredes extraneos. et quo verbum heredibus intelligitur i. filiis poterit hereditatem repudiare filius et emphiteosim retinere pro predicta. Secundo casu qui est transitoria ad extraneos heredes non poterit hereditatem repudiare et emphiteosim velle retinere. et redeundo. unde digressi sumus. Bal. in hac questione tamen b. q. in aut. si quas ruinas. C. de sacrosan. eccle. examinat formando infinita arg. pro et contra dicit videtur transire cum Barto. et etiam transit And. licet non sit pro ola bona similitudo de feudo ad emphiteosim cum feudum magis coheret persone quam patrimonio quia causa feudi radicata est in facto personali. Et quibus videtur concludendum pro hac parte scilicet quod quando emphiteosis est facta pro se et filiis tunc filius potest retinere emphiteosim et repudiare hereditatem. Sal. in d. l. ij. in xviij. q. C. de iure emphi. Et h. conclusio probatur quod sufficit intervenire qualitatem de qua actum est inter contrahentes. ff. de ver. ob. l. quecunque. §. i. et d. l. quod dixi et de assig. libe. l. i. §. assignare. Bal. et Sa. i. aut. unde si parens. C. de inoffi. testa. secus si sub nomine heredum sit facta in institutura quia tunc necesse est quod sit heres. ar. not. in l. et ff. solu. matri. et firmatur ex ipsis hec conclusio per eundem Bald. in l. i. h. C. de oper. liber. ibi quero etc. Et pro hac conclusione facit l. familie. C. famil. her. l. si libertus §. quid ergo de bonis liber. et ff. de leg. ij. l. filius. §. cum quis. et ff. ad treb. l. ex facto. §. si. et quod no. ff. de iure patro. l. duo fratres §. i. ff. de usufru. accres. l. si quis mio. ¶ Sed quid si data est emphiteosis pro me et heredibus masculis an intelligantur de filiis etiam non acceptantibus hereditatem. Bal. in l. gallus. ff. so. ma. dicit quod sic allegat Ran. ita tenuisse. Sed Imol. ibi tenet contrarium et quod dicta verba et quo ad filium et quo ad extraneum qualitatem coniunctive ut sit masculus et heres. ideo repudiata hereditate non poterit filius retinere emphiteosim, si tamen addidisset pro me et heredibus et masculis usque in tertiam generationem tunc dicit Imol. quod verbum heredibus resolvitur et declaratur per sequentia i. descendentibus. Ita etiam Bald. i. d. l. liberti. in si. col. et Pau. et cumanus i. d. §. et si parente. Jo. an. in addi. ad Spe. in rubrica de testa. in vi. q. ubi Imol. in d. §. et distinguit Aut sumus in re que non transit ad extraneum heredem et procedat predicta sn. a. Aut in re transitoria in heredem extraneum et tunc intelligantur verba de quocunque herede et sic procedit. ita tamen quod non excedat concessio tertiam generationem. Sal. i. d. l. ij. in xx. q.

aliter loquitur nec distinguit ut Imo. ¶ Quid si in stipulatione emphiteosis dicitur est pro se et suis heredibus. an hoc casu intelligentur de omnibus heredibus etiam extraneis. an verbo de heredibus suis et necessariis de quibus in §. sui insti. de here. qua. et diffe. Imol. in d. l. quod dixi. respondet quod intelligentur de omnibus extraneis p. l. si pactum. et l. si. ff. de proba. et facit quod no. Barto. i. l. gallus §. et si parente ff. de li. et posthu. Spe. i. d. §. nunc aliqua. v. cuj. nisi essemus in emphiteosi ecclesie quia tunc intelligitur de descendentibus ut vult Spe. i. d. v. cuj. et ibi Jo. an. et Bar. in d. §. etiam Imol. i. d. l. quod dixi. d. Ant. in d. c. in presentia. Sal. in d. l. ij. in xx. q. Bal. in l. si. in vi. et vij. co. C. de here. insti. in d. l. liberti et i. d. §. et si parente. ubi etiam Ang. tu Imol. in d. c. contra tenere contrarium quia immo et quo pro §. licentiam in aut. de alie. et emphiteosi. emphiteosis ecclesie potest transire ad extraneos heredes Et in dubio quis videtur esse velle prospicere heredibus suis scilicet extraneis ideo in dubio in emphiteosis ecclesiastice concessione verbum heredibus intelligatur etiam de extraneis nisi consuetudo aliud habeat. tamen dicit de consuetudine communiter servari quod emphiteosis ecclesie non transit ad extraneos. et licet hanc consuetudinem sustineri potest hoc memineris. Si tamen dicitur esset pro se et heredibus suis et successoribus tunc verbum successoribus operatur ut amplietur dispositio etiam ad heredes extraneos. ita Imol. in d. l. quod dixi Bal. in d. l. ij. in xx. q. non tamen comprehenderetur successor singularis licet visum. ut vult Imo. Ibidem nisi adiectum esset in concessione quia diceretur pro successoribus quibuscunque quia tunc veniret successor singularis. Bal. in c. i. in prin. in pe. co. de prohi. feu. alie. per Fe. in c. i. §. donare qualiter olim fe. alie. po. ¶ Sed quid si quis cum recepta emphiteosis pro se filiis et heredibus que potest transire in extraneos contingat aliquos esse filios et pro parte heredes aliquos etiam extraneos. filii heredes an extranei admittantur simul cum filiis ad emphiteosim et videtur quod sic. Concludit d. Alex. in d. l. quod dixi. in pe. co. movetur quia in dubio potest et quo res transire potest ad extraneos heredes videtur stipulatus fuisse filio ut heredi non ut filio. ideo dando sibi coheredem extraneum non videtur eum voluisse venire ad emphiteosim nisi pro portione hereditaria. et extraneum vocasse pro sua portione ad emphiteosim et quo pro parte cum heredem instituit. quod simul uterque admittetur probatur in c. raynutius de testa. et p. no. p. Bar. et Bal. in l. gallus. §. quidam recte. ff. de lib. et posthu. ¶ Et ex predicta conclusione habes inferre quod licet feudum et emphiteosis dicatur eiusdem nature. ut dicit Spe. in ti. de feudis. §. quoniam. v. ri. Ideo de uno arguitur ad aliud Bal. in c. i. §. qui. mo. feu. amitti in et in c. i. §. quemadmodum. feu. ad si. pti. Bal. in l. voluntas C. de fideico. in l. liberti. in viij. col. C. de operis liber. Tamen cum etiam in aliquibus differant. ut dicitur in pluribus circa diffinitionem. Ideo non procedit argu. de feudo ad emphiteosim. Ideo gl. hic dicit pro et contra posse argui. Ita Bal. hic et in c. i. de contro. inter vas. et alium. Bal. in c. i. §. ad hec. si. de pace iura. fir. tenet. Bar. in duobus locis in d. §. si liberi. Jac. de bel. in c. i. §. episcopum vel abbatem. Tamen etiam in aliquibus quis procedit ar. de feudo ad emphiteosim. ut dicitur est in pluribus huius operis. Ideo Bar. in d. §. si liberi et in duobus consiliis allegatis prime. Bal. in d. l. liberti. Sali. i. xvij. questione. in d. l. ij. C. de iure emphiteo. Anch. a. i. cle. ij. de iure patronatus. in consilio. cccctij. incipit in christi etc. postquam ista. Imola in d. c. potuit in si. col. dicunt quod emphiteosi concessa pro me et filiis masculis et femininis succedant femine cum masculis licet secus in feudo. ¶ Quero cum glo. si. quid si dominus investiverit filium vasalli mortui tanquam de feudo novo consentientibus agnatis ut hic in fine dicit. et postea moritur ille filius investitus sine filiis. An isti agnati possint venire ad dictum feudum tanquam sit antiquum et sua prima natura. An excludantur per dominum tanquam sit feudum novum. Et respondet glo. quod isti agnati sunt exclusi ex eo quod pro consensum videntur renunciasse iuri suo per dictum. §. preterea supra quibus modis feud. amit. Et adducit pro hac opinione. ifra quis finem fecit agnatis. c. i. in fine. Et hoc volunt ista gl. usque ad versi. sed quid. Hoc idem sensit alia gl. supra de vas. decre. eta. c. i. In solutione contrarii illius. s. c. Et hanc opi. glo. sequitur Ja. de bel. p. l. primam. et secundam. C. de remissio. pigno. Idem tenet And. de iser. et Bal. simpliciter subiun

gens qd et si consentientib' agnatis dñs inuestiuisset vas. simpliciter qd adhuc essent exclusi qr eēt noua feu. nouū. Secus si tanquā de veteri inuestiuisset filiū qr remaneret antiquū et vt sermones qrit seruandus p. l. fi. C. de bonis libe. Ita Bal. sed tn̄ sm Alex. qr imo nō dicat nouū for iter facit vt materia feudi muta non sit p. d. c. i. j. de eo q si. facit agna. et pūsm tex. ibi qn̄ d nouo bñficio qd et hic pōder aut Bal. vnde cogita. ¶ Quero cuz dicā gl. quid si dñs sine ɔsensu agnatoꝝ inuestiuit istū filiū vasalli mortui de dicto feudo antiquo tanq̄ de feudo nouo volēs sibi facere grām ad hoc vt nō teneat soluere onera hereditaria an dicti agnati poterunt incōtinenti reuocare dictum feudū. Et respōdet ista glo. qr nō poss. q filius n repudiauit feudū nā dñs potuit ei dictā grāz facere pp seruitium et amorē pris mortui sicut in filii videmus qr pōt inuestire filiū in pjudiciū agnatoꝝ vt supra quēadmo feu. ad fi. ptr. figs. et hoc volunt tota ista gl. vsq ad fi Sz aduerte hec gl. similiter reprobat cū dñs talē grām facere non pt sm Pe. de cer. et Bal. ar. l. post mortē. §. fi. ff. d ɔ tabu. et ff. de pac. l. fi. et C. locati. l. fi cū hermes. fac. qd dicit Ky. in l. postliminio. C. d ɔ tab. hoc idē tz And. de iser. qr rō quā allegat ista glo. nō est bona. agnati hn̄ poterunt ratificare si voluerint et valebit inuestitura dni de filio lz hreditatē repudiauit ita Bal. h p ea q no. Ky. in. l. post diuisionē. C. de pac. dūmō nō erronea sit ratificatio vt no. p gl. et doc. in. l matrē. C. d rei ven. fac. l. mr decedēs. C. de inoff te. facit. c. j. §. de alie. feu. pa. et ibi vidimus. dñs tn̄ eē quo ipse cōsensit inuestiendo nō poterit puare vas. nec ab eo petere lz repudiat hrditatē prnā et si agnati nolunt cōsentire nec ratificat. ita And h. ¶ Quero ob eē p intellectu huius materie nūqd fili' vasalli mortui possit feudū retinere et hrditatē repudiare. et vr dicēdū indistincte qr nō p istis ter. Sed aduerte qm̄ ista rls ita indistincte tradita recipit aliqn limitatiōes sm doc. Prima sit qr qn̄ fili' nō pt hrditatē pris hr̄e tanq hrs. puta aliqs ē institutus hrs et filio relicta legitima iure institutiōis tūc poterit filius feudūz seq?ere lz nō sit hrs nec teneat soluere debitū. l. quotiēs. C. d ?erc. insti. l. sigs pōt. ff. ad trebel. sm Ja. sz tex. nr̄ hz locū qn̄ fili' pt hr̄e hrditatē pris. fac q. j. sm' subijcitur de filio ?tituto in re certa dato coherede vsi an in eo pcedat tex. ?f. Secūda limitatio ē quā pōt Ja. i. c. tn̄'. §. si de feu. fue. ?tro. si pr̄ alienauit suū patrimoniū et moriat nihil habēs ?bonis certe hoc casu poterit filius feudū hr̄e ne egesta?e laboret et qr cōsuleret agnato nō filio qr est ɔ oēz equita?ē et l6. d. c. titius et iste tx. dz intelligi qn̄ nūqd de bonis et hrditate prna pt puenire ad aliū. Sz qn̄ nihil pt peruenire ad filiū tūc secus. Tertia limitatio ē sm. Jac. h vt iste tex. hēat locū qn̄ feudū sit simplex et rectū et habens pprīā naturā alias secus de quo p Ja. et Bal. in. c. j. §. de eo qui sibi vel here. suis. Quarta limitatio qr nepos q se pris abgat hredez eo casu quo succedit auo vt no. in. l. qui se pris. C. vnde liberi succedāt in feudo antiquo. Quinta limitatio est sm Odoff. in sūma sua rub. vtrū vasallus possit hereditatē repudiare et refert et sequit Bald. h qr filius vasalli poterit accipe hēditatē et dimittere feudum. nō ob. h tex. qr vtrūqz dz repudiare vel hr̄e. nā illud est verū si icipiat a feudo ipsūz acceptādo. Sexta limitatio est si inuestitura eēt p se et liberis suis seu filijs sm Bal. h. Septimo limitat et sm Bal. si filius eēt preteritus i testamēto patris qm̄ mortuo pr̄e poterit filius retinere feudūz et dimittere hrditatē. nec hēbit necesse annullare testamētūz qr dicta annullatio fuit inducta fauore filioꝝ vnde nō teneat vti tali fauore ɔ inuito. ff de mino. l. si iudex et no. C. de ɔ tabulas. l. posthu. Octauo et limitat sm Ja. ardi. in filio exheredato a pr̄e qr potuit retinere fe. qd fuit aut sui arg. ff. de leg. i. l. filius. § cū pr̄. et tz And. d iser ɔ. de succes. feud. in prin. Salt. in sūi in. l. y. i. euj. q. C. de iure emphi. Ang. ponit in. §. si pactus. ɔ. alle. Bar in. d. §. si liberi l si. col. sed circa istā limitationem dic latius vt dixi. ɔ. qui fe. da. po. §. j. Itē addit Bal. aliā limitationē nonā vz si fili' n

uo pr̄e renunciauit hrditati paterne p instrumētū uā mortuo pr̄e poterit venire ad feudūz et illud tenere non adita hrditate q priuat' ē et dicit eē bonā cautellaz ad euitādum onera creditorū nec ab aliquo doc. tractatā qr vr notādū et pt pbari hanc cōsiderationē iuri cōsonam eē qm̄ p iuramentū ē priuat' iure hrditario vt in. c. lz de iureiu. li. vi. et l. l. pcni. C. de col. dicit et renūciatio fi capit feudū p. c. i generali. supra si de feu. fue. cōt. agit poterit hr̄e feudū antiquū non obstante repudiatiōe hrditatis. Iter addas aliam limitationē decimaz et si rigore statuti filia excludat a successiōe pris quo casu si pr̄ feudū tz qr transit et ad feminas qr poterit ista filia retinere fe. absq hrditate ar. eorū q no. in. l. si vs q. ff de inoff. test. et in. l. si pr̄ filiū. et tz Bal. hic et in. l. cū sciō. C. de fideicō. iuncta fi. vbi fac conclusionē qr id qr hic dr̄ quod fili' nō pt retinere feudū si nō vult hrditatē pris. intelligit ipse verū qn̄ hrditatē prnā capere pt. alias nō pcedit h tex. Itē addas et aliā limitationē vndecimā sm And. de iser. zz vtrū fili' adeat hrditatē cum beneficio inuentarij qr tūc retinebit feu. liberū dato qr nihil remaneat in hrditate p. l. fi. C. de iure deliber. Sz tn̄ isto casu sanxit regu' eqr verū acceptauit h hrditatē cum dicto beneficio. In agnato hrde an possit repudiare hrditatē et retinere feudū hrditariū vz qn̄ inuestitura ē facta p se et hrdibus suis. vide qr plene dixi de hoc ɔ eo qui sibi et here. suis. c. i. Duodecio fallit qn̄ pr̄ stipulat' fuit feu. alter sibi et alio inō filius. nā tunc vr stipulatus filio nō vt heredi. gl. in. l. scita p illā tex. ff. d pona cū mortis. ita Bal. h ɔ poterit filius repudiare hrditatē et acceptare feudūz vo. Alex. cōmendat i. d. l. qd vr. Nec intertio fallit si pr̄ d cōsensu dni plegasset filio feudū et ex hinc hrdē inuestiuisset tūc hēbit feudūz sine hrditate et satis qr interuenit ɔsensus domini et pris cui alias videret quodāmō fieri iniuria repudiando hrditatē. l. ij. ff. de iterro. act. Nec ob. tex. hic dū requirit ɔsensuz agnatorū qr pcedit qn̄ i vita pr̄ non consenseriat. nā ex eo pr̄ nō fit iniuria sz pcenut ex sua voluntate nō subest aliq cā qre dēat priuari feu. et agnati nō sunt in casu nō qre poterūt pretendere interesse. Quartodecio fallit sz Bal. h si pr̄ preterisset posthumū et nato inuestiuisset lz preteritio posthūi suspēdat aditiōe hrditatis. l. xetre. ff. d acq. hrd. l. si fili' hrs. ff. d lib. et post. tn̄ poterit nat' fili' inuestiri d feu. suspēsa aditiōe hrditatis. l. nō tō. §. i. ff. d hrdi. insti. qr i oēz casuz et nato posthūo fienda eēt. l. qd si nolit i ar. ff. d acq. hrd. Quītodecio fallit si feu. eēt datuz pīo et nolatiz et pīso nole filioꝝ puta ticio et seio naz vr datuz p eis coz ɔtēplatiōe nō vt hrdib'. fac q not. Bal. i. c. i. ɔ. si vas. feu. pri. et posui i sīli l. c. i. §. ex pdictis. ɔ. q sunt pri. cā be. ami. hr i. c. i. i pn. ɔ. d soc. fe. nō repudiata hrditate poterit acceptare feu. ita And. h. ¶ Hic cadit elegās qō in casib' i qb' ɔclusuz ē feu. vl ēphiteosiz trāsire i filios agnatos vel descēdētes et nō hrdes quō ɔueniat ad fiunia vel pēsionē i ēphiteosi vr in mōz varietas. Inno. i d. i. qr dē p ea q no. Bal. i d. autē. fi q ruias. i. v. col. dic qr lz psonaliter nō possit fili' vel agnat' ɔueniri si nō ē hrs. vt hetex. fac l. fi. §. fi. d Ibē. cap. tn̄ ipothecaria poterit ɔueniri penes quē res ē q vr ipothecaria p pēsiōe p tex. i. §. sane. i autē. d nō alie. Sz. d. Ant. et Inno. i. d. c. potuit. et Ang. i. l. vniuersas. C. ne rei do. vel teplo. tenēt qr imo p canōe ēphiteotico nō remanet res ipsa ipothecata lz in tributis et decis secus Inno. i. c. pasto. d deci. Bar i. l. ipatores i pri. ff. d publica. l. i. y. z. iij. C. sine cēsu vel reliquis fac qd no. Bar. i. l. fi. C. d iure ēphi. vn̄ Inol. dic dominus rei ēphiteotice p cēso nō soluto sit vti caducitate et agere rei ven. l. ij. C. d iure ēphi. et h quo ad rē. quo āt ad pēsionez cōueniri poterit fili' vel agna. q si prius auctor stipulādo p se et filijs videat noīe coꝝ stipula. et ipsi acceptando ēphiteosim videt ratā hūisse stipulationē et pmissionez canōis. vt ad illā cōueniri pt ar. l. sm naturā. ff. d reg. iu. et l. j. et. ij. ff. d institoria no. p Bar. in. l. stipu. ista. §. si stipulet. ff. d v. ob. In feu. āt minor ē hesitatio qr obligatio fructioꝝ seruitrem vt dixi i pladijs et in. c. i. §. idem q potest. ɔ. d alie.

feu. transit. n. cū onere suo feu. ad quemcūq; vadat. vide plenius in c. i. §. si clientulus. ṡ. de alie. feu. et dein ꝺ tributis ꝛ deci. ꝛ fac. q; no. Andr. i. c. i. ꝺ capi. q cu. vendi. vbi ponit quod ī feudalib⁹ qs pōt alteri stipulari. vult. n. Jmol. ītelligere q; stipulādo p filijs videat stipulari pcuratorio noīe illoꝝ. vt ī sīli dicit Bar. i. l. i. §. nūciatio. ff. ꝺ op. no. nū. p tali intelligit Bar. i. pcuratorio noīe talia. fac. tex. ibi do. Ant. in. c. M. ferrarie. de cōsti. ꝛ clar. ē q; noīe alteri⁹ pōt alteri stipulari ꝛ ipso ratū hīte ei q̄rit actio ex tali stipulatōe gl. i. l. i. h mō. in pn. ff. ꝺ leg. i. tñ ista cōsideratio Jmol. destruit oēs theoricas in. d. l. qđ dī. si bene rogitabitis spēcialem p̄r ꝛ qlibet hoc mō poterit stipulari emphiteosim p se ꝛ filijs siue p alio q; intelligat. i. pcuratorio noīe illoꝝ. Ad qđ ḡ ibi tot theorice. ¶ Quero an filius vasalli q hz feu. auitū possit repudiare hr̄ditatē p̄ris ꝛ retento feu. auito. ꝛ Bal. in l. q se p̄ris. C. vnde liberi simplr̄ tz q; nō per istū tex. vez h̄ aliter sensit distinguēdo q; aut fili⁹ decessit ī tali statu ī quo posset hr̄e hr̄dē. aut nō. Prīo casu distinguēdū est aut feudū erat ei q̄situ. ꝛ tunc nō pōt nepos ex persona aui admitti sed oz q; veniat tāquā hr̄s p̄ris in. l. fi. C. ꝺ hr̄di insti. aut nō erat ei acq̄situ ꝛ tūc cū p̄r nō acceptet feudū est caducū. vnde seq̄t q; nepos possit admitti ex psona aui. Sed scdo casu principali qñ p̄r nepotis decessit in tali statu in quo nō possit hr̄e hr̄dē tūc feudū cū sit ab hr̄de separatū poterit ex psona aui obtinere. ¶ Quero vtrū rarbonian a bonoꝝ possessio hēat locū ī feu. sz formā l. i. C. ꝺ rarbo. edicto. Et dic Bal. q; sic. Idē dic ipse de bo. pos. cā ventris ar. l. i. §. i. ad. l. fal. Idē dic ipse si filius habeat substitutū vulgarē z datū in testamento p̄ris. q; tñ hēat locū iste titulus vt repudiare nō possit hr̄ditatē ꝛ feudum retiere qm̄ p̄r n potuit hāc ptātē ↄcedere nisi ↄ ↄsēsu dn̄i vt p̄dic. iz solū dn̄s ꝛ agnati p istū tex. cū gl. ¶ Quero an filius inuestitus in re certa vel minori pte succedat cū fratrib⁹ inuestitis vir ī feu. eq̄liter. ml̄ Alua. q; sic vt dici. ṡ. q feu. da. po. §. i. fac. no. p Bart. in. l. vt usurā §. si liberi ꝺ opis liber. ꝛ in Spe. de testamē. §. i. v̄. pone. Bal in. l. i. ff. ꝺ rerū diui. clar. q. Bald tenet in. c. i in. v. col. ṡ. ꝺ suc. feu. in prin. ꝛ tz Ja. de bel. h̄ quod supra dixi resserendo Bar. in. d. §. si liberti ꝛ in limitatōe p Bal. in. d. autē. si q̄s in. d. l. liberti in. l. qm̄ nouella. C. de inoffic. test. in. c. i. supra de succes. feu. Pau. de cas. in. l. qdaz. §. nihil. ff. de edendo ibi Ang. ꝛ i. d. §. si pactus Ang. Pau. ꝛ Jmol. i. d. l. gallus. §. et si parente. ff. de libe. ꝛ posth. Sali. in. d. l. q. in. xx. q. C. de iure emphi. Jmo. in. d. c. potuit in. l. ex facto la grāde ff. ꝺ hr̄di. istitue. Pau. de ca. in. l. quotiens C. ꝺ hr̄di. istitu. Tamē Bal. magis cōuer ī locis pallegatis in emphiteosi loq̄ndo tz ꝺ Bar ꝛ cū Bal. trāsit Sa. i. d. l. q. Sz ꝛ rdo ī feudo hoc posse tunc teneri opi. Alua. Plā Ang. ꝛ Pau. i. d. §. nihil. ꝛ in. d. l. quotiēs. ꝛ Jmol. ī d. c. potuit v̄. vltīg ꝛ in. d. l. ex fcō tenēt q; vbi sumus in emphiteosi q̄ nō pōt trāsire ad ex̄neos q; tūc tñ trāsit ad filiū in re certa istitutū pota ī ephi. teosi ecclesie. §. emphiteosim ī autē. ꝺ nō alie. p ter ī. d. §. si liberi. ꝛ i. l. cū pronus §. i. ff. de opis liber. vbi idē dicim⁹ in stipulat. opaꝝ. fac. l. p hr̄de. §. sigd tñ ꝛ qđ ibi Bar. ff. ꝺ acqr. here. In alia āt emphiteosi q̄ pōt ad ex̄neos trāsire tunc pcedat opin. ꝺ Bar. s. Bal. ꝛ Sal. quā opi. ēt tenēt Ang. in. d. §. ēt si parentes. Bald. in. l. cū scdm in fi. C. ꝺ fideicō. p. d. §. nihil p. d. l. quotiēs. §. hr̄des. ff. de hr̄di. isti. Et p opi. quā tenuit in. d. §. si liberi cōsuluit idē Bar. in consi. icipiente qđ ista duo hz dubia ꝛ in cōsi. lviij. incipiente ex themate vbi plus clare loq̄t q; ēt si dcm̄ esset in cōcessione emphiteosis p se filijs ꝛ hr̄dib⁹ sufficiet q; filius sit hr̄s in re certa. q; posset moderni p no. i. d. l. quotiens. Si ḡ emphiteosis dicto casu sm̄ eōꝝ opi. non pōt trāsire ad extraneos hr̄des trāsit ad filiū hr̄dem in re certa. ḡ ita eadem rōne in feudo q; de sui natura non transit ad ex̄neos hr̄des. d. c. i. in prin. ꝛ. §. hoc quoq; de succes. feu. c. i. ṡ. de alie. feu. transibit ad hr̄dem in re certa. cū. n. feudo nō sit pprie ꝺ corpe hereditatis vt ī hoc tex. transit ī hr̄dez noīs nō attēto ad quē vadat corpus hr̄ditatis p no. in. d. l. quotiens. ¶ Quero qđ si filius repudiauit vtrūq;. ḡ postea reperit hr̄e res hr̄ditarias vel feudū tenet. an teneatur ad seruitia ꝛ onera ꝛ putat Ja. ard. q; sic vt C. de natura libe. l. i. §. si qs circa mediū ꝛ. ff. de acqui. here. l. is qui bonis ꝛ in autē. qui mo. naturales eff. sui. §. qm̄ ꝛ in v̄. si vero ab intesto. ¶ Quero quid si vasallo mortuo sine liberis agnat⁹ primo⁊ cōphendat feudū simplr̄ sine aliq̄ pcestatōe: an videatur ex hoc se immiscuisse hr̄ditati vt p hoc teneat creditoribus dic q; non sm̄ Ja. ard. q; cōprehendit feudum qđ ad ex̄neū hr̄dem nō transiret ḡ nō vr̄ se gessisse p herede. l. p hr̄de. §. siquis eā ꝛ in. §. pōpo. ff. de acquirē. hr̄di. ¶ Quero quid eē de filijs dn̄i an dn̄o succedant in vasallagio siue sint hr̄des p̄ris siue non. respōdeo q; si inuestitura cū iurata dn̄o ꝛ liberis suis p vasallos. ꝛ tunc filij dn̄i retinebūt tale ius dato q; nō sit hr̄s arg. ff. de op. liber. l. si quis operas ꝛ. l. cū patronus. §. cū liber. ꝛ de v̄b. ob. l. quodcūq;. §. si quis ita. Si v̄o nō est scām inuo filiorum dn̄i ī dcā inuestitura. ꝛ tūc aut sunt specificata seruitia certa ꝛ tūc ē necesse q; fili⁹ dn̄i sit hr̄s dn̄i. aut icerta ꝛ tunc fili⁹ dn̄i succedit in feudo lz nō sit hr̄s dn̄i. l. si operaꝝ iudicio ff. de ope. lib. ꝛ de acqui. here. §. si quid. C. de ope. lib. l. liberti. ff. de dolo. l. non dz. ꝛ ita determinat Bal. hic Ja. ardi. in sūma de succes. feu. sub rubricella an filij succedāt in vasallagio siue sint heredes siue non.

¶ An apud iudicē vel curiaz qō feudi terminari debent.

¶ Continuaē q; dubitari posset apud quos iudices feudales controuersie discuti ꝛ ventilari debeant ideo subiecta fuit h̄ ista rub. an apud iudicem vel curiaz questio feudi terminari debeat.

e Xeo. Ubi rōtētio ē inter duos quoꝝ vnus dicat se esse inuestitū ꝛ possidere tāquā feudū nouū alter v̄o dic antiquū. ventilāda ē cā corā paribus curie ꝛ nō coraz domino qui ī ↄsequētia tenet de euictione si inuestit⁹ ꝺ nouo succūberet. h. d. ¶ No. q cā pōt eē p iudicialis dn̄o ex eo q; ex sn̄ia ferenda posset sibi iminere fauor vel p iudiciū nō p ī tali cā dn̄s solus neq; ēt simul ꝛ rōplexiue cū curia suorū parū iudicare vel cognoscere. sed ipsi pares solū absq; dn̄o debēt de cā rāmi cognoscere ꝛ diffinire. ꝛ est rō vt cesset suspitio cū ipsi pares eligant de cōsensu partiū de numero confidentium a partib⁹. vt no. in. §. pe. ṡ. de pbi. feu. alie. p Fed. ꝛ dixi. ṡ. de contro. feu. apud pa. termi. c. i. vnde nec dn̄s solus vz cognoscere quia presumptio est q; esset fauorabilior pro quem inuestiuit ꝛ vellet tueri factum suū iuxta no. in. l. de ferre. §. idem decreuerant. ff. de iure fisci. neq; etiam curia debet cognoscere presente ꝛ simul cum domino. quia presumptio esset q; pp̄ter presentiaz domini esset nimis fauorabilis pro domino. cognoscat ergo curia sola isto casu quādo duo concurrunt ad litigandum quoꝝ vnus allegat feu. antiquū ꝛ alter nouū. quid autē si dominus nō habet curiam parium qualiter tunc fiet. dic vt dixi in. c. i. ṡ. de contro. feu. apud pa. terminan. ꝛ est iusta causa declinādi iurisditionē domini. alias sm̄ Bald. si tu negas me iudicem cum sim possim tibi tāquā rebelli ꝛ contumaci denegare audientiam ꝛ iurisditionem. vt no. in. c. cumana de elec. per Jnno. ꝛ in. l. sed ꝛ si per pretorem. §. sed si dū decreto. ff. ex qui. cau. maio. ꝛ de dolo ꝛ contu. c. cum qui. h. vt. facit qđ no. Jnno. in. d. c. cumana de elec. Angel. in. l. ij. ff. si quis in ius vocatus non ierit. ꝛ i. l. si quis ex aliena. ff. de iudi. ¶ No. q; dominus inuestiens vasallum de re spectante ad alium tenet sibi de euic. qđ intelligas verum si inuestitus ignorabat rē fuisse alienā. alias secus vt. ṡ. a inuesti. de re alie. fac. in prin. ite similiter intelligas hoc pcedere si vasallus denunciauit domino ↄ hac lite sibi mota. vt. ṡ. si de feu. fue. contro. c. i. ꝛ de h̄ dic latius vt ibi dixi. ¶ No. q; vna ps nō pōt trahere aduersariū suū inuitū ad

iudicium nisi de cōmissione iudicis facit. l. cum clericus. C. de epi. et cle. de quo p Ri. et Bar. in. l. fi. C. de edi. rescrip. Inno. in. c. qm̄ ꝯ de pba. et Ant. et alij in. c. i. de iudi. Uerū āt citatus p iudicē nō suū teneat cōpere saltē allegaturus priuilegiū suū. dic q sic si iudex habebat iurisdictionē ordinariā generalē. vt. l. siqs ex aliena. ff. de iudi. secus [illegible] tāquā inter aliquos sicut inter pares. q tūc citatus nullo modo tenetur cōpere nisi cōstet manifeste de iurisdictione citantis. vt dicit gl. fi. i. de. §. fi. de iure. i. mari. fac. ¶ No. tñ q vbi dicit q citatus debeat cōpere saltē allegaturus priuilegiū tc. q intelligitur nō de personaliter trahi vt dicit gl. nobilis. l. q negs ff. de iud. fi. ¶ Op. cū gl. ꝯ determinationē huius tex. nā si cā est q propria dñi nō debēt pares cognoscere sed iudex ordinarius vel arbiter vt. s. de lege. corra. c. ij. So. dic gl. q hic cōstabat feudū de quo ē cōtrouersia pertinere ad dñz ibi nō. Et hoc vult ista gl. vsqz ad ver. et ita hēs tc. qua solutio nē reprobat Ja. de bel. cū sit ꝯ tex. i casu ꝯrio qui alligat cū dē inuestitōnē. qre soluit et melius. s. q ibi vterqz dicebat esse ppriū et de eo inuestitū et sic ppriū alter vo dic eē antiquam et ad se spectare et rō dñe assignari pt et ibi dicit et vl. oppo. §. ¶ Op. subseqūtr cū. d. gl. q imo dñs debeat cognoscere de cā q ē cōtrouersia inter duos de feu. vt ē casus in d. §. pe. j. de pbi. feu. alie. p Fr. gl. soluit duobus modis. Et pmo q aut isti litigātes sūt alias vasalli de alijs feudis vltra istud de quo pēdet cōtrouersia et tūc pcedit ꝯtū hic āt isti sūt vasalli de nouo aliud nō hēbat feudū a dño. Sedo so. q pares bene cognoscūt si volūt et hoc tex. vt aperte pbatur. S. vo nō volūt tūc nō cognoscūt. alias cognoscat dñs vl h. Et h volūt gl. vsqz ad ver. vel dicas tc. ¶ No. et ista gl. q pares nō cogunt cognoscere de cā feudali si nolūt. hoc idē no. i. d. §. pe. j. de pbi. feu. alie. per Fed. qd ad mitit. Ja. de bel. nisi pares iā cepissent cognoscere. q tūc possent cogi ad perficiēdū. vt. s. si de inuesti. inter do. et vas. c. i. §. i. de mi. ite vas. q cōmittat ē. §. fi. Et hoc dicit eē spāle i paribus ut cogi nō possint. ar. huius gl. Secus vo i alijs iudicibus ordinarijs vt ff. de offi. or. c. irrefragabili. et i. c. significauit. et i auté. de iudi. §. si vero cōtigerit. vbi āt nolūt cognoscere tūc iudex ordinarius vel arbiter cognoscet sm An. de se. p. d. c. ij. de lege cora. Redeo nūc ad ꝯtū. s. formatū. et vltra solutiōes gl. tu soluas melius q idē i isto casu nō cognoscet q sua iterest et cū rā q ad ipsū spectaret q de euictiōe teneret. et id nō ē iudex. vt. ff. de iuris om. iu. l. q iurisdictionē. In ꝯrio vo nō Et hāc solutionē posuit idem Ja. de bel. et sequit Bar. p no. i. l. de iure. ff. ad muni. Ex quo q sequit Au. i de ser. dicēs h ē rōnabile vt in tali cā dñs nō sit iudex pp suspitionē quā. s. dixi. Itē itelligitur gl. decisio d. §. pe. qñ talis suspitio nō adesset vt q dñs nō tenebat vtriqz pn. nā affectio rōis et par iudicium remouet suspitionē ar. ff. de ritu. nup. l. non solū. §. de vno ¶ Oppo. subseqūter cū gl. q imo dñs vna cū curia sit iudex in hac cā vt pbat i. i. §. fi. s. de inuesti. i mari. fac. Sol. dicit gl. q ille tex. itelligit sm istū vz vt corrigat p istū vt ibi notatur. Tñ subiungit gl. qd hodie de iure nouissimo. et ille tex. cū fr. ar. ēt. i. ij. s. de lege cora. s. allega. corrigant vt hodie in oibus dictis casibus dñs debeat esse iudex p dictū §. pe. j. de pbi. feu. alie. p Fe. Et hoc voluit tota ista gl. vsqz ad fi. S; tu aduerte q ista reprobat p dor. q legum correctio ē euitāda l. pcipimus. C. de appel. vnde qñtum ad ꝯtū. s. formatū ē dicendū q ibi erat cōtentio iter duos quorū vterqz fatet feudū esse antiquū h erat ꝯtētio inter duos quorū vterqz fatet feu. eē nouū. Et rō dñe q i feudo nouo dñs vult iueri factū suū ar. c. fi. de testi. li. vi. Et rō q suspitiōez cēt fauorabilior p eo quē inuestiuit rō repellit ꝯ cognoscēdo p ea q. s. dixi in pcedentibus opposi.

¶ Qualiter dominus proprietate priuetur.

¶ Continuat hmō q i n. pcedēti visū ē qlr dñs priuet eius culpa incidēdo vas. a re aliena qm sibi tenet de euictiōe vez q iura pdicta dubitab it qd si ipse dñs cōmittat delictū et felloniā i psonā vasalli an et qliter tunc priuat. ad vero pdicta declarent supposita est hec ista rubrica.

c Ex facto. Et ol felloniā et q vas. priuarē feudo et ipso vult dño. priuabitur etiā dñs suo directo dño si eādē felloniā cōmittat in vas. iuramētū. h. d. ¶ No. equitate ēē ut ad iter do. et vas in omissi. iuris feu. qm sicut p delictū vasalli cōmissū i dñm priuat vas. iure suo vtili et cōsolidat cū pprietate vt. s. q fuit pri. cā be. ami. §. fi. ita quoqz p delictū dñi i vas. cōmissū priuat dñs iure directo. et cōsolidat cū dño vtili ipsius vasalli vt h et i. l. r. dño cōmitte. s. si de feu. fue. ꝯro. vnde tenet dñs vasallo reddere sicut eē qz ad paria iudicat vt. s. de for. fidā fi. et ij. q. v. de forma ¶ No. sm Bal. et isto tex. ibi apertā felloniā tc. q lz notoria et euidēs sit culpa nihilominus reqrit sna priuatiua qd pz q i priuatiōe feudi et iuris feudalis reqrit sna vt no. gl. j. de pbi feu. alie. p Fe. i §. callidis vnde notorietas et euidētia delicti nō hr p sna cū reqrat ministeriū iudicis p decā. Et voluit Bal. i l. cū fratrē. C. de his q. vt indig. qd itelligas nisi a lege vl a canone inducat priuatio ex delicto ipso iure vt i. r. gra ie l fi. de sen. exco. de q materia dic vl i auté. cassa et irrita et in. l. pe. C. de sac. san. ec. dixi in. c. i. s. de feu. sine cul. nō amit. nec regreret ex quo factū notoriū absqz sna declaratoria. c. cum nō ab hoi. vbi pa. in. v. col. de iudi. in. c. fi. in. iiij. col. de in receiuā. Ang. in. l. idē q. §. si tibi. ff. q potio. i pig. hab. et recte mente Bal. h colligit q et subdit q hoc casu execuito talium priuationū censebit cōmissa ordinarijs cū et in eoz subsidiū ordinarijs locoz. fac qd notat Bal. i. d. l. cū fratrē. Panor. i. c. pposuit et ibi aliqd dicit et i. c. cū sit romana de app. ¶ No. et fi. huius tex. q qñ va. et forma sur inuesti. est liberat a vinculo fide. et iuramēti. tamē hz obligatum dominum ad paria vicem sibi reddēdā circa priuationem iuris feudalis pp felloniā. qd itelligas verū ēt si non iurat et eo q a nō tenet iurare. q a iuramentū sit sibi remissū. Secus āt si iuramentū nō esset sibi remissū. sed si ipse iurare nollet regsit a dño q a tūc dñs nō incideret in hanc penā priuatiōis cū vas. nō adimpleuerit ex pte sua id ad q tenebat ff. locati. l. qro. § inter locatorē. et no. ff. de iurtu. i. l. si nō fuerit. nā iurat fid. tenet qñ p petitū nō est sibi remissū vt. i. d. §. fi. s. p quos fiat inuesti. h. Ja. de bel. q dicit istū tex. in hoc esse singularem. imo elegātius ꝯsiderādo mirabilem tex. nisi ex quo vult q dñs cōmittēs felloniā ꝯ vas. q nō tenet iurare tñ pdit directū dñiu. habetis h colliget ca. va. et dñs ad inparia nō dñt iudicari. q vas. et q non iurauit fid. neqz iurare tenet si cōmittat fello. priuat feudo. de quo in. c. ij. s. p quos fiat inuesti. Jo. an. in ad ad Spe. in ru. de feu. ¶ Post Bal. h sume h ar. p dē epi. et cō a pmissit dño nole census duos denarios i āno sub pena centuz librarū deinde dñs venit ꝯ pacta virus tenear ad fitz penā et h ar. q sic vt. C. de indi. vidui. l. fi. in ꝯtū q a istud pētū ex vna pte est penale no ex altera. vt. ff. de arbi. l. si et si interpellat. §. fi. ex altera. et h v a nō obstāte lra. q a h pōit in pena legali sr. in. l. i. C. de cōpssis et luc. dā. lu. r. secus in cōuentiōali. quia nō est nrm cōuentionē extēdere vt. ff. de fideiuf. l. fideiussores magistratuum §. p autē sicut enz nō extendit de tpe in tps vt. ff. de pa. l. epistola. §. fi. C. locati. l. si cū hērmes. ita nec de re ad rē nec de psōa ad personā sr. ff. de test. mili. l. miles ita hē dē. §. et q a ¶ Sz posset dubitari verum adiectio istius pene valeat et videt q nō quia vr adiecta i fraudez vsurarum. itez pena erit vinculū stipulatiōis nō debet vt. ff. de seruis expor. l. seruus in ꝯrium videtur. ff. de transac. l. qui fidem. et. l. pacto conuēto. ff. de ꝯhen. emp. dic valere nā ista pena adiecta respicit aliū effectū vz q non possit expelli. vnde vr adiecta loco expulsiōis et sic loco facti. arg. C. de pac. conuen. l. fi. et no. in. l. ij. C. de iure emphi. Sed pone q dicat si nō soluero simplum soluam duplum vel triplum. respondeo quādo p verba multiplicatiua pena apponit ita non petitur vt pena sed vt augmentatio pensiōis. arg. ff. de vsu. l.

pecunie fenebris. §. fi. si res erat digna tanta mercede. Ex hoc infero q si rē valentē centū vendo tibi p quinquaginta pacto apposito q si nō solueris ad talē diē solues centum vel iustū preciū q istud nō est vsura sed augmentatio precij q tene mētē. ¶ Pone q res q valebat centū vendita fuit p decē eo pacto q si i pascate nō soluerent adimpleat iustum preciū an locū hēat. l. ij. C. de rescin. vēdi. respōdet Alua. q nō q2 sufficit punitio 3uētionis. ¶ Quero cū gl. i. qd si dñs committat delictū i psonā alterius q vasalli vt q2 forte iter ficiat fratrē ipsius et cōsequatur eius hēreditatē. vel aliud crimen cōmittit ex quo vas. cōmittens veniret priuandus iure put pz. s. an ille q interfecit fra. do. c. i. an filii priuabit dñs pprietate. z dicit gl. quo casu. feu. priuaret vas. eo casu p prietas feudi si dñs id cōmittat perueniet ad vas. vt in. d. c. dño cōmittēte. q2 equitas ē inter eos seruanda vt in. d. ti. de for. fide. z hoc vult tota ista glo. vsq ad §. sz tu. tūc ad uerte q istam gl. dz itelligi qn feu. eēt nouū qm i fe. antiquo ex tali delicto cōmisso i psonā alterius q dni n trāsibit feu. ad ipsum dnm sed ad agnatos ipsius vasalli vt pbat in. d. ti. an ille q iterfe. fra. do ergo z eodē mō pp dictā pitatem seruādā qn dñs cōmittit tale delictū nō dz ius z pprietas ipsius dni q hz i feu. applicari ipsi vasallo. sed dz peruenire ad agnatos ipsius dni de quo dixi in. d. c. dño cōmittēte. ¶ Quero ab ex qd si dñs alienat pprietatē inuito vasallo an princē pprietate z applicet vasallo sicut eē. de h dic vt dixi. s. i. § et eadē. s. d lege corra. t. s. p quos fiat inuesti. in fi. d for. fid. vbi glo. vr tenere q sic. Bald. i. c. ij. s. quo tempore miles. tz q non. facit ad hanc qonem quod dicit Spe. in ti. de loca. §. nunc aliqua. ver. cui.

¶ De feu. non hnte propriam naturam feudi.

¶ Supra in ti. pcedēti fecit mentionē d feu q nō hz ppriam naturā feu. eo q pt vas. feudū hēre sine iura fidelitatis d cuius tn natura ē vt regulr nō fiat inuesti. nisi iuret fidelitas vt. s. per quos fiat inuesti. vnde supta occasiōe subiicit nūc titulū generalez de feu. non habente ppriā naturā feu. i quo generaliter de. d. materia tractare intendit.

f Si quis. Ubi vas. est inuestitus de feu. cū pacto vt ipse z oēs illi qbus ipse dederit illud hēant quocūq mō pt illud alienare et sine volūtate dni. z ille i quē alienauerit tenebit eo iure z tn. sz q placuerit vas. alienāri. vbi vo dm̄ feu. n alienauit tūc poterit priuari deo feu. ex eisdē culpis ex qbus solēt priuari vasalli. z nō hēat ppriā naturā. qn āt vas. eēt inuestit d feud. cū pacto vt posset illud alteri ifeudare tūc tale fe. bene cōtinet i se ppriā naturā feu. h. d. Ad materiā huius ti. vide q posui. s. circa diffinitionē feu. i pludijs huius opis. ¶ No. q per pactū pt recedi a ppria natura rei qd pz. q2 cū feud. d sui natura nō sit alienabile. vt. s. d vas. q3 cōsti. loth. pt per pactū fieri alienabile. vt. s. h fini. ter. c. feudū. nō. n ē illicita huiōi pacto super alienatiōe si fiat cū licentia dni simo ē permissa vt. i. d pbi. feu. ali. per Fe. vnde ergo per tale pactū pt alterari talis natura. vt no. l. i. pacisci. ff. d pa. ¶ No. q pactū āplificatiuū dz operari āplificationē. nā per ista vba z qbus dederit zc. āplificare vr. vt quocūq n. possit rē trāsferre nō solū iure feu. sz et quocūq ti. alie. eo n. ipso q dicit z qbus dederit zc. vr eē cōcessa licētia per dnm q illi qbus datū ē hēant libere posse q nō ē dcm q habeāt i feu. vt h l fi. vt q nā vba debēt aliqd operari. l. si quis ff. d leg. z ad tre. l. i. z fi. vnde si vellemus dicere q illa vba iportarēt solū datiōnē i feu. tūc nihil operarēt q2 et absq ipsis vbis potuisset vas. alij ifeudare vt dixi. s. d capi. corra. i. §. preterea. s. aliter olī feu. alie. po. z id vt aliqd operentur ē necesse dicere q iportēt liberā traditionē vel alienatione put ipsi vasallo placuerit. Et hec est vā itentio huius. c. sm Bald. d iser. ¶ No. ter. ibi sine dni volūtate q feu. pt dari ita vt possit alienari. Et itellir vt et alienari possit sine dni volūtate z ita hūc ter. ad h pōderat Albe. i. l. fi. in pen. col. C. de iure emphi. dicens idē in emphiteota per hūc ter. voluit ibidē Sali. in. i. col. Imol. i. c. potuit. i. ij. cartha de locato. Ando. in suis singularibus in singulari. ccel. icipit ēphiteota. Bal. z Ang. no. p istū ter. i. l. eius eēt. §. i. ff. d seruit. rusti. pdio. facit qd no. Ange. i. l. q rome. §. duo fratres i vl. carta. ff. d vb. ob. lz aliter dicat Spe. i ti. d locato. §. nūc aliq. v. lxxxiij. Tamen i inducendo i possessionē dz dñs requiri. ita Imol. i. d. c. potuit. q3 debebit et tali alienationi. solui laudimiū. ita Sali. i d cā. l. fi. ¶ No. q licet fit alteratio feudi circa alie. nihilominus nō itelligit esse fcā alteratio circa causas amissiōis donec feu. ē apd vasallū. nā i amittendo retinet ppriā naturā. sz cū virtute alienatiōis ē trāslatū i aliū tūc alteratio et extēdit ad causas amissiōis. q2 nō supersunt aliq radices ipsius feudi cū libere sit i aliū trāslatū d volūtate dni vt pbat i. d. c. feu. in fi. ¶ Quero cū gl. d itellectu huius lre q vult q si virtute hoz vboz h positoz z qbus dederit zc. fiat vēditio feudi q lz nō hēat ppriā naturā feudi. tn ē amissibile vnde vr q ista talis alienatio modicū fructū pstat ēptori. Sol. dicē gl. q iste tert. pt intelligi duobus modis. Primo mō q ista vba circa amissionē feudi referant ad ipsū ēptorem quo casu lz feudū sit amissibile et hīs culpis. tn ex hoc q emerat vel aliter acquisiuerat virtute ipsorū verborum nō erit amissibile. Scdo mō itelligit z melius vt dcā vba referāt ad vasallū alienātē. vz q donec est feudū apd ipsū bene est amissibile. sz cū i aliū trāstulit secus i. d. c. feudū z hoc vult ista gl. vsq ad §. sz nūqd z hūc scdm intellectū sequunt cōiter doc. z bene. Bal. dicit vnū no. q iste ēptor adeo hz bona libere qd nullā recognitionē tenet facere dño qd itelligit verū d obligatoria ascitoriā facere tenebit pāter esse dni. l. sicut datā. C. d lib. cā. ¶ Quero ab ex an vas. q libere vēdidit feudū debeat preciū tenere loco feudi dic q nō sm Bald. z Ja. d bel. p. c. fi. s. d feudi cogn. Sed an dcm preciū debeat cōuerti i aliā rē imobilē q sit loco prioris feudi dicit Ja. d bel. qd hoc satis equū vidi ret. ar. s. de inuesti. d re alie. fac. in prin. sz d iure est veritas sz Bal. q2 recessū ē i totū a simplicitate feudi p formā de nouo datā ar. ff. d fideius. l. stipula. fac. l. pā. §. qndecim d lega. ij. z. C. d remissio. pig. l. fi. z qd no. in. l. iur. ff. de rei ven. Item psumptio est q dñs voluerit dictū preciū dona re p dictā liberalitatē adiectā i prila inuestitura ar. ff. man dat. l. si vo. §. idez pop. ¶ Quero an iste vas. q ex forma inuestiture hz arbitriū libere tradendi feudū alteri possit se elligere z sibi appropriare pprietatez. z dicit Bald. q vr qd n p. l. si mādauero. §. si tibi cētū. ff. mādati. sz circa h vide no. p gl. z doc. i l. i. §. plane. ff. qd cuiusq vniuersi. noie. z i. c. in iure de ellec. in. c. fi. de institu.

¶ De eo qui finem fecit agnatis.

¶ Continuat ista rubrica ad prime pcedentē hoc mō. vz qm ibi declarauit qn aliqs est inuestitus de aliquo feudo cū h pcō vt ipse inuestitus habeat tale feudū z sui heredes z illi quibus inuestitus dederit dictū feudū zc. quid operantur talia verba apposita in inuestitura. sed quia dicta verba quādoq apponuntur in instrumento finis z refutat. per vasallos quādo vnus agnatus refutat alteri suum quod habet in feudo z dubitatur quid operent talia verba apposita in dicta refutatione vnde vt predicta declaret subiicit hic istum titulum.

t Res erant. Refutatio feudi facta agnato z limitata ad psonam transit ad heredes suos ad alios quibus ipse agnatus dederit z non repellit refutantem vltra casus expressos. secus aūt. si refutatio esset talis vel fcā cū eo pacto vt agnatus inuestiat tāq de feudo nouo. h. d. ¶ No. q agnatus pōt renunciare iuri succedendi in feudo. verum āt renunciatio simplex valeat absq pacto est longa materia d qua dic vt in. l. i. C. de pactis p glo. z doc. In casu tn nostro vbi tractat de renunciatione feudi dic Ja. de bel. nō esse

accessarium peccatū dicens esse spāle in feudo q admittit Bal. qn̄ ista simplex renūciatio cēt facta in manibꝰ dn̄i. qz tunc talis renunciatio hʒ vim pacti saltē taciti quo casu valet sup iure ꝯ futuro vel simpliciter facta nō tollet ius futurū. p. ꝺ l. 1. sm̄ ipsum Azo. dicit sibi videri q i renūciatiōe ꝺ q̄ in isto. c. fit mētio intercessit ꝑetm̄ vt ꝓbaē in tex. vbi dicit ꝑeō nō obstāte ⁊c. ⁊ sic dato q nō fuisset fcā i manibꝰ dn̄i s; int̄ ꝑtes hēret locū ꝺterminatio ista. cū hic nō fuisset fcā i manibꝰ dn̄i. sed īter ꝑtes nec appeat aliqd ꝺ ꝑsona dn̄i. fac. c. tutus. §. s̄rō feu. fuerit ꝯtro. Et vlt̄ omitte Ja. ꝺ bel. ⁊ Andr. ꝺ iser. ⁊ ad hoc adduco glo. no. §. ꝑtea. col. eugenio pape. c. 1. ⁊ ē tex. satis exp̄ssus. §. ꝺ vas. q ꝯ ꝯst. lotha. c. 1. ¶ Oppo. ⁊ ꝺo vr̄ q ꝑetm̄ sit in rē q fecit fini ⁊ refutationē vasallo ⁊ suis here. ⁊ ca; ꝺde re. l. iurisgētiū. §. ꝑcōr ff. ꝺ pac. ⁊ l. q i futurū. § 1. ff eod. So. sm̄ Ja. iō hic ē ꝑetm̄ ꝑsonale q. vas. pactus ē sibi ⁊ suis here. s; agnatus q vult succedere i feudo nō hʒ cām a vasallo ꝺfuncto. s; venit ꝑncipali beneficio ⁊ ꝑpterea ꝑetm̄ nō extēdit ad eū ⁊ dr̄ ꝑsonale. ¶ Oppon. q ꝑetm̄ quantūcūq; reale nō vʒ extēdi ad agnatū. q. alteri stipulari vl pacisci nemo pt. l. stipulatio ista. §. alteri. ff ꝺ vb. ob. Sol. pactū nō ꝓdest agnato ēt si sit i rem. sed refutatio oībus ꝓdest q refutatioe. refutās amittit oē ius qd hʒ. §. q. mo. feu. amit. §. ꝑterea igif effectus refutatōis porrigaf ad quēlibet. ⁊ refutans amisit oē ius suū refutatiōe non ex vi pacti quo ad eū q refutauit. nō quo ad aliū q nō refutauit. l. si vnus. §. ante oīa ff ꝺ pa. ¶ No. q pactū qd recipit qs circa refutationē feu. ꝓdest agnato ēt absenti. facit qd no. l. 1. nō solū §. liberatiōis vba. ff. ꝺ libe. lega. ⁊ ē rō q ista talis renūciatio ꝓdest agnato ꝑ ... dā ꝯsequētiā q refutās vr̄ subiat ꝺ medio. ꝑtinū .n. i sui ꝑiudiciū ex toto renūciare ꝑ quā renūciationē accrescit alteri agnato. ar. ff. ꝺ ioff. testa. l. q repudiāt. verū āt ⁊ aliter posset ꝑ pactū ꝓdesse ēt absenti. dic vt no. p glo. ⁊ doc. l. 1. idē i duobꝰ. ff. ꝺ pac. ⁊ p Ex. i l. generaliter. C. ꝺ nōnu. pe. i. ꝺ. §. si liberatōis. ¶ No. ex prīa pte huius tex. q pactū ꝑsonale nō ptinet nisi ad ꝑsonas cōphēsas i pacto. nā s; faciat tibi pactū ꝺ nō petēdo a te vl hēdi. tuis. vel ab eo cui ꝺderis nō vʒ extēdi ad alios vt §. tī. ꝺ. l. idē i duobꝰ. ff. ꝺ pac. vbi si generaliter facio pactū ne rē petā nō exprimēdo aliquā ꝑsonā tūc tale ꝑetm̄ generale ⁊ i rē cōprehēdit oēs. l. ⁊ heredi. §. si. ff ꝺ pac. ⁊ fm̄ scda pte hoc ēt vult glo. h posita. Utrū at i dubio iste finis ⁊ refutatio cēseat ēt i rē vel in ꝑsonā. Et dic Bal. q postq̄ ē fcā i manibꝰ agnati tenēdus feudū vr̄ p̄sumi i ꝑsona. i. quo ad recipiētem ⁊ suos heredes. nec ista vba cui ꝺderit ⁊c. aliqd operaf postq̄ vas. nō fuit vsus illa ꝑotētia sibi attributa. ar. ff. ꝺ arbi. l. nō distinguemus. §. si cū dies. nā agnatus q nūc vult vēdicare nō hʒ actionē nec causā a vasallo s; venit principali beneficio. ⁊ ꝑpterea pactū nō extēdit ad eū p predictā s; Ja. ꝺ bel. ¶ No. q ex ꝯsensu vniꝰ tm̄ ex agnat pt alter ari natur a feudi quātū i ꝑiudiciū ipsiꝰ ꝯsentiētis nō āt ꝑiudicabit aliis nō ꝯsentiētibꝰ alteratiōi vt hic. ⁊. §. qui. mo fe. amit. §. ꝑterea. ⁊ i gl. fi. hic posita q̄ p hoc ē expedita. ⁊ ꝺ hoc dic vt dīx. §. i ti. an agna. vel fi. ⁊ ꝺ alie. feud. pa in ꝑrin. ¶ Opp. ab ex q pactū quātūcūq; reale qd fcm̄ fuit ab agnato mortuo. nō vʒ extēdi ad agnatū per rōn; q alter alteri stipulari vel pacisci nō pt. vt. l. stipulatio ista. §. alteri. ff. ꝺ vb. ob. Imo nec ēt quo ad exceptionē aegrendā vt no. i. ꝺ. l. idē i duobꝰ. So. sm̄ Jac. ꝺ bel. refutatio operaf illud qd h dr̄ q. per refutationē ipse refutās amittit ius q hʒ i feudo. facit. §. qui. mo. feu. amit. §. ꝑterea ¶ Ducto ab ex an filia q renūciauit bōis paternis itelligaf renūciasse feudo qd postea ad se spectaf ptēdit ex morte fratrum dicite q nō per istū tex. ff. ꝺ le. iij. l. paulo calimacho §. 1. ⁊ per glo. in. l. q rome. §. duo fratres. ff. ꝺ vb. obli. ⁊ s; Bal. in. ti. q. in. l. 1. ff ꝺ rerū diui. glo. in. l. si familie. ⁊ ibi Bar. C. famil. herc. facit qd dixi in. c. in generali. §. si de feu. fue. contro. vbi est q̄si similis casus ⁊ in remissionibꝰ ibi adductis ⁊ in. ꝺ. c. 1. §. imperator lotharius. ⁊ ibi plene per Bal. ⁊. §. de alie. feu. pa. in ꝑrin. ⁊ in. ꝺ. c. itīus. §. si de feu. fue. contro. ⁊. §. de vas. decrepi. eta. c. 1 ⁊ i remissionibus quas ibi adduxi. ⁊ in. ꝺ. c. ꝑterea. ⁊ per Jaco. ꝺ. diz. an ti. quibꝰ mo. feud. alie. sub rubricel. si agnatus pactum fecit vasallo.

¶ De natura successionis feudi.

¶ Continuaf ista rubrica ad ti. ꝑxie ꝑcedētē h mō q. §. in ti. ꝑcedēti uersatur ꝺ successiōe feudi vn̄ tempore ocasione supposuit istū titulū i quo generaliter intendit de dicta materia ⁊ natura successionis feudi.

Successionis. Hoc intendit. Ascendētes a successiōe feudi sunt exclusi. ꝺ scendentes vero succedunt vsq; i infinitū dū mō sint masculi ⁊ ex masculis descēdētes. qm̄ femine a successione feudi repellūf nisi ex pacto admittantur. vel q feu. cēt femininū nō extātibꝰ vero descēdentibꝰ admittunt collaterales i feu. ꝑmo vsq; i infinitum iuxta gradus suos dūmō vltio morētu sine descēdentibꝰ vocēf ꝑrio supstites ꝺ linea defuncti ⁊ postea oēs alie linee equaliter vocant. h. dicit. ¶ No. q ascēdētes p lineā rectā nō succedūt i feu. descendentibꝰ qd ē ꝯ legē ciuilē scriptā ⁊ cōem cū de iure cōi admittaf talis successio ꝺ ascēdentibꝰ in descendētes ⁊ in auē. defuncto. C. ad tertul. ff. ꝺ inoffi. testa. l. nā ⁊ ꝑētibꝰ. s; hoc opaf natura feu. q̄ in hoc vincat legē romanā vt. §. ꝺ feu. cog. c. 1. ⁊ i gl. 1. h posita. ergo spāle iure ꝯsuetudinario feudorū s; Ja. ꝺ bel. assignant tn̄ ⁊ alie rōnes q re ascendentes repellanf a suc. feudi. ꝑut dixi ... q fe. da. po. h quoq;. vbi videas. vt; at hoc sit ver; ēt i feu. ec. pōt Bal. in. ꝺ. auth. ꝺfsictus. vbi; q sic. idē dicit i ephitesi ecclesiastica dicēs q de sui natura nisi in accipientē ⁊ i suos filios ⁊ nepotes masculos ⁊ feminas nō ad alios nisi ex tenore inuestiture aliud disponeretē trāsiat p. §. ephiteosis autē. ꝺe nō alie. ¶ No. q filius i egulariter succedit pr̄i i feud. Sed ista regula fallit in sept. in casibus in quibus filii nō succedūt q enumeranf clare hic in gl. ij. q̄ bn̄ legf. ¶ No. q l; femine de iure cōi ita debeāt succedere sicut masculi. l. maximū vitiū. C. de li. ꝑte. vel ex here. tn̄ ad successionē feudi nō admittunf neq; eaꝝ descēdētes nisi in duobꝰ casibus hic expssis. Que sunt rō huius ꝑhibitionis hī in. §. hoc āt notandū q feu. da. pos. ⁊. §. ꝺ bn̄ficio fe. c. 1. ¶ No. q i successiōe feudi ꝑrima cā ē ꝺscendētiū ⁊ admittunf vsq; in infinitū donec aliqs ex ipsis extat. nullo extāte tn̄ ad collaterales agnatos deueniē quoꝝ successio similiter i infinitū extēdif quādo feudū ē ꝑrīnū ut hic ⁊ i. ꝺ. c. 1. ꝺ gradi. succes. in feu. ⁊ istis casibus circa successiōes istas fuaf idē ꝺ q in legibꝰ ꝯtinef ut dixit tex. in. c. 1. §. §. an ille q interfe. fra. do. Unde ex isto tex. q intendit istas successiōes usq; in infinitū ire s; gl. hic positā q infinitas tolleraf. S; cū ista sit vna brocardica dicatis ut. §. q feu. da pos §. hoc quoque. ⁊ c. cū i multis de rescrip. li. vj. ¶ No. q feudū ꝑrinū ē illud qd ē acqsitum ab aliquo ex ꝺscēdētibus nā ē necesse ad hoc vt dicaf ꝑrina iter agnatos q fuerit acqsitū ab eo parēte q fuit auctor agnationis cōis eoꝝ vt dixit tex. i. ꝺ. c. 1. §. ꝺ gradi. suc. in feu. ¶ No. q vbi plures agnati ꝑcedētes ex diuersis lineis aspirare volūt ad successionē feudi alicuiꝰ vasalli agnati mortui. ꝑrio vocādi sūt gradatī ad dictā successionē i linea cōtenti mortuo. ⁊ si nullus ex ea linea supsit tūc trāsferendū ē ad alias lineas sciu gradū ꝑrogatiua vt hic ⁊ in. ꝺ. §. 1. §. de gradi. suc. i feu. ¶ Oppo. subsequēter cū gl. q uno sit dare tertiū casū i quo filia succedit pr̄i ēt dato q extarēt agnati vt ꝓbaf. §. i. ti. qui. mo. feu. ad fi. ꝑri. c. 1. So. dicit glo. fatēdo ꝯtrium q iō ibi ita disponif q. dn̄s mortuo vasallo uēdidit feudū ipsi filie ucl eā ꝑꝑ sciutia q̄ habuerat a pre uoluit ipsā remunerare sibi i feuda do ꝺ nouo. Et hoc potuit facere dn̄s q. feudū erat sibi aptum ad q agnati nō poterāt uenire uiuo dn̄o s; naturā legis ibi posite. ⁊ tunc habes expeditā glo. q̄ bn̄ loquif. ¶ Quero cū glo. viij.

quid si moritur vasallus relicto filio et nepote ex altero filio premortuo an iste nepos noceatur simul cum dicto patruo suo ad successionem in feudo dicti aui sui. Et respondet gl. quod sic. tum quia non reperitur hoc prohibitum de iure. sed potius tacite permissum vt. s. an pat. et in isto ter. tum quia et de iure com. ita statutum est vt. l. iij. C. de suis et legit. et sic in ista materia appellatione filiorum debent comprehendi et nepotes vt. ff. de ver. signi. l. liberorum. Quid si erant plures nepotes qui venirent ad successionem simul cum patruo suo an debeant admitti in stirpes vel in capita. et in hac questione dicit Jac. de bel. quod succedant in stirpes cum patruo suo. §. is vero. s. de succes. feu. et de se. Marchi. §. fi. et in autem. de here. ab intesta. §. si autem defuncto. hoc idem indubitanter firmat Bal. quia isti nepotes veniunt ingrediendo locum patris ipsorum. sed quando ipsi nepotes veniunt de per se et iure suo ad successionem patrui mortui sine herede tunc in loco est maior dubitatio. et dicit Ja. de bel. quod succedunt in capita dicit late in. c. i. §. et quia. s. qui feu. da. po. ponit hic Bal. referendo Ja. vt predixi abunde dixit. s. l. vltra fratres et filios fratrum com. opi. est quod veniunt in capita per autem. post fratres lo. C. de suis et leg. et in. l. auunculo. C. com. de succes. et dicit Jas. in. d. autem. cessante. et per Ja. ardi. in summa de suc. feu. sub rubricella de col. §. item succedunt. Si autem essent tres filii ex vno fratre et vnus filius ex altero fratre tunc si moriatur vnus ex tribus alii duo fratres sibi succedunt equaliter. quia sunt de sua linea non autem filius natus ex altero fratre quia ex altera linea vt in isto ter. ¶ Quero ab extra si vasallus decedat relicto nepote ex fratre et relicto patruo quis admittatur. dic quod nepos excluso patruo ar. in autem. de here. ab intesta. §. illud colla. ix. cum ibi no. et in autem. post fratres. C. de suis et legiti. ita determinat Nico. de nea. s. quis fe. da. po. §. penulti. et Bal. s. ipero. lotha. enge. pap. c. i. ¶ Quero insuper quid si renunciat pater in manibus domini cum pacto vt inuestiat filium suum cum hac conditione vt moriente filio pater possit succedere an tunc succedat. et dicit Jac. ardi. quod sic ar. C. de eman. libe. l. fi. et ff. de bo. lib. l. si pater l. fi. et de hac. q. est casus in capitulis extraordi. §. quod si vsu. vbi videas. Eodem modo dicit si filius fuisset inuestitus contemplatione et amore et propter seruitia patris ar. ff. de col. bonorum l. dedit dotem. ff. de iure do. l. auus. C. de vsufru. l. fi. post ipse dicit in ti. de suc. feu. sub rubricella an ascendentes succedant et ibidem etiam dicit quod quamquam pater non succedat filio in feudo tamen eo viuente pater habebit commodum ex dicto fe. ar. ff. de assi. li. l. iii. §. idem queritur. an si fac. ad hoc quod dixi in. c. ii. s. de fra. de no. ben. inue. Subsequenter adhuc limitat idem Ja. ar. in loco preal. istam regulam quod pater vel ascendens non succedat filio vel descendenti in feu. quando feudum esset nouum et datum contemplatione filii. secus autem si fe. esset antiquum quia tunc dicit ipse quod ascendentes succedant siue sit per directum siue transuersales p. d. c. i. s. imparo. lot. eng. pap. i. fi. sed ego puto hanc limitationem esse veram in ascendente transuersali vt dixi sup. ter. sed in ascendente per lineam directam inuestiri. non video quod possit adaptari de facto cum semper in tali feudo antiquo talis ascendens sit potior ad habendum dictum feudum quam descendens. nam feudum paternum non potest peruenire ad filium patre existente quia pater prior admittitur. nisi vellemus dicere quod ipse filius primus possideret dictum feudum de voluntate patris emancipando ipsum filium et sibi donando dictum feudum et faciendo ipsum inuestire dummodo non refutat ius suum vel faciat ipsum inuestire tanquam de feu. nouo. vt. s. ti. pmo. i fi. quo casu moriente filio hinc reuertetur feudum ad patrem. sed non iure successionis sed antiquo iure suo vtitur ar. ff. de libe. et posthu. l. filio et. l. filius. §. a. in fi. C. de capti. l. ab hostibus. Et puta quod idem Ja. voluerit ita intelligere dum subijcit quod feudum reuertitur ad ascendentem sed de iure successorio prout dixit Et ita etiam intellexit Andre. de iser. ponendo similiter aliud exemplum in quo quis emancipauit filium et dedit feu. antiquum nepoti suo nato ex dicto filio quod potuit facere vt. s. de alie. feu. pa. vnde mortuo auo si moritur nepos tenens feudum pater potest hunc nepoti succedere in feu. predicto eo modo quo. s. dictum est.

¶ De capitaneo qui curiam vendidit.

¶ Continuatur ad precedentem titulum hoc modo. s. quia s. tractauit qualiter acquiratur feudum ex natura successionis feudi hic vero subsequenter declarare intendit qualiter acquiratur vel ex natura contractus ex delicto alterius vel etiam ex successione prout patet ex tenore huius. c. sub hoc ti. posito. Sed cum principaliter eius intentio fuit declarare de acquisitione feudi ex contractu ideo subiecta est hic ista rubrica.

q Vidam. Premitte primo pro euidentia verborum curia diuersimode capitur. quandoque curia per regia principum vt in c. ne i agro. §. quo vero de stati mona. i. c. primo. §. porro de sta. regu. li. vi. quandoque capitur vt vniuersale ius quoddam comprehendens sub se iurisdictionem loci et rerum dominium. c. i. §. ite si quis rusti. Bal. s. qui. mo. feu. amit. cum bertoldus. de re iudi. et comprehendit et locum extra castrum et intra illud quod ab hominibus castri defenditur Bal. i. l. si plures. C. de cond. inser. et tamquam nomen vle capitur hic. Bar. in. l. si qui. C. de bo. vaca. li. x. Bal. in. c. i. a fi. q. s. de contro. inuest. Bal. hic in. vi. col. ver. itelectus. et ancha. consilio. cxxv. incipit in tpis. et Cla nor. et breuior. Pe. de anc. i regula accessoriu i. iii. q. principali de re. iur. li. vi. facit quod no. Bal. in. l. i. ff. de rer. diuis. ¶ Secundo premitte pro euidentia huius. c. quod dominus potest habere vasallum in curte et extra curtem. In curte. n. habet vasallos exempli causa si ipse dominus habeat dominium et possessionem totius ville puta quod rustici et coloni dicte ville respondent fructus et redditus ipsius domini ad domum dominicalem in dicta villa existentem que domus appellatur in dicta villa curia seu curtis domini. Modo si ipse dominus infeudauerit alicui vasallo vnam mensuram terre de dicta villa. vel prout ipse vasallus haberet annuatim certum redditum de curte dicitur vas. de curte. Sed quando dominus habet vasallos extra curtem exempli causa. si i vna villa dominus habet dominium totius ville et maiores partes possessionum dicte ville sunt rusticorum vel aliorum consortium. Sed ipse dominus habet aliquid modicum puta vnam vel duas possessiones ita quod non est qui ibi teneat curtem vel domum dominicalem. Modo isto casu si dominus infeudauerit alicui vasallo illam vel illas modicas possessiones quas ibi habet tunc intelligeretur habere vasallos extra curtem vt predicta colliguntur. s. qui. mo. feu. amit. §. pen. et fi. Et scias etiam quod per modum supra scriptum potest dominus habere non tantum vnam curtem sed etiam duas tres vel plures prout est diues. vt colligitur ex hoc ter. ibi in quadam sua curte et. Et sic presupponunt quod habeat plures. Casus i terminis ita figuratur. Quidam capitaneus in suo districtu habebat plures curtes. vnde in quadam ex dictis suis curtis designauit beneficia seu feuda quibusdam vasallis. eos inuestiendo de dictis feudis. postea processu temporis eandem curiam in qua erant dicta feuda vendidit. postea controuersia orta est inter ipsum capitaneum vendentem et ipsum emptorem quando ipse emptor dicit quod in sua emptione comprehendantur etiam supradicta iura feudalia capitaneus vero dicit se non vendidisse dicta iura feudalia an intelligatur vendita et dicit quod non postquam non fuit hoc expresse actum in venditione vt comprehendantur ipsa. h. d. ¶ No. quod in generali seu simplici venditione bonorum non comprehenduntur feuda vel quod respectu domini quod concessit nisi specialiter exprimantur et no. etiam vt hic. nec respectu vasalli cui est concessum. vt l. c. in genera li. s. si de feu. fue. contro. et in glo. fi. hic posita. Et potest esse ratio multiplex prout assignatur hic i glo. in prin. vt. et primo quia in verbo generali vendit. non comprehenduntur nisi solum ea de quibus actum est inter contrahentes vt. C. de transa. l. si de certa. Item quia non videtur cogitatum inter contrahentes de feu. vendendo et ideo solum ea que fuerunt expressa veniunt in venditione. ff. de transa. l. cum aquiliana. et ff. de consti. l. qui libertatis. Item quia verba quibus generalis venditionis non significant feu. vnde non debemus recedere a significatione sed potius inherere vt. l. non aliter. ff. de leg. iii. Item quia feudum et curia sunt duo penitus separata quod patet. quia vnum potest stare sine reliquo. et ideo per venditionem vnius non includitur venditio alterius ar. l. fi. C. de pa. do. et hoc voluit glo. i. vsque ad hoc. et sic videtur sed tu assigna aliam rationem et meliorem quia dominus sine voluntate vasalli

non alienat ius sui quod hz in feudo vt. J. de. l. corā. c. ij.
§. ex eadem. z. J. quo tpe miles. c. ij. naz sicut vasallus nō
potest alienare ius suū sine licentia dñi vt. J. ti. se. z eō dñs
nō pōt sine voluntate vasalli de hoc dixi. in. d. § ex eadē
vnde non est verisimile q in vēditione voluerit include-
re feudum z ponere se in periculo pdendi illud vendēdo
absq3 voluntate vasalli cū specialiter non fuisset venditu-
rus vt ibi dixi. ¶ Itē nō q vendita vniuersitate non videt
ur vendita ea q̄ p prius alijs sunt concessa z ab ipsa vni-
uersitate sunt sepata. qd limita sz Bal. nisi tota curia vel
maior pars esset alteri infeudata. q non dz venditio eua
nescere. ar. ff. d fun. instruc. ff. de act. empt. l. q domū. Sed
h limitatio Bal. fm. d. Mar. z bene vt Jter. nostrū nec
ob. iura allegata qīa non loquuntur in materia feudali.
¶ Oppo. cū glo. i. in. d. ver. cū vī zč. z multipliciter con
tra determinationē huius. c. vz qd lino vendita simplici-
ter curia videatur in conse q ntiā ēe venditum feudū qd
pbatur pluribus rōnibus. z primo q feudum pertinet ad
curiam vel saltem coheret vel inest ipsi curie tanq̄ pars
ipsius curie. ergo cum datione z vēditione ipsius curie dz
transire. q non intelligeretur in totum tradita curia si de
trahatur aliqua eius pars vt pdicta pbantur in. l. credito
ri. §. pe. ff. de act. emp. z. ff. de offi. eius cui mā da. ē iuris.
l. fi. z de excep. rei iudi. l. si quis cū totū. l. in modicis. ff. de
contrahē. emp. Item q ipse est verbo generali vsus vel
saltem simplici vendendo curiam. ergo videtur oīa ven-
didisse q̄ non excipiantur vt. ff de excep. l. pluribus. Item
q in dubio debemus potius interpretari verba cōtra vē
ditorē in q potuit apertius declarare cōtractū. q̄ ī ēpto-
rē. l. labeo. ff. de emp. z ven. l. veteribus. ff. d pac. ne sit in
ptāte venditoris detrahendi qcqd velit ex dicta vēditiōe
qd esset absurdissimū z incōueniens. qīa si admitterē ipse
venditor vt possit ex venditione generali curie detrahere
feudū eadē rōne posset detrahere aliā rem puta vineam
vel domū vel aliquid aliud. Et sic venditio ipsa posset re
duci ad nihilū q non ē dicendū neq3 credendū q ēptor
voluisset emere eo modo z fac. ar. ff. de min. l. tutor. §. fin.
z. ff. ad municipal. l. i. cū si. z hoc voluit tota ista glo. vsq3
in fi. q̄ aliter non soluit dicta cōtraria. Et ante oīa pro cō
stanti. vt excuciemus casus claros. ē tenendū sz An. q si
appeat dñm vel regē in concessione feudi vel venditione
esse grauiter deceptū puta q extimabat dare rē valentē
decem q̄ reperitur valere. xv. vel ē vasallus suscepit cū
aliquo onere rē valentē decē tm̄. z credebat valere. xv.
habebit hoc casu locum remediū. l. ij. C. d resciā. vendi.
q hz locum quocunq3 contractu siue bone fidei siue stri-
cti iuris vt nō. cōiter legiste vt. l. si quis cū alter. ff. de v.
obli. cano. in. c. cū dilecti de emp. z ven. Itē pro solutione
contrariorum predictorum aduertendū q quedā sunt bona q̄ cō-
sueuerunt libere vendi. Et ista icludunt in venditione ge
nerali q non dz eadē res diuerso iure censeri vt. ff. d vsu
capi. l. qui cum edes. quedā sunt que nō cōsueuerunt vēdi
sicut est locus sacer vel religiosus. tñ cū vniuersitate trans
ferunt ex ptāte quam hz venditor in re ipsa vt. ff. de ēhen.
emp. l. z liberi. z. l. i modicis. quedā sunt bona in qbus oz
q venditor habeat licentiā ab alio ad h vt transferātur
in emptorē sicut sunt feuda vt J. dixi. Et ista non includū
tur in venditione generali quātū ad vendi nōis effectū vt
h z in. d. c. in generali. tñ si venditor fuit sciens tenebitur
emptori quātū minoris fuisset empturus si nō certificauit
eum vt. ff. de act. emp. l. iuli. §. fi. Unde so. ōria p gl. facta
dicit q hoc puenit ex natura feudi q̄ est vt i dubio non vi
deaē de eo actū in generali cōcessione. z ē in dubio vī de
mente ēhentiū tā emptoris q̄ venditoris ex quo sciūt res
feudales esse sciunt eas i generalitate nō includi. ¶ Que
ro ab extra si imperator cōcessit alicui vnū castrū an videa
tur concessisse molendina que sunt in aqua ipsius castri re
spondeo fm Bal. q aut concessit solā iurisdictionē. z tunc
non veniunt molendina. q lz castrū sit sub imperatore. tñ
molendina non. vt. ff d ēhen. emp. l. sed z celsus cum ibi

no. aut cōcessit castrum cum pertinentijs suis ad ipsum ca
strum spectantibus. z tunc veniunt molendina accessione
nisi essent molendina priuatarum psonarum arg. ff. de preca
rio. l. si adoptauero. z qd no. in. l. inter publica ff. de ver.
sign. ibi glo. q non est verisimile q iperator voluerit trāf
ferre ius priuatorum. q in lucratiua cōcessione nūquā venit
nisi ius q hz concedēs. l. publius. §. i. ff. de cōdi. z demō.
¶ Et ex pdictis infertur ad aliā questionē disputatam p
Jac. butri. an solenniter translata ciuitate in dñium z iu
risdictionē alterius videantur in consequentiam translata
iura molēdinorum dicte ciuitatis post Bal. dicite z sequitur
ad partē affirmatiuā qd sic. q qui pfert totum profert sin
gulas eius partes. siue sit totū vniuersale siue integrale.
Sed molendina sunt pars ciuitatis q iter cetera edificia
sunt ergo appellatione ciuitatis cedunt vt. ff. de leg. i. l. si
tibi hō. §. cū fundus z. l. cū fundus de lega. ij. z. ff. de leg.
iij. l. predijs. §. pe. z. ff. de fundo instruc. l. sic. §. turrāne.
Secundo q si molendina non essent ciuitatis pars. tamen
sunt sub ptāte z dñio ciuitatis ergo transeunt. Item molen
dina sunt pars pertinentiarum. vt extra de excep. c. cū ve
nerabilis. §. porro. ergo transire debent per quandā cōse
quētiaz. vt insti. de acqui. p arro. z. ff. de adoptio. l. si arro
gator. z. l. his verbis. Tertio quia molendina respiciūt ci
uitatē sicut accessorium respicit principale. vt. ff. de ēhen.
em. l. si aquedu. z ff. de act. emp. l. in vēditiōe. Quarto q
noie ciuitatis cōtinetē territorium. vt. l. i. §. cū vrbē. d offi.
psec. vr. sz molēdina sunt d territorio ergo zč. Quinto q
ciuitas ē nomē collectiuum vniuersale. z vnde molēdina
ciuitatis appellatione debēt icludi. Sexto qn sūt duo quo
rum vnum cōmode non pōt eē sine altero. cōcessio vnius
vī cōcessū qd minus est. vt. ff. locati. l. sed addes. §. si quis
mulierē. Septimo q ciuitas significat quoddam structū
z instructū ex pluribus ad cōez viuēdi necessitatē. Sz mo
lēdina sunt quoddā instructū ad necessitatez viuēdi. ergo
cedunt in legato. Octauo q qui concedit locum cum suis
finibus vī concedere quicquid intra fines continetur. ff.
d ēhē ēpti. l. qui fundum. §. si fundus. ff d act. ēpt. l. fundi
vocabulo. Nono vī casus in isto tex. cū gl. sua. ¶ In 2riū
um arguit sic. molēdina nō sunt ciuitas neq3 pars ciuita-
tis neq3 aliquid cōe hñt cum ciuitate maxime i pdicamen
to substantie. g nō continetē sub ciuitate. vt. ff. d pena. leg.
l. nō qd ligatur. z. l. ij. ff. d v. sig. Scdo q supposito q ci
uitas possit hre ppriū tale ē ac si quis adoptaret aliquē
tū hodie eius qui adoptatur bona nō trāseunt in dñium
adoptāns. vt. C. d adop. l. in adoptantis. nec obstat arg.
d arrogato. q ille mutat statum transeundo i plenā ptātē
arrogatoris. sz illa ciuitas non sic mutat statum qn possit
hre propium vt. ff. q cuiusq3 vniuec. no. l. ciuitates. Ter
tio q aliud ē ciuitas aliud ē fiscus seu dñs. nec. n. sūt vnū
z idē vt. l. i. C. d bonis va. li. c. z p Bac. in. l. i. C. d iur fis.
Quarto q cōcesso seruo nō vī cōcessum peculium. vt. ff.
d peculio. l. sūma cum rōne. §. emptor. Quinto q appella-
tio ciuitatis ambigua ē qn ponitur localiter z respicit ter-
ritorium. z in ambiguo fit interptatio 2 eum qui mittit ad
acquirēdum vt. ff. d pac. l. veteribus. Sexto q ciuitas pōt
hre propium vnde lz trāseat in tutelā alterius. nō ideo p
dit suarum rerum dñium sicut nec ecclesia q̄ transit in tutelam
plati. vt ff. pro ēptore. l. qui fundum. § si tutor. Septio q
sepata sunt significata z voces significantes. z vnum non
cedit alteri. vt. ff. d ser. vr. pdio. l. si domus. Itē q sepata
corpora sunt ergo de vno ad aliud non insecē. vt ff. de ex
cep. l. si ante z. ff. de pac. l. sed si vnius. §. z in sūma z. C. de
dona. inter virū z vxo. l. si maritus. Unde dicit Jac. bu.
q trāslata ciuitate in iurisdictionem z dñium marchionis
molendina q̄ sunt peculium ciuitatis apud ipsam ciuitatē
remanēt z non videtur eē translata sed iurisdictiones que
ptinebant ad ipsum concedētē videnē eē translate. sz idez
in molēdinis dico q in iurisdictione. si molēdina erant in
dñio concedētis sicut ipsa ciuitas. secus si ad ipsam ciuita
tē ptinebant iure priuato. vt per glo. in. l. inter publica. ff.

r

de ver. sig. Et hoc si verba concessionis patiantur. nam si de sola ciuitate facta esset mentio molendina que essent extra ciuitatem non venirent in concessione. vt. d. l. nam apud ligu. de m. c. si ciuitas. de sen. exco. li. vi. ¶ Item oldra. consilio. cxij. incipit ad primam questionem questitur an recognoscens se castrum retinere in feudum ab aliquo videatur recognoscere territorium et iurisdictionem territorij. Sciendum enim est quod nomen territorij est magis generale quam nomen castri et plus comprehendit. dicitur enim territorium terre spacium murorum et armatum iurisdictione. l. pupillus. §. territorium. ff. de ver. sig. ibi Bar. ita Bald. in rubrica. q. sunt regalia a terrendo dictum per d. §. territorium Inno. in c. cum ad sedem in verbo pertinentijs. de restitu. spo. glo. in c. vbi periculum. ver. porro. de ele. li. vi. in c. ij. de consti. co. li. Ideo multum conuenienter hoc cum iurisdictione. nam territorio coheret regulariter iurisdictio l. i. §. cum vrbem. Ibi Bar. ff. de offi. prefec. vrbis. Bal. in lege prima. §. initio ff de officio prefecti vrbis. i. l. ij. ff. de offic. psi. in. l. i. ibi etiam Bar. et l. i. ipcriuz ff. de iurisdictio. om. iudi. ibi Alba. i. l. fi. C. vbi et apud quem. ibi Bal. in cuiusque non inest territorio. et collegio vt in c. cum contingat. de fo. compe. in. l. fi. C. de iurisdictione omnium iudi. In autentica habita. C. ne filius pro patre. Et ex quo dicitur a terrendo videtur comprehendere etiam districtum. facit glo. in. §. rursus. institu. de actio. Bal. in. c. ex litteris. et c. licet causam. de proba. Bald. in d. l. §. cum vrbem Cardi. dicens ista idem importare. Et Pe. de ancha. in cle. ne romani. §. sancte electio. Bal. in l. et C. de iure do. Gemi. in d. §. porro. Bal. in c. i. in prin. §. qui mo. feu. amitta. In c. accedens. il secundo. vt. l. non conte. Ang. et Bar. in l. illule. ff. de iudi. in proprie loquendo districtus dicitur per mare. territorium per terram. Bal. in dicta rubrica. q. sunt regalia et l. i. i. C. de feu. pert. recita et oldra. consi. cxxvj. quod incipit factum tale in vertice multum magistraliter loquitur. et est de mente Bar. in. l. j. in fi. ff. de iurisdi. omn. iu. dicens quod quo ad ea que sunt facti puta que sint confines que partes territorij nihil presumitur nisi quatenus probetur. l. promissum in prin. et ij. responso. et no. i. l. in i prin. ff. de acqui. pos. Ita intelligitur quod no. Inno. i. d. c. cum ad sedem de restit. spoli. Bal. in. l. j. §. cum initio. i. ij. col. et i fi. ff. de offi. prefec. vr. et in istis sufficiet probatio per famam gl. i. l. cum aliquis C. de iure delib. Inno. i. c. quia per nouale. et i. c. veniens de ver. sig. Bal. i. l. proprietatis. C. de prob. Pe. de ancha. consi. cxxv. incipit i cristi ec. clarior et breuior. facit quod no. Bar. i. l. j. ff. de dam. infecto. facit glo. quod non venit proprietas in. l. quicumque. C. de fun. li. mito. lib. xj. Quo autem ad ea que iuris sunt puta iurisdictionem tunc dicit oldra. et quo est sub territorio vel districtu presumitur sub iurisdictione. c. omnes basilice. xvj. q. vij. et d. §. cum vrbem. c. possessio. xvj. q. iij. Host. Jo. an. et communiter doc. in c. nimis de iureiuran. et ita Bal. hic in. vij. col. ver. item sciendum et fac. que. j. dicam. ¶ Castrum vero secundum Bar. in extrauaganti qui sint rebelles que incipit qui multos in verbo lombardie dicitur quasi casa alta munita muris seu fossis. l. quicumque. C. de fun. limito. li. xj. c. si ciuitas ibi Jo. an. de sen. et com. li. vj. et ista de iure communi non habet iurisdictionem. l. fi. C. de testa. Bar. i. l. i. C. de iuri. om. iu. imo censentur pro ciuitate et alij subsunt in cuius territorio sunt. §. si quis igitur ibi ter. quem commendat An. in. aute. qui. mo. na. effi. sui. Bal. i. c. j. i prin. i. ij. col. j. de consuetu. rec. feu. Bar. in consi. quod incipit querunt virum iurisdictio. oldra. consilio. preallegato. cxxvj. et i consi. xj. incipit venditum est castrum. nec enim corporalia sine pertinentijs hoc castrum neque iurisdictionem nisi sibi a principe vel superiore concessa probetur predicta Inno. in. d. c. cum ad sedem. Jo. an. in. d. c. si ciuitas. ideo alibi castrum sumptum appellatur terra. c. cum in partibus. de ver. sig. et io in. q. hac oldra. ut procedat necesse est presupponere quod loquatur de castro quod ex concessione principis vel prescriptione habet iurisdictionem. ¶ Respondeo ad questionem oldra. an recognoscendo castrum videtur recognoscere territorium et iurisdictionem et arguit primo quod sic. quod castrum et territorium quoddam totum constituunt inter certos fines positum. ut ff. de ver. sig. l. pupillus. §. territorium non ergo debet hoc totum diuerso iure censeri. ff. de usu

ca. l. cum quidem ne bonus totius pro libero alteri sub ancillari videatur vt ff. de lib. ca. l. duobus. Secundo quod territorium castri subiacet castro vt. ff. de adop. l. si pater et arg. ff. de peculio. l. eius qui libertatem meruit. l. i. Tertio quod accessorium sequitur principale. vt. ff. commo. l. si vt certo. §. vsque adeo et ff. de institu. l. cuiuscumque. §. pe. ff. mandati. l. idemque. §. papi. sed territorium hoc se ad castrum quemadmodum accessorium ad principale quod appet. quod quis preficitur vni et alteri. vi. q. iij. c. si quis epus in aliquibus. Quarto quod constat territorium castri immediate ipsi castro connectum. nam vbi in medio non est aliquid quod eorum vnitatem impediat totum eidem domino seruit ar. ff. de serui. rust. predio. l. qui sella. §. vltimo. si sic quod recognito principali vt castro et connexum sine connexum vt territorium recognitum esse videtur vt. § i. ff de act. emp. l. creditor. §. vltimo. et l. si mercede. § i. et ff. de leg. iij. §. balneas cum. § se. facit glo. xij. q. ij. §. fi. et gl. in. l. olimpico de seruitu. vr. pre. et per Inno. in c. ex litteris de iure patro. Quinto hoc idem appet quia imperator committit vrbem prefecto vrbis. de territorio nihil dicens. et tamen lex arguit quod territorium prefecto vrbis vt est commissum vt. ff. de offi. prefec. vrb. l. i. §. initio. Item et epus dicitur ciuitatis epus et tamen est epus diocesis vt extra de religio. domi. c. de senodochijs. Sexto videtur casus ff. si seru. vendi. ce. l. testatrix. §. a. de sunt ar. Old. postea Bal. pro hac parte adducit. Septimo quod omne id quod respicit vel includit principale respicit et includit omne id quod dependet ab illo. vt. C. de codicil. l. a. sed iurisdictio in territorio dependet ex iurisdictione in castro quasi a capite. sicut aqua que ex castello ducitur dependet vt ff. de aqua quoti. et esti. l. i. §. ait pretor. et. §. qui ex castello. Octauo quod iurisdictio castri et territorij in se vna est et incorporalis et per consequens indiuisibilis ut. ff. de ver. ob. l. stipulatio. non diuiduntur in prin. et de seruitu. rusti. predio. l. vna est via. § recognitio et concessio iurisdictionis non est circa partem sed potius circa ipsum totum tam in castro quam in territorio ut. ff quemadmo. seruit. amit. l. si stalicidij. §. ul. si seru. vendi. l. fi. co loco §. fi. Nono quod appellatio castri apta est comprehendere iurisdictionem vt no. Inno. extra de iure patro. c. ex litteris. § quod effuso sermone castrum recognoscat totam iurisdictionem recognoscere videtur ut. C. de do. priu. l. fi. de interrogato. act. l. si sine. § qui interrogatus. ff. de vino. triti. et oleo lega. l. quidam. Decimo quod recognitio est actus prescriptionis interruptionem inducens ut. C. de prescrip. xxx. anno. l. cum notissimi. §. sed si quis sed actus interruptionem inducens non solum afficit id circa quod interruptionem inducit. sed omne quod dependet ab illo ut C. de a. exccp. l. ult. et est casus in. d. § sed et si quis. ubi tex. de recogni. loquitur. sed iurisdictio territorij pendet a castro ergo etc. Ultimo videtur casus in. d. §. in initio. et de cap. postli. rever. l. postliminij ibi antequam in presidio predicta. Sed in contrarium arguitur per Old. s. quod in recognoscendo castrum non propter hoc recognoscat territorium. diuersa enim sunt nomina ex quo sequitur diuersitas in substantia. ut. C. de codicil. l. si idem. ergo facta mentione de uno i recognitione non propter hoc facta intelligitur mentio de altero quod notatur in est. vt. ff de lega. ij. l. ineri. §. collegio. et i ar. ff. de ver. ob. l. quod astringende. Secundo quod in expositione vocabulorum attendendus est usus et consuetudo loquendi ut. ff. de leg. iij. l. legatis. §. ult. et l. nummis. §. fi. de ver. sig. l. in rusticis. et de manumiss. testa. l. si ita. et ex de sponsa. ex litteris. Sed sic est quod in communi usu loquendi castrum appellatur quod muro tenus cingitur. territorium vero quod est extra. ergo in recognitione vnum non venit alterum. ut. ff. de ver. si. l. ij et l ut alphenus. Tertio sic se habet territorium castri ad castrum sicut diocesis ad ciuitatem. Sed sic est quod sub appellatione ciuitatis non continetur diocesis in actibus passiue odiosis et restringendis ut de rescrip. c. rodolphus. et de preben. c. quamuis § quod. li. vi. § et. Quarto quod in actibus denotantibus translationem iuris de vno in alterum accessorium non solo principali coherens sed ab eo diuisibile translato principali in translatione non venit accessorium. ut. ff. de liberat. cep. l. quotiens. de pecu. lega. l. antepe. de fun. instru. l. ij. § i. de supel. leg. l. ul. sed territorium castri ad castrum non solum est diuisibile sed diuisum parietis medio. ut. ff. com. pre. predio. l. si quis duas. §. i. de leg. i. l. quod in terris

§. siqs post τ vnū ab altero loco τ equitate se ornit. vt. C. de pdijs mino. l. si pdiū. ergo τc. pūt enim pdia τ loca teneri iure ɋprio τ vt allodialia τ iurisdictio teneri in feudū. Inno. i. c. verum l. si. de foro. cōpe. τ Pau. psilio. clxx. in capite l cpitē τc. l cā quā magnificus m. x. col. Quinto quō dicetur vnū sub altero contineri cū de eoꝝ quolibet per se a iure cōi vel ō ɋuersis diuersa iura tradātur vt C. si certai. relic. aux. rori. babi. ma. lib. x. en. q. i. τ ibi nō. Certo videt expressim. lex. distinc. ego Lu. τ ibi tangit ista qō per glo. ɋ hoc facit ter C. ō bonis vacā. li. x. l. si qñ vbi adiacētia rei donate nō ceduāt i donatiōe vel cōmissione nisi dicatur sit integro statu vel cum oi iure τc. vt ibi d. c. lz glo. ibi sinat 3riam. Pro hoc et fac q vēndidit prediū τ excipit fontem non vr excipere solum qd est circa fontē nisi expsse dicatur. vt. ff. de seru. rusti. pdio. l. q duas la. ii. Et sub appellatione fluminis non continetur ripa fluminis. vt ff. de fluminibus. l. i. §. in flumine. Et hanc partem tenet qr dic caz validioribus rōnibus muni. s. vt iurisdictio i castro videat icludi. sed non territoriū neqz iurisdictio in territorio. Et ita Lu. de roma i consilio. cccclxij qd incipit an dictū castrum dicens. secus si res simpliciter vēderetur non adiecto ɋbo vniuersali castrū vel territorium vel villa. p no. per Inno. in. c. ex lris. de incepa. τ in. d. c. cum ad sedē. Contra Oldra. τ Pe. de ancha. i regula accessoriū i vij q pncipali. τ et Bal. ō l effectu lz distiguat infra. tñ Oldra in dicto suo consilio suā conclusionē limitat. Et voluerunt Bal. τ Pe. de ancha. in dicta regula accessoriū. col. i vaj. nsi obseruantia vel cōis loquendi modus vel actus aliqs exterior lterpretationez aliqua iducit. fit pro hac opi. facit qd nō. Jo. an. i. c. si ciuitas. de sen. ex cō. li. vi. in nouella dic q si cōcedit' priuilegium immunitatis ciuitati non icludit castrum. Et si castro nō icludit villas existentes sub ipso. Idem dico si ɋcessum ē psonis in loco vt. C. de testa. l. si. Ideo dicit hic Bal. q distinguendum est i qōne. d. Oldra. q si eodem titulo possideat castruz τ territorium vtrūqz itelligit esse recognitū p rōnes p hac parte iductas. Si at diuerso ti. vel non constat de ti. posset sors vel eius a quo fit recognitio tunc dic Bal. aliūs in dagandū cōsiderandū q quedā se habent vt pars in toto vt duo i decem. Et tunc dispositio totius icludit oēs suas partes. vt. ff. de psc. l. si vnus. §. si cum decē. τ. C. de furtis. l. post decisionē. Quedā se habent si ut pars circa totuz vt alluuio circa fundū. τ idem nisi sint agri limitati vt ff. de acqui. rerum domi. l. i agris saluo q de feudis dictū ē alibi. Quedā se habent vt continēs ad contentū. τ tunc aut significatio continentis sumit ex cōtento. aut de per se primo casu cōtinet contētū noie cōtinentis. vnde ille qui preficit ciuitati itelligit et pfectus hoibus ciuitatis qr significatio ciuitatis sumit ex ipsis ciuibus. scdo casu secus. vñ sub noie sacci non cōtinet farina que ē ibi nec eē qr s. parta est significatio. vt. ff. de furtis. l. q saccum. quedaz se habent vt cōnectens τ cōnexum. Et si qdez cōnexum est mobile non continet nisi actus sit fauorabilis τ res mobilis sit eni ppetuo. destinata vel nisi verboꝝ significatio comprehendat ipsam rē mobilē vel nisi reputet pars rei imobilis vt. ff. de pigno l. debitor τ. l. quēadmodū. C. ō agri. τ censi. li. xi. porro imobile cōnexū semp continet vt. ff. de actio. emp. l. granaria quedā se hñt vt pncipale τ accessorium. τ tunc aut accedit de necessitate τ continet vt ff. locati. l. sed addes. §. si qs moliere. τ iō si ex statuto vel consuetudine territoriū ē assignatū vel deputatū castro tunc qr tale statutū vel cōsuetudo legē iponit que necessitatē inducit. q recognoscit castrū τ territorium recognoscere vr vt in autē. qui. mo. na. effi. sui. §. siqs igitur et qlibet vt per Bar i si. C. ō v. c. re. ciuita. li. x. τ in l. licius i si. ad mun. τ qd nō i. l. antiocensium. ff. ō priuil. creditoꝝ. aut nō accedit de necessitate. sed ita demū si exprimat. τ tūc non cōtinetur nisi appon. re aliqua ɋba q ampliant significatum vt. l. si qñ C. de bo. vaca. li. x. τ ff. de vsufru. l. sed τ si quid § ppetuitas τ ibi no. ¶ Et ex predictis et his que iuxta

ne. Oldra. i. d. cōsi. dic Bal. sterri ad qōnem verū in generali donatione alicuius castri vel loci quā fac princeps alicui merū iperiū transferat. τ post diuersas allegationes p τ 3 d. terminat q sic. qr beneficiū pncipis dz largissime iterpretari vt. C. de pri. agē. in rebus. l. hac saluberrima li. xij. Itē qr merū τ mixtū iperiuz videnē adherere administrationi quā quis rōne territorii hz vt. C. vbi τ apd quos l integ. resti po i si. C. de fundis limitro. l. qcunqz. li. xi. vt pote ei adiacens sine coherēs vt. ff. ō act. emp. l. creditor. §. vl. de leg. iij. l. pdijs. §. balneas τ. §. qui domū τ. §. si. τ de fun. instru. l. fere. §. tiranne. τ hoc ad similitudinē coꝝ que debentur ad rem vel que debent rei que ipsaz rem cōmitant quocūqz alienet vt. ff. de seru. rusti. pdio. l. via cōstitu. § qcunqz. τ. ff. ō vsucap. l. si aliena. §. i. q pnceps in cōcedendo castrū τ territoriū. vr concedere quādam vniuersitatē pdioꝝ intra fines positoꝝ vt ff. de ver. sig. l. pupillus. §. territoriū cū at vniuersitas ɋcedit oia ēt incorpalia venirent vt ff. de ɋ. sign. l. pnceps. τ iō dic Inno. q villa vel castrū sunt quedā noia vniuersitatē quādā designātia q in se cōtinent iurisdictionē honorē τ districtū τ ius patronatus eē de iure patro. c. ex lris τ ibi no. p eū vnde eū i spe cie nō trāsmissibilia cū ista vniuersitate transferunt vt. ff. de ɋben. emp. l. i modios τ de acqui. rerū domi. l. quedā τ extra de feudis c. cū Bertol. vltimo hoc pbet p. l. i. §. cū vrbez. ff. de off. pfec. vr. τ. c. lxxiij. di. ego Lu. τ c. tibi dño lxxvi. di. constantinus eē q filij sunt legitimi. c. p venerabilē Et hac opi. fuit Host. in sūma de iure patro. §. qualiter transferat circa mediū τ in sūma de offic. τ ptā. iudi. del. §. q delegari circa si. τ in donatiōe principis idē tenet Bal. in l. fi. an. ij. col. ff. ō consti. pri. qr beneficia principū sunt late interpretanda. d. l. si. c. cum dilecti ō vo. Bart. in. l. i. in prin. ff. de ɋ. sign. τ in. l. i. in si. ff. de iuris. om. iu. Pe. de ancha. in regula accessoriū in. lvi. co. τ idē Bal. in. l. cū multa. C. de bonis qz lib. τ Oldra. in cōsi. cclij qd incipit ad qōnem qua querit in atune qñ donat a principe ecclesie vt volunt Spe. τ ibi Jo. an. in ad. i ti. de iuris. om. iu. ɋ. q at sunt meri iperij mouenē p. d. §. cum vrbē τ per tex. in. d. c. ego Lu. τ. c. tibi dño. lxiij. di. τ. c. cōstantinus xcvi. di. τ fac qd volunt Bal. i. l. i. §. initio in ii. co. ff. ō off. pfec. vr. Tamen est aduertendū. qr si donatio fit ecclesie romane per principē de aliqua ciuitate. vel de regno intelligit facta pleno iure nulla superioritate sibi reseruata. d. c. constantinus τ. c. fundamenta de elec. li. vi. τ est rō quia res de facili reuertit ad naturā suā. c. ab exordio. xxxv. di. cū vulgaribus τ pz in donatiōe constātini facta ecclesie romane τ probat in cle. pastoralis de re iudi. si at fieret donatio p principē alteri ecclesie vel priuato de ciuitate vel regno tunc vr princeps reseruare sibi superioritatē supremā ita Ang. in. l. i. §. si. ff. de offi. eius cui man. est iurisdic. τ ita sentit Jo. an. in add. spalle. in ti. de iurisdi. om. iudic. in add. magna in si. Sed punctus stat qd inferiore donāte castrū an vr donare iurisditionē Bar. tz quod sic. in. l. inter eos. ff. de acquirē. rer ū domi. τ idē vīr Bal. in vīdente in. l. si plures in. ij. col. C. de cōdi. inserti. idē in prescribente dicit Bar. in. l. si in aliena. ff. de vsuca. Bal. in. c. i. in prin. de contro. inue. si at p superiorē simpliciter cōmitteret alicui ciuitas vel castrū habens iurisditionē itelligitur sibi commissa iurisditio i illa ciuitate vel castro ita Bal. i. d. l. i. §. initio. τ hoc fauore publico vt sic magistratus in ciuitate vel castro qui exerceat iurisdi. τ ita Pau. de ca. i con. cxxij. icipit in xpi τc. notandū ē q hec specialis cōcessio in. iij. co. p d §. cū vrbē nec ob. qd no. Bar. in. l. i. C. ō excusa. mune. lib. x. vbi volunt q si cōmittit regimen alicui in aliqua terra non vr cōcessum merū iperium in illa nisi qñ concedit' prouincia τ speciale ē in vrbe roma. d. §. cū vrbē. quia respōdet q dictū Bart. pcedit de iure cōi sz qd ciuitates τ castra n hñt meꝝ iperiū vt no. Bar. in l. i. de dā. infec. τ. §. sz interim i autē. de defenso. ciuita. Sed hodie cū ciuitates τ castra multa habeat merū imperium p se concesso regimine taliū dignitatū ciuitatiz τ ca

strorum vt concessum merum imperium et iurisdictio in eis .v. §. cum vrbem et cum verbum iurisdictio possit capi dupliciter. primo stricte tanquam species differens a mero et mixto imperio. l. imperium. ff. de iuris. om. iu. secundo late vt comprehendat merum et mixtum imperium vt capit rub. ff. de iuris. om. iu. cum in donatione principis debet fieri lata interpretatio. donata iurisdictione per principem vr donatum merum et mixtum imperium. Ita Bal. in d. l. fi. ff. de consti. princ. et facit quod ptinet dici et etiam quecunque concedatur plena iurisdictio vel commoda vel per similia verba vr et concessum merum et mixtum imperium. Ita Bal. l. l. ij. in pe. ro. C. de ped. a iudi. Cardi. in cle. i. post gl. de foro compe. facit quod vult Spe. de anch. l. d. regula ac rescriptorum. lv. col. p. c. ego Ludo. cum gl. lxvij. dis. p. l. si quis C. de bonis vacan. li. x. Oldr. de laude quest. de alia quo ne consilio. cxxiij. quod incipit factum tale dns. S. pone illustrissimus dux mr facit recognitionem epo papiensi per hec verba. recognosco tibi papien. epo quicquid habeo in ciuitate papie vel aliquis pro me. et teneo pro te. exceptis domibus que sunt in loco q vocatur la citadella. nunc queritur an per recognitionem huiusmodi censeatur recognouisse se tenere in feudum a dicto epo iurisdictionem quam habet in hominibus habitantibus in ciuitate papie. Ita quod per hoc fuerit dicto epo vel eius episcopo ius feudale in iurisdictione papie acquisitum vr dicendum quod sic quia qui dicit dicat nihil excepit vnde cum verbum quicquid sit vniuersale vr dicendum quod nr dum alia que dictus dns S. habet in ciuitate papie. sed et iurisdictionem vr tenere ab eo. Sed in contrarium vr dicendum videlicet quod per huiusmodi recognitionem non censeatur dictus dns S a predicto papi. epo tenere in feudum iurisdictionem quam habet in hominibus in ciuitate papie. et hoc ronibus infrascriptis. Primo quia prout iure cauetur cum quis habens penum in pluribus locis legat penum indefinite seu generaliter. et excepit vinum quod rome habet per exceptionem huiusmodi restringitur generalitas vt censeatur legasse tantum penum quod habet in ciuitate romana vt. ff. de penu. lega. l. nam quod li. et sic precedentia per subsequentia restringuntur vt ibi no. sic ergo est dicendum in quo predicta. nam licet dns dux generaliter recognouerit quicquid habet in ciuitate papie. excipiendo domos que sunt in loco vocato la citadella censetur generalitas restricta ad res corporales cum domus sint res corporales. vnde cum iurisdictio sit res incorporalis que tangi non potest vt insti. de rebus corpora. et incorpora. §. incorporales dici non potest iurisdictionem quam dns. S. habet in hominibus dicte ciuitatis in dicta recognitione venisse. seu comprehensam fuisse. Nec ratio non vr multa concludere quia non est de natura exceptionis artare generalitate precedentem nisi inexceptuatio imo in aliis confirmat. vt ff. de fun. do instruc. et instru. lega. l. quesitum. §. idem respondit domo instructa. in aute. de non alienan. vel permutan. rebus eccle. §. vt aut lex. et no. ff. de reg. iur. l. i. in fi. gl. Non obstat l. nam quod §. vlt. quia illud non ita ibi disponitur ex virtute exceptionis artantis sed propter obscuritatem locutionis in quo casu debetur semper quod est minimum vt. ff. de leg. i. l. apud Julianum. §. sciendum. et de lega. l. minimus et no. l. d. §. iij. nam quod Si illud esset ex virtute exceptionis artantis artatum fuisset legatum penoris precedentis. quod sui natura comprehendit que sunt in esu et potu vt in ro. ti. l. iij. in prin. sed solum ad ea que in potu consistunt quia solum vinum excepit sicut fit alibi. ff. de vino triti. et oleo lega. l. vi. quod tamen ibi non dicitur sed solum de artatione loci de. quia circa illud tantum locutionis obscuritas vertebatur. Item alia ratione quia dicta recognitio fuit generalis et generalitas parit obscuritatem vt. ff. de iur. fis. l. ita fidei. et ff. comuni. predio. l. in tractandis cum si. constat autem de iure quod in obscuris seu in ambiguis quod minus est censetur legatum seu recognitum vt. ff. de reg. iur. l. in obscuris. cum igitur iurisdictio maxime illa que habet merum imperium sit plusquam sint predia vrbana et rustica non censetur per dicta verba generalia dictus. S. dux iurisdictionem suam quam habet in hominibus habitantibus papie recognouisse. Sed rationem istam multum impugnat. quod obscuritas a recognoscente processit et ideo contra eum interpretationem recipit vt. ff. de contra. emp. l. si in emptione in prin. et no. ff. de pactis l. veteribus et ex ipso colligatur per gl. in preallegata. l. in tradendis. C. comuni predio. Item

alia ratione quia dns epo faciendo recognitionem predictam recognouit quod habebat iurisdictionem in ciuitate constat autem quod iurisdictio exercetur in hominibus ipsius ciuitatis non autem in ipsa ciuitate sicut sunt homines in ipsa ciuitate licet exerceatur in his que sunt intra ciuitatem ipsam sicut sunt homines in ipsa ciuitate habitantes et propria recognoscendo quicquid habet in ciuitate predicta non censetur recognouisse iurisdi. que in ipsis hominibus exercetur. ff. de leg. iij. l. cum hi quibus hec ro vr tolli p. l. iij. ff. de off. presid. vt latius dicam in superioribus. Item alia ratione quia recognitionem talem faciendo per quam recognitionem recognouit ab epo quicquid habet in ciuitate papie. non adiciendo causam in ipsa recognitione constat de iure recognitionem predictam non valere. dictum quod. S. talem recognitionem faciendo nihil egisse. et eundem epm per dicta recognitionem nihil acquisiuisse cum talis recognitio seu confessio fuerit indiscreta per quam dominium seu ius acquiri non potuit epo memorato. vt. C. de iuris et fac. igno. l. cum fal sa. et ff. de proba. l. cum de indebito. § si cum si. hec vr mihi fortis ro. et addo quia an ista recognitio inducatur ad feudum presumendum inducendum siue constituendum aut probandum dudum constitutum. primo casu nihil valet. certus est modus constituendi feudum puta per inuestituram vt. S. aliter feu. costitui pot non autem hoc fit per simplicem recognitionem. vt. C. de lib. cau. l. liberos et l. gentes et l. interrogata et hec sunt opt. Odof. in lec. C. de pac. l. traditionibus. secundo casu similiter nihil valet. quia fuit totaliter incerta re et genere. et sic non affert preiudicium aliquod vt. ff. de confes. l. certum in prin. preterea non habuit causam quod est necesse vt aliquid in oboris habeat vt probatum est per. ll. allegatas in rone et est casus. C de appo. pub. lib. x. Quibus ronibus fit vt dicta recognitionem predictam non tribuere ius dicto epo in iurisdictione quam habet dictus dns dux in hominibus ciuitatis huius papie. non ob quod facta fuit generaliter et quod dicit nihil excepit vel excludit quia illud habet veritatem cum post verba generalia nihil subsequitur quod precedentia restringat sic fuit in recognitione predicta vt superius est probatum. et cum generalis obligatio ex ra sufficienti ad obligandum procedit et ea sufficiens ad obligandum seu ius reconstituendum procedit et exprimitur quod tamen in recognitione seu non fuit et propterea non valida. Quare et eo non fuit dicto epo vel eius episcopo ius aliquod acquisitum hinc accedat. quia solo verbo vel animi destinatione res deo non dedicatur vt. C. de sirma. l. si nondum et ff. de pollicita. l. ij. §. voto. et si dicatur quod hic non requiritur traditio quia saltem iure donationis debet valere cum presumatur facta ex certa scia vt. ff. de operis liber. l. campanus et ff. si quis cautioni. l. si et si quis. §. fi. Nam hoc concesso tamen quia ista esset donatio facta ex ea non transfertur dominium sine traditione vt no. Bart. ff de acq. pos. l. si rem aliquam nec ob. quod retentio vsusfructus habet pro traditione. vt. C. de donat. l. quisquis. nam ibi constabat de vera expressa donatione hic non. Sed contra hoc facit nam ad quid fierent renouationes et recognitiones. si nihil operarentur. vt no. C. de sacrosan. ec. aute. si quis ruinas. quia actus dicitur fieri sic vt de iure valeant. vt no. in. l. huiusmodi in prin. ff. de leg. i. ite sensus est ratione ipsum dominium. quia recognosco tibi dominium vt no. ff. de iterro. act. l. i. ite recognoscat possessionem. ergo non pot referre dominium quoniam vt. C. de agri. et censi. l. si colonus et l. litibus li. xi. et. S. de consue. rec. fe. in prin. Non est verum quod ista verba vlla sint ita incerta quod debeant viciare vt. d. l. nam quod liqdr. §. fi. de pen. lega. ad hoc. ff. de ver. sig. l. rei appellatione et quod no. C. de pac. l. fi. et ff. man. l. si tibi mandauero. §. si eius bona. vt. C. de sacrosan. ec. l. priuilegia. Quare sic distinguo. aut dicit recognosco quicquid possideo. et tunc non includitur iurisdictio. quia esset trahere verba ad improprium significatum vt. ff. de acq. rerum do. l. seruus. §. incorporales. aut dicit quicquid habeo. et tunc includitur iurisdictio de significato verborum. Sed restat dubium. an transeat in feudum cum nulla interueniat inuestitura vera vel interpretatiua. quod cum epus possessionem non habeat non potest eam tradere vel quasi. tamen bene concedere. quod si constaret de iure episcopatus quod intelligeretur interpretatiua traditio interuenisse vt. ff. de rei ven. l. quedam mulier et no. C. de fur. l. si seruum. Sup hoc dicendum vr quod si epus habeat pares et recognitio fuit facta coram paribus vel per breue testatum a paribus confirmatus

q̄ victa recognitio valeret tanq̄ȝ solennis. Item si non habeat pares vel si in recognitiōe fiat mentio de alijs veteribus inuestituris vt in.c.i.§.de ꝯfue.rec.feu. Sȝ certe in inuestitura prelatoꝝ nō requirunt pares.vt.§.de inue.inter do.ꝛ vassa.ona.c.in clericoꝝ.vnde sufficit scriptura corroborata a testibus bone opiniōis. sine scriptura aūt in preiudicium ecclesie nō valeret vt.C.de sa.san.ec.l.iubemus nullu.§.sanc oia in fi.sed bñ valeret in preiudiciū recognoscētis ar.C.de fide instru.l.plures apocis. ¶ Formaī ēt alia qȝ a dño Oldra.in cōsilio.cxlviij.incipit ferit tale quidā comes vbi querit.pone comes cōcessit militi in feudū castellaniā cū quarta oīum obuentionū.querit̄ cuȝ quidā debeāt amittere bona qui offenderūt comitē an castellanus de illis bonis debeat hr̄e quartā ꝛ vr̄ q̄ sic.naȝ socius socio cōicat ea que ob delictū cōsequit̄.ff.p socio.l.si quis societatē.sed isti sūt socij ergo ꝛc̄.itē verba generalia hoc suadēt.q̄ nomē obuētionū ē nomē generalissimū vt nō.ff.de ꝯdi.inde.l.si vrbana In ꝯriū vr̄ ꝛ tȝ ēt Bal. q̄ illud q̄ alicui in vindictā ꝓpte iniurie debet̄ alteri nō cōferī.vt.ff.de colla.bonoꝝ.l.ij.§.emācipatis ad hoc.ff.de peti.here.l.ac vbi.ꝛ.ff.de edi.edic.l.bouēȝ.§.siqs seruo. Secūdo arguo.ff.de in.l.fi.ꝛ de iure patro.l.diuus vespasianus.ff.d iniurijs.l.si vnius ꝛ.§.que fuit pa.cō hri.amit. §.pe.nō obstat.d.l.societatē ꝑ socio.q̄ spāle est hoc in societate oium bonoꝝ.qȝ oia veniant cōicanda fm Oldra. hȝ n.societas vniuersalis quasdā ꝑrogatiuas vȝ q̄ dñiuȝ trāsfert sine traditiōe.vt nō.in.l.i.§.i.ff.de vsucapio.ꝑ vote §.si pene descenderēter delictis nō in ipm cōitē cōfessis ꝑinter alios tales pene venirēt cōicande iuxta portiones assignatas.vt.ff.de acti.empt.l.creditor in pri.ꝛ nō.ff.de iurisdi.om.iu.l.ex territorio ꝑ Pe.ꝛ Cy.ꝛ facit.ff.d minoribus.l.iij.§.siqd filio.ꝛ.ff.solu.ma.l.si vero.§.itē qd quid.ꝛ.ff.ad trebel.l.debitor.§.fi.ꝛ.ff.de dote prelega.l.cū quis ver.nā siquis cū si.Nō obstat ar.de verbis generalibus.q̄ verba generalia cūiliter sunt intelligēda ꝛ ꝓ iure rō dictat ꝛ nō abusiue.vt.ff.de fin.l.si cum ꝛ.ff.d pigno.l.obligatione generali.ꝛ.ff.mandati.l.creditor.§.lucius. ¶ Alia qō format̄ a dño Dy.si vēdo oēs possessiones qs habeo i castro an videor vēdere iurisdictionē.ꝛ dic q̄ non si habeo iurisdictionē rōne ꝑsone.sȝ si rōne possessionū tūc in tali venditiōe venit ꝛ allegat istud.c.vt ipse nō.ff.d acqui rex do.l.ergo.ꝛ sic si hȝ iurisdictionē i territorio vēdito territorio venit iurisditio fm eū ꝛ vex dicit fm Bal.ꝛ hoc si ꝑ noīa vniuersalia.i.sub noīe territorij.secus si non ꝑ nomē vniuersale.sed simplr̄ dicit fūdos vel ꝑdia.q̄ tūc non cōcludit̄ iurisditio q̄ significatio verboꝝ nō sumit̄ ex iure.sȝ ex simplici reꝝ corpore.vt.§.de cōtro.inue.§.vlt.ꝛ.ff.de vsufruc.lega.l.interest.dixit tn̄ Bal.de cōtro.inest.in pri.q̄ si de intētione datoris cōstat illud dȝ obseruari ꝑ nō.ꝑ Inno.ex.de appella.c.dilectus.§.in dubio ꝑ Bal.in.l.si qn̄.C.de bonis vacā.li.x.ꝛ qȝ nō.Inno.in.c.ꝑposuit ex.de cōcess.preben.de iureiu.c.debitores ꝑ Joā.an.in.c.ad qōnes de reꝝ ꝑmutatiōe. Et circa ꝑdictas qōnes vide Bal.in.l.i.ff.de reꝝ diui.in.x.lxij.qōne ꝛ qȝ dixi.§.d cōsue.rec.feu in pri. ¶ Quero qdā baro vēdidit quedaȝ ꝑdia in qbus consueuit hr̄e domos ad colligēdū passagiū ꝛ in vēditione dixit qȝ sic vēdebat dicta ꝑdia ꝛ oīa iura q̄ ibi habebat vtrū videat̄ mihi vēdidisse iura colligēdi passagiū ꝛ Bal.qui hāc qōnem format in.l.a procuratore.C.madan.tȝ q̄ nō.q̄ lȝ sit i cāslata ꝓprietas feudoꝝ nō intelligit̄ trāslata iurisditio passagij per Inno.in.c.cū ad sedē de resti.spo. Secus si vēdita ēt esset iurisditio vel cōcessa l.i.§.cū vrbē ibi Bar.ꝛ in.§.initio ibi Bal.ff.de offi.ꝑfec.vrbis.Bart.in.d.l.si qn̄ in.l.i.in fi.ff.de iurisdi.om.iu.l.i.§.dānta.ff.de faspec.tuto.fac.q̄ dixi ex mēte Bal. ꝛ qȝ nō.idē Bal.in.c.i.de cōtro.inuesti.in.c.i.§ itē si qs.quib mo.feu amit.in.c.i.§ qnd sit inuesti.in.l.si plures.C.de cōdi.inser.in.v.col.Pau.de cast.cōsilio.cxxxij.incipit in rp̄i ꝛc̄.notādū est in.iij.col dicit.n.Bal.in.d.l.si plures l.v.col.q̄ colligere pedagiū ē potius iurisditio q̄

servitus si tn̄ dñs vellet vti illis domibus pro colligendo dein passagiū tȝ q̄ dȝ soluere ꝑsionē.cū ꝓprietas sit i aliū trāslata.facit qȝ nō.idē Inno.i.d.c.ct lr̄is idē sic di. et q̄ si ibidē fuissent furche ad suspēdendū ꝛ mer imperiū nō vr̄ trāstulisse per ꝑdicta.facit.l.si stipulatus de vsuris.

q **Desierint.** Si filius vasalli eūm offenderit ex ca ꝑꝑ quā feudū deberet amittere pr̄e mortuo postea feudū amittit nec succedit in eo.h.d.ꝛ hoc itellige si dño nō satis fecerit ꝛ nō.l.c.i.§.insup ꝛ.§.sc.§.d ꝓhi.feu.alie.ꝑ Fed.

r **Inoluerit.** Si vasallus solū cogitauit offendere dnm non et hoc amittit feudū idē si laborauit i offendendo sed ipm penituit secus si isidias posuerit vt offēderet.q̄ tūc amittit feudū si de talibus isidius ꝓbatū fuerit ꝑ qnqȝ testes.h.d. ¶ Nō.q̄ ex sola cogitatiōe delīquēdi qs nō meret̄ penā vt hic in ꝑn.ꝛ in.l.cogitatiōis.ff d penis ꝛ est rō q̄ isti ꝑmi motus nō sūt in ꝑtāte nr̄a verū aūt d iure poli sint puniēdi vide ꝑ doc.in l.q ca mēte.ff.de penis ꝛ i.l.fugitiuus.ff.de ver.sig. ¶ Nō.q̄ affectus delinquēdi nō est punibilis nisi deducat̄ ad effectū vt hic i fo dcō.ꝛ i.l.i.§ fi ff.qȝ quisqȝ iuris.quod itellige nisi ꝑꝑ enormitatēȝ criminis aliud reperiat̄ de iure cautū vt et solo affectu deducto ad aliquē actū lȝ nō consumatū qs puniat̄ pro ut videmus qn̄ aliquis solū sollicitat moniales d i cā matrimonij vt.l.si quis non dicā rapere.C.de epi.ꝛ cle.Si officialis sollicitauit suam subditā in vxorēȝ vt.l.i.C.si quis precedet.potesta.Si aliqs sollicitauerit crimē lese maiestatis.i.quisquis.C.ad.l.iul.maies.Si aliquis sollicitauit habere rem cū vxore alterius.l.i.ff.de extraordi.crimi.ꝛ h volunt glo.j.hic posite vsqȝ ad ver.nisi aliud.d qua materia dic vt plene ꝑ.Cy.ꝛ doc.in.d.l.si qs non dicam rapere. ¶ Nō.fm Bal.ex tertio dicto huius.c.q̄ insidie ꝯ dñm parate ꝑ vasallū hn̄t ꝓ delicto ꝯsumato nā isto casu inspicit̄ propositū cum initio facti ꝛ non requirit̄ delictū ꝯsumatū sicut dr̄ in ceteris delictis atrocioribus de qbus.§.ꝑr dictū ē.ꝛ facit.l.qd si fugitiuus.§.idē celsus.ff.d edil.edic.ꝛ qȝ insidie hoc operent̄ vr̄ esse de mēte Jac.ardiz.ꝛ iō dixit And.de iser.q̄ si vasallus ꝯuenit cum pluribus socijs de occidēdo dñm qȝ ꝑꝑ ad nihil aliud sit ꝯuentū tn̄ ex i aliꝯ sensu adhibito i ꝯuentōe puniret̄ ꝛ allegat.l.ꝑsenti in pri.C.de his q ad eccle.cōfug.facit.§ ti.ij.§.ꝯuenticulas.nā deduxit rem ad aliquē actū facti.vt.§.dictū ē. ¶ Oppo.cū glo.i.i ver.nō obstat ꝯ istū tex.ꝛ ea que dcā sunt.§.i.ij.notabili vȝ q̄ in vo voluntas sola ꝛ affectus delinquēdi hȝ ꝑducere penā ꝛ punitionē ex delicto cū voluntas ꝛ ꝓpositū sint illa q̄ habēt distinguere maleficia.vt.l.diuus.ff.ad.l.cor.de sicca.So.h loquit̄ i delicto ꝑpetrando quo casu nō punit̄ volūtas sola vt.§.dictū ē.Sed ꝯriū loquit̄ i delicto iā ꝑpetrato ꝛ ꝯsumato quo casu fuit necessaria voluntas ꝛ ꝓpositū delinquēdi ad h vt delictū sit punibile.Secus āt si non fuit ꝓpositum.vt q̄ fuit casu improuiso.q̄ tūc non eēt punibile.vt.l.i.C.d sicca.ꝛ h volunt tota ista glo.vsqȝ ad fi.hodie.d ꝯsuetudie non punit̄ affect⁹ nisi sequat̄ effectus ēt i atrocioribus Spe.iti.de accusatore.§.i.versi.qd si ꝑmo in fi.nisi i crimine lese maiestatis Ange.in.l.i.§.hec verba.ff.quod quisqȝ iuris.

s **Imuliter.** Lȝ feudū ex forma inuestiture dȝ transire ad masculos ꝛ feminas tn̄ femina non admittit̄ extāte masculo h.d. ¶ Nō.q̄ ex natura cōsuetudinis feudoꝝ fit iterpretatio inuestiture.ꝛ.q̄ quantūcūqȝ capiat masculos ꝛ feminas.tn̄ est itelligēdū vt femie nunqȝ admittant̄ donec masculus supest vt.§.ꝑin vl abbatē.§.quin ēt.§.c.i.de eo q sibi ꝛ here.ꝛ i glo.i.hic posita.ꝛ hoc casu qn̄ mulier ex pacto vel consuetudie succedit i feudo mulier seruiet ꝑ substitutū.lȝ per se debeat iurare.Spe.de feudis.§.qm̄ ver.ꝛ ꝑmo querit̄. ¶ Nō.fm hanc lecturā glo.i.d quēquā Obertus de orto fuit scriptor huius opis vt dixi.§.d feu.cogni.in pri.Tn̄ interdū ponit opinionēȝ suā ad hoc

vt imediate reprobetur. put dixi in simili. §. an mutus vel aliter lpsc. c. i. post pn. io Ja. de bel. volẽs saluare Obertũ r ipsm cõcordare cũ opi. Girar. incipiebat secũdam ptem hui⁹. c. in §. Obert⁹. 3 r eõ rẽ. r exponit p idez ecõuerso. hoc ẽ idez dz esse 3 in casu ecõtra r ecõtrario. §. pr. hic q̃ si decessent vasal. supstitibus duobus filiis masculis quorum vnus mortu⁹ ẽ relicto masculo alter relicta femina q̃ masculus pferaf in succedẽdo sicut. §. dictũ ẽ in alio cãu. Sz ego fortificando opi. Girardi adducendo istuz scdm casũ in fili. Sz q̃ iste itellectus. Ja. de bel. lz i se sit bonus tñ violat aliquãt lrãm. iõ ego cõsiderabã q̃ opi. Oberti posset saluari r alia Girardi tanq̃z 3ria dñari intelligendo istũ tex. de feudo cõdiconato. d quo loquif ẽt. c. si. j. eo. in quo feudo cũ possit seruitiũ pstari p feminã sicut p masculũ quo casu pater dz succedere femina cũ masculo qñ inuestitura ita disponat put erat i pposito. r hanc opi. tenent Ja. de bel. r Bal. §. in. d. ti. cpm vel abbatẽ. i. §. qn ẽt. lz nõ fundet eã p istud. c. r dicũt q̃ ita obtentũ fuit de facto in ardua qõne in regno Sicilie. r hoc mõ saluabif ista dispositio inuestiture q̃ pariter eos vocabat de quo in. d. §. qn ẽt r i. c. i. §. hoc aũt notandũ. § qui feu. da. pos.

¶ **Illius.** Istud. c. ponit duas regulas quas satis explicaui. §. an agnatus vel filius r̃c. pria regula ẽ q̃ filius nõ põt repudiare hereditatẽ pris r retinere feudũ quinimo ẽ necesse q̃ aut vtrũq̃z retineat aut vtrũq̃z repudiet. Scda regula q̃ hic tãgif est ista q̃ agnatus põt repudiare hereditatẽ lui agnati ad quã vocabaf r retinere feudu suũ. r que fuerit rõ decidẽdi hui⁹ regule ibi dixi pro notabili. r hz locũ ista regula solũ in feudo pterno qñ in nouo non succedit agnatus nec cum hereditate nec sine hereditate vt ibi no. in prima glo. r ibi dixi super tex.

¶ **Si contentio.** Qñ gtẽtio est iter filiã defuncti asserentẽ bona q̃ possidebat defunctus ppria r agnatos ipsi⁹ defuncti asserẽtes dicta bõa eẽ feudalia nec filia aliter pbet dz cã pdicta diffiniri p iuramẽtũ agnati cum. xij. sacralibus. h. d. cũ glo. ¶ No. q̃ inopia pbationũ emergẽte i cã q̃ vertif iter filiã r agnatos an res sit feudalis recurrif ad sacrm agnatoz. qd intellige semp fm formã. §. sacrm. §. de cõsuc. rec. feu. r qd ibi dixi in ii nõbili. nã hic filia nihil pbat r erat psũptio 3 cã. iõ deferf agnatis hiñbus p se aliqua psũptionẽ q̃ moueat iudicẽ ad deferẽdũ. vel si psũptio q̃ moueat iudicẽ eẽt p filia deferef filie. vt. §. dixi. Quinimo actore nihil pbante reus absoluif. put tradif in d. §. sacrm. Sed aduerte. q̃ ista filia dz stare interi in possessiõe tanq̃ heres donec predicta oĩa diffiniant vt est casus in. d. c. ij. §. si de feudo fuerit controuersia.

¶ **Similiter.** Quidã non habent istud. c. vt dt Pico. r ista glo. non vr habuisse iõ ipm declarabo r in sũma hoc intẽdit. Si gtẽtio ẽ inter emptorẽ asserẽtẽ rẽ emptã eẽ liberã r vasallũ asserentẽ illã eẽ feudalẽ vasallo deficiẽte in pbatiõe diffinif cã p sacrm emptoris ex psũptiõe quam hz emptor p se. Si vo psũptio eẽt p vas. ex quo põt mouere aĩm iudicis in ei⁹ fauorez tũc sibi posset deferri sacrm vasallo vt dixi in. c. i. §. de cõtro inter masc. r femi.

¶ **Similiter.** Feudũ nõ põt gstitui sub pactõ legis cõmissorie fz opi. Girardi lz Obert. teneat 3riũ. h. d. fm glo. q̃ sequitur opi. Girardi. ¶ Nõ. q̃ in feudis reprobatũ est pactũ legis cõmissorie sicut i pignoribus exẽplifica. Si pignori dem tibi feudu p centũ cũ pacto q̃ si dicta cẽtũ non soluero vsq̃z ad certũ tps q̃ dict⁹ fundus sit tuus. vñ non obstãte pcõ possũ qñcũq̃z soluẽdo pecuniã reuocare fundũ vt hic r in. c. i. §. de feu. dato in vicẽ legis cõmisso. r est rõ fm glo. hic positã q̃ feuda nõ dñt acquiri ptextu pecunie. sz ex liberalitate r amore dñi r p honorẽ ipsius r hoc voluit ista glo. q̃ p hoc ẽ expedita vsq̃z ad fi. Sed aduerte ne err. o q̃ ista glo. vr sentire q̃ feuda p pecuniã nõ acquirantur. sz hoc nõ ẽ verũ q̃ feuda possunt p pecuniã emi. vt. §. de bene. femi. c. i. r. §. quẽadmo. feu. ad filiã ptt. c. i. vnde itelligas istã glo. solũ i casu in quo loquitur vz qñ gtẽtio r pactũ reprobaf mediãte pecunia r pignore qm sicut d. lex cõmissoria reprobata ẽ in pignore ita reprobata est in feu. vt ibi. r. l. fi. C. de pac. pigno. cũ ibi nõ. Et iõ potes assignare meliorẽ rõnẽ quam supradictã vt dixi. ẽ. i. in pmo nõbili. Et pdicta oĩa procedunt itelligendo istud. c. qñ res pmo fuit data loco pignoris r sup hoc adiectũ fuit dictũ pactum legis cõmissorie quo casu bn reprobaf vt. §. dixi r pcedet opi. Girar. hic posita quã sequif glo. Sz pone q̃ a pncipio vẽdo tibi feudũ p centũ r incõtinẽti trãsfero i te dñiuz sed tñ ex dicto pcio nõ soluisti mihi nisi qnquagi. ita q̃ remanco creditor tuus in residuo. r appono pactũ incõtinẽti. q̃ casu quo nõ soluas mihi dictũ pciũ q̃ tũc debeas hẽre r tenere ac recognoscere a me feudũ loco feudi. nam tũc istud tale pactũ nõ est reprobatũ imo est validũ r seruandũ cũ sit appositũ in translatiõe dñii. l. in traditiõibus. ff. de pactis. r. l. legẽ. C. de pactis. r ita tenuit glo. fm doc. l. d. c. i. r nõ. ẽt glo sup rubrica de lege cõmisso. hidez tz Jac. ardi. imo dicit ipse plus q̃ id qd dictũ est de pte pcij põt etiã dici de toto pcio ar. ff. d 3hen. emp. l. celsus. § fi. r hoc mõ itelligendo saluabimus opi. Oberti hic positã quẽ absq̃ dubio puto habuisse istam gsideratiõem. r p hunc modũ intellexisse decisionẽ istam. qd pz q̃ nulla fit mentio de pignore sicut fit i. d. c. i. §. de feu. da. in vicẽ legis cõmisso. tenenda est itaq̃z opi. Girardi r glo. hic posite qñ dictuz pactũ est appositum sup pignore vt nisi restituaf pecunia teneaf res loco feudi quo casu bene reprobaf sed qñ a pricipio per venditionem trãsferef dñium tũc i isto 3ctu apponaf istud pactum tunc valet r procedit opi. Oberti.

¶ **Similiter.** Feudũ põt dari ad certũ r dterminatũ fuitiũ. r tũc ad aliud fuitiuz nõ tenef vt glo. hic i pn. h. d. ¶ Quero cũ glo. sed nunqd r̃c. an vas. possit refutare feudũ sibi datũ in fuitiũ inuito dño r hec glo. nõ. arguit ad ptes r pulo q̃ possit vt ẽ casus in c. i. §. de vas. q 3gsti. Loth. feu. ahe. vbi indistincte admittif refuta. i 3riũ arguit q̃ nõ possit postq̃z a pn. se obligauit ad certũ fuitium p. l. sicut. C. de actio. r obli. r hanc ptem sequitur gl. ridendo ad dictum. c. i. vz q̃ q̃uis loquaf indistincte. tñ põt distingui per iudicem vbi est diuersa rõ. l. quesitum. ff. de testi. vnde § gcludif fm glo. quã tz Jmo. in. c. ad audiẽtiã de rebus eccle. nõ alie. in. c. i. de feudis. i. c. potuit in. viiij. col. d locato. r gcordantes auctates. j. allegabo. q̃ qn feudũ est cõditionatũ hoc est datũ ad certum fuitiũ non põt repudiari inuito dño. r ẽ rõ q̃ ipse vas. iaz ẽ obligatus ciuilit dño ad illud fuitium per stipulationẽ aut per pactũ vestitũ appositum incõtinenti iuxta 3ctum. ex quo parata r acqsita ẽ actio ipsi dño. l. iurisgentiũ. §. qnimo. ff. de pac. r. l. legem. C. de pactis. r sic dñs p actionẽ sibi cõpetentẽ posset gpellere ipm vasallum ad fuitium pstandũ. vnde § ipse vasallus non põt repudiãdo illud ius tollere dño inuito. d. l. sicut. sed qñ feudũ indeterminate daf non expsso seruitio libere daf nec est aliq̃ obligatio ad aliqd certum. sed ẽ solũ obligatio naturalis fm naturã feudi q̃ est vt si dño non faciat ea ad q̃ naturaliter tenef fm naturaz feudi q̃ amittit feudũ naturaliter. n. est obligatus bñ facere postq̃ ab eo bñficiũ recepat. l. sed si lege. § gsuluit. ff. de pet. here. r iõ põt vas. refutare sic sibi placet postq̃ non est obligat⁹ ad aliqd fuitium dño spãle. Ita imo. in. c. i. an fi. de feu. vel ẽt si est ciuilis. puta p stipulationẽ nõdum est purificata obligatio. cũ ad incertum fuitiũ. r iõ intelligas fm purã feudi naturã Bal. in pludiis huius opis r in. c. i. §. de vas. qui 3 gsti. Loth. feu. ahe. r Jmo. in. c. q̃ in ecclesiaz de consti. Nec ob. q̃ ex iuramento fidelitatis sit obligatus ad ea q̃ exprimunt in. c. i. de forma fide. q̃ si nõ fuit sufficit q̃ habeat eum vltorem. l. ij. C. de iur. cur. Preterea illud iuramentũ astringat ipm donec tz feudũ. sed postq̃ põt illud refutare ex permissiõe iuris vt. d. c. i. de vas. qui 3 consti.

lotha. liberat a dicto facto ar. l. fi. ff. qui satis. coga. et a dicta obligatione naturali qua tenebat suo ipsi dno vt pbat in. d. c. i. in fi. Nam iuramentu intelligi s3 subiectam materiam in q interponit. Inno. i. c. p tuas de arbitris. l. si stipulat ff. de vsuris. in fin. et. l. fi. C. de no nu. pe. nec vr se obligasse. n si donec feudu tz l3 iurauerit. l. stipulationem. ff. de iure do. ¶ Preterea si delinqret n ee ta i pena qua amissionis feudi. et sic delinquendo posset feudu dimittere. ergo multo magis no delinq'ndo ne melioris sit 9ditiois delinquens qua non delinquens. l. no solu ff. de nova. ita And. hic et p dicta vult Bal. in. c. q in ecclesiar in. x. col. de 9sti. l. l. cu archimedota in fi. col. C. vt i pos. lega. et Bal. plenius. s. in pluribus huius opis l. v. col. et in. l. i. in. xx. q. vbi allegat alios antiquos. ff. de re. iudi. Si ei iurasset specifice pstare seruitia no posset renunciare quemin ipse posset pcise coga. p glo. l. l. si pecunia in pn. ff. si cer pe. p tex. ibi. d. Anto. in. c. fi. ne plati vices suas. ibi an ama. Bald. s. in pluribus huius libri ver. s3 pone et c. et Alua hic et late Ludo. et moderni de veritate hui glo. l. l. stipulatiões non diuidunt. §. celsus ff. de v. obl. vel heres tenebit ad interesse dno Bal. in pluribus et in. c. q in ecclesiar. io si tunc pestiue vas. vellet renunciare feudo. puta qr dno imineret necessitas seruitij eius renunciatio no admitteret nec eet excusatus et tenet ad interesse dno. Spe. et Jo. an. in ti. de loca. §. nunc aliq ver. xxviij. Bal. i. d. c. q i ecclesiar facit qd no. bar. et ibi late doc. in. l. is cui quo §. l. ff. de aq. plu. arce. in l. in cola. ff ad munici. vnu no. dicit Bal. in. c. ceter. l. vij. col. de iudi. qr vbi feudu est francu sive ligiu nec ex pte dni nec ex pte vasal. admittit resignatio. qr et graue e pncipi fide fallere. et bnficiu pncipis dz pdurare. §. illud in aute. de 9sti. q de dignita. et ex pte vasalle no dz illudere pncipi. de. cu illasio iurati. de renucia. et facit fisc. d. c. admonet et c. qd in dubijs de renucia. e. nisi cu pade co tu. cões theorice l hoc stringut i 9triu q mutat. ita in feudo ligio et francho sic in alijs. io dubitare eu. n. imittane qre et liberalitati qte no pot vas hunc qre renunciare du tn dni no intersit et aliud e in bnficiaribus i qbus pncipr 9sider' publicus status et decor eccliar in feudis pncipale est liberalitas vt dixi i pluribus hui opis circa diffinitionez et h vult tota ista glo. vsq3 ad ver. oes doc. sequunt et hn et p istum modu salvabit glo. que e. i. de phi. feu. alie p Fede. i. §. callidis sup verbo amittat et sic pot intelligi glo. ex di 9sti. c. q in ecclesiar q vr sentire qd vas. inuito dno no possit feudum refutare. et ibi p doc. Quida tn cano. tenet q d iure cano. pp bona fide fuanda inter do. et vas. no possit vasal. renunciare feudo. et feudo recto et simplici. o quo dicatis. vt ibi in. c. nuper. de dete post diuor. resti. et circa hac qone. vide p Bar. in. l. i. seu quo. ff. de aqua plu. arcen. et in Spe. de feu. §. qm. et de cesib' ver. ite pone. et per Ja. ard in ti. qui. mo. feu. amit. sub rub. an inuito dno possit fcudu refutare. et sub rubri se. vbi declarat Quid eet an dns possit liberare vasallu eo inuito d vasallatico. et dic qd dixi d vas. q 3 9sti. Lot. feu. alie. c. i. et vide per Dy. i. l. imperator. §. fi certu. ff de le. ij. et p Guil. i. l. luci' de 9sti. pecu. et per Bal. in. l. i. ff de re. iudi. in. ij. q. et in pambulis feudor cbar. ij. et per Archi. xvj. q. v. de forma. et per Host. in suma de feudis. §. fi. v. est et. ¶ Quid at i emphiteota an possit renunciare iuri suo emphiteotico inuito dno dic q no p tex. i. l. ij. C. de iure emphi. et ibi tz Bal. et dixi in. c. j. s. de vas q 3 9sti. Loth feu. alie. ¶ Quero qd si feudu datu sine ad fuicium certu sm forma huius. c. et postea vas. de licentia dni vendiderit feudum an tenebit emptor ad dcm fuicium et dicit And. de iser. s. q fuit pri. ca bn. amit. §. s3 nec aliena. vbi mouet qonem qr si dns sic 9sensit alienatioi non et cessando sibi ius suu qr sib tunc emptor non tenebit ff. qui. mo. pig. vel hypo. sol. l. si debitor. Si vero in 9sentiedo dixit saluo iure suitij. et tunc debem' 9siderare an tale suitiu sit reale vel psonale. qm si psonale eet no teneret emptor. ff. de 3hen emp. l. fi. in fi. et de vsufructu. l. funds in pn. qm personalis actio no sequi fundu. ff. ad treb. l. i. §. si heres. d de doli excep. l. apud. celsum. §. questitu. Si vero suitium esset reale tunc transit ad emptore. ff. de seruit. rusti. pdio. l. via. §. si fundus. et. §. queritu. et qbus mo. vsufruc. amit. l. neq. et est ro qr transit cu sua ca. et no. in. d. §. si fundum. et erit obligata res feudalis ff. de vsufruc. l. arbenis. et d alimen. et ciba. leg. l. lucius. et in dubio sems vr q suitium sit reale qr revocat feudu si no fiat suitiu sicut dicimus de dona. vt C. de dona. q sub mo. l. j. et. iij. Utru at venditor teneat ad suitiu pstandu rone pcij per ipm suscepti ex vendicione feudi dicit ipse q ibi qda distinguut. q aut ius vasallagij consistit i personali psta. aut reali si i reali vr remissum suo ius ipsi venditori. si personali tunc sec' vt. i. d. l. luci'. sed tn ipse vr titubare circa pdicta per hac rone videlz qr vas. dz h. duz de re feudali et pter re feudale lz esset personale vn ex q no non tz re uo vr teneri. ff. de leg. i. l. apud iulianum. §. heres. de quo dic vt dixi. s. si de feu. fue. 9tro. c. i. ¶ Quero si tale suitiu qd erat ipositu vasallo primo vt associaret forte dnam i dieb' festiuis no e dignu nubi succedenti primo qr suz doctor vl i alia dignitate 9stitut' qd fiedu. dic q fiet per aliu et 9uertet i alio suitiuz 9dignum ar. ff de auro. et arge. lega. l. liberto. §. luci'. sm Ja. ardi. in ti. qui mo. feu. amitt. sub rubricella excusat et varijs ex caus ad qd facit. c. ex facto. de statu. et bnfi. vbi electus in imperatore no iurat fidelitate p ducatu que prius tenebat. s3 alter substituedus est loco sui q fidelitate soluta pstet. et de hac qone et silibus dixi. s. qd sit inuestitu. §. fi. vbi videas.

¶ De probibita feudi alienatione per Lotharium.

¶ Continuat cu precedenti rubrica hoc ordine. qr i bierarchiatu est de capitaneo vendete curia qua ab alio recognoscit in feudum s3 cum hodie talis alienatio sit pbibita nisi fiat cu voluntate et 9sensu dni vt p3. j. an. l. i. adeo subiungit istam rubricam de probi. feu. alie. per Lotharium.

1 Otharius. Casus. Imperator laborat et vigilat comodis subiector. et io habita diligenti deliberatoe cu sapientib' pbibet generalr feudu alienari a vas sine voluntate dnor suor. et si vas 9tra fecerit bnficio carebit et notarius q scripsit istru pvabit officio suo et erit ifamis. h. d. ¶ Aduertendu puto q Oldr. 9silio. clir. incipit ex pnti themate in. iij col. vr hre nouam fantasia dices q 9suetudines feudales sunt q si leges particulares io non extenduntur nisi ad ea loca in qbus sunt. io dicit iure coi permissaz alienatione nisi vbi particularis 9sue. hz 9triu q vr 3 ea q cotex coclusi s. in pluribus huius comenti circa pncipiu. ¶ No. q vasallis e interdicta ois distractio et comerciu super re feudali absq3 voluntate dnor als feuda per dnm et 9gd in de 9secuti sunt vt hic et. j. ti. ij. in pn. et. s. de vas. qui 9 9sti. Loth feu. alie. et de cosh. c. q in ecclesiar et in Spe. d feu. §. qm. v. xx. et ibi Jo. an ¶ No. casus in quo q3 punit ex suo 9tu ctu o valido. et est ro qr hic habet respectus ad delictu vt. l. iubemus. §. sanc. C. de sac. san. ec. et in auct. d no alie. §. qr No. alias secus vt tz Bal. in. c. l3. s. quo tpe miles. et de imunita ecclesi. 9ced. l. ij. li. et adem dico si alteri mandasset 9ficiendu vt pbat in. d. l. iubemus. §. hus quoq3 indicib' cu ibi no. in glo. Et intellige predicta vera q si ex certa scia hoc agebat qr sciebat 9tu esse pbibitu sec' aut si ignorasset qr tunc excusaret ar. ff. de acti. et ob. l. ex maleficiis in pri. l. et. ff. de penis. l. absentem. §. fi. ff locati. l. si ignorans. C. de tabularijs. li. x. et vt ter. in. d. §. scriba. l3 glo. si hic querat et non soluat. et facit qd dicit C. v. m. i. cu ancille. C. de inces. nuptijs. ¶ No. ex isto tex. in fi. casum i quo ex vna sola fellonia pena venit duplex imponenda na notarius non solum notat infamia sed priuat officio. Et est ro qr vna lex ipsas 9nere producit vt videmus in simili in l. placet. C. de sa. san. ec. Et dicit hic Bal. qd id quod vr de notario pcedit in notario maiore no in notario minore etate qr re vera illud instru est potius temerariu q falsum ar. l. ii. C. si aduersus delictu. Quinimo imperator

hodie pro eodem excessu puniri illum tertia pena qz admittere dz manū vt nō.in.d.§.scribaz.de qua materia an quis possit puniri duplici pena dic vt per Bar.ꝛ doc.in.l.sanctio.ff.de penis ꝛ per Ky.in.l.non dubiū.C.de legibus.ꝛ Bal.in.l.in cū.C.de furtis. ¶ Quero cum glo.quale adiutoriū teneant vasalli prestare cor dñis in eundo ꝛ redeūdo cū imperatore ꝓ corona suscipiēda.ꝛ respōdet glo.q̄ fm iura noua dñi eos associare aut mittere alium loco sui eque idoneū ꝛ acceptabilē dño vel saltem contribuere medietatez redditus vnius anni quē ex feudo colligit.ꝛ si vocatus legitime de qua vocatiōe cōstet per pares cum non fecerit alterz predictoꝝ tunc amittet feudū.vt ꝓbatur in.§.firmiter in ti.ij.fe.in.§.fi.lz olim statutū esset aliter.vt.§.de capi.corra.§.pe.ꝛ hoc vult ista gl.vsqz ad fi.ꝛ hoc iure antiquo.dic vt dixi in.d.§.pe. ¶ Quero cū glo.in.quid si vasallus alienat feudū cum volūtate ꝛ ꝯsensu dñi an incidat i penā huius.l.ꝛ rñdet q̄ non.qz ista lex expresse loquit̄ qñ alienatio est facta sine permissu dñi.secus autem si dñs ꝯsentiret expresse vel tacite.qz tunc valeret vēditio ar.l.ij.ꝛ.l.si apothecis.C.de remis.pigno.cum si.et hoc vult glo.vsqz ad ver.sed quid.que bene loquit̄.ꝛ eam doc.sequūtur ad materiam huius glo.vide qd plene dixi.§.qui.mo.feu.amit.§.preterea.vbi ē similis glo. ¶ Quero cū.d.glo.qd si vasallus vēdat feudum presente dño.ꝛ non ꝯdicente.an videatur ꝯsentire.ita vt teneat vēditio.ꝛ respōdet ista glo.q̄ sic.vt talis presentia habeat̄ p licentia ar.§.si inter do.ꝛ vas.lis oria.§.fi.ꝛ pro ꝯsensu expresso ar.ff.de euic.l.quidā.ꝛ hoc est verꝫ fm glo.qñ dñs sciebat qd agebatur.alias si ignoraret potius intelligeret errare q̄ ꝯsentire.ff.de iudicijs.l.ij.ꝛ intelligas predicta ꝓcedere quantū ad casum nostrū qñ vasallus vēdit ius suū qd hz in feudo qd non pōt vēdere sine licentia dñi.vt hic quo casu scientia ꝛ patientia bene operātur ꝯsensum vt.§.dixi.ꝛ ꝓbatur in.l.sepe de re iud. Secus aūt si essemus in aliquo casu quo qs pōt vēdere alteri in preiudiciū vendētis vt.ff.de ꝯtra.emp.l.rē alienam.quo casu patientia nō induceret ꝯsensum cū dñs semp sciat ius suū.vbiqz durare l.gaius.ff.de pigno.actio.ꝛ hoc vult glo.vsqz in fi.que bñ loquit̄.ꝛ cū in vēditione feudi est necesse q̄ interueniat titulus dñi accomodando votū suū intelligit̄ accomodare ꝯsensum.secus si nō veniat in perficiēdo actū qz nō est ibi titulus sui noīs quo casu non vr̄ ꝯsentire.qz semp ius suū durat nec requirit̄ q̄ protestet̄.cū ꝓuidentia legis sibi sufficiat q̄ reseruat ius suum.d.l.gaius.ad qd facit qd plene dixi in.d.§.fi.§.si de inuesti.inter do.ꝛ vas.ꝛ quod dixi in d.§.preterea. ¶ Oppo.cū glo.vi.ꝯ illum tex.in fi.vbi dr̄ q̄ vasallus cogitādo vel machinādo facere ꝯ tenorē huius ꝯstitutiōis q̄ priuatur dz feudo ac precio.ꝛ sic vr̄ presupponere q̄ ex sola cogitatiōe quis puniat̄ q̄ est ꝯ.l.cogitat.ff.de pe.So.dicit glo.q̄ iste tex.timore huius ꝯtrariū pōt intelligi duobus modis. Primo mō q̄ iste vas.post cogitationē processerit ad actuz alienatiōis ꝛ cōpleuit qd pz.qz iste tex.presupponit q̄ ex tali actu minuat̄ vtilitas īperij ꝛ dñoꝝ que non fieret ex sola cogitatiōe.Item qz dū iste tex.subdit q̄ careat ēt precio ꝛc̄.sequit̄ ꝛ necessario q̄ vēditio erat perfecta ꝛ istū intellectum sequit̄ glo.ꝛ bene. Aliū intellectū subicit glos.vz q̄ hic sit vnus casus spālis in quo ex sola cogitatione quis puniat̄ vz.vt vasallus amittat feudū.sed qñ vltra cogitationē processit ad actū vēditionis tūc amitteret nō solum feudū sz ēt preciū.ꝛ hoc voluit ista glo.vsqz ad fi.Unde ꝯcludo fm veritatē ad hoc vt habeat locū pena huius.l.ꝯ vasallos alienantes requirit̄ q̄ non solū perueniāt ad actum alienatiōis vel alterius illicitū cōmercij.sz q̄ ēt tradant rē venditā qz alienatio est actus per quē dñium transfert̄.l.i.de fun.do.ꝛ sine traditione nō transit dñium vtile.ff.de acquir.re.do.l.nuda.ꝛ C.de pactis l.traditiōibus.qz tunc vēditio seu alienatio intelligit̄ esse cōpleta.ꝛ ita presupponit ista glo. Cōsiderat̄ .n.qd vasallus nō possideat.ita q̄ non possit frui vel ostēdere absoluere.ꝛ ita tenuit.§.que fuit pri.ca.bene.amit.§.

denuqz.allegādo auctoritates doc.qui hanc cōclusionem secuti sunt vt.§.in ti.quid iuris si post alie.ꝛc̄. ¶ Sz quero cui applicabit̄ istud preciū.respōdet q̄ emptori si fuit bone fidei alias non.sed applicabit̄ fisco qz ipse emptor male fidei qui machinatus est dz etiam puniri in amissiōe ipsius precij per istum text.dum dicit aliquid machinari tēptauerit ꝛc̄.vt comprehēdat tam emptorē quam venditorem.ꝛ de hoc plenius nō.ī.de prohi.feu.alie.p Fede. §.i.vbi glo.se remisit ꝛ bñ loquitur ꝛ dicatis vt ibi. ¶ Quero ab extra si vasallus vendiderit feudū ignorante dño ꝛ tradiderit emptori sciēti.sed promisit ipsi emptori acceptanti qd curabit ꝛ faciet q̄ dñs cōsentiet predicte alienationi iam ꝯsūmate ꝛ dñs postea nō vult ꝯsentire.an habeat locum pena huius.l.ꝛ dicit Andr.de iser.q̄ sic post q̄ ꝯtractus est iam illicitus a pricipio non pōt alia via ꝯualescere.ff.de tuto.ꝛ cura.dat.ab his.l.scire oportet in principio.ꝛ quicqd sequitur ex eo vel ob id est nulliū.d.l.nō dubium de legibus ꝛ extra de fide instru.c.inter dilectos.ꝛ ex de cōstitu.c.in.fact.l.§.cum qui.ff.de ꝯstituta pecu. videt̄ namqz fieri fraus legi de ꝯtu ad ꝯtum prout alibi videmus in.l.quāuis.§.quod cū essem.ff.ad velle.secus aūt si dicta ꝓmissio fieret super ꝯtu licito qz tūc obligaretur instit.de inutili.stipu.§.si quis alias.

Atis. Premitte pro euidentia qd vasallus in iuramēto fidelitatis dz semp exceptuare ꝛ preponere personā dñi antiquioris sicut exceptuat personā īperatoris vt hic ꝛ i fi.l.i. §.fi.Item scias q̄ heredes vasalli mortui possunt inter se diuidere feuda ad eos deuoluta vt dixi.§.si de feu.fue.cōtro.c.oēs filij. Casus Uasallus quidā a duobus dñis acquisiuit bina feuda diuersis tpibus.postea decessit relictis duobus filijs qui filij iter se diuiserunt dicta feuda ꝛ ad vnū peruenit feudū prius acquisitū per patrē.ad aliū peruenit aliud feudū acquisitum posterius.ꝛ quilibet istoꝝ filioꝝ iurauit fidelitatē simplr dño suo nullo antepositō iuramento neqz exceptuato nisi iperatore deinde morit̄ frater qui tenebat feudū acqsitum posterius cui alter supstes successit in dicto feudo nunc dñs eiusdē feudi posterioris petit sibi ab eo fidelitatem prestari simplr nullo antepositō sicut fecerat ille frater defunctus.querit̄ an sit audiendus ꝛ respōdet q̄ non qz semper in iuramento fidelitatis dz iurans preferre dñm suū antiquiorē ēt si dictū feudū deuenisset ad generationes plures vel in īfinituz.h.d.fm Bal. ¶ Nō.q̄ feudū semper retinet naturā suā formalē nec alteratur ex diuisione heredū q̄qz sua qualitas fuerit suspēsa que ꝺ nouo reintegratur cū reuertit̄ ad priores terminos.qñ que de nouo emergūt nouo indigent auxilio.l.de etate.§.ex cā de interroga.actio nā hic videmus q̄ pater acquirens feuda diuerso tpe tenebatur exceptuare priorem dñm in iuramento fidelitatis posterioris feudi.ꝛ erat rō qz habebat plures dños sed cū mortuo ꝛ dictum posterius feudū peruenit ad vnū solum heredē tūc iste in suo iuramento fidelitatis non hz exceptuare aliuz dñm.ꝛ est ratio qz non hz aliuz dñm nisi illū cui nunc iurat.vbi vero iste moriatur ꝛ dictū feudum suū ad alios tenentes alia feuda que tenebat pater reuertitur.tunc in iuramento fidelitatis dicti feudi exceptuabit̄ persona prioris dñi sicut faciebat pater.ꝛ est rō q̄ iste habet in dictis feudis plures dominos sicut habuit pater qñ semper et in īfinitum ꝛ per infinitas generationes ista qualitas horum feudoꝝ reintegrat̄ cum perueniūt ad vnum solum vt hic. ¶ Quero ab extra qd si prior frater qui tenebat prius feudū decessit ꝛ iste frater posterior successit an eo modo debeat preferre iuramento fidelitatis illum dominū fratris mortui. Et dicit Jacob.de belui.q̄ credo quod non quia iam iurauit domino suo posteriori contra omnē hominem ꝛ simpliciter.Si ergo iuret non exceptuando.priorē videretur esse sibi ꝯrius ꝛ periurus quod nō est dicendū.vt C.de indicta vidua.col.l.ij.Sed Bal.tz ꝯtrarium ꝑ istū tex.qz cū ambo feuda sint ꝑuenta ad vnū videm

tur sortiri eãdẽ qualitatẽ, qͣ erãt apud patrem. qͥã vt. ?. pui qualitas non est mutata sz sicut potius suspensa. pͣt glo. vt in simili. ?. hic fini. lex. §. i. arg. qr ille prior ẽ prior dñs. ⁊ prior in tpe. ergo ⁊ in iure ar. ?. si de feu. fue. cõt. c. oẽs nec obstat qr iã iuramẽ dño sedo qr cũ tũc ex isto casu supuenien ⁊ emergẽn fiat fidelitas de nouo iuxta fidelitatis senorẽ p patrẽ facte a modo. n. hs iste feod dñs eius querele cũ ius suũ si diminuiaẽ sz reintegraẽ qð ab initio fuit cũz res de facili reuertaẽ ad suam naturam vt. ff. de pactis. l. si vnus. §. pactus.

§ **Quoniam.** In sũma hoc vult. Si vasal. si petierit inuestiturã. i. annũ ⁊ diem amittit feudũ nisi iusta cã impediatur. h. d. ¶ Nõ renouationẽ inuestiture esse fiendã infra tps ꝯ limitatũ qð intelligas verũ nisi esset miles qr tũc haberet terminũ ãni ⁊ mensis vt in. c. i. ?. quo tpe miles. atqz nisi esset minor. xxv. annis. j. ti. ij. §. preterea el prio item nisi alias iusta cã ĩpediret p eã q̃ habenẽ in. d. c. i. Qualiter aũt ista inuestitura debeat peti habeẽ p gl. ?. p quos fiat inuesti. in fi. vbi videas. ¶ Nõ ar. et isto tex. sm Bal. qr terminus legalis nũqͣ ẽ peremptori⁹ si legitie pbeẽ ipedimẽtũ ad qð fac. C. q petãt tu. l. i. rũ a matribus. ff. de re iudi. l. qñ tũ ⁊. l. iij. §. si adiect. ff. de re milit. l. nũquã. ff. de iudiciis. ¶ Nõ qð iusta cã interueniẽs facit cessare dolũ vt hic i fi. ergo a ꝯrio si non erit iusta nõ cessabit dolus p eã q̃ habeẽtur i. d. c. i. ?. q̃ fuit pri. cã. benc. am. §. sed nec iurisprudentia. ideo p hunc tex. dicit hic Bald. qr vbi lex. notat culpã tempus annale vel semestre non currit nisi scienti nõ aũt ignoranti no Jo. an. in. c. de seruiciũ cũ de seruis nõ ordi. fact. l. cũ ser. ff. de edil. edic. ⁊ ibi Ang. Bal. in. l. cõsciẽdu. C. cũ ad mitti in. l. genero. ff. de his q no. infamia. Bal. in disputa. q incipit statuto caueẽ qr fenerator in prima col. Barto. ⁊ Ang. in. l. i. ff. siqs testa. liber. esse iussus fue. in. l. ãnus. ff. ꝺ calumnia in. l. quinquagita. C. de excusa. tu. l. l. i. §. occisorum ⁊ in. l. diuus l. fi. ff. ad sillan. in. l. semp. §. hoc interdicto. ff. qr vi aut clã. Bal. ⁊ Sali. in. l. fi. C. de donat. Bal. in addi. ad Spec. in ti. de instru. edi. in pen. col. in. l. id qr pauperibus in. ij. col. C. de epis. ⁊ cleri. in. l. fi. ꝺ. C. ꝺ his qbus vt indi. in aut. cui relictũ in. ij. col. C. ꝺ indic. vidui. tol. in. l. i. in prin. C. de cadu. tol. l. l. captaciones. C. de testa. mili. in. l. i. in. it. q. C. de insti. ⁊ substitu. l. l. cũ q. §. i. popularibus. ff. de iureiuran. Bar. ⁊ Bal. in. l. i. C. de priua. carceri. l. l. i. C. de his q latro. in. l. itẽ verũ. §. cũz asit ⁊. l. plane. ff. de peti. heredi. Ang. in. l. si cũ excep. §. in hac. ff. qr me. cã. Pe. de ancha. in repe. c. i. in. xx. carta. ꝺ cõsti. Pau. cõsi. cexxj. ⁊ melius cõsilio. cclxxj. in fi.

De pace iuramento firmata tenenda.

¶ Cõtinuari põt hoc mõ ad precedentẽ titulũ. Quoniam ibi visum ẽ de legibus ⁊ prouisionibus factis p lotharuĩ p bono statu ⁊ vtilitate iperij ac cõmodis subditorũ vt i gl. in. l. i. i pñ. eiusdẽ tituli. ⁊ tollendo alias dubitatiões q̃ possent parere discordias inter subditos in dãnũ iperij ⁊ subditorũ. vt ibi pz in. l. ij. ⁊. iij. vñ sũpta occasiõe subijciẽ hic iste ti. sine lex iperatoris federici l qua vniuersaliter itẽdit puidere calamitatib⁹ subditorũ. puenientib⁹ occasiõe guerrarũ firmãdo pacẽ iter oẽs vt qr prius belli calamitas itroducer it ꝺ pacis lẽitas sopiat vt. l. i. i pñ. C. ꝺ cadu. tollen.

1 **Imperator.** Ista lex est federici primi sicut fuit ulla. ?. de pace tenẽ. Ita And. hic. h. d. Pax ab oĩbus est seruãda ⁊ insuper iuramento firmãda ab ãno. xviij. vsqz ad. lx. Et tale iuramẽtũ ꝺ quinquẽnio in quinquẽniũ renouari d3. ⁊ oẽ auxiliũ pbere rectoribus locorũ ad dictã pacem tenendã. h. d. ¶ Nõ. pacẽ ab oĩbus eẽ tenẽdã ⁊ obseruãdã. ⁊ ẽ rõ. qr p eã oẽs res quãtũcũqz parue crescunt. sed p discordias ⁊ guerras res quãtũcũqz magne dilabũẽ. C. ꝺ offi. pfec. affrice. l. i. in noie dñi i pñ. pp pacẽ. n. multa ⁊ infinita bona pueniunt q̃ numerãẽ p gl. fi. ꝺ pace cõstantie. ¶ Nõ. renouationẽ iuramẽtorũ debere fieri quolibet quĩquẽnio ad pacẽ cõseruãdã. qr multi iuuenes q iã quinquẽnio nõ erãt habiles ad iurandũ nũc erũt effecti habiles. Similiter senes q tunc includebanẽ ad iurandũ nũc erũt exclusi pp etatẽ. lex. annorũ superueniẽtẽ. nõ. n. intelligas qð istð iuramẽtũ renouatũ sit necessariũ ad eos qui semel iurauerunt. qm per primũ eorũ iuramentũ ad ppetuã pacẽ obligati sunt vt pbaẽ in pñ. huius. c. lz qdam voluerũt intelligere qð sit necessariũ sepius iurari vt frequẽtius qs reminiscaẽ de pace vt hic no. angl. v. S d tu teneas primam opi. quã vr sequi hic glo. hoc idẽ tenuit gl. de pace cõstan. super vbo. renouabunẽ. vbi fiebat renouatio solũ in capite decenij. ad qð facit. l. falso. C. de di. uer. pscri. verum quicquid dicatur de istis renouationibus. vt hic ⁊ ibi hodie non seruatur. vt hic ⁊ ibi nõ. in gl. ¶ Quero cũ glo. i. an ista lex liget frãcigenas. ⁊ alios vltramõtãos q nõ sunt subiecti iperio. ⁊ rñdet arguẽdo pzio ad partẽ negatiuã qr vr qr nõ p istũ tex. q solũ vr velle ligare illos qui sunt subiecti iperio. In ꝯrium tñ determi. ⁊ dicẽs qð quã q̃ isti gallici ⁊ aliqui vltramontani nõ recognoscãt ꝺ cõsuetudine iperatorẽ p suo superiore ex debito fidelitatis tñ vniuersaliter sunt ꝺ iperio romano ⁊ sub iperio romano esse itelliguñẽ vt. C. de off. pfce affir. l. fi. post prin. vñ ex hac vniuersali subiectiõe ista lex ligat eos. ⁊ hoc vult tota ista gl. ex qua no. qr de iure francigene sunt subiecti iperio sed ꝺ cõsuetudine nõ. ⁊ hanc glo. simpliciter seqẽ Jac. de bel. ⁊ pbat p tex. i pemio istitutionũ i pñ. concor. glo. in c. super Spe. ⁊ ibi Panor. de priuilegijs ⁊ idẽ post Host. Jo. an. ⁊ Butri. i. c. per venerabilẽ ex qui filij sint legiti. i. c. cũ nõ liceat de pscrip. i. c. qr sedes de ef ord. Imo i. l. in famẽ. i pe. col. ff. de pub iud. tz Imo. post Butri. i. c. ꝺ cõstitutio. Ang. ⁊ Flo. i. l. hec autẽ. ff. ꝺ serui vrba pdio. fac qð Imo. i. c. bone el. i. de postula. pla. Albri. i. l. imperium de iur. om. iud. i. l. i. §. veniqr. ff. ꝺ aqua plu. arcẽ. vñ vult qr ciuitates italie nõ potuerũt pscribere merũ iperiũ ꝯtra iperatorem qr a longo tẽpore iperator nõ fuit i italia. ⁊ sic ñ dicẽ paciẽtia ⁊ sciẽtia ei⁹ ⁊ ãplat ibi Imo. qr ẽt ex paciẽtia iparorũ sibi nõ pudicaret qr vr pon⁹ q̃dam necessitas quã voluntaria paciẽtia. cũ ẽt olo nõ posset ꝯdicere iperator talibus potentijs. facẽ qð no. Bar. i. c̃tuag. ad reprimẽdã. i. ꝯ totius orbis. Host. i sũma ex. de off ord. §. ij. ꝯ. sz ⁊ iperator Ang. l. l. ij. ff. de rei vẽ. ⁊ fundaẽ ista opi. super d. c. cũ nõ liceat. de prescriptionibus ⁊. c. nulla. lexx. dis. qr qs ñ potest prescribere vt sit accephalus. ⁊ sine capite l. cõperit. C. ꝺ prescrip. xxx. ann. vbi contra ea que sunt supreme potestatis nõ currat aliqua prescriptio. Et ita per illã. l. firmat Bal. i. l. executorẽ l fi. col. C. de execu. rei iu. Sed contrariũ sensit glo. Insti. de pa. potes. §. i. vbi vr innuere qð francigene prorsus sint absoluti a romão iperio Bal. i. c. ij. de duo. fra. ꝺ no bene. iuesti. Spe. i ti. ꝺ appella. §. nunc tractemus in pzi. Quare and. ꝺ iser. i pecombus his bennis libri i sua quarta questione dixisse hanc questionẽ examinãdo tãdẽ cõcludit qr rex aut populus q diu stetit i libertate sua imperatori vidente ⁊ i nullo ei obediens erat liber. qr ⁊ ẽ. facẽ qr videmus ecclesie romane posse prescribi centũ anis vt. C. de sacrosan. eccle. l. fi. ⁊ in autẽ. qs actiones ⁊ extra de prescrip. c. ad audientiam vnde in talibus qui tanto tempore steterũt sunt exempti ab imperio non vr esse dubium aliquod si non tenentur obseruare leges iperatorum qbus non obediunt neqz obedire teneñẽ nisi quantum esset rationabilis tunc non qr leges iperatorum sed qr rõnabile est qð dicunt teneñtur obseruare. ⁊ ita cõcludit ipse. Sed. d. Rav. non seqtur hãc opi. imo tz in dusiete qr reges nullo modo possint allegaẽ se prescripsisse vt non sint sub iperio romano qr subiectionẽ non potest prescribi per. l. comperit. C. de prescript. xxx. vel. xl. an. c. cũ non liceat de pscrip. hoc idem tz Pie. de nea. ?. in preambulis huius libri ⁊ adducit auctẽ Ex. in. l. i. C. de prescrip. lon. tẽporis ⁊ rñdet ad. l. fi. ⁊ autẽ. quas actões Ex. qr nõ loqtur i his que spectant ad iurisditionẽ seu dñiũz que i signũ dñij seu subiectionis prestanẽ qr etiã in talibus

nõ pcederet prescrip. ꝯ romanã ecclesiã vt extra de pscri. c. accedentes de re iudi. c. cũ sup ꝙ p hoc allegat Jac. de bel. i aute. quõ opor. epos in prin. colla. prima. Similiter Ber. i gl. sũ gl opi. bar9 gl. l. c. p venerabilẽ ꝗ filij sint legi. sup vbo cognoscat dicens ꝙ rex fracie i tpalib9 su periorẽ minime recognoscit. s. de facto. de iure aũt subest romano iperio. ꝗ. i. c. l. c. lapib9 ꝛ ibi gl. hoc idẽ sentit gl. in. c. venerabilẽ de elec. vt dicit ꝙ oẽs nationes sub ipo sunt ꝛ rex. leuj. vi. ego Lu. et hijs dicit gl. l. c. sup specula. eẽ de priui. ꝙ leges imperiales debẽt ab oibus obseruari de iure. l. leges. C. de legib9. ꝫ ꝺ fcõ ab oibus nõ fuãt. Inno. tñ expsi. tꝫ in. d. c. p venerabilẽ ꝗ filij sint legi. ꝙ francigene subsunt d iure pape ꝫ circa pdcã repio Bar. in suo tractatu ad reprimẽdũ. i glo. oĩbus sic dicere ꝙ regularitas tẽt9 oĩbus ꝯgescit i pncipe. ꝫ maior ps mundi hodie nõ obediat pncipi qm̃ illud ẽ de fcõ ꝫ de iurẽ secus sit. nã ꝫ alicui9 pecu. ule diminu nõ sit suũ. tñ verũ ẽ ꝙ eẽ eẽ in vniuersali dñs. ꝙ regis ẽ totũ ꝫ vnũ pecus nõ sit suum vt. ff. de rei vẽ. l. p. ꝛ. iij. ꝛ p hoc pꝫ ꝙ ipator recte dr dñs mudi s. vniuersalis. ꝫ singuli sint dñi suoꝝ pdioꝝ. l. depreca tio. ff. ad. l. rodiã d iactu. ꝛ. l. bn a zenõe. C. ꝺ ꝗdriẽ. pre scrip. vnde a possessore ipse posset vẽdicare mũdũ p ꝺcã mã a nec ẽ opus ꝙ oĩa sint sua d quo i pbemio. ff. oꝝ i prin. Imo vel eẽ oĩa sunt sua vniuersaliter ꝯsiderado Sꝫ preꝫ ꝺ rnã visus ẽ tenere Bar. cõuer. marie l. l. bonis ff. d captiuis in. l. i. ꝟ. d ꝗ ibi Ang. ff. de postul. l. l. i famẽ. ff. d publi. iudi. i l. acta. ꝟ. de amphiãda. ff. de re iud. in. l. prie. ff. de bnis ꝗ intesta. de cẽ pa i. c. cũ venisset d iudicijs i. c. cuꝫ te. de re iud. i. c. cit cõtingat d foro cope. in. c. nouam9 p illũ ter. d censib9 ꝛ in. c. nouit de iud. ꝛ volnit Jo. de blona. i suma de feudis i ti. gb9 mo. ꝛ ca. feu. amit. vel. Itẽ nũqd pscrip. Sal. i. d. l. coperit Bar. in cõsi. clxxviij. cardin. i cle. i. ꝟ. vt illud d in eiuã. ꝛ in cle. pasto ꝟ. rursus ꝛ ꝟ. vt illud de re iudi. Imo. in. c. auditis de pscrip. rota i de cisi. cccxxviij. ꝗ incipit. itẽ si dicamus ꝛ Bart. cõsi. clxvij. qõ incipit ex facto ppoĩt Bal. in qõne p eũ disputata ꝗ incipit ꝗdã ciuitas. ꝛ pꝫ i a opi. est tex. in. d. c. p venerabilẽ nõcum papa approbaret sibi submissionẽ regis francie factã sine consensu iperatoris nisi de iure rex francie esset exẽptus ab iperio facit. c. cũ psone de pᵹlegijs lib. vi. vbi p pscriptionẽ ꝗrit exẽptio a superiore ꝛ hanc opin. credo posse de iure sustineri ꝛ ita tꝫ Old. in cõsi. cexliij. qõ incipit ad obiecta. ꝛ cardi. in cle. psenti. de censib9. ꝛ Old ꝯsilio cexx. incipit ꝛ cuius de quo ꝗrit Lu. de roma in rubrica. C. ꝗ admitti ꝛ facit tex. in. c. sup ꝗbusdam. ꝟ. preterea d vb. sig. l. hoc iure. ꝟ. ductus aque. ff. de aqua coti. ꝛ esti. ꝛ facit qõ vult Bal. in pria cõsti. C. ꝛ in. l. ex hoc iure ff. d iusti. ꝛ iure in. ij. col. ꝛ in pbe. ffoꝝ in. iij. col. in. l. i. ꝟ. i. ff. de offi. i pfec. vrbis vbi facit ꝙ rex francie nõ subest iperatori ꝛ facit qõ vult Bal. in. c. i. de iudicijs in. iij. col. nõ obstat ar. in. c. cũ nõ liceat ꝛ. c. nulla qa fateor ꝙ p pscriptionẽ nõ pt ꝗs prescribere aduersus obediẽtiã sui superioris qꝛ eẽt tp vsurpationẽ velle facere se acceph alũ. ꝫ pscribi ꝑ exẽptionẽ ab ipatore ꝛ illã plẽtudinẽ ptãtis quã hꝫ ipator ꝗsi trãsferẽdo in aliũ pscribere ab eo vt ei n̄ subsit cuꝫ p priuilegiũ hoc ꝯcedi possit ꝛ ẽt tacita approbatiõe populoꝝ hec plenitudo ptãtis pluribus cõicaꝝ vt vidimus plures fuisse duos iperatores. l. diui fratres ff. de iure patro. ꝟ. est ꝛ aliud insti. de dona. cũ si. nõ vt ꝓhibitũ cuiꝰ initiũ nõ ẽ in memoria hoium. d. ꝟ preterea ꝛ. d. ꝟ. ductus aque. ꝛ i qꝫ gl. ad pdcã i cle. i. in ꝟ. reges circa fi. d inuenitur. ꝟ ex tali prescriptiõe potuit rex francie vel alius rex prescribere vt nõ sit subiectus imperatori. ꝛ si tenemus qõ tenuit Oldr. in cõsil. o. lxx. qõ incipit ꝯsueuit dubitari. ꝙ imo ipator nõ sit dñs toti9 mũdi nec fuerit vnquã in pacifica possessiõe talis dñij vniuersalis. sed papa sit oĩuꝫ dñs vt ẽt late disputatur in. c. nouit de iudicijs post Pano. ꝛ alios modernos ista qõ nullã hꝫ difficultateꝫ p ista pte sed tenẽdo opi. legistarũ ꝙ sit dñs vniuersalis totius mũdi. l. deprecatio. ff. ad. l. rodia. de iactu. l. bñ a zenone. C. de ꝗdrien. prescrip. tũc stat difficultas ꝛ ẽ necesse venire ꝙ ex prescriptiõe tãti tpis cuꝰ initiũ nõ in memoria nõ extat sit quesita regi francie ꝛ aliis regibus exẽptio vel libertas ab imperiali ptãte ꝛ plẽtudie. ꝛ dñi dicaꝝ nõ pot ꝗs prescribere vt sit acceph alus. d. c. cũ nõ liceat. ꝛ c. nulla. rñdeo ꝙ tales reges nõ sũt accephali. ꝙ cuꝫ papa hẽat vniuersalẽ superioritatẽ ẽt in tpalibus vt in extra uagã. Bonifacii vnã sanctã ꝫ actũ iurisdictionis in tpalibus papa pmittat imperatori Old. cõsi. clxxx. incipit qõ ẽ verũ imperium in fi. car. ꝛ. in. et quo tanto tpe in istis regibus imperator non exercuit iurisdictiõis actũ. vr ꝗsi p obliuionẽ amisisse quasi possessionẽ ꝛ superioritatẽ. ꝫ. tales reges. vt no per Inno. in c. olim. el in. de resti. spo. in. c. ꝗrelã de elec. ibi Bal. in ii. col. ꝛ amisso isto actu exercitij p negligentiã imperatoris reuertiꝰ hoc ius superioritatis quo ad istos reges ad papã ꝛ consolidaꝰ habitus cũ actu ꝛ videnꝰ agnoscere ipsũ papã in superiorẽ. Et eũo ad tpalia tales reges sicut videmus vacante imperio exercitiuꝫ iperij reuertiꝰ ad papã. c. ꝫ ex suscepto ꝛ ibi Inno. ꝛ alij de foro cõp Bal. in. l. executorẽ in fi. C. de execut. rei iud. ꝛ facit qõ vult Bal. in pace cõstantie in vbo concessimus in fi. ꝛ sic isti reges non sint accephali. sed hñt caput suũ. s. papam ꝛ non possident seipsos vt liberos. ꝫ et eũo ꝯtenẽ se xpianos profitenꝰ ẽt se subiectos pape in tpalibus ꝛ spiritualibus. dicta extra uag. vnã sanctã nec curandũ puto an papa exercuerit actũ tpalis iurisdictiõis super eos. quia sola professio cõstituit quasi possessionẽ superioritatis omnimodã in papa. l. non nudis ꝛ. l. non epistolis C. de proba. facit qõ no. Barto in. l. cum falsam. C. d iuris ꝛ facti ignorã. ꝛ dum dicitur ergo in c. cum non liceat procedit pscriptio. quia presinnẽ subiectus pape So. ibi solũ opponebatur prescriptio cõtra obedientiam directo nec allegabat se subiectũ alterius. ꝛ sic apparet de manifesta inobedientia nec iuuabat se exemptione. ꝛ subiectione pape. nec in prescriptione tãti temporis cuius initiũ memoria nõ est in contrarium attenditur superioris scientia alter. c. i de prescriptio lib vi. Barto in. l. i. C. de bonis vac. li. x. Intelligenda enim sunt pdicta sm determinationem sancte matris ecclesie vꝫ ꝙ post aduentũ xpi dictum imperiũ qõ ante dependebat a solo deo nunc post dictuꝫ aduentũ in eius vicarium scilicet papã ꝛ per papã trãsfertur in principem secularẽ. vt in. d. c. venerabilem extra d elec. in. c. nouit de iudicijs. in. c. per venerabilem qui filij sint legiti. ꝛ imperator non habet terras ecclesie gubernare. sed defendere eas cõseruando iurisdictionem ecclesie ꝛ tẽporalis gladij potestatẽ ꝛ exercitiũ a papa suscipit. d. c. venerabilẽ sicut omnes planete ꝛ luna solis radijs refulgẽt ita imperator potestate sibi collata a papa. c. solite de maio. ꝛ obediẽ. c. cũ ad verum. c. li imperator. lxx. di. ꝛ habetur in. d. c. nouit ꝛ in cle. i. de iureiur. Et amittẽte. quomodo imperatore hũc actũ exercitij iurisdictiõis tẽporalis actus iste consolidaꝰ cũ habitu qui est penes papã. nec videaꝰ isti reges erigere cornua. ꝛ sint accephali. sed illud exercitiũ. qõ habebat super eos imperator suscipere exta ... cita eius tolleratia ꝛ papã hẽre vt superiorẽ. ex quo in obedientia romane ecclesie perseuerãt que obedientia hoc ferri vt dictũ est ꝙ ipse papa sit caput oĩum ẽt in tẽporalib9 ꝛ ipsi mẽbra sua. Nec obstat qõ forte nũꝗ papa exercuerit actũ tẽporis iurisdictiõis super eos ꝙ resecuãdo ꝛ vtẽdo spiritualẽ superioritate cõseruat ꝛ tẽporalem accessoriam. c. i. ꝟ. siquis de manso ꝫ. de contro inuesti c. i. libro. Bal. ꝫ. de capi. qui curiã vẽdi. Preterea ꝫ superior nõ deducat superioritatẽ ad actũ. ꝙ non oportuit non p hoc perdidit suã superioritatẽ. c. licet. ꝫ. si de feu. fue. cõtrouer. ꝛ ibi dici negari nõ potest quin tacita pacientia ꝛ negligẽtia imperatoris ꝛ paciẽdo illos se gerere pro liberis ꝛ exẽptis videaꝰ neglexisse eos. l. clam possidere. ꝟ. qui ad nundinas. ff. de acq. pos. ꝛ i alijs ptãs nõ dico euãscat nec i istis regib9 resideat. ꝫ act9 reuertiꝰ ad habitũ. ꝛ sic sciã superiorẽ ꝛ hũc actũ exercẽt reges pdicti vt ipator ꝗsi pmisso pape

& facit q res de facili reuertit ad naturā suā. l. si vnus. §. pact⁹ ḋ. ante oia. ff. ḋ pactis. c. ab exordio. xxv. dis. Et p cōfirmatiōe hui⁹ mee cōsideratiōis facit rō decidēdi quā ponit doc. ad. c. i. ḋ feudis marchie. l. ii. τ. iii. col. ibi naz cū res reuertit ad naturalē suā tolleraē ibi q fructus nō cōuertāt i sortē a dño cui feudū fuit pignoratū qd tm̄ est ꝯ regulas iuris. l. i. τ. ii. C. ḋ pign. ac. τ si dicat rō ibi erat q dñs remittebat fructus rñdeo q illa nō ē fundamētalis rō pone. n. q pignoraret res alteri q̄ dño quelibet releuare vasallū a fructo an cōputaret fructus i sortē certe nō q ḋ le tex. solū loqt ḋ dño τ casus l. c. cōquestus ḋ vsuris fundamētum ē ergo quia res reuertit ad dominum directo ideo tolleraē quod alias non tolleraretur q fructus rei pignorate non cōputent i sortē ita ḋ. ex quo iurisdictio τ exercitiū reuertit ad suū habitū tolleret ista pscrip. ꝯ supremā ptāt. Et ex pdictis potes mō colligere an frācigene vel ceteri reges nō obediētes ḋ fcō subsint iperatori de iure. ¶ Oppo. cū glo. magna i prin. q imo qs obligat sta re iuramēto si sit. i etatē. xviii. anor vt pbat. i. co. §. itē sacra. vbi pz qd sufficit q sit pubes. So. dic gl. q isti sūt casus diuersi qm ḃ loquit ḋ iuramēto generali q pstat iudicio ḋ suadā pace. Ibi loqt ḋ iuramēto qd spāliter qs fac ad uersario sup suo ꝯtu τ p ḃ ē expedita gl. vsq ad vsi. h. qd q bene logt τ latius declarabo i se. q. ¶ Quero cū dicta glo. iuxta pric dcā qd si pubes factus minor. xviii. ānis fecerit pacē cū inimico suo τ iurauit eā seruare an si eā non seruauerit icidat i penā huius. l. et ista glo. dubitatiue respōdet arguēdo p et ꝯ. τ p. ꝯ q nō teneaē ipse minor qr vr̄ potius distrahere q̄ ꝯhere remittēdo p pacē aduersario suo iniuriā sibi illatā vn̄ nō vr̄ obligari p. d. §. itē sc̄a. simi liter nō teneē p istū tex cū ipator nō astringat iurātē nisi in etate. xviii. ānorū. In ꝯriū argūt gl. q imo tūc i dcō casu teneaē pena hui⁹ legis cū suū iuramētū habeat ipsuz obligare p maiore p dictū. §. sacramē. secus āt i iuramento generali pacis de quo hec qr tūc minor. xviii. ānis iurando nullo mō ꝯhit nec obligaē. Et sic forti⁹ opaē scd̄m in spē adhibitū sup suo negocio q̄ pstitū iudici i genere sup pace generali. cū multa sint licita i genere τ hoc voluit illa gl. allegādo plures cocor. vsq ad vsi. nobis. ¶ Quero subseq̄nter cū dcā gl. an minor. xviii. ānis q nō ē habilis ad iurādū pacē put ḃ sit habilis ad pugnā faciendā cū sua psona rñdet glo. sumēdo ar. ex isto tex. q nō qr i pugna ē necesse q q vult pugnare iuret dño palo q non petit pugnā irato aīo τ cā fatigādi aduersariū sz ex certis psūptionibus q̄s aduersus ipsū hz vt i lōbarda. in tit. qliter qs se defen deb. in. l. si. scd̄m qd iurat ē qd non portat secū herbā vel aliā rē q ptineat ad maleficiū vt. i. d. t. l. i. nullus cā pio. q iuramēta nō videnē posse pstari p minorē. xviii. annis. sz tu itelligas determinatione huius gl. pcedere sm doc. qn traheret iuit⁹ ad pugnā secus āt si ipse puocaret aliū ad pugnā qr nō cogeret iurare cū posset i necessitate l si fideiu. §. si necessaria. ff. q satis. cog. itē qr i delictis non daē adultis venia. l. auxiliū. ff. ḋ minor. τ ḋ hac materia pugne dic vt plene dixi. s. de pace tenē. §. i. τ qd no. i. § si qs.

Si quis uero. Postquā ipator declarauit suā itentionē. s. pcie vt pax perpetuo seruet nūc tollit vnā dubitationē circa pdicta vz si aliqua volenti viuere i pace fiat iniuria in reb⁹ vel i persona qd dz ipse agere in hoc vt nō videaē pacē rūpere. τ rñdet q dz adire iudicē cōpetentē τ corā eo iniuriā petere τ ita cōseq̄ ius suū. Et hec ē itentio hui⁹ lre. ¶ No. q nō qlibet sua auctē potest sibi ius dicere sz dz adire iudicē cōpetentez p suo iure cōsequēdo siue i cā ciuili siue i criminali vt. l. nullus. C. de iudeis. τ i. l. si qs i tātā C. vnde vi. τ in. l. extat ff. q̄ḋ metus cā. τ qd ibi p doc. ff. qd me. ca. τ cano. τ in Spe. ḋ criminalib⁹ τ ciuili cogni. sub ru. ḋ accusa. §. i. ḋ. hoc tm̄ fallit. ¶ Quero cū glo. q. qd si debitor meus fugiat cū re mihi debita τ nō habeo copiā iudicis an possū ppria auctoritate sibi auferre res absq pena τ qdā dicūt q sic p l. generali. C. de decurio. li. x. sz gl. ista determinat q nō possū violenter ei auferre rē. sed bene possum eū debitorem detinere donec ipsum iudici psentē p. l. aut ptor. §. si debitorem. ff. q̄ i fraū. cre. τ p no. i. ḋ. l. extat. τ hoc voluit ista gl. vsq ad versi. sz qd sed tu i hac qōne sic dicas sz Bal. τ And. de iser. q aut ipsa res ē ipsius capiētis τ tūc pt ei auferre. ḋ. l. aut ptor. §. si debitorē τ. l. emptor. ff. de act. emp. aut nō ē capiētis sed ē debita obligatiōe psonali τ tūc pt capi ipse cū dicta re τ pstari iudici vt in. d. l. si. C. ḋ malefi. τ mathe. Sz si fugiat sine re tunc adhuc pt capi. τ iudici pstari vt. ff. de fur. l. interdū. §. qui furem cuz ibi no. inst. ḋ act. in prin. τ in. l. i. C. ḋ decurio. vel co. Nam τ in ipso actu delinquendi qlibet posset ipsum capere τ iudici pstare ar. ff. ḋ adul. l. capite quinto. l. iii. ff. de fur. sm Bal. ḋ quo plene p ipsū i. l. admonēdi. ff. ḋ iureiur. cano. i. c. cū nō ab hoie τ i. c. at si clerici i pri. ḋ iudi. τ vide qd di p. ꝯ. de ꝯsu. recti. feu. §. i. qnimo si eēt clericus posset icōtinēti capi et ep̄o pstari sz Jo. an. in. c. vt fame de sen. ex cō. nō aūt ex iteruallo nisi ḋ licētia ep̄i p no. in. d. c. cū ab hoie et ḋ iudi. et sz Bal. ¶ Quero subseq̄nter cū dcā gl. qd si tenēs rē meā nō fugiat. verūtamē eā nolit restituere an ppria auctate possez sibi auferre τ rñdet gl. q nō p ist. tex. nisi res eēt ī pe peritura qr forte ē actio iniuriarū q durat ī āno. l. si nō cōuicii. C. ḋ iniuriis nec possū copiā hr̄e iudicis tūc debeo ptestari ac iterrūpe solēniter dictam pscriptionē seu vsucapio sz formā l. vt pscri⁹. C. ḋ āna. excep. τ hoc vult ista gl. vsq ad fi. q bene logē τ itellige pdcā nisi icōtinēti velles recuperare. qr tūc posse p. l. i. vt vi. ar. ff. ḋ vi. τ vi. ar. sm And de iser. dicit tn̄ Bar. i. l. si talis. §. bellissime. ff. qd vi. aut clā. q i istis ciuitatib⁹ q nō recognoscūt superiorez si vna ciuitas occupat bona alterius ciuitatis pt p vi recuperare. q iudicis nō ē copia. vl qr imiet graue piculū i reb⁹ meis vt ibi Bart. vt. d. l. nullus. τ ad pdcā cōmēdat Bal. ḃ gl. no. Panor. i. c. olī cāz ḋ resti. spo. Bal. in. l. ii. §. post origine. ff. ḋ orige iuris fac glo. i. l. generali. C. ḋ tabu. li. x. in. c. ius gētiū. i. dis. Inno. in. c. i. de immunita. eccle. Fio. in. l. a. §. i. ff. de signi. vrba. pdictorum.

Si quis uero. Imperator volēs suā pacē supra scriptaz custodiri statuit i isto. §. penā aduersus violatores dicte pacis limitādo eā sz gradus τ statū delinquētiū put i hac lra declaraē. h. d. No. q maiori pena puniunē nobiles q̄ ignobiles τ maiores i dignitate q̄ minores. τ ē rō sz Ja. ḋ bel. qa q̄to qs maior est vl maiori dignitate fungiē tāto magis dē peccare τ ꝯtinere vr̄ vt. C. ḋ epi. τ cle. l. psbuteri circa fi. c hō. τ dis. c. peccare. ii. q. iii. qd ē verū sz Bal. ḃ qn̄ tractam⁹ de pēa pecuniaria. secus āt si tractam⁹ ḋ pēa corpali qr tūc minores τ ignobiles punirenē maiori pena. ḋ q̄ materia dic plenū p Ex τ doc i l. nemo cliens. C. ḋ sūma tri. τ qd dixi. ꝯ. ḋ pace te. i. §. si qs miles. l p nobili τ Bar. in. l. qdā delicta. ff. de pe. τ ex ḋ pēis. c. graue. ¶ No. q ex eodē delicto qs nō solū ꝯdēnādus ē ad penā pecuniariam ꝯgruentē delicto sz et ꝯdēnādus ē ad emēdādū dānū pti lese τ iniuriate vt ḃ in c. i. ex ḋ iniuriis τ dā. dato. τ dixi. ꝯ. ḋ pace te. §. si qs aliquē i nobe. Quinimo forti⁹ in casu n̄ro poterit puniri et pena corporali si delictū ppetratū mereaē dcāz penaz vt hac eadē. l. an. §. se. τ in. §. hōicidiū. τ ḃ tenuit gl. ḃ posita i fi. q p ḃ remanet expedita τ bñ logē. qr vnū delictū. s. violatōis pacis nō ipedit per aliud delictū s. hōicidij vl alteri⁹ nece ꝯ vt. l. nūquam plura. ff. ḋ pna. delic. sm And. ḋ iser. ¶ Quid si fcā sit pax vel treuga īter duos inimicos τ vn⁹ istoz offēdat fratres vl ꝯiūctos alteri⁹. an videaē icidisse i penā adiectā i cōpositiōe pacis τ Ja. ard. disputat istam qōnē late ḋ pace te. sub ru. an si fecerit pacē τc. vbi arguit ad partes τ tādē iclinat vt videaē i penaz icidisse ar. ff. de ope. lib. l. si libertatē τ ḋ of. pfec. p. l. i. §. cū patrōus cū fi.

Iniuria. Declarat τ statuit q pdicti violatores pacis vltra pdcā expēis legalib⁹ puniaē p iniuria vel violatiōe pacis. τ ḃ vult vsq ad. § iudices Et aduerte. qr magni effect⁹ ē ista declaratio vt ex eodē dicto puniatur quis τ de pacis violatione per pdicta τ pena iuris

cōis que remanet. vt hic tex. declarat. Pam in hoc vitium' illud. q: dato qd in actione iniuriarū pcona excludaf agere volēs p lapsū anni. l. si nō cōuenj. C. de iniurijs. §. penal ff. de iniurijs. r et in ciuili actione iniuriarū. §. l. cornelia daf sm cōiter cano. Et iniuriā passus excludaf lapsu anni vt vult late Jo. an. i addi. ad Spe. i ti. de iniurijs in pri. Do. Jo. an. r alij i. c. ea nōscit de sen. exco. gl. ibi d iniurijs §. sed lex cornelia i. l. si cū exceptōe. §. i. l. ii. vers. ff. q me. cā in. l. q. C. d nō nu. pecu. insti. de ppetuis r tpa. act. i pn. Tamē sup erit remedium hoc ipsi offenso vt agat p pace violata iuxta pmissa. facit qd no. Bar. in l. senat. ff de ac cu. in. l. certi cōdictio in prin. ff. si cer. pe. Tamē ne incidatis in errorē. attēdite q imo actio iniuriarū q nascef pro iniuria reali. r sic ex. l. cornelia ē ppetua nō annalis. ita tz gl. in d l. si nō cōuenj r ibi Ja. de arena Ly. in. ij. q. Bal. r Sali r ita tz Host. in sūma de iniurijs. §. qualis gl. i. l. lex cornelia in penul. ff de iniurijs r ibi cū ea simpliciter cū refferendo transit ibi Bar. recte intuēti ita rota decisione. ctl. q icipit itē qd p iniurijs. Bellamera decisio. cixx. q incipit actio tū cōpetens r p hac opi. ē regula q: ciuiles actiones sunt ppetue. pprie uero sunt annales insti. de ppetuis r tpa li. act. in prin. Nec obstat ar. quo mouef Jo. an. dū dicit actio iuriarū infamat. l. athletas §. fi. ff. d his q no. Ifa. ergo restringi dz vt finiaf ano q: nō valet gsta infamat ergo restringēda ē vt finiaf āno. ad tollendū a. cōsequentiā sufficit dare istantia. c. sicut vrgeri. i. q. i. gl. in fin. l. creditores. ff. de opis no. nū. tolle instantiā actio furti infamat. d. l. athletas. §. fi. r tñ nō finif anno. §. i. Insti. de ppe. r tp r. act. ❡ Not. q lex noua quātūcūq penalis sit ēt reseruare penaz legis antique. fact. l q totiēs. ff. de ue. r ob. De q materia p doc. i. l. senatus ff. de accu. per Ly. in. l. iij C. de sepul. viola. r B l. in. i. nō ē nouū. ff. d legi. r pbaf. S. de pace tenē. i pria. nā violator pacis tenetur d anno ad penā pecuniariā sm qualitatē sue coditiōis vt. S. §. pri. in pun. i fi. itē ad penā cōgruentē de iure cōi p delicto p ipsum ppetrato in dcā violatione pacis. q: si violādo pacē cōmisit furtū puniref pēa furti. si hōicidiū puniref d hōicidio. si iuriā puniref de iuria r sic d silib'. vt dici. S. i. d. §. pri. i vi. notabili ❡ Quero cū gl. i. q pēa vsūa iponēda p iniuria illata dicite vt p Bar. i. l. lex cornelia. §. i. l. iniuriarū actio in fin. ff. d iniurijs r insti. d iniurijs. §. in fīma r. §. penā. Post Bal. q: ro nūqd iniuria q nō cadit in speciali nomē delicti tñ cadit in atrocitatez facti vt si qs dat vnā alapā potestati alicuius terre pp singularē immunitā quā hz cū eo possit capitaliter puniri. respodeo sic nā pene arbitrarie extendunf vsq ad mortem inclusiue pp excessū facinoris. ita ē gl or. Insti. d iniurijs. §. in fīma. r dicit Inno. q pp emergētes casus licitū ē leges trāsgredi vt ipse no. de gsti. c. i. ❡ Quero an p leuez iniuriā dānatus efficiaf infamis rīdeo ii vt no. Inno. extra de re iudica. c. cū talis te. alios secus si non leuis est §. fi. l. athletas. ff. de his qui no. infa. ❡ Quid si pro iniuria illata sit actū actiōe iniuriarū ciuiliter an potero postea agere criminaliter pro eadem iniuria concludēveritatē q vna altera tollaf qū vtraq. tēdit ad vindictā secus si vna tēdat ad vindictā r altera ad rē familiarem r ita no. in. l. qd senat'. ff d iniurijs r de hoc ibi traditur r in. d. l. pretor. §. i. r in. l. i. qū ciui. actio crimi. pindi. r in l. qd ergo. §. pena grauior ff. d his q no. infa. ❡ Quero cū glos. ii. de pluribus simul. qd sit furtū r vnde dicatur. Itē qs sit fur. Itē qualiter puniaf tā ciuiliter quā criminaliter r tā d iure antiquo q: de iure lōbardo r iure nouissimo. Et ad ola rīdet ista glo. p modū sūme r recta p totā ea q a clara ē vsq ad fi. Sed tu aduerte ad ipsam iuxta fi. dum exp'sse tenet qd p. §. si quis quinq solidos. S. de pace tenen. q debeat fur. pro quinq solidis laqueo suspēdi r c. q a hoc ibi exp'sse reprobant dicēs q ille. §. corrigitur p istū tex. qd p furto legitime puniaf. r ita obseruat cōsuetudo diuerso sequēs in fi. sm vbi vidēs. Et de h plene dixi in. d. §. si quis. ❡ Quero cū gl. in. sm quas leges debe

et quis puniri p iniuria r furto comisso an sm leges antiquas romanas an sm nouas an sm leges lōbardorum r omissis q h per glo. de charolo r pippino de quo seriosius h. dist. xv. q. vi. c. alios r p glo. i. c. venerabilē ex de ele. rīdeo ad qōnē ppositā lz ipsa se inuoluat q nō puniētur sm leges lōbardorū q a nō sunt in hoc recepte p legibus cōibus r generaliter. sed puniaf p legē huius. ipe. ... que ē. S. de pace tenē. q est lex generalis r p. l. imperiali r generali hi potent p iniuria q a puniri vt reperif ibi casus exp'ssus qū illata ē iniuria infra pacē r potest plus r minus sm q arbitrabif iudex cōsideratis alijs circumstātijs de iure cōi q cōsiderande sunt sm qd dl' insti. de iniurijs in. §. atrox q: iste tales cōsideratiōes ēt in. l. noua recipiende sunt cū nō reperianf reprobate. l. precipim'. C. de appe. dz ēt qualiter impator nō restrīnxit se ad illā solā penā h volnit. qd isti puniant sm leges r dicit leges in plurali nūero vt pz. S. in §. pri. in fi. codē mō dicit gl. forte dicēdū i pena furti. ❡ Quero an iniuriatus teneaf remittere iniuriā intellige q sic quo ad iā coram nō quo ad dānū r interesse Bar. in. l. si tibi. §. qdā ff. d pactis. r ibi penē qd in orōe dnica pater noster. r p Bal. in l nō solū §. iniuriarū. ff. d iniurijs r p gl. d malefi. c. i. ❡ Quero si pciales vnius ciuitatis inuicē iferant sibi iniurias an tenesf resarcire dāna dic q sic p ptē q iniuste egit vt ex d iniurijs. c. in nfa r p Inno. in. c. si. qd nic. ca. Bal. hic.

Homicidium. Violator pacis nō solū puniē pena pecuniaria r emēdatiōe dāni quinimo et si cōmitteret homicidiū puniref d homicidio vel si āputaret mēbrū alicui puniref ex tali mutilatiōe vel cōmitteret quodcūq aliud delictū puniet pena cōdigna illi delicto sm statuta legalia. h. d. ❡ Nō q cōmittēs homicidiū intra pacē constitutā puniē capitali sña vt h r S. d pace tenē. §. i. quinimo et d iure cōi capite puniūtur homicide. vt. ff ad. l. cor. d sicca. l. in. §. pe. r insti. d pub iud. §. itē lex cor r. l. iij C. d epis. aud. Qualiter āt ista pena capitalis intelligaf dici in. d. §. i. in nōbili. r ista pena capitali nō solū teneē ille q vere comisit homicidiū. h ēt ille qui iuit cū telo ca occidēdi h nō potuit. l. i. q cū telo. C. ad. l. cor. d sicca. ❡ Nō q mutilās mēbrū alicui ifra pacis edictū dz legaliter puniri. pēa āt legalis p mutilatiōe mēbri erat olī pēa taliōis vz similitudo supplicij hoc ē mēbrū p mēbro. s. ma . p mān pedē p pede r c. vt isti. d iniurijs. §. pena. hodie vo p tali excessu nō solū dz manus āputari. cū ēt p solo vulnere hec pena sit statuta similiter vt. S. de pace te. §. si qs aliū. verū ēt i plus poterit pūiri si q̄litas criminis hoc exigat consideratis circūstātijs d qb'. S. dici in. §. precēdn r pbaf in. d. §. pēa r. ff. d pēis. l. hodie r d pīua. dlict. l. fi. quinimo possit quoq capitaliter puniri. si aio occidēdi mutilauit mēbrū vt dici. S. in precedenti nōbili. Et pdicta oia pcedūt qū ex pposito r volūtate delicta fuerūt cōmissa. secus āt si aio defendendi vel casu. l. i. C de sicarijs. r hoc voluit tota gl. ii. hic posita q bene r optime loquif h And. de iser. r Ja. d bel. vt statī patebit. ❡ Oppo. cū gl. i. in h. r hoc verū r c. q imo ex homicidio ppetrato ēt infra pacē qs nō puniaf put ē casus. S. d pace tenē. §. i. So. h fecit spōte. ibi ex necessitate ad sui defensionez quo casu nō teneē. q: licitū ē. vim vi repellere. l. ii. C. d sicarijs r. l. vt vim ff d iusti. r iure r hoc vult gl. vsq ad vsi. Itē hoc verū r c. Quero cum glo. an bona talis homicide debeāt applicari fisco. r rīdet gl. q sic indistincte siue habeat descēdētes vel ascēdētes siue non. siue alios collaterales. si ex isto homicidio sit cōmissum crimē lese maiestatis. q: in talib' bonis solū reseruanf dotes. l. quisquis. C. ad. l. iul. maie. Si vo est simplex homicida. tunc dicite vt in aut. bona dānatorū. C. de bonis dāna. r hoc vult gl. vsq ad vsi finaliē. q bene loquif refferendo eā ad itellectū quem ponit doc. in. d. aut. bōa dānatorū de quo dicatis vt ibi p Ly. r p Bar. in. l. i. ff de bonis dāna. r ifra. q sit regalia. r plene p Jac. ardi. in sūma de pace te. sub rubricella ad quos successio hōicide ptineat. ❡ Quero subsequenter

en. d. gl. quid si isti homicide rapiunt fugã qd tunc est fien dum de bonis suis. et respondet q si ex dicto homicidio se cuta est violatio pacis bõa eius mobilia publicant in popu lo. Alia vero imobilia dabunt suis proximioribus cũ iura mento vt nũq p eos det aliquid de dictis bonis homici de sm q pbat. s. de pace tenẽ. §. si quis pacis et cõclude q in violatõe pacis dz seruari. d. §. si quis pacis et q ibi dixi. In alio autẽ homicida seruã autentica bona dãnatorũ eo dem mõ quo doc. ipsam itelligunt vt supra dixi. ¶ Quero qd est quid si occidat aliqs aliuz manu vacua. an teneat si cut si gladio occidisset dic q sic dũmodo dolose faciat. ff. ad. l. acquil. l. qui occidit. alias l. qua actiõe. et ibi Bald. et butri. ¶ Quero quid si potestas mãdat mihi vt si nõ ster ficiã ticiũ occidet me an sim excusandus cũ aliter vitã me am seruare non possum. dic q sic vt. ff. ad l. acquil. l. scias §. qui cũ aliter et ibi Pe. et Bal. ¶ Quero vnus fuit deca pitatus tãquã homicida ticij postea reperit q fuit seius q comisit dictũ homicidiũ. an sit liberatus dic q nõ. C. qui accu. non pos. l. i. et ibi Bal.

Judices. Ut eis tollat occasio dicte pacis violãde mãdat iudicibus locorũ vt debeant eẽ di ligentes i faciendo iusticiã quibuscũq in vindicãdo pacem violatã. q si secus fecerit dñt resarcire dãnũ iniuriã passo nihilominus puniri pena h statuta h. d. ¶ Nõ i ciuitati bus et locis esse cõstituendos iudices et magistrat9 ad ius reddẽdũ qm pax eẽt in ciuitate ius eẽ nisi essent qui iura exequerent. et tales ab iperatore dñt cõfirmari vt hic. et in pace cõstantie fit mentio vt sibi auctẽ ppria eligant magi stratus et iudices tñ illi tales electi dñt ab iperatore confir mari. et hoc sensit iste tex. dũ dicit seu cõfirmari et c. Bar. i l. i. circa fi. ff. d iur. om. iu. vr velle q imo iurisdictio residet in ipsis ppls. sed Inno. in. c. cũ accessissent circa medium de cõsti. vr velle q imo iurisdictio sit i ipsis magistratibus nõ i pplo. et idẽ ibi Bal. i. d. l. i. et in. c. i. si de inuestitu. iter dñm et vas. us or. i. c. bone. il. ij. de postu. pla. Ja. de bel. i aute. de defen. ciui. §. i. i. nj. q. p ista opi. Bal. fac qd no. Bar. i. l. vbi absunt. ff. d tu. et cur. datis ab his. et ibi Pe. de ancha. i repeti. c. i. in. xi. carta de cõsti. Sz Bal. hic p bune tex. et p prime decã ibi et infert q cum magistratus ab iperatore credenẽ siue cõfirmenẽ q iurisdictio ẽ iperatoris iõ dic q ab iferioribus siue eo vendi non põt. fac que no. idẽ Bal. i. l. i. §. cũ vrbẽ. ff. de offic. pfec. vr. tex. j. c. a. l. §. ad hec et ibi Bal. Bal. i. c. cũ oẽs. in. x. co. de cõstit. vr cõ cordare sedere distinctiõis has cõtietates. aut qrimus de iurisdictio. cõtentiosa. i. iudicandi et illa ẽ penes magistra tus p quos exercet. Et ita pcedit dictũ inno. cũ sequatib9 aut qrimus de iurisdictõe respectu statuendi vel confirmã di vel ordinandi. et tunc est penes pplm et pcedit dictum Bar. tñ p. d. l. vbi absunt dubitat postea. quia sicut fauore minoris decuriones q representãt ciuitatẽ vtuntur iurisdi ctione loco magistratus. d. l. vbi absunt. ergo ita fauore to tius populi dicemus iurisdictionẽ esse penes eũ qua potest vti qn vult et deruuaẽ i magistratus. l. barbari9. ff. d off. pre to. Et p hoc hẽs expeditã gl. i. h positã q pcedeã declara ui. Sz tu aduerte q hodie de consuetudine non seruatur istud vt iudices vel magistratus eligãt vel cõfirmẽt p ipa torẽ vt h ẽt no. q decã sunt pcedũt d iure et i dute. vt iud. si ne quoquo suffragio circa pan. et ff. ad. l. iuliã de ambitu. l. i. et. j. q sunt regalia. nõ autẽ d cõsuetudie hz q hodie sin gule ciuitates hñt sua regimina merũ iperiũ a se sicut oliz hẽbat pser pncipe et no. gl. singularis i. l. fi. C. d pscri. lõ. tem. et ibi Bal. Quidã dixerũt q hoc pcedat i lõbardia p pacẽ cõstantie. lz nõ dicãt verũ. qz p pacẽ cõstãtie requirit q magistrat9 ab iperatore cõfirmet qd nõ seruat vt Bal. hic. et est maximi effectus ista disputatio. nã si quis vellet pbare pscriptionẽ vel quasi possessionẽ iurisdictiois in ciui tate si iurisdictio ẽ penes pplm hz pbare q visus ẽ iurisdi ctione sciente et paciẽte pplo. Si ẽ penes iperatorẽ vel pnci pẽ tũc hz pbare q ẽ visus iurisdictiõe sciẽte vel paciẽte im peratore vel illo principe. Bart. i. l. i. §. fi. ff. de aqua plu. i. l. fi publicanus. §. i. ff. d publicã. Bal. i. l. iperiũ ibi Albe. ff. de iuris. om. iu. i. l. i. C. de seruis. et aqua. cano. i. c. cũ con tingat. de foro cõpe. i. c. cũ ab ecclesiaz d off. or. i. c. cõgue stus. nj. q. vi. ¶ Nõ q p negligẽtiã iurisdictiõis puniũt ad ministratores iudices. ad hoc deputati ut hic. et. C. d offi. pfec. pto. l. si quos. et d ser. fug. l. mãcipia. nã cõscius ẽ d licto qui delictum nõ punit. l. ij. C. de cõmer. et mercato. Quinimo si iudicãt sz ñ legitie adhuc puniẽdi sunt. ut col ligẽ ex hoc tex. qd itelli ut stati dicã i glo. ij. ¶ Nõ q ma iores iudices deliquentes maiori pena puniuntur q mi nores. Et est ratio quia cum maiores dignitates recipiũt maiori pena digni sunt si i officio delinquunt. ve dicit text. in. l. presbiteri. in fin. C. de episcop. et cleri. c. precipue. xi. q. iij. ¶ Quero cũ glo. ij. an iste tex. itelligi dz tã d iudice q olo fuit negligẽs et nihil iudicare voluit q de iudice qui iudicauit sz male. Et rñdet gl. q sic. sz tñ iste tex. diligen ter ẽ aduertẽdus sz ipsaz gl. q qñ male iudicat dz cõside rari an p dolũ uel fraudẽ iudicauit et qi forte corruptus pe cunia vel p grãm uel p inimicitiã uel ignorãtiã. Primo casu tã quã uere deliquẽs erit ifamis et tenet reficere oĩa dãna et expensas litis et iteresse parti lese et ad totã extima tionẽ litis quã male iudicãdo fecit suã. ut pbat i. l. ij. C. d pena iud. qui male iudi. Et pdcã pcedũt siue dict9 iudex sit paterfamilias. siue filiusfamilias. ut. ff. de iud. l. filiusfa milias l fi. cũ ibi no. Scdo casu qñ p ipzudẽtiã seu ignorã tiã. et tũc qz nõ uere deliqt lz sit i culpa ignorãdo. i quo uer sabat tũc fecit litẽ debebit cõdẽnari et puniri si fuerit iniuste iudicãti ut isti. d obli. q ex qsi deli. in pri. hoc pcedit qñ ip se iudex erat paterfamilias. secus si si esset filiusfamilias q tũc cõdẽnat solũ i quãtũ ẽ i peculio. vt. d. l. filiusfa. i pn. ff. d iud. Et ita dz itelligi ista gl. lz non ita clare loquat. vt no. p gl. i. l. fi. ff. d uariis et extraor. crimi. i. d. l. filiusfa. Et cõcludo ultra gl. sm Bar. i. d. l. ij. q qñ iudex iudicat ma le ex dolo. et tũc tenet i totũ et ẽt grauius puniri dz corporali ter ut h sm Bal. et Ja. de bel. nã pluribus penis astrictus ẽ vt i. d. l. ij. C. de pena iudi. q male iud. sz qñ iudicat p ipe ritiã tenet i quantũ religiõi iudicãtis videbit. ut. s. dictuz ẽ. verũ ista iperitia pt eẽ duobus modis. uno mõ si iudicat expsse d casũ legis. et tũc subdistingue. qz aut errauit i lege difficili et obscura et punit i minus aut i lege facili et clara et punit i plus. ut no. i sti. d obli. q ex qsi delic. i pn. aut erra uit i uno passu in quo sunt opi. qz elegit malã opi. et tũc si in ter opiniões erat vna q cõiter approbat. et tũc si aliã opi. elegit nõ bonã punit eodẽ mõ quo dictũ ẽ. s. cũ minime sũt mutãda. l. minime. ff. d legi. qz nõ ẽ recedẽdũ a cõi opi. l. nobiletas. ut pn. ff. d sta. Si uo liter opi. qnq seruatur una qnq alia tũc excusaret iudex q errauit et rone pbabili. ar. no. in. l. ij. ff. d iur. et fac. ign. et i. l. cũ plato d re iud. et qd di cit Inno. i. c. ne innitaris d cõsti. et elec. c. cupientes. §. dent q. li. vi. et Bal. i. l. ab codẽ. C. quõ et qñ iudex. ¶ Quero qd si snia lata p impudẽtiã sit ipso iure nulla. an tũc iudex faciat litẽ suã in eo in quo dãnificauit partẽ et dic Bald. qd sic ex eo qd generaliẽ d lcõ pcertu officii. ff. d eunc. l. si per impudentiã et d pieno. et cõmo. rei vẽ. l. vecng. vnde cuco miter factũ nõ dz trãsire impunitũ. vt no. ff. d vo. sig. l. sic pena. ¶ Quero an ps q appellauit a snia lata p imperitiã iudicis possit nihilominus agere d ipsũ iudicẽ. Et dicit Inno. q sic in. c. sacro. de sen. exco. quẽ sequit Bal. h cum nulla lex dicat d rũ. l. ex maleficiis. §. si iudex. ff. d ac. et ob li. et in isto tex. nũqñ. n. quo ad iudicẽ vr cõsentire q snia sit iniusta quãq nõ appellet. ar. C. arbitri. tutele. l. cũ iter dicti. et ff. d neg. gest. l. põponius scribit ñ iuristo in allega. et copia Bononien. quia non expedit.

Qui uero. Iste. §. h3 vez intellectũ refert nõ tantũ ad casuz pxime pcedẽtẽ vbi locutus est de iudice nõ vindicante pacẽ violatã. h refert ẽt ad casuz i §. si qs uo temerario. d. e. l. quo locut9 fuit d violatorib9 pacis. Et in sũma h vult. Violatores pacis ac iudices ne gligẽtes i faciẽdo iusticiã et vidicãdo pacẽ violatã si ñ psit soluere pecuniariã pẽaz eis iniũctã pp pdcõs excessus dñt pu

niri p corporis cohertionez z p quinquaginta miliaria. per quinquēniū relegari. h. d. ¶ Nō regulā q̄ q̄ nō pōt soluere penā pecuniariā ex delicto īpositaz d3 puniri in corpus ēt si sit iudex vel in dignitate positus vt hic. z in. l. i. in fi. ff. d penis z. l. generaliter. C. de ser. fug. Et et hoc p̄stat. s3 Bal. q̄ iudex qui sindicatum soluere nō pōt. s. cōdēnationez d3 puniri pena corporali p̄ iusti tīa sed in de cōsuetudine est s3 ipsum q̄ ponat in carcere donec soluerit. De materia āt sindicoꝝ vide plene p Bal. in. l. obseruare. l. §. p̄sici. ff. d offi. pconsu. z in. l. generaliter. C. de ser. fugi. Et per Jo. an. i add. spe. de sindico in prin. z in spe. de his qui sūc. no͞ie interue. ꝟ. sindicus. ¶ Nō hic casum in quo quis non liberatur a pena pp inopiā. imo maiori pena afficitur cum actus fastium censeatur esse maior qualibet pecuniaria. l. i seruoꝝ in fi. ff. de pe. z hoc operat enormitas delicti in casu nostro ar. l. p̄sbiteri. C. de epi. z cle. alias āt pp paupertatē posset minorari pena pecuniaria. l. cos in fi. C. d modo mulctarū. z in glo. fi. hic posita que p hoc est expedita. z de hac materia q̄ ex inopia minor ē pena dicatis vt ibi z i. l. i. liceitas. §. fi. ff. de offi. p̄si z. C. de p̄ue. l. penā fac qd dixi. s. de aue. fea. pa. §. fi. ¶ Quero cū glo. i. an duces comites marchiōes capitanei z ceteri d. q̄bus dixi. s. si violauerint pacē z non possent soluere penam statutaz aduersus eā an debeant puniri in corpus z relegari s̄m formaz hic traditā z respondet gl. q̄ sic. q. iste. §. nō referē solum ad iudices de quibus. s. p̄xime dixit. Sed ēt ad oēs violatores pacis q̄ iudices negligentes in vendicādo. q̄ p3 q̄ cū maior pena reperit statuta p violatione cū miles turbator pacis veniat decapitādus. l. fi. ff. d re mili. Concludit g̃ ista glo. q̄ iste. §. nō solū iudices includat sed ēt oēs violatores pacis nisi q̄ dicti violatores cōmisissent homicidiū vel aliquod delictū ex quo venirent decapitādi q̄ tūc frustra tractamus de ista pena relegatiōis z hoc voluit tota ista glo z bene. ¶ Quero ab extra quid si tales condēnati ad penā pecuniaria soluerent partē pene sed nō possent soluere residuū an nihilominus debeāt puniri s̄m formā hic traditā. et puto q̄ sic cum imperator simpliciter loquat de integra solutione dictarum penarum pro quo adduco l. iij. C. de vsu. rei iudi. z quod ibi per Bal. z per eūdez in c. si pponente de rescrip.

Conuenticulas. Imperator iste federicus intendens oī studio obuiare z tollere oēm occasionē ne pax supascripta violet' phibet i isto. §. fieri cōuenticulas z cōiurationes. Et in sūma hoc vult Conuenticule z cōiuratiōes ad pacē violandaz quocūq3 modo z in quocūq3 loco reprobanē tā in preteritum q̄ in futurū. z ōtrafaciens punit' pena vnius libre auri. h. d. ¶ Nō ex text. ibi ciuitatē z ibi psonam. et quo ponūtur h̄ vt diuersa s̄m Bal. hic q̄ psone appellatione nos cōprehenditur vniuersitas. ar. l. fi. C. d erroga. mili. āno. li. xij. glo. in l. i. C. de iuris. om. iud. vt sentire ōtrum. vnde scire debetis q̄ verbū psona qñq3 capit' pro singulari hoie qñq3 p vniuersali z p vniuersitate. vt dicit Bald. in. l. i. C. de impub. z aliis s. bsti. facit. l. mortuo. ff. de fideiu. l. iubeta. l. nihil. ff ad macedo. l. eos. §. ceterū z facit tex. in. c. graue. ibi. d. Anto. de p̄ben. io dicit Bald. in rubri. C. ad treb. q̄ in mandato ō oēm psonam non vr cōprehēdi vniuersitas. ita in iuramento ō oēm psonā non vr cōprehēdi vniuersitas. tn̄ in primo ō mādato ōtrū tz idē Bal. in. l. metū. §. eta aduertendū. ff. q̄ metus cā z in scdo iuramēto ōtz Bal. in. c. i. s. de noua fide. for. Nā3 pprie loquendo psone appellatiōe non venit vniuersitas auct. item nulla. C. de sacrosan ec. vbi bo. tex. l. si q̄s in tātam. C. vnde vi. vos in ista materia distinguite aut lex vtit' ꝟbo psone vel statutū vel rescriptū. z tunc si sumus in fauorabilibus appellatiōe psone cōprehendit' vniuersitas ita Jo. an. in. c. cū i illis circa fi. de prebē. li. vi. i odiosis secus. ita Jo. an. vbi prie. z iō dicit Ang. q̄ in statuto correctorio iuris cōis psone appellatiōe nō venit vniuersitas. ita Ang. in. d. l. nihil Lu. in consilio. cccc. qd incipit oipotentis ec. querit' an

statutum. iō in derogatione p̄uilegioꝝ concessoꝝ cuicūq3 persone nō venit vt videat' p̄uilegio ꝯcesso vniuersitati derogatum ita Lu. consi. cccc xvi. incipit oipotentis ec. q̄ idictum in. ij. col. Aut lex ipersonaliter loquitur vel rescriptum vel statutum. z tunc cōprehēdit ēt vniuersitatē. ita ē tex. ibi Ang. in. l. metū. §. aduertendū. ff. q̄ metus cā. aut loquatur simpliciter p verba adiectiua vel qualificatiua. puta collatores vel clerici. z tūc distingnas secūdū te Jo. an. in. d. c. cū in illis. de prebēn. li. vi. aut sumus i fauorabilibus z venit vniuersitas. aut i odiosis z non venit. Predicta oia limitate nisi subiecta materia non esset vniuersitati pporionabilis. nā tunc nūq3 venit vniuersitas puta excoicantur ab hoie vel statuto aliqd facientes nō cōprehēdectur vniuersitas. c. romana. §. vniuersitatē. d sen. exco. li. vi. Inno. i. c. grauem d sen. ex. facit qd no. Bal. i. l. quicunq3 i simul. C. d ser. fugi. ¶ Nota q̄ cōuenticule ad malum tendentes sunt reprobate de iure. vt h̄ z i. l. conuenticulam. C. de epi. z cle. z i glo. i. h̄ posita que ad hoc allegat concordā. Secus āt si pp aliquod licitum aliqui cōuenirent in vnum q̄ tunc non esse punibile sed p̄missuz. Finge. n. q̄ sui deiectus a possessione mea. tā possum incōtinēti congregare amicos z recuperare deīm possessionē meam. z no. gl. in. l. iij. §. cum igit'. z in. l. cum fundum. ff. d vi z vi ar ma. multomagis possem cōgregare psonas ad me defendendūz. vt no. in arg. q̄ licet a sine iudi. vendi. l. i. z q̄ melius ante tp̄s occurrere ēt. l. fi. C. in qui. ca. in integ. resti. non est neces. Posito ergo lex p̄uatiu predicta non debeo pati penam. l. i. C. de his qui venaz eta. impe. z ita intellexit And. de iser. z bene qd cōfirmo per auctoritatē Odoff. in glo. sua. de pace constantie. in. §. iste societatem vbi videas. ¶ Nota q̄ coniurationes super malis actib' z inter ciuitatē z populos p̄hibite sunt. vt hic z in. l. aut facta in prin. ff de penis. facit. l. i. C. de monopo. vbi vniuersitas mercatoꝝ nō pōt imponere metā mercibus suis z rebus vendēdis. In istis si cōiurationibus z confederationibus ciuitatum videmus de consuetudine seruari ōtrium s̄m gl. z maxime in lombardia q̄ ciuitates inter se faciūt leges z confederationes iuratas z hoc voluit tota ista gl. ij. que per hoc remanet expedita. Sed tu dic q̄ ista talis cōsuetudo cōfederationū inter ciuitates z hodie ēt in italia in ciuitatibus expssis in pace cōstantie per ea que dicta sūt. s. z ponit Alna. aliqd. s. de pace tenē. i. n pri. Quantum intelligas istum tex. q̄ iste coniurationes io alias hodie sunt reprobate. q̄ tendunt ad malū v3 ad cōturbationē pacis. d qua tractat iste ti. q̄ iste. §. adaptat' ad materiam d q̄ locutus ē impator in p̄cedētib' vt. C. de imponē. lucra. descrip. l. i. z. l. regula. §. fi. ff. de iuris z fac. ign. Secus āt si tenderet ad bonū q̄ tunc essent licite. vt no. gl. in. q. i. c. si quis clericoꝝ. vnde si aliqs rōnabiliter timeret oppssione inimicoꝝ suorū poterit cōuocare amicos z sanguineos suos vt irent secū vt sint simul cū eo ad propulsādam iniuriam sibi imminentē. hoc. n. p̄t facere p ea que dcā sunt vt dixi in. §. i. s. d pace te. facit. c. i. ex. de postul. Coniurationes. n. p̄p relicta licite sunt. z ita tz Andr. de iser. Quantū vero ad monopolia z cōuenticulas mercatoꝝ de quibus tangit glo. dic q̄ nō tenēt nisi fiant auctoritate publica vel cōfirmēt. vt no. i. l. sodales. ff. de collegiis illi. z de extraor. cri. l. i. §. sub pretextu. vbi ēt determinat q̄ superior pōt mādare collegiis ut ponent sibi statuta collegioꝝ suorum Et si q̄ sunt que sapiunt monopoliū pcedat' s3 formā. d. l. i. C. d monopo. z subiūgit Bar. q̄ ēt pp mala statuta posset illicitū collegiū destrui. z de hoc ēt tangit p Bal. i. d. l. de monopo. At plenius h̄ēas istā materiā dicite q̄ regl'r oia collegia cōgregatiōes z sodalitates sūt p̄hibita. l. i. i prin. ff. de colle. illici. l. i. in prin. ff. q̄ cuiusq3 vniuer. no. Inno. in. c. dilecta. de excess. p̄la. in. c. cū ab ecclesiarū d of. or. Arch. i. c. si q̄s. z. xc. cōiurationes. n. q. i. Bal. in auct. h̄ita. C. ne fili' p p̄re. tū dicite post doc. in locis p̄al. marie ēt Bar. i. l. i. fi. ff. d col. il. z Bal. z Ang. in l. i. i pri. ff. q̄ cuiusq3 vniue. no. p̄io q̄ ē collegiū curians

vel castri vel ville ista collegia & pprie loquendo vniuersitates iurisgentium sunt licita qz hoc est ipsa necessitas. facit ad hoc vt bene & beate viuat. ff. de iusti. & iure. l. ex hoc iure gentiu. de quo Bar. in extrauag. qui sunt rebelles i verbo lombardie. Istud est verum secundum antiqua tpa qn territoria conce debat occupantibus. sed hodie in territorio alieno nõ possunt ista fieri nisi superior permittat. vt. ff. de vsufru. le. a. l. heres in fundu. & de operibus pub. l. opus. vnde dicit Inno. q si aliqui volunt facere ciuitatẽ vel castrũ & ibi intus se cõgregant q nõ habebit illa ciuitas priuilegiũ ciuitatis nec habebit iurisditionẽ nisi superior confirmet similiter castrũ nõ hẽbit priuilegiũ vniuersitatis nisi similiter confirmet p superiorẽ. ita nõ. Inno. in. c. cũ ab ecclesiarũ. de offi. or. facit in au. de defen. ciui. §. iter dũ. subdit tñ Inno. vnũ verbum q eo ipso q superior scribit ei tanquam ciuitati vel castro q p hoc vr tacite approbari. ita dicit ipse in. d. c. cũ ab ecclesiarũ. qd cõmẽdat Bal. in. d. l. a. in prin. no. Panor. in. c. qz in causis. de procu. in cle. sũmus. de sen. exco. vno tñ casu fallit vbi auctoritate superiori non põt cõstrui castrũ vel fortiliciũ nisi superior esset princeps. s. qñ illud castrũ vel fortiliciũ fit ad honera vel emulationẽ. vt. C. de fun. limi. l. quecũqz castrorũ. li. xi. & ideo castra in confinio tpe guerrarũ facta pace debent de iure destrui qz sũt ad emulationẽ per. d. l. quecũqz. itẽ cognoscitur collegiũ esse licitũ qz est factũ pro iustitia cõseruanda & pro vtilitate publica sicut est collegiũ doctorũ & collegiũ scolarium. sicut etiã sunt collegia artificũ. vt dicit tex. q sine artificibus ciuitas bene beate & viuere nõ põt. ff. de nundinis. l. fi. itez cognoscitur collegiũ esse licitũ eo qd est cõstitutũ ad honorem dei sicut sũt fraternitates disciplinatorũ. nisi sint facte fieri ere. vt no. glo. in. d. l. i. de colle. illici. & Archi. xlij. di. siquis fideliũ. Itẽ alijs duobus modis cognoscunt collegia esse licita. Primo modo qz ita lege vel statuto nolantz cauet vt. ff. q cuiusqz vniuer. no. l. i. in pri. & in §. paucis &c. Secũdo mõ qz superior cõfirmauit. vt. l. i. de collegijs illi. Et sic sunt quinqz modi. ¶ Iuxta hoc quero nũquid et cõfederationes terrarũ vel baronũ sint licite. in hoc distinguo finẽ. aut fiũt ad finẽ licitũ aut illicitũ. Primo casu iste cõfederationes valent qz fiunt ad licitã defensionem. & hoc ar. istius glo. nã p finem licitũ iudicat q cõgregatio sit licita & per finez illicitũ q sit illicita. vt. ff. de fideius. l. si grea. Saluo q cõtra principem nõ tz confederatio qz semp auctoritas eius intelligit excepta presertim si eius subditi conspirent cõtra eũ sicut ponit Barto. in. l. i. de colle. illici. & magis cõcisse ponit Innoc. in. d. c. dilecta de excess. pla. vbi vide. ¶ Quero qd de pte Gibellia & guelfa vtrũ sint licite. d. Rai. cõsuluit q nõ. qz iste ptes vna fac ad emulationez alterius. & hoc cõsuluit in ciuitate tridenti tpe quo guelfi expulsi recognouerũt dñium ciuitatis esse ecclesie roma. dic q illa recognitio nõ valuit qz aut fecerunt vt singuli & sic preiudicat vniuersitati. aut fecerũt vt vniuersi & nõ potuerũt qz vniuersitas eorũ non est licita. vnde p talem recognitionem nec ius nec pbatio iuris queritur ecclesie roma. & hoc est ipsa veritas presertim qñ expulsi nõ sunt in qũsi possessione aliquid faciẽdi circa rẽ pub. nisi forte esset expulsa maior pars maioris partis ciuitatis & sub noie secte fecerũt collegium iuxta no. p Inno. ex o no. oper. nũ. c. cũ ex iniuncto. Confederati aũt dicunt qñ duo ppli liberi siue due ciuitates libere in vnũ colligant ad se inuicẽ ptegendũ & conseruandũ. & idẽ põt dici de duo. castris vel duabus puincijs dũmodo libere sint & superiorẽ nõ recognoscant. ita tex. in. l. nõ dubito. ff. de cap. & postli. reuer. ibi Bar. ita Bal. i. l. executorẽ in. iiij. col. C. de execu. rei iu. Bar. in. d. l. fi. de col. illi. Inno. & Kano. in. d. c. dilecta. & ideo cũ ista sit cõis natura cõfederationũ in dubio psumunt facte confederationes in bonã partẽ ita Bal. i dispu. p eũ padue disputata q incipit. Quedã ciuitas i. ij. & iii. col. & i. c. a. i. iij. col. de iudi. cardi. in cle. pastor. i. vij. notabili. Et ideo dicit Bar. in extrauag. q sunt rebelles in verbo occulte. q ciuitates subiecte nõ possint facere tales cõfederationes inuicẽ. & si fecerunt sunt nulle ipso iure p hunc tex. ibi in. qd itelligit verum principe illo existente i partib' vel existẽte ad eorũ defensionẽ. sz pricipe absẽte vel et nolẽte eos defendere põt p defensiõe sua facere hmõi colligationes. & fac qd vult Bal. in. c. i. in. iij. col. de iudi. & i suꝑ prescriptioẽ. ffoꝝ. in fi. col. & qd vidimus de i pludijs circa materiã homagij i. v. q. pricipali & pp pdca ori conclusiz est q liberi ppli faciut cõfederationes dicit Ang. i cõsi. ccclij. qd incipit Karissime frater q inter dñm & subditos nõ ẽ dare cõfederationẽ. & facit ad pdcã q vult Bal. in rubrica de treu. & pa. lz pacẽ iure possint & ciuitates & quarterie ciuitatis & nobiles et subditi inuicez tex. ẽ no. i. §. si qs vero temerario. §. eo qui. §. commẽdat Bal. i rubri. de treuga & pace. i fi. col. fac q dicit i. c. i. in pri. §. de pa. te. nec p talẽ cõfederationez inducit aliqua subiectio vult Card. i cle. ne roman. de elec. & ẽ bonus tex. i. d. l. nõ dubito. sz solũ vnus efficit sub ptectiõe alteri'. fac qd vult Bar. i. l. i. C. de excu. mune. li. x. & effect' harũ cõfederationũ pendet ex vi verborũ & tñ opat quãtũ sonãt vba ita Bal. in. l. executorẽ i. iiij. col. Et ideo si eẽt pactũ de colligatiõe incunda nõ hẽret effectũ cõfederatiõis. vt vult Ang. l. l. latius ff so. ma. nã aliud ẽ pactũ de cõfederãdo aliud ẽ cõfederatio. vt no. p Bal. Imol. & Moder. i fin. i. l. si fideiussor §. meminisse. ff. de leg. i. & si eẽt cõtentio post tale pactũ quõ debeat cõcipi cõfederatio tũc arbitrio iudicis clausule erũt cõponẽde vt vult Ang. i. l. de vec. i prin. ff. q satisda. cog. tñ talis cõfederatio trẽsit ut se defendãt inuicẽ i casib' licitis & a iure pmissis ut vult Bal. in auté. sed a puber. C. si aduer. uẽdi. & faciũt q vidimus i. c. i. i pri. §. hoc fine ler. Et p pdcã ex quo videtis q cõfederatio ẽ sic quoddaz pactũ. & sic producit obligationẽ psonalez. l. cõuentionum. & l. legitia ff. de pac. c. i. ex de pac. hẽtis iserre q si vna ciuitas cõfederata cũ alia h. se facit cõfederataz alteri' sedo. puta cõfederatio cõsetẽ scõe. l. in opis. ff. locati. p quez text. ita cõsulunt La. de ro. cõsi. xlvij. icipit in xpi &c. nisi necessarij. Io. an. in regula scitus i mercuria. de re. iur. li. vi. Spe. i ti. de aduoca. §. i. v. qd si aduocat' & i ti. de se. §. ij. v. xij. & se. no. i fin. Bal. i. l. i adoptionẽ. C. de adop. fac gl. i l. cines. C. de icolis li. x. & ita Io. an. i. c. recolentes de sta. mo. & faciũt q vidimus i c. si scã. a. si de feu. fue. cõtr. nisi ex prerogatiua psona cũ q ẽ facta scõa cõfederatio censeret eẽ excepta a pria. ut videbimus. i. i. c. i. §. si. de phi. feu. alie. p fe. puta i papa vel ipatore vel supmo rege a quo habeo feu. naz tũ vident excepti a pria cõfederatiõe. & ideo scõa cõfederatio lz cõtra eũ nõ possit dici confederatio ut pz p pdcã cũz talib' iura pferẽ prie cõfederationi. & p tales cõfederatiões inducit qsi qdaz societas ut pz ex his q nõ. Ang. & Bald. i. d. l. i. q cuiusqz vniuer. no. Et ideo vnus colligat' statuendo vel alio modo nõ põt facere deteriorẽ cõditionez alteri' collegati. ita Bal. in. i. i. in. n. col. ff si ex noca. cã aga. Bar. in extra. q sint rebelles i verbo rebellando i. iij. col. & ideo factuz a maiori pte collegatorũ ligat alios collegatos. l. item magis. ff. de pac. & volunt Ang. cõsi. cclxxxvij. qd icipit ino dñi &c. Et i illis q est maior & potentior liga hz cõuocare alios confederatos. ita Bal. i pace cõstantie i verbo maior. & i. ij. carta lecture. & fac qd vult Inno. de angori. de collegio i c. i. de ma. & obe. i. c. cũ nobis olz de elec. Bar. i. l. a. ff de albo scribẽ. & nõ soluz tenent ad mutuã defensionẽ. ad quã tñ nõ tenẽtur nisi p possibilitate eorũ & ipotentia excusantur. ut vult Ang. i. l. si id. C. de his qui idig. sz et tenent bãnitos cõfederatorũ suorũ hẽre & ipsi p bãnitis ut vult Bal i. d. ru. de treu. & pa. & fac tex. i. d. l. non dubito. & qd no. ibi. Barto. Quinimo in rebelles vnius ex colligatis põt alia ciuitas confederata animaduertere & eos punire. ita Bar. a. d. l hostes & i deo tractatu q sũt rebelles i verbo rebellãdo. Bal. i dci ru. de treu. & pa. i. ij. co. Quinimo elegãt' dicit Bar. q sic offendẽs principez suũ incidit i crimen lese maiestatis. Ita offendẽs cõfederatũ pncipis sui icidit i crimẽ lese maiestatis ita Bar. a dcã extra. q sunt rebelles i verbo rebellãdo i. ij. co. Et ideo generaliter p tex. i. d. l. nõ dubito dicit ib. Bar. q i loco cõfederato cõdẽnat' de delicto põt punir i

alio loco confederato. Et ita Bal. in. d. l. Ex conuentione. & cōtra cōfederatio facta intelligatur etiā facta pro adherē tibus sine quibus confederati pacē h̄re non possunt. ita Ang. in. l. que religiosis. ff. de rei ven. Sicut eē diffidatio trahit ad adherentes. vt vult Bal. i. l. ij. C. d̄ seruit. & aq̄. Et talis colligatio restringit̄ & limitat̄ a sua causa. vt vult Ang. in. l. ēpiscop. §. lati⁹. ff. d̄ pace. Lu. i cōsi. exc.xlii. q̄d inci pit cupientes &c. in. ij. col. Bal. i. d. l. ij. C. d̄ ser. & aq̄. i. iiij. co. & dicunt̄ proprie adherētes qui nullo necessitatis vincu lo sed sub protectionis specie alteri ciuitati vel principi ad herēt. vt vult Ang. in autē. d̄ hēdi. & falci. in prin. & in. d. cōsi. cccxlij. q̄d incipit carissime frater. & id sedes apostoli ca nūq̄ facit pacē quin includat et adherētes suos. c. ad apostolice d̄ re iu. lib. vi. & ita cōiter seruāt alij principes. Unde p p̄dicta habetis inferre q̄d si cōfederatio eēt facta ad tp̄s p̄finitū q̄ lapso tpe expiraret cōfederatio ita Bal. in extraua. pacis constantie in verbo item societatē. facit q̄d no. Ang. in. d. l. emptor. §. lutius & in. l. si vnus §. pan. ff. d̄ pac. & q̄d no. Bal. in. c. ad h̄ d̄ appel. & subdit Bald. in dicto verbo itē societatē. q̄ si post lapsum tp̄s confede rationis ciuitates vel principes sibi inuicē p̄stant subsidia & fauores non videtur renouare cōfederationem p ea que habetur. in. l. si cū hermes. C. locati. l. itē queritur §. qui ipleto & ibi p Bar. ff. locati. Unū non obmitto q̄ in istis cōfederationibus vnus alteri nō tenet̄ nisi quatenus fue rit requisit⁹ ita Bal. & ibi dixi in. c. i. §. de noua, fideli for. nec ēt obmitto q̄ volunt Pau. cōsilio. cclxxxiij. incipit in xp̄i. nō. viso suprascripto puncto in. vi. & vij. col. q̄ p tales cōfederationes non ligat̄ quis ad faciendū ɔ̄ coniūctos ēt cognatione spirituali & p eo fac̄ q̄d no. Bal. in. l. generali ter. ff. in ius vocati. ibi Ang. Bald. in. l. i. C. qui accusar. Lando. in. l. i. ff. de in ius voca. Bal. in autē. nisi rogati. C. ad trebel. Sali. in. l. testis idoneus d̄ test. in. l. si quis alū nā. C. d̄ nuptijs. In ɔ̄trarium fac̄ q̄ consuluit Bar. in cōsilio q̄d incipit in. q. vertēte inter dūm Simonē. & Bal. l. i. pa rētes ibi Sali. C. d̄ test. vbi tenet̄ q̄ imo cōpater pōt eē te stis l3 pater nō. & in consilio pauli vide d̄ v̄bis promitten tis defensionē terrarum quas tenent quid importent per paulo fac̄ Host. in. c. granē de excessi. prela.

Episcopus. Monet iperator ep̄os locor. vt hu iusmodi violatores pacis excōmuni cent & venientes ɔ̄ predicta. f. facientes cōuent̄iculas et cōiurationes donec satisfaciant. h. d. Nō et hoc tex. q̄d de iure ciuili spectat ad officiū ep̄or. facere tueri & conser uare pacem & punire violatores pacis. de iure vero cano nico expeditissimū est vt in. c. i. extra de iudicijs.

Receptatoribus. In sūma hoc vult Recepta tores violator. pacis & emē tes predam ex dicta violatione captā puniri debent eadē pena qua ipsi violatores. h. d. Nō receptatores punie dus eadē pena qua delinquentes & est rō q̄ sine recepta tore non possunt malefactores diu latere. l. cōgruit. ff. de offi. p̄sidis & l. i. ff. d̄ receptato. & in glo. i. hic posita in pri. itē q̄ eos receptādo videntur quasi cōsentire delicto ipsorū & per ɔ̄n̄s tanquā cōsentientes pari pena sunt puniendi per l. si quēq̄ iconomus. C. d̄ sacrosan. ecc. & in glo. ij. posita in prin. Nō. q̄ emētes p̄dam captā a violatoribus pa cis puniuntur eadē pena cū violatoribus. & est rō q̄ incidunt in suspitionē eiusdem criminis. l. ij. C. d̄ fructus. & in tellige predicta qū emēs sciebat rē esse captam ex dicta pre da quo casu ēt si ambulasset per plures manus idē iuris esset. l. sed vbi. ff. de minoribus secus si ipse emēs p̄babili ter ignorat. q̄ tunc non teneretur p predicta. l. ij. & tenet Host. in sūma in ti. d̄ resti. §. qd de p̄da. & in directorio iu ris in eo ti. i. §. quid de ementibus. fac̄ q̄d nō. glo. in. d. l. i. ff. de recepta. Queritur cū glo. i. in versi. itē forte quid si aliquis potuit capere violatorē & non recepit nec recepta uit vez tñ pecunia accepta ab eo vel parte prede ipsum di misit ire an teneatur eadē pena hic statuta contra receptā tes. & respondet gl. q̄ sic q̄ vr̄ esse in pari cā turpitudinis

l. i. in fi. ff. de receptatori. quinimo s̄m ius lōbardor. si eū prehendisset & dimisisset teneret̄ ēt ad emēdationē totius dāni vt. l. si quis furē in lōbar. de furtis & hoc volunt tota ista gl. que bene loquit̄. Quid autē si simpliciter fuit eis ad fugā dic q̄ tenebit̄ tanquā fautor vt nō. Gandi. in ti. de homicidio in antepen. q̄one. Oppo. cū gl. ij. in ver. hoc est verum &c. ... q̄ imo receptatores non te neantur eadē pena vt ē casus l. i. §. fi. ff. d̄ recepta Solutio sanguinis illud ibi operat̄ qū quis receptauit affinem vel cognatū quo casu mitius d3 puniri d̄ iure romano vt ibi. hic vero loquimur d̄ receptante penitus extraneū. d̄ iure autē lombardo inter francos nulla fit differentia an rece ptauit affinē ēt patrem & fratrē vel receptauit penitus ex traneum. q̄ semp talis francus receptans scienter latro nē reputat̄ quasi latro & iudicat̄ infidelis ad patriā sicut ille erat nisi iurauerit cū. xij. testibus sacramētalibus. qui simi liter franchi sint q̄ nesciebat eū latronē prout habet̄ i lō bar. in ti. de furtis in. l. quicunq̄ post missā & hoc volunt tota ista gl. vsq3 ad fi. que bene loquitur. Sed quia posses dubitare in quantum debeat trahi pena aduersus receptā tē consanguineos & affines dic q̄ erit arbitrarium prout bono iudici videbitur. ff. de penis. l. hodie. ff. de effracto & expila. l. i. ij. §. i. & de raptu virgi. l. i. §. penis tñ dic vt per Bar. in. d. l. i. ff. de recep.

Preterea. Declarat si aliquis ex predictis nō vult iurare dictā pacē & eam tenere determi nat q̄ bona sua debent cōfiscari & domus sua d3 destrui. h. d. & aliter non sumo. Nō. q̄ quis nō pōt implorare beneficium legis nec eo frui qui in legē cōmittit vt hic & l. auxilium in fi. ff. d̄ minoribus & in gl. fi. h̄ posita. Nō. casum specialem in quo pp delictum venit domus delin quentis destruenda & hoc operat̄ enormitas delicti cōtra violatores pacis quibus imperator iste in tm̄ stomachaba tur vt derogetur regulis iuris cōis que volunt q̄d pp delicta ciuitates non deformentur ruinis. l. ij. §. si quis hoc & in l. fi. ff. ne quid in loco pub. & in glos. i. hic posita et quibus colligebat Ra. q̄ per statutū vel consuetudinem posset i duci vt domus possint dirui de quo per Ia. in. l. cetera §. si duobus. ff. de leg. i. q̄ secus esset d̄ iure cōi vt l. ij. & l. nemini. C. de edifici. priua. Reperit̄ tñ alter casus in quo ēt de iure cōi domus destruitur pp nimiam contumacia citati & nolentis cōparere. vt. l. si is cū quo. ff. cōi diuidū. sed tñ ille casus hodie correctus ē s̄m eundem per. §. op3 in autē. de manda. prin. colla. iij. vbi dicit text. q̄ iudex d3 punire personas & nō bona vel ipsas res que persone sūt que delinquūt & nō res. remanebit ergo casus specialis i isto. §. ut domus destruat̄ ut hic. In ceteris āt casibus se cus quinimo dicit Bar. in. d. §. si duobus. q̄d ēt ad debi tum publicū non d3 domus destrui. Et inde ad predicta que dixi post glo. ... hic sinitur lex. in prin.

Illicitas. Ad hoc ut remoueat̄ ois occasio violādi predictā pacē, p̄hibet imperator fieri illi citas extorsiōes subditis & presertī clericis imponēdo pe nam aduersus ɔ̄facientes ut restituāt duplū. h. d. Nō illicitas exactiones esse prohibitas nedū exigi a laicis vt hic & in. l. illicitas. ff. de off. presi. & in gl. i. hic posita. versi. ēt multominus a clericis. Nō q̄ extorquentes illicitas exactiones vel tributa tenentur ad restitutionē dupli d̄ su per exactionibus. h. t. Et tenet̄ princeps vel alius domi nus exigens pedagia saluare soluētē in persona & reb⁹ s̄m Bal. hic. Et voluit Archi. in. c. si quis peregrinos. xxiiij. q. iii. Lando. dicit q̄ hodie non seruat̄ in. l. i. §. i. ff. d̄ publi ca. Et ad primū facit q̄d vult Bal. in. c. i. qui feu. da. pos. & in. c. i. i. que sunt regalia. Quinimo si satis extorsio illici ta fiat aduersus ecclesiam non solū p̄dicta pena puniretur extorquēs sed ēt excōicabit̄ & insuper perpetua deportatio ne puniet̄. ut probatur in. d. l. placet in fi. C. de sacrosanc. ec. c. nō eo minus. c. aduersus. de imunita. eccle. Et hoc volunt ēt glo. fi. hic posita l3 male seruet̄ s̄m And. d̄ ser. imo sunt excōicati. c. quāq̄. de censi. li. vi. & cle. i. d̄ ...

ecclesi. De quo plene per hostien. in summa sua sub rubrica que sunt tale is et si. ¶ Querit hic Bal. pone dñs territorij promisit quibusdam mercatoribus in suo territorio depredatis soluere oēz quantitatē que probabitur ab his robatoribus ablatam sub pena dupli. modo probatur qđ robaria fuit facta de certis rebus sed earum extimatio non probatur aliter ꝙ per iuramentū. et inde secuta est condēnatio contra dñm. ponamus in centum quā condēnationē dñs nō soluit. Querit an dñs teneatur ad penā dupli sꝫ formā pacti. Et videtur ꝙ sic. nā certum est ꝙ hic precessit dolus et crimen delinquentiū. sed lege cauetur ꝙ vbicunqꝫ constat de crimine. interesse vel damnū probatur per iuramentū vt j. si. et l. in actionibus. ꝟ. plane. ff. de in litē iurā. Et hoc ppter difficultatē probationis. vt no. in l. fi. §. hoc interdicto ff. quod vi aut clam. et insti. de verb. ob. § pe. et C. vnde vi. l. si quis et p Jnno. extra qđ metus cā. c. fi. Secundo probatur sic cū sup aliqua obligatione precedente interponitur noua conuentio. Jsta noua conuētio informatur a prima causa eius naturā sapit. vt. ff. de ver. ob. l. stipula. §. conuentiōales. et l. triticum. Est. n. talis censenda conuentio qualis ē materia sup qua interponitur. vt no. ff. de act. empt. l. ēptorem. §. q autē. ff. de vsu. l. stipula. sed ista stipulatio interposita sup materia criminis. de cuius natura est. vt lꝫ actus ipse per iuramentū non probetur. tñ ad probandum damnum et interesse sufficit iuramentū. cū igitur ista promissio habeat originē a materia. per iuramentū probabili. ergo et in ipsa sufficit iuramentū. Tertio probatur sic ꝙ vbi inest aliqd alicui actioni respiciens illius causam non solum inest illi que ducitur et imediate causatur ab illa verū ēt occasionate ab eadē cā vt. ff. de dena. l. si quis id qđ et. ff de fideiusso. l. tutor. Sed ista facultas probandi inest actioni respicienti cām ergo et respicit causatum. probatur vbi penalis stipulatio interponitur super precedenti obligatione intelligitur interposita sꝫm naturā illius. vt. ff. de ver. ob. l. quidā cū filiū. nec mirum ꝙ ad illā fit relatio. vt. ff. de iureiurā. l. sed et si possessori. §. sed si rerū. Preterea noīe probationis continetur nō solum probatio visus. sed et probatio coniecturalis dūmodo lex habeat coniecturam pro veritate. vt. ff. de condi. et demō. l. lutius. sed hic apparet ex coniectura legū referēdo nos ad obligationē. prout concernit robatorē. Ergo talis intelligitur facta esse promissio qualis demonstratur ex causa precedente. ¶ Jn contrarium vr. nam ista promissio habet in se conditionem si probabitur. vt. ff. de verb. obl. l. qui rome. §. angerius. Sed probatio p iuramētū nō est proprie probatio. sed aut ē suppletio aut releuatio ab onere probandi. vt. ff. de iureiurā. l. eū qui. i prin. Et si posset dici probatio est summaria et non plenaria. ff. ad exhiben. l. thesaurꝫ que non sufficit. vbi agitur de pleno et graui preiudicio. vel vbi contractus forma. vel vltime voluntatis requirit probationem fieri. vt. ff. de condi. et demon. l. lutius. facit qđ no. i l. i. §. si de ea. ff. de ventre i pos. mittē. ff. ad carbonia. l. iij. §. cause iuramentū est patrociniū summarie cognitionis et vide qđ no. C. de iure delī. l. fi. §. i cōputatis per ea. & non ē cōpleta conditio sub qua promissa est pena natura. n. cōditionū est hec qđ debent formaliter et indubitabiliter et de iure cōi et ad vnguem adimpleri vt. ff. de condic. et demon. l. mēnius et l. qui §. hēdi. i pn. et. d. l. qui rome. §. angerius. et qđ no. i l. ij. C. de isti. et subsit. Preterea iste dominus vr promisisse illud ad qđ de iure tenetur. ff. de proba. l. cū de in debito ff. de solut. l. is cui. §. flauius. sꝫ dñs territorij non tenetur nisi cū liquido probetur de rebus vt no. ff. qui et a quo tu. l. i. p [illegible] et. d. l. si quis p [illegible] itē nō vr promittere nisi qđ suo noīe dꝫ vt. ff. de solut. l. et magis. itē verba ambigua debent intelligi sꝫm id qđ ē verisimile vt no. ff. de pact. l. veteribus et. ff. de reg. iur. l. semp i stipulatione. itē iuramentū est quedā probatio facta de qua nō dꝫ intelligi verbū probatio simpliciter platū ꝙ ex hoc sequeretur inconueniēs ꝙ quis obligaret se ad indebitū et sic esset obligatio sine cā et posset elidi p exceptionē doli et maxime qñ esset obligatio penalis vel odiosa vt. ff. de excep. doli. l. ij. §. circa. Preterea vbicunqꝫ sunt noua iura aliās noua materia insurgit actio que retinet suam propriā naturaꝫ nec recipit aliquid extrinsecū rōne alicuius pambule obligatiōis vt. ff. de nouac. l. aliā. ff. de re iud. l. iij §. si et cōuentiōe. sed ista ē noua obligatio exorbitās a forma obligatiōis legalis ppter penā isertā. & dꝫ iudicari sua propria natura inspecta sꝫm quā teneretur ē probandū nō iurādū vt C. de scri. que pro eo qđ interest. l. i. §. i aliis. Preterea cōiter dicimus ꝙ vna actio nō solet sortiri naturā alterius actiōis odiosā in loco ipsi° surrogetur vt. ff. de pet. hēd. l. itē veniūt. §. cū pdiximus. et no. i l. certi conditio i prin. ff. si cer. pe. itē qđ credatur iuramēto est introductū in odiū delinquētiū quenentur ex delicto. sed dñs quenetur custodire territoriū suū tenetur ex quasi delicto et ideo cū nō probatur interesse p iuramentū ꝙ nō inest de lus. l. i. ibi Bar. ff. qui et a quo tu. l. i ff. surti aduersus nau. caupo. sta. et. l. si quis ibi Bar. et l. ne quis vbi vr decidere istā qōnem ff. de icē. ruina. naufra. Bal. in l. nūmis. ff. de flue iura. Panor. in. c. i. de resti. spolia. hēt p cano. in c. fi. qđ metus ca. et confirmo sic determinata cā. i. doli i delinquente determinatū hꝫ effectum vt. ff. de iureiuran. l. admonendi. C. si ex falsis instru. l. iij ff. de lega. iii. l. cū pater. §. dulcissimus ff. de acqui. pos. Preterea sinia de qua pponitur non fuit cōuentionalis & nō debuit inferre preiudiciū sup pena de qua non fuit iudicatū. ff. de ver. obli. l. qui rome. §. duo fratres. itē sinia nō solet esse maioris efficacie ꝙ sint ipse probationes a qbus depēdet ipsa sinia. cū ex ipsis probationibus sumat effectū vt ff. de iureiurā. l. sꝫ et si possessori. §. fi. cū. l. sequenti. hāc partē teneo ꝙ de pena nil fuit cognitū nec iudicatum.

Jtem sacramēta. Jn isto. §. non multū insistā ꝙ est materia aliena a materia feudali et ad satietatē circa ista cōmentus sum in repeti. c. cū contingat de iureiur. hoc ostendit. Pubes sponte firmās contractum suū p iuramentū non pōt contra venire secus si nō sponte quo casu ēt si eēt maior contra venire posset. h. d. ¶ No. ad hoc vt iuramento firmetur contractus et efficiatur irreuocabilis duo exiguntur. Primo ꝙ ipse cōtrahens sit pubes. Secūdo ꝙ spōte iuramētū pstiterit. altero. n. horꝫ deficiente posset reuocari contractus. pubertas ergo sufficit cū iuramēto ad validationē contractus qđ vr satis inhumanū cū in tali etate adolescentus puberes possent de facili decipi a cōtrahentibus secū et ideo Albert. l. autē. sacramenta puberū. C. si aduersus vendi. dicit se reperisse hērici septimū imperatorē destinasse corrigere istā decisionē ꝙ multos facit puberes vagari p orbem destitutos rerū suarū emolumēto. adeo vt ad maiora crimina interdum deducantur sed morte preuentus id facere non potuit in multis āt ciuitatibus huic inhumanitati puisum est p statuta. et an tale statutum valeat sup hoc ꝙ est longa materia et diuersitas inter scribentes remitto me ad no. p con i. d. autē. sacramēta puberū et i. l. pactū. C. de colla. et per Bal. i. l. omnes populi ff. de iusti. et iure et hic et i. l. si quis iquilinos. §. fi. et ibi imo. ff. de leg. i. p Bar. i. d. l. si quis p eo. et p cano. i. c. cū contigat de iureiu intelligo tñ ꝙ lꝫ videatur ēē dura decisio vt. s. dixi tñ hꝫ rōnem i se vꝫ bonuꝫ aie et reuerētiam dei et sic couenit cum iure diuino et naturali et iure gētium qđ vult religionē et fidē seruari vt i. l. i. l fi. et i. l. ij. ff. de iusticia et iure quā rōnēꝫ ēt ecclesia consequi volunt et mandant. nō obstantib° inhumanitatibus supradictis vt probatur i. c. quāuis ꝺ pactis li. vi. addeo vt hoc ēt sꝫm Bal. iuramētū haberet hunc effectū ēt inter iudeos p. l. quñ. C. de here. habetur i prohemio ffor. ¶ No. ꝙ lꝫ regulariter ea que fiūt p vi vel metū teneāt ipso iure veniūt tñ rescidenda. l. ij. et. l. iij. C. ꝙ metus ca. Nō in ē sic iuramento ꝙ nullius ē momenti. vt hic. facit qđ no. i l. isti quidem. ꝙ metus cā et i. c. ad audientiā. qđ metus cā. c. si vero de iureiur. sicut videmus ēt idē in matrimonio vt. i. si mulier. §. si dos. qđ me. cā. et i. c. cū locū extra de spon. Et est hic argu. ꝙ nō sit necessaria absolutio a talib° iuramētis p metū extortis ꝙ an sit verū de iure canonico habetur i. c. abbas extra de his que vi metuse cā. si. i. c. verū. et in

f

c. si vero de iureiurā. Qualiter aūt intelligatur metus vel coactio violenta. dic vt no. de his que vi metusue cā fi. c. sacrus. ꝛ p Bar. i. l. i. §. que honeratē. ff. quarū rerū actō nō daē. ꝛ ff. ꝙ metus cā. l. isti quidē. §. i. ꝛ. l. pe. ff. de furtis ꝛ in. c. ad aures. ꝛ in. c. cū dilectus. extra qō metus causa. Bal. in. c. causam matrimonij de offi. dele. ¶ No. ꝙ iuramentu interposita de nō exponēdis querelis maleficiorum ista maxime sunt nullius momenti ad qō faciunt notata per Inno. in. c. ad nostrā. extra de iureiurā. qō facit in ar. ad iuramenta iterposita i cōtractibus feneraticijs. vt in ipso nō teneat. vt. l. cū qui noctem i pan. ff. de iniur. l. ita vulneratus. ff. ad. l. acqui. ¶ Venio ad gl. circa quarū expeditiones. quero itaqꝫ primo cum prima parte qualiter debeat illud sacrm̄ prestari p puberem ad hoc vt habeat ipsum obligare. ꝛ respondet glo. ꝙ dꝫ corporaliter ꝑstari sup aliqua sacra re puta ligno vel lapide habendo voluntatē ꝛ cor ad deū. ꝛ lꝫ videaē de iure non posse iurari p nomē vel caput vel capillos dei. vt in autē. vt nō luxu. cōtra na. tū de consuetudine seruaē vt iureē ad sancta dei euangelia. que cōsuetudo in hoc dꝫ attendi. ꝛ hoc vult gl. vsqꝫ ad versiculum quid si iurauit ꝛc. Et hac glo. nō. ꝛ elicias cōclusionē ꝙ consuetudo attēditur circa formā iuramentorum ꝛ sequiē Bal. vn in hac cuita. iuraē sup quacunqꝫ scriptura dato ꝙ non contineat euangelia sed bene hē respectus p ipsum iurantē ꝛ deferentē ad ipsa euāgelia. Et ita no. p glo. Jo. an in cle. i. de heret. facit ꝗ habentē i cle. i. d iureiurā. i. c. vt circa. de elc. li. vi. verū aūt si quis scienter ꝛ bona fide iuraret sup ligno vel lapide ad sancta dei euāgelia tū habendo respectū vt ꝙ dicat iuro sup hoc ligno vel lapide ad sancta dei euangelia ēt an obligeē iuramento ꝛ sit piurus si cōtra veniat. Et dic ꝙ sic sm̄ And. discr. qm̄ q falsum p lapidē iurat piurus est vt dī. xxij. q. v. c. ecclesie. ipermit. ii. nomē dei oīpotentis ꝙ iurando inuocabatur. l. siquis maior hic allegata i glo. hē ēt i. c. ꝛ si christus de iureiurā. ꝙ hē respectus ad id qō mente agebaē. vt. l. generaliter. §. fi. C. de iureiu. ꝛ in. c. quecūqꝫ. ꝛ in. c. humane aures. xxij. q. v. ꝛ cōtra pdicta videas ēt in Spe. de iureiur. in fi. parte tertia. ꝛ. xxij. q. v. c. q iurat. ¶ Oppono subsequenter cū. d. glo. i ver. quid si iurauit quid si iste pubes iurauit ore sed nihil tetigit corporaliter cū manu an habeat locū determinatio istius. §. ꝛ dicit glo. ꝙ nō per. l. fi. alterius. §. fi. C. si minor se maio. dixe. Et confirmo istam determinationē gl. p. c. vt circa. in fi. de elec. li. vi. Itē qm̄ iuraē nuda voce nō appellaē pprie iuramentū sed verbū vt i autē. de manda. prin. §. lꝫ neqꝫ. ꝛ lꝫ Bal. ꝛ Andr. de iser. hic. ꝛ lꝫ dicaē ꝙ iter simplex verbū ꝛ iuramentū nō sit nisi ꝙ deus d... vt i. d. c. ꝛ si xps. ꝛ ibi p Inno. c. iuramentū. xxij. q. v. in ecclesia facit d... ꝛ facit p hac cōclusione glo. i. d. c. q iura. ꝛ qō dicit Host. in sūma de iureiurā. Arch. i. d. c. vt circa. ꝛ Jo. an. in cle. i. de heret. facit qō no. glo. xxij. q. i. in glo. sūme. ꝛ qō no. in autē. iusiurādū ꝙ prestatur ab his. in prin. quicqd hic dicat Jac. de bel. ¶ Quero subsequenter cū. d. glo. in fi. qd si iste pubes non iurauit ipse sed mandauit alteri vt iuraret pro eo in aiam suam an p tale iuramentū cōfirmabiē cōtractus suus sm̄ formā huius tradu ꝛ ista glo. arguit ad partes ꝛ determinat ꝙ sic quā sequūē doc. qm̄ ea que fiunt in psonā pcuratoris intelliguntur fieri i personā dni. ff. de religiosis. l. offa i fi. facit. l. ita const. §. decuriones. ff. ꝙ cuiusqꝫ vniuersi. nom. ꝛ de admin. tu. l. ita tū. §. gessisse ꝛ extra de iur a. calū c. fi. li. vi. ꝛ qō nota in. d. c. vt circa. de electio. Ad cōtra aū allegata per gl. que ē vna brocardica respōde vt p doc. in. d. §. gessisse ꝛ p Dy. in regula pōt qs. a. l. c. q per alium. de reg. iur. li. vi. ¶ Quero cū glo. ij. an iste tex. ēt habeat locū ē ipubere. Dic ꝙ nō q a ipubes no pōt iurare ēt i sui vtilitatē qm̄ sibi deferē a iudice. l. videamus i prin. ff. de iureiu. Si vero a parte tunc non pōt iurare nisi ad sui vtilitatē. l. qui iurasse in pri. de iureiura. Fallit in liberto ipubere qui rōne operarū quas ꝑsta e pōt obligaē iuramēto vt ꝙ sit locuplator vt. l. fi. ff. de oper. liberto. Et hoc voluit ista glo. lꝫ non ita

clare vsqꝫ ad versi. ita ꝛc. et qua gl. nō. ꝛ cōcludē ꝙ ad validandum cōtractū p iuramētū requiriē ꝙ iurans sit pubes factus vt hic. Si vero esset minor pubere ēt date ꝙ esset doli capax non posset validare cōtractū p iuramētū lꝫ cōmittat reatū rōne piurij qꝛ lex diffinit etatē ad contractum validandū. ar. d. l. qui iurasse. Et hanc sniaꝫ sequūē doc iuris ciuilis cōiter oēs ꝛ refert Angl. ita obseruari ꝙ sic publice determinatū fuisē bononie adē tꝫ Bal. lꝫ sed glo. iuris canonici i. c. i. de delic. puero. tꝫ ꝙ si sit doli capax ꝙ tunc iuramento astringaē. Idē videntē sentire Jac. de bel. ꝛ And. d iser. hic. ꝛ idē Bar. in autē. sacra puberum ifante pximo pubertati. p. l. ipuberē. ad. l. cornel. de sica. Sicut ergo ex furto vel delicto obligaē diabolo. itaqꝫ dꝫ obligari ex piurio p. d. c. i. de delic. puero. Et in hac dubita. reperio Rapha. fulg. in autē. sacra puberū tenentem priorē sniam vꝫ vt puberes ēt doli capaces non teneātur p istū tex. ꝛ respondet ad iura in cōtrariū allegata dicens ꝙ aut querimus an pubes lꝫ doli capax iurando peccet ꝙ scienter falsum iurat qm̄ tunc bene obligatur diabolo ex piurio. vt. d. c. aut iurādo pmittit se aliquid facturū ꝛ tūc lꝫ postea iuramentū nō seruet nō incidit i piuriū qꝛ iuramēto non ligaē. ꝛ hanc sniam sequiē Alua. tāquā equiorē. tū iste tex. de se ē satis rigorosus ēt i etate pubertatis. vt s. dix. vnde nō vltra extendendus ē ad duriorē rigorē i cū gdā ff. de libe. ꝛ posthu ꝛ in. c. odia. ꝛc. nā infra dictā etatē ꝑsumptio legis ē pro eo ꝙ ignoret q d agat. lat in fi. d fal. moneta magna ē ēt auctoritas accursij glosatoris i. d. autē. sacra puberū. ꝛ Jac. columbi alterius gl. in isto. §. qui hanc opi. simpliciter secuti sunt. ¶ Quero subsequenter cū glo. An iste tex. ēt intelligaē de pubere furioso iurante ꝛ respōdet ꝙ nō dicens ꝙ hēat locū i pubere sane mentis ꝛ hoc sequiē glo. vsqꝫ ad ver. quō. ꝛ dic vt i ea. ¶ Quero subsequenter cū. d. glo. an habeat locū iste text. in pubere qui sit filiusfamilias in quibus casibus possit obligari ꝛ dicit ꝙ sic vsqꝫ ad ver. sed nūqd ꝛc. Quid si iste pubes esset vere seruus an habeat locū iste tex. si contrahat ꝛ iurat ꝛ respondet ꝙ sic. adē dicit gl. si esset putatiuus seruus ꝛ hoc voluit glo. vsqꝫ ad versi. idē quero ꝛ bene. ¶ Quero subsequenter cū. d. gl. an iste tex. habeat locuꝫ ēt si iste pubes habeat curatorē ꝛ cōtrerit ꝛ iurauerit absqꝫ eius auctoritate ꝛ hanc qōnem allegant glo. plura ar. p ꝛ cōtra. ꝛ ōīdē cōcludit ꝛ determinat ꝙ sic ꝙ habeat locū siue adult' habeat curatorē siue nō. ꝛ dic vt in glo. recitado eaꝫ vsqꝫ ad finē quā glo. oēs doc. sequūē ea potissima rōne. qꝛ sacramentū putat eū maiorē. xxv. ānis ergo valet ꝯtus ac si esset factus a maiore ꝛ p ɔ̄ns nō habente curatorē. Et daē talis cōclusio ꝙ in oībus actibus gestis quibus maior ligareē vt nō contrauenirēt i illis pubes iurans similiter ligabiē. nā qō maioritas etatis operatur i maiore vt valeat ꝙ agit ꝛ ñ veniat ꝯ. hoc operaē sacramētū i eo cui est pubes vn̄ vbi ꝯtus factus a maiore esset nullus codeꝫ modo firmatus a pubere cū sacramento erit nullus. ꝛ pbanē pdcā i. l. i. C. si aduer. ven. vbi ꝯtus firmatus p minorē cū auctoritate curatoris ꝛ iuramēto nō pōt rescindi ergo p istū tex. ad hoc vt aliquid opereē necesse ē dicere vt valeat cōtractus sine curatore dūmodo firmeē iuramento ar. l. si qū. ff. de lega. i. ¶ Quero cū glo. iij. quid si iste pubes fuerit ductus p dolum ad contrahendū ꝛ iurandū an habeat locū iste. §. vt videaē spōte cōtraxisse ꝛ iurasse. determinatio ē talis vꝫ qō iste pubes nō dicaē sponte iurare q dolo fuit inductus ar. C. de raptu virgi. l. i. i fi. vnde non poterit ꝯuenire ad resti. in integr. ꝛ si sibi opponaē de iuramento replicabit de dolo ar. C. de transact. l. sub pretextu ꝛ hoc vult glo. cū qua transeūt doc. Qualiter aūt pbabiē iste dolus dicit Bal. ꝙ poterit pbari ēt ex enormi lesiōe p. l. pactum. C. de colla. ꝛ p Bar. in. l. fi. ff. de pacto. stipula. ꝛ de trāsac. l. cum hij. §. i. cū. Qualiter aūt fiat rescissio pdicti ꝯtus firmati iuramento ꝛ vtrū p ep̄m vel iudicē laicū vide p Lano. i c. ij. de pac. li. vi. ꝛ de iureiur. c. lꝫ Innoc. ꝛ Host. i. c. veritatis de iureiurā. ꝛ in. c. fi. de sepul. p doc.

nostros in. l. siquis maior de transac. et in. l. pacti. C. de col
la. ¶ Quero subsequenter cū. d. gl. quid si iste pubes fuit
inductus blāditijs ad iurādū an tenebit tūc 9tus 53 for-
mā hic traditā. et rñdet q sic. q ex industria ppria licitum
est sibi acquirere. l. si defunctus. C. arbitrū tutele. et hoc
voluit gl. vsqz ad versi. itē q dicit tc. et cū hac determina
tione ptranseūt doc. fac. l. siquis maior. et. l. cū donat. C. de
transac. sm Jac. de bel. ¶ Quero cū glo. mag. in pri. an
iste. §. itelligat de quocūqz 9tu vel actu et reprobat de iu
re co. vt ē dare exēplū in. l. siquis inquilinos in fi. ff. de leg.
ij. l. stipula. hoc mō. ff. de verb. ob. et l. pe. ff. de obsequijs
. in fi. et respondet gl. q nō. qz l illis cū nō valeat principa
le tāquā reprobatū a iure cōi. ñ dz valere iuramētū tāquā
accessoriū. l. nō dubiū. C. de legibus sed hic loquitur de
actu qui nō ē reprobatus de iure cōi l3 sit reprobatus fa-
uore psone quo casu iuramentū habilitat personā. et hoc
voluit ista gl. in effectu vsqz ad versi. itē quero et qua glo.
o. verā cōclusionē ē de iure canonico. q aut iuramentū
interponitur sup olo phibitis. et tūc non valet principale
nec ē sacrm. aut iterponit sup his q aliquo casu pmittunt
tunc l3 nō valeat principale nō tenebit sacrm vt i. c. cū cō
tingat extra de iureiur. De quo p Dy. i. c. nō est obliga-
torium. de regu. iur. li. vi. et p doc. l. d. l. nō dubiū sm Ja.
de bel. et Pe. de nea. ¶ Quero cū d. gl. quid si pubes iu
rauit sup 9tu venditionis et postea reperit se lesus vltra di-
midiā iusti ptij an nō obstante iuramēto poterit 9uenire.
Et respondet glo. q sic et dic vt in ea q no. loquit vsqz ad
§. qd si maior tc. Intelligas tñ q si iste pubes iurasset se
nō venire 9 rōne ptij vel quacūqz alia rōne qz tūc nō pos
set obstante iuramento vt no. gl. i. l. ij. C. de rescin. vendi.
et extra de empt. et vēdi. c. cum cām sm Ja. de bel. hic. De
quo dicatis et p doc. i dictis locis. vbi āt ipse pubes eēt fo-
lū lesus infra dimidiū iusti precij. et iurasset tunc nō posset
9uenire sm Ja. de bel. p. l. itē si ptio. §. si. ff. locati. et i. l. in
cause. ff. de minori. qd itelligas verū nisi esset dolus p ea q
dicta sunt. 5. et i hoc tex. ¶ Quero subsequēter cū. d. glo.
q in maiore decepto vltra dimidiū. et iurante nō 9uenire
non poterit cōtrauenire. et determinat q nō et bene. et dic vt
in ea. vsqz ad ver. sed quero de quo plene videas per doc.
in. d. l. ij. et in. d. c. cū cā. ¶ Quero subsequenter cum glo.
an iste. §. hēat locū et si ipse pubes cōtraxit sine iterposito
decreto. et dicit q sic pbando tribus rōnibus quas pse
quere vt i ea vsqz ad ver. itē quero. cuj hic loqtur. et de hoc
. 5. in prin. huius. §. ¶ Quero subsequenter cū. d. gl.
qd si pubes generaliter iurauit nō venire cōtra illū actuz
quē facit an valeat sacrm in oī 9tu et cū quacūqz psona. et
arguit ad partes multū egregie. et determinat q si contra
hēdo cōmemorat dictū sacrm. et vult eo astringi q tūc va
leat alias nō. Et ita seruat de cōsuetudine sm glos. que oia
predicta lattissime declarant vsqz ad §. itē quero. et qua cō
cludit q iuramētū generale ad oēs futuros 9tus non li
gat ipsum 9hentē postea. et hāc cōclusionē seq vr glo. in. l.
C. si aduersus vendi. et Ja. de bel. et Pe. de nea. hic. S3
in alia gl. i autē. sacr. puberū. et l. c. l3 mulieres de iureiu.
tenere partē 9rā tāquā tutiorē vt v3 obligē 9tib9 fu
turis dato q nō fiat mētio in ipso 9tu d pdicto sacro iam
fto et hāc partē vr seq Bar. ibi et Raph. a fulgo. p hāc
ōnem potissimā v3 qz ex voluntate solius iurātis pēdet iu
ramētū et iurāt de eo q vbiqz pñs est sicut p3 i rāctib abito
c. vt no i. l. pōponius. ff. de neg. ge. et hec videnē approba
a p Inno. i c. i. extra de iureiu. Et sic virtute dicti iuramē
posset costringi p censurā ecclesiasticā sm Andr. de
. ¶ Quero subsequenter cū. d. gl. qd si iste pubes post
quā cotraxit et iurauit nō potuit tradere q accidit 3 possess
ionē quā postea recuperauit verū teneat tradere. Et hec gl.
distinguēdo determinat q sic vt i ea vsqz ad ver. et qd ā tc.
Sed tu dic q debemus cōsiderare formā iuramēti cū si
iurauit tradere et tenet tolū semel tradere. et semel traden
do liberat in pctū. vt ff. de 9hen. emp. l. si cū venderes
§. ff. de ver. sig. l. heres. §. i. insti. de here. §. adipiscēdo.

Si vero iurauit nō venire 9tra vel tractare. tunc tenetur
restituere qz resistēdo et nō reddēdo vr facere 9trouersiā
et cōtrauenire vt in hac gl. et ita t3 Bar. Pe. de nea. And.
de iser. ¶ Quero subsequenter cū. d. gl. quid si iste pubes
9hit et no iurauit sed postea ex interuallo p iuramentū fir-
mat dictum cōtractū q fuerat nullus an habeat locū deter
minatio huius. §. Et determinat q sic. et dic vt in ea vsqz
ad ver. itē quero tc. et bene loquit sm doc. facit p sua deter
minatiōe. d. l. fi. C. ad macedo. ¶ Quero subsequenter cū
ista glo. an iste §. hēat locū no solū i cōtractu sed et i renū
ciationibus et distrac. Et arguit ad partes et finaliter deter
minat. q si. et dic vt in ea vsqz ad ver. qd si iurauit tc. Et
cōcludit cū ea q iste tex. hēat locū in quocūqz distractu qz
large accip ē cōtractus argu. d. fide. instru. l. cōtractus. l3
stricte distractus nō cōprehendat sub lege loquente d con
tractu. vt dicit Bald. i. l. fi. C. si tutor vel curator interue.
Itē qz cadē rō cadit vtrobiqz. s. auctoritas et virtus sacra
mēti. ergo idē ius ē. a. m. v3. l. tcrio ff. d ver. ob. sm Jac. d
bel. Et hanc sniam t3 gl. i l. iu. §. a. ff. d iure. et rō. distco. et i
d. autē. sacr. puberū ibi Bart. Suadet ista alia rō quia
fauorabilior est ca distractus qz tractat de liberando aliū
q cotractus vbi tractat d obligādo. l. arrianus. de actio. et
ob. Et it . i . n duz est sm cōem sniam doc. q eqd dixerit
Ly. et Raf. q tenuerunt cōtrarium. de qua materia ē per
doc. in. l. vbi pactū. C. de transa. ¶ Quero cū. d. gl. quid
si pubes iurauerit nō venire cōtra sniam vel cōtra cōfes-
sionē suā vel cotra arbitriū. an habeat locū iste. §. et deter
minat q sic etiā dato q non iterueneril curator suus. sub
iungens q l3 nō possit venire cotra sniam respectu mino-
ris etatis poterit in dicto snia appellare sicut posset maior
qz iuramētū pdictū substulit solū obstaculū minoris etatis
nō āt iuris cois et. 5. in pcedentibus dictu3 ē. Et hoc vult
gl. vsqz ad §. qd si iurauerit tc. quā sequunt doc. cōiter in
dicta autē. sacra. puberū. Intelligas tū hoc pcedere nisi
p iuramentu et renunciasset appellationi. qz tunc nō posset
appellare sm And. de isernia. in. l. fi. C. de tempo. appel.
¶ Quero cū. d. gl. quid si pubes iurat nō venire contra
testamentū an erit ligatus virtute iuramenti vt non possit
cōtrauenire. Et respondet gl. q si iurauit de suo testamē
to tunc nō ligabit. secus si iurauit de testa. alterius super
quo maior potuisset pacisci qz tūc ligatur. ē. q tunc iuramē
tū nihil aliud operat nisi q facit ipsum minorē vt sepius di
ctū est. vt voluit glo. vsqz ad versi. quid si filius. tc. que be
ne sequit. De qua materia dicatis per doc. in. l. sigs i prin
cipio testamenti. ff. de lega. iij. et in. l. i. C. de sacro. eccle. et
in. c. quāuis. de pactis. li. vi. ¶ Quero cū. d. gl. quid si pu
bes filiusfamilias per iuramētū renunciauit macedonia
no an ligat vt nō possit cōtrauenire. et determinat q nō. qz
odiosum et cōtra mutuantes. Et dic vt in ea quis hic logē
vsqz ad versi. quid si mulier tc. et cū cōiter sequūt docto.
l3 Pe. tenuerit contrarium insti. q cū eo. §. et q dicimus.
¶ Quero quid in muliere pubere renunciante velleiano
p iuramētū an obliget et determinat q sic qz velleianuz
est in fauorē suū. Et dic vt in ea vsqz ad versi. quid si mi
nor tc. cū qua pertranseunt doc. ¶ Quero cū. d. glo. qd
si pubes p iuramentū renunciauit exceptioni nō nu. pecu.
an possit cōtrauenire. et post varias opiniones determinat
q sic. exceptione doli et pbando pecuniā non numeratā. et
hoc voluit gl. vsqz ad ver. qd si minor tc. Sed tu dic cla
rius sm And. de iser. q pōt venire cōtra tanqz maior. qa
p sacrm hē loco maioris. qualiter autē maior se iuuet no.
plene in. l. si ex cautione. C. de nō. nu. pecu. tc. Jac. d bel.
¶ Quero cū. d. glo. qd si pubes donauit cā mor. et iura-
uit nō 9uenire. an valeat et obligetur vt nō possit reuocare
et determinat q sic qz ē tanquā maior. sed et maior posset
sic donare vt nō reuocet l vbi. ff. de donat. cā mor. igiē et
iste pubes iurando. nec ob. aliud qd. 5. dictu ē de testamen
to. qz testamētū ē publici iuris cui renunciari nō pōt et ibi
dicit glos. hic āt priuati cui pōt renunciari. et hoc voluit
ista gl. vsqz ad ver. qd si donauit. et cū ea pertransēūt doc.

cōtter. Quidam tamen dūt q aut donatio est facta simpliciter aut cū stipulatione & traditione. primo casu sit idē q in testamento. scdo casu pcedat dictū glo. & hoc sequit Ric. ō nea. ¶ Quero subsequenter cū. d glo. quid si pater minor diuidat inter filios suos emācipatos & iurauit nō ptra uenire. an poterit postea uenire cōtra. & hec glo. nō uidet firmare pedē nisi q ergant ad partes vsq; i fi. Sed tu capiendo oīa membra glos. sic dicas sm Jac. de bel. q aut ista diuisio hz vim testamenti seu vltime voluntatis. & tūc pōt cōtrauenire & sacrm non valet per ea que dicta sunt. & ita intelligat glo. facit. l. quotiens. l. si cogitatione. familie herc. aut nō hz vim testamenti. & tunc non pōt ꝯuenire vt in secunda opi. gl. hic posita p. l. ij. C. de dona. & tz ct Ri. ō nea. glo. alias ct rōnes & oppos. format dicite vt in ea q [illegible] loquit & cōtter approbat. ¶ Oppo. de glos. fi. i. l. si mulier. §. fi. ff. q metus cā. vbi dī q si vas. inducat p vim vel metū ad cōtrahendū q tz cōtractus q coacta voluntas pure est voluntas. sed tū talis ꝯtus annullatur ope exceptionis. hic āt dī q nullius ē momenti q male. So. huius timore qdam intellexerunt istū tex. nullius momenti rē. .f. quātū ad effectū & sic cōcordant. alij aūt & melius intelligunt q ista verba nullius esse momenti ad sacramentum refferant nō āt ad cōtractū. nā sacrm nō inducit ad obligandū sed ad roborandū ꝯtum et quo orebat obligatio & ideo effectus sacri tāquā debitor tollit ipso iure. ꝯtus āt solum ope exceptiōis. hoc volunt glo. sed tu assigna aliā rōnem q hoc operat natura iuramenti que est vt non sit vinculū iniquitatis. eo q deus q est ibi presens non assistit sed resistit pacto sm Bal. in. l. iurisgentium in fi. ō pactis. Utrū aūt de iure canonico tale iuramentū metu extortū sit aliquid vide plene in. c. si vero aliquis de iureiurā. & qō no. xv. q. vi. c. auctoritate. & qō hz per doc. nostros. i. l. ij. C. qō metus cā. & videas qō ibi no in glo. & qō dixi. Ban scdo notabili. Itē vtrum iuramentū pariat aliquā obligatiōez seu actionē tam de iure ciuili q de iure canonico vide i. l. i. C. de operis liber. & p Inno. in. c. nouit extra de iudicijs. Bar. in. l. siquis pro eo in prin. ff. de fideiu. ¶ Quero ab extra quid si pubes cōcessit seu. cū iuramēto nō adhibitis solēnibus que debuerunt interuenire sm formā traditā. s. que tēstes sunt neces. an tale iuramentū suppleat dictuz defectum. & tz q nō suppleat nisi defectū etatis nō āt alios per no. & p Bar. in. d. l. siquis pro eo. ff de fideius. & ᵽ Aluar. hic post Bal. & facit. qō dixi in. c. i. ꝯ. q test. sunt neces. ad proban. no. inuesti. ¶ Quero an iste. §. hēat locū vbi huic puberi fuerit interdicta administratio. Et dicit Bal. q si est facta interdictio pp etatē tunc hēbit locū q nō potuit iudex interdicere nisi quatinus lex iterdicit fac. l. qui hz. ff. de tute. Si vero est facta interdictio pp malos mores suos vel pp insidias ꝯuentuz. & tūc nō hz locū iste. §. facit ff. de ꝯuen. emp. l. si quis sciens.

Ad hec. Nullus vendēs rē suā ppriā sit ausus vendere iurisdictiōez seu districtū īperij dicēdo q vendat liberā & absolutā iurisdictione & districtu imperatoris subiungens q si fiat huiusmodi vēditio q sit ipso iure nulla respectu ipsius iurisdictionis & districtus imperij & hoc vult iste. §. ¶ No. qō ōis iurisdictio ē apud iperatorem & ipse est qui eaz tribuit alijs magistratibus creando eos vel confirmando vel pstando auctoritatez creandi vt ff. de of. pfec. vr. c. i. §. cū vrbē. & in autē. de defen. ciui. §. interī. & in tractatu pacis cōstantie. & dixi ꝯ. eo. §. iudices quinimo ēt minima iurisdictio nō pōt cōferri sine auctoritate principis mediata. vt no. in. l. & ga. ff de iuri. om. iud. & in. l. priuatoꝝ. C. eo. p Inno. in. c. cū ab ecclesiarū ō of. or. vnde ergo apud imperatorē sunt iurisdictiōes tāquam apud fontē a quo fluūt & refluūt sicut flumina ad mare fac. c. qm in quibusdā. extra ne prelati vices suas. facit q per. sm i. c. i. in prin. ꝯ. que sunt rega. ¶ No. q iurisdictiōes iperiales nō pñt vendi. imo ꝯtus sup illis nullus ē vt ꝯ. Et sunt nō dubitandi. q videbaf q teneret venditio saltez in pēiudiciū vendentis cū qs vendit rē alienā ēt si sit reg pu-

blica nō cōsistens i vsu publico. vt. l. pacta cōuēta. §. fi. ff. de cōtrahen. emp. cū ibi nō. Sed nō decidendi in oppositū vt ipso iure nō teneat q iurisdictiōes sunt impatoris. vt ꝯ. dixi & iuris publici. vt. l. i. §. ius publicū. ff. de iusti. & iure merito nō cadit cōmercio nō. l. apud iulianū. ff. de leg. i. Et p hoc qdā dixerunt q ista decisio sit supflua cū iaz per pdicta esset iterdicta alienatio. sed tu dic q iō iperator hoc de nouo phibuit q forte erat aliqua cōsuetudo contraria quā iperator hic tollere intendit sm Bal. vel sm Jac. de bel. ipator cōcessisset iurisdictionez huic vēditori. Et ideo specialiter phibet eā vendi. & ita intelligit ipse. Sed diceret aliquis ante hanc cōstitutionē erat phibitū vendere iurisdictiones pp baratarias que inde sequebanf. vt l autē. vt iudices sine quoquo suffragio. §. i. ad qd ergo fuit vtile vel necessariū q hic statuit. respōdeo q forte inoleuerat ꝯtra cōsuetudo quā iperator tollit phibendo. Itē q pena arbitraria puniē ille q cōtra facit. & no. C. de sacrosanc. ecc. l. nemo magistros. Itē venditor illicito ēptori nō tenetur de euictiōe ēt si stipulatus sit. vt. C. ō agri. & censi. l. quēad modū. li. xi. ¶ Modo quero qō iurisdictiō sit i territorio. & in quo. & quō sit in magistratu. respōdeo diuersimode. nā in territorio ē tāq in re inanimata sicut seruitus in dñante sū do vel seruiente. sed in magistratu ē tāq in subiecto aiato sine quo iurisdictio de p se nihil opaf nec agit. vt. ff. de orig. iuris. l. ij. Et sicut ecclesia dī curata habitu & actu. ita iurisdictio qñq; ē i habitu p potētiā. in actu p exercitiū. ē āt iurisdictio put ē i sua substātia put hitus vocaf plectēdi decernendi & iudicādi ptās iuri publico pp bonū publicū pricipaliter. & secūdario pp vtilitatē priuatoꝝ itroducta. sz prout inest ipsi magistratus ē regens officiū magistratus q in hitu actuq; cōsistit iuxta no. p moder. i. l. i. & i. l. iperiū. ff. de iuris. om. iu. semp q; dz pcedere iurisdictio officiū iudicētis. vt no. Jo. mona. in. c. statutū de rescrip. li. vi. q prius nascit quā exerceaf ad actū. vt pz. C. qui p sua iuris. l. i. & no. i. l. ista. C. de iure fisci. li. x. Porro quātitates iurisdictionis plus pñt itellectu pcipi & diffinitiōe itelligi quam ad oculū demonstrari excepto q locus suppositus demonstrat vel describit eas circūscriptiue. vt l. c. & tarū de consti. li. vi. Adde q si cōsuetudo puidet & spāliter ē in aliquo loco ō aliquo iudice q apud illū esset ea pria iurisdictio & nō apud superiorē. vt no. Archi. & Jo. mo. in. c. cū eps de of. or. li. vi. & ibi i nouel. dicit Jo. mo. q iurisdictio ordinaria nō dz ipediri p occupationē alterius. ex. de hēti. c. accusatus in glo. fina. nec obs. ff. de iudi. l. vbi ceptū. q ibi loquit respectu partiū nō āt pudicaf iudicibus vt ibi dicit glos. alia qd no. valde q qñ ē hēticus & vsurarius pp heresim pōt idici restitutio vsurarū q connexa sm Jo. mo. in. d. c. accusatus ō hēti. li. vi. i nouel. in glo. sua q scripsit sz quō. nā et hēsi psumit lapsus i crimē vsurarū. Et iō iurisdictio inquisitōis hētice prauitatis extendit ad crimē vsurarū sz Jo. mo. Porro si qraf i quo territorio ē iurisdictiōis caput respōdeo i territorio puincie vel ciuitatis redacta ad instar puincie. i vno. n. castro p se vel in villa p se non ē iurisdictio. Et cōcesso tali castro nō concedit iurisdictio no. Inno. de iur. epa. c. ex litis. nisi cōcedens illi castro attribuat iurisdictionē & eā dans sit talis q eā dare possit vt princeps. vel nisi talis iurisdi. sit tibi pscripta & exerceaf ibi rō ne territorij & rōe psone. tunc. n. cōcesso castro bene intelligeref cōcessa ipsa iuris. vt dixi. ꝯ. de ca. q cu. vē. col. & ita ēt determinat Jo. blan. Mar. in sua su. a. q. mo. fcu. amitt. in antepe. & pe. col. & ē expressum in. c. statutum ciuitatis ō here. li. vi. Itē ibi dicit Jo. mo. q illi q non possunt statuere sup pemptoria iurisdictiōe nō possunt facere statutā super dilatoria cius imagine ēt q iurisdictio sit sup territoriū sicut nebula. s. paludē ex qua generatur p actiuam potentiam solis. ¶ Querit ēt Jo. blanc. an concesso capite castri intelligatur cōcessum totū corpus castri. vt sic adhereat capiti tanquā digniori & sicut accessoriū adheret principali. & arguit p ꝯ & in finaliter nihil determinat nihilominus dici pōt q concessa pte non intelligaf totum esse cō

cessum. lz pars concessa sit dignior qz omissa sicut ille q legat partē fundi non intelligit totum legare. ꝛ qui habet plura iura legando vnū aliud sibi reseruasse vr̄ qḋ ab alio est separatum. Similiter in obligatiōe bonoꝝ qz qui obligat vnā rē non intelligit obligare aliā vt. l. fi. C. de pac. cōuē. ꝛ. C. de pon. l. maritus ꝛ. ff. de le. i. l. serui. elec. §. cuz fundus. ff. de seru. vr. ba. ꝑdio. l. colline nā nō ꝑiudicatē ō toto qz aliud ē totū aliud est trīs. ff. de le. ij. l. qui solidū in pri. ff. de rei ven. l. si in rē. nisi vbi haberet locū ius accrescēdi de parte ad totū vt no. in. l. i. C. de testa. mili. ꝛ vide qz no. in. c. cū qdā ꝓhibet ō re. iu. li. vi. ꝛ per Jo. mo. vbi cō dē vbi exclusus a toto vr̄ exclusus a tanto. i. a qualibet parte totius. ꝛ dicit qz sic si loquamur de parte cōsecutiue. i. ō parte ꝯiūte respiciente totū ꝛ veniēte ab eo. de excep. rei iud. l. siquis cū totū. ff. de pec. l. si vnus. §. si cuz decem ꝛ. §. se. Porro circa ꝑdicta qlibet dispō suis terminis ē cōtenta ff. de verbo. obli. l. quecqḋ astringeri. ꝛ locus alius ē quasi fundus. ff. de verb. ob. l. locus ꝛ. l. questio. ꝛ descriptio terum descriptionem exigit actionū. ff. ō fonte. l. i. §. hoc interdictū argu. ꝫ. ff. de reg. iur. l. cū in diuersis. sed imo ibi qz corpus hoīs retinet vestigiū hoīs viuentis q vno spiritu cōtinet. ff. de visu ca. l. si rerū mixtura. q p excellentiam attribuit capiti in quo ē fons rōnis ꝛ itellectus. iuxta illa ta caput est idē qz participiū. l. qḋ potissimū vnde versus. Principiū caput ē ꝛ pars corporis ꝛ dominātis. l. i. ff. de offic. ꝑfec. augus. ¶ Quero nunqḋ possit ꝓbari grā facta sup iuris sine sacris apicibus respōdeo nō vt. l. i. C. ō mā. pan. ꝛ. C. de diuer. offi. l. ꝓbatorie li. xij. ꝛ no. in ꝓhe. sexti i nouella. ¶ Quero verū apud fiscū sit iurisdictio respōdeo qz fiscus est duplex. s. vniuersalis ꝛ singularis seu pticularis vt fiscus papiē. tñ apud fiscū nulla ē iurisdictio qz fiscus idē est qz custos sacrista lege armatus ꝛ qz sacrista seu reptorū publici thesauri hz priuilegia ꝛ ꝓprios iudices ꝛ vice psone publice fungit ꝛ ei legari ꝛ donari pōt ꝛ hz procuratorē qui agit ꝛ cōuenit noīe fisci ꝛ ē factus sine cōscientia q imbursat oīa male acqsita. ff. ō calū. l. i here dē de offic. testa. l. papi. §. meminisse. ꝓpterea tñ fiscus nō ē nisi ipera ꝛ pape vt. l. i. C. de bo. vacā. li. x. ff. ad municipa. l. simile. ita dicit lex spēialis ꝛ io cōcludit Bal. ex ꝑmissis iurisdictiōes esse apud cesarē tanquā apud fontē a quo fluunt ꝛ refluunt sicut flumina ad mare fluūt. itaqz ab eo p cōfirmationez ꝛ cōcessiones ac cōmissiōes sed ad eū refluūt p appellatōes nullitates ꝛ querelas. de quibus cū princeps icipit cognoscere oībus alijs īpositū ē silentiū vt no. Inno. de cōstitu. i. c. cū. M. ferrariē. in. c. vt nostrū de appel. ꝛ si alteri delegat ordinari⁹ se itromittere nō pōt. ꝛ si iste delegatus fert sniam nullā nō redit iurisdictio ad ordinariū sed ad papaz ad quē ptinet ꝓsecutio sue cōmissionis. alij vero īferiores ꝛ si vnus sit maior altero vñ sit superior ex eadē iurisdictiōe ñ pōt reuocare nec ihibere. xi. q. i. c. ō psona p acur. nisi cū eā est apud superiorē p appellationē. nā de natura appellationū est deuoluere ꝛ auferre iurisdictionē inferiori que lz rescindat ꝓnunciatū respectu ꝑcium tñ respectu ꝓnūciationis suspendit ꝛ claudit ei os iterum. nā pōt ad eā reuerti exceptio. ff. de pac. l. tale pactū. §. qui ꝓuocauit. Pone capitaneus perusinus deputat aliquē iudicē insinuationū ex necessitate sibi īposita p statutū iste iudex īsinuationuz ē vt ordinarius ꝛ spāliter deputatus. itē pone hūc iudicem vacare vel abeē an capitaneus poterit p tribunali sedere ad banchum. i. ad tribunal īsinuationuz ꝛ supplere vices abētis. respondeo qz nō q a iurisditionis forma dz seruari ꝛ lz capitaneus videat esse iudex deputatus tñ non ē iuris. exercitor nec auctor pamci. sicut deputatus ad eligeū officialē dz eligere nō ac omissa via debita dz sibi aliqḋ vsurpare. ff. mā. l. si mōda. §. si tibi. qz diuersa officia sunt. ff. ō le. ij. l. vnū ex familia ist. n. nō sunt ad idē deputati lz vn⁹ vt ita dixerim nascat sub alio nō tñ ab alio. C. de iu. ius vocā. l. lz si hac. §. p. scruta. ff. de testa. tute. l. tutor. ꝛ non ab herede. ꝛ sic nō ob. ff. de iudi. l. iudiciū soluit. lz ꝫ vr̄. ff. de tuto. ꝛ cura. datis ab his. l. vbi absunt. sed ibi loquitur ō principibus ciuitatis qui generali presunt ꝓuidentia ꝛ habent iurisdictionē vniuersalē quā bene possunt ꝓuidere sup hoc. ¶ Quid ergo siquis grauaret ab isto iudice īsinuationū respō. appellaret ad ipsum deputātē nō tāquā ad delegātē sed tāqz ad ordinariū superiorē. Iste. n. iudex īsinuationū non hz merū ꝛ mixtū īperiū sed capitaneus sic. ergo appellet in maior ē et qḋ iste nō est vicarius qz vicarius dē qui eodē tribunali ꝛ eadē iurisdictiōe ꝑsidet. Sed iste ꝑsidet alteri tribunali ꝛ diuersa lege. ꝛ iō ñ sub alternat lz subes dictur. itez nō ē delegatus q hz iurisdictionē a lege lz aligatur ab hoīe. ¶ Et no. ex ꝑdictis qz plus iurisdictionis nō cōtinet vnus i diuersis subiectis sicut in vno ꝛ eodē subiecto. Simile dicimus in plurali dignitate. de reg. iur. cū. li. vi. ꝛ p Jo. mo. ꝛ. l. falsa. §. idē ō cōdi. ꝛ demō. ¶ No. et hoc tex. qz lz oīs iurisdictio sit apud īperatorē ꝛ qcqd ē ītra fines īperij sit sub iurisdictiōe sua cū sit dñs mūdi. tñ dñiuz rerū existentiū ītra dictos confines īperij non sunt ipsius īperatoris. l. bene a zenone. C. ō quadri ꝑscrip. l. deprecatio. ff. ad. l. rodiā ō iactu ꝛ. i ꝓhemio dige. p doc. ponit. ¶ Quero an hec an vendens iurisditionē illicite teneat emptori ō euictione. dicit Bald. qz nō qz ipse emptor scire debuit qz illicite mercabat p. l. quēadmodū. C. ō agri. ꝛ censi. li. xi. qḋ tz et And. de iser. ꝑter quā in duobus casibus. Primus ē si emptor spāliter sibi p stipulationē ꝓuidisset p. l. si fundum cū ibi no. C. ō euic. Scḋs est si ꝓbabiliter potuit emptor ignorare dictū rem eē ītra fines īperij. puta qz erat in finibus terrarū ecclesie vel francie q nō ē sub īperio p ea que no. glo. i prin. huius ti. ꝛ venditor dicebat rē esse ō terra ecclesie vel regni francie ꝛ vēdebat libere districtum ꝛ iurisditionem īperatoris alias āt dicit ipse Andr. de iser. qz emptor semp ꝑsumat scire. l. cōstitutiones. C. de iuris ꝛ facti igno. l. qḋ te. ff. si cer. peta. Alua. reprobat And. ō iser. in primo suo casu per no. glo. j. n. seq. in. c. i. in prin. ꝛ i. §. insuper. in verbo bone fidei.

Si vero. Hoc iter dū. Dñs pōt priuare vasallū iure suo trāsferendo i ecclesiam rē feudalē tāquā propriā ꝛ liberā nisi idē vasallus ex grā illud feud. ab ecclesia ō nouo obtineat. h. d. ¶ No. hic casum mirabilē fm Ja. ō bel. ꝛ Bal. i quo vas. priuat feudo sine culpa qḋ est cōtra regula. ꝫ. de feu. sine cul. ñ amit. c. i. sed hoc operatur fauor ecclesie qm̄ ex facto dñi priuat alter vt. ꝫ. si de feu. fue. contro. c. si vasallus culpā ꝛ que fuit pri. ca. bene. amit. §. fi. ꝛ in glo. ꝫ posita in prin. Speciale ergo est fauore ecclesie q hz multa alia priuilegia put ē videre i toto ti. C. de sacrosāc. ec. dicit tñ hic Bal. qz dñs hoc modo alienans teneat vasallo ad interesse vel ad feudū eqnalē. ad dēs qz si papa de plenitudine ptāis aufert mihi beneficium qz pōt. c. p principalem. xi. q. iij. tñ teneb̄ mihi de alio ꝓuidere equiualentī. iō īfert qz lz aliqua pertinerant iuris auctoritate tñ ille q facit tenebit ad iterē. qḋ et hic sētit ꝫ glo. ¶ No. etiā fm Bal. tex. ibi per grāz ecclesie qḋ ex grā dz facere id qz qs naturali rōne tenet. nā ecclesia tanquaz cultrix iusticie nō dz pati aliquid fieri cōtra iusticiam in se vel in alium. ꝛ iō nō dz auferre a vasallo dictū feu. vt. ꝫ. ō alie. feu. §. idē pōt ꝓpterea naturali rōne tenetur recognoscendū vasallū q a ista obligatio nō ē effectualis sed ē similis illi de qua in. l. sed ꝛ si lege. §. cōsuluit ibi gl. ff. de peti. hēdi. facit no. i. l. i. ff. de cōdi. indebi. l. l. cū qs. C. de iuris ꝛ fac. igno. ꝛ iō dz sibi facere grām vt hic. Ex quo colligit Bal. qz qs dē facere grām faciendo id ad qḋ tenet de iure naturali. facit. l. tamen ff. ō obsequiis. ¶ No. hic casū spālē i quo dñs nō reddit partē vicē vasallo qḋ est ꝫ regulam traditam. ꝫ. de for. fide. i fi. nā hic videmus qz dñs inito ꝛ ignorante vasallo īpōt rē feudalē ꝓ aīa iudicare. sed vasallus hoc nō posset. vt. j. ti. se. post pri. ꝛ. ꝫ. qualiter olī feu. alie. pos. §. donare. lz hoc operat fauor ꝛ ꝑuilegiū ecclesie fm Ja. de bel. naz alias nō posset dñs feudū i alium transferre sine voluntate vasallorū vt. j. in ti. se. §. preterea ducatus. ꝛ diu. ꝫ. de lege corra. c. ij. §. et eadem. Uel assignarōez dñe fm Bal. qui apud dñm residet plus iuris quod

pz q recipit factum fidelitatis a vasallo. sed nō eš. vasallo prestat vt dicit i. d. c. i. de for. fide. Dicit idē Bal. q iste §. posuit solū ius singulare i feudis. vnde nō vz extēdi ad ius emphiteoticū. ff. de vul. & pup. l. cohēr du. §. cū filie. & vide & hoc i Spe. d feudis. §. qm. v. s; nunquid. an ecclesia nō volente facere grām huic vasallo verū dños tenea sibi ad interesse. & respōdet q sic. vz q aut soluat sibi extimatione vel det sibi aliud feu. eiusdē bonitatis & quātitatis prīde ac si fuisset inuestitus de re aliena que fuisset sibi euicta iuxta p ea q habent in. c. i. i princi. š. de inuesti. de re alie. fac. Luz. n. illud beneficiū nō sit sublatū ipi vasallo. ergo sibi vz remanere p. l. precipimus de ap. & hoc volunt ista gl. vsq ad fi. que bn̄ & no. loquitur sm̄ doc. et qua collige sm̄ Bal. q q̄uis aliquis admittat auctoritate iuris ad infringendū qd fecit. nihilominus tenebit ad interesse. & sic rigor huius. §. satis cōpatur p limitationē huius glo. facit. c. si filius extra de testa. & ō preben. c. inter cetera. & de iure pa. c. pastoralis sm̄ Host.

Et autem. In summa hoc itendit. Si vasallus legitime vocatus nō associauerit dūm suum in exercitu vel p suscipienda corona debita nō contribuerit amittit feudū & ad dūm reuertit. h. d. ❡ No. q impe rator romanor vz ire roma ad suscipiendā coronā q itel ligas de veteri roma nō āt cōstantinopolitana. nec posset mittere pcuratorē p eo ad dictā coronā suscipēdā: possēt sibi corona alibi i sm̄ Bal. ar. huius lre & p ea q no. i cle. i. de i reiur. & q dn. š. in tegs dicat dur mar. vel co. i pn. ❡ No. et hoc tex. notā igratitudinē p qua vasallus amittit feudū & ad dūm libere reuertit alias āt plures indistincte. š. q fuit pri. cā bene. amit. p totū & supra q. mo. fe. am. p totū & p hoc hēs gl. pe. hic positā expedias. ❡ No. q vasallus ad requisitionē dūi sui cogit pstare auxiliuz in domo dūi sui qd expeditū & certū ē p suscipienda corona imperii vt hic. vtrū āt in aliis casibus dic vt dixi supra de contro. inuesti. in fi. & supra de lege cora. c. ij. §. similiter & in. c. bene scitū supra si de feu. fue. ctro. facit lra ti. fe. §. illud quoq. ❡ No. tex. ibi psoluendo. q alternatiue vas. ad duo tenet vel ire vel soluere & dicit hic Bal. q erit in electiōe vasalli pma vtrū velit ire vel soluere q debitor est alternatiue vt hic iō sua erit electio. ar. ff. de iure dot. l. plerūq. §. fi. maxime si redditus feudi ad eundū nō sufficiāt ar. ff. d an nuis lega. l. mena. §. fi. vel dic q aut eundo pōt magnum auxiliū & cōmodū dño pstare suieruentu psone sue & tūc vz pson aliter ire. ar. š. q fuit pri. ca. bn̄. amit. §. & si vasallus & §. sed & si delator & titu. de noua side. for. aut interuentu sue psone nō posset dño magnū auxiliū nec cōmodū ipēdere. tunc vz esse in eius electiōe vtrū velit ire vel soluere vt dicit Ja. de bel. ❡ No. q vasallus nō pōt ascribi i contumacia nisi cōstet de legitima admonitiōe & vocatiōe. fac. c. lz. š. si de feu. fue. cōtro. ō quo late dixi š. que fuit pri. cā bene. amit. §. sed nec ē alia. Et ex hoc isert Bal. q quando aliqs allegat aliquē monitū vel requisitū vz id pbari. q nemo psumit citatus nisi probet in hoc tex. facit quod no. glo. litera. di. c. ij. vbi plene videas & in Spe. ō citatio. §. sequitur versi. sed nūqd. ❡ Quero cū glo. aij. qualiter ista vocatio de q hic dicat fieri ad hoc vt intelligat legitime facta pot vult iste tex. & rndet pluribus modis. p. 1o mō q fiat p ipsum dūm vel eius pcuratorē. ar. ff. de peti. hēdi. l. item veniunt. §. petitā vel p lras dūi & vz fieri adhibitis duob' vel tribus testibus ar. š. qd sit inuesti. i. §. i. aduertite hic post Bal. ❡ Quero qd & q sit vocatio legitima. rndeo q dūs i ppria psōa vocat vl p pcuratorē vl suū. n̄ mittit lras cōnnectes q s. corā parib' curie cōferat. Quid si in dubium reuocet sint lre dūi rndeo pbat paritū testio qd ē not. dignū vz q lre et mādatū ex qbus seq̄re priuatio feudi si eis nō obtēperat debēt cē munite & reprobate solēni testio paritū. & hoc sibi pares lz si n̄ hz pes admittit alii testes idōei & quāz etiā maiores ar. C. ō Ibē. & cōmu. st. l. operā l si. vl scdo mō vocabit va. ad coronā spacio cpetēti sz formā traditā. š. ō mili. vas. qui cōtu. ē. c. i. & hz duo modi approbant p gl. subiūgit & sm̄ modū vz q ipse dūs nō vocabit de pse sed p pes curie q psequere vsq ad fi. Sz tu addas aliū modū sm̄ Ja. de bel. vz vt fiat vocatio sm̄ cōsuetudinē loci ar. ff de test. l. testiū. §. fi. C. ō emā. libe. l. n. & l. fi. Vel dic sm̄ Bal. q sufficit mitti pclama generale p terras & loca ipsius dūi regrentis nec regrū tria mōtio vt. C. de remis pig. l. si co tpe & i. c. fi. extra de ma. & obe. p Inno. & videtur istū modū Bal. n posse pcedere cū videatur inferri ex isto tex. q sit necessaria specialis vocatio. ad q ēt facit. š. hic finit l. §. ad h & qd no. š. si de feu. fue. cōtra. c. lz et quo. n. vasalli sunt certi nō vr sufficere tale pclama p no. in. c. si de ele. li. vi. in cle. i. de iudi. m facit test in. c. i. š. de noua fide for. ibi spāliter vel generaliter. ❡ No. tex. ibi cōmuni q ad amouēdum vas. ex culpa regrit q eā cognita cōstet de culpa iō isert Bal. an dūs auctoritate ppria posse feudū auferre vasallo ar. q nō. §. sig vero ali quē & i. st. ij. c. i. ar. š. C. de in. emphi. l. ij. & de metal. l. de notū li. xi. si ptereā cadit vasallus q alienauit feudū tūc vr q auctēte ppria si ipse possidet expelli possit. ita Bal. in. c. ceterū in. ij. col. de iudi. p glo. in autē. vt de cetero n stāt cōmu. in prin. fac qd no. Ang. in. l. pe. ff. de pac. Ind. in. l. q abitu in prin. ff. de acquirē. pos. si aliā culpā cōmisit tunc dic q nō pt q hec lra dicat cōmitti & š. ō mili. vasal. q cōtu. ē. c. i. de feu. sine culpa nō amit. c. i. Jac. de bel. dicit q aut inobedientia ē notoria. & dūs hz iurisditionē. & tunc sicut si seruitus deberet alteri pp cōtumaciā posset illum mittere i possessionē saltē ex pmo decreto ita poterit mittere in possessionē fisci. ff. de publica. l. cōmissa ff. p socio. l. cū duobus. §. idē rndit. Si āt sit talis dūs qui nō hz iurisditionē tūc oporteret qd q̄relam pponat & i possessionem se mitti petat ar. ff. de re iudica. l. si cū nulla & C. de execu. rei iudica. l. i. C. de act & ob. l. negātes. C. de. pa l. si pacto quo penā. In emphiteosi ēt dico q si nō esset liquida culpa & emphiteota aliud iuridicū allegaret q nō posset ō facto expelli de possessione sm̄ Spe. & vide qd no. Bar. in rep. l. iij. C. de pigno. de quo in. d. l. ij. C. de iure emphiteo. in c. potuit ō locato. & si dubitat vas. ne expellat de facto adeat iudicē vel ptorē qui phibeat vim fieri donec cognoscatur de iure partium. q iudex mandabit h de mō ne vis fiat possidenti iustificādo p̄ceptū q si senserit se grauatū veniat recepturus iustitie cōplementū. l. fi. ff. de offi. procura. cesaris. & l. de pupillo. §. meminisse. ff. ō noui operis nū. ff. de offi pši. l. illicitas. §. ne potētiores. ff. ō vsufruc. l. equissimū de pba c. in pūna p Inno. & in. c. i. de immunita. eccl. p Inno. & in nouella. officio iudicis pōt pe i ne iuria cōtatur. sed postq est cōtra oportet qd actiōibus & ordinariis remediis experiat. alias forme agendi frustra essent inuentē institute. Verbū facultatē hec vba intelligunt cōstito ō culpa de qua. š. dixi fac. que vidimus i. c. i. & ij. š. de feu. sine culpa nō amit in. c. fi. quo tpe miles qd ē no. dignum. q lz verbū liberū videat significare precisam libertatem tn̄ intelligitur seruato iuris ordine in strum facit tex. in. l. i. C. de sacrosan. eccle. ibi liber sit & ibi Bar. & cū hoc concordat tex. in. c. i. in. §. callidis. j. ti. i. glo. fi. hic magistraliter loquitur dic vt in ea.

❡ De phibita feudi alienatione per federicum.

❡ Dñi. š. ti. pri. i fi. declarauit q̄liter vasalli tenent associare dños suos vl impēdia eis soluere qn̄ ipator vadit romā p suscipiēda corona. verū q multotiēs vasalli feudi reperiūt aliēasse corū feuda absq licentia corū dños iō qd nō poterūt ire i tali expeditiōe & sic iperii vtilitas & honor diminuebat. qre iperator federicus volens huic morbo pndere statuit hanc legē que nō solū cōcernit alienationes preteritas sed ēt futuras que qdem lex supposita fuit hic imediate post titulū & legē ponēdā que similiter fuit eiusdem imperatoris federici.

1 Imperialem. Imperator federicus sollicitus circa vtilitatē imperii & subditorum habita diligenti deliberatione phibet alienationē feudorum sine in totum

sine in parte absq; voluntate dñorum. siue fiat titulo vēditionis siue pignorationis siue relicti p aīa siue alterius cuiuslibet alienationis. ꝛ insup reuocat oēs alienationes q̄ in p̄teritū facte fuissent nō obstante aliqua p̄scriptione remanente actiōe ad p̄ciū illi qui bona fide emit. h. d. ¶ No. ꝙ oīs alienatio seu distractio sup feudis ī toto vel in pte ē īterdicta vasallis absq; voluntate dñorum vt hic ꝛ. §. qualiter olim feu. alie. po. post prin. ꝛ. §. ii. y. c. i. vidcas ꝑut ī simili videmus in alijs rebus q̄ sunt ꝓhibite alienari neq; h̄ casu prima dñi hr̄ ꝑ consensu ēt si n̄ p̄ceslet nisi casu quo emphiteota vel feudatarius venderet rē emphiteoticam vel feudalē vt pleno iure ut a Ex. Ang. ꝛ Albe. in l. fi. C. d iure emphite. o. de quo dubito p ea que no. in l. gaius. ff. d pigno. act. ꝛ intellige de alienatione alias solēm ꝛ valida. quia si alienatio no haberet alias suas solēnitates vasal. non incideret ī penā tex. nisi l. amissiōes feudi Bald. in l. ij. in i. col. C. d epi. aud. facit qd no. Bar. in l. filiū. §. si qs bonorū. ff. d lega. p̄sta. Bald. in l. i. §. fi. ff. ꝙ qsq; iuris Bar. in fin in i. vbi pactū in vlti. col. C. de transa. Genu. in c. ꝑpetuo d elec. li. vi. p illū tex. pa. in c. i. de eā pos. ꝛ ꝑ pate. lz in ꝯriū faciat qd vult Bal. in c. i. i. in. co. §. de alie. feu. Sed itelligo cōcordātes p̄mie allegatas qñ ꝯctus ē nullus alio respectu q̄ ex defectu cōsensus dñi. ꝛ iō nec donare poterit p istā generalē ꝓhibitionē ꝛ lz in c. i. §. donare. §. qualiter olim feu. alie. po. loquat̄ simpliciter de donatiōe. ꝛ appellatiōe donatiōis in dubio nō venit donatio cā mortis. l. i. §. i. ff. de dona. tñ cum lex ꝓhibitiue loquat̄ do natione ꝓhibita vr̄ ꝓhibita dona. cā mortis. l. filius. §. pa ri rōne. ff. d dona. secus si ꝑmissiue loqueret̄ ꝙ ꝑmissa donatione nō venit dona. cā mortis ita Bal. hic Ad vnum aduertite qd est notandū sm̄ And. ꝛ sentit Bal. hic ꝙ vasallus alienans nō cadit a feudo nisi tradiderit rē. Idem intelligo si cōstituerit se tenere ꝛ possidere noie emptoris l. qd meo. ff. de acqui. poss. Barto. l. i. l. ab emptione. ff. de pactis. v. Ant. cōsi. xxxiiij qd icipit iesu xpi ꝛc. d iure absq; longa. ꝛ ita intelligit qd no. Spe. i ti. de locato. §. nunc aliqua versi. lxxxv. Sali. in l. fi. in pe. col. C. de iure emphi. ibi Alberi. Jo. an. in c. potuit de locato. lz ibi Imo. in. xi. charta lz ꝯ. facit glo. in l. i. §. si rem ibi Bart. ff. deposi. Bal. in l. iij. C. vt in poss. lega. idē si tradita alijs modis de qbus p Bal. in l. traditionibus. C. d pac. facit q̄ vidimus in c. i. §. qd iuris si vas. post alie. feod. ab em. reuo. ꝛ ibi Aluar. p hoc restat illatio clara ad decisionē ꝙ si ēphiteota vel vasallus cōueniunt de vendendo ꝙ p hoc nō cadūt a iure suo nā si p alienationē nōdū secuta traditōe vera vel ficta non cadit a iure suo multominus p ꝑmissionē de vēdēdo ꝛ ita lz Pau. de cast. in l. i bone fidei. §. si tñ. ff. de eo q certo loco. lz tñ hec ꝑmisso nō sit licita p not. p Bal. in l. fi. C. ad l. falci. ¶ No. sm Bal. hic ꝙ si vasallus cōtrahat cū aliquo ꝛ obliget oia bona sua nō cadit a feudo. ꝙ ī tali obligatiōe generali nō venit feudū. c. in generali. §. si de feu. fue. cōtro. ꝛ facit. l. codicillis. §. instituta ff de leg. ii. ꝛ qd ibi no. Bar. Sed si spāliter obligat feudū ꝛ p̄cedit ad actū faci. puta ad traditionē priuatur. feudo. secus si stat in finib' verbi sm Bal. hic ꝛ l. c. i. §. aut si libellario. §. q mo. feu. amit. Ego dubitarē ꝙ imo hoc casu cadat a iure feudi p tex. nisi ibi vel pignorare. qm̄ p solum consensū obligationis feudi vel alterius rei cōstituitur ius i re ꝛ agit ꝑ ypothecaria. l. si tibi. §. de pignore ꝛ ibi no. ff de pac. ꝛ no. i. l. i. ff. de pign. ꝛ no. in l. i. ff. de pigno. act. lz secus sit in alienatiōe. puta venditōe ī qua nō causat̄ ius in re nisi secuta traditiōe. d. l. traditiōib'. Sz posset rn̄deri: ꝙ cū tex. hic reat̄ ꝓbo pignorare ꝛ pignus in cas a pugno. i. traditiōe vt no. l. §. nā sermona a ꝑhetu. de actu. ꝙ iste tex. nō hz locū ī simplici obligatiōe pignoris vel ypothece sz tm̄ secuta traditioe vt. j. dicā. fac qd no. Bald. i. c. i. §. aut si libellario. §. q. mo. feu. amit. Ang. in l. i. de magnis. ff. de legib'. ꝛ qd no. Bar. i. l. in quoꝝ. ff. de pignor. Bal. hic ꝛ in l. iii. C. vt in pos. leg. a simili p illū tex. hz alius sensum dicens ꝙ p ypothecā feudi nō transfert̄ ius reale nisi secuta traditione. nā ī feudis nullū ius reale transfert̄ nisi secuta inuestitura. c. i. §. qd sit inuesti. iō n̄ mirū si p solā hypothecā feudi nō secuta traditiōe nō cadit vasallus verū est ꝙ ipsa obligatio pignoris ē nulla ēt si nō tradat. ꝙ textus nr̄ apponit ꝓhibitionē expssē ita Bar. in d. l. qui hēat. ff. de lega. iij. ī prin. Si tn̄ daret ipsi dño pignori ꝛ traditio īpleta esset nō caderet a feudo. ꝙ tacite videt̄ dñs cōsentire ita Bal. hic p ea q̄ habenē i. ca. d feudis. facit ꝙ scribitur p doc. in l. bonorū. C. quādmnt. i cle. ij. de reb' eccle. n̄ alie. dixi. §. d capi. cora. §. p̄terea ꝛ. §. q̄ fuit pri. ca. bñ. am. §. fi. facit. l. obligatiōe generali. ff. de pigno. ꝛ de hoc etiā dixi. §. q. mo. feu. amit. §. aut si libellario ꝛ latissime. §. de alie. feud. c. i. vbi glos. visa ē tenere contra. de quo vide p Bal. in l. ij. C. de cōia de le. Si āt hēret plures dñs reqritur oium cōsensus. iō n̄ sufficeret pignorare vni dñorū si alij nō cōsentirēt ita vr̄ hic residere Bald. l. fi. cōia p̄edio. ꝛ secus sm Bald. ꝙ ille vr̄ hre aīum non vendēdi qui plus accepit sup pignore q̄ vz pignus vt. ff. de le. iii. l. qui habebat in pri. ibi Bar. ita lz Bal. i. d. §. aut si libellario ¶ Note. ꝙ tractus tpis nō firmat īpossibilia de iure vt in hoc tex. in fi. ꝛ in concor. q̄ allegant̄ in gl. pe. hic posita qr aliqua iura in ꝯrium allegauit remittēdo se p solutione de bunis brocardi ad libellū deputatis ꝑy. vnde tu dic melius ꝛ latius p Dy. in c. nō firmat̄ d reg. iur. in. vi. ꝛ p glo. in l. per fundū. ff. de serui. vrba. ꝑdio. ꝛ ibi per doc. ꝛ qd dixi. §. si de feu. fue. cōtro. c. naturales ī nobili. ¶ No. ꝙ solus bone fidei emptor ꝛ repetit p̄ciū a vasallo vendēte cū feudū sit reuersū ad dñz. n̄ āt male fidei emptor qd pz ex hoc tex. ꝙ cōcedit repetitionē bone fidei emptori. ꝙ ꝓhibuisse vr̄ ipsi male fidei emptori. l. cū ꝑtor. ff. de iudicijs. Itē ꝙ iputet sibi emptor male fidei cū scienter emerit rē alienā ꝛ ꝓhibita vendi. l. si fundū C. de euic. ꝛ hoc etiā volunt glo. fi. hic posita in fin prin. Sed c. n. debuit istā ꝓhibitionē. l. leges. C. d legibus facit qd dixi supra p quos fiat inuesti. §. i. ¶ Quero cū glo. i. an dñs possit pignori obligare sua auctoritate ꝓprietatē quā hz in feudo absq; voluntate vasa glo. arguit ad partes vsq; ad fi. ꝛ nō determinat vide Ja. de bel. q in distinctē lz ꝙ possit cū non reperiatur ꝓhibitū per. l. ij. C. de vsufru. ꝛ. ff. de pigno. act. l. tutor. in fi. q̄ hic allegantur in glos. hoc idē lz Andr. de iser. dicens quod cū hoc non reperitur cautū iure feudali videtur esse relictuz dispositioni iuris cōis vt in. c. i. §. de feu. cogni. sed de iure cōi satis cautum ē per. d. l. ij. C. de vsufru. Nec ob. ꝙ non videat̄ paritas isto casu inter dominum ꝛ vas. contra regulā positā supra de for. fide. ami. ꝙ ēt est dare alios casus in quibus non seruat̄ inter eos paritas per doc. i. c. dños. §. si de feu. fue. cōtro. ꝛ ē rō vt puta ꝙ sm ꝯsuetudinē antiquā poterat tā dñs q̄ vasallus pignorare ius suū vt colligit̄ qualiter olim feu. alie. po. ꝛ in hoc erāt pares sed iperator hoc correxit solū in vasallo ꝙ in dño remanet dispositio antiqua. l. ꝑcipimus. C. de appel. ꝛ sic redacti sunt in hoc ad disparitatē facit qd no. §. n. pr. §. pe. ꝛ hanc pte secutus ē Jo. an. i addi. Spe. in ti. de feu. §. qm̄ ꝓ. tertio q̄rit̄. Et d. Bal. hic ꝙ non reperit̄ ꝓhibitū in dño sicut ī vasallo. ergo vr̄ permissū. ff. et qbus cau. ma. l. nec nō. §. quod l eis. Limitat hanc opi. Alua. nisi ipse dñs pignoraret ius suū p tāto p̄cio ꝙ nō esset spes qd reluerer. ꝙ tunc esset idē qd in alienatione p. l. qui habebat in prin. ff. d leg. iii. ꝛ facit q. §. dixi. ¶ Quero subsequenter cū glo. qd si vasal. qui nō hz descendentes vel agnatos aliquos i suo testa. disposuit d re feudali ipsius feudū legādo p̄orsus extraneo vel cōstituēdo heredē extraneū an dñs teneat̄ inuestire talē heredē ꝛ cōclusio ē ꝙ nō feudatarius. n. de feudo ī testa. disponere nō pt. c. i. §. de succes. feu. Sed attende ꝙ ista glo. ꝑsupponit ī hac qd ne ꝙ iste vas. nō habebat descendentes vel agnatos ergo īfert a ꝯrio sensu ꝙ si habuisset ꝙ tūc tale feudū n ō reuerteret̄ sed trāsiret ad eos ꝛ vt seq. Bal. qd p̄cedere posset in feudo antiquo vt no. glo. §. d succe. feu. §. hoc quoq; et dixi. §. q̄ fuit pri. cā bene. amit. §. fi. sed in feudo nouo non

est dubium q agnati nō succedāt vt. ꝫ. de benef. fra. c. c.
verū antē filius excludatur qn pater suus legauit feudū suū
nouū extraneo τ ista est maior dubitatio. τ sm hanc glo. q
indistincte loquitur dicendū est q nō sed in ꝯtrariū facit tex. in
d. §. fi. τ ꝫ. d vas. q cōtra cōsti. lotha. c. i. queritur cogita sup
hoc. ꝫ tn vide qd dixi i. §. fi. ꝫ. que fuit pri. cā bene. amit.
in conclusionibus p que potes soluere qōnem. ¶ Quero
cū dicta glo. an vas. possit absqꝫ volūtate dñi ius suū feu-
dale dare alteri i emphitheosiꝫ ppetuā. τ videt q nō qꝛ ē
alienatio vt in antē. de non alienā. §. aliena. τ volunt glos.
vsqꝫ ad fi. que bene loquitur qñ hoc vr satis expressū p istū
tex. τ addit Bal. hoc esse verū ēt si fuisset appositū pactuꝫ
vt ex tali cōtractu n trāsiret vtile dominiū qꝛ vr esse factū
in fraudē legis p ea que dixit Dy. in. l. codicillis. §. institu
to. ff. de leg. ij. fac. j. §. se. Et de hac qōne plene p Jaco.
ardiꝫ. in suma. i ti. qui. mo. fe. amit. sub rubricella an em
phiteosis vel libelli ꝯctus phibeat. τ dixi. ꝫ. quid iuris sit
si post alie. feu. τc. c. i. §. i. τ ꝫ Kardi. in. c. ij. extra de feu-
dis. fac. Spe. in ti. de locato. §. fi. ver. xxiv. τ se. ¶ Que
ro cū glo. iij. qd si dñs dedit licentiā vasallo vt possit ven-
dere feudū ticio amico suo an ex dicta licentia possit vēde
re alteri. τ dicit glo. q nō. p. l. si rē. §. fi illud. ff. qui. mo. pi
gnus vel ypothe. So. τ bene τ notabiliter loquitur. τ est rō
qꝛ fines mādati sunt custodiendi. l. diligenter. ff. manda-
ti. Item qꝛ potest interesse dñi ne vēdat alteri q̄ deo ami
co vel alio. C. d. iure emphi. l. fi. §. i. ff. de act. ēp. l. si sterili-
lis. §. si tibi. Itē qꝛ cū esset cōcessuꝫ vt vendat vni vr phi
beri ne vēdat alteri. l. cū ptor. ff. d iudicijs τ de lega. i. l. si
quis testa. ꝫ And. Tucius ergo ē sm ipsum ipetrare licē
tiā simpliciter vendendi nō limitādo se ad aliquam perso
nam quia tunc potest vendere quibuscunqꝫ ar. C. de bōis
vacan. l. si qs. facit qꝛ nulla iniuria fit dño postquā cōsen
sit vt i. c. i. extra de feudis qd itelligas verꝫ dūmodo nō vē
dat inimico dñi vel probibite persone ar. l. fi. C. de pactis
inter emp. τ ven. τ vr sentire Bal. de qua qōne per ipsuꝫ
in. l. ij. C. de edil. actio. Quero cum glo. fi. in ver. imo nec
venditor τc. an vasallus vendens feudū male fidei ēptori
possit retinere preciuꝫ postq̄ dictus emptor illud repetē
re nō potest vt dixi. ꝫ. in vltimo notabili. τ respondet q si
sed applicabitur fisco per. l. lucius. ff. d iure fisci. τ hoc vo
lunt glo. vsqꝫ ad ver. nec puto que bene loquitur sm. Ja. de
bel. τ And. d iser. facit qd no. in. l. dispensatorē. ff. de solu.
Sꝫ Bal. arguit in ꝯtrium per no. in. l. si procuratori falso
ff. de cōdi. indebi. facit. l. fi. C. de funde. limi. li. xi. quasi vi
deatur emptori de iusse. Tamen in ꝯtrium tenent hic Alua.
τ alij qꝛ facit vasallus ꝯ phibitionē legis vendendo τ fa-
cit. que videmus. ꝫ. que fuit pri. cā bene. amit. in fi. τ. ꝫ. de
phi. feu. alie. per lotha. l. i. in fi. τ tex. in. §. callidis. ꝫ. eo. τ
dicit hic And. q fiscus petat qm ē factus male acquisitorꝫ
ff. de iure fisci. l. lucius. ¶ Quero subsequenter cū d. glo.
qd si emptor male fidei expresse stipulatus est de euictiōe.
an possit repetere preciuꝫ. τ respondet q non ad hoc vt
aliquam penam patiatur ex suo delicto scienter comisso.
nec ob. l. si fundum. C. de euic. quia loquitur de re aliena.
in qua non est probibitio alienationis que de sui natura ē
alienabilis. ff. de contrahen. empt. l. rem alienam. hic ve
ro loquimur d re expresse probibita alienari in qua ēptor
male fidei plus peccauit. quod patet qꝛ etiā notarius scri-
bens talem contractū punitur in amissione manus vt hac
eadem. l. iij. §. scriba. τ hoc volunt ista glo. τ eam sequitur
doc. τ pōt ēt assignari alia rō sm Bal. qꝛ ista stipulatio d
euictione est accessoria. vnde si pncipale est legem. ergo
et ipsa stipulatio. l. non dubium. C. de legibus. ꝫ tn gl. ac
cur. in pluribus locis teneat contrariū. vꝫ in. l. quēadmo
dū. C. de agri. τ censi. li. xi. in. l. fi. C. de fun. rei public. eo.
li. Sed de hoc vide per doc. in. l. si fundum. C. de euict. τ
in. l. fi. in fi. C. de iurg. ¶ Quero subsequenter cum. d. gl.
quid si emi bona fide feudū a vasallo. τ cōueni cū vasallo
specialiter vt non agam de euictione. an tunc potero repe
tere preciuꝫ. τ respondet q sic p. l. exceptio i fi. ff. de act.
emp. τ hoc vult ista glos. vsqꝫ ad versi. sed nunqd τc. Tu
vero de hac questiōe dic latius per glo. τ doc. in. l. si fami
lie. C. famil. hercis. ¶ Quero cum dicta glo. quid si bo
ne fidei emptor non vult repetere preciuꝫ. sed vult agere
ad interesse. nunquid potest. τ respondet q sic per. l. emp.
act. C. de euic. τ ad hoc intentabit actionē. ex eo cōtractu
vt. ff. de act. emp. l. as qui ptia τ de cōtrahē. emp. l. sed cel
sus. §. i. Nec ob. q cōtractus sit nullus. quia hoc est verū
quo ad effectum alienatiōis. Sed quantū ad preiudiciuꝫ
ipsius vendentis censetur aliquis vt ipsi bone fidei emptori
nascatur actio psonalis ex empto cōtra ipsum vēditorem vt
probatur indictis iuribus. facit qd no. in. l. fi. in fi. C. cōia de
leg. τ p hoc habes expeditam glo. que bene loquitur. τ eam
sequuntur doc. Et pro determinatione glo. adduco. c. si feu
dum. ꝫ. si de feu. fue. contro. ¶ Oppo. ab extra q imo
valeat alienatio facta per vasallum ēt non consentiente
dño. c. i. ꝫ. de alie. feu. pa. So. fallit in isto casu qñ aliena
tur inter primos agnatos ad quos est reuersurum. qꝛ non
est ppie alienatio. sed potius refutatio de quo dic vt ibi
latius examinaui. ¶ Oppo. de. c. i. ꝫ. de feu non haben.
ppri. na. feu. vbi vasallus pōt alienare sine voluntate do-
mini. So. hoc ideo ibi statuitur qꝛ ab initio fuit concessum
cum eo pacto vt possit alienare de quo dic vt ibi dixi. op-
po. de. c. i. ꝫ. de contro. inter do. τ empto. in. c. si vasallus
ꝫ. si de feu. fue contro. So. vt. ibi dixi τ maxime in. d. c. i.
in. i. notabili. ¶ Oppo. de. c. i. post prin. ꝫ. qualiter olim
feu. alie. pos. vbi patet q vasallus potest ignorante domi-
no feudum alteri infeudare So. fatendo contrarium. de
qua materia dic plene vt no. glo. ꝫ. de capi. cor. a. §. porte-
re a vbi videas. ¶ Quero ab extra an vasallus pignorā
do ius suum feudale domino suo cadat in penam hic sta-
tutam. respondeo q non sm Bal. qꝛ iam adest consensus
ipsius domini vt in. c. i. extra de feudis Sed an tunc do-
minus lucrabitur fructus vel eo computabit in sortem. dic
q lucrabitur vt in. c. conquestus extra de vsuris τ dixi in. c.
i. ꝫ. de feu. da. in vicem leg. comisso ¶ Quero si sint plu-
res domini τ pignorauit vni sine voluntate aliorꝫ. an pos-
sit. τ dicit idem Bal. distinguendum aut factum est indi
uiduum aut diuiduum primo casu videtur q possit. scdo nō
p parte aliorum dominorꝫ ar. ff. de leg. ij. l. cum filius in
prin. ff. de leg. iij. l. pater. §. quindecim. qñ autem itelliga-
tur diuiduum vide qd no. ꝫ. de fratri. de no. bene in vesti.
c. i. ¶ Quero an vasallus possit concedere vsumfructum
in re feudali vꝫ constituendo alium vsufructuariuꝫ dic-
q non sm And. de iser. ff. de vsufru. l. arboribus. §. fi. Sꝫ
bene posset vendere fructus totius tpis quanto apud euꝫ
est remansura res feudalis. qꝛ probibitus vendere non p
hibetur de fructibus disponere. ff. de lega. ij. l. codicillis
§. instituto. τ de lega. iij. l. pater. in prin. Si autem vende
ret fructus ad tps τ interim moriatur ita q feudum transe
at ad dñm vel ad alium tunc obligatio euanescit. l. lex. ve
ctigali. ff. d. pigno diuidentur tn ipsi fructus sm formam
hic traditam de. l. cora. §. pe. Et inde etiam ad predicta
que dixi in. §. ante si libellario. ꝫ. qui. mo. feud. amit. τ me-
lius que dixi in. c. i. §. inde queri potest. ꝫ. de alie. feu. de
quo ēt per Jac. ardiꝫ. in ti. qui. mo. feud. amit. sub rubri.
an possit vendere fructus. cum rubricella se. τ in Specu.
de pigno. §. i. versi. quid de decimis. ¶ Quero an vasal-
lus qui habet licentiam infeudandi feudum possit ex vir
tute eiusdem licentie vendere partem. τ dicit And. d iser.
q sic de equitate. l. siquis cum totum. ff. de exce. rei iudi-
ca. τ de verbo. signifi. l. si pupillus. §. i. idem dicit si con
cessa est licentia vero videtur ēt concessa filie. ff. de pro
bati. l. si pactū in fi. idem dicit ipse q virtute dicte con
cessionis possit pignori obligare. lege. ij. C. de patribus
qui fil. distr. ac. τ qꝛ leuius fuisset concedere licentiam pi-
gnoris ar. l. ij. τ l. pscriptione. C. si ꝯ ius vel vtili pub. fa-
ct. ff. de seruis export. l. cum pacto. ff. de re. iur. l. nō vꝫ.
rigor tamen qui solet obseruari in contractibus maximꝫ
cōtrariatur pdictis ita qꝛ nō recedimus a significatiōe ver

bonis.l.i.de exercito.z.l.non aliter de leg.iij. Ité qr vter q casus ē prohibitus et hic merito si ɔcedit in vno vr re manere phibitio i alio p.l.cū ptor ō iudicijs. Sz nunqd si dns pmisit vendere possit obligare pignori feudum. ego putarē q sic qr q̄uis aliud sit vēdere aliud pignorare. tn̄ cōcesso id q ē plus cōcedit id q ē minus .l. seruitutes. §. mileciā.ff. de seruitu. z.l.cū pacto.ff. de seruis expor. z pbatur et p glo.i casu odioso in.l.ii.C. de pri.q fil. distra. ¶ Nō fm And.hic quod sufficit cōsensus expressus siue tacitus. ¶ Quero quid si infeudaui tibi feudū z tu ō hoc feudo ifeudas alteri puta ticio z iste tici⁹ vult vēdere. an i hac vēditiōe exigaē volūtas mei prioris dni an volūtas tua z Ja. ar.dizo.qui format istā qōnez in ti.qbus mo.feu. amit.sub rubricella an sufficiat cōsensus iunioris dni.dic qd dz interuēire cōsensus prioris dni siue antiquioris.nō aūt prinioris nisi ille antiqor eēt absēs qr voluntas pri moris sufficeret.z hoc pbat per.§.z si clientulus.ā. ō alie. feu.z ō pbi.alie.feu.p Loth.l.i.z ō fe.n. sine cul.nō amit. c.similes. z de lege cora.§ similiter. z ar.ff.rē ratā ha.l. si sine. §.fi.nisi primus vasallus eēt principis qr tunc scdi dus vasallus non dz denunciare principi sz suo dno vt p batur hic z ar.l.i.C.qui pro sua iurisdictio.z hanc pcōni.s. qd requirat ɔsensus prioris dni tz simpliciter Jo. de bla. p.§.illud.i.eo.vbi videas.z Azo.in sūma de iure emph. z Bal.i s.d.§.illud z qd ibi dixi z Kar.di.in.c.potuit ex ō locato.i emphiteosi facit gl. coiter approbata i.l.fi. i ver bo alius.C.de iure emphi. ¶ Quero an et licētia data p dnm vasallo de vēdēdo induceat piudiciū dno s iurib⁹ su is z vasallagijs que hz in dicto feudo z dicit idez And. q nō qr fuit solum cogitatū de vēditione iuris vtilis ipsius vasalli vnde nō debemus extēdere ad iura domini.arg. extra.ō psumpt.c.affert z qd no.ij.q.vi.§.hoc quippe vñ ergo et sine aliqua reseruatione remanet saluū ius ipsius dni.ff de nego.gestis.l.si pupillus.§.i.z.l.testamēta.C.de testa.l.fi. de iure emphi.de qua qōne vide latius p Ja. ar dizo.in ti.quibus mo.feu.amit.sub rubricella an.ēptor q eni.z de volūtate dni. ¶ Quero an consensus z licētia do mini sufficiat siue pcedat alienatio.siue sequaē dic q sic fz And. de iser.p.l.i.ff de iudicijs.z cōia pdic.l.fi. z ē rō qr. tollitur impedimentū pp qd nō valebat alienatio vñ cessat effectus impedimēti.l.vbi lex.ff. de vsucapio. Itē qr agebaē solū de piudicio cōsentiētis ergo sufficit licētia pcede re vel sequi.C. de emācipa.lib.l.iubemus. ff. ō aqua plu. arcen.l.in cōcedēdo. secus si ageret de piudicio alterius vt extra de fide istru.c.inter dilectos qr dz hoc fieri sine alterius piudicio.l.nec auus.C. de emancipa.libe.z in au ctoritate pstanda dicēdū ē qd dz adhiberi in ipso ɔctu.ff. de aucto.tuto.l.obligari.ō acqui.here.l. siquis mihi bōa §.iussum eū si.cano.post Jnno.i.c.cū cōsuetudinis de cō sue.in.c.cū vos de his que fiunt a pla. Sed an vicarius. vel locū tenens regis possit absente rege cōsensum presta re z vēditiones ɔfirmare sicut rex. Ista qo non est dubia si locūtenēs habeat spāle mādatū ad hoc qr tūc posset. Itē si ad certa limitato esset vicarius inter que hoc non esset neqz simile nō vr dubium qr tūc non posset.l. si pcu rator ad vnā spēm.C. de pcura. Sz dubiū pcedit si sim pliciter facit vnum vicariū vel fecit vicarium ad oia.nā tunc. An. hic videtur ɔcludere q possit ar.l. siquis p eo. §.nūmos.ff. de fideiuss nisi ex circūstancijs aliter consta ret de mēte.l.semp.ff de regu.iur.z.l.si seruus plurium §.fi.ff. de lega.i.vide que nō. Bar.in simili in.l. prohibe re. §.plane.ff.qd vi aut clam.z dixi. s.in.c.i.in prin. qui. feu.da.pos. Sed quid si dedit liberam ptātem vicario in ter dicit tn̄ ei q non alienet an possit tunc pstare cōsēsū z An. hic videtur tenere q sic qr aliud ē vendere.aliud ē consentire venditioni.l.aliud.ff. de regu. iur. Jtem quia debuit declarare loquelam.item qr non debuit decipere subditos arg.l.i.C. de his qui veni.eta impetra. Jn con tra.faciunt que nō Bart.in.l. phiberi.§.plane.ff.qd vi aut clā.z Bal.i.c.i.ā.qui.feu.da.pos. ¶ Quero quid si

vasallus vendat saluo iure suo z filiorū z agnatorum z pro cedit ad traditionē.an dicta verba aliqd releuēt z Bal.i §.fi.ā.q fuit pri.cā bene.amit.dicit q non p dictū text.qr cū non sit denūciatū dno vr p ɔns dominū contemnere. Itē qr in piudicialibus non iuuat ptestatio vt l.c.cū olim de cēsibus. verū si adiceret ista verba nec aliter nec alio mō facio nō pderet feudū maxime nō.in simili in.l.siquidez. C. de excep.z.ff.famil.her.l.idem labeo.§.i. z de manu mis. testa.l.locuples z ad pdicta vide Bal.i.l.i. C.ō his qui pe.nomi. Lar.in.c.ij.extra de feudis. ¶ Quero qd si vasallus vendat z transferat sub cōditione si pōt hoc fa cere de iure sine amissiōe iuris z pcul an isto mō incurrat picculā huī⁹.l.z dicit Ja.ar diz.q nō quē sequit Alua.hic ar.ff de acq.pos.l.si rei vacuaz post pri.z.l.q absenti.§. ii.ff.ō vi z vi arma.l.cū fundus. C.cōia de lega.l.fi.§.fin aūt.qd ē verū fm Bal.nisi qn̄ captio dni posset interuēire p corporalē traditionē puta castri qd vix posset dns recu pare qr dolus ē in traditiōe q dz purgari p amissionē feu di.l.elegāter i pri.ff.ō dolo z ita dicit se cōsuluisse pōt l.§. hoc quoqz supra de succes.feu.idem si domino placuerit ar.ff de manumis.testa.l.siquis locuples in fi.z.ff. qui z a quibus l.v.in princi.z ita determinat predictus. Jac.in sūma in ti.qui.mo.feu.amit. sub rubricella si vendat sub cōditiōe z c.idē sensit Bal.i.§ hoc quoqz.ā. ō succ.feu. per d.l.siquis locuples Alberi.in.l.fi.C. de iure emphi. Idē si dicaē vēdo tibi si dns nō ɔtradixerit vel non reuo cauerit.Bar.i.d.l.siquis locuples. ¶ An feudum possit dari i solutū dicite q nō qr sapit alienationē nisi fiat ex cā necessaria puta p sētā superioris p ea que nō. Bart.z alu i l.si finita.§.si de vectiga.ff. de dā.infecto.ita Aluaro.hic Bal.i.l.fi.C. de execu.rei iudica. Spec.in ti. de primo z secundo decreto.§.restat ver.z idē de vasallo. Jac.ō ar dizo i sūma i rub.an pign⁹ iudiciale ar.l.cū postulassēt.ff. de dam.infec.l.cū putarē z.l.alienatiōes.ff.famil. her.l. fi.ff.et qui.cau.in pos.ea.l.senatus in pri.ff. de lega.i.feu dū enī in solutū dari neqz obligari non pōt lz fructuū co moditas sic Bal.in.c.i.ā.an agna.vel filius. et p necessi tatib⁹ z debitis Bal.i.c.i. qualiter olim feu.alie.po.i.c. i.§.aut si libellario.ā.qui.mo.feud.amit.dicit late i.c.i.§. quid ergo.ā. de inuesti.d re.alie.fac.z ita dicit hic Bal.i emphiteosi p.l.si finita.§.siqua.ff. de da.infec.l.i. C.ō cō ducto z pcu.do.augus.li.fi. Alberi.in.l.fi.C. de iure em phi.in.l.i.C.cōia vtriusqz iudicii.tn̄ q et datio in solutū ipsius feudi.nō valeat tn̄ vasallus nō pdat feudū. qr non cessit cū iudiciū reddat in inuitū vt.ff. de verb.ob.l. inter stipulantē.§.sacram. Idē puto si coactus a iudice vendi dit.nisi interuenerit fictio compulsionis. dicit enim Arc. q qui simulat metū intelligit consentire.xvij.di.c q̄ ter rogasti z facit qd not. per eundem Archi. xij.dis.§.nūc aūt. ¶ Quero cū Bal.an vasallo possit feudū cum alio diuidere.z vr q nō qr diuisio ē alienatio que nō pōt fieri dno non cōsentiente. vel distigue aut vasallus puocat aut puocatur.pmo casu non posset.scdo sic ar. C.cōi diui.l.fi. z.ff. ō condi.furti.l.z ideo.in dic qsita qū non est dubia i ter cōuasallos eiusdem dni q. possunt inter se diuidere tex.est.ā.qui.mo.feu.amit.§.item si duo fuerunt fratres z.ā.si de feu.fue.cōtro.c.omnes filii.z.i.eod.titu.§.pre terea marchia.facit qd no.Bar.in.l.cū pater.§.libertis ff. de lega.ij. Ang.in.l.cū hi.§.si vni.ff de transac. Spe. in ti. de feu.§.ij.ver.xxx. Bal.i.l.cōi diuidūdo in pri.ff. cōi diuidū.in.l.in familie.C.famil.herc.i.l.si plures.C. de condi.inser.in.l.voluntas.C.de fideicōmis. Alberi.i l.i.C.cōia vtriusqz iudi. Federi.consilio.cccvij. incipit factum tale duo fratres Bar.z Jmo.in.l. qui rome.§. duo fratres.ff. de verbo.obli. Bal.i.c.duo delegatorū de offi.delega. Jmo.z Panor.i.c.prudentiā in prin.de offi.delega. Bar.i.l.inter tutores.ff. de administra. tu.z Bar.i ɔsilio qd incipit ex themate pdicto. in quib⁹ locis concludiē q emphiteote z vasalli pnt inter se alienare si cut z diuidere. Bar.i.l.si domus.§.fi.ff. de leg.i. Bar.

l.i.C. de pos. lucra. describ. li. x. per illum tex. Ange. i. d.
l. si domus. §. fi. Salice. in. l. si. l. vii. col. C. de iure ephi. i. l.
ea lege. C. de cōdi. ob cau. Ral. in ti. de locato consilio. x.
Pau. de castro in. d. §. duo frēs et in. d. §. si vnī ibi Bar.
tū in hoc de alienatiōe ptes in cōsortez Bal. tz contra in
d. l. voluntas et in. l. dudū C. de iben. empt. pamū phat l
c. i. ē. de alie. feu. pr. l. in feudo p̄mo. ergo in nouo et sicut in
emphiteosi nō hēret locū q inter se possint alienare lz di-
uidere et cuilibet suas portiōes assignare possit. q tūc non
p̄iudicat dn̄o per diuisionē cū dn̄o quilibet cēt dn̄o obli-
gatus p portione sua. l. i. C. si certū peta. l. pro heredita-
rijs. C. de her. act. Sz tunc illa qō ē dubia qñ vnus ē p p
te vasallus vnius dn̄i et p alia pte ē vasallus alterius dn̄i
vel qñ vnꝰ hz ponamus medietatē vnius castri iure pro-
prio alius hz a fratre illius in feudū videt tñ posse dici q
cū diuisio surgat ex ipsa cōione q ex psona dn̄i nascitur. et
iste status implicitus ē ipsi cōiom q vasallus possit ad di-
uisionē nō solū puocari. sed et puocare ar. ff. de fideicom
mis. liber. l. cū fidei et ff. si ex noxa. cā aga. l. fi. in rōne sui et
ff. de actio. empti. l. iulianus. §. idē celsus et quod no. C. fa
mil. here. l. familie per Accur. hoc tz Ja. de ardizo. in su
ma sua sub rubricella an diuisio sit phibita. ¶ Quero an
consuetudo que disponit qd vir lucret tertiā ptē bonorū
vxoris hēat locū in feudis respōdeo nō vt no. ē. de success.
de re. alie. fac. §. vlti. in glo. de hac quarta et in alia glo. de
hac tertia. ¶ Quero pōt dn̄s concessit vasallo licentiam
vendēdi cuilibet amico. quero an poterit vēdere inimico.
rñdet glo. hic nobiliter. et dicit q nō pro glo. fac. C. d pac.
inter emp. et vendi. l. fi. Tu dic q aut est inimicus dn̄i et ve
rum dicit gl. aut inimicus vasalli. et tūc pōt. q et vendēdo
videt eum prius recōciliasse sibi. deinde et vēdidisse vt. ff.
mā. l. creditor. §. i. ¶ Quero post Bal. vtrū pr possit as-
signare feudū vni filiorū. In filio emācipato nō pōt bal.
in. l. i. C. p quas pso. nob. acq. sz in filius ī ptāte ē maior du
bitatio. et bal. rñdet q qdam dixerūt sic. sic pr sua pbitate
acquisiuit feudū. secus si acquisiuerūt illud āncessores pa
tris. ff. de iure patro. l. dui frēs. et ff. de assig. lib. l. liberi
patroni. alij vt refert idē bal. dicūt qō benemerito pōt assi
gnare. ar. ff. si qd ī frau. pa. l. vnus. C. de testa. mili. l. si ra
tiuus. cōcludit ipse Bal. q nō nisi de fratrū volūtate vel
ratificatione. q lex feudorū dictat q ad oēs filios equali-
ter ptineat vt. ē. qui. feu. da. pos. §. sz cū hoc. et legit et not.
ē. de succes. feu. c. i. et in. l. liberti. C. de opis liber. ibi Cy.
et in. l. idē videndū. §. fi. ff. de peti. heredi. Et ideo nec in te-
stamēto pōt hoc facere nisi filii approbent testamētū patrē
tñ. ff. quibus modis pignus vel hypo. sol. l. sicut. §. vēdiro
nis nā qō ad oēs ptineat ē inductū fauore filiorꝫ et si fit cō-
tra nō vz. tñ nō reuertit ad dn̄m q nō ē hoc statutū fauo-
re dn̄i ar. C. de lega. l. fi. et l. volo. ff. de litigio. et hāc partez
vr potius āplecti Spe. in ti. de locato. §. nunc aliqua ver.
xxviij. Bar. i consi. lx. incipit qui ista. Bar. in. l. vi iurisiu
rādi. §. si liberi. ff. de opis liber. Bar. in cōsi. incipiēte ex
themate Bal. ibi Ang. d. l. idē videndū. §. nūc videamꝰ.
ff. de petit. heredi. Bal. i. l. liberti liberte q. ē. allegata i
viij. col. in. l. apud iulia. §. si quis aliem. ff. de lega. i. Fe-
deri. cō. ccxxxij. incipit factū tale est duo frēs Ang. cōsi.
clxxi. nisi alius filius daret prez recōpensaz vt dicit etiam
Bar. l. o. consilio et d. §. liberi. Pe. de ancha. consilio.
ccxxvij. qō incipit i themate p̄supposito Lud. in. l. i. C. qui
nō peten. par. in. vij. q. Sali. in. l. fi. in. v. col. C. de iure em
phi. et lz dicat q p q̄dam donationē cā mortis sine mor-
tis cā captionē filij her bona capiūt vt no. Bar. in. l. si in
hi et ticio. ff. de ver. ob. verū est cā mortis capiūt sed nō a
patre sz a dn̄o. qui illa cōcessit ita Bar. l. l. mortis cā. ff. d
dona. cā mortis. ergo pr illa auferre non pōt filiis vel al-
teri eorū. Preterea facit rō. nā et hac stipulatiōe vel re-
ceptione p se et filiis i feudum vel emphiteosim q̄sita ē vi-
lis actio filiis ad hēnda ista verū ē suspensa in casum mor
tis pris per ea q̄ no. Bar. in. l. quodcūq. §. si qs ita et l.
qō dicit. ff. de ver. ob. ergo cū ius istud sine facto suo no-
bis auferri nō posset. l. ius nr̄m. ff. de reg. iu. maxime cuz
non pueniat simpliciter a patre sz et a cōcedente vt dixi p
dictuz Bar. i. d. l. mortis cā nō poterit pr ī hoc aliem et
filius p̄iudicare et p hec ar rūderi potest ad fundamēta q
infra p contraria parte adducam q nec est simplex dō-
tio pris in filios nec cā mortis. nec ius simpliciter a parte
quesitum ideo p eū nō pōt reuocari vt cōcludūt argumen
ta ꝯria. Ista enī cōcessio emanat a dn̄o principaliter et cuz
eo res gesta ē et eius factū attendit plus quā pris recipiē
tis et stipulantis. Si aūt esset emphiteosis quesita ex re pa
tris vel feudū ex re pris quesitū tūc posset pr disponere d
illis in testamēto vni plegādo. Bal. l. l. i. C. p quas pson.
nobis acqu. vel et si filios heredes istituisset et ipsi here-
ditatē acceptassent nā tūc non possunt testamētū pris ip
gnare et eius relicto stare tenentur ponit An. in. c. i. §. hoc
quoq de succes. feu. vbi hoc tz et ita consuluit Lud. consi.
ccxv. incipit insa facti serie qd ista adducā vnde distingue.
pato aut feudū vel emphiteosis quesita sunt ex re pris vel
ex ipsis cōtemplatiōe pris. et tūc pōt disponere p ea q̄ vult
Bal. in. d. l. i. C. p quas pso. nob. acqui. faciūt. nō. in. l. si
absētis. C. si cer. pet. i. l. sz si plures. §. i arrogato. ff. d vul-
ga. et pupil. aut sūt quesita cōtēplatiōe filiorū. et tunc non
possit disponere. v. §. i arrogato. aut sumus i dubio. et tūc
lz videat quesitū contēplatione pris. vt nō. l. d. §. in arro-
gato tñ q ex ꝯcessione vr ēt habita cōsideratio filiorū sub
distinguite ex mēte And. de iser. et Bal. in. c. i. §. hec quo
q. ē. d succ. feu. aut feudū ē hereditariū vt qñ recipit p se
heredibus seu filiis heredibus iuxta dicta. ē. an agna. vꝉ
filius. c. i. Et tunc posset disponere pr vt de re heredita-
ria. Et ita doc. in locis preallega. concedūt bal. in. c. i. an
agna. vel filius. aut non est hereditarium vt q recepit p
se et filiis et liberis iuxta nō. per bar. in. l. si tibi. §. si pactus
ff. de pact. per bar. et alios in. d. l. Item videndū. §. fi. Et
tunc ius quod habet q finitur morte non pōt illud p suaz
dispositionem vltime voluntatis in aliuz transferre. c. nu
per de dona. inter vi. et vxo. bal. C. per quas personas. l. i.
l. si. facit. l. vxor patroni. de lega. et qō nō. Arch. de iure pa
tro. li. vi. nisi de volūtate filij vel dn̄i And. de iser. ē. de
alie. feu. pater. c. i. vbi cōcludit qō vasallus feudū nouū
cum consensu dn̄i pōt alienare in p̄iudicium filij de consen
su filiorū non ē dubium vt dicit hic bal. et posuit in. c. i. tuz
ē. si de feu. fue. contro. qō pōt alienari in eorū exclusionez
eadem rōne vz posse cum consensu dn̄i vel aliorū filiorū re
linquere vni ex filiis. Pau. de ca. in consi. clxi. quod inci
pit in xp̄i nōe. in causa quā magnificus i. uij. et v. col. vr con
sulere ꝯtrū q imo vni possit assignare p. l. ii. post prin. C.
de secū. nup. p. l. l. i. l. prin. ff. de assig. lib. l. vnū ex familia i
prin. ff. de lega. ii. l. filiusfamilias. §. pe. ff. vt lega. i. Spe.
in ti. d locato. §. nūc aliqua ꝟ. lxviij. arguit ēt pro hac p-
te bal. in auten. si quas ruinas. C. de sacrosan. eccle. in. v.
col. ad. c. i. d succes. feu. rñdet q loquit qñ vult disponere
de feudo relinquēdo extraneo. et sic ꝯcludit Pau. q vni
ex filiis pōt vasallus plegare feudū. Et hāc ptē tz Imo.
q possit et sic affirmatiuaz in emphiteosi in. c. potuit in fi.
charta d locato. Nā si sine stipio patris p filius suscipit dōa
tionez inter viuos et reuocari pōt p pr̄em. l. filie emus. C.
famil. here. aut ē donatio cā mortis. vt sentit bart. in. l. si
tribi et ticio. ff. d verbo. obli. glo. in. l. fi. l verbo accomo-
dauerit. C. d pac. bar. in. l. que dotis. ff. so. ma. et pōt reuo
cari. l. mortis cā don. et et l. qui mortis cā donatione. ff. d do
natio. cā mor. Itē ius facto meo tertio spe quesitum pōt a
me sibi auferri. Ita bar. l. l. iij. d ser. expor. bal. in. l. i. C. si
mācipiū ita fue. ali. ergo p patrez ius hoc sperate emphi
teosis vel feudi potest auferri filiis bar. i. l. qui rome. §. fla
uius. ff. de ꝟ. ob. et p hac pte cōsuluit Ludo. consi. xxv. i
cipit visa facti serie. q rem heredis pōt quis alteri legare
§. nō solū c̄ugio. istitu. d leg. Pe. d ancha. cōsilio. xxxvi.
incipit in xp̄i. casus talis est bal. in. l. i. C. per quas psonas
no. acqui. in. c. i. an agnatus vel filius. tñ ponunt drīaz in
ter emphiteosim et feudū. et hec opinio contraria saluari

pōt iuxta distinctionē p̄missaȝ. ¶ Quero an vasallus possit ꝑmutare feudū sine ↄsensu dñi. dic ꝙ non. p̄mo ꝑ istum tex. Nā sub verbo alienat. ꝑmutatio ↄtinet. ff. de lib. cā. l. rectissime ⁊ i auct. de nō alienā. §. alienat. C. de rerū ꝑmuta. l. i. ⁊ ideo Ja. i. d. c. sub ru. vasallus feudū ꝑmutare nō pōt. ⁊ in Spe. in ti. de feu. §. qm̄ ꝟ. xxiij. facit qd no. Bal. i auct. res q̄. C. cōia de leg. ¶ Quero post Bal. qd si vasallus locauit feudū suū ad centū annos. an videat̄ alienasse ita ꝙ incidat i penā. dicit Bal. ꝙ nō. sed tn̄ non tȝ locatō vt. Arch. i. c. abba. xii. q. ij facit qd no. ff. de leg. ij. l. codicillis §. statuto ⁊ hoc tȝ et Bal. ī. qm̄ mo. feu. va. pos. in prin. fac qd no. Bal. i. c. i. §. aut si libellario. ī. q. mo. feu. amit. vbi saluat gl. i duob⁹ casib⁹ i qb⁹ dic ꝙ ꝓhibit⁹ alienare nō ꝓhibet̄ locare ad lōgū tp̄s quoꝝ neutrū mihi placet primus casus ē in partiario colono p. l. si apes. §. itē cōstat. ff. de furtis. Sȝ negari nō pōt quin ex locatione ꝑpetua vel centū annoꝝ causet̄ ius in re. l. i. ⁊ ij. ff. si ager vectigal. vel emphi. pe. l. iubemus. C. de sun. patri. li. xi. c. q̄rela ne ꝑlati vices suas ibi ponet ⁊ .j. subiciam. Secūdus casus est qn̄ exp̄sse agitur ꝙ sint tot locatiōes quot anni. l. scire debemus. ff. de verbo. obliga. ⁊ facit qd no. Bal. in simili de pluribus rebus donatis. l. i. C. qū dies leg. ce. In ↄtrium mihi vr̄ stringere qd dicimus ꝙ si plura simul donent̄ quoꝝ valor simul excedit quingētos aureos ⁊ dicat̄ ꝙ tot sint dōnationes quot res. ⁊ sic capiēdo singulariter singulares res nō excederēt quingētos ⁊ nō regreret̄ insinuatio. tn̄ cōis opi. hȝ ꝙ regrat̄ insinuatio ne verba ⁊ sermo veritati ꝑualeāt ita Oldra. cōsi. celuȝ. incipit facti tale dña. S. adducit et. l. nihil. ff. de nauti. feno. fac tex. ⁊ ꝙ ibi cōiter doc. in. l. sancimus. §. siquis aūt ꝑ diuersa. C. de donat. l. l. quēadmodū. C. de agrico. ⁊ cēsi. li. xi. Spe. i ti. de dona. §. i. ver. quid si aliquis Jo. an. i addi. ad Spe. in ti. de instru. editio. §. porro ver. dona. Bal. in. l. illud. C. de sacrosan. eccle. Ang. ⁊ Paul. de cast. in d. l. scire debemus. ff. de ver. ob. Ang. in auct. de imensis donat. i iiij. col. Jmo. in. c. cū cōtingat i antepenul. charta. de iure iuran. facit qd no. Bar. i. l. acquilius regulus. ff. de do. ⁊ no. Bal. ⁊ Sali. in simili i. l. i. in. vij. colū. C. de inoff. do. donat. no. in. l. nomē. §. i. ff. de lega. iij. tertio casu saluat. d. glo. in. §. instituto qn̄ expresse actum esset in locatiōe ad longum tempus vt nihilominus vtile dñium non transeat ad conductorem. ita Bal ⁊ Jmo. in. l. si domus. §. fin. ff. de legatis. i. Sed Bal. hic sentit ↄtrium ꝙ imo in fraudem ista fieri videtur. ideo non teneat locatio qȝ preualet veritas fictioni. l. filio. ff. de libe. ⁊ posthu. facit tex. i. §. se. Primū tenuit Bal. in. c. que in ecclesiaꝝ in. vj. col. de cō sti. in. l. fi. C. de iure emphi. ⁊ Bald. in. c. querelā in fi. de electio. quicquid hic senserit. ⁊ in dubio vr̄ dicere Bald. qd alienās rē simpliciter vr̄ alienare comoditatē rei. ⁊ sic vr̄ tacite reseruare vtile dñium ita Bald. in. l. i. C. si pig. pignori. p. l. necessario. §. fi. ff. de pericu. ⁊ cōmo. rei vendi. tn̄ Bal. non sic loquitur sed loquitur i vsufru. cum sit tā quā ꝑsonale sberet persone imo in dubio alienando videtur alienare omne ius quod habet. d. l. si domus. §. fi. mal. i qui tabernas. §. finali. ff. de contrahenda emptio. Sed tu dic quod si videatur facta in fraudē ꝙ tunc induceret ꝑuatonē. vt supra qualiter olim feu. alie. po. §. donare ⁊ ibi dixi super tex. de quo in cle. prima in fi. de reb⁹ eccle. non alie. ⁊ Jo. an. in Spe. e. ti. sup rubri. ⁊ ibi Bal. Certe licet ita transeant doc. hic mihi videtur nec valet talis locatio ad cētū ānus nec excuset̄ vasallus a ꝑuatione nā tales locatiōes sapiūt alienationē glo. in cle. i. de rebus eccle. non alie. Cano. maxime Pano. i. c. nulli ⁊ in c. ad audiētiaȝ de rebus eccle. nō alie. ꝑ illū tex. Bal i au. et. hoc ius porrectū. C. de sacrosan. eccle. i au. ē. ei qui. C. de bo. aucto. iudi. pos. i rubrica. C. de iure emphi fac glo. in. l. fi. C. de pac. pigno. i. l. si constitit. §. quotiens. ff. solu. matri. vbi Lando. reprobat glo. in. d. §. statuto tex. aūt nō vult ꝙ ꝓhibitio que fit vasallo ne alienet ↄprehēdat oēm alienationē ergo et istā ↄprehēdet locationē ad lōgū tp̄s

q̄ alienationē sapit ⁊ facit tex. in. §. se. ⁊ ita vr̄ velle Jmo. i d. c. potuit in vj. charta de locato.

Callidis. Diuidit in duas ptes i p̄ia ꝓhibȝ fraudes fi ri circa alienationes feudoꝝ. In sa. statuit penā aduer. frau. sa ibi penā. Casus vas. frau. cōiens circa alienationē feu. pri. ipso feu. ⁊ ad dñm libere reuertit̄. ⁊ nōius scribēs instrumētū de alienatiōe feudi illicite facta punīt i amissione feudi ⁊ manus. h. d. vsqȝ ad. §. p̄terea. ¶ Nō. ꝙ nedū caq̄ fiūt ↄ legē exp̄sse sȝ et ea q̄ fiūt in fraudē legis ipso iure nulla sūt vt hic ⁊ in l. nō dubiū. C. de legibus ⁊ ē rō qȝ simulat⁹ ē titulus. l. ab anastasio. C. mādati ⁊. l. ēptor. C. de aqua plu. arcē. Quis āt magis punīt an faciēdo exp̄sse ↄ legē an sub dolo ⁊ ꝑ fraudē ⁊ dicit Bal. i. l. fraus. ff. de legib⁹ qd quāto dolus ē callidior tāto ē puniēdus. ff. de hiis q sūt sui vel aliena iuris. l. ij. §. pe. ⁊ vide qd dicit Spe. i ti. de dō. §. i. ver. itē pone aliqs. ¶ Nō ꝙ ita punīt ille q facit ↄ mētē legis sic vt ille qui facit ↄ verba ⁊ mentē vt in. c. ij. in fi. ī. de ꝓhi. feu. alie. ꝑ Loth. ⁊ in. l. hac edictali. C. de secun. nup. ⁊ ē rō qȝ virt⁹ legis p̄ncipaliter ↄsistit i mēte vt nō. Dy. in. c. fi. de regu. iur. li. vj. Bal. i. l. siquis sermo. C. de furtis. Que āt pena circa illa debeat attēdi. dicatis aut pena ē certa statut illa dȝ attēdi vt nō. i. c. de causis de offi. delega. in. c. qualiter ⁊ qn̄ el grāde ꝑ Jnno. de accusa. ē tex. in. l. fi. C. ne sacrū baptis. And. i. c. i. i xiij. col. ī. que sūt regalia. aut nō ē statuta vel determinata ⁊ tūc erit arbitraria vt. l. i hodie ff. de penis ⁊. l. i. §. expilatores. ff. de effrac. ⁊ expi. hoc ē statutū circa penā. qȝ lex q̄ ānullat actus ē pena q̄ fit rōe ꝓhibitiō s vt hic ⁊. ff. de ↄben. emp. l. senatus. secus āt si fuerit rōne modi vel forme nō seruate. qȝ tunc nō itelligitur pena vt dicit Jo. an. i. c. fi. de elec. li. vj. ⁊ ita determinat Bal. i. d. l. nō dubiū Pa. i. c. ij. de ↄsti i. c. delictus cle. de preben. Bal. in. l. nemo. C. de sacrosan. eccle. Jmo. i l. cū lex ff. de fideius. Pe. de ancha. i. c. i. in. x. charta de ↄstitu. Bar. i. l. ꝑtor. §. i. ff. de opis noui. nūcia. ¶ Nō ex hoc tex. ꝙ lȝ vasal. nō possit alienare absqȝ dñi voluntate pōt tn̄ alteri ifeudare dūmō faciat sine fraude vt ꝓbatur in. c. beneficiū. ff. si de feu. fue. ↄtro. que fraus intelligitur ex eo qd iteruenit ꝑciū quoquo mō et i ītra medietatē iusti ꝑciū lȝ qdā teneuerūt ꝙ solū ꝑsumat̄ fraus qñ ē vltra medietatē. Et itelligas dictā infeudationē valere dato ꝙ nō interueniat ꝑciuȝ dūmō interueniāt tria q̄ ibi notant̄ ⁊ de qbus dixi ⁊ collig. ī. de lege corradi. §. similiter. ¶ Nō ex isto tex. i verbo trāsferūt. fm̄ Bal. ꝙ ex ↄtu nullo trāsit possessio qn̄ veritas tēdebat ad trāslatione possessiōis ⁊ secuta ē traditio als possessio nō trāsferē. l. ēptor ⁊ ibi Bar. ff. de aqua plu. arcē. ⁊ dicit Bal. i. l. i. fi. C. de inoffi. doti ꝙ vbi solo titulo trāsfert̄ dñium ibi sola resissio tituli inducet retro trāslationē vbi vero cū titulo iungit̄ traditio tūc sola resissio tituli nō iducit retro trāslationē dñii ⁊ tex. nostrū intelligite quomōcūqȝ trāsferrat possessionē alienando incidūt vasalli in penā dū tex. loquit̄ indistincte ꝑ verbū transferunt ⁊ sic siue ꝑ actualē traditionē siue ꝑ cōstitutū transferāt possessionē amittunt feuduȝ qȝ et per cōstitutū trasferi vera possessio. l. qd meo in prin. ff. de acquirē. pos. l. quedaȝ. ī. de rei vendi. c. cū venisset de resti. spolia. ibi Jnno. Jo. an. in addi. ad Spe in titu de emp. ⁊ vē. §. i. ver. ⁊ nō. qd expresse ⁊ ita tȝ. d. Anto. in ꝓhi. ante cōsi. xxxiij. qd incipit iesu xp̄i ⁊c. de iure abiqȝ longa. ¶ Nota puniēdū notariū facientē scienter instrumentū de ↄtu ꝓhibito. qd facit in. ar. fm̄ Bal. ↄ notarios qui scribūt instrumenta scienter confecta in fraudē in vsurarius quia debent ab officio tabellionatus cū infamia remoueri. facit c. i. ī. de ꝓhibi. feu. alie. per Lotha. §. huis tabellionibus. C. de sacrosan. eccle. q̄ hic allegat̄ i gl. aduertāt q̄ hii notarii ne scribāt ↄtu ꝓhibito ꝓp penas imminētes in qb⁹ puniūt vt. l. fi. ff. de lega. i. fm̄ An. nota casum in quo quis punitur triplici pena ꝑ vno ⁊ eodē delicto. ¶ Quero cū cl. fi. qd si vasal. vendat feuduȝ sine voluntate dñi ita ꝙ ex hoc amittat illud ⁊ ad dñm reuertat̄ fm̄ formā hic posi-

tas. an amittat ipso iure an requirat aliqua sna dic q ipso iure priuatus e z incontinenti e apertu dno vt. s. i. ti. quid iuris tc. c. primo in respectu illius qui emit bona fide e ne cesse q feratur sna ad hoc vt possit agere de euictione contra ipsum venditore p. l. i. ff. de euic. z hoc voluit glo. vsq ad versi. et. et qua glo. no. fm Bal. q vasallus p alienatione e ipso iure cadit a feudo. Tn si qs vellet ex mete Bal. hic i i. colum. dicere hoc esse speciale q plus peccat simulate in fraudem legis alienans q simpliciter alienans l. si libertus minorem. ff. de iure patrona. iste per locum a spali pbaret contrariu tn Bal. hic in fi. transit q ipso iure cadat. z e cois opi. l. c. i. §. ite si fidelis. ti. qui. mo. feu. amit. z hoc retento reuertit ad dnm. tn no poterit dns ppria auctoritate possessione apprehedere z tollere a bonefidei emptore. z tz i simili Bal. in pace costatie in ver. si qua alia i fi. d. Anto. consi. xxij icipit in noie tc. visis punctis. Et est ro q ipse emptor no hz cam dno qr. ff. si mulier ven. noie. l. i. §. necessario. z facit ad pdicta. ff. de nego. gest. l. at qn contra. §. cu me absete. z hoc tz et Pe. de cer. fac no. p Jo. an. l. c. et pte de feudis. z ibi Kar. Ludo. in 9si. cexij. qd incipit in xpi tc. quo ad primu i fi. tz q requirat sna p tex. i. c. i. §. denicq ibi cariturus. z sic vnit verbo futuri tpis. s. q fuit pri. ca bene. amit. So. ar. Ludo. procederet si simpliciter. dixisset cariturus. s ibi tex. dicit ad dnz bnficiu ptinere z vasallu bnficio z pcio cariturum. tn et quo vnit verbis geminatis ad dnm ptinere z vasallu beneficio cariturum importabut canone late snie no ferende vt dicit notabiliter Bal. i pace costatie in verbo cassent z irritet. Sz pro Ludo. z opi. q no sit priuatus ipso iure facit tex. i. c. i. in fi. s. d phi. feu. alie. p Lot. vbi simplr beneficio se cariturum cognoscat. vnde soluatis aliter dicedo q illa verba caritur intelligant ipso iure z declarant p alia iura. s. tex. nam ita Gemi. i. c. i. §. fi. de elec. li. vi. z s Ludo. 9sulut. d. An. co silio. xxij. qd incipit in noie tc. visis punctis. Quinimo dicit Calde. in rub. de sen. consi. vi. in fi. qd id qd dr q verba futuri tpis no iportat canone late snie. s ferende iuxta no. l. iubemus. §. sane. C. de sacrosan. eccle. cuz si. pcedit. nisi verba legis de sui natura priuatiua essent ita q habeant priuatione annexa vt in verbo careat i. l. i. pudenduz. C. de postulan. Ubi glo. expoit careat foro. i. ipso iure. ita ergo hic z ita itelligit ipse tex. nam. Pano. i. c. cum in cunctis in. §. clerici in. iij. col. de elec. vbi ide o verbo amittat z in effectu ide vult. z ita Calde. in rubr. de verbo. sign. z ibi dicit rone quare et verba mox illico. z silia importet canonem late snie vt glo. in aute. de incest. nup. in pn. Na ex quo lex statu vult irrogari pena tacite demonstrat q p sniaz no venit irritanda cu snia statum pferri no pot. z io d. Anto. in. c. ad audietia. el. ij. de rescrip. i. col. dicit bene aduertedu a verba. q sonant potius in executione qua cognitione sunt late snie. facit qd vult Bar. in. c. i. §. i. s. q. mo. feu. amit. vbi dicit q qn quis a iure priuatur de rebus suis no e ferenda snia nisi declaratoria. secus qn facto iudicis. qr tuc requirit snia z no. Bal. in. l. siquis maior. C. de tra sac. Sali. in. l. fi. in fi. charta. C. de iure emphi. dicit ipse q id quod dicit qn lex vtit verbo futuri tpis itelligit p sniaz non ipso iure. pcedit qn lex dirigat verba ad iudice vel ad actum iudicialiter expediendum seu pena cadendi a iure suo apponitur circa actu iudiciariu. secus si appoint pena priuationis actui extraiudiciali. ita pceda glo. in. d. l. fi. in verbo cadat. z ex pdictis habetis inferre fm And. d iser. q ista disputatio an cadat ipso iure vasallus vel no cadat sit supflua postqua ab emptore no pot auferre nisi p snaz. z sic in effectu necessaria cu snia ad hoc vt dns ipsam rez auferre possint nisi dicas q opat respectu fructuu medii tpis vt in aute. de incest. nup. in prin. sicut dicimus qn disputat de dno rei dotalis p. l. in rebus. C. de iu. dotium. z circa materia pntis qonis. vide qd dixi. s. in. c. i. o feu. sine cul. no amit. z qui. mo. feu. amit. §. i. Et ex pdictis habetis elicere q verbu libere hic importat ipso iure. In contrarium facit tex. z ibi Bal. in. c. i. §. ubi libera habeat fa

cultatem. s. ti. i. intelligit doc. seruato tn iuris ordine. vn credo distinguendu aut lex imponit pena. z venit ad pene executione. z tuc intelligit ipso iure sine alio hois ministerio pena z effectus pene secutus. z ita pcedit iste tex. facit q dixi. s. prine. z q vidimus post Bal. in. c. i. s. de feu. sine cul. no amit. aut lex iponit pena. z ipsa executione no facit sed hois ministerio reseruat z tuc no intelligit ipso iure. s ordine iuris homo dz ministeriu suu adhibere. z pcedit 9traria. facit ad hac consideratione qd no. Bar. post glo. in. l. ij. in fi. C. de pe. stipula. z Imo. in. c. cu dilecta de rescrip. ita 9siderat. dns Anto. in 9silio. xxij. icipit in noie tc. visis punctis in. ij. col. qui ita intelligat. c. potuit o locato. Ita Calde. in rubrica o verbo. sig. consi. x. ¶ Oppo. cu. d. glo. s pcedentia q imo semp regrat snia in priuatione vasalli. z q no pot priuari nisi ex ca z culpa cognita p iudiciu pui vt e casus in. c. i. s. o feu. sine cul. no amit. So. hic loquimur de amissio. feu. p alienatione ibi autem p fellonia z delictu vasalli vbi requirit snia vt ibi z in. c. i. s. quo tpe miles. z p hoc est expedita glo. vsq ad fi. z assigno rone quare magis p alienatione priuat ipso iure q p delictu cu potius videat dicedu 9triu qr plus vr offendere dnm p delictu qua p alienatione p ea que habent. a. si vas. feu. prine. Sz rndeo fm Bal. qr ille qui alienat z tradit. se facit penitus alienu a feu. vt hic qn istad e habere feudu p derelicto in iure. ergo ius z possessio pdit. ar. ff. p derelicto. l. fi. facit. l. pto: in pri. cum ibi no. ff. de dam. infecto. qd secus e qn p delictu vt in. d. c. i. o feu. sine cul. no amit. z in. c. ij. Specu. i ti. de locato. §. nuc aliqua v. xlvii. e ver. se. ¶ Quero ab extra qd si iste notarius qui scribit tale instrumetu erat minor. xxv. anis an puniret ista pena z amputaret eius manus z dixit Bal. i. d. l. i. qd no. quia istud istrumetu reuera no e falsuz s temerariu ar. no. i aute. de no alienan. §. qr vero in simili collac. i. z pbat. p. l. ij. C. si aduersus delictu. Aluaro. dicit qd sibi placet qr est equa. tn putat qd de rigore iuris no bene sustetaret p istu tex. q loquit idistincte tn qr tale dictu pcedit ex aio in quo e minor no excusat vt. l. i. C. si aduersus delictu z no i. d. l. ij. ¶ Quero qua manu amittere debeat iste notarius an dextera cu qua scripsit an sinistra cu q minus pot z dicit And. de iser. q lz regulariter pene sint potius molliende qua asperade. l. si o interptatioe. ff. o penis. tn in casu nro dz amittere manu cu q scripsit qr in eo cu quo delinqt dz puniri. j. de statu. z 9sue. s liber. eccle. tol. §. oes peregrini. ff. de da. infec. l. q bona. §. sign. z ex de i epo. ordi. c. litteras in fi. z suadet ro ne iterum possit comittere tale crimen z io dz tolli occasio ar. insti. vi. bonorum rap. §. sed ne du talia nec ob. qd dicit ipse qd no. in aute. sed nouo iure. C. de seruis fugi. ibi punit in manu minus potete qr ibi loquitur in eo casu in quo delictu ita pot comitti per manu sinistra sicut p dextra sicut e in furto qr tuc hz locu. d. l. si de interptatioe vt mitius puniat. s i notario scribete vel percutiete dicit ipse puniendu delinquete in manu cu q delinqt qr de cetero no poterit notarius scribere habita caz sinistra sicut faciebat cu dextra. sic percutiens no poterit ita pcutere cu sinistra sicut cu dextra z ex pdictis colligit z hec est limitatio nobilis ad ea q traduntur i. d. aute. s nouo iure. s tn ista ro no vr hre locu i casu nro qr cessat illa suspicio faciedi o nouo similia istrumeta cu sit priuatus officio vt hic pz.

Preterea si quis.

In suma hoc vult. Si vasallus maior. xiiij. anis succedens i feudo non petierit inuestituram a dno vel ab herede dni per negligentia suam infra annu z die amittit feudu. h. d. Notabilia sunt clara que ex tex. colligi possunt z dixi in. c. i. z. ii. s. quo tepore miles. ¶ Quero cu glo. i. gl. si iste vasallus est maior. xiiij. anis s minor. xxv. z no petierit inuestitura fm forma hic tradita an sit restituedus tanq lesus z dicit gl. q sic. sub dubio forte quod veniat faliter restituedus. z ita sub dubio locutus fuit Host. in. o feu. §. qbus mo. feu. causis versi. sed nuqd minor. Uos dicatis q veniat restituendus fm Ja. de bel. z And. de

iler. & Pe. de cer. dicentes q ex ipso q nõ petijt inuestiturã infra tempus est lesus & ideo restituendus per. l. interdũ. ff. de minoribus & l. emptor. C. in quibus cau. in integrum resti. non est necessa. l. fi. & hoc idem tenuit Ja. ardizo. in summa quib' mo. feu. amit. sub rub. an pscriptio ãni & diei maiori. xiiij. ãnis per. l. maioribus. C. de in integ. restitu. mi. nec obstat. l. fi. C. in quibus cau. in integ. resti. non est necess. vbi minor ipso iure seruatur illesus aduersus cursũ temporis & absq3 beneficio restitutionis quia illa lex tollit solum prescriptiones veteres inductas ante ipsam legem non autem tollit prescriptiones inductas post dictam legem per leges & constitutiones nouas vel consuetudinez vel statuta municipalia. & tz Inno. in. c. cõstitutus ex de in integ. resti. vnde ergo hic dz currere pscriptio sz datur restitutio sm hanc glo. & tz Spec. de in integ. restitu. §. 1. vẽ. hoc autem nõ. & di ver. sed in minore facit. l. sine herede. §. tutias de administra. tuto. Et hanc opinio. secuti sunt Andre. Bal. Guido. de suza. & Oldra. Albert. de rosa. & Raph. a. in. d. l. fi. & Host. in summa de in integ. rest. §. in quibusdã vẽ pscriptus. quicquid dicat Bar. sm Alua. hic. Tñ si quis vellet sustinere Bart. possumus dicere q hic spãle q ex quo. l. pcessit expsse de minore disponendo vt curreret 3 eum talis pscriptio ne resultaret iniquitas qd facilitate ledatur. cũ lex. nõ expresse auferat beneficiũ restitutiõis sequatur illesus p restitutiõis bñficiũ. ¶ Et tenẽdo primã opi. cõtra Bar. ex his oĩbus infert talis cõclusio q tps psuetudinariũ currit minori. sz dat restitutio vt. s. dictũ est. nã regula est q semp minor restituit. nisi repiat 3 triũ expssũz in iure vt. no. ff. de minori. l. auxiliũ. & in autẽ. de heredi. & falci. §. pupillus & de hoc p Bal. i. d. c. s. quo tpe miles facit gl. & lex. i. l. ij. C. de iure ẽphi. & qd no. Bar. i l. cũ filio. §. hac. ff. de verbo. obli. & l. emilius. ff. de mio. i. l. isulã. ff. de vẽ. ob. & l. si i pdi. §. seru'. ff. de heredi. isti. Bal. i l. fi. i fi. C. si pendẽ. appel. Pe. de ancha. & alij i. c. potuit de loca. lz loquatur i tpe dato emphiteote. ex hac rõne vr sequi vnũ incõueniẽs valde magnũ q iste minor possit semp restitui vsque ad etatẽ xxv. ãnorum. & sic dñs suus stabit i suspẽso p totũ dictũ tps. & nõ posset esse aliter artare istũ minorẽ vasallũ ad suscipiendã renouationẽ inuestiture q non vr ẽe de mẽte huius lre cũ si. Sz rñdeo q dñs dz pstitue re istũ minorẽ i vera pcumacia p monitionẽ parũ vl alio mõ put fieri põt de iure si nõ hz pares qui cũ tñc cẽri do lo vt nõ restitueret amplius. l. si ex eũ. §. i sidcicõmissis. ff. de minorib' fac in autẽ. vt cũ de appel. cog. §. si vero ex pdictis & os dicunt Ja. de bel. in. d. §. si pupillus. & tz Bald. hic. ¶ Quero qd iuris si iste pubes hẽret curatorẽ. q pmittat labi tale tps dicit Ja. de ardizo in sũma in ti. qui. mo. feu. amit. sub rubri. si nõ petierit vasallus inuestiturã. i ãnũ & diẽ & c. i. §. q asit & c. q isto casu ẽ sile vt. C. de integ. re sti. l. si curatorẽ. sz ibi redũdabit i dãnũ curatoris ar. C. de fun. patri. l. ij. & i autẽ. de trien. & semisse. §. si vero lis vl minor restituet arg. ff. de reb' eoz. l. iij. §. pe. Sz And. de iser. hic sentit q minor ipso iure seruabitur illesus p. d. l. si curatorẽ. ¶ Quero ab ex quid in femina cũ iste tex. loquatur de uasallo masculo nũqd femina q succedit i feudo teneatur petere renouationẽ inuestiture sm formã hic traditã. & si non facit cadat a feudo. & si cadit an cõputetur istud tps anni & diei post etatẽ annorum. xij. vel. xiiij. & dic Bal. q vr istũ tex. nõ extẽdi ad feminas cũ loquatur de masculo ar. l. si vo. ff. so. ma. Sz tñ qreadẽ cũ rõ arguit in 3triũ q et intelligatur de femina qd puto verũ. postq nõ repit dispositũ 3triũ facit. c. i. s. de bñfi. femi. & vr. s. expressum in. §. psonã p quos fiat inuesti. & sic hẽtis inferre q i hoc femie nõ excusant ignorantia iuris idẽ in rustico & milite. & tz Bal. in. c. i. s. de cõtra. inuesti. iter do. & empto. facit. l. fi. & q ibi tradit. C. de iuris & fa. igno. Nã tales i his que inducta sunt ad rigorẽ iuris cõseruandũ nõ excusantur ideo a pena & caducitatis vel priuationis nõ excusant fac que dixi in. c. i. s. quo tpe miles Bal. in. l. iuris ignorantia. C. qui admit. And. & Salice. in. l. pe. C. qui admit. Bal. i. l. fi. in prin. l. iij. q.

C. de iure delibe. in consilio incipiente maritus fac herede. i. l. i. C. de iuris & fac. igno. ij. q. iiij. §. fi. ibi glo. i argu. Sed subiũgit Bal. q istud tempus anni & diei nõ incipit sibi currere nisi post etatẽ. xiiij. annorum per istũ tex. qui tale tempus limitat. & hanc opi. sequitur tanq equiorẽ per. c. i. s. de feu. cog. lz rigor iuris sit in oppositum vt instu. quibus mo. ius. fi. in prin.

Firmiter. Si vasallus legitime vocatus non ierit cum domino in exercitu. vel non miserit aliũ loco sui q sit acceptus dño. vel non soluerit dimidiaz partem redditus feudi vnius anni dño amittit ipsum feudũ quod reuertitur ad dñm. h. d. ¶ Nota q debet dari vasallo spaciũ competens ad iter arripiendũ in associando dñm suũ in exercitu vt dixi super tex. quod tñ intelligas habita cõsideratiõe psone. ff. de verbo. obli. l. continuus. §. cũ ita. etiam itineris qualitatez. d. l. ij. & iij. ff. si qs cautio. attenta via recta & nõ per circuit'. nisi ex causa necessaria vt. ff. de excusatio. tuto. l. non solũ. dabitur quoq3 vasallo aliud spaciũ preambulũ ad predictũ iter infra quod possit sibi parare sibi necessaria pro viatico & alijs suis opportunis & hoc spaciũ debet esse arbitrio boni viri vt. l. ab hostibus. §. finali. ff. ex quibus causis maiores. sm Bal. facit quod dixi in. c. i. s. quo tẽpore mil. & c. i. si de inuestitu. inter do. & vasal. lis oria. c. i. ¶ Nota ex isto tex. casuz expressum q vasallus potest seruire domino per substitutũ dũ3 tamen sit eque idoneus q sit acceptabilis dño & hoc vo. ait etiaz glo. ij. in princi. hic posita & s. si de feu. fue. contro. & c. si qs decesserit. & que fuit pri. cã bene. amit. ¶ Ex tex. ibi publica expeditiõe. nota sm And. q si marchio comes vel ali' inferior ab imperatore marchione vel simili vt sit cuz eo pro defendẽda vel ppulsanda iniuria sua propria non ppter publicam expeditionem non habebit locum iste. §. & similes. sed habebit locum quod dicitur supra quib' mo. feu. amit. in prin. & que fuit pri. cã bene. amit. §. preterea. ¶ Nõ. tex. ibi timere q si vasallus non posset de iure psonaliter puta q2 infirmus. & nõ posset aliũ p se mittere nec dimidiaz redditus soluere ppter nimiã inopiam cũ etiaz nullus redditus feudi pcepit illo anno nõ priuatur feudũ. d. l. continuus. §. istud. & ita sentit hic. An. vt pbat in. d. §. istud. ¶ Quero ab extra quid si vasallus vult loco sui ponere psonã nõ eque ydoneã neq3 acceptabilem dño sz tñ dñs ipsam acceptat an intelligatur debito satisfecisse & respõdet Bal. q sic ar. ff. de iu. l. sz & si suscepit & si iste dns fuisset platus ecclesie q2 factũ plati pudicaret ecclesie in que rẽdin & magis ipenis vt. ff. de publica. l. fi. §. si qs dñm õ nõ vertatur magnũ pudicium ecclesie. facit qd dixi. s. de capi. cora. §. fi. & qd nõ. doc. in. l. iubemus. C. de sacrosanc. ecde. l. c. pastoralis de his que fiũt a pla. ¶ Quero. an sit i electiõe vasalli dãdi ac soluẽdi. & eligẽdi quam ptez velit. vz vel psonaliter ire vel mittere aliũ vel soluere dic q sic vt dixi. s. ti. p tio in fi. sz tñ si eligat mittere aliũ dz mittere psonã ydoneã que sit apta acceptari p dñm & i cognoscendo vir bonum arbitrabitur & i arbitrãdo nõ dz nimiũ delicatus ẽe neq3 nimis onerosus sz dz tenere mediũ vt. l. continuus in prin. ff. de verbo. obli. q nõ dz attendi austeritas dñi vt. ff. de usuris. l. si bene. sed nec vasallus dz tenere extrema ut mittat viles. ff. de pigno. act. l. si seruos. & de hac qõne dixi et in. c. i. §. fi. s. ti. pri. Quid ait si uasallus sit nobilis & famosus qui si iret psonaliter esset multũ associat' sed vult mittere unũ substitutũ loco sui q non ẽ ita ydoneus aut associat'. an dns possit recusare dic q sic. q2 nõ est eque ydoneus nisi ille ẽet ducturus secũ tot quot dñs erat ductur'. Idẽ dicas si uasallus erat multũ cõsiliatus & industriosus & dñs dicat volo tuũ consiliũ & tuã industriã & nolo substitutũ longa ẽ dña inter artifices. l. inter. ff. de solu. & hic similiter dixit idẽ an. qd dñs hoc dicere põt et maxime p bono publico ut i autẽ. de resti. & ea q pari. §. quam obrẽ. & C. d cadu. tol. §. pe. Sz tñ ẽ obuiãdũ malicie dñi. ff. de rei. uẽdi. l. in fundo. & quia forte ex pecunia quaz soluit uasallus dñs posset regere ita strenuũ & sapiẽtez sicut

ipse et et sensit et Ja. de ardi. in summa sub ti. quibus mo. feu. amit. sub rubricella an p aliuz possit seruire vasallus dño vbi videas et late dixi i. c. si quis decesserit. §. si de feu. fue. ctro. et i. c. si de capi. qui cu. vendi. ¶ Quero quid si vasallus velit ire psonaliter sed dñs vult pecunia an audiatur dñs dic qd nõ qr est in electione vasalli vt. s. dixi et qr diuitius soluitur pecunia qz psonale onus pstatur. ff. de opis liberto. l. hec opa. §. si. de infirmis vel aliter inhabilibus et alias legitime excusatis vide qd iuris in. d. c. si quis decessit vbi oia pdicta declarantur.

Preterea ducatus. b. d. Ducatus marchionatus et comitatus nõ sunt diuisibilia. alia vero feuda sic quo casu oẽs vasalli ad quorum portio feudi ex diuisione puenit iurare debẽt dño. quinimo non pot dñs ius suũ transferre in aliũ sine voluntate vasalli. b. d. ¶ Nota qr feuda dignitatum et principatus regalium nõ diuidunt vt hic et nota. in c. si heredes extra de testamen. et est rõ qr debent stare vnite et nõ diuise ne per diuisionem diminuantur et deducantur ad destructionem. vt nõ. glo. i. c. iz. extra de voto. nã vnuz regnũ nõ capit duos vt ait cicero. et habet. vij. q. i. c. in apibus et in. l. si. ff. de rez diuisio et intellige pdicta vera nisi ex priuilegio spali principis pdicte dignitates essent facte diuisibiles vel ex consuetudine iducta scientibus et videntibus imperatoribus ita qd ex certa eoz scientia diuidant ss And. disce. et Bal. p. l. de quibus. ff. de legibus facit. l. idẽ vlpianus. ff. de excu sa. tu cum ibi nõ. p. Bar. et qd no. Inno. in c. veniens de filijs psbyterorum qd nõ. Bal. in. l. ij. C. de ser. et aqua et vt dixi de alie. feu. § si. et quãqz sunt indiuisibiles iurisdictiões et dignitates tñ possunt dux marchio vel comes alteri infeudare vt. s. qui feu. da. pos. in prin. sm Ja. de bel. et ad hãc materiam vide plene per Bal. in aut. hoc amplius. C. de fideicõis. vbi plura dicit et dicit Jo. an. in rubrica de feudis in addi. ad Spec. i pe. col. qr in Italia et partibus alamanie et p ceteras puincias dignitates ptr regales. s. ducatus marchionatus et cõitatus de consuetudine diuiduntur. nec i eis succedit primogenitus sz diuidunt sicut allodialia et moriens ex eis põt plegata facere alicui ex descendẽtibus quasi sit quedã diuisio p testatorẽ. l. parẽtibus. C. de inoffi. testa. l. si cogitatus. C. familie her. et ff. eo. l. si filia. §. si pater et no. qr doctores allegant cõsuetudinẽ fidem damus et cũ eo acquiescimus iuxta glo. in. l. dos a pre. C. so lu. ma. Bar. i. l. de quibus. ff. de legi. et. l. si plures. i. iij. col. C. de gdi. ser. ¶ Nõ qr feuda iferiora q̃ nõ habẽt annexã dignitatẽ et pncipatũ sunt diuisibilia. nã valuasores et valuasini et ceteri vasalli talia feuda iferiora tenẽtes vt hẽtur in. i. §. qs dicat dux mar. vel co. possũt iter se ipsa feuda diuidere sine licẽtia dñorum et sine periculo illa amittendi vt hic et. s. ti. q. c. s. d natura succes. feu. c. i. et. in. d. c. oẽs filij. qui qr tñ ẽ ista cẽsent idiuidua sm naturas rez in quibus consistimur vt vult. Jo. an. in addi. ad Spec. in rubrica de feu. in. iij. col. Sed hug. alias de iure feuda dicunt diuisibilia vt hic. et volunt Jo. an. in rubrica d feu. in addi. ad Spe. in pe. col. ar. l. si in emptione. §. omnium. ff. d cõtra hen. emptio. l. numerum. §. mixta ver. sed ea que. ff. d mu ne. et hono. l. venditor. §. si constat. ff. cõia pred. et in l. i. in fi. ff. d aqua plu. arcen. l. in summa. et ti. ime etiam baro ne sunt diuisibiles vt dixi in. c. i. i prin. s. qui feu. da. pos. Ex quibus infertur quod aliquod est licitum inter minores quod phibetur inter maiores. quod videẽ esse contra regulas iuris vt in. l. barbarius in fi. d offi. pre. et. l. non de actor. ff d reg. iur. Sed hoc statutum est in casu nro quia maior est rõ que restringat maiores vasallos dignitates et principatus tenẽtes vt dixi. s. in prece dentibus notabili. hinc est qr imperator sm iuris rationem non dat talia feuda vt filij succedant quoniam in talibus feudis non est successio nisi per inuestituram a succedentibus acquiratur de nouo vt. s. de feu. mar. c. i. quãquam contrariũ videatur de consuetudine vsurpatum vt. s. in ti. d alienat feu. in fi. Sz alia feuda inferiora dantur etiam vt ad descendentes in infinitum trãseant vt. s. qui feu. da. pos. ver. antiquissimo. Possit tamen imperator hoc idem facere etiam in maioribus si vellet cum potest tollere iura positiua sicut vult. l. fi. C. si contra ius vel vtili. pub. cum ibi nõ. et plene dixi in. d. c. i. d feu. marcb. vbi videas in beneficijs autem ecclesiasticis seu prebendis non possunt esse duo homines inuestiti de eadem prebenda siue sit magna siue parua qr est mõstruosum in vno corpore esse duo capita vt in. c. maioribus extra d prebendis et dic vt ibi per Joan. an. et hoc etiam consuetudo potest inducere quod inferiora feuda non diuidantur quia hec sunt iure positiuo inducta. Old. consilio. cc. xxvij. incipit perlectus diligenter. et si pater haberet plures regias dignitates potest in vita vnam vni filiorum assignare aliam alteri et talis assignatio habz vim vltime voluntatis. ideo per patrem vsqz ad mortem mutari poterit ita Oldra. in consilio. cc. xxi. quod incipit. Titius de quo queritur. ita et inter se possunt ipsi fratres facere et hoc modo vult intelligi tex. s. d natura succes. feu. dum generaliter loquitur et sic potest habere locum i feudis regalibus itẽ et in feudis iferioribus nõ ẽ dubiũ qr inter se fratres possunt assignãdo totũ feudũ vni. nõ. in. l. si fa. C. famil. hercis. et in. c. oẽs. s. si de feu. fue. contro. et. d. c. i. de natura succes. feu. vel inter se diuidẽdo nõ nisi viã plegati disponẽdo ita Old. in. d. consilio. cc. xxvij. facit tex. in. c. i. de succes. feu. imo ẽt testam. vasallus põt vni ex agnatis feudũ antiquũ relinquere ẽt sine licẽtia dñi. ita Oldra. cõsilio. cclx. quod incipit in qõne pposita facit. l. peto. §. fratre. l. cũ pater. §. libertus. ff. d lega. ij. ¶ Quid si ut solet fieri in diuisionibus vnus facit generalem quietationẽ et refutationẽ alteri. Et vnus fratrũ habentium feudũ inter se diuisũ moritur sine sobole an portio feudi quam habebat reuertatur ad dñm an ad fratrem superstitem. tex. in. d. c. i. d natura succes. feu. quod ad fratrem superstitem et suos descendẽtes. ita consuluit Federi. in emphiteota loquens cõsilio. lxxvij. qd incipit factum sic se hz. et in consilio. cc. xxviij quod incipit factum tale est duo fratres. dixi. in. c. i. §. filicuntulus supra de aliena. feudi nec dicta refutatio et quietatio ad hunc casum refertur p nõ. per legistas maxime Jmo. in l. qui rome. §. duo fratres. ff. d uerbo. ob. et ita Bar. in consi. lxxiij. incipit ex themate per. l. Paulo calimacho. §. i. ff. d lega. iij. ¶ Nota qd dominus non põt ius suũ quod habet in feudo transferre in alium extraneum sine voluntate vasalli vt hic et. s. quo tempore miles. c. i. et est ratio qr per contrarium vasallus similiter non põt ius suum in alium transferre absqz voluntate domini vt patet. s. in prin. huius tituli. vnde quia debent ad paria iudicari dominus et vasallus vt. s. de fec. fidelita. c. i. merito congruum fuit paria iura decernere vt. s. ti. prohibe. §. fin. et dixi. s. d lege cora. §. ex eadem in primo notabili. et non solum prohibetur dominorum alienare totũ vt hic in fi. quinimo etiam partem ne vasallus reperiat habere plures dominos respectu eiusdem feudi vt hic i ver. itaqz. ¶ Quid autem si ex necessitate vellet vendere dic vt per Ja. ardizo. in summa in ti. quib. mod. feu. amit. sub rubricella si propter necessitatem dominus vellet vendere et c. facit qd dixi. i. c. ij. d quo tpe miles de lege cora. c. i. §. ex eadem. ¶ Oppo. cum glo. i. qr imo vasallus compellatur habere plures dños vt. l. si eiuns. §. si et si plures. ff de vsufructu. vbi si vsufructuarius recognoscat vsumfructũ a pluribus tenet oibus satisdare. et ex hoc colligit ibi gl. qr vasallus iurare debeat singulis heredibus dñi. So. licet ista glo. non soluat dicite qr ex cã necessaria vasallus bene cõpellit habere plures dños videlicet qñ mouit relictis pluribus heredibus. quia tunc oibus ẽ pstanda fidelitas p vasallum qñ iuramentuz fidelitatis ẽ indiuiduũ et nõ est iurãdu ff. d opis liber. l. i. iniuriam in fi. Itẽ qr oẽs dicti heredes habentur loco vnius. s. filius cui successit. tunc. l. cum fu dus. C. d condi. et demonstra Sz hic loquit quando ex mera volũtate et pp ter metum dñs velit cõstituere alios dños ipsi vasallo et tunc nõ põt hoc

fieri cōtra volūtatē vasalli vt in isto text. ꝙ. ꝙ. s. eo. vin. ꝛ latius in .d. c. vñs. ¶ Quero cum glo. n. quid si vasal. habeat plures dños ꝛ vnusquisqꝫ petit seruitium a vasallo cui dabitur electio an vasallo eligēdi quē dñm velit eni ser uiat an dabitur dñus rñdet ista glo. ꝙ vasallo ar. l. plerūqꝫ. ff. de iure dot. ꝛ hoc vult vsqꝫ in fi. Sed tu aduerte qꝛ ego puto ꝙ ista gl. nō possit bene adaptari ad casū aliqꝫ. §. in quo dñs ꝑ voluntarā alienationem iuris sui feudalis non potest facere vt vasallus suus inuitus habeat plures dños vt. s. dixi qꝛ per talē alienationē factam sine volūtate vasalli priuaret dñs dicto iure suo ꝛ ipsi vasallo applicaret ꝑm ea que dicta sunt in .d. §. ex eadē. ꝛ qd nō. gl. s. per quos fiat inuesti. vnde isto casu supfluū ē disputare cuius sit electio cū illa ps alienata nō transferat in aliquē dñm sed in ipsum vasallum. Quare necessarium ē intelligere glo. vꝫ in casibus in quibus vasallus pōt habere plures dños vt dicit quo casu gs hꝫ electionē ꝛ qualiter tūc seruicia pstent tā in dādo ꝙ i facīēdo sine domini habeāt guerrā inter se ipsos sine cum alijs vide qd scripsi in .d. c. vñs ¶ Oppo. cū glo. fi. de. d. §. ex eadē in ver. qd Mediolañ. ꝛc. vbi expsse dicitur ꝙ dominus pōt trāsferre ius suū in aliū sine volūtate vasallor dūmō transferat i maiorem. ꝛ huius timore. Sꝫ ista glo. dat plures solutiones quas recita vt in ea. ꝛ tandē tu resideas in hac solutione ꝙ vera ē vꝫ ꝙ vbi loquitur ꝑm spalem consuetudinē Mediolanē. que non ē trahēda ad alia loca vbi non viget talis cōsuetudo tūc illam cōsuetudinē serua. Sed in alijs locis vbi non est dicta cōsuetudo dꝫ attēdi ꝛ obseruari id qd disponit ista. l. vꝫ vt hodie dominus feudū sine voluntate vasallor ad aliū nō trāsferat vt hic ꝛ in .d. §. ex eadem in secūdo notabili. ꝛ ꝑ hoc habes nūc expeditā istā glo. vsqꝫ ad versi. quid si vasallus ꝛc. ¶ Quero cū. d. glo. quid si vasallus decesserit relictis duobus filijs quor vnus ē vtilis alter vero inutilis an succedat in totū si ē volūtas dñi glo. istam qōnem non soluit lꝫ ad partes arguat. sꝫ tu dic ꝑm And. de iser. qd ista qō vꝫ hēre modicam dubitationē ꝓsupponēdo ꝙ inhabilis in totū excludebatur a succedēdo put vt ꝓsupponit ista glo. qm postꝙ adest voluntas dñi vt inhabilis succedat in totū eui dubiū ꝙ poterit i totū retinere postꝙ dñs facit sibi grām vt. s. ꝙ admō. feu. ad fil. ptinēat. c. i. Itē ꝛ alia rōne dato ꝙ dñs nō concessisset ꝙ cū istud feudū esset paternū dꝫ potius ꝓferri ipse frater agnatus ꝗꝫ dominus ꝑ ea que habent i ti. ꝗ fi vas. feu. priue. cui defer. de. ꝛ de hac qōne dic plene ꝑ Jo. an. i add. Spe. in ti. de feudis. §. qm ꝟ. xxvij. ꝛ tangit ēt sup rubrica. Utrum aūt inutilis succedat in feudo dic vt dixi. s. ꝙ cum vel alba. §. fi. ꝛ in ti. an mutus surdus vel alr impfec. c. i. Si vero dñs a principio dedisset feudū duobus quor vnus ē vtilis ꝛ alter inutilis sed dñs ignorabat vtilis non hēbit nisi ptē suam nec accrescit portio inhabilis ēt si efficeret caduca ar. l. fideicōmissa. §. seruo. ff. de lega. iij. ꝛ. ff. de lega. i. l. plane in pri. ꝛ de duobus reis. l. reos. §. i. Secus si ex certa sciā dedisset per. d. §. seruo. ꝛ. C. de lega. i. cū alienam ꝑm And. de iser. ¶ Oppo. ab extra ꝙ nimio feuda ducatus marchionatus ꝛ cōitatus possunt diuidi postquā pcedūt ab imperiali magnificētia ar. l. i. C. si socius liber a. i mpe. So. dic ꝙ hic loquitur i iuribus feudalib' ibi loquitur in casu spāli illius. l. s. in donationibus factis per imperatorē vt ibi dixit Bar. de quo nō. in. l. i. C. de bonis vacan. ꝛ dixi. s. ꝙ bene fra. c. i. ¶ Quero ab extra quid si aliquis sit vasallus alicuius collegij vl vniuersitatis an teneatur adiuuare vniuersitatem. ꝛ dicit Ja. de ardizo. qd sic nō aūt aliquā singularē psonam nisi administratorem ar. ff. de re. diuisio. l. in tm. §. vniuersitatis. ff. de in ius vocā. l. sꝫ si hic. §. qui manumittit. ꝛ dꝫ se abstinere ab offensione administrator alias feudo priuaret ar. extra de penis. c. in quadamsda. sufficit. n. vasallo si denūciet administratori excusationē in ve iuctuat ar. ff. qd vi aut clā. l. ꝓhibere. §. s. ꝛ. i. aut. §. vt ē ar. ff. ad municipa. ¶ Sed quid si vniuersitas habeat feudū. qd quidē agnere pōt vt ar. ff. d acquis. pos. l. iij. ꝛ ad exhibē. l. tgni. §. ꝛ aliquis singularis homo de vniuersitate offendit dñz seu administratorē. dic ꝙ ꝑ hoc vniuersitas nō amittit feudū ar. supradictarū legū. non n. vniuersitas de facili dolum facere pōt. nec dicāt ꝙ vniuersitas priuaretur ex facto administratoris in quo casu priuē ꝑ vniuersitatē. s. durāte administratione. sꝫ eo remoto vel mortuo red it feudū ad collegiū vniuersitatis. arg. s. de capi. co. a. §. fi. ff. d acqui. pos. l. i. l. i. fi. ꝛ hec fuerūt verba Ja. ardizo in sūma sua in ti. qui. mo. feu. amit. sub rubricella an vasallus vniuersitatis ꝛ i charta. iij. d vas. vniuersi. ¶ Quero an iurisdictiōes ꝛ curie possint diuidi ꝛ rñdeo ꝙ sic ad exēplū vsufructus. nisi essent iurisdictiōes marchionatus ducatus vel comitatus vt hic. qꝛ cū talia exceptuantur videtur ola includi. l. cū ꝓtor. ff. de iudicijs. ꝛ ꝓbatur. ff. si seru. vendi. l. ꝛ si forte. §. ꝛ heredes ꝛ cōi diuidun. l. cōi. diuidūdo. §. si duo ꝛ. §. cum de vsufructu ꝛ. ff. de vsufructu. l. quotiens ꝛ fiet ista diuisio iurisdictionis vel ꝑ adiudicationē alterius. i. vni fiet locatio ꝛ pēsio inter eos diuidet vel ēt pro diuisio territorij ꝛ regionis cautionib' tā interposit s de nō impediēdo ad inuicē vt in. d. §. si duo. §. si d vsufructu ꝛ. l. Itē quārūs. §. ꝛ. ff. de aqua plu. ar. l. iurius in fi. Bar. in cōsilio pelo qd incipit. Utrū iurisdictio i pe. co. nō. Lard. in cle. fi. de ꝓbēdis Bal. in. l. si plures in pri C. de cōdi. inser. Bar. in. l. arbor. §. iudex. ff. cōi diuidūdo. ꝛ ita determinat Ja. de ardiz. in ti. qui. mo. feu. amit. sub rubricella vtrū diuidi possit feudum iurisdictionis ꝛ curie. ꝛ Bal. hic dicens qd quāquā substātia iurisdictionis non possit diuidi tanquā quid incorporale in se commoditas iurisdictiōis bene pōt diuidi. ff. d nego. gest. l. q aūc. § fi. ¶ Et ex pdictis iser. Bal. ꝗ duas determinationes quas facit Bar. i l. tutores in fi. ff. d administra. tuto. vbi cōsuluit i qōne facti qd si duo vasalli diuidāt feuda prima ꝛ castra sua ꝛ iurisdictiōes inter eos ꝛ vnus delinquat i ptē alterius ꝙ nō poterit ꝑ ipsum puniri qꝛ ista iurisdictio adhuc ē inter ābos i solidū ꝛ par i parē nō hꝫ imperiū. Et hāc suā determinationē ꝓbat pluribꝫ rōnibus ꝛ ꝑ no. i. l. cōmuni diuidūdo. ff. cōi diuidū. pa. l. c. ꝓuidētiā in ꝑm. d offi. delega. lꝫ aliter teneat Ang. i. l. ē receptū. ff. d iurisdic. om iu. Sꝫ dicit Bal. qd ista determinatio pcedet et i iurisdictione marchie ducatus ꝛ cōitatus sꝫ i alijs inferioribus nō. qꝛ in istis cadit vera diuisio nō sola diuisio administratiōis vt s. dictū ē. fac qd dicit Gui. d cūeo ibi Bar. ꝛ Bal. tenēt ꝙ nō possit punire fratrē condñm in. l. fi. ff. d cex diuisio. ꝛ vide cādē Bal. in. c. i. in fi. qualiter iurare deb. vas. fide. dñi d rota in decisiōibus suis. decis. cclvi. que incipit. Nota si duo sunt barones. in antiqs tenēt in formonibus termuns. qd si duo sint barones ꝛ nō sit facta diuisio iurisdictiōis cōis. ꝙ si vnus delinquat i iurisdictiōe cōi alter poterit eū punire qꝛ nō ē par cū ꝑ delictū delinquens efficitur subditus ꝛ alter dñs efficitur eius superior ar. l. i. ꝛ fi. C. vbi senato vel clarissi. viri ꝛ fac. que nō. Bal. ꝗ n. i. §. ad hoc in v. col. verb. pone eps vbi dicit ꝙ si statuto epi excōicatur cōmittens furtū cuius cōttu furtū eps qfecit statuta illa receptat ꝛ furtū occultat ꝙ incidat i excōicationē d quo aliter Bal. i. c. cū inferior d maio ꝛ obedi. Bar. ꝑ aliter. in. l. lucius. §. lum'. ff. d fideicō. lib. Bal. i. l. i. C. d lati. liber. tol. Secundo ibidem dicit Bart ꝙ ꝓpter delictū tale posset dñs comm aduocare ad se iurisdictionem vera vsqꝫ ꝛ totum feudū etiam ad quemlibet pertineret qd non ē verum ꝑm Bal. l. si quis sit. . fo. ina ꝑ. l. gallus ꝛ quid si tm̄. ff. d libe. ꝛ posthu. l. loci corp'. §. si fundus. ff. si seru. vēdice. ꝛ puto qd Bal. dicat ver qꝛ ꝓsupponit qd feudum erat paternū quo casu ex tali delicto cōmisso i aliū ꝙ in dnm dꝫ admitti frater tanꝙ agnatus excluso dño prout dixi. s. ꝗ sunt pa. cā hn. admit. §. fi. ¶ Pōe comes decessit relictis duob' filijs simul ꝛ i solidū comitib'. vnus eor est ꝓditor regis alter fidelis. nunquid fidelis debebit diuidere vel soluere extimationē ptis ꝓuentis ad fratrem rebellē. ꝛ dico nō. qꝛ qd nō pōt diuidi ꝑ sētū nec pōt diuidi ꝑ alietatē. ff. d iudicijs. l. ōēm. ꝛ qꝛ feudū nō dꝫ diui ꝓfectum a ꝓncipe. qꝛ

non dz eē maīus seu venalis. sꝫ poterit maius seruitiū i poni ex quo obuēit totū. qr si duplicat emolumētū duplica bit ꝛ onus arg. ff. ad. l. falci. l. i. §. si coheredis. vt si ambo tenebāt in seruitio dñi cētū equos iste vnus teneat cētum equos ꝛ iponetur eis eius sarcina ar. ff. ne quid i loco pu bli. l. ii. §. sigs nemine. ❡ Quero si duo fratres marchio nes diuidāt inter se sua hoc mō. qr ad vnū puenit tota marchia ad aliū puenīt oīa alia bona allodialia an tene at talis diuisio ꝛ dic qꝫ sic. qr quo ad marchionatū non ē facta diuisio vt pbat i. l. ꝛ puto. §. i. ff famil. herci. ꝛ sensit gl. i. l. si familie. C. famil. her. facit d. c. oēs. ꝫ. si d feu. fue. cōtro. ꝛ hoc intelligas verū sm And. de isér. nisi talis di uisio fuisset facta in fraudē dñi. vt qr totū feudum ex diui sione venit ad illū qui hēbat filios sꝫ bona allodialia ad illū qui nō habebat filios nec spabat habere ꝛ feudū erat nouū ita qꝫ ad dñm portio sua debebat reuerti. c. i. ꝫ. de benefi. fra. qr tūc talis diuisio non tꝫ in piudiciū dñi ar. in §. calidas. ꝫ. co. ꝛ ita dꝫ intelligi. d. c. oēs sꝫ And. de isér. Quero quid si marchioni vel duci cōcedant noua castra an itelligantur exēpta de marchionatu vel ducatu vt ha beāt eandē naturā ꝛ dixit Bald. qꝫ nō p. l. in agris. ff de acqu. re. domi. facit qꝫ no Bar. in tractatu tyberiadis i tractatu de insula in questiōe que icipit sed quero ille gen tes. §. si cū mula. ff. de pigno. act. Ludo. cōsi. cccviii. quod incipit p̄ns casus Bal. l. c. translato de constitu. l. i. i. l. ii. col. C. de sūma trini. i. l. etiam. C. d iure de. ió dicimus qꝫ territorio aucto. iurisdictio augeᵗ ꝛ ad tale territoriū extē dit Flor. in. l. item si fūdi. §. huic vicinus. ff. de vsufru. i l. si pecuniotis. §. si plures. ff. de tributoria. Quero datū ē feudū nouū pindiuiso duobus. isti postea iter se diuidūt ita qꝫ vnus hꝫ duas ptes alter tertiā iste q soliū hꝫ tertiā partē morit ita qꝫ portio sua debeat reuerti ad dñm vt in c. i. ꝫ. de bene. fra. vel alter portio ipsius debeat ꝛ dꝫ redi re ad dñm. an tūc dñs solum debeat habere illam tertiā ptē puenientē ad illū vasallū ex diuisione an vero integrā medietatē ꝛ rñdeo sm And. qꝫ dꝫ habere medietatē inte grā imo dixit ipse fortius qꝫ dñs posset incōtinenti reuoca care quasi cēseatur alienatio vltra medietatē per pal. hui⁹ . l. ꝛ. c. i. ꝫ. de vas. qui cōtro. consti. lotha.

Insuper. Kasus. Si filius aut domesticus offen dat dñm dꝫ deduci per ipsum vasallum ad satisfaciendum dño aut eos a se separet. si vero filius offendens recusat satisfacere non succedet in dicto feudo post mortē vasalli. h. d. ❡ Nō quod vasallus tenetur de ducere filium seu domesticum delinquentē ad satisfacien dum dño pro dicta offensa vel eum a se separare. Et ē rō quia vasallus tenetur adiuuare dominū contra oēs ꝛ fili os ꝛ fratres ꝛ patrem si patrē hꝫ ante delictum vel offen sam cōissam vt. ꝫ. hic finitur lex in fin. vnde similiter post delictum cōmissum tenetur eos deducere ad satisfacien dum vel saltem ad eos separandū a se. Et ex hoc infert qꝫ si tēpore offense cōisse iste offendens nō stabat cū vasal lo, pater excusabit a pena qꝫ separet. qm separare non pōt cuꝫ secū non habitat. cū priuatio psupponat habitum. l. man missiones. ff. de iust. ꝛ iure. naꝫ ibi nō ē liberatio vbi non ē obligatio. vt. ff. de ver. ob. l. decē. sꝫ in respectu ipsius fi lii non volēns satisfacere hīc remanebit pena. qr mortuo p̄re non succedet in feu. sm And. de isér. ꝛ pbatur l. c. ii. ꝫ. de capi. qui cu. vēdi. ideo dixit Bal. qꝫ ēt si post mortē patris velit satisfacere nō admittet ad feudū nisi dñs spō te eū in amicitiā recipiat. l. diuus ff ad silen. l. qꝫ si iteruꝫ. ff. de lega. p̄stan. ❡ Post Bal. nō hic qꝫ quis tenetur p oībus suis domesticis. s. vt. ducat ad dñm vel eos a se se paret. Sꝫ nūquid erit ita si domesticus rē alicuius iuadit rñdeo nō vt extra de resti. spo. c. cū ad sedem. sꝫ nunquid vir tenetur expellere vxorē offendētē dñm suū rñdeo nō. ar. C. de fur. l. manifestissimi. §. si. vñ i istis domesticis ex cipitur vxor. ❡ Nō. qꝫ maior reputat ingratitudo vasalli delinquētis in dñm post grām consumatū quaꝫ ante. qꝫ patet qr tpe quo tꝫ feudū si delinqt amittit illud. vt. ꝫ. que

fuit pri. cā bene. amit. §. porro. Si vero delinquat añq ad feudū accedat pōt p satisfactionē purgare obstaculū deli cti. vt hic. ꝛ in. d. c. i. ꝫ. de capi. qui cu. vendi. facit ad pre dicta qꝫ dixit K. ꝛ. in. fi. C. de liber. ꝛ eoꝝ libe. ꝫ. de suc. feu. §. i. ❡ Quero cum glo. i. qd si dñs promisit mihi feu dū. ego post dictā pmissionē ꝛ cōcessionē feudi antequꝫ hēreꝫ inuestiturā d dicto feu. cōmisi felloniā aduersus ip sum dñꝫ postea peto inuestiturā d dcō feu. dñs vero recu sat facere pp dictam felloniam cōmissā. Ego vero nego dictam felloniam cōmisisse. an teneatur dñs me inuestire. Et respōdet glo. qꝫ sic. nec dictū delictum quod dicitur cōmissum. obstabit. ar. ff. de dolo. l. eleganter. §. pe. ꝛ hoc voluit ista glo. circa istā qōnem. ꝛ implicat cum ista qōne duas alias qōnes quarū vna ē. Si vasallus cōmittēs de lictum iam fuit inuestitus ꝛ postea moritur. Heres autē suus petit renouationē inuestiture ꝛ obiicitur sibi d fello nia cōissa per vasallum mortuū. vnde iste heres negat. q ritur an iste heres debeat inuestiri. Et respōdet gl. qꝫ sic. Alia questio ē que reuertit ad primā. sed i hoc solū ē dña qr in prima vasallus cui erat pmissuꝫ feudū negabat fel loniā cōmissam hic vero confitebat sed dicebat qꝫ prius debeat inuestiri quam cognosci de dicta fellonia. Et i hac questiōe similiter cōcludit glo. qꝫ debeat primo inuestiri cū p dictā felloniam nō possit disuestiri nisi prius inuestiat. ar. ff. de edil. edicto. l. bona. §. sed si sub conditiōe. ❡ Sꝫ qr ista glosa. defectiue loquit videamus sm doc. veritatē p declaratiōe. Primo sciēdum ē qꝫ circa inuestiturā feu dorū pñt cōsiderari tria tpa. primū tps ē qn dñs pmittit ꝛ cōcedit vasallo feudū. secūdū tps qn feudo iā promisso concedit ꝛ vasallus iurat fidelitatē. tertiū tps qn virtute dicte inuestiture dñs trāsfert possessionē ipsius feudi. ꝛ tūc feudū ppie capit effectū suū. put declaraui. ꝫ. quid sit in uestitu. i pun. ꝛ p Dy. i regula. i. de regu iuris. li vi. Hoc pmisso nūc veniā ad declarationē p̄ne qōnis ꝛ vltime si mul ꝛ semel. qr pcedūt a pari. Dicūt doc. qꝫ hoc qꝫ dixit gl. videt durū ꝛ incōueniēs. qꝫ ille qui posset destruere iā edificatū nō posset resistere qꝫ non fiat edificiū ex culpa ꝛ cā ex qua iā factū destrueret. l. nec no. §. exēplo ff ex qui. cau. ma. ꝛ ideo videt qꝫ dñs possit cōdicere obligationem ex pmissione. qr dictū feudū spopondit ꝛ promisit dare si vasallus eēt gratus qui nūc ē igratus. ꝛ sic cā est redacta ad nō cām. imo n ꝫ est secuta. qr vasallus fecit Iniā. ff. d cō di. sine cā. l. i. Si ergo dñs pōt hēre hāc actionem multo fortius habebit exceptionē p regulā. cui damus. ꝛc. l. in in tus. ff de reg. iu. Itē p alia regulaꝫ. qr vasallus petit qꝫ restiturus ē vt. ff. d exceptio. doli. l. dolo. ꝛ. l. ii. §. generali ter. ex quibus isert cōtra determinationē huius glo. qꝫ si vasallus agat vt inuestiat qr promissum ē ei feudū ppone dñs exceptionē. qr culpam cōmisit. ꝛ sic non ē bonum ex pectare vt inuestiat. ꝛ ita nōbiliter determinat And. d isér. ꝛ p dicta pcedūt qn cōstat d fellonia cōmissa. vtrum vltimis qōne vel incōtinēti dñs vult pbare sm Ja. d bel. qr tunc nō cogē dñs inuestiturā facere alias secus. ff. ad exhibē. l. iii. §. idē. ꝛ ad trebel. l. ille a quo. §. si d testamēto ꝛ. C. d cōpensa. l. fi. ꝛ. hoc idē tꝫ Bald. vt qr dominus dicat ho die constat hodie agat per. l. fi. is a quo. ff. vt in pos. leg. ꝛ iudex statuet certū tēpus infra quod dñs cōstare faciat d culpa. l. siquis libertatē. §. plane. ff. d acq. here. ꝛ hoc 9fir mat Host. dicens qꝫ si ista pbatio huius fellonie exigit altiorē indaginē tūc vasallos debebit inuestiri. qr principa liter sua petitio tēdat ad possessionē adipiscendaꝫ. potius quā ad cām petitoꝝ. argu. l. fi. ff. d edic. di. adri. tol. ꝛ ē d cōcessi. pben. c. post electionē cuꝫ in p̄nti causa non req rat libellus p ea que nō. supra p quos fiat inuesti. §. fi. dꝫ pcedi sūmarium ꝛ ea q requirūt altiorē indaginē reseruen tur p ea que nō. in. l. nam postea. §. si minor. ff. d iniur. ꝛ qꝫ dixi supra d contro. inter vas. ꝛ epm. c. i. ꝛ d ala. feu. pa ter. c. ii. ❡ Venio nunc ad declarationem alterius que stionis glo. q fuit qꝫ si post mortē vasalli delinquētis qui fuerat inuestitus petat filius se inuestiri ꝛ excipiat d fellonia

patris q̄ hoc non obstante debeat inuestiri filius. ⁊ ita cōcludit ista glo. ⁊ circa hanc. q. dicit Bal. esse ↄsiderandū an exigat altiorē indaginē vel non vt dictū est. §. in prima hoc. q. q̄ petat se simil aiam inuestiri. ⁊ si opponat per dñm de fellonia patris q̄ iste filius pris mortui q̄ sup hac fellonia nō pcedatur q̄ exigit altiorē indaginem sed reseruat ius suū ipsi dño circa hanc culpā. l. ij. C. de falsis. ⁊ tȝ etiā And. de iser. nā si ipse vasallus cōfestat ei litez sup hac exceptiōe. tunc est necesse sup ipsa cognosci vt ex de restitu. spo. c. i. ⁊ quod nō. in. l. i. idē. ff. de iudi. in fi. ⁊ ita intelligit Bal. Sed tu aduerte circa hanc. q. q̄ forte est dubitabilis. q̄ post q̄ dñs nō fuit cōquestus de dicto suo vasallo d̄linquente dū viuit vr̄ q̄ nō possit hoc opponere post eius mortē in personā heredis per ea que statiȝ tangūtur i pe. glo. hic posita q̄ necessariū est intelligere istaȝ glo. vel q̄ dñs ignorauit vel sciuit tunc intelligat q̄ dñs iam fuerit cōquestus de vasallo eo viuēte vel sallē preparabat ↄquerı sed morte preuētus fuit. q̄ poterit istis casibus dñs pponere de dicta offensa aduersus heredē. secus aūt si sciuisset vel potuit vasallū placitare ⁊ noluit q̄ tūc nō posset placitare heredem per ea q̄ nō. §. que fuit pri. cā bñ. amit. §. porro. ⁊ ita intelligit And. de iser. hic istaȝ glo. ⁊ Bal. in. l. si modo in fi. C. de inoffi. testa. ad hoc vt ista. q. procedat ⁊ sequit tȝ in contra. Bal. tñ dicit q̄ si non est mixtuȝ officiū ingratitudinis offensaȝ non poterit moueri ↄ filiū q̄m hec pena venit ex delicto. ar. ff. so. mat. l. rei iudicat. §. heredi. ⁊ de iure fisci. l. eius qui delatorem. ita q̄ ista actio quasi tendit ad vindictam. ⁊ ideo non dat heredibus nec ↄ heredes ar. ff. de colla. bono. l. cū emancipati. §. si ema͂cipati. ⁊ qd̄ notatur in. l. si ille. C. de decurio. li. x. nisi esset talis fellonia per quā delinquens perdidisset feudū ipso iure q̄ iniuria que trahit secum executionem sine alia preparatione transit in heredem vt nō. ff. quod quisq̄ iuris. l. iij. §. q̄ autem. et quo infert Bald. q̄ si esset fellonia cōmissa alienando vel esset alia fellonia in qua esset appositum pactū q̄ vasallus caderet a feudo ipso iure si eā committeret ⁊ tunc tale priudiciū transiret in heredē. et quete lanō preparata sm̄ ipsum q̄ est nota dignum. ⁊ vide supradicta glo q̄ no. p cano. ⁊ gl. in. c. si extra de dona. p Ky. ⁊ alios in. l. fi. C. de reuoca. donatio. ¶ Quero. est gl. ii. quid si pater vasalli delinquat in dñum. an filius pdat feudum auitum ⁊ arguit ad partes vt pȝ in ea ⁊ tādē determinat quod sic p. c. i. ↄ si vas. feud. priue. c. iij. ad fi. ⁊ hoc vult ista glo. vsq̄ ad vsi. nunq̄d si vas. ⁊c̄. Sed tu dic melius circa hanc q̄ōnem put dixi in. d. c. i. ↄ. que fuit prima cā benefi. amit. §. fi. in cōclusionibus ¶ Quero subsequēter cū dicta glo. qd̄ si vas. habens feudū antiquū cōmisit delictū erga dñum et quo cadebat a feudo. sed dñs sibi remisit dictā iniuriā ⁊ reseruauit sibi feudū. postea mortuo vasallo agnati volunt succedere in dicto feudo. sed dñs dicat q̄ fuit effectū nouū per dictā reseruationē ex quo ad ipsum spectat an ceus eat antiquū vel nouū. Et respondet glo. q̄ antiquum. ⁊ sic agnati debent admitti. arg. l. peculium. §. si ex ere alieno. ff. de peculio. Et hoc volunt tota ista glo. vsq̄ ad fi. Sed tu circa istā q̄ōnem latius ⁊ melius dicas put scripsi in pludijs huius operis in diuisionibus feudorꝫ. ⁊. ↄ. de vas. decre. etatis. c. i. ⁊ p glo. ⁊ doctores in dicto. §. si ex ere alieno. ⁊ in. l. quod dī. §. pe. ff. de rebus. in re hū vota fac. ⁊ qd̄ ibi p Bar. ¶ Quero ab extra qualiter deducat vas. pdictū offendentē dño ad satisfaci. Respondeo sm̄ And. de iser. duobus modis vȝ q̄ offendēs se ponat in manibus dñi offensi tanquā in arbitratorē q̄ puniet eū sicut iudex posset punire facta reconciliatiōe ⁊ pace. ⁊ si excederet puniēdo posset reduci ad arbitriū boni viri per no. in. l. pe. ff. de arbitris. ⁊. C. de dolo. l. iij. Et dic quod dñs poterit et relegare ipsum offendentē. vt stet extra prouinciā vel terrā dñi sicut posset iudex vt in. c. veniens. ex de iureiurā. non posset corporaliter punire. nec preter dȝ ex qua talē sniam in criminibus publicis. l. non distinguemus. §. iulianus. ff. de arbi. Scd̄o mō deducat offensorȝ

ad dñm vȝ vt fiet iuri. ⁊ p modū iudicariū cognoscat ⁊ iudicet ar. C. d pci. impa. offe. l. rescripto. ⁊ qd̄. ↄ. dixi q̄ fuit pri. ca. bene. amit. §. ite q̄ dño. Alua. de primo dubitat i eo q̄ dixit de relegatiōe q̄ arbitrator non potest relegare. l. nulli. C. de sen. ⁊ interlocu. om. iud. ⁊ quod no. in. d. §. iulianus. facit. l. ncio. ff. de condi. ⁊ demon. ⁊ ibi p Dy. nisi ipse dñs haberet auctoritatē relegandi. ar. ff. de interdic. ⁊ relega. l. i. in pn. ¶ Quero quid si iste vasallus offendēs sit emancipatus a patre an habeat locum iste text. vt eius pater vasallus teneat ipsū deducere ⁊ dic q̄ sic sm̄ And. de iser. q̄ pȝ q̄ etiam tenetur pro ceteris domesticis ↄ̄nes vt hic facit. l. pridez de questio. ¶ Quero an teneat pactum qo pater cadat a feudo ↄpter delictum filii. ⁊ Bal. in. l. i. C. de his que pene noie sensit q̄ nō ip ē iniustū pactum ar. l. pater. ff. de here. insti. ⁊ quod nō. in. l. si quis in tantā. C. vnde vi. Alua. tȝ ↄ̄trum postquam pater inuestitus ē astrictus ad tale pactum ⁊ obligationē. per ea que habētur in. §. pe. in fi. ↄ. quid sit inuesti. nam cū nō videatur turpe vr̄ esse iusta cā bnficij amittēdi. vt in. §. sed nec alia ↄ. que fuit pri. cā bene. amit. ¶ Quero an pater possit dare filium p nota. dic q̄ non sm̄ Bal. §. fi. Institu. de noxa. quero an pater p talem separationē filij perdat ius patrie potestatis dic q̄ non sm̄ Bald. ar. l. abdicatio. C. de pa. potes. ¶ Quero an pater ob hanc causam possit exheredare filium dic q̄ non sm̄ Bal. cum nō sit inter causas enumeratas in autē. vt cum de appe. cognosca. §. causas.

Aliud quoque. Vasal. offendens dñm dñi sui perdat feudo ⁊ reuertit ad dominum a quo dictum feudū recognoscebat nisi ista offensa fuisset facta p dictum vasallū seruiendo licite alteri domino suo antiquiori a quo aliud feudū tenebat. vel nisi de predicta offensa requisitus satisfacere sit paratus. sed si dominus huius vasalli offendētis idemq̄ vasallus sit requisitus deducere istū offendentē ad satisfaciendū ⁊ non faciat amittit feudum. h. d. ¶ Et premitte pro euidētia huius littere q̄ vasallus pōt suum feudū alteri infeudare in totum vel in parte dūmodo faciat sincere ⁊ sine fraude ⁊ infeudet equali persone vt ipse est. ⁊ eadez forma ⁊ ↄditione qua ipse hȝ prout dixi. ↄ. de capi. corra. §. preterea. vbi etiam glo plene tangit ⁊ glo. hic ponit de hoc tamē latius ↄ. dicā. ¶ No. h tex. expressūȝ in quo hodie de iure nouissimo vasallus pōt alteri infeudare feudū suū. nec ex hoc intelligitur alienare. qd̄ pȝ q̄ iste idem imperator federicus ↄhibuit alienationē feudorꝫ. vt. ↄ. in principio huius. l. admittit infeudationē vt hic. qd̄ intelligas verum dūmō infeudet sincere ⁊ sine fraude ⁊ equali psone ↄut ipse est ⁊ ea forma ⁊ conditione quibus ipse hȝ vt dixi in. d. §. preterea. ⁊ hoc ēt sensit glo. prima hic posita que per hoc est expedita ⁊ intelligas hoc esse verum et si feudū esset ecclesiasticum vt in. c. ex transmissa ⁊ ibi p Hu. extra de foro cōpetenti. vbi declarat an tale feudū apud scdm̄ intelligat alterasse naturā suam. ¶ Nota qd̄ vasallus plurium dñorū et diuersis feudis est obligatus debito fidelitatis priori dño in tpe ad seruitia licita et inconfessam et aduersus dños posteriores ⁊ ē rō q̄ prior est tpe ergo prior dȝ esse in iure. Nā iste vasallus primo fuit ligatus ipsi dño priori ergo fidelitas sua cōtra oēs posteriores dños extendit vires suas vt nota. in. d. § fi. ↄ. hic finit lex. ⁊ ibi dixi in penultima. q. facit. l. operis. ff. locati. ⁊ qd̄ notat glos. supra ↄ noua fidelitate for. in princi. p Bald. in. §. nec autē. C. de cadu. tollen. ad materiā vtrū q̄s possit esse vasallus plurium. vide quod dixi in. l. ij. ↄ. de phibita feu. alie. per loth. ⁊ in. c. oēs si de feu. fuerit cōtrouer. ⁊ qd̄ no. p glos. ⁊ doc. in. c. ex ore de priuile. ¶ Ex p. cū glo. ij. q̄ huius vasal. offendens dominū dñi nō debeat amittere feudū cum non sit neq̄ videatur eius vasallus dato q̄ sit vasallus sui vasalli put in simili videmus i socio socij mei qui nō intelligit ex hoc esse socius meus vt. l. nā ⁊ socius socij. Similiter videmus in liberto liberti mei qui nō intelligit ex hoc eē libertus meus. l. si quis a libertis. ff. d libertis agnoscēdis.

t

Solu. sm Ja. de bel. & Pe. de bel. sz glo. ista non soluat qd i hoc. §. statutum est ita cum dñs primus et concedēde prima vasalli fuerit cā huius feudi concedendo sibi dictū feudū ergo vasallus vltimus dz diligere dñm dominum sui a quo mediate ipse hz causam huius beneficii ar. ff. man. l. si vero non remunerandi. §. idez pō. nam sicut vasallus non dz copulare amicitias cum inimicis dñi vt. s. h. ij. c. i. ita per 9riuum nō dz copulare inimicitias cum amicis dñi & non dz offendere amicum dñi sui vt h idē cōfirmat In. de iser. qui vas. vltimus non retinet a primo dño et eo q sec ū non 9nit nec fidelitatē iurauit. tñ aliqualiter vr habere rem suam. quia id qd procedit ex re sua vr esse sui & C. de fur. l. si. §. cū in secunda qd pz. q scōs nō hz accipere. nisi ca. l. e pacto quo hz primus vt. s. dictum ē et quib9 pz q determinatio huius. §. est vera q vltimus vasallus teneatur et offensa facta in preiudiciū dñi a quo mediate & successiue hz. Nō obstāt. ll. in glos. allegata in 9trium. q in illas cā prima nil influit in personas vltimas sm Bal. Utrum āt vasallus vasalli mei intelligat eē vasallus meus dic per gl. & doc. in. l. modestinus. ff. de verbo. signifi. & Iannis in. l. d accessionibus. ff. de diuersis & tp a. prescri. facit quod dixi. s. de cōtro. inuestiu. §. fi. & p Bar. ff d lib. agno. l. si qs a libe. & Spe. de feu. §. qm B. xiij. ¶ Quero cū glo. qd si vasallus primus infeudauit feudū scdo. scds dat tertio. & sic successiue demum vltimus alienauit dcm feudūz ad quem rediret. & respondet glo. q ad primum. Nā similiter primus dñs ē ille qui laudare dz & illi dz sol ui aliquid p dicta laudatiōe attenta consuetudine prime q deberet soli ipsi primo dño facit gl. i. l. fi. i verbo vendere alijs. C. de iure emphi. & que dixi supra in prin. hu9. c. & ibi Sal. i. iij. col. Bal. i. l. si primitte. C. ad macedo. hoc casu doc. dicunt l emphitheota & feudatario Ia. i. l. filius secunda. ff. de acqu. here. Bal. i. l. apud iulian. §. heres ff. de le. i. & est ratio pp frequentiam talium alienationum et quib9 ipse dñs potest iuste timere de amissione iuris sui & deo laudunium idest dicta prestatio dicte solutionis. dz sibi solui i signum subiectionis argu. c. ij. extra d censibus lz iste tex. videatur facere in cōtrariū. & hoc voluit ista gl. que allegauit aliqua iura vsq ad 9si. sed nisi quid Ex qua colligo duas conclusiones. prima est qd dñs primus qui hz directū dñium est ille qui reuocat feudū alienatū illicite hanc conclusionem sequūt doc. & est rō. q apud alios infeudantes nullū dñium remansit. q transtulerunt in vltimū alienantē vt no. gl. s. de. l. cōra. §. similiter. nam lz diuerso respectu sit dare diuersas naturales possessiōes ita dñiuz vtile vtilis. l. i. gl. fi. C. vti pos. l. iij. §. 9rio. ibi cōtra regaste. ff. de acquiren. pos. Bart. in. l. si quis vi. §. dña ff. de acq. poss non tñ eodem respectu. Et ita saluari potest dictum Bal. in. c. ceterum. i. vij. col. de iud. Ideo inuestiendo alium de feu. apud eum nihil retinuisse. & probatur hoc arguendo a fortiori. nam iura realia. s. dñium non ita inheret ossibus nostris sicut actiones personales. pz q iura realia. s. dñium sola traditione a nobis abdicatur plene & talium transfertur psonalia autē iura. s. actiones inherent ossibus nostris nec a nobis separi pōt. l. quis ergo casus. ff. de peculio. l. i. C. de act. & obl. & tñ videm9 q si dñs actiones cessat alteri cedat easdem actiones apud eum nihil remanet glo. i. l. emptor. l. glo. fi. C. de heredi. vel act. vendita. Bar. in. l. et asse. vbi cōuer doc. ff. ad treb. i. l. i. s pe. col. C. de act. & obl. l. i. curatoris. C. de nego. gest. l. l. fi. quodcūq. §. qui gaium. ff. de lega. i. Bal. i. l. i. pallegata C. de act. & obl. i. vij. col. i. l. iij. C. de noua. Ita ergo multo fortius si primus feudatarius. secūdo ifeudat illud vtile dñium qd hz transferret in sm. & nihil apud eū dicet remanere. facit optime glo. i. l. si quis ēptionis. et i verbo actiones. C. de prescrip. xxx. vel. xl. an. Et vide d hoc qōne plene p Jo. an. in addi. specu. in ti. de feudis. §. qm B. xxvij. dicit tñ Bal. q si vas. i feudando alteri. transferendo vtile dñium tñ remanent aliquē reliquie apud ipsum qd patet. quia debentur 9seruicia per suum vasallum & iuratur sibi fidelitas. vnde non est in totum ius suum absorptū ar. l. talem. §. fi. ff. de hēdi. isti. Et ex hoc infert q si ex 9suetudine induceret q i alienatione dicti feudi exigeret eius licentia q feudū deberet reuerti ad ipsuz dñm & nō ad priorem dñm. Rōcludēs q ad eū dz reuerti q habuit auctoritatem dādi licentiā alienationi. Secundā cōclusionē colligo ex ista glo. q i alienatiōe feudi requirit licentia prioris dñi hūtis directum dñium. Sed de hac conclusione dic latius vt. s. dixi hoc cadē lege. i pncipio. Facit quod dicit Fran. zab. i. c. fi. extra de locato i emphiteota & spe. cu. i ti. de locato. B. cx. & B. cxxi. Restat mō respondere ad istū tex. q predictis cōclusionibus obuiare vr sm istam glo. que tñ non soluit q dico q iste tex. loqtur qñ dñs primus fuit offensus per igratitudinē delicti quo casu feudū vasalli delinquentis non dz redire ad ipsum priorē dñm offensum sed ad dñm imediatū ipsius vasalli offendētis. Sed cōclusiones supra scripte loqūtur qñ ipse prior dñs offenditur per igratitudinē cōtractus. i. alienationē quo casu feu. redit ad ipsum priorē dñm. Et pōt assignari ratio differentie. q frequētia alienationis hoc operatur ad hoc vt dñs non priuetur iure suo. & ita sensit hic glo. Naz ipse dñs primus per talē renouationē seruat ius suū & dat causam vt vasalli abstineant a talibus alienatiōibus. Sz in delictis & offensis aduersus dñm cōmissis nō vrget tale dubium amissionis feu. vnde sufficit q vasallus puniat i amissione iuris sui. & qd reuertat ad suū dñm Imediatum a quo recognoscit. vel satisfaciat priori dño de offensa per ipsum cōmissa. vt hic in tex. Nā et accidit non ita sepe q psiliant vasalli in offensam 9 dñm priorē sicut psiliant ad alienationem ideo talis frequentia alienationis debuit habere speciale ius arg. ff. de vsucapio. l. iusto i principio sm And. de iser. facit l. singularia. ff. si cer. pe. ¶ Quero cū dicta gl. an vasallus inuestitus de feu. in quo nō sint specificati cōfines neq quātitas feu. possit cōpellere dñm vt ostēdat sibi feu. & fines quātā partē debeat tenere. Et dicit glo. q sic per. l. nemo hes. ff. de acti. ēpti. Et hoc volunt glos. vsq ibi nūq. que bñ loquitur & bñ determinat sm doc. Sz tñ ipse vasallus melius faceret si faceret q declararetur tempore inuestiture & poneret in priuilegio seu instrumēto inuestiture. qm si post factam inuestiturā veniat in controuersia. posset dñs ostēdere modicū terre & dicere hoc ē feu. totum & se liberare argumēto. l. quod in rerum. §. i. ff. d leg. i. sm And. d iser. Et facit ad quest. onē quam no. glo. in. l. si in rē. l. principio. ff. d rei vē. l. ij. C. qñ & qbus quar. pars debetur. lib. x. ¶ Quero subsequenter cum dicta glo. quid si dominus concessit vasallo feu. vt omni anno recipiat. x. de camera an poterit ipse vasallus compellere dominū vt assignet sibi tot possessiones ex quibus possit ipse vasallus recipere dicta. x. Et respondet arguēdo q sic per. l. si quis argētum. §. i. C. d dona. Et hoc volunt tota gl. vsq ad fi. Sed tu dic sm doc. q ista glos. non bñ loquitur quoniam dominus in tali concessione feu. nō habuit respectū ad possessiones sed solum ad introitum seu pecunias ipsius camere. vñ dz sibi soluere de camera put fuit facta cōcessio. Hinc est quod si euacuaret camera ex aliqua causa hz necesse ipse expectare donec sit in camera vnde sibi possit solui put supra dixi d feu. cogni. c. ij. Nec obst. d. l. si quis argētum. q ibi donauit certum redditum et possessionibus ideo dz tradere fundos vt ibi hic nullas possessiones designauit sz redditum pcipiēdum ex camera sicut si diceret ex quadaz gabella ar. l. cum certus. ff. de vino triti. oleoq legato Secus autē si dominus in cōcessione feudi diceret concedo tibi. x. in feudum recipiendus et possessionibus que confiscabuntur sz interiz habeas dicta. x. ex gabellis. quia tunc si in futurum confiscarēt alique possessiones isto casu bene deberēt assignari possessiones sm formā cōcessionis p. d. l. si quis argētum. §. i. verba. n. cōcessiōis & puilegior attēdi debent ar. ff. de trāsac. l. d his & l. i. §. si conuenerit. ff. deposi. And. d iser. facit ad hāc. q. q dixi i. c. ij. d feudi cogn. c. porro d puilegiis.

Preterea si inter. Dominus feudi est iudex inter suos vasallos simul litigantes de cā feudali, pares vero sunt iudices si cā feudalis vertat inter dñm et suos vasallos h. d. ¶ No. breuiter et tex. duo dicta que dixi in summario. ultimuz dictum recipit limitationē ut non procedat qñ culpa est notoria per quā dñs pretendit vasallū suum priuatū. ita Host. et ibi Panor. i. c. graue de sen. exco. Inno. i. c. ex parte de prob. sign. Lapus notabiliter allega. xxxiii. ubi firmat q in notoris quis pōt esse iudex in facto pprio Bar. i. l. siquis forte §. i. ff. de penis Ex. l. l. i C. ne qs i sua cā. Pe. de ancha. in clemen. i. de foro cōpe. Non mirū si hoc casu dñs pōt esse iudex in cā sua priuationis feudi. q puto sane intelligendum. i. cuz pena certa ut i. d. c. graue. et ita Panor. in. c. cuz venisset de iudicijs in. c. prope fin. de appella. et ibi post per. d. tex. i. c. graue limitat Bal. i. c. i. l. prin. §. qualiter do. ppie. pri. totū hunc tex. ut nō procedat qñ culpa est notoria et pena irrogata est ipso iure. Nā tunc et ordinariū iudex pōt denunciare priuatū. Calda. autē in cōbri. ca. de foro compe. consilio. ii. uolu. i vnō q plurimū enervat hunc tex. q qñ agitur super cōtractu feudali iurato ut per partes obseruetur ratione iuramenti iudex ordinarius ecclesiasticus cognoscet et super iure reali ex quo pendet in cōtu iurato per. c. nouit de iudicijs. vide te ibi et q notat Bar. in extrauag. ad reprimendā in verbo per denunciationo Gemi. in. c. si. de foro compe. li. vi. et intellige istū text. de dño imediato. Nam ille est proprie iudex mediatus sit. s. dominus superior a quo hic inferior dñs hz feudum et qui fecit sibi aliū vasallū non est iudex inter vasallos vasalli sui nisi in casu appellatiōis a dño imediato ita Bal. i. c. ceterum in. vi. col. de iudicijs. et facit text. in. c. si. supra quo tpe miles. ad ipsum. n. superiorem dñm feudi appellatur sine a paribus iudicatum fuerit sine ab inferiori imediato dño. facit qð no. i. c. roma. § hz de appel. li. vi. in. c. solite de maio. et obe. Jo. and. i addi. ad Spec. i ti. de iurisd. om. iud. in §. que autē meri in addi. magna in fi. Ang. in l. i. §. si ff de offic. eius cui man. est iurisdi. Panor. i. d. c. ceterū i si col. de iud. post Inno. vbi dñs feudi non hz superiorē mediatū feudi tunc appellabitur ab eo ad ordinariū ratione rei feudalis. d. §. hz Panor. vbi proxime et probantur pdicta in. c. ex transmissa de foro cō. ¶ Not. q qui fidelitatē domino non iurat non est reputādus par probat i. c. i. §. de contro. apud pares termi. in fi. ¶ Op. cū glo. i. q dominus non sit iudex competens inter vasallos sed imo talis cā dz terminari coraz iudice vel arbitro vt pbatur. §. d. l. cora. §. sed liter i prin. Sol. hic ɔstat verū q litigantem vasallū esse eiusdē dñi de alijs de quib9 nulla erat qō. vel et de parte huius feudi de quo erat qō. qñ qō non erat de toto feudo sed soluz d parte, ita q erat certū ambos esse vasallos de aliquo feudo vel de aliqua parte feudi que non erat i litigio. et tunc de illo feudo qð est in litigio vel de parte feudi dñs ē iudex inter vasallos ligātes vt hic in ɔrio non erat certū q ambo essent vasalli q non tenebant alia feuda a. d. dño sed ambo cōcurrebant ad volēdū vnū feudū de quo quilibet allegabat diuersos inuestitores. et tunc pp talem icertitudinē talis cā dz ventilari corā iudice ordinario in quē dicti asserti vasalli compromiserunt de dicto iure eoz. siue dñi seu dominorum pre iudicio. ita itelligitur ɔrium et probat ista solutio in. c. cū tpe extra de arbitris. et supra d iuestu. i ma fac. c. i. l pain. et l. d. c. i. supra an apud iudi. vel do. non ob. similiter ter. in. §. si duo et. §. si tres qui hic allegatur in glo. qñ in. §. si duo similiter nō cōstabat ipsos litigantes eē vasallos. ideo causa corā comite ventilatur vt. §. dictum ē. vel itelligatur §z aliā lecturā ibi positā q ambo vasalli agebant contra tertium possessorem quē constabat non esse vasallū. Similiter nō ob. §. si tres qui pōt solui eodē modo q ibi vertebatur qō de violentia. et quia dubitabatur de violatione pacis. Et dictus comes iudex ordinarius loci de dicta violentia cognoscit vt ibi. fac tex. i. c. nouit d iudicijs. ¶ Op.

subsequenter cū gl. predicta q imo si qō vertatur inter duos vasallos de eodē feud. q pares curie soli sunt iudices competentes non autē dñs solus neq dñs cum curia. vt est casus in. c. i. §. an apud dñm vel iudi. qð feu. termi. de. Solu. ibi contentio erat inter duos vasallos quorū vnus dicebat feu. esse nouū et se iuestitū a dño. Alter vero dicebat feudū antiquū et ad se spectare tāquā ad agnatuz quo casu dñs solus non pōt esse iudex cuz eū videatur ad ipsuz spectare ex eo q tenetur de euictione illi quē inuestiuit tāquā de feu. nouo. Nec potest idē dñs esse iudex vna cum curia vt cessit presumptō. s. ne pñtia ipsius domini faciat et iducat curiā vt sit magis fauorabilis iuestito d nouo q alteri. Et ideo statutū est i illo casu vt curia sola sit iudex cōpetens et cognoscat in dicta questione. vnde ergo bene dixit ista gl. q vnus predictoꝝ non pōt trahere alterum inuitum ad iudiciuz curie. hoc est auctoritate propria sine licentia ipsius curie nec ad iudicia domini simul cuz curia. Sed curia sola poterit vocare vnum ex predictis vasallis ad instantiam alterius. q curia sola debet cognoscere de dicta causa vertente inter dictos vasallos quorum vnus dicit feud. nouum et alter antiquum. Et hoc modo intelligitur. d. c. i. an apud iudi. vē. hic vero in isto. §. cessat suspicio ¶ Ulterius post Bal. quero quid si vasallus conqueritur de dño non de re feudali vel eius occasione. vel econtra dominus d vasallo. Respōdet siamus regule generali q actor forum rei sequatur et experiatur coraz iudice ipsius rei. C. de iuris. om. iud. l. iurisdictionem. et de resti. spolia. c. conquerente. et de offic. ordi. c. irrefragabili. §. i. Quid si dñs dicat aliquem esse suuz vasallū et ille negat nūquid dominus potest de hoc cognoscere respōdeo nō q esset iudex in propria causa sed ordinarius de eo cognoscet vel arbiter. vt. §. de lege corā. c. i. alias. §. i. ¶ Quid si extraneus agat directa rei vendi. contra vasallum rē feudi petendo non vt feudū nec cōtendendo de iure feudali qs erit iudex. Respondeo in hac cā videtur q debeat cognosci per ordinariū iudicem quia quo ad iurisditionem iudicis debet inspici qualitas petitionis non qualitas merita cause tangentem. vt. ff. de iuris. om. iu. l. cum quedā puella §. si. xi. q. i. c. experimur. et. c. si clericus de foro compe. et. c. cū sit generale. Nec obstat. c. eo. ti. ex parte. quia ibi dicit qð questio proprietatis rei feudalis corā domino feud. est tractanda subaudi. s. cum agitur inter duos vasallos de iure feudali. l. quis eorum in feudo sit potior nec in dubio reuocatur si res sit feudalis. ¶ Porro si d iure possessionis agatur. l. de iniuria quis ad quem venerit possidētem quia nihil cōmune habet proprietas cum possessione. vt ff. de acquir. pos. l. naturaliter. §. nihil cōmune. ff. pro emptore. l. ii. §. si parata. iudex ordinarius vel delegatus cāz audiet. Et ita intellexit Host. istum. §. preterea. et. c. veruz de foro comp. vt ibi no. in summa. in simili. vel dic q si reus excipit et dicit rē esse feudalē et nominet dominum in iudicio. quia summatim cognoscetur de hoc exceptione. Et si per summariā cognitionem appareat q res sit feudalis remittetur ista cognitio ad dominum feudi quia ipse ē iudex ordinarius vasalli. arg. de foro compe. c. si clericus laicū. Si autem nil cōstiterit per sūmariā cognitionem tunc in causa procedit ordinarius vel iudex delegatus. Sz dominus Jo. blanchus. i. iii. ti. de contē. feu. i summa sua dicit q i. d. c. si clericus laicū. ē speciale fauore ecclesie. Pone q dominus agit corā paribus cōtra vasallū rei vendicatione q dicat ipsum cecidisse a feu. vel officio iudicis qui petit ab eo q recognoscat se eē vasallū. ille aliū nominat in iudicio tāq̄ dominū nūquid nolatus d hoc cognoscet respondeo nequaquam quia ex hoc insurgeret questio inter dominos. vnde nolatus in iudicio est reus. vt in. c. quoniam frequenter extra vt lite nō conte. et C. vbi in rē actio. l. ii. et C. vbi de crimi. agi opor. autē. qua in prouincia. ff. de iudi. l. venditor. Constat autē q inter actorem reum et iudicem debet esse differentia personarum. vt. ff. de iurisd. om. iu. l. qui iurisdictionem. et ff. de iudicijs. l. si a me. ff. de

arbi. l. pe. ꝛ plene ꝑ Inno. de verb. signi. c. ex par. ¶ Quero cū dicta glo. quid si dñs qui dꝫ iudicare inter duos vasallos litigantes ſm formā huius. §. nolit cognoscere qualiter succurratur. ꝛ respondet glo. dando duplex remedium petere volenti. primo vt faciat cogi ipsum dominum per superiorem ad cognoscendū de dicta causa per. l. iij. §. i. ff. de arbi. Secundo vt conueniat aduersariū suum coram ordinario ipsius rei. quia actor debet sequi forum rei. ꝛ hoc voluit glo. vsqꝫ ad versi. sed nunquid ꝛc. ꝛ bene loquatur ſm doc. sñ. de tempo. appel. l. fi. in fi. ꝛ. ꝫ. si de inuesti. inter do. ꝛ vas. lis oriatur. c. i. ꝛ. ꝫ. quid sit inuesti. §. ꝫ bonis ꝛ de mu. vasal. qui contu. est in fine. xi. q. iij. c. cum sumus. pro confirmatione secundi remedij facit extra de foro compe. c. verū. c. licet. ꝛ in. c. ex transmissa. idem dicas si dñs eēt negligēs i reddēda iusticia. ar. i auté. de mā. pri. cl. §. scire. ꝛ in auté. de sanctis epis. § siquis aūt ꝑ pecuniam. ꝛ in. l. imperator. ff. de appel. de iure aūt canonico quādo ex negligētia deuoluit iuris. vide i. c. i. de supple. negl. pla. ꝛ qꝫ no. de of. ꝫ leg. c. cū cā. de of. ordi. c. pastoralis. ¶ Quero cū. ꝫ. glo. an predicti vasalli simul litigantes possint sponte cōsentire i aliū iudicē ꝗ i dñm de dicta cā feudali ita ꝗ sñia lata per dictū iudicē sit valida. ꝛ respōdet glo. ponendo duas opi. Prima ē ꝗ nō. ea potissime ratione qꝛ imperator specialiter dedit hanc auctoritatem ꝛ cognitionem ipsi domino inter has speciales personas vꝫ suos vasallos litigantes vnde si fit contrariū fit cōtra legem ꝛ per ꝯñs non valebit ꝗ actū est. i. l. non dubiū. C. ꝫ legibus. Secūda opi. est ꝗ aut isti vasalli litigantes progauerūt iurisdictionem in aliū iudicē per errorem vt qꝛ putabant istū iudicem suū. ꝛ tunc nō valebit ꝗ actuꝫ est secus si ex certa scientia vt qꝛ bene sciebāt esse dñi sed tamē voluerūt ꝗ ille alter iudex cognosceret. ꝛ tūc valebit qꝫ actum est p. l. i. ij. in princi. ff. de iudi. ꝛ hoc voluit tota ista glo. vsqꝫ ad fi. ꝛ secundam opi. sequit Ia. de bel. ff. de offi. eius cui man. ē iurisdictio. l. i. in prin. ꝛ Nic. ꝫ nea. hoc idē in. l. i. C. vbi quis de curi. vel coar. sed And. de iser. sequit primam quando dñs ignorauit causam coram alio iudice agi. C. si a non compe. iudi. l. fi. ꝛ qꝫ no. i. l. i. C. vbi de cri. agi. opor. Si sciuit vterqꝫ. s. vas. ꝛ dñs non prohibuit tunc preiudicabit sibi. ff. de re iud. l. sepe. §. i. de offi. dele. c. cū olim. secus āt si prohibuisset vel prohibere voluit sed non potuit. qꝛ tunc non valeret ꝗ ageret coraꝫ alio iudice ar. ff. qui. mo. pig. vel hypo. sol. l. sicut. §. nō videtur ꝛ in hāc sñiaꝫ videtur sentire Bal. dicens ꝗ ad hoc vt cesset ois collusio ꝗ dño ꝓhibente non potuerint dicti vasalli progare dictā iurisdictionem in aliū per. c. ex transmissa de foro compe. vbi vero dñs ignorabat talem prorogationeꝫ. ꝛ tunc tꝫ ꝗ non valeat talis progatio quia ageretur de eiꝰ preiudicio. ꝛ ita dicit tꝫ Bar. ff. ꝫ operis noui nunccia. l. i. §. ꝛ post. ꝛ subiungit ꝗ si ex tali prorogatione tunc incepisset cognoscere ignorante dño tunc dñs poterit vasallo precipere sub debito fidelitatis ne procedat amplius coram iudice. nec obstat regula. l. vbi ceptum. ff. de iud. quia intelligitur qñ non sit ꝑiudicium iurisdictioni alterius vt no. Io. mo. in. c. accusatus de here. li. vi. ꝛ ita dicit Bal. Sufficit ergo tacitus consensus dñi. s. ꝗ sciuit ꝛ nō contradixit ſꝫ Panor. in. c. ceterum in. v. ꝛ. vi. col. de iud. licet ꝫ Ant. vbi requirat expressum consensum. facit ad ꝑdicta quod notat Guil. i. c. i. i prin. de foro cōpe. li. vi. ꝛ qꝫ no. Bal. i. l. certa. C. qñ prouoca. non est neces. ¶ Et vnum notabinis qꝫ vult Pau. de ca. ī interpretās dicta Bar. i. l. i. §. ꝛ post operis. ff. de operis noui nuncia. vbi dicit ꝗ subditi comitū vel regū vel alioꝝ principum non temporalium non possunt sine eorum consensu prorogare iurisdictionem alteriꝰ iudicis non subditi dictis dominis allegat tex. in. c. per venerabilem ꝗ. insuper extra qui filij sint legi. idem dicit i subditis cōmunitatū vel ciuitatū habentium dñiuꝫ. in quod ipsimet ciues cōitatis puta veneti ciues possent progare quia non sunt ipsi subditi proprie sed sunt pars dñorum ꝑ glo. in. l. sicut. §. fi. ff. ꝗ cuiusqꝫ vniuer. no. ꝫ. Alexā. i. ꝫ. §. ꝛ post in hoc reprobat Pau. qꝛ imo particulares ciues venetiarum sunt subditi cōmunitatis venetiarum glo. sñ. in ꝫ. l. sicut intelligatur de hoibus cōmunitatis collectiue illi representant cōmunitateꝫ non singulariter de quolibet homine vt vult Bal. i. l. et i. iij. col. C. de executione rei iudicate. facit quod notatur i. l. i. tantum. §. vniuersi. ff. de rerum diuisione ꝛ i. l. sed si hac. §. q manumittitur. ff. ꝫ in ius vocā. l. e. qui manumittitur. xij. q. ii. in. c. super. ꝛ i. c. cum nuncius de test. Bar. i. l. aut facta. §. fi. ff. de penis. Itꝫ in dicto reprobat dñs Alex. Paulus ꝛ Barto. ꝛ Imol. in. ꝫ. §. ꝛ post operis tenet ꝯtrium nec reperitur iure cautū quod dixit Paulus qꝫ subditi non possint prorogare sine consensu dñi. ꝛ est contra generalita. l. i. ꝛ. ij. in principio ff. de iud. ad. §. super loquitur i reseruatis princip. ꝛ i illis bene potest saluari dictum pauli. Concludo ergo ꝗ dñs potest prohibere istam prorogationem fieri postquaꝫ ista cognitio ad ipsum spectat. qꝛ de facili posset fieri collusio in sui preiudiciū. vt quia forte posset adiudicare iniuste feudum a teste domino īsidioso. facit ad predicta. c. ceterū. c. verum de foro compet. Ubi vero qꝫ esset iudex ratione ꝑsone tunc non posset prohibere quin partes se submittant alteri iudici per dictā. l. ij. ff. de iudicijs ſm Andr. de iser. sed itelligas hoc verum nisi talis iurisdictio esset reseruata principi imperatori vel pape. qꝛ tunc non posset aliquo modo declinari ꝛ prorogari i aliū vt no. extra ꝫ excess. prelato. c. inter dilectos. ꝛ per Inno. de cōstitu. c. cum M. ferrariensis. ꝛ per Archi. i. c. tibi de rescriptis li. vi. Et Bal. i ꝫ de hac materia huius prorogationis i causa feudali hꝫ per Cano. i. c. ex transmissa. de foro comp. ꝛ per Butri. i. ꝫ. c. ceteru. Sꝫ quero an ifans ꝛc. ꝛ i. c. ex transmissa supra allegato no. Et dicit Bal. i. c. i. ꝫ. ꝫ inuestitura i mari. fac. Sed corā dño feudi vel paribus procedat reconuentio. Panor. i. ꝫ. c. ceterū i. ii. col. dic qꝫ sic qñ ꝫ simili cā scilicet feudali. Nā istorum iurisdictio est limitata ꝛ specialis. vt diximus i. c. i. ꝫ. de inuestitura i mari. fac. Ideo non de facili corā talibus procedet reconuentio. qꝛ potius esset iurisdictionem de nouo dare si esset cā dissimilis qꝫ nō fit per reconuentionem. vt per Innoc. ꝛ alios i. c. i. de mutuis peti. Bar. i auté. ꝛ consequenter. C. de senté. ꝛ iterlo. om. iudi. Ly. i. l. testamenta C. de testa. Cano. in. c. at si clerici. de iudi. dicit quoque Bal. i. l. cū archimedoram C. vt i pos. lega. ꝗ licꝫ i cōtractibus non habet locum remissio tñ tantā superioritatem habet dominus i vasallum ꝗ pōt petere eum ad se remitti pro iter iectis feudalibus prestandis. ¶ Quero cum glo. ij. i quo loco debeat stare dominus ad cognoscendum iter suos vasallos. ꝛ respondet ꝗ vbi voluerit seruata honestate sua ꝛ maiorū suorum ꝫ iusticia ꝛ iure. l. pen. i fi. ꝛ hoc voluit glo. vsqꝫ ad fi. que bene loquitur ſm Iaco. de bel. ꝛ itelligas eam ꝗ dñs potest eligere locum vbi vult qñ habet plura nisi maiores sui soliti fuerint iudicare in certo loco. vt probatur i. l. si vt proponis. ꝛ. l. ij. C. quō ꝛ qñ iudex. Secus āt si haberet solum vnū locum in quo iudicare solitum est. qꝛ tunc non aliū vt l. cum solam cum ibi no. C. de senten. ꝛ iterlo. om. iu. ꝛ. ꝫ. l. pen. nisi pares essent contenti prorogando ꝫ loco ad locum. argu. ff. ꝫ solu. l. ꝫ. i qꝫ nisi ipse dominus ibi non posset sedere ex aliqua iusta cā impeditus. qꝛ tunc etiam non posset alibi argu. eorum que no. i. l. i. C. de sen. ex periculo reci. Quid aūt in officialibus discurrentibus per prouinciam vt banselli. Dicit Bal. ꝗ etiam in agro posset iudicare iuxta illud verbum vbi te inuenero ibi te iudicabo. ¶ Quero cū glo. iij. qualiter pares debeant eligi de communi consensu qui cognoscere debent de cōtrouersia orta iter do. ꝛ vasallum. ꝛ respondet quod debēt eligi de cōmuni cōsensu ipsius domini ꝛ vasalli ꝛ si discordes essent i eligendo. tunc dñs prius eligat vnum vel duos vel quot sibi placuerit. quo facto postea vasallus similiter eligat totidem. ꝛ ille non potest eligi proparti sua parte ad cognoscendū i dicta causa nisi qui iurauerint fidelitatem domino vt predicta omnia probantur. in. c. i. ꝫ. de contro. feu. apud

pa. termi. Et hoc volunt ista glo. usque ad versi. et hec vera sunt. qui bene loquuntur. ¶ Quero subsequenter cum dicta glo. quid si dñs non habet pares in sua curia quis tunc cognoscet de tali controversia vertente inter dominum et vasallum. Et respondet quod iudex ordinarius rei per regulam vulgarem quod actor debet sequi forum rei. per. l. ij. C. de iurisd. om. iudi. Et hoc volunt gl. usque ad fi. cui quasi pertransiunt doctores et bene. ¶ De quo etiam per Ia no. in capitulo ceterum extra de iudiciis. et ibi per Zaba. in iij. questione. et dixi s. §. in supra quid si investitura. Et ad verte pro declaratione glo. quia quis consequitur forum non solum ratione persone et domicilii sed etiam ratione possessionis rei petite et pluribus aliis modis notatis per glosam in lege heres absens. §. i. ff. de iudiciis ¶ Quero cum dicta glosa quo loco debeant pro tribunali sedere isti pares vasalli electi ad cognoscendum de dicta controversia orta inter dñm et vasallum. ¶ Et respondeo cum gl. capiendo omnia membra et clarius quam ipsa quia aut est de consensu actum inter pares de loco et ille servabitur. ut not. Tunc pares qui iudicabunt possunt eligere. ¶ Et si de loco sunt concordes ille locus servabitur dummodo sit habilis partibus litigantibus et honestus. d. l. cum dicis. §. si arbiter. ff. de arbi. Si vero dicti pares sunt discordes in eligendo locum tunc locus debet eligi in quo idem dominus consuevit sedere ad cognoscendum inter pares suos d. l. penultima. ff. de iusti. et iure dummodo sit securus litigantibus et honestus per ea que dicta sunt supra. Si vero dñs non habet locum tunc iste locus debet eligi ubi alias contra solitum sit iudicari dummodo sit comodus litigantibus. l. si locus. ff. de iudiciis. Si vero non esset talis locus habilis litigantibus et tunc dominus tanquam maior debet eligere locum ut argumen. s. de mili. vasa. qui contu. est. c. i. dummodo ipse dominus eligat locum convenientem ut non sit nimium onerosus nec nimis delicatus parti. sed teneat medium et non extrema. argumen. in aut. de consuli. et circa hoc si oriretur dubitatio an sit locus conveniens vel non tunc recurritur ad boni virum ff. de verbo. obligatio. l. continuus. §. cum ita. argu. ff. de leg. primo. l. huiusmodi. §. ... et hoc est ipsa veritas licet quidam voluerint dicere in isto ultimo membro quod dñs primo eligat locum ad primum actum cause. Secundo vasallus eligat alium locum et sic successive ut ad paria iudicentur dominus et vasallus per. c. i. in fine de for. fidel. quod non est verum quoniam plus tenetur vasallus domino quam econtra ut ibi. item quia videretur inconveniens quod continentie unius cause dividantur per tot loca. argu. l. nulli. C. de iudiciis. et glo. usque ad fi. ita debet intelligi secundum communem opinionem docto. et facit ad hoc dicta quod habetur in. c. bone et in. c. ne pro defectu de electio. de pigno. actio. l. si servion et quod dixit Inno. in. c. est contingat de foro competen. et dixi supra in questionibus ... appellatur tale tribunal locus iudicis ut notat glo. l. aute. de nup. §. iij. de quo in Spec. de arbitris. §. sequitur versicu ... de loco autem ¶ Quid autem in arbitris iuris qui succedunt in iurisdictione iudicis ordinarii recusati dixit Bal. ... possunt eligere locum habilem et idoneum sicut possunt arbitri simplices per. d. l. si locus facit quod no. in. l. cum ... lam de senten. et interlocu. omnium iudicum in ultima glo. ... ad hanc materiam facit quod nota. in. c. statuimus de officio delega. li. vj. in. c. statutum. §. cum vero de rescrip. eodem lib. ¶ Post Bal. quero si pares sunt suspecti utrum possit eorum iurisdictio declinari et videtur quod non quia sunt iudices ordinarii dico singulares non generales ut nota. in ... de iustitu. in mari. fac. c. i. in glo. iudex enim ordinarius non declinatur sed ei alius agregatur quod non sit suspectus ut. C. de iurisdictione omnium iudicum. l. nemo et. C. de iudiciis aut. si vero contigerit. nam ratione adiuncti purgatur suspitio fraudis ut. ff. de suspectis tuto. l. si tutor. ff. de edendo. l. siquis ex argentariis. §. i. Sed tu dic etiam ordinarios recusari posse ut extra de foro compe. c. licet ... c. siquis contra. Porro in feudis ratione iuramenti ius

civile discrepat a iure canonico et debet servari ius canonicum argumen. d. c. novit. Ja. autem de bel. tenet quod recusari non possint quia ordinarii sunt. Bald. in. c. i. in. ij. co lum. s. an apud iudi. vel do. quod feu. termi. d. dixit quod si iurisdictio parium propter aliquam rationabilem suspitionem declinatur sufficit illam allegare dummodo sit verisimilis. l. apertissimi cum ibi nota. C. de iudiciis et tunc iudex erit ordinarius quia in feudis subsidiarius iudex est ordinarius. sabiens tamen qui alii aliter dicunt sed persistere videtur in primo dicto sicut hic firmat. ¶ Pone quis dicit se esse vasallum alicuius ut rem in feudum habeat ab illo rectum petens ab illo investituram qui iste negat illum esse suum vasallum et ita non videtur in illius curia pares habere nunquid in isto dubio cognoscant pares respondeo sic argumen. ff. de iudiciis. l. siquis ex aliena. et supra de contro. inter vasallum et episcopum. c. ex co. et. C. de petitione hereditatis. l. si putas. In contrarium facit glos. ordinaria que est in dicto. c. i. de inve stitu. in mari. facta Inno. dicit quod quando causa iurisdictionis potest separari a causa principali tunc ratione dubii cognoscit ille qui alias cognitionem non habet sed ubi non potest separari a causa principali quia causa cause est causa non solum principalis sed ipsius iurisdictionis tunc non potest cognoscere ne in causa sua cognoscat ut notat Inno. ex. de foro compete. c. veru. et facit quod no. Accur. ff. ad munici pa. l. i. idem iuris. ¶ Quero utrum coram paribus habeat locum reconventio super re non feudali et videtur quod non quia pares habent singularem iurisdictionem et limitatam preter iuris civilis regulas. Item iste controversie potuerunt pertinere ad diversa capitula iurisdictionum ergo non habet locum ius accrescendi. ar. ff. de acqui. rerum do. l. magistris. ff. de condi. et demo. l. mulieri et titio. ff. de bo. pos. l. si cum patronum. In contrarium est regula iuris in aute. et consequenter. C. de sent. et interlo. om. iudi. et habemus glo. notabilem in. d. c. i. s. de controver. feu. apud pa. ter mi. non obstat iura contra que in eis agitur de magno preiudicio. ut puta de successione feu. vel obligatione. sed iurisdictionis continet magnum preiudicium. immo continet favorem quia partes non habent adire diversos iudices. ar. ff. de quibus rebus ad eundem iudi. eat. Et no. quod ois reconventio auget exercitium iurisdictionis etiam subsistendo. verbi gratia. Si iudex qui non potest cognoscere nisi a centum libris. s. per reconventionem cognoscet de quinquaginta. immo etiam hic auget iurisdictionem quia per hunc acquirit unum gradum iurisdictionis quem prius non habebat. Nam si rex franco. acquirit unum castrum preciosum quod prius non habebat diceretur augere quendam gradum eius iurisdictionis. ¶ Item no. quod duplex est reconventio. Quedam est preiudicialis et obstativa ... quam que prius procedit quam in principali. ut no. ff. de iniu. testa. l. papinian. §. si filius. et. C. de ordi. iudi. l. fi. et ac. C. quod accusare non pos. l. i. C. ad. l. iuliam. de plagi. l. presens. C. de adulte. l. qui alexandrum. Quedam est reconventio secundaria et simplex et compatibilis cum prima et principali causa et de ista loquitur. d. aute. et consequenter. et de rescriptis c. dispendia. §. reus quoque libro. vj. et ex predictis habemus quod licet reconventio absorbeat originalem petitionem et perimat et extinguit quod non extinguit quo ad iurisdictionem et delegatam ut no. Inno. extra de resti. spolia. c. ex conquestione quod est nota dignum. ¶ Dubitatur tandem de aliquibus dubiis. Et primo utrum vasallus possit agere contra dominum suum ad penam furti. et dicunt quidam quod non quia hanc petitionem reverentia debet excludere. arg. s. de milite vas. c. i. et. s. in quibus cau. feu. amit. c. i. ver. comodo. Alii dicunt contra quod non habet necesse veniam petere. Dic quod aut in libello exprimit actionem furti et non procedit libellus. aut non exprimit et procedit. quia videtur agere certi condictione generali que non infamat. nam quo ad infamiam magis inspicitur genus actionis quam genus cie. ut eleganter no. in. l. certi conditio. ff. si certum peta. Et idem dico si quis agat contra sacerdotem suum parrochialem vel contra eum qui levavit eum de sacro fonte. argu. ff. de dolo. l. non debet. ¶ Quero pone quod vasallus conqueritur de dño qui ab ipso

vasallo exigat servicia nõ debita vel vltra debitũ modum ꝯ solitum. qd remediũ intẽtabit vasallus respõdeo officiũ iudicis negatoriaꝫ aũt intẽtare nõ põt q: vasallus ẽ. ſꝫ ne quid exigat vltra modum prouidebit pses prouincie. vt ff. de offi. presi. l. illicitas. in prin. ꝯ argu. ff. de variis ꝯ ex traordi. cogni. l. de vsu. aque. ꝯ qd nõ. ff. de rei vẽdi. l. i. §. p hanc. ꝯ insti. de act. §. preiudiciales. circa. ẽ. in preludus. ¶ Quero pone quidã tertius pscripsit ꝫ vasallum tandẽ dñs egit rei vẽdicatione directa ꝯ feudũ recupat. demum vasallus agit cõtra dñz ꝯ vult illud recupare a dño. Queritur an possit ꝯ est ar. q sic. ff. de inof. testa. l. posthumus. §. si quis ex his. ꝯ quod nõ. co. ti. l. pater filiũ. nam dñs cõtra vasallum nihil prescripsit nec succedit in ius prescribẽdi. Probo q vtile dñium prescribeñ. amebilaf propter directũ dominiũ cum ceteris. ar. ff. ad treb. l. si heres. In cõtrũ videf q: vasallus qui est passus rez vsucapi casum ingratitudinis cõmisse vt q: alienasse cẽsef. vt. ff. de verbo. sig. l. alienationis. ff. de fundo dota. So. ſꝫ Pil. vasallus tam negligens contra dñm agere non põt q: iuri suo renũciasse vr. ar. C. d his qui a nõ dño manu. l. fi. ff. ad treb. l. facta. §. si quis bonorũ. Et qd nõ in simili. ff. de nego. ge. l. si ego. ſꝫ cõtra facit id qd no. an simili d pigno. vsucapione. ff. qui potio. l pig. habe. l. claudius felix ꝯ ar. ff. de sta. l. filiũ. §. ſꝫ cũ ex heredatis. tu ergo dicas q opi. Pi. ẽ verior. dñs. n. non põt conueniri actione psonali. q: iam tradidit nec ad paciam q: illa ẽ accessona ad psonalem actionem. vt. C. de vsufruc. l. corruptionẽ nec vtili rei ven. quia vtile dñium est absorptũ per pscriptionẽ. vt. C. d prescri. xxx. an. l. si quis emptionis. Quero ab extra quid si dominus agit corã paribus cõtra vasallũ rei vendicatione. ꝯ dicit cũ cecidisse a feudo. Iste vero vasallus nolat aliuz dominoz in iudicio an iste nolatus debeat cognoscere dic q non sm Bal. ꝯ ẽ rõ q: dicitur litis consors. vt extra vt lite non cõtesta. c. qm frequẽter. ꝯ C. vbi I rem actio. l. ij. ergo nõ potest esse iudex. vt. C. ne quis in sua cau. l. vnica. quia debet eẽ iudiciũ triũ psonarũ. l. qui iurisdictionẽ. ff. de iuris di. om. iudi. ꝯ facit. c. forus de verbo. signi. ¶ Quero vtrũ isti pares debeãt eẽ de eadẽ prouicia. Dic q sic ſꝫ Bal. quia eẽt incongruũ q deberẽt vagari extra suam puinciã p iudicando. ar. in. d. §. si duo ꝯ ſꝫ. ꝫ. de pace tenen. ꝯ i autẽtico de litigio circa principiũ nisi forte in ea puincia nõ reperienf pares q: tũc sumenf de locis vicinis. argumento. l. iij. §. item vicinũ. ff. de dam. infec. ꝯ l. diuus marcus. ff. de tutor. ꝯ curato. datis ab his. ¶ Quero quid si aliquis agit ꝫ dominũ ꝯ dicit se vasallum ipsius ꝯ petit se inuestiri de certo feudo dñs vero negat an pares debeãt cognoscere de hoc ꝯ dicit Bal. q sic rõne huius dubitationis. arg. ff. de iudicijs. l. siquis ex aliena ꝯ supra de cõtro. inter vas. ꝯ episcopũ facit q nota. in. l. pen. ff. ad municipa. ꝯ C. d petitiõe hereditatis. l. si putas. facit q dicit Inno. in. c. verum de foro compe. Quero qualiter in cã feudali sit pcedi. respondeo q libellus est porrigendus ꝯ lis contestanda sm ordinem iuris. C. de litis contestatio. l. i. ꝯ in aut. offeraf. nam vbi deficit vsus feudorũ recurrimꝰ ad. l. scriptã. ẽ. de feu. cogn. c. i. ꝯ ait Ja. de ardizo. in sũma de conten. feud. s b rubricella qualiter in causa debeat pcedi. tñ iuramentũ calũnie non exigaf vt. ẽ. de consu. rec. feu. §. in quibus ꝯ si dñs ꝯ vasal us vicissim ambo cõquerant ratio vasalli prius discutiatur vt teneat sm Jac. de ardizo. in summa de conten. feudi per tex. in. c. extraordinarius. §. si contentio.

Illud. Adaptaf iste. §. ad hũc ti. hoc modo qm principalis intentio fuit huius imperatoris federici in hac sua lege pdere circa eiuitatez imperij vt remaneat incorrupta vt ps supra in principio huius. l. ideo statuit hic vt in quocũqz sacramento fidelitatis semp habeatur memoria imperatoris ne in obliuionem posset in futurum deduci ad corruptionẽ. vide vbicũqz requiritur inuestitura in qua iuraf fidelitas siue feudũ acquiratur d nouo vt. ẽ. quid sit inuestitu. in principio siue acquiratur ex successione vt. ẽ. que fuit pri. cau. bene amitteñ. in princ. si ue feudum transferaf in alium de volũtate domini p alienationem vt in hoc titulo siue dictũ feudũ super quo iurari dz fidelitatis sit diuisibile seu indiuisibile vt. ẽ. co §. ſꝫ. terca ducatus siue prior vasallus alteri infeudauit qui similiter infeudauit dz iurare fidelitatẽ vt. ẽ. co. §. illud. nã in omnibus istis casibus ꝯ generaliter in omnibus alijs vbi iuraref fidelitas. vt. ẽ. qualiter vasal. iurare debeat. c. i. sp dz excipi nominatim psona imperatoris vt hic ꝯ. ẽ. d noua fide forman. c. i. in principio. Ipsa autem fidelitas nihil aliud est q̃ sacramentum q pstat vasallus domino vt. ẽ. quid precedere debe. an fi. an inuestitu. c. i. ꝯ. xxij. q. v. de forma. ¶ Nõ qd sicut omni sacramẽto excipi intelligitur vt non iuref cõtra deum vt in autẽ. vt non luxu. ꝫ na. §. i. Item nec contra imperatorez cum in omni sacramẽto fidelitatis excipiaf nõatim imperator vt. ẽ. dixi. nam cuz sit dñs mundi vt. l. de pcario ff. ad. l. rodiam de Jaco. ꝯ hꝫ curam totius orbis vt in proemio. ff. in principio. facit q notat glo. in. c. venerabilem extra de electio. Ideo sm p videf pseruatus eodem mõ intellegas qd psona ꝯ auctoritas pape intelligif exceptuata vt in. c. venientes extra d iureiuran. imo ẽt si nominatiz ꝯ specialiter non exceptuaret intelligeref tacite exceptuata vt nõ. glo. in. c. cõstitutis eꝫ de rescriptis. Dz quoqz vasal. quacũqz in suo sacramẽto fidelitatis exceptuare psonam sui domini antiquioris vt i in conclusione. ẽ. hic finitur lex ꝯ. ẽ. de phibitione feudo. alie. p Lot. c. ii. Quero cum glo. i. an dominus teneaf iurare fidelitatẽ vasallo suo sicut econtra statutum est in vasallo qui iurare teneſ domino suo vt in dicto ti. de forma fidelitatis. Et respondet q sic duplici ratione primo per istuz tex. qui dicit in omni sacramento vno. s. pstando per vasallum altero per dñm. Secũdo q: ipse dñs teneſ reddere parem vicez ipsi vasallo vt in dicto ti. de forma fidelitatis in fi. ꝯ. d. c. de forma. xxij. q. v. in fi. ꝯ hoc voluit ista glo. que ad hoc allegaut alia iura vsqz in fi. sed tu teneas contrarium ꝯ melius sm Andre. de iser. vz vt dñs nullo modo iuret p rõnes quas dixi i. c. i. I fine d for. fide. Nec ob. i. rõ. ẽ. alle. qm iste tex. nõ infert illam illationẽ d qua psupponit ista glo. vz de iuramento dñi ſꝫ hꝫ respectu ad alia plura iura. fide. que tñ diuersis casibus pñt fieri a vasal. quos. ẽ. declarani Non ob. ii. rõ q: bene fatendũ ẽ q dñs dz adde re perem vicẽ vas. sꝫ vz ola faciendo in iuf. ad que teneſ facere vasal. in dñm sed in hoc ẽ drña inter eos q: uasal. p sacr̃m q pstare dz est astrictus dñs vero absqz sacramẽto ẽ astrictus ut hic in effectu in tñ ut teneaf dñs uasallo sine sacr̃o dixi latius in. d. c. i. quero cuz glo. ii. an vas. in sacr̃o fide. debeat seipsuz excipe ꝯ dicit q non ꝯ hñ q: non ẽ necesse q: in generali sermone nõ cõtineſ persona loquẽtis vt. ff. cõtra pdio. l. quecquid. ꝯ hoc voluit tota ista glo. vsqz ad fi. ꝯ de hac. q. dic latius vt dixi. ẽ. que fu. pri. cã be. amit. i. §. fi. quero quid si aliquis iurauerit cõtra imperatorem expresse ꝯ contra oẽm hoiez an valeat. ꝯ dic q non sm Bal. tum q: dolus est et expressus. tum q: est ꝫ legem ar. ff. de pac. l. iurisgentiũ. §. pactor. ꝯ C. d legi. l. nõ dubium. quinimo isto casu putarẽ q iste talis iurans si est vasallus debeat amittere feudũ. arg. ẽ. in. d. c. i. de noua for. fide. §. illud. ꝯ que fuit pri. cã bñ. amit. §. itẽ qui domino. ¶ Quero de aliquibus qõnibus quas põt hic Bal. pone q iuraf ꝫ oẽm hoiem excepto q̃ cõtra Federicũ successiũ impio alius modernus nunquid iste vr exceptus notatiz. ꝯ vr q non q: nõ soluz fuit expssum nomẽ proprium sed ẽt appellatum seu dignitatis. vt. l. gallus in prin. ff. de libe. ꝯ postu. ar. c. abbate de re iudica. lib. vi. In cõtrũz vr q ipsa dignitas. nã persona non ẽ cã finalis intẽtiõis seu exceptionis. quicqd ergo adiicif dignitati uidef adiectum cã demõstrationis. vt. ff. de lega. ii. l. qd principi. ꝯ. C. de postul. heredi. insti. l. fi. qd ẽ verius. ¶ Quero utruz sicut dz excipi imperator ita debeat excipi rex francoꝝ qui super oẽs reges imperator semper eminet tanquaz stella matutina in medio nebule. respondeo sic est sic dominus

iurantis et eius cui iurat quo ad suos subditos ipse sit in regno suo tanquam quidam corporalis deus. facit quod dicam. ff. in. c. i. que sunt regalia. non tamen propter hoc dico quod ipse sit alter imperator. quia vnicum est imperium. vt. ff. de origine iuris. l. ij. §. post de cum esset. ubi dum dicit vt necesse esset rei publice consuli per vnum. nam si deus vnum crearet angelum a sua potestate suppositum quia posset. nam tamen ille angelus esset deus. ita excepto vno rege ab imperio. non tamen ille rex esset imperator. ¶ Pone quod quis iurauit fidelitatem contra omnem hominem et contra seipsum an teneatur iurare domino contra seipsum. respondeo si iurans habet malam causam tenetur ex iuramento fidelitatis. Secus si bonam ar. in. l. vlti. C. de non numerata pe. et. ff. de verbo. obliga. l. creditores. ¶ Quero quid si iurauit fidelitatem contra omnem hominem excepto se nunquid videatur excepisse filium et vxorem vt exceptio aliquid operetur respondeo non quia quod tacite inest si exprimatur nihil operatur augumentum nec diminutionis. et si queritur quid est illud quod tacite inest. Respondeo tacitus intellectus contractui accomodatus a natura actus. vt. C. de fideiusso. l. non ro. et. ff mandati. l. g mutuam. §. non ideo. An proditor imperatoris amittat feudum ecclesie dic quod non nisi per sententiam ecclesie secundum Aluaro. cle. pastoralis de re iudicata. et dicit Bal. in. l. i. ff. de re iudi. q. xliij. Bar. in extrauag. qui sunt rebelles in verbo rebellando. ¶ Quero de questione quam discutit Jo. an. in addi. ad Spec. in rubrica de feudis. §. xviij. de filio familias qui recepto feudo iurauit domino fidelitatem contra omnem hominem. Deinde mortuo patre successit illi in alio feudo quod requirebat talem fidelitatis formam an prestat feud. illam prestare nolens putat quod non. sed admitti debet cum fidelitate quam potest facere scilicet excepto primo domino. Et hec vera nisi in fraudem primi domini id fecisset. et tunc enim illum condemnat allegat hunc. §. videtur. quia ex quo paternum feudum erat suum habitu puta perpetuum vel datum pro filijs et nepotibus quod nisi iuret vt debet non admittetur ad illud et sibi imputet qui sibi loquendi perplexitatem et necessitatem imposuit. facit de restitu. spolia. c. litteras versi. porro. de simonia. c. per tuas. ij. videat ergo quod sibi plus expediat primum dimittere vel obmittere secundum quod habitu fuit primum. tamen pro Pil. satis facit. §. de prohibi. fe. ali. p Lotha. c. ij. vbi videtur expressum. Item Jaco veronen. re assumpsit questionem Pil. vbi de successione feudi. rubrica que hoc querit et tamen fen. primum censeri primum et filium iurare debere contra omnem hominem quia in iuramento per filium prius prestito maior dominus intelligatur exceptus et maiorem intelligat quem habet iure paterno.

¶ Que sunt regalia.

¶ Continuatur ad proxime precedentia hoc modo supra titulo primo. §. fi. posuit vnum speciale priuilegium. quod habet imperator scilicet quod in quocunque sacramento fidelitatis excipiatur. sed quia non est nouum vt quibusdam specialiter enuntiatis subiciatur clausula generalis. l. si si. rumas. §. inquit lex. ff. ad. l. acquil. Idcirco sumpta eadem occasione subiecit auctor hic istum titulum quo declarantur et ponuntur plura alia priuilegia et regalia que spectant ad ipsum imperatorem. vt patet in lra. et quod ista sit bona et vera continuatio patet enim licet iste titulus non habeat suprascriptionem imperatoris. Tamen est lex facta per eundem imperatorem Federicum sicut lex precedens secundum And. de isernia. cum imediate sequatur ad l. precedentem. vt. l. quicunque. C. de appo. pub. li. x. quod patet quia ipse imperator in principio titu. precedentis. Dicit quod vult quod vtilitas regum seruetur incorrupta. Nunc vero hic declarat que sunt ea que tendunt ad vtilitatem ipsius regum et dicit etiam d. §. fi. et. n. pro quo nota ista lex fuerit facta per imperatorem primum quam fecit etiam l. precedentem tamen expressit glo. Odof. de pace constan. in prin. super verbo criminalibus.

r **Regalia.** In hac l. seriatim describuntur ea que sunt iuris imperij perpetua et que principaliter ad imperatorem spectant. h. d.

totius ti. et dicit hic Bal. quod vbicunque papa facit aliquem regem vel imperatorem omnia ista videntur concessa que hic enumerantur et est quasi monarcha rex in regno suo. And. in. c. i. §. fi. et in. l. et hic et in pluribus huius opere. idem An. in. v. col. facit quod voluit Pau. de cast. consilio. cccv. quod incipit in xpi no. et Angel. consi. cclxi. quod incipit in causa accusationis super primo dubio videtur dicendum vbi de duce mediolani. idem videtur consulere quod reges liberi tamen iuris habent in terris suis quantum imperator in imperio ita And. hic in. ij. colum. et ita etiam dicimus de ciuitatibus non recognoscentibus superiorem Bal. in rubrica. ff. de rep. iurisdictione. dicit quoque idem And. i. vj. column. quod reges habent redditus regni et gabellas quasi stipendia pro seruanda iusticia et custodiendis subditis ab incursibus latronum alias ipsi tenentur ad restitutionem. allegat sanctum thomam secunda secunde. q. lxiij. Host. in summa de censi. §. et quibus causis vers. breuiter puto. et adeo hic in xiij. colum. subdit hic And. post multa quod crimen lese maiestatis committitur etsi offendatur rex liber licet iura videntur loqui de rege romanorum et imperatore intelligere si offendatur a subdito et sic vult quod crimen lese maiestatis habet locum in inferioribus ab imperatore. Salic. in. l. quisquis. C. ad. l. iuliam maiesta. Cardi. et Imol. in clemen. pastora. de re iudicata. c. felicis de penis li. vj. Bar. in extrauagan. qui sunt rebelles que incipit quoniam multos in verbo rebellando. in. l. hostes in. ij. et fi. colum. ff. de capti. et postlimi. reuer. i. l. amissione. §. qui deficiunt. ff. de captiuis. dicit Ang. de are. in tractatu maleficiorum in verbo che hai tradito. Specu. in ti. de feudis. §. quoniam ver. xv. Bald. in. l. ij. C. de fal. mone. Pet. de ancha. in. c. ad apostolice de re iudica. li. vj. et et habet locum si sit princeps vel ciuitas que recognoscit superiorem tamen regatur per seipsam vt bononia. ita Pau. de cast. in. l. iij. C. de epis. audien. sunt. n. rei lese maiestatis subditi qui offendunt ciuitates vel principes. et Bald. in. c. i. in principio. de pace tenen. in. iij. colum. Subdit et hic An. eo. colum. xxiij. quod. l. bene a zenone. C. de quadrien. prescri. habet etiam locum in huiusmodi regibus ex quo fundatur super plenitudine potestatis quam et vt predixi huiusmodi reges habent. et facit quod vult Bal. in prohemio decretalium ¶ Queritur hic et in. xxvj. colum. And. quid de occidentibus officiales principis consiliarios vel secretarium an ledant crimen lese maiestatis voluit tamen vnum Bal. in. l. si aquam. C. de seruit. et aqua. Bal. in. l. a procuratore. mandati. quod in dubio princeps puta papa vel imperator non videtur in commissione sua committere reseruata in signum suppreme potestatis vel potestatis plenitudinem. ad primum facit. c. quod translationem ibi contra cano. de offi. delega. ad secundum quod voluit Inn. in. c. inotuit de ele. eo ipso tamen quod rex intitulatur siue inuestitur de regno habet plenitudinem potestatis Bal. in probe. ffor. i. in. col. et dixi. Bal. in. l. in. C. ad trebel. Jo. dicit And. in. c. i. de val. decre. eta. quod rex habet tantam potestatem in terris sui regni quantam imperator in terris sui imperii. immo maiorem quia imperator ad descendentes suos illam non transmittit. c. venerabilem de elec. ver. autem sic vt dixi. de alie. feu. c. i. §. fi. et hec regalia non possunt haberi nisi a principe vere vel presumptiue cum sit fons dignitatum vt in. c. i. §. ad hec ibi dixi de pace iura. firman. tenen. c. i. xxij. distin. Ideo vel requiritur concessio principis vt hic vel cursus tanti temporis cuius initii memoria non est in contrarium cum vsu ipsorum regalium. ita tex. in. c. super quibusdam. §. preterea de verb. significa. Bar. i consi. lxxx. incipit ex facto. ver. in. probatur. facit. l. hoc iure. §. ductus aque. ff. de aqua quoti. et estiua. Inno. in. c. bone el primo de postulatio. prelato. ibi armandie est nomen certe gabelle ita denominate secundum vsum patrie que debebatur ex armentis animalium iuncta. l. i. §. i. ff. de abigeis. mandeos enim grece idem est quod oues vt not. glo. in dispensationes. i. q. vij. ibi. uie publice quid sint uie publice declaratur i. d. l. ij. §. uiam. ff. ne quid i loco publi. vs que certum solum limitatum per directum certis finibus latitudinis et publicatur per principem pro vsu publico mediante eo qui habet ius publicandi ibi et tales uie publice tanquam ad principem spectantes

nō possint alterari sine suo iussu. ar. l. q principi cum ibi
nō. ff. d aqua plu. arcē. §. aut ptor. ibi flumina nauigabilia,
qr quedā sunt flumina nauigabilia. quedā vero de se non
sunt nauigabilia sȝ sunt apta ad faciēduȝ aliud flumen in
quo ingredit nauigabile vt statum sequit i tex. vn̄ ista talia
flumia sunt iuris publici. r iō nullus pōt ea impedire sine
licētia imperatoris vt hic. r pbatur. l. si aūt. ff. de aqua plu.
ar cē. in. l. quominus. ff. de fluminibus iō solus princeps
vel ciuitas cuius sit flumine pōt cōcedere priuato vt faci-
at ibi clausurā p molēdino. Bal. in. l. factum r nō. i. l. rip
parū. ff. de rerū diuisio. nec supra rippas cuiq pōt a priua
to fieri pons l. fi. ff. de flumi. r pōt vsū aque princeps con-
cedere pluribus dummodo oibus sufficiat. l. lucio. ff. de
aqua quoti. r esti. dic in. c. i. §. si quis de māso. s. cōtro. in
desti. Ibi rippatica. i. gabellas quas soluūt trāseuntes cā
intrādi portū alicuius fluminis de vna rippa ad aliam. tn̄
nō intelligas qr rippe sint de regalibus. quia eaȝ vsus ē pu
blicus. l. rippaȝ ff de rerū diuisio. Sed quantū ad protectio
nem vt nemo vsurpet rippas. hoc bene cēsetur eē inter re
galia sicut ipsa flumina publica. vt pbat i rubrica. ff. ne qd
in flu publi. vel intelligas si ex consuetudine vel ab vsu ali
quid soluerer de ripis sm And. de iser. r Bal. ¶ Utrū
aūt ille qui debet transire per dictā ripā seu portū ex quo
debet solui gabella possit transire per vadū ad hoc vt eui
tet gabellaȝ dic. vt per Bal. in. l. si cum pecuniā. C. d pri-
uile. fisci. vbi tȝ q possit vadum transire ad euitandū ga-
bellaȝ. tn̄ dicit attendendaȝ consuetudineȝ. ibi vectigalia
sunt gabelle que soluūtur de mercibus que portantur de
loco ad locū. Et ideo sic dicta sunt qr pstantur de rebus
que vulgariter vebūtur. vt nō. glo. super rubrica. C. d ve
cigali. Et appellātur theoalia vt sequit i isto tex. Ideo sic
dicta a tollo tollis qr de talibus mercibus que portant d
ciuitate ad ciuitatē r prestatur octaua pars. vt. l. ex prefis
cione. C. de vectigali r com. s. dicta facit qd nō. in. l. i. ff. d
publi. p rat l sūma in rubrica de pedagiis r tollōiis. Que
aūt sit differētia inter vectigal r tributum r ānonam. nō.
glo in. d. l. i. §. i. sȝ vtrū ista vectigalia pnt pscribi. dic vt p
Ky. in. l. pe. C. de nouo vec. p Bar. in. l. si publicanus. §.
fi. ff. de publica. p Bal. in. l. si plures. C. de condi. inser. r
p Lano. extra de censibus in. c. puenit r per Jo. an. i ad-
di Spec. de cā pos. §. qr vero in v̄ quid de colligentib9.
Kardi in cle. fi. de cēsi. vbi et quis posset imponere vecti-
gal. d. Signorolus de homodeis i sue cōsilio. cir. Angel.
in cōsi. ccii. incipit inter cetera. r cōsilio. cccxxvi. incipit sta
tutum cōm Pe. de ancha. consilio. ii. r consilio. lxxiiii.
¶ Sed an sit peccatū fraudare vectigal vide per Bal. i
. l. pe. in fi. C. de nautico feno. r in. l. ii C. de iure aneco.
anne r in. l. ii. C. de vectig. r in. l. velut. ff. de iusti. r iur. r
p Bar. Ludo. r Imo. in. l. vectigalia. ff. de publi. Sit q̄
multo fraudat vectigalia ipse incidet in penā nec publica
būtur res quas portat si sunt alterius. Bart. in. l. ii. C. de
naui cu exbi. lib. xi. facit. l. licitatio. §. dn̄s. ff. de publica.
¶ Itez vt vectigal impom possit quot sunt necessaria dic
vt nō. per glo in. l. minimus. ff. de verbo. sig. r per Bald.
sup rubrica. ff. de rerū diuisio. per Lano. extra de censi.
c. inouamus r. xxiii. q. iii. c. si quis rompetas. r qd nō. ex-
tra d verbo. signi. c. sup quibusdā. r Host. in sūma de cen
si. ¶ Post Bal. hic querit vtrū illi qui emūt a cōitatib9
tuscie r lōbardie ius colligēdi pedagia possint licite eme-
re r verū sit dolus malus ea decipere. Ita q in foro con-
scientie vel vere iusticie teneantur fraudantes. Forū. n.
conscientie vel vere iusticie idem ē arbitror. r videt q ta-
liū vectigaliū r similiū interdictū sit cōmertium quia sunt
cesaris vt hic. r tam illi qui emant q̄ illi qui vendunt sunt
male fidei exactores r furtū cōmittūt. qr a transeuntibus
rem alienā intercipiunt qd nemo potest nisi princeps. naȝ
vt hic dicitur regalia sunt. Et dicendū est quod quedam
sunt ciuitates que hoc habent ex priuilegio. r tunc possunt
vti sed non abuti priuilegio. Quedam habēt vt quidam
asserunt ex pace constantie. r idem sm Jac. butrigo. Que

dam niteūtur ex prescriptiōe seu proprius loquendo ex cō-
suetudine. tunc aut est prescripta tanto tempore q cu9 me
moria in cōtrariū non existit r ideȝ. qr talis consuetudo
equiparatur priuilegio concesso a principe ex certa sciētia
vt extra de verbo. signifi. c. super quibusdam. §. preterea r
nō. Spec. de cā pos. r ppre. §. quia vero. v. quid de colli
gentibus pedagium. Aut ē consuetudo minoris tēporis r
non sufficit qr via publica nō pscribit tn̄ qr talis consuetu
do a lege dānatur. vt. s. de pace iur. fir. tenen. §. illicitas.
tum quia non habet cām continuā. nam non semper ho-
mines transeunt qui pedagium soluāt. argumen. ff de ser
ui. vrbano. pdio. l. formam sed Bart. dicit q aut pscribit
cō aliquem qui hȝ ius colligendi r tunc pscribet lōgissimo
tpe tn̄ requirit eius scientia sicut in seruitutibus vt. C. de
seruit. r aqua. l. ii. dicit Inno. q ɔsuetudo non prescribitur
nisi cō scientes qr et tacito cōsensu pueniat extra de verbo.
significatio. c. abbate r ibi in nouella aut pscribit solūmo
do cō transeuntes. r tunc requirit tps cuius principiȝ me-
moria hominū non existat r ēt q sciat imperator vel eius
locuȝ tenens vt ipse nō. ff. de publica. l. si publica. §. fi. qd
non placet quia constat p dictū. §. imperatoreȝ scire istos
abusus r qr non prescribitur contra cesaream pratēm vt.
C. de pscripti. xxx. an. l. comperit. sed cō priuatorum liber
tatem r vtilitatem. r ideo cum tangat principem eius spā
lis scientia requiritur p ea que notat Inno. in. c. conquerē
te de offi. ordi. de hoc per Ky. r Jac. butriga. C. noua ve
cigal. l. i. r. ii. ¶ Sed queo vtruȝ p istam consuetudinem
vel territorio an solūmodo psone puta cōmuni pscribenti
tale ius passagii r videtur q ista pscriptio sit psonalis vt.
ff. de seruitu. rustico. pdiorū. l. pecoris. dicas q ē realis
r bene transit cum solo r hoc apparet qr non est reperire
aliquam personam cum qua finiatur Et nota q distinctio
Bart. bene est vera inquantum distinguit q aut volo pre
scribere ius formatum in persona alterius r prescribo tpe
longissimo qd intellige sine titulo sed cum titu. sufficit pre
scriptio longi tpis. l. fi. Nam ista prescriptio non est iuri cō
ria quia ius formatum est r in esse deductū. r vita diuersa
ex publico factum est r priuatum dec requirit scientia alte
rius q illius qui pscripsit vt. scientia enim transeuntium
non requirit. qr non dicit ppre cō eos pscribi facit qd no-
tat Innocē. de maio. r obe. c. inter quattuor de restitutio.
spo. c. sum. iii. r. d. c. conquerente. tȝ etiam qr si pscribere
tur cō incertas psonas certa scientia impossibilis ē aut vo
lo ius de nouo formare r pscribere cō libertatem transeū-
tium r tunc requirit tps cuius cōriȝ memoria nō existat nō
tn̄ opȝ probare de certa scientia principis qr tunc certum
est ipsum scire lȝ in ɔfuso r in genere vt. s. dixi. Et nota q
in primo casu pscribitur quasi concessoria cō negatoriā qr
cō dominos r facilius est pscribere cō cōfessoriam quam cō
negatoriam. ff. de vsucapio. l. sequitur. §. si uiam. r vide d
negatoria que a transeuntibus intentat de condicto. r de
mon. l. quibus diebus in princi. per secur. ibi monete. au
ctoritas cudendi r faciendi monetaȝ publicaȝ est de rega
libus r soluȝ ad imperatoreȝ spectat vt hic r in. l. i. ff. de cō
hen. emptio. Sed rex r alii reges in suo regno hoc faciunt
vt i. c. q̄to extra de iureiuran. r ceteri pricipes r cōitates
put videmus de facto qd intelligas qr habebat bone au-
ctoritatē ex priuilegio imperato. vt. C. de vete. nū. potes. l. i.
l. ii. r. ff. de auro r argento legato l. quentas. §. penul. vel
ex consuetudine qr hodie iperatores non fabricant mone
tam ad sufficientiā vt notat glo. i. l. penul. C. de fal. mone
ta r de hoc dic vt ibi per Ky. r cano in. d. c. quanto r di-
xit Ja. butri. in. l. signa per calumniam. C. de epis. r cleri.
q habens sigilluȝ publicum pōt facere monetam intelli
gerem ego de publico qui hȝ aliquam potestatem princi
pis non autem publico vt sunt prelati r similes vt in. c.
post cessionē de probationibus. Et si aliqs fabricaret abs
q auctoritate publica quāquā esset bona moneta nihilo
minus puniret vt pbat i. l. sacrilegii. §. i. cum ibi nota. ff.
ad. l. iuliam pecu. in. d. c. quanto vbi et colligit gl. pe. que

requirantur ad hoc vt sit moneta approbata z dic vt ibi. z in.d.l.i.ff.de contrahen.emp. de falsificantibus autem et cudentibus monetas dic vt in.l.i.C. de fal.mone. ¶ Et vbi monete per principem imponitur nimis magna extimatio recurritur pro moderamine ad primum superiorem Bar.i.l.fi.C.de vete.nummis.ponta.lib.xi. ¶ Quid autem de alchimistis qui faciunt aurum z argentum alchimicum an debeant puniri z vtrum tale aurum z argentum possit solui z vendi pro bono. dicit Andre. de iser. quem hic sequitur Bal. quod si est sophisticum non licet vendere z talia facientes puniuntur de falso.ff.de pignor.actio.l. eleganter.§. qui reprobos.si vero facerent verum aurum tunc secus. quia non esset illicitum verum aurum pro vero auro vendere de quo dic vt habetur.xxvi q.v.c.epi. z per Jo.an.in addi. specu.in ti.de crimine fal. super rubrica z per Oldra. in consilio.lxxiii.incipit an alchimista ibi copendia.z solutiones penarum z mulctarum vt in.l. mulctarum.C. de modo mulc. ¶ Que autem sit differentia inter mulctam z penam dic vt in.l.si qua pena.ff.de ver.sig. Nam pena regulariter ea declarata a lege mulcta vero non sunt z alie differentie de quibus dicatis vt ibi per glo.Bar.z Bal.in.l.certa ratione.C. quando prouoca.non est neces.z in spec. de sen.prola.§.ij.Ver.est z quarta. A quo autem imponi possunt dic vt no.in.l.ij.§.fi.ff.de iudiciis z in.l.aliud de verbo.signi. Et vtrum per iudicem ecclesiasticum possit imponi dic vt no.extra de dolo z contuma.c.i.z in spec.in loco preall. Quotiens autem mulcta possit imponi dic vt per Bar. in glo.pena.l.nunquam plura ff.de pena. delic.z in.l.fi.C. de modo mulcta.z per Ky.in.l.quicunque.C de seruis fugit. Et omnes iste similes pene.f de regalibus fisco applicantur vt hic z no ff.si quis ius dicen. non obtem.l.i. Ibi bona vacantia.i.in quibus non extat aliquis heres qui vltimo succedit fiscus vt in auten. de heredi.z falcid.§.si vo z.C.de bonis vacan.l.i.z.l.si vacantia.li.x. fallit in casu posito.J. de statu.z consue contra lib.r.ecc.col.§.omnes peregrini.z ibi declarari possunt z aliis modis bona effici vacantia. Et habebit similiter locum ista littera vt in.l.i. z.ij.ff.de iure fisci.ibi legibus aufferuntur.z habetur in toto ti.C.de his qui sibi mortem consciuerunt per quem titulum exemplifica z declara.z per.l.si ideo z per.l.si aliam.C.de his q vt indignis. ¶ Qualiter autem procedatur z cognoscatur in istis causis vide l.i.i.C.vbi cau.fisca. Ibi incestas nuptias.istud etiam declara.z exemplifica prout z secundum quod traditur in.l.qui contra.z in auten.incest.C.de incest. nup.cum ibi no. per gl. z doc.z per cano.in.c.cum secundum de heredi.li.vi.vbi omino videas z plenissime per Bar.in.l.si adulterium cum incestu.ff.de adulteriis. z quod no. in auten. de incest. nuptiis.§.i. Et addit Bal. quod idem esset si contraheretur incestus vt in auten.de resti.z ea que pari.§ fi. ¶ Que autem dicantur inceste nuptie no.glo. ff.de incestis nup.l.incestae, z in auten.de incest.z inutili nup.in prin. Ibi condemnatorum.s.corporaliter ad mortem. Ibi proscriptorum.i.deportatorum vt no.glo in auten.vt nulli iudices.§.fi. Ibi in nouis constitutionibus sabaudi que sunt in.d.§.fi.in auten.vt nulli iudi.z transsumptiue in auten.vt bona damnatorum.C.de bonis dam. Et ideo facit mentionem de nouis constitutionibus, quia per has nouas constitutiones corriguntur iura antiqua circa ista bona damnatorum z proscriptorum confiscanda de quo plene dixi.J.de pace tenen.§.si vero pacis. ¶ In.q.oppo, ibi angariarum super angariarum ista sunt quedam iura ad que tenentur prouinciales exhibere imperatori cum transitum faciunt per loca cum expeditione. z est angaria onus mere personale vt quis seruiat ex persona sua ipsi imperatori z expensis imperatoris perangaria est onus mixtum.s.vt seruiat cum persona expensis propriis vel quod soluat pecuniam vltra seruitia personalia vt probatur in.l.munerum.§ primo.ff.de mune, z hono.z in glo.hic posita.quicquid dicat glo.in.c.immunis extra de immunita eccle.z de his clarius habetur i.l.neminem.C.de sacrosan.eccle.z sic solum personale fuit ibi prestationes.nam subditi tenentur exhibere naues z plaustra ipsi imperatori in sua expeditione pro portandis z vehendis armis z rebus de loco ad locum vt probatur in d.l.neminem z in.l.ij.z in.l.responsum.C.de cursu pub.li.xij vbi patet quod etiam quibusdam prefectis officialibus imperatoris hoc priuilegium conceditur vt sine aliquibus vecturis z solutionibus pro transportandis rebus habeant dicta plaustra et naues gratis facit.l.iudicibus in eo.ti. z in.d.l. neminem vel si ex priuilegio constaret vt probatur quia quedam sunt exempta ab his talibus muneribus vt ecclesie vt in.d.l.neminem vel si ex priuilegio constaret vt probatur in.d.l.cursus. ¶ Vtrum autem quando fiscus ex aliqua causa necessaria accipit plaustra vel mones subditorum debeat eis soluere dic quod sic secundum Andre.de iser.ar.l.si locus.ff. quemadmo.serui. amit. z de captiuis.l.in bello.§.si deportatum.l.venditor.§.constat.ff.com.predio. Ibi extraordinaria collatio z quando imperator propter aliquam imminentem necessitatem publicam vult indicere z ponere aliquam collectam extraordinariam vt puta pro defensione imperii. Et istud tale impositum appellatur superindictum z censetur inter regalia.quia soli imperatori licet imponere per suum rescriptum vt probatur in.l.i.C.de superindicto.li.x. Et est munus extraordinarium vt ibi nota in glo.super rubrica.z sic extraordinaria collatio vt in hoc tex.z in.d.l.neminem non tamen intelligas quod si vasalli pro tali indicto soluant dominis eorum iuxta ea que habentur supra titulo proximo in.§. firmiter quod tenentur soluere imperatori ne duplici onere grauentur.l.nauis onuste.§.autem ff ad.l.rodiam de iac. cum ibi nota.secundum Andre.de iser. ¶ Qualiter debet imponi collecta nota.plene per glo.z Bar.in.l.prima.C.de appo.pub.li.x.z per Bal.in.l.fi.C. sine censu.z reliqu. z in.l.etiam z in.l.pe.C.de execu.rei.iudica z in.l.prima de superindicto.z in.l.quarta.§.actor.ibi latius iudo.ff. de re iudica. vel intellige quod istud tale munus extraordinarium sit de suscipiendo milites armatos qui vadunt cum imperatore in expeditione ad quod omnes subditi tenentur.l.i. in fi. C.de epis.z cle. Ibi felicissima quare ita dicatur collige ex no.glo.z in prohemio ff.z.si per rubrica super verbo felix.quia sibi omnia prospere succedunt. Ibi regalia.imperialis.cum imperator etiam rex appelletur vt dixi super rubrica. Ibi magistratuum dic quod potestas faciendi magistratus est de regalibus quoniam ex.l. regia populus romanus transtulit in principem omnem potestatem suam.vt.l.i. post prin.ff.de offi.prefecti pre. affri.z.l.i.in.iiij. col. de re. iure enucle.z quod hec talis potestas sit apud principem probatur in auten.de defen ciui.per totum z quod ibi no.in.§. nullo.z.J.de pace iura fir.§.iudices cum ibi no.in glo. vt ibi plene dixi in primo notabili. Tamen iurisdictio datur pluribus aliis modis vt no.in.l.z quia ff. de iurisdi. om. iudi vtrum autem creare tabelliones sit de regalibus.et ad solum principem spectet dicit Inno. quod sic in.c.cum.P. tabellio.de fide instru Hosti.vero dicit quod non.sed immo episcopi barones z alii comites habentes plenam iurisdictionem possunt creare notarios.prout ipse no in summa eo.ti.§.quibus instrumentis z Bar.sequitur hanc opi.in l.non aliter.ff.de adoptio.z per Bal.in l.i.C.de testa et per cano.in.d.c.cum.P.tabellio.de fi.instru.vtrum autem notarius creatus a populo vnius ciuitatis.vel a iudice possit extra dictum suum locum conficere instrumenta vide Bar.in.d.l.non aliter z in.l.i.C.de sum.trini.z in specul.de instru.edi.§.restat.vet. quid de his Ang.z Alberi.l.i.§.fi.ff.de iurisdi.om.iudi. Ibi argentarie. Nam hoc est de regalibus.vt in quocunque predio fodiatur argentum aurum.vel aliud metallum princeps z eius fiscus habet certam partem vt in.l.cuncti z in.l. per amicos.C.de metallariis.z in.l.inter publicam in fi.cum ibi notat. de verbo.significa.et ista procedunt nisi esset consuetudo in contrarium.quia circa talia debet attendi consuetudo vt.l.i.l. venditor.§.si constat.ff.com.prediorum censetur esse subiecta in patrimonio priuatorum quorum sunt fundi.l.iii.in fi.cum concor.z.l.iniuriarum.§.fi.cum.l.sequen.ff. de iniuriis. z.l. generaliter.§.vrores.ff. de vsufruc. leg.et in.l.item

si fundi. §. ancupior. ff. de vsufru. cū. l. se. τ se. in prin. ff. de rebus cor. τ per pdicta qdā voluerunt isti tex. intelligere solū qñ argentū foderet in loco cesaris qd nō puto verū. qr tūc nō esset aliqd regale cū etiā qlibet priuatus cuius est fundus habeat predictā portionē. prout ex predictis. l. ps. C. de metal. collig. l. i. li. xi. Dic Aluarot. insup istū tex. posse intelligi in argētarijs q solebāt eligi auctoritate apostolica τ a fisco vt dicit glo. magna in fi. in. l. quidā. §. nummularios. ff. de edendo τ p l. argentarios. §. i. co. ti. vt sic ista talis electio argentarior esset de regalibus quēadmodū electio magistratus de qbus prime dixerat. per hunc modū iste tex. loqueret proprie τ etiā nō violaret lfa. Ibi pallatia intelligat Bal. d pallatijs deputatis in ciuitatibus p iustitia exhibēda. Sed And de iser. intelligit d domibus quas ipse imperator in ciuitatibus cōsueuit habere vtraqz expositio est bona facit. l. pcor. ff. de opi. publi. virū aūt pdicta pallatia p nō vsum intelligant abolita dicit Andre. de iser. quod nō per. l. pscriptio co. ti. de ope. publi. faciat qd nō. l. c. cū nō liceat extra de pscrip. τ quod hab. i. l. fi. C. de sacrosan. eccle. Ibi piscationem reddituo subaudi cōsuetos vt qr fiscus exigit publicū vectigal piscariorū pt dicitur in. l. inter publica in fi. de verbo. sign. cū de iure cōmuni piscationes sint cōes oibus tam in mari quā in minibus publicis. l. ij. τ. l. iij. de rerū diuisio. Nam in istis piscationibus attendit' ɔsuetudo. l. qsqz cū ibi no. ff. de diuer. τ tempo. prescrip. facit ad pdicta insti. d rerū diuisio. §. flumina cum ibi no. quāquā piscationes de iure cōi sint cōmunes oibus. tñ iurisdictio z ptectio maris τ fluminuz publicor spectat ad principē vt no. in. d. l. ij. de rerū diuisio. Ibi τ salinarū. s. publicarū. l. i. in prin. ff. quod cuiusqz vniuer. no. vel ex quibus solū dz dictū vectigal. vt. d. l. inter publica in fi. de vbo sig. ¶ Nō aūt intelligas qd pprietas oīum salinarū spectet ad principē qr etiā in patrimonio priuatorū possunt esse. l. magis. puto in prin. ff. de rebus cor. vñ in istis sicut i fodionibus attendit' ɔsuetudo fm And. τ bene videmus enim hodie bene hoc esse vsurpatū a dñis terrarū. Ibi maiestatis. vbi pro loca delinqntis cōfiscant' vt. l. quisqs τ. l. fi. C. ad. l. iul. maies. τ in autē. vt nulli iudices in fi. τ in auten. bona dāna. C. d bo. dāna. τ de hac materia criminis lese maiestatis vide plene per Bar. in apparatu suo sup extrauagā. ad reprimē. Ibi loco cesaris. i. iure patrimoniali ipsius imperatoris vt no. i. d. §. thesauros. Ibi inuenti. s. a casu nō data ad hoc opa. naz medietas est ipsius imperatoris vt hic τ in. d. §. thesauros secus si data opa qr tūc totū acqrit' imperatori. ¶ Ibi et loco religioso subaudi qd idē est qd medietas sit inuentoris et alia fisci seu imperatoris. l. ij. §. fi. ff. de iure fisci. nec obstat. d. §. thesauros vbi vz dicere tex. qp isto casu acqrit' in totū inuētori qr solue vt ibi no. in glo. in vtroqz loco. Ibi si data opa hucusqz declarauit qñ qs inuenit thesaurū in loco cesaris vel religioso a casu τ nō data opa. l. i. C. de thesauris. li. x. vñ ɔcludo in hac materia qp interdū qs repit thesaurū arte magica τ improbata. Et tūc siue repiat in suo siue i alieno tūc acqrit' fisco τ nō inuētori vt. d. l. i. C. d thesauris τ ipse querēs punit' vt ibi qr reprobat' talis sciētia. C. d malefi. τ mathema. p totū. ¶ Interdū qs repit thesaurū in suo fundo vel re sua tūc est totus suus siue repiat data opa siue a casu dūmodo nō arte reprobata vt i. d. l. i. C. de thesaur. Interdū qs reperit in fundo alieno. τ tūc aut a casu. vt arādo vel alio quocūqz casu nō studio pscrutandi data opa tūc medietas ē inuētoris alia vero medietas dz esse dñi illius loci vbi reptus est thesaurus vt in. d. §. thesauros τ in. d. l. thesauris. Interdū inuenit i fundo alieno data opa τ nō arte magica τ tūc ipse inuētor nihil dz habere siue hūc thesaurū ɔsiciēt dño volēte siue ignorāte vel eo inuito vt. d. l. i. C. de thesauris. circa mediū. et totus acqrit' dño loci vt ibi no glo. τ in. d. §. thesauro. Interdū repit qs thesaurū i loco pprio cesaris. τ tūc si data opa nihil lucrat'. sed totus acqrit' cesari. Si vo repit a casu τ tūc lucrat' medietatē alia vero medietas est cesaris vt hic τ in. d. l. iij. in fi. de iure fisci eodē mō est distinguendū qñ qs repiret thesaurū in locis fiscalibus vel in locis religiosis vel i monumētis aut data opa. τ in totū acqrit' fisco seu illi ciuitati cuius erat locus publicus vt in. d. §. thesauros aut a casu. τ tūc medietas erit fisci altera vo medietas repertoris vt pbat' in. d. l. iij. §. fi. licz quidā voluerūt dicere. qd thesaurus reptus a casu in loco religioso fit in totū repertoris p dictū. §. thesauros qd nō est verū vt in isto tex. Et ad hoc vide glo. in dictis locis τ in. d. l. i. in prin. ff. de rerū diuisio. Interdū thesaurus reperit' in loco q i nullius bonis est tūc totū est inuētoris vt tz Cy. τ Bal. i. l. lapilli. ff. de rer. diuisio. verū aūt solus visus sufficiat ad occupandū τ acqrendū thesaurū an reqrat' tactus gl. in. §. itē lapilli insti. de rer. diuisio. dicit qp solus visus sufficit Cy. i. d. l. lapilli τ in. l. iij. de acq. pos. tz qd nō intelligat' inuenisse qui nō apphēdit ar. C. de fideius. l. si bursator. de quo dicatis. p gl. in. l. iij. §. neratius. ff. de acqu. pos. τ in. d. l. i. τ in gl. fi. τ quod hic p doc. l. i. C. de thesauris. τ p Bal. i. d. §. itē lapilli. ¶ Quero ad quē ptinebit pecunia repta p me in fundo empto dic qd ad vendentē si hoc fecit p errorē. l. a tutore. ff. de rei vēdi. Secus aūt si ex certa sciētia vēdidit τ nihil exceptuauit qr tūc vz oia trāstulisse. l. i. ff. de condi. in debi. τ l. i. cāvanus de opis liber. Idē dicas siqs vēderet tunicā in qua esset consuta pecunia τ ignorabat qm dicta pecunia nō videt' vendita ar. l. i. ff. de his q in testa. deleri. an vendens possessiones vel fundū posset exceptuare thesaurū si vnquā reperiet dic qp sic fm Andr. de iser. p. l. i. §. si ɔuenerit. ff. deposit. nā. ista exceptuatio thesauri nō deducit' Zetum in qua alias secus vt in. l. in lege. ff. d cōtrahen. ēpti. ¶ Sz pone quod qdā in quodā nemore inuenit saccū pecunie vel annulū τ cum fuerit diligēter quesiuit nec reperire potuit qd debet facere τ dicit Bal. in. l. i. ff. de rer. diuisi. vbi format qōnem qp i foro anime postqz nō est meus debeo assignare epo loci vt det pauperibus vt in auten. oēs pegrin. C. cōia. de successio. ¶ Quero qd i feudatario vel emphiteota qui reperit thesaurū in fundo feudali vel emphiteotico an dñs proprietatis debeat habere vel ipse dic qp ipse qr vtile dominiū preferē directo. Et ita tenet gl. in. d. §. thesauros τ And. de iser. hic. Sz qd i creditore q reperit thesaurū in fundo vel in domo pignorata dic qp p medietate diuidit' inter eos. d. l. si q. §. fi. ff. de acq. rerū do. τ in. d. §. thesauros. ¶ Quid si in ecclesia vel fundo ecclesiastico reperiat' thesaurus. Nunqd acquirat' ecclesie τ iste tex. facit qd nō idē videtur i. d §. thesauros τ in. l. iij §. fi. de iure fisci. Sed ɔtrarium videt' fm Aluaro. qp imo dz acquiri ecclesie primo qr hz dnium dicte rei. l. fi. C. de sacrosan. eccle. ergo dz habere partē quēadmodū domini secundo qr non debent esse deterioris conditionis quam priuatus imo potius melioris vt pz i. titulo fi. in prin. τ per totum tertio qr pro hac parte videt' sentire glo. in. §. fere. Institu. de rerum diuisio. relinquit dñi cogitandum.

Quot testes sunt necessarij ad pbādū feudi igratitudinē.

Quoniam Auctor hic iuxta finem huius operis interserunt. ad limitationē predictor. vt intelligamus qñ sufficienter ingratitudo pbata dicit'. Nec videt' esse incōueniēs qp iste titulus trahat' ad remota. qr ponit' hic tanquā habēs limitare oia pcedentia. prout in simili iurisɔsultus in. l. talis scriptura i fi. ff. de lega. i. τ in. l. si idem. ff. de iurisdi. om. iudi.

Iuasallus. Hoc vult iste titulus. Ad pbandū ingratitudinē delicti cōmissi per vasallum erga dnm requiruntur quinqz testes ydonei qui manifeste pbent. h. d. ¶ Nota ex hoc tex. in fi. vnū casum i quo ad pbationē legitime fiendā requirunt' qnqz testes sicut alibi in simili videmus qp ad pbandū solutionem debiti in scriptis cōtracti requirunt' quinqz testes. vt in. l. fi. C. de dona. causa mortis. Aliter casus est in codicillis in. l. fi. C. de codicillis habet in auten. de fide instru. §. oportet. Nā regulariter suf

sciunt duo testes.l.ubi numerus.ff. de testibus.z.i.n.se. z.§.1.z fuit ratio decidēdi in hac.l.ad hoc vt cautius aga tur cū vasallo ne de facili forte p viles z redēptos testes possunt dñi vasallos priuare suis feudis. z ideo statutū fu it vt nō per pauciores quinqz testibus ydoneis z sume ac i tegre opinionis fieret tali pbatio. Et hāc rōnem assignat Justinianus imperator in.d.l.testiū.ex qua.l.tex.hic in fi.su ptus est de pbo ad verbū z ex his pz q ista lex que ē fun data cū bona rōne z pro.l.obseruāda est.licet glo. hic du bitauerit.an sit lex. Jtez ab antiquo reperit esse inserta i hoc volumine inter alias leges.z intitulata imperatori q habunt auctoritatē cā 2dendi vnde debemus opinari hanc esse legē quēadmodū alias hic insertas argu.t.in summa.ff. de aqua plu.arcē.cū ibi nō.z ita tenet q sit lex per Ja.d bel. Ja.ardiz. Phi.de des.z Balan.c.si nolunt.s. de capi.q cur.vendi.licet Bal.idem videt hic sentire. Secundū Bal.hic habetis.vltimo colligere ex isto tex.ibi dū dicit integre opinionis qd infamia facti hos testes qui produ cunt ad pbandā ingratitudinē reperit oēs.q tex.dicit in tegre opinionis. Jnfamis autē non pōt dici integre opini onis vt.ff.de edendo.l.sigs ex argētarijs.§.1. Quero qd i tpe depositionis erat integre fame postea vero infamis factus est vel econtra quid iuris.respondeo inspicitur tē pus quo tulit testimoniū.vt.ff.ad carbonian.l.iij.§.cause z ad hoc facit quod no.ff.als.C.de testa.l.i.ibi in glo.sed q z.ff.de infami.l.furti.§.1.Jntelligo nō solū tempus iu ramenti.sed etiā depositionis nec solū tempus depositio nis.sed iuramenti.q ex vtroqz simul z nō quolibet eoz p se fundat fides testimonij z licet dicatur q depositio tra hatur ad tempus iuramēti.vt no.in.c.i.de offi.de lega.in ir. Jllud est verū quo ad implicatam pbationē ar.ff.d he redi.instit.l.a se toto nō quo ad explicatā pbationē vt.ff. de testa.l.heredes palam.§.si notā vel dic illud esse verū respectu solēnitatis nō respectu veritatis de qua sine dpo sitione manifeste liquere nō potest porro testimoniū dbet esse manifeste veritatis vt hic i aduerbio manifeste clara pbano esse debet vt nō.ff.deposit.l.i.§.siquis argenti ff.de ventre in pos mitten.l.i.§.si ea.extra de pba.c.in presentia z de succes.ab intesta.c.cum dilectus.

De notis feudoz.

Continuatur. Ad precedentia hoc ordine. Quia sup in toto hoc opere tractauit in pticulari de varijs z diuer sis consuetudinibus z legibus feudalibus. Nūc vero ge nerales traditiones z regulas seu notas in dicta materia feudali adducere z subijcere intendit hic iuxta finem sui tractatus.q nō est nouū.vt in quibusdā enumeratis.que daz generalis subijciat clausula que oia cōprehendat.l.si seruus seruū.§.inquit lex.ff.ad l.aquil.simile.C.cōia vtri usqz iudi.z.C.cōia de le.z.ff.cōia pdio.z videmus cōiter decretales finales esse magrales z plenas cōclusionibus. s.fi.de rescrip.de offi.de leg.de so.cōpe.de iureiur.d sen. z re iudica de appel.z varijs titulis z pbat hec 2tinuatio per glo.super rubrica.ff.de reg.iur.que similē cōtinuatio nem ponit z bn. Nā iste est modus auctoz supponere re gulas z cōclusiones vt videmus in volumine.ffoz.z in li. decretoz i fi.z aduerte q iste titulus nō est formaliter tra ctatus z cōpilatus per tex. Sed potius sunt quedaz notule seu.glo.que fuerunt reducte per conclusiones in materia feud.per aliquos sapiētes ad declarationē eoz que dicta sunt.s.q pz.quia plurimū p cōfirmatione eoz adducunt leges romane vel lombarde.z hoc etiā volunt glo.hic po sita in prin.n.cū qua transeunt docto.

Otandum. Feudū d camera vel caneua dicit si dñs hr vñ soluat deducto ere alieno. h.d. Jn tex. ibi in coniugem dic sm Bal.q iste tex. loquit p similitudinē de marito ad dñm qm sicut vxor non potest conuenire maritū nisi deducto ne egeat cū inquā esset vt ipa videret ipsum egentem quē primo habuit in 2iugem.l.marito.ff. solu.matri. Jtem quoqz dicendū est de vasallo ad psonaz domini sui per istū tex.declara vt infra in fi.tex. Et ex isto tex.sumit Bal.qd si apponeret pactū in contrariū qd nō valeret vt.ff.sol.matrimo.l.alia.§.pro Nota ibi sine culpa cōmissorum a cōtrario sensu qd si culpa pcmissorū hoc cōtigerit cessat tex.noster ar.a contrario sensu quod ē validū.l.i.prima.§.huius rei.ff.de offi.eius cui. man. est iur. Nota qd creditores camere vel caneue pferunt vasallus cōcurrēa hr seu i dicta Camera vel caneua qd sibi des. Et potest esse ratio q in creditore nulla ē liberali tas domini sed in vasallo sic. multo magis fauet creditori habet etiā vasallus necesse expectare vt prius es alienum soluat donec ex camera vel caneua sibi possit solui. Et est ratio q ista verba qd debeat habere de camera vel cane ua sunt adiecta loco taxationis. Et tantū de dicto loco fie ri debet dicta solutio ar.l.prima.ff.de exercitore facit qd dnr.s.titulo tertio in.§.illud z in.l.fi.§.si.de contrahen. emp z quod nota.in.l.vij.§.hactenus.ff. de vsufruc. sm d.Andr.z Bal. Secus aūt vbi locus est adiectus cā de monstrationis.q tunc dato qd in eo loco nō esset deberet tunc solui ex alijs bonis.l.quidā test.ff.de lega.primo z.l. secunda z.l.lucius. Et intelligas tamen qd ista expectatio seu dilatio nō aufert sibi ius suū qnia cū facultas camere vel caneue obuenerat tūc soluetur vasallo etiā pro preteri to tempore quo fuit cessatum sicut videmus in similibus prestātionibus annuis esse fiendū vt sterilitas vnius anni recompenset cum fertilitate alterius.l.licet.C. locati.l. legatū.§.1.ff.d auro.lega.l.inter stipulantē.§.sacram.ff. de verbo.obli.cū si.habetur in.l.si vno in prin.ff.locati.i capitulo ppter sterilitatez de locato. quod enim differtur non aufertur vt no.in.l.deberi.C.de fideicōmis.liberta. Secus si obligatio esset simplex limitata ad certū locū vt q quis sit obligatus ad soluēdū.x. amphoras vini qd na scet hoc anno ex tali fundo.q tūc si nascerent nisi qnqz nō debebit vlterius.l.cuz certus.ff.de vino tri.oleo q le ga.z de hoc dic vt ibi no.z in.l.i.ff.de condi.z demōstra. z in dubio sm Andr.hic.ex quo dicit de tali loco de illo et nō de alio videatur actū nisi cōtrariū pbet.l.i.§.agit in re du hen.ff.de exercitor. Et sic qn camera euacuata ego nō potui exigere p aliqbus annis debitū.postea camera ha bondat patet quod potero exigere debitū pro annis pteri tis ita Andr.hic.ff.de annuis lega.l.legatū.§.fi.l.firmo i prin.ff.qn dies lega.cedat recōpensanda ergo est sterili tas cū fertilitate.d.l.si.vno in prin.cuz alijs.s. allegatis. Nota q q habuit amicū in prospera fortuna dz sibi cō pati etiā dū est in aduersa vt.l.si cū dote.§.finali i seculū mo.ff.so.ma.post Bal.quero d'ingd idē erit si dñs dat mi hi certū fundū in feudū vt nō tenear nisi in qnantū facere pōt rñdeo nō erit idē ar.ff de re iudica.l.nesennus.§.fun dū h agebat hic re alr certe ego dico qd si ibi ageret p so nali actōe de dote ad spēm data in dotē nō fieret eris alie ni deductio ex quo 2cludē i qōne pposita dñm precise te neri. Sz cur aliō est i camera q i fundo rñdeo q camera est qd vniuersale sicut mēsa. z negociatio id recipit augm tū z diminutioz vt.ff.de lega.ij.l.cū pt.§ mēse.ff.d pig.l. cū taberna fundus aūt i sua itegritate pmanet nec ere alie no i sua substa minuit. glo.in q est.ff d re.iur.l.i 2dēna. dic indistincte q vbi rōe psone dat priuilegiū vel rōe 2ctus vt in donatore nō tenet qs nisi inqtū facere pōt dz ergo et dominū vñ viuat qd bñficiū hz retinēdo z nō petēdo quia donator a donatario alimēta nō petit z tñ p alimentis re tinet quod donauit gl.est.ibi singularis quā quidā dānāt per id quod nota.in.l.fi.C.de reuoca.dona.vbi de hoc p Cy. Sed si in bene 2sideras glo.est vera q directa non possunt peti alimenta reuocatur tamen donatio q dona tarius est ingratus loquor in simplici donatione.

Quod autem. Regula q disponit q inuestitura dz fieri corā pib' hz locū.qn dñs hz pes secus si non haberet q tunc posset fieri etiā coram

extraneis et idoneis testibus saltem duobus. hoc dicit. et venit ad limitationem eorum que traduntur. s. qd sit investi. in prin. quia autem sunt pares habetur in. c. i. in prin. s. si de investi. inter do. et vas. lis oria. Pa. sunt vasalli qui tenent feudum ab eodem dño. ¶ Nota qd ad instituendam seu probandam novam investituram feudi acquisiti de novo sunt necessarii pares curtis vt hic et. s. qui testes sunt necess. ad proban. no. investi. et est rone ne falsitates excogitentur in preiudicium dñi qd facile non est credendum in psona parium quia iam iuraverunt fidelitatem ipsi dño. vt dicit tex. s. eo. § ideirco et predicta procedunt quando dñs habet pares. Secus autem si nō habet et pares. quia tunc sufficerent alii testes etiam non pares dummodo sint ydonei. vt hic et in. d. § i. de consue. rec. feu. i. §. si vero quid sit investi. et est ratio ne facultas proba. angustetur et tollatur. l. quoniam. C. de hereti. et l. generaliter de iureiurā. ¶ Nō qd vbi lex nō statuit numerum testium debent sufficere duo vt hic et in. l. vbi numerus. ff. de testi. et in. l. i ter aliam in fi. ff. de verbo signi. et est ratio. quia in ore duorum vel trium stat omne verbum vt in. c. licet vniversis de testibus. et in. c. cum oēs de testa. de quo dic plene vt p Dy. in. c. pluralis locutio de reg. iur. li. vi. Querit Bal. i hoc c. ver. si instrumentum. quid si in instrumento feudi cōtinentur duo testes. quos tabellio asserit esse pares. an credatur instrumento. et vr qp nō. quia super ista parilitate nō conficitur instrumentum. sed sunt verba enūciatoria. Sed cōtrarium puto per no. in. l. i. C. de fide instru. et iur. aste fisca. li. x. Si autem in instrumento nō fit mentio qp sint pares nō presumitur eos esse pares. quia non constat per instrumentum de extrinseca qualitate. vt. ff. de publica. l. quecūqz. § fi. Sz pone quod ipsimet testes dicunt in iudicio se esse pares quilibet. vz de seipso nunquid pbent istā parilitatem. et videtur quod nō. quia sunt testes singulares iuxta nō. i. c. bone memorie extra de elect. per ver. Itē si testificentur communiter de se. et de alio quo ad alium non erit. nisi vnus testis contrarius videtur si vnus testis suffragetur alteri. et alter alteri super ista adminiculativa generalitate probanda facit. tex. i. l. quero in fi. ff. de edi. edic. ad quod facit quod nota. y. q. vii. c. querendum vbi omnino vide quot aūt modis et per quas differentias appareat testium singularitas plenissime et vltra alios scribentes notatur post Bal. in. c. cū causam de testibus. ponit idez Bal. in. l. de quibus. ff. de legibus. et in. l. testium. C. de testi.

Item sciendū. Investitura potest fieri de re cōmuni quod si fiet poterit tam investitus quam investiens compellere consortem. ad dividendum per quam investituram heres investientis consequitur ex dicta investitura. idem ius quod habebat investiens adeo qp poterit vsqz ad. xl. annos petere. vt divisio male facta iterum fiat et reducantur ptes ad equalitatem. et investitura potest dari et accipi per procuratorez. hoc dicit. ¶ Nota ex pma pte quod nō solū possunt dari res ppe in feudum. sed etiam cōmunis. quo casu pars pro indiviso intelligetur data quam investitor habebat in re cōmuni. vt hic. C. de donat. l. portio. et C. de cōmuni rerum alie. l. fi. quod intelligas verū si nondū provocatum erat ad divisionē. vel alter esset res effecta litigiosa argu. l. prima in fi. C. cōmuni divid. ff. famil. herc. l. alienationes. et tenet Jaco. ardizo in sūma qui. modus feu. acqui. sub rubricella qd res omnes possunt dari in feudū. facit quod nō. glo. in dicta. l. portionem. vtrū autem quis possit dare totam rem cōmunem. dic qd sic in preiudicium ipsius dantis. sed non in preiudicium alterius socii. prout dicimus quādo quis dat in feudū rem alienam. de quo dic vt late dixi. supra in titulo de investi. de re. alie. fac. ¶ Nota ex secūda pte quod heredes non possunt infringere factuz defuncti. vt hic et in. l. finali. et in auten. hoc amplius. C. de fideicōmis. et plene per docto. in. l. ea que a patre. C. de testamen. milita. et facit. s. qui success. tene. capitulo primo. et. ff. de iure dotium. l. si ego. § primo nota ex tertia parte qd investitus de novo fungitur eodem iure in re infeudata quo fungebatur investiens ante concessionez investiture. vt hic et supra de lege cor. a. capitulo secūdo. § pfecto et in. l. hoc iudicium. § si inter socios. ff. cōi dividun. et. ff. de reg. iur. l. qd ipsius vnde potest rōne eiusdem rei deducere causam ad iudicium et transigere et componere vt supra si de feu. fue. contro. c. si vasallus de suo et etiam provocare consortem ad divisionem. vt hic et in dicta lege ad officium. nemo enim cōpellitur stare in cōmunione. l. finali. ff. communi dividundo verū autem habens feudum cōmune cū alio possit dare i feudū partem suam alteri dicit And. de iser. qd sic p istuz tex. dummodo servet ea ad que tenetur vasallus quando vult feudū suū alteri infeudare. c. beneficium. s. si de feu. fue. contro. ¶ Nō. ex dicta tertia parte qp in iudicio cōi dividundo partes debēt reduci ad equalitatē vt hic et in. l. pe. in fi. ff. cōi dividun. et in. d. l. hoc iudicium. § i.

Ideirco. Iste. § continuatur cū. § qd aūt. s. eo. qui assignat rōnem eorum que ibi tanguntur.

Si instrumētū. Vbi controversia vertitur inter dñm et vasallū de instramento investiture qp dñs dicit illud falsum et se nullam investiturā fecisse et vasallus sit in possessione feudi vigore dicti instrumenti qd apparet non abolitū nec cancellatū stabitur sacramento vasalli licet aliqua suspicio sit contra dictū instrumentū vbi vero predictus vasallus nō esset in possessione tunc stabitur sacramento domini iurantis se nō investivisse. h. d. ¶ Nota ex ordine tradito circa controversias investiturarū hoc esse tenendū et observandū qp aut constat de investitura qd habet debitas solēnitates et tūc si dñs possidet tenetur tradere possessionem feudi ipsi vasallo vt in dicto ti. de contro. investi. primo risp aut dubitatur de viribus instrumenti ipsius investiture et tūc statur sacramento domini q novit veritatem vt in glo. in. ii. parte qd intelligas verū nisi aliud induceret per vasallū qd haberet movere animū iudicis ad deferendū sacramētū ipsi vasallo si sibi videretur et pro hoc vide qp late dixi in. § sacramentū. s. de consue. rec. feu. et ad hoc facit quod nō. glo. super vbo de fensio. s. de contro. investi. in prin. et quod ibi late dixi in diffinic. Sz interdū ipse vasallus possidet et dñs dicit nō investivisse eū et allegat instrumētū investiture esse falsuz et tūc si vasallus stetit in possessione p annū pacifice dño sciēte et nō contradicēte et tūc dz stari solo sacramēto ipsius vasalli vt hic in prima pte et in. c. y. an fi. s. si de investi. inter do. et vas. lis ori. aut possedit minus anno vel possedit āno dño ignorāte et tūc deferri dz dño sacramētū vt. s. de consue. rec. feu. in fi. nisi aliud sit qd moveat iudicē ad deferendū ipsi possessori iuramētū vt ibi dicitur quo casu stabitur iuramēto vasalli vt solus iuret vel cū. xy. sacramētalibus vt. s. de contr. inter do. et vas. de investi. i prin. de quo dixi. s. de cōsue. rec. feu. i pri. et in. § sacrm vt nō. glo. s. de contro. investi. in prin. Et pdicta sunt vera i vasallo possidēte q nō est gastaldius seu actor ipsius dñi qz alias esset presūptio cō ipm et deferretur sacramentū ipsi dño vt. s. de contr. feu. inter do. et vas. § hoc ita. nota qz si instrumētū feudi dicatur falsuz nō sit acerrima idagatio qd pz qz licet per aliquas coniecturas deducatur falsitas stabitur sacramento vasalli possidentis q illud producit et hoc ideo qz illa falsitas deducebatur civiliter nam ex instrumento sm Bal. duplex resultat psumptio vna quod sit verū. facit. c. cū Johannes de fide instru. ibi panor. Bal. in. l. imperator. ff. de sta. homi. l. cū precibus. C. de proba. altera qp sit solēne vt nō. in. l. iurgentiū. § qd fere. ff. de pac. dota. in. c. ea noscitur de his que fiunt a prelato. nō. in. l. i. C. de fide instru. et iure haste fisca. per doc. in. l. sciendū. ff. de vbo. obliga.

Notandum. Pares cōpelluntur per eorū iuramentum dicere veritatem de his q sciūt circa controversias vertentes inter dominū et vasalluz lz qñqz extra iudiciū et sine iuramento dixerint se nihil scire. tamen ad dicit iuramentū cogendi sunt. h. d. ¶ Nota qp pares habent iurisdictionez in pares vt hic et. s. de contro. feu. apu. pa. termi. et de contro. inter vas. et epi. possunt enim

compellere pares testes ad deponēdū veritatē per coām iuramētum sicut possunt ceteri iudices.l.iii.§.i.cū ibi nō.ff.si qs cautio.C.de tabu.exhi.l.iocias.§.exhiberi vbi aūr q̃liter test.cōpellatur inuitus.dic.vt in.l.si qū.z.l.inuiti.z.l.mlia.ff.de testibus. ¶ Nota.q̃ l3 testis primo dixerit extra iudiciū se nescire tñ si postea in iudicio iuratus deponat sup facto tanq̃ sciens valebit eius dictum sm Bal. vt hic z in.d.§.i.ṽ.quid sit inuestitura et quo liceas q̃ testis nō incidit i falsum tñ p̃ pzio celauerit veritatē cū iudiciū.qo intelligas verū si nōdū iurauerit alias si cu3 iuramēto affirmasset vnū eē iudiciū nō poss3 postea cū iuramēto affirmare 3riū in iudicio.qz incideret in falsu3 ar.cor q̃ nō.in.l.lucius.ff.de hijs qui no.infa.z dici.c.i.si de inuest.inter do.z vas.l.is cui.a.in notabilibus. Si tñ iste testis deposuisset p iuramentū se non recordari Et postea iuratus deponit sup facto dicēs se nūc recordari q̃ tunc nō incidit in falsum sed probabit qz possibile ē q̃ qui non recordat hodie recordabit cras s3 Bal.de quo ē dic in d.§.i.ṽ.qd sit inuest.vbi vr̃ tex.z ō bus tangit Bart.i.l.eos.ff.de falsis.z p Bal.in.l.gesta.C.ō re iudi.z p Jac.de arena.i.l.ii.§.qo obseruari.C.de iura.calū.cano.in.c.cū causa3 de testibus facit q̃ nō.Bar.in.l.qui bo.§.si qs ff.de dāno infec.

Cum Ubi controuersia inuestiture feudalis vz terminar p sacramētū dñi vz ipse dñs qui fecit inuestiturā iurare de fidelitate.vz se inuestiturā non fecisse. Si uero sit eius successor debet iurare ō credulitate.vz se non credere q̃ antecessor fecerit dicta3 inuestiturā.z ideo p vasallū declarā dū ē qs fuit ille dñs q̃ inuestiturā fecit.h.d ¶ Nō.ex tex.sm Bal.q̃ cū quis iurat sup facto suo vr̃ iurare ō veritate.l.marcellus.ff.rerū amotar.faē nō.per Bar.in.l.inter oēs.§.recte.ff.ō furtis.sed cū iurat de facto alieno iurat de credulitate. ¶ Nō.insuper q̃ sacramētū pricipa is differt a facto successoris vt hic z in.l.generaliter hic allegata in littera z ideo diuerso mō iurat qm alia ē cōscientia ipsius principalis qui iurare d3 de veritate.cū in facto proprio nō sit tollerabilis ignorantia.ar.ff.ad trebel.l.q̃s.z alia ē cōscientia ipsius succedētis qui h3 iustā ignorantie causam.l.qui in alterius.ff.ō regulis iuris.z pbaē in.§.sacramētū i ver.dñs vero.ṽ.de cōsue.rec.feu.facit l.videamus i pri.ff.de in lit.iurā.z.l.marcellus hic allegata.z q̃ dicit Bar.l.inter oēs.§ recte.ff.de fur.z ideo facit in argu.q̃ si cōmittitur cōsciētie alicuius causa nō pōt alium subsituere.facit glo.in.l.sicut.ff.de arbitris in.l.z in epla ibi Bal.C.de fideicōmiss.quod nō.Bal.i.l nulli.C.de epis.z cleri.z Jo.an.z Geminian.in.c.si.de testa.li.vi.Bal.in.c.si p.debili.de offi.ō lega.z solet allegari tex.in.d.l.nulli facit.c.tua.ibi p manus coiū de testa.Oldra.consilio.xc.predicta test ingūtur per Panor.in.c.si.ver.is autem de offi.delega.q̃ pcedunt vbi vnicum ministerium esset cōmissum cōsciētie in quo videret̃ pecularis industria ponderari.secus si nondum ministeriū tale non esset cōmissum cōscientie.sed cōmisso est talis que non particularem industriā sed potius industriā iure regulatā requirit. Nā tunc cē p alium posset ista industria expleri quēadm sicut ipse doctos z idoneus ideo talis cui ē cā cōmissa vt s3 sua cōscientia3 faciat poterit alteri subdelegare.ita rota decisio.cccciii.vii.ō licipit.licē sine dubitatiū post multa z in hoc resider Cardi.i cle.i.ō offi.dele.z Ang.in autē.ad hec.C.de iudicijs. Qualiter aūt debeat iurare vasal.dici.ṽ.de consue.rec.feu.in versi.cum dñē in vltimo nōbili. ¶ Nō.q̃ in cōtrouersia inuestiture vz vasallus nonare dñm z inuestitorē suū z exprimere psonā a quo habuerit inuestiturā fac.l.si ita.§.cristogonus.ff.de ver.ob.z i.l.siue possidens.C.ō probatio.

¶ De statutis z 3suetudinib⁹ ṽ libertatē eccle tollēdis.

Explicitis. varijs cārū feudaliū cōflictibus agēs nunc intendit auctor de libertate eccle siarū z ecclesiasticarū psonarū secut⁹ ordinē Gratiā i suo laudabili ope decretor3 q post finitos varios cāz tractatus subiecit in fine dicti sui opis de 3secratiōe ecclesiar.z hec 3tinuatio ponit ibi in glo.sūme.huic similē ordi ē ordi.ē Justi.imperator in suo ordine autēticor3 i que nobis tradidit in fine sui opis tractatū de priuil.ecclesiastica3 psonarū vt pbaē in vlt.ru.dicti opis que intitulata ē de sanctis.epis.z in prin.dicti tituli vbi hec cōtinuatio comprobaē.

1 **Decius.** Statuta z 3suetudines 3tra libertatē ecclesie vel ecclesiasticarū psonar ipso iure sunt nulla.z debēt dicta statuta aboleri de volumie statutor3 z contrafacientes vel obs.ruātes puniūtur penis hic insertis.h d. ¶ Nō.q̃ statuta ṽ libertatē ecclesiarū fcā z fienda nō valent z dicit Inno.in.c.nouit de iudi.q̃ intelligunē eē ṽ libertatē ecclesiarū q̃ sunt ṽ priuilegia cōcessa ecclesijs seu ecclesiasticis psonis p imperatorē vel papā.z hoc pbat p istū tex.dum dicit aduersus canonicas vl imperiales sanctiōes.ṽ.§.Bar.latius dicit q̃ illa intelligūtur eē ṽ libertatē ecclesiar vel ecclesiasticar psonar pp q̃ clerici sunt magis timidi.z alij i cōi magis audaces z pbaē p tex.in.l.i.§.que honeratē.ff.quarū rerum actio non daē.de quo ibi per eu3.z h3 sequiē eē Bal.in autē.cassa.C de sa.san ec.ad q̃ō facit gl.notabilis i autē.ō nō alie.§.vcōmus sup verbo degenerē col.i Bal.i rubrica eē de cōstitutio i.c.primo de cōsuet.Inno.z alij in.c.nouerint de sen.excō.posin.in.c.ecclesia sancte Marie de consitu. ¶ Nō.q̃ nō solum statuētes s3 ēt dictantes z cōsentiētes statutis predictis puniunē z oēs habitātes i loco vbi p̄dicta fiūt q̃ō intelligas verum sm Andre.de iser.nisi essent pupilli doli nō capaces vel vidue que ignorauerint vel absentes qui nō cōsenserunt ar.l.i § viduas z.§.impuberes.de falsa moneta.ff.ō decre.ab ordi.faciē.l.si.de actio.z ob.l.ex malitie.illi vero qui fuerūt in ciuitate qū statuta fuerūt.edita non possūt pretēdere ignorātiā.si cāpana sonata vl signo dato cum tuba vel cum preccone congregarenē vocati sūt oēs extra ō postula.pla.c.i.c.cūm in tua.qui matri.accusa poss.c.q̃ō dicatis.xvi.distin.nam debuerunt ei 3tradicere quo casu nō essent obligati Inno.in.c.i.de hijs que fiūt a maiori par.capi.qz referē ad vniuersos q̃ō publice fit p maiorē partē.z iō non sufficeret sm ipsum vt pena locū haberat nisi fuisset maior pars ar.l.aliud.§.referē.ff.de re.iur.z de hoc dicatis vt ibi p glo.z doc.z isti tales statuentes z officiales loco3 qui dicta statuta deleri nō faciūt sunt excōicati z priuanē eorum feudis vt in.c.graue de sen.excōmunicationis z iste tex.transsumptus ē per autē.cassa.C.ō sacrosan.eccle.aliter non insisto p doc.ibi.

Item nulla. Nullus laicus ecclesijs vel locis pijs siue ecclesiasticis psōis pōt iponerē collectā.h.d. ¶ Nō.q̃ cōitates nulla habēt ptātē in ecclesiā nec ecclesiasti.psonas nec possunt eis iponere collectā qō intelligas regulariter sunt.n.q̃dam munera a qbus ēt clerici hodie nō excusanē de qbus in.l.placet z in.l.ad istructionē.C.de sacrosan.eccle z de qbus dici.l.§.illicitas.ṽ.de pace iura.fir.tenen. ¶ Nō.qo seculares nō possunt inuadere bona ecclie z si inuadūt fiūt de foro ecclesie rōne delicti qō ē nō.dignū z hoc tenēt glo.z doc.in autē.item nulla de quo plene extra de foro cōpe.c.cū sit generale.sicut in simili dicimus de loco vt in autē qua in prouincia.C.vbi ō crimi.agi.opor ¶ Nō.qo extorquētes illicitas exactiōes ab ecclesijs vel psonis ecclesiasticis tenētur ad restitutionē tripli. ¶ Nō.qo bannū pōt ex cā relaxari.Ex quo infert q̃ bannū ē q̃dā3 interlocutoria qō patet qz diffinitiua non posset relaxari regulariter.l.qō iussit.ff de re iudica.qo 3ñ in pposito posset fieri vide i locis q̃ allegan super tex.de qua materia hūm z bānitorū dici.ṽ.in.hic finē lex.i prin.vbi vide as z p doc.in.l.i.C.ō hereti.inst.z qz iste.§.ē pro autē.q̃ hoc mē incipit. Itē nulla cōitas.C.de sacrosan.eccle.z ibi discutiē hic nō insisto.

Item quicunque. Perseverans in excõicatione sibi inuncta pp violationem adhibitam 5 libertatẽ ecclesiarũ ipso iure subiungitur banno imperiali de quo exire non põt nisi prius ab ecclesia absoluatur. h. d. ¶ Nõ. quod cõitates possunt excõicari o quo per Inno. in c. grauem de sen. excõ. & intelligat. ut in c. romana. §. uniuersitates de sen. excõ. li. vj. & uide qđ dn. §. si d incesti. inter do. & uas. lis orta. c. i. circa mediũ. ¶ Nõ. quod in banno põt poni non solũ singularis psona sed et cõitas ut hic. e. §. in §. primo. ¶ Nõ. qđ de banno potest qs extrahi facta tñ satisfactiõe & habita concordia ob offensio. facit. c. ex his 5 consti. qđ intelligas uerũ in casu nostro eo qꝫ bãnum fuit impositũ rõne ɔtumacie et eo qđ perseuerat in excõicatione nã assumit naturã excõicationis cui coheret. qꝫ ecclesia nũquã claudit gremiũ redeunti. Si uero bãnum iam traxit secũ suum effectum tunc non relaxatur ut. l. i. ff. de requir. reis. facit quod nõ. in c. ex literis extra de cõstitu. de quo dari in. d. ti. hic finit lex in qõne que incipit. Quero de una qõne.

Statuimus. Clericus non põt trahi ad iudiciũ seculare siue sit cã ciuilis siue criminalis. Et si 5 factum fuerit tunc actor cadit a iure suo & nõ tꝫ sententia. & iudex priuatꝫ potestate iudicandi quam potestatem et amittit si tertio requisitus denegat clericis facere iustitiam. h. d. ¶ Hic. §. ponitꝫ et pro auten. C. de epi. & cleri. ¶ No. etiam qꝫ de iure ciuili nõ possunt hodie clerici trahi corã iudice seculari sicut etiam prohibitũ est de iure canonico vt nõ. glo. in. l. i. ff. de iudi. quod intelligas verũ siue cõueniantur ratione rei ecclesiastice siue ratione rei patrimonialis vt. in. c. si diligenti de foro cõpe. Sed hoc fallit in uno solo casu vbi clericus põt trahi corã iudice laico vꝫ qñ clericus tꝫ & recognoscit feudũ a dño laico qꝫ rõne talis feudi efficitur de iurisdictione dñi laici vt tꝫ Inno. in. c. cetex extra de iudiciis in. c. vex ð foro compe. & in Spec. in ti. de reo. & Bal. in. l. fi. C. sine censu vel reli. in fi. Archi. in. c. i. de clerico coniuga. li. vi. ¶ Nota qꝫ non põt de iure ciuili clericus renũciare foro. nã tale priuilegiũ est a iure diuino. c. si imperator iũcta glo. xcvj. dis. qđ ad hoc cõmendat Kardi. i repe. c. ppendimus de sen. excõ. ideo cũ militet eadẽ ratio phibitionis nõ põt renũciare de iure ciuili sicut nõ põt de iure canonico p. d. c. si diligenti. & ita nõ. p glo. & doc. in. l. i. ff. de iudicijs. & in. l. si qs in cõscribendo. C. de pactis & intelligas supradicta procedere in clerico reo cõuento sed in clerico agente. dic qꝫ sequitꝫ forũ rei et eũ in iudice laico vt l. c. si clericus laicum de foro cõpe. facit. l. cũ clericus. C. de epi. & cleri. ¶ Not. qꝫ actor q trahit clericũ ad vetitum examen est priuan ire suo. facit autẽ. habita in fi. C. ne filius pro patre.

Gazaros. Oẽs heretici sunt infames atqꝫ bãniti & eox bona cõfiscant nec filij eox eis succedũt & suspectus de heresi nisi ad mandatũ ecclesie se legitime purgauerit & per annũ in. d. suspitiõe heresis perseuerauerit tanqꝫ ifamis & bãnitus & hereticus habetꝫ. h. d. & hec materia latius ponitꝫ vbi est ille. §. in autẽ. Gazaros C. de here. ¶ Nõ. tex. qꝫ lõge grauius ẽ offendere eternã maiestatẽ qꝫ tpalem vt hic & l. c. vergẽtis ex de here. & l. i. manicheos de here. & ẽ similis tex. l. c. statuimus ex ð maiesti. de pena aũt offendẽtis tpalem maiestatẽ tradiꝫ in. l. quisquis. C. ad. l. iul. maiesta. vt. §. vex de pena vero offẽdentis diuinã maiestatem & eternã p hereticã prauitatem traditꝫ hic. ¶ Nõ. qꝫ ex sola suspitiõe heresis põt quis cõdẽnari. facit. l. ij. 1 fi. C. de here. qđ intelligas verũ qñ ista suspitio est violẽtissima vt fuit hic. qm̃ primo fuit pbabilis pp infamiã. secũdo qꝫ noluit se purgare. tertio qꝫ pseuerauit per annũ in sua ptinacia post debitã admonitionẽ merito ɔdemnãdus ẽ vt hic & i. d. c. ex cõicamus. §. i. aliter aũt ex sola suspitiõe ex tali graui crimine nõ deberet ɔdẽnari. vt in. c. lit̃as de p̃sumptio. & in. c. ker sollicitudines de purga cano. & ita no. p glo. i. d. c. excõicamus & d. ẽ ibi Vinc. & nõnulli cano. in. d. c. excõicamus qđ et si iste suspect' de heresi veniat post annũ dũmõ ante sniam & p̃stet purgationẽ sibi iniũctã. qꝫ euitabit penã hic statutã. ar. ad hoc ð pbẽ. c. si tibi absẽti i fi. li. vi. & tꝫ And. ð iser. p l. mãcipiorũ de opio. In ɔriũ facit. c. cum ɔtumaciã de here. li. vj.

Statuimus. Casus. Gubernatores terrax siue ppetui sint siue ad tps ɔstituti iurare tenẽtur in pn̄. siue assumptionis qꝫ purgabũt terras sue iurisdictioni subiectas hereticis & ab heretica prauitate. qui si iurare recusauerint nõ potienꝫ sua iurisditione. & si post debitã admonitionem steterint per annũ negligẽtes i purgando suã terram licite poterit dicta eox terra p fideles occupari q dictam purgationẽ faciant. dũmodo ex hac occupatione nõ fiat piudiciũ maiori dño non ɔsentiẽti huic delicto. ¶ Not qꝫ administratores locox p defensiõe fidei xpiane iurare tenẽtur expugnare puinciam quã regunt ab heretica prauitate. nã ante hanc. l. iurare tenebãtur qđ essent catholici. vt i autẽ. iusiurandũ qđ presta. ab his in pri. colla. ij. facit. l. iubemus cũ ibi not. C. de epis. audien. ¶ Not. qꝫ snia lata per potestatẽ & rectorem q predictũ iuramentũ nõ prestitit nulla est vt hic. qđ intelligas verũ sm Ray. nisi publice & cõi opinione habitus fuisset p potestate & rectore. qꝫ tunc sñie late per ipsum tenerẽt per. l. barbarius. ff. de offi. preto. alias sequeretꝫ vnũ. valde incõueniens qꝫ subditi ignorãtes de tali iuramento non prestito si litigarent putãtes vex rectorem vexarentur frustra litibus & expẽsis. & sic qꝫ ista pena esset potius litigantiũ qui non debẽt ex alieno delicto puniri. l. sancimus. C. ð penis & pꝫ in isto tex. in fin. Et qꝫ sit vex pꝫ ex. c. excõicamus. §. moneatur vbi iste tex. ad litterã transũptus est. eo excepto qꝫ ibi nõ inseruntur ista verba hic posita que annullant dictas sentẽtias extra de heret. Quare papa predicta considerans non voluit infrĩgere sentẽtias in dãnum subditox qui non sunt i culpa. & ne sentẽtie sint illusorie. l. si pretor. ff. de iudicijs. & hoc sequitur And. de iser. de quo dicatis per cano. in. c. excõicamus allegato & per Ray. i auten. statuimus que est statuta super. l. iubemus. C. ð epis. audien. vbi similiter pars huius. §. vsqꝫ transumpta est. & ad hoc vide in speculatore de instrumento edic. §. restat versiculo qd si instrm. & glo. in. c. decernimus de sentẽ. excõ. lib. vj. ¶ Nota casum in quo iperator indicit bellũ vt aduersus contumacẽ in exterminando hereticos ð terra sua quilibet fidelis possit eius terras violenter occupare. & hoc est fauore fidei quod pꝫ qꝫ ecclesia tali bellum indicit. vt i dicto. c. excõicamus. §. i. & ibi not. super verbo occupanda cui autẽ applicabitur dicta terra videtꝫ dicendũ per istum tex. & q̃ in pn. huius. l. quod si habebat aliũ dominum p̃ncipalem ille occupans recognoscet eo iure quo faciebat expulsus ar. huius littere. & q̃. de lege cora. §. pfecto licet And. de iser. videatꝫ sentire qꝫ redibit ad eum a quo tenebat qꝫ non puto vex. qꝫ tunc fideles nõ inuitarentur ita de facili ad occupandũ dictum terrã si non sperarent lucrari dictum ius quod habebat expulsus. de qua materia solet tradi per aliquos docto. i auten. cassa irrita. C. de sacro. san. eccle.

Credentes. Prosequitꝫ eãdẽ materiã hereticox & in sũma hoc intẽdit. Credẽtes hereticis eoꝝ receptãtes defensantes vel eis fautores banniuntur & excõicantꝫ. & si p annũ pseuerauerunt i hac cõtumacia tũc ipso iure efficiuntꝫ ifames. & icapaces publicox officiorũ atqꝫ intestabiles actiue & passiue & in iudicijs alios trahere non possint. licet tracti respondere cogantur. h. d. ¶ Not. quod nõ solum heretici puniẽdi sunt de heresi sꝫ et auxiliũ eis prebẽtes & fautores & eox errorẽ defendentes simili pena cum hereticis puniẽdi sunt. xi. q. iij. c. qui consentit & pbatur in. c. sicut. & in. c. si aduersus cum ibi no. extra de hereticis & in glo. & in. d. §. credẽtes. Dicit tamen Hostien. in sũma qꝫ isti tales nõ sunt heretici sed tanqꝫ rebelles & inobediẽtes puniuntꝫ predictis penis. & vꝫ sequi et And. d iser. l. §. gazaros. & eo. qđ non vꝫ bene dictũ p regulã cõem que facit istos tales reputari eos eodẽ genere

delicti.l.i.C.de his qui latro.occul.z.l.ff.ff. de receptato probatur & q; sunt excōicati z repulsi a quocūq; fauore ecclesie sicut heretici. quinimo debēt carere sepultura vt in d.c.sicut.z ið sto cum op.gl.o.in.d.c.si aduersus vt elapso anno ꝯtumacie de quo in isto tex. debeāt inter hereticos reputari vt ibi no.fac.que hūr in.c. cū ꝯtumacie.de hereti.li.vi. Quid aūt de eo q; scit aliquē hereticū an teneatur ipm denūciare z dic q; sic sicut pditorem pncipis vt in auct.vt liceat matri z aue.§.cās Bar.in.l. vtrū.ff. ad.l.pōpo.d parricidi Ang.de are.in tractatu maleficiorum in verbo che hai tradito.micaus tñ punit isto casu fz And.de iser.§ receptans ar.l.introductos.ff.de penis. ¶ No.q; perseuerās in excōicatione z ꝯtumacia p annū z ꝯtēnens satisfacere ad mādata ecclesie dz repelli a quolibet actu legitimo vt hic z in.d.c.excōicamus.§.credentes z.§.eo.§.gazaros.adeo q; non poterit donare nec vēdere nec alio mō ꝯhere vt.l.manicheos.C.de hereti.vt tz glo.in.d.§.credētes.z And diser.in isto.§.in.c.si ope ris z in.d.c.cū ꝯtumacie qd aūt si esset cerdo vel pilliparius seu faber seu aliā artē similē exerceret an isti tales phibenē opari dic q; nō ne fame pereāt ar.l.15 cur.ff.d alimē. z ciba.lega.z de libe.agnoscen.l.necare sm And.de iser.

Nauigia. Res naufragāt auferri non possunt pretextu alicuius ꝯsuetudinis vel statuti nisi essent piratar vel hostium rpianı nois vel imperij z puniūtur ꝯfacient.o.b.d. ¶ No.quod in constitutione principis sufficit generalis clausula non obstantibus z est rō q; non tenet scire speciales ꝯsuetudines vel statuta vt.c.j.d consti.li.vj. facit.j.§.sc.de quo dixi in.c.nōnulli in pn.de rescriptis. ¶ No.qō ꝯsuetudies vel statuta q̄ cassant a principe non excusant trāsgressores a pena cū et dicta cassatione dicta statuta vel ꝯsuetudines non valeāt vt hic z in.l.d precario.ff.ad.l.rhodiam de iac. ¶ No.q; istoter.ibi integra reseruent zc.q; si per aliquā tēpestatem nauis venit in portū quod non dz soluere gabellam seu portū facit. l.j.C.de naufragio.z.l.cessat enim.l.fi.§.si propter.ff.de publica.z tz Bar.in.d.l.j.C.de naufragio.li.xj. ¶ No. quod pirate equiperant hostibus fidei z imperatoris z possunt ipune ab hostibus derobari q; sunt ipso iure diffidati, facit qō dixi.§.eo.§.item quemcūq;.z.§.hic finitur lex et c.pro humani de homici.li.vj.z quod dicit doc.in.l.amissione in.§.qui deficiunt.ff de capi diminu.

Omnes. peregrini Aduene z peregrini secure hospitent z libere testent z si intestati moriātur bona eoꝝ per epm loci seruentur heredibus si fieri potest alias distribuantur in pias cās z hospites tenētur assignare epo bona sua sub pena tripli non obstante aliquo statuto vel ꝯsuetudine in ꝯrium z qui impediuerit eoꝝ testamenta fiet intestabilis ac punietur ēt criminaliter put qualitas exegerit.h.d. ¶ No. quod pegrini z aduene nō debēt ab hospitalitate repelli vt h z in.l.i.§.1.ff.naute caupo.stabi.z per Ly.in.l.i.C.de epis.audien.z per Bar.in l.i.§.serui.ff.furti.aduer.nau.quod pacttat.&.q; peregrini qui sunt in pegrinatione nō possunt capi pro represaliis sm Bar.z Bal. ¶ No.q; lex imperatoris potest cassare statuta z ꝯsuetudines locoꝝ adeo q; tales cōsuetudines et statuta nō excusant delinquentē a pena. et quo infertur q; statutum inualidum non excusat a delicto vt hic z.§.§.primo.z in autē.cassa z irrita.C.de sa.san.eccle.z in prin.huius ti. ¶ No.q; quando superior cassat ꝯsuetudinē z statuta sufficit apponere generalem clausulā.l.z non apponat tenorem statutoꝝ. ¶ No.hic casus specialē in quo bona vacātia non perueniūt in fiscum sed in epm hoc est in epm loci qui dispensat in pias cās vt hic regulariter succedit fiscus in talibus bonis l.i.C.de bo.vacā.li.x.

Agricultores. Persone animalia z instrā pertinentia ad operam rusticalem non possunt capi pro debito z ꝯfacientes incurrunt infamiā z restituant ablata in quadruplū z nihilominus corporaliter puniūtur.h.d. ¶ No.agricolas cōseruandos et in securitate vt non capiātur p debitis sm Bal. Multa quoq; alia priuilegia habēt de quibus nō.glo.in autē.nullum credi.agricolā colla.vij. ¶ No.q; non solū persone deputate ad agriculturam sunt imunes z liberi a captura sed et aialia z instrā z eius est ratio ne huius occasione pereat comoditas celestis prouisione concessa.l.ij.C.de feriis assignatur ēt z alia ratio ne detur cā sterilitati agroꝝ z cōsequenter penurie fructuū.ff.de aqua plu.arcen.l.j.§.de ope.z intellige predicta vera ēt si sponte fuisset alia simul pignorata vel ypothecata nisi cū predijs fuissent obligata q; tunc bene teneret pignoratio eo q; cessant rōnes supra dicte vt.l.quēadmodum.C.de agri.z censi.li.xj.l.adigere.§.quāuis.ff de iure patro.z tz Pe.z Ly.in.l.executores z Nico.de nea.hic lz glo teneat ꝯrium in.d.l.pignorum z male sm predictos doc.commō intelligas qō non teneat talis pignoratio vel captura ēt in subsidiū si nihil aliud esset in bonis nisi fieret vna simul cū predio per ea que.§.dixi.z ideo dicit ipse q; cautela quā ponunt notarij in instrumētis circa huiusmodi obligationes mihi l.z per istā ter. ¶ Iā ad laudē Dei z genitricis sue clemētissime virginis Marie.ac diui patroni z patris mei Ambrosij ad finem optatū peruenimus arma igit posit affigo. Bonū deo adiutore certamē certaui i hoc munere legēdi apud vos versatus vltra ordinarias lectiones quas sine intermissione ad tres ferme horas singulis diebus vobis prestiti. Hec a me cōmenta habuistis primo anno lectionum meaꝝ clementinas vobis per veā repetitionū vsq; ad cle. ne romani lega Secūdo z tertio in titulū de appellationibus plura cōmentus sum. Quarto z quinto āno libri quarti decretaliū varios nodos explicaui. Sexto hoc z nouissimo quasi naufragij mei reliquias hoc comētum super feudis vobis edidi.queq; d errores in his lucubrationibus me is offenderitis imbecillitati mee ignoscatis. Trigesimū z tertium annū hoc mense cōplevi.per longeuam.n. etatē hois iuris nostri plenam noticiam. vix assequi possumus. In hoc mihi cōscius sum me neq; labori neq; vigilijs neq; algori. aut incōdic. vllo vnquam tpe pepercisse vt expectationi vestre z ingentibus de me vestris meritis pro viribus satisfacerem Immortalis deus nos feliciter custodia protegat z ad vitā eternam perducat. Ego quecūq; terre me habebunt gratissimam omniū vestrū memoriā cordi fixam tenebo. dum spiritus hos reget artus.

¶ Expliciunt admiranda cōmentaria super feudis. Edita ab excelso vtriusq; iuminis iurisconsulto dño Preposito sancti Ambrosij Mediolani. Diligenter emendata z ab omnibus sordibus a quibus ante hanc impressionem incuria impressoꝝ deturpata erat abluta. Impressa Venetijs summa cum diligentia a Philippo Pincio Mantuano. Anno M.cccc.xcvij. die xx. Martij. ¶ Cum priuilegio ne quis audeat imprimere vsq; ad annos decem sub penis vt in eo continetur.

Registrum

a b c d e f g h i k l m n o p q r s t A B
Omnes sunt quaterni.

¶ Tabula super hoc aureo et clarissimo opere exquisitissime edita ab ipsomet auctore. ¶ Uerum quia in hac impressione longe pleniores sunt colūne quam in ipso originali eiusdem auctoris te lectorem moneo ut in inueniendis locis hoc prudens aduertas.

Absolutio.

a Actore nō probāte reus an cū causē expressione dz absolui in .c.i.in prin.in.iij.col. de cōtro.inuestitu.

¶ ACCRESCENDI IUS. An in feu. hz locū ius accrescēdi in .c.i.§.et q.i.xxv.col. qui feudū dare possunt.

An in emphiteosi hz locum ius accrescendi dicto .§.et q. .xxvij.col. qui feu. dare possunt.

An si inuestio duos fratres et quilibet eorum de feu. an portio vnius per mortē vel alio mō accrescet alteri in .c.i.§.i alio de success.feu.

Quare in feu. nouo nō hz locū ius accrescen. in .c. si duo de feud.marchie.

Unus inuestiuit duos fratres de nouo feu. vnus eorum acceptat portionē suā alter vero frater nō acceptat quinimo repudiat an pars repudiata accrescat parti acceptate .i.c. .in.iij.col. de fra. de nouo bene.inuesti.

Quō accrescat portio portiōi in feudis. in.c.i.in fi.col. de duo.fratri.a capitaneo inuesti.

¶ ADULTERIUM. Subdit' adulterās regnū nō tenet crimine lese maie. in.c.i.§.ite si fidelis in.ij.col. qui.mo.feu.amit.

Adulteriū vel incestus nō cōmittit ignorāter in.c.i. qui. mo.feud.amit.

An pp lenociniū cū vxore dñi attentatū vasal.priuet feu. in.c.i.in.v.col.et si.que fuit.i.cā bene.amit.

¶ AGRICOLA. agricole nō capiuādi neqz in rusticis animalib' vel instrumentis derobari in.c.i.§.agricultores de pa. et cōsuetu.cōtra liber.ecclesie.

¶ ALIENATIO. an bēns feudū franchum possit alienare incōsulto dño in pludijs.xxviij.col.

An valet alienatio feu. si dñs cōsenserit vel si et in quantū de iure possit in.c.i.§.aut si libellario quibus modis feudum amit.

Alienatiōis phibitio sub pena facta statutis vel testamentis nō comprehendit alienationē nō secuta traditiōe in.c. .i.§.aut si libella.qui.mo.feu.amit.

An si vasal.incidat in priuationē vel pp culpā: vl pp alienationē feu.reuertat ad dñz vel ad agna. i.c.i.§.aut si libella. qui.mo.feu.amit.

An consensus vasalli in alienatiōe sui feudi vel consensus dñi faciat eis piudiciū qd ō tacito ɔsensu i.c.i.§.ptereа i .i.et.ij.col.qui.mo.feu.amit.

Filii et agnati alienato feu.paterno dño pferunt in reuocatiōe alienatiōis in.c.i.§.hoc quoqz i.iij.col. de suc.feu.

An agnatus reuocet feudū in vita alienātis in.c.i.§.hoc quoqz in.iiij.col. de suc.feu.

Uaria iura circa prohibitionē alienatiōis in.c.i.§.h quoqz in.iiij.col. de success.feu.

An filius vasalli alienantis excludat in reuocatiōe agnatus in.c.i.§.hoc quoqz in.iij.col. de suc.feu.

An ppter culpā vel alienationē feudū ad dñm reuertat i .c.i.§.hoc quoqz.in.iij col. de suc.feu.

An si vasal.alienat sine consensu dñi postea pnia ductus reuocat aliena.an retinebit feu.in.c.i.§.h quoqz.in.iiij. col. de suc.feu.

An si ɔcedo tibi feu.pacto apposito vt non alienes si alienaueris an ibit ad fil. an ad me do.reuertet in.c.i.§.hoc quoqz.in.v.col. de suc.

Uēdo tibi vtile dñium talis rei qualis cōtractus erit et an reuertet ad dominū in.c.i.§.h quoqz.in.v.col. de suc.feu.

Qua actiōe agna.reuocat feud. alie.in.c.i.§.hoc quoqz de suc.feu.

An agnati primiore excluso qui cōsensit alienatiōi vel alio mō gradatim possint venire vnus post aliū suo ordine ad reuocandū. dona.c.i.§.hoc quoqz in.vj.col.et se.ō suc.

An si agnatus vendit necessario primior agnatus possit i vito alienatore reuocare an post mortē in.c.i.§.hoc quoqz in .vj.col. de suc.feu.

An alienās ptē feudi cadat a toto.in.c.i.in pn.ō ali. feu.

Quot modis dicat alienatio in.c.i.in pn. de alie.feu.

An feu. possit pignorari i.c.i.in prin.in secunda colū. de aliena.feudi.

An valeat statutū fauēs magis alienatiōes factas laicis quam clericis in.c.i.§.inde pōt de alie.feu.

An ecclesie vl ciuitas possit dare vasallus feudū ad libellū perpetuū in.c.i.§.inde potest de alie.feu.

Concessio ad libellū censet in dubio perpetua in.c.i.§.et si clientulus in.i.col. de alie.feu.

Consentiēdo in alienationē feudi dñs quasi vz inuestiturā renouare .in.c.i.§.et si clientulus de alie.feu.

Alienatio feudi iter agnatos an valet ō cōsensu dñi in.c. .i.§.et si cliētulus in.ij.et fi.col. de alie.feu.

Alienatio feudi mature in casu licito an feudū vadit ad dñm in.c.si aliquis apud quē vel apud quos.

Alienatio feu.facta de ɔsensu dñi q ɔsensit saluo iure suo an vz et feu.reuertat ad dñm i.c.si aliqs apd quē vl quos

Per alienationē feu.incidit vasal. i penā priuatiōis ipso iure in.c.ii. de feu.sine cul.nō amittē.

Prohibit' alienare nō pōt infeudare in.c.i.in fi. pncipij et in.§.sequēti p quos fiat inuestitura.

Qō intelligat iusti preciū ad hoc vt agna. volēs redimere rē alienatā audiat in.c.i.§.i.p quos fiat inuestitu.

Quō psumit in fraudē agnatorum facta alienatio feu.qd ō caste nato qd de sterili in.c.i.§.i.p quos fiat inuesti.

An in primiorē agnatū q alias esset in eo successurus possit alienari feu.inuito dño in.c.i.§.i.p quos fiat inuesti.

Cōuasalli iter se pnt feu.alienare in.c.i.§.i.in.iij.col. per quos fiat inue[illegible].

Si alienatio sit facta ēt in casu licito quocūqz feudū finiat reuocat p dñz alienā.i.c.i.i pn i ii.col. quali oli feu.ali.pt.

An necessitate famis vasal.possit vēdere feu.in.c.i.in pn. in.ij.col. quali olim feu.alie.pōt.

An p statutū possit induci qō licita sit alienatio feudi.i.c. .i.in.iij.col. quali olim feu.alie.poterit.

An alienādo ptē feu.cadat a toto in.c.i.in prin.in.iij.col. quali olim feu.alie.poterit.

Dñs quō pt phibere vas.ne alienet rē feudalē vl emphiteo.quō pt phiberi ne alie.rē emphi.in.c.i.§.porro quali olim feu.alie.pōt.

An si dñs cōsentit alienationē feu.vl remittere ius suū in .c.i.§.fz q delato.que fuit pri.cā bene.amittē.

Quō agnati vel filij vasalli possint ipedire ne vasall' alienet feudū antiquū vel alienādo nō trāsferat dñiū in.c.i. .§.pdictis in.vj.col.que fuit pri.cā benefi.amittē.

An filii' pferant agnato in reuocatione feu.alie.in.c.i.§.pdictus in.vj.col.et ibi q si ɔcurrāt dñs et agna. q fu.pri. cā benefi.amit.

An vasal.eccle.possit feu.vēdere ō ɔsensu solo' plati sine .c.in.c.i.§.pdictis.in fi.col.q fuit pri.cā bene. amit.

An excusēt vasal. qui cōfessus ē se alienasse saluo iure dñi .c.i.§.pdict.fi.col.q fuit pri.cā be.amit.

In alienatiōe rei ecclesie requirē rei cognitio q versat in eo an cā subsit an expediat magis hoc pdiū alienare qz illō in.c.i.in pn.in.ij.col. qui feu. dare pos.

Quō admittant filij vl ēt agnati ad reuocationē alienationis facte de feu. ēt in casu pmisso in.c.titus in.ij.et.iij.colū.si de feu.fue.cōtro.

Infra quantū tps admittant agnati ad reuocationē feu. in.c.titus in.iij.col.si de feu.fuerit cōtro.

An filius succedēs pri cū bñficio inuētarij possit reuocare alienationē feu.in.c.titu' in.iiij.col.si de feu.fue. cōtro.

An vasal.alienādo feudū possit agnatis piudicare in.c. .i.in.v.col.si de feu. fue. cōtro.

Qui agnati admittant ad reuocandum et quo capiat in feudis nomen agnati in c. iiii. in .v. col. si de feu. fue. contro.

An et qui vas. alienat agnatus reuocat vel precium restituit in c. i. in .vi. col. si de feu. fue. contro.

An in continenti post alienationem agnatus possit reuocare an vero mors sit expectanda in .c. i. in .vi. col. si de feu. fue. contro.

An si vasal. infeudat alteri agnati possint reuocare et qui in .c. tunc in .vi. col. si de feu. fue. contro.

An valeat alie. feu. facta in remotiorem agnatum de consensu proximioris agnati patris in preiudicium filiorum et an filii possint contradicere et reuocare in .c. tunc in .vii. col. si de feu. fuerit cotro. Et ibi quod in his casibus non requiritur consensus domini.

In redimendo feu. alienatum quis preferatur an dominus an agnatus in .c. tunc in .viii. col. si de feu. fue. cotro.

An et quando alienatur feu. in remotiorem agnatum debeat interuenire consensus domini et an consensus proximorum perdentium agnatorum in .c. tunc in .viii et .ix. col. si de feu. fue rit contro.

Vasal. vel emphi. per alienationem non cadunt a feudo nisi scienter alienassent in .c. si vasa. il. ii. si de feu. fue. con.

Quis et quomodo probabit quod vasal. alienauit feu. scienter in .c. si vasa. il. ii. si de feu. fue. cotro. Feudo dato patruo filius et qui bona dederit an possit alienari et si alienet an remanet feudum si de feu. fuerit contro.

Plures fratres emphi. vel feudatarii possunt inter se alienare rem emphiteoticam vel feudalem in c. i. §. et si clare. de alie. feu. et in .c. i. §. pre. ducatus de prohi. feu. aliena. per fede.

Dominus non potest curiam sine consensu vasallorum alienare in .c. i. §. et eadem de lege cora.

An si dominus vendit proprietatem diuersis vasallis erit omnium vasallus in .c. i. §. et eadem de lege cora.

An dominus potest proprietatem alienare sine vasallorum consensu et si alienat an proprietate priuetur .c. i. §. et eadem de lege cora.

An feudatarius possit alteri vsque in infinitum infeudare in .c. i. §. similiter de lege cora.

Quando feudatarii successiue alii infeudarunt primus in secundum secundus in tertium tertius in quartum quarto culpam committente quis reuocabit feudum an primus dominus an alius feudatarius qui inuestiuit in .c. i. §. similiter. de .l. cora.

An vasallus alienando partem feudi cadat a toto in .c. i. de vasal. qui cotra consti. lotha. feudum alie.

An si dominus infeudauit rem pro parte sua pro parte aliena vas. alienando totam illam rem in totum cadat a feu. .l. c. i. de vas. qui cotra consti. lotha. feu. alie.

An statuto possit feudi alienatio prohiberi in .c. i. de vas. qui contra consti. lotha. feu. alie.

An agnatus qui per alienationem patris sua feu. amisit possit in feudo agnato succedere in .c. i. de vas qui contra consti lotha. feu. alie.

Si vas. fecit filiam inuestiri an agnati possint ad se feu. reuocare statim in .c. i. de alie. feu. paterni.

Tres sunt fratres quorum vnus donat partem suam alteri alius postea fit monachus an donatarius solus habebit feu. in c. i. de alienatione feudi paterni.

An si agnatus qui alias posset feu. alienatum reuocare sint heredes alienatoris possint postea feu. aliena. reuocare .c. i. de alie. feu. paterni.

An possit feudum alie. de consensu domini ita vt filius preiudicet in .c. i. de alie. feu paterni.

Qui vas. possit recuperare feu. a se venditum ab emptore et an teneatur ad interesse in .c. i. de cotro. inter dominum et emptorem feu.

An prohibita venditione videatur prohibita omnis species alienationis in .c. i. de cotro. inter do. et empto. feu.

Quo genere actionis recuperabit dominus feu. rem suam alienatam in .c. i. de cotro. inter do. et empto. feudi. alienatio facta in casu non permisso an faciat alienantem ipso iure cadere a feu in .c. i. quid iuris si post alie. feu. vas. feu. recu.

Consensus domini recipit interpretationem ab aliena. per vasallum subsecuta in .c. i. quid iuris si post alie. feudi. an post alie. feudi admittatur purga. et erat purificatio in .c. i. quid iuris si post alienatio. feu.

Si vas. de consensu domini vendidit feudum postea alienauit an res iterum videbitur feudalis in .c. i. quid iuris si post alie. feud.

An in vas vel emphi. admittitur purgatio in .c. i. quid iuris si post alie. feu.

An per pactum possit recedi a natura feu. puta pacisci quod feu. sit alienabile in .c. i. de feu. non habe. propri. natu. feu.

An feu. pacto alteratum quo ad alienationem quo ad alia retineat naturam suam in .c. i. de feu. non haben. pro. natu. feu.

An feu. dato cum pacto vt possit alienari feudum si alienet erit loco feudi vel debebit collocari in aliquod predium quod sit loco feu. in .c. i. de feu. non habe. pro. natu. feudi.

An vas. qui potest libere alienare ex pacto possit velle sibi appropriare .c. i. de feu. non habe. pro. natu. feu.

Opinio noua quod iure com. feu. alienatio non sit prohibita nisi particularis consuetudo habeat contrarium .l. c. i. de prohi. feu. alienatio. per lotha.

Alienando si non tradat vere vel ficte vel ipotechando an vasal. cadat a feudo in .c. primo in prin. de probi. feu. aliena. per fede.

Ille videtur habere animum non laedendi qui plus acquirit super pignore quam valet pignus in .c. primo. in prin. de probibi. feu. aliena. per fede.

An vas. pos. feu. dare in emphi. .l. c. i. in prin. de prohi. fe. ali. per fe.

An et quomodo valeat concessio per dominum facta vasallo quod feudum possit alienare quid si fiat respectu certe persone .c. primo in pri. de probi. feu. alie. per fede.

An si secundus vasal. alienare vult feudum requiratur consensus primi vasalli an domini .l. c. i. in prin. .l. vi. col. de probi. feu. alie. per fede.

An feudum possit dari in solutum .l. c. i. in princi. in. viii. col. de probi. feu alie. per fede.

An vicarius vel locumtenens regis possit dare licentiam alienandi feuda .l. c. i. in princi. in. vi. col. de probibi. feudi aliena. per fede.

An vasalli possint inter se feudum diuidere .l. c. primo in principio in nona col. de probi. feudi alie. per federi.

An feudum possit alienari inimico .l. c. primo in principio in .x. col. de probi. feu. alie. per fede.

An vasallus possit feudum permutare .l. c. i. in prin. in si. col. de probi. feu. aliena. per fede.

An vasallus locando ad centum annos incidat in penam ac si alienauerit .l. c. i. in principio in si. col. de probi. feudi alienatione per federi.

An alienatione sola sine traditione incidat vasal. in penam priuationis .l. c. i. §. caludis de probi. feu. alie. per fede.

An alienatione feudi cadat vasal. a feudo ipso iure an per sententiam .l. c. i. § caludis de probi. feudi alie. per fede.

Quare magis vasal. per alienationem feudi cadit ipso iure a feudo quam per delictum .l. c. primo in §. caludis in quarta col. de probi. feud. alie. per fede.

An dominus possit alienare feudum vel partem feudi inuito vasallo .c. i. § preterea ducatus .l. iii. col. de prohi. feudi aliena per federi.

Vasallus vasalli mei si vult alie. feu. cuius consensum habere debet et cui laudimium soluendum est in .c. primo. §. aliud quoque de probibi. feu. alie. per fed.

An feudum vel emphiteo. concessa cum pacto quod possint alienare intelligatur. et sine licentia domini et an soluet laudimium .l. c. i. de feu. non habe. pro. natu. feu.

An feudatarius possit dare in emphi. sine consensu domini et emphi. possit in feudum dare sine domini consensu .c. i. §. ide que ri pot. de alie. feudi.

An pre[illegible] ntia domini habeatur pro [illegible] in alie. que fit per emphi. vel vasallum de re [illegible] teotica vel feudali in .c. primo in principio de probibi. feudi aliena. per federicum.

An probibitio alienationis facta a lege vel ab homine verificetur non secuta traditione vel per fictam traditionem vel conditionalem cum pacto vt in continenti retrotradatur vel per alienationem nullam et minus solemnem in .c. i. quid iuris si post alie. feu.

CANNUUS redditus. Annuũ reddit' an inter imobilia cõputentur in.c.i.§.fi.de sc.cog.⁊ in.c.i.in fi.pri. de pace tenen.

CANTIQUUM antiquitas. Antiquũ vel antiquitas p quãto tpe capiat in.c.i.in prin.in.iij.col.qui feud. da.pos.

CAPPELLATIO. Reductio laudi equipat appellationi in.c.fi.quo tpe miles.

Amittãs reductiõe pendente venisse revocanda sicut si appellatione penden.in.c.fi.quo tpe miles.

An fructus feu.appellatiõe vel reductione pendente possint sequestrari in.c.fi.quo tpe miles.

Lotã quo tractetur cã appellatõis in feudis in.c.fi.in.ij. col.quo tempore miles.

An tps sex ebdomodarũ dati circa appellationes possit abbreviari vel progari in.c.fi.in fi.quo tpe miles.

Qñ de facto fit de facto revocandũ ⁊ pp ordinẽ cõfusum põt pars appellare et si alio mõ sua nõ interest in.c.i.i.v. col.de mili.vasal.qui cõtumax ẽ.

Quid si pars non appellauit a snia lata per imperitiaz vel dolũ iudicis an possit 9 eũ agere in.c.i.§.iudices de pace iura.fir.tenen.

CAQUA. An aqua dicat iuris publici cõis vel privati in.c.i.§.siqs de manso.de contro.invest.

In aque usu qñ publica est locus est preoccupatiõi qñ privata est.põt modo suo uti in.c.i.§.siquis de manso.de cõtrouer.invest.

An dñs possit retinere aquã decurrentẽ p fundũ suũ vel divertere in preiudiciũ alterius in.c.siquis de manso. de contro.invest.⁊ ibi an cõtra tales liceat supplicari prin.

An invito dño possim velle in fundo alieno invenire venã aque ⁊ iñ aquaz ducere vel venas metallorũ vel lapidũ in.c.i.§.siquis de manso.de contro.invest.

In usu aque multũ attendit consuetudo vicinoꝝ ⁊ pscriptio in.c.i.in.§.siquis de manso.de contro invest.

Modus ⁊ causa aquarũ ducendarũ attẽdi debent ita ꝙ cessante cam cesset ductus aque in.c.i.§.siquis de mãso. de contro.invest.

An aquã de meo fundo in alienũ mihi liceat mittere i.c. i.§.siquis de manso de contro invest.

Aquarum scholoducia an prescribi põt in.c.i.§. siquis ð manso. de contro.invest.

Quõ intelligit privilegiũ vel prescriptio aque ducende in c.i.§.siquis de manso.de contro.invest.

An vasal.q hz fundũ in feudũ possit aquã in fundo feudali divertere ita ꝙ nõ transeat ad fundũ vel molendinũ ꝙ inferius hz dñs feudi in.c.i.§.si quis de mãso. de controver.invest.

Ob 13 vestigiũ remanẽs edificio destructo est sufficiẽs ad conservandũ mihi ius aque ducende p preoccupationem mihi quesitũ in.c.i.§.siqs de mãso. de 9tro.invest.

An cui licitũ sit facere clusaz in flumine publico ⁊ ligna immittere in rippam vicinam in.c.i.in.§.siquis de manso.ð controuer.invest.

CARBITER arbitrator. An vz 9promissuz factũ in arbitratũ in.c.i.in.iij.col.de contro.feu.apud pes ter.

An in cõpromisso q̃ fit p 9suetudines feudales snia arbi. habebit effectũ in.c.i.iij.col.ð 9tro.feu. apud pes ter.

An ð feu.possit fieri 9promissũ tanꝙ in arbitrũ vel tanꝙ in arbitratorez in.c.i.§.sed inter de.l.coradi.

An vasal.9promittẽdo in arbitratorẽ cadat a feud. in.c. i.§.sed inter ð.l.cor.in quo loco arbitrantis tenẽt tribunal in.c.primo.§.pre. de pbi.feu.alie.per Fede.

An de feudo possit cõpromitti vel ð emphiteosi in.c.fi va sa.il.vi.fi de feudo fue.contro.

ARMA. Quõ puniunt portãtes arma in.§.si quis rusticus in.c.i.de pace tenen.

An ⁊ quõ prohibet homines arma portare in.c.i.§.siqs rusticus de pace tenẽ.

Quod portatio armoꝝ de se est leve crimen in.c.i.§.siqs rusticus.de pace tenẽ.

An fustes vel similia veniãt armorũ appellatiõe in.c.i.§. si quis rusticus.de pace tenen.

Qui portat arma psumitur habere mal si animũ nisi portet ligata in.c.i.§.mercatore de pa.te.

An indistincte itinerantes possint ar.portare.in.c.i.§.mercatore de pa.te.

b BANNUM bãnitus. Iudex põt ex officio et nemine excipiente repellere bãnitũ vel excõmunicatũ in.c.i.in prin.hic finitur lex.

Vasallus an possit occidere dñm bãnitũ.c.i.in prin.§ finitur lex.

Bãnum ⁊ et excõmunicatio equparant in.c.primo in principio. hic finitur lex.

An bãnitus possit in bõis dãnificari in.c.i.in princ. hic finitur lex.

Bãnũ in dubio psonale cẽsẽt in.c.i.i pri.hic finit lex.

Qui possũt bãnire in.c.i.in.v.col.hic fi.lex.

An bãnum inducat capitis diminutionẽ de bono.amissione in.c.i.in principio ð fi.lex.

An bãniti idẽ sint ꝙ exules in.c.i.in prin.hic fi.lex.in fine colũne.

An bãnum cesset facta satisfactiõe in.c.i.§.item queciiqz de sta.⁊ cõsuetu.cõtra liber.cc.col.

CBARO. Qui dicãtur valuasores q capitanei ⁊ ibi quis baro ⁊ an dividua barõia in.c.i.in pri.in prima colũna qui fe.dare pos.Et ibi an vivo patre põt dividi iter fi.

Baro q nõ ẽ miles põt facere militẽ i.ij.⁊.v.col.in princ. qui feudum dare pos.

CBELLUM. duellũ. Duellũ hodie ẽ reprobatũ i c.i.in prin.in.vij.⁊ pe.col.de pa.te.

An valet cõsuetudo permittẽs duel.in.c.i.in prin.in pe. col.de pace te.

In qbus casibus pmittit duellum ⁊ que informatio capiẽda est pro duello permittẽdo in.c.primo in principio in penulti.col.de pace tenẽda.

Qui excusentur a duello in.c.i.in prin.in fi.colũ.ð pa.te.

Quõ ordinat finis duellũ ⁊ qbus armis in.c.i.in pri.in fi. colun.de pace tenen.

An pugna qñ ad cã p purgatiõe veneniẽdũ possit fieri p alũ et nõ militẽ in.c.i.§.si rusticus.⁊.§.si miles ð pa. te.

Deserẽs cũ qñ iuvare cepit in libello et si nõ sit vas. an saltem ad interesse tenet in.c.i.in prin.in.iij.col.qui.modus feu.amit.

An ⁊ qñ licitũ est vasallo dñz in bello adiuvare quid si bellũ est iniustũ in.c.i.in prin.hic fi.lex

An in dubio vas.tenet parere dño vocanti eum ad bellũ in.c primo in prin.hic fi.lex.

CBREUE testatũ. Breue testatũ quid sit in.c.i.§. si vero.in.i.col de feudo guar.

Breue testatũ dñi pbat sigillo ⁊ quis ex pluribus fratribus possit sigillare in.c.i.in prin.in.iij.col de 9tro.inuest.

Breue testatũ an pbet ptocollo in.c.i.in pri.in.iij.colũ. de contro.invest.

Quid si diversis manibus scriptum in.c.i.in prin.iij.colũ. de cõtro.invest.

Quid si i brevi testato dñs dixisset vade in possessionẽ nomine recti feu. an sit feudũ trãsitoriũ ad heredes in.c.primo in fi.col qd sit in instrumẽto in n.g.mo.feu.cõsti.põt.

c CAPITANEUS. Qui dicãt valuasores q capitanei ⁊ ibi qs baro.⁊ an dividua baronia ⁊ ibi an vivo pře possit iter filios dividi in.c.i. in prin.in.i.col.qui.feu.da.pos.

Qui dicant capitanei in.c.i.apud quẽ vel quos.

Qui dicãtur capitãei regni in.c.i. in pri.ð.l. cora.

CCASTALDIO. Castaldio vel villicus qs dicatur in.c.i.§.si vero de feu.guar.in pri.

CCASTRUM. An munitiões q̃ sũt i castro i feudato spectẽt ad dñz in.c.i.§.siqs de mãso.in.iij.col. de 9tro uer.invest.

Dñs infeudauit mihi castrũ reseruatis sibi famulis vasal lis multiplicat' ⁊ augetur castrũ cui queritur in.c.i.§.siquis d māso in fi.col. de cōtro.inuesti.

Castrũ edificatũ in fundo feudali an sit feudale in.c.i.in .ij.col.an prin.de alie.feu.

An in concessione castri veniat vasalli in.c.in generali fi d feu.fue.contro.⁊ ibi quid econtra.

An concesso castro veniat molendinũ qđ ẽ in aqua castri c.i in prin.in.iij.col.de capi.qui curi.vendide.

An in recognitione castri veniat recognitio iurisditionis ⁊ territorij in.c.i.in.v.vj.vij.⁊.viij.col.de cap.qui cu.vẽ.

An si vendo possessiones quas habeo in castro an videar vendere iurisditionẽ quã ibi habeo in.c.i.in pri.in.xj.colũ.de capi.qui curi.vendi.

An cōcesso capite castri videtur cōcessũ totũ castrũ in.c.i.§.sed hec.iij.col.de pa.iura.fir.tenen.

An si vnus ex cōdominis castri delinquit in castro cũ alio casu possit a condomino puniri in.c.i.§.preterea ducatus d prohi.feu.ali.per fed.in.v.col.

Si aliq̃ castra donãt oncı itelligẽt vt illa cũ ducatu ⁊ iure ducat' hẽat i c.i.§.hte.duca.i fi.col.d phi.feu.ali.p fed.

CITATIO. Formã citatiõis qñ dñs vult pcedere ad puatione ɔ vas.i.c.i.i pn.de mili.vas.q cōtu.est.

Qñ agit ad penã puatiõis an sufficiat vnũ pemptoriũ p trib' citatiõib' i.c.i.in pn.de mili.vas.qui cōtumax est.

Ubi psona terribilis ẽ citãda putat tñ vnica citatio p oib' sufficit i.c.i.i pn.d mili.vas.q cōtumax est.

Quõ cōmittit cōtumacia vas.vt pueniat ad missionẽ i possessionẽ ⁊ domũ vt pdat dñũ i.c.i i pri.d mi.vas.q cōtu.ẽ.

Forma citatiõis i.c.i.i.ij.col.d mili.vas.q cōtu.est.

An qñ iterpellatio vnica sufficiat vel plures requirant i.c.i.in.iij ⁊.iiij.col.de mili.vas.q contu.est.

Uasallo contumaci pōt dñs denegare audiẽtiã de cetero in.c.i.in.v.col.de mil.vas.qui contu.est.

Quõ vas.vocet in ius dñz ⁊ dz se benefic hre i.c.i.in.vij.col.de mili.vas qui cōtu.est.

Ex quo constat de manifesta cōtumacia an requirat forma ⁊ an pdat feu i.c.i i.viij.⁊.ix.col.d mili.vas.q cōtu.est.

CIUITAS. an cōcessa ciuitate videntur cōcessa molẽdina ciuitatis in.c.i in.pri.i.iij.⁊.iiij.col.d cap q cu.vẽ.

An si dñs ciuitatis recognoscit ab eo quod hz illa ciuitate excepta tali domo videat p hãc recognitioẽ feudum eo q̃stitũ i c.i.i.ix.⁊.x.col.fincipij de capi.qui curi.vendi.

CLERICUS. clericus rõne feudi subest dño laico c.i §.⁊ q̃ in xvj.col.qui feu.da.pos.

Priuilegiũ fori qđ habẽt clerici est de iure diuino in.c.si imperator ⁊ ibi glo.xcvi.distinctio.

Quo ad propria que non proueniũt ab ecclesia clerici iudicant a laici in.c.i.de cleri.qui inuesti.fecit.

Clericus cōmisit ɔ regẽ pronõciat ad sẽtẽtiã q hz feudũ a dicto rege an feudo puabit in.c.i.§.fi.de capi.cora.

COLLEGIUM. que cōuenticule congregationes ⁊ collegia phibita sint vel licita in.c.i.§.conuenticulas de pa.iura.firman.tenen.

An persone appellatione vniuersitas comprehenditur in .c.i.§.conuenticulas de pa.iura.firman tenẽ.

Ordinarius pt facere sibi exhiberi statu.colleg.⁊ ea si reperierit illicita reproba.⁊ colleg.dissol.in.c.i.§.cōuenti.de pace iura.fir.tenẽ.

An particulares inter se dicant facere collegia i.c.i.§.cōuenticulas de pa iura fir.tenen.

COLLECTA Imponitur ratione fructuum in .c.i.§.similiter de capi.cora.

COMES. an comites palatini dicantur comites vere ⁊ an in dispen.filius comi.palati.dicatur co.in.c.i.i fi.col.quis dicatur dux mar.vel co.

Filius comitis in vita patris non est co.in.c.i.in.ij.colũ.de vasa decrepi.eta.

CONFEDERATIO. vas.nõ tenet pstare seruitiũ dño nec cōfederat' vel colliga.nisi requisitus in.c.i.in tertia colũ.⁊ no.for.fi.

Confederatio an tenet iuuare ɔ sibi cōiunctũ sicut vasa.tenetur iuuare dñm in.c.i.§ fi.hic finitur lex.

Confederati ita demum ad seruitia prestanda tenentur si requirantur in c.i.§.ad hec.hic finitur lex.

An confederationes terrarũ vel baronũ sint licite in.c.i.§.conuenticulas in.iij.⁊.iiij.col.de pace iura.fir tenẽ.

Qui proprie dicant cōfederati ⁊ q̃ dicãtur cõfederatiões in .c.i.in.§.cōuenticulas in.iiij.col.de pa.iura.fir.tenen.

Confederatiões in dubio psumunt in bonã partẽ in.c.i.§ cōuenticulas in.iiij.col.de pa.iur.fir.tenẽ.

Inter dñm ⁊ subditos non est dare confederationem.c.i.§.cōuēticu.in.v.col.de pa.iura.fir.tenen.

Per confe.non inducitur subiectio in.c.i.§.conuenticulas in.v.col.de pace iur.fir.tenen.

Confederationes tñ operant quantũ verba sonãt ⁊ aliud est pactũ de confederando aliud cōfederãdo in.c.i.§.cōuēti.in.v.col.de pace iur.fir.tenẽ.

Ubi disputat sup cōponendis clericis confederatiõis arbitrio iudicis componẽde sint in.c.i.§.conuenticulas in .v.colũ.de pace iur.fir.te.

Ad quid obligantur cōfederati in.c.i.§.cōuenticulas in v.⁊ vj.col de pace iur.fir.tenẽ.

Prima cōfederatio pferẽ scḋe.in.c.i.§.conuẽ.in.v.colũ.de pace iur fir.te.

Unus colligatus siue confederatus nõ pōt suo statuto facere deteriorem cōditionẽ alterius colligati in.c.i.§.conuenti.de pace iur.fit.te.

Qui ẽ potẽtior ⁊ maior i liga hz cõuocare alios cõfederatos in.c.i.§.conuẽti.i.v.col.d pa.iu.fir.te.

An rebelles vni' ex cōfederatis sint rebelles alteri' ⁊ possit subditi ciuitatis cōfederate puniri i alia confederata i.c.i.§.cōuenticulas in.vj.col.de pace iur.fir.te.

Cõfederatio ⁊ diffidatio i dubio vr facta p adherẽtibus ⁊ cõtra adherẽtes i.c.i.§.cõuẽ.i.vj.col.de pa.iur.fir.te.

Cõfederatio limitat a iua ca.i.c.i.§.cõuenti.in fi.col.de pa.iura.firmã.te.

Qui dicantur adherẽtes.i.c.i.§.cõuẽti.i fi.colũne.de pace iura.firmã.te.

An cõfederatio ad tps finit lapso tpe vl reitegrat ɔtinuãdo tacite i.c.i.§.cõuẽti.de pace iura.firma.te.

Ad capitula ɔfederatiõis ligat qs ita demũ si fuerit registus i.c.i.i fi.col.i.§.cõuẽticu.d pa.iur.fir.te.

Per ɔfederationẽ nõ ligat qs ad faciẽdũ ɔ cõiũctos ex cognatiõe spũali i.c.i.§.ɔuẽ.i fi.col.d pa.iur.fir.te.

CONFESSIO. an confessio qualificata possit acceptari reiecta q̃litate i.c.i.§.cũ aũt i fi.col.d cõtro.inuest.

Si vasal.pfitet feudũ eẽ ɔditionatũ an dñs possit acceptare ɔfessionẽ q̃tenus dicit eẽ feudũ ⁊ ipugnare q̃tenus dicit esse feudũ ⁊ ipugnare q̃tenus dicit esse cõditionatũ in .c.i.in.ix.col.d mili.vas.qui contumax est.

Dñs cõfitet inuestiturã an pbet feu.nouũ in.c.i.in.x.colũ.de mili.vasa.qui cõtumax est.

An cõfessio vel recognitio q feudũ sit cõditionatũ pudicet vas.vel ẽt succes.fut.i c.i.i.ij.col.i.qui.c.au.feu.amit.

CONFIRMARE. Cõfirmare ẽ aliud q̃ dare iõ ɔfirmatio nihil opat nisi appareat origiale ɔfirmatũ in.c.i.in.ij.col.q sic.ateneã.

Cõfirmatio generalis nõ cõfirmat inuesta in.c.i.in fi.principij per quos fiat inuestitura.

CONSCIENTIA. In his q̃ cõmittũt cõscientiæ an possit aliũ substituere vel subdelegare in re.c.i.§.fi.de no.feudorum.

CONSOBRINUS. Cõsobrini appellatiõe an veniãt patrueles i.c.i.i.iij.col.de feu.marc.

CONSPIRATIO. Conspiratio q̃n q̃ i bonã pte.q̃n q̃ in mala sumitur in.c.i.§.mo.feu.amit.

CONSUETUDO. Cõsuetudo ẽ strictissima in.c.i.de feu.cogn.

In possessorio nõ requirit q consue.sit pscripta in.c.i.de

feu.cogni.
An simile consuetudis preferat lege scripte in.c.i.de feu. cognitio.
An simile consuetudinis vincat legem in.c.i.in fi.col.de feudo.cognitio.
Cōsuetudo i dubio nō vr̄ reuocata in.c.i.§.i.in.iij.col.p quos fiat inuestitu.
Cōsuetudo peculiaris sp attēdenda ē in feu.postea generalis in.c.i.in.i.col.qualiter olim feu.alie.poterat.
Cōsuetudines gnales ñ lz ignorare i rubri.d ꝯsue.re.feu.
Ubi ē cōsuetudo infeudādi tm̄ masculus nō pōt plātus infeudare masculus ꝛ feminis in.c.i.§.similiter de.l.co.
An ꝯsuetudo q̄ vir lucret tertiā ptē bonoꝝ vxoris hz locū in feu.l.c.i i pn.i m.col.ō pbi.feu.alie per fede.
CONTRACTUS. Qui petit resciñdi ꝯctū an dz offerre pciū.§.notandū.qui feud.da.pos.
Do tibi in feudū q̄ dederā gaio cui nihil repit datuz an vr̄ cōcessio in.§.si vero in fi.de feu.guar.
Cōtract⁹ p̄lati sub cōditiōe vt in diez puta cōcessio feudi an astringat successorē in.c.i in.ij col.qui suc.tenen.
Stāte statuto q ō ꝯctu soluat gabella de ꝯctu nullo non erit soluēda in.c.ij quo tpe miles.
Dns puniē ce ꝯctu nō valido l.c.i.ō pbi.feu.ali.p loth.
Licet ꝯctus emphiteoticus vel feudalis nō fuerit solēnis tn̄ illā rē in emphiteosim vl' feudū accipiēs tenet ad canonis solutionē vl' seruitia l.c.i.i pn.i.ix.col.q feu.da.pos.
R nocatio ꝯctus requirētis certā solēnitatē p tacitā tollerantiā nō inducit in.c.i.in pn.quā sit inuesti.
Cumulari. In alternatiuis remedioꝝ an possint remedia cumulari in.c i in mari succe.vro.
DEFENSIO. An si excedat modus in defendēdo puniat excedēs p toto delicto an solū p excessu in.c.i.in pn in iij.c.ij f col.de pace tenē.
DELICTUM An iudex dep̄hēsū i crimē in territorio suo possit in alieno territorio cape vel iudex territorij vel domicilij teneat illū sibi dare in.c.i.§.si iudex de pace tenen.
Ubi minor cū cōtumacie vel delicti ibi augeat cōtumacia vel delictū in.c.i.§.si clericus de pace tenē.
Quō fit remissio delinquentū de vno iudice ad aliū ꝛ cuius expēsis in.c.i.§.si iudex de pace tenen.
Dns domicilij pōt velle punire subditū de delicto nō remittere in.c.i.§.si iudex de pa.te.
An delinquēs possit ō domo ecl'ie l.c.i.§.si iudex ō pa.te.
An publicato feudo p delictū si dn̄s donauit feudū alteri ꝛ postea restituat pmū vasallū ꝛ ad statum ꝛ ad bona feudū ibit in pmum vasallum in c.i in pn.§ finit lex.
An dānato vas.de crimine pp q amittit bōa ꝛ statū si dominus cū restituat ꝛ sibi indulget an recu.feu.in.c.i.in pricipio hic finit lex.
Assa'tat⁹ insultus ingredi vel aggredi quō capiunt in.c.i.§.similiter in i.col.quibus modis feu.amit.
An delictū pr̄is vel an noceat filio vel descēdentibus in feudo in.c.i.in.iij.col.si vas feu.priuet.
An ppter delictū alicuius debent domus destrui in.c.i.§ preterea.de pa.iura.firmte.
An si vnus ex cōdn̄is castri delinquit in castro cū alio cōn possit a cōdn̄o puniri in.c.i.§.pte.du.in.v.ꝛ.vj.col.de pbi.feu.alie.p fede.
An pp delictū vni⁹ ex ꝯuasallis possit dn̄s ad se auocare feudū in.c.i.§.pte.ducat⁹ ō pbi feu.alie.p fede.
Si vnus ex duob⁹ frib⁹ hntib⁹ feudū indiuiduū delinqt ad quē spect feudū in.c.i.§.pte.du.in.fi.col.de pbi.feud.alie.per fede.
DIGNITAS In gradib⁹ dignitatū incipiēdū est a principe qz ab ipso finiūt oēs digni.l.c.i.qs dicat dux marchio vel comes.
An mar.vel dux ō dn̄io suo expulsus dicat ampli⁹ dux vl' marchio ꝛ an retineat digni.in.c.i.in fi.col.qs dicat dux marchio vel comes.
An dignitates vel iurisdictiōes maxime a rustico possint vēdi in.c.i §.et eadē lege de lege corradi.
An ducatus marchionatus ꝛ alie digni.regales possint diuidi saltē de cōsuetudine in.c.i.§.pte.de pbi.feu.alie.per feden
DILATIO. termini dilationū nō sūt sp arbitrarij in.c.i.in v.ꝛ.vj.col.de milit.vasal.q cōtu.est.
DIUISIO. an vasalli possint inter se feudū diuidere in.c.i.in.ix.col.de pbi.feu.alie p fede.
An ducat⁹ mar.ꝛ digni.regales possint diuidi saltē ō cōsue.l.c.i.§.pte ducat⁹ de pbi.feu.alie.per fede.
An feu inferiora diuidi possint in.c.i.§.pte.du.de pbibi.feu alie.per fede.
Pater hn̄s plura feu.vel et plures regias digni.pt vnā assignare vni filioꝝ alterā alteri in.c.i.§.pte.du.de pbi.feu.alie.perfede.
An pōt vasal.diuidere feudū cū fratre vel totū fratri in portionē assignare in.c.i.§.pte.ducat⁹ in.ij.col.de pbib.feu.alie.per fede.
An vasal.possit re'iquere feudū vni ex agnatis in.c.i.§.pte.du.de pbi.feu.alie.per feden.
An iurisdi.possit diuidi in.c.i.§.pte.du.in.v.col.de pbi.feudi ali..p fede.
Diuisio feu.inter vas fratres vno eoꝝ mortuo que eius portio redit ad dn̄m in.c.i.§.pte.duca.de pbib.feu.alie na per fede.
DIU Diu q̄to tpe dr̄ in.c.i.in pn.l.iij.col.qui feudū da.possunt.
DOMINUS. dominium Dn̄s male vexās subditos pōt a supiore cōpelli in pluribus col.lvij.
An dn̄s possit ab inuito subdito exigere vltra seruitia antiquitate ꝯpeta in pn.col quinquagesim octaua.
Dat coadiutor dn̄o siue supiori inhabili i p̄n.i.lir.col.
Quō subueniē dn̄o si pi.edē pscriptū feudū.in.c.i.§.si vero in pe.col.de feu.guardie.
Si dn̄s dicit feu.esse guardie vasallus castaldie qs pbabit in.§ si vero in fine de feu.guar.
Per costitutū an trāsferat vtile dn̄iūz in emphiteo.vel feu in.c.i.in.ij.col.qui succes.tene.
Dn̄s feudi cōs.nsu alicui feudi quā faciebat vasallus nō hn̄s filios mortuo vēditore an dn̄s recupabit feudū in.c.i.in.vj col.q sue.te.
Ex qbus causis vasallus perdit feudū ex eisdē dn̄s pdit ꝓprietatē in c.i in pn.in fi col.qui.mo.feud.amit.
An heres vasal.pōt dn̄o iputare culpā quā vasal.viuēs nō iputauit in.c.i.§.itē si fidelis in.v.col.q.mo.feu.amit.
An si dn̄s nihil mouit d culpis cōmissis p vasallū heres possit de illis opponere in.§.itē si fidelis i.iiij.col.qui.mo dis feu.amit.ꝛ in.c.i.quo tpe miles.
Dn̄s subditos nō pōt alienare nec ciuitatē suā nec in toto nec pte sine cōsensu subditoꝝ in.c.ij.quo tpe miles.
An dn̄s alienās feud.sine volūtate vas.priuetur iure suo sic econtra.in.c.ij.quo tpe m.
An dn̄s denegādo iustitiā vasallo ꝓprieta.pri.sicut ecōtro in.c.i.§.si.n.in iiij.col.qd sit inuesti.
An dn̄s spoliat⁹ a vasal.annis p̄latiōibus possit agere possessorio in.c.i.§.si vero vasal.qd sit inuesti.
An dn̄i terraꝝ possint expellere mercatores de terris suis in.c.i.in.vj.col.qualiter vas.fide.iura.debeat.
An vas.possit accusare dn̄m vel esse testis ꝯ eū l.c.i.in.ij.col.de for.fide.ꝛ dn̄s nō pōt vasallū accusare.ꝛ ꝯ eū testificari vel patrocinari.
An dn̄s pdat ius feudi lz ñ exegit seruitiū a vas.i.ā multis annis in.c i.in.iij.col.de noua for.fide.
Dn̄s dz esse securus de ꝓprietate ne ei fiat pudiciū l.c.i.§.quid ergo de inuesti.de re alie.fac.
An dn̄s tpe guerraꝝ possit velle ipse p suos custodire castrū infeudatū ꝛ an vasal.dz illud custodi.immo vasal.pōt denūciare dn̄o vt veniat ad custodiēdūz vas.in.c.i.§.qd ergo de inuesti.de re ali.fea.

An patiẽdo iponi seruitutẽ p fidam vasal. piudicet dño in .c.i.§.quid ergo de inuesti. de re alie.fa.

Dñs nõ tenet ad debita vasal. ẽt si feu.ad illũ reuertat nec vas. põt ipothecare feu.in.c.i.§.quid ergo de inuestitu. de re alie.fac. in fi.col.nisi de cõsensu dñi.

Inuito dño põt q hz vtile dñiũ reddere rẽ meliorẽ l.c.i.§.cõtrio de inuesti.de re alie.fac.

An sicut pp grauaciã dñi annalẽ vasal puat feu. cõ dñs p iuic.ĝpcietate in c.i.in.viii.col.ĝ in.vas.g cõtu.cit.

An dñs possit erigere imoderata seruitia in.c.i.in.iii.col. in qui.cau.f.u.amit.

Quid si dñs nõ vult facere iusticiã vasallo an puaet ĝpri. in.c.i.§.itẽ qui dño q fuit pri.cau.bene.amit.

An si subditis nõ pstat dñs debitas defensiones z officia debita possint subditi ei negare obediẽtiã vel facere cum puari vel altri se subdere l p̃iudi.hui⁹ cõmẽti l.lviii.col.

Prestatio obediẽtie fcã p subditos an inducat trãslatio nẽ possessionis in c.i.in p̃n.in.ii.col.gd sit inuesti.

Infeudãs successiue rẽ duob⁹ in quẽ vr̃ trãslatũ vtile dominiũ z ibi de vendente in.c.si facta si de feu fue.cõtro.

An ꝙ dr̃ de vendẽte rẽ duob⁹ vel infeudãte p.l.quotiẽs .C.de rei ven.pcedat ẽt in vendẽte vel infeudãte vel etiã l ecclesia sic vẽdat vel ifeudet l.c.si fcã.fi õ feu.fue.gtro.

An recipiẽdo seruitia vr̃ dñs remittere culpã vasallo l.c.i.in fi.fi de feu.fue.cõtro.

An pcedãt a pari obligatio dñi erga vasallũ z vasalli erga dñm in c.dño si de feu.fue.cõtro.

An dñs culpã cõmittẽs ĉ vasal.pri.ipso iure an p sniam l .c.dño si de feu. fue.contro.

An vbi p culpã vasal.puaet ipo iur feu.ibi ẽt dñs puet.p pucta l.c.dño i.ii.col.si de feu.fue.contro

An dño culpã cõmittente ad agna trãsit ĝpuetas an vero indistincte ad vasallũ in.c.dño in.ii.z.iii.col.si de feudo fuerit contro.

Quid si dñs bñs vas.gmittit crimẽ lese maie an feu. proprietas trãsit in principẽ offensuz an in vasal. in.c.dño in .iii col si de feu.fue.contro.

Si sint duo dñi eiusdẽ feu.vno delinquẽte ita vt ĝpueta.priuandus an ĝpuetas dz venire ad vasal.an ad gdñm in.c. dño in fi.col.si de feu.fue.cõtro.

An dño decedẽte sine agnatis ĝpuetas ibit l vasallũ in.c. dño l fi. col.si de feu.fue gtro.

An delicto plati ĝpuetas feu ad vasal venet in c.dño in fi.col si de feu fue.cõtro.

In memoria semel habiti beneficii vasallus ẽt postq̃ renũciauit feu.nõ dz dñm offendere in.c.i.de vasal.qui cõtra cõstitu lotha.feu.alie.

Si vasal.vltra penã lega.astringit dño sub pena cõuentionali an ẽt dñs tenet vasal.sub pena eadẽ cõuentionali vltra lega.in.c.i qualiter do.pro.pũne.

An dño cõmittente fellonia ĝpuetas applicet vasallo in .c.i.qualiter do ĝpri.pu.

An si dñs alienat ĝpuetatẽ puat ea z queraf vasallo in .c.i.qualiter do.ĝprie.pũne.

An si dñs territorii ex pmissiõe tenet emẽdat dãna q̃ vobunt in suo territorio pbato facto sufficit,pbare estimatio nẽ dãni per iuramentũ in c.i.§ illicitas de pa.iur.fir.te.

Dñs põt ĝpuetatẽ trãsferre l ecclesiã in p̃iudiciu vasalli, in.c.i.§.si vero õ pa.iu.fir.te.z an tenet vasal.ad iteresse.

Mãdatũ dñi p qd ĝt ieidet i puatione feu.dñs dz eẽ subscriptũ testimonio pñũ l.c.i.§.fi.de pa.iu.fir.te.

An rescissio n.iducat retro trãslatione dñii in c.i.§.callid de phi.feu.alie.p fede.

An dñs possit feu.auferre ĝpria auctoritate ab emptore feu.l.c.i.§.calliditat i iii.col.de phi.feu.alie.p fede

An dñs possit cogi acceptare seruitiũ per eque idoneũ in .c.i.§ firmiter de phi.feu.alie.p fede.

An dñs volẽs poti⁹ pecũias p seruitio q̃ seruitiũ sit audiendus in.c.i.§ firmiter de phi.feu.alie.p fede.

An vasallus possit petere a dño vt specificet sibi confines feu.cõcessi in.c.i.§.aliud quoq̃ de phi.feu.alie.p fede.

Quid si dominus negligit iudicare inter vasal. in.c.i.§.tercia.de phi.feu.alie.p fede.

An vasal.possint progare iurisdictionez alterius q̃z dñi z quid de subditis cõsulũ ciuitatũ vel baro.in.c.i.§.prete. in.iii.col.de phi.feu.alie.p fede.

Dñs tm̃ iurisdictionẽ hz respectu seruitiorũ l vasal. ꝙ põt cũ petere ad se remitti p seruitiis pstandis vbicũq̃ sit in .c.i.§.prete lo vltimo in.v.col.de phi.feu.alie.p fede.

In quo loco dñs inter vasal.iudicare dz in.c.i.§.pte.lo vltimo in.vi col.de phi.feu alie.per fede.

An vasal. ĉ dñm possit agere actiõe furti vel parochian⁹ ĉ rectorẽ parrochiaẽ vr̃ fili⁹ spũalis ĉ illũ q leuauit cũ õ sacro fonte in.c.i.§.pte.lo vltio de phi.feu.alie p fede.

Cũ dñs grauat vasal.exigẽdo ab eis seruitia nõ cõsueta quo remedio eis cõsulat in.c.i.§.pte.lo vltimo de phibi. feu.aliena.p.r fede.

An dominus teneat vasal.nisi deductione egeat in.c.i.l p̃n. de no.feudi.

An si vasal.vel emphi.teneat ad penã cõuẽtionalẽ ad illã ẽt dominus ĉ faciẽs teneat in.c.domino si o feu.fue.gtro.

Dominus nõ pot recogno.nouã emphi.p pcuratorẽ in.c. .i.§.fi vrũ p quos fiat inuesti.

DONATIO. an sub ver.donatio cõprehendatur donatio cã mortis l.c.i.in p̃n.de phi.feu.alie.p fede.

DOS. an de fructib⁹ feu.pr̃ possit z teneat dotare filiã in c.i.§.donaĉe in.ii.col.qũ.oli feu.aliena.pote.

An si ia vasal.possit sine cõsensu domini dare feu.p scripta l.c.i.§.dona c.i.ii.z.iii.col.vbi gd si det estimatuz qualr oli feu alie pote.

An pr̃ possit feudũ dare in dotẽ p filia in.c.i §.donare in .ii.col.qualiter oli feu alie.pote.

DUX. Duces z administratores ducatuũ finito officio retinẽt nomẽ in.c.i.§.fi.de alie.feu.

Rex vel dux erit de regno vel ducatu.vasal.tamẽ in particularibus feudis hẽbit directũ dominiũ z sui vasal. vtile in.c.a.§.fi de ali.feu.

Dux dr̃ q a pncipe iuestit⁹ ẽ õ ducatu qs dux z q̃s mar.z q̃s co.in.c.i qs dicat dux mar.vel comes.

Si aliq̃ castra donant duci itelligit vt illa cũ ducatu z iure duca hẽat l c.i §.pte.duca.l fi.col. õ phi.feu.ali.p fe.

ECCLESIA. an eccl. per fellõiã plati pdat feudũ in c.i.in pun.fi.col.qui.mo.feu.amit.

Bona eccle.vacãtis non põt platus nec in casu vacationis infeudare in.c.i.in pri.in.ii.col.epm vel abba.

Que bõa dicat õ mẽsa l.c.i.l p̃n.l.iii.col.epis.vel abba.

Refiste cã prie gcessiois in eccle.possit rẽ infeudatã reuersaz de nouo infeudare l.c.i.i p̃n.in fi.col.epm vel ab.

An eccle.nõ soluẽs canonẽ cadat a iure suo emphiteotico vel libellario vel feudali l.c.i.§ unde in fi.de alie.feu.

An ex quo eccle.reperitur in possessione p̃sumunt bona l corporata in.c.i.de cleri.g inuesti.fe.

An bõa q̃s hz cleric⁹ p̃sumunt eẽ eccle l.c.i.õ cle.g iue.fe.

An si plat⁹ nõ ẽ soluẽdo eccle.restituat aduersus cuducitatẽ cõmissã p õlictũ z fellõniã puati l c.i.§.fi.õ.c.cora.

Feudũ ẽ cõcessũ collegio vel eccle. destruat collegiũ vel õ hingt an feudũ redibit ad dñm in.c.i.§.fi.de capi.cora.

An si vna ec.vnit alteri feu.cũ vnioẽ trãsibit l.c.i.§.fi.de capi.cora.

Que statuta dicant ĉ libertatẽ eccle.in.c.i.de statu z consuetu.cõtra liberta.eccle.

EMPHITEOSIS. libellus emphiteosis in preludiis huius cõmenti col.liiii.

An sit boniũ argumentũ de emphiteosi ad feudũ z cõ in preludiis in fi.

An emphiteosis p̃scripta trãseat vltra tertiã generationẽ in.c.ii.de feu.da.i vicẽ.l.cõmi.z in.c.i.§.fi.qd sit inuesti.

Si emphiteota alienãdo tradidit rẽ emphiteoticã z passus est pscribi an pcedat p̃scriptio in.c.i.§.qd ergo in .fi.col.de inuesti.de re alie.fac.

An res emphiteotica possit dari in dotē vel p̄ dote obliga ri in.c.i.§.fi.de inuestit.de re ali.facta.
An feu.vel emphi.ad do.reuers̄ teneat dn̄s reinuestire primorē agna.ꝛ si nō facit an possit appellari i.c.i.in.iij. col.vi prin.qualiter olim feu.alie.pote.
In 3ctu emphiteotico pn̄t appōi pacta feudalia ꝛ eꝯ in p̄ iudiꝭ col.rj.
An si emphiteota nō soluit canonē ꝙ tpe guerre nō potu it colere fundū cadat a iure suo i.c.i.de alie.feu.pater.
An ascendentes succedāt in emphiteosi ecclesie in.c.i.in .ie fi.col.de na.suc.feu.
An emphiteota possit refutare emphiteosim dn̄o inuito i .c.fi.de capi.qui cu.ven.
An emphiteota possit ꝓpria auctoritate amoueri in.c.i.§. k.de pa iur.fir.tenen.
An vas.possit feu.dare in emphiteosim in.c.i.in prin. de phi.feu.alie.per fede.
An si in feu.acqsitiōe vel cōseruatiōe interuenit pecunia di cat emptio vel locatio vel ꝗlis 3ctus in.c.i.in.3.col. ꝺ be ne.fra.
Qn̄ dat emphiteosis p̄ me filiis ꝛ nepo.descendētes mei veniunt ad emphiteosim iure ꝑle inuestit.nec requirit noua inuesti.in.c.i.i i.col.quo tempo.miles.
Ex nō solutiōe partis an cadat emphiteota a toto in.c.i. in pri.qualiter olī feu.alie.pote.in penul.col.
An in dubio emphiteosis vi cōcessa pro se ꝛ filiis i.c.i.q. mo feu.cōsti.pōt.
An filiꝰ possit velle acceptare emphiteosim pr̄nā vel an tā ꝛ hereditatē repudiare i.c.i.an agna.vel fi.repu.here.
Ad bonū arg.ꝺ feu.ad emphiteosim in c.i.an agna.vel fi.
An cōcessa emphiteosi pri p se ꝛ filiis si emphiteosis va dit ad fi.ꝗlio filiꝭ p canone cōuenient i.c.i.an agna.vel fi.
An cōcessa emphiteosi p se filiis ꝛ heredi.si pr̄ cōstituit cū filiis aliquos heredes extraneos an ad emphiteosim prio ve niāt filii ꝛ postea extranei an filii ꝛ extrnei cōcurrāt i eadē em phiteosi.in.c.i.an agna.vel filī.
An si cōcessa est emphiteosis p se ꝛ filiis masculis ꝛ femi nis filie femie vna cū masculis admittant an vero prio vo cabunt masculi postea femine in.c.i.an agna.vel fi.
Emphiteosis ecclesiastica sicut nec feu.nō trāsit i descen dentes in.c.i.§.ꝛ ꝙ̄m pe.cor.qui feu.dare pos.
Qn̄ emphiteota de cōsensu dn̄i facit aliū emphiteotā ni hil penes eum de dn̄o remanet in.c.i.§.idē queri pōt de aliena.feu.
An i 3ctu emphiteotico requirit scriptura i.c.i.i fin quid fit inuestitu.
¶ERROR. an facta p impressionē vel errorē nō no cent docto.de errore etiā si dicant facta ex certa scia i.c. .i.§.si vero de feu.guar.in.iiij.col.
An presumit error potius ꝙ̄ ignorantie in.c.i.§.si vero i .iiij.col de feu guar.
¶EUICTIO. an q pmisit de euictiōe p suo dato ꝛ facto teneat ex psona auctoris sui in.c.i.in.ij.col.q.suc.te.
An si concessio feu.aliem nō tenet possint agere de euic.i .c.ij.quo tpe miles.
An vasal.cū res aliena vel alteri obligata infeudata pōt agere de euic.in.c.i.in fin.de inuestit.de re ali.fa.
An pendēte iudicio euictiōis teneat vasal.ad seruicia i.c. .i.in prin.in.ij.col de inuestit.de re.alie.facta.
An si vas.ifeudet i casu pmisso alteri vel res fuit euicta a scdo vasallo quāt agat 3 primū vasallū de euictione vel 3 primū cōcedentē in.c.i.in prin.in.ij.col.de inuestitu.de re alie.facta.
An vt vasallus possit de euic.agere requirit ꝙ dn̄o lis mo ta denūciet in.c.i.in.iij.col.de inuestit.de re alie.facta.
Facta diuisiōe iter fr̄es vni ꝯtigerūt i diuisiōe allodialia alteri fr̄i feudalia.postea fr̄ q hꝫ feudalia moriē relicta tā tū filia ad quā nō ptī feudalia venire an 3 fr̄eꝫ q allodia lia hūit de euic.agat i.c.i.si ꝺ feu.vas.ab aliquo interpel.
An vēditori vel dn̄o sciēti litē motā sit denunciandū per emptorē vel vas.ꝛ quid vt nō teneat de euic.in.c.i.si ꝺ feu. vas.fue.interpel.
An vasal.si feu.euincat possit agere de euic.ꝛ q̄do in.c.i. si de feu.vas.ab aliquo fue.interpella.
An p̄stātio dn̄i tollat p̄stationē vasalli sup denūciatio ne euic.in.c.i.si de feu.vas.ab aliquo fuerit interpella.
An quartꝰ feudatariꝰ a quo dn̄s auocauit feud. possit de euic.agere 3 tertiū q sibi illō dedit.i.c.i.§.fir de l.cora.
¶EXPENSE. que expēse dn̄t vas.restitui post fini tū feu.vel emphi.post emphiteosim finitā i.c.i.§.hꝫ vasal. hic finit lex.
An feudatariꝰ vel emphi.cui auferat feu.vel emphi.re petit sumptus necessarios in re factos vel cōputet cū fru ctibus in.c.i.§.vas.hꝫ.finit lex.
¶EXTENSIO. Lāc puatiōis feu.extēdit a simi li vel maiori expssis in.c.i.i pn.in q.cau.feu.amit.
An in penalibꝰ fiat extēsio de similibꝰ ad similia in.c.i.§. p̄dictis in.i.col.que fuit.i.bene.amit.
In correlatiuis fit extensio de vno correlatiuoꝝ ad aliud in.c.dn̄o in ij.col.si de feu.fue.cōtro.
¶FALSUM. Infeudās successiue rē duobꝰ in quē videi trāslatū vtile dn̄iu ꝛ ibi de vendente in.c.si facta si de feu.fue.cōtro.
An qꝺ dē de vendēte rē duobꝰ vel infeudāte p.l.quotiēs. .C.de rei ven.pcedat et in vendēte vel infeudāte. vel et in eccle.si ei vēdat vel infeudet in.c.si facta.si de feu.fue. contro.
An locās vel ifeudās rē eādē vel donās duobꝰ icidat i cri mē falsi i.c.si facta in.ij.col.si de feu.fue.cōtro.
¶FELLONIA. Remittēdo fellonā vel renouādo inuestiturā feu.nō desinit eē antiquū in plud.i.xxiij.col.
Quid si et ꝺ reuerso feu.denuo inuestiat.col.xxiiij.
An iterficiēs mrē eius pdet feu.i.c.i.§.ꝛ q2.xxviij.col.q feu. dare pos.
An vna pte vniuersitatis fellonā cōmittēte puabit vni uersitas feu.in.c.i.in fi.col.qbꝰ mo.feu.amit.
Adulterās sororē dn̄i in domo pdit feu. nō iterficiēs vi det in.c.i.§.item.si fidelis qui mo.feu.amit.
Adulterās vxo.vel relictā viduā dn̄i pdit feu.qd si alte ri iā do nuptā in.c.i.§.itē si fidelis ꝛ qd si dn̄o volēte i.ij. col.qui.mo.fe.amit.
Si nō adulterauit dn̄aꝫ s; opē tulit vel cōsiliū adulterio an tūc pdat feu.in.c.i.§.itē si fidelis in.ij.col.q.mo.feudū amit.
An adulterās vxorē fr̄is dn̄i pdat feudū in.c.i.§.itē si fi delis in.iij.col.qui.mo.feu.amit.
Ubi dubitat an cāe sufficiāt ad puationē iudex arbitret i .c.i.§.itē si fidelis in.iij.col.qui.mo.feu amit.
Dn̄i alienando cadat ipso iure nō fellonā cōmittēdo i.c. .i.§.itē si fidelis in.iij.col.qui.mo.feu.amit.
An per osculū vel fellonia remitti in.c.i.§.itē si fidelis in .v.col.qui.mo.feu.amit.
Si penitiat vas.q iā exarserat in vxo dn̄i an pdat feud.in .c.i.§.itē si fidelis in.vj.col.qui.mo.feu.amit.
An ex turpi collōqo osculo vel tactu vxo.dn̄i vas.pdat feu. i.c.i.§.itē si fidelis i.ir.col.qui.mo.feu.amit.
Quid si opē tulit adulterio vxoris 3 dn̄im in.c.i.§.item si fidelis in.ir.col.qui.mo.feu.amit.
Quid si ignorāter adultāuit cū vxor dn̄i i.c.i.§.itē si fide lis in.ir.col.qui.mo.feu amit.
Quid si vas.cucurbitauit cōcubi.dn̄i an puatur feud.in .c.i.§.itē si fidelis in fi.col.ibi qd de sponsa dn̄i quid de pedisequa qui.mo.feu.amit.
An incestuosus perdat feu.quid si postea dispensetur cū eo in.c.i.§.item si fidelis in fi.qui.mo.feu.amit.
An insultū faciens ad castrū dn̄i et si dn̄s ibi nō sit vel ip se ignoret dn̄m ibi esse puetur feu.in.c.i.§. similiter i.ij. col.qui.mo.feu.amit.
An interficiens fratrem suum vel dn̄i perdat feu. in.c.i. .§.similiter in.iiij.col.qui.mo.feu.amit.

An prelatus possit remittere felloniam commissam per vasal. eccle. contra ipsam ecclesiam in c. i. §. similiter in fine col. quibus modis feu. amit.

An per malam culturam vel desolationem feu. perdatur feu. in c. i. §. qui si libellario qui. mo. feu. amit.

Si duo sint domini feu. indivisibilis vasal. committit felloniam, an si unus vult eum privare alius absolvere quid iuris et quid si tantum contra unum peccavit in c. i. §. nec si qis. qui. mo. feu. amit.

Vasallus quondam domini mortui uxorem adulterans an privetur feu. in c. ii. de feu. fine col. non amit.

An pupillus cadat a feu. in c. i. in iiii. col. de for. fidel.

An admittendo vasal. ad feudum videtur fellonia remissa per non petentem investi. vel alias incursu in c. i. in prin. in v. col. que fuit prima causa bene. amit.

An culpa que obstat patri obsistet et filiis ad privationem feu. et an nocebit agnatis l. c. si vasal. il. i. ff. de feu. fine. contro.

Quedam sunt feu. que pro aliqua fellonia amoventur in patre et in eis succedit minus in c. i. an mutus vel alias imperfectus.

An perdit or feu. princeps et quare in c. i. an ille qui interfecit fratrem do. fui.

An ille qui interfecit seipsum privetur feu. in c. i.

An ille qui interficit fra. domini sui.

Vasal. pro fellonia non perdit feu. si domino placet in c. i. § princi. de capi. cora.

Prelatus committendo felloniam in vita sua cadit a feu. in c. i. §. fi. de capi. cora.

An si maritus delinquens privaretur uxor sit in feu. et e contra si uxor delinquat privaretur marito in c. i. §. si de capi. cora.

Clericus commisit felloniam contra regem promovetur ad prelaturam que a dicto rege habet feu. an privabitur in c. i. §. fi. de ca. cora.

An mulier rusticus minor vel miles excusentur per ignorantiam in eo si feu. alienent vel alias felloniam committant c. de contro. inter do. et emp. feu. et ibi an saltem in integrum restituatur.

Qui parat insidias domino punitur privatione feudi in c. si vasallus de capi. qui curi. vendi.

An propter delictum unius ex convasallis possit dominus ad se revocare feu. in c. i. §. preterea ducatus in vi. col. de prohibi. feu. ali. per fede.

Si unus ex duobus fratribus habentibus feu. indiviso delinquat ad quem ibit feu. in c. i. §. preterea ducatus de prohibi. feu. alie. per fede.

Diviso feu. inter vasallos fratres uno eorum mortuo quod eius portio redit ad dominum l. c. i. §. prete. duca. de prohi. feu. ali. p. fe.

Si filius in vita patris committat felloniam an sibi nocebit in successione feu. patre moriente in c. i. in i. col. de prohibi. feu. alie. per fede.

An pro fellonia excuset dominus ne investiat vasallum cum primo erat investiture eius vel excuset ne heredem investiat, in c. i. §. insuper de prohibi. feu. alie. p. fede.

An fellonia defuncti nocet heredi et eius heres possit persequi felloniam contra dominum commissam in c. i. §. insuper de prohibi. feu. alie. per fede.

An vasallus teneatur pro fellonia filii sui emancipati in c. i. §. insuper de prohibi. feu. alie. per fede.

An remissio fellonie tacita antiquo vasallo inducat feu. renovationem in c. i. §. insuper de prohibi. feu. alie. per fede.

An in investitura feu. possit opponi pactum quod pater teneatur pro fellonia commissa per filium in c. i. §. insuper de prohibi. feu. ali. p. fe.

An pater separando a se filium propter felloniam perdat ius patrie potestatis in c. i. §. insuper de prohibi. feu. alie. p. fede.

An pater propter felloniam filii possit eum exheredare l. c. i. §. insuper de prohibi. feu. alie. per fede.

An femine rustici vel milites excusentur per ignorantiam iuris a privatione feu. in c. i. §. preterea al. i. de prohibi. feu. ali. p. fede.

An prelatus possit remittere vasallo felloniam per quam a feu. cecidera in c. i. in prin. in viii col. qui feu. da. pos.

⁋ CESURA. Immunitas de iure posteris non extendatur ad descendentes ex femina. §. et que ... col. qui feu. da. pos.

Ratio quare descendentes ex femina et masculi non succedunt in feu. l. c. a. §. et qui i. ... col. qui feu. da. pos.

Regula cum fallentiis quod femina non succedit in feu. c. i. §. et qui ti. et xiii. col. qui feu. da. pos.

Femina exclusa per statutum propter masculum an exclusa perpetuo exclusa an vero non existente masculo admittatur in c. i. §. gnet in ti. ei. vel abba in. ii. col. quid si masculus per solum momentum post patrem supervivat.

An statute pro eo quod filia cum masculis succedat in feu. quo veniet femina ad feu. in c. i. §. gnet in pe. et si. col. in ti. eius vel abba.

An descendentes ex filia femina dicantur descendere ex corpore eius in c. i. §. hoc quoque in vii. col. de suc. feu.

An feu. novum reversum ad dominum existentibus agnatis an possit per dominum dari femine in c. i. in ii. et iiii. col. quemadmodum feu. ad fil. per ti. et quid in emphiteosi.

An dominus possit reinvestire feminam agnatis exclusis in c. i. in si col. quemadmodum feudum ad filiam perti.

Femina potest esse domina feu. et habere iurisdictionem in c. si. §. femina per quos fiat investi.

Femina non succedit in feu. nisi aliud ex tenore investi. appareat in c. i. in prin. de investi. quod tamen acceptum a semptio.

Si feu. descendit in feminas tamen supervenientibus masculis post istas feminas reassumit naturam suam ut masculinum remaneat in c. i. in ii. et vi. col. de contro. feu. apud pa. termi.

An in feu. successione et transitorio ad feminas filius masculus excludat nepotem ex femina in c. i. in iii. col. de contro. feu. apud pa. termi.

An vasallus teneatur recognoscere feu. a femina in c. i. in iii. col. de controver. feu. apud pa. ter. et quid si dominus decessit cum masculo et femina.

Feudum femineum renovatum in persona mariti assumit novam formam in c. i. in vii. col. de contro. feu. apud pa. termi.

An generis appellatione veniant descendentes ex femina l. c. i. §. hoc quoque in vii. col. de suc. feu.

An appellatione posteritatis veniant descendentes ex femina in c. i. §. hoc quoque in vii. col. de suc. feu.

An in feu. femineo succedant femine una cum masculis in c. i. de benefi. femi.

An in feu. conditionato succedat femina in c. fin. inter de capita qui curie vendi.

⁋ FEUDUM. Quis conditor et quando hoc volumen compilatum in preludiis in i. et v. col.

Constitutiones extraordinarie huius compilationis feudalis non sunt autentice in preludiis in vi. col.

An hodie liber iste appelletur usus sive consuetudines cum sint in scriptis in preludiis col. iii.

An consuetudines feu. ligent omnes gentes in preludiis i. vii. col.

Quod consuetudines feudales ligant et in foro civili et canonico et in foro conscientie in preludiis. col. viii. et ibi quod ligant clericos.

Quid sit feudum in preludiis in xii. col.

An concessiones feudorum sint privilegia in preludiis. col. xi.

Feudorum concessio potius sapit gratiam quam contractum maxime onerosum in preludiis in xi. col.

Servitium pro feu. non est ut merces vel precium sed merum servitium et recognitio in preludiis col. xiiii.

Feudum ex qualitate repensionis que prestatur potest dici emptio vel locatio in preludiis. col. xiiii.

An feu. dicatur contractus innominatus an nominatus in prelu. col. xiiii.

Feudatarius habet utile dominium in preludi. col. xv.

Feudatarius comparatur emphiteote in preludi. col. xv. et in fi.

Feudatarius et proprietarius sunt diversa et libellus super uno non concludit in alio in preludiis col. xv.

Concedendo omnem proprietatem non remanet feudum in preludi. col. xv.

Liberando ab omni servitio non tamen extinguitur feudum in preludiis col. xvi. et ibi an directum cum utili consolidetur.

In quibus rebus feudum constitui potest in preludiis col. xvi. et ibi an in annuis prestationibus redditibus.

An si datur feudum pro annua prestatione cessans a solutione cadat a feudo in preludiis col. xviii.

Imperator non est a papa deponendus nisi ex magna

cantis in preclu.col.xviii.
An dñs feudi possit remittere pensionē vel servitia concessa in preludi.col xviij.
Pro cessante modici canonis an causetur caducitas in preludi.col xx.
Feudū de servitus in prelu.col.xx.z.xxij.
Appellatiōe heredū in feu.vel filiorū qui veniant in preludi.col.xx.
Quare feu.aliter q̄ p inuestiturā i p̄ludijs col.xij.
Quare dicat feu.z vas.quare dicunt fideles in preludijs col.xxij.
Inuentio z nomē feu.z vas.vñ.in p̄ludi.col.xxiij.
Quo cōstituat vel acqrat feu.in prelu.col.xxiij.
Feu.regalia vel nō in prelu.col.xxv.
Feu.nobile vel nō nobile in p̄ludi.col.xxv.
Feu.nouū nō nobilitat in preludi.col.xxvj.
Feu.franchū vel nō frāchū in p̄ludi.col.xxvij.
Ad q̄ remanet obligat᷒ q hz feu.frāchū in p̄lu.col.xxvij.
An hñs feu.franchū pōt alienare incōsulto dño in preludijs col.xxviij.
Feu.hñs ꝓpriā naturā vel impropriā in p̄lu.col.xxviij.
Feu.nō pōt auferri sine cā iusta in p̄lu.col.xxviij.
Qō feu.dicat nō hñs ꝓpriā naturā z q̄ vicariatus ecclesie romane nō sunt feu.ꝓpe ꝫ administratiōes in preludijs col xxviij.
Concessio ita q̄ nō teneat recognoscere nō hz ꝓpriā naturam feu.in prelu.col.xx.
Feu.emptū nō hz naturā feu.in p̄ludi.col.xxx.
Feu.ecclesiastica z secularia in p̄ludi.col.xxxi.
An aliquā paternū z nouū feu q̄ dicanf in p̄lu.col.xxxj.
Ex intermittēdo fidelitatē vel renouādo inuestitura.feu.nō desinit esse antiquū in preludi.col.xxxj.
Quid si de hñs reuerso feu.denuo inuesti.col.xxxij.
An presumat antiquū feu.in preludi.col.xxxij.
Ex verbis inuestiture tanq̄ de paterno z antiquo an p̄bent vel faciāt feudū dici antiquū in prelu.col.xxxiij.
Si ex pactis capto in concessione dicat antiquū an' p̄sumit antiquū in prelu.col.xxxv.
Si scripturam principes dāt feu.noviter vt antiquū satis suffici it verba enunciatiua in prelu.col.xxxv.
Feu.masculinū feu.femininū q̄d sint in p̄lu.col.xxxvj.
Diuisibile z idiuisibile feu.in p̄lu.col.xxxvi.
An cōcessi concessiꝫ feu.habitationē possit alteri cū loca re in preludi.col.xxxvj.
An feu.in dubio dī p̄sonale in p̄lu col.xxxvij.
Reale p̄sonale z p̄sonalissimū feu.in p̄lu.col.xxxvj.
Feu rectū in preludi.col.xxxviij.
An vz cōcessio feu.cur sonꝫ facta claudo i p̄lu.col.xxxviij.
Ligiū feo.in preludi.col.xxxviij.
Ad morē p̄tatem hēt superior in vasal. ligiū q̄ in alium in preludi.col xl.
Ligiū feu ligio nō hz locū p̄lia in p̄lu.col.xlj.
An in dubio presumantur bona feu.an vero allodialia in preludi.col.xlj.
Feu.guardie z gastaldie aūs p mercede i prelu.col.xliij.
Feu.camere vel caneue soldata in p̄ludi.col.xliij.
Ex prestatione census vel recognitiōe an presumitur feu. in preludijs.col.xliij.
Feu.aduocatie quid sit in preludi.col.xliiij.
Que actio datur pro feu.in preludi.col.xliij.
Quid est homagiū in preludijs col.xliiij.
Qui possint infeu.que dña ē inter laicos z clericos infeudantes in.c.i.in prin.in.iij.col.qui feu.da.po.
An feu.reuersum dicatur de mensa in.c.i.i prin.in.x.col. qui feu.da.po.
Si feudū reuersū nō infeudauit predecessor an successor poterit illud infeudare in.c.i.in pri.in.x.col.q feu.da.po.
Quāto tempore inducat consue.in feu.in.c.i.in prin.in .xvi.col.qui feu.da.po.
Quot actus requirant̄ ad hanc consuetudinē z q̄o in.c.i.in prin.in.xvi.col.qui feu.da.po.
An possit infeu.decimas laico clericus in.c.i.in principio in.xvij.col qui.feu.da.po.
Utrum rem non solutā in feu.occupatā per potentē possit prelatus infeudare in c.i.in pri.in.xviij.col.q feu.da.po.
Initia z progressum feudorum in.c.i.§.z qz in.i.col. qui feu.da pos.
Feudū amouibile ad placitū non est feudum ꝓprie.c.i.§. notandū qui feu.da.pos.
Feudū nō pōt p principē sine cā auferri i.c.i.§. notādū glo.qui feu da.pos.z in.c.i.in.vj.col.qui.suc.tene.
An requiratur sententia ad priuationem feu.c.i.§.notandum qui feu.da pos.
An feu possit concedi pro pecunia in.c.i.§.notandum q feudū da e pos.
Concessio feudo fructus pendentes an videnf dati i feu. .c.i.§.notandū qui feu.da.pos.
An feu.p mercede datū reuocet in.c.i.in prin.siue p̄terita siue futura z ibi quousq̄ durent in.v.col.de feu.guar.
Feuda p mercede z guardie z gastaldie habēt impropriam naturā feu.in.c.i.in prin de feu.guardie.
Si auferf officiū ante tp̄a officiali. an retinebit feu.q p̄pterea daf in.c.i.in p̄n.in pe col.de feu.guardie.
An pactū q̄ ꝓp ingratitudinē nō auferaf.
Feudum valeat in dicto.c.in principio in penultima col. de feu.guardie.
Feudū aduocatie scutiferoꝝ z simile q̄n z q̄n p̄nt auferri in.c.i.in prin in fi.col.de feu guardie.
Feudū p defensa vi e dāt facta vel ēr fienda an reuocari possit q̄n in.c.i.in prin.in fi.col.de feu guar.
Aduocato p̄libera toe vite vel maxima cā nō taxaf salariū in.c.i.in fi.col de feu.guar.
Feudum annuū vel ad beneplacitū q̄ńo finitur in.c.i. in prin.in fi.col.de feu.guar.
Ex qualitate officij presumitur qualitas beneficij z feudi i.i.§.si vero de feu.guar.i.i.iij.col.
Feudū in credito vel p seruitio an transit ad heredes in .c.i.§.si vero in.iij col.de feu.guar.
Si pro eo dare rem allodialem z succubuit an possit postea dicere feudalem in.c.i.§ si vero i.x.v.col.d feu.guar. z an ex mendatio conficto perdat feu.
Concessa custodia cast i filio per patrem. non tamen videf feudū guar.c.i.§.si vero in fi de feu.guar
An datū in feud.guar.vel simile possit pscribi in.d.§.si vero in fi.de feu.guar.
Do tibi in feudū qd dederā gaio cui nihil repēt datū an valet ista concessio in.c.i.§.si vero in fi.de feu.guar.
De feudo tento per aliū non potest fieri inuestitura pura sed conditionata in euentū vacationis i.c.i.in.i.col. qui succe tene.
An valet inuestitura d feu.alieno cū vacauerit i.c.i.in.iiij. col.qui succe tene.
An pares sint de necessitate ad inuestituram in.c.i.iiij. col.qui succe.tene.
Imperator an tenef habere ratam inuestiturā p̄decessoris in c.i.in.iiij.col.qui succe.ten.
An dato feudo alieno sub conditione cum vacauerit possit interea cōcedens mutare sententiā vel eueniēte cōditione an cogitur precise adimplere inuestituram in.c.i.in.v. col.qui succe.tenean.
Quando inuestitur aliquis de feu.alieno an sufficiat tacitus consensus vasalli tenentis feu. in.c.i.in fine qui succe.tene.
An dñs qui tradere nō potest feudū qui solū inuestiturā fecit tenef ad iteresse z quid si volet ꝓmisit ifeudare i.c.i.i p̄n.c.i.v.col.de cōtro inuesti.
Ubi nō apparet d q̄litate z q̄ntitate feu. totū p̄sumit feu.i .c.i.§.cū aūt i.iij.col.d ptr.inuesti.ubi q̄re aliter i ep̄ubticos.
In cābio feudi requiritur eadē solēnitas que i cōcessiōe feu.i.c.i.§.cū aūt col.iiij.de cōtro.inuesti.

An feu. sint ida vidua l. c. i. §. cũ sit l. vi col. ő cõtro. inuesti.
An augmẽtato a dño feudo augenda erunt seruicia in. c. .i. §. rursus in fi. de cõtro. inuesti.
An cũ ciuiliter agaẽ ad priuationẽ feudi vel alias ő facto ex quo põt criminaliter agi requirat ꝗ in libello ponatur mensis z locus i. § itẽ si fidelis in. iiii. col. q. mo. feu. amit.
An fiat diuisio feu. q̃ão an in capita sit an in stirpẽs vel domos vel q̃ão in. c. i. §. si fuerit in fi. q. mo. feu. amit.
Q̃ñ qs dicaẽ habere feu. in curia dñi z de feu. de camera vel canetua in. c. i. in. §. itẽ si qs qui. mo. feud. amit. Ibi q̃ñ cẽ curiã. ita ꝗ dñs ibi habeat districtũ vel honorẽ.
An cõsueta dari in feudũ possent dari sine solẽnitate l. c. .i. in prin. in ii col. ep̃m vel abba.
An per duo instrumẽta ꝓbetur antiquitas feudi in. c. i. in prin. in fi col. ep̃m vel abba.
An in feudo cõditionato ad certũ seruitiũ aliquo casu succedat femina in. c. i. §. qui uetũ in. i. col. in ti. ep̃m vel ab.
Licet mutus ꝑdat feudũ habitũ nõ in. c. i. §. mutus in fi. ep̃m vel abba. Et qualiter reuocabiẽ feudũ a muto.
Nõ põt in feudũ inuasor cõfirmari in. c. i. de natu. feudi.
Feudũ trãsit cũ vniuersitate z an veniat in petitiõe hereditatis in. c. i. in prin. de suc. feu.
Si pr̃ accepit feu. ꝓ se z uno filio. ẽ in cludendo i vita pr̃is.
An filius dicaẽ cõsors i feu. in. c. i. in prin. ő succes. feu.
An fit dña an si inuestitura dicaẽ ő feu. p̃no in dicaẽ de antiquo in. c. i. §. hoc quoqꝫ de succes. feu.
An pr̃ possit vni filiorũ stipulari feu. ita ꝗ alteri nõ queratur in. c. i. §. hoc quoqꝫ in. vii. col. de suc. feu.
An feu. veniat in petitiõe hereditatis in. c. i. §. hoc quoqꝫ vii. col. de suc. feu.
An ꝓ feu. cõpetat beneficiũ l. si C. de edic. diui adri. tol. in. c. i. §. hoc quoqꝫ col. vii. ő suc. feu.
Itẽ feu. respectu diuersarũ ꝑsonarũ põt dici nouũ z paternũ in. c. i. §. hoc quoqꝫ in. vii. col. de succ. feu.
Feudũ põt dari pure vel sub cõditiõe ex die certo vel incerta in. c. i. que suc. tene.
Feu. eẽperaẽ potius sctm ꝗ vltie volũtati l. c. i. q suc. te.
De feu. ꝑ aliũ tẽto. an. possit alius inuestiri l. c. i. in. ii. col. hic põt esse ti qui. suc. te.
An si inuestitus an euẽtũ cõditiõis moriaẽ heres suus purificata cõditiõe poterit petere feu. l. c. i. i. in. col. q suc. tene.
Ad relatũ. feu. tpale finito tpe nullus alius terminus datur in. c. i. §. si de cõtentio. inter do. z vasal. nec alia sñia expectatur in. c. i. de feu. sine cul. non amit.
An si frẽ cõtendat de possessiõe fratris cũ dño q̃ão ꝓbabit z quid si ipsi sinerstẽs partẽ suã alienat. in. c. i. ő conten. inter me z dñm de pos. fra. mei.
An in feudis regalibus ducatu marchionatu z similibus habeat locũ successio in. c. i. §. si. de alie. feu.
Feu. an veniat i collatiõẽ cũ fribus i. c. si duo ő feu. marcb.
An filius naturalis succe. in i feu. l. c. i. an mari. succe. vro.
An feu. datũ minimis valuasoribus ꝑ minores possit auferri in. c. i. an mari. succe. vr.
Reuelans secreta dñi ꝑdit feudũ q̃ão in. c. i. in prin. z in fi. qui. mo. feu. amit.
In feu. ẽt in penalibus extẽsio fit ad similia z iudex arbitrabitur sup similitudine in. c. i. quib. mo. feu. amit.
An cõtrahens amicitiã cũ inimico dñi perdat feu. in. c. i. qui. mo. feu. amit.
Corã quo iudice sint tractãde cãe feudales l. c. i. in prin. apud quem vel quos.
Q̃ñ super feudo litigaẽ super possessorio quis erit iudex i. c. i. in prin. in. iii. col. apud quem vel quos.
Quis erit iudex in causa appellatio. in feudis in. c. i. in fi. c. in fi. col. apud quẽ vel quos.
In feu. nõ ꝑcedit prorogatio l. c. i. i fi. pen. apd quẽ vl̃ quos.
Qui hñt decimas in feu. an alii possint eas infeudari in. c. fi. aliquis apud quem vel quos
Feudũ inter fratres an possit diuidi z diuidẽdo an videtur renũciare iuri succedẽdi in. c. i. in. ii. col. in titu. imperatoris lotha. cuge. pappe.
An feũ refutatiõe feu. sing vt fiat reintegratio vt de feu. nouo cẽsebiẽ feu. nouũ i. c. i. col. iii. impa. lotha. cuge. pape.
Si frẽ accipit feu. sub noie frĩs q nõ vult portionẽ suã ratificare an acquiraẽ illa portio i. c. i in. ii. col. de bene. fra.
An feu. possit acqri ꝑ pecuniã i. c. i. col. iii. de ben. fra.
Feu. q̃sitũ ex ꝗs z armis cõibus vi cõe i. c. i. i fi. ő bene. fra.
An alterũ inuestire vl̃ recentionẽ facere nulla sñia ꝑcedẽte in .c. i in. ii. z iii. col. z in fi. ő feu. sine culpa nõ amit.
An de feu. ꝑ aliũ possesso qs possit inuestiri in. c. ii. quo tempore miles.
An si concessio feu. aliem nõ tenet possim agere de euic. in. c. ii. quo tempo. miles.
Cõcessio feũ de feu. aliẽ ő mortuo vasallo sine herede an deĩ cõcessio oualescat in. c. ii. in ti. quo tempo. miles.
An fructus feudi appellatiõe vel reductiõe pendẽte possint sequestrari in. c. fi. quo tpe miles.
Feudũ ad se reuersũ põt dñs reuocare i filiã postpositis agnatis idẽ in emphiteosi in. c. i. quẽadmodũ feu. ad filiam perti.
An finito feudo vel emphiteo. dñs teneaẽ reinuestire agnatos an possit reinuestire filiã in. c. z iii. col. quẽadmoduꝫ feu. ad filiã pertinet. z ibi an põt appellare.
An ex paciẽtia nõ lõga ꝑsumaẽ titu. in feudalibus in. c. ii. fi de inuesti. inter do. z vasal. his oriaẽ.
An feu. possit acqri pecunia. c. i. ő feu. da. in vi. l. cõmis.
Pactũ legis cõmissorie ẽ rigorosũ z q̃ão ꝓbaẽ an hꝫ locũ in feu. in. c. i de feu. da. in vicẽ. l. cõmisso.
Uiria opi tenẽda i dubio i c. i. ő feu. da. in vicẽ. l. cõmis.
An z q̃ão vꝫ cõcessio de feudo ab alio tẽto in. c. ii. de feu. dato in vicẽ legis cõmisso.
An i feu. ꝓscripto suc. his i. c. fi. ő feu. da i vicẽ. l. cõmis.
Quo iure decidãtur cãe feudales i. c. i. ő feu. cogni.
An actiõe nascaẽ ex cõsuetudine feu. sit stricti iuris in. c. i. de feu. cogni.
In quibus cõstitui põt feu. z qꝫ nõ in rebus mobilibus in .c. fi de feu. cogni.
Q̃d idẽ feudũ ő camera z qd de caneua z qꝫ nõ trãsit ad heredes in. c. fi. in. iii. col. de feu. cogni.
In feu. ő camera vel caneua si dñs nõ percipit nõ soluet. itẽ nõ teneẽ nisi lꝫ tũ facere põt in. c. fi. l. iii. col. ő feu. cogni.
An bona mobilia cedãt feudo cũ cõcessiõe rei imobilis i in. c. fina. in fi. col. de feu. cogni.
An decẽ possint dari i feu. marie lnceos i. c. ii. i fi. ő fe. cog.
Nõ feu. dicaẽ nõ hñs ꝓpriã naturã feu. z qꝫ cõditionatuꝫ in. c. i qd sit inuestitu.
Q̃ñ feudũ cõditionatũ nõ admittit prelatũ nẽc in feudo frãcho nec ligio in. c. i. in. ii col. qd sit inuesti.
Uasallus ꝑ abusiuã inuestiturã teneẽ tradere z pati vti in .c. i. in. iii. col. qd sit inuesti.
Actus dꝫ fieri solẽniter. l. seruatis seruãdis z q̃ solẽnitas requiraẽ in inuestitura in. c. in. iii. col. qd sit inuesti.
Concedendo ꝑ annua quãtitate an censeẽ feudũ in. c. i. i fi. col. qd sit inuesti.
An si in cõcessione apponiẽ pactũ turpe an valet cõcessio i. c. i. in fi. qd sit inuesti. z ibi an ꝓ seruitio ceb are di sit licitum dare feu. ibi de oꝛga.
Qui nõ hꝫ administra. nõ infeudauit in. c. i. in. ii. col. per quos fiat inuesti.
Feudũ dẽ in bonis vasalli ẽ ex eo teneẽ ad decimas z collectas in c. i. in. ii. col. per quos fiat inuestitura.
An feu. possit infeudari alteri eque idoneo in. c. i. §. i. per quos fiat inuesti.
An accipiẽs in feu. a vasallo ꝓ eo dato possit ꝓciũ repetere in. c. i. §. qꝫ primo per quos fiat inuesti.
An seruus possit inuestiri de feu. in. c. i. §. ꝑsonã ꝑ quos fiat inuestitu. quid si dictũ vt sibi queraẽ.
An seruus possit aliũ i feu. l. c. i §. ꝑsonã ꝑ quos fiat inuesti.
An infans vel furiosus possit inuestiri de feu. in. c. i. §. personas per quos fiat inuesti.

An cōcessio feu. seruo si mo. nā quis in illo succedit in. c. i. §. psonam p quos fiat inuesti.

Pacto psit ptes alterare naturā feu. in. c. i. §. fi. p quos fiat inuesti.

Concessio feu. ad longū tpūs quō intelligaī in. c. i. §. iij. col. de inuesti. de re alie. facta.

An tertius possessor ō dūm vendicantē rē feudalez possit etcipe de vsu dñio vasalli in. c. i. in prin. an fi. col. de inue sti. de re. alie. fac.

Ubi qd quēto respectu vasal. ꝯsulet p remediū. l. si a quo.

An feu. veniat cōicandū rōne societatis oīum bonoꝝ in. c. i. in prin. in fi. col. de inuesti. de re alie. fac.

An in feu. pcedat pigno iudiciale siue missio i possessionē ex primo vel scdo decreto in. c. i. §. quid ergo in fi. col. de inuesti. de re alie facta.

Statutū qd maritus succedat vxori an hz locū in re feudali in. c. i. § fi. de inuesti. de re alie. fac.

An additamentū feu. siue corporale puta pdiū siue incorporale, puta iurisdictio redeat ad do cū feu in. c. i. §. fi. ꝛ in pe. ꝛ fi. col. de inuesti. de re. alie. facto.

Que possidenē vt vnita cū feu. iudicanē eo iure quo sine ei. c. i. §. fi. de inuesti. de re alie. facta.

Si cū feu. teneo pdiū p quo psto seruitia sicut p feu an iudicaē vt feudū in. c. i. §. fi. de inuesti. de re alie. facta.

An emphi pp nō solutā minimā partē census cadat a toto in. c. i. in prin. in. iij. col. quali. oli feu alie. pote.

An in feudo vel emphiteosi ad dñm reuersis teneē dñs re inuestire primiorē agnatū ꝛ si nō faciat an possit appellaē in. c. i. in. iij. col. qua. olim feu. alie. pot.

Anteē. que res. C. cōia delega. nō hz locū in feu. i. c. i. §. donare quali. olim feu. alie. po.

An de fructibus feu. pr possit ꝛ teneaē dotare filiaz in. c. i. §. donare in. ij. col. quali. olim feu. alie. pote.

An maritus possit dare feu. vxori in donationē pp nuptias in. c. i. §. donare col. ij. qua. olim feu. alie po.

An il[legible] feu. factū p ala vz in. c. i. §. donare in. iij. col. q[legible]liter olim feu alie pote.

An si cōcurrāt dñs ꝛ agnati i redimēdo vel dñs ꝛ agnati i phibēdo feu. ali. qs pferē i. c. i. §. por. qua. oli. fe. ali. po.

An feu. maiora. vel minora psit diuidi quo ad administrationē vel quo i. c. i. § fi. qua i. olim feu. alie. pote.

Qō feu. dicaē pñtū i. c. i. i. ij. col. ō gradi. succe. in feu.

Cōcedēdo feu iure antiq feu an feu. dicaē nouū vel antiquū in c. i. in. iij. col de gradi. suc. in feu.

Quid si i inuesti. narreē qō als pñ meo i feu. cōcessit an p hoc desinat eē feu. nouū si nō apparet q pñ meo cōcessuz fuerit in. c. i. in. iij. col. de gradi. suc. in feu.

Quid si prelatus infeudando dicit feudum solitū infeudari an vz cōcessio. ꝛ credaē istis verbis enūciatis in. c. i. in. iij. col. de gra. suc. in feu.

An feu. quesitū cōi pecunia ꝛ noie ppro coiceē inter fratres in. c. ij. de fra. de no. be. inuesti.

An pr i feu. filij hēat vsūfruc. i c. ij. de fra. de no. be. inuest.

Refutatio feu. dz fieri in manibus dñi nō alterius in. c. i. de vas. decre. eta.

Feudū renūciatū ita vt filius inuestiaē an desinat esse nouum in. c. i. in. ij. col. de vas. decre. eta.

Et an ita preiudicit agnatoꝝ an renūciāns.

Quid si dñs dicat remittim tibi culpā restituimus feu. ꝛ de nouo cōcedimus an dicaē feu. nouū in. c. i. in. ij. col. de vasal. decre. eta.

Dñs dat feu. cū hac cōditiōe vt sortiaē naturā antiq feu. an isto casu censeaē antiquū ꝛ qd in plato in. c. i. in fi. de vasal. decre. eta.

Qū causa respectu particularis interesse pōt tangere dominū an dñs feu posset esse iudex in. c. i. in i. col. ō cōtro. feu apud pares termi.

Dñs feu qui non recognoscat supiorē tūc ē iudex i cā feu. inter se ꝛ vasallū in c. i in i. col. ō ꝯtro feu apud pa. ter.

An in causis in quibus super feu. vel cū vasallo agiē nō tamē l. feudoꝝ dñs feu. sit iudex inter se ꝛ vasallū. qd si alias hz iurisdi. qd si supiorē nō recognoscit in. c. i. in. ij. col. de cōtro feu. apud pares termi.

An vz cōpromissū factū in arbitriū de feu. in. c. i. i. iij. col. qñ ē qō iter dñm ꝛ agnatū an feu. dicaē nouū cui onus pbādi incūbet ꝛ cui iuramentū deferē in. c. i. in. iij. col. ō cōtro feu. apud pa. ter.

An feu. dicaē qd hereditariū ita vt nō trāseat in filios nisi heredes in. c. i. in fi. col de cōtro. feu. apud pa. ter.

Feudū natura sua magis respicit ascendentē ꝛ supiorē q descendētes in c. i in. ij. col de cōtro. feu. apud pa. ter.

Quid si vasallus monachus factus vel clericus vult dimittere habitū an recupet feu. in. c. i. in. ij. col. de mili. vasallo qui arma. belli. depo.

An si rex sit monachus ius regni transeat in monasteriuz qd de alijs vasallis in. c. i. in. iij. col. de mili. vasal. qui arma bellica depo.

Cause priuatiōis feudi extendunē a simili vel maiori expressis in. c. i. in prin. in qui. cau. feu. amit.

Feu datū ad certū seruitiū si redit ad dñm remanet liberū ꝛ si iteꝝ a dño deē nō vē datū sub eodē onere in. c. i. in prin. in. ij. col. in qui. cau. feu. amit.

In dubio an feudū vr datū ad seruitiū prestādū in. c. i. in. ij. col. in qui. cau. feu amit.

Feudū licet pacto altereē retinet in alijs naturā feudi in c. i. in. iij. col. in qui. ca. feu. amit.

An simplex cōcessio castri sonet feu. vel donationē simplicē ꝛ qd si qñqz sint feudale in. c. i. in fi. in qui. ca. feu. amit.

Que dicanē essentialia in feu. ꝛ ibi an iuramentū fidelitatis possit remitti in. c. i. §. ē ꝛ alio in. iij. col. que fuit prima cau. bene. amit.

Si feudū pignoraē ecclesie que hz directū dñium an fructus debeāt cōputari in sortē in. c. i. §. sed ꝛ qui delatori q fuit prima cā bene. amit.

Feudum non amittitur nisi ex magna causa. c. i. §. predictis in prima col. que fuit prima causa benefi. amit.

An si vasallus alienando vel inuestitutrā nō petēdo perdit feudum reuertaē feudū ad dñm vel ad agnatos in. c. i. §. pdictis in. iij. col. que fuit pri. cau. bene. amit.

An in casibus quibus vasal. priuaē feu. ad dñz reuertaē an ad agnatos vel filios in. c. i. in. §. predictis in quarta col. ꝛ seq. que fuit pri. cau. bene. amit.

Quid si per negligentiā vasallus feu. pdit an reuertatur ad dñm an ad agnatos. in. c. i. in. §. predictis in pe. col. q fuit pri cā benefi amit.

An pater possit stipulari feu. p se ꝛ filio naturali ita qō ēt naturali queraē in c. i. §. sed vtrū p quos inuesti.

An ex quo in precaria feudi constitui nō pōt dñs possit feudum repetere in. c. i. si de feu. vasal. fuerit interpellatus.

Quid si dñs dubitat an sit feu. vel nō sup quo ē sibi facta denunciatio an cogaē litē cōtestari in. c. i. si de feu. vasalli fuerit interpellatio.

Vasallus permisit prescribi a tertio feudo dñs cōtra quē nō est pscriptū q: seruitia sibi semp prestita sunt egit ꝛ recuperauit feu. an vasallus possit feudū recuperare a dño i c. i. si de feu vasal. fue. interpella.

An in dubio presumaē feudū nouū an antiquū in. c. i. si de feu. fue. contro.

Feu. pōt esse p vna linea nouū p alia antiquum. c. i. si de feu. fue. contro.

Feudū est seruitus ideo in dubio res nō psumiē feudalis in. c. ij de cōtro. inuesti.

An q: dixit rē ppriā possit dicere eā eē feu. in. c. ij. in fi. si de feu fue. cōtro

An possit dari feu. sub cōditiōe ꝛ an effectum sortiaē in. c. moribus si de feu. fue contro.

De feu. possesso p aliū an quis posse pure vel sub cōditione inuestiri i. c. moribus si de feu fue. contro.

Concedēdo feu. p se ꝛ heredibus clerico in sacris intelligiē de heredibus. l. trāsuersalibus in c. naturales si de

feu. fue. contro.
Inuestiēdo aliquē de feudo p se et filiis natis si habebat solū filiū naturalē an ille possit succedere i feudo i. c. naturales si de feu. fue. cōtro.
Infeudās rem successiōe duobus in quē videt̃ trans. statuz vnde dominiū et ibi de vēdēte i. c. si facta si de feu. fue. cōt.
An q̄ dñs de vendēte rē duobus vel īfeudāte p. l. quotiēs .C. de rei vēdi. pcedat etiā in vēdente vel īfeudante ecclesia si ei vēdat vel īfeudet in. c. si facta col. ij. si de feu. fue. cōt.
In generali dispositiōe nec ex pte dñi nec ex pte vasalli dubio nō venit feu. in. c. in generali si de feu. fue. cōtro.
An feu. veniāt in petitiōe hereditatis in. c. in generali si de feu. fue. cōtro.
An feu. veniāt i restitutiōe fideicōmissi vel etiā emphiteosis i. c. i generali si de feu. fue. cōtro.
An bñficiū. l. si .C. de edic. diui. adri. tol. habeat locum in feudis in. c. i generali si de feu. fue. cōtro.
Pacta et extranea admittunt̃ i feu. et nihilominus in aliis i quib⁹ nō ē pactū retinet naturā feudi i. c. feudū si de feud. fue. cōtro.
Feudū datū p se et filiis et quib⁹ dederit an possit alienari et si alienet̃ an remaneat feu. in. c. feu. si de feu. fue. contr.
Inuestiture feudalis pacta ad alias psonas nō extēdunt̃ et pactū intelligit̃ sm naturā rei sup qua iter ponit̃ i. c. fi. si de feu. fue. cōtro.
Impetratio feu. per surreptionē vel obreptionē est nulla ipso iure i pludiis f. viij. col.
An si feudū renouet̃ i persona filiorū dicat̃ feudū nouū in .c. i. de vas. decre. eta.
An feudatari⁹ vel emphi. qui cadūt a feu. debeat meliorationes recipe i. c. i. §. si vasallus. h. c. sinitur l. p.
Regno reuerso ad dñm an teneat̃ seruare pacta facta p vasallū cū subditis suis in. c. i. in. iii. col. si vas. feu. priuet̃.
In feudis magis attēdi⁹ realitatē feudoꝝ q̄ȝ affectus personaꝝ i. c. i. an ille qui interfecit fratrē domi.
An furiosus vel freneticus priuet̃ feudo de his culpis q̄s in furore cōmisit i. c. i. an ille qui interfe. fratrē domi. sui.
An vasallus occidēs cōuasallū pdat feudū i. c. i. an ille q interfecit fratrē domi. sui.
An cōcedēdo feu. nouū iure antiqui feu. feudū remanet nouū i. c. i. de alie. feu. pa.
An agnat⁹ q alteri īfeudauit feu. possit illud renūciare in preiudiciū eius cui īfeudauit i. c. i. de alie. feu. pa.
Feudū i dubio vr̃ sm cōmunem naturā cōcedi. et potest cōueniri vt p feu. nō iuret̃ fidelitas i. c. i. a pn. de capi. cor.
An p simplicē ipothecā pdat̃ feu. in. c. i. §. pte. de ca. cor.
An feu. eccl. possit alteri īfeudari i. c. i. §. pte. de ca. cora.
Remissio penaꝝ que fit p dñm nō requirit inuiatiōnē in. c. i. qd iuris si post alie. feu. vas. id recu.
An i vasallo vel emphiteota admittat̃ purgatio more in. c. i. quid iuris si post alie. feu.
An si dñs de antiquo feu. iāq̄ȝ de nouo renouet inuestituram cōsentientibus agnatis an dicet̃ nouū feu. et agnatus p iudicabit̃ i. c. i. an agnatus vel filius repudiat heredi.
Dñ ex colligātib⁹ vnus allegat feu. nouū et alter āntiquū q̄s sit iudex i. c. i. an apud iudi. vel eu. q̄ feu. termi. debe.
Ubi q̄s declinat et negat dñm feudi iudicē cū sit pot dñs de cetero ei denegare audiētia i. c. i. an apud iudi. vel eu. q̄. feu. ter. debe.
An per pactū possit recedi a natura feudi. puta paciscit q feudū sit alienabile i. c. i. de feu. nō habentē ppri. na. feu.
An feudū pacto alteratū q̄ ad alienationē quo ad alia retinet natu. suā in. c. i. de feu. nō habē. ppri. natu. feu.
An feu. dato cū pacto vt possit alienare pciū si alienet̃ erit loco feu. vel debebit collocari i aliq̄ prediū q̄ sit loco feudi i. c. i. de feu. nō habē. ppri. natu. feu.
An refutatio feu. possit fieri sine pacto i. c. i. de eo q fidez fecit agna.
Refutatio feudi facta agnato an sit realis an psonalis i. c. i. de eo qui fidem fecit agna.

An. l. ij. C. de resci. vēdi. hz locū i cōcessiōe feu. q̄ fit aliquo dato vl̃ recepto i c. i. i pn. i. ij. col. de capi. q curi. vendi.
An i recognitio fcā ab ecclia de aliq̄ re sapit recognitionē feudalē i. c. i. a pn. i. ij. col. de capi. q curiā vēdi.
Feudi alienati pciū cui applicat̃ an emptori i. c. i. de prohi. feu. alie. per lotha.
Madatū dñi q pt cadere dñs i ꝓuatiōnē feudi dz ē sub scriptū testimōio pariū i c. i. §. fi. de pa. iur. fir. tenē.
An feudū possit dari insolutum in. c. i. in prin. in. viij. col. de prohibi. feu. alie. per fede.
An vasalli possint inter se feudum diuidere in. c. i. in pn. i. ix. col. de phi. feu. alie. per fedem.
An cōsuetudo q vir lucret̃ tertiā ptē bonoꝝ vxoris hēat locum in feu. in. c. i. in fin. in. ix. col. de phi. feu. alie. p fede.
An vas. possit relinquere feu. vitu et agnatis in. c. i. §. preterea ducatus de phi. feu. alie. per fede.
In generali gerationē nō vr̃ renūciatū iuri feudi vl̃ emphiteosis i. c. i. §. preterea ducatus de phi. feu. alie. p Fede.
Dñs tantā iurisdictionē hz respectu seruitioꝝ in vasallū q pōt cū petere ad se remitti p sei ministris ꝓsidis vbicunq sit in. c. i. §. preterea lo vltimo in. v. col. de phib. feudi ali. per Fede.
An in feudalibus pcedit recōuentio in. c. i. §. preterea lo vltimo. i. v. col. de phi. feu. alie. per fede.
An vasalli possint prorogare iurisdictionē alterius q̄ȝ dñi et quid de subditis cōitatum ciuitatum vel baronū in. c. i. in §. preterea in. x. col de phi. feu. alie per fede.
In dubio res tota p̄sumit̃ feudalis q̄ȝ pars in. c. vasallus el primo si de feu. fue. cōtro.
Qualiter in cā feudali pcedi debeat in. c. i. §. preterea lo vltimo in fi. col. de phibi. feu. alie. p fe.
An si sit concessum alicui feudum de camera vel canena si camera non est soluendo habebit vasallus ex aliis bōis dñi so. in. iii. c. i. in prin. de no. fo. u.
An i feudum habes cōe cū alio possit partē suā dare in feu. cū forti in. c. i. §. ad feudum de nouo feu.
An procedat argumē. de feu. ad emphiteosim in. c. i. an agna. vel filius repud. heredi.
An si in feudi acquisitione vel cōseruatione interueniat pecunia dicat̃ emptio an locatio vel quasi contractus in. c. i. in. iij. col. de bene. fra.
An feu. sit 3ct⁹ nominat⁹ an innoīat⁹ i. c. i. de be. fra. i. 3. col.
In dubio feudū vel emphiteosis videnť ꝯcessa sm solitā naturā in. c. i. in fi. quid sit inuestitu.
Licet 3ctus emphiteoticus vel feudalis nō fuerit solēnis tñ illā rē in emphiteosim vel feudum suscipiens tenetur ad canonis solutionem vel seruitia in. c. i. in prin. i. ij. col. qui feudū da. pos.
Si feu. trāsit aliquo casu in filiū et repudiata heredi. quō cōtra eos poterit agi ad seruitia exhibēda vel p nō exhibitis in. c. i. an agnati. vel fi. i. rep. he.
An dissolutione collegij vel vniōe feudū reuertat̃ ad dominū in. c. i. in fi. de capi. cora.
¶ FIDEICOMMISSUM. An feu. veniāt i restitutione fid. icō vel etiā emphiteosis in. c. in generali si de feu. fue. contro.
¶ FILIUS. In dubio pater videtur stipulari pro filiis feudum et descendentibus in preludiis. col. ix.
An filij inequaliter succedant in feudis maxime ex ordine patris in. c. i. §. et quia in. i col. qui feu. da. pos.
An filij appellatiōe in ꝯstitutione vel cōcessiōe veniāt nepotes et vlteriores i c. i. §. et quia col. ij. qui feu. da. pos.
Exclusa filia an exclusi sint nepotes ex ea i c. i. §. et q i. ij. col. qui feu. da. pos. Ita habilit⁹ femine habilitat nepotes ex ea in. iij. col. ibidē.
Filius in vita pris dr̃ cū pre quasi dñs feudi i. c. i. §. et q in. viij. col. qui feu. dare pos.
Filij et nepotis appellatiōe i cōcessiōe feu. an veniāt pronepotes et alij descēdētes i. c. i. §. et si clientulus de alie. feu.
Fili⁹ cōmuni i vita pris ē cōes i. c. i. i. ij. col. d feu. marchie

Onera extraordinaria an possint fieri ordinaria in feudis in materia homagii in .v. q. principali.

IGNORANTIA. Crassa et supina ignorantia et in statutis penalibus equiparatur scie in .c. i. §. ite si fidelis qui .mo. feu. ami.

Affectata ignorantia equiparatur scie in .c. vasallus. si de feu. fue. contro.

An mulier rusticus minor vel miles excusetur p ignorantiam iuris si feu. alie. vel aliam felloniam admittat .l. c. i. de cotro. inter do. et empto. feu. et ubi an faltem restituatur in integrum.

An femine rustici vel milites excusentur p ignorantiam iuris a p uatione feu. i. c. i. §. preterea c. l. i. de pbi. feu. alie. p fede.

IMPERATOR. non est a papa deponendus nisi ex magna causa in pludijs col. viij.

Imperator an tenet habere ratam investituram antecessoris in c. i. in .iij. col. qui success. te.

Imperator an possit facere sine consilio procerum suorum in .c. i. in prin. episcopum vel abba.

Imperator vel similes an possint peimare duces vel marchiones feudis illis concessis in .c. i. de natura feudi.

An infeudare possit imperator terras italie in .c. de natu. fe.

Quare cum agitur de feu. minoribus concessis ab imperatore est imperator iudex in .c. i. in prin. apud quem vel apud quos.

Imperator ante coronationem vocatur rex i. c. i. const. lotha.

Imperator in terris ecclesie pre iura condere i. c. i. constitu. lotha.

Lombardia sub imperio in .c. i. const. lotha.

Regnum imperatorum in .c. i. in .ij. col. de he. fra.

An populus romanus possit priuare imperatorem et an papa in .c. i. col. v. si inter do. et vas. lis orta.

An imperator sine licentia pape possit ipso renunciare in .c. i. de vas. decre. eta.

Vasallus tenetur assotiare imperatorem sine alium dominum in .c. i. §. similiter de capi. cora.

An francigene et alij populi qui de facto non recognoscunt imperatorem de iure possint dici subiecti romano impio in .c. i. in prin. de pace iura. firma. tenen.

An actio iniuriarum sine pretoria ex .l. cornel. finiatur anno .c. i. §. iniuria de pace iura. fir. tenen.

An proditor imperatoris amittat feu. ecclesie in .c. i. §. si. de prohibi. feu. alie. p fede.

INCREMENTUM. quod vocatur incrementum largiens quod appares in .c. i. §. sigs de manso i .iij. col. de contro. invest.

An incrementum alluuionis vel alias laterans pertinet ad vas. in .c. i. in. §. sigs de manso in .iij. col. de contro. investi.

An incrementum possessio queratur possessori preditur sine alia apprehensione in .c. i. §. sigs de maso. i .iiij. col. de contro. investi.

An incrementum spectet ad vas. an ad dominum in .c. i. §. sigs de maso. in .v. col. de contro. investi.

An si incrementum pata isula remanet domino vas. tenetur dare iter ad insulam p loca feu. domino i. c. i. §. sigs de maso. i si. col. de contro. investi.

An ratione incrementi quod remanet vasa. terre vas. in plus et in suis servitiis quam prius in .c. i. §. sigs de maso, in si. col. de contro. investi.

An incrementum queratur a vasallo an primo domino i. c. i. rursus in .i. col. de contro. investi.

Incrementum non mutat fines rei in .c. i. §. rursus de controver. investi.

An augmentatio a domino feu. augenda erit servitia in .c. i. §. rursus i si. de contro. investitu.

An incrementum queratur emphiteote et debet augere pensionem in .c. i. §. sigms de maso. de contro. investitu.

INIURIA. an actio iniuriarum sine pretoria sine civilis ex .l. cornelia finiatur anno i. c. i. §. iniuria de pa. iu. fir. te.

Qualitas violationis pacis aggravat delictum et puniatur et de delicto et de violatione pacis i. c. i. §. iniuria de pace iu. fir. te.

Propter atrocitatem gravatur quandoque crimen et p iniuria capitaliter puniatur in .c. i. §. iniuria de pace iura. fir. te.

An damnatus p iniuria sit infamis in .c. i. §. iniuria de pace iuramen. fir. te.

An iniuriatus tenetur remittere iniuriam maxime ratione in i c. i. §. iniuria de pace iura. fir. te.

INSTRUMENTUM. non refferat an p verba presentis aut preteriti temporis loquatur instrumentum feudale in .c. i. §. notandum qui feu. da. pos.

An post factum instrumentum possint addi insolita in .c. i. §. si. quid sit investi.

Instrumentum pot formari in prima et tertia psona i. c. i. in prin. in tertia col. de noua for. fidel.

An notarius faciens instrumentum de contractu prohibito sit infamis puta usurario i. c. i. §. callidis de prohibi. feu. alie. p fed.

An notarius in or. xv. annis conscribens instrumentum prohibitum puniatur i. c. i. §. callidis i si. col. de pbi. feu. alie. p fe.

INTERPELLATIO. an quod interpella. unica sufficiat vel plures requiruntur in .c. prio. in .iij. et .iiij. col. de milit. vasa. qui contu. est.

INVESTITURA. investitura de castro an trahat universaliter ad iurisdi. et alia corpa. et incorpa. in .c. i. in pri. de contro. investi.

Investitura abusiua iuris transfert et dominus artatur ad dandum pos. vacua. in .c. i. in pri. de contro. investi.

An deferendum iuramentum ad probandam investituram vasal. an domino in .c. i. in .ij. col. de contro. investi.

An dominus qui tradere non pot feu. qui solum fecit investituram tenetur ad interesse et quid si solum promisit infeudare i. c. i. in principio col. v. de cotro. inuesti.

Consentiendo in alienationem feu. dominus quia si vult investituram revocare in .c. i. §. et si clientulus de alie. feu.

Excusatur investituram non petens qui feudum ab alio possidetur in .c. primo in .ij. col. quo tpe miles.

Non petens investituram est privandus p sententiam an ipso iure in .c. i. in .ij. col. quo tpe miles.

Post lapsum tpis ad petendam investituram an purgatio more admittatur in .c. i. in .ij. et .iij. col. quo tpe miles.

Tempus ad petendam investituram an sit utile an continuum i c. i. in .iij. et .v. col. quo tpe miles.

Quantum sit tps ad investituram petendam in .c. i. in .iij. colum. quo tempore miles.

An mortuo vas. intra annum non petita investitura heres habebit annum integrum vel residuum tpis in .c. i. in .iiij. col. quo tpe mil.

An propter minorem etatem suam vel domini excusetur vas. qui non pecijt investituram in .c. i. in .iiij. et .v. col. quo tpe miles.

An p infamiam domini excusetur vas. si non petijt investituram in .c. primo quanta col. quo tempo. miles.

An absens excusetur si non petijt investituram ex quo potuit procuratorem dimittere in .c. i. in .vj. col. quo tpe miles.

An vas. pot petere investituram per procuratorem in .c. i. in vi. col. quo tempore miles.

Tpe congruo petenti obviat investitura i. c. i. col. vij. quo tpe mil.

Quo loco debet peti investitura i. c. i. in .vij. col. quo tpe miles

Conferre beneficia et investire de feu. pot fieri in aliena dioc. sine domino i. c. i. col. vij. quo tpe miles.

Si certus locus assignatus est ad investituram petendam an possit alibi fieri vel peti i. c. i. in .viij. col. quo tpe miles. quid si in loco designato non pot peti quia vas. non audet accedere.

In regno sicilie ignorantia iuris excusat a privatione feu. propter non petitam investituram in .c. i. in .x. col. quo tpe miles.

Non debet vas. petere in effectu investituram intra tps nec sufficit comparere si non petat in .c. i. in .x. col. quo tpe miles.

An cessante inimicitia vel impedimento tenetur mittere petere in .c. i. in .x. col. quo tpe miles.

Qualiter se debet habere vas. in petitione investiture. et quid debet petere in .c. i. in .x. col. quo tpe miles.

Quid si duo contendunt de hereditate vel de regno a quo debet investitura peti in .c. i. in .x. col. uti. quo tpe miles.

Domino nolens investire privatur proprietate in .c. i. in .x. col. quo tpe miles.

An tps ad petendum investituram possit abbreviari in .c. i. i x. col. quo tpe miles.

Quomodo fiet executio contra non petentem investituram in .c. i. in .x. col.

quo tempore miles.

An minori currat tempus ad investituram petendam et an restituatur in integrum in c. i. in x. col. quo tpe miles.

Ad quem ibi feudum vasallo non petente investituram i. c. primo in x. col. quo tpe miles.

An propter metum comminationis excusetur ne petere teneatur investituram in c. i. in x. col. quo tpe miles.

An si inimicitie sunt perpetue erit perpetua excusatio in c. i. in fi. col. quo tpe miles.

An cessante impedimento tenebitur de novo petere investituram et habebit integrum tps in c. i. in fi. col. quo tpe miles.

Usque ad quantum tps possit agnati petere renovari investituram in c. i. in v. col. quemadmodum feu. ad filiam perti.

Omisso feu. vel emphiteosis devolutis culpa vel delicto vasalli an agnati possint petere in se renovari investituram in c. i. col. ij. quemadmodum feu. ad fi. perti.

Agnatis si tantum tardarunt petere investituram finitam in se renovari quod est alteri concessum feudum non amplius audiuntur petentes renovari feudum in persona sua in c. i. in v. col. quemadmodum feu. ad filiam perti.

Agnati in petendo renovationem investiture feudalis preferuntur heredibus vasalli in c. i. in v. col. quemadmodum feud. ad filiam perti.

Et inter agnatos magis proximi admittuntur.

Sola apprehensio possessionis an sufficiat pro investitura ita ut feu. transeat ad here. i. c. i. q. mo. feu. consti. pot.

Si dominus post investituram verbalem dicit vasallo vade in possessionem feu. an per hoc inducatur vera traditio et sit receptum feu. ita ut ad here. transeat in c. i. qui. mo. feu. constitui pot.

Quare est inventum ut investitura fiat coram paribus curie in c. i. in ij. col. quibus mo. feu. constitui pot.

In feudo antiquo quantum ad successores tantum verbalis investitura requiritur non realis i. c. fi. in pc. col. de feu. cogn. i. c. i. col. ij. quid sit investitu.

An per investi. de feu. transferatur possessio in c. i. qd sit investitu.

Quid operetur investi. verbalis et an dicatur interdictum adipiscende et quare tali sententia non appellabatur in c. i. in ij. col. qd sit investi. ubi de primo.

Investitura abusiva per que signa i. c. i. §. iij. col. qd sit investi.

Actus debet fieri solenniter. i. servatis servandis et que solennitas requiratur in investitura in c. i. in iij col. quid sit investi.

Si in littera investiture dicatur concedo tibi et cui ius dabis feu. quomodo intelligitur in c. i. in fi. col. quid sit investi.

Que dicatur nova investi. que antiqua in c. i. per quos fiat investitu.

In dubio investitura antiqua an confirmet feuda que investite sunt certa in c. i. in ii. col. per quos fiat investi.

An minor possit facere novam investituram in c. i. in ii. col. per quos fiat investi.

Faciens investitu. antiquam non debet alienare in c. i. in ij. col. per quos fiat investi.

Si pater donat filio feudum vel frater fratri, an requiratur nova investitu. in c. i. col. iij. per quos fiat investi.

An si vasallus commisit feloniam propter quam incidit in privationem filius remittitur requiratur nova investi. in c. i. §. i. in iiij. col. et ibi an sit novum feu. per quos fiat investitura.

Emens feu. in casu permisso si non petit investituram an cadat a feu. in c. i. §. i. in iiij col. per quos fiat investi.

Ad concedendam investituram vel suscipiendam requiritur speciale mandatum in c. i. §. sed verum per quos fiat investi.

An et quando dominus possit recusare facere vasallo investituram quando non vult iurare fidelitatem in c. i. §. fi. per quos fiat investi.

Forma quomodo debet peti investi. i. c. i. §. fi. per quos fiat investitu.

An et quando cogatur dominus investire vas. et tradere in c. i. §. fi. per quos fiat investi.

An et quando fit investi. in c. i. §. fi. per quos fiat investi.

Quando investi. debet precedere fidelitas subsequi in c. ij. quid precede. debe. an investi. an fideli.

Per investituram verbalem quale ius vasallo queritur in c. i. in. vj. col. de no. for. fide.

An ante investi. realem dicatur feu. et an vas. ante dictam investituram habeat ius in re in c. i. in pc. col. de no. for. fidelita.

An si dominus non fecit investituram abusivam vas. sed solum promisit velle dare an tunc teneatur ipsum investire et tradere in c. i. in fi. de no. for. fideli.

Si investi. dicat pro heredibus quibuscumque de quibus heredibus intelligi. et an veniunt legatarij i. c. i. §. donare, in fi. col. qua. olim feu. alie. pote.

Investitura facta de possessionibus que sunt ultra montes in ticinum rursus investitura facta de possessionibus que sunt circa montes qd de his que sunt in medio in c. i. in fine de fra de no. bene. investi.

Investi. feudalis pro se et filijs an intelligatur de natis et nascituris in c. i. in fi. col. de contro. feu. apud pa. termi. et tali casu si filij patre vivente habent ius in re feudali.

An si dominus non vult investire quia dicat se habere exceptionem contra vas. quas vult in continenti probare admittetur in c. i. in fi. de contro. inter vasallum et epi.

An minor vasallus si investituram non petat cadat feudo in c. i. in prin. que fuit prima ca. bene. amit.

Regula cum fallentijs quod vasallus tenetur petere investituram in c. i. in pri. que fuit pri. ca. be. amit.

Tempus ad petendum investituram incipit currere a die scientie in c. i. in pri. que fuit pri. ca. bene. amit.

Quid si dominus est absens an vasal. debet petere investi. et quomodo in c. i. in prin. in vj. col. que fuit pri. causa benefi. amitt. quid si venter idest nondum natus est dominus.

An vas. non petens investi. possit purgare moram i. c. i. in prin. in. iij. et iiij. colu. que fuit pri. ca. be. amit.

An si vasal. habens filium moriatur illo instituto preterito posthumo interea dum posthumus potest petere testamentum rumpi tenetur filius petere investituram i. c. primo in pri. v. col. que fuit prima ca. be. amit.

An dominus nolens parentem vasal. investire privetur proprietate i. c. i. i. v. col. que fuit prima ca. bene. amit.

Ignoranti rem esse feudalem non currit tempus ad investitu. petendam in c. primo in sexta colu. fuit prima causa bene. amit.

Que probanda sunt ut currat tempus ad petendam investituram in c. i. in principio in fine colu. que fuit prima causa bene. amitt.

An vasal. possit compelli ante tempus ad petendam investi. et suscipiendam in c. primo in principio in fi. colu. que fuit prima cau. be. amit.

An infra tempus ad investi. petendam vasal. cogitur servitium prestare i. c. i. in prin. in fine col. que fuit prima causa benefi. amit.

Agnati qui volunt petere investi. emphiteosis vel feudi finiti in se renovari debent hoc intra annum petere in c. licet us in. iii. et. viij. colu. si de feudo fuerit contro. ubi de iure redimendi.

Dato ad executorem per papam non potest mitti in possessionem per ordinarium in c. si. facto in fi. si de feu. fuerit controver.

Quid si primo investitus habuit possessionem postea fuit dato secundo investito possessio sciente et tacente primo investito an preiudicet sibi i. c. si facta in fine. si de feudo fuerit controver.

An in petitione nove investiture tenetur vasal. aliquid solvere domino in c. primo in. ij. colu. in titul. quo tempore miles.

Solennitas parium ut interveniant in investitu. an sit de substantia in c. primo in. ij. et iiij. colu. qui testes sunt necessarij ad probandam no. investi.

Quid si tempore investitu. testes erant de paribus nunc non sunt in c. primo qui testes sunt necessarij.

Quomodo licentia domini vel taciturnitas habet vim investiture in c. primo in principio de consuetudine recti feudi.

Ad hoc ut filius cadat propter investituram non petitam debet probari quod habeat hereditatem paternam se immiscuit i. c. i. in pri. de ca. coram.

An vas. petēda iuestitu. habet necesse ista duo exprimere vȝ fidelitatem polliceri ⁊ iuestitu. petere i.c. i. in pri. de capi. cora.

Si administrator vniuersitatis non petit inuestiturā an vniuersitas pdat feu. i.c. i. in pri. de capi. cora.

An si prelatus nō petit inuestiturā itra tēps puet feudo.

An in vas. vel emphiteota admittat purgatio more in.c. qd iuris si post alie. feu. vas. feu. red.

An emphiteosis pria possit p filiū repudiata hereditate acceptari in. .i. an agna. vel filij.

An si dns. de antiquo feu. tāq̄ de nouo renouet iuesti. cōsequentibus agnatis an dicet nouū feu. ⁊ agnatis pindicabit in.c. i. an agna. vel fi.

An p felloniā excusef dns ne inuestiat vas. cui promiserat inuestire eū vel ēt excusef ne heredē inuestiat i.c. i. §. insup de probi. feu. alie. per fede.

An inuestitu. feud. possit apponi pactū q̄ p̄s teneat p fel. cōmis. p filiū in.c. i. §. insuper de phi. feu. alie. p fede.

CIUDEX iudicū. Judex q nō recognoscit superiorē lȝ possit iudicare i facto pprio tū cōsultus ē q alteri cōmittat in.c. i. in. ij. col. de vas. decre. eta.

Pro bono publico pōt a iudice pena victualiū taxari ⁊ fraudātes puniri in.c. i. §. post natale de pa. te. ibi ȝ emē. grauis ut carius ven.

Judex vȝ cū cōsilio incolaȝ pspicere vtilitati pub. in.c. i. §. post natale de pace te.

Ubi qs declinat ⁊ negat dnm feu. eē iudicē cū sit pōt dns de cetero ei denegare audientiam. in.c. i. an apud indi. vel cur. q. feu. ter. deb.

Pars nō pōt trahere aduersariū suū ad iudicē nisi de madato iudicis in.c. i. an apud iudices vel curi. questio feu. termi. deb.

An fugi. debitor vel asportās bōa mea possit capi cū bōis in.c. i. §. fi qs il. prio de pace iuramēto fir. te.

An licitū sit alicui ppria auctoritate sibi ius ducere in.c. i. §. fi qs il. i. de pa. iu. fir. te.

Quō puniat iudex q per impitiā male iudicauit in.c. i. §. iudices de pa. iu. fir. te.

Qñ vertit qō inter plures vas. de feu. vel fratribus qs sit iudex i.c. i. §. pterea lo vltimo de phi. feu. alie. p fede.

Qñ inter dnm ⁊ vas. vertit qō de pnatiōe feu. vel alio qs sit iudex maxie in notorijs i.c. i. §. pterea de phi. feu. alienatio. p fede. ⁊ ibi gl. si in inue. adest iuramētū.

Qñ dubitat de pace p vas. violata ordinari⁹ ⁊ nō dns est iudex in.c. i. §. pterea lo vltio in. ij. col. de phi. feu. aliena. per fede.

Quid si vas. uocat aliū dnm in iudicio qs erit iudex in.c. i. §. pterea de phi. feu. alie. per fede.

Quid si dns negligit iudicare inter vas. i.c. i. §. pterea de phibi. feu. aliena. per fede.

An vas. possint progare iurisdictionē alterius q̄ dni ⁊ qd de subditis cōitatū cui. vel baro. in.c. i. §. pterea. i. i. col. de phi. feu. aliena. per fede.

An in feudalibus pcedat recōuentio in.c. i. §. pterea. i. v. col. de phi. feu. alie. per fede.

In quo loco dns inter vasal. iudicare vȝ in.c. i. §. pterea lo vlti. in. vj. col. de phi. feu. alie. per fede.

In quo loco iudicat bariselli in.c. i. § pte. de phi. feu. ali. per fede.

Quō eligant pares q hñt iudicare in.c. i. §. pterea de phi. feu. alie. p fede. vbi qñ nō sūt pes qs sit iudex.

Ubi tenebūt pes tribunal. i.c. i. §. pterea. i. phibi. feudi alie. per fede.

Si vas. alteri infeudat ipse ē iudex inter huiusmodi vas. ab eo ȝsti. nō supior dns nisi in cā ap. q̄ tūc supior dns ē iudex in.c. i. §. pte. lo vlti. de phi. feu. alie. per fede.

Si inter do. ⁊ vas. de feu. lis sit ⁊ ille uocat dnm aliū in iudicio qs erit iudex i.c. i. §. pte. lo vlti. de phi. feu. alie. p fed.

Qui asserēs se vas. petit de feu. corā quo agat in.c. i. §. pterea in fi. col. de prohi. feu. alie. p fede.

Dicta p iracundiā non dant sufficiens iudiciū in.c. i. §. si rusticus de pace tenen.

CIURAMENTUM In solēnitate deferēdi iura an relinquat arbi. iudi. in.c. i. in pri. in. i. col. de cōtrouer. inuestitu.

Conclusio in cā nō deferē hoc iuramentum pbatoriū in.c. i. §. ite si vasal. col. i. de cōtro. inuestitu.

Nō p ol piurio vasallus amittat feu. in.c. i. §. similiter in. iij. col. qui. mo. feu. amit.

Quō ciuitates iurēt fidelitatē in.c. i. quo tpe mil.

An iuramentū fidelitatis possit prestari p pcuratorem in.c. i. §. ȝ vtruȝ p quos fiat inuestitura. ⁊ ibi an regrat spāle mandatum.

Qñ sit fidelitas prestāda i.c. i. §. fi. p quos fiat inuestitura.

An dño excōicato vel infami vȝ fidelitas prestari q si fuit absolut⁹ in.c. i. §. fi. per quos fiat inuestitura.

Varietatē iuramētoȝ quō iurat domesticus q̄o vas. q̄o burgēsis in.c. i. qualiter vas. iura. debe.

Nō ē nouitas fiēda in exactiōe iuramēti fidelitatis in.c. i. in. ij. ⁊ iij. col. qualiter vas. iura. debeat.

Si vas. iurat resoluta iuramēta an vȝ illa obseruare i.c. i. in. iij. col. qua. vas. iu. debe.

Si vas. iurat onera idebita soluere an possit allegare metū i.c. i. i. iij. col. qualiter vas. iurare debeat.

Qui sint familiares q debent iurare i.c. i. in. iiij. col. qua. vas. iur. debeat fidelitatē.

An si duo barōes hñt feuda in eodē loco vel vicino vn⁹ debeat alteri iurare in.c. i. in. iiij. col. qua. vas. iura. debeat fidelitatem.

Quid si sint duo fratres cōuasalli an vnus debeat iurare alteri i.c. i. in. iiij. col. q̄liter vasallus iura. debe. fideli.

An clerici q sunt domestici vel q sunt vasalli teneant iurare in.c. i. in. v. col. q̄liter vas. fidelita. iura. debe.

An laici hñtes bōa vel habitātes i terris eccle teneant pstare iuramētū fidelitatis in.c. i. in. v. col. qua. vas. fidelitatem iurare debeat.

An vas. domesticus ⁊ habitator teneat specifice p oībus his trib⁹ q̄litatib⁹ iurare i.c. i. i. vj. col. q̄liter vas. iur. de.

An rex hñs bōa i territorio vas. sui teneat p illis ei iurare fidelita. i.c. i. i. vj. col. q̄liter vas. iur. debet fidelitatē.

An si rex hēat bōa i territorio lȝ p ris n teneat vas. iurare si dōat illa alteri teneat iurare donatari⁹ vas. in.c. i. i. vj. col. qua. vas. iura. deb. fi.

Vas. iurās fidelitatē dño vȝ hēre i memoria sex capla pricipalia an vȝ illa i iuramēto specificare i c. i. col. i. de for. fi.

An vas. teneat filijs dni iurare fidelitatē dño i.c. i. in. vj. col. de for. fide.

Juramentū fidelitatis pstat sup euāgelijs an sufficit pstare sup q̄libet alia re i.c. i. in. iij. col. de no. for. fideli.

Juramentū simplex ⁊ absolutū sine specificatiōe caploȝ fidelitatis s. sufficit i.c. i i. iij. col. de no. for. fide.

Virtus iuramēti sup statuto an extēdatur ad pterita solū an ēt ad futura in.c. i. in. iij. col. de no. for. fide.

In iuramēto sp intelligat possibilitas iurāns i.c. i. in. iiij. col. de no. for. fide.

Vas quēadmodū teneē iuuare dnm ab offensione alteri⁹ ita quoq ab offensione propria in.c. i in. iiij col. de noua for. fideli.

An in iuramēto fidelitatis excipi vȝ alia persona q̄ imperator in.c. i. i. v col. de no. for. fide.

An p cōsuetudinē vel statutū possit dari alia forma circa iuramētū fidelitatis i.c. i. i. vj. col. de no. for. fide.

Scolaris qui non vult iurare in manu rectoris non gaudet priuilegio scolariū in c. i. in. i. col. de contro. feu. apud pares termi.

An pares curie teneant iurare de iuste iudicando in.c. i. in tertia col. de cōtro. feo. apud pares termi.

Quando alicuius dictum estimatio vel iudiciū alteri piudicat debet iuramentū ei prius deferri in.c. i. in. iij col. de contro. feu. apud pa. ter.

An vas. sicut dz sub priuationis pena petere inuesti. ita z fidelitatis iuramentũ offerre in. c. i. in pri. in. i. col. q̃ fuit pri. causa bñ. amit. z ibi ad cautelã saltem ponendũ est.

Quãdoq3 est feu. in quo fidelitas nõ iuratur puta in feu. per modicũ in. c. i. §. est z alia que fuit pri. causa bñ. amit.

An ante lapsũ annũ dño possit exigere fidelitatis iuramẽtũ a vasallus in. c. i. §. est z alia in. ij. colũ. z. iij. que fuit pri. causa bene. amitten.

Que dicantur essentialia in feu. z ibi an iuramentum fidelitatis possit remitti in. c. i. §. est z alia in. vij. colũ. que fuit pri. causa bene amitten.

Iurans super eo de quo est presumptio iuris pro eo lz sit de facto alieno non dicitur anceps subire periuriũ in. c. i. si de feu. fue. controuersia.

An quando plures sunt vas. succedentes in feu. tenentur omnes facere fidelitatem in. c. omnes si de feu. fue. ɔtro.

An si dominus decessit relictis pluribus heredibus vas. teneantur facere fidelitatem oibus heredibus an vni tantum in. c. omnes si de feu. fue. controuer.

An vas. vniuersitatis teneatur iurare fidelitatem singulis de vniuersitate in. c. omnes si de feu. fue. contro.

An licet minor. xiiij. annis nõ cogantur iurare fide. si tamẽ velit sit admittendus in. c. si minor si de feu. fue. contro.

An impossibilitas soluendi vel paupertas excuset debitorem a periurio in. c. licet si de feu. fuerit controuersia.

Vas. etiarius an repellatur a iura. fide. in. c. i. in. iij. col. si vasallus feu. priue.

Quid si prelatus hz ɔsciam informatã vno mõ prelatis.

Alio quomodo iurabit infactus ec. in. c. i. §. sacramentum in si de consue. rec. feu.

An in causis f. u. iuretur de calũnia in. c. i. §. in quibus de consue. rec. feu.

An libertus litigans cum patrono iuret de calũnia in. c. i. §. in quibus de consue. recti feu.

Vas. cõmittẽs fellonã etiã si fidelitatẽ nõ iurauit q2 iurare nõ tenetur priuaẽ feu. in. c. i. qualiter do. proprie. prie.

Quõ intelligatur q̃ primo dño debet seruare fidelitatem z q̃ in scdo iura. fideli. videẽ fidelitas prime excepta in. c. i. de pbi. feu. ali. p fe.

An debeat iurari sup euãgelijs vel sup alia scriptura z an idẽ si sup lapide in. c. i. §. itẽ sacrã de pa. iura. fir. te.

An contractus impuberis firmeẽ iuramẽto eius in. c. i. §. item sacramenta de pa. iura. fir. tenen.

Et an per iuramentum puberis super contractu minoris sine auctoritate curatoris facto obliget iurantem in. c. i. §. item sacramenta de pa. iur. firman. tenen.

An si minor in ɔtrãdo ledaẽ vltra dimidiã iusti pcij z iuret ɔtctũ stãdũ erit iura. in. c. i. §. itẽ sacra de pa. iura. fir. te.

Ad firmandũ ɔtctũ minoris sufficit iuramentũ generale et p futuris in. c. i. §. itẽ sacra de pa. iura. fir. tenen.

An iuramentũ minoris firmet nõ solũ ɔtctũ minoris sed etiam distractũ puta renũtiationes z similes ɔtctus in. c. i. §. item sacramenta de pace iuramen. firman. tenen.

Iuramentũ facit minorez maiorem nec vltra adicit in. c. i. §. item sacramenta de pace iuramen. firma. tenen.

Iurãte minoreẽ ɔcessionẽ feudi nõ solẽni an firmeẽ iuramẽto in. c. i. §. itẽ sacra de pa. e iuramen. firman. tenen.

An iuramentũ minoris firmet ɔtctum cui est bonis interdictũ in. c. i. §. itẽ sacramenta de pa. iura. fir. tenen.

In omni iuramento maxime fidelitatis videtur excepta psona pape imperatoris z antiquioris domini in. c. i. §. vlt. de probi. feu. alie. per feden.

An dominus teneatur iurare vas. in. c. i. §. fi. de probi. feu. alie. per feden.

Si iuratum ɔ imperatorẽ z oẽm hominez mundi an vale at in. c. i. §. fi. de probi. feu. alie. per fede.

Iuratũ ɔtra oẽm hominẽ excepto Sigismũdo imperatore an vĩ successor exceptus i. c. i. §. fi. de pbi. feu. alie. p fede.

An rex francho z vĩ exceptus a iuramento pstito sup fidelitate in. c. i. §. fi. de pbi. feu. alie. per fede.

An q iurauit fidelitatem ɔ oẽm hominem an teneatur iurare contra se ipsum in. c. i. §. fi. de pbi. feu. ali. p fede.

An si in iuramento fidelitatis se excipit vĩ excipere filios z ɔco. in. c. i. §. fi. de pbi. feu. alie. p fede.

Filius iurando fidelitatẽ vni dño ratione feudi ɔ omnez hominẽ mũdi postea succedit in feudo paterno an z quõ ex illo feu. iurabit fidelitatem in. c. i. §. fin. de probi. feu. alie. per fede.

An feudatarius vel emphi. possit deferre iura. litis decisiuũ vel suscipe in. c. si vas. il. ui. si de feu. fue. contro.

IURISDICTIO. Cõcessa re i feu. an videẽ cõcessa iurisditio q̃ habet cõcedens i. c. i. §. item siquis qui. mo. feu. amitta.

Aliud ẽ habere iurisditionem aliud districtum in loco in c. i. §. item siquis qui. mo. feu. amitta.

Fons dignitatũ z iurisditionũ est in papa z post illũ in secularibus in imperatore in. c. i. in. ij. col. de feu. marchie.

An prime cãe dñi tractari corãm dño feu. an coraz vas. q de iurisditione ẽ inuestitus in. c. i. in fi. colum. de contro. inter vas. z epm.

An licitũ sit alicui sibi ppria auctoritate ius dicere in. c. i. §. si quis vero il. i. de pa. iura. fir. ten.

An iurisditio resideat in populo ciuitatis vel magistratu vel superiore impatore vel principe in. c. i. §. iudices de pa. iura. firman. tenen.

An iurisditio possit vendi in. c. i. §. itez sacra de pac. iura. fir. tenen.

An magistratus deputans alium magistratum dicatur superior eius z illius iurisditio ad hoc dependeat in. c. i. §. ad h col. x. de pa. iur. fir. te.

Quõ iurisditio cohereẽ territorio z i quo territorio z quo modo insit magistratui quandoq3 habitu quãdoq3 actu in. c. i. §. ad h de pa. iu. f. t.

An iurisditio insit castro i. c. i. §. ad hec de pa. iura. fir. te.

Iurisditio fluit z refluit ab impatore vt fonte in. c. i. §. ad hec in. x. col. d pa. iura. fir. te.

An magistratus deputans alium magistratũ dicaẽ supior eius z illius iurisditio ab hoc depẽdeat in. c. i. §. ad hoc in x. col. de pace iuramen. firma. tenen.

An emptor pro iurisditione vendita z euicta possit agere de euictione in. c. i. §. ad hec in fi. colum. de pace iuramẽ. fir. tenenda.

Dominus tantum iurisditionem habet respectu seruitiorum in vasallũ quod potest eum ad se reuocare z petere p seruitijs pstãdis vbicunque sit i. c. i. §. preterea lo vltimo de probibitione feudi aliena. per fedricum.

L

LAUDUM. Reductio laudi equiparaẽ appellationi in. c. si. quo tempore mi.

Attentata reductione pendente veniunt reuocanda sicut si appellatione pendente in. c. fi. quo tempore mi.

LEGES. An leges longobardorum de quibus in hoc lib. ligent omnes in prelu in x. col.

Quando z ad quid liceat allegare. ll. abrogatas in preludio. colũ. x.

Extincto regno auctoritas legum ob eo conditarum an extincta in prelu in x. columna.

An liceat arguere a legibus longobardorum in. c. i. §. z q2 col. xxviij. qui feu. da. po.

Lex in dubio non trahitur ad personas priuilegiatas i. c. i. in. ij. col. quo tempore mi.

Quõ dicaẽ fraus fieri legi i. c. bñficiũ si de feu. fue. cõtro.

Que pena sit contrauenienti legi in. c. i. §. calli. de probi. feu. aliena. per Federicum.

Quando verba legis penalis sunt late sententie vel ferende in c. i. §. calli. in. iij. colum. de probi feu. ali. per Fed.

An verbum libere vel liberũ facultatẽ indicat canonem late sine in c. i. §. calli. in. iij. col. de pbi. feu. ali. per Fed.

LEGITIMATIO. Fõ q̃ ẽ naturalis et legitimatus i feu. nõ succedit in. c. natu. si d feu. fue. controuer.

An filius naturalis q̃ cepit se legitimatũ tpe concessionis

OFFENSA. Que dicatur offensa in personam in .c.i.§ similiter in fi.g.mo.feu.amit.

OPTIO. In optionibus feudis prefertur digni or in.c.i in i.col.de contro feu.apud pa.termi.

p APA. Papa merenti re ecclesie potest in feu. concedere dum tamen in arduis habet consensum cardinalium in.c.i.in prin.epm vel abba.

Ubi an papa possit sine consilio cardinalium.

In dubio imperator vel papa no videtur comittere alteri reseruata vel regalia in.c.i.in.i.col.que sunt rega.

PARENTES pri. Appellatione parentum quidem veniunt agnati in.c.i.col.ij.que ad.feu.ad fi.pert.

An filius patrem damnatum de aliquo atroci crimine tenetur alere in.c.i in.viij.col.de pa.tenen.

PARES. Pares possunt recusari in.c.i.in.iij.et finali colu̅na. apud que vel apud quos.

Pares curie sunt iudices inter dominum et vasallum qui agitur de culpis priuationis si hz pares si no habet iudicabit ordinarius in.c.i.in.i.col.de feu.sine culpa no amitten.

Qui dicantur pares in c.i.in.ij.col. si de inuesti. inter do. et vasal.lis ori.

Quid si pares sunt absentes qui sunt necessarij pro testibus an sint expectandi vel vocandi in.c.i. in prin.in fi. colu̅ne quid sit inuesti.

Quid si etiam pares nollent venire i.c.i.i.fi. pri.qd sit inuest.

Quid si dns habeat solu̅ unu̅ pare̅ i.c.i i fi.pri qd sit inuesti.

An pares ro̅ne amicitie repellantur a testificando quia ultra quam sunt pares sunt amicitia coniuncti.c.i.§.si enim i fi. quid sit inuestitura.

Dominus vel pares curie possunt suspecti recusari.secus si simul ambo procedant in.c.i.in.ij.et.iij.et.iiij.col.de contro.feu.apud pares ter.

Ubi pares sunt suspecti vel ubi no hz dns pares an recurritur ad ordinarium in.c.i.in.ij.col. de contro.feu. apud pares termin.

An vas.possit declinare iurisdictione̅ parium curie in.c.i.i.iij. et.iiij.col.vel etiam declinare iurisdic. dni in capitulo primo i .iiij.col.de controuer.feu.apud pares terminan.

Quo pares assumunt in.c.i.de cotro.feu.apud pa.ter.

Qui no iurant fidelitate̅ dno no dicatur de paribus in capitulo.i.col.i.de contro.feu.apud pares terminan.

An cora̅ paribus curie habeat locu̅ reconuentio in.c.i.in .ij.col.de contro.feu.apud pa.termi.

Pares curie qui iudicant in causis feudalibus an dicantur ordinarii an delegati in.c.i.in.iij.col.de contro.feu. apud pares terminan.

Quid si dns eligat pares curie vas. suos iudices no vult religere quo terminabit ca̅ in.c.i.in.iij.col. de co̅tro.feu. apud pares terminan.

An pares curie tenentur iurare de iuste iudicando in.c.i.in iiij.col.de contro.feu.apud pa.termi.

An si dns eligat pares possit vas.eos allegare suspectos i .c.i.in.iiij.col.de contro.feu.apud pa.termi.

Quo tempore requiritur quod testes qui ad inuesti.adhibentur sint pares.c.i.in remoue.ut tes.qui pa.esse de.fi.et duo. fra.a capi.inuesti.

Solemnitas parium ut interueniat in inuesti.an sit de substantia in.c.i.in.ij.et.iiij.col.qui te.sunt neces.

Quo et qua solemnitate testiu̅ vel instrume̅ti fiat inuesti.et an quibus testibus probetur inuesti.maxime si casu est amissa in capitulo primo.qui te.sunt neces.

Quid si tempore inuesti.testes erant de paribus nu̅c non sunt in.c.i.qui te.sunt neces.

Quid si pares no adsunt vel similiter iudex abest an sine eis fieri potest in.c.i.§.quid autem de consue.rec.feud.

Quanto tempore expectabuntur pares in.c.i.§.qui autem de consuetu.recti feudi.

Quo et qui in contentiosis feudalib9 possit deferri sacrm in .c.i.§.qd au̅t.et.§.sacrm.et.§.sequen de co̅sue.rec.feu.

Quo eligantur pares qui habent iudicare in.c.i.§.p̄.de pbi.feu.

alie.per Federicu̅.ubi qui non sunt pares quis sit iudex.

Ubi tenebunt pares tribunal in.c.i.§.preterea de probibitione feu.aliena per Federicu̅.

An pares possint recusari suspecti in.c.i.§.preterea lo ultimo de probibi.feu.aliena.per Federicum.

An cora paribus habeat locu̅ reconuentio in.c.i.§.preterea.de pbibi.feu.aliena.per Federicum.

Utru̅ pares debeant esse de eade̅ prouincia in.c.i.§.preterea de probibitione feu.aliena.per Federicu̅.

An si inuestitura notarius ponit duos pro testibus et illos enunciat pares credatur quod sint pares in capitulo primo .§.i.de notis feudorum.

Si duo testes positi i instro inuestiture pro paribus affirme̅t se tales an quo ad hoc credatur eis in.c.i.§ i.de notis feu.

PARS. Partis appellatione quid veniat in.c.i. §.cum autem in prima colu̅na de controuersia inuestitura.

Reseruatio ptis afficit totu̅ mariine respectu incerme̅ti in .c.i.§.figs de ma̅so.in.i.et.ij.col.de contro.inuesti.

Partis appellatione intelligitur dimidia in.c.i.de alienatio.feud.

PAX. Obligatio pacis co̅stantie non durat nisi.xx. annis lz par esset ppetua.c.i.de natura feud.

Quo excusatur quod imperator statuat co̅tra clericos pacis violatores in.c.i §.si clericus de pace tenenda.

Statuta co̅ violatores pacis an habeant locu̅ in violatore treuge in c.i.in principio in.vj col.de pa.tenen.

Pax etia̅ de̅ inter priuatos in.c.i.in prin. de pa.tene̅.

An bellum sit iustu̅ vel iniustum attendendum iudicium in capitulo primo in prin.hic finitur lex.

Qui populi vel principes possunt bellum iudicare in.c.i. in prin.hic finitur lex.

An si minor .xviij.annis facit pacem et eam firmat iuramento an tenetur ea̅ seruare in.c.i.in prin de pace iuramen.fir.te.

An offendens co̅iunctos eius cum quo fecit pace̅ incidat in penam pacis fracte in.c.i.§.siquis il.ij. de pace iurame̅. firman.tenen.

Qualitas violationis pacis aggrauat delictum ut puniatur et de delicto et de violatione pacis in.c.i.§. iniuria de pa. iuramen.firman.tenen.

Pena homicidij vel vulnerationis tempore pacis in.c. i.§.homicidium de pace iuramen.firman.tene̅.

Quarterio ciuitatu̅ nobiles et priuati possunt pace̅ facere in.c.i.§.co̅uenticulas in.v.colu̅.de pace iura.fir.tene̅.

Ad officiu̅ episcopi spectat facere seruari pacem in capitulo primo.§.epos de pace iur.fir.te.

Emens predam raptam in violatione pacis quo puniatur in.c.i §.receptantibus de pace iura.fir.tene̅.

An filia possit dare pacem de morte patris stante statuto in.c.i.§.et qz in .viij.col.qui feu. dare possunt.

PENA. Ubi a.l.imponitur pena priuationis regulariter non intelligitur ipso iure.sed per sententiam in.c.i. §.item si fidelis in.v.et.viij.col.quibus modis feu.amit.et in.c.i.§.castio.de probi.feu.alie.per Federi.

An qui promisit sub pena non offendere interficiendo fraterin stipulantis incidant in penam in.c.i.§. similiter in fi. qui.mo.feu.amit.

Ubi lex pfigit terminu̅ ad pena̅ incurre̅da̅ ad vnguem est seruandu̅ in.c.i.§.et et alia que fu.prima ca̅ bn̄ficiu̅ amitte̅di.

Pena que infertur a lege ipso iure per inficiationem no crescit in c.vas.si de feudo fue.co̅tro.

An si vas.negauit se vas. penite̅tia admittatur et vsqz quo in.c.vas.si de feu.fue.controuer.

Quemodo in homicidio e̅ pena capitalis et que dicatur pena capitalis in.c.i.in princ. de pace tene̅.

An de pena.l.siquis in tantam possit in viam except.opponi in.c.i.§.si duo de pace tene̅.

Quo puniantur arma portantes i.c.i.§.sigs rustic9 o pa.te.

In alternatiuis penis cuius sit electio in.c.i.§.siquis rusticus de pa.te.et ibi quo iudex arbitriu̅ suu̅ informabit.

Si vas.ultra penam legalem astringatur dno sub pena qua̅

tionali an etiā dñs tenetur vas. sub eadē conuentionali vl tra legalē in.c.i. qualiter dñs proprieta. priue.

An valeat pactū p vas. appositum si.r. nō soluero que debeo p pensione soluam centū vel soluam duplū in capitulo primo qualiter dñs proprieta. priuetur.

De ɔsuetudine nō ponit affectus nisi sequat effect⁹ nisi in crimē lese maiestatis in.c. si voluerit de capi.q curi. ven.

Qui nō potest solu.re penā etiam si sit iudex vel in dignitate constitutus an puniatur in corpus in.c.i.§. qui vero d pace iuramē. fir. tenē.

An comites marchiones capitanei & ceteri si non possunt penā soluere etiam puniantur in corpus in.c.i.§. qui vero de pa.iuramen.fir.tenen.

An i penis sint magis ꝑuilegiati nobiles siue milites quā rustici vel cōtra in.c.i.§.si miles de pace.tenē.

¶ PEREGRINI. Peregrini & aduene nō debent ab hospitalitate repelli in.c.i.§.omnes peregrini de sta.& consue.contra li.ec.tol.

Peregrini nō possunt capi p represalijs in.c.i.§.oēs peregrini de statu & cosue. & libertatem eccle.

¶ PIGNUS. Ille vr habere animum non luendi qui plus accepit sup pignore quā valeat pigno.in.c.i. in princ. de ꝓhibitione feu. aliena.per federicum.

¶ POSSESSIO. Inuestitura an transfert possessionem in.c.i.in prin.de contro.inuestiture.

Que requiranf ad hoc vt ex possessione possit vasallus se iuuare quo ad perogatiuam in proba. & iura.in.c.i.i pri. .v.col.de contro.inuesti.

Possessio fcu.per annū transfert onus ꝓbandi.c.i.§.itē si vasallus de contro.inuesti.

In feudis spāle vt ex possessione ꝑsumatur vtile dñium in.c.i.§.item si vas.col.iij.de cōtro.inuest.

Ex quasi possessione an ꝑsumit consuetudo infeudandi i.c.i.in prin.in fi.col.si.epm vel abbatem.

Romē qui alieno noīe rē alterius possidet dare titulū sue possessionis i.c.ij.de feu.sine cul.nō amittē.

An capiēdo possessionē vnius rei feudalis vel plurium videaf capta possessio totius feu.in.c.i.i.v.col.qd sit inuesti.

Quō ꝓbef possessio iuris incorpalis i feudalibus i.c.i.§.si ꝯo qd sit inuesti. & an probetur exceptiōe solutiōis.

Quō itelligatur dictū testis qui deposuit quem possidere licet interrogatus quid sit possessio nesciat diffinire in.c.i.in.iii.col.de no.for.fid.

Ad quale interesse tenef dñs ꝓpter nouā traditionē feudi vasallo factā in.c.i.colūna.vi.de noua forma fideli.

Quid si dñs nō vult tradere possessionē vasallo. an vasallus tenef ei iurare fidē in.c.i.i.vi.col.de noua forma fide.

An & quō cogitur tradere possessionem dñs vas.in.c.i.in vii.col.de noua forma fideli.

Antequā vas.sit missus in possessionem an dicatur feudū in.c.i.in pe.col.de noua for.fidelita.

Quis modus practice qñ vas. petit mitti i possessionē feu. vel agit possessorio recupāde i.c.i.col.ii.de ɔtro. iter vas. & episcopum.

Quis sit iudex in feudis cū agit cū possessoriu in.c.i.in.ii. col. de ɔtrouersia inter vasallum & episcopum.

Qualiter spoliatus ası́ oīa est restituēdus nō obstāte exceptione de defectu ꝓprie.in.c.i.in.ii.col.de ɔtro.inter vas. & epm nisi sit notoria vel nisi difficilis recupatio vel tūc nisi ī graue peccatū vel scandalū.

Quō ꝓcedatur in possessorio adipiscēde si aduersari⁹ opponat de defectu ꝓprietatis in capi.i.in.ii.de cōtro.inter vas. & episcopum.

Quid in possessorio retinēde si aduersarius deducit de ꝓprietate in.c.i.col.iii.de cōtro.inter vas. & epm.

Negans soluere annuam prestationē an dicaf spoliare in.c.i.in.iii.col.de controuersia inter vasallum & epm

In possessorio ꝓcedit petitio sine conclusione in.c.i.in.v. col.de milite vasallo qui cōtumax est.

Que remedia possessoria vel realia competāt vasallo cōtra dñm.in.c.i.in.x.col.de milite vas.qui contumax est.

Prestatio obedientie facta de subditos an inducat trāslatione possessionis in.c.i.in prin.in.ii.col.quid sit inuesti.

An vas. ɔuentus possessorio possit dño denūciare sicut in petitorio in.c.i.si de feu.vas. ab aliquo fuerit interpella.

Filia heres ꝑ pē instituta pōt mitti in possessionē bonorum & includenē etiā feudalia in.c.ii.si de feu.fue. cōtro.

Possessio in prescriptiōe feudi dʒ esse cōtinua & quō probabitur cōtinua in.c.si quis per triginta si de feu.fuerit cōtro.& qualitas actus.

Dictū testis ꝙ vidit semper possidere quō ꝓbat in.c.si qs per triginta si de feu.fue.contro.

Ex possessione maioris partis bonoꝝ in certo loco insurgit presūptio in dubio ad cetera bona in.c.i.de ɔtro. īter masculū & feminam.

¶ PRECARIA. Precaria in prelu.col.lxiii.

¶ PRELATUS. Prelati sunt vasalli pape ō beneficiis in prelud.in.clviii col.

Prelatus & ecclesia idē sunt in.c.i.in prin.in.ii.colū.qui feud.dare possunt.

An prelatus possit infeudare sine ɔsensu capli maxime cōsueta in.c.i.in prin.col.vii.qui feu.da.pos.

An prelatus possit infeudare suos ɔsanguineos in.c.i.i prī. in.iv.&.ii.col.qui feu.da pos.

An ex magna necessitate prelatus possit sine capitulo alienare in.c.i.in prin.in vi.col.qui feu.da.pos.

Si p̄latus alterat naturā feudi eadē solēnitas requirit q̄ in cōcessione de nouo in.c.i.i prin.in.iv.col.q feu.da.pos.

Utrū rem nō solitā infeudari occupatā p potētē possit p̄latus infeudare i.c.i.in prin.in.xii.col.qui feu.da.pos.

An prelatus possit infeudare regulā cū falietijs in.c.i.in prin.i.xi.col qui feu.dare pos.

An prelatus solitus infeudare i masculos possit alterare i feudando masculis & feminis an valet p parte masculoꝝ in.c.i.in prin.in.xii.col.qui feudū dare possunt.

An supior p̄latus possit infeudare feuda q̄ ptinēt ad collatiōem p̄lati īferioris i.c.i.in ꝑn.in fi.col.q feu.da.pos.

An priuilegiū infeudandi ɔcessum abbati transibit in successorem in.c.i in prin.in fi.col.qui feu.da.pos.

Prelati nō pñt ꝑiudicare successori neq ɔbendo neq ꝯciādo neq ratificādo in.c.i.in.i.col.qui succes.tenean.

Feu.concessum per prelatum cū vacauerit qd possidebat per aliū an & quō artet successorē.c.i.in sūmario in.iii. &.iii.col.qui succes.tene.

An p̄latus possit remittere fellonā ɔmissam p vas.ec.cōtra ipsam eccle.i.c i.§.similiter in fi col.qui.mo.feu.amit.

An feuda p̄lati sint de mensa eius in.c.i.in prin.in.ii.col. in titulo episcopum vel abba.

An prelato deposito debeant alimenta prestari in.c.i.§. mutus episcopum vel abbatem.

An p̄lat⁹ supior & nō īmediatus possit reuocare ɔcessionē feudi p̄lato factā in.c.i.in fi.col.qui successo.tene.

An prelatus qui venit deponendus possit infeudare in.c.i.in fi.qui successores teneantur.

An si prelatus infeudando dicat feu.solū infeudari valet concessio & credatur istis verbis enunciatiuis in.c.i.colū.iii.de gra.suc.in feu.

An prelatus possit mobilia dare benemerito ad vitā cū remoneratōis in.c.i.in prin.in.x.col.qui feu.da.pos.

Si prelatus vult loco sui ponere personam non eque idoneam & dñs accepit an sit excusatus in.c.i.§.firmiter de prohi.feu.aliena.per federi.

¶ PRESCRIPTIO. Prescriptio longissimi temporis est fauorabilis in feu.in.c.i.in.§.si quis d mā so.in.i.col.de contro.inuesti.

An feudum alienatum per vasallum possit prescribi in capitulo primo.§.hoc quoq colūna quinta de succes.feudi.

An iuris offerendi prescribatur in.c.i.de feu.da.in.vi.l. commissi.

An possit vtile dñium per aliū ꝙ per dñm prescribi ad

exclusionem vasa. in .c. i. §. quid ergo de investi. de re. ali. fac. et an talis prescri. noce. filiis.
An iuri redimendi pscribat. xxx. annis in .c. i. §. porro qua liter olim feu. alie. pote.
An pscriptio contra ius redimendi currat contra pupillum i. c. primo. §. porro. qualiter olim feu. alie. pote.
Vas. permisit prescribi a tertio feu. dns contra quem non est prescriptum qui servitia sibi semp prestita sunt egit et recupe rauit feu. an vas. possit feu. recuperare a dno m. c. t. si de feu. vas. fue. interpellatum.
Possessio in prescriptione feu. debet esse continua et quo modo pbabitur continua in .c. siquis per. xxx. si de feu. fue. cotro. et qualis actus.
An pscriptio possit abbreviari vel augeri per statutum in .c. siquis per. xxx. si de feu. fue. cotro.
An vas. pscribat feu. cum mala fide in .c. siquis per. xxx. si de feu. fuerit cotrouersia.
An pscriptio in psonalibus pcedat cum mala fide in .c. si quis p triginta si de feudo fuerit cotrouersia.
An exceptio pscriptionis sit exceptio litis finite in .c. siquis per triginta si de feudo fuerit cotrouersia.
An i ecclesiasticis vel reip. lab. feu. pscribat. xxx. an. an ve ro requirantur. xl. in .c. siquis per. xxx. si de feudo fuerit co trouersia.
Feudum prescriptum habet ordinariam naturam feudo rum in dubio in .c. siquis per triginta si de feu. fue. cotro.
An dns possit pscribere vasallagium cotra vas. in .c. siquis per. xxx. si de feudo fuerit cotrouersia.
In dubio psumitur p vas. quod fuerit paratus facere debitum nisi dominus interpellauerit et ipse negauerit in .c. licet si de feudo fuerit cotrouersia. adeo contra eum non currit pscriptio.
An feu. perscribatur spacio. xxx. an. in .c. i. §. preterea de ca pi. cora.
An exclusa prescriptione per statutum videtur exclusa pscriptio. c. annorum vel. xl. vel aitas imemorialis i. c. i. §. pre terea de cap. corradi.
An p renunciationem appositam in contractu excludatur exceptio p scriptionis. xl. vel. c. annorum in .c. i. §. preterea de capi. cora.
An secundus emptor qui feu. emit a primo emptore qui emerat vas. possit prescribere spacio. xl. an. in .c. i. §. preterea de ca pitulo coradi.
An prescriptio incipiat currere viuente vas. alienatore in .c. i. §. preterea de cap. cor.
An si tertius pscripsit vtile dominium contra vas. dns illud per rei vendica. auocat possit vas. feu. a dno petere i. c. i. §. post lo vl timo de phibitione feu. alie. p federicum.
¶ PRESUMPTIO. An in dubio psumantur bona feudalia an allodialia in preludiis col. xi.
Prestationes sequentes an arguant tacitam concessio nem in preludiis in. xlii. columna.
Ex prestatione census vel recognitione an presumatur feu dum in preludiis columna. xliii.
An quesita per officiales psumuntur quesita ex officio i. c. i. in prin. iii. col. de feu. guar.
Pares curie inuestituris feudalibus in dubio psumantur rogati c. i. §. si vero col. ii. de feu. guar.
Ex qualitate officii psumitur qualitas benefi. et feudi capitu lo primo. §. si vero in. iii. et. v. col. de feu. guar.
Si bene non apparet de qualitate feu. totum psumitur feudale i .c. i. §. cum autem in. iii. col. de contro inuesti. et ibi quare aliter in emphiteosi.
An habens amicitiam cum inimico dni presumatur malo animo fecisse in c. i. in fi. qui. mo. fi. amit.
Ex multiplici prestatione presumitur non liberalitas sed aliqua causa prestationis in .c. i. si vero quid sit inuestitura.
An in mulieribus vel rusticis habz locum quod ex diuturna prestatione presumatur obligatio in .c. i. §. si vero quid sit inuesti.
Pena insoluta in contractu i dubio appo non presumitur nec super eis habenti semiplenam pba pro se defertur iuramentum quia presumptio est contra eum in .c. i. §. si. quid sit inue.

Contra violentam presumptionem an admitt. pbatio in .c. i. §. fi. quid sit inuesti.
An in dubio presumatur interuenisse pena cosficta in .c. i. §. fi. quid sit inuesti.
Ex paruitate precii presumitur fraus i. c. i. §. donare qua. olim feu alie. po.
In dubio presumitur p vas. quod fuerit paratus facere debitum nisi interpellauerit et ipse negauerit in .c. lz si de feu. fue. co trouersia adeo contra eum currit prescriptio.
Clausula si constiterit vel probauerit verificatur ex iuris presumptione. in .c. i. §. si vero de pace tenen.
Quanti temporis possessione feu. presumitur in .c. i. in pri. de consue. rec. feu.
Ex possessione maioris partis bonorum in certo loco insur git presumptio in dubio ad certa bona in .c. i. de contro. in ter masculum et feminam.
An omnia bona vas. soluentis censum censetur feu. in .c. i. de contro. inter mas. et femi.
Filius ex possessione feudalium in dubio presumitur he res patris in .c. an agna. vel filius.
In dubio res icta potius presumitur feudalis quam pars in .c. vasallus il primo si de feu. fue. contro.
Ex instro duplex presumptio resultat vna quod sit verum altera quod sit solenne in capitulo primo. §. item scienduz de no. feu.
¶ PRIMO genitus. In magnis dignitatibus an succedat primogenitus in .c. i. §. et qr i. iii. col. qui feu. da. pos.
Per inhabilitatem primogeniti an secudogenitus admit tatur in .c. i. §. mutuus. in fi. col. episcopum vel abba.
An statutum quod primogenitus succedat in feudalibus exclu sis aliis filiis extendatur ad allodialia in .c. i. §. et sic clien tulus in fine de aliena. feu.
An filius primogeniti mortui in vita patris excludat pa truum a successione patris stante consuetudine predicta i. c. i. in. iii. col. de fe. mar.
Stante consuetudine quod primogenitus succedat quomodo ibi successio si fratres sunt gemelli nec apparet quis prior in .c. i. in. iii. col. de feu. mar.
Stante consuetudine quod primogenitus succedat qd si primogeni tus erat inutilis an succedat secudogenitus in .c. i. i. iii. col. an. de feu. mar.
Stante consuetudine quod primogenitus regis succedat in re gno si ante adeptum regnum habuit vnum filium alium post ade ptum regnum quis succedit in .c. i. de feu. mar.
An valet consuetudo quod primogenitus succedat in feu. in .c. qualiter. si de feu. fuerit controuersia.
¶ PRINCEPS. An princeps possit donare vel alienare iura principatus in prelu. col. ii.
An credatur principi qui in reuocatione concessionis dicit se p importunitatem concessisse in c. i. in pe. col. qui suc. te.
Statuto vel ordinatione principis an possint feuda auferri in .c. i. in fi. qui suc. te.
Imperator vel similes an possint priuare duces vel mar chiones feudis illis concessis in .c. i. de natura feudi.
Princeps ligatur contractu et pollitica non i. c. i. de natura feu.
Contractus cum principe sunt bone fidei in .c. i. de na. feu.
Supremi principes possunt esse iudices rei sua in .c. i. in princ. in. ii. col. apud quem vel apud quos.
Principum preces sunt iussus in .c. ii. de feu. sine cul. non amit.
An de causa priuationis stetur verbis narratiuis in litteris prin cipis in capitulo fi. in iii. col. quo tempore miles.
Quomodo credatur litteris principum etiam imperatoris vel superiorum in .c. fi. in. iii. col. quo tempore mi. et ibi quod plenitu do potestatis non operatur quo ad non subditos.
Certa scientia principis an sufficiat p dispensatione in .c. i. in fi. principii per quos fiat inuestitura.
L. bene a zenone loquens in alienatione principis non habz locum nisi secuta traditione in .c. i. in pe. col. de noua for ma fidelitatis.
Coram principe debz procedi sola facti veritate inspecta in .c. i. in penul. col. de noua forma fidelitatis.

dat. in feu. in. c. i. in fi. de mili. vasa. qui arma bell. depo.
An miles hierosolimitanus vel scē marie teutonicorū succedat in feu. i. c. i. de mili. vas. qui ar. bell. deposuit.
An filius emancipatus suc. in feu. in. c. i. §. et ca. in. i. colū. qui feu. dare pos.
An p minores ordines inhabilitet clericus ne succe. i feudo et qd si velit retrocedere et resumere habitū clericalē in. c. qui clericus fi. de feu. suc. contro.
An qui bz votū ingrediēdi religionē ad feu. inhabilitet i c. qui clericus si de feu. suc. contro.
An fratres naturales in feu. fratri succedant in. c. naturales si de feu. suc. cōtro.
An filius legitimus natus ex bastardo succedat avo i feu. in. c. naturales in fi. si de feu. fuerit contro.
An filius natus ex matrimonio qd de iure nō tenebat putabatur tñ tenere succedat i feu. i. c. naturales si d fe. fu. cōt.
An vz cōsuetudo q filii ex tali matrimonio no succedāt i toto vel in parte in. c. filii si de feu. fue. cōtro.
Pactū exclusivū filiorū a successione nō vz nisi corroboretur consuetudine in. c. si filii si de feu. fue. contro.
An si ꝯtrahens matrimoniū promittat vxori qd filii sui soli succederent valeat postea legitimare bastardos in. c. si filii si de feu. fue. controversia.
An si vendat feu vel emphiteosis in casu pmisso quo agetur ꝯ singularē successorem ad debita feudalia vel emphiteotica in. c. i. §. et si clientulus de alie. feu.
An mutus succe. in feu. et quō et qd sit feu. bursale q solū indiget pstatiōe cēsus in. c. i. d. cleri. q inuesti. fecit.
Vas. moriē relictis duob⁹ filiis vno habili sive vtili aliorū habili seu inutili quō succedēt i fe. i. c. i. an mut⁹ vl' alis ipfe.
Sec⁹ et vtero mris an i feu. succe. in. c. i. an mutus vl' alis imperfec. quid de hermofradito.
An quelibet imp̄fectio impediat successionē i. c. i. an mutus vel als imperfec. et qd si sine virga.
An fili⁹ muti vel ip̄fecti succedat in feud. in. c. i. an mutus vel alias imperfec.
In successionibus feudalibus nō ꝯputent̄ gradus in. c. i. an ille qui interfecit fratrē do. sui.
Si vas. fecit filiū investiri an agnati pñt ad se fe. avocare filium in. c. i. de alie. feu. pa.
Refutans feu. moriē an veniant filium agnati si descēdētes relinquat in. c. i. de alie. feu. pa.
Tres sūt fres quorū vn⁹ donat ptē suā alteri ali⁹ postea fit mōach⁹ an sol⁹ donatari⁹ hēbit feu. in. c. i. de alie. fe. pa.
An si agnati qui alias possent feu. alienatū revocare sint heredes alienātis possint postea feu. alienationē revocare in. c. i. de al. feu. pa.
Emancipati succedunt in feudis in. c. i. an agnatus vel filius repudi. here.
Filius ex possessione feudali i dubio presumit̄ heres patris in. c. i. an agnatus vel filius.
Agnatus capiendndo feud. non videtur hereditatē adire in. c. i. an ag. vel fi.
An filia q renūciant bōis pr̄us possit i fe. suc. dato quod illo fe. possit femina suc. i. c. i. d. eo q fi. fecit agna.
In feu. et ecclesiasticis non succedunt ascendētes in. c. i. de natura succe. feu.
Quō inter agna. suc. in feu. q̄ sunt diverse linee in. c. i. d natura suc. feu.
In succedendo avo vna cum patruo in feu. filius obtinet locum patris in. c. i. de natu. succe. feu.
Quomodo succe. inter transuersal. an in capi. an in stirpes in. c. i. de natu. succe. feud.
An nepos ex fratre preferatur patruo meo in successiōe feud. mei in. c. i. de natura succe. feu.
Renunciavit pater in manibus domini cum pacto vt investiat filium suum cum hac conditione vt moriente filio pater succedere possit an tunc pater succedet filio in. c. i. d natu. succe. feud.
An in feudo cōditionatu succedat femina in. c. similiter de capi. qui curi. vendi.

Quid si virginitas suc. i fe. et tal q sibi nō ꝯpetit patrare fiu eia debita respectu fe ad q̄ pr̄ tenebat̄ i. c. fi. d cap q cu. vē.
Si vas. decessit relictis duob⁹ filiis vnus vtilis alter inutilis an succedat vtilis in totum maxime dño volente i. c. i. §. pri. ducatus de ꝓhi. feud. aliena. per Fede.
Divisio feu inter vas. fres vno eorū mortuo q eius portio reddat ad dnm i. c. i. §. ꝓ. ducat⁹ d ꝓhi. feu. alie. p Fede.
Si filius vita patris comitat fellonia an sibi nocebit in success feudi patre moriente in. c. i. §. insuper in. i. colū. de ꝓhi. feu. alie. per Fede.
Utrum exheredatus succedat in feudo in. c. i. an agnat⁹ vel filius.
An filius institutus in re certa dato sibi coheredi vniversali succedat in feudo in. c. i. agna. vel filius.
An feud. ecclesie in dubio transeat ad ꝓpepotē in. c. i. §. et q in pe col qui feu da. pos.
CSUPERFICIES. Locatio ad longū tp̄s q superficiarius quo in ꝓcludus in. vi. col.
An pot fieri ꝓ ꝯdentes qd arcā habeas iure libelario superficiē iure ꝓprio in. c. i. §. sed vasallus. hic finit lex.
CSTATUTUM. Statuta nō extendūt ad casus fictos in. c. i. in prin. in. ii. col. qui. mo. feud. amit.
Crassa et supina ignorantia et in statutis penalib⁹ equiparat̄ sciētie i. c. i. §. ult si fidelis i fi. col. q mo. feu. ami.
Quādo vnū statutū refert aliud an illud sit edendū in. c. i. §. fi. qualiter olim feu. aliena. pote.
Statutū pōt dare licentiā deꝓdandi et excusat et i foro cōscientie in. c. i. col. v. de mili. vasal. qui contumax est.
An valet consuetudo vel statutū q filius vel filia excludatur in totū a bonis paternis sive allodialibus sive in feudo in. c. i. de matri. ad mor. contracto.
Stāte statuto q nō vz ꝯct⁹ sine ꝯsēsu duorū ꝓpinquorū qd si ꝓpinqui noluit interesse in. c. i. §. qd autē de ꝯsue. rec. feu.
CTEMPUS. Mensis quō coputet̄ i. c. i. quo tpe miles investi. pete. debe.
Annus ad redimendū nō currit nisi a die sciētie in. c. i. §. porro qualiter olim feud. aliēare pote.
Ubi lex notat certū tēpus nō currit ignoranti in. c. i. de ꝓ pne. feu. alie. p lotha.
Qñ dicat̄ tp̄s cōtinuū qñ vtile i. c. i. quo tpe miles.
An tp̄s currat impedito in. c. i. quo tpe miles.
CTESTIS. Si testes puta pares dicerint extra iudiciū nihil scire an possint in iudicio cogi deponere i. c. i. §. cū aūt in fi. colū. in fi. de contro. investi.
Publicatis attestatōib⁹ admittunt̄ testes adversarii qñ vitie ꝓba. nō ꝯducūt prius in. c. i. §. si vas. i fi. d ꝯtro. invest.
Quō si pares hēt esse testes erūt et iudices et q erūt iudices si nō sunt tot pe q sufficiat loco iudiciū et ꝓ testib⁹ i. c. i. in prin. in fi. col. de feu. sine cul. nō amit.
Ex presentia testis in actu presumit̄ intelligētia i. c. i. si de investitura inter dominū et vasa. lis oria.
Vas. pot eē testis ꝓ dño vel eꝯ ꝯ in. c. i. col. ii. si de investi. inter do. et vas. lis ori.
Testis q prio voluit celare veritatē si postea deponat an vas. ꝓsumat̄ in. c. i. in. ii. col. si de inve. inter co. et vas. lis or.
Valet testis dictū q recepit ꝓmiū ne dicat testimoniū i. c. i. col. iii. si inter do. et vas. lis oria.
Testes ꝓducti corā arbitro cogunt̄ deponere p ordinarium in. c. i. in. iii. col. si de investi. inter do. et vas. lis oria.
An admittant̄ testes extranei ad ꝓbandā investituram i c. i. col. iii. si de investi. inter do. et vas. lis oria.
An in istis causis feudorum possit committi testiū receptio alteri in. c. i. in fi. col. si de investi. inter dominū et vasalū lis oriatur.
Quomodo iurent testes sacra. in. c. i. si de investitu. inter domi. et vas. lis oriatur.
An ad ꝓbatione in feu. sufficiant duo testes in. c. i. si de investi. inter domi. et vas. lis oria.
An in cā feudali. domestice persone admittant̄ in. c. ii. si d invest. inter domi. et vasa. lis oria.
Etiā si testis dicat se nō interfuisse tamē pōt in iudicio co

gi ad deponendū in. c. i. §. si enī. qd sit inuestitura.
De teste q dicit se non recordari in. c. i. §. si enim quid sit inuestitura.
Qñ testis dicit se ignorare an possit examinari post publicatas attestationes in. c. i. §. si enim quid sit inuestitura.
In causa feudali iurāt testes tactis scripturis ꝛ quō in. c. i. §. si enim quid sit inuesti.
Dñs etiā in causa feudali dz cogere testes ad deponēdū cōtra se in. c. i. §. si enim quid sit inuestitura.
Informatiões possunt sumi a testibus nō iuratis in. c. i. § si duo de pace tenenda.
Ad ꝓbandū aliquē reum criminis sufficit cum testibus etc cōuictus lz nō cōfessus fuerit iō erat q tales ad torturā ponunt in. c. i. §. publi. de pa. te.
Solēnitas pariū vt interueniat inuestitura an sit de substantia i. c. i. in. ij. col. ꝛ in. iiij. col. q test. sint necessarij.
An mulier vel hermofrodi. possit esse testis in inuestitura feudali in c. i. in. ij. col. qui testes sunt necessarij ad ꝓbandū inuesti.
Quomodo ꝛ qua solemnitate testium vel instru. fiat inuesti. ꝛ an ꝛ quibus testes probent inue. maxime si casu est amissa in. c. i. qui testes sunt necessarij.
Ad ꝓbandum felloniā contra vasa. nō admittunt testes infames infamia facti in c. i. quot testes sunt necessarij.
De teste qui extra iudicium dixit se nescire postea dicit se scire in iudicio in. c. i. § notandū de no. feu.
THESAURUS. an sufficit inuentori thesauri illū inuenisse ꝛ vidisse absq eo q cōprehenderit in. c. i. in. r. col. que sint regalia.
Thesaurus inuentus in feudo vendito cuius esse dicatur in. c. i. in fi. col. que sint regalia.
Si quis casu inuenit pecuniā vel aliud ꝑciosū in nemore cuius erit ꝛ qd dz facere in c. i. in fi. col. q sunt regalia.
An emphiteote vel feudario queratur thesaurus inuentus in re feudali in. c. i. in fi. que sunt regalia.
An thesaurus inuentus in ecclesia vel fundo ecclesie q̄ratur ecclesie in. c. i. in fi. que sunt regalia.
TRADITIO. traditio clandestina an sufficit ad trāslationē dñij et in vasallo in. c. i. in. ij. col. q. suc. tene.

VALUASOR. qui dicātur valuasores q capitanei ꝛ ibi qs baro ꝛ an diuidua baronia i. c. i. in prin. in. i. col. qui. feu. dare pos.

VASALLUS. dñuz vasalli ex iure consuetudinario nō iure gētiū iō facili⁹ tollit i ꝓludijs huius cōmēti l. xvij col.
Preferē i vsu rei feu. vel iurisdictiōis an vasallus dño vel ecōtra in ꝓludijs col. xvij.
Quare dicat feu. ꝛ vasalli quare dicūt fideles in ꝓludijs col. xx.
An possit fieri pactū q vasal. nō cadat a feu. pp fellonias in ꝓludijs colū xxiij.
Inuentio ꝛ nomē feudorū ꝛ vasalorū in ꝓludijs i. xxiij. co.
Quare dicatur vasallus in ꝓludijs in. lxxvij. col.
An posito q vasal. habeat feu. sub annua ꝓstatiōe vel seruicio certo possit dñs feu. ꝓlat⁹ vel pńceps diminuere eidē vasallo talē ꝓstationē vel seruitiū ꝑmissuz in. c. i. i prin. in. viij. col. qui feu. dare pos.
An vasal. possit seruire per substitutuz in. c. i. §. ꝛ q in. xj. col. qui feu. da. pos.
An vasallus possit seruire per substitutū in. c. i. §. ꝛ q i. xi. col. qui. mo. feu. da. pos.
An in feu. vī electa industria ꝑsone i. c. i. §. ꝛ q in. xiij. ꝛ viij. col. qui feudū da. pos.
Pactū remissiuuz seruiciorū factū vasallo an vz in. c. i. i prinei. in pe. col. de feu. guar.
An sufficit qd vas. iurauit ꝑdecessori an vero dz iurare etiam successori in. c. i. col. iiij. qui. suc. te.
Consensus vasalli qui feu. suū dat alteri quid operet i. c. i. v. col. qui succes. tenea. libellus vasalli petētis inuiti vel conseruari i possessiōe i. c. i. in pri. in. col. de cōtro. inuesti.

Quibus remedijs petijt vas. pos. a dño in. c. i. in princi. in iij col. de cōtro. inuesti.
An deferēdum iuramētū ad ꝓbā. inuestituram vasallo an dño in. c. i. in. ij col. de cōtro. inuesti.
An positiōi tu non es vasallus vel interrogatorijs sup eo sit respōdēdum c. i. i pri. vj. col. de cōtrouer. inuesti.
Qñ rōne ptis possesse in feu. vasal. possit obtinere in toto in. c. i. §. cū aute col. v de cōtro. inuesti.
An vas. dicēs feu. antiquum possit cogi nolare auctorem feudi in. c. i. §. cū autē i fi. col. de cōtrouer. inuesti.
Incremētum an ptiet ad dñm an ad vas. ꝛ quis ꝓbat i c. i. §. siqus de māso de cōtro. inuestitu.
An rōne incremēti q remanet vas. tenet vas. i plus ꝛ maius seruitiū q ꝑrius i. c. i. §. si quis de māso i fi. col. de contro. inuestitu.
Pro incremēto si remanet vasallo an requitur noua inuesti. in. c. i. §. siqs de māso de cōtro. inuestitu.
Vasallus nō possit de suo feu. aliuz vasallū facere i. c. i. §. rursus col. ij. de cōtro. inuesti.
An resoluto iure vasalli resoluit ius habētiū cāsm ab eo i c. i. §. rursus col. iij. de cōtro. inuesti.
An scds vas. fact⁹ a vasal. teneat seruire dño vel qs ei seruiet i. c. i. §. rursus i. iij col. de cōtro. inuesti.
An resoluto iure pmi vasalli resoluit ius scdi. qui ꝓscripsit vt esset vas. pim⁹ i. c. i. §. rursus i fi. col. de cōtro. inuesti.
Et q. cau. ꝓt exheredari vel reuoca. don. mōis fieri et bus pōt vas. ꝓuari feu. ꝛ q sint h cāc i. c. i. i pri. q. mo. fe. amit.
An feu. ipso iure amittat an per sentētiam i. c. i. i pri. qui. mo. feu. amit.
An si vas. cepit iuuare i bello iniusto possit dñz deserere in ipso cōflictu i. c. i i pri. i. iij. col. q. mo. feu. amit.
An vas. debilitat⁹ i bello pcipit si deserit dñm an saltē clamoribus dz iuuare i. c. i. i pri. in. iij. col. q. mo. feu. amit.
An vas. teneat salutē dñi ꝓferre ꝓpie saluti i. c. i. in prin. in. iij. col. qui. mo. feu amit.
Si dño nō nocuit fuga vas. q deseruit dñz in ꝓlio. q dñs euasit an puniat in. c. i. in pri. in. iij. col. q. mo. feu. amit.
Quid si domino mortif. re vulnerato dimisso vasallus aufugat. postea iterum vulnerauit ꝛ mortuus est an excusabitur vasallus in. c. i. i. v. col. q mo feu. amit.
Quid si primo vulneratus nō mortifer dñs aufu. vas. postea dñs fuit taliter vulneratus ante vasa. ꝛ perdit feudū in. c. primo in prin. in. vj. col. qui. mo. feu. amit.
An pro defensione vel recuperatione alterius status quē habet dñs in aliqua prouincia tenetur vasallus illuc ire ad iuuandum dñm in. c. primo in sexta colū. quibus modis feud. amit.
An vasallus tenetur in bello subuenire domino extra territorium in. c. i. in principio col. vj. quibus mo. feu. amitta.
Quid si vasallus dominū deseruit quem nō credebat esse mortifere vulneratum an perdat feudum in. c. primo in fine col. qui. mo. feu. amit.
Duo fratres sunt vas. ꝛ consistunt cum dño in prelio vnū dominum mortifere vulneratum relinquit alter defendit ad salutem reducit an perdat partem suam feu. ille frater qui aufugit in. c. primo in principio in fi. col. quibus modis feud. amit.
An vasallus contrahens amicitias cum inimicis domini perdat feud. in. c. primo. §. item si fidelis in tertia col. qui. mo. feud. amit
Si vasallus apparet inimicus domini an perdat feuduz in. c. i. §. item. si fidelis in tertia col. qui. modis feu. amit.
An si dominus nihil mouit de culpis comissis per vasal. heres possit de illas opponere i. §. si fidel. in quarta col. quibus modis feud. amit. in. c. primo quo tempore mi.
Si perimit vasallum qui iam exarserat in vxorem domini an perdat feudum in. c. primo. §. item si fidelis col. vj. qui. mo. feu. amit.
An vas. pp culpam feudū ipso iure amittat an per sentētiam in. c. i. §. item si fidelis col. vi. q. mo. fe. amit.

An in priuatione vasalli requiratur sñia declaratoria i.c. i.§. atē si fidel i col. vi. qui. mo. feu. amit.

An per malā culturā vel dissolationē feu. perdat feu. i.c. i.§. aut si libellario qui. mo. feu. amit.

An vasa. priuet feud. sola pignoratione vel obligatiōe nō secuta traditiōe i.c. i.§. aut si libellario qui. mo. feu. amit.

An si vas. incidat in priuationē vel pp culpā vel pp alienationē fe. reuertat ad dñm vel ad agnatos in.c.i.§. aut si libellario q. mo feu. amit. et in.c.i.§. fi. q fu pri. cā bē. amit.

Utrū vas. possit vēdere comoditatē fructuū vel ēt locare ad lōgū tps in.c.i.§. aut libellario qui. mo. feu. amit.

An primus vas. possit refutare feu in piudiciū scdi vasal. in.c.i.§. rursus in i. col. qui mo. feu. amit.

An scds vas. euicto feu. possit agere ꝯ heredes primi vasa. qui sibi vedit in.c.i.§. rursus in i col q. mo feu. amit.

An scds vas. in casu resolutiōis feu. possit offerre seruitiū dño et petere se recognosci et dñs teneat admitti in.c.i.§. rursus in fi. qui. mo. feu. amit.

An possit vas. dare feu in libellū ꝯgnato in.c.i.§. rursus in fine ibi an extraneo possit libellare qui. mo. feud. amit.

An cōsensus vas. in aliena. sui feu. vel consensus dni i aliena. feo. faciat eis preiudiciū qd de tacito cōsensu in.c.i.§. pe. in.i. et ii. col. qui. mo. feu. amit.

Si duo sunt dñi feudi indiuisibilis vasa. comittat felloniam an si vnus vult eum priuare alius absoluere quid iuris et quid si tantū cōtra vnum peccauit in.c.i.§. itez sigs qui. mo. feu. amit.

An vasal. qui habet feudum in curte vel extra vbi tñ dominus habet iurisditionem possit alii infeudare in.c.i.§. itē si quis. quibus mo. feu. amit.

Q.ō pbet vasal. cum dño cōtendens inuestituram in.c.i. in pri. in. ii et fi. col. de conten. inter vas et domi.

An si vas. elegit prio viam plene probatiōis possit postea redire ad viam sacra. testiū et futura. in.c.i. in pri. de conten. inter. do. et vas.

An dñs possit exigere seruitiū a vasallo excōmunicato in c.i. in prin. in. ii. col de alie. feu.

An fructus medio tēpore ꝑcepti cedant vas. in.c.i. an ma ritus succe. vro.

Uasallus an possit esse aduocatus ꝯ dñm in.c.i. in fi. qui bus mo. feud. amit.

Si dñs indebite vexat vasallos pōt implorare officiū superioris in ti. apud quē vel quos in.c.i. in pri. in. iii. colū.

An inter vasallū et dñm possit agi interdicto vti. vi. c.i. in prin. in. v. col. apud quem vel quos.

Quid si dñs conqueritur de vasallo vasallus de domino quis eru iudex et a quo primo incipient cognoscere in.c.i. in fi. principii apud quē vel quos.

Uasallo nō nocet culpa āte inuestiturā per eū commissa in c.i. in.i. col. de feu. sine cul. non amit.

Si recusat vas. seruare agit condictiōe ob causam od repetitionē feu. in c.i. in.i. col. de feu. sine cul. non amit.

Si vasallus staret p. xx annos q dño nō seruiret vel mille q dns nō indiguit seruitio nō p hoc pdit feu. nec ēt prescribit libertatē in.c.i. in. ii. col. de feu. sine cul. nō amitē.

An ad priuādū vas. reqrit sñia priuatoria vel declaratoria facit in.c.i. in ii col. de feu. sine cul. nō amit.

Impotētia vel impedimētū an excuset vasallū si legi feudū nō satisfecit in.c.ii. de fe. sine cul. nō amit.

Propter impedimēta pestis vel inimicitie vel similia excusatur vasallus si nō petit inuestiturā in c.i. quo tpe mi.

An si dñs tolleret vasallū post caducitatē videat remittere caducitatē in.c.i. in. iiii. col. quo tpe mi.

Quid si ołs custumabāt dñm mortuū vasallus stetit p annū q ab herede dñi inuestiturā nō petiuit heres priuauit vas. feu. dñs redit an vasallus recupabit feu. in.c.i. in i. col. quo tpe miles.

An p... possit vas. feu. pri. sine alia sententia in.c. fi. in quarta col quo tpe miles.

Dñi vas. aliū facit emphiteotā vel vasallū nihil de dominio penes eū remanet i.c.i.§. inde q̄ri pōt de alienā. feu.

In dubio vas. vr se obligasse sm simplicē naturā feudalē in.c.i.§. fi. qd sit inuestitu.

Mutata dignitate vasalli cui nō ꝯuenit seruitiū debitū ad q seruitium teneat vasallus et qd si vasal. nō pōt impedire seruitia cōfectam in.c.i qd sit inuesti.

An si sint duo vasalli heredes et portio vnius vēdit ad alterū iā de portiōe sua inuestitus et qui fecit fidelitatez rōne portiōis obuenientis debebit de nouo inuestiri et iurare in c.i.§ i. in. iii col per quos fiat inuesti.

An si vasallus infeudet alteri dur abet post mortē eius in feudatio in.c.i.§ i. in fi. col. p quos fiat inuesti.

An inter plures cōuasallos quoꝝ ēt vn⁹ teneret fe. ab alio fiat cōpensatio felloniaꝝ i.c.i. in. v. col. qualiter vasallus iura. debe. fide.

An vasal. se defendendo possit dñm percutere ex iusta causa in. ... in. iii col. de for. fideli.

An vasal. possit iudicare dñm in.c.i. in. iii. col. de for. fidelitatis.

Secreta vel munitiōes dñi vasallus non debet renunciare in.c.i. in. iii. col. de for. fi.

An si vasallus. forni atus est pedisequam domini puniet in.c. primo in quarta col. de de for. fideli.

Obligatio dñi erga vasalluz est reciproca sicut vasalli erga dñm in.c.i. in quarta col de forma fi.

An p r delictum dñi ꝓprietas queratur vasallo in.c.i. in quinta colū. de for. fi.

An dñs tenetur iurare fidelitatem vasallo sicut econtra c.i. in quinta col. de forma fidelita.

Nō sp dñs tenet nec pari vinculo reddere vicem vasallo in.c. .in. vi. col. de for. fideli.

An vasallus teneatur filiis dñi iurare fidelitatem in.c.i. in. vi. col. de for. fideli.

Uasallus caueat ne offendat filios dñi in.c.i. in. vi. col. de for. fideli.

An si vasallo dixit dñs qd vult occidere tiein debeat propalare et ille reuelare saltē vt caueat in.c.i. in fi. d for. fide.

Uasall⁹ nō teneт ꝓstare seruitiuz dño nec confederatus vel colligatus confederato vel colligato nisi fuerit requisitus in.c.i. col. iii. de no. for. fide.

On vas. sciat magnū piculū imminere dño nō dz expectare qd requirat in.c.i. in. iii. col. de noua fo. fide.

Uasallus negligens punitur sicut dolosus in.c.i. i. v. colū. de noua for. fide.

An vasallus teneatur adiuuare dominū siue iuste siue iniuste arma mouentem in.c.i. in quinta col. d noua forma fide. quid si dominus esset excōmunicatus.

An capiendo dominū ad bonū finē vasallus perdat feudum in capi. primo in quinta col. de no. for. fide.

An vasallus teneat seruire domino ꝯtra ꝓprios in.c.i. in quinta col. de noua for. fi.

Uasallus an agat vtili actione an quō in.c.i. in. iii. col. de inuestitu. de re. alie. fac.

Uas. quasi dominiū et q̄si possessionē quō intelligat in.c.i in tertia col. de inuestitura de re. alie. fac.

An vas. possit in iudicio agere et defendere p re feu. et an noceat dño in.c i. in tertia col. de inuesti. de re. alie. fac.

An vasa. hēat vtile dñiuz vel vtilē rei vēdica. et qualē possessionē in c.i. in. iiii col. de inuesti. de re. alie. fac.

An cōtra quilibet possidentē vasallus possit agere rei vēdica. in.c. primo in quarta col. de inuesti. de re. alie. fac.

An vasallus ꝓferat dño in vēdicando rē feudalē vel cōtra in.c. primo in fi col de inuesti. de re alie. fac.

An terti⁹ possessor ꝯ dñm vēdicātē rē feudalē possit excipere ō vtili dño vasalli in.c.i. in prin. de inuestitu. de re. alie. fac. et ibi q cōuerso respectu vasalli cōsulit p remediū i. ius a quo.

An vasa. emphi. vel superficiarius ex seruitute imposita rei feu. sibi preiudicet in.c. primo. §. quid ergo de inuesti. de re. alie. fac. et an domino.

An dominus tempore guerrarum possit velle ipse per suos custodire castrum in feu. et an vas. debet illud custodire in .c.i.§. quid ergo de investi. de re. alie. fac. imo vas. potest denunciare domino vt veniat ad custodiendum vasallum i .c.i.§. quid ergo de investi. de re. alie. fac.

An patiendo imponi servitutem per sententiam vas. preiudicet dño in .c.i.§. quid ergo de investi. de re. alie. fac.

Si vas. tradidit rem feu. tertio et ille longo tempore possiderit an habebit locum prescriptio in .c.i.§. quid ergo col. .ii. de investi. de re. alie. fac.

An possit vtile dominium prescribi per alium quam dominus ad exclusionem vas. in .c.i.§. quid ergo de inve. de re. alie. fac. et an talis prescri. filius noceb.

An facta missione in possessionem ex primo decreto contra vas. tenebitur vasallus fore dño de feu. an missus in possessionem i .c.i.§. quid ergo in fi. col. de investi. de re. alie. fac.

Inuito dño pot. qui habet vtile dominium rem meliorem reddere in .c.i.§. ex contrario de investitu. de re. alie. fac.

An si primus vasallus infeudat alteri ex culpa primi vas. secundus vas. cadat i .c.i. in fin. ii. col. qualiter olim feu. alie. po.

An vas. possit locare ad longum tempus feudum in .c.i.§. donare qualiter olim feu. alie. pote.

An vas. possit facere personalem obligationem de fructibus feu. ad longum tps i .c.i.§. donare qualiter olim feu. alie. pote.

An si vas. disposuit de feu. in testamento sustinetur dispositio testamentaria per ratific. dñi subsecutam in .c.i.§. donare .col. fi. qualiter olim feu. alie. pote.

Quid si presente dño et agnatis vasallus testetur de re feudali in .c.i.§. donare in fi. qualiter olim feu. alie. pote.

An si dñs remisit vas. felloniam privatiua feu. investiuit vas. an dicatur nouum feudum in .c.i in .ii. et .iii. col. de vas. decre. eta.

Restitutio facta principe domino feu. an noceat agnatis ad quos est reuersurum feu. propter delictum vas. in .c.i. fi. col. de vas. decre. eta.

Restitutio facta a vasal. post felloniam an trahitur ad bona alienata in .c.i. in fi. col. de vas. decre. eta.

An vasallus possit prorogare iurisdictionem in alium in .c.i. fi. de contro. feu. apud pares termi.

Si dñs vltra debitum grauat vasallum imponendo onera quomodo succurretur vasallo in .c.i. fi. de duobus fratri. a capi. investi.

Quid si vasallus monachus factus vel clericus vult dimittere habitum an recuperet feu. in .c.i. in .ii. col. de mili. vasal. qui ar. bel. depo.

An si rex fit monachus ius regni transeat in monasterium quid de alijs vasallis in .c.i. in .iii. col. de mili. vas. qui ar. bel. deposuit.

An si vasallus fiat de militibus templarijs perdat feu. in .c.i. de mili. vas. qui ar. bel. depo.

An si clericus in vita patris in morte clericatum dimisit an perdat feu. in .c.i. in .iii. col. de mili. vas. qui contumax est.

Quomodo subuenitur vasallo quando pot. a dño consequi iusticiam in capitulo primo in .v. col. de mil. vas. qui contumax est.

Quomodo vasallus vocet in ius dñm et quomodo se honeste habere in capitulo primo in .vii. col. de mili. vas. qui contumax est.

An infra tempus ad investituram petendam cogatur vas. fructum prestare in .c.i. in prin. in fi. col. que fui. pri. cã bene. amitten.

Quomodo dicatur graue periculum quod tenetur vas. dño denunciare et arbitrarium in .c.i.§. est et alia in .ii. col. que fuit pri. cã ben. amit.

Quomodo debet venire vas. in auxi. dño in .c.i.§. est et alia i .ii. col. que fuit pri. causa bene. amit.

An ante lapsum annum dñs possit exigere. fidelitas iuramentum a vasallis in .c.i.§. est et alia in .ii. et .iii. col. que fuit pri. causa bene. amit.

Quid si vasallus vult probare dñm non mortuum ex vulnere in .c.i.§. est et alia in .ii. col. que fuit pri. ca bene. amit.

Que culpa requiritur vt cadat vasallus si dño non denunciauit periculum in .c.i.§. est et alia in .iiii. col. que fuit pri. cã bene. amit.

An ingratitudo patris vasalli noceat filius vel agnatis i .c.i. §. est et alia in .iiii. col. que fuit pri. cã benefi. amit.

An vas. debeat preponere salutem dñi sui saluti proprie i .c.i. §. est et alia col. .iiii. que fuit pri. cã benefi. amit.

Quid si dimisit dñm in prelio quem impossibile fuisset adiuuare in .c.i.§. est et alia in fi. col. que fuit pri. cã benefi. amitten.

An excusetur vasallus qui propter metum terrarum dñm deseruit in .c.i.§. est et alia in fi. col. que fuit pri. cã. benefi. amit.

Quid si vasallus concubuit cum sorore dñi maritata an erit priuatus in .c.i.§. est et alia in fi. col. que fuit prima causa bene. amit. ibi quid si cum volu. eius.

Quid si vasallus concubuit cum filia vxo. vel sorore dñi de voluntate dñi an feu. amittat in .c.i.§. est et alia in fi. col. que fuit prima causa benefi. amit.

Vasallus inuadendo locum in quo est dñs perdit feu. in .c.i.§. porro que fuit pri. causa bene. amit.

An et quomodo vasallus offendendo dñm perdat feu. quid si tentauit sed non compleuit et quid si per alium in .c.i.§. porro que fuit pri. cã bene. amit.

Contrahendo amicitiam cum inimicis dñi vasallus quando perdat feu. in .c.i.§. porro que fuit pri. cã benefi. amit.

Quis habet probare quod vasallus contraxit amicitiam cum inimicis dñi in dãnum dñi in .c.i.§. porro que fuit pri. cã be. amit.

An si dñs dñi dicit non esse conquestus de fellonia hõis possit vasallo cã opponere in .c.i.§. porro que fuit pri. cã be. amit.

Quomodo intelligitur quod vasallus non volens facere iusticiam dño pri. vas. feu. in .c.i. §. item qui dño que fuit pri. cã bene. amit.

Qua actione agitur contra vasallum qui non vult prestare seruitia dño et dñs vult feu. reperere in .c.i.§. item qui dño in .ii. et .iii. col. que fuit pri. cã bene. amit.

An vasallus teneatur dño ad seruitium etiam si non requiratur i .c.i.§. item qui dño in .ii. col. que fuit pri. cã bene. amit.

An impotentia excusetur vasallus qui seruitium non prestat in .c.i.§. item qui dño in .ii. col. que fuit prima causa benefi. amit. quid si culpa vasalli venit impedimentum.

An vasallus teneatur iuuare et liberare dñm carceratum in .c.i.§. sed et qui delator que fuit pri. cã bene. amit.

An in accusatione vel testio vel aduocatione contra dñm vasallus priuetur feu. in .c.i.§. sed et qui delator que fuit prima causa bene. amit.

Vtrum vasallo qui accusauit dñm liceat penitere in .c.i.§. sed et qui delator in .iii. col. que fuit pri. cã bene. amit.

Vasallus dans iniquam sententiam contra dñm quam reuocatur ex eisdem actis priuetur feu. i .c.i. in .iiii. col. que fuit pri. cã bene. amit.

Si vasallus cum vnis sui conseruandi faciat luem dño et sup eius stata an feu. priuetur in .c.i. in .iiii. col. que fuit pri. cã be. amit.

An et quando ex infamia et periurio quis priuetur feu. in .c.i.§. predictis in .ii. col. que fuit pri. cã bene. amit.

An pro incarceratione fratris sicut pro eius interfectione vas. perdat feu. i .c.i.§. predictis i .iii. col. que fuit pri. cã be. amit.

Quid si per negligentiam vasallus feu. perdit an reuertatur ad dñm an ad agnatos in .c.i.§. predictis in pe. col. que fuit prima causa bene. amit.

Si vasallus amittit feu. mutatione qualitatis ad quem fuit feu. in .c.i.§. predictis in pe. col. que fuit pri. cã bene. amit.

Quando vasallus non potest dñm reperire quomodo erit sibi consultum quo ad denunciationem i .c.i. si de fe. vas. ab aliquo interpella. fue.

An vasallus conuentus a domino possit nominare dñm in iudicio in .c.i. si de feu. vas. ab aliquo interpel.

Vasallus negans feu. vel conditionem feu. quomodo cogatur originalem inuestituram exhibere in .c. vas. si de feu. fue. contro.

Ignoranter negans rem esse feu. cum sit an feu. amittat in .c. vasallus si de feu. fue. contro.

An si vas. dubitat de rei conditione an sit feu. cogatur respondere et si respondeat non esse feu. cum sit feu. amit. i .c. vas. si de feu. fue. contro.

Quibus probationibus vasallus conuinci de mendatio ad hoc vt perdat feu. in .c. vasallus si de feu. fue. contro.

An si vasallus negauit se vasallum penitentia admittatur et vsque quo in .c. vasallus si de feu. fue. contro.

Si negauerit partem rei esse feu. cum tota sit feu. an perdat partem in .c. vasallus si de feu. fue. contro.

An ad penam priuationis que irrogatur qui negauit se vasallum requiritur nouus libellus in .c. vasallus si de feu. fue. contro.

Usq; quo possit revocare negationem suam vasallus qui negavit rem esse feu. in .c. vasallus si de feudo fuerit controver. Et quid si vasallus velit incontinenti docere de bono iure.

An quis longo tempore prestitit servitia ut vasallus presumitur omnia bona sua in feudū habere an vō aliqua ⁊ q̄ ⁊ an cogatur demonstrare titulū sue investiture feudi in .c. vasallus si de feu. fue. controversia.

De qua re sint pstita servitia ⁊ de q̄ re sit vasallus si ē res antiqua stat multū fame l. c. vasallus si de feu. fue. otro.

An vasall⁹ possit cogi p dn̄z vel edictū gn̄ale vel als exhibere ti. feu. sub pena pvatōis l. c. vas l fi. s rō feu. fue. ɔtro.

An per minores ordines inhibiteṙ clericus ne in feu. suc. ⁊ quid si velit retrocedere ⁊ resumere habitū clericalem l .c. qui clericus si de feu. fue. controver.

An qui habet votū ingrediendi religionē ad feudū inhabiliteṙ in .c. qui clericus si de feu. fue. contro.

An ingressus religionē statim amittat feudū vel inhabiliteṙ ad illud etiā si pfessionē nō faciat q̄ erit intra annū pfessionis in .c. qui clericus si de feu. fue. contro.

Ius vasallagii est individuū in .c. oēs si de feu. fue. ɔtro.

An vasalli possint dividi numero inter dominos in .c. omnes si de feu. fuerit controversia.

An vasallus tenetur suis sumptibus ire ad prelium cū domino in .c. omnes si de feu. fue. contro.

In feudis nō attēditur sola civilitas nec sola naturalitas in .c. adoptivus ⁊ l. c. naturales si de feu. fue. contro.

An vasallus admittaṫ si vult servire per substitutū in .c. si quis decesserit si de feu. fue. contro.

Si pp aetā dignitatem vasalli nō pōt decēter fuire dn̄o dn̄o hec sunt a pstabilī l. c. sigs decesserit si d feu. fue. ɔtro.

Cū dn̄o imminet magnū piculū vasallus debet servicū domino offerre in .c. licet si de feu. fue. contro.

Vasallus nō liberās dn̄m a piurio nō per hoc cadit a feudo in .c. licet si de feu. fue. contro.

Vas. tenetur alere dn̄m pauperum in .c. licet in fi. col. si d feu. fue. contro.

An vasallus teneatur liberare dn̄m incarceratum pro eo solvendo in .c. licet in fi. col. si de feu. fue. controver.

An facta interpellatione dz vasallus incontinēti prestare servitia in .c. licet in fi. si de feu. fue. contro.

Si debitor meus detineṫ nō p hoc possū agere ɔ detineṫ. tē. lz secus in vasallo in .c. generali si de feu. fue. contro.

Vas. cogiṫ rndeṙ dn̄o an sit feu. q̄ tz si dubitet q̄do cogeṫ rndere ⁊ hēbiṫ p negātē l. c. vas el. ii. si de feu. fue. ɔtro.

Quot requirātur ut vasallus possit infeudare alteri in .c. beneficium si de feu. fuerit contro.

Si vasallus agat iudiciū vel trāsigat cū dn̄o p iudicet ⁊ an dz dn̄o denūciari in .c. si vasall⁹ el. iii. si de feu. fue. cōtro.

An transactio preiudicet agnatis facta p vasallum in .c. si vasallus el. iii. si de feu. fue. controver.

An procedant a pari obligatio dn̄i erga vasallum ⁊ vasalli erga dominū in .c. domino si de feu. fue. controver.

In privādo vas. requiritur ordo iudiciarius in .c. i. §. quicumq; de pace tenen.

Vas. nō bene curās rē feudalē ita q̄ deterioraṫ pōt feu. privari in .c. i. §. quid ergo de invest. de re aliena. fac.

Vasallus an possit decidere dominum bānitum in .c. i. in princ. hic finitur lex.

An excōmunicato domino vasallus possit feudum sine licentia domini vendere in .c. i. in prin. hic finitur lex.

Que expēse debēt vasallo restitui post feudū finitū vel emphiteote post ēphiteotesim finitā l. c. i. § fi. vas. h finiṫ lex.

Quid si vasallus moriaṫ ad quē ibunt fructus feudi ⁊ qd de pēsionib⁹ locatorum .c. i. §. his cōsēquenter hic finiṫ lex.

Cui magis tenetur iurare vasallus an patrē an dn̄m l .c. i. §. fi. hic finitur lex.

Vasallus semper vel excipere personas imperatoris vel pape vel antiquioris domini tenetur tamen ad interesse si in iuramento nō ēmonuit sm dn̄m q̄ habeat priorē dn̄m in .c. i. §. fi. hic finitur lex.

An vas. teneaṫ iurare dn̄m ɔ seipm l. c. i. §. fi. hic finiṫ lex.

Vasallus dicens testimoniū contra dn̄m vel eū accusans privatur in .c. i. §. similiter de consue. rec. feu.

Dn̄s non potest curiam sine consensu vasallorum alienare in .c. i. §. et eadem de l. cora.

An dominus possit servitiū vasalli in aliū transferre in .c. i. § et eadem de lege cora.

An furiosus vel freneticus puet feudo de his culpis q̄s in furorē comisit in .c. i. an ille q interficit fra. do. m. sui.

An vasallus occidens cōvasallum perdat feudum in .c. i. an ille qui interficit fra. domi. sui.

An et alio delicto q̄ homicidio adeo ifamat⁹ ut nō possit stare icuria dn̄i pdat feu. l. c. i. an ille q iterficit fra. do. sui.

An vasallus circa pstationē sumoz ɔstituaṫ in mora sine alia interpellatiōe in .c. ii. an ille q interficit fra. domi. sui.

An si vasallus imputat culpā dn̄o poterit ipsū ad pugnā pvocare in .c. i. in § nō est de aliena. feu. paterni.

An pvocatio possit fieri alio casu quā per sellonā ⁊ quō fiat ista pugna in .c. i. §. non est de aliena. feu. pater.

An vasallus teneaṫ pferre salutem domini saluti ppie in capitulo primo. § fi. de aliena. feu. pater.

An vasallus possit alteri infeudare in capitulo primo. §. p terea de capitu. coradi.

An suis expensis teneṫ vasallus sequi dn̄m ad bellum sive aliam expeditionem in .c. i. § similiter de capi. coradi.

An vasallus possit capi p debito domini in capitulo primo. §. similiter de capitu. cora.

An vasallus teneatur subvenire dn̄o pro filia maritanda maxime naturali in .c. i. §. similiter de capitu. coradi.

An pro redimendo dn̄m captivū vel pro emenda milicia vel dignitate pro domino teneṫ vasallus cōtribuere in .c. i. §. similiter de capitu. cora.

An iudiciū sententia vel transactio cū vasallo preiudicet domino in capitulo primo de contro. inter vas. ⁊ alium.

An presente domino possit vasallus agere de feudo in capitulo primo de controversia inter vas. ⁊ alium.

Vasallus committens felloniam etiam si fidelitatem nō iuravit qui iurare nō tenetur privatur feudo in .c. i. qualiter do. proprie. priue.

Si vasallus ultra penam legalē astringitur domino sub pena conventionali an etiam dominus teneatur vasallo sua cadem pena conventionali ultra legalem in .c. qualiter de iiinus proprie. priue.

An valeat pactum per vasallum appositum si decem non solvero pro pensione solvā centū vel solvam duplū in .c. i. qualiter do. proprie. priue.

An vasallus possit refutare feudum domino inuito in capitulo fi. de capitu. qui curiam vendi.

Aut dn̄s possit inuito vasallo ius vasallaticū refutare ⁊ nolle q̄ sit amplius vasallus in .c. fi. de capi. qui curi. vendi.

Quale auxilium tenetur vasalli prestare dn̄o in eundo in exercitu cum imperatore in .c. i. de pbi. feu. alie. per fede.

An pmisit vasallus facere quod dn̄s ɔsentiret excuset vasallum a pena in capitulo primo de pbi. feu. alie. per fed.

An amovendi vasallum requiritur q̄ causa cognita ɔstet de culpa non autem propria auctoritate potest amoveri l .c. fi. de pa. iura. fir. tenen.

Vasallus tenetur a se expellere domesticos suū dn̄z offendentes vxore excepta in .c. i. in .i. col. §. insuper d probibi. feu. aliena. per federi.

Quando quis est vasallus pluriū dominorum cui potius tenetur obtemperare in .c. i. §. aliud quoq; de probibi. feu. aliena per federi.

An vasallus factus a vasallo meo tenetur ex culpa cōtra me comissa in .c. i. §. aliud quoq; probibi. feu. alie. per fe. ⁊ ad quem ibit feu.

Vasallus vasalli mei si vult alienare feu. cuius consensū habere debet ⁊ cui solvendum laudemium nisi in .c. i. §. aliud quoq; de probibi. feu. alie. per federi.

An vasallus potest petere a dño vt specificet sibi confines feu.in.c.i.§.aliud quoq; de probi.feu.alie.p fe.
In quo loco dñs inter vasallos iudicare dz in.c.i.§.prete rea lo vltimo col.vj.de probi.feu.alie.per fe.
Si vasallus alteri infeudat an aliquid vtilis dñi penes eu remaneat in.c.i.§.aliud quoq; de probi.feu.alie.per fe.
Si vasal us alteri infeudat ipe est iudex inter hmōi vasal los ab eo constitutos nō superior dñs nisi in causa appella tionis q; tūc superior dominus est iudex in.c.i.§.preterea lo vltimo de probi.feu.alie.per fe.
An si rex apulie qui hz in feu.ab ecclesia totū regnum in feudaiit pecularis feu.baronibus ipe habebit dñium di rectum pecularium feu.in.c.i.in prin.in.v.col.de inuest. de re a.ec.fac.
Negando qualitatez feu.nō substantiā nō cadit vasallus a feu in.c.vasallus il.ij.si de feu.fue.cōtro.
¶ VECTIGAL.quis possit imponere vectigalia in .c.i in.iij.col.que sunt regalia.
An licitum sit ifeudare vectigalia in.ca.in.iij.colūna que sunt regalia.
Quando multo fraudat vectigal.an res quas defert etiā si sint aliene cadāt i cōmissū i.c.i.i.iij col. q sūt i regalia.
Quibus ciuitatibus vl' concessū vt possint exigere vecti galia in.c.i.in.iiij. col.que sunt regalia.
Quō prescribitur ius pedagij exigendi in.c.i.§.v.z.vj. col.que sunt regalia.
¶ VENATIONES. que venationes sint p̄hibite i agro alieno z an cū armis in.c.i.§.nemo de pace tenē.
¶ VENDITIO. an emptor gemit lz nulliter feu. a vasallo habebit retentionem donec preciū sibi restituat in.c.si vasallus il.ij.si de feu.fue.contro.
Pro bo io publico possint taxari a iudice precia victua- lium pomus fraudantes in.c.i.§.post natale de pace tenē.
Ibi contra ementes granum vt carius vendant.
An cogatur quis vendere victualia que hz qui si eget pro se in.c.i.§.post natale de pace tenen.
Quid si in venditiōe appo.pactū q si ira tps nō soluerit p̄ciū ꝯuentū soluere iustū preciū an p hoc tollit remediū.l. ij C.de rescin.vendi.in.c.i.qualiter do.proprie priue.
In venditione generali an veniant feuda in.c.i.in prin.in .i.col.de capi.qui cu.vendi.
An vendita vniuersitate veniant alijs ꝯcessa in.c.i.in prin. in.ij.col.de capi.qui curi.vendi.
An.l.ij.C.de rescin.vendi.habeat locū in cōcessione feu- di que fit aliquo dato vel recepto in.c.i.in prin.in.ij.colū. de cap.qui curi.vendi.
An si vendendo predia in quibus cōsueuit habere domos pro exigendo passagiū veniant in venditione ille domus z an veniat in venditiōe ius passagij colligēdi in.c.i.in fine. de capi.qui curi.vendi.
Si feudū datū an certū seruitiū vendit de ꝯsensu dñi an emptor tenet ad illū suutiū in.c.si.de capi.qui curi.vēdi.
An si vasallus qui tenet ad certum seruitiū vendit feudū de consensu dñi tenebit amplius ad seruitium in.c.si.d ca pi.qui curi.vendi.
Feudi alienati precium cui applicatur an emptori in capi tulo primo de prohibitio feu.alie.pe.lotha.
An vasallus vendēs feudū male fidei emptori possit reti- ne e p̄ciū in.c.i.i prin.de phi.feu.alie per federicū.
Emptor male fidei stipulatus de vēdiōe an possit emcto feu.recuperare p̄ciū in.c.i.i prin.de phi.feu.alie.p federi.
An feudatari' possit vēdere vsūfructū i re feu.vel et vē dere fructus i.c.i.in prin.in.v.col.de phi.feu.alie.p fed.
An et licētia data p dñm vasallo de vēdendo p̄iudicetur dño i iurib' i.c.i.in prin.in.vj.col.d phi.feu.alie.p fede.
Si vasallus vēdit saluo iure suo an p̄stando hec excuset alienātē in.c.i.i pri.in.vij.col.de phi.feu.alie.per federi.
Si vasallus vendit sub conditione si potest facere de iure an incidat aliquā penā in.c.i.in prin.in.vij.col.de probi. feu.aliena.per federi.

Per promissionē de vendendo vel alienando vasallus vel emphiteota nō cadunt a iure suo in.c.i.in prin.in.i. col.de probi.fe.alie.per federi.
¶ VERBUM. Quando verbo dicat capi proprie i capitulo primo in prin.in.iij.col.qui feu.dare possunt.
Verba debet z potest improprianturin.c.si aliquis apud quem vel apud quos.
De verbo solus i c.ij.si de inuesti.iter do.z vas.lis oriatur.
Quā citius potero intelligitur cū moderamine tpis in ca pitulo primo in principio de noua for.fidelita
Quid importēt vba sub pena idignatōis nre i.c.i.§.fi.z si dicat in.ij.col.q sunt p̄n.cā bñ.amit.z ibi indignationum beator petri z pauli nouerint se icursuros qd importet.
¶ VICARIUS. Qō feu.dicat no habere propriaz naturam z q vicariatus ecclesie romane nō sunt fe.p̄prie sed administrationes in p̄.col.an.
De vicarijs terrar vel ducibus eius, puta ducatu spole- tano q sint solū ad vitā z nec p̄prie sunt feuda in.c.i.§.fi. de alie.feu.z quare minus possint q alij duces.
An vicarius vel lo.ū tenēs regis possit dare licētiā alie- nadi feuda in.c.i.i prin.in.vj col.de phi.feu.alie.p fede.
¶ UNIUERSITAS. Nois appellatōe i disposi tiōe legati an veniat vniuersitas i.c.i.in.ij.col d no fe.fi.
An p̄sone appellatōe vniuersitas ꝯp̄rehendat in.c.i.§.cō uenticulas in.ij.z.iij.col.de pace iura fir.te.
Vasallus vniuersitatis nō tenet adiuuare singulos d vni uer.lz vniuer.z administratores sic in.c.i.§.preterea du- catus de probi.feu.alie.per federi.
An facto singulor vel adnustratoꝝ pōt vniuersitas d feu. p̄uari i.c.i.§ p̄terea ducatū.i.v.col.de phi.feu.alie p fe.
¶ USUSFRUCTUS. Feu.emphi.pōt ꝯstitui' vsūfru.i re feu.vel ēphi.i c.i.§.unde q̄ri pōt de alie.feu.
¶ UULNERATUS. An vulneratus ad mortē et occisus equiparent i.c.i.in prin.qui.mo.feu.amit.
Qō vuln' dicat mortale i.c.i.i pri i.iiij.col q.mo.fe.am.
An p̄sumit dñs mortuus ex vulnere an pp mala medica- mēta vel in curiā in.c.i.in prin.i.v.col.qui.mo.feu.amit. z quid in dubio.
Quō intelligāt vbū vuln' i.c.i.i prin.in.iiij.col.d pa.tenē.
¶ UXOR. Iure lōbardo vxor est in potestate viri non iure romā o in.c.i.in prin.an mari.succe.vro.
Stante statuto quod maritus lucretur dotem si feudū sit datum in dotem illud non lucrabitur maritus in capitu- lo primo in.ij.col.an mari.succe.vro.
An feudum possit dari in dotē z loco parafrenaliū z q̄do in.c.i.an mari.succe.vrori.
An vasallus mulieris que dedit feudū in dotē debeat po tius fuire mulieri an marito i.c.i.an.mari.succe.vro.

FINIS.

